Biblioteca estense universitaria
Largo S. Agostino 337
I-41121 Modena MO
Tel ++39 + 59 222248
Fax ++39 +59 230195
b-este@beniculturali.it

bibliotecaestense.beniculturali.it

v.g.13

Biblia Latina

[Bibbia di Borso d'Este], v.2

Ms., 1455-1461

Img: BEU, 2009

Terms of use
Using texts and images of the Estense Library is free - within the CC license terms - only for personal, private and non commercial use.
In the case of a non commercial, public use, their source must be cited, linking to the homepage of this site.
For any different purposes, or for getting higher resolution images, please follow the guidelines in the Reproductions page of the website, and/or write to b-este.urp@beniculturali.it.
Creative Commons License
This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Italy License
http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/it/deed.en

Incipit breuis cōmenta i omnium librorum preſēs noluminis biblie: ⁊ p̄mus eſt ysaias: ſz ſequentio ordinem precedentis noluminis eſt. xvij.

.22. ysaie

Iesimus ſecundus ē liber ysaie. in quo agitur de reprehensione iudeorum. De aduentu xp̄i in carnem: et eius passione. De uocatione gentium de regno iuda. ⁊ regno israel. et habet i capitula lxvi.

.23. hyeremie

Iesimus tertius liber ē hyeremie cū sua lamentatiōe in quo agitur de ruinis iudeorum hyeremie: de iudeorum captiuitate: De xp̄i passione: de planctu ⁊ lamentatione ꝓpter ruinā ciuitatis ⁊ hit capla lij.

.24. baruth

Iesimus quartus eſt liber baruth. in quo agitur de iudeis que legit baruth captiuis in babilonia. De recognitione peccatoꝝ. De predicatiōe ⁊ reditu ꝓpli iſrl. ⁊ coꝝ q̄ futura erant xp̄ianis multis. ⁊ hit capitula vi. Et iſtū librū aliqui ꝓpl̄ēdunt cū libro hyeremie.

.25. ęechiel

Iesimus quintus liber eſt ęechiel in quo agitur de ruinis iudeorum eius. de sceleribus iudeorum: de ruina hierusalem ⁊ eiusdem reparatiōe. ⁊ hit capla xlviij.

.26. danid

Iesimus sextus liber eſt danielis. in quo agitur de mutatione monarchiarum. de mutationibus xp̄ianorum: de paupertate ac etemitate regni xp̄i. De hystoria sue sanctitate ac edictis ⁊ hit capla xiij.

.27. xij. ꝓphaꝛ ꝑm' osee

Iesimus septimus liber eſt xij. ꝓphaꝛum. quoꝝ ꝑmus ē osee qui loquitur de idolatria ꝓpli iſrl: significata p mulierem meretricem. i. gentilem uxorē osee De mutuatiōe ⁊ de oblatione peccatoꝝ De admonitione ut filij iſrl ad deum reuertantur. ⁊ habet capitula xiij.

.28. ioel

Secundus ē ioel qui loquitur de cōsumptiōe rerū iudeorum p erucam bruchus locustam ⁊ rubiginem. De effusione spūs scī. De iudicatione ad ꝓfanos De iudicio futuro. ⁊ hit capitula iij.

.29. amos

Tertius eſt amos. qui loquit de sceleribus iudeorum. ⁊ iudicia sup eos uentura indicat ad penitentiam. ⁊ predicat reparatiōem finalem. ⁊ hit cap. viij.

.30. abdias

Quartus ē abdias. qui loquitur de cōmutatione ⁊ destructione edom sine esau. ⁊ habet capitula j.

.31. ionas

Quintus eſt ionas. qui loquitur de naufragio suo. i hoc passionem xp̄i prefigurans. mundū ad penitentiam reuocat. ⁊ sub nomine ninive salutē gentium prefigurat. ⁊ hit capitula iij.

.32. micheas

Sextus ē micheas. q loquitur de uastatione samarie. De captiuitate ⁊ iterum principium iſrl. De pseudo ꝓphaꝝ et de ingratitudine ⁊ malitia cōmunē. ⁊ habet capitula vij.

.33. naum

Septimus eſt naum qui loquitur de ruina dei. ⁊ uindicta gratiarum ninive que ad predicationem ionę penitentiam egerat de peccatis: ⁊ postea fuerat peccatis maioribus immolata. ⁊ hit capitula iij.

.34. abacuch

Octauus ē abacuch. q loquitur de disputatiōe quā fecit cū deo. cur iniquos iſto usq; cōualescere: ⁊ prosperari iniquū. ⁊ de passione xp̄i ꝓphet. ⁊ hit ē. iij.

.35. sophonias

Nonus ē sophonias. qui loquitur de iudicio dei cōtra gentes uenturo. De salute populi ꝑ ſrael: De restauratione hierusalem. et habet capitula j.

.36. aggeus

Decimus eſt aggeus. q loquitur de reūsione populi iudeorum. De rehedificatione templi. ⁊ De renouatiōe ciuitatis. De aduentu xp̄i. ⁊ habet capitula j.

.37. ẓacharias

Undecimus eſt ẓacharias. q loquitur de liberatiōe iudeoꝝ De uindicta cōtra inimicos eorum. De humilitate aduentus xp̄i. De passiōe eiusdē. ⁊ hit cap. xiij.

.38 malachias

Duodecimus ē malechias. q loquitur de abiectiōe ꝓpli iudeoꝝ ⁊ sacerdotij sui. ⁊ de gentiū uocatiōe. ⁊ habet capitula iij.

-39-
machabeor

Ui gestimus sectatus liber ē ma
chabeorum. i quo agit de p
lys inter hebreos 7 gentē pṡa
tum. De machabeor nobi
libus victoriis 7 triumphis. De ictis
gestis septem fratrum machabeor. De
ostantia martyrij ac grauib tormēt
que sub rege antiocho sunt perpessi. Dim
ditur autem dictus liber i duos quorus
primus habet capitula xvi. Secdus xv.

Quatuor euangeliste legē no
uam 7 unum exordium xpi
describunt. tractantes de ipi
deitate: humanitate: natiui
tate 7 passione: resurrectione: ascensio
ne: aduentu ad iudicium. 7 de ipius o
nersatione miraculis et doctrina.

Sed matheus in homine figu
ratur. quia circa humanita
tē xpi principalit insorat.
Areus in leone. quia pulc
bre loquitur de christi resur
rectione.
Yeas in uitulo loquens de
christi sacerdotio et immo
latione.
Ohannes in aquila diuini
tatis sacram describens.
Adaici liet capitula xxviij.
Rigesimus est liber euāgeli matei. 7 liet capla xvi.
Rigesimus primus est liber euangelij lucē. et habet ca
pitula xxiiij.
Rigesimus secundus est li
ber ioannis euangeliste. et
habet capitula xxi.
Rigesimus tertius ē liber
pauli eplarum. i quib et si
militer i epistolis canōicis
traditur fm formam 7 exē
plar xpi salutaris doctrina muendi. et
sunt epistole pauli numero. xiiij.
quor primam scribit ad romanos in
qua reuocat eos ab errore gentilium
7 cerimonijs legis ad ueram fidem et
catholicam ueritatem. 7 liet capla xvi.

Tem ad corinthios scribit
duas. in quarum prima ip
sos seductos a falsis apostō
lis p̄ apletie eloquētiam et
obseruantiam legis reuocat ad ueris
ficem 7 catholicam sapiaz. 7 lit cap xvi.

Tem in secunda ipos ad pēi
tentiam cōuersos 7 emēda
tos consolatur et laudat. 7
habet capitula xvi.

Ariam epistolam scrib ad
gallatas in qua ipos seduc
tos a falsis aplis. ut legem
et circumcisionem seruarent.
reuocat ad ueram 7 catholicam fidem.
7 liet capitula vi.

Quitam scribit ad ephsios
qui ab aplo uerbo ueritatis
accepto. persistebant i fide.
unde ipos cōmendat 7 laudat. 7 lit c. vi.

Ertam scribit ad philippēses qui similit uerbo veritatis accepto persistebant i fide.
nec falsos apostolos recepit
unde ipos mēdat 7 laudat. 7 lit cap iij.

Epumā scribit ad colocen
ses. q 7 falsis aplis erāt pnē
ti. unde eos corrigit 7 ortat
ad fidei ueritatē. 7 lit cap iij.

Tem ad colocenses scribit
epistas duas. i quarū prima
ipos collaudat quia uerbo
ueritatis accepto cum per
secutionem paterentur a suis. tñ
persistebant in fide. nec sedos aplos recep
serunt. nec eoz doctrinā. 7 lit capitula v.

Secunda instruit eos de tē
poribus nouissimis. de aduē
tu 7 persecutiōe antepi. 7 de
ipius destructiōe 7 ruina lit c. ij.

Tem ad timotheum scribit
epistas duas in quarū prima
instruit ipm de ordinatione
episcopis et diaconatus 7 oīs
ecclesiastice discipline 7 liet capla vi.

Secunda ortatur ipm ad
coronam martyrij. 7 informat
de omni regula catholice ue
ritatis. 7 quid in nouissimis
temporib sit futurum ac de ipi apostō
li passione. 7 liet capitula iij.

Decimam epistolam scri
bit ad titum. in qua ipm am
monet de cōstituendis presbi
teris: de spiali cōuersatione. et

hereticas euitandis. t liber capitula iij.

THEtiamoecumam scribit ad filomenē in qua similiter commendat eum de fide t caritate i sanctos. t rogat ut indulgeat honestissimo seruo suo ipm suscipiat benigne. t hec capla.j.

QVartamoecumā epistolam scribit ad hebreos in qua defectuam emanacōs legis ostendit. t q' sit xps uerus deus t homo: ac dei t hominum mediator. et habet capitula xiij.

TRigesimus quartus liber ē actuum aplorum. i quo lucas xpo in celum assumpto. missionem uisibilem spūs scī ostendit. t actuum aplor. t pcipue pauli gesta describit. t infantiam nascentis ecclesie. t hec capitula xxviij.

TRigesimus quintus lib est epistolarum canonicarum que sunt nūo.vij. In quarū prima iacobus temptatos t afflictos ad patientie utilitatē ortatur. humane uite fragilitatem describit. periculum lingue. ac ficti ueritatem ondit. t hec capitula v.

PEtrus scribit duas epistolas in quarum prima gratias agit deo. q misericordiā p passionem t sanguinem filij sui genus humanum saluatur. ad xpi imitationes ortatur. uxorem t uirum iformat ad humilitatem induc t āmonet insidias diaboli precauendas. habet capitula v.

IN secunda docet de ministerio t perfectione uirtutis: de utilitate pphie de falsis pphetis t peccatoribus euitandis. et habet capitula iij.

IOannes scribit epl'as tres i quarū prima certificat de uerbo uite t eā pyssima luce dnm ihesum xpm esse aduocatum nationem affirmat. ad dei t proximi caritatem inducit. t hec capla v.

IN illa gaudium ambulantes i ueritatem cōmendat. et de caritate qua exercebat ipegrinos t scos. t hec cap unū.

SEptimam epl'am scribit duas in qua de salute pria t solicite monet. loquens de altercatione michaelis archadiana. detestatur hereticos t ipōrum errores t eorum penas ominatur eisdem. t hec capitulum unum.

TRigesimus sextus est liber apocalipsis in quo agitur de reuelationib p angelos facti s ioannī. t precipue de tribulationib quas eccla passa ē imperio rum: t patitur in presenti: t passura sit in fine. s. in xpi aduētu. t de premijs que susceptura est i uita beata. et habet capitula xxij.

Explicit breuis continentia omnium libroꝝ biblie.

Deo Gratias Amen.

INCIPIT PROLOGVS SANCTI HIERONIMI SVPER ISAIAM

DICIT dñs ecclie ifrl. ↄ aperuit manus suas ad celum. ↄ dixit. Domine deus ifrl. non ē similis deus in celo sursum. nꝫ in terra deorsum. qui custodis te

stamentum tuum ↄ misericordiam pueris tuis qui ambulant in ꝯspectu tuo in toto corde. suo. ↄ fac seruo tuo dauid quecunqꝫ locutus es illi. Et locutus es in ore tuo. ↄ in manibꝫ tuis implesti. quemadmodum ifte. ↄ Et nunc domine deus ifrl. custodi seruo tuo dauid pri meo quecunqꝫ locutus es illi dicens. Non deerit tibi uir a facie mea sedens sup thronum ifrl. Verumtamen si custodierunt filii tui legem meam ↄ preceptis meis ambulēt. sicut ambulauerunt in ꝯspectu meo sedeles. Et nunc domine deus ifrl credatur ē uerbum quod locutus es seruo tuo dauid. qm si ueraciter habitabit deus cum hominibꝫ in terra. Si celi celi non sufficiunt tibi. quanto magis domus hec quam edificaui? Respicias ad oꝛationem serui tui. ↄ ad precationem eius ut exaudias domine. placationem oꝛationis quam seruꝰ tuꝰ oꝛat coram te hodie. ut sint oculi tui super domum hanc die ac nocte. in locum quem dixisti ut ponat nomen tuum. Et exaudias oꝛationem quam seruꝰ tuus oꝛat in hoc loco. Et exaudias precationem serui tui. ↄ populi tui ifrl. si oꝛauerint in loco isto. Et exaudias in loco habitationis tue de celo. ↄ exaudias ↄ propitius sis si peccauerint tibi. Explicit oꝛo salomonis. Incipit prologus sci ieronimi super ysaiam.

EMO cum ap̄has uersib' uidelt eē te scripꝫ

mentoꝝ ethimer apud hebreos liga ri aliquid simile hic de psalmis uel operib' salomonis. set quod mihi ostendere ↄ tullio solet fieri. ut pericola scribentium. ↄ omach qui uitiꝫ proxi

PROLOGVS

ISA

7 non ue:sib⁹ ꝺscripſe:unt. Illæ q̄s i
uulitam legentium p:onitentes. nr̄
p:etationem nouam nouo ſcribendi
genere diſtinximus. Ac p:imum de
ꝟſaia ſciendum. q⁹ in ſmone diſtinc
ſit. quippe ut uir nobilis. 7 urbane e
legantie. nec hēns quicq̄ in eloquio
rudicitatis admiſtum. Vnde accidit
ut p:ecep:is flo:em ſmonis eius.
tranſlatio non ponient ꝺſtruat. Ne
etiam hæc adiciendum q⁹ non tam p
phēta dicendus ſit q̄ euangeliſta. ſa
cuncta uniuerſa ē cēcteq⁹ miniſteria ad
liquidum ē p:ſecutus. ut non cum
putes de futuro uaticinari. ſ de p:eti
tis hyſto:iam texere. Vnde conuinco no
luiſſe tunc tp̄is lex interp:etes fieri
ſue ſacramenta p:ſpicue cunctis p
teret. ne ſēum canib⁹ 7 margaritas po
cis darent. Que cum hanc editionē
legerint. ab illis aduenientis abſcō
dita. Nec ignoro quanti laboris ſit
p:ophās intelligere. nec facile quē
piam poſſe iudicare de interp:etatiōe
niſi intellexerit antēq⁹ legerit. nōs
quoq⁹ patere mo:ſib⁹ plurimo:um.
qui ſimulante inuidia quod ꝺſequi
non ualent deſpiciunt. Sciens ergo
7 p:udens in flammā mitto manū.
Et nichilominus hæc a faſtidioſis lē
to:ib⁹ p:eco:. ut quomodo gręci poſt
lxx tranſlato:es aquilam 7 ſymachū
7 theodotionem legunt. nec obſtrudi
um doctrine ſue. nec ut lxx magis i
ex collatione eo:um intelligant. ſic
7 iſti ſaltem unum poſt p:io:es hēre
dignentur interp:etem. Legant p:i
7 poſtea deſpiciant. ne uideantur nō
ex iudicio. ſ ex ady p:eſumptione ig
nota damnare. Prophauit aut ꝟſias
in templo. 7 in ꝺcem nec dum decem
tribub⁹ in captiuitatem ductis. ac
de unoq⁹ regno nunc ꝺmixtum nūc
ſeparatim texit o:aculum. Et cum
interdum ad p:eſentem reſpiciat hy
ſto:iam. 7 poſt babylonie captiuita
tem reditum populi ſignificet in u
tē. tamen et omnis cūta de uocatiōe
gentium. 7 de aduentu ē ē. Quem
quanto plus amatis o paula 7 euſto
chium. tanto magis ab eo petite. ut

p:o obtrectatione p:eſenti. qua me i
deſinenter emuli lanient ipſe michi
me:cedem reſtituat in futu:um. qui
ſcit me ob hoc in peregrine lingue ꝺ
uotione ſudaſſe. ne uidei de falſitate
ſcripturā:um eccliis eius diutius in
ſultarent. Explicit plog⁹. Incip⁹ argumētū
Ysaias in ie:lim. i
nobili genere o:
tus ē. ubiq⁹ p:o
phetauit. ſub ma
naſſe rege ſectis in duas partes occu
buit. ſepultuſq⁹ ē ſub quercu rogel. i
uxta transitum aquarum. quas oli
ezechias rex tecto obſtruxerat puluē.
Explicat argumentum. Incipit ysay
as p:ophēta.

Iſaias filius amoz qui uidit ſuper iudam

ISAIAS

ꝛie:lin. in diebꝫ ozie. ioatham achaz. ꝛ
ezechie regum iuda. Audite celi ꝛau
ribꝫ pe:cipe terra. qm̃ dominus locut⁹
ē. Filios enutriui ꝛexaltaui: ipi aut⁹
sp:euerunt me. Cognouit bos possess
so:em suum. ꝛasinus p:esepe dnoꝝ
sui. isl' aut⁹ me non cognouit. ꝓplꝰq;
meus non intellexit. Ve genti peccat
ci populo gr:ui iniquitate. semini
neq; filijs sceler:atis. Derelique:unt
dominum. blasphemauerunt sanct.
abalienati sunt retro:sum. Super qũ
pe:cutiam uos ultra. addentes p:eua
ricationem: Omne caput languidũ
ꝛomne cor merens. a planta pedis usq;
ad ue:ticem non ē in eo sanitas. ꝛ
Vulnus ꝛliuo: ꝛplaga tumens nonē
circumligata. nec curata medicamie.
ne fota oleo. Terra uꝝa deserta. ciui
tates uꝝe succense igni. Regionem
uꝝam coram uobis alieni deuo:ant.
ꝛdesolabitur sicut in uastitate hostili.
Et derelinquetur filia syon sicut um
braculum in uinea. ꝛ sicut tugurium
in cucumer:ario. sicut ciuitas que ꝛa
statur. Nisi dominus exercituum re
liquisset nobis semen. quasi sodoma
fuissemus. ꝛ quasi gomo:ra similes
essemus. Audite uerbum dnoꝝ p:i
cipes sodomo:um. auribꝫ p:ecipite le
gem dei nr̃i populus gomo:r. Quo
mihi multitudinem uictimarũ uꝝa
rum dicit dominus? Plenus sum. ꝛ
holocausta arietum. ꝛ adipem pingꝫ
uum. ꝛ sanguinem uitulo:um ꝛ agno:
ꝛ hir:co:um nolui. Cum uenietis ap
p:ehendere faciem meum. quis quesiuit hec
de manibꝫ uꝝis. ut ambuletis in at
ꝛis meis: Kalendas uꝝas ꝛ solemnita
tes uꝝas. odiuit anima mea. Facti ꝛ
sunt mihi molesti. Laboraui sustinẽs.
Et cum extenderitis manus uꝝas. a
uer:tam oculos meos a uobis. ꝛ cũ mꝫ
tiplicaueritis o:ationem non exaudiam.
Manus ure sanguine plene sunt. La
uamini mundi estote. auferte malũ
cogitationum uꝝa:rum ab oculis meis
Quiescite agere peruer:se. discite bẽ
facere. Quer:ite iudicium subuenite
oppr:esso. iudicate pupillo. defendite
uiduam. ꝛ uenite ꝛa:guite me dicit
dominus. Si fuer:int peccata uꝝa ut coc
cinum: quasi nix dealbabuntur. Et si
fuer:int rubra quasi uer:miculus. uelut
lana alba erunt. Si uolueritis ꝛaudi
re: me bona terre comedetis. Quod
si nolueritis ꝛ me ad iracundiam pro
uocaueritis. gladius deuo:abit uos. ꝛ
quia os dnoꝝ locutum ē. Quomo
do facta ē meretrix. ciuitas fidelis. plena ꝛ
iudicij. iustitia habitauit in ea. nunc aũ
homicide. Argentum tuum uersum ē
in scor:ia. uinum tuum miscetur aq̃
aqua. Principes tui infideles. socij fu
rum. Omnes diligunt munera. secu
ri:tributiones. Pupillo non iudi
cant. causa uidue non ingredi:tur ad
eos. Propt̃ hec ait dominus deus exer
cituum. fortis isl'. Ibo solabor sup:e bo
stibꝫ meis. ꝛ ultiscabor de inimicis ꝛ
meis. Et conuer:tam manum meam ꝛ
ad te ꝛ excoquam ad purum scor:ia
tuam. ꝛ aufe:am omne stannum tuum
ꝛ restituam iudices tuos ut fuer:int ꝛ
p:imi. ꝛ consiliarios tuos sicut antiquit⁹.
Post hec uocaberis ciuitas iusti: urbs
fidelis. Syon in iudicio redimet:. ꝛ
reducent eam in iustitia. Et conteri
sceleste. ꝛ peccato:es simul. ꝛ qui derelin
quer:unt dominum consumentur. Cõ
fundentur enim ab idolis quibꝫ sacri
ficauer:unt. Et erubescetis sup:e ortis
quos elegi:tis. cum fuer:itis uelut ꝛ
quercus. de fluentibꝫ foliis. ꝛ uelut ho:
tus absq; aqua. Et erit fortitudo uꝝa
ut fauilla stupe. ꝛ opus uꝝm quasi ꝛ
scintilla. Et succendent⁹ utrq; simul.
ꝛ non erit qui extinguat.

II

Verbum quod uidit ysaiã
filius amoꝝ sup:e iudam ꝛ
ie:lim. Et erit in nouissi
mis diebꝫ p:eparatus ꝛ
mons domus dnoꝝ in uer:ice mõ
tium. ꝛ elenabitur sup:e omnes colles.
Et fluent ad eum omnes gentes. et
ibunt populi multi ꝛ dicent. Venite
ascendamus ad montem dnoꝝ. ꝛ
ad domum dei iacob. ꝛ docebit nos u
as suas. ꝛ ambulabimus in semitis
eius. quia de syon exibit lex. ꝛ uer:bum
dnoꝝ de ie:lim. Et iudicabit gẽtes
ꝛ arguet populos multos. Et conflabunt

gladios suas in nomeris. 7 lanceas
suas in falces. ☙ Non leuabit gens ☙
gentem gladium: nec exercebuntur
ultra ad prelium. ☙ Domus iacob ueni
te 7 ambulemus in lumine domini.
Proiecisti enim populum tuum domum
iacob: quia repleti sunt ut olim. 7 au
gures habuerunt ut philistiim: 7 puer
alienis adheserunt. Et repleta é terra
eius argento 7 auro: 7 non finis thesauro
rum eius. Et repleta é terra eius equis. 7
innumerabiles quadrige eius. Et re
pleta é terra eius vanis. opus manu
um suarum adorauerunt. quod fece
runt digiti eorum. Et incurvabitur ho
mo 7 humiliabitur vir. Ne ergo di
mittas eis. ☙ Ingredere in petram: abscon
dere in fossa humo a facie timoris dñi.
7 a gloria maiestatis eius. ☙ Oculi sublimis
hominis humiliati sunt. 7 incurvabitur altitudo virorum. Exaltabit
autem dominus solus in die illa. quia
dies domini exercituum super omnem
superbum. 7 super omnem arrogantem.
7 humiliabitur. 7 super omnes cedros
libani sublimes 7 erectas. 7 super om
quercus basan. 7 super omnes montes
excelsos. 7 super omnes colles elevatos. 7 super omnem turrim excelsam. 7
super omnem murum munitum. 7 su
omnes naues tharsis. 7 super omne quod visui
pulchrum é. Et incurvabit sublimitas
hominum. 7 humiliabit altitudo viro
Et elevabit dominus solus in die illa
7 ydola penitus conterentur. Et introibit
in spelunceas petrarum. 7 in voragines
terre a facie formidinis domini. 7 a gloria ma
iestatis eius. cum surrexerit percutere
terram. ☙ In die illa proiciet homo ydola
argenti sui 7 simulacra auri sui que
fecerat sibi. ut adoraret talpas 7 vespertiliones. Et ingredietur fissuras petrarum. 7 in cauernas saxorum a facie formidinis domini. 7 a gloria maiestatis eius
cum surrexerit percutere terram. Quiescite ergo ab homine. cuius spiritus é in naribus
eius: quia excelsus reputatus é ipse.

Ecce enim dominator dominus exercituum auferet ab ierusalem.
7 ab iuda validum 7 fortem.

7 omnem robur panis. 7 omnem robur aque
7 fortem 7 virum bellatorem. 7 iudicem
7 propheta. 7 ariolum 7 senem principem
super. l. 7 honorabilem vultu. 7 consilia
rium 7 sapientem 7 architectum. 7 intelligentem eloquij mystici. Et dabo pue
ros principes eorum: 7 effeminati do
minabuntur eis. Et coartabit populus
vir ad virum. unusquisque ad proximum suum. Tumultuabitur puer
contra senem. 7 ignobilis contra nobilem.
Apprehendet enim vir fratrem suum do
mus patris sui. 7 dicet: Vestimentum
tibi é. princeps esto nobis. Ruina autem
hec sub manu tua. Respondebit ille in die
illa. dicens. Non sum medicus. 7 in
domo mea non é panis. nec vestimentum.
Nolite constituere me principem populi.
Ruit enim ierusalem 7 iudas cecidit. quia
lingua eorum 7 adinuentiones eorum
contra dominum. ut provocarent oculos
maiestatis eius. Agnitio vultus eorum
respondebit eis. Et peccatum suum quasi
sodoma predicauerunt. nec absconderunt.
Ve anime eorum. quoniam retributa sunt
eis mala. Dicite iusto quoniam bene: quoniam
fructum adinuentionum suarum comedet. Ve impio in malum. Retri
butio enim manuum eius fiet ei. ☙
Populum meum exactores eius spoliauerunt. 7 mulieres dominate sunt ei.
Populus meus qui beatum te dicebant.
ipsi te decipiunt. 7 viam gressuum
tuorum dissipant. Stat ad iudicandum dominus. 7 stat ad iudicandos
populos. Dominus ad iudicium ve
niet cum senibus populi sui. 7 principibus eius. Vos enim depasti estis vi
neam meam. rapina pauperis in do
mo vestra. Quare attritis populum
meum. 7 facies pauperum molitis
dicit dominus deus exercituum. Et
dixit dñs deus. Pro eo q elevate sunt
filie sion. 7 ambulauerunt extento
collo. 7 nutibus oculorum ibant. 7 plau
debant 7 ambulabant. 7 pedibus suis
composito gradu incedebant. decalua
bit dominus verticem filiarum sion.
7 dñs crinem earum nudabit. ☙ In die
die illa auferet dominus ornamentis
calciamentorum. 7 lunulas 7 torques 7

monilia. 7 armillas 7 mitras 7 discri
minalia. 7 periscelidas 7 murenulas 7
olfactoriola. 7 inaures 7 anulos et
gemmas in fronte pendentes. 7 muta
toria 7 palliola. 7 linteamina. 7 acus
7 specula. 7 sindones 7 cuncta. 7 theri
stria. Et erit pro suaui odore fetor. 7
pro zona funiculus. 7 pro crispanti
crine caluicium. 7 fascia pectoralis ci
licium. Pulchritudines quoque tuas gla
dio cadent. 7 fortes tui in prelio.
Et merebunt. ac lugebunt porte
eius. 7 desolata in terra sedebit.

Et apprehendent septem mu
lieres virum unum in
die illa. dicentes. panem
nim comedemus. 7 vestimentis
nris operiemur. tantummodo
inuocetur nomen tuum super nos. 7
aufer obprobrium nrm. In die illa
erit germen domini in magnificentia
gloria. 7 fructus terre sublimis. 7
exultatio his qui saluati fuerint de
isl. Et erit. Omnis qui relictus fu
erit in sion. 7 residuus in ierlm sanc
uocabitur. omnis qui scriptus est in
ta in ierlm. Si ablueret dominus
sordes filiarum sion. 7 sanguinem
ierlm lauerit de medio eius. in spu
iudicij 7 spu ardoris. Et creabit dns
super omnem locum montis sion. et
ubi inuocatio est in die 7 fumum
7 splendorem ignis flammantis
in nocte. Super omnem enim gloriam
protectio 7 tabernaculum erit in umbra
culum diei ab estu. 7 in securitate
7 abscondionem a turbine 7 a pluuia.

Cantabo dilecto meo
canticum pinelis mei in
uinee sue. Vinea fuit
dilecto meo in cornu filio olei.
Et sepiuit eam. 7 lapides elegit ex
illa. 7 plantauit uineam electam. Et
edificauit turrim in medio eius. et
torcular extruxit in ea. Et expecta
uit ut faceret uuas. 7 fecit labruscas
Nunc ergo habitatores ierlm 7 uir
da. iudicate inter me 7 inter uineam
meam. Quid est quod debui ultra facere
uinee mee. 7 non feci ei. An quod expe
ctauit ut faceret uuas. 7 fecit labruscas

Et nunc ostendam uobis. quid ego
faciam uinee mee. Auferam sepem
eius. 7 erit in direptionem. Diruam
macellum eius. 7 erit in conculcationem
7 ponam eam deserta. Non putabi
7 non fodietur. 7 ascendent super eam
uepres. 7 spine. 7 mandabo nubibus
ne pluant super eam imbrem. Vinea
enim domini exercituum domus isl
est. 7 uir ea germen delectabile eius.
Et expectaui ut faceret iudicium. 7
ecce iniquitas. 7 iustitiam 7 ecce clamor.
Ve qui iungitis domum ad domum.
7 agrum agro copulatis. usque ter
minum loci. Numquid habitabis soli
uos in medio terre. In auribus mei
sunt hec. dominus exercituum. Si non
domus multe deserte fuerint grandes
7 pulchre. absque habitatore. Decem enim
iugera uinearum facient laguncula
unam. 7 xxx modii seminis facient
modios tres. Ve qui consurgitis mane
ad ebrietatem sectandam. 7 potabi
uos usque ad uesperum. uinum estuetis.
Cythara 7 lyra. 7 tympanum 7 tybie. 7
uinum 7 conuiuia uestra. opus domini
non respicitis. nec opera manuum
eius considerastis. Propterea captiuus
ducetis est populus meus. quia non
habuit sciam. 7 nobiles eius mortui
fame. 7 multitudo eius siti exaruit.
Propterea dilatauit infernus animam
suam. 7 aperuit os suum absque ullo fi
ne. Et descendent fortes eius. 7
populus eius. 7 sublimes eius. gloriosi
que eius ad eum. Et incuruabitur ho
mo 7 humiliabitur vir. 7 oculi sublimium
deprimentur. Exaltabitur dominus
exercituum in iudicio. 7 deus sanc
sanctificabitur in iustitia. Et pascentur
agni iuxta ordinem suum. 7 deserta
in hereditatem uastabunt. Ve qui trahitis iniquitatem 7 quasi
funiculum plaustri peccatum. Qui dicitis. festinet
7 cito ueniat opus eius ut uideamus
7 appropiet 7 ueniat consilium sancti isl
7 sciemus illum. Ve qui dicitis malum
bonum. 7 bonum malum. ponentes
tenebras lucem. 7 lucem tenebras.
ponentes amarum in dulce. 7 dulce

m amaritudinem. Ve qui sapientes estis in
oculis uestris. & coram uobis metipsis pru-
dentes. Ve qui potentes estis ad bibe-
ndum uinum. & uiri fortes ad miscen-
dam ebrietatem. Qui iustificatis im-
pium pro muneribus. & iustitiam iusti
aufertis ab eo. Propter hoc sicut de[vo]ra
stipulam lingua ignis. & calor flamme
eruit. sic radix eorum quasi fimilla e-
rit. & germen eorum ut puluis ascen-
det. Abiecerunt enim legem domini
exercituum. & eloquium sci israhel blas
phemauerunt. Ideo iratus est furor do
mini in populo suo. & extendit manum
suam super eum. & percussit eum. & con
turbati sunt montes. & facta sunt mor
tua eorum quasi stercus in medio
platearum. In omnibus his non est aver
sus furor eius. sed adhuc manus eius
extenta. Et eleuabit signum in na
tionibus procul. & sibilabit ad eum de
finibus terre. Et ecce festinus uelociter
ueniet. Non est deficiens in illo dormiens
in eo. Non dormitabit nec dormiet. nec
soluetur cingulum renum eius. nec
rumpetur corrigia calciamenti eius. Sa
gitte eius acute. & omnes arcus eius
extenti. Ungule equorum eius ut si
lex. & rote eius quasi impetus tempe
state. Rugitus eius ut leonis. rugi
et ut catuli leonum. Et frendet & tenebit
predam. & amplexabitur. & non erit
qui eruat. Et fremet super eum in
die illa. sicut fremitus maris. Aspicie
mus in terram. & ecce tenebre tribula
tionis. & lux obtenebrata est in caligi
nibus eius.

VI. Anno quo mortuus est
rex ozias. uidi dominum
sedentem super solium ex
celsum. & eleuatum. & ea q
sub eo erant replebant templum. Se
raphim stabant super illum. singuli
singulis. & sex ale uni. & sex ale alteri. Duabus uelabant fa
ciem eius. & duabus uelabant pedes ei.
& duabus uolabant. & clamabant alter
ad alterum & dicebat. Sanctus. sanctus. sanc
dominus deus exercituum. plena est
omnis terra gloria eius. Et commota sunt
super limina cardinum a uoce cla
mantis. & domus impleta est fumo. Et
dixi. Ve michi quia tacui. quia uir
pollutus labiis ego sum. & in medio
populi polluta labia habens. ego hic
regem dominum exercituum uidi
oculis meis. Et uolauit ad me unus
de seraphim. & in manu eius calculus
quem forcipe tulerat de altari. & tetigit
os meum. & dixit. Ecce tetigit hec labia
mea. & auferetur iniquitas tua. & peccatum
tuum mundabitur. Et audiui uocem
domini dicentis. Quem mittam. et
quis ibit nobis. Et dixi. Ecce ego
sum mitte me. Et dixit. Vade & dices
populo huic. Audite audientes. & no
lite intelligere. & uidete uisionem et
nolite cognoscere. Excreca cor populi
huius. & aures eius aggrauia. & oculos
eius claude. ne forte oculis suis uide
at. & auribus suis audiat. & cor suum in
telligat. & convertatur. & sanem eum. Et
dixi. Usquequo domine. Et dixit. Do
nec desolentur ciuitates absque habita
tore. & domus sine homine. Et terra re
linquetur deserta. & longe faciet dominus
homines. Et multiplicabitur que de
relicta fuerit in medio terre. & adhuc
in ea decimabitur. Et conuertetur & erit in
ostensionem sicut terebinthus. & sicut
quercus que expandit ramos suos.
Semen sanctum erit id quod stetit me-

VII. Et factum est in
diebus achaz. filii ioathan
filii ozie regis iude. ascen
dit rasin rex syrie. & facie
filius romelie rex israhel in hierusalem ad pu
gnandum contra eam. & non potuerunt
debellare eam. Et nunciatum est do
mui dauid. dicentes. Requieuit syria
super ephraim. Et commotum est cor eius.
& cor populi eius. sicut mouentur ligna
siluarum a facie uenti. Et dixit dominus
ad ysaiam. Egredere in occursum a
chaz tu & qui derelictus est in asub filio
tuus ad extremum aque ductus pi
scine superioris. in uia agri fullonis.
& dices ad eum. Vide ut quiescas. Noli
timere cor tuum ne formidet a duo
bus caudibus tizonum fumigantium i
storum. Ira furoris rasin & syrie & fi
lii romelie eo quod consilium inierunt contra te
syria malum ephraim filius rome

lic. dicentes. Ascendamus ad montem
et suscitemus eum. et uocellamus eum
ad nos. et ponamus regem in medio
eius filium tabeel. Hec dicit dominus
deus. Non stabit et non erit istud. Ca-
put syrie damascus. et caput damas-
ci rasin. Et adhuc sexaginta et quin-
que annis. et desinet ephraim esse populus
et caput ephraim samaria. et caput sa-
marie filius romelie. Si non credide-
ritis. non permanebitis. Et adiecit
dominus loqui ad achaz. dicens. Pe-
te tibi signum a domino deo tuo in
profundum inferni. sive in excelsum
superna. Et dixit achaz. Non petam. et
non tentabo dominum. Et dixit. Au-
dite ergo domus dauid. Numquid pa-
rum est uobis molestos esse hominibus
quia molesti estis et deo meo? Propter
hoc dabit dominus ipse uobis signum.
Ecce uirgo concipiet et pariet filium. et
uocabis nomen eius emanuel. Bu-
tyrum et mel comedet. ut sciat reprobare
malum et eligere bonum. Quia
antequam sciat puer reprobare malum
et eligere bonum derelinquetur terra
quam tu detestaris a facie duorum re-
gum suorum. Adducet dominus su-
per te et super populum tuum. et super do-
mum patris tui. dies qui non uenerunt
a diebus separationis ephraim ab iu-
da. cum rege assyriorum. Et erit in
die illa. sibilabit dominus muscae
que est in extremo fluminum egypti. et api
que est in terra assur. Et uenient et re-
quiescent omnes in torrentibus uallium
et in cauernis petrarum. et in omnibus
frutectis. et in uniuersis foraminibus
In die illa radet dominus in nouacula
conducta. in his qui trans flumen sunt
in rege assyriorum caput. et pilos pedum
et barbam uniuersam. Et erit in die
illa. nutriet homo uaccam boum. et
duas oues. et pre ubertate lactis come-
det butyrum. Butyrum enim et mel
manducabit omnis qui relictus fue-
rit in medio terre. Et erit in die illa
omnis locus ubi fuerunt mille uites
mille argenteis. in spinas et uepres
erunt. Cum sagittis et arcu ingredie-
tur illuc. Uepres enim et spine erunt
in uniuersa terra. Et omnes montes
qui in sarculo sarientur. non uenient
illuc timor spinarum et ueprium. Et
erit in pascua boum. et in conculcatio-
nem pecoris.

VIII

Et dixit dominus ad me.
Sume tibi librum grandem
et scribe in eo stilo hominis.
Velociter spolia detrahe. ci-
to preda. Et adhibui mihi testes fide-
les. uriam sacerdotem. et zachariam filium
barachie. Et accessi ad prophe-
tissam. et concepit et peperit filium. Et di-
xit dominus ad me. Voca nomen eius
accelera spolia detrahe festina preda.
Quia antequam sciat uocare puer patrem
suum. et matrem suam. auferetur fortitu-
do damasci et spolia samarie. coram
rege assyriorum. Et adiecit dominus
loqui ad me adhuc dicens. Pro eo
quod abiecit populus iste aquas siloe
que uadunt cum silentio. et assumpsit
magis rasin. et filium romelie. Propter
hoc ecce dominus adducet super eos
aquas fluminis fortes et multas. re-
gem assyriorum et omnem gloriam eius.
Et ascendet super omnes riuos eius.
et fluet super uniuersas ripas eius. et
ibit per uiduam inundans. et transiens
usque ad collum ueniet. Et erit ex
tensio alarum eius. implens latitu-
dinem terre tue. o emanuel. Congre-
gamini populi et uincemini. et audite
uniuersi terre procul. Confortamini et
uincemini. accingite uos et uincemini.
Inite consilium. et dissipabitur. Loquimi-
ni uerbum et non fiet quia nobiscum deus.
Hec enim ait dominus ad me. Sicut
in forti manu eruditus me. ne uerse-
uiam populi huius. dicens. Nolite di-
cere coniurationem. Omnia enim que lo-
quitur populus iste. coniuratio est. Et
timorem eius ne timueritis. nec paueritis.
Dominum exercituum. ipsum sanctificate.
Ipse pauor uester. et ipse terror uester. erit uobis
in sanctificationem. In lapidem autem
offensionis et in petram scandali. duo-
bus domibus israel. in laqueum et in ruinam
habitantibus hierusalem. Et offendent ex his
plurimi et cadent. et conterentur. et irretien-
tur et capientur. Liga testimonium. signa le

gem in discipulis meis. Expectabo a
dominum qui abscondit faciem suã
a domo iacob. ꝛ prestolabor eum: Ec
ce ego ꝛ pueri mei quos michi dedit
dominus in signum ꝛ in portentis
isr̃l a domino exercituum. qui habi
at in monte sion. Et cum dixerint ad
uos querite a phitonibus ꝛ a diuinis
qui stridunt in incantationibus sine
Numquid dominus a populo suo req
ret pro uiuis ac mortuis: Ad legem
magis. ꝛ ad testimoniũ. Q̃ si non di
xerint iuxta uerbum hoc: non erit
eis matutina lux. Et transibit per
eam. ꝛ corruet ꝛ esuriet. Et esuriẽs
irascetur: ꝛ maledicet regi suo ꝛ deo
suo. Et suspiciet sursum. ꝛ ad terrã
intuebitur. Et ecce tribulatio ꝛ tene
bre. ꝛ dissolutio ꝛ angustia. ꝛ caligo ꝛ
persequens ꝛ nõ poterit euolare de an
gustia sua.

VIIII

Primo tpore alleuiata est
terra zabulon ꝛ terra ne
phtalim. ꝛ nouissimo aggra
uata è uia maris trans iorda
nis galilee gentium. Populus qui
ambulabat in tenebris uidit lumẽ
magnam. Habitantibus in regione um
bre mortis: lux orta è eis. Multipli
casti gentem: non magnificasti lẽ
tam. Lętabuntur coram te. sicut le
tantur in messe: sicut exultant uic
tores capta preda: qñ diuidunt spolia.
Jugum enim onetis eius. ꝛ uirgam
humeri eius. ꝛ sceptrum exactoris ei⁹
superasti. sicut in die madian. Quia
omnis uiolenta preda cum tumul
tu. ꝛ uestimentum mystum sanguine.
erit in combustionem. ꝛ cibus ignis. Pa
rulus enim natus è nobis. ꝛ filius
datus è nobis. Et factus è principa
tus super humeri eius. ꝛ uocabitur
nomen eius. admirabilis. consiliarius.
deus. fortis. pater futuri seculi. prin
ceps pacis. Multiplicabitur eius im
perium. ꝛ pacis non erit finis. Super
solium dauid ꝛ super regnum eius.
ut confirmet illud. ꝛ corroboret in iudi
cio ꝛ iustitia. amodo ꝛ usq; in sempi
ternum. Zelus domini exercituum
faciet hoc. Verbum misit dominus
in iacob. ꝛ cecidit in isr̃l. Et sciet om
populus ephraim. ꝛ habitantes sama
ria in superbia ꝛ magnitudine cor
dis. dicentes. Lateres ceciderunt. sed
quadris lapidibus ędificabimus. Si
comoros succiderunt. sed cedros immu
tabimus. Et eleuabit dominus hostes
rasin super eum. ꝛ inimicos eius
in tumultum retorsit. syriam ab orien
te ꝛ philistiim ab occidente. ꝛ deuo
rabunt isr̃l toto ore. In omnibus his nõ
est auersus furor eius. sed adhuc manus
eius extenta. Et populus non est re
uersus ad percutientẽ se. ꝛ dominum
exercituum non requisierunt. Et
disperdet dominus ab isr̃l caput et
caudam incuruantẽ ꝛ corrigentem
die uno. Longeuus ꝛ honorabilis
ipse est caput. ꝛ propheta docens men
dacium ipse est cauda. Et erunt qui
beatificant populum istum seducentes.
ꝛ qui beatificantur precipitati. Propter
hoc super adolescentulis eius non lę
tabitur dominus. ꝛ pupillorum ei⁹
ꝛ uiduarum non miserebitur. quia
omnis perfida est ꝛ nequam. ꝛ omne os
loquitur stultitiam. In omnibus
his non est auersus furor eius. sed adhuc
manus eius extenta. Succensa
enim est quasi ignis impietas. uepres
ꝛ spinam uorabit. ꝛ succendetur in den
sitate saltus. ꝛ uoluetur in superbia
fumi. In ira domini exercituum. con
turbata est terra. ꝛ erit populus quasi esca
ignis. Vir fratri suo non parcet. ꝛ declina
bit ad dexteram. ꝛ esuriet ꝛ comedet
ad sinistram. ꝛ non saturabitur. Vir
quisq; carnem brachii sui uorabit. manasse
ephraim. ꝛ ephraim manasse. simul
ipi contra iudam. In omnibus his nõ est
auersus furor eius. sed adhuc manus
eius extenta.

X

Qui
scribentes iniustitiam le
gere fecerunt. ut opprimerent
in iudicio pauperes. ꝛ uim
facerent causę humilium populi mei.
ut essent uidue preda eorum. ꝛ pupil
los diriperent. Quid facietis in die
uisitationis ꝛ calamitatis. de longe
uenientis: Ad cuius confugietis auxi

lum. ⁊ ubi derelinquens gl̃am uias
ne meas nemini sub uinculo. ⁊ cum in
terfectus cadam. Super omnibos his n
ẽ auersus furor eius. ⁊ adhuc manus
eius extenta. Ve assur. Virga furoris
mei. ⁊ baculus ipse ẽ. In manu eorum
indignatio mea. Ad gentem fallacem
mittam eum. ⁊ contra populum furoris
mei mandabo illi. ut auferat spolia ⁊
diripiat predam. ⁊ ponat illum in cõ
culcationem quasi lutum platearum
Ipse aũt non sic arbitrabitur. ⁊ cor eius
non ita estimabit. ⁊ ad perdendum i
erit cor eius. ⁊ ad interitionem gen
tium non paucarum. Dicet enim. ⁊
Numquid non principes mei simul
reges sunt: Numquid non ut carca
mis sic calamno. Et ut arphad. sic e
math: Numquid non ut damascus. ⁊
sic samaria? Quomodo inuenit ma
nus mea regna ydoli. sic ⁊ simulacra
eorum de ierlin ⁊ de samaria. Nũquid
non sicut feci samarie ⁊ ydolis eius. ⁊
sic faciam ierlin ⁊ simulacris eius.
Et erit. cum impleuerit dominus o
pera sua in monte syon. ⁊ in hie
rusalem visitabo super fructum magnifice cor
dis regis assur. ⁊ super gl̃am altitudi
nis oculorum eius. Dicit enim. In
fortitudine manus mee ego feci. ⁊ in
sapia mea intelleri. Et abstuli termi
nos populor. ⁊ principes eorum depre
datus sum. Et detraxi quasi potens
in sublime residentes. ⁊ inuenit q̃si
nidum manus mea fortitudinem po
pulor. Et sicut colliguntur ouа que
derelicta sunt. sic universam ram e
go congregaui. ⁊ non fuit qui moueret
pennam. ⁊ aperiret os. ⁊ ganniret. Nũ
quid gloriabitur securis contra eum qui
secat in ea. aut exaltabitur serra con
eum a quo trahitur: Quomodo si dele
ctetur virga contra eleuantem se. ⁊ exal
tetur baculus qui utiq; lignum est.
Propter hec mittet dominator dñus
exercituũ in pinguibus eius. tenuitatẽ
⁊ subtus gl̃iam eius succensa ardebit
quasi incensio ignis. Et erit lumen
isr̃l in igne. ⁊ sanctus eius in flamma. ⁊ suc
cendet. ⁊ devorabit spinas eius. et
uepres in die una. Et gl̃ia saltus ei⁹

⁊ carmeli eius ab anima usq; ad carnẽ
consumet. ⁊ erit terrore profugus. ⁊ re
liquie ligni saltus eius. pre paucitate
numeri abuntur. ⁊ puer scribet eos. Et
erit in die illa non adiicet residuum
isr̃l. ⁊ hij qui fugerint de domo iacob
ultra super eo qui percutit eos. sed nitet
tur super dominum sanctum isr̃l. in ue
ritate. Reliquie conuertentur. reliquie i
acob ad dominum fortem. Si
enim fuerit populus tuus isr̃l quasi
harena maris. reliquie conuertentur ex
eo. Consumatio abbreuiata inundabit iustitiam. Consummationem enim
⁊ abbreuiationẽ dominus deus exercitu
um faciet in medio omnis terre. ⁊
propter hec hec dicit dominus deus exer
cituum. Noli timere populus meus
habitator syon. ab assur. In uirga eius
percutiet te. ⁊ baculum suum leuabit
super te in uia egipti. Adhuc enim pau
lulum modicum q̃s. ⁊ consumabitur in
dignatio mea. ⁊ furor meus super sce
lus eorum. Et suscitabit super eos
dominus exercituum. flagellum ⁊
iuxta plagam madiã in petra oreb.
⁊ uirgam suam super mare. ⁊ leuabit
eam in uia egipti. Et erit. In die il
la. auferetur onus eius de humero tuo. ⁊ iugum eius de collo tuo. ⁊ pu
trescet iugum a facie olei. Veniet in
aioth transibit in magron. apud ⁊
magmas commendauit uasa sua. Tran
sierunt callem gabee sedes nostra. Ob
stupuit rama gabaa saulis fugit hie
ru hoc tua filia galim. Attende laisa
paupercula anathot. Aggrauatus me
demena bitanoches gebim confortami
Adhuc dies ẽ ut sit nobis stetur. A
gitabit manum suam super montẽ
filie syon. collem ierlin. Ecce dñator
dominus exercituum. confringet lagi
culam in terrore. Et excelsi staturã
succidentur. ⁊ sublimes humiliabũ
tur. ⁊ subuertentur altissa saltus fe
rro. ⁊ libanus cum excelsis cadet. ⁊

Et egredietur XI
uirga de radice iesse. ⁊ flos
de radice eius ascendet. ⁊
Et requiescet super eum
spus dominj. spus sapie ⁊ intellect.

ISA

spūs ꝯsilij ⁊ fortitudinis. spūs scientie ⁊ pietatis. ⁊ replebit eum spūs timoris dñi. ⁊ non in visionem oculorum iudicabit: nec in auditum aurium arguet. Sed iudicabit in iustitia pauperes ⁊ arguet in equitate pro mansuetis terre. Et percutiet terram virga oris sui. ⁊ spū labiorum suorum interficiet impium. Et erit iustitia cingulum lumborū eius. ⁊ fides cinctorium renum eius. Habitabit lupus cum agno. ⁊ pardus cum edo accubabit. Vitulus ⁊ leo ⁊ ouis simul morabuntur. ⁊ puer parvulus minabit eos. Vitulus ⁊ ursus pascentur. simul requiescent catuli eorum: ⁊ leo quasi bos comedet paleas. Et delectabitur infans ad uberem supra foramen aspidis. ⁊ in cauernam reguli. qui ablactatus fuerit manum suam mittet. Non nocebunt ⁊ non occident in universo monte sco meo. quia repleta est terra scia dñi. sicut aque maris operientes in die illa radix iesse. qui stat in signū populorū ipsum gentes deprecabuntur. ⁊ erit sepulcrum eius gloriosum. Et erit in die illa. adiciet dominus secundo manum suam ad possidendum residuum populi sui. quod relinquetur ab assyrijs. ⁊ ab egipto. ⁊ a fetros. ⁊ ab ethiopia. ⁊ ab elam. ⁊ a senaar. ⁊ ab emath. ⁊ ab insulis maris. Et leuabit signum in nationes. ⁊ congregabit profugos isrl. ⁊ dispersos iuda colliget a quatuor plagis terre. Et auferetur zelus ephraim. ⁊ hostes iuda peribunt. Ephraim non emulabitur iudam. ⁊ iudas non pugnabit contra ephraim. Et volabunt in humeros philistiim ad mare. simul predabuntur filios orientis. Idumea ⁊ moab preceptum manus eorum. ⁊ filij amon obedientes erunt. Et desolabit dominus linguam maris egypti. ⁊ leuabit manum suam super flumen. in fortitudine spiritus sui. ⁊ percutiet eum in septem rivos. ita ut transeant per eum calciati. Et erit via residuo populo meo. qui relinquetur ab assyrijs. sicut fuit israel in die qua ascendit de terra egypti.

Et dices in die illa.

XII

Confitebor tibi domine quoniam iratus es michi. conuersus est furor tuus. ⁊ consolatus es me. Ecce deus saluator meus fiducialiter agam ⁊ non timebo. Quia fortitudo mea ⁊ laus mea dominus. ⁊ factus est michi in salutem. Hauietis aquas in gaudio de fontibus saluatoris. et dicetis in illa die. Confitemini domino ⁊ inuocate nomen eius. Notas facite in populis adinuentiones eius. memento quoniam excelsum est nomen eius. Cantate domino quoniam magnifice fecit. annuntiate hec in uniuersa terra. Exulta ⁊ laudā habitatio sion. quia magnus in medio tui scius israel.

XIIII

Onus babylonis. quod uidit ysaias filius amos. super montem caliginosum. leuate signum. exaltate uocem. Leuate manum. ⁊ ingrediantur portas duces. Ego mandaui sanctificatis meis. ⁊ uocaui fortes meos in ira mea exultantes in gloria mea. Vox agminum multitudinis in montibus quasi populus frequentium. uox sonitus regum ⁊ gentium congregatarum. Dominus exercituum precepit militie belli. uenientibus de terra procul. A summitate celi dominus ⁊ uasa furoris eius. ut disperdat omnem terram. Ululate quia prope est dies domini. quasi uastitas a domino ueniet. Propter hoc omnes manus dissoluentur. ⁊ cor hominis extabescet ⁊ pauebunt. Tribulationes ⁊ dolores tenebunt. quasi parturiens dolebunt. Vnusquisque ad proximum suum stupebit. facies exuste facies eorum. Ecce dies domini uenit crudelis ⁊ indignationis plenus ⁊ ire furorisque. ad ponendam terram in solitudinem. ⁊ peccatores eius conterendos de ea. Stelle celi ⁊ splendor earum. non expandent lumen suum. Obtenebratus est sol in ortu suo. ⁊ luna non splendebit in lumine suo. Et uisitabo super orbis mala. ⁊ contra impios iniquitatem eorum. Et requiescere faciam superbiam infidelium. ⁊ arrogantiam fortium humiliabo. Pretiosior erit uir auro. ⁊ homo mundo obrizo. Super celum turbabo. ⁊ mouebitur terra de lo

IAS

co fuo. p:op: indignatione dominu
exercituum. 7 p:op: diem ire furoris
eius. Et erit quasi damula fugiens 7
quasi ouis. 7 non erit qui congreget. V
nusquisq; ad populum suum conuertet:
singuli ad terram suam fugient. Omis
qui inuentus fuerit occidetur: 7 omis
qui superuenerit cadet in gladio. Infã
tes eorum allidentur in oculis eorum.
diripientur domus eorum. 7 uxores
eorum uiolabuntur. Ecce ego suscita
bo super eos medos qui argentum
non quærunt. nec aurum uelunt. Sa
gittis parulos interficient. 7 lactan
bo uteris non miserebuntur. 7 super
filios non parcet oculus eorum. Et
erit babylon illa gloriosa in regnis ido
ta in superbia caldeorum. sicut subuer
tit deus sodomam 7 gomorram. Non
habitabitur usq; in finem. 7 non fundabi
tur usq; ad generationem 7 generatio
nem. Nec ponet ibi tentoria arabs:
nec pastores requiescent ibi. Sed requie
scent ibi bestie. 7 replebuntur domus
eorum draconibus. Et habitabunt ibi stru
thiones. 7 pilosi saltabunt ibi. Et respõ
debunt ibi ululę in ędibus eius. 7 sirene
in delubris uoluptatis. XLIIII

Hoc est uerbum quod factum est ad
eius. 7 dies eius non elon
gabuntur. Miserebitur enim
dominus iacob. 7 eliget a
adhuc de israel. 7 requiescere eos faciet
super humum suam. Adiungetur aduc
na ad eos. 7 adherebit domui iacob. 7
Et tenebunt eos populi. 7 adducent
eos in locum suum. Et possidebit eos
domus israel super terram dominis 7
ancillas. Et erunt capientes
eos qui se ceperant. 7 subicient exacto
res suos. Et erit. In die illa cum requi
escere te fecerit tibi deus a labore tuo. 7 a
ne tua. 7 a seruitute dura qua ante ser
uisti. sumes parabolam istam super re
gem babylonis. 7 dices. Quomodo
cessauit exactor: quieuit tributum?
Contriuit dominus baculum impio
rum. sceptrum dominantium cedentem popu
in indignatione. plaga insanabili. 7
subicientem in furore gentes. persc
quentem crudeliter. Conquieuit 7

siluit omnis terra. gauisa est 7 exultauit.
Abietes quoq; letate sunt super te. 7
cedri libani. De quo dormisti nõ ascen
dit qui succidat nos. Infernus subter
turbatus est in occursum aduentus
tui: suscitauit tibi gigantes. Omnes
principes terre surrexerunt de solijs
suis. omnes principes nationum. 7
Uniuersi respondebunt. 7 dicent tibi.
Et tu infirmatus es sicut 7 nos: nobis
similis effectus es. Detracta est usq; ad
inferos superbia tua. excidit cadauer
tuum. Subter te sternetur tinea. 7 o
operimentum tuum erunt uermes. Q
modo cecidisti de celo lucifer. qui ma
ne oriebaris? Corruisti in terram. q
uulnerabas gentes. Qui dicebas in
corde tuo. In celum ascendam. super
astra dei exaltabo solium meum. Se
debo in monte testamẽti. in lateribus
aquilonis. Ascendam super altitudi
nem nubium. similis ero altissimo. 7
Verumtamen ad infernum detraheris in
profundum laci. Qui te uiderint ad te
clinabuntur: te q; prospicient. Nũq;d
iste est uir qui conturbabat terram. qui
mouebat regna. qui posuit orbem dese
rtum. 7 urbes eius destruxit. uincto
eius non aperuit carcerem? Omnes
reges gentium uniuersi dormierunt
in gloria. unus in domo sua. Tu autẽ
proiectus es de sepulcro tuo. q̃si stirps
inutilis pollutus es 7 obtruncatus. ci
bus qui interfecti sunt gladio. 7 de
scenderunt ad fundamenta laci. Quasi
cadauer putridum non habebis cõ
sortium. neq; enim eis in sepultura. q
Tu enim terram tuam disperdisti. in
populum tuum occidisti. Non uoca
bitur in eternum semen pessimorum
Preparate filijs eius occisionem. in ini
quitate patrum eorum. Non exurgent
neq; hereditabunt terram. neq; iple
bunt faciem orbis cinitatum. Et cõ
surgam super eos dicit dominus exer
cituum. 7 perdam babylonis nomen.
7 reliquias 7 germen. 7 progeniem ait
dominus. Et ponam eam in possessi
onem erini. 7 in paludes aquarum.
7 scopabo eam in scopa terens: dicit
dominus exercituum. Iurauit dñs

ercitum. dicens. Si non ut putauit
um eius. t quomodo mente tractauit. sic
eniet. ut proteram assyrium in terra
mea. t in montibus meis conculcem eum
Et auferetur ab eis iugum eius. t cro
nus eius ab humero eorum tolletur.
hoc consilium quod cogitauit super om
nem terram. t hec e manus extenta sup
omnes gentes. Dominus enim exer
cituum decreuit. t quis poterit infir
mare. Et manus eius extenta. et
quis auertet eam. In anno quo mor
tuus e rex achaz. frum e omne istd
de terens philistea omnis. t aqui
minata e uirga percussoris tui. de
radice enim colubri egredietur regu
lus. t semen eius absorbens uolucre
Et pascentur primogeniti pauperu.
t pauperes fiducialiter requiescent
Et in uiua faciam in fame radices
tuam. t reliquias tuas interficiam.
Ulula porta clama ciuitas. prostrat
e philistea omnis. Ab aquilone eni
fumus uenit. t non e qui effugiat
agmen eius. Et quid respondebit
nuntijs gentis. Quia dominus fu
dauit sion. t in ipso sperabunt pau
peres populi eius.

XV

Onus moab. Quia nocte
uastata e ar. moab silent
Quia nocte uastatus est
murus moab silent. Ascen
dit domus edibon ad excelsa in plan
ctum. Super nabo. t super medaba. mo
ab ululabit. In cunctis capitibus eius cal
uitium. t omnis barba rasura. In pla
tijs eius accincti sunt sacco. super
tecta eius. t in platee eius. omnis
ululans descendet in fletum. Cla
mabit esebon. t eleale. usq; iasa audi
ta e uox eorum. Super hoc expedien
moab ululabunt. anima eius ulula
bit sibi. Cor meum ad moab clama
bit. Vectes eius usq; ad segor. t egla
tem. per ascensum enim luith flens
ascendet. t in uia oronaim clamore
contritionis leuabunt. Aque enim me
rum deserte erunt. quia aruit herba.
defecit germen. uiror omnis interijt
Sin magnitudinem operis. t infirmi
no eorum. Ad torrentem salicum

dicent eos. Quoniam circuiuit clam
terminum moab. usq; ad galim ululа
tus eius. t usq; ad puteum clim clam
eius. quia aque dibon. repleti sunt san
guine. Ponam enim super dibon ad di
tamenta his qui fugerint de moab le
onem t reliquis terre.

XVI

Adite agnum dominato
minatorem terre. de petra
deserti ad montem filie sy
on. Et erit sicut auis fu
giens. t sicut pulli de nido auolantes
sic erunt filie moab in transeuntibus arno.
Fac consilium. fac iudicium. pone quasi
nocte umbram tuam in meridie. Ab
scondе fugientes. t uagos ne prodas. ha
bitabunt apud te profugi mei. moab
esto latibulum eorum. a facie uastato
nis. Finitus e enim puluis. consumat
e de terra. defecit qui calcabat terram.
Et preparabitur in misericordia solium. t se
debit super eum in ueritate. in taber
naculo dauid. iudicans t quirens iu
dicium. t uelociter reddens quod iu
stum e. Audiuimus superbiam moab.
superbus e nimis. Superbia eius t ar
rogantia eius. t indignatio eius. plus
quam fortitudo eius. super eo ululabit
moab. ad moab uniuersus ululabit.
Viros qui lauantur super muros coctu la
terus. lugebunt plagas suas. quia
subuersa est esebon. defecta sunt. t u
nea sabama. Dominum gentium occi
derunt flagella eius. usq; ad iazer
pertenerunt. errauerunt in deserto.
Propagines eius derelicte sunt. tra
ierunt mare. Super hoc plorabo in
fletu iazer. uineа sabama. inebriabo
te lacrima mea esebon t eleale. quia
super iubilationem tuam. t super mes
sem tuam uocalcantium irruit. t
Et auferetur letitia t exultatio de car
melo. t in uineis non exultabit neq;
iubilabit. Vinum in torcularibus non cal
cabit. qui calcare consueuerat. Vocem
calcantium abstuli. Super hoc uenter
meus ad moab quasi cythara sonabit.
t uiscera mea ad murum cocti lateris
Et erit cum apparuerit quod laborа
uit moab super excelso suo. t ingredie
tur ad sca sua ut obsecret. t non ual

bit. Hec uerbum quasi locutus ē dñs
ad moab. ex tunc. Et nunc locutus
ē dominus dicens. In tribus annis. qi
annu mercenarij. auferent gloria mo
ab super omnē populū multū. Et relī
quetur in eo sicut racemus uuarū
madicus negnaq; multus.

XVII

Onus damasci. Ecce da
masc⁹ desinet ē ciuitas.
Et erit sicut aceruus lapi
dum in ruinam. Derelic
te ciuitates. aree gregib⁹ erunt. et re
quiescent ibi. et non erit qui exterret.
Et cessabit auxilium ab ephraim
et regnum a damasco. et reliquie syrie
sicut gloria filiorum isr̄l erunt. dicit
dominus exercituum. Et erit in die
illa. attenuabitur gloria iacob. et pin
guedo carnis eius macrescet. Et erit sic
ut congregans in messe. quasi reflorescat. et
brachium eius spicas legerit. Et erit
sicut quirens spicas in valle raphaim.
Et relinquetur in eo quasi racemus
decutiens. sicut excussio olee duarum.
aut trium olivarum in summitate ra
mi. sunt quatuor aut quinq; in arcu
minib⁹ eius. fructus eius. dicit dñs
deus isr̄l. In die illa inclinabitur hō
ad factorem suum. et oculi eius ad sanc
tum isr̄l respicient. Et non inclinabitur
ad altaria que fecerunt manus eius.
et que operata sunt digiti eius. et non re
spicient lucos et delubra. In die illa erit
ciuitates fortitudinis eius derelicte.
sicut amalum et segetes que derelicte sūt
a facie filiorum isr̄l. Et eris desertū.
quia oblita es dei salutaris tui. et for
tis auxilii tui non es recordata. Ideo
propterea plantabis plantationem
hedem. et germen alienum seminabis
in die plantationis tue labrusca. et
mane semen tuum florebit. Ablata ē
messis in die hereditatis. et dolebit ge
nitor. Ve multitudini populor multo
rum multumo maris sonabunt. et sumlti
tudinibus. sicut sonitus aquarū mul
tarum. Sonabunt populi sicut sonit⁹
aquarum inundantium. et increpab
eum. et fugiet procul. Et rapietur si
cut pulvis montium a facie uenti.
et sicut turbo coram tempestate. In tē
pore uespertino. et ecce turbatio. et ma
tutino non subsistet. Iste ē pars eorū
qui uastabunt nos. et sors diripien
tium nos.

XVIII

Ue terre cymbalo alarum
que ē trans fluminen ethio
pie. qui mittit in mare le
gatos suos. in uasis papiri
super aquas. Ite angeli ueloces ad gē
tem expultam et dilaceratam. ad ppm
terribilem post quem non ē alius. gē
tem expectantē et conculcatam. cuius di
ripuerunt flumina terram eius. ad
montem nominis dominī exercituum monte
Omnes habitatores orbis qui moramini
in terra. cum elevatum fuerit signum
in montib⁹ uidebitis. et clangorem tu
be audietis. Quia hec dicit dominus
ad me. Quiescam et considerabo in loco
meo. sicut meridiana lux clara est. et
sicut nubes roris in die messis. Ante
messem enim cum flos effloruit. et um
bra perfecto germinaverit. Et precide
tur palmites eius falcib⁹. et que
derelicta fuerint abscidentur. Et erunt
simul relinquentur simul auibus
montium. et bestijs terre. Et estate per
petua erunt super eum uolucres et om
nes bestie terre super eum hyemabunt. In
qbus illo deferetur munus domino ex
ercituum a populo diuulso et dilacerato
populo terribili post quem non fuit
alius a gente expectante et conculcata. cu
ius diripuerunt flumina terram eius
ad locum nominis domini exercituum
montem sion.

XVIIII

Onus egypti. Ecce dominus
ascendet super nubem leuem.
et ingredietur egyptum. et
mouebuntur simulacra e
gypti a facie eius. et cor egypti tabescet
in medio eius. Et concitabo egyptios
aduersus egyptios. et pugnabit
uir contra fratrem suum. et uir contra amicum
suum. ciuitas contra ciuitatem. regnū
aduersus regnum. Et diffringetur spiritus
egypti in medio eius. et consilium
eius precipitabo. Et interrogabunt
simulacra sua et ommones suos. et pythō
nes. et ariolos. et tradam egyptum in
manu dominorum crudelium. et rex for

dominabitur eorum. ait dominus deus
exercituum. Et arescet aqua de mari.
& fluuius desolabitur atq; siccabitur. &
Et deficient flumina & attenuabuntur.
& siccabuntur rum aggerum. Calamus
& iuncus marcescet. Nudabitur alueus
& rum a fonte suo. & omnis sementis
riuigua siccabitur. arescet & non erit.
Et merebunt piscatores. & lugebit
omnes mittentes in flumen hamum.
& expandentes rete super faciem aq̃rum
marcescent. Confundentur qui o
perabantur linum. plectentes & tex
tes subtilia. Et erunt riuigua eius
flagella. omnes qui faciebant la
cunas ad capiendos pisces. Stulti
principes taphnes. sapientes consilia
rij. pharaonis dederunt consilium insipiẽs
Quomodo dicitis pharaoni filius
sapientium. ego filius antiquorum
regum. Vbi sunt nunc sapientes tui.
Annuntient tibi. & indicent quid co
gitauerit dominus exercituum super
egyptum. Stulti facti sunt principes
taphnes. deceperunt principes me
phes deceperunt egyptum. angulum po
pulorum eius. Dominus miscuit in
medio eius. spm uertiginis. Et erra
re fecerunt egyptum in omni opere
suo. sicut errat ebrius & uomens. Et
non erit egypto opus quod faciat ca
put & caudam incuruantem. & retrorsum
tem. In die illa erit egyptus qi mlieres
& stupebunt & timebunt a facie commo
tionis. manus domini exercituum quas
ipe mouebit super eam. Et erit terra
iuda egypto in pauorem. Omnis qui
illuc fuerit recordantis pauebit a facie
consilij domini exercituum quod ipse
cogitauit super eam. In die illa erunt
quinq; ciuitates in terra egypti loqũ
tes lingua chanaan. & iurantes per do
minum exercituum. Ciuitas solis vo
cabitur una. In die illa erit altare
domino in medio terre egypti. & titulus
iuxta terminum eius. Et erit in
signum & in testimonium domino exer
cituum in terra egypti. Clamabunt
enim ad dominum a facie tribulantis.
& mittet eis salutatorem & propugnato
rem qui liberet eos. Et cognoscetur eis
ab egypto. & cognoscent egyptij dominum
in die illa. Et colent eum in hostiis
& muneribus. & uota uouebunt domino
& soluent. Et percutiet dominus egyp
tum plaga & sanabit eam. Et reuer
tentur egyptij ad dominum & placabitur
eis. & sanabit eos. In die illa erit uia de
egypto in assyrios. & intrabit assyrius
egyptum. egyptius in assyrios. & ser
uient egyptij assyrijs. In die illa erit israel tertius
egypto. & assyrio. benedictio in medio
terre. cui benedixit dominus exercitu
um. dicens. Benedictus populus
meus egyptus. & opus manuum mearum
assyrio. hereditas autem mea israel

IN anno quo X X
ingressus est tharthan azo
tum. cum misisset eum sar
gon rex assyriorum. &
pugnasset contra azotum. & cepisset eam.
in illo tpe locutus est dominus in ma
nu ysaie filij amos. dicens. Vade & sol
ue saccum de lumbis tuis. & calcia
mentum tuum tolle de pedibus tuis. Et fecit sic
ut ambulans nudus & discalciatus. Et dixit
dominus. Sicut ambulauit seruus
meus ysaias nudus & discalciatus. in
signum & ostentum erit
super egyptum. & super ethyopiam.
sic minabit rex assyriorum captiuitatem
egypti. & transmigrationem ethiopie. iuuenem & senem nudum & discal
ciatum discoopertis natibus ignominiam
egypti. Et timebunt & confundentur. a
ab ethyopia spe sua. & ab egypto gloria
sua. Et dicet habitator insule huius in
die illa. Ecce sic erat spes nra ad quem
confugimus in auxilium ut liberaremur
nos a facie regis assyriorum. Et quo
modo effugere poterimus nos. XXI

ONus deserti maris. Sicut
turbines ab africo uenient
de deserto uenient de terra ter
ribili. Visio dura nunciata
est michi. Qui incredulus est. incredule
agit. & qui depopulator est uastat. Ascende
de elam. obside medeba. Omnem gemi
tum eius. cessare feci. Propterea repleti
sunt lumbi mei dolore. & angustia po
sedit me. sicut angustia parturientis
Curui cum audirem. conturbatus sum

cum uiderim: emarcuit cor meum. ſ
tenebre ſtupefecerunt me. Babylon
dilecta mea. poſita é michi in miracu
lum. pone menſam: contemplare i ſpe
cula. Comedentes tbibentes ſurgite
principes. accipite clipeum. Hec en
dixit michi dominus. Vade tpone
ſpeculatorem: tquodcumqs uiderit an
nuntiet. Et uidit currum duor equi.
aſcenſorem aſini. taſcenſorem came
li. Et contemplatus é diligenter: mlto
mentum. tclamauit ut leo. Super ſpe
culam domini ego ſum ſtans iugiter p
diem. tſuper cuſtodiam meam ego in
ſtans totis noctib. Ecce uenit iſte a
ſcenſor uir bige equitum. Et rndit t
dixit. Cecidit cecidit babylon. tom
ſculptilia deorum eius contrita ſunt in
terram. Tritura mea. tfilia aree mee.
que audiui adomino exercituum de
iſrl annuntiaui uobis. Onus dume
Ad me clamat exſeir. Custos quid
de nocte. quid de nocte? Dixit custos.
Venit mane tnox. Si quereris querim
ni conuertimini tuenite. Onus in arabia.
In ſaltu ad ueſperam dormietis. in ſemi
tis dedanim. Occurrite. ſitienti fer
te aquam. Habitatores terre austri
cum panib occurrite fugienti. A facie
enim gladiorum fugerunt. a facie gla
dij inuncti. a facie arcus extenti. a
facie grauis prelij. Quia hec dixit do
cit ad me. Adhuc in uno anno quaſi
in anno mercenarij. tauferetur omis
glia cedar. treliquie numeri sagittario
rum fortium de filijs cedar imminuent
Dominus enim deus iſrl locutus eſt.

XXII

Onus uallis
uiſionis. Quidnam é
è quia aſcendiſti. tu o
intecta: clamoris plena
urbs frequens. ciuitas exultans: in
fecti tui. non interfecti gladio. nec mor
tui tui in bello. Cuncti principes tui
fugerunt. simul uincti ligati ſunt. t
Omnes qui inuenti ſunt. uincti ſunt
pariter: procul fugerunt. Propterea
dixi. Recedite a me. amare flebo. No
lite inculcare. in deſolatione me ſup
uaſtitate filie populi mei. Dies enim
interfectionis texultationis tfletuſ
dominio deo exercituum: in ualle u
ſionis. Scrutans murum. tmagnifice
ſuper montem. Et clam ſumpſit pha
retram curum hominis equitis. tpare
tem nudauit clypeus. Et erunt elec
te ualles tue plene quadrigarum. tequi
tes ponent ſeptes ſuas in porta. Et re
uelabitur operimentum iude. tuidebis
in die illa armamentarium domus ſalt
tſciſſuras ciuitatis dauid uidebitis
quia multiplicate ſunt. Et congregaſtis
aquas piſcine inferioris. tdomus ie
ruſalem numeraſtis. tdeſtruxiſtis do
mos ad muniendum murum. tfeciſtis
inter duos muros taquas pi
ſcine ueteris. Et non reſpexiſtis ad
eum qui fecerat eam: tconſiderantem
de longe non uidiſtis. Et uocauit do
minus deus exercituum in die illa a
ad fletum tad planctum. tad calui
tium. tad cilicium ſacci. Et ecce ga
udium tletitia occidere uitulos. iugu
lare arietes. comedere carnes tbibere
uinum. Comedamus tbibamus. cras
enim moriemur. Et reuelata é in aurib
meis uox domini exercituum. Si
dimittetur iniquitas hec uobis donec
moriamini. dicit dominus exercituum
Hec dicit dominus deus exercituum.
Vade tingredere ad eum qui habitat in
tabernaculo. tſobnam prepoſitum tem
dices ei. Quid tibi hic. aut quaſi qui
bic? Quia excidiſti tibi ſepulcrum
excidiſti in excelſo memoriale diligen
ter in petra tabernaculum tibi. Ecce
dominus aſportabit te captiuitate. sicut aſpor
tatur gallus gallinaceus. tquaſi amic
tum ſic ſubleuabit te. Coronans coro
nabit te tribulatione. quaſi pilam mit
tet te in terram latam tſpatioſam. Ibi
morieris. tibi erit currus gloriæ tue. ig
nominia domus domini tui. Et expelli
te de teſtatione tua: tde miniſterio tuo
deponam te. Et erit in die illa uocabo
ſeruum meum eliachim filium helchie.
tinduam illum tunica tua. tcingulo
tuo confortabo eum. tpotestatem tuam da
bo in manus eius. Et erit quaſi pater
habitantib ieruſalem: tdomui iuda. Et da
bo clauem domus dauid ſuper humc
rum eius. taperiet tnon erit qui clau

dat. ↄ claudet ↄ non est qui aperiat.
Et figam illum paxillum in loco fidē
li. ↄ erit in solium glie domui pris tui
Et suspendam super eum cēm glias
domus pris eius. uasorum diuersa
generis. omne uas parvulum quasi
craterarum. usq; ad omne uas mu
sicorum. ꝙ die illa dicit dominus
exercituum. Auferetur paxillus qui
fixus fuerat in loco fideli. ↄ frangetur
ↄ cadet. ↄ peribit quod pependerat eo.
quia dns locutus ē.

XXIII

Ulule tyri. Ululate nautę
maris. quia uastata ē do
mus unde uenire solebat.
De terra cethim revelatum
est eis. Tacete habitatores in isti
la. negotiatio sydonis. Transfretantes
mare. repleuerunt te in aquis multis
Semen nili. messis fluminis fruges
eius. ↄ facta ē negotiatio gentium.
Erubesce sydon ait mare. fortitudo
maris dicens. Non parturiui ↄ non
peperi. ↄ non enutriui iuuenes. nec
ad incrementum perduxi uirgines.
Cum auditum fuerit in egypto. dole
bunt. cum audierint de tyro. Tran
site maria. ululate qui habitatis in isti
la. Numquid non hec urbs ē. que gla
bans a diebus priscis antiquitas
sua. Ducent eam pedes sui longe. ad
peregrinandum. Quis cogitauit hec
super tyrum. quę coronatam cuius
negotiatores principes institores eius
inclyti terre. Dominus exercituum ↄ
cogitauit hoc. ut detraheret superbiam
omnis gloriē. ↄ ad ignominiam deduce
ret uniuersos inclytos terre. Transi
terram tuam quasi fluuium filia ma
ris. non ē cingulum ultra tibi. Manum
suam extendit super mare. ↄ
turbauit regna. Dominus mandauit
aduersus chanaan. ut deleret fortitu
dines eius. ↄ dixit. Non adicies ultra ut gle
ris calumniam sustinens. virgo filia
sydonis. Surge ↄ trāsfretare. ibi quoq; non erit requies tibi. Exce
terra chaldeorum. talis populus non
fuit. assur fundauit eam. In captiuita
tem transduxerunt robustos eius. suf
foderunt domus eius. posuerunt eam
in ruinam. Ululate naues maris. q;
deuastata ē fortitudo uestra. Et erit in
die illa in oblitione ponet tyrum lxx.
annis. sicut dies regis unius. Post
lxx autem annos erit tyro quasi can
cum meretricis. Sume cytharam. circui
ciuitatem. meretrix oblitioni tradita. Bene cane. frequenta canticum
ut memoria tui sit. Et erit. post lxx
annos uisitabit dominus tyrum. ↄ
reducet eam ad mercedes suas. Et
rursum erit cum fornicabitur cum
uniuersis regnis terre super faciem
terre. Et erunt negotiationes eius ↄ
mercedes eius sanctificate domino. Non
recludentur neq; reponentur. quia bis qui
habitauerint coram domino. erit negotia
tio eius. ut manducent in satietatem
te. ↄ uestimentum usq; ad uetustatem.

XXIIII

Ece dns
dissipabit terram. ↄ nuda
bit eam. ↄ affliget faciem
eius. ↄ dispergit habitatores
eius. Et erit sicut populus sic sacer
dos. ↄ sicut seruus. sic dominus eius. si
cut ancilla sic domina eius. sic emens
sic ille qui uendit. sicut fenerator sic
is qui mutuum accipit. sicut qui re
petit. sic qui debet. Dissipatione dis
sipabitur terra. ↄ direptione predabitur.
Dominus enim locutus ē uerbum.
Luxit ↄ defluxit terra. ↄ infirmata ē. De
fluxit orbis ↄ infirmata ē altitudo popu
li terre. ↄ terra inquinata ē ab habitatori
bus suis. Quia transgressi sunt leges. mu
tauerunt ius. dissipauerunt fedus
sempiternum. propter hoc maledictio
uorabit terram. ↄ peccabunt habitatores
eius. ideoq; infamati cultores eius.
ↄ relinquentur homines pauci. Luxit
uinea infirmata ē uitis. ingemue
runt omnes qui letabantur corde.
Cessauit gaudium tympanorum. quie
uit sonitus letantium. obticuit dulce
do citharę. cum cantico non bibent
uinum. Amara erit potio bibentibus
illam. Contrita ē ciuitas uanitatis.
clausa ē omnis domus nullo intro
eunte. Clamor erit super uinum in pla
teis. Deserta ē omnis letitia. trāsla
tum ē gaudium terre. Relicta ē in ur

be solitudo. ꝛ calamitas opprimet pos
tas. quia hec erunt in medio terre. ꝛ
in medio populorum. Quomodo fu
pauce olive que remanserunt excus
sum: ex oleris. ꝛ racemi cum finita
fuerit vindemia. hy leuabunt vocē
suam atq; laudabunt. cum glificat
fuerit dominus. hinnient de mari. ꝛ
propt̄ hoc in doctrinis glificate dñm.
insulis maris nomen domini dei isr̄l.
A finibus terre laudes audiuimus. glo
riam iusti. Et dixi. Secretum meum mi
secretum meum michi. Ve michi. ꝛ
Preuaricantes preuaricati sunt. ꝛ p̄
uaricatione transgressor preuarica
ti sunt. Formido ꝛ fouea ꝛ laqueus
super te qui habitator es terre. Et erit
qui fugerit a facie formidinis cadet
in foueam. ꝛ qui se explicuerit de fo
uea tenebitur laqueo. quia cataracte
de excelsis aperte sunt. ꝛ exulabunt
fundamenta terre. Confringendo
fractione terra. ꝛ tritione ꝛ terre fra
ctione ꝛ motione ꝛ mouebitur terra. agita
tione agitabitur terra. sicut ebrius.
Et auferetur quasi tabernaculi vni
ctus. ꝛ grauabit eam iniquitas sua.
ꝛ corruet ꝛ non adiciet ut resurgat. ꝛ
Et erit in die illa. visitabit dominus
super malitiam celi in excelso. ꝛ super
reges terre. qui sunt super terram. Et
congregabuntur congregatione unius
fascis in lacum. ꝛ claudentur ibi i car
cere. ꝛ post multos dies visitabuntur.
Et erubescet luna ꝛ confundetur sol. cū
regnauerit dominus exercituum. in
monte syon. ꝛ in ierusalem. ꝛ in conspectu se
nium suorum fuerit glorificatus. ꝛ

CAPUT XXV

Omine deus
meus es tu. exaltabo te. ꝛ
confitebor nomini tuo qm fe
cisti mirabilia cogitationes
antiquas fideles amen. Quia posu
isti ciuitatem in tumulum. urbem for
tem in ruinam. domum alienorum
ut non sit ciuitas. ꝛ in sempiternum
non edificetur. Propter hoc laudabit
te populus fortis ciuitas robustarum
gentium timebit te. Quia factus es
fortitudo pauperi. fortitudo egeno i
tribulatione sua. spes a turbine. um
braculum ab estu. Spūs enim robu
storum. quasi turbo impellens parie
tem. Sicut estus in siti tumultum alie
norum humiliabis. ꝛ quasi calore ꝛ
sub nube roris fructum propagine fortium
marcescere facies. Et faciet dominus
exercituum omnibus populis in monte
hoc vnctum pinguium. vnctum ꝛ
uindemie. pinguium medullatorum.
uindemie defecate. Et precipitabit
in monte isto faciem uinculi colliga
ti super omnes populos. ꝛ stellā quā
obtinuit super uniuersas nationes.
Precipitabit mortem in sempiternum.
Et auferet dominus deus omnem
lacrimam ab omni facie. ꝛ obprobri
um populi sui auferet de uniuersa ter
ra. quia dominus locutus est. Et di
cent in die illa. Ecce deus noster iste. ex
Expectabimus eum ꝛ saluabit nos
iste dominus. Sustinuimus eum
ꝛ exultabimus ꝛ letabimur in salu
tari eius. quia requiescet manus
domini in monte isto. Et triturabi
moab sub eo sicut terebintus palee in
plaustro. Et extendet manus suas
sub eo. sicut extendit natans ad na
tandum. Et humiliabit gloriam eius
cum allisione manuum eius. Et mu
nimenta sublimium murorum excel
sorum. ꝛ humiliabuntur. ꝛ tanget
in terram usq; ad pulueres.

CAPUT XXVI

In die illa cantabitur ca
ticum istud. in terra iuda
Vrbs fortitudinis nre sal
uator. ponetur in ea mu
ꝛ ante murale. Aperite portas ꝛ ingre
dietur gens iusta custodiens ueri
tatem. Vetus error abiit. Seruabis pa
cem: pacem quia in te domine sperā
uimus. Sperastis in domino in sęcu
eternus. in domino deo fortis in perpe
tuum: quia incurvabit habitantes in
excelso. ciuitatem sublimē humilia
bit. humiliabit eam usq; ad terram.
detrahet eam usq; ad pulueres. Cō
culcabit eam pes. pes pauperis gres
sus egenorum. Semita iusti recta ē
rectis callis iusti ad ambulandum.
Et in semita iudiciorum tuorum ꝛ
domine sustinuimus te. nomen tuum

ISA

7 memoriale tuum in desiderio anime.
Anima mea desiderabit te in nocte. Sz
7 spū meo in precordijs meis. de mā
ne vigilabo ad te. Cum fecerīs iudicia t
terra. iustitiam discent habitatores or
bis. Misereamur impio. et nō discet
iustitiam. In terra sanctorum iniq gessit
7 non videbit gloriam domini. Domine
exaltetur manus tua ut non videant
Videant 7 confundantur zelantes populi.
7 ignis hostes tuos devoret. Domine
dabis pacem nobis. omnia enī opera
nra operatus es nobis. Domine deus
nr possederunt nos domini absq; te. t
tantum in te recordemur nominis tui.
Mortui non viuant. gigantes non
resurgant. Propterea visitasti 7 dirui
sti eos. 7 perdidisti omnem memoriaz
eorum. Addidisti gentī domine. addi
sisti gentī. Numquid glificatus es. E
longasti omnes terminos terre. Dñe
in angustia requisierunt te. in tribu
latione murmuris doctrina tua eis. Sic
que sicut cum appropinquaret ad
partum dolens clamat in doloribus suis.
sic fēi sumus. A facie tua domine sicpi
mus. 7 quasi parturiuimus. 7 peperimꝰ
spūm. Salutes non fecimus in terra.
nec non cecidерunt habitatores terre. Vi
uent mortui tui interfecti mei resur
gent. Expergiscemini 7 laudate qui ha
bitatis in puluere. quia ros lucis ros tua
7 terram gigantum dabis in ruinaz
Vade populus meus intra in cubicula
tua. claude hostia tua super te. Abscon
dere modicum ad momentum. donec pe
transeat indignatio. Ecce enim dñus
egredietur de loco suo. ut visitet iniqui
tatem habitatoris terre contra eum. Et re
velabit terra sanguinem suum. 7 non
operiet ultra interfectos suos.

XXVII

In die illa visitabit dñs in
gladio suo duro 7 grandi
7 forti. super leuiathan se
pentem uectem. 7 super le
uiathan serpentem tortuosum. 7 occidet
draconem qui in mari est. In die illa. vinea
meri cantabit ei. Ego dominus qui
suo eam. repente propinabo ei. Ne for
te visitem super eam. nocte 7 die custo
eam. Indignatio mihi non est. Quis
dabit mi spinam 7 veprem. In prelio
gradiar. super eam. succendam eam pari
ter. an potius tenebo fortitudinem meam.
Michi faciet pacem. pacem faciet mi.
Qui ingredientur impetum a iacob. et
florebit 7 germinabit israel. 7 implebunt
facies orbis semine. Numquid iuxta
plagam percutientis se. percussit eum.
Aut sicut occidit interfectores eius. sic occi
sus est. In mensura contra mensuram. cum
abiecta fuerit iudicabit eam. Auferet
ris est in spū suo duro. per diem est
fortissimo suo. Super hoc dimittetur iniquitas
domus iacob. 7 iste omnis fructus ut
auferatur peccatum eius. cum posuerit
omnes lapides altaris. sicut lapides
cineris dissipatos. Non stabunt lucus 7 de
lubra. Ciuitas enim munita desola
ta erit. spretiosa relinquetur. 7 dimit
tetur quasi desertum. ibi pascetur uitu
lus. 7 ibi accubabit. 7 consumet summi
tates eius. In siccitate messis illius.
orientur mulieres uenientes 7 accen
tes eam. Non est enim populus sapiens.
propter hoc non miserebitur eius. qui fe
cit eum. 7 qui formauit eum non par
cet ei. Et erit in die illa. percutiet dñs
ab aluneo fluminis. usq; ad torrentem
egypti. Et uos congregabimini unus 7
unus filij israel. Et erit in die illa. clan
getur in tuba magna. 7 uenient qui
perditi fuerant de terra assyriorum. 7 q
ejecti erant de terra egypti. 7 adorabunt
dñm in monte sco in ierl

XXVIII

Ve corone superbie ebrio
ephraym 7 flori decidenti
glie exultationis eius. q
erant in uertice uallis pin
guissime erantes a uino. Ecce uallis
7 fortis dominus. sicut impetus gran
dinis turbo confringens. sicut impetus
aquarum multarum inundantium
7 emissarium super terram spatiosam
pedibus exulcabitur. corona superbie e
briorum ephraym. Et erit flos decī
dens glie exultationis eius. qui est in
uertice uallis pinguium quasi fe
stinans ante maturitatem autumpni
Qui cum aspexerit uidens. statim
ut manu tenuerit deuorabit illud.
In die illa erit dominus exercituum

IAS

corona glie ⁊ fruim exultationis ⁊ fi
duo populi sui. ⁊ spūs iudicij sedēs
super iudicium. ⁊ fortitudo reuerētib⁹
de bello ad portam. Verum hij quoq; ⁊
prelium nescierunt. ⁊ pre ebrietate er
rauerunt. Sacerdos ⁊ propha nesciē
runt pre ebrietate. absorti sunt a uī.
errauerunt in ebrietate. nescierunt in
dentem. ignorauerunt iudicium. Oē
enim mense replete sunt uomitu ⁊
sordibusq; ita ut non eēt ultra locꝰ.
Quem docebit sciam. ⁊ quem intelli
gere faciet auditum? Ablactatos a
lacte apulsos ab uberib⁹. Quia mā
da remanda. manda remanda. Exp̄
ta reexpecta. expecta reexpecta. mo
dicum ibi modicum ibi. Sin loquela
enim labij. ⁊ lingua altera. loquetur
ad populum istum: cui dixit. Hec ē
requies mea. reficite lassum. ⁊ hec
ē meum refrigerium. Et noluerunt
audire. Et erit eis uerbum dominī.
manda remanda. manda remanda.
expecta reexpecta. expecta reexpecta.
modicum ibi. modicum ibi. ut uadat
⁊ cadant retrorsum. ⁊ conterantur. ⁊ illa
queantur ⁊ capiantur. Propt̄ hec audi
te uerbum domini uiri illusores. q̄
dominamini super populum meum.
qui ē in ierlm. Dixistis enim. Pepe
simus fedus cum morte. ⁊ cum infer
no fecimus pactum. Flagellum in
undans cum pertransierit non ueniet
super nos. quia posuimus mendaciū
spem nr̄am. ⁊ mendacio protecti sumꝰ.
Propterea hec dicit dominus deus. Ecce
ego mittam in fundamentis sion lapi
dem. lapidem angularem. probatum
pretiosum. in fundamento fundatum.
Qui crediderit non festinet. Et ponā
in pondere iudicium. ⁊ iustitiam in mē
sura. Et subuertet grando spem mēda
cij. ⁊ protectionem. Aque inundabunt
⁊ delebitur fedus uīm cum morte. ⁊ pa
ctum uīm cum inferno non stabit. Fla
gellum inundans cum transierit. eri
tis ei in exulcationem. Quicumq; per
transierit tollet uos. quia mane diluculo
pertransibit in die ⁊ in nocte. Et tantū
modo fola uexatio intellectum dabit
auditui. Coangustatum ē enim stratū
ita ut alter decidat. ⁊ pallium breue u
trumq; operire non pot̄. Sicut enim
monte diuisionum stabit dominus. sic
in ualle que ē in gabaon irascetur ut fa
ciat opus suum. Alienum ē opus ei⁹
ut operetur opus suum. Peregrinum
ē opus ab eo. Et nunc nolite illudere.
ne forte obstringantur uincula uīa. Cō
sumationem enim ⁊ abbreuiationem.
audiui a domino deo exercituum super
uniuersam terram. Auribꝰ percipite et
audite uocem meam. attendite ⁊ audi
te eloquium meum. Numquid tota di
arabit arans ut seret. proscindet ⁊ sarriet
humum suam? Nōne cum adequauerit
faciem eius. seret gith ⁊ cyminū spar
get. ⁊ ponet triticum per ordinem. et
ordeum ⁊ milium. ⁊ uiticam in finibus
suis? Et erudiet in iudicio dominus
suus docebit illum. Non enim insere
tribulabitur gith. nec rota plaustri ei
cubit super cyminum. sed in uirga ex
cutiet. ⁊ cyminum in baculo. panis
autē comminuetur. Verum non in per
petuum tribulans tribulabit illum. neq;
nec rabit illum rota plaustri. nec ungu
lis comminuet eum. Et hec a domino deo
exercituum exiuit. ut mirabile faceret
consilium ⁊ magnificaret iustificationem.

CAPVT XXVIIII

Ariel ariel ciuitas quam expugnauit dauid. Adiunges ē anni ad annum. solemnitates e
uolute sunt. Et circumgallabo ariel.
erit tristis ⁊ merens. Et erit michi
quasi ariel. Et circumdabo quasi sphā
ram circulum tuo. ⁊ iaciam obsidionē tibi.
⁊ munimenta ponam in obsidionē tuā.
Humiliaberis de terra loquens. ⁊ de hu
mo audietur eloquium tuum. Et erit
quasi phytonis de terra uox tua. ⁊ de
humo eloquium tuum musitabit. Et
erit sicut pulus tenuis multitudo ue
stra quasi pulueris tenuis multitudo
⁊ sicut stipula pertransiens
multitudo eorum qui contra te pugnauē
runt. Eritq; repente confestim a domino
deo exercituum uisitaberis in tonitruo
⁊ in commotione terre. ⁊ uoce magna tur
binis ⁊ tempestatis ⁊ flāme ignis deuo
rantis. Et erit sicut somnium uisionis
nocturne. multitudo omnium gentiū

ISA

que dimicauerunt ꝯra ariel. ⁊ omẽs
qui militauerunt ⁊ obsederunt. ⁊ pre
ualuerunt ad uersus eam. Et sicut
somniat esuriens ⁊ comedit. cum aũ
fuerit expergefactus uacua ẽ anima eiꝰ.
⁊ sicut somniat sitiens ⁊ bibit. ⁊ postq̃
fuerit expergefactus. lassus adhuc sitit
⁊ anima eius uacua ẽ. sic erit multitu
do omnium gentium. que dimicaue
runt ꝯra montem syon. Obstupesca
te ⁊ admiramini. fluctuate ⁊ uaccillate
ebriamini ⁊ non a uino. mouemi
ni ⁊ non ebrietate. quia miscuit uob̃ dñs
spiritum soporis. Claudet oculos uros
prophetas ⁊ principes uros qui uident
uisiones operuit. Et erit uob̃ uisio
omnium sicut uerba libri signati. q̃
quem cum dederit scienti litteras di
cent. Lege istum. Et respondebit. Non
possum. Signatus ẽ enim. Et dabi
tur liber nescienti litteras. dicentiq̃
ei lege. Et respondebit. Nescio litteras.
Et dixit dominus. Eo q̃ appropin
quat populus iste ore suo. ⁊ labys su
is glificat me. cor aũt eius longe est
a me. ⁊ timuerunt me mandato hoim
⁊ doctrina. ideo ecce ego addam ut a
dmiratione faciam populo huic
miraculo grandi ⁊ stupendo. Peribit
enim sapia a sapientib⁹ eius. ⁊ intellẽ
tus prudentium eius. abscondetur.
Ve qui profundi estis corde. ut a dño
abscondatis consilium quorum sunt
in tenebris opera ⁊ dicunt. Quis u
ider nos. ⁊ quis nouit nos. Peruersa ẽ
hec uia cogitatio quasi si lutum figu
li figulum cogitet. ⁊ dicat opus ffori su.
non fecisti me. ⁊ figmentum dicat ffori
suo non intelligis. Nonne adhuc. ⁊
in modico ⁊ in breui conuertetur libanꝰ
in chermel. ⁊ chermel in saltum reputa
bitur? Et audient in illa die surdi
uerba libri. ⁊ de tenebris ⁊ caligine o
culi cecor uidebunt. Et addent mi
tes in domino letitiam. ⁊ pauperes ho
mines in sco isr exultabunt. quia
defecit qui prevalebat. consumptus ẽ
illusor. ⁊ succisi sunt omnes qui uigi
labant super iniquitatem. Qui pec
care faciebant homines in uerbo. et
arguenti in porta supplantabant.
⁊ declinauerunt frustra a iusto. Propt
hoc hec dicit dominus ad domũ ia
cob. qui redemit abraam. Non mo
do confundetur iacob. nec modo uul
tus eius erubescet. sed cum uiderit
filios suos opera manuum mearum
in medio sui sanctificantes nomẽ meum
Et sanctificabunt sanctum iacob. ⁊ deum
isr predicabunt. Et scient errantes
spiritu intellectum. ⁊ murmuratores discẽt
legem.

XXX

Ve filij desertores dicit dñs.
ut faceretis consilium ⁊ non
ex me. ⁊ cooperuerunt telaꝰ
⁊ non per spiritum meum. ut
addatis peccatum super peccatum. Qui am
bulatis ut descendatis in egyptum.
os meum non interrogastis sperantes
auxilium in fortitudine pharaonis. et
habentes fiduciam in umbra egypti. Et
erit uobis fortitudo pharaonis in confusio
nem. ⁊ fiducia umbre egypti in ig
ominiam. Fuerant enim in taphnis a
principes tui. ⁊ nuncij tui usq; ad an
nes peruenerunt. Omnes confusi sunt
super populo qui eis predesse non po
tuit. Non fuerunt in auxilium. ⁊ in
aliquam utilitatem. sed in confusiones
⁊ in obprobrium. Onus iumentorum
austri. in terra tribulationis ⁊ angu
stie. Leena ⁊ leo. ex eis uipera ⁊ regu
lus uolans portantes super humeros
iumentorum diuitias suas. ⁊ super gib
bum camelorum thesauros suos ad po
pulum qui eis predesse non poterit.
Egyptus enim frustra ⁊ inane auxi
liabitur. Ideo clamaui super hoc. Su
perbia tua quiesce. Nunc ergo ingres
scribe eos super burum. ⁊ in libro di
ligenter exara illud. Et erit in die
nouissimo in testimonium. usq; in
eternum. Populus enim ad iracun
diam prouocans ẽ. ⁊ filij mendaces
filij nolentes audire legem dei. Qui
dicunt uidentibus nolite uidere. et a
spicientibus nolite aspicere nobis ea
que recta sunt. Loquimini nobis ea
placentia. uidete nobis errores. Au
ferte nobis uiam. declinate a me se
mitam. cesset a facie mea sanctus isr. Pro
pterea hec dicit dominus sanctus isr.

ISAIAS

Propterea quia reprobasti verbum hoc. et confisus es in calumniam et tumultum. et innixus es super eo. propterea erit vobis iniquitas hæc. sicut ruina quæ cadens dehiscit. et tumor inminet in muro excelso. cujus subito venit non sperata contritio. et veniet contritio ejus. et comminuetur. sicut conteritur lagena figuli contritione perquam fragilis. Et non invenietur de fragmentis ejus testa. in qua portetur ignis de incendio. aut hauriatur parum aquæ de fovea. quia hæc dicit dominus deus sanctus israel. In revertendo et requiescetis. salvi eritis. in silentio et in spe erit fortitudo vestra. et noluistis. Et dixistis nequaquam. sed ad equos fugiemus. propterea fugietis. et super veloces ascendemus. propterea velociores erunt. qui persequentur vos. Mille homines a facie terroris unius. et a facie quinque fugietis. donec relinquamini quasi malus navis in vertice montis. et quasi signum super collem. Propterea expectat dominus ut misereatur vestri. et ideo exaltabitur parcendo vobis quia dominus deus judicii est. Beati omnes qui exspectant eum. populus enim sion habitabit in hierusalem. plorans nequaquam ploratu ploravit. Miserans miserebitur tui. Ad vocem clamoris tui statim ut audierit respondebit tibi. Et dabit vobis dominus panem arctum et aquam brevem. et non faciet avolare amplius doctorem tuum. Et erunt oculi tui videntes præceptorem tuum. et aures tuæ audient verbum post tergum monentis. Hæc via ambulate in ea. et non declinetis neque ad dexteram neque ad sinistram. Et contaminabis lamminas sculptilium argenti tui. et vestimentum fusilis auri tui. et disperges ea sicut immunditiam menstruatæ. Egredere dices ei. Et dabitur pluvia seminis tui. ubicumque seminaveris in terra. et panis frugum terræ erit uberrimus et pinguis. Pascentur in possessione tua in die illa agni tui sicut in latitudine. et tauri tui et pulli asinorum qui operantur humum commistum mundum comedent sicut ventilatum ventilabro et purgatum. Et erunt super omnem montem excelsum. et super omnem collem elevatum rivi currentium aquarum in die interfectionis multorum. cum cecident turres. Et erit lux lunæ sicut lux solis. et lux solis erit septemplicior. sicut lux unius diei. in die qua alligaverit dominus vulnus populi sui. et percussuram plagæ ejus sanaverit. Ecce nomen domini venit de longinquo. ardens furor ejus. et gravis ad portandum. Labia ejus repleta sunt indignatione. et lingua ejus quasi ignis devorans. Spiritus ejus velut torrens inundans. usque ad medium colli. ad perdendas gentes in nihilum. et frenum erroris quod erat in maxillis populorum. Cantici erit vobis sicut noctis sanctificatæ solemnitas. et lætitia cordis sicut qui graditur cum tibia. ut intret in montem domini ad fortem israel. Et auditam faciet dominus gloriam vocis suæ. et terribilem brachii sui. ostendet in commotione furoris. et flamme ignis devorantis. Alluet in turbine. et in lapide grandinis. Vox enim domini pavebit assur in virga percutiens. et erit transitus virgæ fundatus. quam requiescere faciet dominus super eum. In tympanis et in citharis et in bellis præcipuis expugnabit eos. Præparata est enim ab heri tophet. a rege præparata. profunda et dilatata. nutrimenta ejus. ignis et ligna multa. Flatus domini sicut torrens sulphuris succendens eam.

XXXI

Qui descenditis in egyptum ad auxilium in equis sperantes. et confidentes in curribus quia multi sunt et super equitibus. quia prævalidi sunt nimis. et non sunt confisi super sanctum israel. et dominum non requisierunt. Ipse autem sapiens adduxit malum. et verba sua non abstulit. Et consurget contra domum pessimorum. et contra auxilium operantium iniquitatem. Egyptus homo et non deus. et equi eorum caro et non spiritus. Et dominus inclinabit manum suam et corruet auxiliator. et cadet cui præstitur auxilium. simulque omnes consumentur. quia hæc dicit dominus ad me. Quomodo

si rugiat leo t catulus leonis sup: p
dam suam. cum accurrerit ei multitu
do pastorum. a uoce eorum non formi
dabit. t a multitudine eorum non pa
uebit. sic descendet dominus exercituū.
ut pugnet sup: montem syon. t sup
collem eius. Sicut aues uolantes. sic
protget dominus exercituum. tuendo.
protegens t liberans. transiens t sal
uans. Conuertimini sicut in profun
dum recesserunt filii isrl. Jn die enim
illa abiicient uir ydola argenti sui. t y
dola auri. que fecerunt uob manus p
ueri in peccm. Et cadet assur in gladi
non uiri. t gladius non hominis uo
rabit eum. Et fugiet non a facie gla
dij. t iuuenes eius uectigales erunt. t
Et fortitudo eius a timore transibit.
t pauebunt fugientes principes eius.
Dicit dominus cuius ignis e in syō.
t caminus eius in ierl.

XXXII

Ece in iustitia regnabit
rex. t principes in iudicio
precerunt. Et erit uir. sicut
qui abscondit uentos.
celat se a tempestate. sicut riui aquaꝝ
in siti. t umbra petre prominentis in
terra deserta. Non caligabunt oculi ui
dentium. t aures audientium diligen
ter auscultabunt. t cor stultoꝝ intelligat
scientiam. t lingua balborum uelociter lo
quetur t plane. Non uocabitur ultra
is qui insipiens e princeps. ns fran
dulentus appellabitur maior. Stulti
enim fatua loquetur. t cor eius faciet
iniquitatem. ut perficiat simulationēs.
t loquatur ad dnm fraudulenter. t ua
cuam faciet animam esurientis. t po
tum sitientis auferet. Fraudulenti ua
sa pessima sunt. ipe enim cogitationes
excogitabit. ad perdendos miseros in sermone
mendacij. cum loqueretur pauper iudi
cium. Princeps uero ea que digna sunt
principe cogitabit. t ipe super duces a
scendet. Mulieres opulente surgite. et
audite uocem meam. filie confidentes. a
percipite auribus eloquium meum. Pō
dies enim t annum t uos conturbamini
confidentes. Consummata e enim uin
demia. collecto ultra non ueniet. Ob
stupescite opulente. t conturbamini confi

tes. Exuite uos t confundimini. accin
gite lumbos uiros super ubera. plangite
super regione desiderabili super uinea
fertili. Super humum populi mei. spi
ne t uepres ascendent. quantomagis
super omnes domus gaudij ciuitatis
exultantis. Domus enim dimissa e.
multitudo urbis relicta e. Tenebre t
palpatio facte sunt super speluncas. usq
in eternum. Gaudium onagroꝝ.
pascua gregum. donec effundatur sp
nos spūs de excelso. Et erit desertum
in carmel t carmel in saltum reputa
bitur. t habitabit in solitudine iudicium.
t iustitia in carmel sedebit. Et
erit opus iustitie pax. t cultus iustitie
silentium. t securitas usq in sempiter
num. Et sedebit populus meus in pul
critudine pacis t in tabernaculis fidu
cie. t in requie opulenta. Grando autē
in descensione saltus. t humiliatione hu
miliabitur ciuitas. Beati qui seiatis
super omnes aquas. immittentes pedes
bouis t asini.

XXXIII

Ue qui predaris. Nōne t
ipe predaberis. Et qui sper
nis. nōne t ipe spernetis.
Cum consumaueris depre
dationem depredaberis. cum finxerit
desinis contemnet. contemnetis. Domi
miserere nri. te enim expectauimus.
esto brachium nrum in mane. t salꝰ
nra in tpe tribulationis. A uoce an
geli fugerunt populi. t ab exaltatione
tua dispersi sunt gentes. Et congrega
buntur spolia uria sicut colligitur bru
cus. uelut cursores discurrent plene de eo.
Magnificatus e dominus qm habitat
in excelso. implebit syon iudicio t iu
stitia. t erit fides in tpibus tuis. Diui
tie salutis sapia t scia. timor domini
ipe thesaurus eius. Ecce uidentes cla
mabunt foris. angeli pacis amare
flebunt. Dissipate uie. cessauit tran
siens per semitam. t irritum fedus est
pactum. proiecit ciuitates non reputa
uit hominem. Luxit t elanguit ter
ra. confusus e libanus. t obstupuit. Et factꝰ
e saron sicut desertum. t excussa e basa
tan t carmelus. Nunc consurgam dicit dns.
nunc exaltabor. nunc sublimabor. Cō

ESAIE PROPHETE

cipiens ārorem. parens stipulam. ⁊ Spūs ei⁹ ut ignis uorabit uos. ⁊ erit populi quasi de incendio cinis. Spūs congregate. igni exburentur. Audite qui longe estis que fecerim. ⁊ cognoscite uicini fortitudinem meam. Conterriti sunt in syon peccatores. possedit timor hypocritas. Quis poterit habitare de uobis cum igne deuorante? Quis habitabit er uobis cū ardoribus sempiternis? Qui ambulat in iustitijs ⁊ loquitur ueritatem. qui proicit auaritiam ex calumnia. ⁊ excutit manus suas ab omni munere. qui obturat aures suas ne audiat sanguinem. ⁊ claudit oculos suos ne uideat malum. ipse in excelsis habitabit. munimenta saxorum sublimitas eius. Panis ei datus è. aque eius fideles sunt. Regem in decore suo uidebunt. ⁊ oculi eius cernent terram de longe. Cor tuū meditabitur timorem. Vbi è litteratus? Vbi legis uerba ponderans? Vbi è doctor parvulorum? Populum impudentem non uidebis populum alta fronte. ita ut non possis intelligere disertam linguam eius in quo nulla est sapientia. Respice syon ciuitatem solemnitatis nre. oculi tui uidebunt ierlem habitationem opulentam. Tabernaculū quod nequaq̄ transferri potest. nec auferentur claui eius in sempiternum. ⁊ omnes funiculi eius non rumpent. quia solummodo ibi magnificatus est dominus deus noster. Locus fluminum rum latissimum ⁊ patentes non transibit per eum nauis remigum. neq̄ transiens magna transgredietur eum. Dominus enim iudex noster. dominus legifer noster dominus rex noster. ipse saluabit nos. Laxati sunt funiculi tui. nō non prevalebunt. Sic erit malus eius ut dilatare signum non queas. Tunc dividentur spolia predarum multarum. claudi diripient rapinam. nec uicinus dicet languet. Populus qui habitat in ea. auferetur ab eo iniquitas.

Audite gentes ⁊ audite. ⁊ populi attendite. audiat terra ⁊ plenitudo eius. orbis ⁊ omne germen eius. quia indignatio domini super omnes gentes. ⁊ furor super uniuersam malitiam eorum. interfecit eos. ⁊ dedit eos in occisionem. interfectī eorum proicientur. ⁊ de cadaueribus eorum ascendet fetor. ⁊ tabescent montes a sanguine eorum. ⁊ tabescet omnis militia celorum. Et complicabuntur sicut liber celi. ⁊ omnis militia eorum defluet. sicut defluit folium de uinea. ⁊ de ficu. quia inebriatus est in celo gladius meus. Ecce super idumeam descendet ⁊ super populum interfectionis mee. ad iudicium. Gladius domini repletus est sanguine. incrassatus est adipe. de sanguine agnorum ⁊ hircorum. de sanguine medullatorum arietum. Victima est domini in bosra. ⁊ interfectio magna in terra edom. Et descendent unicornes cum eis. ⁊ tauri cum potentibus. inebriabitur terra eorum sanguine. ⁊ humus eorum adipe pinguium. Quia dies ultionis domini. annus retributionum iudicij syon. Et uertentur torrentes eius in picem. ⁊ humus eius in sulphur. Et erit terra eius in picem ardentem nocte ⁊ die. non extinguetur in sempiternum. Ascendetq̄ fumus eius a generatione in generationem. ⁊ desolabitur in secula seculorum. Non erit transiens per eam. Et possidebunt illam onocrotalus ⁊ ericius. ⁊ ibis ⁊ corvus habitabunt in ea. Et extendetur super eam mensura. ut redigatur ad nichilum. ⁊ perpendiculū in desolationem. Nobiles eius non erunt ibi. regem potius uocabunt. ⁊ erunt principes eius omnes in nichilum. Et orientur in domibus eius spine ⁊ urtice. ⁊ paliurus in munitionibus eius. Et erit cubile draconum. ⁊ pascua struthionum. Et occurrent demonia hocentauro. ⁊ pilosus clamabit alter ad alterum. ibi cubabit lamia. ⁊ inuenit sibi requiem. Ibi habitat foueā eius. ⁊ enutriunt catulos. ⁊ excidit ⁊ fouit in umbra eius. Illuc congregati sunt milui. alter ad alterum. Requirite diligenter in libro domini. ⁊ legite. unum ex eis non defuit alter alterum nō quesiuit. quia quod ex ore meo processit ipse mandauit ⁊ spūs eius ipse congregauit ea. ⁊ ipse misit eis sortem. ⁊ manus eius

VSAIE

dunsit eam illis in mensuram. Vsq; in eternum possidebunt eam. in gene
ratione & generationē habitabunt in ea.

XXXV

Letabitur deserta & inuia & exultabit solitudo. & florebit quasi lilium. Germinans germinabit & exultabit letabunda & laudans. Gloria libani data est ei. decor carmeli et saron. Ipsi uidebunt gloriam domini. & decorem dei nri. Confortate manus dissolutas. & genua debilia roborate. Dicite pusillanimes. roboramini et nolite timere. Ecce enim deus ui ultionem adducet retributionis. deus ipse ueniet & saluabit nos. Tunc aperientur oculi ceconum. & aures surdorum patebunt. Et saliet sicut cervus claudus. & aperta erit lingua mutor. Quia scisse sunt in deserto aque. & torrentes in solitudine. & que erant arida in stagnum. & fontes aquar. In cubilibus in quibus prius dracones habitabant orietur uiror calami & iuncus. Et erit ibi semita & uia. & uia sca uocabitur. Non transibit per eam polluta. Et hec erit nobis directa uia. ita ut stulti non errent per eam. Non erit ibi leo. & malus bestia non ascendet per eam. nec inuenietur ibi. Et ambulabunt qui liberati fuerunt. & redempti a domino reuertentur. & uenient in sion cum laude. & letitia sempiterna super capita eorum. Gaudium & letitiam obtinebunt. & effugiet dolor & gemitus.

Et factum est in anno quarto decimo regis ezechie. ascendit sennacherib rex assyriorum super omnes ciuitates munitas. & cepit eas. Et misit rex assyriorum rabsacen de lachis in hierusalem. ad regem ezechiam in manu grauii. & steterunt in aqueductu piscine superioris in uia agri fullonis. Et egressus est ad eum eliachim filius helchie qui erat super domum. & sobna scriba. & ioahe filius asaph a commentariis. Et dixit ad eos rabsaces. Dicite ezechie. Hec dicit rex magnus rex assyriorum. Que est ista fiducia qua confidis aut quo consilio & fortitudine rebellas

dispone. super quem hēs fiduciam. quia necessitas ame? Ecce confidis super baculum arundineum confractum istum super egyptum. cui si innixus fuerit homo. intrabit in manum eius. & perforabit eam. Sic pharao rex egypti. omnibus qui confidunt in eo. Quod si mihi dicatis nos in domino deo nro confidimus. nōne ipse est cuius abstulit ezechias excelsa & altaria. & dixit iude & hierusalem coram altari isto adorabitis? Et nunc trade te domino meo regi assyriorum. & dabo tibi duo milia equorum. nec potens es ex te predere ascensores eorum. Et quomodo stabilies faciem unius loci ex seruis domini mei minoribus? Quod si confidis in egypto in quadrigis & equitibus. & nunc numquid sine domino ascendi ad terram istam. ut disperderem eam? Dominus dixit ad me. Ascende super terram istam. & disperde eam. Et dixit eliachim & sobna & ioahe ad rabsacen. Loquere ad seruos tuos syra lingua. Intelligimus enim. Ne loquaris ad nos iudaice in auribus populi qui est super murum. Et dixit ad eos rabsaces. Numquid ad dominum tuum & ad te misit me dominus meus ut loquerer omnia uerba ista. & non potius ad uiros qui sedent in muro. ut comedant stercora sua. & bibant cum nam pedum suorum nobiscum? Et stetit rabsaces. & clamauit uoce magna iudaice. & dixit. Audite uerba regis magni regis assyriorum. Hec dicit rex. Non seducat uos ezechias. quia non poterit eruere uos. & non uobis fiduciam tribuat ezechias super domino. dicens. Eruens liberabit nos dominus. Non dabitur ciuitas ista in manu regis assyriorum. Nolite audire ezechiam. Hec enim dicit rex assyriorum. Facite mecum benedictionem. & egredimini ad me. & comedite unusquisque uineam suam. & unusquisque ficum suam & bibite unusquisque aquam cisterne sue. donec ueniam & tollam uos ad terram que est terre uestre. terram frumenti & uini. terram panum & uinearum. Nec exhortetur uos ezechias. dicens. Dominus liberabit nos. Numquid liberauerunt

dij gentium: unusquisq; terrā suam de manu regis assyriorum? Ubi ē deus emath et arphath? Ubi ē deus sepharuaim. Numquid liberauerunt samaritā de manu mea? Quis ē ex omnibus dijs terarū istarū qui eruerit terram suam de manu mea, ut eruet dñs ierlim de manu mea? Et siluerunt et non responderunt ei uerbum. Mandatum enim erat regis dicens. Ne respondeas ei. Et ingressus ē elyachim filius elchie qui erat super domum et sobna scriba et ioae filius asaph a mentarius ad ezechiam scissis uestibus et nuntiauerunt ei uerba rapsacis.

XXXVII

Et factum ē cum audisset rex ezechias, scidit uestimenta sua et obuoluit se sacco. et intrauit in domum dñi. Et misit elyachim qui erat super domum et sobnam scribam et senes de sacerdotibus opertos sacco ad ysaiā filium amos prophetā et orauerunt ad eum. Hec dicit ezechias. Dies tribulationis et correptionis et blasphemie dies hec, quia uenerunt filij usq; ad partum et uirtus non ē parienti. Si quomodo audiat dominus deus tuus uerba rapsacis, quem misit rex assyriorum dominus suus ad blasphemandum deum uiuentem et exprobrandum sermonibus, quos audiuit dominus deus tuus. Et tu ergo ora pro reliquijs que reperte sunt. Et uenerunt serui regis ezechie ad ysaiā. Et dixit ad eos ysaias. Hec dicetis domino uro. Hec dicit dominus. Ne timeas a facie uerborum que audisti, quibus blasphemauerunt pueri regis assyriorum me. Ecce ego dabo ei spiritum et audiet nuntium et reuertetur ad terram suam et corruere eum faciam gladio in terra sua. Et cum ē aūt rapsaces et inuenit regem assyriorum pugnantem aduersus lobnā. Audierat enim quia profectus esset de lachis et audiuit de tharaca rege ethiopie dicentes. Egressus ē ut pugnet aduersū te. Quod cum audisset misit nuntios ad ezechiam dicens. Hec dicetis ezechie regi iude. loquētes

dñs ne decipiat deus tuus, in quo tu confidis, dicens. Non dabitur ierlim in manu regis assyriorum. Ecce tu audisti que fecerunt reges assyriorum omnibus terris quas subuertentes sunt et tu poteris liberari. Numquid eruerunt eos dij gentium, quas subuerterunt patres mei, gozam et haran et rasep et filios eden qui erant in thalassar? Ubi ē rex emath et rex arphath et rex urbis sepharuaim et ana et ana? Et cum legisset ezechias libros de manu nuntiorum et legit eos. Et ascendit in domū dñi. et expandit eos ezechias coram dño. et orauit ezechias ad dñm dicens. Domine exercituum deus israel, q̄ sedes super cherubin, tu es deus solus omnium regnorum terre, tu fecisti celum et terram. Inclina domine aurem tuam et audi. Aperi oculos tuos et uide. et audi omnia uerba sennacherib, que misit ad blasphemandum deum uiuentem. Vere enim domine desolatas fecerunt reges assyriorum terras et regiones earum. et dederunt deos earum igni. Non enim erant dij, sed opera manuum hominum lignum et lapis. et contriuerunt eos. Et nunc domine deus noster saluos nos de manu eius, et cognoscant omnia regna terre, quia tu es dominus solus. Et misit ysaias filius amos ad ezechiā dicens. Hec dicit dominus deus israel. Pro quibus rogasti me de sennacherib rege assyriorum, hec ē uerbum quod locutus ē dominus super eum. Despexit te, subsannauit te, uirgo filia sion. post te caput mouit uirgo filia ierlim. Cui exprobasti, et quem blasphemasti, super quem exaltasti uocem tuam, et leuasti in excelsum oculos tuos. Ad sanctum israel. In manu nuntiorum tuorum exprobasti dominum, et dixisti, in multitudine quadrigarum mearum ego ascendi altitudinem montium, iuga libani. Et succidam excelsa cedrorum eius, electas abietes eius, et introibo altitudinem finium eius, saltum carmeli eius. Ego fodi et bibi aquam, et exsiccabo uestigio pedis mei omnes riuos

VSAIE

aggerum. Numquid non audisti quæ olim feci eis? Et dicebam antiquis ego plasmaui illud. et nunc adduxi. Et factum est in eradicationem colliuiæ pugnantium. et ciuitatum munitarum. Habitatores earum breuiata manu contremuerunt. et confusi sunt. Facti sunt sicut fenum agri. et gramen pascue. et herba tectorum. quæ exaruit antequam maturescat. Habitationem tuam et egressum tuum et furorem tuum cognoui. et insaniam tuam contra me. Cum furore aduersum me. superbia tua ascendit in aures meas. Ponam ergo circulum in naribus tuis. et frenum in labiis tuis. et reducam te in uiam per quam uenisti. Tibi autem hoc erit signum. Comedes hoc anno quæ sponte nascuntur. et anno secundo pomis uescere. In anno autem tertio seminate et metite. et plantate uineas et comedite fructum earum. Et adiiciet quod saluatum fuerit de domo iuda. et quod reliquum est radicem deorsum. et faciet fructum sursum. quia de hierusalem exibunt reliquiæ. et saluatio de monte sion. Zelus domini exercituum faciet istud. Propterea hæc dicit dominus deus de rege assyriorum. Non introibit ciuitatem hanc. et non iaciet ibi sagittam. et non occupabit eam clipeus. et non mittet in circuitu eius aggerem. In uia qua uenit per eam reuertetur. et ciuitatem hanc non ingredietur. dicit dominus. Et protegam ciuitatem istam. ut saluem eam. propter me. et propter dauid seruum meum. Egressus est autem angelus domini. et percussit in castris assyriorum. centum octoginta quinque milia. Et surrexerunt mane. et ecce omnia cadauera mortuorum. egressus est. et abiit. Et reuersus est sennacherib rex assyriorum. et habitauit in niniue. Et factum est cum adoraret in templo nesrach deum suum. adramelech et sarasar filii eius percusserunt eum gladio. fugerunt in terram armenia. Et regnauit asarhaddon filius eius pro eo.

In diebus illis egrotauit ezechias usque ad mortem. et introiuit ad eum ysaias filius amos propheta. et dixit ei. Hæc dicit dominus deus. Dispone domui tuæ. quia morieris tu et non uiues. Et conuertit ezechias faciem suam ad parietem. et orauit ad dominum. et dixit. Obsecro domine memento quæso quomodo ambulauerim coram te in ueritate. et in corde perfecto. et quod bonum est in oculis tuis fecerim. Et fleuit ezechias fletu magno. Et factum est uerbum domini ad ysaiam dicens. Vade et dic ezechiæ. Hæc dicit dominus deus. deus dauid patris tui. Audiui orationem tuam. et uidi lacrimas tuas. Ecce ego adiciam super dies tuos xv annos. de manu regis assyriorum eruam te. et ciuitatem istam. protegamque eam. Hoc autem erit tibi signum a domino. quia faciet dominus uerbum hoc quod locutus est. Ecce ego faciam reuerti umbram linearum per quas descenderat in horologio achaz in sole retrorsum. x. lineis. Et reuersus est sol x lineis. per gradus quos descenderat. Scriptura ezechiæ regis iude cum egrotasset et conualuisset de infirmitate sua. Ego dixi. In dimidio dierum meorum. uadam ad portas inferi. Quæsiui residuum annorum meorum. Dixi. Non uidebo dominum deum in terra uiuentium. Non aspiciam hominem ultra. et habitatorem quietis. Generatio mea ablata est. et uoluta est a me quasi tabernacula pastorum. Præcisa est uelut a texente uita mea. dum adhuc ordirer succidit me. De mane usque ad uesperam finies me. Sperabam usque ad mane. quasi leo sic contriuit omnia ossa mea. De mane usque ad uesperam finies me. Sicut pullus hirundinis sic clamabo. meditabor ut columba. Attenuati sunt oculi mei. suspicientes in excelsum. Domine ui patior. responde pro me. Quid dicam aut quid respondebit michi cum ipse fecerit. Recogitabo omnes annos meos in amaritudine animæ meæ. Domine si sic uiuitur. et in talibus uita spiritus mei. Corripies me et uiuificabis me. ecce in pace amaritudo mea amarissima. Tu autem eruisti animam meam. ut non periret. proiecisti post tergum omnia peccata mea. Quia non

fe:mus ꝓfitebim: tbi. nꝫ mors laudab te. non expectabunt qui descendunt i lacum ueritatem tuam. Viuens uiuēs ipe ꝓfitebit: tbi. sicut ego hodie. Pat: filijs notam faciet ueritatem tuā. Domine saluum me fac. ꝫ psalmos nr̄os cantabimus oēs dieb⁹ uite nr̄e in domo domini. Et iussit ysaias ut tollerent massam de ficis. ꝫ cataplasmarēt ꝫ super: uulnus ꝫ sanaretur. Et dixit ezechias. Quod erit signum. quia ascendam in domū dñi:

XXXIX

In illo tempore misit merodach baladam filius baladan rex babylonis libras ꝫ munera. ad ezechiam. Audierat enim q̄ egrotasset. ꝫ ualuisset. Letatus ē aut̄ sup: eis ezechias. ꝫ ostendit eis cellam aromatum. ꝫ argentū ꝫ aurū ꝫ aromatū. ꝫ unguenta optima. ꝫ omnes apotecas suppellectilis sue. ꝫ uniuersa que inuenta sunt in thesauris eius. Nō fuit uerbum quod non ostenderet eis ezechias. in domo sua ꝫ in omni potāte sua. Intrauit aut̄ ysaias ꝓpha ad regem ezechiam. ꝫ dixit ei. Quid dixerūt uiri isti. ꝫ unde uenerunt ad te? Et dixit ezechias. De terra longinqua uenerūt ad me. de babilone. Et dixit. Quid uiderunt in domo tua? Et dixit ezechias. Omnia que in domo mea sunt uiderunt. Non fuit res quam non ostenderim eis. in thesauris meis. Et dixit ysaias ad ezechiam. Audi uerbum dñi exercituum. Ecce dies uenient. ꝫ auferentur omnia que in domo tua sunt. ꝫ que thesaurizauerunt patres tui. usq; ad diem hanc in babilonem. Non relinq̄tur: quicq̄d. dicit dominus. Et de filijs tuis qui exibunt de te. quos genueris tollent. ꝫ erunt eunuchi in palatio regis babilonis. Et dixit ezechias ad ysaiam. Bonum uerbum domini. quod locutus ē. Et dixit. Fiat pax ꝫ ueritas in diebus meis.

XL

Consolamini consolamini pplm meus. dicit dominus deus ur. Loquimini ad cor ierlm ꝫ aduocate eam. quia oplet⁹ ē malitia eius. dimissa ē iniquitas illi. Suscepit de manu dñi duplicia. pro omnib⁹ pccis suis. Vox clamantis in deserto. Parate uiam domini. rectas facite in solitudine semitas dei nr̄i. Oīs uallis implebit⁹. ꝫ omnis mons ꝫ collis humiliabit⁹. ꝫ erunt prāua in directa. ꝫ aspera in uias planas. Et reuelabit⁹ gla domini. ꝫ uidebit. ꝫ omnis caro pariter. quod os domini locutum est. Vox dicentis. Clama. Et dixi. Quid clamabo? Omnis caro fenum. ꝫ omis gla eius tanq̄ flos agri. Exsiccatum ē fenum ꝫ decidit flos. quia spūs dñi insufflauit in eo. Vere fenum est poplus Exsiccatum ē fenum ꝫ decidit flos. uerbū aut̄ dei nr̄i manet in eternum. Super montem excelsum ascende tu qui euangelizas syon. exalta in fortitudine uocem tuam qui euangelizas ierlm. Exalta noli timere. Dic ciuitatib⁹ iude. Ecce deus ur. ecce dominus deus in fortitudine ueniet. ꝫ brachium eius dñabitur. Ecce merces eius cum eo. ꝫ opus illius coram ipo. Sicut pastor gregem suum pascet. in brachio suo congregabit agnos. ꝫ in sinu suo leuabit. fetas ipe portabit. Quis mensus ē pugillo aq̄s. ꝫ celos palmo ponderauit? Quis appē dit tribus digitis molem terre. ꝫ librauit in pondere montes ꝫ colles in statera? Quis adiuuit spm domini. aut quis consiliarius eius fuit. ꝫ ostendit illi? Cui quo iniit consilium ꝫ instruxit eum. ꝫ docuit eum semitam iustitie. ꝫ eruditi eum sciam. ꝫ uiam prudentie ostendit illi? Ecce gentes quasi stilla situle. ꝫ quasi momentū statere reputate sunt. Ecce insule quasi pulus exiguus. ꝫ libanus non sufficiet ad succendendū. ꝫ animalia eius non sufficient ad holocaustum. Omnes gentes quasi nō sint. sic sunt coram eo. ꝫ quasi nichilū ꝫ inane reputate sunt ei. Cui ergo similem fecistis deum. aut q̄s ymaginem ponetis ei? Numquid sculptile ꝓflabit faber. aut aurifex auro figurabit illud. ꝫ lammis argenteis argentarius. Eligit lignum ꝫ imputribile elegit: artifex sapiens. querit quomodo statuat simulacrum quod non moueatur. Numquid non scietis? Numquid non audistis? Numquid non annuntiatū ē uobis ꝫ

ab initio? Numquid non intellexistis fundamenta terre? Qui sedet super gyrum terre: habitatores eius sunt quasi locuste. Qui extendit velut nichilum celos. et expandit eos sicut tabernaculum ad habitandum. Qui dat secretorum scrutatores qui non sunt. quasi nichilum fecit iudicantes terram. Et quidem. neque plantatus. neque satus. neque radicatus in terra truncus eorum. repente flauit in eos et aruerunt. et turbo quasi stipulam auferet eos. Et cui assimilastis me. et adequastis me dicit sanctus. Leuate in excelsum oculos uestros. et uidete quis creauit hec. Qui educit in numero militiam eorum. et omnes ex nomine uocat. pre multitudine fortitudinis et roboris uirtutisque eius. neque unus reliquum fuit. Quare dicis iacob et loqueris israhel. abscondita est uia mea a domino et deus meus iudicium meum transibit? Numquid nescis. aut non audisti? Deus sempiternus dominus qui creauit terminos terre. non deficiet neque laborabit. nec est inuestigatio sapientie eius. Qui dat lasso uirtutem. et his qui non sunt fortitudinem. et robur multiplicat. Deficient pueri et laborabunt. et iuuenes infirmitate cadent. Qui autem sperant in domino mutabunt fortitudinem. assument pennas sicut aquile. current et non laborabunt. ambulabunt et non deficient.

XVI

Accedant ad me insule. et gentes mittent fortitudinem. Accedant tunc loquantur simul ad iudicium propinquemus. Quis suscitauit ab oriente iustum. et uocauit eum ut sequeretur se? Dabit in conspectu eius gentes. et reges obtinebit. Dabit quasi puluerem gladio eius. sicut stipulam uento rapacem arcui eius. persequetur eos et transibit in pace? semita in pedibus eius non apparebit. Quis hec operatus est et fecit? Vocans generationes eius ab exordio. Ego dominus primus et nouissimus ego sum. Viderunt insule et timuerunt extrema terre. obstupuerunt appropinquauerunt et accesserunt. Vnusquisque proximo suo auxiliabitur. et fratri suo

dicet. Confortare. Confortauit faber ferrarius percutiens malleo eum qui ducebat eum nunc pro uice gluteo bonum est. Et confortauit eum in clauis ut non moueatur. Et tu israhel seruus meus iacob quem elegi. semen abraam amici mei. in quo apprehendi te ab extremis terre. et a longinquis eius uocaui te. et dixi tibi. Seruus meus es tu. elegi te et non abiecti te. Ne timeas. quia ego tecum sum. Ne declines. quia ego deus tuus. Confortauit te. et auxiliatus sum tibi. et suscepit te dextera iustitie mee. Ecce confundentur et erubescent omnes qui pugnant aduersum te. erunt et peribunt uiri qui contradicunt tibi. Quieres et non inuenies uiros rebelles tuos. Erunt quasi non sint. et uiuum consumptio hominis bellantes aduersum te. quia ego dominus deus tuus apprehendens manum tuam dicensque tibi. Ne timeas quia ego adiuui te. Noli timere uermis iacob. qui mortui estis israhel. Ego auxiliatus sum tui dicit dominus. et redemptor tuus sanctus israhel. Ego posui te quasi plaustrum triturans nouum. habens ordines. frangis montes et comminues. et colles quasi puluerem ponis. Ventilabis eos et uentus tollet. et turbo dispergit eos. et tu exultabis in domino. et in sancto israhel letaberis. Egeni et pauperes querunt aquas. et non sunt. lingua eorum siti arsit. Ego dominus exaudiam eos. deus israhel non derelinquam eos. Aperiam in supernis collibus flumina. et in medio camporum fontes. Ponam desertum in stagna aquarum. et terram in uenas aquarum. Dabo in solitudine cedrum. et spinam et murtum et lignum olee. Ponam in deserto abietem. ulmum et buxum simul. ut uideant et sciant et recognoscant. et intelligant pariter. quia manus domini fecit hec et sanctus israhel creauit illud. Prope facit iudicium uim dicit dominus. Afferte si quid fortius dicit rex iacob. Accedant et annuntient nobis quecumque uentura sunt. priora que fuerint nuntiate et ponemus cor nostrum. et sciemus nouissima eorum. atque uentura sunt

uidicate nobis. Annuntiate nobis q̃ que uentura sunt in futurum. & sciem̃ quia dñi estis uos. Bene quoq; aut & male si poteritis facere. & loquamur & uideamus simul. Ecce uos estis ex nichilo. & opus uestrum ex eo quod non est. Abhominatio é qui elegit uos. Suscitaui ab aquilone. & uenit ab ortu solis uocabit nomen meum. & aduenit magistratus quasi lutum. & quasi figulus conculcans bitumen. Quis annuntiauit ab exordio ut sciamus. & a principio ut dicamus iustus es. Non é annuntians. nec predicens neq; audiens uerba sermones uestros. Primus ad syon dicet. ecce adsunt. & euangelistam dabo. Et uidi & non erat consilii neq; qui interrogatus uerbum. Ecce omnes inuestigatores & uana opera eorum. uentus & inanes simulacra eorum.

XLII

Ecce seruus meus suscipiam eum. electus meus complacuit sibi in illo anima mea. Dedi spiritum super eum. iudicium gentibus proferet. Non clamabit neq; accipiet personam. neq; audietur foris uox eius. Calamum quassatum non conteret. & linum fumigans non extinguet. In ueritate educet iudicium. Non erit tristis nec turbulentus donec ponat in terra iudicium. & legem eius insule expectabunt. Hec dicit dominus deus creans celos & extendens eos. firmans terram. & que germinant ex ea. dans flatum populo qui est super eam. & spiritum calcantibus eam. Ego dominus uocaui te in iustitia. & apprehendi manum tuam. Et seruaui te. & dedi te in fedus populi in lucem gentium. ut aperires oculos cecorum. & educeres de conclusione uinctum. de domo carceris sedentes in tenebris. Ego dominus. hoc é nomen meum. Gloriam meam alteri non dabo. & laudem meam sculptilibus. Que prima facta ecce uenerunt. noua quoq; ego annuntio. antequam oriantur audita faciam uobis. Cantate domino canticum nouum. Laus eius ab extremis terre. qui descenditis in mare & plenitudo eius insule

uibitatores earum. Leuet desertum & ciuitates eius in domibus habitabit cedar. Laudate habitatores petre. de uertice montium clamabunt. Ponent domino gloriam & laudem eius in insulis nuntiabunt. Dominus sicut fortis egredietur. sicut pugnator suscitabit zelum. Vociferabitur & clamabit. super inimicos suos confortabitur. Tacui semper. silui. patiens fui. sicut parturiens loquar. Dissipabo & absorbebo simul desertos faciam montes & colles & omne gramen exsiccabo. Et ponam flumina in insulas. & stagna arefaciam. Et ducam cecos in uiam quam nescierunt. in semitis quas ignorauerunt ambulare faciam eos. Ponam tenebras eorum coram eis in lucem. & prauia in directa. Hec uerba feci eis. & non derelinqui eos. Uersi sunt retrorsum. Confundantur confusione qui confidunt in sculptili. qui dicunt conflatili uos dii nri. Surdi audite. & ceci intuemini ad uidendum. Quis cecus nisi seruus meus. & surdus nisi ad quem nuntios meos misi? Quis cecus nisi qui uenundatus é? Quis cecus nisi seruus meus? Qui uides multa. nonne custodies? Qui apertas habes aures. nonne audies? Dominus uoluit ut sanctificaret eum. & magnificaret legem & honorificaret. Ipse autem populus direptus & uastatus. Laqueus inuentum omnes. & in domibus carcerum absconditi sunt. Facti sunt in rapinam. nec é qui eruat. in direptionem. & non é qui dicat redde. Quis é in uobis qui audiat hec. & attendat & auscultet futura? Quis dedit in direptionem iacob. & israel uastantibus. Nonne domino ipse cui peccauimus? Et noluerunt in uiis eius ambulare. Et non audierunt legem eius. & effudit super eum indignationem furoris sui & fortitudinem belli. Et combussit eum in circuitu. & non cognouit. & succendit eum & non intellexit.

XLIII

Et nunc hec dicit dominus creans te iacob. & formans te israel. Noli timere quia redemi te. & uocaui te nomine tuo. Meus es tu. Cum transieris per aquas tecum ero. & flumina non operi

VBAVE

ent te. Cum ambulaueris in igne non
buraris. & flāma non ardebit in te: &
quia ego dominus deus tuus sanctus
ifrl saluator tuus. Dedi propitiationē
tuam egiptum ethiopiam & saba pro
te. Et quo honorabilis factus es oculis
meis & gloriosus. ego dilexi te. Et
dabo homines pro te: & populos pro ani
ma tua. Nolite timere: quia ego tecum sum.
Ab oriente adducam semen tuum. & ab
occidente congregabo te. Dicam aquilo
ni: & austro noli prohibere. Affer filios
meos de longinquo. & filias tuas ab extre
mis terre. Et omnem qui invocat no
men meum. in gloriam meam creaui eū.
& formaui eum & feci eum. Educ foras
populum cecum & oculos habentem. surdi
& aures ei sunt. Omnes gentes congregā
sunt simul. & colligent sunt tribus. Quis inter
annuntiet istud. & quæ prima sunt au
dire nos faciat. Det testes eorum & ius
tificentur. & audiant & dicant. Vere
testes mei dicit dominus. & famulus meus
quem elegi ut sciatis & credatis mihi
& intelligatis quia ipse ego sum. Ante me
non est formatus deus. & post me non erit.
Ego sum ego sum dominus. & non est absq
me saluator. Ego annuntiaui & saluam
audituum feci. & non fuit in uobis alienus
Vos testes mei dicit dominus. ego deus.
Ab initio ego ipse. & non est qui de manu
mea eruat. Operabor. & quis auertet illud.
Hec dicit dominus redemptor tuus. sanctus isrl.
Propter uos emisi in babylonem. & deposui
uectes omnes eorum. & caldeos in nauibus
suis gloriantes. Ego dominus sanctus uester.
creans isrl rex uester. Hec dicit dominus q
dedit in mari uiam. & in aquis ualentibus
semitam. Qui eduxit quadrigā & equum
& agmen & robustum. simul. Dormie
runt nec resurgent. & extincti sunt. quasi li
num extincti sunt. Ne memineris pri
orum. & antiqua ne intueamini. Ecce ego
facio noua. & nunc orientur. utique co
gnoscetis ea. Ponam in deserto uiam. et
in inuio flumina. Et glorificabit me be
stia agri. dracones & struthiones. quia
dedi in deserto aquas & flumina in inuio.
ut darem potum populo meo electo meo.
Populum istum formaui mihi. laudē
meam narrabit. Non me inuocasti la

cob. nec laborasti in me israel. Non obtu
listi mihi arietem holocausti tui. & victi
mis tuis non glorificasti me. Non te ser
uire feci in oblatione. nec laborem tibi
præbui in thure. Non emisti mihi argē
to calamum. & adipe uictimarum tuarum
non inebriasti me. Verumtamen fuisti me
grauis in peccatis tuis. præbuisti mihi la
borem in iniquitatibus tuis. Ego sum
ego sum ipse qui deleo iniquitates tuas
propter me. & peccatorum tuorum non recorda
bor. Reduc me in memoriam. & iudi
cemur simul. Narra si quid forte iniu
stificeris. Pater tuus primus peccauit. &
interpretes tui preuaricati sunt in me.
& contaminaui principes sanctos. Dedi ad in
terminationē iacob. & israel in blasphemiam.

Et nunc audi iacob seruе meus. & israel
quem elegi. Hec dicit dñs
faciens & formans te. ab
utero auxiliator tuus. Noli timē seruе
meus iacob. & rectissime quem elegi. &
Effundam enim aquam super sitientē.
& fluenta super aridam. Effundā spiri
tum meum super semen tuum. & benedictiones
meas super stirpem tuam. Et germi
nabunt inter herbas quasi salices iuxta
præterfluentes aquas. Iste dicet dñi e
go sum. & ille uocabit in nomine iacob.
Et hic scribet manu sua domino. & in
nomine israel assimilabitur. Hec dicit
dominus rex israel. & redemptor eius
dñs exercituum. Ego primus & ego
nouissimus. & absq me non est deus.
Quis similis mei. Vocet & annuntiet &
ordinem exponat mihi. ex quo constitui
populum antiquum. Ventura & quæ futura
sunt. annuntient eis. Nolite timere neq
contremiscere. Ex tunc audire te feci. et
annuntiaui. Vos testes mei. Numquid est
deus absq me. & formator quem ego
non nouerim. Plaste uoluit omnis mun
dus. & amantissima eorum non prode
runt eis. Ipsi sunt testes eorum. quia non
uidentes nec intelligunt ut confundantur.
Quis formauit deum & sculpsit conflatile
ut ad nichil utile. Ecce omnes parti
cipes eius confundentur. fabri enim sunt
ex hominibus. Conueniant omnes. stent
que & pauebunt. & confundentur simul.

Fabr ferrarius lima operatus ē in pru
nis 7 in malleis illū formauit 7 operat
ē in brachio fortitudinis sue. Sitiet
7 deficiet. non bibet aquam 7 lassescet
Arifex lignarius extendit normam
formauit illud in rumcina. Fecit illud
in angulabo. 7 in circino formauit illd
7 fecit illi ymaginem uiri quasi speciosum hominem habitantem in domo. Sui
dixit cedros tulit ylicem 7 quercum q
firmata erat inter ligna saltus. Plantauit
pinum quam pluuia nutriuit. 7 fca ē
hominib⁹ in focum. Sumpsit ex eis et
calefactus ē: 7 succendit 7 coxit panes. 7
De reliquo aut operatus ē deum. 7 ado
rauit. Fecit sculptile. 7 curuatus ē ante
illud. Medium aut obustit igni. 7 de
medio eius carnes comedit. Coxit 7
pulmentum 7 saturatus ē. 7 calefactus ē et
dixit. Vah calefactus sum. uidi focū. Re
liquum aut deum fecit. 7 sculptile sibi.
Curuauit ante illud. 7 adorauit illud. et
obsecrauit dicens. Libera me. quia deus
meus es tu. Nescierunt nr̄s intellectū
Oblitū enim sunt. ne uideant oculi eor.
7 ne intelligant corde suo. Non recogitat
in mente sua. nr̄s cognoscunt. nr̄s sentiet
ut dicant. Medietatem eius obusti ig.
7 cocti super carbones eius panes. coxi
carnes 7 comedi. et de reliquo eius uo
lumen faciam. Ante truncum ligni prosternam. Pars eius cinis ē. cor insipiens
adorabit illud. 7 non liberabit animā
suam. nr̄s dicet. Nonne mendacium est i
dextera mea. Memento horum iacob
7 isr̄l' quia puer meus es tu. Formauit
te. Seruus meus es tu isr̄l'. non obli
uiscere mei. Delevi ut nubem iniquitates tuas. 7 quasi nebulam peccata tua. Re
uertere ad me quia redemi te. Laudate
celi. quia misericordiam fecit dominus. iubila
te extrema terre. resonate montes laudationem. saltus 7 omne lignum eius.
quia redemit dominus iacob. 7 isr̄l' glo
biatur. Hec dicit dñs redemptor tuus
7 formator tuus ex utero. Ego sum
dominus faciens omnia. extendens
celos solus. stabiliens terram. 7 nullus
mecum. frita faciens signa diuinorum.
7 ariolos in furorem uertens. Conuer
tens sapientes retrorsum. 7 sciam eorum

stultam faciens. Suscitans uerbum
serui sui. 7 consilium nuntior suor⁹ ples.
Qui dico ierlim habitaberis. 7 ciuitatibus
iude edificabimini. 7 deserta eius suscitabo. Qui dico profundo desolare. et
flumina tua arefaciam. Qui dico cyro
pastor meus es. 7 omnem uoluntatem
meam ꝓplebis. Qui dico ierlim edifi
caberis. 7 templo fundaberis.

XLIV

Et dicit dominus xp̄o meo cyro. cuius apprehendi dexteram. ut subiciam ante fa
ciem eius gentes. 7 dorsa
regum uertam. Et aperiam coram eo
ianuas. 7 portę non claudentur. Ego
ante te ibo. 7 gloriosos terre humiliabo.
portas ereas conteram. 7 uectes ferreos
confringam. Et dabo tibi thesauros abscō
ditos. 7 archana secretorum. ut scias q
ego dominus qui uoco nomen tuum
deus isr̄l'. ꝓpter seruum meum iacob. 7
isr̄l' electum meum. Et uocaui te i no
mine meo. assimilaui te 7 non cognouisti me. Ego dominus 7 non ē aplī.
7 extra me non ē deus. Accinxi te 7 nō
cognouisti me. Vt sciant hi qui ab ortu solis. 7 qui ab occidente. quia absq;
me non ē deus. Ego dominus 7 non
ē alter. formans lucem 7 creans tene
bras. faciens pacem 7 creans malum.
Ego dominus faciens omnia hec. 7
Rorate celi desuper 7 nubes pluant
iustum. Aperiatur terra 7 germinet
saluatorem. 7 iustitia orietur simul. Ego dominus creaui eum. Ve qui ꝛdi
ctor fictori suo. testa de testis terre. Numq
dicet lutum figulo suo. quid facis. et
opus tuum absq; manibus ē. Ve qui
dicit patri quid generas. 7 mulieri qui
parturis. Hec dicit dominus sanctus isr̄l'
plastes eius. Ventura interrogate me
super filios meos. 7 super opera manuum
mearum mandate mihi. Ego feci terram.
7 hominem super eam creauit ego. Manus mee extenderunt celos. 7 omni mi
litie eorum mandaui. Ego suscitauit
eum ad iustitiam. 7 omnes uias eius
dirigam. Ipse edificabit ciuitatem meam. 7 captiuitatem meam dimittet. non in
pretio nr̄s in muneribus. dicit dominus
deus exercituum. Hec dicit dñs. Labor

ISAIE

egypti ⁊ negotiatio ethiopie. ⁊ sabaim viri sublimes. ad te transibunt ⁊ tui e
runt. post te ambulabunt. uincti ma
nicis pergent. ⁊ te adorabunt. teqs de
precabuntur: Tantum in te é deus. ⁊
non é absqs te deus. Vere tu es deus ab
sconditus deus ihsl saluator. Confusi
sunt ⁊ erubuerunt omnes simul. abie
runt in confusione fabricatores erro
ihsl saluatus é in domino salute ęterna.
non confundemini. ⁊ non erubescetis
usqs in seculum seculi. Quia hec di
cit dominus creans celos. ipe deus
formans terram. ⁊ faciens eam. ipe
plastes eius. non in uanum creauit
eam. ut habitaret formauit eam. Ego
dominus. ⁊ non é alius. Nõ in abscon
dito locutus sum. in loco terre tene
brose. Non dixi semini iacob. frustr
querite me. Ego dominus loquens
iustitiam. annuncians recta. Con
gregamini ⁊ uenite ⁊ accedite simul.
qui saluati estis ex gentibus. Nescierũt
qui leuant lignum sculpture sue. ⁊
rogant deum non saluantem. Annun
tiate ⁊ uenite. ⁊ colloquimini simul. Qs
audiuit fecit hec ab initio. Ex tunc
predixi illud. Nunquid non ego. ⁊
dominus. ⁊ non é ultra deus absqs
me. Deus iustus ⁊ saluans. non est
preter me. Convertimini ad me ⁊
salui eritis omnes fines terre. q ego
dominus. ⁊ non é alius. In me met
ipo iurau. egredietur de ore meo iu
stitie uerbum. ⁊ non reuertetur. quia
michi curuabitur omne genu. ⁊ iura
bit omnis lingua. Et ipse in domino
dicent. Ade sunt iustitie ⁊ imperium.
Ad eum uenient ⁊ confundentur oēs
qui repugnant ei. In domino iusti
ficabitur. ⁊ laudabitur omne semen
ihsl.

XLV

Conflatus é bel. contritus é
nabo. fcta sunt simulacra
eorum bestiis ⁊ iumentis
lxoneta uia grauis facte
usqs ad lassitudinem. etenim currere
erunt simul. Non potuerunt
saluare portantem. ⁊ anima eorum i
captiuitatem ibit. Audite me domꝰ
iacob. ⁊ omne residuum domus ihsl.

qui portamini a meo utero. qui gesta
mini a mea ulua usqs ad senectam
ego ipe. ⁊ usqs ad canos ego portabo. ⁊
Ego feci ⁊ ego feram. ⁊ ego portabo et
saluabo. Cui assimilastis me ⁊ adequa
stis. ⁊ coaptastis me. ⁊ fecistis similem.
Qui oferunt aurum de sacculo ⁊ argẽtũ
statera ponderant. alueario aurifices
ut faciãt eum. ⁊ proicunt ⁊ adorant.
portant illum in humeris. gestantes
⁊ ponentes in loco suo. ⁊ stabit. ⁊ de lo
co suo non mouebitur. Et si quis cla
mauerit ad eum non audiet. de tri
bulatione non saluabit eos. Memĩto
istius. ⁊ confundimini. Et redite preuari
catores ad cor. Recordamini priora
seculi quia ego sum deus. ⁊ non é ultra
deus. nec é similis mei. annuntians ab
initio nouissimum. ⁊ ab initio q
nondum facta sunt. dicens. Consilium
meum stabit. ⁊ omnia uoluntas mea
faciam. Vocans ab oriente auem. ⁊ de ter
ra longinqua uirum uoluntatis mee. ⁊
Et locutus sum ⁊ adducam illud. co
gitaui ⁊ faciam illud. Audite me duri
corde. qui longe estis a iustitia. Prope
feci iustitiam meam. ⁊ non elongabi
tur. ⁊ salus mea non morabitur. Dabo
in sion salutem. ⁊ in ihsl gloriam meam.

XLVII

Descende sede
in puluere uirgo filia baby
lonis sede in terra. non est
solium filie chaldeorum. ⁊
quia ultra non uocaberis mollis ⁊ tene
ra. Tolle molam. ⁊ mole farinam. De
nuda nuptias tuas. discooperi
tur femur tuum. renela crura. transi fluuia.
Renelabitur ignominia tua. ⁊ uidebit
obprobrium tuum. Vindictam capiam
⁊ non resistet michi homo. Redẽptor
ni dominus exercituum nomen illi
scie ihsl. Sede tace. ⁊ intra in tenebras
filia caldeorum. quia non uocaberis ⁊
ultra dna regnorum. Iratus fui sup
populum meum. polluam hereditatem
meam. ⁊ dedi eos in manu tua. Non
posuisti eis misere. Super senem aggra
uasti iugum tuum ualde. ⁊ dixisti. In
sempiternum ero domina. Non posu
isti hec super cor tuum. neq recordata
es nouissimi tui. Et nunc audi hec

delicata z habitans ofidenter: que dicis i
corde tuo. Ego sum z non é amplius
preter me. Non sedebo uidua z ignorabo
sterilitatem. Venient tibi duo hec
subito. in die una: sterilitas z uiduitas.
Uniuersa uenerunt super te: propter
multitudinem maleficiorum tuorum z ppter
ruinam incantatorum tuorum nimis roborate
Et fiducia[m] habuisti in malitia tua: z
dixisti. Non é qui uideat me. Sapientia
tua z scientia tua. hec decepit te. Et dixisti in corde tuo. Ego sum: z preter me
non é altera. Veniet super te malum z
nescies ortum eius. z ruet super te
calamitas quam non poteris expiare.
Veniet super te repente miseria: quam
nescies. Sta cum incantatoribus tuis.
z cum multitudine maleficiorum tuorum
in quibus laborasti ab adolescentia tua.
si forte quid prosit tibi. aut si possis
fieri fortior. Defecisti in multitudine
consiliorum tuorum. Stent z saluent
te augures celi. qui contemplabantur
sydera. z supputabant menses ut ex
eis annuntiarent uentura tibi. Ecce
facti sunt quasi stipula ignis combusserit
eos. Non liberabunt animam suam: de
manu flame. Non sunt prunae quibus
calefiant: neq; focus ut sedeant ad
eum. Sic fiant tibi: in quibus laborasti
negotiatores tui ab adolescentia tua: unusquisq; in via
sua erraverunt. Non é qui salvet te.

Audite hec domus iacob. qui uocati
estis nomine ysrl. z de
aquis iuda existis. qui
iuratis in nomine domini. z deo ysrl
recordamini. non in ueritate neq; in
iustitia. De ciuitate enim sca uocati
sunt. z super deum ysrl sustentabuntur sunt.
Dominus exercituum nomen eius.
Priora ex tunc annuntiaui. z ore meo
exierunt: z audita feci ea. Repente operatus sum z uenerunt. Scio enim
quia durus es tu. z nervus ferreus cervix tua: z fronts tua aerea. Predixi tibi
ex tunc. antequam ueniret indicaui tibi
ne forte diceres. Ydola mea fecerunt
hec. z sculptilia: z conflatilia mandauerunt
ista. Audisti iam: et omnia. Nec an-

non annunciasti. Audita tibi feci no
ua ex tunc: et firmata que nescis. Nunc
creata sunt: z non ex tunc z ante dies.
z non audisti ea. ne forte dicas. ecce e
go cognoui ea. Neq; audisti neq; co
gnouit: neq; ex tunc aperta é auris
tua. Scio enim quia prevaricans pre
varicaberis: z transgressorem ex ute
tro uocauit te: propter nomen meum
longe faciam furorem meum: z laudem meam infrenabo tibi ne intereas. Ecce excoqui te: sed non quasi argentum.
Elegi te in camino paupertatis. propter me: propter me faciam ut non blasphemer: z gloriam meam alteri non dabo.
Audi me iacob: z ysrl quem ego uocaui
Ego ipse: ego primus z ego nouissimus
Manus mea fundauit terram: z dextera mea mensa é celos. Ego uocabo
eos: z stabunt simul. Congregamini
omnes uos: z audite. Quis de eis annuntiauit hec? Dominus dilexit eum.
facere uoluntatem suam in babylone.
z brachium suum in caldeis. Ego ego
locutus sum: z uocaui eum. adduxi e
um z directa é uia eius. Accedite ad
me z audite hec. Non a principio in abscondito locutus sum. Ex tpe antequam
fierent: ibi eram. Et nunc dns deus
misit me: z spus eius. Hec dicit dns
deus: redemptor tuus sanctus ysrl. Ego
dominus deus tuus docens te utilia.
gubernans te in uia qua ambulas. Vtinam attendisses mandatis meis. Facta
fuisset sicut flumen pax tua: z iustitia
tua sicut gurgites maris. Et fuisset
quasi arena semen tuum: z progenies uiscerum tuorum sicut pisces eius. Non interisset z non
fuisset auferendum nomen eius a facie
mea. Egredimini de babylone: fugite
a caldeis. in uoce exultationis annuntiate. audiri facite hoc. z ferte illud
usq; ad extremum terre. Dicite. Redemit dominus seruum suum iacob. Non
sitierunt in deserto cum educeret eos.
aquam de petra produxit eis: z scidit
petram. z fluxerunt aq. Non é pax impiis
dicit dns.

Audite insule z attendite po
puli de longe. Dominus
ab utero uocauit me. de

ISAIE 54

uentre matris mee recordatus è nois
mei. Et posuit os meum quasi gladi
um acutum. in umbra manus sue pro
texit me. 7 posuit me sicut sagittā elec
tam. In pharetra sua abscondit me. et
dixit michi. Seruus meus es tu isl':
qua in te gliabor. Et ego dixi. In uanū
laborauī sine causā. 7 uane fortitudinē
meam consumpsi. Ergo iudicium meū
cum domino. 7 opus meum cum deo
meo. Et nunc hec dicit dominus for
mans me ex utero seruum sibi. ut reduc
cam iacob ad eum. et isl' nō congregabi
Et glificatus sum in oculis domini. 7
deus meus factus è fortitudo mea. 7 dixit
Parum è ut sis michi seruus ad suscitā
das tribus iacob. 7 feces isl' conuertendas.
Dedi te in lucem gentium. ut sis salus
mea usq; ad extremum terre. Hec dicit
dominus redemptor isl' sanctus eius. ad
temptibilem animam. ad abhominatas
gentem. ad seruum dominorum. Reges
uidebunt. 7 consurgent principes. 7 ado
rabunt te propter dominum. quia fidelis è 7
sanctus isl'. qui elegit te. Hec dicit dns.
In tpe placito exaudiui te. 7 in die sa
lutis auxiliatus sum tui. Et seruauī
te 7 dedi te in fedus populi. ut suscitares
terram. 7 possideres hereditates
dissipatas. ut diceres his qui uincti
sunt exite. 7 his qui in tenebris reue
lamini. Super uias pascentur. 7 in oī
bus planis pascua eorum. Non esurient
nec sitient. 7 non percutiet eos estus 7
sol. quia miserator eorum reget eos. 7
ad fontes aquarum potabit eos. Et ci
ponam omnes montes meos in uiam.
7 semite mee exaltabuntur. Ecce isti
de longe uenient. 7 ecce illi ab aquilone
7 mari. 7 isti de terra australi. Laudate
celi 7 exulta terra. iubilate montes
laudem. quia consolatus è dns populū
suum. 7 pauperum suorum miserebitur.
Et dixit syon. Derliquit me dominus.
7 dominus oblitus è mei. Numquid
obliuisci potest mulier infantem suum.
ut miserear filio uteri sui? Et si illa
oblita fuerit: ego tui non obliuiscar tui.
Ecce in manibus meis descripsi te. et
muri tui coram oculis meis semper.
Uenerunt structores tui. destruentes

te 7 dissipantes ate exibunt. Leua in cir
cuitu oculos tuos 7 uide. omnes isti congre
gati sunt uenerunt tibi. Uiuo ego dicit
dominus. quia omnibus his uelut ornā
mento uestieris. 7 circumdabis eos tibi. 7
quasi sponsam. quia deserta tua 7 solitu
dines tue. 7 terra ruine tue. nunc angu
stata erunt prebitatoribus 7 longe fuga
bunter qui absorbebant te. Adhuc dicēt
in auribus tuis. Filii sterilitatis tue. an
gustus è michi locus. fac spatium mihi
bitare. Et dices in corde tuo. Quis ge
nuit michi istos? Ego sterilis 7 nō pa
riens. transmigrata 7 captiua. Et istos
quis enutriuit? Ego destituta 7 desola
ta. 7 isti ubi erant? Hec dicit dns deus.
Ecce leuo ad gentes manum meam. 7
ad populos exaltabo signum meū. Et
afferent filios tuos in ulnis. 7 filias tu
as super humeros portabunt. Et erunt
reges nutricij tui. 7 regine nutrices tue.
Uultu in terram demisso adorabunt te. 7
puluerem pedum tuorum lingent. 7
Et scies quia ego dominus super quē
non confundentur qui expectant eum. Nū
quid tollentur a forti preda. aut quod
captum fuerit a robusto saluum esse
potest? Quia hec dicit dominus. Et
quidem 7 captiuitas a forti tollentur. 7
quod ablatum fuerit a robusto salua
bitur. Cos uero qui uidicauerunt te.
ego uidicabo. 7 filios tuos ego saluabo.
Et cibabo hostes tuos carnibus suis. 7
quasi musto sanguine suo inebriabū
tur. Et scient omnes carne. quia ego do
minus saluans te. 7 redemptor tuus 7
fortis iacob.

Et dicit dominus. Quis
è hic liber repudij matris
uestre quo dimisi eam. Aut
quis è creditor meus cui
uendidi uos. Ecce in iniquitatibus uestris
uenditi estis. 7 in sceleribus uestris dimisi
matrem uestram. quia uenī 7 non erat uir.
uocaui 7 non erat qui audiret. Numquid
abbreuiata 7 parumper facta è manus mea
ut non possim redimere. aut non è in
me uirtus ad liberandum? Ecce in in
crepatione mea desertum faciā mare.
ponam flumina in siccum. Computrē
scent pisces sine aqua. 7 morientur in

sin. Indua in celos tenebras. 7 saccum ponam operimentum eorum. Dominus dedit mihi linguam eruditam. ut sciam sustentare eum qui lassus è verbo Exigit mane. mane exigit mihi aurē. 7 audiam quasi magistrum. Dominus deus aperuit mihi aurem. ego autē non contradico. retrorsum non abij. Corpus meum dedi percutientibus. 7 genas meas vellentibus. Faciem meam non auerti ab increpantibus 7 conspuentibus in me. Dominus deus auxiliator meus. 7 ideo non sum confusus. Ideo posui faciem meam ut petram durissimā. 7 scio quōn confundar. Iuxta è qui iustificat me. quis contradicet mihi? Stemus simul. Quis è aduersarius meus? Accedat ad me. Ecce dominus deus auxiliator meus. quis est qui condemnet me? Ecce omnes quasi vestimentū conterentur. tinea comedet eos. Quis è vobis timēs dñm. audiens vocem serui sui? Qui ambulauit in tenebris 7 non è lumē ei? Speret in nomine domini. 7 innitatur super deum suum. Ecce omnes vos accendentes ignem. accincti flāmis. Ambulate in lumine ignis vestri. 7 in flāmis quas succendistis. De manu mea factum è hoc vobis. In doloribus dormietis.

Audite me qui sequimini quod iustum è. 7 queritis dñm. Attendite ad petram unde excisi estis. 7 ad cauernam laci de qua precisi estis. Attendite ad abraam patrem vestrum. 7 ad sarram que peperit vos. Quia unum vocauit eum. 7 benedixit ei. 7 multiplicauit eum. Consolabitur ergo dominus syon. 7 consolabitur omnes ruinas eius. Et ponet desertum eius quasi delicias. 7 solitudinem eius quasi ortum dñi. Gaudium 7 letitia inuenient in ea. gratiarum actio 7 vox laudis. Attendite ad me populus meus. 7 tribus mea audite me. quia lex a me exiet. 7 iudicium meum in lucem populorum requiescet. Prope è iustus meus. egressus è saluator meus. 7 brachia mea populos iudicabunt. Me insule expectabunt. 7 brachium meum sustinebunt. Leuate in celum oculos vestros. 7 videte sub terra deorsum. quia celi sicut fumus liquescent 7 terra sicut vestimentum atteretur. 7 habitatores eius sicut hec interibunt. Salus autē mea in sempiternū erit. 7 iustitia mea non deficiet. Audite me qui scitis iustum populus meus. lex mea in corde eorum. Nolite timere obprobrium hominū. 7 blasphemias eorum ne metuatis. Sicut enim vestimentum sic comedet eos vermis. 7 sicut lanam sic deuorabit eos tinea. Salus autem mea in sempiternum erit. 7 iustitia mea in generatione 7 generationē. Consurge consurge. induere fortitudine brachium dñi. Consurge sicut in diebus antiquis. in generationibus seculorum. Nunquid non tu percussisti superbū. vulnerasti draconem. Nunquid non tu siccasti mare. aquā abyssi vehementis? Qui posuisti profundum maris viam. ut transirent liberati. Et nunc qui redempti sunt a dño reuertentur. 7 venient in syon laudantes. 7 letitia sempiterna super capita eorum. Gaudium 7 letitiam obtinebunt. fugiet dolor 7 gemitus. Ego ego ipse consolabor vos. Quis tu ut timeas ab homine mortali. 7 a filio hominis. qui quasi fenum arescet. 7 obliuisceris dñi factoris tui. qui tetendit celos 7 fundauit terram. 7 formidasti iugiter tota die a facie furoris eius. qui te tribulabat 7 parabat ad perdendum? Vbi nunc est furor tribulantis? Cito veniet gradiens ad aperiendum. 7 non interficiet usqs ad interitionē. nec deficiet panis eius. Ego autē sum dominus deus tuus. qui conturbo mare 7 contremescunt fluctus eius. dominus exercituum nomen meum. Posui verba mea in ore tuo. 7 in umbra manus mee protexi te. ut plantes celos 7 fundes terram 7 dicas ad syon. populus meus es tu. Eleuare eleuare. consurge ierusalem. que bibisti de manu dñi calicem ire eius. 7 usqs ad fundum calicis soporis bibisti. 7 potasti usqs ad feces. Non è qui sustentet eam. ex omnibus filijs qs genuit. Et non è qui apprehendat manum eius. ex omnibus filijs quos enutriuit. Duo sunt que occurrerunt

ysaie

abi. Quis contristabitur super te? Vastitas tribulatio. et fames et gladius. Quis consolabitur te? Filij tui proiecti sunt dormierunt in capite omnium platearum. sicut onix illaqueatus. plenus indignatione dñi. increpationem dei tui. Ideirco audi hec paupercula et ebria. et non a vino. Hec dicit dominus tuus dominus deus tuus. qui pugnauit pro populo suo. Ecce tuli de manu tua calicem soporis. fundum calicis indignationis mee. Non adijcies ut bibas illud ultra. Et ponam illum in manu eorum qui te humiliauerunt. et dixerunt anime tue. Incurua ut transeamus. Et posuisti ut terram corpus tuum. et quasi viam transeuntibus.

Q Onsurge. consurge. induere fortitudine tua syon. Induere vestimentis glorie tue Ierusalem ciuitas sancta. quia amodo adijciet ultra. ut pertranseat per te incircumcisus et immundus. Excutere de puluere consurge. sede Ierusalem. Solue vincula colli tui. captiua filia syon. Quia hec dicit dominus deus. Gratis venundati estis. et sine argento redimemini. Quia hec dicit dñs deus. In egyptum descendit populus meus in principio ut colonus esset ibi. et assur absque vlla causa calumniatus est eum. Et nunc quid michi est. hec dicit dominus. quia ablatus est populus meus gratis. Dominatores eius inique agunt. dicit dominus. et iugiter tota die nomen meum blasphematur. Propter hoc sciet populus meus nomen meum in die illa. quia ego ipse loquebar. ecce adsum. Quam pulchri super montes pedes annuntiantis et predicantis pacem. annuntiantis bonum. predicantis salutem. dicentis Sion. regnabit deus tuus. Vox speculatorum tuorum. Ecce vocem dederunt simul laudabunt. quia oculo ad oculum videbunt. cum conuerterit dominus syon. Erumpite et laudate simul deserta Ierusalem. quia consolatus est dominus populum suum redemit Ierusalem. Parauit dominus brachium sanctum suum in oculis omnium gentium. et videbunt omnes fines terre salutare dei nostri. Recedite recedite exite inde. et immundum nolite tangere. Exite de medio eius. Mundamini qui fertis vasa dñi. quia non in turbatione exibitis. nec in fuga properabitis. Precedet enim vos dominus. et congregabit vos deus israhel. Ecce intelliget puer meus. exaltabitur et elevabitur. et sublimis erit valde. Sicut obstupuerunt super te multi. sic gloriosus erit inter viros aspectus eius. et forma eius inter filios hominum. Ipse asperget gentes multas super ipsum continebunt reges os suum. quia quibus non est narratum de eo videbunt. et qui non audierunt contemplati sunt.

Q Vis credidit auditui nostro. et brachium dñi cui revelatum est. Et ascendet sicut virgultum coram eo. et sicut radix de terra sitienti. Et non est species ei neque decor. Et vidimus eum. et non erat aspectus. et desiderauimus eum. Desperatum. et nouissimum virorum virum dolorum. et scientem infirmitatem. Et quasi absconditus vultus eius et despectus unde nec reputauimus eum. Vere languores nostros ipse tulit. et dolores nostros ipse portauit. Et nos reputauimus eum quasi leprosum et percussum a deo. et humiliatum. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras. attritus est propter scelera nostra. Disciplina pacis nostre super eum. et livore eius sanati sumus. Omnes nos quasi oues erauimus. unusquisque in viam suam declinauit. et dominus posuit iniquitatem omnium nostrum. Oblatus est quia ipse voluit. et non aperuit os suum. Sicut ouis ad occisionem ducetur. et quasi agnus coram tondente se obmutescet. et non aperiet os suum. De angustia et de iudicio sublatus est. Generationem eius quis enarrabit. Quia abscisus est de terra viuentium. propter scelus populi mei percussi eum. Et dabit impios pro sepultura. et divitem pro morte sua. eo quod iniquitatem non fecerit. nec dolus fuerit in ore eius. et ipse voluit conterere eum in infirmitate.

mitatr. Si posuerit pro peccō aīmas suam. videbit semen longevum. 7 voluntas dñi in manu eius dirigēt. Pro eo q laboravit aīma eius. videbit 7 satiabitur. In scia sua iustificabit ipe iustus seruus meus multos. 7 iniquitates eorum ipe portabit. Ideo dispertiam ei plurimos. 7 fortium dividet spolia. pro eo q tradidit in morte aīmam suam. 7 cum sceleratis reputatus é. Et ipe peccm multorum tulit. 7 pro transgressoribus rogavit.

Lauda sterilis que non paris. decanta laudem 7 hymnū qui nō paris. quōm multi filij deserte magis sūt eius que hēbat virum. dicit dominus. Dilata locum tentorij tui 7 pelles tabernaculorum tuorum extende. Ne parcas. Longos fac funiculos tuos. 7 clauos tuos consolida. Ad dexteram enim 7 levam penetrabis. 7 semen tuum gētes hereditabit. 7 civitates desertas inhabitabit. Noli timere quia non confunderis. neq erubescas. Non enim confundēris. quia obprobrium adolescentie tue oblivisceris. 7 obprobrij viduitatis tue non recordaberis amplius. 7 qui fecit te. Dñs exercituum nomen eius. 7 redemptor tuus sanctus israel. dominus omnis terre vocabitur. Quia ut mulierem derelictam 7 mestam spū vocavit te dominus. 7 uxorem adolescentie abiectam. Dixit dominus deus tuus. Ad momentum in modico dereliqui te. 7 in miserationibus magnis congregabo te. In momento indignationis abscondi faciem meam parumper a te. 7 in misericordia sempiterna miserebor tui. dixit redemptor tuus dominus. Sicut in diebus noe istud michi é. cui juravi ne inducerem aquas diluvij ultra terram. sic juravi ut non irascar tibi. 7 non increpem te. Montes enim commovebuntur. 7 colles contremescent. misericordia autē mea non recedet a te. 7 fedus pacis meum non movebitur. dixit miserator tuus dominus. Paupercula tempestate conquassata. absq ulla consolatione. Ecce ego sternam per ordinē lapides tuos. 7 fundabo te in saphiris. Et ponam jaspides propugnacula tua. 7 portas tuas in lapides sculptos. 7 omnes terminos tuos in lapides desiderabiles. Et universos filios tuos doctos a domino. 7 multitudinem pacis filijs tuis. 7 in justitia fundaberis. Recede procul a calumnia. quia non timebis. 7 a pavore. quia non appropinquabit tibi. Ecce accola nemet qui non erat mecum. advena quondam tuus adjungetur tibi. Ecce ego creavi fabrum sufflantem in igne prunas. 7 proferentem vas in opus suum. 7 ego creavi interfectorem ad dispertiendum. Omne vas quodcumque factum é contra te non dirigetur. 7 omnem linguam resistentem tibi in judicio condemnabis. Hec é hereditas servorum domini. 7 justitia eorum apud me dicit dominus.

XV

Omnes sitientes venite ad aquas. 7 qui non habet argentum. properate emite 7 comedite. Venite emite absq argento. 7 absq ulla cōmutatione. vinum 7 lac. Quare appenditis argentum non in panibus. 7 laborem vestrum non in saturitate. Audite audientes me 7 comedite bonum. 7 delectabitur in crassitudine anima vestra. Inclinate aurem vestram 7 venite ad me. audite 7 vivet anima vestra. Et feriam vobiscum pactum sempiternum. misericordias david fideles. Ecce testem populis dedi eum. ducem ac preceptorem gentibus. Ecce gentem quam nescebas vocabis. 7 gentes que non cognoverunt te ad te current. propter dominum deum tuum 7 sanctum israel. quia glorificavit te. Quērite dominum dum inveniri potest. invocate eum dum prope é. Derelinquat impius viam suam. 7 vir iniquus cogitationes suas. 7 revertatur ad dominum 7 miserebitur eius. 7 ad deum nostrum quoniam multus é ad ignoscendum. Non enim cogitationes mee cogitationes vestre. neq vie vestre vie mee dicit dominus. Quia sicut exaltantur celi a terra. sic exaltate sunt vie mee a vijs vestris. Et quomodo descendit imber 7 nix de celo.

VSAIE

7 illuc ultra non ruetemur. ſs mebra
tram 7 infundibulum. 7 germinare e
am facit. 7 dat semen seminanti 7 panem
comedenti: sic erit uerbum quod egre
diens de ore meo. Non reuertetur ad
me uacuum. ſs faciet quecq; uolui. 7
prosperabitur in his ad que misi illud.
quia in letitia egrediemini. 7 in pace
reducemini. Montes 7 colles cantabunt
coram uobis laudem. 7 omnia ligna
regionis plaudent manu. Pro salicibus
ascendet abies. 7 pro urtica crescet myr
tus. Et erit dominus nominatus
in signum eternum quod nō auferet.

CAP. LVI

Et dicit dñs
Custodite iudicium 7 facite
iustitiam: quia uicina
est salus mea ut ueniat. 7 iu
stitia mea ut reuelet. Beatus uir qui
facit hoc. 7 filius hominis qui apprehē
det istud. custodiens sabbatum ne pol
luat illud. custodiens manus suas ne
faciat omne malum. Et non dicat fi
lius aduene qui adhesit domino dicēs
Separatione diuidet me dñs a populo
suo. Et non dicat eunuchus. ecce ego
lignum aridum: quia hec dicit dñs
eunuchis. Qui custodierint sabbata
mea. 7 elegerint que uolui. 7 tenuerint
fedus meum. dabo eis in domo mea 7
in muris meis locum. 7 nomen melius
a filiis 7 filiabus. Nomen sempiternum
dabo eis quod non peribit. Et filios
aduene qui adheserint dño ut colant
eum. 7 diligant nomen eius ut sint ei
in seruos. Omnem custodientē sabba
ne polluat illud. 7 tenentem fedus me
um: adducam eos in montem sanctum
meum. 7 letificabo eos in domo orationis
mee. Holocausta eorum 7 uictime eorū
placebunt michi super altari meo. q
domus mea domus orationis uocabitur
cunctis populis. Ait dominus deus. qui
congregat dispersos israhel. Adhuc congregabo
ad eum congregatos eius. Omnes be
stie agri uenite ad deuorandum. uni
uerse bestie saltus. Speculatores eius
ceci omnes. nescierunt uniuersi canes
muti non ualentes latrare. uidentes
uana dormientes 7 amantes somnia
7 canes impudentissimi nescierunt sa

nitatem. Ipi pastores. nescierunt in
telligentiam. Omnes in uiam suam
declinauerunt. unusquisq; ad auaritiā
suam a summo usq; ad nouissimum.
Venite sumamus uinum 7 impleamur
ebrietate. 7 erit sicut hodie. sic 7 cras et
multo amplius.

CAP. LVII

Iustus perit. 7 nemo est qui
recogitet in corde suo. 7 uiri
mie colliguntur. quia nō
est qui intelligat. A facie enim
malitie. collectus est iustus. Veniat pax
requiescat in cubili suo. qui ambulauit
in directione sua. Vos autē accedite hu
filii augurii semen adultere 7
fornicarie. super quem lusistis. 7 super
quem dilatastis os 7 eiecistis linguā.
Numquid non uos filii sceleste semen
mendax. Qui consolamini in diis sub
omne lignum frondosum immolātes
paruulos in torrentibus sub eminentibus
petris. In partibus torrentis. pars tua.
hec est sors tua. 7 tibi effudisti libamē.
obtulisti sacrificium. Numquid super
his non indignabor? Super montem
excelsum 7 sublimem posuisti cubile tu
um. 7 illuc ascendisti ut immolares
hostias. Et post hostium 7 retro posti
posuisti memoriale tuum. quia uere
me discooperuisti. 7 suscepisti adultera.
Dilatasti cubile tuum. 7 pepigisti cum
eis fedus. Dilexisti stratum eorum ma
nu aperta. 7 ornasti te regio unguento.
7 multiplicasti pigmenta tua. Misisti le
gatos tuos procul. 7 humiliata es usq;
ad inferos. In multitudine uie tue la
borasti. nec dixisti quiescam. Vitam
manus tue inuenisti. propterea non do
luisti. pro quo sollicita timuisti. quia
mentita es. 7 mei non es recordata. nec
cogitasti in corde tuo. quia ego tacens.
7 quasi non uidens. 7 mei oblita es. Ego
annuntiabo iustitiam tuam. 7 opera
tua non proderunt tibi. Cum clama
ueris. liberent te congregati tui. Et omnes
eos auferet uentus. tollet aura. Qui
autē hereditabit terram
7 possidebit montem sanctum meum. Et
dicam. Viam facite preparate iter. declina
te de semita. auferte offendicula de uia
populi mei. quia hec dicit excelsus et

sublimis habitans eternitatem. ⁊ sanctum
nomen eius in excelso. cum sco habitans
⁊ cum tristi ⁊ humili spu. ut uiuificet
spum humiliu. ⁊ uiuificet cor tristor.
Non enim in sempiternu litigabo. neq;
usq; in finem irascar. quia spus a facie
mea egredietur. ⁊ flatus ego faciam. ꝓ
ꝓpter iniquitatem auaritie eius iratus
sum. ⁊ percussi eum. Abscondi faciem
meam ⁊ indignatus sum. ⁊ abiit uagꝰ
in uia cordis sui. Vias eius ⁊ sanaui
eum. ⁊ reduxi eum. ⁊ reddidi consolatio
nes ipi ⁊ lugentibꝰ eius. Creauit fructꝰ
labioꝝ pacem. pacem ei qui longe
⁊ qui ꝓpe dicit dominus ⁊ sanabo eum. Impij autē quasi mare feruens quod
quiescere non potest. ⁊ redundant fluctus
eius in exultationem ⁊ lutum. Et non
est pax dicit deus meus impijs. XVIII

CLama ne cesses. quasi tuba
exalta uocem tuam. ⁊ annun-
cia populo meo scelera eoꝝ.
⁊ domui iacob peccata eoꝝ.
Me ⁊ enim de die in diem querunt. et
scire uias meas uolunt. quasi gens q̃
iustitiam fecerit. ⁊ que iudicium dei sui
non dereliquerit. Rogant me iudicia
iustitie. ⁊ appropinquare deo uolunt. ⁊
Quare ieiunauimus ⁊ non aspexisti. ⁊
humiliauimus animas nras ⁊ nescisti
Ecce in die ieiunij uri inuenitur uolun
tas ura. ⁊ omnes debitores uros repe
tis. Ecce ad lites ⁊ contentiones ieiuna
tis ⁊ percutitis pugno impie. Nolite ie
iunare sicut usq; ad hanc diem. ut audiatur in excelso clamor ur. Numquid
tale est ieiunium quod elegisti per diez
affligere hominem animā suam? Nūquid torquere quasi circulum caput
suum. ⁊ saccum ⁊ cinerem sternere? ⁊
Numquid istud uocabis ieiunium. ⁊ di
em acceptabilem domino? Nonne hoc
est magis ieiunium quod elegi? Dissolue colligationes impietatis. solue fasciculos deprimentes. Dimitte eos qui
confracti sunt liberos. ⁊ omne onus discinde. Frange esurienti panem tuum. ⁊ e
genos uagosq; induc in domum tuam.
Cum uideris nudum operi eum. ⁊ carnem tuam ne despexeris. Tunc erumpet
quasi mane lumen tuum. ⁊ sanitas tua
citius orietur. Et ante ibit faciem tuā
iustitia tua. ⁊ gloria domini colliget te.
Tunc inuocabis ⁊ dominus exaudiet.
clamabis ⁊ dicet adsum. Si abstuleris
de medio tui catenam. ⁊ desieris digitum tuum extendere. ⁊ loqui quod nō
prodest. cum effuderis esurienti aiam
tuam. ⁊ animam afflictam repleueris.
Orietur in tenebris lux tua. ⁊ tenebre tue
erunt sicut meridies. Et requiē tibi
dabit dominus deus tuus semper. ⁊ im
plebit splendoribꝰ animam tuam. ⁊ ossa tua liberabit. Et eris quasi ortus irriguus. ⁊ sicut fons aquarum cuius non deficient aque. Et edificabunt
in te deserta seculorum. fundamenta ⁊
generationis ⁊ generationis suscitabis.
Et uocaberis edificator sepium. conuertens semitas in quietem. Si auerteris a sabbato pedem tuum. facere uoluntatem
tuam in die sco meo. ⁊ uocaueris sabbatum deliciarum. ⁊ sanctum domini gloriosum. et
glorificaueris eum dum non facis uias tuas. ⁊ non inuenitur uoluntas tua.
ut loquaris sermonē. tunc delectabis
super domino. ⁊ sublimabo te super altitudines terre. ⁊ cibabo te hereditate ia
cob patris tui. Os enim domini locutum est. XVIIII

ECce non est abbreuiata manus domini.
ut saluare nequeat. neq;
aggrauata est auris eius ut
non exaudiat. sed iniquitates uire di
uiserunt inter uos ⁊ deum uestrum. ⁊ peccata uestra absconderunt faciem eius a uobis
ne exaudiret. Manus enim uestre pollute sunt sanguine. ⁊ digiti uestri iniquitate.
Labia uestra locuta sunt mendacium. ⁊
lingua uestra iniquitatem fatur. Non est
qui uocet iustitiam. nec est qui iudicet
uere. sperant in nichilo ⁊ loquuntur
uanitates. conceperunt laborem ⁊ pepererunt iniquitatem. Ova aspidum ex
perunt. ⁊ telas aranee texuerunt. Qui
comederit de ouis eorum morietur. ⁊
quod confractum est erumpet in regulum. ⁊
Tele eorum non erunt in uestimentum.
nec operientur operibꝰ suis. Opera eorum
opera inutilia. ⁊ opus iniquitatis in
manibꝰ eorum. Pedes eorum ad malum currunt ⁊ festinant. ut effundat

VS A IE

sanguinem innocentem. Cogitationes eorum cogitationes inutiles: vastitas et contritio in viis eorum. Viam pacis nescierunt: et non est iudicium in gressibus eorum. Semitas eorum incurvate fecerunt eis: omnis qui calcat in eis ignorabit pacem. Propterea elongatum est iudicium a nobis: et non apprehendet nos iustitia. Expectavimus lucem: et ecce tenebre: splendores: et in tenebris ambulavimus. Palpavimus sicut ceci parietem: et quasi absque oculis attrectavimus. Impegimus meridie quasi in tenebris: in caliginosis quasi mortui. Rugiemus quasi ursi omnes: et quasi columbe meditantes gemitum. Expectavimus iudicium: et non est: salutem: et elongata est a nobis. Multiplicate sunt enim iniquitates nostre coram te: et peccata nostra responderunt nobis: quia scelera nostra nobiscum: et iniquitates nostras cognovimus. Peccantes et mentientes domino: et recessimus ne retro simus post tergum dei nostri: ut loquamur calumniam et transgressionem. Concepimus et locuti sumus de corde verba mendacii. Et conversus est retrorsum iudicium: et iustitia longe steterit: quia corruit in platea veritas: et equitas non potuit ingredi. Et facta est veritas in obligatione: et qui recessit a malo prede patuit. Et vidit dominus: et malum apparuit in oculis eius: quia non est iudicium. Et vidit quia non est vir: et miratus est quia non est qui occurreret. Et salvabit sibi brachium suum: et iustitia eius confirmabit eum. Induit se iustitia ut lorica: et galea salutis in capite eius. Induit se vestimentis ultionis: et operuit se quasi pallio zeli. Sicut ad vindictam quasi ad retributionem indignationi hostibus suis: et vicissitudinem inimicis suis. Insulis vicem reddet. Et timebunt qui ab occidente nomen domini: et qui ab ortu solis gloriam eius. Cum venerit quasi fluvius violentus quem spiritus domini cogit. Et veniet sion redemptor: et his qui reversi sunt ab iniquitate in iacob dicit dominus. Hec et fedus meum cum eis dicit dominus. Spiritus

qui est in te: et verba mea que posui in ore tuo: non recedent de ore tuo: et de ore seminis tui: et de ore seminis seminis tui: dicit dominus amodo et usque in sempiternum.

SURGE illuminare hierusalem: quia venit lumen tuum: et gloria domini super te orta est. Quia ecce tenebre operient terram: et caligo populos. Super te autem orietur dominus: et gloria eius in te videbitur. Et ambulabunt gentes in lumine tuo: et reges in splendore ortus tui. Leva in circuitu oculos tuos: et vide. Omnes isti congregati sunt venerunt tibi. Filii tui de longe venient: et filie tue de latere surgent. Tunc videbis: et affluens: et mirabitur: et dilatabitur cor tuum: quia conversa fuerit ad te multitudo maris: fortitudo gentium venerit tibi. Inundatio camelorum operiet te: dromedarii madian et epha. Omnes de saba venient: aurum et thus deferentes: et laudem domino annunciantes. Omne pecus cedar congregabitur tibi: arietes nabaioth ministrabunt tibi. Offerentur super placabili altari meo: et domum maiestatis mee glorificabo. Qui sunt isti qui ut nubes volant: et quasi columbe ad fenestras suas? Me enim insule exspectabunt: et naves maris in principio: ut adducam filios tuos de longe. Argentum eorum et aurum eorum cum eis: nomini domini dei tui: et sancto israel: quia glorificavit te. Et edificabunt filii peregrinorum muros tuos: et reges eorum ministrabunt tibi. In indignatione enim mea percussi te: et in reconciliatione mea miserebor tui. Et aperientur portе tue iugiter: die ac nocte non claudentur: ut afferatur ad te fortitudo gentium: et reges eorum adducantur. Gens enim et regnum quod non servierit tibi: peribit: et gentes solitudine vastabuntur. Gloria libani ad te veniet: abies et buxus et pinus simul ad ornamentum loci sanctificationis mee: et locum pedum meorum glorificabo. Et venient ad te curvi filii eorum: qui humiliaverunt te: et adorabunt vestigia pedum tuorum omnes qui detrahebant tibi: et vocabunt te civi

PR OH FE

ratem vomuu fvon sci ihl'. ꝓo eo
q̄ finith derelicta. ↄ odio hita. ↄ non
erat qui pertranſiret. ponam te in ſu
perbiam ſeculoꝝ. gaudiū in gene
ratione ↄ generatione. Et ſuggeſ
lac gentiū. ↄ mamilla regum lac
tabis. Et ſcies quia ego vominus
ſaluans te. ↄ redemptor tuus fortis
iacob. ꝓo ær afferam aurum. ↄ pro
ferro afferam argentum. ↄ pro ligni
bus. ↄ pro lapidib⁹ ferrum. Et ponam
viſitationem tuam pacem. ↄ preposi
tos tuos iuſtitiam. Non audietur ul
tra iniquitas in terra tua. vaſtitas ↄ
contritio in terminis tuis. Et occupa
bis ſalus muros tuos. ↄ portas tuas
laudatio. Non erit tibi ampliꝰ sol
ad lucendum per diem. nec ſplendor
lune illuminabit te. ſed erit tibi vñs
in lucem ſempiternam. ↄ deus tuus
in gloriam tuam. Non occidet ultra
sol tuus. ↄ luna tua non minuetur. q̄
dominus erit tibi in lucem ſempiternam
ↄ complebuntur dies luctus tui. populꝰ
autē tuus omnes iuſti in perpetuum
hereditabunt terram. germen plan
tationis mee opus manus mee ad
glorificandum. Minimus erit mil
le. ↄ parvulus in gentem fortiſſimam.
Ego dominus in tp̄e eius. ſubito fa
ciam iſtud.

LXI

Spiritus dñi ſuper me. eo
quod unxerit me dominꝰ
ad annunciandū manſue
tis miſit me. ut medear
contritis corde. ↄ predicarem captiuis
indulgentiā. ↄ clauſis apertionem. ↄ
predicarem anniū placabilem dño.
ↄ diem ultionis deo nr̄o. ut conſolarer
omnes lugentes. ↄ ponerem lugentibus
in ſion. ↄ darem eis
coronam pro cinere. oleum gaudij
pro luctu. pallium laudis pro ſpiritu
merore. Et vocabuntur in ea fortes
iuſtitie. plantatio dñi ad glificandū
Et ædificabunt deſerta ſeculi. et
ruinas antiquas erigent. Et inſtau
rabunt ciuitates deſerte. ↄ diſſipatas
in generationē ↄ generationē. Et ſtā
buntur alieni. ↄ pascent pecora tua. ↄ
filij peregrinorū agricole. ↄ vinitores

uū eius. Vos aut̄ ſacerdotes dñi
vocabimini. ministri dei nr̄i dicen
tur vobis. Fortitudinem gentium com
edetis. ↄ in gloria eorum ſuperbietis.
ꝓo confuſione tua dupliciter. ↄ ubere.
laudabunt partem ſuam. ꝓpterea
in terra ſua duplicia poſſidebunt. le
titia ſempiterna erit eis. quia ego
dominus diligens iudicium. odiо
lēns rapinam in holocauſto. Et da
bo opus eorum in veritate. ↄ fedus
perpetuum feriam eis. ↄ ſcietur in gē
tib⁹ ſemen eorum. ↄ germen eorum in
medio populoꝝ. Omnes qui viderint
eos cognoſcent illos. quia iſti ſunt ſe
men cui benedixit dñs. Gaudens
gaudebo in dño. ↄ exultabit anima
mea in deo meo. quia induit me veſti
mentis ſalutis ↄ indumento iuſtitie cir
cumdedit me. Quaſi ſponſum decora
tum corona. ↄ quaſi ſponſam ornatā
monilib⁹ ſuis. Sicut enim terra p
fert germen ſuum. ↄ ſicut orti ſem
ſuum germinat. ſic dominus deus
germinabit iuſtitiam. ↄ laudē coram
universis gentib⁹

LXII

Propter ſion non tacebo. ↄ
propter ieſm non quieſca.
donec egrediatur ut ſplen
dor iuſtus eius. ↄ ſaluator
eius ut lampas accendatur. Et vide
bunt gentes iuſtum tuum. ↄ cūcti re
ges iudicium tuum. Et vocabitur
tibi nomen nouum quod os dñi
nominabit. Et eris corona glorie i
manu domini. ↄ diadema regni in ma
nu dei tui. Non vocaberis ultra der
licta. ↄ terra tua non vocabitur deſola
ta. ſed vocaberis voluntas mea in ea.
ↄ terra tua inhabitabitur. quia cōpla
cuit domino in te. ↄ terra tua inhabi
bitur. habitabit enim iuuenis cū vir
gine. ↄ habitabunt in te filij tui. Et gau
debit ſponſus ſuper ſponſam. ↄ gau
debit ſuper te deus tuus. Super mu
ros tuos ieſm cōſtitui custodes. tota
die ↄ tota nocte perpetuo non tace
bunt. Qui reminiſcimini dominum
ne taceatis. ↄ nec detis ſilentium ei.
donec ſtabiliat ↄ donec ponat ieſm
laudem in terra. ſuscitauit dominus

ISAIE

in dextera sua. 7 in brachio fortitudinis
sue. Si dedero tritic̃um tuum ultra ci
bum inimicis tuis. 7 si biberint filii tu
i uinum tuum. in quo laborasti. Qui
qui congregant illud comedent illud. 7 laudā
bunt dominum. 7 qui coportant illud
bibent in atriis sc̃is meis. Transite
transite per portas. preparate uiam po
pulo. planum facite iter. 7 eligite lapi
des. 7 eleuate signum ad populos. Ec
dominus auditum fecit in extremis
terre. Dicite filie sion. Ecce saluator
tuus uenit. ecce merces eius cum eo
7 opus eius coram illo. Et uocabunt
eos populus sc̃us. redempti a domino.
tu autē uocaberis quesita ciuitas 7 nō
derelicta.

LXIII

Quis ē iste qui uenit de e
dom tinctis uestibus de bos
ra. Iste formosus in stola
sua. gradiens in multitu
dine fortitudinis sue. Ego qui loquor
iustitiam. 7 propugnator sum ad sal
uandum. Quare ergo rubrum ē in
dumentum tuum. 7 uestimenta tua sicut
calcantium in torcular. Torcular
calcaui solus. 7 de gentibus non ē uir
mecum. Calcaui eos in furore meo. 7
conculcaui eos in ira mea. Et aspersus
ē sanguis eorum super uestimenta mea.
7 omnia indumenta mea inquinaui.
Dies enim ultionis in corde meo. an
nus redemptionis mee uenit. Circūs
pexi. 7 non erat auxiliator. quesiui. 7
non fuit qui adiuuaret. Et saluauit
michi brachium meum. 7 indignatio
mea ipsa auxiliata est michi. Et con
culcaui populos in furore meo. 7 inebria
ui eos in indignatione mea. 7 deduxi
in terram interitum eorum. Misera
tionum domini recordabor. laudē dñi
super omnibus que retribuit nobis dñs.
7 super multitudinem bonorum domꝰ
israel. que largitus ē eis secundū miseri
cordiam suam. 7 secundū multitudinem
miserationum suarum. et dixit. Verumtā
populus meus ē. filii non negantes.
et fact̃us ē eis saluator. In omni tribu
latione eorum non ē tribulatus. 7 an
gelus faciei eius saluauit eos. In di
lectione sua. 7 in indulgentia sua ipe
redemit eos. 7 portauit eos. 7 leuauit
eos cunctis diebus seculi. Ipsi autē ad ire
dixerunt prouocauerunt enim. 7 afflixerit
spm sanctū eius. Et conuersus ē eis in
inimicum. 7 ipe debellauit eos. Et re
cordatus ē dierum seculi moysi. 7 ppli
sui. Vbi ē qui eduxit eos de mari. cum
pastoribus gregis sui. Vbi ē qui posuit
in medio eius spm sc̃i sui. qui eduxit
ad dexteram moysen. in brachio maie
statis sue. qui scidit aquas ante eos.
ut faceret sibi nomen sempiternum. 7
Qui eduxit eos per abyssos. qꝫ equus
in deserto non impingentem quasi ia
mental in deserto descendens. Spūs
dominī duxit eos sicut. Sic adduxi
sti populum tuum. ut facias tibi no
men glie. Respice de celo 7 uide de ha
bitaculo sc̃o tuo. 7 glorie tue. Vbi ē ze
lus tuus. 7 fortitudo tua. multitudo in
testinorum tuorum. 7 miserationum tuarum.
Super me obtinuerunt se. Tu enim pr
noster. 7 abraam nescierunt nos. 7 israel ignora
uit nos. Tu domine pr noster redemptor
noster. a seculo nomen tuum. Quare er
rare nos fecisti dominē de uijs tuis. in
durasti cor nr̃m. ne timeremus te. 7
Conuertere propter seruos tuos. tribus her
editatis tue. Quasi michilum possedit
populum sc̃m tuum. 7 hostes nostri
conculcauerunt tam. Facti sumus quasi
in principio cum non dñabaris nobis. nec
uocatum est nom̃ tuum super nos. 7

LXIIII

Vtinam dirumperes celos. 7 descen
deres. A facie tua montes
defluerent. sicut exustio
ignis tabescerent atq; arderent igni.
ut notum fieret nomen tuum inimi
cis tuis. a facie tua gentes turbarentur.
Cum feceris mirabilia. non sustinebi
mus. Descendisti. 7 a facie tua mon
tes defluxerunt. A seculo non audie
runt. nec auribus perceperunt. Oculus
non uidit deus absq; te. que preparas
ti expectantibus te. Occurristi letan
ti 7 facienti iustitiam. in uijs tuis re
cordabuntur tui. Ecce tu iratus es. 7 pec
cauimus. in ipsis fuimus semper. 7 sal
uabimur. Et fact̃i sumus ut immundus
omnes nos quasi pannus menstruate. 7

PROPHETE

unuerse uisthe nir. Et cecidimus
quasi folum unuersi. 7 uniquitates
nre quasi uentus abstulerunt nos. Nō
é qui uocet nomen tuum. qui ?sur
gat 7 tenear te. Abscondisti faciē tuā
a nobis. 7 allisisti nos in manu uiquī
tatis nre. Et nunc domine pater nr
es tu. nos uero lutum 7 fictor nr. 7 o
pera manuum tuarum omnes nos. ¶
Ne uasceris domine satis. 7 ne ultra
memineris uiquitatis nre. Ecce re
spice. populus tuus omnes nos. Ci
uitas sči tui facta é deserta: ?sion deserta
facta é. 7 ierlim desolata. Domus sčifica
tionis nre 7 gloriē nre. ubi laudauerūt
te pres nri. facta é in exustionē ignis:
7 omnia desiderabilia nra uersa sunt
in ruinas. ¶ Numquid super his ?tine
bis te domine. tacebis 7 affliges nos
uehementer?

LXV

Quesierunt me. qui antea
non interrogabant. inue
nerunt qui non quesierūt
me. Dixi. Ecce ego ecce e
go ad gentem que nesciebat me. 7 qui
non inuocabat nomen meum. Expā
di manus meas tota die ad populum
incredulum qui graditur in uia non
bona post cogitationes suas. populum
qui ad iracundiam prouocat me ante
faciem meam semper. Qui immolant
hortis 7 sacrificant super lateres qui
bitant in sepulcris. 7 in delubris dor
miunt. Qui comedunt ca
rnem suillam. 7 ius prophanum in va
sis eorum. qui dicunt recede ame. ñ
appropinques michi. quia immundus
es. ¶ Isti fumus erunt in furore meo ig
nis ardens tota die. Ecce scriptum é coram
me. Non tacebo ſ reddam. 7 retribuam
in sinu eorum iniquitates eorum: et
iniquitates patrum illorum simul. dicit
dominus. qui sacrificauerunt super mō
tes 7 super colles exprobrauerunt
michi. 7 remetiar opus eorum. p̄mū
in sinu eorum. Hec dicit dominus. Q̄e
modo si inuenitur granum in botro.
7 dicitur: ne dissipes illud quia benedic
tio é. sic faciam propter seruos meos. ut
non disperdam totum. Et educā de
iacob semen 7 de iuda possidentē mō
tes sōos meos. 7 hereditabunt ea electi
mei. 7 serui mei habitabunt ibi. Et erit
campestria in caulas gregum. 7 uallis
achor in cubile armentor populo mo
qui requisierunt me. Et uos qui dere
liquistis dñm. qui oblti estis montē
sanctum meum. qui ponitis fortune mē
sam. 7 libatis super eam. numerabo uos
in gladio. 7 omnes in cede corruetis.
pro eo quod uocaui. 7 non respondistis.
locutus sum 7 non audistis. 7 faciebatis
malum in oculis meis. 7 que nolui elē
gistis. Propter hec hec dicit dñs. Ecce
serui mei comedent. 7 uos esurietis. Ec
ce serui mei bibent 7 uos sitietis. Ecce
serui mei letabuntur. 7 uos ?confundemi.
Ecce serui mei laudabunt pre exultā
tione cordis. 7 uos clamabitis pre do
lore cordis. 7 pre ?tritione spūs ulu
labitis. Et dimittetis nomen uestrum
in iuramentum electis meis. 7 interfi
ciet te dominus deus. Et seruos suos
uocabit nomine alieno: in quo qui be
nedictus é super terram. benedicentur
deo amen. Et qui iurat in terra. iura
bit in deo amen. Quia oblitione ue
tere sunt angustie priores. 7 quia ab
scondite sunt ab oculis meis. Ecce ego
creabo celos nouos. 7 terram nouam. 7
non erunt in memoria priora. 7 non
ascendent super cor. ſ gaudebitis 7 ex
ultabitis usq; in sempiternū. in his q̄
ego creo. Quia ecce ego creo ierlim exul
tationem 7 populum eius gaudium.
Et exultabo in ierlim. 7 gaudebo in pplo
meo. 7 non audietur ultra in ea uox fle
tus 7 uox clamoris. Non erit ibi ampli⁹
infans dierum. 7 senex qui non impleat
dies suos. qui puer centum annorum
morietur. 7 peccator centum annorum.
maledictus erit. Et edificabunt do
mos 7 habitabunt. 7 plantabunt uineas
7 comedent fructus earum. Non edi
ficabunt 7 alius habitabit. non plāta
bunt 7 alius comedet. ¶ Sm enim die
ligni erunt dies populi mei. 7 opera
manuum eorum inueterabunt electi
mei. Non laborabunt frustra. neq; ge
nerabunt in conturbatione. quia semē
benedictorum dominī é. 7 nepotes eo
rum cum eis. Et itq; Anteqū clamet ego

ISAIE

exaudiam. adhuc illis loquentibus ego audiam. Lupus & agnus pascē tur simul. & leo & bos comedet paleas. & serpenti pulvis panis eius. Non nocebunt nec occident in omni monte sco meo dicit dñs.

LXVI

Hec dicit dñs. Celum sedes mea: terra autē scabellum pedum meorum. Que est ista domus. quam edificabitis mihi. & quis est iste locus quietis mee. Omnia hec manus mea fecit: & facta sunt universa ista. dicit dñs. Ad quem autē respiciam. nisi ad pauperculum & contritum spū. & trementē sermones meos. Qui immolat bovem: quasi qui interficiat virum. Qui mactat pecus. quasi qui excerebret canem. Qui offert oblationē. quasi qui sanguinem suillum offerat. Qui recordatur thuris. quasi qui benedicat volo. Hec omnia elegerunt in viis suis. & in abominationibus suis. anima eorum delectata est. Unde & ego eligam illusiones eorum. & que timebāt adducam eis. quia vocavi & non erat qui responderet. locutus sum & non audierunt. fecerunt que malum in oculis meis. & que nolui elegerunt. Audite verbum dñi qui tremitis ad verbum eius. Dixerunt fratres vestri obedientes nobis: & abicientes propter nomen meum. Glorificetur dominus: & videbimus in lenitate vestra. Ipsi autē confundentur. Vox populi de civitate. vox de templo. vox domini reddentis retributionem inimicis suis. Antequam parturiret peperit. ante quam veniret partus eius peperit masculum. Quis audivit unquam tale. & quis vidit huic simile. Numquid parturiet terra in die una. aut parietur gens simul. quia parturivit & peperit Sion filios suos. Numquid ego qui alios parere facio. ipse non pariam dicit dñs. Si ego qui generationē ceteris tribuo. sterilis ero dicit dominus deus tuus. Letamini cum ierusalem. & exultate in ea omnes qui diligitis eam. Gaudete cum ea gaudio universi qui lugetis super eam. ut sugatis & repleamini ab ubere consolationis eius. ut mulgeatis

& delinias affluenter ab omnimoda gloria eius. Quia hec dicit dñs. Ecce ego declinabo super eam quasi fluvium pacis. & quasi torrentē inundantē gloriam gentium quam sugetis. Ad ubera portabimini. & super genua blandientur vobis. Quomodo si cui mater blandiatur. ita ego consolabor vos. & in ierusalem consolabimini. Videbitis & gaudebit cor vestrum. & ossa vestra quasi herba germinabunt. Et cognoscetur manus domini servis eius. & indignabitur inimicis suis. Quia ecce dominus in igne veniet. & quasi turbo quadriga eius. reddere in indignatione furorem suum. & increpationē suam in flamma ignis. Quia in igne dominus iudicabitur. & in gladio suo ad omnem carnem. & multiplicabuntur interfecti a domino. Qui sanctificabantur. & mundos se putabant in ortis post ianuam intrinsecus. qui comedebant carnem suillam. & abominationem & mus rem. simul consumentur. dicit dominus. Ego autem opera eorum. & cogitationes eorum venio. ut congregem cum omnibus gentibus & linguis. Et venient & videbunt gloriam meam. Et ponam in eis signum. & mittam ex eis qui salvati fuerint ad gentes in mare in africam. in lidiam tenentes sagittam. in italiam & greciam. ad insulas longe ad eos qui non audierunt de me. & non viderunt gloriam meam. Et annunciabunt gloriam meam gentibus. & adducent omnes fratres vestros de cunctis gentibus munus domino. in equis & quadrigis. & in lectis. & in mulis & in carrucis. ad montem sanctum meum ierusalem dicit dñs. Quomodo si inferant filii israhel munus in vase mundo in domum domini. Et assumam ex eis sacerdotes. & levitas. dicit dominus. Quia sicut celum novum. & terra nova. que ego facio stare coram me. dicit dominus. sic stabit semen vestrum & nomen vestrum. Et erit mensis ex mense. & sabbatum ex sabbato. Venient omnis caro. ut adorent coram facie mea dicit dominus. Et egredientur. & videbunt cadavera virorum. qui prevaricati sunt in me. Vermis eorum non

PROPHETE

uenit. Figuis eorum non extinguet
ur. Vermis eorum non morietur
nis omni carni. Explicit ysaias ppha

Incipit prolog' in ieremiam.

Ieremias

de pro

phetis

prolog

scribit

huic

quidem apud hebreos ysaie ro sece
rquibadam alius prophetis merito
ce minitor. Et sensibus par é. quippe
qui eodem spu prophetauerit. Sermo
simplicitas eloquij. Et loco eruditi
ssimus existit. Fuit enim anathoth
tres. qui é usq hodie uicinus. mil
iaria octo solimis urbis. Hic mihi
scitari sepe fuit. Quare in matris utero
sanctificatus é. Nisi quia in ea euan
gelicum uerum xpi ecclie dedicaret.
Hic uarietatem exordij é primi. Ta
ptuitatem urbis atq; iure. nō so
lum spūs. Et rectius carnis inuen
é. Iam enim. x. tribus israel. assyrij
medos transtulerant. Iam reliq
quorum colonie gentium possidebat.
Ruine in unda tm rememorantur pro
phete. et cuncta sue summas. qua
duplici planctu alphabeto. quod
nos mensuram metri nesibos redi
dimus. Preterea ordinem missionis
qui apud grecos. Planne omnino
dissimilis é. ad posteriorem ficem contra
mur. Librum aut hanc notarij cui
qui apud hebreos necligi nec legi
pretermittimus. Pro his omnibus
maledicta. ab emulis prestolantes.
quibus necesse é per singula opus
cula respondere. Et hoc patior qua
uis me cogitis o paula et eustochium
Ceterum ad spectatum mali recti
fuerat malum fuisse eorum silentio

meo potuisse quam contra me non ali
quid scripturum. multorum infamia
prouocare. Item alius prologus.

Ieremias

filius iosie

cuius tre

decimo

anno pro

phetare

orsus hie

remias. sub quo etiam olda mulier
prophetauit. hic é qui alio nomine
appellatus Ioachim. regnauit sup
tribum iuda. annis xi. Cui
successit in regnum filius ioachim
cognomito iecomias. qui tertio mense
regni eius die decima captus adduc
tus. nabuchodonosor é ductus in ba
bilonem. et loco eius constitutus é se
dechias filius iosie patruus eius. cu
ius anno xi. iterum capta atq; subuer
sa é. Nemo igitur putet eundem mo
nitis principio ioachim. qui in eze
chielis exordio ioachim scribitur. Sic
extremam sillabam chim litt. Sic i
chim. Et ob hanc cām in euangelio se
matheum. una uterq; ppe generatio
quia secundo transferre decas in ioa
chi definit filium iosie. Et rursus incip
ioachim filio ioachim. Quod ignoras
posterius calumniam instituit eccle
siam ostendens imperitiam dum eu
angelistam matheum arguere nitit
falsitatis. Quedam maiores scribun
ioachim monstrat. non aduersarios
forsitan dicimus fuisse mendacium. Si dis
simulamus. Explicit prologus. Incipit argumentus.

Sermias anathoth
tes qui é meridiem
bus a ierosolimis
distans milibus.
apud babilonas i
egyptum a populo

lapidib⁹ obruntis occubuit. ſacer ne-
o in eo loco ſepultus. quo diudum rex
pharao hitauerat. Et qñ poſtulatio
ne ſua defugatus ab eodem loco ſerpen
tib⁹. egyptios. atq; aſpidum facul
tē ſecutus. magna cum ibi religione
egyptij uenerant.

INCIPIT LIBER IEREMIE PROPHETE

Er
ba
hyē
mie
filij
hel
chie
de
ſacerdotib⁹ qui fuerunt in anathoth i
terra beniamin. Quod ē uerbum dñi
ad eum in diebus iosie filij amon regis
iuda. in tertiodecimo anno regni eius.
Et ſcim ē in diebus ioachim filij iosie
regis iuda. uſq; ad conſummationem un
decimi anni sedechie filij iosie regis
iuda. uſq; ad transmigrationē ieru-
in menſe quinto. Et ſcim eſt uerbū
dñi ad me dicens. Priuſq; te fo
marem in utero noui te. anteq; exi
res de uulua ſanctificaui te. et prophetam i

gentib⁹ dedi te. Et dixi. A.a.a. dñe deus.
ecce neſcio loqui. quia puer ego ſum.
Et dixit dominus ad me. Noli dicē
puer ſum. qñ ad omnia que mittam
te ibis. et uniuerſa quecūq; mandauero
tibi loqueris. Ne timeas a facie eorū.
quia tecum ego ſum. ut eruam te dicit
dominus deus. Et miſit dominus
manum ſuam. et tetigit os meum. Et
dixit dominus ad me. Ecce dedi uer-
ba mea in ore tuo. Ecce conſtitui te ho
die ſuper gentes. et ſuper regna. ut euel
las et deſtruas. et diſperdas. et diſſipes.
et edifices et plantes. Et ſcim ē ad me
dominum ad me dicens. Quid tu uides
hieremia? Et dixi. Virgam uigilan
tem ego uideo. Et dixit dominus ad
me. Bene uidiſti. quia uigilabo ego
ſuper uerbo meo. ut faciam illud. Et
ſcim uerbum ē uerbum domini ſe
dicens. Quid tu uides? Et dixi. Ol
lam ſuccenſam ego uideo. et facies ei⁹
a facie aquilonis. Et dixit dñs ad
me. Ab aquilone pandetur malum ſu-
omnes habitatores terre. Quia ecce ego
uocabo omnes cognationes regnor⁹
aquilonis. ait dominus. Et uenient
et ponent unuſquiſq; ſolium ſuum i
introitu portarum hieruſalem. et ſuper omnes
muros eius in circuitu. et ſuper uniuer
ſas urbes iuda. et iudicia mea
cum eis. ſuper omni malitia eorum.
qui dereliquerunt me. et libauerunt
dijs alienis. et adorauerunt opa ma
nuum ſuarum. Tu ergo accinge lu
bos tuos. et ſurge et loquere ad eos oia
que ego precipio tibi. Ne formides a
facie eorum. Ne forte timere te fa
ciam uultum eorum. Ego quippe de
di te hodie in ciuitatem munitam. et
in columnam ferream. et in murū ere
um ſuper omnem terram. regibus iu-
et principib⁹ eius. et ſacerdotib⁹. et omni
populo terre. Et bellabunt aduerſū
te. et non preualebunt. quia tecū ego
ſum ait dñs ut liberem te.

Et ſcim ē uerbum domi
ad me dicens. Vade et cla
ma in auribus ieruſalem. dicēs.
Hec dicit dominus. Recor
datus ſum tui miſerans adoleſcentiā

tiam. ⁊ caritatem desponsationis tue.
qñ secuta es me in deserto. in terra que
non seminatur. Sctus ysrael domino
primitie frugum eius. omnes qui de
uorant eum delinquunt. mala uenie
ent super eos dicit dñs. Audite ũbum
domini domus iacob. ⁊ omnes cogna
tiones domus ysrl. Hec dicit dominus.
Quid inuenerunt patres uri in me in
quitatis. quia elongauerunt a me. ⁊ a
bierunt post uanitatem. ⁊ uani fac
ti sunt. Et non dixerunt. ubi é dñs
qui ascendere nos fecit de terra egypti
qui traduxit nos per desertum per ter
ram inhabitabilem ⁊ inviam. per terra
sitis ⁊ ymaginem mortis. per terram
in qua non ambulauit uir. nec habi
tauit homo. Et induxi uos in terram
carmeli. ut comederetis fructum ei⁹
⁊ bona illius. Et ingressi polluistis
terram meam. ⁊ hereditatem meam po
suistis in abhominationé. Sacerdotes
non dixerunt ubi é dominus. ⁊ tenen
tes legem nescierunt me. ⁊ pastores
prevaricati sunt in me. ⁊ prophe pro
phauerunt in baal. ⁊ ydola secuti sũt.
propterea adhuc iudicio contendam a
uobiscum ait dominus. ⁊ cum filys
uris disceptabo. Transite ad insulas
cetthim. ⁊ uidete. ⁊ in cedar mittite. ⁊ con
sideranter uehementer. ⁊ uidete si factu est
huiusce modi. si mutauit gens deos
suos. Et ipi non sunt dy. populus ũ
meus mutauit gliam suam in ydolum.
Obstupescite celi super hoc. ⁊ portę eius
desolamini uehementer. dicit dñs.
Duo enim mala fecit populus meus.
Me dereliquerunt fontẽ aque uiue. ⁊
foderunt sibi cysternas. cysternas dis
sipatas que continere non ualent aquas.
Numquid seruus é ysrl. aut uernacula?
Quare ergo facta é in predam? Sup
ciunt rugierunt leones. ⁊ dederunt uo
cem suam. posuerunt terram suam in
solitudinem. Ciuitates eius exuste
sunt. ⁊ non é qui habitet in eis. Filij quo
mempheos ⁊ taphnes. stuprauerunt
te usq; ad uerticem. Numquid non hoc
tibi fecisti tibi. quia dereliquisti do
minum deum tuum. eo tpe quo du
cebat te per uiam. Et nunquid tibi ⁊

uis in uia egypti. ut bibas aquam tur
bidam? Et quid tibi cum uia assyrior.
ut bibas aquam fluminis? Anguet te
malitia tua. ⁊ correptio tua increpabit te.
Scito ⁊ uide. quia malum ⁊ amarum é
reliquisse te dominum deum tuum. ⁊ non
cé timorem meum apud te. dicit dñs dẽs
exercituum. A seculo confregisti iugum
meum. rupisti uincula mea. ⁊ dixisti. non
seruiam. Sup omnem enim collem sublí
mem. ⁊ sub omni ligno frondoso. tu prosti
nebaris meretrix. Ego aut plantaui te
uineam electam. omne semen uerum.
Quomodo ergo conuersa es michi in pra
uum uinea aliena. Si lauero te nitro
⁊ multiplicaueris tibi herbam borith.
maculata es in iniquitate tua coram
me dicit dns deus. Quomodo dicis non
sum polluta post baalim non ambulaui.
Vide uias tuas in ualle. scito quid fece
ris. Cursor leuis explicans uias suas.
Onager assuetus in solitudine. in desi
derio anime sue. attraxit uentum amo
ris sui. ⁊ nullus auertet eam. Omnes
qui quesierint eam non deficient. in men
struis eius inuenient eam. Prohibe pe
dem tuum a nuditate. ⁊ guttur tuum
a sitis. Et dixisti. Desperabam nequaquã.
Sed non faciam. Adamaui quippe alienos. ⁊ post
eos ambulabo. Quo confundetur fur qñ
deprehenditur. sic confusi sunt domus
ysrl. ipi. ⁊ reges eorum. principes ⁊ sacer
dotes eorum. ⁊ prophe eorum. dicentes
ligno. patri meo es tu. ⁊ lapidi tu me
genuisti. Verterunt ad me tergum. ⁊
non faciem. In die afflictionis sue dí
cent. surge ⁊ liberanos. Vbi sunt dy tui
qui. quos fecisti tibi. Surgant ⁊ liberent
te in tpe afflictionis tue. Secũm nũm
quippe ciuitatum tuarum. erant dy tui
da. Quid uultis mecum iudicio con
tendere? Omnes dereliquistis me. di
cit dominus. Frustra percussi filios ves
tros. disciplinam non receperunt. De
uorauit gladius ur prophas uester. qi
leo uastator generatio tua. Videte uer
bum domini. Numquid solitudo fac
tus sum ysrl. aut terra serotina? Quare
ergo dixit populus meus recessimus.
non uenietmus ultra ad te? Numquid
obliuiscetur uirgo ornamenta sua. spõ

VER EMIE

la fascie pectoralis sue: ꝓpulus ño
meus oblitus é mei. diebꝰ innume.
Quo uitreis bonam ostendere uia
tam ad querendam dilectionem q̃
insuper malitias tuas docuisti uias
tuas. et in alis tuis inuenta é ani
ma animaꝝ pauperũ et innocentiũ.
Non in fossis inuenisti eas sed in ẽbus
que supra memoraui. Et dicis.
Absq; peccato et innocens ego sum: et
propterea auertatur furor tuus ame.
Ecce ego iudicio contendam tecum
eo q̃ dicas. non peccaui. Quã uilis
facta es nimis. iterans uias tuas. Et
ab egypto confunderis: sicut confusa es
ab assur. Nam et ab ista egredieris. et
manus tue erunt super caput tuũ.
quia obtrivit dominus confidentiam
tuam. et nichil libris proficies.

Dicitur quoq; Si dimiserit
uir uxorem suam: et recedẽs
ab eo duxerit uirum alterum: nũquid
reuertetur ad eum ultra?
Nunquid non polluta et contaminata
erit mulier illa? Tu aũt fornicata
es cum amatoribus multis. tamen re
uertere ad me dicit dñs. Leua oculos tuos
in directum. et uide ubi non prosti
tuta sis. In uiis sedebas expectans eos
quasi latro in solitudine. et polluisti
terram in fornicationibus tuis. et ma
litiis tuis. Quãobrem prohibite sunt
stille pluuiarum. et serotinus imber: nõ
fuit. Frons mulieris meretricis facta é
tibi: noluisti erubescere. Ergo saltem
amodo uoca me pater meus. dux
uirginitatis mee tu es. Numquid ira
scetur in perpetuum. aut perseuerabit
in finem? Ecce locuta es et fecisti ma
la et potuisti. Et dixit dominus ad
me in diebꝰ iosie regis. Numquid
uidisti que fecerit aduersatrix israhel
Abiit sibi met super omnem mõtem
excelsum. et sub omni ligno frondoso.
et fornicata é ibi. Et dixi cum fecisset
hec omnia. ad me reuertere. et non é
reuersa. Et uidit prevaricatrix soror
eius iudas. quia pro eo q̃ mechata é
aduersatrix israhel dimisissem eam. et
dedissem ei libellum repudii. et non
timuit prevaricatrix iuda soror eius

sed abiit et fornicata é etiam ipsa. et fa
cilitate fornicationis sue. contaminauit
terram. et mechata é cum lapide et cum
ligno. Et in omnibus istis non é re
uersa ad me prevaricatrix soror eius iu
da in toto corde suo. sed in mendacio.
ait dominus deus. Et dixit dñs
ad me. Iustificauit anam tuam
aduersatrix israhel. ab eo quod
captiuam duxerit eam. et dimiserit
eam. et non timuerit soror eius iu
da prevaricatrix. sed abiens
fornicata es tu quoq; cum amatoribus
multis. tamen reuertere ad me. et
reuertar ad te. ait dominus omnipotens.
Convertimini filii uertentes. dicit
dñs. quia ego uir uobis. et assumam uos
unum de ciuitate. et duos de cognatio
ne. et introducam uos in sion. et dabo
uobis pastores iuxta cor meum. et
pascent uos scientia et doctrina. Tuque
multiplicati fueritis. et creueritis in
diebꝰ illis. ait dominus. non dicet
ultra arcam testamenti dñi. nec ascen
det super cor. nec recordabuntur illius. nec
uisitabitur nec fiet ultra in die illo.
uocabunt thronum domini. et congrega
buntur ad eam omnes gentes. in no
mine domini ierusalem. et non ambulabunt
post prauitatem cordis sui pessimi. In
diebꝰ illis ibit domus iuda ad do
mum israhel. et uenient simul de terra
aquilonis. ad terram quam tradidi pa
tribus uestris. Ego aũt dixi. Quomodo
ponam te in filiis. et dabo tibi terram
uisitabilem. hereditatem preclaram
exercituum gentium. Et dixi
patrem uocabis me. et post me ingredi
non cessabis. Verumtamen quomodo si cõ
temnat mulier amatorem suum: sic
contemnere me domus israhel. ait dñs.
Vox in uia audita é. ploratus et ulu
latus filiorum israhel. quia iniquam fe
cerunt uiam suam. obliti sunt domini
dei sui. Convertimini filii uertentes.
et sanabo aduersiones uestras. Ecce
nos uenimus ad te. tu enim es dñs

PROPHETE

terus mi. Vere mendaces erat colles multitudo montium. Vere in dño deo nro salus isrl. Confusio comedit laborem patrum nrorum. ab adolescentia nra. Greges eorum tauros eorum. filios eor & filias eorum. Dormiemus in confusione nra. & operiet nos ignominia nra. qm dño deo nro peccauimus nos. & patres nri ab adolescentia nra. usq; ad hanc diem. & non audiuimus vocem dñi dei nri.

Si reuertaris isrl ait dns. ad me reuertere. Si abstuleris offendicula mea a facie mea. non emoueberis. Et iurabis viuit dominus in veritate. in iudicio. & in iustitia. et benedicent ei gentes. & in ipo laudabunt. Hec enim dicit dominus viro iude & habitatoribus ierlm. Nouate vobis nouale. & nolite serere super spinas. Circumcidimini domino. & auferte preputia cordium vrorum viri iuda & habitatores ierlm. ne forte egrediatur vt ignis indignatio mea. et succendatur. & non sit qui extinguat. propter malitiam cogitationum vrarum. Annunciate in iuda & in ierlm. auditum facite. loquimini & canite tuba in terra. Clamate fortiter & dicite. Congregamini. & ingrediamur ciuitates munitas. Leuate signum in sion. confortamini nolite stare. quia malum ego adduco ab aquilone. & contritionem magnam. Ascendit leo de cubili suo. & prdo gentium se leuauit. Egressus est de loco suo. vt ponat terram tuam in desolationem. Ciuitates tue vastabuntur. remanentes absq; habitatore. Super hoc accingimini cilicio. & plangite & ululate. quia non est auersa ira furoris domini a nobis. Et erit in die illa. dicit dominus peribit cor regis & cor principum. & obstupescent sacerdotes & prophete obstupescent. Et dixi. Aha aha aha dne deus. Ergo ne decipiens decepisti populum istum & ierlm dicens. Pax erit vobis. Et ecce pertingit gladius usq; ad animas. In tpe illo dicetur populo huic. & ie

rusalem. Ventus vrens in viis que sunt in deserto vie filie populi mei. non ad ventilandum. nec ad purgandum. Spus plenus ex bijs veniet michi. Et nunc ego. & loquar iudicia mea cum eis. Ecce quasi nubes ascendet. & quasi tempestas currus eius. velociores aquilis equi illius. Ve nobis. quia vastati sumus. Laua malitiam cor tuum ierlm. ut salua fias. Vsq; quo morabuntur in te cogitationes nocte. Vox enim annuntiantis a dan. & nuntiantis idolum de monte ephrm. Concitate gentes. Ecce audiuit auditum ierlm. custodes venite de terra longinqua. & date super ciuitates iude vocem suam. quasi custodes agrorum facti sunt super eam in gyro. quia me ad iracundiam prouocauit dicit dns. Vie tue & cogitationes tue fecerunt hec tibi. Ista malitia tua. quia amara. quia tetigit cor tuum. Ventrem meum ventrem meum doleo. sensus cordis mei turbati sunt in me. Non tacebo. quia vocem buccine audiuit anima mea. clamorem prelij. Contritio super contritionem vocata est. & vastata est omnis terra. Subito vastata sunt tabernacula mea. subito pelles mee. Vsq; quo videbo fugientes. audiam vocem buccine. Quia stultus populus meus me non cognouit. Filij insipientes sunt. & sine corde. Sapientes sunt vt faciant mala. bene autem facere nescierunt. Aspexi terram & ecce vacua erat. & nichil. & celos et non erat lux in eis. Vidi montes et ecce mouebantur. & omnes colles conturbati sunt. Intuitus sum & ecce erat homo. & omne volatile celi recesserat. Aspexi & ecce carmelus desertus. & ciuitates eius destructe sunt. a facie dñi a facie ire furoris eius. hec enim dicit dominus. Deserta erit omnis terra. sed tñ consummationem non faciam. Lugebit terra & merebunt celi desuper. eo q̃ locutus sum. Cogitaui & non penitet me. nec auersus sum ab eo. A voce equitis & mittentis sagittam. fugit omnis ciuitas. Ingressi sunt spissa & ascenderunt rupes. Vniuerse

VER EMIE

ubes tenebricate sunt. 7 non bituunt ei⁹ homo. Tu aut uastata quid facies? Cum uestieris te cocco. cum ornati fueris monili aureo. 7 pingis stibio oculos tuos frustra ꝓponis. Contẽnserunt te amatores tui. animã tuã quærent. Vocem enim quasi parturientis audiui angustias ut puerpere. Vox filie sion inter morientes: expandentisq; manus suas. Ve mihi quia defecit anima mea ppꝫ interfectos.

V.

Circuite uias ierlim. 7 aspicite 7 sitorate. 7 exquirite in plateis eius: an inueniatis uirum facientẽ iudicium. 7 quærentem fidem. 7 propitius ero ei⁹. Q si etiam uiuit dominus dicentes hoc falso iurabunt. Domine oculi tui respiciunt fidem. Percussisti eos 7 nõ doluerunt. attrisasti eos 7 renuerunt accipere disciplinam. Induruerunt facies suas supra petram. 7 noluerunt reuerti. Ego aut dixi. Forsitan pauperes sunt 7 stulti ignorantes uiã dñi. iudicium dei sui. Ibo igitur ad optimates. 7 loquar eis. Ipi enim cognouerunt uias domini. 7 iudicium dei sui. Et ecce magis hi simul ꝯfregerunt iugum. ruperunt uincula. Ideo percussit eos leo de silua. lupus ad uesperam uastauit eos. pardus uigilans super ciuitates eorum. Omnis enim qui egressus fuerit ex eis capietur. quia multiplicate sunt preuaricationes eorum. ꝯfortate sunt auersiones eorum. Super quo 7 propitius tibi ee potero? Filii tui dereliquerunt me. 7 iurauerunt in his qui nõ sunt dij. Saturaui eos 7 mechati sunt 7 in domo meretricis luxuriabantur. Equi amatores in feminas. 7 emissarij facti sunt. Unusquisq; ad uxorẽ proximi sui hinniebat. Numquid super his non uisitabo dicit dñs. 7 in gente tali non ulciscetur anima mea? Ascendite muros eius 7 dissipate. cõsummationem aut nolite facere. Auferte propagines eius. quia non sunt dñi. Preuaricatione enim preuaricata est in me domus isrl. 7 domus iuda. dicit dominus. Negauerunt dñm. 7 dixerunt. Non ẽ ipe. nec ueniet super nos malũ. Gladium 7 famem non uidebimus. Prophete fuerunt in uentum locuti. 7 rinsum non sunt eis. Hec ergo fiant illis. Hec dicit dominus exercituũ. Quia locuti estis uerbum istud. ecce ego do uerba mea in ore tuo in ignẽ. 7 populum istum in lignia. 7 uorabit eos. Ecce ego adducam super uos gentem de longinquo domus isrl. ait dns. gentem robustam gentem antiquam. gentem cuius ignorabis linguam. nec intelliges quid loquatur. Pharetra eius quasi sepulchrum patens. Ipse comedet segetes tuas. 7 panem tuum deuorabit filios tuos. 7 filias tuas. Comedent gregem tuum 7 armenta tua. comedent uineam tuã 7 ficum tuam. 7 terent urbes munitas tuas. in quibus tu bas fiduciam gladio. Verumtamen 7 in diebus illis ait dominus. non faciam uos in consummationẽ. Qd si dixerint quare fecit dominus deus noster nobis hec omnia. dices ad eos. Sicut reliquistis me 7 seruistis deo alieno in terra uestra. sic seruietis alienis in terra non uestra. Annuntiate hec domui iacob. 7 auditum facite in iuda dicentes. Audi populе stulte. qui nõ habes cor. qui habentes oculos nõ uidetis. 7 aures 7 non auditis. Me ergo nõ timebitis ait dominus. 7 a facie mea nõ dolebitis? Qui posui arenam terminum maris. preceptum sempiternũ quod non preteribit. 7 commouebuntur 7 non poterunt. 7 intumescent fluctus eius. 7 non transibunt illud. populo autem huic factum ẽ cor incredulum 7 exasperans. Recesserunt. 7 abierunt. 7 non dixerunt in corde suo. Timeamus et dñm deum nrm. qui dat nobis pluuiam temporaneam 7 serotinam in tpre suo. plenitudinẽ annue messis. custodientem nobis. Iniquitates nre declinauerunt hec. 7 peccata nra prohibuerunt bonum a nobis. Quia inuenti sunt in populo meo impij insidiantes quasi aucupes. laqueos ponentes 7 pedicas ad capiendos uiros. Sicut decipula plena auibus. sic domus eorum plene dolo. Ideo magnificati sunt et ditati. incrassati 7 impinguati. 7 pre

trierunt sermones meos pessime. cā
pupilli non direxerunt. iudiciū pau
perum non iudicauerunt. Causam
uidue non iudicauerunt. Numquid
super his non uisitabo dicit dñs. aut in
gentem huiusce modi non ulciscet
anima mea? Stupor et mirabilia facta
sunt in terra. Prophete prophetabant
mendacium. et sacerdotes applaudebant manibus suis. et populus meus
dilexit talia. quid igitur fiet in no
uissimo eius.

VI

Confortamini filii benia
min in medio ierlim et in
tecta plangite buccinā.
et super bethacarē leuate
uexillum. quia malum uisum ē ab
aquilone. et contritio magna. Speciem
et delicate assimilauī filiam syon. ad
eam uenient pastores et greges eo
rum. figent in ea tentoria in circuitu. pa
scet unusquisq; eos qui sub manu
sua sunt. Sanctificate super eam bellum
Consurgite et ascendamus in meridie.
Ve nobis quia declinauit dies. quia
longiores facte sunt umbre uespere. Su
surgite et ascendamus in nocte. et dis
sipemus domos eius. quia hec dicit
dñs deus exercituum. Cedite ligna
eius. et fodite circa ierlim aggerem. Hec
est ciuitas uisitationis. Omnis calū
nia in medio eius. Sicut frigidam facit cysterna aquam suam. sic
frigidam fecit malitiam suam. Iniqui
tas et rapina audietur in ea coram me
semper infirmitas et plaga. Erudire
ierlim ne forte recedat anima mea a te.
ne forte ponam te desertam terram i
nhabitabilem. Hec dicit dominus deus
exercituum. Usq; ad racemū colliget
quasi in uinea reliquias israel. Conuer
te manum tuam quasi uindemiator
ad canistrum. Cui loquar et quem cō
testabor ut audiat. Ecce incircumcise
aures eorum. et audire non possunt. Ec
ce uerbum domini factum ē eis in
obprobrium. et non suscipient illud.
Sed ego furore domini plenus sum. la
borauī sustinens. Effunde super in
parulum foris. et super iuuenem unā
num simul. Vir enim cum muliere
capietur. senex cum pleno die. Et
transibunt domus eorum ad alteros. a
gri et uxores eorum pariter. Quia extē
dam manum meam super habitantes ter
ram dicit dñs. Amaiore quippe usq; ad
minorem. omnes auaritie studēt.
Et a propheta usq; ad sacerdotem. cūcti
faciunt dolum. Et curabant contritionē
filie populi mei cum ignominia dicē
tes. pax pax. et non erat pax. Confusi
sunt quia abhominationem fecerunt
Quin potius confusione nō sunt confusi.
et uerecundari nescierunt. Quamobrem
cadent inter ruentes. in tp̄e uisitationis
sue corruent. dicit dñs. Hec dicit dñs.
State super uias. et uidete et interrogate
de semitis antiquis. que sit uia bona. et
ambulate in ea. et inuenietis refrigeriū
animabus uestris. Et dixerunt. Non
ambulabimus. Et constitui super uos
speculatores. Audite uocem tube. Et
dixerunt. Non audiemus. Propterea au
dite gentes et cognoscite congregatio quā
ta ego faciam eis. Audi terra. Ecce ego
adducam mala super populum istum.
fructum cogitationum eius. quia uer
ba mea non audierunt. et legem meam
proiecerunt. Ut quid michi thus de
saba affertis. et calamum suauem de
terra longinqua. holocausta uestra
non sunt accepta. uerumtamen uestre non
placuerunt michi. Propterea hec dicit
dominus. Ecce ego dabo in populum
istum ruinas. et ruent in eis patres et fi
li simul. uicinus et proximus. peribit.
Hec dicit dns. Ecce populus uenit de
terra aquilonis. et gens magna consur
get a finibus terre. Sagittam et scutum
arripient. crudelis et non miserebitur. et
uox eius quasi mare sonabit. et super
equos ascendent preparati quasi uir
ad prelium. ad uersus te filia syon. et
audiuimus famam eius. Dissolute
sunt manus nre. tribulatio apprehen
dit nos. dolores ut parturiente. Nolite
exire ad agrum. et in uia ne ambuletis.
quia gladius inimici pauor in circuitu
Filia populi mei accingere cilicio. et
conspergere cinere. Luctum unigeniti fi
ri tibi planctum amarum. quia repente
ueniet uastator super nos. Probatorē

dedi te in populo meo robustum. & scies & probabis viam eorum. Omnes isti principes declinantes ambulantes fraudulenter. Es & ferrum inuti si corrupti sunt. Defecit sufflatorium igne. Consumptum è plumbus. Frustra oflauit oflator. malitie enim eorum non sunt consumpte. Argentis reprobum uocate eos. quia dominus proiecit eos.

LVIE.

Verbum quod factum est ad ieremiam a domino dicens. Sta in porta domus domini. & predica ibi uerbum istud ibi & dic. Audite uerbum domini omnis iuda. qui ingredimini per portas has ut adoretis dominum. Hec dicit dominus deus exercituum deus isrl. Bonas facite uias uestras. & studia uestra. & habitabo uobiscum in loco isto. Nolite confidere in uerbis mendacii. dicentes. Templum domini templum domini templum domini è. Quia si bene direxeritis uias uestras & studia uestra. si feceritis iudicium inter uirum & proximum eius. aduenam & pupillum & uiduam non feceritis calumniam. nec sanguinem innocentem effuderitis in loco hoc. & post deos alienos non ambulaueritis in malum uobismetipsis. habitabo uobiscum in loco isto. in terra quam dedi patribus uestris. a seculo & usque in seculum. Ecce uos confidimus uobis in uerbis mendacii. que non prodesse uobis. furari. occidere. adulterare & iurare mendaciter. libare baalim & ire post deos alienos quos ignoratis. Et uenistis & stetistis coram me in domo hac. in qua inuocatum est nomen meum. & dixistis. Liberati sumus. eo q̃ fecerimus omnes abhominationes istas. Numquid ergo spelunca latronum facta est domus ista. in qua inuocatum est nomen meum in oculis uestris. Ego ego sum. ego uidi dicit dominus. sed ite ad locum meum qui fuit in silo ubi habitauit nomen meum a principio. & uidete que fecerim ei. propter malitiam populi mei isrl. Et nunc quia fecistis omnia opera hec dicit dominus. & locutus sum ad uos mane consurgens. & loquens non audistis & uocaui uos & non respondistis. faciam domui huic. in qua inuocatum est nomen meum. & in qua uos habetis fiducia. & loco quem dedi uobis & patribus uestris. sicut feci silo. Et proiciam uos a facie mea. sicut proieci omnes fratres uestros. uniuersum semen ephraim. & Tu ergo noli orare pro populo hoc. nec assumas pro eis laudem & orationem & non obsistas michi. quia ego non exaudiam te. Nonne uides quid isti faciunt in ciuitatibus iuda. & in platheis ierusalem. Filii colligunt ligna. & patres succendunt ignem. & mulieres conspergunt adipem ut faciant placentas regine celi. & libent dijs alienis. & me ad iracundiam prouocent. Numquid me ad iracundiam prouocant dicit dominus. nonne semetipsos in confusionem uultus sui. Ideo hec dicit dominus deus. Ecce furor meus & indignatio mea. flabit super locum istum. super uirum & super iumentum. & super lignum regionis. & super fructus terre. & succendetur. & non extinguetur. Hec dicit dominus exercituum deus isrl. holocaustomata uestra addite uictimis uestris & comedite carnes. quia non fui locutus cum patribus uestris. & non precepi eis in die qua eduxi eos de terra egypti. de uerbo holocaustomatum & uictimarum. sed hoc uerbum precepi eis. dicens. Audite uocem meam. & ero uobis deus. & uos eritis mihi populus. Et ambulate in omni uia quam mandabo uobis. ut bene sit uobis. nec audierunt nec inclinauerunt aurem suam. sed abierunt in uoluntatibus & in pertinacia cordis sui mali. & facti sunt retrorsum. & non in ante. a die qua egressi sunt patres eorum de terra egypti usque ad diem hanc. Et misi ad uos omnes seruos meos prophetas. prope diluculo. mittens & non audierunt me. nec inclinauerunt aurem suam. sed indurauerunt ceruicem suam. & pessime operati sunt super patres eorum. Et loqueris ad eos omnia uerba hec. & non audient te. & uocabis

MIE

cos. non intelligunt ibi. Et dices ad eos. Hec ē gens que non audiuit
uocem dñi dei sui. nec recepit
disciplinam. Deperiit fides. ablata ē
de ore eorum. Tonde capillum tuū
7 proice. 7 sume in monibus planctū
quia proiecit dominus. 7 reliquit
generationem furoris sui. quia fece
runt filij iuda malum in oculis meis
dicit dominus. posuerunt offendi
cula sua in domo in qua inuocatum
ē nomen meum. ut polluerent eam
Et edificauerunt excelsa topheth q
ē in valle filij ennom. ut incenderent
filios suos 7 filias suas igni. quod non
precepi nec cogitauit cor meum. ppo
ecce dies ueniunt dicit dominus. 7
non dicetur amplius topheth. 7 vallis
filij ennom. sed vallis interfectionis.
Et sepelient in topheth eo q non
sit locus. Et erit morientium populi
huius in escas uolucribus celi 7 bestijs
terre. 7 non erit qui abigat. Et quie
scere faciam de urbibus iuda. 7 de pla
teis iherusalem uocem gaudij. 7 uocem le
titie. uocem sponsi. 7 uocem sponse.
In desolationem enim erit terra. VIII

In illo tpe ait dominus.
Eicient ossa regis iuda 7
ossa principum eius. 7 os
sa sacerdotum. 7 ossa pro
phetarum. 7 ossa eorum qui habitant
in iherusalem de sepulchris suis. 7 expan
dent ea ad solem 7 lunam. 7 omnem
militiam celi quem dilexerunt. 7 quibus
seruierunt. 7 post quos ambulauerunt
7 quos quesierunt 7 adorauerunt. non
colligentur. 7 non sepelientur. in ster
cus super faciem terre erunt. Et elige
nt magis mortem q̄m uitam. omnes
qui reliqui fuerint de cognatione hac
pessima. in uniuersis locis que de
licta sunt ad quae eiecit eos dicit dñs
exercituum. Et dices ad eos hec
dicit dominus. Numquid qui cadit
non resurget. 7 qui auertitur non re
uertetur. Quare ergo auersus ē po
pulus iste in iherusalem auersione per
tinaci. Arripuerunt mendacium.
7 noluerunt reuerti. Attendi 7 au
diui. nemo quod bonum ē loquitur

Nullus ē qui agat penitentiam super pec
cato suo. dicens. Quid feci. Omnes
conuersi sunt ad cursum suum. quasi
equus impetu ruens in prelio. Mil
uus in celo cognouit tpus suum. Tur
tur 7 hirundo 7 ciconia custodierunt
tpus aduentus sui. populus autem
meus non cognouit iudicium domi.
Quomodo dicitis sapientes nos sumus
7 lex domini nobiscum ē. Vere mendacium
operatus ē stilus mendax scri
barum. Confusi sunt sapientes. per
territi 7 capti sunt. Verbum enim dñi
proiecerunt. 7 sapia nulla est in eis. Ideo
propter hoc mulieres eorum exteris.
7 agros eorum heredibus. quia a minimo
usq; ad maximum omnes auaritiam
sectantur. a propheta usq; ad sacerdotem
cuncti faciunt mendacium. Et sanabant
contritionem filie populi mei ad ignomi
niam dicentes. pax pax cum non
esset pax. Confusi sunt quia abhomi
nationem fecerunt. Quin vmo confusione
non sunt confusi. erubescere nescierunt.
Ideo cadent inter corruentes. in tpe
visitationis sue corruent dicit dñs
Congregans congregabo eos dicit dñs.
Non ē uua in uinea. 7 non sunt ficus
in ficulnea. Et folium defluxit. 7 dedi
ci eis que preterierunt. Quare se
demus. Congregamini 7 ingrediamur
ciuitatem munitam. 7 sileamus ibi
quia dominus deus noster silere nos fecit. et
potum dedit nobis aquam fellis. peccā
uimus enim domino. Expectauimus
pacem 7 non erat bonum. tpus medele
7 ecce turbatio. Ab dan auditus ē fre
mitus equorum eius. ab hynnitibus
pugnatorum eius commota ē omnis
terra. Et uenerunt 7 devorauerunt
terram. 7 plenitudinem eius. urbem
7 habitatores eius. Quia ecce ego mit
tam uobis serpentes pessimos q̄bus
non ē incantatio. 7 mordebunt uos
ait dominus. Dolor meus super
dolorem. in me cor meum merens.
Ecce uox clamoris filie populi mei
de terra longinqua. Numquid dñs
non ē in sion. aut rex eius non ē
in ea. Quare ergo me ad iracundiā
exacerbauerunt in sculptilibus suis. 7 i

VEREMIE

uanitatibꝫ alienis. Transiit messis finita ē estas. ⁊nos saluati nō sumus. Super contritionem filie populi mei cōtristatus sum ⁊contristatus. stupor obtinuit me. Numquid resina non ē in galaad. aut medicus non ē ibi? Quare igitur non ē obducta cicatrix filie populi mei?

Quis dabit capiti meo aquam ⁊oculis meis fontem lacrimarum ⁊ plorabo die ac nocte interfectos filie populi mei? Quis dabit me in solitudinem diuersorium uiatorum? Derelinquam populum meum. ⁊recedam ab eis. quia omnes adulteri sunt ⁊cetus preuaricatorum. Extenderunt linguam suam quasi arcum mendacij. ⁊non ueritatis. Confortata sunt in terra. quia de malo ad malum egressi sunt ⁊ me non cognouerunt dicit dñs. Unusquisq; se custodiat a proximo suo. ⁊in omni fratre suo non habeat fiduciam. quia omnis frater supplantans supplantabit. Et omnis amicus fraudulenter incedet. ⁊ueritatem non loquetur. Docuerunt enim linguam suam loqui mendacium. iniquitates q; agere. laborauerunt. habitatio tua in medio doli. in dolo renuerunt scire me. dicit dominus. Propterea hec dicit dominus exercituum. Ecce ego conflabo. ⁊probabo eos. Quid enim aliud faciam a facie filie populi mei? Sagitta, occisiua lingua eorum dolum locuta ē. In ore suo pacem cum amico suo loquitur. ⁊occulte ponit ei insidias. ⁊ Numquid super his non uisitabo dicit dominus. aut in gente huiusce modi non ulciscetur anima mea. Super montes assumam fletum ⁊ lamentum. ⁊ super speciosa deserti planctum. quia incensa sunt. eo q; non sit uir pertransiens. ⁊ non audierunt uocē possessoris. A uolucri celi usq; ad pecora transierunt. ⁊ recesserunt. Et dabo Ierusalem in aceruos arene ⁊ cubilia draconum. ⁊ ciuitates iude dabo in desolationem eo q; sit habitator. Quis ē uir sapiens q; intelligat hec. ⁊ ad quem uerbum oris domini fiat ut annuntiet istud. quare perijt terra. ⁊ exusta sit quasi desertum. eo q; non sit qui pertranseat. Et dixit dñs. Quia dereliquerunt legem meam quā dedi eis. ⁊non audierunt uocem meam. ⁊non ambulauerunt in ea. ⁊abierunt post pertinaciam cordis sui. ⁊post baalim. quas didicerunt a patribus suis. Propterea hec dicit dominus exercituum deus israel. Ecce ego cibabo populum istum absinthio. ⁊potum dabo eis aquam felis. ⁊dispergam eos in gentes quas ignorauerunt ipsi ⁊patres eorum. ⁊mittam post eos gladium donec consumantur. Hec dicit dominus deus exercituum. Contemplamini ⁊uocate lamentatrices. ⁊ueniant. ⁊ad eas que sapientes sunt mittite. ⁊properent ⁊festinent. ⁊assumant super nos lamentum. Deducant oculi uri lacrimas. ⁊palpebre ure defluant aquis. quia uox lamentationis audita ē de sion. Quomodo uastati sumus ⁊confusi uehementer. Quia dereliquimus terram. quia dejecta sunt tabernacula nra. Audite ergo mulieres uerbum domini. ⁊assumant aures ure uerbum oris eius. ⁊docete filias uras lamentum. ⁊una quaeq; proximam suam planctum. quia ascendit mors per fenestras nras. ingressa ē domos nras. disperdere parvulos de foris. iuuenes de plateis. Loquere. Hec dicit dominus. Et cadet morticinum hominis. quasi stercus super faciem regionis. ⁊quasi fenum post tergum metentis. ⁊non ē qui colligat. Hec dicit dominus. Non glorietur sapiens in sapientia sua. ⁊ne glorietur fortis in fortitudine sua. ⁊ne glorietur diues in diuitijs suis. sed in hoc glorietur. qui gloriatur scire ⁊noscere me. quia ego sum dominus. qui facio misericordiam ⁊iudicium ⁊iustitiam in terra. Hec enim placent michi. ait dñs. Ecce dies ueniunt dicit dominus. ⁊uisitabo super omnem qui circumcisum habet preputium super egyptum. ⁊super iudam. ⁊super edom ⁊ super filios ammon. ⁊super moab. ⁊super omnes qui attondent comam habitantes in deserto. quia omnes gentes habent preputium. Omnis autem domus israel incircumcisi sunt corde.

PROPHETE

Audite uerbum quod locutus est dominus super uos domus isrl. Hec dicit dns. Juxta uias gentiū nolite discere. et a signis celi nolite metuere que timent gentes. quia leges populorum uane sunt. Quia lignum de silua precidit opus manuum artificis in ascia. Argento et auro decorauerunt illud. clauis et malleis compegit. ut non dissoluatur. In similitudinē plasmate fabricata sunt. et non loquentur. portata tollentur. quia incedere non ualent. Nolite timere ea. quia nec male possunt facere. nec bene. Non est similis tui domine. Magnus tu et magnum nomen tuum in fortitudine. Quis non timebit te o rex gentium? Tuum est enim decus inter omnes sapientes gentium. et in uniuersis regnis eorum. non est similis tui. Dementes et insipientes et fatui. probabuntur. Doctrina uanitatis eorum. lignum est. Argentum inuolutum de tharsis affertur. et aurum de ophaz opus artificis et manus aurificum. Jacinctus et purpura uestimentum eorum. Opus artificum uniuersa hec. Dominus autem deus uerus est. ipse deus uiuens. et rex sempiternus. Ab indignatione eius commouebitur terra. et non sustinebunt gentes comminationem eius. Sic ergo dicetis eis. Dii qui celos et terram non fecerunt. pereant de terra. et de his que sub celo sunt. Qui facit terram in fortitudine sua. preparat orbem in sapientia sua. et prudentia sua extendit celos. Ad uocē suam dat multitudinē aquarum in celo. et eleuat nebulas ab extremitatibus terre. Fulgura in pluuiam fecit. et educit uentum de thesauris suis. Stultus factus est omnis homo a scientia sua. Confusus est omnis aurifex in sculptili. quia falsum est quod conflauit. et non est spūs in eis. Uana sunt. et opus risu dignum. in tempore uisitationis sue peribunt. Non est his similis pars iacob. Qui enim formauit omnia ipse est. et isrl uirga hereditatis eius. dominus exercituum nomen illi. Congrega de terra substantiam tuam. que habitas in obsidione. quia hec dicit dominus. Ecce ego longe proiciam habitatores terre in hac uice. et tribulabo eos ita ut inueniantur. Ue michi super contritione mea. pessima plaga mea. Ego autem dixi. Plane hec infirmitas mea est. et portabo illam. Tabernaculum meum uastatum est. omnes funiculi mei dirupti sunt. Filii mei exierunt a me. et non subsistunt. Non est qui extendat ultra tentorium meum. et erigat pelles meas. Quia stulte egerunt pastores. et dominum non quesierunt. propterea non intellexerunt. et omnis grex eorum dispersus est. Uox auditionis ecce uenit. et motus magnus de terra aquilonis. ut ponat ciuitates solitudinem habitaculum draconum. Scio domine. quia non est hominis uia eius. nec uiri est ut ambulet. et dirigat gressus suos. Corripe me domine. uerumtamen in iudicio et non in furore tuo. ne forte ad nichilum redigas me. Effunde indignationem tuam super gentes que non cognouerunt te. et super prouincias que nomen tuum non inuocauerunt. quia comederunt iacob. et deuorauerunt eum. et consumpserunt illum. et locum eius dissipauerunt.

Uerbum quod factum est ad ieremiam a domino dicens. Audite uerba pacti huius. et loquimini ad uiros iuda. et ad habitatores terre hierusalem. et dices ad eos. Hec dicit dominus deus isrl. Maledictus uir qui non audierit uerba pacti huius. quod precepi patribus uestris. in die qua eduxi eos de terra egypti. de fornace ferrea dicens. Audite uocem meam. et facite omnia que precepi uobis. et eritis michi in populum. et ego ero uobis in deum. ut suscitem iusiurandum quod iuraui patribus uestris. dare illis terram fluentem lacte et melle. sicut est dies hec. Et respondi et dixi. amen domine. Et dixit dominus ad me. Proclama omnia uerba hec in ciuitatibus iuda. et foris hierusalem dicens. Audite uerba pacti huius et facite illa. quia protestans protestatus sum patribus uestris. in die qua eduxi eos de terra egypti. usque ad hanc diem. Mane consurgens protestatus sum. et dixi. Audite uocem meam. Et non audierunt. ne-

VEREMIE

inclinauerunt animam suam: et abierunt
unusquisq; in prauitate cordis sui mali. Et induxi super eos omnia uerba
pacti huius quod precepi ut facerent
et non fecerunt. Et dixit dominus ad
me. Inuenta é coniuratio in uiris iuda.
et in habitatoribus ierlim. Reuersi sunt ad
iniquitates patrum suorum priores: q
noluerunt audire uerba mea. Et ipsi
ergo abierunt post deos alienos: ut ser
uirent eis. Irritum fecerunt domus
israel. et domus iuda pactum meum q̃
pepigi cum patribus eorum. quamobrem
hec dicit dominus. Ecce inducam sup
eos mala. de quibus exire non poterit.
et clamabunt ad me. et non exaudiam
eos. Et ibunt ciuitates iuda. et habi
tatores ierlim. et clamabunt ad eos
quibus libant. et non saluabunt eos in
tpre afflictionis eorum. Sm numerum
enim ciuitatum tuarum ierlim posu
isti aras confusionis. aras ad libandũ
baali. Tu ergo noli orare pro populo
hoc. nec assumas pro eis laudem. et oronẽ
quia non exaudiam in tpre clamoris
eorum ad me. in tpre afflictionis eo
rum. Quid é q̃ dilectus meus in domo
mea mea fecit scelera multa. Numq̃
carnes sce auferent a te malitias tuas.
in quibus gliata es. Oliuam uberem
pulcram fructiferam. speciosam. uo
cauit dominus nomen tuum. Ad uocẽ
loquele grandis exarsit ignis in ea.
et combusta sunt frutecta eius. Et dñs
exercituum qui plantauit te. locutus
é super te malum. pro malis domus
israel et domus iuda. que fecerunt sibi
ad irritandum me. libantes baali. y
Tu aut domine demonstrasti michi
et cognoui. tunc ostendisti michi studia
eorum. Et ego quasi agnus mansue
tus qui portatur ad uictimam. et non
cognoui. q̃ super me cogitauerunt co
silia dicentes. Mittamus lignum in
panem eius. et eradamus eum de terra
uiuentium. et nomen eius non memorẽ
tur amplius. Tu aut domine sabaoth
qui iudicas iuste. et probas renes et co
da. uideam ultionem tuam ex eis. Ti
bi enim reuelaui causam meam. ppterea
dicit dominus ad uiros anathot qui

querunt animam tuam. et dicunt. non
prophetabis in nomine domini. et non
morieris in manibus nris. propterea
hec dicit dominus exercituum. Ecce
ego uisitabo eos. Juuenes morientur
gladio. filii eorum et filie morientur
in fame. et reliquie non erunt ex eis.
Inducam enim malum super uiros
anathoth. annum uisitationis eorũ.

XII

Justus quidem es domine si disputem
tecum. uerumtamen uerba lo
quar ad te. Quare uia i
storum prosperatur. Bene é omnib⁹
qui preuaricantur. et inique agunt.
Plantasti eos. et radicem miserunt. p
ficiunt et faciunt fructum. Prope es
tu ori eorum. et longe a renibus eorum.
Et tu domine nosti me. uidisti me.
et probasti cor meum tecum. Congrega
eos quasi gregem ad uictimam. et sanctifica
eos in die afflictionis. Usq; quo luget
bit terra. et herba omnis regionis si
cabitur. Propter malitiam habitantium
in ea. consumptum é animal et uolucres
qui dixerunt. non uidebit nouissima
nra. Si cum peditibus currens laborasti. quomodo certare poteris cum equis.
Cum autem in terra pacis securus fue
ris. quid facies in superbia iordanis.
Nam et fratres tui. et domus patris tui. et
ipsi pugnauerunt aduersum te. et
clamauerunt post te plena uoce. Ne
credas eis. cum locuti fuerint tibi
bona. Reliqui domum meam. dimi
si hereditatem meam. Dedi dilectam
animam meam in manu inimicorum
eius. facta é michi hereditas mea q̃si leo
in silua. dedit contra me uocem. propter
odium eam. Numquid auis discolor
hereditas mea michi. Numquid auis
circa eam. Uenite congregamini
omnes bestie terre. properate ad de
uorandum. Pastores multi demoli
ti sunt uineam meam. conculcauerunt
partem meam. Dederunt portionem
meam desiderabilem in desertum soli
tudinis. posuerunt eam in dissipa
tionem. luxitq; super me. Desolatione
desolata é omnis terra. q̃ nullus é q̃
recogitet corde. Super omnes uias de

PROPHE

sem uenerunt uastatores: quia gla
dius domini deuorauit ab extremo
terre. usq; ad extremum eius. Non è
pax uniuerse carni. Seminauerunt
triticum: & spinas messuerunt: here
ditatem acceperunt: & non erit pro
dest. Confundemini a fructibus ue
stris propter iram furoris domini. Hec di
cit dns aduersus omnes uicinos
meos pessimos. qui tangunt hereditā
tem quam distribui populo meo i
srl. Ecce ego euellam eos de terra
sua. & domum iuda euellam de me
dio eorum. Et cum euulsero eos:
reuertar & miserebor eorum. & reducā
eos. unumquemq; ad hereditatem suam. & u
numquemq; ad terram suam. Et erit si ean
dem discentes uias populi mei: ut
iurent in nomine meo. uiuit dns.
sicut docuerunt populum meum iura
re baal. edificabuntur in medio po
puli mei. Quod si non audierint euel
lam gentem illam euulsione & per
ditione. ait dominus.

XIIII

Hec dicit dominus ad me.
Vade & posside tibi lumba
re lineum. & pones illud
super lumbos tuos. & in
aquā non intromittes illud. Et possedi i
lumbare iuxta uerbum domini: &
posui circa lumbos meos. Et factus
est uerbum domini ad me secundo dicendo.
Tolle lumbare quod possedisti quod
est circa lumbos tuos. & surgens uade
ad euphraten. & absconde illud ibi in
foramine petre. Et abii & abscondi
illud in euphrate: sicut precepit mihi
dominus. Et factum est post dies plu
rimos: dixit dominus ad me. Sur
gens uade ad euphraten. & tolle inde lum
bare quod precepi tibi ut absconderes
ibi. Et abii ad euphraten & fodi. & tu
li lumbare de loco ubi absconderat
illud. Et ecce computruerat lumbare
in nichilo usui aptum erat. Et factus
est uerbum domini ad me dicendo. i
hec dicit dominus. Sic putrescere
faciam superbiam iudā. & superbiā
ieiunii multam. populum istum pes
simum. qui nolunt audire uerba
mea. & ambulant in pranitate cor

uis sui. abierunt post deos alienos
ut seruiant eis & adorent eos. Et
erunt sicut lumbare istud. quod nul
lo usui aptum est. Sicut enim adhe
rebit lumbare ad lumbos uiri. sic agglu
tinauit michi omnem domum israel & om
nem domum iuda. dicit dominus. ut sint
michi in populum & in nomen. & in lau
dem & in gloriam. & non audierunt. Di
ces ergo ad eos sermonem istum. hec
dicit dominus deus israel. Omnis la
guncula implebitur uino. Et dicent
ad te. Numquid ignoramus quod omnis
lagunicula implebitur uino. Et di
ces ad eos. hec dicit dominus. Ecce
ego implebo omnes habitatores terre
huius. & reges qui sedent de stirpe dauid
super thronum eius. & sacerdotes & pro
phetas. & omnes habitatores iherusalem ebri
etate. & dispergam eos unum ab altero. & patres
& filios pariter. ait dominus. Non
parcam & non recedam. nec miserebor.
ut non disperdam eos. Audite & au
rem percipite. Nolite elevari. quia dominus
locutus est. Date domino deo uestro gloriam
antequam obscurescat. & antequam offen
dant pedes uestri ad montes caliginosos. Expectabitis lucem. & ponet ea
m umbram mortis & in caliginem.
quod si hec non audieritis in abscondito
plorabit anima mea a facie superbie.
Plorans plorabit. & deducet oculus
lacrimam. quia captus est grex domini.
Dic regi & dominatrici. humiliamini
sedete. quia descendet de capite uestro
corona glorie uestre. Ciuitates austri
clause sunt. & non est qui aperiat. Tota
latus est omnis iuda. transmigratione
perfecta. Leuate oculos uestros & uidete.
qui ueniunt ab aquilone. Vbi est grex
qui datus est tibi. pecus inclitum tuum.
Quid dices cum uisitauerit te. Tu
enim docuisti eos aduersum te. & erudi
sti in caput tuum. Numquid non
dolores apprehendent te quasi mulie
rem parturientem. Et si dixeris in corde tuo
quare euenerunt michi hec propter mul
titudinem iniquitatis tue reuelate
sunt uerecundie tue. pollute sunt
plante tue. Et si mutare potest ethiops
pellem suam. aut pardus uarietates

VER EMIE

suas. Tuos poterunt bene facere cui3 di uicerunt malum. Et dissemiabo eos quasi stipulam. que uento rapta tur in deserto. Hec sors tua. pars q3 mensure tue a me dicit dominus. q; oblita es mei. Et fisa es in mendacio. Vnde ego nudaui femora tua sup faciem tuam. Et apparuit ignominia tua. adulteria tua. Hynnitus tuus scelus fornicationis tue. Super colles in agro uidi abhominationes tuas. Ve tibi Ierusalem. Non mundaberis post me. Vsq quo adhuc.

XLIIII

Verbum quod factum e uerbum domini ad Heremiam de sermonibus siccitatis. Luxit iudea. et porte eius corruerunt. et obscurate sunt in terra. Et clamor Ierusalem ascendit. Maiores miserunt minores suos ad aquam. Venerunt ad lacum. et non inuenerunt aquam. Reportauerunt uasa sua uacua. Confusi sunt et afflicti. Et operuerunt capita sua propter asperitatem terre. quia non uenit pluuia in terra. Confusi sunt agricole. operuerunt capita sua. Etiam cerua in agro peperit. et reliquit quia non erat herba. Et onagri steterunt in rupibus. traxerunt uentum quasi dracones. Defecerunt oculi eorum q; non erat herba. Si iniquitates nre responderunt nobis domine. fac propter nomen tuum. quia multe sunt auersiones nre. Tibi peccauimus expectatio israel. saluator eius in tpe tribulationis. Quare quasi colonus fugiens es in terra. et quasi uiator declinans ad manendum? Quare fugiens es uelut uir uagus et fortis qui no pot saluare? Tu autem in nobis es domine. et nomen tuum inuocatum e sup nos ne derelinquas nos. Hec dicit dns populo huic qui dilexit mouere pedes suos. et non quieuit. et dño non placuit. Nunc recordabitur iniquitatum eorum. et uisitabit peccata eor. Et dixit dominus ad me. Ne ores pro populo isto in bonum. Cum ieiunauerint non exaudiam preces eorum. Et si obtulerint holocaustoma et uictimas non suscipiam eas. qm gladio et peste et fame ego consumam eos. Et dixi. a. a. a. prophete dicunt eis. Non uidebitis gladium et fames non erit in uobis. sed pacem ueram dabit uobis in loco isto. Et dixit dñs ad me. Falso prophetant in nomine meo. Non misi eos et non precepi eis. nec locutus sum ad eos. Visionem mendacem et diuinationem fraudulentam et seductionem cordis sui prophetant uobis. Propterea hec dicit dñs de prophetis qui prophetant in nomine meo quos ego non misi. dicentes. gladius et fames non erit in terra hac. In gladio et fame consumentur prophete illi. Et populi quibus prophetauerunt erunt proiecti in uiis Ierusalem. pre fame et gladio. et non erit qui sepeliat eos. ipsi et uxores eorum. filii et filie eorum. et effundam super eos malum suum. Et dices ad eos uerbum istud. Deducat oculi mei lacrimas per diem et nocte et non taceant. quia contritione magna contrita e uirgo filia populi mei. plaga pessima ualde nimis. Si egressus fuero ad agros. ecce occisi gladio. Et si introiero ciuitatem. ecce attenuati fame. Prophetam quoq; et sacerdos abierunt in terram quam ignorabant. Numquid proiciens abiecisti iudam. aut uon abhominata e anima tua? Quare percussisti nos. et non est sanitas? Expectauimus pacem et non e bonum. et tps curationis et ecce turbatio. Cognouimus domine impietates nras. et iniquitates patrum nrorum. quia peccauimus tibi. Ne des nos in obprobrium propter nomen tuum. ne facias nobis cum dedecus solium gloriae tue ne corda. ne irritum facias fedus tuum nobiscum. Numquid sunt in sculptilibus gentium qui pluant. aut celi possunt dare imbres. Nonne tu es dns deus noster. quem expectauimus? Tu enim fecisti omnia hec.

XLV

Et dixit dominus ad me. Si steterint moyses et samuel coram me. non e anima mea ad populum istum. Ejice illos a facie mea. et egrediantur. Quod si dixerint ad te. quo egrediemur? dices

PROPHETE

ad eos. Hec dicit dñs. Qui ad mortē
ad mortem. 7 qui ad gladium ad gla
dium. 7 qui ad famem ad famem. 7 q
ad captiuitatem ad captiuitatem. Et
uisitabo super eos quatuor spēs dicit
dominus. gladium ad occisionem. 7
canes ad lacerandum. 7 uolatilia ce
li 7 bestias terre. ad deuorandum 7 dis
sipandum. 7 dabo eos in fremorē omniū
regnis terre. propter manasseem filiū
ezechie regis iuda. super omnib⁹
que fecit in hierlm. Quis enim misere
bitur tui hierlm. Aut quis contristabit̄
pro te. Aut quis ibit ad rogandum p
pro pace tua. Tu reliquisti me dicit
dominus. retrorsum abiisti. Et extē
dam manum meam super te. 7 interfi
ciam te. Laboraui rogans. et dispe
gam eos uentilabro in portis terre. in
terfici 7 perdidi populum meum. 7 tñ
a uijs suis non sunt reuersi. Multi
plicate sunt michi uidue eius. super
arenam maris. Induxi eis super mris
adolescentis uastatorem meridie. mi
si super ciuitates repente terrorem 7
infirmata ē que peperit vij. defecit
anima eius. Occidit ei sol. cū adhuc
ēet dies. confusa ē 7 erubuit. Et residuos
eius in gladium dabo. in conspectu
inimicorum eorum. ait dñs. Ve mi
chi mater mea. Quare genuisti me
uirum rixe. uirum discordie in uni
uersa terra. Non feneraui. nec fene
rauit michi quisq̄. Omnes maledi
cunt michi. dicit dominus. Si non
reliquie tue in bonum. Si non occur
ri tibi in tpe afflictionis. 7 in tpe tri
bulationis aduersum inimicū. Si
quid frangibitur ferrum ferro ab aq
lone 7 es. Diuitias tuas 7 thesauros
tuos in direptionem dabo gratis. in
omnib⁹ peccatis tuis. 7 in omnib⁹ ter
minis tuis. Et adducam inimicos tuos
de terra quam nescis. q ignis in fu
rore meo succensus. super uos ardebit.
Tu scis domine. recordare mei. 7 uis
ita me. 7 ultor me ab his qui persequū
tur me. Noli in patientia tua suscipe
me. scito quoniam sustinui propter te obprobri
um. Inuenti sunt sermones tui. 7 come
di eos. Et factus est michi uerbum tuum.
in gaudium. 7 in letitiam cordis mei
quia inuocatum ē nomen tuum super
me. domine deus exercituū. Non sedi
in cōsilio ludentium. 7 exultabam. A fa
cie manus tue solus sedebam. quia
minatione repleuisti me. Quare factus
est dolor meus perpetuus. 7 plaga mea
desperabilis renuit curari. Facta ē mihi qui
mendacium inuisibilium aquarū. Propter
hec hec dicit dominus. Si conuerteris
conuertam te. 7 ante faciem meam stabis.
Et si separaueris pretiosum a uili. qui
os meum eris. Conuertentur ipsi ad
te. 7 tu non conuerteris ad eos. Et dabo
te populo huic in murum eneum fortē
Et bellabunt aduersum te. 7 non pre
ualebunt. quia ego tecum sum ut saL
uem te. 7 eruam dicit dominus. Et li
berabo te de manu pessimorum. 7 redi
mam te de manu fortium.

XVI

Factum ē uerbum domini
ad me. dicens. Non accipies
tibi uxorem. 7 non erunt tibi
filij. 7 filie in loco isto. quia hec
dicit dominus. super filios 7 filias qui
generantur in loco isto. 7 super matres eorū qui
genuerunt eos. 7 super patres eorum de quo
rum terra hac. Mortibus egritudinum morientur. non plan
gentur. 7 non sepelientur. In sterquilinio
super faciem terre erunt. 7 gladio 7 fame
consumentur. Et erunt cadauera eorum
in escam uolatilibus celi 7 bestijs terre.
Hec enim dicit dominus. Ne ingredia
ris in domum conuiuij. nec uadas ad plā
gendum. nec condoleas eis. quia abstuli
pacem meam a populo isto dicit dñs.
miam 7 miserationes. et morientur gran
des 7 parui in terra ista. non plangentur
nec sepelientur. 7 non se incident. nec cal
uitium fiet pro eis. Et non frangent
inter eos lugentibus panem ad consolandū
super mortuo. 7 non dabunt eis potum
calicis ad consolandum eos super patre suo
7 matre. Et domum conuiuij non ingredie
ris. ut sedeas cum eis. 7 comedas et
bibas. Quia hec dicit dominus exerci
tuum deus israel. Ecce ego auferam de
loco isto. in oculis uestris. 7 in diebus ues
tris. uocem gaudij 7 uocem letitie. 7 uocem
sponsi 7 uocem sponse. Et cum annun

VERE MIE

nauens populo huic omnia uerba ꝟ
t dixerunt tibi. quare locutus ē sup
nos omne malum grande istud que
miquitas mea. aut quod pēcm meū.
quod peccauimus dño deo nro. ꝟ
dices ad eos. Quia dereliquerunt me
pres uri. ait dñs. t abierunt po
deos alienos. t fuerunt eis. t adora
uerunt eos. t me dereliquerunt. t le
gem meam non custodierunt. Et er
tios patres operati estis q̄s pces uestri.
Ecce enim ambulat unusquisq; p
prauitatem cordis sui mali. ut me nō
audiat. Et eiciam uos de terra hac in
terram quam ignoratis uos. t pres uri
t fuetis ibi dīs alienis die ac nocte
qui non dabunt uobis requiē ꝓpter
ecce dies uenient dicit dominus. t
non dicetur ultra uiuit dñs. qui edu
xit filios isrl de terra egypti. ꝫ uiuit
dominus qui eduxit filios de terra a
quilonis. t de uniuersis terris ad q̄s
eieci eos. Et reducam eos in terras
suam. quam dedi patribus eorum. Ecce
ego mittam piscatores multos dicit
dominus. t piscabuntur eos. t post hec
mittam eis multos uenatores. t uenabū
tur eos de omni monte. t de omni colle.
t de cauernis petrarum. quia oculi mi
supra omnes uias eorum. non sunt
absconditi a facie mea. t non fuit ꝺ
cultus iniquitas eorum ab oculis meis.
Et retribuam primū duplices iniquit
tes t pēcā eorum. quia polluerunt
terram meam in morticinis idolorū
suorum. t ablationibus suis impleuerunt hereditatem meam. Dñe
fortitudo mea. t robur meum. t refugi
um meum in die tribulationis. Ad
te gentes uenient ab extremis terre
t dicent. Uere mendacium possederūt
patres uri. uanitatem que eis non pro
fuit. Numquid faciet sibi homo deos
Et ipi non sunt dii. Propterea ecce ego
ostendam eis per uicem hanc. ostē
dam eis manum meam t potentiā meam.
t scient quia nomen michi dñs

XVII

Peccatum iuda scriptum est
stilo ferreo in ungue adā
mantino. exaratum super
latitudinē cordis eorum.

tum eorum altarium suarum. Cum
recordati fuerint filii eorum altarium
suarum. t lucorum lignorumq; uiri
dantium. in montibus excelsis. sacri
ficantes in agro. fortitudinem tuam
omnes thesauros tuos in direptionē
dabo. t excelsa tua propter peccatum
uestre finibus tuis. Et relinquēris so
la ab hereditate tua. quam dedi tibi. ꝫ
Et faciam te seruire inimicis tuis in
terra quam ignoras. Quia ignem suc
cendistis in furore meo usq; in eternū
ardebit. Hec dicit dominus. Maledictus
homo qui confidit in homine. t ponit
carnem brachium suum. t a domino
recedit cor eius. Erit enim quasi mi
rice in deserto. t non uidebit cum ue
nerit bonum. sed habitabit in siccitate
deserto in terra salsuginis t inhabitabili
Benedictus uir qui confidit in domino.
t erit dominus fiducia eius. Et erit
quasi lignum quod transplantatur
secus aquas. quod ad humorē mit
tit radices suas. t non timebit cum
uenerit estus. Et erit folium eius
uiride. t in tempore siccitatis non erit so
licitum. nec aliquando desinet face
fructum. Pauium é cor hominis t i
scrutabile. Quis cognoscet illud. ꝫ
Ego dominus scrutans cor. t probās
renes. qui do unicuiq; iuxta uiam
suam t iuxta fructum adinuentionum
suarum. Perdix fouit que non peperit
fecit diuitias t non in iudicio. In di
midio dierum suorum relinquet eā
in nouissimo suo erit insipiens. So
lium glie alitudinis a principio. lo
cus sanctificationis nre expectatio isrl.
Domine omnes qui te derelinquunt
confundentur. recedentes a me in terram
scribentur. quia dereliquerunt uenā
aquarum uiuentium dñm. Sana
me domine t sanabor. saluum me fac
t saluus ero. quia laus mea tu es. Ec
ce ipi dicunt ad me. Ubi est uerbum
domini. ueniat. Et ego non sum ꝫ
turbatus te pastorem sequens. t die
hominis non desideraui. tu scis. Quod
egressum est de labijs meis. rectum i
conspectu tuo fuit. Non sis tu michi ꝫ
formidini. spes mea tu in die affli

nomis. Confundantur qui me perse
quuntur: & non confundar ego. pauea
ant illi & non pauceam ego. Induc super
eos diem afflictionis: & duplici con
trictione contere eos. Hec dicit dominꝰ
ad me. Vade & sta in porta filior ppli.
per quam ingrediuntur reges iuda.
& egrediuntur: & omnes portas hierusa
lem. & dices ad eos. Audite verbum dñi
reges iuda. & omnis iuda. & qui habi
tatores hierusalem. qui ingredimini per por
tas istas. Hec dicit dominus. Custo
dite animas vestras. & nolite portare
pondera in die sabbati. nec inferatis
per portas hierusalem. Et nolite educere one
ra de domibus vestris in die sabbati. & omne
opus non facietis. Sanctificate diem
sabbati. sicut precepi patribus vestris. Et nō
audierunt. nec inclinauerunt aurem
suam. & induraverunt cervicē suam
ne audirent me. & ne acciperent di
sciplinam. Et erit. Si audientes au
dieritis dominus. ut non inferatis onera
per portas ciuitatis huius in die sab
bati. & sanctificaueritis diem sabbati.
ne faciatis in eo opus. ingredientur
per portas ciuitatis huius reges et
principes sedentes super solium dauid.
& ascendentes in curribus & equis. ipsi
& principes eorum viri de iuda. & habita
tores hierusalem. & habitabitur ciuitas hec in
sempiternum. Et venient de ciuita
tibus iuda. & de circuitu hierusalem. & de ter
ra beniamin. & de campestribus & de mon
tuosis. & ab austro portantes holo
caustum & victimam & sacrificium
& thus. & inferentes oblationem in do
mum dñi. Si autem non audieritis me.
ut sanctificetis diem sabbati. & ne portetis
onus. & ne inferatis per portas hie
rusalem in die sabbati: succendam ignē
in portis eius. & devorabit domos hie
rusalem. & non extinguetur.

XVIII

Verbum quod factum est
a domino ad ieremiam dicendo.
Surge & descende
in domum figuli: & ibi
audies verba mea. Et descendi in
domum figuli. Et ecce ipse faciebat
opus super rotam: & dissipatum est vas
quod ipse faciebat ex luto manibus
suis. Conuersusque fecit illud vas
alterum sicut placuerat in oculis
eius. ut faceret. Et factum est verbum
domini ad me dicens. Numquid si
cut figulus iste. non potero facere
vobis domus israel dicit dominus.
Ecce sicut lutum in manu figuli. sic
& vos in manu mea domus israel. Re
pente loquar aduersum gentem. & ad
uersus regnum: ut eradicem & destruas.
& disperdam illud. Si peniam egerit
gens illa a malo suo quod locutus
sum aduersus eam. agam & ego pe
nitentiam super malo quod cogitaui ut faceret
ei. Et subito loquar ad gentem & de
regno: ut edificem & plantem illud.
Si fecerit malum in oculis meis. ut non
audiat vocem meam. penitebit me bo
no quod locutus sum ut faciam ei.
Nunc ergo dic viro iude & habitatori
dicens. Hec dicit dominus. Ecce ego
fingo contra vos malum. & cogito cō vos
cogitationem. Reuertatur unusquisque
a via sua mala. & dirigite vias vestras
studia vestra. Qui dixerunt. Desperam
mus. post cogitationes nostras ibimus.
& unusquisque pravitatem cordis sui
malum faciemus. Ideo hec dicit dominꝰ.
Interrogate gentes. Quis audiuit ta
lia horribilia que fecit nimis virgo
israel. Numquid deficiet de petra agri ni
valis. aut euelli possunt aque eius pe
rennes frigide & effluentes. Quia oblitꝰ
est populus meus mei frustra libantes.
& impingentes in vias suas. in semitas
seculi: ut ambularent per eas in itinere
non trito. ut fieret eis terra eorum in
desolationem. & in sibilum sempiterni.
Omnis qui pertransierit per eam obstu
pescet & mouebit caput suum. Sicut
ventus urens. dispergam eos coram in
imico. Dorsum & non faciem ostendā
eis in die perditionis eorum. Et di
xerunt. Venite & cogitemus contra ieremiam cogitationes. Non enim peribit
lex a sacerdote. neque consilium a sapiente.
nec sermo a propheta. Venite & percutia
mus eum lingua. & non attendamus
ad universos sermones eius. Attende
domine ad me. & audi vocem aduersa
rior meorum. Numquid redditur pro bo

VERE MIE

no malum. quia fecerunt foueam ani
mee. Ecce dies q̃ venient dicit dñs. et non
uocabitur ultra thopheth. neq; ualles filii
ennon. sed uallis occisionis. et sepelient
in thopheth eo q̃ non sit aliud locus. Et
erit cadauer populi huius escha uolatilibus
celi. et bestiis terre. et non erit qui abigat.
Et auferam de ciuitatibus iuda. et de
circuitu hierl. uocem gaudii. et uocem
leticie. uocem sponsi. et uocem sponse.
quia in desertum conuertetur terra.
Super omnes domos hierl. et domos
regum iuda. sicut locum thopheth
immundum erunt cuncte domus in
quibus adolerunt incensum omni mili
tie celi. et libauerunt libamina diis alienis
Dixit autem hieremias ad thopheth. quo
miserat eum dominus ad prophetandum
et stetit in atrio domus dñi. et dixit ad
omnem populum. Hec dicit dominus
exercituum deus israhel. Ecce ego in
ducam super ciuitatem istam et super
uniuersa mala que locutus
sum aduersus eam. quia indurauerunt
ceruicem suam. ut non audirent ser
mones meos.

XX

Et audiuit phassur filius
emmer sacerdos. qui erat
princeps in domo
domini hieremiam prophe
tantem sermones istos. Et percussit
phassur hieremiam prophetam. et misit eum
in nerium quod erat in porta benia
min superiori in domo dñi. Cumq; illuxis
set in crastinum. eduxit phassur hieremi
am de nervo. Et dixit ad eum hiere
mias non phassur uocauit dominus nomen
tuum. sed pauorem undiq;. Quia hec
dicit dominus. Ecce ego dabo te in
pauorem. te et omnes amicos tuos. et
corruent gladio inimicorum suorum. et
oculi tui uidebunt. Et omnem iudam
dabo in manu regis babylonis. Et ex
ducet eos in babylonem. et percutiet
eos gladio. Et dabo uniuersam fortitu
dinem ciuitatis huius. et omnem laborem eius.
omnesq; pretium. et cunctos thesauros re

sibilabit super uniuersa plaga eius. et
Et cibabo eos carnibus filiorum suorum.
et carnibus filiarum suarum. et unusquisq;
carnes amici sui comedent in obsidione.
et in angustia. in qua arctabunt eos ini
mici eorum. et qui querunt animas eorum
Et feriet lagunculam in oculis uirorum
qui ibunt tecum. et dices ad eos. Hec
dicit dominus exercituum. Sic conteram
populum istum et ciuitatem istam. sicut
percutitur uas figuli. quod non potest ul
tra instaurari. et in thopheth sepelient. eo
q̃ non sit aliud locus ad sepeliendum.
Sic loco huic faciam. ait dominus. et
habitatoribus eius. ut ponam ciuitatem
istam sicut thopheth. erunt domus i
erusalem et domus regum iuda sicut lo
cus thopheth immundus. omnes domus in q̃
bus adolerunt sacrificauerunt omni mili
cie celi. et libauerunt libamina diis alienis
Venit autem hieremias de thopheth. quo
miserat eum dominus ad prophetandum
et stetit in atrio domus dñi. et dixit ad
omnem populum. Hec dicit dominus
exercituum deus israhel. Ecce ego ad
ducam super ciuitatem istam et super
urbes eius uniuersa mala que locutus
sum aduersus eam. quia indurauerunt ce
ruicem suam. ut non audirent ser
mones meos.

XVIII

Et dicit dominus. Vade
et accipe lagunculam figuli
et testam de senioribus populi
et de senioribus sacerdotum.
et egredere ad uallem filii ennon. que e
rit iuxta introitum portae fictilis. et predica ib
i uerba que ego locutus ad te. et dices.
Audite uerbum dominum reges iuda et
habitatores hierl. Hec dicit dominus
exercituum deus israhel. Ecce ego in
ducam afflictionem super locum istum.
ita ut omnis qui audierit illam tinni
ant aures eius. eo q̃ dereliquerint me
et alienum fecerint locum istum. et liba
uerint in eo diis alienis. quos nescierunt
ipsi et patres eorum. et reges iuda. Et re
pleuerint locum istum sanguine inno
centium. et edificauerunt excelsa baal ut
adolerent filios suos igni. holocau
stum baalim. que non precepi nec
locutus sum. nec ascenderunt in cor
meum. Propterea ecce dies uenient
dicit dominus. et non uocabitur locus
iste thopheth et uallis filii ennon. sed uallis
occisionis. Et dissipabo consilium iude
et hierl in loco isto. et subuertam eos a
gladio in conspectu inimicorum suorum. et in
manu quirentium animas eorum. et da
bo cadauera eorum escam uolatilibus ce
li et bestiis terre. Et ponam ciuitatem
hanc in stuporem et in sibilum. Omis
qui preterierit per eam obstupescet. et

PROPHETE

gium inda. dabo in manu inimicoꝝ
eoꝝ. & diripient eos. & tollent & adu
cent in babylonem. Tu aũt fassur &
omnes habitatores domus tue. ibitis i
captiuitatem. in babylonemq; uenie
sibi morieris. ibiq; sepelieris. tu & om
amici tui. quibꝫ prophasti mendacium.
Seduxisti me domine. & seductus sum.
Fortior me fuisti. & mualuisti. Facꝫ sum
in derisum tota die. Omnes subsan
me. quia iam olim loquor. uastitatem
iniquitatem. & uastitatem clamito. sꝫ
q; e michi sermo domini in opꝓbriũ
& in derisum tota die. Et dixi. Non
recordabor eius. nec loquar ultra in no
mine illius. Et factus e in corde meo qꝙ
ignis exestuans. claususq; in ossibus
meis. & defeci ferre non sustinens. Audi
ui enim increpationes multorum & ter
rem in circuitu. persequimini & persequ
mur eum ab omnibus uiris qui erant
pacifici mei. & custodientes latus meũ.
si quomodo decipiatur. & preualeamus
aduersus eum. & sequamur ultionem
ex eo. Dominus aũt mecum e. tanqꝫ
bellator fortis. Ideo qui persecuntur
me. cadent & infirmi erunt. Confun
dentur uehementer. quia non intellexe
runt opꝓbrium sempiternum. qod
numq; delebitur. Et tu domine exercituum
probator iustus. qui uides renes
& cor da. uideam quesso ultionem tuam
ex eis. Tibi enim reuelaui causam meam.
Cantate domino. Laudate dominum
quia liberauit animam pauperis de
manu malorum. Maledicta dies mea
natus sum. dies in qua peperit me mr
mea. non sit benedicta. Maledictus
uir qui annuntiauit patri meo. dicens.
Natus e tibi puer masculus. & quasi
gaudio letificauit eum. Sit homo il
le ut sunt ciuitates quas subuertit
dominus. & non penituit eum. Audi
at clamorem mane. & ululatum in tpre
meridiano. qui non interfecit me a
ulua. ut fuisset michi mater mea se
pulcrum. et uulua eius conceptus
eternus. Quare de ulua egressus
sum. ut uiderem laborem & dolorem. &
consumerentur in confusione dies mei.

Verbum quod factum e ad
ieremiam a domino. quan
misit ad eum rex sedechi
as filius melchie. & sa
phoniam filium maasie sacerdotem. di
cens. Interroga pro nobis dominum. q;
nabucodonosor rex babylonis pugnat
aduersus nos. si forte faciat dominus
nobiscum sm omnia mirabilia sua. & re
cedat a nobis. Et dixit ieremias ad
eos. Sic dicetis ezechie. Hec dicit do
minus israel. Ecce ego conuertam uasa bel
li. que in manibus uestris sunt. & quibꝫ uos
pugnatis aduersus regem babylonis
& caldeos qui obsident uos in circuitu. &
muros. & congregabo ea in medio ciui
tatis huius. Et debellabo ego uos in ma
nu extenta. & brachio forti. & in furore &
in indignatione. & in ira grandi. & percu
tiam habitatores huius ciuitatis. Homines
& bestie pestilentia magna morientur. &
Et post hec ait dominus. dabo sedechi
am regem iuda. & seruos eius & populum
eius. & qui derelicti sunt in ciuitate hac
a peste & gladio & fame. in manu nabu
chodonosor regis babylonis. & in manu
inimicorum eorum. & in manu quarens
tium animas eorum. & percutiet eos in
ore gladii. & non flectetur. nec parcet nec
miserebitur. Et ad populum hunc
dices. Hec dicit dominus. Ecce ego
do uobis uiam uite. & uiam mortis. &
Qui habitauerit in urbe hac morietur. &
gladio. & fame & peste. Qui aũt egres
sus fuerit. & transfugerit ad caldeos q
obsident eos. Viuet. & erit ei anima sua
quasi spolium. posui enim faciem meam
super ciuitatem hanc in malum. & non
in bonum. ait dominus. In manu re
gis babylonis dabitur. & exuret eam
igni. Et domui regis iuda. Audite
uerbum domini domus dauid. Hec
dicit dominus. Judicate mane iudi
cium. & eruite ui oppressum de manu
calumniantis. ne forte egrediatur ut
ignis indignatio mea. & succendatur.
& non sit qui extinguat propter malitiam
studiorum uestrorum. Ecce ego
ad te habitatricem uallis solitudo atqꝫ
campestris. ait dominus. Qui dici
tis. quis percutiet nos. & quis ingre

VEREMIE

dicit dominus mihi: Et visitabo sup
nos uirgta fructuum studiorum uor
dicit dominus. & succendam ignem
in saltu eius. & deuorabit omnia in
circuitu eius.

Et dicit dominus. Descen
de in domum regis iuda.
& loqueris ibi uerbum hoc
& dices. Audi uerbum dñi
regis iuda. qui sedes super solium dauid
ipse & fili tui. & populus tuus qui ingre
dimini per portas istas. Hec dicit dñs.
Facite iudicium & iustitiam. & libera
te uim oppressum de manu calumniato
ris. & aduenam & pupillum & uiduam
nolite contristare. nec opprimatis inique
& sanguinem innocentem ne effundatis
in loco isto. Si enim facientes feceritis
uerbum istud. ingredientur per portas
domus huius reges sedentes de gre
dauid super thronum eius. & ascen
tes curribus & equis ipse & filii & populus
eorum. Quod si non audieritis uerba hu
ius memetipso iurauit dicit dominus.
quia in solitudinem erit domus hec.
Quia hec dicit dominus. super domum
regis iuda. Galaad tu mihi caput
libani. si non ponam te solitudinem.
urbes inhabitabiles. Et sanctificabo super
te interficientem uirum & arma eius. &
succident electas cedros tuas. & proicient
in ignem. Et pertransibunt
gentes multe per ciuitatem hanc. et
dicet unusquisque proximo suo. Quare
fecit dominus sic ciuitati huic grandi.
Et respondebunt. Eo quod dereliquerint
pactum domini dei sui. & adorauerint
deos alienos. & seruierint eis. Nolite
flere mortuum. nec lugeatis super eum
fletu. Plangite eum qui egreditur.
quia non reuertetur ultra. nec uidebit
terram nativitatis sue. Quia dicit dñs
dominus ad sellum. filium iosie regis
iuda. qui regnauit pro iosia patre suo.
qui egressus est de loco isto. Non reuer
tetur huc amplius. sed in loco ad quem
transtulerunt eum ibi morietur. & terram
istam non uidebit amplius. Qui
edificat domum suam in iniustitia &
cenacula sua non in iudicio. Amicum
suum opprimet frustra. & mercedem
eius non reddet ei. Qui dicit. Edi
ficabo mihi domum latam. & cena
cula spatiosa. Qui aperit sibi fene
stras. & facit laqueata cedrina. pin
gitque sinopide. Numquid regnabis
quia conferis te cedro? Pater tuus. nun
quid non comedit & bibit. & fecit iu
dicium & iustitiam. tunc cum bene
erat ei? Iudicauit causam pauperis & e
geni. tunc bonum fuum. Numquid non
ideo. quia cognouit me dicit dominus?
Tui uero oculi & cor ad auaritiam. &
ad sanguinem innocentem fundendum
& ad calumniam. & ad cursum mali ut
operis. Propterea hec dicit dominus ad
ioachim filium iosie regem iuda.
Non plangent eum. ue fratri & ue so
ri. non querentur ei. ue domino &
ue inclite. Sepultura asini sepelietur
putrefactus & proiectus extra portas
ierusalem. Ascende libanum & clama. &
in basan da uocem tuam. & clama ad a
transeuntes. quia contriti sunt omnes
amatores tui. Locutus sum ad te in
habundantia tua. Dixisti. Non audiam.
Hec est uia tua ab adolescentia tua.
quia non audisti uocem meam. Omnes
pastores tuos pascet uentus. & amato
res tui in captiuitatem ibunt. Et tu
confunderis & erubescas ab omni mali
tia tua. que sedes in libano. & nidifica
in cedris. Quomodo gemuisti cum
uenissent tibi dolores. quasi dolores
parturientis. Uiuo ego dicit dominus
quia si fuerit iechonias filius ioachim
regis iuda. anulus in manu dextera
mea. inde auellam eum. Et dabo te
in manu querentium animam tuam.
& in manu quorum formidas faciem. &
in manu nabuchodonosor regis ba
bilonis. & in manu chaldeorum. Et mit
tam te & matrem tuam que genuit te
in terram alienam in qua non estis
nati. ibique morietur. & in terra ad
quam ipsi leuant animam suam. ibi
reuertentur illuc non reuertentur.
Numquid uas fictile atque pontificum ui
stre iechonias? Numquid uas absque
omni uoluptate? Quare abiecti sunt
ipse & semen eius. & proiecti in terram.
quam ignorauerunt? Terra terra

ra. audi verbum dñi. hec dicit dñs. Scribe tibi virum istum lem. virum qui in diebus suis non p sperabitur. hec enim erit ui de scie cius qui sederit super solium dauid. 7 potestatem habet in ultra ultra.

Et pastores qui dispergunt 7 dilacerant gregem pascue mé. dicit dñs. ideo hec dicit dñs deus isr'. ad pastores qui pascunt populum meum. Vos dispersistis gregem meum. 7 eiecistis eos. 7 non visitastis eos. Ecce ego visitabo super uos malitiam studiorum uestrorum. ait dñs. Et ego congregabo reliquias gregis mei de omnibus terris. ad quas eiecero eos illuc. 7 reducam eos ad ouile suu. 7 crescent et multiplicabuntur. Et suscitabo super eos pastores. 7 pascent eos. Non formidabunt ultra. 7 non pauebunt. 7 nullus queretur et numero dicit dñs. Ecce dies ueniunt dicit dñs. 7 suscitabo dauid germen iustum. 7 regnabit rex 7 sapiens erit. 7 faciet iudicium 7 iustitiam in terra. In diebus illis saluabitur iuda. 7 isr' habitabit confidenter. Et hoc é nomen quod uocabunt eum. dominus iustus noster. Propterea ecce dies ueniunt dicit dñs. 7 non dicent ultra uiuit dominus. qui eduxit filios isr' de terra egypti. Sed uiuit dominus qui eduxit. 7 adduxit semen domus isr' de terra aquilonis. 7 de cunctis terris ad quas eieceram eos illuc. 7 habitabunt in terra sua. Ad prophetas. Contritum é cor meum in medio mei. 7 timuerunt omnia ossa mea. Factus sum quasi ui ebrius. 7 qui homo madidus uino a facie dñi. 7 a facie uerborum sanctorum eius. quia adulterio repleta é terra. quia a facie maledictionis luxit terra. arefacta sunt pascua deserti. Factus é cursus eorum malus. 7 fortitudo eorum dissimilis. Propheta namq; 7 sacerdos polluti sunt. 7 in domo mea uidi malum eorum ait dominus. Propterea uia eorum erit quasi lubricum in tenebris. Impellentur enim 7 corruent in ea. afferam enim super eos mala. annum uisitationis eorum. ait dominus. Et in prophetis samarie uidi fatuitatem. Et prophetabant in baal. 7 decipiebant populum meum isr'. Et in prophetis ierusalem uidi similitudinem adulteri. 7 iter mendacii. Et confortauerunt manus pessimorum. ut non reuerteretur unusquisq; a malitia sua. Facti sunt michi omnes sodoma. 7 habitatores eius quasi gomorra. Propterea hec dicit dominus exercituum ad prophetas. Ecce ego cibabo eos absinthio. 7 potabo eos felle. A prophetis enim ierusalem. é egressa pollutio super omnem terram. Hec dicit dominus exercituum. Nolite audire uerba prophetarum. qui prophetant uobis. 7 decipiunt uos. uisionem cordis sui loquuntur. non de ore domini. Dicunt his qui blasphemant me. loquitur dominus. Pax erit uobis. Et omni qui ambulat in prauitate cordis sui dixerunt. Non ueniet super uos malum. Quis enim astitit in consilio domini. 7 uidit 7 audiuit sermonem eius. Quis attendit uerbum illius 7 audiuit. Ecce turbo domini indignationis egredietur. 7 tempestas erumpens super caput impiorum ueniet. Non reuertetur furor domini usq; dum faciat. 7 usq; dum consummet cogitationem cordis sui. In nouissimis diebus intelligentia consilium eius. Non mittebam prophetas. 7 ipsi currebant. non loquebar ad eos 7 ipsi prophetabant. Si stetissent in consilio meo. 7 nota fecissent uerba mea populo meo. auertissent utique eos a uia sua mala. 7 a pessimis cogitationibus suis. Numquid deus iuxta ego sum dicit dominus. 7 non deus de longe. Et occultabitur uir in abscondito 7 ego non uidebo eum dicit dominus. Numquid non celum 7 terram ego impleo. dicit dominus. Audiui quid dixerunt prophete. prophetantes in nomine meo mendacium. atque dicentes. Somnium somniauit. Usq; quo istud é in corde prophetarum. mendacium. 7 prophetantium seductiones cordis sui. Qui uolunt facere ut obliuiscatur populus meus nomis mei. 7

VE RE MI E

propt̃ somnia eorum que narrant unusquisq; ad proximum suum: sicut obliti sunt patres eorum nominis mei propt̃ baal. Propheta qui vult somnium narret somnium. qui habet sermonem meum. loquatur sermonẽ meum uere. Quid paleis ad triticum. dicit dñs? Nunquid non verba mea. sunt quasi ignis. dicit dominus. et quasi malleus conterens petram. Propterea ecce ego ad prophetas ait dominus. qui furantur verba mea unusquisq; a proximo suo. Ecce ego ad prophetas ait dominus qui assumunt linguas suas. et ainnt dicit dominus. Ecce ego ad prophetas somniantes mendacium ait dominus. qui narrauerunt ea. et seduxerunt populum meum in mendacio suo. et in miraculis suis. Cum ego non misissem eos. nec mandassem eis. qui nichil prosunt populo huic dicit dominus. Si autem interrogauerit te populus iste uel propheta aut sacerdos dicens. quod onus dominis ad eos. Vos estis onus. proicam quippe uos. dicit dominus. Et propheta et sacerdos. et populus qui dicit onus domini. uisitabo super uirum illum. et super domum eius. Hec dicetis unusquisq; ad proximum suum. et ad fratrem suum. Quid respondit dominus. et quid locutus est dominus. Et onus domini ultra non memorabitur. quia onus erit unicuiq; sermo suus. Et peruertistis verba dei uiuentis. dñi exercituum dei nri. Hec dices ad prophetam. Quid respondit tibi dominus. et quid locutus est dominus? Si autem onus domini dixeritis. propterea hec dicit dominus. Quia dixistis sermonem istum. onus domini. et misi ad uos dicens. Nolite dicere onus domini. propterea ecce ego tollam uos portans. et derelinquam uos et ciuitatem quam dedi uobis et patribus uestris a facie mea. et dabo uos in obprobrium sempiternum. et ignominiam eternam. que nunq; obliuione delebitur.

Ostendit michi dominus. et ecce duo calathi plenis ficis. positi ante templum dñi. postq; transtulit nabuchodonosor rex babylonis iechoniam filium ioachim regem iuda et principes iuda. et fabrum et inclusorem de hierusalem. et adduxit eos in babylonem. Et calathis unus. ficus habebat bonas nimis: ut solent ficus ee primi temporis. Et calathus unus habebat malas nimis que comedi non poterant eo q; essent male. Et dicit dominus ad me. Quid tu uides hieremia. Et dixi. Ficus bonas. bonas ualde. et malas. malas ualde. que comedi non possunt. eo q; sint male. Et factum est uerbum domini ad me dicens. Hec dicit dominus deus israel. Sicut ficus hec bone. sic cognoscam transmigrationem iuda. quam emisi de loco isto. in terram chaldeorum in bonum. Et ponam oculos meos super eos ad placandum. et reducam eos in terram hanc. Et edificabo eos et non destruam. et plantabo eos et non euellam. Et dabo eis cor ut sciant me. quia ego sum dominus. Et erunt michi in populum. et ego ero eis in deum. quia reuertentur ad me in toto corde suo. Et sicut ficus pessime que comedi non possunt eo q; sint male. Hec dicit dominus. sic dabo sedechiam regem iuda. et principes eius. et reliquias de hierusalem. qui remanserunt in urbe hac. et qui habitant in terra egypti. et dabo eos in uexationem afflictionemq; omnibus regnis terre. in obprobrium et in parabolam. et in prouerbium. et in maledictione in uniuersis locis. ad que eiecti eos. Et mittam in eos famem et pestem. donec consumantur de terra quam dedi eis. et patribus eorum.

Verbum quod factum est ad hieremiam de omni populo iude. in anno quarto ioachim filii iosie regis iude. ipse est annus primus nabuchodonosor regis babylonis. quod locutus est hieremias propheta ad omnem populum iude. et ad uniuersos habitatores hierusalem. dicens. A tertio decimo anno iosie filii amon regis iuda. usq; ad diem hanc. ipse est tertius decimus et uicesimus annus. factum est uerbum domini ad me. Et locutus sum ad uos de nocte surgens et loquens. et non audistis.

PROHE

Et misit dominus ad nos omnes ser-
nos suos prophetas consurgens diluculo
mittensq; et non audistis neq; inclina-
stis aures uras. ut audiretis cum
diceret. Reuertatur unusquisq; a
uia sua mala et pessimis cogitationib
uris. et habitabitis in terra quã dedi uob
pribus uris. a seculo et usq; in seculum.
Et nolite ire post deos alienos ut ser-
uiatis eis. adoretisq; eos. neq; me ad
iracundiam prouocetis in operibus
manuum uarum. et non affligã uos.
Et non audistis me dicit dominus
ut me ad iracundiam prouocaretis i
operib manuum uarum: in malum
uium. Propter hec dicit dominus ex
ercituum. Pro eo q non audistis uba
mea. ecce ego mittam et assumã omnes
tas cognationes aquilonis. ait dñus
et nabuchodonosor regem babilonis
seruum meum. et adducam eos super ter
ram istam. et super habitatores eius. et su
omnes nationes que in circuitu illi
sunt. Et interficiam eos. et ponã eos i
stuporem. et in sibilum. et in solitudine
sempiternas. Perdamq; ex eis uocem
gaudij et uocem letitie. uocem sponsi et
uocem sponse. uocem molentis et lumẽ lu
cerne. Et erit uniuersa terra eius in
solitudinem et in stuporem. Et seruient
omnes gentes iste regi babylonis lx̃
annis. Cumq; impleti fuerint lxx. a
anni. uisitabo super regem babylonis
et super gentem illam dicit dominus
iniquitatem eorum. et super terrã chal
deorum. et ponam illam in solitudines
sempiternas. Et adducam super terrã
illam omnia uerba mea que locutus
sum ad eam omne quod scriptum e
in libro isto. Quecumq; prophauit
ieremias adu̇ersus omnes gentes q
fuerunt eis. cum ẽent gentes multe
et reges magni. Et retribuam eis sedi
operi eorum. et sm facturã manuum suar
Quia sic dicit dominus exercituum
deus isrl. Sume calicem uini furoris
huius de manu mea. et propinabis
de illo cunctis gentibus ad quas ego mit
tam te. Et bibent et uacillabunt et in
sanient a facie gladij quam ego mit
tam inter eos. Et accepi calicem de
manu domini. et propinaui cunctis gẽtib
ad quas misit me dominus. ierlm et ci
uitatibus iude et regibus eius. et principib
eius. ut darem eas in solitudinem et in
stuporem et in sibilum et in maledictio
nem sicut est dies ista. pharaon regi
egypti. et seruis eius et principibus eius
et omni populo eius. et uniuersis gẽti
bus. cunctis regibus terre phyliston. et
ascalonis. et gazae. et accaron. et reliquis
azoti. ydumee et moab. et filiis ammon.
et cunctis regibus tyri. et cunctis regibus syd
nis. et regibus terre insularum. qui sunt
trans mare. et dedan et thema. et buz et
uniuersis qui attonsi sunt in comas.
et cunctis regibus arabie. et cunctis regibus occi
dentis qui habitant in deserto. et cunctis regi
bus zambri. et cunctis regibus helam. et cunctis
regibus medorum. et cunctis regibus aquilo
de prope et de longe. unicuiq; contra fra
trem. et omnibus regnis terre. que sup
faciem eius. Et rex sesach bibet post
eos. Et dices ad eos. hec dicit dñs
exercituum. deus isrl. Bibite et ebri
amini. et uomite et cadite. nec surgatis
a facie gladij quem ego mittam inter
uos. Cumq; nolu erint accipere cali
cem de manu tua. ut bibant. dices ad
ad eos. hec dicit dominus exercituum
Bibentes bibetis. quia ecce in ciuitate
in qua inuocatum est nomen meum
ego incipio affligere. et uos quasi in
nocentes impunes eritis. Non eritis
impunes. Gladium enim ego uoco super
super omnes habitatores terre. dicit do
minus exercituum. Et tu prophetabis
ad eos omnia uerba hec. et dices ad
illos. Dominus de excelso rugiet. et de
habitaculo sco suo dabit uocem suam.
Rugiens rugiet super decorem suum.
Celeuma quasi calcantium. super
uenit sonitus usq; ad extremum terre.
quia iudicium domino cum gentibus
iudicatur. ipse cum omni carne. impios
tradidit gladio. dicit dominus. hec
dicit dicit dominus exercituum. Ec
ce affligens egredietur de gente in gen
tem. et turbo magnus egredietur a fi
nibus terre. Et erunt interfecti do
mini die illo. a finibus terre usq; ad finibus

VEREMIE

cius. Non plangentur: nec non colligen
tur: nec sepelientur: in sterquilinium sup
ficiem terre iacebunt. Ululate pastores
et clamate: et aspergite vos cinere op
timates gregis: quia opleti sunt dies
vestri ut interficiamini et dissipationes ves
tre: et cadetis quasi vasa pretiosa. Et
peribit fuga a pastoribus: et ululatus ab
optimatibus gregis. Vox clamoris pa
storum: et ululatus optimatum gregis.
quia vastauit dominus pascua eorum
et tenuerunt aula pacis: a facie ire
furoris domini. Derelquit quasi
leo tabernaculum suum: quia fca est
terra eorum in desolationem a facie
me columbe: et a facie me furoris dei.

In principio regni ioachim filij iosie re
gis iuda: factum est verbum
istud ad ieremiam: ad dicendum
dicens. Hec dicit dominus. Sta in
atrio domus domini: et loquere ad om
nes ciuitates iuda de quibus ue
niunt ut adorent in domo domini. om
nes sermones quos ego mandauit
tibi ut loquaris ad eos: noli subtrahere
verbum. si forte audiant et reuertantur
unusquisque a uia sua mala: et penitea
me mali quod cogitauit facere eis: pp
malitiam studiorum eorum. Et di
ces ad eos. Hec dicit dominus. Si
non audieritis me: ut ambuletis in
lege mea quam dedi uobis: ut audi
tis sermones seruorum meorum pphaa.
quos ego misi ad uos de nocte et sur
gens et diligens: et non audistis: ea
bo domum istam sicut silo: et urbem
hanc dabo in maledictionem cunctis
gentibus terre. Et audierunt sacer
dotes et prophe et omnis populus ieremi
am loquentem verba hec in domo
domini. Cumq; opleuisset ieremias
loquens omnia verba. que precepit
ei deus ut loqueretur ad uniuersum
populum: apprehenderunt eum sa
cerdotes et prophete et omnis populus
dicentes. Morte morieris. Quare
prophauit in nomine domini dicens
Sicut silo erit domus hec et urbs ist
desolabitur. eo q; non fuerit habitator. Et
congregatus e populus omnis adver

sum ieremiam in domo domini. Et
audierunt principes uerba hec
et ascenderunt de domo regis in dom
dominj. et sederunt in introitu porte
dei noue. Et locuti sunt sacerdotes
et prophe ad principes et ad omnem
populum: dicentes. Iudicium mor
tis huic. quia prophauit aduersus
ciuitatem istam. sicut audistis auri
bus. Et ait ieremias ad omnes prin
cipes. et ad uniuersum populum: dices.
Dominus misit me ut prophetarem ad
domum istam. et ad hanc ciuitatem oia
uerba que audistis. Nunc ergo bonas
facite uias uras et studia ura. et audi
te uocem domini dei uri. et penitebit dns
mali quod locutus e aduersum uos.
Ego aut ecce in manibus uris sum. et
facite michi quod bonum et rectum e
in oculis uris. Verumtn scitote et reco
gnoscite: q; si occideritis me. sanguis
innocentem tribuetis uos metipsos.
et ciuitatem istam. et habitatores ei.
In ueritate enim misit me dominus
ad uos. ut loquerer in auribus uris om
nia uerba hec. Et dixerunt princip
et omnis populus. ad sacerdotes et pro
phetas. Non e iudicium mortis. quia in nomine domini dei uri lo
cutus e ad nos. Surrexerunt ergo qui
dam de senioribus terre. et dixerunt ad uni
uersum populum loquentes. Micheas de
morasthi fuit prophetans in diebus ezechie
regis iuda. et ait ad omnem populum
iuda dicens. Hec dicit dominus exer
cituum. Sion quasi ager arabitur. et
ierusalem in aceruum lapidum erit. et mons
domus in excelsa siluarum. Numquid
morte occiderunt eum ezechias rex
iuda. et omnis iuda. Numquid non ti
muerunt dominum. et deprecati sunt faci
em domini. et penituit dominum mali quod
locutus fuerat aduersus eos. Itaq; nos
facimus grande malum hec etiam
animas nras. fuit quidam uir prophe
in nomine domini. urias filius semei
de cariathiarim. et prophetauit aduersus
ciuitatem istam. et aduersum terram
hanc. iuxta uniuersa uerba ieremie
Et audiuit rex ioachim et omnes
potentes et principes eius uerba hec:

7 quesiuit rex interficere eum. Et audiuit burias 7 timuit: fugitq; 7 ingressus è egiptum. Et misit ioachim rex uiros in egiptum. helchamá filium achobor 7 uiros cum eo in egiptum. 7 eduxerunt buriam de egipto. 7 adduxerunt eum ad regem ioachim. Et percussit eum gladio. 7 proiecit cadauer eius in sepulcris uilium ignobilis. Igitur manus achom filij saphan fuit cum ieremia ut non traderet in manus populi 7 interficeret eum. In principio regni ioachim filij iosie regis iuda. factum é uerbum istud ad ñ

XXVII

Et dicit dominus ad me. Fac tibi uincula 7 cathenas 7 pones eas in collo tuo. 7 mittes eas ad regem edom. 7 ad regem moab 7 ad regem filiorum amon. 7 ad regem tyri. 7 ad regem sydonis. in manu nuntiorum qui uenerunt hierosolimam ad sedeciam regem iuda. 7 precipies eis. ut ad dominos suos loquantur. hec dicit dominus exercituum deus israhel hec dicetis ad dominos uestros. Ego feci terram. 7 homines 7 iumenta. que sunt super faciem terre. in fortitudine mea magna. 7 in brachio meo extento. 7 dedi eam ei qui placuit in oculis meis. Et nunc itaq; ego dedi omnes terras istas. in manu nabuchodonosor regis babylonis seruum meum. Insuper 7 bestias agri dedi ei. ut seruiant illi. 7 seruient ei gentes omnes. 7 filio eius 7 filio filij eius. donec ueniat tempus terre eius 7 ipsi. 7 multe gentes multi 7 reges magni. Gens autem regnum q̃ nõ fecerit nabuchodonosor regi babylonis. 7 qui cervicem non submiserit colum suum sub iugo regis babylonis 7 in gladio 7 in fame 7 in peste uisitabo super gentem illam ait dominus. donec consumam eos in manu eius. Vos ergo nolite audire prophetas uestros. 7 diuinos 7 somniatores. 7 augures 7 maleficos qui dicunt uobis. 7 non seruietis regi babylonis. quia mendacium prophetant uobis. ut longe faciant uos de terra uestra. 7 eiciant uos de terra uestra. 7 eiciant 7 pereatis. Porro gens que submiserit cervicem suam sub iugo regis babylonis 7 seruierit ei. dimittam eam in terra sua. dicit dominus. 7 colet eam. 7 habitabit in ea. Et ad sedeciam regem iuda locutus sum secundum omnia uerba hec dicens. Submittite colla uestra sub iugo regis babylonis. 7 seruite ei. 7 populo eius 7 uiuetis. Quare morieminí tu 7 populus tuus gladio. 7 fame 7 peste sicut locutus é dominus ad gentem que seruierit regi babylonis? Nolite audire uerba prophetarum dicentium uobis. non seruietis regi babylonis. quia mendacium ipsi loquuntur uobis. quia non misi eos ait dominus. Et ipsi prophetant in nomine meo mendacium. ut eiciam uos. 7 pereatis uos 7 prophete. qui uaticinantur uobis Et ad sacerdotes. 7 ad populum istum. locutus sum dicens. Hec dicit dominus Nolite audire uerba prophetarum uestrorum. qui prophetant uobis dicentes. Ecce uasa domini reportentur de babylone. nunc cito. Mendacium enim prophetant uobis. Nolite ergo audire eos. seruite regi babylonis 7 uiuite. Quare desertam hanc ciuitatem in solitudinem? Et si prophete sunt. 7 é uerbum domini in eis: occurrant domino exercituum. ut non ueniant uasa. que derelicta fuerunt in domo domini. 7 in domo regis iuda. 7 in hierusalem in babylonem. Quia hec dicit dominus exercituum ad columnas. 7 ad mare 7 ad bases. 7 ad reliquum uasorum que remanserunt in ciuitate hac. que non tulit nabuchodonosor rex babylonis. cum transferret iechoniam filium ioachim regem iuda 7 hierusalem in babylonem. 7 omnes optimates iuda 7 hierusalem. Quia hec dicit dominus exercituum deus israhel. ad uasa que derelicta sunt in domo domini et in domo regis iuda 7 hierusalem. 7 in babylonem transferentur. 7 ibi erunt usq; ad diem uisitationis sue. dicit dominus. Et asferri faciam ea. et reducam in locum istum

VE RE HIE

Et fcm̃ e m anno illo.m
principio regn̄ ſedechie
regis iuda.m anno quarto
m menſe quinto.dixit ad
me ananias filius azur propheta de
gabaon in domo domini coram sacer
dotib7 omni populo dicens.hec di
cit dominus exercituum deus iſrl'.
Contriui iugum regis babylonis.
Adhuc duo anni dierum.7 ego re
ferri faciam ad locum iſtum omnia va
sa domini.que tulit nabuchodonoſor
rex babylonis de loco iſto.7 transtuli
ca in babylonem.Et iechonias filī
um ioachim regem iude.7 omnem
transmigrationem iude.qui ingſſi
in babylonem.Ego inquam ad locꝫ
iſtum.ait dominus.Conteram eni
iugum regis babylonis. Et dixit je
remias ad ananiam prophām in oc
lis sacerdotum.7 in oculis omnis po
puli.qui stabant in domo domini.Et
ait jeremias propha.Amen.Sic fa
ciat dominus.Suscitet dominus ver
ba tua que prophasti ut referantur va
sa in domum domini.7 omnis trans
migratio de babylone ad locum iſtū.
Verumtamen audi verbum hoc qđ ego
loquor in auribus tuis.7 in auribus om
nis populi. Prophete qui fuerunt
ante me 7 te ab initio.7 prophāuerūt
super terras multas.7 super regna ma
gna.de prelio 7 afflictione 7 de fame.
propha qui vaticinatus e pacem.cū
venerit verbum eius.tunc sciet7 p
propha que misit dominus in veritꝫ
te.Et tulit ananias propha catenā
de collo ieremie prophē.7 confregit eā.
Et ait ananias in conspectu omnis pp.
dicens.hec dicit dominus.Sic con
gam iugum nabuchodonoſor regis
babylonis.post duos annos dierum
de collo omnium gentium.Et abiit
ieremias in viam suam.Et fcm̃ e
verbum domini ad ieremiam pōſt
confregit ananias propha catenam d
collo ieremie prophete:dicens.Va
de 7 dices ananie.hec dicit domin9
Catenas ligneas contriuisti.7 facies
pro eis catenas ferreas.Quia hec
dicit dominus exercituum de iſrl'.
Jugum ferreum posui super collum
omnium gentium istarum:ut ſuiant
nabuchodonoſor regi babylonis.et
servient ei.Insuper 7 bestias terre de
di ei.Et dixit ieremias propha ad
ananiam propham.Audi anania.
Non misit te dominus.7 tu confidere
fecisti populum istum in mendacio.
Propterea hec dicit dominus.Ecce mit
to te a facie terre.hoc anno morieris.Do
ne:sum enim dominum locutus es.
Et mortuus e ananias anno illo.m
se septimo.

Hec sunt verba libri q̄
misit jeremias propheta
de ierlm ad reliquias sem
orum transmigrationis.
7 ad sacerdotes 7 prophas.7 ad omnē
populum quem transduxerat nabu
chodonoſor de ierlm in babylonem
postq̄ egressus e iechonias rex.7 dña
7 eunuchi 7 principes iuda de ierlm.7
fabri 7 inclusor de ierlm.in manu ela
sa filij saphan.7 gamarie filij helchie.
quos misit sedechias rex iuda.7 nabu
chodonoſor regem babylonis in babi
lonem:dicens. Hec dicit dominus e
xercituum deus iſrl'.omni transmigra
tioni quam transtuli de ierlm in babi
lonem.Edificate domos 7 habitate.et
plantate ortos.7 comedite fructum
eorum.Accipite uxores 7 generate fili
os 7 filias.7 date filijs vris uxores.et
filias vras date viris.7 pariant filios
7 filias.7 multiplicami ibi.7 nolite esse
pauci numero.Et querite pacem ci
vitatis.ad quam transmigrare vos fe
ci.7 orate pro ea ad dominum.quia i
pace illius erit pax vobis. Hec enim
dicit dominus exercituum deus iſrl'.
Non vos seducant prophe vri qui sunt
in medio vrm.7 divini vri.7 ne attē
datis ad somnia vra que vos somnia
tis.qui falso vobis prophant vobis in
nomine meo.7 non misi eos dicit dō.
Quia hec dicit dominus.Cum cepe
rint impleri in babylone lxx annis
visitabo vos.7 suscitabo super vos ver
bum meum bonum.ut reducā vos
ad locum istum. Ego enim scio cogi
tationes quas cogito super vos dicit

PRO PHE TE

dominus. cogitationes pacis 7 non
afflictionis. ut det uobis finem et
patientiam. Et inuocabitis me. 7 ibi
tis. 7 adorabitis me. 7 ego exaudiam
uos. Quaeretis me 7 inuenietis cum
quesieritis me in toto corde uro. 7 inue
niar a uobis. dicit dominus. Et reduc
cam captiuitatem uram. 7 congregabo uos
de uniuersis gentibus. 7 de cunctis locis ad
quae ego expuli uos dicit dominus
7 reuertam uos faciam de loco ad quem
transmigrare uos feci. quia dixistis. Su
scitabit dominus nobis prophetas
in babilone. Quia haec dicit dominus
ad regem qui sedet super solium dauid.
7 ad omnem populum habitatorem urbis
huius. ad fratres uros qui non sunt e
gressi uobiscum in transmigrationem
haec dicit dominus exercituum. Ecce
mittam gladium in eos. 7 famem et
pestem. 7 ponam eos quasi ficus ma
las quae comedi non possunt. eo quod
pessime sint. Et persequar eos in gla
dio 7 fame. 7 pestilentia. 7 dabo eos in
uexationem uniuersis regnis terre. i
maledictionem 7 in stuporem. 7 in sibilum
7 in obprobrium cunctis gentibus ad quas
eiciam eos. eo quod non audierint uerba
mea. dicit dominus quae misi ad eos
per seruos meos prophetas de nocte con
surgens 7 mittens. 7 non audistis dicit
dominus. Vos ergo audite uerbum domini
omnis transmigratio quam emisi de
hierusalem in babilonem. Haec dicit dominus
exercituum deus israhel. ad achab filium co
lie. 7 ad sedechiam filium maasie. qui
prophetant uobis in nomine meo men
dacium. Ecce ego tradam eos in manu
nabuchodonosor regis babilonis. 7 per
cutiet eos in oculis uris. 7 assumetur
ex eis maledictio omni transmigrato
ni urbis quae in babilone est dicentium.
Ponat te dominus sicut sedechiam. 7
sicut achab. quos frixit rex babilonis
in igne. pro eo quod fecerint stultitiam in
israhel. 7 mechati sint uxores amicorum
suorum. 7 locuti sint uerbum in nomine
meo mendacium. quod non mandaui
eis. Ego sum uidens 7 testis. dicit dominus.
Et ad semeiam nehelamitem dices.
Haec dicit dominus exercituum deus israhel.

pro eo quod misisti in nomine tuo libros ad
omnem populum qui est in hierusalem. 7 ad so
phoniam filium maasie sacerdotem. 7 ad
uniuersos sacerdotes dicens. Dedit do
minus te sacerdotem pro ioiada sacerdote. ut
sis dux in domo domini. super omnes
uirum arreptitium 7 prophantem. ut
mittas eum in nerium 7 in carcerem.
Et nunc quare non increpasti hieremiam
anathotitem qui prophetat uobis. Qua
super hoc misit ad nos in babylonem. di
cens. Longum est. Edificate domos 7
habitate 7 plantate ortos. 7 comedite fru
ctus eorum. Legit ergo sophonias
sacerdos librum istum in auribus hie
remie prophete. Et factum est uerbum dni
ad hieremiam dicens. Mitte ad omnem
transmigrationem. dicens. Haec dicit
dominus ad semeiam nehelamitem
pro eo quod prophetauit uobis semeias.
7 ego non misi eum. 7 fecit uos confidere
in mendacio. idcirco haec dicit dominus
Ecce ego uisitabo super semeiam ne
helamitem. 7 super semen eius. Non
erit ei uir sedens in medio populi hu
ius. 7 non uidebit bonum quod ego
faciam populo meo. ait dominus. quia
praeuaricationem locutus est aduersum
dominum.

Verbum quod factum est
ad hieremiam a domino dicens.
Haec dicit dominus deus israhel.
scribe tibi omnia uerba quae
locutus sum ad te in libro. Ecce enim
dies uenient dicit dominus. 7 conuer
tam conuersionem populi mei israhel 7 iuda. ait
dominus. Et adducam eos ad terram
quam dedi patribus eorum. 7 possidebunt
eam. Et haec uerba quae locutus est dns
ad israhel 7 ad iudam. Quia haec dicit dns.
Vocem tremoris audiuimus. formido
7 non est pax. interrogate 7 uidete. si
gignat masculus. Quare ergo uidi omnem
uirum manum super lumbum suum quasi
parturientis. 7 uersi sunt uniuersi uultus
facies in auriginem. Ve quia magna
est dies illa. nec est similis eius. Et tribu
lationis est iacob. 7 ex ipso saluabitur.
Et erit in die illa. ait dominus exercitu
um. conteram iugum eius de collo tuo. 7
uincula eius disrumpam. Et non ser

VEREMIE

bunam: et ampliue alieni. ſs fruent
domino deo ſuo. 7 dauid regi ſuo q̃s
ſuſcitabo eis. Tu ergo ne timeas ſ
ſerue meus iacob ait dominus. neq;
paueas iſrl'. Quia ecce ego ſaluabo
te de terra longinqua. 7 ſemen tuum
de terra captiuitatis eorum. Et rꝛi
tetur iacob 7 quieſcet. 7 erit homo
affluet. 7 non erit qui exterreat eum.
quia ego tecum ſum ait dominus. ſ
ut ſaluem te. Faciam enim conſumatiõ
nem in cunctis gentibus. in quibus diſſpſi
te. Te aũt non faciam in conſumatio
nem. ſs caſtigabo te in iudicio. ait ñ
tibi uideaꝛis innocuus. Quia hec dicit
dominus. Inſanabilis fracta tua. peſ
ſima plaga tua. Non è qui iudicet
iudicium tuum. ad alligandum. ſ
curationum medicina non è tibi. Dꝛ
amatores tui oblii ſunt tui. te non
querunt. Plaga enim inimici percuſſi
te caſtigatione crudeli. propter mul
titudinem iniquitatis tue. dura fra
ſunt peccata tua. Quid clamas ſuper
contritione tua. Inſanabilis è dolor
tuus. propter multitudinem iniquitatꝫ
tue. 7 propter dura peccata tua. feci hec t.
ſ propter ea omnes qui comedunt te
uorabuntur. 7 inimici tui hoſtes tui in
captiuitatem ducentur. 7 qui te ſpo
liant ſpoliabuntur. cunctoſq; predatoꝛe
tuos dabo in predam. Reducã enim
cicatricem tibi. 7 a uulneribus tuis ſa
nabo te. dicit dominus. quia electi
uocauerunt te ſyon. hec è que non
curabat requirente. hec dicit dñs.
Ecce ego conuertam captiuitatem tabernaculoꝝ iacob. 7 tabernaculis eius miſeꝛ
bor. Et edificabitur ciuitas in ex
celſo ſuo. 7 templum uxta ordinẽ
ſuum ſtabit. egredietur de eis
laus. uoxq; ludentium. Et multi
plicabo eos 7 non imminuentur. glo
rificabo eos. 7 non attenuabuntur. Et
erunt filij eius ſicut a principio. et
cetus eius coram me permanebit. Et
uniuerſos aduerſus eos omnes qui tribu
lant eum. 7 conturbant eius excoꝛpn
cipe de medio eius producam. 7 ap
plicabo eum 7 accedet ad me. Quis
enim iſte è qui applicet cor ſuum
ut appropinquet michi. ait dñs.
Et eritis michi in populum. 7 ego
ero uobis in deum. Ecce turbo dñi
furor egrediens. procella ruens. in
capite impiorum requieſcet. ſ ñ
tornabit furor indignationis dominꝫ
donec faciat 7 ſtatuat cogitationem
cordis ſui. in nouiſſimo dierum in
telligens ea

XXXI

In illo tpe ait dominus.
ero deus uniuerſe cog
nationi iſrl'. 7 ipſi erunt
michi in populum. hec
dicit dominus. Inuenit gratiam in de
ſerto. populus qui remanſerat gla
dio. Vadet ad requiem ſuam iſrael.
Longe dominus apparuit michi. Et
in caritate perpetua dilexi te. ideo at
traxi te miſerans. Hedificabo te. 7 edificaberis uirgo iſrl'. Ado
huc ornaberis tympanis tuis. 7 egre
dieris in choro ludentium. Adhuc
plantabis uineas in montibus ſama
rie. Plantabunt plantantes 7 dona
bunt non uindemiabunt. Quia
enim dies in qua clamabunt custodes
in monte effraym. Surgite 7 aſcen
damus in ſyon ad dominum deum
nim. quia hec dicit dñs. Exultate lę
titia iacob. 7 iubilate ante caput gen
tium. personate 7 dicite. Saluum fac
populum tuum: reliquias iſrl'. Ecce
ego adducam eos de terra aquilonis.
7 congregabo eos ab extremis terre. inter
quos erunt cecus 7 claudus. 7 pregnans
7 pariens simul. cetus magnus reuer
tentium huc. In fletu uenient. 7 in
miſericordia deducam eos. 7 adducã eos
per torrentes aquarum in uia recta.
7 non impingent in ea. Quia factus
ſum iſrael patri. 7 ephraym primo
genitus meus è. Audite uerbum dñi
gentes. 7 annunciate in inſulis. q̃
procul fuerit. 7 dicite. Qui diſperſit
iſrael congregabit eum. 7 cuſtodiet eꝫ
um ſicut pastor gregem ſuum. Re
demit enim dominus iacob. 7 liberã
bit eum de manu potentioris. Et ue
nient 7 laudabunt in monte ſyon. 7
affluent ad bona domini ſuper frumẽ
to 7 uino 7 oleo. 7 fetu pecoꝝ 7 ar

mentorum. Erit q̃ anima eorũ q̃si
ortus uirgultus. ↄ nulla non eſurient
Tunc letabitur uirgo in choro. iuue
nes ↄ ſenes ſimul. Et conuertam luc
tum eorum in gaudium. ↄ ſolabor
eos. ↄ lenificabo a tristitia ſua. Et ine
briabo animã ſacerdotum pinguedi
ne. ↄ populus meus bonis adimple
bitur. ait dominus. Hec dicit dñs
Vox in excelſo audita ẽ lamentatio
nis fletus ↄ luctus michel ploratus
filioꝝ ſuoꝝ. ↄ noluerunt conſolari ſuper
eos quia non ſunt. Hec dicit dñs.
Quieſcat uox tua a ploratu. ↄ oculi
tui a lacrimis. quia merces ẽ operi
tuo. ait dominus. Et reuertentur
de terra inimici. ↄ ẽ ſpes nouiſſimis
tuis. ait dñs. Et reuertentur filii in
ad terminos ſuos. Audiens audiui
ephraym maſtigantẽ. Castigaſti
me ↄ doctus ſum quaſi
uitulus indomitus. Conuerte
me ↄ conuertar: quia tu dñs
deus meus. Postquã enim me ege
penitentiã ↄ poſtquã ostendiſti mihi
percuſſi femur meum. Confuſus ↄ
ſum ↄ erubui. quia ſuſtinui obprobri
um adoleſcentie mee. Si filius hoꝝ
nobilis mihi ephraym. ſi puer delica
tus. quia ex quo locutus ſum de
eo. adhuc recordabor eius. ſecun
do conturbata ſunt uiſcera mea ſuper eum.
miſericordia miſerebor eius. ait dñs.
Trane tibi ſpeculam pone tibi ama
ritudines. dirige cor tuum in uiam ↄ
directam. in qua ambulaſti. Reuer
tere uirgo iſrl reuertere ad ciuitates
tuas iſtas. uſq quo delicata diſſolue
ris filia uagatrix? Nã creauit dominus
nouum ſuper terram. femina circum
dabit uirum. Hec dicit dñs exerci
tuum deus iſrl. Adhuc uerbum iſtud
dicent in terra iuda. ↄ in urbibus eius
cum conuertero captiuitatem eorum. Be
nedicat tibi dominus pulchritudo
iuſtitie mons ſanctus. Et habitabunt
in eo iuxta ↄ omnes ciuitates eius
ſimul agricole ↄ migrantes greges.
Quia inebriaui animã laſſam. ↄ
omnem animam eſurientem ſatiaui
ideo quaſi de ſomno erectus ſum.
ↄ uidi ↄ ſomnus meus dulcis mihi
Ecce dies uenient dicit dominus.
ↄ ſeminabo domum iſrl ↄ domũ iud.
ↄ ſemine hominis ↄ ſemine iumentorum
Et ſicut uigilaui ſuper eos ut euelle
rem ↄ demolirer. ↄ diſſipарem ↄ diſpe
derem ↄ affligerem. ſic uigilabo ſuper
eos. ut edificem ↄ plantem. ait dñs.
In diebus illis non dicent ultra. patres
comederunt uuam acerbam ↄ dentes
filiorum obſtupuerunt: ſed unuſquiſq
in iniquitate ſua morietur. Omnis
homo qui comederit uuã acerbam.
obſtupeſcent dentes eius. Ecce di
es uenient dicit dominus. ↄ feriã
domui iſrl ↄ domui iuda fedus no
uum. non ſecundum pactum quod pepigi
cum patribus eorum in die qua apprehendi
manum eorum. ut educerem eos de
terra egypti. pactum quod irritum ↄ
fecerunt. ↄ ego dominabor eis. dicit
dominus. ſed hoc erit pactum ↄ
quod feriam cum domo iſrl. poſt di
es illos dicit dominus. dabo legem
meam in medio eorum. ↄ in corde
eorum ſcribam eam. ↄ ero eis in deũ
ↄ ipſi erunt mihi in populum. Et non
docebit ultra uir proximum ſuum. ↄ uir
fratrem ſuum dicens. Cognoſce dñm.
Omnes enim cognoſcent me a mi
nimo uſq ad maximum ait dñs.
quia propitiabor iniquitatibus eorum.
ↄ peccati eorum non ero memor amplius.
Hec dicit dñs: qui dat ſolem in lu
minare diei. ordinem lune ↄ ſtellarum
in lumine noctis. qui turbat mare ↄ
ſonant fluctus eius. dñs exercituum
nomen illi. Si defecerint leges iſte co
ram me. dicit dominus. tunc ↄ ſemẽ
iſrl deficiet. ut non ſit gens coram me
cunctis diebus. Hec dicit dominus. Si
menſurari poterunt celi deorſum. ↄ
inueſtigari fundamenta terre deorſum. ↄ
ego abiciam uniuerſum ſemen iſrl.
propter omnia que fecerunt. dicit dñs.
Ecce dies uenient dicit dñs. ↄ edifi
cabitur ciuitas domino a turre ana
neel uſq ad portam anguli. ↄ exibit
ultra norma menſure ſuper eius
ſuper collem gareb. ↄ circuibit goath
ↄ omnem uallem cadauerum ↄ cinerum.

VEREMIE

tumuersam regionem mortis. usq; ad portam terrentem ecdron. tusq; ad angulum portę equor orientalis. Ecce ego dabo ciuitatem istam in manu regis babyloniç. 7 capiet eam. 7 sedechias rex iuda non effugiet de manu chaldeorum. Sed tradendo tradet in manus regis babylonis. 7 loquetur os eius cum ore illius. 7 oculi eius oculos illius uidebunt. 7 in babylonem ducet sedechiam. 7 ibi erit donec uisitem eum. ait dominus. si autem dimicaueritis aduersus chaldeos nichil prosperum habebitis. Et dixit ieremias. Factum est uerbum dñi ad me dicens. Ecce hanameel filius sellum patruelis tuus. ueniet ad te dicens. Eme tibi agrum meum qui est in anathoth. tibi enim spectat hereditas 7 tu propinquus es. ut possideas. Intellexi autem q̃ uerbum domini est. 7 emi agrum ab hanameel filio patrui mei. qui est in anathoth. Et appendi ei argentum. vij. stateres 7 x. argenteos. et scripsi in libro 7 signaui. 7 adhibui testes. Et appendi argentum in statera 7 accepi librum possessionis signati 7 stipulationes 7 rata 7 signa forinsec. Et dedi librum possessionis baruch filio neri filij maasie. in oculis hanameel patruelis mei. 7 in oculis testium q̃ scripti erant in libro emptionis. in oculis iudeorum qui sedebant in atrio carceris. Et precepi baruch coram eis

dicens. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Sume libros istos. librum emptionis hunc signatum. 7 librum hunc qui apertus est. 7 pone illos in uasculo. ut permanere possint dies multos. Hec enim dicit dominus exercituum deus israel. Adhuc possidebunt agros domini 7 agri. 7 uinee in terra ista. Et oratum ad dominum postq̃ tradidi librum possessionis baruch filio neri. dicens. Heu heu. domine deus. Ecce tu fecisti celum 7 terram in fortitudine tua magna. 7 in brachio tuo extento. Non erit tibi difficile omne uerbum. qui facis misericordiam in milibus. 7 reddis iniquitatem patrum in sinu filiorum eorum post eos. Fortissime magne 7 potens. dominus exercituum nomen tibi. magnus consilio. 7 incõprehensibilis cogitatu. cuius oculi aperti sunt super omnes uias filiorum adam. ut reddas unicuiq; secundum uias suas. 7 secundum fructum adinuentionum eius. Qui posuisti signa 7 portenta in terra egipti. usq; ad diem hanc. 7 in israel 7 in hominibus. 7 fecisti tibi nomen sicut est die hac. 7 eduxisti populum tuum israel de terra egipti. in signis 7 portentis 7 in manu robusta. 7 in brachio extento 7 in terrore magno. 7 dedisti eis terram hanc quam iurasti patribus eorum. ut dares eis terram fluentem lacte 7 melle. 7 ingressi sunt 7 possederunt eam. 7 non obedierunt uoci tue. 7 in lege tua non ambulauerunt. Omnia que mandasti eis ut facerent. non fecerunt. 7 eue nerunt eis omnia mala hec. Ecce machinationes exercuerunt aduersum ciuitatem ut capiantur. 7 urbs data est in manus chaldeorum. qui pugnant aduersum eam. a facie gladij 7 famis 7 pestilentie. 7 quecunq; locutus es acciderunt. ut ipse cernis. Et tu dicis michi. domine deus. eme agrum argento. 7 adhibe testes. cum urbs data sit in manu chaldeorum. Et factum est uerbum dñi ad ieremiam dicens. Ecce ego dominus deus uniuerse carnis. Numquid mihi difficile erit omne uerbum? Propterea hec dicit dominus. Ecce ego tradam ciuitatem istam in manu chaldeorum. 7 in manu regis babylonis. 7 capiet e

PROPHETE

am. Et nement chaldei pcliantes i
adue:sum hanc ciuitatem. 7 succedet
eam igni. 7 cobuent eam 7 domos. in
quaꝝ tomanb⁹ sacrificabant baal.
7 libabant dijs alienis libamina ad
irritandum me. Filij enim isr'
7 filij iuda ingite: facientes malum i
oculis meis ab adolescentia sua. Filij
isr' qui usqꝫ nunc exacce:babant me
in opere manuum suaꝝ. dicit dñs.
quia in furo:e 7 in indignatione mea
fca ē michi ciuitas hec. a die qua ai
ferent⁹ a ꝯspectu meo. pp: malitiaꝫ
filio:um isr'. 7 filio:um iuda. quã fe
ce:unt ad irritandum pronocantes
me. ipi 7 reges eo:um 7 pncipes eo:
7 sacerdotes 7 pp̃le eo:um uiri iuda.
7 habitato:es ie:lim. Et ue:te:unt ad me
te:gã 7 non facies cum docerem eos
diluculo. 7 e:uditer. 7 nollent audi
re. ut acciperent disciplinam. Et po
suerunt ydola sua in domo in qua in
uocatum ē nomen meum: ut polluc
rent eam. Et edificaue:unt excelsa
baal que sunt in valle filij enon. ut
mittarent filios suos 7 filias suas mo
loch. quod non mandaui eis. nec ascẽ
dit in co:de meum. ut facerent abho:a
tionem hanc. 7 in pccm deducerent
iudam. Et nunc pp: ista. hec dicit
dominus deus isr' ad ciuitatem hanc
de qua uos dicetis q' tradet⁹ sit in manꝰ
regis babylonis in gladio 7 in pste 7
in fame. Ecce ego congregabo eos de u
niuersis te:ris ad quas eieci eos. i fu
ro:e meo 7 in ira mea. 7 in indignatiõe
grandi. 7 reducam eos ad locum istũ.
7 habitare eos faciam confidenter. 7 e:unt
michi in populum. 7 ego ero eis in
deum. Et dabo eis co:dem uiam. 7 una:
unam. ut timeant me uniuersis die
bus. 7 bene sit eis. 7 filijs eo:ꝝ post eos.
Et feriam eis pactum sempite:num.
7 non desinam eis bene facere. Et ti
mo:em meum dabo in co:de eo:um.
ut non recedant a me. Et letabo: su
per eis cum benefecero eis. 7 plantabo e
os in te:ra ista in ue:itate in toto co:
de meo. 7 in tota anima mea. Quia
hec dicit dominus. Sicut adduxi su
per populum istum. omne malum grande.

te. sic adducam super eos omne bonum
quod ego loquo: ad eos. Possidebunt
agri in te:ra ista. de qua uos dicitis q'
deserta sit. eo q' non remanse:rit homo
7 iumentum. 7 data sit in manu chaldeo:.
Agri pecunia ementur. 7 scribentur in
libris. 7 obsignabunt. testes
adhibebuntur in te:ra beniamin. 7 in
circuitu ie:lim. 7 in ciuitatibus iuda. 7 in
ciuitatibus montanis. 7 in ciuitatibus
campestribus. 7 in ciuitatibus que ad au
strum sunt. quia conuertam captiui
tatem eo:um ait dñs.

Factum ē ue:bum domi
ad ieremiam secundo. cum
adhuc clausus ẽt in atri
o carce:is dicens. Hec dicit
dominus. qui fecit me. et formauit me
illud parare. dominus nomen eius. I
Clama ad me 7 exaudiam te. 7 annũ
tabo tibi grandia 7 firma que nescis
quia hec dicit dominus deus isr' ad
domos urbis huius. 7 ad domos regis
iuda. que destructe sunt. 7 ad munitio
nes. 7 ad gladium uenientium ut di
micent cum caldeis. 7 impleant eas
cadaueribus hominũ. quos percussi in fu
ro:e meo. 7 in indignatione mea. absco
dens faciem meam a ciuitate hac. pp
omnem malitiam eo:um. Ecce ego ob
ducam eis cicatricem 7 sanitatem. 7 cura
bo eos. 7 reuelabo eis copiã pacis 7 ue:itatis. Et conuertam captiuos
iuda. 7 captiuos ie:lim.
Et edificabo eos sicut a principio. et
emundabo illos ab omni iniquitate
sua. in qua peccaue:unt michi. 7 ppitia
bo cunctis iniquitatibus eo:um. in quib⁹
delique:unt michi. 7 sp:eue:unt me.
Et e:it michi in gaudium 7 in nomẽ
7 in laudem. 7 in exultationẽ cunctis
gentibus te:re. que audie:unt omnia
bona. que ego facturus sum eis. Et pa
uebunt 7 contribabuntur in uniuersis
bonis. 7 in omni pace quam ego facia
am eis. Hec dicit dominus. Adhuc I
audietur in loco isto quem uos dicitis
desertum. eo q' non sit homo nec ia
umentum in ciuitatibus iuda. 7 foris ie:li
que desolate sunt absqꝫ homine. 7 absq
habitato:e. 7 absqꝫ pasto:e. uox gaudij et

uox lenne: uox sponsi 7 uox sponse.
uox dicentium. confitemini dominio e
xercituum. qm bonus dominus. qm
in eternum mia eius. 7 confitentium i
domo domini. Reduca enim
uersionem terre. sicut a principio i
dicit dominus. Hec dicit dominus
exercituum. adhuc erit in loco isto 1
deserto. absq; homine 7 absq; iumento.
7 in ois ciuitatib; eius habitaculum
pastorum. 7 accubantium greges. i
ciuitatib; montiosis. in ciuitatib;
campestribus. 7 in ciuitatib; que ad
austrum sunt. 7 in terra beniamin.
7 in circuitu ierlim. 7 in ciuitatib; iud.
Adhuc transibunt greges ad manu
numerantis. ait dominus. Ecce die
uenium dicit dominus. 7 suscitabo i
uerbum bonum quod locutus sum a
ad domum isrl. 7 ad domū iuda. In
diebus illis 7 in tpe illo germinare fa
ciam dauid germen iustitie. 7 faciet
iudicium 7 iustitiam in terra. In die
bus illis saluabitur iuda. 7 ierlim habi
bit confidenter. 7 hoc é q uocabit eam
dominus iustus nr. Quia hec dicit
dns. Non interibit de dauid uir qui
sedeat super thronum domus isrl.
7 de sacerdotib; 7 de leuitis non inte
bit uir a facie mea. qui offerat holo
causta 7 incendat sacrificium
7 cedas metentes xtis diebus. Et fm
é uerbum domini ad ieremiā dicens.
Hec dicit dominus. Si irritum potest
fieri pactum meum cum die. 7 pactū
meum cum nocte. ut non sit dies et
non in tpe suo. 7 pactum meum irri
tum ee potest cum dauid famulo meo.
ut non sit ex eo filius qui regnet in
throno eius. 7 leuite 7 sacerdotes mi
nistri mei. Sicut enumerari nō pos
sunt stelle celi 7 metri harena maris.
sic multiplicabo semen dauid famu
mei. 7 leuitas ministros mee. Et
fm é uerbum domini ad ieremiā
dicens. Nunquid non uidisti. quid
populus hic locutus sit dicens. due
cognationes quas elegerat dominus
abiecit eas. 7 populum meum despe
xerunt. ea q non sit ultra coram eis
gens. Hec dicit dominus. Si pacti
meum inter diem 7 noctem. 7 leges
cli 7 terre non posui. equidē 7 semi
iacob. 7 dauid famulum mei proiciam.
ut non assumam de semine eius pri
cipes seminis abraam ysaac 7 iacob
Reducam enim conuersionem eorū
7 miserebor eis

Verbum quod factum é ad
ieremiam ait dns. quando
nabuchodonosor rex babylo
nis. 7 omnis exercitus
eius. uniuersaq; regna terre q erant
sub potate manus eius. 7 omnes pli
bellabant contra ierlim. 7 contra omnes
urbes eius dicens. Hec dicit dns
deus isrl. Vade 7 loquere ad sedechi
am regem iuda. 7 dices ad eum. Hec
dicit dominus. Ecce ego tradam ci
uitatem istam in manu regis babylo
nis. 7 succendet eam igni. Et tu nō
effugies de manu eius. sed apprehēdo
ne capiens. 7 in manu eius tradēs
tradet. tui oculi regis babylonis
uidebunt. 7 os eius cum ore tuo log
quet. 7 babylonem ingredieris. Attamē
audi uerbum domini sedechia regis
iuda. Hec dicit dominus ad te. Non
morieris in gladio. sed in pace morie
ris. 7 sm combustiones patrum tuorum
priorum. qui fuerunt ante te. sic cō
burent te. 7 ue domine plangent te.
quia uerbum ego locutus sum. dicit
dominus. Et locutus é ieremias
propha. ad sedechiam regem iuda.
uniuersa uerba hec in ierlim. Et ex
ercitus regis babylonis pugnabat cō
ierlim. 7 contra omnes ciuitates iude.
que reliquе erant eo. ad lachis. 7 ad
azecha. He enim supererant de ciui
tatibus iuda munitis. Verbum
quod factum é ad ieremiam. a dominio
postq; percussit sedechias fedus
cum omni populo in ierlim. ut clamet
ur unusquisq; dimittere famulum suū.
7 unusquisq; ancillam suam. hebre
um 7 hebream libere. 7 nequaq; do
minarentur in eis. i. in iudeo 7 fre suo.
Audierunt ergo omnes principes. 7
uniuersus populus. qui uenerant a
pactum. ut dimitteret unusquisq;
famulum suum 7 ancillam suam. liberos.

tulum non tollmanebit in eis. Au
dierunt igitur. 7 dimiserunt. Et cō
uersi sunt post hec. 7 reduxerunt fe
minas 7 ancillas suas. quas dimiserat
libere. 7 subiugauerunt in famulas
7 in famulas. Et factum è uerbum dō
mi ieremiam dicens. Hec dicit
dominus deus israel. Ego percussi fed⁹
cum patribus uris. in die qua eduxi eos
de terra egypti de domo seruitutis. di
cens. Cum expleti fuerint vij. anni
dimittat unusquisq; fratrem suum he
breum. qui uenditus è tibi. 7 seruierit
tibi vj. annis 7 dimittes eum liberū
tem. Et non audierunt patres uri
me. nec inclinauerunt aurem suam.
Et conuersi estis uos hodie. 7 fecistis
quod rectum è in oculis meis. ut pre
dicaretis libertatem. unusquisq; ad
amicum suum. 7 iunistis pactum in
conspectu meo. in domo in qua inuoca
tum è nomen meum super eam. Et
uertistis. 7 polluistis nomen
meum. 7 reduxistis unusquisq; ser
uum suum. 7 unusquisq; ancillas
suas. quas dimiserat. ut essent libe
7 uos potius. 7 subiugastis eos. ut sint
uobis serui 7 ancille. Propterea hec
dicit dominus. Vos non audistis me
ut predicaretis unusquisq; libertatē
fratri suo. 7 unusquisq; amico suo. Ec
ce ego predico uobis libertatem ait
dominus ad gladium. ad pestem 7
ad famem. 7 dabo uos in commotio
nem cunctis regnis terre. Et dabo vi
ros qui prevaricati sunt fedus meum.
7 non obstruxerunt uerba federis q
ui ante fecerunt in conspectu meo. Vitu
lum quem ceciderunt in tribus partes.
7 transierunt inter diuisiones eius.
principes iuda 7 principes ierusalem. eu
nuchi 7 sacerdotes. 7 omnis populus
terre. qui transierunt inter diuisiones
vituli. 7 dabo eos in manum inimico
rum suorum. 7 in manum querentiū
animas eorum. 7 erit morticinum eo
rum escam uolatilibus celi 7 bestiis ter
re. Et sedechiam regem iuda 7 princi
pes eius dabo in manu inimicorum
suorum. 7 in manu querentium animas
eorum. 7 in manu exercitus regis

babylonis. qui recesserunt a uobis.
Ecce ego precipio dicit dominus.
7 reducam eos in ciuitatem hanc. 7
pugnabunt contra eam. 7 capient
eam 7 incendent igni. 7 ciuitates
iuda dabo in solitudinem. eo q̄ non
sit habitator.

Verbum quod factum è ad
ieremiam a domino in
diebus ioachim filij iosie
regis iuda. dicens. Vade
ad domum rechabitarum 7 loquere eis.
7 introduces eos in domum domini.
in unam exedrarum thesaurum. 7 dabis
eis bibere uinum. Et assumpsi iecō
niam filium ieremie filij abasanie 7
fratres eius. 7 omnes filios eius. 7 uni
uersam domum rechabitarum. 7 introduxi
eos in domum domini. ad gazophila
cium filiorum anani filij ezechie uiri
dei. quod erat iuxta gazophilacium
principum. super thalamum maasie filij
sellum qui erat custos uestibuli. Et
posui coram filijs domus rechabitarum
scyphos plenos uino 7 calices. Et di
xi ad eos. Bibite uinum. Qui respon
derunt. Non bibemus uinum. quia io
nadab filius rechab pater noster precepit
nobis dicens. Non bibetis uinum
uos 7 filij uri usq; in sempiternum.
7 domum non edificabitis. 7 sementes
non seretis. 7 uineas non plantabi
tis nec habebitis. sed in tabernaculis
habitabitis cunctis diebus uitis. ut uiuatis
diebus multis super faciem terre. in
qua uos peregrinamini. Obediuimus
ergo uoci ionadab filij rechab patris
nostri in omnibus que precepit nobis.
ita ut non biberemus uinum cunctis
diebus nostris. nos 7 uxores nostre. 7 filij
7 filie nostre. 7 non edificaremus domos
ad habitandum. 7 uineā 7 agrum 7 sēmē
tem non haberemus. 7 habitauimus in ta
bernaculis. 7 obedientes fuimus uni
uersa omnia que precepit nobis ionā
dab pater noster. Cumq; ascendisset nabu
chodonosor rex babylonis ad terram
nostram. diximus. Venite 7 ingrediamur
urbem a facie exercitus chaldeorum.
7 a facie exercitus syrie. 7 manserimus
in urbe. Et factum è uerbum domi

VER EMI E. PR

ad yeremiam dicens. Hec dicit dñs exercituum deus isrl. Vade et dic uni uersis hierusalem. Numquid non recipies disciplinam ut obedias uerbis meis dicit dominus? Perierunt sermones ionadab filij rechab quos precepit filijs suis. ut non biberent uinum. et non biberunt usqz ad diem hunc. quia obedierunt precepto patris sui. Ego autem locutus sum ad uos de mane consurgens et loquens. et non obedistis michi. Misitqz ad uos omnes seruos meos prophetas. consurgens diluculo. mittensqz et dicens. Convertimini unusquisqz a uia sua pessima. et bona facite studia uia. et nolite sequi deos alienos. ut colatis eos. et habitabitis in terra quam dedi uobis et patribus uris. Et non inclinastis aurem uram ut audistis me. Permanserunt igitur filij ionadab filij rechab preceptum patris sui. quod preceperat eis. populus autem iste non obediuit michi. Propterea hec dicit dominus exercituum deus isrl. Ecce ego adducam super iudam. et super omnes habitatores hierusalem uniuersam afflictionem quam locutus sum aduersum eos. eo q locutus sum ad illos. et non audierunt. uocaui illos et non respondерunt michi. Domui autem rechabitarum dixit yeremias. Hec dicit dominus exercituum deus isrl. Pro eo q obedistis precepto ionadab patris uri. et custodistis omnia mandata eius. et fecistis uniuersa que precepit uobis. propterea hec dicit dominus exercituum deus isrl. Non deficiet uir de ionadab filius rechab stans in conspectu meo cunctis diebus.

XXXVI

Factum est autem in anno quarto ioachim filij iosie regis iuda. factum est uerbum hoc ad yeremiam a domino dicens. Tolle uolumen libri. et scribes in eo. omnia uerba que locutus sum tibi aduersum israhel et iudam. et aduersus omnes gentes. a die qua locutus sum ad te ex diebus iosie. usqz ad diem hanc. si forte audiente domo iuda. uniuersa mala que ego cogito facere eis. reuertatur unusquisqz a uia sua pessima. et propitius ero iniquitati. et peccato eorum

Vocauit ergo yeremias baruch filium neriе. Et scripsit baruch ex ore yemie omnes sermones domini. quos locutus est ad eum in uoluminе libri. Et precepit yeremias baruch dicens. Ego clausus sum. nec uadam in domum domini. Ingredere ergo tu. et lege de uoluminе in quo scripsisti ex ore meo uerba domini. audiente populo in domo domini. in die ieiunii. insuper et audiente uniuerso iuda. qui uenerint de ciuitatibus suis. leges eis. si forte cadat oratio eorum in conspectu domini. et reuertatur unusquisqz a uia sua pessima. quia magnus furor et indignatio quam locutus est dominus aduersus populum hunc. Et fecit baruch filius neriе. iuxta omnia que preceperat ei yeremias propheta. legens ex uoluminе sermones domini in domo dñi. Factum est autem in anno quinto ioachim filij iosie regis iuda. in mense nono predicauerunt ieiunium in conspectu domini. omni populo in hierusalem. et uniuersе multitudini. que confluebat de ciuitatibus iuda in hierusalem. Legitqz baruch ex uoluminе sermones ieremie in domo domini. in gazophylacio gamarie filij saphan scribe. in uestibulo superiori in introitu porte noue domus dñi. audiente omni populo. Cumqz audisset micheas filius gamarie filij saphan omnes sermones domini ex libro. descendit in domum regis. ad gazophylacium scribe. Et ecce ibi principes sedebant elysama scriba. et dalaias filius semeie. et helnathan filius achobor. et gamarias filius saphan. et sedechias filius ananie. et uniuersi principes. Et nuntiauit eis micheas. omnia uerba que audiuit legente baruch. ex uoluminе in auribus populi. Miserunt itaqz omnes principes ad baruch iudi filium nathanie. filij selemie filij chusi. dicentes. Volumen ex quo legisti audiente populo. sume in manu tua et ueni. Tulit ergo baruch filius neriе uoluminе in manu sua. et uenit ad eos. Et dixerunt ad eum. Sede et legе h in auribus nris. Et legit in auribus eorum baruch. Igitur

PROPHETE

cum audissent omnia uerba obstupuerunt unusquisq; ad proximum
suum. Et dixerunt ad baruch. Nuntiare debemus regi omnes sermones
istos. Et interrogauerunt eum dicentes. Indica nobis quomodo scripsisti omnes sermones istos ex ore eius. Et dixit eis baruch. Ex ore suo loquebatur mihi legens ad me omnes sermones istos. et ego scribebam in uoluminе atramento. Et dixerunt principes ad baruch Vade et abscondere tu et ieremias. et nemo sciat ubi sitis. Et ingressi sunt ad regem in atrium. Porro uolumen reposuerunt in gazophylacium elysame scribe. Et annuntiauerunt audiente rege. omnes sermones. Misit autem rex iudi ut sumeret uolumen. Qui tollens illud de gazophylacio elysame scribe. legit audiente rege et omnibus principibus qui stabant circa regem. Ipse autem sedebat in domo hyemali mense nono. et posita erat aula coram eo. plena prunis. Cum ergo legisset tres uel quatuor. scidit illud scalpello scribe. et proiecit in ignem qui erat super aulam. donec consumeretur omne uolumen igni qui erat in aula. Et non timuerunt. nec scidерunt uestimenta sua. rex et omnes serui eius qui audierunt uniuersos sermones istos. Verumtamen helnathan et dalaias et gamarias interpellauerunt regi. ne combureret librum. et non audiuit eos. Et precepit rex ieremiel filio amelech. et sarie filio hezriel. et selemie filio abdeel. ut comprehenderent baruch scribam. et ieremiam prophetam. Absconditi autem sunt domini. Et factum est uerbum domini ad ieremiam. postquam combusserat rex uolumen et sermones quos scripserat baruch ex ore ieremie dicens. Rursum tolle uolumen aliud. et scribe in eo omnes sermones priores. qui erant in uolumine primo. quod combussit ioachim rex iuda. et ad ioachim regem iuda dices. Hec dicit dominus. Tu combusisti uolumen illud dicens. Quare scripsisti in eo annuntians. Festinus ueniet rex babylonis et uastabit terram. et cessare faciet ex illa hominem et iumentum.

Propterea hec dicit dominus. De ioachim regem iuda. Non erit ex eo qui sedeat super solium dauid. et cadauer eius proicietur ad estum per diem. et ad gelu per noctem. Et uisitabo super eum. et super semen eius. et super seruos eius. iniquitates suas. Et adducam super eos et super habitatores ierusalem. et super uiros iuda omne malum quod locutus sum ad eos. et non audierunt. Rursum assumens uolumen aliud. dedit illud baruch filio nerie scribe. Qui scripsit in eo ex ore ieremie omnes sermones libri. quem combusserat ioachim rex iuda igni. et insuper additi sunt sermones multo plures qui ante fuerant.

CAPUT XXXVI

Regnauit rex sedechias filius iosie. pro iechonia filio ioachim. quem constituit rex babylonis in terra iuda. Et non obediuit ipse et filii eius. et populus terre. uerbis domini quem locutus est in manu ieremie prophete. Et misit rex sedechias iuchal filium selemie. et sophoniam filium maasie sacerdotem. ad ieremiam prophetam dicens. Ora pro nobis dominum deum nostrum. Ieremias autem libere ambulabat in medio populi. Non enim miserant eum in custodiam carceris. Egressus exercitus pharaonis egressus est de egipto. et audientes chaldei qui obsidebant ierusalem. hunusmodi nuntium recesserunt ab ierusalem. Et factum est uerbum domini ad ieremiam prophetam dicens. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Sic dicetis regi iuda qui misit uos ad me interrogandum. Ecce exercitus pharaonis qui egressus est uobis in auxilium. reuertetur in terram suam in egiptum. Et reuertentes chaldei bellabunt contra ciuitatem hanc. et capient eam. et incendent igni. Hec dicit dominus. Nolite decipere animas uestras. dicentes. euntes abibunt. recedent a nobis chaldei. quia non abibunt. Si enim percusseritis omnem exercitum chaldeorum qui pugnant aduersum uos et relicti fuerint ex eis aliqui uiri unusquisque de tentorio suo exsurgent

VEREMIE

gent. ⁊ incendent ciuitatem hanc i
gni. Ego enim uerebar exercitum
chaldeorum ne illi propter exercitum
pharaonis. egressus ⁊ ieremias de
terra ut iret in regionem beniamin ⁊
diuideret ibi possessionem in medio
ciuium. Cumq; peruenisset ad
portam beniamin. erat ibi custos ⁊
porte per nomen hieremias filius
semeliе filii ananie. Et apprehendit
ieremiam propham dicens. Ad cal
deos profugis. Et non uidit ieremias.
Falsum è. Non fugio ad chaldeos ⁊
Et non audiuit eum. Sed apprehendit
hieremiam. ⁊ adduxit eum ⁊
ad principes. Quamobrem iratus ⁊
principes contra ieremiam. cesum e
eum miserunt in carcerem. qui erat
in domo ionathe scribe. Ipse enim erat
prepositus super carcerem. Itaq; ingres
sus è ieremias in domum lacci. ⁊ in
ergastulum. ⁊ sedit ibi ieremias die
bus multis. Mittens autem rex sedechi
as tulit eum. ⁊ interrogauit in domo
sua abscondite. ⁊ dixit. Numquid est uerbum
a domino? Et dixit ieremias.
Est. Et ait. In manu regis babylo
nis traderis. Et dixit ieremias ad
regem sedechiam. Quid peccaui tibi
tuis. ⁊ populo tuo. quia misisti
me in domum carceris? Vbi sunt ⁊
prophete tui qui prophetabant uobis
⁊ dicebant. Non uenient rex babylo
nis super uos ⁊ super terram hanc. Au
di nunc ergo obsecro domine mi rex
ualeat deprecatio mea in conspectu tuo.
⁊ ne me remittas in domum ionathan
scribe. ne moriar ibi. Precepit ergo
sedechias rex ut traderent ieremiam
in uestibulo carceris. ⁊ darent ei tor
tam panis cotidie. excepto quod men
tre consumerentur omnes panes de
ciuitate. Et mansit ieremias in ue
stibulo carceris.

Audiuit autem saphatias
filius mathan. ⁊ gedelias
filius phassur. ⁊ iuchal
filius selemie. ⁊ phassur
filius melchie. sermones quos ieremi
as loquebatur ad omnem populum
dicens. Hec dicit dominus. Qui
remanserit in ciuitate hac. morietur
gladio. fame ⁊ peste. Qui autem profu
gerit ad chaldeos uiuet. ⁊ erit anima
eius salua ⁊ uiuens. Hec dicit dñs.
Tradendo tradetur ciuitas ista in ma
nu exercitus regis babylonis. ⁊ capi
et eam. Et dixerunt principes regi.
Rogamus ut occidatur homo iste. ⁊
Demanibus enim dissoluit manus
uiroꝝ belligerantium. qui remanserit
in ciuitate hac. ⁊ manus uniuersi
populi loquens ad eos uerba hu
iusce. Siquidem homo iste non quę
rit pacem populo huic. sed malum. Et
dixit rex sedechias. Ecce ipse in manib⁹
uestris é. Nec enim quit rex quicquam
uobis negare. Tulerunt ergo ieremi
am. ⁊ proiecerunt eum in lacum ⁊
melchie filii amalech. qui erat in ue
stibulo carceris. Et submiserunt ⁊
ieremiam in funibus in lacum in quo
non erat aqua. sed lutum. Defecitque
itaq; ieremias in cenum. Audiuit
autem abdemelech ethiops. unus eunu
chus qui erat in domo regis. quod mi
sissent ieremiam in lacum. Sedebat
rex sedebat in porta beniamin. Et e
gressus è abdemelech de domo regis.
⁊ locutus è ad regem dicens. Domi
ne rex. malefecerunt uiri isti. omnia
quecunq; perpetrauerunt contra ieremi
am prophetam. mittentes eum in lacum
ut moriatur ibi fame. Non sunt enim
panes ultra in ciuitate. Precepit ⁊
itaq; rex abdemelech ethiopi dicens.
Tolle tecum hinc xxx. uiros ⁊ leua
ieremiam prophetam de lacu. antequam
moriatur. Assumptis ergo abdeme
lech secum uiris. ingressus è domum
regis que erat sub cellario. ⁊ tulit inde
uetera pannea ⁊ rancida. que op
portuerant. ⁊ submittit ea ad ieremiam
in lacum per funiculos. Dixitq; ab
demelech ethiops ad ieremiam. Pone
ue ueteres pannos ⁊ rancida ⁊ putri
da sub cubito manuum tuarum ⁊ fu
nibus. Fecit ergo ieremias sic. Extra
xerunt ieremiam funibus. ⁊ eduxerunt
eum de lacu. Mansit que ieremias
in uestibulo carceris. Et misit rex
sedechias. ⁊ tulit ad se ieremiam pro

plexam ad hostium tentum quod e
rat in domo domini. Et dixit rex
ad ieremiam. Iuxta ego te se-
monem. ne abscondas ame aliqo.
Dixit aut ieremias ad sedechiam.
Si annuntiavero tibi nunquid i
interficies me? Et si consilium tibi de
dero. non me audies. Iuravit ergo
rex sedechias ieremie: clam dicen.
Vivit dominus qui fecit nobis ani-
mam hanc. si occidam te. Si tradidero te i
manu virorum istorum qui quæ-
runt animam tuam. Et dixit ieremias
ad sedechiam. Hec dicit dominus
exercituum deus israhel. Si profectus
exieris ad principes regis babilo-
nis. vivet anima tua. et civitas hec non
succendetur igni. et salvus eris tu et
domus tua. Si aut non exieris ad pri
cipes regis babilonis: tradetur civi
tas hec in manus chaldeorum. et
succendent eam igni. et tu non effu
gies de manu eorum. Et dixit se-
sedechias ad ieremiam. Pavllus scio
quia propter iudeos qui transfugerunt
ad chaldeos. ne forte tradar in manu
eorum. et illudant mihi. Respon
dit aut ieremias. Non tradet
te. Audi quæso vocem dñi. quam ego
loquor ad te. et bene erit tibi. et vivet a
nima tua. Quod si nolueris egredi iste ser
mo quem ostendit mihi dominus.
Ecce omnes mulieres que remanse
runt in domo regis iude. educentur
ad principes regis babilonis. et ipse
dicent. Seduxerunt te. et prevaluerunt
adversum te. viri pacifici tui. demer
serunt in ceno pedes tuos.
et recesserunt a te. Et omnes uxores
tue et filii tui educentur ad chaldeos.
Et non effugies manus eorum. sed i
manu regis babilonis capieris. et ci
vitatem hanc exurent igni. Dixit q̃
sedechias ad ieremiam. Nullus sci
at verba hec. et non morieris. Si autem
audierint principes quia locutus sum
tecum. et venerint ad te. et dixerint
tibi. indica nobis quid locutus es
cum rege ne celes nos. et non interfi
ciemus te. et quid locutus est tecum
rex. dicee ad eos. Prostravi ego pre
ces

mee coram rege. ne me reducat ibe
rre in domum ionathan et ibi moriar.
Venerunt ergo omnes principes ad
ieremiam. et interrogaverunt eum.
Et locutus est eis iuxta omnia verba
que preceperat ei rex. et cessaverunt
ab eo. Nichil enim fuerat auditum.
Mansit aut ieremias in vestibulo
carceris. usq; ad diem qua capta est
ierlim. Et fecit eum est capere ierlim.

Anno xxxix

Anno sedechie regis iude.
mense x. venit nabuchodo
nosor rex babylonis. et
omnis exercitus eius ad ierlim. et ob
sidebant eam. Undecimo aut anno
sedechie mense quarto. quinta mensis
aperta est civitas. Et ingressi sunt oēs
principes regis babylonis. et sederunt
in porta media. nergel sereser. seme
gar. nabu. sarsechym. rabsares. ner
gel. sereser. rebmag. et omnes reliqui
principes regis babylonis. Cumq;
vidisset eos sedechias rex iuda. et omnis
vir bellatores fugerunt. Et egressi
sunt de civitate nocte. per viam horti
regis. et per portam que erat inter duos
muros. et egressi sunt ad viam deser-
ti. Persecutus est aut eos exercitus chal
deorum. et apprehenderunt sedechiam
in campo solitudinis ierichontine. et ca
ptum adduxerunt ad nabuchodono
sor regem babylonis. in reblatha que
est in terra emath. et locutus est ad eum i
judicia. Et occidit rex babylonis fi
lios sedechie in reblatha. in oculis ei⁹.
et omnes nobiles iude occidit rex ba
bylonis. Oculos quoq; sedechie eruit
et vinxit eum in compedibus ut duceret
in babylonem. Domum quoq; regis
et domum vulgi succenderunt chaldei
igni. et muros ierlim subverterunt.
Et reliquias populi que remanserat
in civitate. et perfugas qui transfu
gerant ad eum. et superfluos vulgi
qui remanserant. transtulit nabuzar
dan. magister militum in babylone.
Et de plebe pauperum. qui nichil ha
bebant penitus dimisit nabuzardan.
magr militum in terra iuda. et dedit
eis vineas et agros in die illa.

VE REH IE

Precepe:at aut nabuchodonosor: rex babylonis de vermia nabuzardan a magistro militu: dicens. Tolle eum 7 pone sup: illum oculos tuos: nichilq; ei mali facias. sz ut voluerit sic faciat ei. Misit ergo nabuzardan princeps militu. 7 nabusarban. 7 rbsares 7 nergel. 7 sersez. 7 rbmag. 7 omnes optimates regis babylonis miserunt. 7 tulerut vermiam de nesthbulo carcris. 7 tradiderunt eum godolie filio aichan filij saphan. ut reduceret domum 7 habitaret in populo. ad vermiam aut fuit sermo domini. cum clausus esset in nesthbulo carcris. dicens. Vade 7 dic ab demelech ethyopi dicens. Hec dicit dominus exercituum deus isrl. Ecce ego inducam sermones meos super ciuitatem hanc in malum 7 non in bonum. 7 erunt in conspectu tuo in die illa. Et liberabo te in die illa ait dominus. Et non tradens in manu uiroz quos tu formidas. sz eruens liberabo te. 7 gladio non cades. sz erit tibi anima tua in salutem. quia in me hoptasti fiducialiter dominus.

SErmo qui fuit ad vermiam a domino postq; dimisit eum nabuzardan magistro militu de rama. quu tulit eum uinctum catenis in medio omnium. qui migrabant de ierlm et iuda. 7 ducebantur in babylonem. Tollens ergo princeps militu vermiam dixit ad eum. Dominus deus tuus locutus est malum hoc super locum istum 7 adduxit. 7 fecit dominus sicut locutus est. quia peccastis domino. 7 non audistis uocem eius. 7 factus est nobis sermo hic. Nunc ergo ecce solui te hodie de catenis que sunt in manibus tuis. Si placet tibi ut uenias mecum in babylonem. ueni. 7 ponam oculos meos super te. Si aut displicet tibi uenire mecum in babylonem. resside. Ecce omnis terra in conspectu tuo est. Quocunq; elegeris. 7 quo placuerit tibi ut uadas illuc pergе. Et mecum noli uenire. sz habita apud godoliam filium aichi filij saphan quem preposuit rex babylonis ciuitatibus iude. habita ergo cum eo in medio populi. uel quocunq; loco placuerit tibi ut uadas. uade. Dedit quoq; ei magr militu cibaria 7 munuscula. 7 dimisit eum. Veniit aut vermias ad godoliam filium aichā in maspha. 7 habitauit cum eo in medio populi qui relictus fuerat in terra. Cum aut audissent omnes principes exercituum qui dispersi fuerant per regiones ipi 7 socij eorum. quod prefecisset rex babylonis godoliam filium aichā uir. 7 q; commendasset ei uiros 7 mulieres. 7 parnulos 7 de pauperibus terre. qui non fuerant in babylonem translati. uenerunt ad godoliam in maspha. et ismahel filius nathanie. 7 ioānam 7 ionathan filij caree. 7 saraias filius thenemeth. 7 filij ophy. qui erant de netophati. 7 iezonias filius maachathi. ipi 7 uiri eorum. Et iurauit eis godolias filius aichā filij saphā. 7 comminat eorum dicens. Nolite timere seruire chaldeis. habitate in terra. 7 seruite regi babylonis. 7 bene erit uob. Ecce ego habito in maspha. ut rndeam precepto chaldeorum. qui uenient ad nos. Vos aut colligite uindemiā 7 messem 7 oleum. 7 date in uasis uestris. 7 manete in urbibus uestris quas tenetis. Sz 7 omnes iudei qui erant in moab 7 filijs amon. 7 in idumea. 7 in uniuersis regionib; audiro q; dedisset rex babylonis reliquias iude. 7 q; preposuisset eis godoliam filium aichā filij saphan. reuersi sunt omnes iudei de uniuersis locis ad que profugerant. 7 uenerunt in terram iuda ad godoliam in maspha. 7 collegerunt uinum 7 messē multam nimis. Joanna aut filius caree. 7 omnes principes exercituum. qui dispersi erant in regionib; uenerunt ad godoliam in maspha. 7 dixerunt ei. Scito quia baalis rex filioz amon misit ysmahel filium nathanie perimere animam tuam. Et nō credidit eis godolias filius aichan. Joanna autē filius caree dixit ad godoliam secretum in maspha loquens. Veniā 7 percutiam ysmahel filium nathanie nullo sciente. ne interficiat

anuam

animam tuam ꝙ dissipentur omnes
uidei qui congregati sunt ad te. ꝙ pereat
reliquie iuda. Ecce autē godolias filius
aichā. ad ioannam filium caree. No
li facere hoc uerbum. falsum enī lo
ris tu de hysmahel

Factum è in mense vij. ꝙ
uenit hysmahel filius na
thanie filij helisama de
semine regali. ꝙ optima
tes regis ꝙ decem uiri cum eo. ad go
doliam filium aichā in maspha. et
comederunt panem simul in maspha.
Surrexit autē hysmahel filius natha
nie. ꝙ decem uiri qui erant cum eo. et
percusserunt godoliam filium aichā
filij saphan gladio. ꝙ interfecerunt eum.
quem prefecerat rex babylonis terre.
Omnes quoq; iudeos qui erant cum
godolia in maspha. ꝙ caldeos qui re
pti sunt ibi ꝙ uiros bellatores. percussit
hysmahel. Secundo autē die. postq; ꝙ
occiderat godoliam nullo sciente. ne
nerunt uiri de sichē. ꝙ de silo. ꝙ samaria
octoginta uiri rasi barbam. ꝙ scissis ꝙ
uestibus. ꝙ squalentes. munera ꝙ thus
habebant in manu. ut offerrent in dom
domini. Egressus ergo hysmahel fi
lius nathanie in occursum eorum. d
maspha. incedens ꝙ plorans ibat. Cui
autē occurrisset ait. dixit ad eos. Venī
ad godoliam filium aichā. Qui cum
uenissent ad medium ciuitatis. interfecit eos hysmahel filius nathanie ꝙ
circa medium lacū. ipe ꝙ uiri qui cum
eo erant. Decem autē uiros reperti sunt
inter eos. qui dixerunt ad hysmahel. Ne
uolī occidere nos. quia habemus thesau
ros in agro frumenti. ordei. olei ꝙ melli.
Et cessauit ꝙ non interfecit eos cum
fratribus suis. Lacus autē in quem pro
cecerat hysmahel omnia cadauera uiro
rum quos percussit propter godoliam. ipe è
quem fecit rex asa. propter baasa regem
israel. Ipm replenit hysmahel filius nath
nie occisis. Et cetera uirus dixit hysma
hel omnes reliquias populi. que erant
in maspha. filias regis. ꝙ omnem populum qui remanserant in maspha.
quos cōmendauerat nabuzardan pri
ceps militie. godolie filio aichā. Et ce

pit eas hysmahel filius nathanie. ꝙ a
bijt. ut transiret ad filios amon. Audi
uit autē ioanna filius caree. ꝙ omnes
principes bellatorum qui erant cū eo.
omne malum quod fecerat hysmahel
filius nathanie. ꝙ assumptis uiribus
suis. profecti sunt ut bellarent aduſ
hysmahelem filium nathanie. ꝙ inue
nerunt eum ad aquas multas. que ſ
sunt in gabaon. Cumq; uidissēt oēs
populi qui erat cum hysmahel. ioan
nā filium caree. ꝙ uniuersos principes bel
latorum qui erant cum eo. letati sunt.
Et reuersus è omnis populus quem
ceperat hysmahel in maspha. reuersusq;
abijt ad ioannam filium caree. Hys
mahel autē fugit cum octo uiris a facie
ioannā. ꝙ abijt ad filios amon. Tulit g
ioanna filius caree omnes principes
bellatorum qui erant cum eo. uniuersā
reliquias uulgi. quas reduxerat ab hy
smahel filio nathanie de maspha. postq;
percussit godoliam filium aichā fortē
uiros ad prelium. ꝙ mulieres ꝙ pueros.
ꝙ eunuchos quos reduxerat de gabaon
Et abierunt ꝙ sederunt peregrinantes
in chamaam que è iuxta bethleem. ut
pergerent ꝙ introirent egyptum a facie
chaldeorum. Timebant enī eos. qui
percusserat hysmahel filius nathanie
godoliam filium aychā. quē ipse fecerat
rex babylonis in terra iuda.

XLIII

Et accesserunt omnes prin
cipes bellatorum. ꝙ ioanna
filius caree. ꝙ iechonias fi
lius osie. ꝙ reliquū uulgus
a paruo usq; ad magnum. dixerūtq;
ad ieremiam prophetam. Cadat oratio
nis tue in conspectu tuo. ꝙ ora pro nobis ad
dominum deum tuum pro uniuersis
reliquijs istis. quia derelicti sumus ex
pauci de plurimis. sicut oculi tui nos
intuentur. ꝙ annuntiet nobis dñs de
uius uiam per quam pergamus. ꝙ quid
bum quod faciamus. Dixit autē ad
eos ieremias propheta. Audiui. Ecce e
go oro ad dñm deum uestrum. secundum uerba
uestra. Omne uerbū quodcq; respon
derit dñs. indicabo uobis. nec celabo uos quicq;
Et illi dixerunt ad ieremiam. Sit d
dominus inter nos testis ueritatis ꝙ fi

EREMIE

dei. si non iuxta omne uerbum in quo
misit te dominus deus tuus ad nos.
sic faciemus. siue bonum è siue malum
uoci domini dei nri ad quem mittim
te obediemus. ut bene sit nobis cum
audierimus uocem domini dei nri.
Cum aut̃ explesset ioathas: dies: fact̃m è
uerbum domini ad ieremiã. Vocauitq;
ioannã filium caree. omnes principes
bellatorum qui erant cum eo. & uni
uersum populum. a minimo usq; ad
ad maximum. & dixit ad eos. Hec di
cit dominus deus isrl. ad quem mi
sistis me. ut proicerentur preces uras
in conspectu eius. Si quiescentes man
seritis in terra hac. edificabo uos & no
destruam. plantabo & non euellam. pla
catus enim placatus sum. super malum quod
feci uobis. Nolite timere a facie regis
babylonis. quem uos pauidi formi
datis. Nolite eum metuere dicit dns.
quia ego sum uobiscum. ut saluos u
faciam uos. & eruam de manu eius.
Et dabo uobis misericordiam & miserabor: uti
& habitare uos faciam in terra ista. Si
aut̃ dixeritis uos non habitabimus i
terra ista. nec audietis uocem dñi
dei nri. dicentes. neq; quidem sed ibimus
egipti peregrinabimur. ubi non uidebi
bellum. & clangorem tube non audie
mus. & fame non sustinebimus. &
ibi habitabimus. propter hoc nunc audi
te uerbum domini reliquie iuda. Hec
dicit dominus exercituum deus isrl.
Si posuentes faciem uram ut ingre
diamini egiptum. & ingressi fueritis ut
habitetis. gladius quem uos for
midatis ibi apprehendet uos in terra
egipti. & fames pro qua sollicite estis
adherebit uobis in egipto. ibi mo
rieminī. Omnes uiri qui posue
rint faciem suam ut ingrediantur
egiptum ut habitent ibi. morientur in
gladio & fame & pestilencia. Nullus de eis
remanebit. nec effugiet a facie ma
li quod ego afferam super eos. Qui
hec dicit dominus exercituum deus
isrl. Sicut conflatus è furor meus. &
indignatio mea super habitatores ier
sic conflabitur indignatio mea super uos
cum ingressi fueritis egiptum. & cen

tus in ultionem. & in stuporem.
& in maledictum. & in obprobrium
& nequaq; ultra uidebitis locum istum.
Verbum domini super uos reliquie
iuda. Nolite introire egiptum. Scien
tes scietis. quia obtestatus sum
uobis hodie. quia decepistis animas
uras. Vos enim misistis me ad dñm
deum uram dicentes. Ora pro nob
ad dominum deum uram. & iuxta om
nia quecumq; dixerit dominus deus nr
sic annuntia nobis & faciemus. Et
annuntiaui uobis hodie. & non audi
stis uocem domini dei uri. super om
nia propter quibus misit me ad uos. &
nunc ergo scientes scietis. quia a
gladio & fame & peste morieminī in
loco ad quem uoluistis intrare ut
habitetis ibi.

Factum é aut̃ cum oplesset ieremias loquens ad
populum uniuersos ser
mones domini dei eorum
pro quibus miserat eum dominus
deus eorum ad illos. omnia uerba
hec. Dixit azarias filius osie. & io
nas filius caree. & omnes uiri superbi
dicentes ad ieremiam. Mendacium
tu loqueris. non misit te dñs deus
nr. dicens. ne ingrediamini egiptum
ut habitetis illic. sed baruch filius neri
incitat te ad uersum nos. ut tradat
nos in manus chaldeorum ut interficiat
nos. & transferat in babylonem.
Et non audiuit ioanna filius caree.
& omnes principes bellatorum & uni
uersus populus uocem domini. ut ma
neretis in terra iuda. Sed tollens io
anna filius caree. & uniuersi principes
bellatorum. uniuersos reliquias iu
da. qui reuersi fuerant de cunc
gentibus ad quas fugerant ante dispersi.
ut habitarent in terra iuda. uiros
& mulieres. paruulos & filias regis.
& omnem animã quam reliquerat na
buzardan princeps militum. cum go
dolia filio aicham filii saphan. & ie
remiam prophetam & baruch filium
neriae. ingressi sunt terram egipti. &
quia non obedierunt uoci dñi. & uene
runt usq; ad taphnis. Et factus é ser

PROPHETE

mo dominū ad veremiam in tammis
dicens. Sume in manu tua lapides
grandes. ⁊ abscode eos in cripta q̄
est sub muro lateritio in porta dom
plōnis in tammis cernentibꝫ uiris
iudeis. ⁊ dices ad eos. Hec dicit dns
exercituum deus isrl. Ecce ego mit
tam ⁊ assumam nabucedonosor re
gem babylonis seruum meum. ⁊ po
nam thronum eius super lapides i
stos quos abscondi. ⁊ stabiet solium
super eos. Veniensq; percutiet terram
egypti. quos in morte in mortem. et
quos in captiuitate in captiuitatē.
⁊ quos in gladio in gladium. Et i
succendet ignem in delubris deoꝝ
egypti. ⁊ cōburet ea. ⁊ captiuos ducet
illos. ⁊ amicietur terra egypti. sicut
amictu: pastor pallio suo. ⁊ egredietur
inde in pace. Et conteret statuas dom
solis que sunt in terra egypti. ⁊ delu
bra deorum egypti cōburet igni.

CAPUT XLIIII

Verbum quod factum ē ad ieremiā
⁊ ad omnes iudeos qui ha
bitabant in terra egypti
habitantes in magdalo ⁊ in tammis. ⁊
in memphis. ⁊ in terra phatures. di
cens. Hec dicit dominus exercituum
deus isrl. Vos uidistis omne malum
istud. quod adduxi super ierlm. ⁊ super
omnes ciuitates iuda. Et ecce sunt des
erte hodie. ⁊ non ē eis habitator. propter
malitiam quam fecerunt. ut me ad
iracundiam prouocarent. ⁊ irent ⁊
sacrificarent. ⁊ colerent deos alienos
quos nesciebant. ⁊ illi ⁊ uos ⁊ patres
uri. Et misi ad uos omnes seruos
meos prophetas. de nocte consurgens. ⁊
mittens ⁊ dicens. Nolite facere
uerbum abominationis huius quod
odi. Et non audierunt nec inclinauerunt aurem suam. ut conuerterē
tur a malis suis. ⁊ non sacrificarent
diis alienis. Et effusa ē indignatio
mea ⁊ furor meus. Et succensa est
in ciuitatibꝫ iuda. ⁊ in plateis ierlm.
⁊ uersa sunt in solitudinem. ⁊ in stu
porem in diem hanc. Et nunc hec di
cit dominus exercituum deus isrl.
Quare uos facitis malum grande h̄

ꝑa animas uras. ut intereat uobis
uir ⁊ mulier parulus ⁊ lactens de me
dio iude. nec relinquatur uobis quic
quam residuum. prouocantes me in op̄ib̄
manuum uarū. sacrificando diis a
lienis in terra egypti in qua ingressi
estis. ut habitetis ibi ⁊ disperamini. ⁊
sitis in maledictionem ⁊ in obprobrium
omnibꝫ gentibꝫ terre. Numquid
oblita estis mala priorum uestrorum. et
mala regum iuda. ⁊ mala uxorum
earum. ⁊ mala uestra. ⁊ mala uxorum
uestrarū que fecerunt in terra iuda. ⁊ in
regionibꝫ ierlm. non sunt mundati
usq; ad diem. ⁊ non timuerunt. ⁊ non
ambulauerunt in lege dni. ⁊ in pre
ceptis eius. que dedi coram uobis
⁊ coram patribꝫ uestris. Ideo hec dicit do
minus exercituum deus isrl. Ecce
ego ponam faciem meā in uobis in
malum. ⁊ disperdam omnem iudam.
⁊ assumam reliquias iude qui posue
runt facies suas. ut ingrederentur ⁊
ram egypti ⁊ habitarent ibi. ⁊ consumā
omnes in terra egypti. Cadent in gla
dio ⁊ in fame. ⁊ consumentur a minimo
usq; ad maximum. in fame ⁊ gladio
morientur. ⁊ erunt in usurā andum
⁊ in miraculum. ⁊ in maledictionem. ⁊
in obprobrium. Et uisitabo super
habitatores terre egypti. sicut uisitaui
super ierlm. in gladio ⁊ fame ⁊ peste.
Et non erit qui effugiat. ⁊ fiat residuū
de reliquiis iudeoꝝ. qui uadunt ut
peregrinentur in terra egypti. ⁊ reue
tantur in terram iuda. ad quam ipi
eleuant animas suas. ⁊ reuertantur
⁊ habitent ibi. Non reuertentur illuc
qui fugerunt. Reuertentur autē ꝑmi
omnes uiri scientes q̄ sacrificarent
uxores eorum diis alienis. ⁊ omnis mu
lieres quarū stabat multitudo gra
dis. ⁊ omnis populus habitantium in
terra egypti. ⁊ phatures dicentes. Sermonem quem locutus es ad nos in
nomine dni dei nri. non audiemus
ex te. Sed facientes faciemus omne
uerbum quod egredietur de ore nro.
ut sacrificemus regine celi. ⁊ libemus
ei libamina. sicut fecimus nos ⁊ patres
nri. reges nri ⁊ principes nri in urbi

IEREMIE

bz uida. z in plateis ierl'ā sāctā fum' panib; z bene nobis erat. malumq; non uidimus. Ex eo aut tpe. quo cessauim' sacrificare regine celi. z libare ei libamina indigemus omnibus. z gladio z fame consumpti sumus. Ds si nos sacrificamus regine celi. z libamus ei libamina. numquid sine uris nris fecimus ei placentas. ad colendum eam. z libamina libandi? Et dixit ieremias ad omnem populum ad uiros. z ad uxores. z ad uniuersum mulieres. et ad uniuersam plebem. qui erant ei uerbum dicens. Numquid non sacrificium quod sacrificastis in ciuitatibz iuda. z in plateis ierl'm. uos tres uri. z reges uri. z principes uri z populus terre. horum recordatus est dominus. z ascendit cor eius. Et non potuerat dominus ultra portare. propter malitiam studior' uor. z propter abominationes quas fecistis. Et fca est terra ura in desolationē. z in sibilos. z in maledictum: eo q' non sit habitator sicut est dies hec. Propterea q' sacrificetis uobis. z peccauetis domino. z non audieritis uocem dni. z in lege z in preceptis. z in testimonijs eius ambulaueritis. ideirco euenerunt uobis mala hec. sicut est dies hec. Dixit autem ieremias ad omnem populum z ad uniuersas mulieres. Audite uerbum domini omnis iuda. qui estis in terra egypti. Hec inquit dominus exercituum deus israel. dicentes. Uos z uxores uestre estis locute ore uro. z manibz uris impleuistis dicentes. Faciamus uota nra que uouimus ut sacrificemus regine celi. z libemus ei libamina. Implete uota uestra. z operamini peragite uota. Propterea audite uerbum domini omnis iuda. qui habitatis in terra egypti. Ecce ego iuraui in nomine meo magno. ait dominus. quia nequaq; ultra inuocabitur nomen meum ex ore omnis uri iudei dicentis. uiuit dominus deus in omni terra egypti. Ecce ego uigilabo super eos in malum. z non in bonum. z consumentur omnes uiri iuda qui sunt in terra egypti gladio z fame. donec penitus consumantur. Et qui fugerint gladium. reuertentur de terra egypti. in terra iuda. uiri pauci. Et scient omnes reliquie iuda ingredientium terra egypti. ut habitent ibi. cuius sermo conplebitur. meus an illorum. Et hec uobis signum ait dominus quod uisitem ego super uos in loco isto. quia uere conplebuntur sermones mei contra uos in malum. Hec dicit dominus. Ecce ego tradam phara onem effire regem egypti in manu inimicor' eius. z in manu quirentium animam illius. sicut tradidi sedechiam regem iuda. in manu nabuchodonosor regis babylonis inimici sui. z quirentis animam eius.

XLV

Uerbum quod locutus est ieremias propheta ad baruch filium neriе. cum scripsisset uba hec in libro de ore ieremie. anno quarto ioachim filij iosie regis iuda. dicens. Hec dicit dominus deus israel ad te baruch. Dixisti. Ue misero michi. quia addidit dominus dolorem dolori meo. Laboraui in gemitu meo. z requiem non inueni. Sic dices ad eum. Hec dicit dominus. Ecce quos edificaui. ego destruo. z quos plantaui ego euello. z uniuersam terram hanc. z tu quere tibi grandia. Noli quirere. quia ecce adducam malum. super omnem carnem ait dominus. Et dabo tibi animam tuam in salutem in omnibus locis ad quecumq; perexeris.

XLVI

Uerbum domini quod factum est ad ieremiam prophetam gentes. Ad egyptum. aduersum exercitum pharaonis. nechao regis egypti. qui erat iuxta flumen eufraten in carchamis. quem percussit nabuchodonosor rex babylonis. in quarto anno ioachim filij iosie regis iuda. Preparate scutum z clipeum. z procedite ad bellum. Jungite equos. z ascendite equites. state in galeis. polite lanceas. induite uos loricis. Quid igitur. Uidi ipse pauidos. z retrorsum uertentes. fortes eorum cesos. et fugientes. nec respicientes.

PROPHETE

Tenor undiqs: ait dominus. Non
fugiat uelox. nec saluari se puter for-
tis. Ad aquilonem iuxta flumen ce-
fiatem. ruerunt simul. et ceciderunt. Quis e
iste qui quasi flumen ascendit. et ue-
luti fluuiorum intumescunt gurgi-
tes eius? Egyptus quasi flumen ascendit. et
ascendit. et uelut flumina mouebi-
tur fluctus eius. et dicet. Ascendens
operiam terram. perdam ciuitates
et habitatores eius. Ascendite equos
et exultate in curribus. et procedant fo-
tes ethiopia. et libies tenentes scu-
tum. et lidij arripientes. et iacientes
sagittas. Dies enim ille domini dei e-
rercituum. dies ultionis. ut sumat
uindictam de inimicis suis. Deuorab-
gladius et saturabitur. et inebriabitur
sanguine eorum. Victima enim dni
exercituum. in terra aquilonis. iuxta
flumen euphraten. Ascende in galaad.
et tolle resinam uirgo filia egypti. Frus-
tra multiplicasti medicamina. sa-
nitas non est tibi. Audierunt gentes
ignominiam tuam. et ululatus tuus
repleuit terram. quia fortis impegit in
fortem. ambo pariter ceciderunt. Ver-
bum quod locutus est ad ieremiam
prophetam. super eo quod uenturus
esset nabuchodonosor rex babilonis
et percuteret terram egypti. Annun-
tate egypto. et auditum facite magda-
lo. et resonet in memphys. et in ta-
phnis dicite. Sta et præpara te. quia
deuorabit gladius circa te. quia per cun-
ctum tuum sunt percussi fortes tui.
tus? Non stetit. quia dominus de-
uexit eum. Multiplicauit ruinas
cecidit quasi ad proximum suum.
et dicent. Surge et reuertamur ad po-
pulum nrm. et ad terram natiuitatis
nre. a facie gladij columbe. Vocate
nomen pharaonis regis egypti. tumul-
tum adduxit tps. Viuo ego dicit
dominus exercituum nomen eius.
quia sicut thabor in montibus. et sicut
carmelus in mari uenient. Vasa tra-
migrationis fac tibi habitatrix filia
egypti. quia memphys in solitudi-
nem erit. et deserta inhabitabilis. Vitula
elegans atqs formosa egyptus. sa-
mulator ab aquilone uenit ei. Mer-
cenarij quoqs eius. qui uersabantur
in medio eius quasi uituli saginati.
uersi sunt et fugerunt simul. nec sti-
terunt. quia dies interfectionis
eorum uenit super eos tps uisita-
tionis eorum. Vox eius quasi ere. ibit
sonabit. qm cum exercitu properabit
et cum securibus uenient ei. Quasi lu-
dentes cedetis. succidetur saltum ei
ait dominus. qui suputari non pot.
Multiplicati sunt super locustas. et
non est eis numerus. Confusa est
filia egypti. et tradita in manu popli
aquilonis. dixit dominus exercituum
deus israel. Ecce ego uisitabo super a
multum alexandrie. et super pharao.
et super egyptum. et super deos eius. et
super pharaonem. et super reges eius. et
eos qui confidunt in eo. et dabo eos in
manu quærentium animas eorum.
et in manu nabuchodonosor regis
babylonis. et in manu seruorum eius.
Et post hec habitabitur. sicut diebus
antiquis ait dominus. Et tu ne timeas
serue meus iacob. et ne paueas israel.
Quia ecce ego saluum te faciam de
longinquo. et semen tuum de terra ca-
ptiuitatis sue. et reuertetur iacob. et re-
quiescet et prosperabitur. et non erit q-
exterreat eum. Et tu noli timere ser-
ue meus iacob ait dominus. quia
tecum ego sum. quia consummam ego
cunctas gentes ad quas eiecit te. te uo
non consummam. sed castigabo te in iudi
cio. nec quasi innocentem putabo te.

Cap. XLVII

Quod fuit uerbum domini
ad ieremiam prophetam
contra palestinos antequam
percuteret pharao gazam. Hec dicit
dominus. Ecce aque ascendent ab
aquilone. et erunt quasi torrens inun-
dans. et operient terram et plenitudi-
nem eius. urbem et habitatores eius. Clam-
bunt homines et ululabunt omnes
habitatores terre. a strepitu pompe ar-
morum et bellatorum eius. a cómo
tione quadrigarum eius. et multitu-
dine rotarum illius. Non respexerunt
patres filios manibus dissolutis. pro ad

IEREMIE PROPHETE

uentu dici in qua uastabuntur omis philisthim ꝛ disipabitur tyrus ꝛ sydon cum omnibꝫ reliquijs auxilijs suis Q populauit ē dñs palestinos. ꝛ reliquias insule capadocie. Venit ꝛ caluitium super gazam ꝙcisa ascalon. ꝛ reliquie uallis earum. Vsqꝫ quo excides? O mucro domini. usqꝫ quo non quiesces? ſ ingredere in uaginam tuam. refrigerare ꝛ sile. Quomodo quiescet cum dominus preceperit ei aduersum ascalonem. ꝛ aduersus maritimas eius regiones ibiqꝫ constituit illi

XLVIII

Ad moab. Hec dicit dñs exercituum deus israel. Ve super nabo. quia uastata ē ꝛ confusa ē. Capta est cariathaim. confusa ē fortis. ꝛ contremuit. Non ē ultra exultatio in moab. In esebon cogitauerunt malum. Venite disperdamus eam de gente. Etiam tu silens conticesces. sequens te gladius Vox clamoris de oronaym. uastitas ꝛ contricio magna. Contrita ē moab. Annuntiate clamorem parulis eius. Per ascensum enim luhit plorans ascendet in fletum. quia in descensu oronaym hostes ululatum contritionis audierunt. Fugite saluate animas uestras. ꝛ eritis quasi myrice in deserto. Quia co enim q̃ confisa fuisti fiducia in munitionibꝫ tuis. ꝛ in thesauris tuis tu quoqꝫ capieris. Et ibit chamos in transmigrationem. sacerdotes eius ꝛ principes eius simul. Et uenient super eo ad omnem urbem. ꝛ urbs una sa saluabitur. ꝛ peribunt ualles. ꝛ dissipabuntur campestria. quia dixit dominus. Date florem moab. quia florens egredietur. ꝛ ciuitates eius deserte erunt. ꝛ inhabitabiles. Maledictus qui facit opus domini fraudulenter. ꝛ maledictus qui prohibet gladium suum a sanguine. Securus fuit moab ab adolescentia sua. ꝛ requieuit in fecibus suis. ꝛ transfusus ē de uase in uas. ꝛ in transmigrationem non abiit. Propterea permansit gustus eius in eo. ꝛ odor eius non ē immutatus. Propterea ecce dies uenient dicit dominus. ꝛ mittam ei ordinatores ꝛ stratores lagunculorum ꝛ stabunt eum. ꝛ uasa eius exhaurient ꝛ lagunculas eorum collident. Et confundetur moab a chamos. sicut confusa ē domus israel a bethel in qua habebat fiduciam. Quomodo dicitis fortes sumus. ꝛ uiri robusti ad pugnandum? Vastata ē moab. ꝛ ciuitates illius ascendent. ꝛ electi iuuenes eius descenderunt in occisionem. ait rex dominus exercituum nomen eius. Prope est interitus moab ut ueniat. ꝛ malus eius uelociter accurrit nimis. Consolamini eum omnes qui estis in circuitu eius. ꝛ uniuersi qui scitis nomen eius. dicite. Quomodo confracta ē uirga fortis. baculus gloriosus. Descende de gloria. ꝛ sede in siti. habitatio filie dibon. quia uastator moab ascendet ad te. dissipabit munitiones tuas. In uia sta ꝛ prospice habitatio aroer. interroga fugientem. ꝛ eum qui euasit. Dic. Quid accidit? Confusus ē moab. quia uictus est. Vlulate ꝛ clamate. annuntiate in arnon. quia uastata ē moab. ꝛ iudicium uenit ad terram campestrem super holon. ꝛ super iesa. ꝛ super mephaath. ꝛ super dibon. ꝛ super nabo. ꝛ super domum de blathaym. ꝛ super cariathaim. ꝛ super bethgamul. ꝛ super bethmaon ꝛ super carioth. ꝛ super bosra. ꝛ super omnes ciuitates terre moab. que longe ꝛ prope sunt. Abscissum ē cornu moab. ꝛ brachium eius confractum ē. ait dominus. Inebriate eum. quia contra dominum erectus ē. ꝛ allidet manum moab in uomitu suo. ꝛ erit in derisum etiam ipse. Fuit enim uobis israel. quasi inter fures repertus es eum. Propterea uerba ergo mea que aduersum illum locutus es. Capti sunt ducem. Relinquite ciuitates. ꝛ habitate in petra habitatores moab. ꝛ estote quasi columba nidificans in summo ore foraminis. Audiuimus superbiam moab. superbus ē ualde. Sublimitatem eius ꝛ arrogantiam ꝛ superbiam. ꝛ altitudinem cordis illius. ego scio ait dominus.

IEREMIE · PROPHETE ·

ſactantiam eius. ⁊ quod non ſit iuxtꝝ eam uirtus eius. nec iuxta quod po teſt conata ſit facere. Ideo ſuper moab eiulabo. ⁊ ad moab uniuerſa clamabo. ad uirum muri ficti lamentantes. De planctu uaſer plora bo tibi. uinea ſabama. Propagines tue tranſierunt mare. uſqꝫ ad mare uaſer peruenerunt. Super meſſem tuam ⁊ uindemiam tuam prædo uenit. Ablata eſt letitia ⁊ exultatio de carmelo. ⁊ de terra moab. ⁊ uinum de torculariis ſubſtuli. Nequaqꝫ calcator ultra ſolitum celeuma cantabit. De clamore eſebon uſqꝫ eleale. ⁊ ieſſa dederunt uocem ſuam. a ſegor uſqꝫ oronaym uitula tertienante. Aque quoqꝫ aquarum peſſime erunt. Et auferam de moab ait dominus offerentem in excelſis. ⁊ ſacrificante dijs eius. Propterea cor meum ad moab quaſi tibia reſonabit. ⁊ cor meum ad uiros muri fictilis. dabit ſonitum tibicinis. Quia plus fecit quꝫ potuit. ideo perierunt. Omne enim caput calui tium. ⁊ omnis barba raſa erit. In cunctis manibus colligatio. ⁊ ſuper omne dorſum eius cilicium. Super omnia tecta moab. ⁊ in platheis eius omnis planctus. quia contrivi moab ſicut uas in utile. ait dominus. Quomodo contrita eſt ⁊ ululauerunt. Quomodo uertit cervicem moab. ⁊ confuſus è. Erit quꝫ moab in deriſum. ⁊ in exemplum omnibus circuitus ſui. Hec dicit dominus. Ecce quaſi aquila uolabit. ⁊ extendet alas ſuas ad moab. Capta è carioth. ⁊ munitiones occupate ſunt. Et erit cor fortium moab in die illa. ſicut cor mulieris parturientis. Et ceſſabit eſſe moab populus. quia contra dominum gloriatus è. Pauor ⁊ fouea ⁊ laqueus ſuper te. o habitator moab dicit dominus. Qui fugit a facie pauoris cadet in foueam. ⁊ qui aſcenderit de fouea capietur laqueo. Adducam enim ſuper moab annum uiſitationis eorum ait dominus. In umbra eſebon ſteterunt de laqueo fugientes. quia ignis egreſſus è de eſebon. ⁊ flamma de medio ſeon. ⁊ deuorabit partem moab. ⁊ uerticem filiorum tumultus. Ve tibi moab periſti populus chamos. ⁊ quia capti ſunt filij tui. ⁊ filie tue in captiuitatem. Et adducam captiuitatem moab in nouiſſimis diebus ait dominus. Hucuſqꝫ iudicia moab.

Ad filios XXIX amon. Hec dicit dominus. Numquid filij non ſunt iſrl. aut non è ei heres. Cur ergo hereditate poſſedit melchon. gad. ⁊ populus eius in urbibus eius habitauit. Ideo ecce dies uenient dicit dominus. ⁊ auditum faciam ſuper rabbath filiorum amon. ⁊ fremitum prelij. Et erit in tumultum diſſipata. filieqꝫ eius ſuccendentur igni. ⁊ poſſidebit iſrl poſſeſſores ſuos dicit dominus. Ululate eſebon. quia uaſtata è hay. Clamate filie rabba. accingite uos cilicijs. plangite ⁊ circumite per ſepes. quia melchon in tranſmigrationem ducetur. ſacerdotes eius ⁊ principes eius ſimul. Quid gloriaris in uallibus. Defluxit uallis tua filia delicata. que confidebas in theſauris tuis. ⁊ dicebas. Quis ueniet ad me. ⁊ Ecce ego inducam ſuper te terrores. ait dominus deus exercituum. ab omnibus qui ſunt in circuitu tuo. et diſpergemini ſinguli a conſpectu uno. ſi erit qui congreget fugientes. Et poſt hec reuertar faciam captiuos filiorum amon. ait dominus. ad uerſum eam. ⁊ hec dicit dominus exercituum. Numquid non è ultra ſapia in theman. ⁊ perijt conſilium a filijs. mutatis eſt ſcia eorum. Fugite. uertite. deſcendite in uoraginem habitatores dedan. quia perditionem eſau adduxit ſuper eum tempus uiſitationis eius. Si uindemiatores uenerint ſuper te non reliquiſſent racemum. Si fures in nocte. rapuiſſent quod ſufficeret ſibi. Ego uero diſcoperui eſau. reuelaui abſcondita eius. ⁊ celari non poterit. Vaſtatum è ſemen eius. ⁊ fratres eius ⁊ uicini eius. ⁊ non erit. Relinque pupillos tuos. ego eos faciam uiuere. ⁊ uidue tue ſperabunt in me. Quia hec dicit dominus. Ecce

IEREMIE · PROPHETE

ce quib⁹ non erat iudicium ut biberet calicem. bibentes bibent. Et tu quasi innocens relinquens. Non eris innocens sed bibens bibes: quia per me ipsum iurauj. dicit dominus. q⁹ in solitudinem in obprobrium in desertum. in maledictionem erit bosra. omnes ciuitates eius erunt in solitudines sempiternas. Auditum audiui a domino. et legatus ad gentes missus sum. Congregamini et uenite ad eam. et consurgamus in prelium. Ecce enim paruulum in gentib⁹ dedi te. contemptibilem inter homines. Arrogantia tua decepit te. et superbia cordis tui. qui habitas in cauernis petre. et apprehendens uertex alticudinem collis. Cum exaltaueris q̃si aquila nidum tuum. inde detrahas te. dicit dominus. Et erit idumea deserta. Omnis qui transibit per eam stupebit. et sibilabit super omnes plagas eius sicut subuersa sodoma et gomorra. et uicine eius ait dominus. Non habitabit ibi uir. nec incolet eam filius hominis. Ecce quasi leo ascender de superbia iordanis. ad pulchritudinem robustas. quia subito currere eum faciam ab illa. Et quis erit electus. quem preponas ei? Quis enim similis mei? Et quis sustinebit me? Et quis est iste pastor qui resistat uultui meo? Propterea audite consilium domini quod iniit de edon. et cogitationes eius quas cogitauit de habitatoribus theman. Si non detrecerint eos paruuli gregis. nisi dissipauerint cum eis habitacula eorum. A uoce ruine eorum commota est terra. A clamore in mari rubro audituus est uocis eius. Ecce quasi aquila ascendet et uolabit. et expandet alas suas super bosram. Et erit cor fortium idumee in die illa. quasi cor mulieris parturientis. Ad damascum. Confusa est emath. et arphath. quia audierunt pessimum auditum. Turbati sunt in mari. presolutudine quiescere non potuit. Dissoluta est damascus. uersa est in fugam. tremor apprehendit eam. angustia et dolores tenuerunt ea q̃si parturientem. Quo derelinquerunt ciuitatem laudabilem. urbem letitie?

eo cadent iuuenes eius in plateis eius. et omnes uiri prelij conticescent in die illa. ait dominus exercituum. Et succendam ignem in muro damasci. et deuorabit menia benadad. Ad cedar et ad regna asor que percussit nabuchodonosor rex babilonis. Hec dicit dominus. Surgite. ascendite ad cedar. et uastate filios orientis. Tabernacula eorum et greges eorum capient. pelles eorum et omnia uasa eorum. et camelos eorum tollent sibi. Et uocabunt super eos formidinem in circuitu eius. Fugite abite uehementer. in uoragines sedete. qui habitatis asor. ait dominus. Iniit enim contra uos nabuchodonosor rex babylonis consilium. et cogitauit aduersum uos cogitationes. Consurgite et ascendite ad gentem quietam. habitantem confidenter. ait dominus. Non hostia non uectes eius soli habitant. et erunt cameli eorum in direptiones. et multitudo iumentorum in predam. Et dispergam eos in omnem uentum qui sunt attonsi in comam. et ex omni consilio eorum adducam interitum super eos. ait dominus. Et erit asor habitaculum draconum. deserta usque in eternum. Non manebit ibi uir. nec incolet eam filius hominis. Quod factum est uerbum domini ad ieremiam. aduersus elam. in principio regni sedechie regis iude. dicens. Hec dicit dominus exercituum deus israel. Ecce ego confringam arcum elam. summam fortitudinem eorum. Et inducam super elam quatuor uentos a quatuor plagis celi. et uentilabo eos in omnes uentos istos. et non erit gens ad quam non ueniant profugi elam. Et pauere faciam elam coram inimicis suis. et coram querentibus animas eorum. Et adducam super eos malum iram furoris mei. dicit dominus. Et emittam post eos gladium. donec consumam eos. Et ponam solium meum in elam. et perdam inde reges et principes. ait dominus. In nouissimis autem diebus reuertere faciam captiuos elam. dicit dominus.

IEREMIE PROPHETE

Verbum quod locutus è dominus de babylonia. & de terra chaldeorum. in manu ieremie prophete. Annunciate in gentibus. & auditum facite. Levate signum. predicate. & nolite celare. Dicite. capta è babylon. confusus è bel. victus è meredach. confusa sunt sculptilia eius. superba sunt volumina eorum. quia ascendet contra eam gens ab aquilone. que ponet terram eius in solitudinem. & non erit qui habitet in ea. ab homine usq; ad pecus. Emigrauerunt & abierunt. In diebus illis & in tempore illo. ait dominus. venient filii israel. ipsi & filii iuda simul ambulantes & flentes. proficiscentur. & dominum deum suum querent. in sion interrogabunt viam. Huc facies eorum uenient. & apponentur ad dominum federe sempiterno. quod nulla oblivione delebitur. Grex perditus fuit populus meus. pastores eorum seduxerunt eos. & montes montes transierunt. de monte in collem transierunt. obliti sunt cubilis sui. Omnes qui invenerunt comedebant eos. & hostes eorum dicebant. non peccamus. pro eo quod peccauerunt domino decor iustitie. & expectationum patrum eorum domino. Recedite de medio babylonis. & de terra chaldeorum egredimini. & estote quasi edentes gregem. quia ecce ego suscitabo & adducam in babylonem congregationem gentium magnarum de terra aquilonis. & parabuntur adversum eam. & inde capietur. Sagitta eius quasi viri fortis interfectoris. non revertetur vacua. Et erit caldea in predam. omnes vastantes eam replebuntur. ait dominus. Quoniam exultatis & magnamini dilapidantes hereditatem meam. Quia effusi estis sicut vitula super herbam. & mugistis ut tauri. Confusa è mater vestra nimis. & erubescat genetrix vestra. Ecce novissima erit gentium. & deserta in vita. & arens. Ab ira domini non habitabitur. & redigetur tota in solitudinem. Omnis qui transibit per babylonem stupebit. & sibilabit super universas plagas eius. Precipite contra babylonem per circuitum omnes qui intenditis arcum. & bellate eam. & parcatis sagittis quia domino peccauit. Clamate adversus eam. subiugata est manus eius. Cecidit fundamenta eius. destructum est murus eius. quia ultio domini è. Ultionem accipite de ea. sicut fecit facite ei. Disperdite satorem de babylone. & tenentem falcem in tempore messis. a facie gladii columbe. Unusquisq; ad populum suum convertetur. & unusquisq; ad terram suam fugient. Grex dispersus israel. leones ejecerunt eum. Primus comedit eum rex assur. iste novissimus exossauit eum nabuchodonosor rex babylonis. Propterea hec dicit dominus exercituum deus israel. Ecce ego visitabo regem babylonis. & terram eius. sicut visitaui regem assur. & reducam israel ad habitaculum suum. & pascetur carmelus & basan. & in monte ephraym & galaad saturabitur anima eius. In diebus illis & in tempore illo dicit dominus. queretur iniquitas israel. & non erit. & peccatum iuda & non invenietur. quia propitius ero eis. quos reliquero. Super terram dominantium ascende. & super habitatores eius visita. Dissipa & interfice que post eos sunt. ait dominus. & fac universa omnia que precepi tibi. Vox belli in terra. & contritio magna. Quomodo contrita & confractus est & contritus est malleus universe terre. Quomodo versa est in desertum babylon. in gentibus. Illaqueatum te. & capta est babylon. & nesciebas. inventa es & apprehensa. quia domino provocasti. Aperuit dominus thesaurum suum. & protulit vasa ire sue. quia opus est domino deo exercituum in terra chaldeorum. Venite ad eam ab extremis finibus. aperite ei horrea eius. conculcate eam quasi aceruum. & interficite eam. ne sit quicquam reliquum. Disperdite universos fortes eius. descendant in occisionem. Ve eis. quia venit dies eorum. tempus visitationis eorum. Vox fugientium. & eorum qui effugerunt de terra babylonis. ut annuntient in sion ultionem domini dei nostri. ultionem templi eius. Annuntiate in babi

TERE MIE

lone plurimus. omnib⁹ qui intrinduntur eum. Consistite aduersum eam p̄ gnum. 7 nullus euadat. Reddite ei secundum opus suum. 7 iuxta oia q̄ fecit facite illi. quia stulta contra dominum erexit se aduersum sanctum isr̄l. Ideo cadent iuuenes eius in plateis eius. 7 omnes uiri bellatores eius obticescent in die illa. ait dominus. Ecce ego ad te superbe dicit dominus deus exercituum. quia uenit dies tuus. tp̄s uisitationis tue. Et cadet superbus 7 corruet. non erit qui suscitet eum. Et succendam ignem in urbibus eius. 7 deuorabit omnia in circuitu eius. Hec dicit dominus exercituum. Calumpniam sustinent filij isr̄l' 7 filij iuda simul. Omnes qui ceperunt eos tenent. nolunt dimittere eos. Redemptor eorum fortis. dominus exercituum nomen eius. Iudicio defendet causam eorum. ut requiescat terram. 7 conmoueat habitatores babilonis. Gladius ad chaldeos ait dominus. 7 ad habitatores babilonis. 7 ad principes 7 ad sapientes eius. Gladius ad diuinos eius. qui stulti erunt. Gladius ad fortes illius. qui timebunt. Gladius ad equos eius. 7 ad currus eius. 7 ad omne uulgus quod est in medio eius. 7 erunt quasi mulieres. Gladius ad thesauros eius qui diripientur. Siccitas super aquas eius et arescent. quia terra sculptilium est. et in portentis gloriantur. Propterea habitabunt dracones cum struthionibus. 7 habitabunt in constructionibus. Et non habitabitur ultra usq; in sempiternum. nec edificabitur usq; ad generationem 7 generationem. sicut subuertit deus sodomam 7 gomorram 7 uicinas eius ait dominus. Non habitabit ibi uir. nec incolet eam filius hominis. Ecce populus uenit ab aquilone. 7 gens magna. 7 reges multi consurgent a finibus terre. Arcum 7 scutum apprehendent. Crudelis est 7 inmisericors. Vox eorum quasi mare sonabit. Et super equos ascendent. sicut uir paratus ad prelium contra te filia babilon. Audiuit autem rex babylonis famam eorum. 7 dissolute sunt manus eius. Angustia apprehendit eum. dolor quasi parturientem. Ecce quasi leo ascendet de superbia iordanis ad pulchritudinem robustam. quia subito cum curere faciam eum illam. Et quis electus. quem preponam ei. Quis enim similis mei. Et quis sustinebit me. Et quis est iste pastor. qui resistat uultui meo. Propterea audite consilium domini quod mente cepit aduersum babylonem. 7 cogitationes eius quas cogitauit super terram chaldeorum. Si non trahent eos parui greges. 7 si dissipauerit super eos pascuas eorum. A uoce captiuitatis babylonis commota est terra. 7 clamor inter gentes auditus est.

Et dicit dominus. Ecce ego suscitabo super babylonem. 7 super habitatores eius. qui cor suum leuauerunt contra me quasi uentum pestilentem. 7 mittam in babylone uentilatores. 7 uentilabunt eam. 7 deuastabunt terram eius. qui uenerunt super eam undique in die afflictionis eius. Non tendat qui tendit arcum suum. 7 non ascendat loricatus. Ne parcite iuuenibus eius. interficite omnem militiam eius. Et cadent interfecti in terra chaldeorum. 7 uulnerati in regionibus eius. Quia non est uiduatus isr̄l. 7 iuda a deo suo domino exercituum. Terra autem eorum repleta est delicto a sancto isr̄l. Fugite de medio babylonis. 7 saluet unusquisq; animam suam. Ne uelitis tacere super iniquitatem eius. quia tp̄s ultionis est domino. retributionem ipse retribuet ei. Calix aureus babylon in manu domini. inebrians omnem terram. De uino eius biberunt omnes gentes. 7 ideo commote sunt. Subito cecidit babylon 7 contrita est. Ululate super eam. tollite resinam ad uulnus eius. si forte sanetur. Curauimus babylonem. 7 non est sanata. Derelinquamus eam. 7 eamus unusquisq; in terram suam. quia peruenit usq;

ad celos iudicium eius. ⁊leuati e
nisgs ad nubes. ꝓcedit dominus
ultionis mee. ⁊venite ⁊nauremus i
syon opus domini dei nri. Acuite
sagittas. implete pharetras. Suscitauit dominus spm regum medor
⁊ora babilonem mens enim est ut
perdat eam. quia ultio domini è. ultio
templi sui. Super medorum ora babylonem. ⁊ora babylonem. Suscitate signū
super muros babylonis leuate sig.
augete custodiam. Leuate custodes
preparate insidias. quia cogitauit
dominus ⁊fecit quecunqs locutus
è ora habitatores babylonis. Que
habitas super aquas multas. locuples
in thesauris. venit finis tuus pedalis
precisionis tue. Iurauit dominus
exercituum per animam suam. quia
implebo te hominibus quasi bruco. ⁊
super te celeuma cantabunt. Qui
fecit terram in fortitudine sua. ꝑ
parabit orbem in sapia sua. ⁊prudē
tia sua extendit celos. Ad vocem
eius multiplicabuntur aque in celo
Qui leuat nubes ab extremo terre.
fulgura in pluuiam fecit. ⁊producit
ventos de thesauris suis. Stultus a
fectus è omnis homo a scia. confusus è
omnis sculptilis. quia mendax è simulacrum eius. nec è spūs in eis.
Vana sunt opera ⁊risu digna. in tpe
visitationis sue peribunt. Non sic
hec pars iacob. quia qui fecit omnia
ipse è ⁊virga hereditatis eius.
dominus exercituum nomen eius.
Collidis tu michi nasa belli. ⁊ego
collidam in te gentes. ⁊disperdam
in te regna. Et collidam in te equū.
⁊equitem eius. ⁊collidam in te cur
rum ⁊ascensorem eius. Et collidam
in te virum ⁊mulierem. ⁊collidam i
te senem ⁊puerum. ⁊collidam in te
iuuenem ⁊iuuencam. Et collidam
in te pastorem ⁊gregem eius. ⁊colli
dam in te agricolam ⁊iugales eius.
Et collidam in te duces ⁊magistros
Et reddam babylonem. ⁊cunctis habitatoribus chaldee omne malum suum. qđ
fecerunt in syon in oculis vris. ait
dominus. Ecce ego ad te mons pesti

fer. ait dominus. qui corrumpis uni
uersam terram. Et extendam manū
meam super te. ⁊volubo te de petris.
⁊dabo te in montem combustionis. Et
non tollent de te lapidem in angulū
⁊lapidem in fundamenta. ⁊perdita
in eternum eris ait dominus. Leua
te signum in terra. clangite buccina
in gentibus. Sanctificate super eam gentes. annuntiate ora illam regibus ara
rat. meni ⁊aschenez. Nominate ora
eam tapsar. adducite equum quasi
bruchum aculeatum. Sanctificate ora
eam gentes. Reges medi ⁊duces
eius. ⁊omnes magistratus eius. ⁊
terram potestatis eius. Et mo
uebitur terra ⁊dolebit. quia cogitatio dñi
super babylonem cogitabit. ut ponat terram babylonis desertam.
⁊inhabitabilem. Cessauerunt fortes
babylonis prelio. sederunt in pug
nis. Dominatum è in bus eorum.
facti sunt quasi mulieres. Incensa
sunt tabernacula eius. confracti sunt
vectes eius. Cursore obuiam cur
renti uenient. ⁊nuntius obuius nun
tiabit. ut annuntiet regi babylonis
quia capta è ciuitas eius. a summo
usqs ad summum. ⁊vada preoccupata
sunt. ⁊palustres incense sunt igni. et
uiri bellatores eius combusti sunt. Quia
hec dicit dominus exercituum deus
israel. Filia babylon quasi area tpis
triture eius. adhuc modicum ⁊uenit
tempus messionis eius. Comedit
me deuorauit me. nabuchodonosor
rex babylonis. Redidit me quasi
nas uacuum. absorbuit me sicut draco.
Repleuit uentrem suum deliciis
me mea. ⁊eiecit me. Iniquitas ad
me ⁊in me facta super babylo
nem. dicit habitatio syon. ⁊sanguis
meus super habitatores chaldee. dicit
ierusalem. Propterea hec dicit dominus.
Ecce ego iudicabo causam tuam. ⁊ultionem tuam faciam
pro te. ⁊siccabo mare eius. ⁊siccabo uenam eius. Et
erit babylon in tumulos. habitatio draconum. stupor ⁊sibilus. eo qđ non sit
habitator. Simul ut leones rugient.
excutient comas uelut catuli leonum.

IEREMIE PROPHETE

In calore eorum ponam potus eorum. & inebriabo eos. ut sopiantur & dormiant sompnum sempiternum. & non exurgant dicit dominus. Deducam eos qi agnos ad victimam. quasi arietes cum hedis. Quomodo capta est sesach. & comprehensa est inclita universe terre. Quomodo facta est in stupore babilon inter gentes. Ascendit super babilonem mare. multitudine fluctuum eius operta est. Facte sunt civitates eius in stupore. terra inhabitabilis & deserta. terra in qua nullus habitet. nec transeat per eam filius hominis. Et visitabo super bel in babilone. & eiciam quod absorbuerat de ore eius. & non confluent ad eum ultra gentes. Siquidem & murus babilonis corruet. Egredimini de medio eius populus meus. ut saluet unusquisq; animam suam. ab ira furoris domini. & ne forte moleseat cor uestrum. & timeatis auditis. qui audietur in terra. Et ueniet in anno auditio & iniquitas in terra. & dominator super dominatorem. Propterea ecce uenient. & uisitabo super sculptilia babilonis. & omnis terra eius confundetur. & uniuersi interfecti eius cadent in medio eius. Et laudabunt super babylonem celi & terra. & omnia que in eis sunt. quia ab aquilone uenient ei predones. ait dominus. Et quomodo fecit babylon. ut caderent occisi in israel. sic de babylone cadent occisi in uniuersa terra. Qui fugistis gladium. uenite & nolite stare. Recordamini procul dominum. & ierusalem ascendat super cor uestrum. Confusi sumus. quia audiuimus obprobrium. operuit ignominia facies nostras. quia uenerunt alieni super sanctificationem domus domini. Propterea ecce dies uenient dicit dominus. & uisitabo super sculptilia babylonis. & in omni terra eius mugiet uulneratus. Si ascenderit babylon in celum. & firmauerit in excelso robur suum. ab me uenient uastatores eius. ait dominus. Vox clamoris de babylone. & contritio magna de terra chaldeorum. quia uastauit dominus babylonem. & perdidit ex ea uocem magnam. & sonabunt fluctus eorum quasi aque multe. Dedit sonitum uox eorum. quia uenit super eam. & super babylonem predo. Et comprehensi sunt fortes eius. & contriti sunt arcus eorum. quia fortis ultor dominus reddens retribuet. Et inebriabo principes eius. & sapientes eius. duces eius. & magistratus eius. & fortes eius somnium dormient sempiternum. & non expergiscentur. ait dominus rex exercituum nomen eius. Hec dicit dominus exercituum. murus babilonis ille latissimus. fundo subuertetur. & porte eius excelse igni comburentur. & labores populorum ad nichilum & gentium in igne exuret. & desipient. Verbum quod precepit ieremias propheta sarraie filio nerie. filii maasie. cum pergeret cum sedechia rege in babylonem. in anno quarto regni eius. Sarraias autem erat princeps prophetie. Et scripsit ieremias omne malum quod uenturum erat super babylonem in libro uno. omnia uerba hec que scripta sunt contra babylonem. Et dixit ieremias ad sarraiam. Cum ueneris in babylonem. & uideris & legeris omnia uerba hec. & dices. Domine tu locutus es contra locum istum. ut disperderes eum. ne sit qui in eo habitet ab homine usq; ad pecus. & ut sit perpetua solitudo. Cum ergo compleueris legere librum istum. ligabis ad eum lapidem. & proicies illum in medium euphraten. & dices. Sic submergetur babylon. & non consurget a facie afflictionis quam ego adduco super eam. & dissoluentur usq; uerba ieremie

LII

Filius. xxi. annorum erat sedechias. cum regnare cepisset. & xi. annis regnauit in ierusalem. Et nomen matris eius amidal filia ieremie de lobna. Et fecit malum in oculis domini. iuxta omnia que fecerat ioachim. quia furor domini erat in ierusalem & iuda. usq; quo proiceret eos a facie sua. Et recessit sedechias a rege babilonis. Factum est autem in anno nono regni eius. in mense decimo decima mensis. uenit nabuchodonosor rex babylonis.

IEREMIE PROPHETE

ipē ⁊ omnis exercitus eius aduersus ie-
rlm. ⁊ obsederunt eam. ⁊ edificauerūt
contra eam munitiones in circuitu. Et
fuit ciuitas obsessa. usq; ad undecim
annum regis sedechie. Mense autē
quarto nono die mensis obtinuit fa
mes in ciuitate. ⁊ non erant alimēta
populo terre. Et dirupta ē ciuitas ⁊
omnes uiri bellatores fugerunt. Et
exierunt de ciuitate nocte per uiā por
te que ē inter duos muros. ⁊ ducit ad
ortum regis. chaldeis obsidentibus ur-
bem in gyro. Et abierunt per uiam
que ducit ad heremum. Persecutus
ē autē exercitus chaldeorum regem. ⁊
apprehenderunt sedechiam in deser-
to quod ē iuxta hyericho. ⁊ omnis com
pagnia eius diffugit ab eo. Cumq; ap-
prehendissent regem. adduxerunt eū
ad regem babilonis in reblatha. que
ē in terra emath. ⁊ locutus ē ad eum
iudicia. Et iugulauit rex babilonis
filios sedechie in oculis eius. Sed ⁊ cūc
principes iude occidit in reblatha. Et
oculos sedechie eruit. ⁊ uinxit eum
compedibus. Et adduxit eum rex babilo
nis in babilonem. ⁊ posuit eum in do
mum carceris. usq; ad diem mortis
sue. In mense autem quinto decima
mensis. ipē ē annus decimus nonus
nabuchodonosor regis babilonis. ue
nit nabuzardan princeps militie. q
stabat coram rege in ierlm. Et incen
dit domum domini. ⁊ domum regis.
⁊ omnes domos ierlm. ⁊ omnē domū
magnam combussit. Et totum murum
ierlm per circuitum destruxit exer-
citus chaldeorum. qui erat cum
magro militie. De pauperibus autē ppli
⁊ de reliquo uulgo quod remanserat
in ciuitate. ⁊ de perfugis qui transfu-
gerant ad regem babilonis. ⁊ ceteri
de multitudine. transtulit nabuzardā
princeps militie. De pauperibus uero
terre. reliquit nabuzardan princeps
militie in uinitores ⁊ agricolas. Co
lumpnas uero eree. que erant in do
mo domini. ⁊ bases. ⁊ mare ereum. q
erat in domo domini. confregerūt
chaldei. ⁊ tulerunt omne es eorum in
babylonem. ⁊ lebetes ⁊ creagras ⁊ fial
tera. ⁊ phyalas. ⁊ mortariola ⁊ omnia
uasa erea que in ministerio fuerant. ⁊
Tulerunt ⁊ ollas ⁊ rhumiamatha. et
incensa ⁊ pelues. ⁊ cantelabra ⁊ mortari
⁊ cyatos. Quotquot aurea aurea. ⁊ q̄t
quot argentea argentea. Tulit magis
miliue columnas duas. ⁊ mare unum.
mutulos xij ereos. qui erant sub basibus
quas fecerat rex salomon in domo dō.
Non erat pondus eius omnium uasorū
horum. De columnis autē ⁊ tecto cubi
ti erant altitudinis in columna una. ⁊
funiculus xij cubitorum circumbat ei.
Pterio grossitudo eius quatuor digitor.
⁊ uncus cana erat. et capitella sup
una q̄q; erea. Et altitudo capitelli un
quinq; cubitor. Et retiacula ⁊ mala
granata super coronam in circuitu. to
tum erat ereum. Similiter erat colūna
ra ⁊ malagranata. Et fuerunt malagra
nata nonaginta ⁊ ser dependentia. ⁊ oia
malagranata retiaculis. c. circumda
bantur. Et tulit magr miliue sarayam
sacerdotem primum. ⁊ sophoniam sa
cerdotem secundum. ⁊ tres custodes uesti
buli. Et de ciuitate tulit eunuchum
unum. qui erat prepositus super uno
bellatores. ⁊ vij uiros de his qui uide
bant faciem regis. qui inuenti sunt
in ciuitate. Et scribam principē mili
tum. qui probabat tyrones. ⁊ lx uiros
de populo terre qui inuenti sunt in
medio ciuitatis. Tulit autē eos nabu
zardan magr miliue. ⁊ duxit eos ad re
gem babylonis in reblatha. Et per
cussit eos rex babylonis. ⁊ interfecit e
os in reblatha in terra emath. Et tra
slatus ē iuda de terra sua. Iste ē popl's
quem transtulit nabuchodonosor in
anno vij. uiros tria milia ⁊ xxiij. In
anno octauodecimo nabuchodono
sor. transtulit nabuzardan magister
miliue. animas septingen
tas xlv. Omnes ergo anime q̄rūor
milia sexcente. Et factum ē in tricesi
mo vij anno transmigrationis ioa
chim regis iude. xij mense. uicesima
quinta die mensis eleuauit euilme
rodach rex babilonis ipo anno regni
sui caput ioachim regis iude. ⁊ edu
xit eum de domo carceris. ⁊ locutus

IEREMIE

ē cum eo bona. Et posuit nomen ei⁹ sup⁹ nomen regum. qui erat post se in babylone. ⁊ mutauit uestimenta carceris eius. Et comedebat panem coram eo semper. cūctis diebꝫ uite sue. ⁊ Et cibaria eius cibaria perpetua dabantur ei a rege babylonis statuta per singulos dies. usqꝫ ad diem mortis sue. cūctis diebꝫ uite eius.

Et factum ē postqꝫ in captiuitatem redactus ē israel. ⁊ ierusalem destructa ē. sedit ieremias flens. ⁊ planxit lamentatione hac in ierusalem. ⁊ amaro animo suspirans ⁊ eiulans dixit.

Incipiunt lamentationes ieremie p⁹o phete. Aleph

Vo der sola ciuitas plena populo. facta ē quasi uidua domina gentium. princeps prouinciarum facta ē sub tributo. ⁊ Beth. Plorans ploranit in nocte. ⁊ lacrime eius in maxillis eius. Non ē qui ꝯsoletur eam: ex omnibꝫ caris eius. Omnes amici eius spreuerunt eam. ⁊ facti sunt inimici ei. Gymel. Migrauit iuda: p⁹opter afflictionem ⁊ multitudinem seruitutis. habitauit inter gentes. nec inuenit requiem. Omnes persecutores eius apprehenderunt eam inter angustias. Daleth. Uie syon lugent. eo q⁹ non sint qui ueniant ad solemnitatem. Omnes porte eius destructe. sacerdotes eius gementes. uirgines eius squalide. ⁊ ipsa oppressa amaritudine. He Facti sunt hostes eius in capite inimici illius locupletati sunt. quia dominus locutus ē super eam p⁹opter multitudinem iniquitatis illius. Paruuli eius ducti sunt in captiuitatem ante faciem tribulantis. ⁊ Vau. Et egressus ē a filia syon omnis decor eius. Facti sunt principes eius quasi arietes non inuenientes pascua. ⁊ abierunt absqꝫ fortitudine ante faciem subsequentis. Zay Et recordata ē ierusalem dierum afflictionis sue. ⁊ preuaricationis omnium desiderabilium suoꝝ. que habuerat a diebꝫ antiquis. cum caderet populus eius in manu hostili. ⁊ non esset auxiliator. Uiderunt eam hostes. ⁊ deriserunt sabbata eius. Heth. Peccatum peccauit ierusalem. propterea instabilis facta ē. Omnes qui glorificabant eam spreuerunt illam. quia uiderunt ignominiam eius. Ipsa autem gemens ⁊ conuersa retrorsum. Teth. Sordes eius in pedibus eius. nec recordata ē finis sui. ⁊ Deposita ē uehementer. non habens ꝯsolatorem. Uide domine afflictionem meam: quoniam erectus ē inimicus. Iod. Manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia eius. quia uidit gentes ingressas sanctuarium suum. de quibus preceperas ne introirent in ecclesiam tuam. Caph. Omnis populus eius gemens ⁊ querens panem. dederunt pretiosa quoqꝫ p⁹o cibo ad refocillandam animam. Uide domine ⁊ conspice quoniam facta sum uilis. Lamech. Uos omnes qui transitis per uiam. attendite ⁊ uidete si ē dolor sicut dolor meus. quoniam uindemiauit me sicut locutus ē dominus in die ire furoris sui. Mem De excelso misit ignem in ossibus meis. ⁊ erudiuit me. Expandit rete pedibus meis. conuertit me retrorsum. ⁊ posuit me desolatam tota die. mero ꝛfectam. Nun. Uigilauit uigum iniquitatum mearum in manu eius. conuolute sunt ⁊ inposite collo meo. infirmata ē uirtus mea. dedit me dominus in manu de qua non potero surgere. Samech. Abstulit dominus omnes magnificos meos de medio mei. Uocauit aduersum me tempus ut conterat electos meos. Torcular calcauit dominus. uirgini filie iuda Ayn. ideo ego ploro. ⁊ oculus meus

PROPHETE

deducens aquam. quia longe fr̃us
è ame. ꝓsolator? auertens animã mã
fr̃i sunt filij mei perditi. qm inualuit
inimicus. Plx. Expandit syon ma
nus suas. non est qui ꝓsolet? eam. ⁊
Mandauit dominus aduersum iacob
in circuitu hostes eius. fr̃a è ierlim ⁊
quasi polluta menstruis inter eos. Sa
de. Justus è dominus. quia os eius
ad iracondiam prouocauit. Audite
obsecro uniuersi populi ⁊ uidete dolo
rem meum. Virgines mee ⁊ iuuenes
mei. abierunt in captiuitatẽ. Coph.
Vocaui amicos meos. ⁊ ipi deceperunt
me. Sacerdotes mei ⁊ senes mei in ur
be ꝓsumpti sunt. quia quesierunt ci
bum sibi. ut refocillarent animã su
am. Res. Vide domine qm tribor.
nemur. meus ꝓturbatus è. Subuersus
è cor meum in me mepa. qm amaritu
dine plena sum. Foris interficit
gladius. ⁊ domi mors similis è
Audierunt qm ingemisco ego. ⁊ nõ
è qui ꝓsoletur me. Omnes inimici
mei audierunt malum meum. lete
ntur qm tu fecisti. Adduxisti diem
ꝓsolationis. ⁊ fient similes mei. Tau.
Ingrediatur omne malum eor? coram
te. ⁊ uindemia eos sicut uindemia
sti me. propr̃ iniquitates meas. Mul
ti enim gemitus mei. ⁊ cor meum mer̃.

Domalo Aleph.
obtexit caligine i fu
ror̃e suo dominus filiam
syon. proiecit de celo i ter
ram gloriam isr̃l. ⁊ non è recordatus scа
belli pedum suor̃ in die furoris sui. ⁊
Beth. Precipitauit dominus. nec pe
percit omnia speciosa iacob. Destruxit
in furore suo munitiones uirginis ⁊
iude. detexit in terram. Polluit regn̄.
⁊ principes eius. Gymel. Confregit
in ira furoris sui omne cornu isr̃l.
auertit retrorsum dexteram suam a
facie inimici. ⁊ succendit in iacob ⁊
quasi ignem flãme deuorantis i gy
ro. Deleth. Tetendit arcum suum
quasi inimicus firmauit dexteram su
quasi hostis. ⁊ occidit omne quod ꝓ
pulchrum erat uisu in tabernaculo
filie syon. effudit quasi ignem ira

gnationem suam. He. Factus è dñs
uelut inimicus. precipitauit isr̃l.
Precipitauit omnia menia eius. ⁊
dissipauit munitiones eius. ⁊ repleu
it in filia iude humiliatum. et hu
miliatam. Vau. Et dissipauit q̃si
ortum tentorium suum. demolitus
tabernaculum suum. Oblitionem fa
cere dominus in syon festiuitatem.
⁊ sabbatum. ⁊ in obprobrium ⁊ ira
gnationem furoris sui. regem ⁊ sacer
dotem. Cay. Repulit dominus al
tare suum. maledixit sanctificationi sue.
tradidit in manus inimici muros tur
rium eius. Vocem dederunt in domo
domini sicut in die solemni. Heth.
Cogitauit dominus dissipare mu
rum filie syon. tetendit funiculum suum.
⁊ non auertit manum suam a perdi
tione. Luctus ante murale. ⁊ murus
pariter dissipatus è. Teth. Defixe sũt
in terra porte eius. perdidit ⁊ contriuit
uectes eius. regem eius ⁊ principes
eius in gentibus. Non è lex. ⁊ prophetę
eius non inuenerunt uisionẽ a dño.
Ioth. Sederunt in terra. conticuerunt
senes. filie syon ꝓiecerunt cinere ca
pitibus suis. uirgines ierlim abiecerunt ca
pita sua. in uirgines iude. Caph. Defecerunt ⁊
prelacrimis oculi mei. conturbata sunt
uiscera mea. Effusum è in terra iecur
meum. super contritione filie populi
mei. cum deficeret paruulus ⁊ lactens
in plateis oppidi. Lamech. Matribus
suis dixerunt. ubi è triticum ⁊ uinum.
cum deficerent quasi uulnerati i pla
teis ciuitatis. cum exalarent animã
suam in sinu matrum suarum. Men. A
Cui ꝓparabo te. uel cui assimilabo
te filia ierlim? Cui adequabo te. ⁊ cõ
solabor te uirgo filia syon? Magna è
enim uelut mare contritio tua. Quis
medebitur tui? Nun. Prophetę tui
uiderunt tibi falsa ⁊ stulta. nec ape
riebant iniquitatem tuam. ut te a
ad penitentiam prouocarent. Vide
runt autẽ tibi assumptiones falsas
⁊ eiectiones. Samech. Plauserunt
super te manibus omnes transeuntes
per uiam. sibilauerunt ⁊ mouerunt

IEREMIE

caput suum super filiam ierusalem: descende
de urbs dicentes. perfecti decoris gaudi
um uniuerse terre. Aym. Aperuerunt
super te os suum omnes inimici tui. si
bilauerunt & fremuerunt dentibus. &
dixerunt. Deuorabimus. En ista e
dies quam expectabamus. inuenimꝰ.
uidimus. Fe. Fecit dominus quod
cogitauit: impleuit sermonem suum. q
quem preceperat a diebꝰ antiquis. De
struxit & non pepercit. & letificauit sup
te inimicum. & exaltauit cornu hostiu
tuorum. Sade. Clamauit cor eorum
ad dominum super muros filie syon. d
Deduc quasi torrentem lacrimas: per
diem & noctem non des requiem tibi.
neqꝫ taceat pupilla oculi tui. Coph
Consurge lauda in nocte. in principꝭ
uigiliarum: effunde sicut aquam cor
tuum ante conspectum domini. Leua
ad eum manus tuas pro anima par
uulorum tuor. qui defecerunt in fa
me. in capite omnium conclusorum.
Res. Vide domine & considera quod uin
mauenis ita. Ergo ne comedent mu
lieres fructum suum: parnulos ad q
mensuram palme. Si occidetur in q
sanctuario domini sacerdos & propheta.
Syn. Iacuerunt in terra foris puer &
senex. uirgines mee & iuuenes mei
ceciderunt in gladio. Interfecisti in die
furoris tui. percussisti nec miserus
es. Tau. Vocasti quasi ad diem sol
lennem. qui terrerent me de circuitu
& non fuit in die furoris domini qui
effugerit & relinqueretur. Quos e
ducam & enutriui. inimicus meus
consumpsit eos. III Aleph.

Ego uir uidens paupertatem meam. in uirga indi
gnationis eius. Aleph.
Me minauit & adduxit me
tenebras. & non in lucem. Tantum i
me uertit. & conuertit manum suam to
ta die. Beth. Vetustam fecit pellem
meam & carnem meam: contriuit ossa
mea. Edificauit in gyro meo. & circu
dedit me felle & labore. In tenebris q
collocauit me. quasi mortuos sempi
ternos. Gimel. Circumedificauit ad
sum me. ut non egrediar. aggrauauit

oratorem meum. Gymel. Et cum q
clamauero & rogauero: exclusit oro
nem meam. Conclusit uias meas
lapidibꝰ quadris: semitas meas sub
uertit. Deleth. Ursus insidians fuit
& michi: leo in abscondito. Semitas
meas subuertit & confregit me: posuit
me desolatam. Deleth. Tetendit q
arcum suum. & posuit me quasi sig
ad sagittam. He. Misit in renibus
meis filias pharetre sue. Factus sum
in derisum populo meo. canticum q
eorum tota die. Repleuit me amaq
ritudinibꝰ: inebriauit me absynthio.
Vau. Et fregit ad nichilum dentes
meos. cibauit me cinere. Et repul
sa e anima mea. obliuius sum bonoꝝ.
Et dixi. Perijt finis meus. & spes q
mea a domino. Zay. Recordare
paupertatis & transgressionis mee. q
absynthij & fellis. Memoria memor
ero. & tabescet in me anima mea. q
hec recolens in corde meo: ideo sperq
bo. Heth. Misericordie domini quia
non sumus consumpti. quia non defe
cerunt miserationes eius. Noui di
luculo multa e fides tua. Pars mea
dominus dixit anima mea. propte
expectabo eum. Bonus e dominus
sperantibꝰ in eum. anime quirenti
eum. Bonum e prestolari cum silen
tio salutare domini. Bonum e uiro q
cum portauerit iugum: ab adolescen
tia sua. Joth. Sedebit solitarius et
tacebit. quia leuauit super se. Ponet
in puluere os suum. si forte sit spes. q
Joth. Dabit percutienti se maxillam.
saturabitur obprobriis. Caph. Quia
non repellet in sempiternum dominus.
Quia si abiecit & miserebitur. secundum mul
titudinem miserationum suarum. Non enim
humiliauit ex corde suo. & abiecit filios
hominum. Lamech. Vt conterat sub
pedibꝰ suis. omnes uinctos terre. Vt
declinaret iudicium uiri. in conspectu q
uultus altissimi. Vt peruerteret uiros
in iudicio suo: dominus ignorauit.
Aen. Quis e iste qui dixit: ut fiet
dominus non iubente? Ex ore altissi
mi non egredientur. nec bona nec q
mala? Quid murmurauit homo u

PROPHETE

nens. ut p̃o pecc̃is suis. Num. Scru
temur uias nr̃as. 7 quer̃amus 7 reuer
tamur ad dominũ. Leuemus corda
nr̃a cum manib̃ ad dominum in celos.
Nos inique egimus. 7 ad iracundiã
prouocauimus. idcirco tu inexorabil'
es. Samech. Operuisti in furore 7 per
cussisti nos: occidisti nec pepercisti. 7
Opposuisti nubem tibi. ne transeat ora
tio. Eiectionem 7 abiectionem posui
sti me in medio populor. Fe. Aperue
runt super nos os suum: omes inimici.
Formido 7 laqueus fca è nobis: vasta
tio 7 contritio. Diuisiones aquar
deduxit oculus meus. in p̃tritione fi
lie populi mei. Ayn. Oculus meus
afflictus è. nec tacuit eo quod non
cẽrent requies. Donec respiceret 7 uidẽt
dñs de celis. Oculus meus depdat
è animã meam. in omnes filias urbis
mee. Sade. Venatione ceperunt me
quasi auem. inimici mei gratis. La
psa è in lacum uita mea. 7 posuerunt
lapidem super me. Inundauerũt aq
super caput meum. dixi perq. Coph.
Inuocaui nomen tuum dñe. de lacu
nouissimo. Vocem meam audisti. ne
auertas aurem tuam a singultu meo
7 clamoribꝫ. Appropinquasti in die
quando inuocaui te. dixisti ne time
as. Res. Iudicasti dñe cãm aiã
mee: redemptor uite mee. Vidisti dõ
miquitatem eorum aduersum me. a
udica iudicium meum. Vidisti cẽm
furorem. 7 ultiones: 7 aduersum me. Syn. Audisti obpro
bria eor dñe: omnes cogitatões
eorum aduersum me. Labia insurgẽ
tium michi. 7 meditationes eorum. a
duersum me tota die. Sessionẽ eor
7 resurrectionẽ eor uide: ego sum psal
mus eorum. Thau. Reddes eis uicẽ
dñe: iuxta opera manuum suarũ.
Dabis eis scutum cordis. laborẽ tuũ
Persequeris in furore. 7 pderes eos sub
celis dñe. Aleph.

Quomodo obscuratum est
aurum. mutatus è color
optimus. dispersi sunt la
pides sanctuarij. in capite o
um platearum. Beth. Filij syon ill
ustres 7 amicti auro primo. quomodo re
putati sunt in uasa testea. opus ma
nuum figuli. Gymel. Etiã 7 lamie nu
dauerunt mammam. lactauerunt catu
los suos. Filia populi mei crudelis: a
quasi struthio in deserto. Deleth. Adhe
sit lingua lactentis ad palatum eius
in siti. Paruuli petierunt panem: 7 nõ
erat qui frangeret eis. Nobiles eius
interierunt fame: 7 multitudo sua ex
aruit. He. Qui uescebantur uoluptu
ose interierunt in uijs. qui nutriebã
tur in croceis. amplexati sunt ster
cora. Vau. Et maior effecta è iniqui
tas filie populi mei. sodoma
que subuersa è in momento 7 nõ cepe
runt in ea manus. Cay. Candidiores
nazarei eius nive. nitidiores eius
lacte. rubicundiores elyte antiquo.
saphiro pulchriores. Ieth. Denigra
ta è super carbones facies eor. 7 nõ fuit
cognita in plateis. Adhesit cutis eor
ossibus eorum 7 facta è quasi lignum. Teth.
Melius fuerunt occisis gladio. qꝫ interfec
tis fame. qui isti extabuerunt a fructi
bus sterilitate terre. Joth. Manus mu
lierum miserorum coxerunt filios
suos. facti sunt cibi earum in p̃tritione
filie populi mei. Caph. Complenit
dominus furorem suum. effudit ira
indignationis sue. Et succendit ignem
in sion. 7 devorauit fundamenta eius.
Lamech. Non credidissent reges ter
7 uniuersi habitatores orbis. quod ingredi
ri hostis 7 inimicus per portas ierusalem.
Mem. Propter pecca prophetarum eius
7 iniquitates sacerdotum eius. qui effu
derunt in medio eius sanguinem iustor.
Nun. Erraverunt ceci in plateis. pol
luti sunt in sanguine. cum quibꝫ non pos
sent tangere lacinias suas. Samech.
Recedite polluti clamauerunt eis. re
cedite abite nolite tangere. Iuravi. 7
quippe fugerunt. 7 cõmoti. Dixerunt inter
gentes. non addet ultra ut habitet ibi.
Fe. Facies dominum diuisit eos. non
addet ut respiciat eos. Facies sacer
dotum non erubuerunt. neq; senum mi
serti sunt. Ayn. Cum adhuc sub
sisteremus defecerunt oculi nri ad
auxilium nrm uanum. cum respicẽ

INCIPIT LIBER

mus attenta ad gentem que saluare
non poterat. Gaze. Lubricauerunt
uestigia mea in uiis meis platearu mar.
Appropinquauit finis mr̃ impleti sunt
dies mr̃i: quia uenit finis mr̃. Coplr
Relatores facti sunt persecutores mr̃i
aquilis celi. super montes persecuti
sunt nos. in deserto insidiati sunt nob
Kes. Spūs oris nr̃i xp̃us dominus
captus è in peccatis nr̃is. cui diximus.
in umbra tua uiuemus in gentibus
Syn. Gaude & letare filia edom. que
habitas in terra hus. Ad te quoq; pue
niet calix. inebriaberis atq; nudabis
Tau. Completa è iniquitas tua fi
lia sion. non addet ultra ut transmi
gret te. Visitabit iniquitatem tuam
filia edom. discooperiet peccata tua.
Explicuunt lamentationes incipit oso
vēmie p̃phete.

Eco:
dauid ō
quod
accide
rit nob:
intuere
& respi
ce obprobrium nr̃m. Hereditas nra
uersa è ad alienos: domus nr̃e ad ex̃
neos. Pupilli facti sumus absq; pre. ma
tres nr̃e quasi uidue. Aquam nr̃am pe
cunia bibimus: ligna nr̃a pretio opti
mus. Cervicibus minabamur: & lap
sis non dabatur requies. Egypto de
dimus manū & assirijs ut saturaremur
pane. Patres nr̃i peccauerunt & nō sunt:
& nos iniquitates eoy portauimus. Ser
ui dominati sunt nr̃i: non fuit qui re
dimeret de manu eorum. In animab
nr̃is afferebamus panem nobis a fa
cie gladij in deserto. Pelles nr̃a quasi
clibanus exusta è. a facie tempestatis
famis. Mulieres in sion humiliaue
runt: & uirgines in ciuitatibus iuda. Ad
Principes manu suspensi sunt: facies
senum non erubuerunt. Adolescētibo
impudice abusi sunt. & pueri in ligno
corruerunt. Senes de portis defecerūt.
iuuenes de choro psallentium. Defecit
gaudium cordis nr̃i: uersus è in luctu
chorus nr̃. Decidit corona capitis nr̃i.
ue nobis quia peccauimus. Pro
pterea mestum factum è cor nr̃m. ideo
tenebrati sunt oculi nr̃i. Propter mon
tem syon quia disperijt. uulpes ambulaue
runt in eo. Tu aut̃ domine in eternum
permanebis: solium tuum in gñatio
nem & gñationem. Quare in perpe
tuum obliuisceris nr̃i. derelinques nos
in longitudine dierum? Conuerte
nos domine ad te & conuertemur. Inno
ua dies nros sicut a principio. si proie
ciens reppulisti nos. iratus es contra nos
uehementer. Explicit ozo yeremie. Incī
pit plagis in baruch.

Liber ist
qui ba
ruch a
nomie
pnoīa
tur. in
hebreo
canone non habet: sed tantum in uul
gata editione. similiter & epla ieremie.
Propter nonnam aut̃ legentium hec a
scripta sunt: quia multa de xp̃o nostro
simulq; temporibus indicant. Explicit
plagis. Incipit liber baruch.

Hec
uerba
libri q
scripsit
baruch
filius
neriē.

BARVCH

filij matie. filij sedechie. filij sedecy filij elcbie. in babilonia in anno quto. in septima die mensis. in qbus ceperunt chaldei ierlim. et succenderit eam igni. Et legit baruch verba legis huius. ad aures iechonie filij ioachim regis iuda. et ad aures uniuersi populi uenientis ad librum. et ad aures potentum regum. et ad aures presbyterorum. et ad aures populi. a minimo usq; ad maximu eorum. et omniu habitantium in babilonia. ad flumen soni. Qui audientes plorabant. et ieiunabant. et orabant in conspectu domini. Et collegerunt pecuniam sm q; potuit unusquisq; manus. et miserunt in ierlim ad ioachim filium elchie filij salomi sacerdotem. et ad reliquos sacerdotes. et ad omnem populum qui inuentus fuit cum eo in ierlim. cum accepissent uasa templi domini que ablata fuerat de templo. reuocare in terram iuda. x decima die mensis syban uasa argentea que fecit sedechias filius iosie rex iuda. postq; captus fuit nabuchodonosor rex babilonis iechoniam et principes. et fortes potentes. et populu terre ab ierlim. et duxit eos uinctos in babilonem. et dixerunt. Ecce misimus ad uos pecunias. de quib; emite holocaustomata et thus. et facite manna et offerte pro peccato ad aram domini dei nri. et orate pro uita nabuchodonosor regis babilonis. et pro uita balthasar filij eius. ut sint dies ipor sicut dies celi super terram. et ut det dominus uirtutem nobis. et illuminet oculos nros. ut uiuamus sub umbra nabuchodonosor regis babilonis. et sub umbra balthasar filij eius. et seruiamus eis multis diebus. et inueniamus gratiam in conspectu eorum. Et pro nobis pie orate ad dnm deum uestrum. quia peccauimus dño deo nro. et nobis est aversus furor eius a nobis. usq; in diem hunc. Et legite librum istum quem misimus ad uos recitatum in templo in die domini. in die solemni. et in die opportuno. et dicetis. Domino deo nro iustitia. nobis autem confusio facies

nre. sicut est dies hec. omnis uia thabitinis in ierlim. regibus nris et principibus nris. sacerdotibus nris et prophetis nris. et patribus nris. peccauimus ante dnm. et non credidimus dissidentes ei. Et non fuimus subiectibiles illi. et non audiuimus uocem dñi dei nri. ut ambularemus in mandatis eius que dedit nobis. a die qua eduxit pies nros de terra egipti. usq; in hunc diem. Et fuimus incredibiles ad dñm deum nrm. et dissipati recessimus ne audiremus uocem ipius. Et adheserunt nobis mala multa et maledictiones. que constituit dñus moysi seruo suo. qui eduxit pies nros de terra egipti. dare nobis terram fluentem lac et mel. sicut est hodierna die. Et non audiuimus uocem domini dei nri. sm omnia uerba prophetarum. quos misit ad nos. et iudices nros. qui iudicarent israel. et abiimus unusquisq; in sensu cordis nri maligni. operati diis alienis. facientes mala ante oculos domini dei nostri.

Propter q stauit dñs sermonem suum quem locutus est ad nos. et ad iudices nros. qui iudicauerunt israel. et ad reges nros et principes nros. et ad omnem israel et iudam. ut adduceret dominus super nos mala magna. que non facta sunt sub celo. quemadmodum facta sunt in ierlim. sm que scripta sunt in lege moysi. ut manducaret homo carnes filij sui. et carnes filie sue. Et dedit illos sub manu regum omniu. qui sunt circa nos. in improperium et in desolationem in omnibus populis in q̃b; non dispersit dominus. Et fuimus super sublus et non supra. quia peccauimus domino deo nro. non obaudiendo uocem ipius. Domino deo nro iustitia. nobis autem et patribus nris confusio facies. sicut est dies hec. quia locutus est dñs super nos omnia mala hec. que nenerunt super nos. Et non fuimus deprecati faciem dñi dei nri. ut reuerteret unusquisq; a uijs nris pessimis. Et uigilauit dñs in malis. et

BARVCH

adduxit ea super nos. quia iustus ē dominus in omnib⁹ operib⁹ suis q̄ mandauit nobis. ⁊ non audiuim⁹ uocem ipius. ut iremus in p̄ceptis d̄omm. que dedit ante faciē nr̄am Et nunc domine deus isrl. qui e duxisti populum tuum de t̄ra egipti in manu ualida. ⁊ in signis ⁊ in p̄o digijs. ⁊ in uirtute tua magna. ⁊ in brachio excelso. ⁊ fecisti tibi nomen sicut ē dies iste. ꝓccauimus impie gessimus. ⁊ iniq̄ egimus. domine deus nr̄. in omnib⁹ iustitijs tuis. Auertatur ira tua a nobis. quia derelicti sumus pauci inter gentes. ubi dispersisti nos. Exaudi domine p̄ces nr̄as. ⁊ oiones nr̄as. ⁊ educ nos p̄opt̄e. ⁊ da nobis gr̄am inueire ante faciem eor̄um. qui nos adduxerunt. ut sciat omnis t̄ra quia tu es dominus deus nr̄. ⁊ non tuum uocatum ē super isrl. ⁊ super gen̄ ipius. Respice domine de domo scā tua in nos. ⁊ inclina aurem tuam ⁊ audi. Aperi oculos tuos ⁊ uide. quia non mortui qui sunt in inferno. q̄r spūs a corpib⁹ sunt. dabunt honorem ⁊ iustificationē d̄no. ꝛ anima que tristis ē super magnitudinē mali. et incedit curua ⁊ infirm̄. ⁊ oculi deficientes. ⁊ anima esuriens dat tibi gloriam ⁊ iustitiam domino. q̄m non in iustitijs p̄ium nr̄orum nos fundimus p̄ces. ⁊ querimus in miam ante faciem tuum domine deus nr̄. ꝛ quia misisti iram tuam. ⁊ furorem tuum super nos. sicut locutus es in manu puer⁹ tuor̄um p̄phar dicens. Sic dicit dominus. Inclinate humerum uestrum ⁊ cervicem uestram. ⁊ opera facite regis babilonis. ⁊ habitabitis in t̄ra quam dedi patribus uestris. Q̄d si non audieritis uocem d̄ni dei uestri. operam regi babilonie. defectionē faciam de ciuitatibus iuda. ⁊ de foris iherlim. ⁊ auferam a nobis uocem letitie. ⁊ uocem gaudij ⁊ uocem sponsi ⁊ uocem sponse. ⁊ erit omnis t̄ra sine uestigio ab habitatore. Et non audierunt uocem tuam. ut operarentur regi babilonis. ⁊

Et statuisti uerba tua que locutus es in manibus puer⁹ tuor̄ prophar. ut manifestarentur ossa regum nr̄orum ⁊ ossa patrum nr̄orum de loco suo. Et ecce sunt proiecta in calore solis. ⁊ gelu noctis. ⁊ mortui sunt in doloribus pessimis. in fame ⁊ in gladio. ⁊ in emissione. Et posuisti templum in quo uocatum ē nomen tuum in ꝓ sicut hec dies. ꝓpt̄r iniquitatē dom' isrl ⁊ domus iuda. Et fecisti in nob dne deus nr̄. sm omnē benignitatē tuam. ⁊ sm omnē misericordiam tuam illam magnam. sicut locutus es in manu pueri tui moysi. in die qua p̄cepisti ei scribere legem tuam coram filijs isrl. dicens. Si non audieritis uocem meam. multitudo hec magna admodū in minima gentem. quā ego dispergam illos. quia scio q̄ me non audiet populus. Populus enim ē dura cervice. ⁊ queretur ad cor suum in t̄ra captiuitatis sue. Et scient quia ego sum dominus deus eor̄. Et dabo eis cor ⁊ intelligent. ⁊ audient. ⁊ laudabunt me in t̄ra captiuitatis sue. ⁊ memores erunt nominis mei. Et auertent se a corde suo duro. ⁊ a malignitatibus suis. quia reminiscentur uiam patrum suor̄um. qui ꝓccauerunt in me. Et reuocabo eos in t̄ram quam dedi patribus eor̄um. abraam. ysaac. ⁊ iacob. ⁊ dñabuntur eius. Et multiplicabo eos. ⁊ non minorabuntur. Et statuam illis testamentū eternum sempiternum. ut sim illis in deum. ⁊ ipsi erunt mihi in populum. ⁊ non mouebo amplius pedem meum filios isrl a t̄ra quā dedi illis.

Et nunc dne omnip̄s deus isrl. anima in anguistijs ⁊ spūs anxius clamat ad te. Audi dne ⁊ miserere. quia deus es misericors. ⁊ miserere nr̄i quia peccauimus ante te. qui sedes in sempiternū. ⁊ non perimus in eternum. Domine omnip̄s deus isrl. audi nunc oionem mortuorum isrl. ⁊ filior̄ eor̄um. qui ꝓccauerunt ante te. ⁊ non audierunt uocem domini dei sui. ⁊ adglutinata

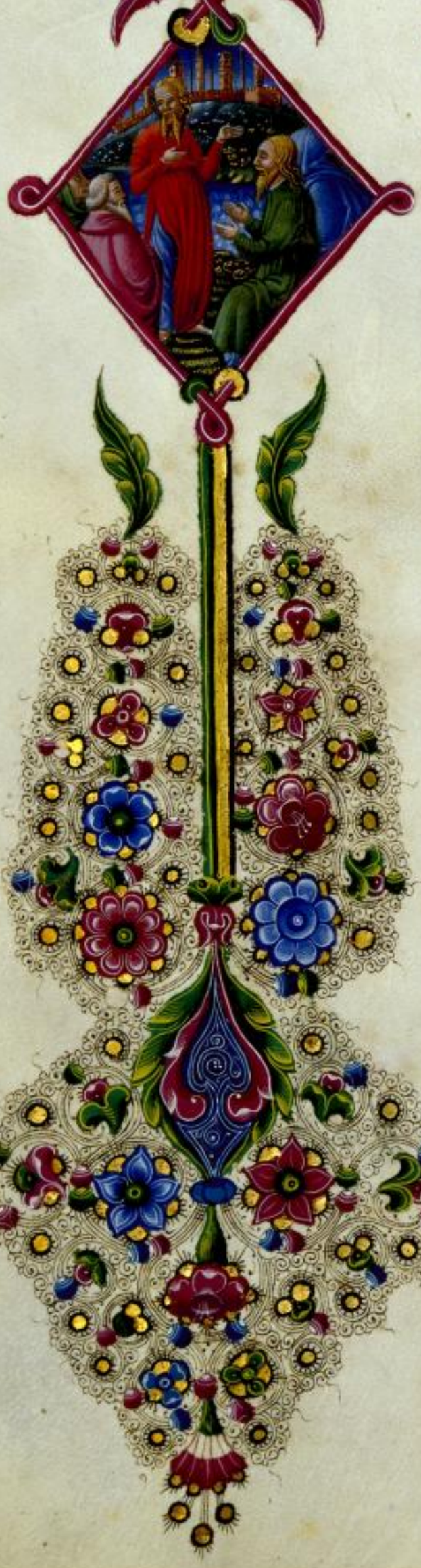
BARVCH

sumr nobis mala. ¶Nolu meminisse i
niquitatis pium nrorum: sr memo
manus tue 7 nominis tui in tpe isto
quia tu es dominus deus nr. 7 laud
bimus te dñe. Quia propr hoc deds
sh amorem tuum in cordib nris. 7
ut memoremur nomen tuum. 7 laude
mus te in confessione nr. quia quie
remus ab iniquitate pium nrorum.
qui peccauimus tibi. Ecce nos
hodie in captiuitate nra sumus. qui
nos dispersisti ibi in opprobriu 7 in ma
ledictum 7 in pecm. sm omnes in
quitates pium nrorum. qui discessi
mus a te dicit deus nr. Audi isrl' ma
data mte. ausib percipere ut scias pru
dentiam. Quid est isrl' quia tem in
micor es. inuetasti in tra aliena. 7
coinquinatus es cum mortuis. & pu
tatus es cum descendentib in infe
rnum. Derelinquisti fontem sapiencie.
illam si in via dei ambulasses. bene
sses utiq in pace sempiternam. Disce ub
sit sapia. ubi sit prudentia. ubi sit intel
lectus. ubi sit longitudo dierum. 7 uite. 7
ubi sit lumen oculorum 7 pax. Quis
inuenit locum eius. 7 quis introiuit in
thesauros eius. Vbi sunt principes gen
tium. 7 qui dñantur super bestias. qui
sunt super terram. Qui in auib celi
ludunt. qui argentum thesaurizant. 7
aurum in quo confidunt homines. 7 non
est finis acquisitionis eorum. qui argen
tum fabricant. 7 solliciti sunt. nec est in
ventio operum illorum. Exterminati
sunt 7 ad inferos descenderunt. 7 alii in
loco eorum surrexerunt. Iuuenes uide
runt lumen. 7 habitauerunt super terram. Vias
autem discipline ignorauerunt. nec intel
lexerunt semitas eius. nec filii eorum
susceperunt eam. A facie ipsor longe fac
ta est. Non est audita in thebaan. nec
uisa est in theman. Filii quoq agar
qui exquisierunt prudentiam que de
terra est. negotiatores terre 7 theman
7 fabulatores. 7 exquisitores prudentie
7 intelligentie. uiam autem sapie nescie
runt. nec memorati sunt semitas eius.
O isrl' qm magna est domus dei. 7 ingens
locus possessionis eius. magnus et

ber finem. excelsus 7 immensus. Ibi fue
runt gigantes nominati illi qui ab ini
cio fuerunt statura magna scientes bel
lum. non hos elegit deus. nec viam di
scipline intellexerunt. propter hoc perierunt.
Et quia non habuerunt sapiam: interie
runt propter suam insipientiam. Quis ascen
dit in celum 7 accepit eam 7 eduxit eam
de nubibus? Quis transfretauit mare 7 i
uenit eam 7 attulit illam super aurum
electum? non est qui possit scire uias ei
us neque excogitare semitas eius. Sed q scit
omnia nouit eam 7 adinuenit eam in
prudentia sua. Qui preparauit terram
in tempore sempiterno ipse. 7 replenit eam pecudib.
7 quadrupedib. Qui emittit lumen 7
uadit. 7 uocauit illud. 7 obaudit illum in
timore. Stelle autem dederunt lumen in
custodiis suis. 7 letate sunt. Vocate sunt
7 dixerunt. Assumus. Et luxerunt ei
cum iocunditate qui fecit illas. Hic est
deus noster: non estimabitur alius adversus
hic adinuenit omnem uiam discipline.
7 tradidit illam iacob puero suo. 7 isrl'
dilecto suo. Post hec in terris uisus est. 7
cum hominib conuersatus est.

Hic liber mandatorum dei. 7
lex que est in eternum. Omnes
qui tenent eam ad uitam.
qui aut derelinquunt eam
in mortem. Conuertere iacob 7 appre
hende eam. ambula per uiam ad splen
dorem in lumine eius. Ne tradas alii
gloriam tuam. 7 dignitatem tuam gen
ti alienigene. Beati sumus isrl'. qui que deo
placent nob manifesta sunt. Alleluia
Esto populus dei memorabilis isrl'. Ve
nundati estis gentib non in perditio
nem. Set propter q irritastis ad iracundiam
prouocastis deum. tradimini es hostib
ad tempus. Exacerbastis enim eum qui fe
cit uos deum eternum. immolantes de
monijs 7 non deo. Oblita enim estis dei
dei qui nutriuit uos. 7 contristastis nu
tricem uestram hierusalem. Vidit enim ira
diam a deo nemente nobis. 7 dixit. Au
dite finitimi sion. adduxit enim
mihi deus luctum magnum. Vidi
enim captiuitatem populi mei filiorum
meor 7 filiarum. quam superduxit illis
ille eternus. Nutriui enim illos cum

BARVCH

iocunditate. dimisi aut illos cum fletu
7 luctu. Nemo gaudeat super me iudi
am 7 consolatum. Amulus deuicta fu
propter pecca filior meor. quia declina
uerunt a lege dei. Iustitias aute eius
nescierunt. nec ambulauerunt per
mandata dni. nr per semitas uerita
tis eius. cum iustitia ingressi sunt.
Veniant ofines syon. 7 memores esto
captiuitatem filior 7 filiarū mearum.
quam superduxit illis eternus. Adu
xit enim super illos gentem de longi
quo gentem improbam. 7 altius lin
gue. qui non fuit reuerita senem. 7
puerū fuit misericors. 7 abduxerūt
filios uidue. 7 a filijs unica desolaue
runt. Ego aut quid possum adiuua
re uos? Qui enim aduxit super uos
mala. ipe uos eripiet de manibo inimi
corum uror. Ambulate filij ambulate.
ego enim derelicta sum sola. Exui a
me stola pacis. uoui aut me sacco ob
secrationis. Et clamabo ad altissimū
in diebo meis. Miequitores estote filij
clamate ad dnm. 7 eripiet uos de ma
nu principum iniquor. Ego enī spe
raui in eternum. salutem uram. 7 uenit
michi gaudiū a deo super mia que ueni
et uobis ab eterno salutem uro. Emisi
enim uos cum luctu 7 ploratu. reducet
aut uos michi deus cum gaudio 7 io
cunditate in sempiternum. Sicut eni
uicerunt uicine syon captiuitate uram
a deo. sic uidebunt 7 in celeritate salu
tem uram a deo. que superueniet uob
cum honore magno. 7 splendore eter
no. Filij patienter sustinete ira que
superuenit uobis. Persecutus e enim
te inimicus tuus: 7 cito uidebis pedu
tionem ipius. 7 super cernices ipius
ascendes. Delicati mei ambulauerūt
uias asperas. ducti sunt enim ut grex
direptus ab inimicis. Miequitores e
stote filij. 7 proclamate ad dnm. Erit
enim memoria uri ab eo qui duxit
nos. Sicut enim fuit sensus uri. ut eter
mitas deo: tenes tantum iterum o
peretentes requirens enim. Qui enī
monstrat uobis mala. ipe misit ad
ducet uobis sempitūam iocunditatem
cum salute tua. Animequior esto ierl.
exoriatur enim te. qui te nominauit. 7
Nocentes peribunt. qui te uexauerūt.
7 qui gratulati sunt in tua ruina puniē
tur. Ciuitates quibo seruierit filij tui
punientur. que acceperit filios tuos. Si
cut enim gauisa e in ruina tua. 7 letat
e in tuo casu. sic o tristabitur in tua de
solatione. 7 amputabitur exultatio
multitudinis eius. 7 gaudiū omnī ei
erit in luctum. Ignis enim superueniet
et ab eterno in longitudinis dieb. 7 hi
tabitur a demonijs in multitudinem
temporis.

Circumspice ierlim ad orien
tem. 7 uide iocunditatem
deo tibi uenientē. Ecce
enim uenerunt filij tui. qs
dimisisti dispersos. uenerūt aut colecti
ab oriente usq; ad occidentem in uerbo
sci gaudentes in honorem dei. Exue
te ierlim stola luctus 7 uexationis tui.
7 induere decore. 7 honore ei⁹ que a
deo e tibi sempiterna glia. Circumda
bit te diplotē dei⁹ iustitie. 7 imponet
mitram capiti tuo honoris eius. Os
enim ostendet splendorem suum ite.
qui sub celo e. Nominabitur enī tibi
nomen tuum a deo in sempiternū. pax
iustitie 7 honor pietatis. Exurge ie
rusalem 7 sta in excelso. 7 circūspice
ad orientem. 7 uide collectos filios uos.
ab oriente solis usq; ad occidente in uerbo
sci. gaudentes dei memoria. Exierūt
enim abste pedibo duces. ab inimicis.
Adducet aut illos dominus ad te por
tatos in honorem sicut filios regni. 7
Constituet enim deus humiliare o
nem montem excelsum. 7 rupes perpetuas.
7 ronalles replere in equalitatem terre.
ut ambulet isrl diligenter in honore
dei. Obumbrauerunt aut silue. 7 ome
lignum fragrans ibi mandato dei. 7
Adducet enim deus isrl cum iocunditā
te in lumine maiestatis sue. cum mia
rustitia que e ab ipo. Exemplar eplē
qua misit yeremias ad abductos cap
tiuos in babyloniā a rege babyloniorū. ut nuntiaret illis secundum q̄
preceptum e illi a deo.

BARVCH

Propter peccata que peccauim⁹ ante deum. adducemur in babiloniam captiui. a nabuchodonosor rege babilo niorum. fugientes itaq⁹ in babiloniam. erimus illis plurimis annis. z ꝑ tẽpora lõ gis. usq⁹ ad generationes vij. Postea aut educam uos inde cum pace. Nunc aut uidebitis in babilonia deos aureos z argenteos z lapideos. z ligneos in humeris portari. ostentantes metus gentibus. Videte ergo. ne z uos similes efficiamini. timeatis in eis. z metuatis z metus uos capiat in ipsis. uidentes itaq⁹ turbã retro z ante adorantes dicite in cordibus uris. te oportet adorari domine. Angelus aut meus uobiscum est. ipse autem exquiram animas uras. Ipsa lingua ipsorum polita a fabro. ipsa etiam imargentata. z inaurata falsa sunt z non possunt loqui. Et sicut uirgini amanti ornamenta. ita accepto auro fabricant sunt. Coronas certe hẽnt aureas sup capita sua dii illor. Unde subtrahunt sacerdotes ab eis aurum z argentum. z erogant illud in semetipsos. Dant aut̃ et ipsi prostitutis. z meretricibus ornant. z utez cum ceperint illud a meretricibus. ornant deos suos. hi aut̃ nõ liberantur ab erugine z tinea. Opertus aut illis z uestis purpurea. extergent facie illorum propter pulueres templi. qui est plenus inter eos. Septrum aut hẽnt ut homo. sicut iudex regionis. qui in se peccantẽ non interficit. hẽnt etiam gladium in manu z securem. se aut de bello. z a latronibus non liberant. unde nobis notum sit. quia non sunt dii. Ne ergo timeatis eos. Sicut enim uas hominis confractum. inutile efficitur. tales sunt dii illor. Conshumas illis. oculi eorum pleni sunt pulueris a pedibus introeuntium. Et sicut ad iracundum qui regem offendit. ei cum septus fuerit iamne. aut sicut ad sepulchrum adducto mortuo. ita utiq⁹ sacerdotes hostia clausis z sera. ne a latronibus expolientur. Lucernas accendunt illis z quidem multas. ex quibus nullam uidere possunt. Sunt autem sicut trabes in templo. corda uero illor dicuntur: eligere serpentes qui de terra sunt. dum comedunt eos z uestimentum eorum z non sentiunt. Nigre fiunt facies eor a fumo. qui in templo fit. Supra corpus eorum. z supra caput uolant noctue. z uespertiones. z aues etiam. similiter z cattus. Unde sciatis quia non sunt dii. Ne ergo timueritis eos. Aurum etiam quod fulget ad speciem. nisi aliquis extergerit rubigine non fulgebit. Neq⁹ enim dum flarent hi sentiebant. Ex omni pretio empti sunt. in quibus spiritus non erat in ipsis. Sine pedibus in humeris portantur. ostentantes ignobilitatem suam hominibus. Confundentur etiam qui colunt ea. Propterea si ceciderint in terram. a semetipsis non surgent. nisi quis statuerit eum rectum. per semetipsum stabit. Sic et munera humeris illis apponentur. honorabuntur a sacerdotibus. Similiter z mulieres eorum decerpentes sunt. ut infirmo ut medicina aliquid impertiunt. De sacrificiis eorum fete z menstruate cingunt. Scientes itaq⁹ ex his quia non sunt dii. ne timueritis eos. Unde enim uocant dii. Quia mulieres apponunt hostias diis argenteis z aureis. z ligneis. et in templis eorum sacerdotes sedent. hẽntes tunicas scissas. z capita z barbam rasam. quor capita nuda sunt. Ululant aut clamantes ante deos suos. sicut in cena mortui. Vestimenta eor auferunt sacerdotes. z uestiunt uxores suas z filios suos. Neq⁹ siquid mali patiuntur. ab aliquo. nisi siquid boni possint retribuere. nisi regem constituere possint. neq⁹ auferre. Similiter nisi diuitias dare possint. nisi malum retribuere. Si quis illorum uoluerit z non reddiderit. nec hoc requirent. Homine a morte nõ liberant. nisi infirmum a potentiore eripiunt. Omnia cecum ad uitam non restituent. de necessitate hominẽ non liberabunt. Non due non misebuntur. nisi orphanis beneficient. Lapidibus de monte similes sunt dii illorum ligneis z lapideis. aureis z argenteis. Qui aut illa colunt confundentur. Quomodo ergo estimandum est. aut dicendum illos esse deos. adhuc et ipsis chaldeis non honorantibus eos. Quum audierint mutum non posse loq-

offerunt cum ad bel. postulantes ab eo
loqui. quasi non possent sentire qui nō
bent motum. Cripit cum intellexerint
relinquent ea. Sensum enim non bent
ipi dij illor. Vulneris aut circundate i
fumibo. in ijs sedent succendentes ossa
oluarum. Cum aut aliqua ex ipis attī
ti ab aliquo manserunt tormenti. proxi
me fue exprobrat q ea non sit digna ha
bita sicut ipa. ns filius eius dirupt is sit.
Omnia aut que illis fiunt falsa sunt. i
Quomodo ergo estimandum aut di
cendum è illos cē deos. A fabris 7 aurifi
cib facta sunt. Nichil aliud eunt nisi
w quod uolunt esse sacerdotes 7 aurifi
ces. Ipi etiam qui ea faciunt non sunt
multo ipis. Num quid ergo possunt q
ab ipis fabricata sunt cē dij. Reliqua
unt autem falsa 7 obprobrium postea
futuris. Nam cum supereneerit illis
prelium 7 mala. cogitant pro se sacerdo
tes ubi se abscondant cum illis. Quo
modo ergo sentire debeant quoniā dij
sunt. qui nec de bello se liberant. neq;
de malis se eripiunt. Nam cum sint li
gnea 7 lapidea. 7 aurata. 7 argentata.
scietur. postea qua falsa sunt gentib;
7 unuersis 7 regib; que manifestata i
sunt qua non sunt dij. ꝫ opera manuū
hominū. 7 nullum opus dei in ipis est.
Regem regionū non suscitant. pluuiā
hominib; non dabunt. Judicium q;
non discernent. neq; regionem libera
bunt ab iniuria. quia nichil possunt. i
sicut cornicule inter medium celi 7 terr
Etenim cum ceciderit ignis in domus
deorum ligneorum. aureorum 7 argen
teorum sacerdotes quidem iporum fu
gient. liberabuntur. ipi uero sicut trā
bes in medio obruentur. Regi autem
7 bello non resistent. Quomodo ergo i
estimandum è. aut intelligendum qua
dij sunt. Non a furibo neq; a latronib
se liberabunt. Dij lignei 7 lapidei. 7 in
aurati. 7 argentati. quibo hij qui fo
tiores sunt. aurum 7 argentum 7 uesti
mentum coperti sunt. auferent ab illo
7 abibunt. nec sibi auxilium ferent. Me
q; melius è esse regem ostentantem 7
uirtutem suam. aut unas in domo utile
in quo gliabitur qui possit ex illo. aut

hostium in domo quod custodit q̄m ipa
sunt. q̄ falsi dij. Sol quidē 7 luna 7 stel
la cum sint splendida 7 emissa ad utili
tates obaudiunt. Similiter 7 fulgur ci
apparuerit perspicuum è. Spūs 7 spūs
in omni regione spirat. 7 nubes quib;
cum imperatum fuerit adeo perambla
re in uniuersum orbem. perficiunt q̄d
imperatum è eis. Ignis etiam missus
de super ut consumat montes 7 siluas. fa
cit quod preceptum è ei. Hec aut ns
spēs ns minime. um eoꝝ similia sūt.
Unde ns estimandum è. ns dicendum
illos deos. q; non possunt ns iudicium
iudicare. ns facere hominib; quicq;.
Scientes itaq; quia non sunt dij. ne
timueritis eos. Neq; enim regib; ma
ledicent ns benedicent. Signa etiam
in celo gentib; non ostendent. ns ut
sol lucebunt. ns illuminabitur lūa.
Bestie meliores sunt illis. que possūt
fugere sub tectum. ac prodesse sibi. i
Nullo itaq; modo nobis manifesti
è q; sunt dij. Propt q; ne timeatis eos.
Nam sicut in cucumerario nichil for
mido custodit. ita sunt dij illor ligneī.
7 argentei. 7 aurati. Eodem modo 7
in orto spinus alba. supra quā omnes a
ues sedent. Similiter 7 mortuo proiecto
in tenebris. similes sunt dij illor ligneī
7 aurati. 7 argentati. A purpura q;
7 marmore que super illud tenent. scie
tis itaq; quia non sunt dij. Ipi etiam i
postremo comedunt. 7 obprobrium
in regione. Melior è homo iustus qui
non hīt simulachra. nam eut longe i
ab obprobrio. Explicit baruch. Inci
pit prologus in ezechielem prophā.

Ezechiel
prophā
cū tot
chim re
ge ius
captiū
ducens

INCIPIT LIBER EZECHIEL PROPHETE

In trigesimo aut̄ anno in quarto mense cum ēem in medio captiuorum: iuxta fluuium chobar. aperti sunt cęli. & uidi uisiones dei. In quinto mensis ipse ē annus quintus transmigrationis regis ioachin. Factum ē uerbum dñi ad ezechielem filium buzi sacerdotem. in terra caldeorum. secus flumen chobar. Et facta ē ibi super eum manus domini. Et uidi. & ecce uentus turbinis uenie bat ab aquilone. & nubes magna. & ignis inuoluens. & splendor in circuitu eius. Et de medio eius quasi species electri. & de medio ignis. Et in medio eius similitudo animalium. & hec aspectus eorum. similitudo hominis in eis. Et unū facies unī. & quatuor pennę unī. Et pedes eorum pedes recti. & planta pedis eorum. quasi planta pedis uituli. & scintille quasi aspectus eris candentis. Et manus hominis sub pennis eorum in quatuor partibus. Et facies & pennas ipsorum quatuor partibus hębant. iunctęq; erant pennę eorum alterius ad alterum. Non reuertebantur cum incederent. sed unumquodq; ante faciem suam gradiebantur. Similitudo aut̄ uultus eorum. facies hominis & facies leonis a dextris eorum quatuor. Bouis aut̄ facies a sinistris eorum quatuor. & facies aquilę desuper ipsorum quatuor. Et facies eorum & pennę eorum extente desuper. a duę pennę singulorum iungebantur: et duę tegebant corpora eorum. Et unus quodq; eorum coram facie sua ambulabat. ubi erat impetus spiritus illuc gradiebantur. nec reuertebantur cum ambularent. Et similitudo animalium. & aspectus eorum quasi carbonū ignis ardentium. & quasi aspectus lampadarum. Hic erat uisio discurrens in medio animalium. splendor ignis & de igne fulgur egrediens. Et animalia ibant & reuertebantur in similitudinē fulgoris coruscantis. Cumq; aspicerem animalia. apparuit rota una super terram iuxta animalia hęns quatuor facies. Et aspectus rotarum & opus earum quasi uisio maris. & una similitudo ipsarum & quatuor. Et aspectus earum & operatio quasi sit rota in medio rote. per quatuor partes earum euntes ibant. & non reuer

rebantur cum ambularent. Stantia q̃
erat rotis t alitudo. t horribilis aspectus
t totum corpus plenum oculis in circui
tu ipsarum quatuor. Cumq; ambula
rent animalia. ambulabant pariter t
rote iuxta ea. Et cum eleuarentur a
malia de terra. eleuabantur simul t
rote. quocumq; ibat spūs illuc eque
spū. t rote pariter eleuabantur sequen
tes eum. Spūs enim uite erat in rotis.
Cum eunt ibant. t cum stabant stabant. t cum eleuate a terra pariter
eleuabantur. t rote sequentes ea. quia
spūs uite erat in rotis. Et similitudo
super capita animalium firmamen. quasi
aspectus crystalli horribilis. t extenta sr
capitā eorum desuper. Sub firmamē
to aūt pēne eorum. recte alterius ad
alterum. Unumquodq; duabo alis uela
bat corpus suum. t alterum similiter
uelabatur. Et audiebam sonum ala
quasi sonum aquarum multarum. quasi so
num sublimis dei. Cum ambularent
quasi sonus exercitus multitudinis. ut so
nitus castroy. Cumq; starent demit
tebantur pēnē eorum. Nam cū fieret
uox super firmamentum quod erat sup
caput eorum. stabant t submittebat
alas suas. Et super firmamentum quod
erat imminens capiti eor. quasi aspect
lapidis saphyri similitudo throni. Et
super similitudinē throni. similitudo
quasi aspectus hominis de super. Et
uidi quasi spēm electri. uelut aspectū
ignis intrinsecus per eius circuitum.
a lumbis eius. t desuper. Et a lumbis
eius usq; deorsum. uidi quasi speciem
ignis splendentis in circuitu. uelut a
spectum arcus cum fuerit in nube in die
pluuie. hic erat aspectus splendoris p
gyrum. Iste uisio similitudinis glorie

Et uidi t cecidi in
faciem meam. t audiui uo
cem loquentis. et dixit ad
me. Fili hominis sta super
pedes tuos. t loquar tecum. Et ingres
sus est in me spūs postq; locutus est mi
t statuit me super pedes meos. Et au
diui loquentē ad me. t dicentem. Fili
hominis mitto ego te ad filios israel
ad gentes apostatrices. que recesserūt

ame. Patres eorum preuaricati sunt pac
tum meum usq; ad diem hanc. t filii q
dura facie. t inexorabili corde sunt. ad
quos ego mitto te. Et dices ad eos. h
dicit dominus deus. si forte uel ipsi au
diant. t si forte quiescant. quia domus
exasperans est. Et scient. quia prophē
fuerit in medio eor. Tu ergo fili hois
ne timeas eos. ne sermones eor metu
as. qm incredduli t subuersores sunt
tecum. t cum scorpionibus habitas. Ver
ba eor ne timeas. t uultus eorum ne ti
mueris. quia domus exasperans est.
Loqueris ergo uerba mea ad eos. si
forte audiant. t quiescant. qm uindicta
tores sunt. Tu aūt fili hominis audi
quecumq; loquor ad te. t noli ee exa
sperans. sicut domus exasperans est.
Aperi os tuum. t comede quecumq; e
go tibi do. Et uidi t ecce manus mis
sa ad me. in qua erat uoluntis libri.
t expandit illum coram me. Qui erat
scriptus intus t foris. t scripte erant
in eo lamentationes t carmen t ue

Et dixit ad me. Fili homi
quodcūq; inuenieris come
de. Comede uolumen istud.
t uade t loquere ad filios
israel. Et aperui os meum. t cibauit me
uolumine illo. Et dixit mihi. Fili
hominis uentrem tuum comedes. t uis
cera tua replebuntur uolumine isto quod
ego do tibi. Et comedi illud. Et factū
est in ore meo. sicut mel dulce. Et dixit
ad me. Fili hominis uade ad domum
israel. t loquere uerba mea ad eos. Non
enim ad populum profundi sermonis
t ignote linguę tu mitteris ad domum
israel. nec ad populos multos profundi
sermonis t ignote linguę. quorū non
possis audire sermones. Et si ad illos
mitteretis ipsi audirent te. domus aūt
israel. nolunt audire te. quia nolunt
audire me. Omnis quippe domus
israel. attrita fronte est. t duro corde. Ec
ce dedi faciem tuam ualentiorem fa
cieb eorum. t frontem tuam durā cō
frontabo eorum. Vt adamantem t ur
silicem dedi faciem tuam. Ne timeas
eos. nec metuas a facie eorum. quia do
mus exasperans est. Et dixit ad me.

Fili hominis omnes sermones meos q̄s
quos loquor ad te. assume in corde tuo
& auribus tuis audi. Et uade & ingredere
ad transmigrationē. ad filios populi tui
& loqueris ad eos & dices eis. Hec dicit
dominus deus. si forte audiant & cessent
scant. Et assumpsit me spūs. & audiui
post me uocem commotionis magne. Be
nedicta gloria domini de loco suo. Et
uocem alarum animalium percutientium
alterum ad alterum. & uocem rotarum
sequentium. animalia. & uocem commo
tionis magne. Spūs quoq; leuauit
me & assumpsit me. Et abij amarus
in indignatione spūs mei. Manus
enim dñi erat mecum. & fortans me.
Et ueni ad transmigrationē. ad accen
num nouas frugum. ad eos qui habi
tant iuxta flumen chobar. Et sedi ibi ubi
ille sedebant. & mansi ibi septē diebus
merens in medio eorum. Cum autē
pertransissent vij dies. factum est uerbū
domini ad me dicens. Fili hominis
speculatorem dedi te domui isrl. Et
audies de ore meo uerbum. & annūtia
bis eis ex me. Si dicente me ad impiū
morte morieris. non annuntiauerisq;
ei. nec locutus fueris. ut auertatur a uia
sua impia. & uiuat ipse impius. in iniq
tate sua morietur. sanguinē autē eius
de manu tua requiram. Si autē tu an
nuntiaueris impio. & ille non fuerit co
uersus ab impietate sua. & a uia sua i
pia. ipse quidem in iniquitate sua mo
rietur. tu autē animam tuam liberasti.
Et si conuersus iustus a iustitia sua fe
cerit iniquitatem. ponam offendiculū
coram eo. Ipse morietur. quia non annu
nasti ei. In peccato suo morietur. & nō erunt
in memoria iustitie eius quas fecit. sā
guinē uero eius. de manu tua requiram.
Si autē tu annuntiauerit iusto. ut nō
peccet iustus. & ille non peccauerit u
ique uiuet. quia annuntiasti ei. & tu
animā tuam liberasti. Et fca ē ibi sup
me manus domini. & dixit ad me. Sur
gens egredere in campum. & ibi loquā
tecum. Et surgens egressus sum in
campum. & ecce ibi gloria dñi stabat.
quasi gloria quam uidi iuxta fluuium
chobar. Et cecidi in faciem meā. Et
ingressus ē in me spūs. & statuit me sr
pedes meos. Et locutus ē michi. & di
xit ad me. Ingredere & includere in me
dio domus tue. Et tu fili hominis.
ecce data sunt super te uincula. & liga
bunt te in eis. & non egredieris in me
dio eorum. Et linguam tuam adhē
re faciam palato tuo. & eris mutus. nō
quasi uir obiurgans. quia domus ex
asperans ē. Cum autē locutus fuero
tibi. aperiam os tuum. & dices ad eos.
hec dicit dominus deus. Qui audi
uerit. & qui quiescat quiescat. quia
domus exasperans ē.

Et tu fili hominis. sume tibi
latericem & pones eū coram
te. & describens in eo ciuita
tem ierusalem. & obsidionem. & edificabis
munitiones. & ponetabis aggerem. &
dabis ei castra. & pones arietes
in gyro. Et tu sume tibi sartaginem
ferream. & pones eam in murum fer
reum inter te & inter ciuitatem. & obfir
mabis faciem tuam ad eam. & erit
in obsidionem. & circumdabis eam. Sig
num ē domui isrl. Et tu dormies
super latus tuum sinistrum. & pones
iniquitates domus isrl. super eo nūe
rum dierum quibus dormies super illud. &
assumes iniquitates eorum. Ego ait
dedi tibi annos iniquitatis eorum. nūe
rum dierum trecentos & nonaginta dies. &
portabis iniquitatem domus isrl. Et
cum impleueris hec. dormies super lat⁹
ex aduerso secundo. & assumes ini
quitates domus iuda xl. dies. Dies
pro anno. diem unū pro anno dedi
tibi. Et ad obsidionem ierusalem conuer
tes faciem tuam. & brachium tuum extet
tum. & prophetabis aduersus eam. &
Ecce circumdedi te uinculis. & non te
uertes ab latere tuo in latus aliud. don
ec impleas dies obsidionis tue. Et tu su
me tibi frumentum & ordeum. & fabam & le
nticulam. & milium. & uiciam. & mittes ea
in uas unum. & facies tibi panes nūe
rum dierum quibus dormies super latus tu
um. Trecentis & nonaginta diebus. co
medes illud. Cibus autem tuus quem
uescens erit in pondere. xx siclorum i

EZE

die. A tempore usq; ad tps comedes illud Et aquam in mensura bibes. sextā partem hyn. A tpore usq; ad tps bibes illud. Et quasi subcinericium ordeaceū comedes illud. 7 de sterc̄ore quod egreditur de homine operies illud in oculis eorum. Et dixi a. a. a. domine deus. Ecce anima mea non è pollutā. 7 morticinum 7 laceratum a bestijs non comedi ab infantia mea usq; nunc. 7 nō è ingressa in os meum omnis caro immunda. Et dixit ad me. Ecce dedi tibi fimum bouum pro sterc̄oribus humanis. 7 facies panem tuum in eo. Et dixit ad me. Fili hominis ecce ego c̄teram baculum panis in terra. 7 comedent panem in ponderc̄. 7 in solicitudine. 7 aquam in mensura. 7 in angustia bibent. ut deficientibus pane 7 aqua corruat unusq; q; ad fratrem suum. 7 tabescant in iniquitatibus suis.

VI

Tu fili hominis. sume tibi gladium acutum radentis pilos. assumes eum. 7 duces per caput tuum. 7 per barbam tuam. Et assumes tibi stateram ponderis. 7 dimices eos. Tertiam partem ignes obsumes in medio ciuitatis. in explenonem dierum obsidionis. Et assumens tertiam partem. cedes gladio in circuitu eius. Tertiam uero aliam dispergens in uentum. 7 gladium nudabo post eos. Et assumes inde paucum numerum. 7 ligabis eos in simitate palarij tui. Et ex eis rursum tolles. 7 proicies eos in medium ignis 7 combures eos igni. et ex eo egredietur ignis in omnem domum isrl. Hec dicit dns deus. Ista è ierlm. In medio gentium posui eam. 7 in circuitu eius terras. Et exemplar iudicia mea. ut plus ecr ipsa q; gentes. 7 precepta mea ultra q; terre que in circuitu eius sunt. Iudicia enim mea proiecerunt. 7 in preceptis meis non ambulauerunt. Ideo hec dicit dñus deus. Quia supergressus gentes que in circuitu uro sunt. 7 in preceptis meis nō ambulasti. 7 iudicia mea non fecisti 7 iurta iudicia gentium que in circuitu uro sunt non estis operati. Ideo hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te. 7 ipse ego faciam in medio tui iudicia in oculis gentium. 7 faciam in te que nō feci. 7 quibus similia ultra non faciam. 7 propter omnes abhominationes tuas. 7 ideo patres comedent filios in medio tui. 7 filij comedent patres suos. Et faciam in te iudicia. 7 uentilabo uniuersas reliquias tuas in omnē uentum. Ideo quia ego dominus deus. nisi propterea q; polluisti sanctuarium meum in omnibus offensionibus tuis. ego quoq; confringam. 7 non parcet oculus meus. 7 nō miserebor. Tertia pars tui peste morietur. et fame consumetur in medio tui. 7 tertia pars tui gladio cadet in circuitu tuo. Tertiam uero partem tuam in omnē uentum dispergam. 7 gladium euaginabo post eos. Et complebo furorē meum. 7 requiescere faciam indignationem meam in eis. 7 consolabor. Et scient quia ego dominus locutus sum in zelo meo. cum impleuero indignationē meam in eis. Et dabo te in desertum. 7 in opprobrium gentibus. que in circuitu tuo sunt. in conspectu omnis pretereuntis. Et eris opprobrium 7 blasphemia. exemplum 7 stupor gentibus que in circuitu tuo sunt. cum fecero in te iudicia. in furore 7 in indignatione. 7 in increpationibus ire. ego dominus locutus sum. quando misero sagittas famis pessimas. in eos que erunt mortifere. quas mittam ut dispergam uos. Et famem aggregabo super uos. 7 conteram in uobis baculum panis. 7 immittam in uos famem 7 bestias pessimas. usq; ad interitionē. Et pestilentia 7 sanguis transibunt per te. 7 gladium inducam super te. Ego dominus locutus sum.

VII

Et factus è sermo domini ad me dicens. Fili hominis pone faciem tuam ad montes isrl. et prophetabis ad eos 7 dices. Montes isrl audite uerbum domini dei. Hec dicit dominus deus. montibus 7 collibus ruinis 7 uallibus. Ecce ego inducam super uos gladium. 7 disperdam excelsa uestra. 7 demolientur aras uestras. 7 confringentur simulachra uestra. Et deiciam interfectos uestros ante ydola uestra. Et dabo

CHIEL

cadauera filio:um ifr'l ante faciem simu
lacro: uro:um. & dispergam ossa ura:
cu:cum aras uras. in omnib⁹ habitatio
b⁹ uris. Urbes desert⁹ erunt. & excelsa
demolient⁹: & dissipabunt⁹. & inter
bunt are ure. & frangent⁹. Et cessa
bunt vbola ura. & deterg⁹ delubra
ura. & delebunt⁹ opera ura. & cadet i
ter: fos in medio ur⁹: & scietis q⁹ ego
dominus. Et relinquam in uobis
eos qui fugerint gladium in gēnib⁹
cum dispersero uos in terras. Et re
cordabunt⁹ mei liberan⁹ ur⁹ in gēt⁹b⁹
ad quas captiui duct⁹ sunt. quia cō
fractu⁹ sum cor eo:um fornicans. & recedens
a me. & oculos eo:um fornicantes po
vbola sua. Et displicebunt sibimet
super malis que fecer⁹nt in uniu⁹sis
abhominationib⁹ suis. Et scient q⁹
quia ego dominus non frustra locu
tus sum. ut facerem eis malum hec.
Hec dicit dominus deus. Percute ma
manum tuam & allide pedem tuum. &
dic heu. ad omnes abhominationes
malor⁹ domus ifr'l. qui gladio & fame
& peste cadent⁹ sunt. Qui longe est pe
ste morietur: qui aut⁹ prope gladio
corruet. Et qui reliquus fuerit. & ob
sessus fame morietur. Et explebo in
dignationem meam in eis. Et scie
tis quia ego dominus. cum fuerint
interfecti ur⁹ in medio vboloru⁹ uro:u⁹.
in circuitu aratrum ur⁹. in omi colle
excelso. & in cunctis su⁹mitatib⁹ montiu⁹.
& subtus omne lignum nemorosum
& subtus umbrosam quercum frondo
sam. locum ubi accendebant thus a re
uolentia uniuersis vbolis suis. Et ex
tendam manum meam super eos. & fa
ciam terram desolatam & desertam a
deserto de blatha in omnib⁹ habitatio
eo:um. Et scient quia ego dominus.

Et factus est sermo dñi ad me dicens. Et
tu fili hominis. hec dicit dñs
dominus deus terre israel.
Finis uenit. uenit finis. super quatuor
plagas terre. Nunc finis super te. Et i
mittam furorem meum in te. & iudicabo
te iuxta uias tuas. & ponam sup⁹ te oēs
abhominationes tuas. Et nō parcet
oculus meus super te. & non miserebor. sed
uias tuas ponam super te. & abhomina
tiones tue in medio tui erunt. Et scie
tis quia ego dominus. Hec dicit dñs
deus. Afflictio una. afflictio ecce uenit
finis uenit. uenit finis. Evigilauit
aduersus te. Ecce uenit. Venit exitium
super te. qui habitas in terra. Venit tps
prope est dies occisionis. & non gloriet
montium. Nunc de propinquo effun
dam iram meam super te. & explebo fu
rorem meum in te. & iudicabo te iuxta
uias tuas. & imponam tibi omia scelera
tua. & non parcet oculus meus. nec mi
serebor. sed uias tuas imponam tibi. et
abhominationes tue in medio tui erunt.
Et scietis quia ego dominus sum per
cutiens. Ecce dies ecce uenit. egressa
est contritio. Floruit uirga. germinauit
superbia. iniquitas surrexit in uirga
impietatis. Non ex eis. & non ex populo.
nec ex sonitu eo:um. & non erit requies
in eis. Venit tps. appropinquauit dies.
Qui emit non letet⁹. & qui ven
dit non lugeat. quia ira super omnem
populum eius. Quia qui uendit ad
to quod uendit non reuertet⁹. & adhuc
in uita eorum. Visio enim
ad omnem multitudinem eius non reg
detur. & uir in iniquitate uite sue non
confortabit⁹. Canite tuba. preparent⁹
omnes. & non est qui uadat ad prelium.
Ira enim mea super uniuersam plebem
eius. Gladius foris. pestis & fames in
trinsecus. Qui in agro e gladio mo
riet⁹. & qui in ciuitate. pestilentia et
fames devorabunt⁹. Et saluabunt⁹
qui fugerint ex eis. & erunt in montib⁹
quasi columbe conualles. omnes tre
pidi. unusquisq⁹ in iniquitate sua. &
Omnes manus dissoluentur. & omia
genua fluent aquis. Et accingent se
cilicijs. & operiet eos horror. & in omi
facie confusio. & in universis capitibus
eo:um calui⁹. Argentum eo:um
foris proiciet⁹. & aurum eo:um in sti
cuilium erit. Argentum eo:um & au
rum eo:um non ualebit liberare eos.
in die furoris domini. Animam suam
non saturabunt. & uentres eo:um non
implebunt⁹. Quia scandalum iniq

VIII

Et factus est sermo dñi ad me dicens. Et
tu fili hominis. hec dicit dñs
dominus deus terre israel.
Finis uenit. uenit finis. super quatuor
plagas terre. Nunc finis super te. Et i
mittam furorem meum in te. & iudicabo
te iuxta uias tuas. & ponam sup⁹ te oēs
abhominationes tuas. Et nō parcet

EZECHIEL

tans eorum scium è. ↄ ornamenta mon
lium suorum in superbiam posuerūt.
ↄ ymagines abhominationum suarū
ↄ simulachroꝝ fecerunt ex eo. propter
hoc dedi eis illud in immunditiam. ↄ da
bo illud in manus alienoꝝ ad diripiē
dum. ↄ impijs terre in predam. ↄ pollu
nabunt illud. Et auertam faciē meā
ab eis. ↄ violabunt archanum meū
ↄ introibunt in illum emissarij. ↄ pollu
nabunt illud. Fac exclusionem. qm̄ ter
ra plena è iudicio sanguinum. ↄ ciuitas
plena è iniquitate. Et adducam pessi
mos de gentibus ↄ possidebunt domos eo
rum. Et quiescere faciam superbiā po
tentium. ↄ possidebunt sciscia eorum.
Angustia supernemente requiret pacē.
ↄ non erit. Contribulatio super contribulatiōnem veniet. ↄ auditus super auditum.
ↄ querent visionem de prophēta ↄ lex erit.
Et periblet a sacerdote. ↄ consilium a se
nioribus. Rex lugebit. ↄ principes indu
entur mœrore. ↄ manus populi terre turba
bantur. Sm̄ viam eorum faciā eis.
ↄ in iudicia eorum iudicabo eos. Et
scient quia ego dominus.

VIII

Factum è in anno sexto. in
sexto mense. in quinta mē
sis. ego sedebam in domo
mea. ↄ seniores iuda sedebant
coram me. Et cecidit super me ibi ma
nus domini dei. Et vidi ↄ ecce simili
tudo quasi aspectus ignis. Ab aspectu
lumborum eius ↄ deorsum ignis. ↄ ali
bis eius ↄ sursum quasi splendoris
ut visio electri. Et emisit similitudo
manus apprehendit me in cincinno
capitis mei. Et eleuauit me spiritus in
terram ↄ celum. ↄ adduxit me in iheru
in visione dei. iuxta hostium interius.
quod respiciebat ad aquilonem. ubi
erat statutum volum zeli. ad prouo
candam emulationē. Et ecce ibi gl̄a
dei isr̄l. sm̄ visionem quam vidēram
in campo. Et dixit ad me. Fili hois
leua oculos tuos ad viam aquilonis.
Et leuaui oculos meos ad viam aq̄lo
nis. Et ecce ab aquilone porta altaris
volum zeli in ipo introitu. Et dixit
ad me. Fili hominis. putasne vides
tu quid isti faciunt abhominationes
magnas quas domus isr̄l facit hic. ut
procul recedam a sanctuario meo? Et
adhuc conuertens te videbis abhominatio
nes maiores. Et introduxit me ad ho
stium atrij. Et vidi. ↄ ecce foramen
unum in pariete. Et dixit ad me. Fili
hominis. fode parietem. Et cum per
fodissem parietem. apparuit hostium unū.
Et dixit ad me. Ingredere ↄ vide abho
minationes pessimas quas isti faciunt
hic. Et ingressus vidi. ↄ ecce omnis
similitudo reptilium. ↄ animaliū abho
minatio. ↄ universa ydola domus isr̄l.
depicta erant in pariete in circuitu per
totum. ↄ lxx viri de senioribus domus isr̄l.
Et ieconias filius saphan stabat in
medio eorum. stantium ante picturā.
ↄ unusquisq; habebat thuribulum in ma
nu sua. ↄ vapor nebule de thure ascende
bat. Et dixit ad me. Certe vides fili
hominis. que seniores domus isr̄l
faciunt in tenebris. unusquisq; in ab
sconditis cubiculi sui. Dicunt enim. nō
videt dominus nos. Derelinquit dñs
terram. Et dixit dominus ad me. Ad
huc conuersus videbis abhominationē
maiores. quas isti faciunt. Et introdu
xit me ad hostium portę domus
dñi. quod respiciebat ad aquilonem.
Et ecce ibi mulieres sedebant plan
gentes adonidē. Et dixit ad me. Ec
te vidisti fili hominis. Adhuc conuersus
videbis abhominationes maiores
his. Et introduxit me in atrium do
mus dñi interius. Et ecce in hostio
templi domini. inter vestibulum ↄ alta
re quasi xxv viri. dorsa habentes contra tem
plum domini. ↄ facies ad orientem. ↄ
adorabant ad ortum solis. Et dixit
ad me. Certe vidisti fili hominis. Nū
quid lecle é domui iuda. ut faceret
abhominationes istas quas fecerunt
hic. quia replentes terram iniquitate
conuersi sunt ad irritandum me? Et ec
ce applicant ramum ad nares suas. Er
go ↄ ego faciam in furore. Non parcet
oculus meus. nec miserebor. ↄ cum cla
maverint ad aures meas voce magna
non exaudiam eos.

VIIII

Et clamauit in auribus meis
voce magna dicens. Appro

PROPHETE

pinquauit ulcera urbis. 7 unusquisq; ua
quisq; ua interfectionis br in manu
sua. Et ecce uiri sex uenieb̃t de uia
porte superioris que respicit ad aquilo
nem. 7 unusquisq; ua interitus in
manu eius. Vn quoq; uir in medio
eorum uestitus linea 7 atramẽtarium
scriptoris ad renes eius. Et ingressi
sunt 7 steterunt iuxta altare eream. 7
Et gla dñi ascẽdit sup̃ cherub que erat super eum ad lim dñi.
Et uocauit uirum qui indutus erat
linea. 7 atramẽtarium scriptoris hẽbat
in lumbis suis. Et dixit dñs ad
eum. Transi per mediam ciuitatem
in medio ierlim. 7 signa thau super fron
tes uirorum gementium 7 dolentium.
super cctas abhominationes que fiũt
in medio eius. Et illis dixit audiente
me. Transite per ciuitatem sequẽtes
eum. 7 percutite. Non parcat oculus
ur. ns misereamini. senem adolescentu
lum 7 uirginem parunulum. 7 mulieres
interficite. usq; ad interitionẽ. Oẽm
aũt super quem uideritis thau. ne occi
datis. Et a sanctuario meo incipite. Ce
perunt ergo a uiris senioribus qui erãt
ante faciem dñi. 7 dixit ad eos. Pol
contaminate dñm. 7 implete atria
interfectis. Egredimini. Et egressi
sunt. 7 percutiebant eos qui erant in
ciuitate. Et cede cpleta remansi ego.
ruit̃q; super faciem meam. 7 clamans
ait. Heu heu heu. dñe deus. Ergo
ne dispedes omnes reliquias israel.
effundens furorem tuum super ierlim.
Et dixit ad me. Iniquitas domus
israel 7 iuda magna è nimis ualde. 7 re
pleta è terra sanguinibus. 7 ciuitas re
pleta è auersione. Dixerunt enim. A
derelinquit dñs terram. 7 dñs non uidet. Igitur 7 meus non parcet
oculus. ns miserebor. uiam eorum red
caput eorum reddam. Et ecce uir qui
indutus lineis erat. qui hẽbat atra
mentarium in dorso suo. respondit uerbo
dicens. Feci sicut precepisti mihi.

Et uidi 7 ecce in firmamento quod erat super
caput cherubin. quasi la
pis saphyrus. quasi spes
similitudinis soli apparuit super eos. Et
dixit ad uirum qui indutus erat lineis. 7 ait. Ingredere in medio rotarum
que sunt subtus cherubin. 7 impple ma
num tuam prunis ignis que sunt inter
cherubin. 7 effunde super ciuitatem. Ings
sus̃q; est in conspectu meo. Cherubin aũt
stabant a dextris domus cum ingre
deretur. 7 nubes implebat atrium int̃i
us. Et eleuata è gloria dñi de sup̃
cherubin ad limen domus. 7 repleta è
domus nube. 7 atrium repletum è splẽ
dore gloriæ dñi. Et sonitus alarum
cherubin audiebatur usq; ad atrium
exterius. quasi uox dei omnipotentis lo
quentis. Cumq; precepisset uiro qui
indutus erat lineis dicens. Sume igñ
de medio rotarum. que sunt inter cher
ubin. Ingressus ille stetit iuxta rotã.
Et extendit cherub manũ de medio
cherubin. ad ignem qui erat inter cher
ubin. et sumpsit 7 dedit in manus
eius. qui indutus erat lineis. Qui ac
cipiens. egressus è. Et apparuit in cher
ubin similitudo manus hominis. sub
alis pennas eorum. Et uidi 7 ecce qua
tuor rote iuxta cherubin. rota una iux̃
cherub unum. 7 rota alia iuxta cherub
alterum. Species aũt erat rotarum q̃si
ĩsio lapidis crisolin. Et aspectus ea
rum similitudine una quatuor. quasi sit
rota in medio rote. Cumq; ambularẽt
in quatuor partes. gradiebantur. 7 non
reuertebantur ambulantes. sed ad locum
ad quem ire declinabat que prima erat
sequebantur. 7 ceteris nec reuertebantur.
Et omne corpus earum 7 colla. 7 ma
nus. 7 penne. 7 circuli plena erant oculis
in circuitu quatuor rotarum. Et rotis
istis uocatum est uolubilis audiente me.
Quatuor aũt facies hẽbat unum. Fa
cies una facies cherub. 7 facies secũda
facies hominis. 7 in tertio facies leonis
7 in quarto facies aquile. Et eleuata
sunt cherubin. Ipm è animal. quod ui
deram iuxta fluuium chobar. Cumq;
ambularent cherubin. ibant pariter
7 rote iuxta eas. Et cum eleuarent che
rubin alas suas ut exaltarentur de ter
ra. non reuertebantur rote. sed 7 ipe iuxta erãt.
Stantibus illis stabant. 7 cum eleuaũ

EZ

E

eleuabant me. Spūs enim ūtte erat in me. Et egressa è gloria dñi de loco suo a limine templi. 7 stetit sup̄ cherubim. 7 eleuantia cherubin alas suas: exaltata sunt rotis coram me. Et ūllis egredientibus rote quoq; subsecute sunt. Et stetit in introitu portę domus dñi orientalis. et gloria dei ysrł erat sup̄ ea. Ipm è animal quod uidi subter deum ysrł. in riuo fluuium chobar. Et intellexi q; cherubi essent. Quatuor p̄ quatuor uultus uni. 7 quatuor ale uni. 7 similitudo manus hominis sub alis eorum. Et similitudo uultuum eorum. ipi uultus quos uidera in riuo fluuium chobar. 7 ipi uultus eorum. 7 impetus singulor ante faciem suam ingredi[ebantur].

ET eleuauit me spūs. 7 introduxit me ad portam domus dñi orientalem. que respicit solis ortum. Et ecce in introitu portę xxv uiri. Et uidi in medio eorum iechoniam filium azur. 7 felthyam filium banaie principes ppli. Dixitq; ad me. Fili hominis. hi uiri q cogitant iniquitatem 7 nequam consilium pessimum in urbe ista dicentes. Nonne dudum edificate sunt domus? hec è lebes. nos aut carnes. Propterea uaticinare de eis. uaticinare fili hominis. Et ruit in me spūs dñi. 7 dixit ad me. Loquere. hec dicit dominus. Sic locuti estis domus ysrł. 7 cogitationes cordis uri ego noui. Plurimos occidistis in urbe hac. 7 implestis uias eius interfectis. Propterea hec dicit dominus deus. Interfecti uri quos posuistis in medio eius. hi sunt carnes. 7 ipse è lebes. Et educam uos de medio eius. Gladium metuistis. 7 gladium inducam super uos. ait dominus deus. Et eiciam uos de medio eius. 7 dabo uos in manus alienorum. 7 faciam in uobis iudicia. In gladio cadetis. In finibus ysrł iudicabo uos. 7 scietis quia ego dominus. hec non erit uobis in lebetem. 7 uos non eritis in medio eius in carnes. In finibus ysrł iudicabo uos. 7 scietis quia ego dominus. quia in preceptis meis non ambulastis. 7 iuxta iudicia gentium que in circuitu uestro sunt estis operati. Et factum è cum

propiabar: felthyas filius banaie mortuus è. Et cecidi in faciem meam. 7 clamaui uoce magna. 7 dixi. Heu heu heu domine deus. Consummationem tu facis reliquiarum ysrł? Et factum è uerbum domini ad me dicens. Fili tui fili tui uiri propinqui tui. 7 omnis domus ysrł. uniuersi quibus dixerunt habitatores ierlm. longe recedite a domino. nobis data è terra in possessionem. Propterea hec dicit dominus deus. Quia longe fecisti eos in gentibus. 7 quia dispersi eos in terris. 7 ero eis in sanctificationem modicam in terris ad quas uenerunt. Propterea loquere. hec dicit dominus deus. Congregabo uos de populis. 7 adunabo uos de terris in quibus dispersi estis. Daboq; uobis humum ysrł. 7 ingredientur illuc. 7 auferent omnes offensiones. 7 cuncta abhominationes eius de illa. Et dabo eis cor unum. 7 spūm nouum tribuam in uisceribus eorum. Et auferam cor lapideum de carne eorum. 7 dabo eis cor carneum. ut in preceptis meis ambulent. 7 iudicia mea custodiant. faciantq; ea. 7 sint mihi in populum. 7 ego sim eis in deum. Quor aut cor post offendicula 7 abhominationes suas ambulat. horum uiam in capite suo ponā. dicit dominus deus. Et eleuauerunt cherubin alas suas 7 rote cum eis. 7 gloria dei ysrł erat sup̄ ea. Et ascendit gloria domini de medio ciuitatis. stetitq; sup montem qui è ad orientem urbis. Et spūs leuauit me. 7 adduxit in chaldeā ad transmigrationem in uisione in spū dei. Et sublata è a me uisio quam uideram. 7 locutus sum ad transmigrationem omnia uerba dñi que ostenderat mi.

ET factus est [XII] sermo domini ad me dicens. Fili hominis in medio domus exasperantis tu habitas. qui oculos habent ad uidendum 7 non uident. 7 aures ad audiendum 7 non audiunt. quia domus exasperans è. Tu ergo fili hominis. fac tibi uasa transmigrationis. 7 transmigrabis per diem coram eis. Transmigrabis aut de loco tuo ad locum alterum in conspectu eorum si forte aspiciant. quia domus exaspe

rans è. Et efferes foras uasa tua qua
si uasa transmigrantis per diem in cō
spectu eorum. Tu aut egredieris uespe
e eorum eis. sicut egredientur migrantes a
nte oculos eorum. perfode tibi parietē
egredieris per eum in ꝓspectu eorum.
Su humeris portabis tu caligine effe
res. Faciem tuam uelabis tnon uidēb
terram. quia portentum dedi te domu
srl'. Feci ego sicut preceperat mihi dñus.
Vasa mea protuli. quasi uasa transmigra
tis per diem. tuespere perfodi michi pa
rietem manu. Et in caligine egressus
sum. tin humeris portaui in ꝓspectu e
orum. Et factus è sermo domini ad me
mane dicens. Fili hominis nunquid
non dixerunt ad te domus srl'. domus
erasperans quid tu facis? Dic ad eos.
Hec dicit dominus deus. Super duces
onus istud. qui è in ierlim. tsuper omes
domum srl'. que è in medio eorū. dic.
Ego portentum uestrum. quomodo feci sic
fiet illis. In transmigrationē tcaptiui
tatem. ibunt. et dux qui è in medio eo
rum in humeris portabitur. tin caligi
ne egredietur. Parietem perfodient ut
educant eum. Facies eius operiet. t
ut non uideat oculo terram. Et extēdā
rete meum super illum. tcapietur in la
queo meo. Et adducam eum in baby
lonem in terram chaldeorum. tipsam
non uidebit. ibiq; morietur. Et omes
qui circa eum sunt presidium eius t
agmina eius dispergam in omnem
uentum. tgladium euaginabo post
eos. Et scient quia ego dominus. c
qū dispersero illos in gentibus. tdisse
nauero eos in terris. Et relinquam
ex eis uiros paucos. a gladio tfame
tpestilentia. ut enarrent scelera eorū
in gentibus ad quas ingredientur. et
scient quia ego dominus. Et factus è
sermo domini ad me dicens. Fili hois
panem tuum in conturbatione comede.
s taquam tuam in festinatione tme
tre bibe. Et dices ad populum terre
Hec dicit dominus deus. ad eos qui
habitant in ierlim. in terra srl'. Panes
suum in solicitudine comedent. taq;
suam in desolatione bibent. ut deso le
tur terra a multitudine sua. propter

iniquitates omnium qui in ea habitat
Et ciuitates que nunc habitantur deso
late erunt terraq; deserta. tscietis qui
ego dominus. Et factus è sermo domi
ad me dicens. Fili hominis quod est
prouerbium istud uobis in terra isrl.
dicentium. In longum differentur
dies. tperibit omnis uisio. Ideo dic
ad eos. Hec dicit dominus deus. Que
scire faciam prouerbium istud. neq;
uulgo dicent ultra in isrl'. Et loquē
ad eos quia appropinquauerunt dies.
tsermo omnis uisionis. Non enim
erit ultra omnis uisio cassa. ns diuī
no ambigua. in medio filiorum isrl'.
Quia ego dominus loquar. quodcū
q; locutus fuero uerbum tfiet. Non
prolungabitur amplius. s in die
bus tuis domus erasperans loquar uerbū.
tfaciam illud dicit dominus deus. t
Et factus è sermo domini ad me dicēs
Fili hominis. ecce domus isrl' dicēti.
Visio quam hic uidet in dies multos
tin tpora longa iste prophat. propterea
dic ad eos. Hec dicit dominus deus. t
Non prolungabitur ultra omnis sermo
meus. Verbum quod locutus fuero.
operabitur. dicit dominus deus.

XIII

Et factus è sermo domini ad me. dicens. Fi
li hominis. uaticinare ad
prophas isrl'. qui prophant
Et dices prophantibus de corde suo. t
audite uerbum domini. Hec dicit dns
Ve prophis insipientibus. qui sequuntur
spūm suum. tnichil uident. Quasi t
uulpes in desertis. prophe tui isrl e
runt. Non ascendistis ex aduerso. ns
opposuistis murum pro domo isrl'. ut
staretis in prelio in die domini. Uidēt
uana. tdiuinant mendacium dicētes.
ait dominus. cum dns non miserit
eos. tperseuerauerunt confirmare sermo
Nunquid non uisionē cassam uidistis.
tdiuinationē mendacem locuti estis.
tdicistis. ait dominus. cum ego non
sim locutus? Propter hec dicit dns
deus. Quia locuti estis uana. tuidi
stis mendacium. ideo ecce ego ad uos
ait dominus deus. Et erit manus
mea super prophas. qui uident uana.

EZECHIEL

7 dumnant mendacium. sup̃silio populi mei non erunt. 7 in scriptura domus isrl non scribentur. nec in terram isrl non ingredientur. 7 scietis quia ego dñs deus. eo q̃ deceperint populum meum. dicentes. Pax pax. 7 non ē pax. Et ipe edificabat parietem. illi aut̃ linebant eum luto absq; palea. Dic ad eos qui linunt absq; temperantia. q̃ cadet. erit enim ymber inundans. 7 lapides dabo pregrantes de sup̃a. et ventos procellę dissipantem. Si quidem ecce cecidit paries. numquid non dicetur uobis. ubi ē linitura quam linistis. Propt̃ea hec dicit dñs deus. Et erumpere faciam spm tempestatis in indignatione mea. 7 ymber inundans in furore meo erit. 7 lapides grandes in indignatione mea in consumptionē. Et destruam parietem quam linistis absq; temperamento. 7 adequabo eum terre. 7 revelabitur fundamentum eius. 7 cadet. 7 consumemini in medio eius. 7 scietis quia ego sum dñs. Et complebo indignationē meam in pariete. 7 in his qui linunt eum absq; temperamento. Dicamq; uobis. Non ē paries. 7 non sunt qui linunt eum. prophę isrl. qui prophant ad te lim. 7 uident tibi uisionem pacis. 7 non ē pax. ait dominus deus. Et tu fili homis pone faciem tuam contra filias populi tui. que prophant de corde suo. 7 uaticinare super eas. 7 dic. hec dicit dñs deus. Ve qui consuunt pulvillos sub oi cubito manus. 7 faciunt cervicalia sub capite universe etatis ad capiendas animas. Et cum ceperint animas ppli mei. vivificabunt animas eorum. et polluebant me ad populum meum. ppter pugillum ordei. 7 fragmen panis. ut interficerent animas que non moriuntur. 7 vivificarent animas que non vivunt. mentientes populo meo credenti mendacio. Propt̃ea hec dicit dominus deus. Ecce ego ad pulvillos uestros. quibus uos capitis animas uolantes. Et dirumpam eos de brachijs uestris. 7 dimittam animas quas uos capitis animas ad uolandum. Et dirumpam cervicalia uestra. 7 liberabo populum meum de manu uestra. ne sint ultra in manibus

uestris ad predandum. 7 scietis quia ego dominus. Pro eo q̃ merore fecistis cor iusti mendaciter. quem ego non contristaui. 7 confortastis manus impij. ut non reuertertur a uia sua mala. 7 uiueret. Propterea uana non uidebitis. 7 diuinationes non diuinabitis amplius. Et eruam populum meum de manu uestra. et scietis quia ego dominus.

XIIII

Et uenerunt ad me uiri de senioribus isrl. 7 sederunt coram me. Et factus ē sermo dñi ad me dicens. Fili hominis uiri isti posuerunt immunditias suas in cordibus suis. 7 scandalum iniquitatis sue statuerunt contra faciem suam. Numquid interrogans interrogabo eos? Propter hoc loquere eis. 7 dices ad eos. Hec dicit dñs deus. homo homo de domo isrl. qui apponit immunditias suas in corde suo. 7 scandalum iniquitatis sue statuerit contra faciem suam. 7 uenerit ad ppham. interrogans per eum me. ego dominus interrogabo eum in multitudine immunditiarum suarum. ut capiatur dom̃us isrl in corde suo. quo recesserunt a me in cunctis uoluntatibus suis. Propterea dic ad domum isrl. hec dicit dominus deus. Convertimini 7 recedite ab idolis uestris. 7 ab omnibus abominationibus uestris auertite faciem uestras. Quia homo homo de domo isrl. 7 de proselytis qui commorantur in isrl. si alienatus fuerit a me. 7 posuerit uoluntates suas in corde suo. 7 scandalum iniquitatis sue statuerit contra faciem suam. 7 uenerit ad ppham. ut interroget per eum me. ego dominus interrogabo eum per me. Et ponam faciem meam super hominem illum. 7 faciam eum in exemplum. 7 in proverbium. 7 disperdam eum de medio populi mei. 7 scietis quia ego dominus. Et ppha cum erraverit. 7 locutus fuerit uerbum. ego dominus decepi eam ppham illam. 7 extendam manum meam super eam. 7 delebo eum de medio populi mei isrl. Et portabunt iniquitatem suam iuxta iniquitatem interrogantis. sic iniquitas propter erit. ut non erret ultra domus isrl a me. neq; polluantur in universis prevaricationibus suis. sed sint mihi in populum. 7 ego sim eis

in eum, aut dominus exercituum. Et
fcias è semo domini ad me dicens. Fili
hominis. tera cum peccaverit mihi
ut prevaricetur prevaricans. Extendam
manum meam super eam. & tetera in
gam panis eius. & immittam in eam fa
mem. & interficiam de ea homines &
animalia. Et si fuerint viri isti in
medio eius. nec Daniel & Iob. ipi iusti
tia sua liberabunt animas suas. ait
dominus exercituum. Quod si & bestias
pessimas introduxero super terram ut
vastet eam. & fuerit inviа eo q̄ nō sit
pertransiens propter bestias. tres viri isti
qui in ea fuerint. vivo ego dicit dominus
deus. quia non liberabunt filios nec filias
sed ipi soli liberabuntur. terra autem desola
bitur. Vel si gladium introduxero super
ram illam. & dixero gladio transi per
terram. & interfecero de ea hominem &
animantia. & tres viri isti fuerint in me
dio eius. vivo ego dicit dominus deus.
non liberabunt filios nec filias. sed ipi so
li liberabuntur. Si autem & pestilentiam i
misero super terram illam. & effudero i
dignationem meam super eam in san
guine. ut auferam de ea hominem et
animantia. & fuerint Noe & Daniel & Iob in
medio eius. vivo ego dicit dominus
deus. quia filium & filiam non liberabunt
sed ipi iustitia sua liberabunt animas
suas. Quoniam sic dicit dominus deus.
Quid & si quattuor iudicia mea pessima. gla
dium & famem & bestias pessimas. &
pestilentiam immisero in Hierusalem ut inter
ficiam de ea hominem & pecus. tam reli
quiae in ea salvatae educentur filii
& filiae. Ecce ipi egredientur ad vos.
& videbitis viam eorum. & adinventiones
eorum. & consolabimini super malo.
quod induxi in Hierusalem. in omnibus que
inportavi super eam. Et consolabimini
vos. cum videritis viam eorum. & co
gnoscetis q̄ non frustra fecerim omia
que fecerim ea. ait dominus deus.

XV

Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis quo fit lignum vitis et si
bo lignis nemorum. quod
fuit ligni super lignum filiarum. Numquid
tolletur de ea lignum ut fiat opus.
Aut fabricabitur de ea paxillus. ut depen
datur in eo quodcumq̄ vas. Ecce igni
datum est in escam. Quamq̄ partem eius
consumpsit ignis. & medietas eius redacta
est in favillam. Numquid utile erat o
pus. Etiam cum esset integrum non
erat aptum ad opus. quanto magis
cum ignis illud devoraverit & combusserit.
nichil ex eo operis fiet. Propterea hec
dicit dominus deus. Quomodo ligni
tum inter ligna silvae quod dedi igni
ad devorandum. sic tradam habitatores
Hierusalem. & ponam faciem meam in eos.
De igne egredientur. & ignis consumet
eos. Et scietis quia ego dominus cum
posuero faciem meam in eos. & dedero
terram multam & desolatam. eo q̄ pre
varicatores fuerint. dicit dominus deus.

XVI

Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis. notas fac Hierusalem
abominationes suas. et
dices. Hec dicit dominus deus. Hierusalem
dor tua. & generatio tua. de terra cha
naan. pater tuus amorreus. & mater
tua cethea. Et qui nata es in die ortus
tui. non est precisus umbiculus tuus.
& in aqua non es lota in salutem. nec sa
le salita. nec involuta pannis. Non pe
percit super te oculus meus. ut faceret
tibi unum de his miseriis tui. Sed pro
iecta es super faciem terre in abiectione
animae tuae. in die qua nata es. Transi
ens autem per te. vidi te sulcari in san
guine tuo. Et dixi tibi cum ees in
sanguine tuo. Vive. Dixi inquam tibi in
sanguine tuo vive. Multiplicatam
quasi germen agri dedi te. & multipli
cata es. & grandis effecta. Et ingressa
es. & pervenisti ad mundum muliebrem
Ubera tua intumuerunt. & pilus tuus
germinavit. Et eras nuda & confusione
plena. Et transivi per te. & vidi te. Et
ecce tempus tuum. tempus amantium.
Et expandi amictum meum super te.
& operui ignominiam tuam. Et juravi
tibi. & ingressus sum pactum tecum.
ait dominus deus. & facta es mihi &
tua te aqua. & emundavi sanguinem tuum
de te. & unxi te oleo. Et vestivi te di
scoloribus. & calciavi te iacinctho. & cinxi

te byſſo. 7 indui te ſubtalibꝰ. 7 ornaui te
ornamẽto. Et dedi armillas in manib⁹
tuis. 7 torquem circa collum tuum. 7
dedi inaurem ſuper ce tuum. 7 circulos
auribꝰ tuis. 7 coronam decoris in capi
te tuo. Et ornata es auro 7 argento. 7
ueſtita es byſſo 7 polimito. 7 multis. 7
coloribꝰ. Similam 7 mel 7 oleum com
mediſti. 7 decora fuiſti nimis. 7
p̃roſperata es in regnum. Et egreſſum ẽ
nomen tuum in gentes. propter ſpeci
tuam. quia perfecta eras in decore meo.
quem poſueram ſuper te. dicit dñs deꝰ.
Et confidens in pulchritudine tua.
fornicata es in nomine tuo. Et effu
ſiſti fornicationẽ tuam omni tranſe
unti. ut eius fieres. Et ſumens de ue
ſtimentis tuis feciſti tibi excelſa. hunc
modum ꝓſtituta. 7 fornicata es ſuper eis. ſic
non ẽ futurum. nec futurum ẽ. Et tuliſti
uaſa decoris tui. de auro meo. 7 de ar
gento meo que dedi tibi. 7 feciſti tibi
ymagines maſculinas. 7 fornicata es
in eis. Et ſumpſiſti veſtimenta tua mul
ticoloria. 7 veſtita es eis. Et oleum
meum 7 thimiama meum. poſuiſti in
ꝓſpectu eorum. Et panem meum quem
dedi tibi. ſimilam 7 oleum 7 mel. quib⁹
enutriui te. poſuiſti in ꝓſpectu eorum in
odorem ſuauitatis. Et factum ẽ ait dñs
deus. Et tuliſti filios tuos 7 filias tuas
quas genuiſti mihi. 7 immolaſti eis
ad deuorandum. Numquid parua eſt
fornicatio tua? Immolaſti filios meos
7 dediſti illos ꝓſecrans eis. Et poſt om
abhominationes tuas 7 fornicationẽ
non es recordata dierum adoleſcentie
tue. quando eras nuda 7 confuſione ple
na. conculcata in ſanguine tuo. Et acci
dit poſt omnem malitiam tuam. ue
ait dominus deus. Et edificaſti tibi
lupanar. 7 feciſti tibi proſtibulum in
cunctis plateis. ad omne caput uie edi
ficaſti ſignum proſtitutionis tue. 7 ab
hominabilem feciſti decorem tuum. 7
Et dimiſiſti pedes tuos omni tranſeun
ti. 7 multiplicaſti fornicationes tuas.
Et fornicata es cum filiis egipti uici
nis tuis magnarum carnium. 7 mul
tiplicaſti fornicationem tuam ad iren
dum me. Ecce ego extendã manũ

meam ſuper te. 7 auferam iuſtificationes
tuam. 7 dabo te in animã odientium te.
filiarum paleſtinarum. que erubeſcunt
iniuſtam ſceleratã. Et fornicata es in
filiis aſſyriorum. eo q̃ nec dum ſatiata
expleta. Et poſtq̃ fornicata es. nec
ſic es ſaturata. Et multiplicaſti fornica
tionem tuam cum chaldeis. 7 nec ſic ſa
turata es. In quo mundabo cor tuum.
ait dominus deus. cum facias hec oĩa
opera mulieris meretricis 7 procaxe.
Quia fabricaſti lupanar tuum in ca
pite omnis uie. 7 excelſum tuum feci
ſti in omni platea. Nec facta es quaſi
meretrix. faſtidio augens pretium ſu
quaſi mulier adultera. que ſuper uiri
ſuum inducit alienos. Omnibꝰ mere
tricibꝰ dantur mercedes. tu autem dediſti
mercedes cunctis amatoribꝰ tuis. Et do
nabas eis munera ut intrarent ad te undiq;
ad fornicandum tecum. Factumq; inte
e contra conſuetudinem mulier in forni
cationibꝰ tuis. 7 poſt te non erit forni
catio. In eo enim q̃ dediſti mercedes. et
mercedes non accepiſti. factum ẽ inuer
ſum. Propter meretricium audi uerbum
domini. Hec dicit dñs deus. Quia
effuſum ẽ es tuum. 7 reuelata ẽ ignomi
nia tua in fornicationibꝰ tuis. ſuper
amatores tuos. 7 ſuper uolumina abhomina
tionum tuarum. in ſanguine filiorum
tuorum. quos dediſti eis. Ecce congre
bo omnes amatores tuos. quibus delec
caſti. 7 omnes quos dilexiſti. cum uniuer
ſis quos odiſti. Et congregabo eos ſuper
te undiq;. 7 nudabo ignominiam tuam
coram eis. 7 uidebunt omnem nuditatem
nem tuam. Et iudicabo te iudicio
adulteratum. 7 effundentium ſanguinem
7 dabo te in ſanguinem furoris 7 zeli. Et
dabo te in manus eorum. 7 deſtruent
lupanar tuum. 7 demolientur proſtibu
tuum. Et nudabunt te ueſtimentis tuis.
7 auferent uaſa decoris tui. 7 derelinquẽt
te nudam plenamq; ignominia. Et
adducent ſuper te multitudinem. 7 lapi
bunt te lapidibꝰ. 7 trucidabunt te gla
dijs ſuis. Et comburent domos tuas ig
7 facient in te iudicia in oculis mulierũ
plurimarum. Et deſines fornicari. et
mercedes ultra non dabis. Et requie

scet indignatio mea in te. ⁊ auferetur ze
lus meus a te. Et quiescam nec irascar
amplius. eo q̄ non fueris recordata di
erum adolescentie tue. ⁊ provocasti me
in omnibꝫ his. Quapropt̄r ⁊ego vias t
uas in capite tuo reddi. ait dñs deus.
⁊ non feci iuxta scelera tua. in omnibꝫ
abhominationibꝫ tuis. Ecce omnis t
qui dicit vulgo proverbium: in te as
sumet illud dicens. Sicut mater. ita
⁊ filia eius. Filia matris tue es tu. que
projecit virum suum ⁊ filios suos. Et
soror sororum tuarum tu. que projece
runt viros suos ⁊ filios suos. Mater tua
cetea. ⁊ pater tu⁹ amorreus. ⁊ soror tua
major samaria ipa ⁊ filie eius. que ha
bitant in sinistram tuam. Soror aut̄ tua
minor te que habitat a dextris tuis. sodo
ma ⁊ filie eius. Sz nec in viis earū am
bulasti. nz secundum scelera earum feci
sti. pusillum minus pene scelerationē t
fecisti illis in omnibꝫ viis tuis. Vivo t
ego dicit dominus deus. quia nō fe
cit sodoma soror tua. ipa ⁊ filie eius sicut t
fecisti tu ⁊ filie tue. Ecce hec fuit iniq
tas sodome sororis tue. superbia satur
tas panis ⁊ habundantia. ⁊ otium ipius
⁊ filiarum eius. ⁊ manum egeno ⁊ pau
peri non porrigebant. Et elevate sunt
⁊ fecerunt abhominationes coram me.
⁊ abstuli eas sicut vidisti. Et samaria
dimidium peccatorum tuorum non pec
cavit. sz uicisti eas sceleribꝫ tuis. ⁊ iu
stificasti sorores tuas in omnibꝫ abho
minationibꝫ tuis. quas operata es. t
Ergo ⁊ tu porta confusionem tuam. que
uicisti sorores tuas peccatis tuis. scelera
tue agens ab eis. Justificate sunt eis
ate. Ergo ⁊ tu confundere. ⁊ porta ignomi
niam tuam. que iustificasti sorores tu
as. Et convertam restituens eas cōfusio
ne sodomorum cum filiabꝫ suis. ⁊ cōfu
sione samarie ⁊ filiarum eius. Et cō
vertam reversionem tuam in medio earū.
ut portes ignominiam tuam. ⁊ solaris
in omnibꝫ que fecisti. consolans eas. Et
soror tua sodoma. ⁊ filie eius revertent
ad antiquitatem suam. Et samaria ⁊
filie eius. revertentur ad antiquitates
suam. ⁊ tu ⁊ filie tue revertemini ad anti
quitatem uram. Non fuit auē sodom

soror tua. audita in ore tuo in die superbie tue. antequā revelaretur malitia tua
sicut hoc tempore in obprobrium filiarum syrie. ⁊ cretarum in circuitu tuo. filiarus
palestinarum. que ambiunt te per gyrum.
Scelus tuum ⁊ ignominiam tuam tu portasti. ait dominus deus. Quia hec dicit
dominus deus. Et faciam tibi sicut fecisti mihi. qui contempsisti iusiurandum. ut irritum faceres t
pactum. Et recordabor ego pactī mei
tecum in diebꝫ adolescentie tue. ⁊ suscitabo tibi pactum sempiternum. Et recor
daberis viarum tuarum. ⁊ confunderis cū
receperis sorores tuas te maiores cū mi
noribꝫ tuis. Et dabo eas tibi in filias.
sz non ex pacto tuo. ⁊ suscitabo ego pac
tum meum tecum. Et scies quia ego
dominus. ut recorderis ⁊ confundaris. nō
sit tibi ultra aperire os pre confusione tua.
Cum placatus fuero tibi. in omnibus
que fecisti. ait dñs deus.

XVIII

Et factum est verbum domini
ad me dicens. Fili hominis.
propone enigma. ⁊ narra t
parabolam ad domū israel.
et dices. Hec dicit dominus deus. Aq
la grandis magnarum alarum longo me
brorum diuersi. plena plumis ⁊ variet
te. venit ad libanum ⁊ tulit medullam
cedri. Summitatem frondium eius avul
sit. ⁊ transportavit eam in terram chanaā.
in urbe negotiatorum posuit illam. Et
tulit de semine terre. ⁊ posuit illud in ter
ra seminis. ut firmaret radicem super
aquas multas. In superficie posuit illud.
Cumq̄ germinasset. crevit in vineam t
latorem humili statura. respicientibus
ramis eius ad eam. ⁊ radices eius sub t
illa erant. Facta est ergo vinea ⁊ fructificavit
in palmites. ⁊ misit propagines. Et fuit
et altera aquila grandis magnis alis. t
multisq̄ plumis. Et ecce vinea ista. t
mittens quasi radices suas ad ea. pal
mites suos extendit ad illam. ut irrigā
retur de areolis germinis sui. In ter
ra bona super aquas multas plantata est.
ut faciat frondes. ⁊ portet fructum ut sit
in vineam grandem. Dic. hec dicit do
minus deus. Ergo ne prosperabitur.
Nōne radices eius evellet. ⁊ fructus t
eius disperget? Et siccabit omnes

palmites ge:minis e⁹ aresset. ⁊ nō in brachio grandi. nꝫ in populo multo: ut euelleret eam radicitus. Ecce plantata ē. Ergo ne p:osperabit: ⁊ Nonne cum tetigerit eam uentus uren⁹ siccabit: ⁊ in aruis germinis sui aresset: ⁊ Et fr̄m ē ue:bum dn̄i ad me dicēs Dic ad dn̄m exaspe:antem. Nescis quid ista significent. Dic. Ecce ven babilonis uenient ie:lim. ⁊ assumet regem ⁊ p:incipes eius. ⁊ adducet eos ad semet ipm in babylonem. Et tollet de semie regni. feretq; cum eo fedus. ⁊ accipiet ab eo iusiurandum. Ꝫ ⁊ fortes terre tollet. ut sit regnum humile ⁊ non eleuet. ꝫ custodiat pactum eius ⁊ seruet illud ⁊ Qui recedens ab eo. misit nuntios ad egiptum. ut daret sibi equos. ⁊ populum multum. Numquid p:osperabitur uel ꝰ sequetur salutem qui fecit hec: Qui dissoluit pactum numquid effugiet. Viuo ego dicit dn̄s deus. qm̄ in loco regis q̄ ꝰstituit eum regem. cuius fecit irritā sacrāmentum. ⁊ soluit pactum quod hēbat cum eo in medio babylonis morietur. Et non in exercitu grandi. nꝫ in pplō multo. faciet ꝰra eum pharao p:elium. in iactu aggere. ⁊ in extructione uallor ut interficiat animas multas. Ꝫ p:euerit enim in tantum ut solueret fedus. Et ecce dedit manum suam. Et cum hec omnia fecerit. non effugiet. Ꝫ p:opterea hec dicit dn̄s deus. Viuo ego qm̄ in tm̄ sacramentum quod sp:euit. ⁊ fedus quod p:euaricatus ē. ponam in caput eius. ⁊ Et expandam sup:a eum rete meum. ⁊ ꝰprehendetur sagena mea. Et adducas eum in babylonem. ⁊ iudicabo eum ibi. in p:euaricatione qua despexit me. Et omnes p:ofugi eius cum uniuerso agmine suo gladio cadent. reliqui autē in omnem uentum dispergentur. Et ⁊ scietis quia ego dn̄s locutus sum. ⁊ dicit dominus deus. Et sumam ego de medulla cedri sublimis. ⁊ ponam de uertice ramorum eius tenerum distringā. ⁊ plantabo sup:a montē excelsum. ⁊ eminentem. in monte sublimi isr̄l plantabo illud. Et erumpet in germen ⁊ faciet ⁊ fructum. ⁊ erit in cedrum magnam. Et habitabunt sub eo omnes uolucres. ⁊ u

nuersum uolatile sub umbra frondi eius mdificabit. Et scient omnia ligna regionis quia ego dominus humiliam lignum sublime. ⁊ exaltam lignum ꝫ humile. ⁊ siccam lignum uiride. ⁊ frondere feci lignum aridum. Ego dn̄s locutus sum ⁊ feci.

XVIIII

Et fr̄s ē se:mo dn̄i ad me dicens. Quid ē q̄ inter uos parabola uertis in p:ouerbium istud i terra isr̄l' dicentes. patres comederūt uuas acerbas. ⁊ dentes filio:um obstupescūt Viuo ego dicit dominus deus. si erit ultra uobis ultra parabola hec in p:ouerbiū in isr̄l'. Ecce omnes anime mee sunt. ut anima p:is. ita ⁊ anima filij mea ē. anima que peccauerit ipa morietur. Et uir si fuerit iustus. ⁊ fecerit iudicium ⁊ iustitiam. in montibus non comederit. ⁊ oculos suos nō leuauerit ad ydola dom̄ isr̄l'. ⁊ uxorem p:oximi sui nō polluerit. ⁊ ad mulierem menstruatam nō accesserit. ⁊ hominē non ꝰtristauerit. pignus debitoris reddiderit. per uim nichil rapuerit. panem suum esurienti dederit. nudum operuerit uestimento. ad usurā non commodauerit. ⁊ amplius nō acceperit. ab iniquitate auerterit manum suam. iudicium fecerit inter uirum ⁊ uirum. in p:eceptis meis ambulauerit ⁊ iudicia mea custodierit. ut faciat ueritatem: hic iustus ē. Vita uiuet. ait dn̄s deus. Q̄ si genuerit filium latronem effundentem sanguinem. ⁊ fecerit unum de istis. ⁊ hec quidem omnia nō faciēte: ꝫ in montibus ꝰmedentē. ⁊ uxorem p:oximi sui polluentem. ⁊ egenum ⁊ pauperem ꝰtristantem. rapientē rapinam. pignus non reddentem. ⁊ ad ydola leuantem oculos suos. abhominationē facientem. ad usuram dantem. ⁊ amplius accipientem. numquid uiuet: Non uiuet. Cum uniuersa detestanda hec fecerit: morte morietur. Sanguis eius in ipo erit. Q̄ si genuerit filium. qui ⁊ uidens omnia peccata patris sui que fecit timuerit. ⁊ non fecit simile eis. ⁊ super montes non comederit. ⁊ oculos suos non leuauerit ad ydola domus isr̄l. ⁊ uxorem p:oximi sui non uiolauerit.

uitum nō obstiterit. pignus nō retinuerit. rapinam non rapuerit. panē suum esurienti dederit. & nudum operuerit vestimento. a paupere manum auerterit. usuram & superabundantiam non acceperit. & iudicia mea fecerit. in preceptis meis ambulauerit. hic non morietur. iniquitate patris sui. sed vita viuet. Pater eius quia calumniatus est & vim fecit fratri. & malum operatus est in medio populi sui. ecce mortuus est in iniquitate sua. Et dicitis. Quare non portabit filius iniquitatem patris. videlicet quia filius iudicium & iustitiam operatus est. Omnia precepta mea custodiuit. & fecit illa. uita viuet. Anima que peccauerit ipsa morietur. Filius non portabit iniquitatem patris. & pater non portabit iniquitatem filij. Iustitia iusti super eum erit. & impietas impij erit super eum. Si autē egerit impius penitentiam ab omnibus peccatis suis que operatus est. & custodierit omnia precepta mea. & fecerit iudicium & iustitiam. uita viuet & non morietur. Omnium iniquitatum eius quas operatus est non recordabor. In iustitia sua quam operatus est viuet. Numquid voluntatis mee & mortis impij. dicit dominus deus. & non ut conuertatur a uijs suis. & viuat? Si autē auerterit se iustus a iustitia sua. & fecerit iniquitatem. secundum omnes abominationes suas quas operari solet impius. numquid viuet? Omnes iustitie eius quas fecerit non recordabuntur. In preuaricatione sua qua preuaricatus est. & in peccato suo quod peccauit. in ipso morietur. Et dixistis. Non est equa uia domini. Audite ergo domus israel. numquid uia mea non est equa. & non magis uie uestre praue sunt? Cum enim auerterit se iustus a iustitia sua. & fecerit iniquitatē. morietur in eis. In iustitia qua operatus est morietur. & Et cum auerterit se impius ab impietate sua quam operatus est. & fecerit iudicium & iustitiam. ipse animam suam uiuificabit. Considerans enim & auertens se ab omnibus iniquitatibus suis quas operatus est. uita viuet & non morietur. Et dicunt filij israel. Non est equa uia domini. Numquid uie mee non sunt eque domus israel. & non magis uie uestre praue sunt? Iudicabo domum israel. unumquemque iuxta uias suas iudicabo domus israel. ait dominus deus. Convertimini & agite penitentiam ab omnibus iniquitatibus uestris. & non erit uobis in ruinam iniquitas. Proicite a uobis omnes preuaricationes uestras in quibus preuaricati estis. & facite uobis cor nouum & spiritum nouum. Et quare moriemini domus israel. Quia nolo mortem morientis. dicit dominus deus. Revertimini & uiuite.

CAPUT XVIII

Tu autem fili hominis assume planctum super principes israel. & dices. Quare mater tua leena inter leones cubauit. In medio leunculorum enutriuit catulos suos. & eduxit unum de leunculis suis. Leo factus est & didicit capere predam. hominem deuorauit. Et audierunt de eo gentes. & non absque uulneribus suis ceperunt eum. & adduxerunt eum in catenis in terram egypti. Que cum uidisset quia infirmata est. & perijt expectatio eius. tulit unum de leunculis suis. leonem constituit eum. Qui incedebat inter leones. & factus est leo. & didicit predam capere & homines deuorare. Didicit uiduas facere. & ciuitates eorum inuastare. & desolata est terra & plenitudo eius. a uoce rugitus eius. Et conuenerunt aduersum eum gentes undique de prouincijs. & expanderunt super eum rete suum. In uulneribus eius captus est. Et miserunt eum in caueam in catenis. & adduxerunt eum ad regem babylonis. miseruntque eum in carcerem. ne audiretur uox eius ultra super montes israel. Mater tua quasi uinea in sanguine tuo. super aquam plantata. Fructus eius & frondes eius creuerunt ex aquis multis. Et facte sunt ei uirge solide. in sceptra dominantium. & exaltata est statura eius inter frondes. Et uidit altitudinem suam in multitudine palmitum suorum. & contusa est in ira. in terramque proiecta. uentus urens siccauit fructum eius. Adducuntur

EZECHIEL

7 arefacte sunt unge robis eius. Ignis comedit eam. Et nunc transplantat è in deserto in terra inuia 7 sitiente. Et egressus è ignis de uirga ramorum eius qui fructus eius comedit 7 non fuit in ea uirga fortis sceptrum dñantium. Planctus è 7 erit in planctum

XX

Factum è in anno septimo in quinto mense in decima mensis. uenerunt uiri de senioribus isrl. ut interrogarent dominum. 7 sederunt coram me. Et factus è sermo domini ad me dicens. Fili hominis. loquere senioribus isrl. 7 dices ad eos. Hec dicit dominus deus. Num ad interrogandum me uos uenistis. Viuo ego q: non respondebo uobis. ait dominus deus. Si iudicas eos. si iudicas fili hominis. abhominationes patrum eorum ostende eis. Et dices ad eos. Hec dicit dominus deus. In die qua elegi isrl. 7 leuauit manum meam pro semine domus iacob. 7 apparui eis in terra egypti 7 leuauit manum meam pro eis dicens. Ego dominus deus ur. in die illa leuauit manum meam pro eis. ut educerem eos de terra egypti. in terram quam prouideram eis fluentem lacte 7 melle. quæ est egregia inter omnes terras. Et dixi ad eos. Vnusquisq; offensiones oculorum suorum abiciat. 7 in ydolis egypti nolite pollui. Ego dominus deus ur. Et irritauerunt me. noluerunt q; me audire. Vnusquisq; oculorum suorum abiecerunt offensiones. 7 ydola egypti non reliquerunt. Et dixi ut effunderem indignationem meam super eos. 7 implerem iram meam in eis in medio terre egypti. Et feci propter nomen meum. ut non polluerent coram gentibus. in quarum medio erant. 7 inter quas apparui eis ut educerem eos de terra egypti. Eduxi eos de terra egypti. 7 eduxi in desertum 7 dedi eis precepta mea. 7 iudicia mea ostendi eis. que faciet homo 7 uiuet in eis. Insuper 7 sabbata mea dedi eis. ut esset signum inter me 7 eos. 7 scirent q: ego dominus sanctificans eos. Et irritauerunt me domus isrl. in deserto. In preceptis meis non ambulauerunt. 7 iudicia mea proiecerunt. que faciens homo uiuet in eis. 7 sabbata mea polluerunt nimis. 7 dixi ut effunderem furorem meum super eos in deserto. ut consumerem eos. Et feci propter nomen meum. ne polluerent coram gentibus de quibus eduxi eos in conspectu earum. Ego leuaui manum meam super eos in deserto. ne inducerem eos in terram quam dedi eis fluentem lacte 7 melle. preclaram omnium. quia iudicia mea proiecerunt. 7 in preceptis meis non ambulauerunt. 7 sabbata mea polluerunt. 7 oculi eorum post ydola eorum gradiebantur. Et pepercit oculus meus super eos. ut non interficerem eos. nec consumpsi eos in deserto. Dixi autem ad filios eorum. in solitudine. In preceptis patrum uestrorum nolite incedere. nec iudicia eorum custodiatis. nec in ydolis eorum polluamini. Ego dominus deus ur. In preceptis meis ambulate. 7 iudicia mea custodite. 7 facite ea 7 sabbata mea sanctificate. ut sit signum inter me 7 uos. 7 sciatis quia ego dominus deus ur. Et exacerbauerunt me filii eorum. 7 in preceptis meis non ambulauerunt. 7 iudicia mea non custodierunt. ut facerent ea. que cum fecerit homo uiuet in eis. 7 sabbata mea polluerunt. 7 comminatus sum ut effunderem furorem meum super eos. 7 implerem iram meam in eis in deserto. Auerti autem manum meam. 7 feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus de quibus eduxi eos in conspectu earum. Insuper leuaui manum meam in eos. ut dispergerem illos in nationes 7 uentilarem eos in terras. eo q: iudicia mea non fecissent. et preceptis meis reprobassent. 7 sabbata mea polluissent. 7 post ydola patrum suorum fuissent oculi eorum. Ego 7 ego dedi eis precepta non bona. 7 iudicia in quibus non uiuent. Et polluam eos in muneribus suis. cum offerrent omne quod aperit uulua. propter delicta sua. Et scient quia ego dominus. Quamobrem loquere ad domum isrl. fili hominis. 7 dices ad eos. Hec dicit dominus deus. Adhuc 7 in hoc blasphemauerunt me patres uestri. cum spreuissent me. 7 commendantes. 7 induriissem eos in terra super quam

homo uiuet in eis. 7 sabbata mea polluerunt uehementer. Dixi ergo ut effunderem furorem meum super eos in deserto. 7 consumerem eos. Et feci propter nomen meum. ne polluerentur coram gentibus de quibus eduxi eos in conspectu earum. Ego leuaui manum meam super eos in deserto. ne inducerem eos in terram quam dedi eis fluentem lacte 7 melle. preclaram omnium. quia iudicia mea proiecerunt. 7 in preceptis meis non ambulauerunt. 7 sabbata mea polluerunt. 7 oculi eorum post ydola eorum gradiebantur. Et pepercit oculus meus super eos. ut non interficerem eos. nec consumpsi eos in deserto. Dixi autem ad filios eorum. in solitudine. In preceptis patrum uestrorum nolite incedere. nec iudicia eorum custodiatis. nec in ydolis eorum polluamini. Ego dominus deus ur. In preceptis meis ambulate. 7 iudicia mea custodite. 7 facite ea 7 sabbata mea sanctificate. ut sit signum inter me 7 uos. 7 sciatis quia ego dominus deus ur. Et exacerbauerunt me filii eorum. 7 in preceptis meis non ambulauerunt. 7 iudicia mea non custodierunt. ut facerent ea. que cum fecerit homo uiuet in eis. 7 sabbata mea polluerunt. 7 comminatus sum ut effunderem furorem meum super eos. 7 implerem iram meam in eis in deserto. Auerti autem manum meam. 7 feci propter nomen meum. ut non polluerentur coram gentibus de quibus eduxi eos in conspectu earum. Insuper leuaui manum meam in eos. ut dispergerem illos in nationes 7 uentilarem eos in terras. eo q: iudicia mea non fecissent. et preceptis meis reprobassent. 7 sabbata mea polluissent. 7 post ydola patrum suorum fuissent oculi eorum. Ego 7 ego dedi eis precepta non bona. 7 iudicia in quibus non uiuent. Et polluam eos in muneribus suis. cum offerrent omne quod aperit uulua. propter delicta sua. Et scient quia ego dominus. Quamobrem loquere ad domum isrl. fili hominis. 7 dices ad eos. Hec dicit dominus deus. Adhuc 7 in hoc blasphemauerunt me patres uestri. cum spreuissent me. 7 commendantes. 7 induriissem eos in terra super quas

leuaui

leuam manum meam ut dent eis il
lam. Vtcernt omnem collem excelsu.
t omne lignum nemorosum. t immolent
ibi victimas suas. t dent ibi ir
tationem oblationis sue. t ponent
ibi odorem suauitatis sue. t libabunt
libationes suas. Et dicit ad eos. Quid
é excelsum ad quod nos ingredimur?
Et uocatum é nomen eius excelsum. a
usq; ad hanc diem. Propterea dic ad
domum isr'. Hec dicit dns deus. Certe
in uia patrum uestrorum uos polluimini. t po
offendicula eorum uos fornicamini. t
in oblatione donorum uestrorum cum tra
ducitis filios uestros per ignem uos pollu
mini in ydolis uestris usq; hodie. t ego re
spondebo uobis domus isr'. Viuo ego
dicit dominus deus. quia ego non in
terrogabo uos. ns cogitatio uestra uestre fiet.
dicentium. erimus sicut gentes t sicut
cognationes terre. ut liguia colamus t
lapides. Viuo ego dicit dns deus. qm
in manu forti t brachio extento. t in fu
rore effuso regnabo super uos. Et edu
cam uos de populis t congregabo uos de
terris. in quibus dispersi estis. In manu
ualida t brachio extento t in furore effu
so regnabo super uos. t adducam uos in
desertum populorum. t iudicabo uos ibi
facie ad faciem. Sicut iudicio eram
di aduersum patres uestros in deserto terre
egipti. sic iudicabo uos dicit dominus.
Et subiciam uos sceptro meo. t inducam uos in uinculis federis. Et eligam
de uobis transgressores t impios. t de
terra incolatus eorum educam eos. t
terram isr'l non ingredientur. et scietis
quia ego dominus. Et uos domus
isr'l hec dicit dominus deus. Singuli
post ydola uestra ambulate. t seruite eis.
Et si t m hec non audieritis me. t nom
en meum polluere ultra in muneribus uestris t in ydolis uestris in monte sco
meo. in monte excelso isr'l. ait dns
deus. ibi seruiet michi omnis domus
isr'l. omnes inquam in terra in qua pla
cebunt michi. Et ibi requiram primitias uestras. t uictimas decimarum uestrarum
in omnibus sanctificationibus uestris. In odore
suauitatis suscipiam uos. cum educo
uos de populis. t congregabo uos de ter-

in quibus dispersi estis. t sanctificabor in eis.
in oculis nationum. Et scietis quia ego
dominus. cum introduxero uos in terram
isr'l. in terram pro qua leuaui manum
meam. ut dem eam patribus uestris. Et re
cordabimini ibi uiarum uestrarum. t omnium
scelerum uestrorum. quibus pollute estis in
eis. Et displicebitis uobis in conspectu
uestro in omnibus malitiis uestris quas fe
stis. Et scietis quia ego dominus. cum
benefecero uobis propter nomen meum.
non secundum uias uestras malas. ns secun scele
rata pessima. domus isr'l ait dominus
deus. Et factus é sermo domini ad me
dicens. Fili hominis. pone faciem tuam
contra uiam austri. t stilla ad africum. t
prophetа ad saltum agri meridiani. et
dices saltui meridiano. Audi uerbum
domini. Hec dicit dominus deus. Ecce
ego succendam in te ignem. t deuorabit
in te omne lignum uiride. t omne lignum
aridum. Non extinguetur flamma succensionis. t deuretur in ea omnis fa
cies. ab austro usq; ad aquilonem. Et
uidebit uniuersa caro quia ego succendi
eam. t non extinguetur. Et dixi. ha. ha
ha domine deus. Ipsi dicunt de me. Nu
quid non per parabolas loquitur iste?

Et factus é sermo domini ad me dicens. Fili ho
minis. pone faciem tuam contra hierusalem. t stilla ad sanctua.
t prophetа contra humum isr'l. t dices ei. Hec dicit dominus deus. Ecce ego ad te
et am gladium meum de uagina sua.
t occidam in te iustum t impium. Pro
eo quod occidi in te iustum t impium. i
circo egredietur gladius meus de ua
gina sua ad omnem carnem. ab austro
usq; ad aquilonem. ut sciat omnis caro
quia ego dominus eduxi gladium meum
de uagina sua irreuocabilem. Et tu fi
li hominis. ingemisce in contritione lum
borum. t in amaritudine ingemisces
coram eis. Cumq; dixerint ad te. quare tu
ingemis. dices. Pro auditu quod uenit.
Et tabescet omne cor. t dissoluentur u
niuerse manus. t infirmabitur omnis spiritus
t per cuncta genua fluent aqua. Ecce uenit
t fiet. ait dominus deus. Et factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis.

EZECH

propha 7 dices. Hec dicit dominus de⁹. Loquere. Gladius gladius exacutus
ē. 7 limatus. ut cedat uictimas exacut
ē. ut splendeat limatus ē. Qui moues
sceptrum filij mei. succidisti omne lig⁹.
Et dedit ea ad deuigandum. ut teneat⁹
manu. Iste exacutus ē gladius. 7 iste
limatus ē. ut det in manu interficentis.
Clama 7 ulula fili hominis: quia hic 7
ipse ē in populo meo. hic in cunctis du
cibus isr̃l. Qui fugerant: gladio tradi
ti sunt cum populo meo. Percutio plau
de super femur: quia probatus ē. 7 hoc
cum sceptrum subuertit. 7 non erit
dicit dominus deus. Tu ergo fili hois
propha. 7 percute manum ad manum.
7 duplicetur gladius. ac triplicetur gla
dius interfectorum. hic ē gladius occisi
onis magne. qui obstupescere eos fac.
7 corde tabescere. 7 multiplicat ruinas.
In omnibus portis eorum dedi terribilem
nem gladij acuti 7 limati ad fulgendū.
amicti ad cedem. Exacute. Vade ad dex
teram siue ad sinistram: quocūq; facies
tue ē apprentis. Quin 7 ego plaudam
manu ad manum. 7 implebo indignā
nem meam. Ego dominus locutus sū.
Et factus ē sermo domini ad me. dicens.
Et tu fili hominis pone tibi duas uias.
ut ueniat gladius regis babilonis. De
terra una egredientur ambo. Et manu
capiet principium: in capite uie ciuita
tis capiet. Viam ponet ut ueniat
gladius ad rabbath filiorum amon. 7
ad iudam in ierusalem munitissimā. Stet
enim rex babylonis in biuio in capite
duarum uiarum. diuinationē quaerēs.
commiscens sagittas. Interrogauit ydola.
exta consuluit. Ad dexteram eius fēa est
diuinatio super ierusalem. ut ponat arietes
ut aperiat os in cede. ut eleuet uocem i
ululatu. ut ponat arietes contra portas.
ut exportet aggerem. ut edificet munitiones. Eritq; quasi frustra consulens
oraculum in oculis eorum. 7 sacramen
torum memorans. Ipse autē recordabitur
iniquitatis ad capiendum. Propterea
dicit dominus deus. Pro eo q; recordā
ti estis iniquitatis uīe. 7 reuelastis pec
cata uīa. 7 apparuerunt peccata
uīa in omnibus cogitationibus uīis. pro
eo inq̄ q; recordati estis manu capie
mini. Tu aut̄ profane impie dux isr̃l
cuius uenit dies in tpe iniquitatis p̄
finita. Hec dicit dominus deus. Aufer
cidarim. tolle coronam. Nonne hec̄
que humilem sublenauit. 7 sublimē
humiliauit. Iniquitatē. iniquitatem.
iniquitatem: ponam eam. Et hec non
fiet donec ueniat cuius ē iudicium. 7 tra
dam ei. Et tu fili hominis propheta. 7
dic. Hec dicit dominus deus ad filios
amon. 7 ad obprobrium eorum. 7 dices.
Gladius gladius. euaginare ad occidē
dum. limā te ut interfinas 7 fulgeas.
cum tibi uaticinantur uana. 7 diuinantē
mendacia. ut dares super colla uul
neratorum impiorum. quor̄ uenit di
es in tpe iniquitatis prefinite. reuertē
in uaginam tuam. in loco in quo crea
tus es. In terra nativitatis tue iudicabo
te. 7 effundam super te indignationem
meam. In igne furoris mei flabo in te
daboq; te in manus hominū insipientiū
7 fabricantiū interitum. Igni eris cibus.
sanguis tuus erit in medio terre. Obli
uionem tradetis. quia ego dñs locutus sū.

Et factus ē sermo XXIII
domini ad me dicens. Et tu
fili hominis. nū iudicas nū
iudicas ciuitatē sanguinū?
Et ostendes ei omnes abhominationes
suas. 7 dices. Hec dicit dominus deus.
Ciuitas effundens sanguinē in medi
sui ut ueniat tps eius. 7 que fecit ydo
la contra semetipsam ut polluerentur. In
sanguine tuo qui ate effusus ē. delicti
7 in ydolis tuis que fecisti polluta es. 7
appropinquare fecisti dies tuos. 7 adu
xisti tps annorum tuorum. Propterea
dedi te obprobrium gentibus. 7 irrisio
nem terris. que iuxta te sunt. 7 q̄
procul ate. Triumphabunt de te. so
berba nobilis. grandis interitus. Ecce
principes isr̃l. singuli in brachio suo
fuerunt in te. ad effundendum sanguinē
patrem 7 matrem contemnentes affecerunt
in te. aduenam calumniati sunt in me
dio tui. pupillum 7 uiduam contristaue
runt apud te. Sanctuaria mea spreuisti.
7 sabbata mea polluisti. Viri detrahen
tes fuerunt in te. ad effundendum san

IESUS

guinem. ⁊ super monta comedentium te. Scelus operati sunt in medio tui, ⁊ verecundiosa pedis discoperietur in te. immunditiam menstruate humiliauerũt in te. Et unusquisq; in uxorem proximi sui operatus es abhominationem. ⁊ sed nuptum suam polluit nefarie. sitiet soror eius filiam. filiam pris sui oppressit in te. Nonnem accepetunt apud te. ad effundendum sanguinem. Usuram ⁊ sup hiundantiã accepisti. ⁊ auare calumniabaris proximos tuos. meiq; obliti es. ait dominus deus. Ecce explosi manum meã super auaritiam tuam quã fecisti. ⁊ super sanguinẽ qui effusus est in medio tui. Numquid sustinebit cor tuum. aut prevalebunt manus tue in diebus quos ego faciam tibi? Ego enim dominus locutus sum. ⁊ faciam. Et dispergã te in nationes. ⁊ ventilabo te in terras. ⁊ defficere faciam immunditiam tuam ate. ⁊ polluẽbo te in conspectu gentium. Et scies quia ego dominus. Et factum est verbum domini ad me dicens. Fili hominis. domus Israel facta est michi domus iudicii. in fornacem. Omnes isti. es. stagnum ⁊ plumbum ⁊ ferrum in medio fornacis. scoria argenti fẽti sunt. propẽa hec dicit dominus deus. Eo quod cuncti vos facti sitis omnes in scoriã. propter hoc ecce ego congregabo vos in medio Hierusalem. congregatione argenti ⁊ eris ⁊ ferri ⁊ stagni ⁊ plumbi in medio fornacis. ut succendam in ea ignem. ad conflandum. Sic congregabo in furore meo ⁊ in ira mea. ⁊ requiescam. Et conflabo vos. ⁊ congregabo vos. ⁊ succendam vos in igne furoris mei. ⁊ conflabimini in medio eius. Ut conflatur argentum in medio fornacis. ⁊ sic estis in medio eius. Et scietis quia ego dominus. cum effudero indignationem meam super vos. Et factum est sermo domini ad me dicens. Fili hois dic ei. Tu es terra immunda. ⁊ non compluta in die furoris. Coniuratio prophetarum in medio eius. Sicut leo rugiens. capiensq; predam. animas devorauerunt. opes. ⁊ pretium acceperunt. & viduas eius multiplicauerunt in medio illius. Sacerdotes eius contempserunt legem meam. ⁊ polluerunt sanctuaria mea. Inter sanctum ⁊ prophanum.

non fecerunt distantiam. inter pollutum et mundum non intellexerunt. ⁊ a sabbatis meis auerterunt oculos suos. ⁊ contaminabar in medio eorum. Principes eius in medio illius. quasi lupi rapientes predam ad effundendum sanguinem. ⁊ ad perdendas animas. ⁊ auare sectantur lucra. Propheteæ autem eius linebant eos absq; temperamento. videntes vana ⁊ diuinantes eis mendacia. dicentes. Hec dicit dominus. cum dominus non fecerit eis. Populi terre calumniabantur calumniam. ⁊ rapiebant violenter. egenum ⁊ pauperem affligebant. ⁊ aduenam opprimebant. calumniam absq; iudicio. Et quesiui de eis virum. qui interponeret sepem. et staret oppositus contra me pro terra ne dissiparem eam. ⁊ non inueni. Et effudi super eos indignationem meam. in igne furoris mei consumpsi eos. Viam eorum in capite eorum reddidi. ait dominus deus.

Factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis. due mulieres filie matris unius fuerunt. ⁊ fornicate sunt in egipto. In adolescentia sua fornicate sunt. ibi subacta sunt ubera earum. ⁊ fricte sunt mamme pubertatis earum. Nomina autem earum. Ohola maior. ⁊ Oholiba soror eius. Et fuerunt mihi. ⁊ pepererunt filios ⁊ filias. Super autem nomina. Samaria Ohola. ⁊ Hierusalem Oholiba. Fornicata est Ohola super me. ⁊ insanuit in amatores suos. in Assyrios proximos vestitos iacintho. principes ⁊ magistratus iuuenes cuncti inuersos equites ascensores equorum. Et dedit fornicationes suas super eos. electos filios Assyriorum uniuersos. ⁊ in omnibus in quos insanuit. in immunditijs eorum polluta est. in super ⁊ fornicationes suas quas habuerat in egipto non reliquit. Nam ⁊ illi dormierunt cum ea in adolescentia eius. ⁊ illi fregerunt ubera pubertatis eius. ⁊ effuderunt fornicationem suam super eam. Propterea tradidi eam in manibus amatorum suorum. in manus filiorum Assur. super quos insanuit libidinem. Qui discoperuerunt ignominiam eius. filios ⁊ filias eius tulerunt. ⁊ ipsam occiderunt gladio. Et fe

EZECHIEL

sunt famose mulieres. t uidima perfe
runt in eam. Quod cum uidisset soro
cius oholiba. plusq; illa insanuit libi
dine. t fornicatione suam super fornı
cationem sororis sue. ad filios assyrio
rum prebuit impudenter. uicibus t ma
gistratibus. ad se uenientibus. indutis ue
ste uaria. equitibus qui uectabantur eq;.
t adolescentibus forma cunctis egregia. Et
uidi q; polluta esset uia una amborum.
t auxit fornicationes suas. Cumq; ui
disset uiros depictos in pariete. ymagies
chaldeorum expressas coloribus. t accinc
tos balteis renes. t tyaris tinctis in t
capitibus eorum. formam ducum omni
similitudinem filiorum babylonis. terre q;
chaldeorum. in qua orti sunt. insanuit
super eos. cupiscentia oculorum suorum.
t misit nuntios ad eos in chaldeam. Cui
q; uenissent ad eam filii babylonis. t
ad cubile mamarum polluerunt eam
stupris suis. t polluta est ab eis. t satiata
est anima eius ab illis. Denudauit quoq;
fornicationes suas. t discooperuit igno
miniam suam. Et recessit anima mea
ab ea. sicut recesserat anima mea a soro
re eius. Multiplicauit eni fornicationes
suas recordans dies adolescentie sue. i
quibus fornicata est in terra egipti. t insani
uit libidine. super cubitum eorum. qui
carnes sunt ut carnes asinorum. t sicut
fluxus equor fluxus eorum. Et uisita
sti scelus adolescentie tue. qui subacta est
in egipto ubera tua. t confracte sunt mam
me pubertatis tue. Propter oholiba. hec
dicit dominus deus. Ecce ego suscita
bo omnes amatores tuos contra te. de q̃bus
satiata est anima tua. t congregabo eos aduer
sum te in circuitu. filios babylonis. t u
niuersos chaldeos nobiles. tyrannosq;
principes. omnes filios assyriorum iuue
nes forma egregia. duces t magistratus.
uniuersos principes principii. t nobilissimos
ascensores equorum. Et uenient super
te instructi curru. t rota multitudo populo
rum. t clipeo t galea armabuntur contra
te undiq;. Et dabo coram eis iudicium.
t iudicabunt te iudiciis suis. Et ponam
zelum meum in te. quem exercebit tecum
in furore. Nasum tuum t aures tuas pre
cident. t que remanserint gladio cadent.
filios tuos t filias tuas capient. t no
uissimum tuum deuorabit ignis. Et
denudabunt te uestimentis tuis. t tollent
uasa glorie tue. Et requiescere faciam scele
ra tua de te. t fornicationem tuam de
terra egipti. nec leuabis oculos tuos ad
eos. t egipti non recordaberis amplius.
Quia hec dicit dominus deus. Ecce
ego tradam te in manus quibus odisti.
in manus de quibus satiata est anima tua.
t agent tecum in odio. Et tollent omnes
labores tuos. t dimittent te nudam. t ig
nominia plenam. t reuelabitur ignominia
fornicationis tue. scelus tuum et
fornicationes tue fecerunt hec tibi. qui
fornicata es post gentes. inter quas pol
luta es in uoluptatibus earum. In uia sororis tue
ambulasti. t dabo calicem eius in manu
tua. Hec dicit dominus deus. Calicem
sororis tue bibes profundum t latum.
t eris in derisum. t subsannationem. que
est capacissima. ebrietatis t doloris. plenus
calicem meroris t tristitie. calice sororis
tue samarie. t bibes illum. et potabis us
q; ad fecem. Et fragmenta eius deuo
rabis. t ubera tua lacerabis. quia ego locu
tus sum ait dominus deus. Propterea h
dicit dominus deus. Quia oblita es
mei. t proiecisti me post corpus tuum.
tu quoq; portabis scelus tuum. t forni
cationes tuas. Et ait dominus ad me.
dicens. Fili hominis nunquid iudicas
oholam t oholibam. t annuntias eis scelera
earum. Quia adultere facte sunt. t sanguis
in manibus earum. t cum uoluptatibus fornica
te sunt. insuper t filios suos quos genue
runt michi. obtulerunt eis ad deuo
randum. Et hec fecerunt michi. Polluerunt
sanctuarium meum in die illa. t sabbata mea
profanauerunt. Cumq; immolarent
filios suos uoluptatibus suis. ingressa est in
sanctuarium meum in die illa. ut polluerent
illud. etiam hec fecerunt in medio do
mus mee. Misserunt ad uiros uenientes
de longe. ad quos nuntios miserunt. i
stique ecce uenerunt quibus te lauisti. t
circumlinisti stibio oculos tuos. t ornata
es mundo muliebri. Sedisti in lecto i
pulcherrimo. t mensa ornata coram te. i
Tum incensum meum t unguentum meum
posuisti super eam. t uocem turbe exul

tanus erat in ea. Et in uinis quæ mul
tando hominum adducebantur. & uci
bans de esu. posuerunt armillas in
manibus eorum. & coronas speciosas i ca
pitibus eorum. Et dixi ei que attrita est
in adulteriis. Nunc fornicabitur in for
nicatione sua etiam hæc. Et ingressi sū
ad eam. quasi ad mulierem meretricē.
sic ingrediebantur ad olam & olibā
mulieres nefarias. Viri ergo iusti sunt. &
hi iudicabunt eas iudicio adulteraꝝ.
& iudicio effundendum sanguinē. quia
adulteratæ sunt. & sanguis in manibus ear.
hæc enim dicit dominus deus. Adduc
ad eas multitudinem. & trade eas in tu
multum. & in rapinam. & lapidentur la
pidibus populor. & fodiantur gladijs e
orum. Et filios & filias earum interficiēt
& domos earum igni succendent. Et au
feram scelus de terra. & discent omnes
mulieres. ne faciant sm scelus earum.
Et dabunt scelus uim super uos. & pec
cata uoluptatum uestrarum portabitis. et
scietis quia ego dominus.

XXIIII

Et factum è uerbum dñi ad
me in anno nono. in mense
decimo decima mensis. di
cens. Fili hominis scribe tibi
nomen diei huius. in qua confirmatus
è rex babylonis aduersum ierusalem hodie.
Et dices per prouerbium ad domum
exasperantem parabolam. & loqueris ad
eos. Hæc dicit dominus deus. Pone ol
lam pone in aqua. & mitte in eam aquā.
Congere frusta eius in ea. omnē partē
bonam. femur & armū. electa & ossibus
plena. Pinguissimū pecus assume. Cō
pone quoq; strues ossium sub ea. Effer
buit coctio eius. & discocta sunt ossa illi
in medio eius. Propterea hæc dicit dñs
deus. Ve ciuitati sanguinum olle cuius
rubigo in ea è. & rubigo eius nō exiuit
de ea. Per partes. & per partes suas educ e
am. Non cecidit super eam sors. sangui
enim eius in medio eius è. Super lim
pidissimam petram effudit illum. Nō
effudit illum super terram. ut posset o
periri puluere. ut suscitarem indignationem
ultionem meam. & uindicta ulciscerer.
Dedi sanguinē eius super petram limpi
dissimam. ne operiretur. Propterea hæc

dicit dominus deus. Ve ciuitati sanguinū.
cuius ego grandem faciam pyram. Cō
gere ossa quæ igne succendā. Consumātur
carnes. & coquentur unguenta & ossa
tabescent. Pone quoq; eam super prunas
uacuam ut incalescat. & liquefiat es eius.
& effletur in medio eius inquinamentum
eius. & consumatur rubigo eius. Multo
labore sudatum è. & non exiuit de ea mi
nuta rubigo eius. nec per ignem. Immūdi
tia tua execrabilis. quia mundare te
uolui. & non es mundata a sordibus tuis.
Nec mundaberis prius donec quie
scere faciam indignationē meam in te.
Ego dominus locutus sum. Veniā & fa
ciam. non transeam nec parcam. nec pla
cabor. Iuxta uias tuas. & iuxta adinue
tiones tuas. iudicabo te dicit dominus.
Et factum è uerbum domini ad me dicēs
Fili hominis. ecce ego tollo ate desidera
bile oculorum tuorum in plaga. & non
planges. nec plorabis. nec fluent lacry
mæ. Ingemisce tacens. mortuor luctū
non facies. Corona tua circumligata &
sit tibi. & calciamenta tua erunt in pedibus
tuis. Nec amicti ora uelabis. nec cibū
lugentium comedes. Locutus sū ego
ad populum mane. & mortua è uxor mi
hi uespere. Feciq; mane sicut præceperat
mihi. Et dixit ad me populus. Quī
non indicas nobis quid ista significēt
que tu facis. Et dixi ad eos. Sermo
domini factus è ad me dicens. Loquere
domui isrl. hæc dicit dominus deus. Ec
ce ego polluam sanctuarium meum fi
ducia imperij uri. desiderabile oculo
rum. & super quo pauet anima ura.
& filij uri & filiæ uræ. quas reliquistis gla
dio cadent. Et facietis sicut feci. Os
amicti non uelabitis. & cibos lugentes
non comedetis. Coronas habebitis in
capitibus uestris. & calciamenta in pedibus. Nō
plangetis neq; flebitis. sed tabescetis i
miquitatibus uestris. & unusquisq; gemet
ad fratrem suum. Eritq; ezechiel uobis
in portentum. Iuxta omnia quæ fecit
faciens. cum uenerit istud. Et scietis
quia ego dominus deus. Et tu fili ho
minis. ecce in die qua tollam ab eis
fortitudinem eorum. & gaudium digni
tatis. & desiderium oculorum eorum. super

FINIS

quo requiescunt anime eorum. & filios & filias eorum. in die illa cum venerit fugiens ad te. ut annuntiet tibi in die in qua illa aperientur os tuum cum eo qui fugit. & loqueris & non silebis ultra. eris eis in portentum. Et scient q̃ ego dominus deus.

XXV

Et factus est sermo dñi ad me. dicens. Fili hominis. pone faciem tuam contra filios ammon & prophetabis de eis. Et dices filijs ammon. audite verbum domini dei. Hec dicit dominus deus. Pro eo q̃ dixisti euge euge super sanctuarium meum quia polluta est. & super terram israel. quia desolata est. super domum iuda. quia data est in captivitatem. idcirco ego tradam te filijs orientalibus in hereditates. & collocabunt cavillas suas in te. & ponent in te tentoria sua. ipsi comedent fruges tuas. & ipsi bibent lac tuum. Dabogq; abbath in habitaculum camelorum. & filios ammon in cubile pecorum. Et scietis quia ego dominus. Quia hec dicit dñs deus. Pro eo q̃ plausisti manu & percussisti pede. & gavisa es toto affectu super terram israel. Ideo ecce extendam manum meam super te. & tradam te in direptionem gentium. & interficiam de te de populis. & perdam te de terris & conteram. Et scietis quia ego dominus. Hec dicit dñs deus. Pro eo q̃ dixerunt moab & seyr. ecce sicut omnes gentes domus iuda. idcirco ecce ego aperiam humerum moab de civitatibus. de civitatibus inquam eius. & de finibus eius inclitas terre. bethiesimoth & beelmeon & cariathaim filijs orientis cum filijs ammon. Et dabo eam in hereditatem. ut non sit memoria ultra filiorum ammon in gentibus. & in moab faciam ultiones. Et scient quia ego dñs deus. Hec dicit dominus deus. Pro eo q̃ fecit edum ultionem. ut se ulciscaret de filijs iuda. peccatisq; delinquens. & ultionem exercuit de eis. idcirco hec dicit dominus deus. Extendam manum meam super edum. & auferam de eo homines & iumenta. & faciam eam desertam ab austro. & qui sunt in ea dam gladio cadent. Et dabo ultionem meam super edum. per manum populi mei israel. & facient in edom iuxta iram meam & furorem meum. Et scient ultionem meam. dicit dominus deus. Hec dicit dominus deus. Pro eo q̃ fecerunt palestini ultionem. & ulti sunt se toto animo. ut interficerent & implerent inimicitias veteres. propterea hec dicit dñs deus. Ecce ego extendam manum meam super palestinos. & interficiam interfectores. & perdam reliquias maritime regionis. faciamq; in eis ultiones magnas arguentes furore. Et scient q̃ ego dominus. cum dederit ultionem meam super eos.

XXVI

Et factum est in undecimo anno prima mensis. factus est sermo domini ad me dicens. Fili hominis pro eo q̃ dixit tyrus de tyro. euge confracta sunt portę populorum. versa est ad me impleboor deserta est. propterea hec dicit dñs deus. Ecce ego super te tyre. & ascendere faciam super te gentes multas. sicut ascendit mare fluctuans. Et dissipabunt muros tyri. & destruent turres eius. Et radam pulverem eius de ea. & dabo eam in limpidissimam petram. Siccatio sagenarum erit in medio maris. quia ego locutus sum ait dominus deus. Et erit in direptionem gentibus. filie quoq; eius que sunt in agro. gladio interficientur. & scient quia ego dominus dñs. Quia hec dicit dominus deus. Ecce ego adducam ad tyrum. nabuchodonosor regem babylonis. ab aquilone regem regum. cum equis & curribus. & equitibus & cetu populoq; magno. Filias tuas q̃ sunt in agro gladio interficiet. Et circumdabit te munimentis. & ponet aggerem in gyro. & elevabit contra te clipeum. & machinas & arietes tempestabit in muros tuos. & turres tuas destruet in armaturis suis. Inungulatione equorum eius operiet te pulvis eorum. A sonitu equitum & rotarum & curruum. movebuntur muri tui. Cum ingressus fuerit portas tuas. quasi per patentem urbi dissipate. ungulis equorum suorum conculcabit omnes plateas tuas. Populum tuum gladio cedet. & statue fortitudinis tue nobiles in terram corruent. & rapient opes tuas. & diri

pient negotiationes tuas. Et destruent muros tuos. & domos tuas preciosas subuertent. & lapides tuos & ligna tua & pulueres tuum in medio aquarū ponent. Et quiescere faciam multitudinē cantico rum tuorum. & sonitus cithararum tuarum non audientur amplius. & dabo in limpidissimam petram. Siccatio sagenarum eris. nec edificaberis ultra. quia ego locutus sum. ait dominus deus. hec dicit dominus deus tyro. Nūquid a sonitu ruine tue. & gemitu interfectionis tuorum. cum occisi fuerint in medio tui. commouebuntur insule. Et descendent de sedibus suis omnes principes maris: & auferent exuuias suas. & uestimenta sua uaria abicient. & induentur stupē in terra sedebunt. & attonita super repentino casu tuo admirabuntur. & assimilabunt super te lamentum. dicent tibi. Quomodo peristi que habitas in mari inclita urbs. que fuisti fortis in mari cum habitatoribus tuis. quos formidabant uniuersi. Nunc stupebunt naues in die pauoris tui. & turbabuntur insule in mari. eo q̄ nullus egrediatur ex te. Quia hec dicit dominus deus. Cum dedero te urbem desolatam sicut ciuitates que non habitantur. & adduxero super te abyssum. & operuerint te aque multe. & deduxero te cum his q̄ descendunt in lacum ad populum sempiternum. & collocauero te in terra nouissima. sicut solitudines ueteres. cum his qui deducuntur in lacum. ut non habites. Dono cum dedero gloriam in terra uiuentium. in nichilum redigens te. non eris. & requisita non inuenieris ultra in sempiternum. dicit dominus deus.

CAPVT XXVII

Et factum est uerbum domini ad me dicens. Tu ergo fili hominis assume super tyrum lamentum. & dices tyro que habitat in introitu maris negotiationum populorum ad insulas multas. Hec dicit dominus deus. O tyre tu dixisti. Perfecti decoris ego sum. & in corde maris sita. Finitimi tui qui te edificauerunt. impleuerunt decorem tuum. Abietibus de Sanir extruxerunt te cum omnibus tabulatis maris. Cedrum de libano tulerunt. ut facerent tibi ma

lum. Quercus de basan dolauerunt in remos tuos. Transtra tua fecerunt ebur de ebore indico. & pretiosula de insulis ytalie. Byssus uaria de egypto texta est tibi in uelum ut poneretur in malo. Iacinctus & purpura de insulis elisa fuit operimentum tuum. Nitatores siccorum & undique fugerunt remiges tui. Sapientes tui tyre fuerunt gubernatores tui. Senes byblij prudentes eius huiusmodi nautas ad ministerium uarie supellectilis tue. Omnes naues maris & nautę earum. fuerunt in populo negotiationis tue. Persę & lydij & libyes erant in exercitu tuo. Uiri bellatores tui clypeum & galeam suspenderunt in te. prebuerunt ornatum tuum. Filij aradij cum exercitu tuo. erant super muros tuos in circuitu tuo. Et & pigmei qui erant in turribus tuis. faretras suas suspenderunt in muris tuis. per gyrum. Ipsi perfecerunt pulchritudinem tuam. Carthaginenses negotiatores tui. a multitudine cuiuscumque diuitiarum. Argento & ferro stagno & plumbo replenerunt nundinas tuas. Greca & tubal. & moschi. ipsi institores tui. mancipia & uasa erea. adduxerunt populo tuo. De domo thogorma. equos & equites & mulos adduxerunt ad forum tuum. Filij dedan negotiatores tui. insule multe negotiatio manus tue. dentes eburneos & ebeninos. commutauerunt in pretio tuo. Syrus negotiator tuus. Propter multitudinem operum tuorum gutturnium & purpuram & sculptilia. & byssum & sericum. & chalcedon proposuerunt in mercatu tuo. Iuda & terra israel. ipsi institores tui. in frumento primo. balsamum & mel. & oleum & resinam. proposuerunt in nundinis tuis. Damascenus negotiator tuus in multitudine operum tuorum in multitudine diuersarum opum. In uino pingui. in lanis coloris optimi. Dan & grecia & mosel in nundinis tuis proposuerunt ferrum fabre factum. Stacten & calamus in negotiatione tua. & Dedan institores tui. in tapetibus ad sedendum. Arabia & uniuersi principes cedar. ipsi negotiatores manus tue. Cum arietibus & agnis & hedis. uenerunt ad te negotiatores tui. Uenditores

salbba t rrema tpi negotiatores tui. cum t
unuerlis populis multi. t lapide p
noso. t auro qui proposuerunt in mer-
cati tuo. Ariam t chrame t eden negotiato
res tui. Saba assur. chelmad. uendito
res tui. Spi negotiatores tui. in mulaphi
riam in uolucris iacinthi. t polimitor
gasarumq; pretiosarum que obuolute
t adstricte erant funibus. Cedros quoq;
licbant in negotiationibus tuis. naues. i
maris. principes tui in negotiatione tua.
Et repleti es t glificati es nimis in cor
de maris. In aquis multis adduxerunt te
remiges tui. Ventus auster contrituit te. in
corde maris. diuine tue t substantie tue. et
multiplex instrumentum tuum. Nautæ
tui t gubernatores tui. qui tenebant
suppellectilem tuam. t populo tuo fuerunt
tui quoq; bellatores tui. qui erant in te
cum uniuersa multitudine tua. que est
in medio tui. cadent in corde maris. in
die ruine tue. A sonitu clamoris gubna
torum tuorum. conturbabuntur classes. t
descendent de nauibus suis omnes qui
tenebant remum. Nautæ t uniuersi gu
bernatores maris in terra stabunt. t eu
labunt uoce magna super te. t clamabit
amare. t superiacient pulueres capitibus
suis. t cinere conspergentur. Et radent sibi
te caluitium. t accingentur cilicio. t plo
rabunt te in amaritudine plorantes amа
rissime. Et assument super te carmen
lugubre. t plangent te. Que est ut tyrus
que obmutuit in medio maris? Que
in cruce negotiationum tuarum de ma
ri implesti populos multos in multitu
dine diuitiarum tuarum. t populorum
tuorum ditasti reges terre. nunc contrita
es amari in profundis aquarum. Opes
tue t omnis multitudo que erat in medio
tui. ceciderunt. Uniuersi habitatores insu
larum obstupuerunt super te. t reges eo
rum omnes tempestate percussi mutati
uerunt uultus. Negotiatores populo
sibilauerunt super te. Ad nichilum de
ducta es. t non eris usq; in perpetuum.

Et factus est XXVIII
sermo domini ad me dicens.
Fili hominis. dic principi
tyri. Hec dicit dominus deus
eo q; eleuatum est cor tuum. t dixisti deus

deus ego sum. t in cathedra dei sedi in cor
de maris. cum sis homo t non deus. t
dedisti cor tuum quasi cor dei. Ecce sa
piencior es tu daniele. omne secretum
non est absconditum a te. In sapientia t
prudentia tua fecisti tibi fortitudinem. t
acquisisti aurum t argentum in thesau
ris tuis. In multitudine sapientie tue. t in
negotiatione tua multiplicasti tibi for
titudinem. t eleuatum est cor tuum in
fortitudine tua. propterea hec dicit dns deus.
Eo q; eleuatum est cor tuum. quasi cor
dei. idcirco ecce ego adducam super te
alienos robustissimos gentium. Et nu
dabunt gladios suos super pulchritudi
nem sapientie tue. t polluent decorem
tuum. Interficient t detrahent te. t mo
rieris in interitu occisorum in corde ma
ris. Numquid dicendo loquetis deus ego
sum coram interficienti te. cum sis t
homo t non deus. In manu occidentis
te mortem mortis. eum circumcisorum morieris in ma
nu alienorum. quia ego locutus sum. i
dit dominus deus. Et factus est sermo do
mini ad me dicens. Fili hominis. leua plac
tum super regem tyri. t dices ei. Hec dicit
dominus deus. Tu signaculum similitu
dinis. plenus sapia. t perfectus decore.
in deliciis paradisi dei fuisti. Omnis la
pis pretiosus operimentum tuum. sardius
topazius t iaspis. crisolitus. t onyx t be
rillus. saphirus. t carbunculus. t smara
gdus. Aurum opus decoris tui. t foramina tua in die qua conditus
es preparata sunt. Tu cherub extentus
t protegens. t posui te in monte sco dei.
fuisti in medio lapidum ignitorum ambulasti.
perfectus in uiis tuis. a die conditionis tue.
donec inuenta est iniquitas in te. In mul
titudine negotiationis tue. repleti sunt
interiora tua iniquitate. t peccasti. Et e
iecit te de monte dei. t perdidit te o che
rub. protegens de medio lapidum igni
torum. Et eleuatum est cor tuum in decore tuo. t
perdidisti sapiam tuam in decore tuo. t
in terram proiecit te. ante faciem regum dedit
te. ut coram eis te. In multitudine i
niquitatum tuarum. t in iniquitate ne
gotiationis tue. polluisti sanctificationes
tuas. Producam ergo ignem de medi
tui. qui comedat te. t dabo te in cinerem

IELIS

sup̃ terram. ut specta omnia uolatilia
tium te. Omnes q̃ habitant te in gen
tibꝫ. obstupescent sup̃ te. Nichilu frus es.
tnon eris in perpetuum. Et factus est mo
mmi ad me dicens. Fili hominis. po
ne faciem tuam cõtra syrtonem. t prophe
tis de ea. t dices. Hec dicit dns deus.
Ecce ego ad te syrton. t glificabor in me
dio tui. Et scient quia ego dominus. cũ
cum fecero in ea iudicia. t sẽctificabor
fuero in ea. Et immittam ei pestilentiam
t sanguinem in plateis eius. t corruẽt
interfecti in medio eius gladio sup̃ eam
circuitum. Et scient quia ego dominus.
Et non erit ultra domui isrl offendi
culum amaritudinis. t spina dolorem
inferens undiq; sup̃ eam circuitum eorum
qui aduersantur eis. Et scies quia ego
dominus deus. Hec dicit dominus ds.
Cũ congregauero domum isrl de popul̃.
in quibꝫ dispersi sunt. sẽctificabor in eis
coram gentibꝫ. t habitabunt in terra sua.
quam dedi seruo meo iacob. Et habi
bunt in ea secure. t edificabunt domos
plantabuntq; uineas. Et habitabunt cõ
fidenter. cum fecero iudicia in omnibus
qui aduersantur eis sup̃ circuitum. Et
scient quia ego dominus deus eorum.

In anno XXVIIII decimo. in vi mense. una
decima mensis. factum è ũbum
dñi ad me dicens. Fili ho
minis. pone faciem tuam contra pharaonem
regem egipti. t prophetabis de eo. t de egip
to uniuersa. Loquere t dices. Hec dicit
dominus deus. Ecce ego ad te pharao
rex egipti. draco magne. qui cubas in
medio fluminũ tuorum. t dicis meus
est fluuius. t ego feci me metipm. t ponã
frenum in maxillis tuis. t adglutinabo
pisces fluminum tuorum. squamis tu
is. t eruabam te de medio fluminũ tuo
rum. t uniuersi pisces tui squamis tuis
adherebunt. Et proiciam te in desertũ.
tomnes pisces fluminis tui. Super fa
ciem terre cades. Non colligeris nec ag
gregaberis. Bestijs terre t uolatilibus celi de
di te ad deuorandum. t scient omnes ha
bitatores egipti. quia ego dominus. pro
eo q̃ fuisti baculus arundineus domui
isrl. q̃ apprehendentibus te manu. t fra
ctus es. t lacerasti omnẽ humerum eorum.
t innitentibus eis sup̃ te comminutus es. t
dissoluisti omnes renes eorum. propter
hec dicit dominus deus. Ecce ego ad
ducam sup̃ te gladium meum. t interfi
ciam de hominem t iumentum. Et erit ter
ra egipti in desertum t in solitudinem.
Et scient quia ego dominus. pro eo
q̃ dixeris fluuius meus est. t ego feci eũ
circuito ego ad te. t ad flumina tua. da
bo terram egipti in solitudines gla
dio dissipatam. a turre syenes usq; ad
terminos ethyopie. Non transibit eam
pes hominis. nec pes iumenti gradietur
ea. t non habitabitur xl. annis. Dabo q;
terram egipti desertam. in medio terra
rum desertarum. t ciuitates eius in medio
urbium subuersarum. t erunt desolate
xl. annis. Et dispergam egiptios in na
tiones. t uentilabo eos in terras. quia
hec dicit dominus deus. Post finẽ xl.
annorum. congregabo egiptum de pplis
in quibꝫ dispersi fuerant. t reducam ca
ptiuitatem egipti. t collocabo eos in ter
ra patrum eorum. in terra nativitatis sue. t erunt
ibi in regnum humile. Inter regna erit
humillima. t non elevabitur ultra
super nationes. Et imminuam eos ne imperent
gentibꝫ. nec erunt ultra domui isrl. in cõ
fidentia. docentes iniquitatẽ ut fugiant.
t sequantur eos. Et scient quia ego dñs
deus. Et factum è in undecimo t septimo
anno in primo mense in una mensis. fa
ctum è uerbum dñi ad me dicens. Fili
hominis. nabuchodonosor rex babiloñis
seruire fecit exercitum suum furore ma
gno aduersum tyrum. Omne caput de
caluatum. t omnis humerus depilatus
è. Et merces non è reddita ei. nec exer
citui eius de tyro. pro furore qua fecit
michi aduersum eam. Propterea hec dicit
dominus deus. Ecce ego dabo nabu
chodonosor regem babylonis in terra
egipti. t accipiet multitudinem eius. t de
predabitur manubias eius. t diripiet
spolia eius. t erit merces exercitui illius.
t operi pro quo seruiuit aduersus eam.
Dedi ei terram egipti. pro eo q̃ laborauit
runt mecum. ait dñs ds. In die illa pullulabo
cornu domus isrl. t tibi dabo aperti os
in medio eorum. t scient quia ego dominus.

EZECH

Et factum è XXX
ne:bum tomini ad me di
cens. Fili hominis proph
tiza: hec dicit tominus
deus. Vlulate. Ve ne dies qua iuxta
è dies: tappropinquat dies tomini
dies nubis. Tempus gentium erit.
Et ueniet gladius in egiptum: et erit
pauor in ethiopia. cum ceciderint
uulnerati in egipto. tablata fuerint
multitudo eius. tdestructa fundamina
Ethyopia tlibya tlidi. tomne reliqui
mixtum tchub. tfilii terre federis: cum
eis gladio cadent. hec dicit tominus deus.
Et corruent fulcientes egiptum. tde
struetur superbia imperii eius. A turre
syenes gladio cadent in ea. ait dominus
deus exercituum. Et dissipabuntur in me
dio terrarum desolatarum. turbes eius
in medio ciuitatum desertarum erunt.
Et scient quia ego tominus. cum dedero
ignem in egipto. tatterii fuerint omnes
auxiliatores eius. In die illa egredien
tur nuncii a facie mea. in nauibus ad terren
dam ethiopie confidentiam. terit pauor
in eis in die egipti. qui absque dubio ue
niet. Hec dicit tominus deus. Et ces
sare faciam multitudinem egipti. in ma
nu nabucodonosor regis babilonis. i
ipse tpopulus eius cum eo. fortissimus
gentium adducentur ad disperdendam
terram. tevaginabunt gladios suos sup
egiptum. timplebunt terram interfec
tis. Et faciam aluees fluminum aridas. tdo
bo terram in manu pessimorum. tdis
sipabo terram tplenitudinem eius. in ma
nu alienoy. Ego tominus locutus sum.
Hec dicit tominus deus. Et disper
dam simulachra. tcessare faciam uolu de
mephis. tdux de terra egipti non erit
amplius. Et dabo timorem in terra egipti.
tdispergam terram plantans. Et dabo i
gnem in taphnis. tfaciam iudicia in
alexandria. teffundam indignationem
meam super peluisium robur egipti. et
interficiam multitudinem alexandrie. t
dabo ignem in egipto. Quasi parturi
ens dolebit peluisium. tale cadent in
diuisum. tin memphis angustie. cotti
diane. Iuuenes elyopolecos. tbubasti.
gladio cadent. tipsi captiui ducentur.
Et in taphnis nigrescet dies. cum con
truero ibi sceptra egipti. tdefecerit i
ea superbia potentie eius. Ipsam nubes
operiet. filie autem eius in captiuitatem
ducentur. tfacta in nuda in egipto.
Et scient quia ego tominus. Et factum
è in undecimo anno in primo mense
mensis. factum è uerbum tomini ad
me dicens: Fili hominis brachium
pharaonis regis egipti confregi. Et ecce
non è obuolutum. ut reponatur curatio
sanitas. ut liganture pannis. tfascien
tur linteolis. trecepto uiolenter possidere
gladium. Propter hec dicit tominus
deus. Ecce ego ad pharaonem regem e
gipti. tconfringam brachium eius fortis
simum. Et dejiciam gladium de ma
nu eius. tdispergam egiptum in gen
tibus. tventilabo eos in terris. Et corro
borabo brachia regis babilonis. tdabo gla
dium meum in manu eius. Et confringam
brachia pharaonis. tgemet gemitibus
interfecti coram facie eius. Et corro
borabo brachia regis babilonis. tbrachia
pharaonis cadent. Et scient quia ego to
cum dederit gladium meum in manu
regis babilonis. textenderit eum super
terram egipti. Et dispergam egiptios
in nationes. tventilabo eos in terris.
Et scient quia ego dominus. XXXI

Factum è in undecimo an
no. tertio mensis. factum
è uerbum tomini ad me
dicens. Fili homini dic
pharaoni regi egipti. tpopulo eius. Cui
similis factus es in magnitudine tua.
Ecce assur quasi cedrus in libano pul
cher ramis. tfrondibus nemorosus. et
celsitudo altitudine. tinter frondes co
rum elevatum è cacumen eius. Aqua
multe nutrierunt illum. abyssus exaltauit
illum. Flumina eius manabant circui
tu radicum eius. triuos suos emisit ad
uniuersa ligna regionis. Propterea eleua
tus è altitudo eius. super omnia ligna re
gionis. tmultiplicata è arbusta eius. t
elevata sunt rami eius. preaquis mul
tis. Cumque extendisset umbram suam
in ramis eius. fecerunt nidos omnia a
uolatilia celi. tsub frondibus eius genu
erunt omnes bestie silvarum. tsubum

EZECHIELIS

brachiolo eius. bibitabat cetus grandium plurimarum. etiam pulcerrimis tamquam in uirtute sua. cum multitudine ramorum suorum. Erat enim radicibus eius iuxta aquas multas. Cedri non fuerunt altiores illo in paradiso dei. abietes non adequauerunt summitati eius. platani non fuerunt equales frondibus illius. Omne lignum paradisi dei non assimilatum fuit pulcritudini eius. quia speciosum feci eum. multitudine condensa frondibus. Et emulata sunt eum omnia ligna uoluptatis que erant in paradiso dei. propterea hec dicit dominus deus. pro eo quod sublimatus est in altitudine. et dedit summitatem suam inter densum atque condensum. et elevatum est cor eius in altitudine sua. tradidi eum in manus fortissimi gentium. faciens faciet ei. iuxta impietatem eius eieci eum. Et succiderunt eum alieni. et crudelissimi ex nationibus. et proiecerunt eum super montes. Et in cunctis uallibus corruent rami eius. et confringentur arbuta eius. in universis riuis terre. Et recedent de umbraculo eius omnes populi terre. et relinquent eum. super ruinam eius habitabunt omnia uolatilia celi. et in ramis eius fuerunt universe bestie agri. Quamobrem non elevabuntur in altitudine sua omnia ligna aquarum. neque ponent sublimitatem suam inter nemorosa atque frondosa. nec stabunt in sublimitate eorum omnia que irrigantur aque. quia omnes dati sunt in mortem ad terram ultimam in medio filiorum hominum. ad eos qui descendunt in lacum. Hec dicit dominus deus. In die quando descendit ad inferos. luctum induci feci. operui eum abysso. et prohibui flumina eius. et coercui aquas multas. Contristatus est super eum libanus. et omnia ligna agri emarcuit sunt. A sonitu ruine eius commoui gentes. cum deducerem eum ad infernum. cum his qui descendebant in lacum. Et consolata sunt in terra inferiori omnia ligna uoluptatis. egregia atque preclara libani. universa que irrigabantur aquis. Etiam ipsi cum eo descenderunt ad infernum ad interfectos gladio. et brachium unusquisque habitabat sub umbraculo eius.

in medio nationum. Cui assimilatus es gloriose atque sublimis inter ligna uoluptatis? Ecce deductus es cum lignis uoluptatis ad terram ultimam. et in medio incircumcisorum dormies. cum his qui interfecti sunt gladio. Ipse est pharao et omnis multitudo eius. dicit dominus deus.

XXXII

Factum est in duodecimo anno in mense duodecimo in una mensis. factum est uerbum domini ad me dicens. Fili hominis assume lamentum. et plange regem egypti. et dices ad eum. Leoni gentium assimilatus es. et draconi qui est in mari. et ebullabas cornua in fluminibus tuis. et conturbabas aquas pedibus tuis. et exulcerabas flumina eorum. Propterea hec dicit dominus deus. Expandam rete meum. in multitudine populorum multorum. et extrahent te in sagena mea. et proiciam te in terram. Super faciem agri abiciam te. et faciam super te omnia uolatilia celi. et saturabo de te bestias universe terre. Et dabo carnes tuas super montes. et implebo colles tuos sanie tua. et irrigabo terram fetore sanguinis tui. super montes. et valles implebitur ex te. Et operiam cum extincto lucis celos. et nigrescere faciam stellas eius. Solem nube tegam. et luna non dabit lumen suum. Omnia luminaria celi merore faciam super te. et dabo tenebras super terram tuam. dicit dominus deus. propterea quod contriuerit cor populorum multorum. cum induxero contritionem tuam in gentibus. super terras quas nescis. Obstupescere faciam super te populos multos. et reges eorum horrore nimio formidabunt super te. cum uolare cepero gladium meum. super facies eorum. Et obstupescent repente singuli pro anima sua in die ruine tue. Quia hec dicit dominus deus. Gladius regis babilonis ueniet tibi. in gladiis potentium cadam multitudinem tuam. fortes nationum omnes hec. Et uastabunt superbiam egypti. et dissipabitur multitudo eius. Et perdam omnia iumenta eius. que erant super aquas plurimas. Et non turbabit

EZECHIEL

bit pes hominis eas ultra. ⁊ ungula ui-
mentor ⁊ turbabit eas. Tunc pundam
rediam aquas eorum. ⁊ flumina eorum
quasi oleum adducam. ait dominus de-
cum dederit terram egypti desolatā. De
seruit aut terra a plenitudine sua. qn
percusserit omnes habitatores eius. Et sci
ent quia ego dominus. Planctus est ⁊
plangent eum. filie gentium plangent
eum. Super egyptum. ⁊ super omnem a
multitudinē eius plangent eum. ait dñs
deus. Et factum è in undecimo anno. i
quintadecima mensis. factum è uerbum
domini ad me dicens. Fili hominis. ca
ne lugubre super multitudinem egypti. ⁊
detrahe eam. ipsam ⁊ filias gentis robu
starum. ad terram ultimam. cum his q
descendunt in lacum. Quo pulchriores
es descende. ⁊ dormi cum incircumcisis.
In medio interfector gladio cadent. Bla
dius datus è attrahent eam ⁊ omnes
populos eius. Loquentur ei potentissi
mi robustorum de medio inferni. qui cum
auxiliatoribus eius descenderunt ⁊ dormi
erunt incircumcisi. interfecti gladio. Ibi
assur. ⁊ omnis multitudo eius. In circu
itu illius sepulchra eius. omnes interfe
cti ⁊ qui ceciderunt gladio. quorum data
sunt sepulchra in novissimis lacus. Et
facta è multitudo eius per gyrum sepulchri
eius. universi interfecti cadentesq; gladio.
qui dederunt quondam formidinē in ter
ra uiuentium. Ibi elam ⁊ omnis multitudo
eius. per gyrum sepulcri sui. Omnes hi
interfecti uentesq; gladio. qui descen
derunt incircumcisi ad terram ultimam
qui posuerunt terrorem suum in terra
uiuentium. ⁊ portaverunt ignominiam
suam cum his qui descendunt in lacū.
In medio interfectorum posuerunt cu
bile eius. in universis populis eius. i
circuitu eius sepulcri illius. Omnes
hi incircumcisi interfectique gladio. De
derunt enim terrorem suum in terra uiuē
tium. ⁊ portaverunt ignominiam suas
cum his qui descendunt in lacum. Ibi
mosoch ⁊ tubal. ⁊ omnis multitudo eius.
in circuitu eius sepulcra illius. Omnes
hi incircumcisi interfecti ⁊ cadentes gla
dio. quia dederunt formidinem suam i
terra uiuentiū. ⁊ non dormierunt cum fo
rtibus ceciderunt. ⁊ descenderunt cum armis suis. ⁊
posuerunt gladios suos sub capitibus suis.
⁊ fuerunt iniquitates eorum in ossibus
eorum. quia terror fortium fuerunt in
uiuentium. Et tu ergo in medio incir
cisus requiesces. ⁊ dormies cum interfectis
gladio. Ibi edumea ⁊ reges eius omnes
duces eius. qui dati sunt cum exercitu ⁊
suo. cum interfectis gladio. ⁊ qui cum
incircumcisis dormierunt. ⁊ cum his q
descenderunt in lacum. Ibi principes a
quilonis omnes. ⁊ universi sidonii. qui
descenderunt cum interfectis. pauo
res in sua fortitudine confusi. qui dormie
runt incircumcisi cum interfectis gladio.
⁊ portaverunt confusionem suam cū his
qui descendunt in lacum. Vidit eos a
pharao ⁊ consolatus è super universa mul
titudine sua. que interfecta è gladio. et
portaverunt confusionem suam cum his
qui descendunt in lacum. pharao ⁊ omis
exercitus eius ait dominus deus. quia
dedit terrorem suum in terra uiuentiū.
Et dormiunt in medio incircumcisorum
cum interfectis gladio. pharao ⁊ omis
multitudo eius. ait dominus deus.

Et factum è in XXXIIII
uerbum domini ad me dicēs
Fili hominis. loquere ad
filios populi tui. ⁊ dices ad
eos. Terra cum induxero super eā gla
dium. ⁊ tulerit populus terre uir unus
de novissimis suis. ⁊ constituerit super se
speculatorem. ⁊ ille uiderit gladiū uen
entem super terram. ⁊ cecinerit buccina.
⁊ annuntiaverit populo. audiens aut quis
quis ille è sonitum buccine. non se obs
tinuerit. ueneritq; gladius ⁊ tulerit eū.
sanguis ipius super caput eius erit. So
num buccine audiunt. ⁊ non se obstinuerunt.
sanguis eius in ipo erit. Si aut se custo
dierit. animam suam saluabit. Q̄ si spe
culator uiderit gladium uenientem. ⁊ no
insonuerit buccina. ⁊ populus non se cu
stodierit. uenerit; gladius ⁊ tulerit de
eis animā. ille quidem in iniquitate sua
captus è. sanguinem aut eius de manu
speculatoris requiram. Et tu fili homis
speculatorem dedi te domui isrl. Audies
ergo ex ore meo sermonem. annuntiabis

cis ergo me. Si me dicente ad impium. impie morte morieris non fueris locutus. ut se custodiat impius a via sua. ipe impius in iniquitate sua morietur. Sanguinem aut eius de manu tua requiram. Si aut annuntiante te ad impiu. ut a uijs suis conuertatur. non fuerit conuersus a via sua. ipe in iniquitate sua moïetur. porro tu animam tuam liberasti. Tu ergo fili hominis. dic ad domu isrl. Sic locuti estis dicentes. Iniquitates nre 7 pecca nra sup nos sunt. 7 in ipis nos tabescimus. Quomo ḡ uiuere possumus? Dic ad eos. Viuo ego dicit dns deus. nolo mortem impij. sed ut conuertatur impius a uia sua. 7 uiuat. Convertimini conuertimini a uijs uris pessimis. Et quare moriemini domus isrl? Tu itaq; fili hominis: dic ad filios populi tui. Justitia iusti non liberabit eum in quacuq; die peccauerit. 7 impietas impij non nocebit ei. in quacumq; die conuersus fuerit ab impietate sua. Et iustus non poterit uiuere in iustitia sua. in quacuq; die peccauerit. Etiam si dicente iusto q uita uiuet. 7 conuersus in iustitia sua fecerit iniquitatem. omnes iustitie eius in oblionem trahentur. 7 in iniquitate sua quam operatus e. in ipa morietur. Si aut dicente impio morte morieris. 7 egerit penitentiam a peccato suo. feceritq; iudicium 7 iustitiam. pignus restituerit ille impius. rapinam q; reddiderit. in mandatis uite ambulauerit. nec fecerit quicq; iniustum. uita uiuet 7 non morietur. Omnia peccata eius que peccauit. non imputabuntur ei. iudicium 7 iustitiam fecit. uita uiuet. Et dixerunt filij populi tui. Non e equa ps dns uia domini. Iporum uia musta e. Cum enim recesserit iustus a iustitia sua. feceritq; iniquitatem. morietur in eis. Et cum recesserit impius ab impietate sua. feceritq; iudicium 7 iustitiam. uiuet in eis. Et dicetis. Non e recta uia domini. Vnumquemq; uestrum iuxta uias suas iudicabo. de uobis domus isrl. Et factum e in duodecimo anno. x decimo mense. in quinta mensis transmigrationis nre. uenit ad me qui fugerat ire. dicens. Vastata e ciuitas. Manus aut domini facta fuerat ad me uespere. antq; ueniret qui fugerat. Aperiretq; os meu donec ueniret ad me mane. 7 aperto ore meo non silui amplius. Et factum e uerbum domini ad me dicens. Fili hominis qui habitant in ruinosis his super humu isrl. loquentes aiunt. Vnus erat abrahe 7 hereditate possedit terram. Nos autem multi sumus: nobis data e terra in possessionem. Propterea dices ad eos. Hec dicit dominus deus. Qui in sanguine comedit. 7 oculos uros leuatis ad immundicias uras. 7 sanguinem fundit. numq; terram hereditate possidebitis? Stetistis in gladijs uris. fecistis abhominationes. 7 unusquisq; uxorem proximi sui polluit. 7 terram hereditate possidebitis? Hec dices ad eos. sic dicit dominus deus. Viuo ego quia qui in ruinosis habitant gladio cadent. 7 qui in agro e bestijs tradent ad deuorandum. Qui aut in prerupt 7 in speluncis sunt peste morientur. Et dabo terram in solitudinem 7 desertum. 7 defficet superba fortitudo eius. 7 desolabuntur montes isrl. eo q; nullus sit qui per eos transeat. Et scient quia ego dominus. cum dedero terram eorum desolatam. 7 desertam. propter uniuersas abhominationes suas quas operati sunt. Et tu fili hominis. filij populi tui. qui loquuntur de te iuxta muros. 7 in hostijs domorum. 7 dicunt unus ad alterum. unus ad proximum suum loquentes. Venite 7 audiamus quis sit sermo egrediens a domino. Et uenient ad te. quasi si ingrediatur populus. 7 sedent coram te populus meus. Et audient sermones tuos. 7 non facient eos. quia in cantici oris sui uertuntur illos. 7 auaritia sua sequitur eor eorum. 7 ecce quasi carmen musicum. quod suauem dulcisq; sonum canit: Et audient uerba tua. 7 non facient ea. Et cum uenerit quod ptem e. ecce enim uenit. tunc scient q' propheta fuerit inter eos.

XXXIIII

Et factum e uerbum domini ad me dicens. Fili hominis propheta de pastoribus isrl. propheta. 7 dices pastoribus. Hec dicit dominus deus. Ve pastoribus isrl. qui pascebant semetipos. Nonne greges pascuntur a pastoribus? Lac a

comedebant. z lanis opiebam. z qđ
ciffim erat occidebatis. gregem am
meum non pascebatis. Quod infirmū
fuit non ꝺsolidastis. z quod egrotum n
sanastis. quod ꝺfractum non alligastis.
z quod abiectum non reduxistis. z qđ
perierat non quesistis. sꝫ cum austeritā
te imperabatis eis. z cum potentia. Et
dispersę sunt oues mee. eo q̄ non eēt
pastor. z fcę sunt in deuoratione oīum
bestiarum agri. z dispersę sunt. Errā
uerunt greges mei. in oībus montib⁹.
z in uniuerso colle excelso. z super eā
faciem terre dispersi sunt greges mei.
z non erat qui requirēt. Non erat uꝫ
qui requireret. Propterea pastores audi
te uerbum dñi. Viuo ego dicit dñs
deus. quia pro eo q̄ fęi sunt greges mi
mi rapinam. z oues mee in deuoratiōē
omnium bestiarum agri. eo q̄ non eēt
pastor. nec enim quesierunt pastores
gregem meum. sꝫ pascebant pastores
semetipsos. z greges meos nō pascebāt.
propterea pastores audite uerbum dñi.
Hec dicit dominus deus. Ecce ego ipse
super pastores requiram gregem meum
de manu eorum. z cessare eos faciam.
ut ultra non pascant gregem meū. nec
pascant amplius pastores semetipsos. z
Et liberabo gregem meum de ore eorū.
z non erit eis ultra in escam. quia hec
dicit dominus deus. Ecce ego ipe req
ram oues meas. z uisitabo eas. Sicut
uisitat pastor gregem suum. in die qñ
fuerit in medio ouium suarum dissipa
tarum. sic uisitabo oues meas. z libera
bo eas de omnib⁹ locis. in quib⁹ dispse
fuerant. in die nubis z caliginis. Et edu
cam eas de populis. z congregabo eas de
terris. z inducam eas in terram suam.
Et pascam eas in montib⁹ isrl'. z in ri
uis. z in oībus sedib⁹ terre. In pascuis u
berrimis pascam eas. z in montib⁹ ex
celsis isrl' erunt pascua earum. Ibi req
escent in herbis uirentib⁹. z in pascuis
pinguib⁹ pascentur super montes isrl'.
Ego pascam oues meas. z ego eas ac
cubare faciam. dicit dominus deus. z
Quod perierat requiram. z quod abiec
tum erat reducam. z quod ꝺfractū fue
rat alligabo. z quod infirmum fuerat
ꝺsolidabo. z quod pinguę z fortę custodi
am. z pascam illas in iudicio. Vos autē
greges mei. hec dicit dominus deus. z
Ecce ego iudico inter pecus z pecus ar
etum z hircorum. Numquid satis erat uo
bis pascua bona depasci. nisi reliqua
quas pascuarum uestrarum. conculcastis
pedib⁹ uris. Et cum purissimā aquas
bibere tis. reliquam pedib⁹ uris turba
bas. z oues mee his que conculcata pe
dib⁹ uris fuerant pascebantur. z que
pedes uri turbauerant hec bibebant. Pro
pterea hec dicit dominus deus ad eos.
Ecce ego ipe iudico inter pecus pingue
z macilentum. pro eo q̄ latere⁹ z hu
meris impingebatis. z cornib⁹ uris ue
labatis omnia infirma pecora. donec
dispergeretis foras. saluabo gregem
meum. z non ultra in rapinam. z iudi
cabo inter pecus z pecus. Et suscitabo
super ea pastorem unum qui pascat ē.
seruum meum dauid. ipe pascet ea. z
ipe erit eis in pastorem. Ego aut dñs
ero eis in deum. z seruus meus dauid
princeps in medio eorum. Ego dñs
locutus sum. Et faciam cum eis pac
tum pacis. z cessare faciam bestias
pessimas de terra. z qui habitant in des
serto securi dormient in silua. Et ponā eos
in circuitu collis mei benedictionem.
z deducam ymbrem in tempore suo.
pluuie benedictionis erunt. z dabit li
gnum agri fructum suum. z terra dabit
germen suum. Et erunt in terra sua
absq̄ timore. Et scient quia ego dñs
cum contriuero catenas iugi eorum. z
eruero eos de manu imperantiū sibi. z
Et non erunt ultra in rapinam gentib⁹
nec bestie terre deuorabunt eos. sꝫ habi
bunt confidenter. absq̄ ullo terrore. Et
suscitabo eis germen nominatum. z non
erunt ultra consumpti fame in terra
buntur ultra obprobria gentiū. Et scient
q̄ ego dñs deus eorum cum eis. z ipi pplꝰ
meus domus isrl'. ait dñs deus. Vos au
greges mei. greges pascue mee homines
estis. z ego dñs deus uester. dicit dñs deus.

Factum est in anno xxxv
mo domini ad me dicens.
Fili hominis. pone faciem
tuam aduersum montes

seyr. ꝛ ꝓpha bis de eo. ꝛ dices illi. hec
dicit dominus. Ecce ego ad te mons
seyr. ꝛ extendam manum meam super
te. ꝛ dabo te desolatum atq; desertum.
Urbes tuas demolia. ꝛ tu desertis eris.
Et scies quia ego dominus. eo q; fuit
inimicus sempiternus. ꝛ exclusisti filios
isrl'. in manus gladij. in ꝑ afflictionis
eorum. ꝛ in ꝑ iniquitatis extremę. ꝙ
Propter ea vivo ego dicit dns deus. quo
sanguini tradam te. ꝛ sanguis te ꝑsequ
etur. ꝛ cum sanguine edens. siqdem
te persequetur. Et dabo montem seyr
desolatum ꝛ desertum. ꝛ auferam de eo
eum trem ꝛ rede untem. ꝛ implebo montes
eius occisorum suorum. In collibus tuis
ꝛ in vallibus tuis. atq; torrentibus inferi
gladio cadent. In solitudines sempiter
nas tradam te. ꝛ civitates tue non habi
buntur. Et scietis quia ego dns de
eo q; dicetis due gentes. ꝛ due terre
mee erunt. ꝛ hereditate possidebo eas. ꝙ
cum dominus esset ibi. Propter ea vivo
ego dicit dominus deus. quia faciam
iuxta iram tuam. ꝛ invidiam tuam ꝙ
quem fecisti odio habens eos. ꝛ notus
essem eis. quando te iudicavero. Et
scies quia ego dns. Audivi universa
obprobria tua. que locutus es de mon
tibus isrl'. dicens. Deserta nobis data sunt
ad devorandum. Et insurrexisti su
per os eorum. ꝛ magnificasti adversum me.
Verba tua ego audivi. Hec dicit dns de.
Letante universa terra. in solitudinem
te redigam. Sicut gavisus es super he
reditate domus isrl'. eo q; fuerit dissipa
ta. sic faciam tibi. Dissipatus eris mons
seyr. ꝛ idumea omnis. Et scient quia
ego dominus deus.

XXXVI

Tu aut fili hominis ꝓpha
fare super montes isrl'. ꝛ dices.
Montes isrl' audite verbum
domini. Hec dicit dns de
Eo q; dixerit inimicus de vobis euge
altitudines sempiterne. in hereditatem
date sunt nobis. propter ea vaticinare ꝛ
dic. Hec dicit dns deus. Pro eo q; deso
lati estis. ꝛ vulcani per circuitum ꝛ fu
im hereditatem reliquis gentibus. ascen
distis super labium lingue. ꝛ obprobrium
populi. propter ea montes isrl' audite ꝙ

verbum domini dei. Hec dicit dns de
montibus ꝛ collibus. torrentibus ꝛ vallibus.
ꝛ desertis partibus. ꝛ urbibus derelictis.
que depopulate sunt. ꝛ subsannate a
reliquis gentibus per circuitum. Pro
pterea hec dicit dominus deus. Quo
niam igne zeli locutus sum de reliquis gē
tibus. ꝛ de universa idumea que dederit
terram meam sibi in hereditatem. cum
gaudio ꝛ toto corde ꝛ animo ꝛ despec
tum eam. ut vastarent. ꝛ direptionem
dare super bunum isrl'. ꝛ dices montibus
ꝛ collibus. rugis ꝛ vallibus. Hec dicit dns
deus. Ecce ego in zelo meo. ꝛ in furo
re meo locutus sum. eo q; confusionem
gentium sustinueritis. Idcirco hec dicit
dominus deus. Ego levavi manum
meam ut gentes que in circuitu vos
sunt. ipe confusionem suam portent. Vos
aut montes isrl'. ramos vros germine
tis. ꝛ fructum vrm afferatis populo meo
isrl'. Prope est enim ut veniat. Quia ꝙ
ecce ego ad vos. ꝛ convertar ad vos. ꝛ aran
bimini ꝛ accipietis sementē. ꝛ multi
plicabo in vobis homines. omnemq;
domum isrl'. Et habitabuntur civitates.
ꝛ inmosa instaurabuntur. Et replebo
vos hominibus ꝛ iumentis. ꝛ multiplicabi
mini ꝛ crescent. et habitare vos faciam sicut
a principio. bonisq; vobis agam magis
q; bonis a principio. Et scietis quia
ego dominus. Et adducam super vos
homines populum meum isrl'. Et he
reditate possidebunt te. ꝛ eris eis ultra
hereditatem. ꝛ non addes ultra ut orbes
eis sis. Hec dicit dns deus. Pro eo q;
dicunt de vobis. devorator homi
nes es. ꝛ suffocans gentem tuam. propter
homines non comedes amplius. ꝛ gen
tem tuam non necabis ultra. ait dns
deus. Nec auditum faciam in te ampli
confusionem gentium. ꝛ obprobrium po
pulor nequaq; portabis. ꝛ gentē tuam
non amittes amplius. ait dns deus.
Et factum est verbum domini ad me di
cens. Fili hominis. domus isrl' habitan
tes habitarunt in humo sua. ꝛ polluerunt eam
in viis suis. in studijs suis. quasi
immunditiam menstruate. fuit via eo
rum coram me. Et effudi indignationem
meam super eos pro sanguine quem fun

EZE CHIE

:unt sup: te:ra. 7 in vtolis suis pollue:
cam. Et dispe:si eos in gentes. 7 uētila
ti sunt in te:ris. iuxta uias eo:um. et
ad uoluntates iudicaui eos. Et ingres
si sunt ad gentes ad quas introie:unt.
7 pollue:unt nomen scūm meum. cum
dicerētur de eis. populus dñi iste ē.
7 de te:ra eius egressi sunt. Idcirco dicē
dñs ihēl. hec dicit dominus deus. 7
Non p:opt: uos ego faciam dñs ihēl.
ſs p:opt: nomen scūm meum. quod pol
luistis in gentib: ad quas intrastis. Et
sanctificabo nomen meum magnum. qđ
pollutum ē inte: gentes. quod pollui
stis in medio earum. ut sciant gētes q:
ego dominus. ait dñs exe:cituum. cū
sanctificatus fuero in uobis coram eis. 7
Tollam quippe uos de gentib: 7 aggre
gabo uos de uniue:sis te:ris. 7 adducam
uos in te:ram uest:am. Et effundam sup
uos aquam mundam 7 mundabimini
ab omnib: inquinamentis uest:is. 7 ab uni
uersis uolis uest:is mundabo uos. Et
dabo uobis co:: nouum. 7 sp̄m nouum
ponam in medio uest:i. Et auferam co:
lapideum de carne uest:a. 7 dabo uobis
co:: carneum. 7 sp̄m meum ponam in
medio uest:i. Et faciam ut in p:eceptis
meis ambuletis. 7 iudicia mea custo
diatis. 7 operemini. Et habitabitis in te:
ra quam dedi patrib: uest:is. 7 eritis mihi
populum. 7 ego ero uobis in deum. Et
saluabo uos de uniue:sis inquinamentis
uest:is. Et uocabo frumentum. 7 multiplica
bo illud. 7 non imponam in uos famem.
Et multiplicabo fructum ligni. 7 germi
na agri. ut non portetis ultra obp:obriū
famis in gentib:. Et recordabimini
uiarum uest:arum pessimarum. studio:
q: non bonoru. 7 displicebunt uob
iniquitates uest:e. 7 scelera uest:a. Non p:p:
uos faciam ego ait dominus deus. no
tum sit uobis. Confundimini 7 erube
scite sup: uiis uest:is. domus ihēl. Hec
dicit dominus deus. In die qua mun
dauero uos ex omnib: iniquitatibus
uest:is. habitari faciam urbes. 7 instaurabū
ruinosa. 7 te:ra deserta fiet. et colet.
que quondam erat desolata. in oculis
omnis uiatoris. dicent. Terra illa in
culta facta ē. ut hortus uoluptatis. 7 ciui

tates deser:e 7 destructe. atq: suffosē mu
nite sedebunt. Et scient gentes q̄cūq:
derelicte fuerint in circuitu uro. quia
ego edificaui dissipata. plantauiq: in
culta. ego dominus locutus sum. 7 fe
ci. Hec dicit dominus deus. Adhuc
in hoc inuenient me domus ihēl. ut fa
ciam eis. Multiplicabo eos sicut gre
gem hominū. ut gregem scūm. ut gre
gem ierūlim. in solemnitatibus eius. Sic
erunt ciuitates deser:e. plene grege
hominum. et scient quia ego dominus

XXXVII

Facta ē sup: me manus domini. 7 edu
me in sp̄u domini. 7 dimisit
in medio campi. qui erat
plenus ossibus. 7 circumduxit me p:e ei
gyro. Erant aut multa nimis sup: fa
ciem campi. siccaq: uehementer. Et dixit
ad me. Fili hominis putasne uiuent
ossa ista? Et dixi. Domine deus tu
nosti. Et dixit ad me. Vaticinare de os
sibus istis. 7 dices eis. Ossa arida audi
te uerbum domini. Hec dicit dominus
deus ossibus his. Ecce ego introducā
in uos sp̄m. 7 uiuetis. Et dabo sup uos
neruos. 7 succrescere faciam sup: uos
carnes. 7 superextendam in uobis cutē.
7 dabo uobis sp̄m 7 uiuetis. 7 scietis q:
ego dominus. Et prophetaui sicut p:e
ceperat mihi. Factus ē aut sonitus pro
phetante me. 7 ecce cōmotio. Et accessit
ossa ad ossa. unumquodq: ad iuncturā
suam. Et uidi 7 ecce sup: ea nerui. et
carnes ascenderunt. 7 extensa ē in eis
cutis desup: 7 sp̄m non habebant. Et
dixit ad me. Vaticinare ad sp̄m. vatici
nare fili hominis. 7 dices ad sp̄m. Hec
dicit dominus deus. A quatuor uentis
ueni sp̄us. 7 insuffla sup: interfecta istos
7 reuiuiscant. Et prophetaui sicut p:ece
perat mihi. Et ingressus ē in ea sp̄us.
7 reuixerunt. steteruntq: sup: pedes su
os. exercitus nimis grandis nimis. Et
dixit ad me. Fili hominis. ossa hec uni
uersa domus ihēl ē. Ipi dicunt. Aruerūt
ossa nra. 7 periit spes nra. 7 abscissi su
mus. Propterea uaticinare. 7 dices ad e
os. Hec dicit dominus deus. Ecce ego
aperiam tumulos uros. 7 educam uos
de sepulcris uris populus meus. 7 indu

LIS

PTE

cam uos in terrā ist'. Et scietis q; ego dominus. cum aperuero sepulchra uīa
& eduxero uos de tumulis uīis popul meus. & dedero spīm meum in uobis
& uiuetis. Et requiescere uos faciam
super humum uīam. & scietis quia ego
dominus locutus sum & feci ait dñs dñ
Et fīus è sermo domini ad me dicens.
Et tu fili hominis. sume tibi lignum
unum. & scribe super illud iude & filioz
ist' sortis eius. Et tolle lignū alterū
& scribe super illud ioseph. lignū ephray
& exte domus ist' sortiumq; eius. Et
adiunge illa unum ad alterum tibi in
unum lignum. & erunt in unionem in
manu tua. Cum aut dixerint ad te filij
populi tui loquentes nonne indicas no
bis quid in his tibi uelis. loquer⁹ ad
eos. hec dicit dominus deus. Ecce e
go assumam lignum ioseph. quod è
in manu ephraim & tribus ist'. que adhuc
te sunt ei. & dabo eas pariter cum ligno
iuda. & faciam ea in lignum unum. et
erunt unum in manu eius. Erunt aut
ligna super que scripseris in manu tua.
in oculis eorum. & dices ad eos. hec dicit
dominus deus. Ecce ego assumam filios
ist' de medio nationum ad quas abie
runt. & congregabo eos undiq; & adducā
eos ad humum suam. & faciam eos gen
tem unam in terra in montib⁹ ist'. Et
rex unus erit omnib⁹ imperans. & nō
erunt ultra due gentes. nec dividentur
amplius in duo regna. nec polluentur
ultra in ydolis suis. & in abhominatiōib⁹
& in uniquitatib⁹ suis. Et saluos eos faciā
de uniuersis sedib⁹ suis. in quib⁹ peccā
uerunt & emundabo eos. & erunt mihi
populus. & ego ero eis deus. Et seruus
meus dauid rex super eos. & pastor unus
erit omnium eorum. In iudicijs meis
ambulabunt & mandata mea custodient
& facient ea. & habitabunt super terrā qua
dedi seruo meo iacob. in qua habitauerūt
patres uri. Et habitabunt super eam ipi &
filij eorum. & filij filiorum eorum. usq; in sē
piternum. & dauid seruus meus princeps
eorum in perpetuum. Et percutiam illis
fedus pacis pactum sempiternū erit eis.
Et firmabo eos & multiplicabo. & dabo
sanctificationem meā in medio eorum in
perpetuum. Et erit tabernaculum meum
in eis. & ero eis deus. & ipi erunt mihi in pplm
Et scient gentes quia ego dominus sanc
tificator ist' cum fuerit sanctificatio mea in
medio eorum in perpetuum. XXXVIII

Et fīus è sermo domini ad
me dicens. Fili hominis pone
faciem tuam contra gog. & terre
magog. principem capitis
mosoch. & thubal. Et exercebo te. & po
nam frenum in maxillis tuis. & educam
te & omnem exercitum tuum. equos & eq
tes uestitos loricis omnes. multitudi
nem magnam hastam & clipeum arripi
entium & gladium. Persa ethyopes & li
byes. cum eis omnes scutum & galeam.
gomer & universa agmina eius. Domus
thogorma latera aquilonis. & toti po
pul⁹ eius. populiq; multi tecum. Pre
para & instrue te. & omnes multitudines
tuas. que congregate è ad te. & esto ei⁹
in p̄ceptum. Post dies multos uisit⁹
eris. In nouissimo annorum uenies
ad terrā que reuersa è a gladio. congre
ga è de populis multis ad montes ist'.
qui fuerunt deserti iugiter. hec de po
pulis educta è. & habitauerunt in ea o⁹ fi
denter. universi. Ascendens aut quasi
tempestas uenies. & quasi nubes ope
ries terram. tu & omnia agmina tua.
& populi multi tecum. hec dicit dñus
deus. In die illa ascendent sermones
super cor tuum. & cogitabis cogitationē
pessimam. & dices. Ascendam ad terrā
absq; muro. veniam ad quiescentes. &
habitantes q; secure. Omnes habitant
sine muro. uectes & portę non sunt eis.
ut diripias spolia. & invadas predam.
ut inferas manum tuam super eos qui
deserti fuerant. & postea restituti. & super
populum qui è congregatus. ex gentibus
qui possidet ecpit. & habitat umbili
cum terre. Saba & dedan. & negotiatores
thar sis. & omnes leones eius dicent ti.
Numquid ad sumenda spolia tu uenis.
Ecce ad diripiendam predam congre
gasti multitudinem tuam. ut tollas argē
tum & aurum. & auferas supellectilem
atq; habam. & diripias manubias infini
tas. Propter hoc ascende fili hominis.
& dices ad gog. hec dicit dominus de.

EZECHIEL

Numquid non in die illo. cum habitat
populus meus ihſl' confidenter. scies ꝙ
nies de loco tuo a lateribus aquilonis. ꝙ
tu ꝙ populi multa tecum. ascensores e
quorum innumerabilis. cetus magnus ꝙ ex
citus uehemens. ꝙ ascendes super ꝑpl'm
meum ihſl' quasi nubes ut operias ihſl'.
in nouissimis diebus eris. ꝙ adducam te
super terram meam. ut sciant gentes
me. cum sanctificatus fuero in te in oc
lis eorum. o gog. hec dicit dns deus.
Tu ergo ille es de quo locutus sum in
diebus antiquis. in manu seruorum meo
prophetarum ihſl'. qui prophetauerunt
in diebus illorum p̃dictum. ut adducerem
te super eos. Et erit in die illa in die
aduentus gog super terram ihſl'. ait ꝙ
dominus deus. ascendet indignatio
mea in furore meo. ꝙ in zelo meo. in
igne ire mee locutus sum. quia in die
illa erit commotio magna super terram
ihſl'. Et commouebuntur a facie mea pi
sces maris. ꝙ uolucres celi. ꝙ bestie agri.
ꝙ omne reptile quod mouetur super ter
ram. ꝙ cuncti homines qui sunt super
faciem universe terre. Et subuertentur
montes ꝙ cadent rupes. ꝙ omnis mu
in terram corruet. Et uocabo aduersus
eum in cunctis montibus meis gladium.
ait dominus deus. Gladius uniuscu
iusque in fratrem suum dirigetur. ꝙ iudica
bo eum pestem ꝙ sanguine ꝙ imbrem uehe
mentem ꝙ lapidibus immensis. ignem ꝙ sul
phur pluam super eum. ꝙ super exercitum
eius. ꝙ super multos populos qui sunt
cum eo. Et magnificabor ꝙ sanctificabor
ꝙ notus ero in oculis multarum gentium.
Et scient quia dominus

XXXIX

Tu autem fili hominis. uaticina
re aduersus gog. ꝙ dices.
hec dicit dominus deus. ꝙ
Ecce ego super te gog principem
capitis mosoch ꝙ tubal. ꝙ circum
agam te. ꝙ seducam te. ꝙ ascendere faci
am te a lateribus aquilonis. ꝙ adducam te
super montes ihſl'. Et percutiam arcum
tuum. in manu sinistra tua. ꝙ sagittas
tuas de manu tua dextera eiciam. Super
montes ihſl' cades. tu ꝙ omnia agmina
tua. ꝙ populi qui sunt tecum. Bestie a
uibus omnigene pabuli celi. ꝙ bestiis ter.

tradi te ad deuorandum. Super faciem
agri cades. quia ego locutus sum. ait
dominus deus. Et emittam ignem
in magog. ꝙ his qui habitant in insulis
confidenter. Et scient quia ego dns
deus ihſl'. Et nomen sanctum meum
notum faciam in medio populi mei
ihſl'. ꝙ non polluam nomen sanctum me
um amplius. Et scient gentes quia
ego dominus sanctus ihſl'. Ecce uenit
ꝙ factum est. ait dominus deus. Hec est
dies in qua locutus sum. Et egredie
entur habitatores ciuitatum ihſl'. ꝙ suc
cendent ac uorabunt arma. clipeum ꝙ ha
stam. arcum ꝙ sagittas. ꝙ baculos ma
nuum ꝙ contos ꝙ succendent ea igne ꝙ
lignis. Et non portabunt ligna de
regionibus. nec succident de saltibus. quo
niam arma succendent igne. Et depreda
buntur eos. quibus preda fuerunt. ꝙ rapi
ent rapientes eos. ait dns deus.
Et erit in die illa. dabo gog locum no
minatum sepulchrum in ihſl'. uallem
viatorum ad orientem maris que
obstupescere facit pretereuntes. Et
sepelient ibi gog. ꝙ omnem multitudi
nem eius. ꝙ uocabitur uallis multitu
dinis gog. Et sepelient eos domus
ihſl' ut mundent terram vii. mensibus.
Sepelient autem omnes populus terre. ꝙ
erit eis nominata dies. in glorificatus
sum. ait dominus deus. Et uiros mit
gent assidue lustrantes terram qui se
peliant ꝙ requirant eos qui remanserint
super faciem terre. ut emundent eam.
post menses autem vii. querere incipient
circuibunt peragrantes terram. Cuique
uiderint os hominis. statuet iuxta illud
tumulum. donec sepeliant illud popu
lus in valle multitudinis gog. Nomen
autem ciuitatis amona. ꝙ mundabunt
terram. Tu ergo fili hominis. hec di
cit dominus deus. Dic omni uolu
ci ꝙ uniuersis auibus cuncte bestie agri.
Conuenite ꝙ properate. ex undique
quique ad victimam meam. quam immolo uo
bis. victimam grandem super montes ihſl'. ꝙ
ut comedatis carnes. ꝙ bibatis san
guinem. Carnes fortium comedetis. ꝙ
sanguinem principum terre bibetis. ari
etum agnorum ꝙ hyrcorum taurorumque

ELIS PBTE

talulum. ꝛ pinguium oium. Et cēdentis ad ipm in sanctitatē. ꝛ bibentis ūm gummem in ebrietatē. de victima quam ego immolabo uobis. Et saturabimini sup̄ mensam meam de equo ꝛ de eq̄te fort. ꝛ de omnibus uiris bellatoribus. ait dominus deus. Et ponam gliam mgēbz. ꝛ uidebunt omnes gentes iudicū meum quod fecerim. ꝛ manum meam posuerim sup̄ eos. Et scient dominus ihēl. quia ego dominus deus eorum. a die illa ꝛ deinceps. Et scient gentes. quia in iniquitate sua capta sit domus ihēl. eo q̄ reliquerint me. ꝛ absconderim faciem meam ab eis. ꝛ tradiderim eos in manus hostium. ꝛ ceciderint in gladio omnes. iuxta immunditiā eorum ꝛ sceleꝝ. feci eis. ꝛ abscondi faciē meā ab eis. ꝓpterea hec dicit dominus deꝰ. Nunc reducam captiuitatem iacob. ꝛ miserebor omnis domus ihēl. ꝛ zelabo pro nomine scō meo. Et portabunt confusionem suam. ꝛ omnē preuaricationem qua preuaricati sunt in me. cum habitauerint in terra sua confidenter. ꝛ nemine formidante. ꝛ reduxero eos de populis. ꝛ congregauero de terris inimicorum suorum. ꝛ sanctificatus fuero in eis. in oculis gentium plurimarum. Et scient quia ego dominus deus eorum. eo q̄ transtulerim eos in nationes. ꝛ congregauerim eos sup̄ terram suam. ꝛ non derelinquam quemq̄ ex eis ibi. Et non abscondam faciem meam ab eis. eo q̄ effuderim spūm meum sup̄ omnē domum ihēl. ait dominus deus.

XL

In uicesimo ꝛ quinto anno transmigrationis nre. in exordio anni. decima mensis. quartadecima anno postq̄ percussa ē ciuitas. in hac ipsa die. facta ē sup̄ me manus domini. ꝛ adduxit me illuc in uisionibus dei. Et adduxit me in terram ihēl. ꝛ dimisit me sup̄ montem excelsum nimis. sup̄ quem erat quasi edificium ciuitatis ueregentis ad austrum. ꝛ introduxit me illuc. Et ecce uir cuius erat spēs. quasi spēs eris. ꝛ funiculus lineus in manu eius. ꝛ calamus mensure in manu eius. Stabat aut̄ in porta. Et locutus ē ad me

item uir. Fili hominis. uide oculis tuis. ꝛ auribus tuis audi. ꝛ pone cor tuum in oia que ego ostendam tibi. quia ut ostēdam tibi. adductus es huc. Annuntia oia que tu uides domui ihēl. Et ecce murus foris circa. in circuitu domus undiq; ꝛ in manu uiri calamus mensure cubitorum ꝛ palmo. Et mensus ē latitudinem edificij calamo uno. altitudinem quoq; calamo uno. Et uenit ad portam que respiciebat ad uiam orientalem. ꝛ ascendit per gradus ei⁹. Et mensus ē limen portē calamo uno. ꝛ latitudinē. i. limen unū calamo uno. in latitudine. Et thalamus uno calamo in longum. ꝛ uno calamo in latum. ꝛ inter calamos .v. cubitos. ꝛ limen portē iuxta uestibulum portē intrinsecus calamo uno. Et mensus ē uestibulum portē octo cubitorum. ꝛ fixū tem eius duob⁹ cubitis. Vestibulum aut̄ portē erat intrinsecus. ꝓro thalami portē ad uiam orientalem. tres hinc ꝛ tres inde. Mensura una trium. ꝛ mensura una fixorum ex utraq; parte. ꝛ mensus ē latitudinē luminis portē. x. cubitorum. ꝛ longitudinē portē xiij cubitorum. ꝛ margin̄em ante thalamos cubiti unius. ꝛ cubitus unus finis utriq; thalami aut̄ ser cubitorum erant. ꝛ hinc ꝛ inde. Et mensus ē portā atrcto thalami. usq; ad tectum eius. Latitudinem xxv. cubitorum. hostiū ꝛ hostiū Et fenestras fixorum tres ser a gutta cubitus. ꝛ ad fixorem atrium portē. undiq; per circuitum. Et ante faciem portē. que pertingebat usq; ad faciem uestibuli portē interioris. quinquaginta cubitī. Et fenestras obliquas in thalamis. ꝛ in fixorib⁹ eorum que intra portā erāt undiq; per circuitum. Similiter aut̄ erant. ꝛ in uestibulis fenestre per gyrum intrinsecus. ꝛ ante fixores picture palmarum. Et eduxit me ad atriū exterius. Et ecce gazophilacia ꝛ pauimentum stratum lapide in atrio per circuitum. Triginta gazophylacia in circuitu pauimenta. ꝛ pauimentum in fixore portar. xv. fm longitudinē portarum erat inferius. Et mensus ē latitudinē a facie portē inferioris. usq; ad fixorē atrij interioris

EZECHIEL

extrinsecus. c. cubitorum ad orientem a
7 ad aquilonem. Portam quoq; que respi
ciebat viam aquilonis atq; ceteris. mē
sus ē tam in longitudine q̄m in latitudine
Et thalamos eius tres hinc 7 tres inde. 7
frontem eius 7 uestibulum eius. sed im
mensuram porte prioris. quinquaginta
cubitorum longitudinem eius. 7 latitu
dinem. xxv. cubitorum. Fenestre autem
eius 7 uestibulum. 7 sculpture sm mē
suram porte que respiciebat ad orientē.
Et vii gradium erat ascensus eius. 7
uestibulum ante ea. Et porta atrii in
teriorīs contra portam aquilonis. 7 orien
talem. Et mensus ē a porta usq; ad
portam. c. cubitos. Et eduxit me ad
viam australem. 7 ecce porta que respi
ciebat ad austrum. Et mensus ē frontē
eius 7 uestibulum eius. iuxta mēsuras
superiorīs. 7 fenestras eius 7 uestibu
m circuitu. sicut fenestras ceteras. l. cu
bitorum longitudinem. 7 latitudines
xxv. cubitorum. Et in gradibus vii ascē
debatur ad eam. Et uestibulum ante
fores eius. Et celate palme erant. una
hinc 7 altera inde in fronte eius. Et por
ta atrii interioris in via australi. Et
mensus ē a porta usq; ad portam in via
australi. c. cubitos. Et introduxit me
in atrium interius ad portam australem.
Et mensus ē portam iuxta mensuras
superiores. Thalamum eius. 7 frontē
eius 7 uestibulum eius. iisdem men
suris. 7 fenestras eius 7 uestibulū eius.
in circuitu. l. cubitos longitudinis 7
latitudinis xxv cubitos. Et uestibu
li. per gyrum. longitudinem xxv cubito
rum 7 latitudinē v cubitorū. Et uesti
bulum eius ad atrium exteriꝰ 7 palmæ
eius in fronte. Et octo gradus erant
quibus ascendebatur per eam. Et intro
duxit me in atrium interius per viam
orientalem. Et mensus ē portā sm
mensuras superiores. Thalamum eius
7 frontem eius. 7 uestibula eius iuxta
7 fenestras eius 7 uestibula eius in cir
cuitu longitudinem. l. cubitorum. et
latitudinem xxv. cubitorum. Et uesti
bulum eius ibidem ad atrium exteriꝰ. Et pal
me celate in fronte eius hinc 7 inde. Et
in octo gradibus ascensus eius. Et intro

duxit me ad portam que respiciebat ad
aquilonem. Et mensus ē sm mensuras
superiores. thalamum eius 7 frontem
eius. 7 uestibulum eius. 7 fenestras eius
per circuitum. longitudinem. l. cubitor
7 latitudinē xxv. cubitorum. Vestibulū
eius respiciebat in atrium exterius. 7
Et celatum palmarum in fronte eius
hinc 7 inde. Et in octo gradibus ascensus
eius. Et per singula gazophylacia. et
stium in frontibus portarum: ubi lava
bant holocaustum. Et in uestibulo 4
porte. due mense hinc. 7 due mense inde.
ut immolent super eas holocaustum. 7
pro peccato 7 pro delicto. Et ad latus ex
terius. quod ascendit ad hostium por
te que respicit ad aquilonem: due mense.
Quatuor mense hinc. 7 quatuor mense
inde. Per latera porte octo mense erant
super quas immolabant. Quatuor aut
mense ad holocaustum de lapidibus
quadris exciscte. longitudine unius
cubiti 7 dimidij. 7 latitudinis cubiti u
nius 7 dimidij. 7 altitudine cubiti unī
super quas ponant uasa. in quibus im
molatur holocaustum 7 victima. Et
labia eorum palmi unius reflexa in
trinsecus per circuitum. Super mēsas
aut carnis oblationes. Et extra por
tam interiorem gazophylacia cantorū.
in atrio interiori. quod erat in latere 4
porte respicientis ad aquilonem. Et
facies eorum contra viam australem. 4
Vna ex latere porte orientalis. que re
spiciebat ad viam aquilonis. Et di
xit ad me. Hec ē gazophylacium. qđ
respicit viam meridianam sacerdotū.
qui excubant in custodijs templi. 4
porro gazophylacium quod respicit
ad viam aquilonis. sacerdotum erit.
qui excubant ad ministerium altaris.
Isti sunt filij Sadoch. qui accedunt de
filijs leui ad dominum. ut ministrent
ei. Et mensus ē atrium longitudinis.
c. cubitorum. 7 latitudinem c. cubito
rum per quadrum. 7 altare ante faciē
templi. Et introduxit me in uestibu
templi. Et mensus ē uestibulum. v.
cubitis hinc. 7 v. cubitis inde. 7 latitu
dinem porte trium cubitorum hinc.
7 trium cubitorum inde. longitudi

autem uestibuli xx. cubitorum. 7 latitudinem xj. cubitorum. Et octo gradibus ascendebatur ad eam. Et columnae erant in frontibus una hinc 7 alia inde.

XVI

Et introduxit me in templum. Et mensus est frontes. sex cubitos latitudinis hinc. 7 sex cubitos latitudinis inde. Latitudinem tabernaculi. Et latitudo portae x cubitorum erat 7 latera portae. v. cubitus hinc. 7 v. cubitus inde. Et mensus est longitudinem eius xl. cubitorum. 7 latitudinem cubitorum xx. Et introgressus in interiora eius. mensus est in fronte portae duos cubitos. 7 portam sex cubitorum. 7 latitudinem portae vij cubitorum. Et mensus est longitudinem eius xx cubitorum. 7 latitudinem xx cubitorum ante faciem templi. Et dixit ad me. Haec est sanctum sanctorum. Et mensus est parietem domus. vj sex cubitorum. 7 latitudinem lateris quatuor cubitorum undique per circuitum domus. Latera autem lateris ad latus bis triginta tria. Et erant eminentia quae ingrederentur per parietem domus in lateribus per circuitum ut continerent. 7 non attingerent parietem templi. Et platea erat in rotundum ascendens sursum per coclean. 7 in coenaculum templi deferebat per gradum. Sic circa latus erat templum in superioribus. Et sic de inferioribus ascendebatur ad superiora in medium. Et vidi in domo altitudine per circuitum fundata latera. ad mensuram calami. vi. cubitorum spatio. 7 latitudinem per parietem lateris forinsecus. v. cubitorum. Et erat interior domus in lateribus domus. Et inter gazophylacia latitudinem xx. cubitorum in circuitu domus undique. Et hostium lateris ad orientem. hostium unum ad viam aquilonis. 7 hostium unum ad viam austri. et latitudinem loci ad orientem. v. cubitorum in circuitu. Et aedificium quod erat separatum ad mare. latitudinis lxx cubitorum. paries autem aedificii v. cubitorum latitudinis in circuitu. 7 longitudo eius lxxxx cubitos. Et mensus est domum longitudinem. c. cubitorum. 7 quod separatum erat aedificium 7 parietes eius longitudinis. c. cubitorum. Latitudo autem ante faciem domus. 7 eius quod erat separatum ad orientem. c. cubitorum. Et mensus est longitudinem aedificii ante faciem eius quod erat separatum ad boream hecatostas ex utraque parte. c. cubitorum. Et templum interius. 7 vestibula atrii. limina 7 fenestras obliquas 7 circuitus in circuitu per tres partes contra unius cuiusque limen. stratumque ligneum per gyrum in circuitu. Terra autem usque ad fenestras. 7 fenestrae clausae super hostia. 7 usque ad domum interiorem. 7 foris secus per omnem parietem in circuitu intrinsecus. 7 forinsecus ad mensuram. 7 fabrefacta cherubin 7 palmae. 7 palma inter cherub 7 cherub. Duasque facies habebat cherub. faciem hominis ultra palmam ex hac parte. 7 facies leonis ultra palmas. ex alia parte expressam per omnem domum in circuitu. de terra usque ad superiorem partem cherubin. 7 palmae celatae erant in pariete templi. Limen quadrangulum. Et facies sanctuarii. aspectus contra aspectum altaris ligneum. trium cubitorum altitudo eius. 7 longitudo eius duorum cubitorum. Et anguli eius. 7 longitudo eius. 7 parietes eius ligneum. Et locutus est ad me. Haec est mensa coram domino. Et duo hostia erant in templo 7 sanctuario. Et in duobus hostiis. ex utraque parte bina erant hostiola. quae se invicem plicabantur. Bina enim ostia erant ex utraque parte hostiorum. Et celata erant in ipsis hostiis templi cherubin. 7 sculptura palmarum sicut in parietibus quoque expressa erant. Quamobrem erant ex grossioribus lignis in vestibuli fronte foris secus super quae fenestrae obliquae et similitudo palmarum hinc atque inde in humeralibus vestibuli. 7 in lateribus domus. latitudinemque parietum.

XVII

Et eduxit me in atrium exterius. per viam ducentem ad aquilonem. Et introduxit me in gazophylacium. quod erat contra separatum aedificium. 7 contra eadem ingressum ad aquilonem. i facie longitudinis c cubitos hostii aquilonis 7 latitudinis l cubitos. contra xx cubitos

atrij mñoris. ↄ porta pauimentum stratum lapide atrij exteriorís. ubi erant porticus contra porticum triplici. Et ante gazophylacia deambulatio. x cubitor latitudinis. ad interiora respiciebat me cubiti unius. Et hostia earum ad aquilonē ubi erant gazophylacia in superioribs humiliora. quia supportabant porticus que ex illis eminebant de inferioribs de medijs edifitij. Triplega enim erant et non lebant columnas. sicut erant columne atrioꝝ. Propterea eminebant. de inferioribs ↄ de medijs a terra cubitis. l. Et peribolus exñor: fm gazophylacia. que erant in ua atrij exteriorís ante gazophylacia. Longitudo eius. l. cubitorum. qua longitudo erat gazophylacior atrij exteriorís. l. cubitorum. Et longitudo ante faciem templi. c. cubitorum. Et erat subter gazophylacia hec introitus ab oriente ingredientium in ea. de atrio exteriori. in latitudine peribolj atrij quod erat contra uiam orientalem. in faciem edifitij separata. Et erant ante edifitium gazophylacia. ↄ ua ante faciem eorum. uxta similitudinē gazophylacioꝝ. que erant in ua aquilonis. Sm longitudinē eorum. sic ↄ latitudo eorum. Et omnis introitus eorum. ↄ similitudines ↄ hostia eorum. fm hostia gazophylacioꝝ. que erant in ua respicientē ad notum. Hostium in capite uie. que ua erat uestibulum septum. per uiam orientalem ingredientib. Et dixit ad me. Gazophylacia aquilonis. ↄ gazophylacia austri. que sunt ante edifitium separatum. hec sunt gazophylacia sca. in quibs uescuntur sacerdotes qui appropinquant ad dominū in sca scōrum. ibi ponent sca scōrum. ↄ oblationes pro peccato ↄ pro delicto. Locus enim scūs ē. Cum aut ingressi fuerint sacerdotes. non egredientur de scis in atrium exterius. Et ibi reponēt uestimenta sua. in quibs ministrant. qua scā sunt. uestientur qz uestimentis alijs. ↄ sic procedent ad populum. Cū qz complesti mensuras domus interioris. eduxit me per uiam portē que respiciebat ad uiam orientalem. ↄ mensus ē eam undiqz per circuitum. Arundinē ē ante faciem orientalem. calamo mensure. quingentos calamos in calamo mensure per circuitum. Et ingressus ē porta aquilonis. quingentos calamos in calamo mensure per circuitum. Et ad ventum australem mensus est quingentos calamos. ↄ calamo mensure per circuitum. Et ad ventum occidentalem mensus ē quingentos calamos in calamo mensure. per quatuor ventos mensus ē murum eius undiqz per circuitum. longitudinem quingentor cubitorum. ↄ latitudinem quingentorum cubitorum. diuidentē inter sanctuarium ↄ inter uulgi locum.

XVIII

Et duxit me ad portā que respiciebat ad uiam orientalem. Et ecce gloria dei isrl. ingrediebatur per uiam orientalem. Et uox erat ei quasi uox aquarum multarum. ↄ terra splendebat a maiestate eius. Et uidi uisionem fm speciem quam uiderat quando uenit ut disperderet ciuitatem. Et species fm aspectum quem uiderā iuxta fluuium chobar. Et cecidi super faciē meam. Et maiestas domini ingressa ē templum. per uiam portē que respiciebat ad orientem. Et eleuauit me spūs. ↄ introduxit me in atrium intus. Et ecce repleta ē gloria dei domus. Et audiui loquentem ad me in domo. et uir qui stabat iuxta me dixit ad me. Fili hominis. locus soliū mei. ↄ locus uestigiorum pedum meorum ubi habito in medio filiorum isrl in eternum. Et non polluent ultra domus isrl. nomen sanctum meum. ipsi ↄ reges eorum in fornicationibus suis. ↄ in cunctis regū suorum. ↄ in excelsis. qui fabricati sunt limen suum. iuxta limen meum. ↄ postes suos iuxta postes meos. ↄ murus erat inter me ↄ eos. Et polluerunt nomen sanctum meum in abominationibus quas fecerunt. propter qd consumpsi eos in ira mea. Nunc ergo repellant procul fornicationem suam. ↄ cunctas regum suorum a me. ↄ habitabo in medio eorum semper. Tu aut fili hominis. ostende domui isrl templum. ↄ confundantur ab iniquitatibus suis. Et mensurent fabricam. ↄ

cubescant et omnibꝰ que fecerunt sculptu
gurum domus et fabrice eius et uasis
in templis. et omnem descriptionē eius
et mensuras preceptū eius. et ritum qꝫ or
dinem eius. et omnes legē eius ostē
de eis. et ceteris eorum. ut custodiant et
omnes descriptiones eius. et preceptū
illius et faciant ea. Ista ē lex domus in
montis excelsi. Omnes fines eius
in circuitu. sancta sanctorum ē. Ecce ē ergo
lex domus. Iste autē mensure altaris.
in cubito uidelicet. qui habebat cubi
tum et palmum. Sinus eius erat cu
bitus. et cubitus in latitudine. et dif
finio eius usqꝫ labium eius. in cir
cuitu palmi unius. Ecce quoqꝫ erit
fossa altaris. et finis terre usqꝫ ad ca
pitem nouissimam duo cubita. et la
titudo unius. Et a carpite minori
usqꝫ ad carpitem maiorē quatuor
cubita. et latitudo unius cubiti. Spē autē
areel quatuor cubitorum. et ab areel usq
ꝫ sursum cornua quatuor. Et areel
erit cubitorum in longitudine per cu
cubitos latitudinis quadrangulatis
equis lateribꝰ. Et carpito erit cubi
torum longitudinis. per cubitos
latitudinis. in quatuor angulis eius
et cornua in circuitu eius. dimidij cu
biti. et fimus eius unius cubiti per cir
cuitum. Gradus autē ueri ad orientē.
et dixit ad me. Fili hominis. hec dicit
dominus deus. Hi sunt ritus altaris.
in quacumqꝫ die fuerit fabricatus. ut
offerant super illud holocaustum. et ef
fundant sanguis. Et dabis sacerdo
tibꝰ leuitis. qui sunt de semine sadoch.
qui accedunt ad me. ait dominus deꝰ.
ut offerant mihi uitulum de armento
pro peccato. Et assumens de sanguine
eius. pones super quatuor cornua eius
et super quatuor angulos carpitonis. et
super coronam in circuitu. et mundabis
illud et expiabis. Et tolles uitulum q
oblatus fuerit pro peccato. et urues illū
in separato loco domus extra sanctuarium.
Et inde secundo offeres hyrcum capri
rum immaculatum pro peccato. et expiabit
altare. sicut expiauerunt in uitulo. Cū
qꝫ expleueris expians illud. offeres in
uitulum de armento immaculatum. et arietem

de grege immaculatum. et offeres eos in
conspectu domini. Et mittent super eos
sacerdotes sal. et offerent eos in holocaus
tum domino. Septem diebꝰ facies
hyrcum pro peccato. cotidie. et uitulus
et arietem de armento et peccoribꝰ immacu
latos offerent. Septem diebꝰ expia
bunt altare. et mundabunt illud. et im
plebunt manum eius. Expletis aut
em diebꝰ in die octauo et ultra. facient
sacerdotes super altare holocausta tua
et que pro pace offerunt. et placatus e
ro uobis. ait dominus deus

XVIII

Et duxit me ad uiam por
te sanctuarij exterioris. que
respiebat orientem. et erat
clausa. Et dixit dominus
ad me. Porta hec clausa erit. et non a
perietur. et uir non transiet per eam. quia
dominus deus israel ingressus ē per eā.
et erit clausa principi. Princeps ipse se
debit in ea. ut comedat panem coram
domino. per uiam uestibuli porte in
gredietur. et per uiam eius egredietur.
Et adduxit me per uiam porte aquilo
nis in conspectu domus. Et uidi. et ecce
implebat gloria domini domum dñi.
Et cecidi in faciem meam. Et dixit
dominus ad me. Fili hominis pone
cor tuum. et oculos tuos. et auribus
tuis audi. omnia quecumqꝫ loquor
ad te. de uniuersis cerimonijs domus
domini. et de uniuersis legibꝰ eius. Et pone
cor tuum in introitu templi. per omnes e
gressus sanctuarij. Et dices ad exasperātē
me domui israel. Hec dicit dominus deus
Sufficiant uobis omnia scelera ue
stra domus israel. eo q̄ introducatis filios alie
ni incircumcisos corde. et incircumcisos car
ne. ut sint in sanctuario meo et polluant domū
meam. Et offerentis panes meos adi
pem et sanguinem. et dissipauerunt pactū
meum in omnibꝰ sceleribus uestris. Et non
custodistis precepta sanctuarij mei. et posuistis
custodes obseruationum mearum in
sanctuario meo. uobis metipsis. Hec dicit
dominus deus. Omnis alienigena in
circumcisus corde. et incircumcisus carne.
non ingredietur sanctuarium meum. omnis
filius alienus. qui ē in medio filiorum
israel. Sed et leuite qui longe recesserunt

EZECHIEL

ame in errore filio:um ifl'. 7 errauerunt
a me post vana sua. 7 portauerunt im
quitatem suam. eunt in scitario meo
edituu. 7 amitores portarum domus 7
ministri domus. ipi macta bunt holo
causta 7 uictimas populi. Et ipi sta
bunt in ospectu eo:um. ut ministrent
eis. Pro eo q' ministrauerunt illis in
ospectu vana:um suo:um. 7 fti sunt i
domu ifl' in offendiculu iniquitat'.
ideo leuaui manum meam sup eos.
dicit dominus deus. 7 portauerunt. i
iniquitatem suam. Et non appropin
quabunt ad me ut sacerdotio fungat'
mihi. nc accedent ad omne scitariu
meum. in ter scta scō:um: & portabut
confusionem suam. 7 scelera sua que fece
runt. Et dabo eos amitores domus i
in omni ministerio eius. 7 immolantes
que fiunt in ea. Sacerdotes aut leui
filij sadoch. qui custodierunt cerimonia
scitarij mei. cum errarent filij ifl' a me
ipi accedent ad me. ut ministrent mi
7 stabunt in ospectu meo. ut offerant mi
adipem 7 sanguinem. ait dominus deus
ipi ingredientur scitarium meu. 7 ipi
accedent ad mensam meam. ut minis
trent mihi. 7 custodiant cerimonias
meas. Cumq; ingredientur portas a
trij interioris. uestib; linteis induent
nec ascendent super eos quicq; lanei
qd ministrant in portis atrij interio
7 interioris. Vestib; linteis erunt in capi
tib; eo:um. 7 feminalia linea erunt in
lumbis eo:um. 7 non accingent in su
dore. Cumq; egredientur atriu exte
ad populum. exuent se uestimentis suis
in quib; ministrauerant. 7 reponent ea
in gazophylatio scitarij. 7 uestient se
uestimentis aliis. 7 non sanctificabunt in ue
stib; suis. Caput aut suum nō radent.
nc comam nutrient. sed tondentes attō
dent capita sua. Et uinum non bibet
omnis sacerdos. qñ ingressurus est atri
um interius. Et uiduam 7 repudiatam
non accipient uxores. sed uirgines de se
mine domus ifl'. Sed 7 uiduam q fuit
uidua a sacerdote accipient. 7 populum
meum docebunt. quid sit inter scim 7
pollutum. 7 inter mundum 7 immundū.
ostendent eis. Et cum fuerit controuersia
stabunt in iudicijs meis. 7 iudicabunt
Leges meas 7 precepta mea. in omib;
solemnitatib; meis custodient. 7 sabba
mea sanctificabunt. Et ad mortuum hoiem
non ingredientur ne polluantur. nisi ad
patrem 7 matrem. 7 filium 7 filiam. 7 fratrem
7 sororem. que uirum non habuerint. in
quib; contaminabuntur. Et postq; fuer
emundatus vij. dies. enumerabunt sibi
Et in die octauo sui. in scitarium ad
atrium interius. ut ministret mihi in
scitario meo. offerret pro peccato suo. ait
dominus deus. Nō erit autē eis hereditas.
ego hereditas eo:um. Et possessionem
non dabitis eis in ifl': ego enim possō
eo:um. Victimam 7 pro peccato 7 pro de
licto ipi comedent. 7 omne uotum in
ifl'. ipo:um erit. Et primitiua omnium
primogenito:um. 7 omnia libamenta
ex omnib; que offeruntur. sacerdotis
erunt. Et primitiua ciborum uiro:um
dabitis sacerdoti. ut requiescat benedictio
nem domui tue. Omne morticinum
7 captum a bestia. de auib; 7 de pecoribus
non comedent sacerdotes

Omq; irpetitus terra diui
dere sorte. separate primi
tias domino sanctificatum de
terra. longitudine xxv mi
lia. 7 latitudine x milia. Sanctificatum e
rit in omni termino eius per circuitu.
Et erit ex omni parte sanctificatum quin
gentos per quingentos. quadratum per
circuitum. 7 l. cubitis in suburbana ei
per gyrum. Et mensura ista in suis abis
longitudine xxv milium. 7 latitudine
x milium. Et in ipo erit templum sanc
tuarij sanctorum. Sanctificatum erit de terra sa
cerdotib; ministris scitarij. qui accedūt
ad ministrium domini. 7 erit eis locus i
domo in scitarium scitatis. Vigintiq;
aut milia longitudinis. 7 x milia latitu
dinis erit. Leuite aut qui ministrant
domui. ipi possidebunt gazophilatia
rr. Et possessionem ciuitatis dabitis
v milia latitudinis. 7 longitudinis xxv
milia. secundum oppositionem scitarij
omni domui ifl'. Principi quoq; huic
7 inde. in separationem scitarij. 7 in possessi
onem ciuitatis. 7 ex ista facie separatio
nis scitarij. 7 ex ista facie possessionis ur

bis a latere maris usq; ad mare. 7 ab aq̃
oriente usq; ad orientem. Longitudi
nem aut̃ unica unam quaq; partium. a
termino occidentali usq; ad ñmium
orientalem. Dc tra cuī ei possessio m
ifl'. 7 non depopulabūtur ultra principes
populum meum. 7 terram dabunt do
mui ifl'. fm tribꝰ eoꝝ. Hec dicit dñs
deus. Sufficiat uobis principes israel
iniquitatem 7 rapinas intermittite. iu
dicium 7 iustitiam facite. Separate si
mas uras a populo meo. ait dominus dꝰ
Statera iusta. 7 ephy iustum. 7 bathus
iusthis erit uobis. Ephy 7 bathus eq̃
lia. 7 umus mensure erunt. ut capiat
decimam partem chori bathus. 7 deci
mam partem chori ephy. Iuxta mēsu
ram chori erit equa libratio eoꝝ. Si
dus re ofolocaũ hēbit. Hoc do re sicli. et
xxv sicli. 7 xv sicli. minam facient. Et
he sunt primitie quas offeretis. Sexta
partem ephy de chomo frumti. 7 sexta
partem ephy. de chomo ordei. Ordinatio
quoq; olei. Bathus olei. decima pars
chori ē. 7 x bathi chorum faciunt. qui
decem bathi implent chorum. Et agne
tem unum de grege ducentoꝝ de bis
que nutriunt israel. in sacrificium 7 in
holocaustum. 7 in pacifica. ad expian
dum pro eis. ait dominus deus. Omis
populus terre. tenebitur primitias hu
principi israel. Et super principem erit
holocausta 7 sacrificia 7 libamina in so
lemnitatibꝰ 7 in kalendis 7 in sabbatis
7 in uniuersis solemnitatibꝰ domus a
israel. Ipe faciet pro peccato sacrificium et
holocaustum 7 pacifica. ad expiandū
pro domo israel. Hec dicit dominus deꝰ.
In primo mense. una mensis sumes
uitulum de armento immaculatum. et
expiabis sanctuarium. Et tollet sacerdos
de sanguine qui erit pro peccato. 7 ponet
in postibꝰ domus. 7 in quatuor angul'
cerpidinis altaris. 7 in postibꝰ porte
atrii interioris. Et sic facies in septima
mensis pro uno quoq; qui ignorauit
7 errore deceptus ē. 7 expiabitis pro
domo in primo mense. quartadecima
die mensis. erit uobis pascha. solemni
tas. vii dierum azima comedentur. Et fa
ciet princeps in die illa pro se 7 pro uni
uerso populo terre. uitulum pro peccato. 7
in vii. diebus solemnitatis faciet holo
caustum domino. vii. uitulos 7 vii. ari
etes immaculatos. cotidie diebus. 7 pro
peccato hyrcum caprarum cotidie. Et sa
crificium ephy. per uitulum. 7 ephy per
arietem faciet. 7 olei hin. per singulam
ephy. Septimo mense. quintadecima
die mensis in solemnitate. faciet sicut
supradicta sunt. per vii dies. tam pro
peccato q̃ pro holocausto. 7 in sacrificio
7 in oleo.

Et dicit dominus deus. Porta atrii interioris que re
spicit ad orientem. erit clau
sa sex diebus. in quibus op
ſit. Die aut̃ sabbati aperietur. 7 in die
kalendarum aperietur. Et intrabit prin
ceps per uiam uestibuli porte de foris. 7
stabit in limine porte. Et faciet holo
caustum eius. 7 pacifica eius. Et ado
rabit super limen porte. 7 egredietur. a
porta aut̃ non claudetur usq; ad uesper
tam. Et adorabit populus terre ad ho
stium porte illius. in sabbatis 7 in kalen
dis coram domino. Holocaustum aut̃
hoc. offeret princeps domino in die sab
bati. Sex agnos immaculatos 7 arietem
immaculatum. 7 sacrificium ephy per arie
tem. Agnis aut̃ sacrificium quod dederit
manus eius. 7 olei hin. per singula ephy.
In die aut̃ kalendarum uitulum de ar
mento immaculatum. 7 sex agnos 7 arietes ima
culatos erunt. 7 ephy per uitulum. ephy q̃
per arietem fiet sacrificium. Agnis aut̃
sicut inuenerit manus eius. 7 olei hin
per singula ephy. Cumq; ingressus
ē princeps. per uiam uestibuli porte in
gredietur. 7 per eandem uiam exibit. Et
cum intrabit populus terre in conspectu
domini in solemnitatibꝰ. qui ingredietur
per portam aquilonis ut adoret. egredia
per uiam porte meridiane. Porro qui in
gredietur per uiam porte meridiane. egre
dietur per uiam porte aquilonis. Non
reuertetur per uiam porte. per quam ingres
sus ē. sed contra illum egredietur. Princeps
aut̃ in medio eoꝝ cum ingredientibus
ingredietur. 7 cum egredientibus egredie
tur. Et in nūdinis 7 in solemnitatibus
erit sacrificium ephy. per uitulum 7 ephy

per aretem. Agnus aut̄ erit sacrificius
sicut inuenerit manus eius. tolet hin
per singula ephy. Cum aut̄ fecerit pri
ceps spontaneū holocaustum. aut pacifica uoluntaria domino. aperient̄ pri
et que respicit ad orientē. t faciet holo
caustum suum. t pacifica sua. sicut fieī
solet in die sabbati. Et egredient̄ claudet̄ur q̄ porta postq̄ exierit. Et agnus
eiusdem agni imaculatum faciet holo
caustum cotidie. domino. Semper ma
ne faciet illud. t sacrificium faciet sup̄ eo chatā mane. Mane sextam partem e
phy. t de oleo tertiam partem hin. t misce
ato similē. Sacrificium domino. legit
timum unge atq; perpetuum. Faciet a
gnum in sacrificium. t oleum cathamā
ne. Mane holocaustum sempiternū. H
dicit dominus deus. Si dederit princeps
domum alicui de filijs suis. hēditas ei
filiorum suorum erit. possidebunt ei
hēditarie. Si aut̄ de hēditate sua uni seruorum suorū. erit illius
usq; ad annū remissionis. t reuertet̄ur
ad principem. hereditas aut̄ eius filij
eius erit. Et non accipiet princeps de
hēditate populi per uiolentiam t de pos
sessione eorum. ex de possessione sua hē
ditatem dabit filijs suis. ut nō dispergā
tur populus meus unusquisq; a possessione sua. Et introduxit me per ingressum qui erat ex latere portē in gazophi
lacia sacerdotū. ad sacerdotes que respicie
bant ad aquilonem. Et ecce ibi locus
ue gens ad occidentē. t dixit ad me.
iste ē locus ubi coquent sacerdotes pro
delicto t pro peccato. ubi coquent sacrifi
cium. ut non offerant in atrium exēū
t sanctificent populus. Et eduxit me in
atrium exterius. t circumduxit me per
quatuor angulos atrij. Et ecce atriolū
erat in angulo atrij. atriola singula per
angulos atrij. In quatuor angulis atrij
atriola disposita. xl cubitorum per longitudinem. t xxx per latitudinem. Mensure unius
quatuor erant. t paries per circuitū am
bientes quatuor atriola. Et culine fabricate erant. subter porticus per gyrum. t
Et dixit ad me. Hec ē domus culinarū
in qua coquent ministri domus domi.
nicarum populi.

Et duxit me ad portam do
mus. Et ecce aque egredie
bant sub tr̄e limen dom̄i
ad orientem. Facies enim
domus respiciebat ad orientem. Aq̄
aut̄ descendebant in latus templi dex
trum ad meridiem altaris. Et eduxit
me per uiam portē aquilonis. t circuit
me ad uiam foras portam exteriorem.
uiam que respiciebat ad orientem. Et
ecce aque redundantes a latere dextro.
cum egrederent̄ur ad orientē. qui ha
bat funiculum in manu sua. Et mēsus
ē cubitos mille. t transduxit me per aq̄s
usq; ad talos. Rursumq; mensus est
mille. t transduxit me per aquas usq;
ad renes. Et rursus ē mille. torrē
tem quem non potui pertransire quia
inundauerant aque profunde torrentis.
que non poterat transuadari. Et dixit
ad me. Ecce uidisti fili hominis. Et re
duxit me. t reuertit me ad ripā torrentis.
Cumq; me reuertissem. ecce in ripa tor
rentis ligna multa nimis. ex utraq;
parte. Et ait ad me. Aque iste que egr̄
diuntur ad tumulos sabuli orientalis.
t descendunt ad planā deserti. intrabūt
mare t eribunt. t sanabuntur aque. t
Et omne anima uiuens que serpit
quocūq; uenerit torrens uiuet. Et
erunt pisces multi nimis. postq̄ uene
runt illuc aque iste. t sanabuntur. t u
uent. Omnia ad que uenerit torrens
uiuent t stabunt super illa piscatores
ab engaddi usq; ad engallim. siccatio
sagenarum erit. Plurime aut̄ species
erunt piscium eius. sicut pisces maris
magni multitudinis nimie. In littori
bus aut̄ eius t in paludibus non sanabū
tur. quia in salinas dabuntur. Et sup
torrentem in ripis eius orietur. ex utr̄
q; parte lignum omne pomiferum. A
folium non defluet folium eius. t nō deficiet
fructus eius. per singulos menses af
feret primitiua. quia aque eius de sancta
rio egredientur. Et erunt fructus eius
in cibum. t folia eius ad medicinam.
Hec dicit dominus deus. Hic ē finis
in quo possidebitis terrā. in xij tribub
israel. quia ioseph duplicem funiculum
habet. possidebitis aut̄ eam singuli eq

ur finale: suus. supe: quam leuam ma
num meam. ut dare m pib⁹ ure. 7 ca
det tem hec uobis in possessionē. Hic
è aut̄ terminus terre ad plagam septē
trionalem. Amara magno uia bethalō
uenientib⁹ sedada emath. berotha sa
barim. que è in finium damasci. 7 cō
finium emath domus nicon que è uic̄
finium auzam. Et erit finitus ama
n usq; ad atrium enon. finium da
masci. 7 ab aquilone ad aquilonem f
minos emath. Plaga septentrionalē.
Dono plaga orientalis de medio auzā.
7 de medio damasci. 7 de medio galaad
7 de medio terre isr̄l. Iordanis distin
guens ad mare orientale. Ad hec mihi ad
plagam orientalem. Plaga aut̄ austr̄
meridiana a thamar usq; ad aquas d
dictionis cades. 7 torrens usq; ad mare
magnum. Et plaga ad meridiem au
stralis. Et plaga maris è mare magn̄.
a fine pe: directum. donec ueniat
emath. hec è plaga maris. Et diuid
es terram istam uobis pe: tribus isr̄l.
7 mittes eam in hereditatem uobis. 7
aduenis qui accesserint ad uos. qui
genuerint filios in medio uri. Et e
runt uobis sicut indigene inte: filios
isr̄l. Vobiscum diuident possessiones
in medio tribuum isr̄l. In tribu aute
quacumq; fuerit aduena. ibi dabitis
possessionem illi. ait dominus deus.

Hec nomina tribuum a finib⁹ aquilonis. iuxta uiā ethalon pergentib⁹ emath ad ci
non. finis damasci. ad aquilonē
iuxta emath. Et erit ei plaga orientalis
mare dan una. Et a termino dan. a
plaga orientali usq; ad plagā maris.
aser una. Et super terminum aser. a pla
ga orientali. usq; ad plagam maris ne
phtalim una. Et super terminū nephtalī.
a plaga orientali. usq; ad plagā maris
manasse una. Et super terminum ma
nasse. a plaga orientali usq; ad plagam
maris ephraim una. Et super finium
ephraim a plaga orientali usq; ad pla
gam maris ruben una. Et super finiū
ruben. a plaga orientali usq; ad plagā
maris iuda. una. Et super finiū iuda.
a plaga orientali usq; ad plagā maris.
erunt primitie quas separabitis. xxv.
milib⁹ latitudinis 7 longitudinis. sic
singule partes. a plaga orientali usq;
ad plagam maris. Et erit sanctuarium i
medio eius. Primitie quas separabit̄
domino longitudo xxv milib⁹. 7 latitu
do x. milib⁹. Hec aut̄ erunt primitie sā
ctuarij sacerdotum. Ad aquilonē. xxv.
milia longitudinis. 7 ad mare latitudis.
x milia. Et ad orientem latitudinis
x milia. 7 ad meridiem longitudinis.
xxv milia. Et erit sanctuariū domini medio
eius. sacerdotib⁹ sanctuarium erit de filijs
sadoch. qui custodierunt cerimonias
meas. 7 non erauerunt cum errarent
filijs isr̄l. sicut erauerunt 7 leuite. Et
erunt eis primitie de primitijs terre 7
sanctum sanctorum. iuxta terminū leuitarū.
Et 7 leuitis similiter iuxta fines sacer
dotum xxv milia longitudinis. 7 lati
tudinis x milia. Et omnis longitudo
xxv milium. 7 latitudo x milium. Et
non uendundabunt ex eo. nec mutabit
nec transferent̄ primitie terre. quia
sanctificate sunt domino. Quinq; milia
aut̄ que supersunt in latitudine p xxv
milia. profana erunt urbis in habitacō
7 in suburbana. Et erit ciuitas in me
dio eius. Et hec mensure eius. Ad
plagam septentrionalē. quingenti
quatuor milia. Et ad plagam meri
dianam. quingenti 7 quatuor milia.
Et ad plagam orientalem. quingēti
7 quatuor milia. Et ad plagam occi
dentalem. quingenti 7 quatuor milia. a
Erunt aut̄ suburbana ciuitatis ad aq
lonem. cc l. 7 ad meridiem cc l. 7 ad ori
entem cc l. 7 ad mare cc l. Quod aute
reliquum fuerit in longitudine. sm p
mitias sanctuarij x milia in orientem. 7 x
milia in occidentem erunt sicut primi
sanctuarij. 7 erunt fruges eius in panes
his qui seruiunt ciuitati. Seminantes
aut̄ ciuitati. operabuntur ex omnib⁹
tribub⁹ isr̄l. Omnes primitie xxv mi
lium. per xxv milia per quadrum se
parabuntur in primitias sanctuarij. 7 in
possessionem ciuitatis. Quod aute
reliquum fuerit principis erit ex oī
parte primitiarum sanctuarij. 7 possessio

nis ciuitatis ex regione ccc milium p
mittarum. usqs ad terminum orientis.
Samarie ex regione ccc milium usqs
ad terminum maris similiter in partib
principis eius. Et erunt portule i
ciuitate. vi portarum templi in medio e
ius. De possione aut leuitarum. 7 de
possessione ciuitatis in medio partiu
principis earum terminū inda. 7 ter
minum beniamin. ad principem pertine
bit. Et reliquis tribus a plaga orientali
usqs ad plagam occidentalem beniamin
una. Et extra terminum beniamin
a plaga orientali usqs ad plagam occi
dentalem. symeon una. Et super ter
minum symeon a plaga orientali usqs a
ad plagam occidentalem yssachar una.
Et super terminum yssachar. a plaga
orientali usqs ad plagam occidentalē
zabulon una. Et super terminum za
bulon. a plaga orientali usqs ad plagā
maris. gad una. Et super terminum
gad ad plagam austri in meridiem. Et
erit finis de thamar. usqs ad aquas con
dictionis cades. hereditas extra mare ma
gnum. Hec è terra quam mittetis in sor
tem tribubus isrl. 7 hec partitiones earum
ait dominus deus. Et hi egressus ciui
tatis a plaga septentrionali. quingenti
7 quatuor milia mensurabis. Et portę
ciuitatis in omnibus tribubus isrl. Portę
tres a septentrione. porta ruben una. por
ta iuda una porta leui una. Et ad pla
gam orientalem quingentos 7 quatuor
milia. 7 portę tres. Porta ioseph una. 1
porta beniamin una. porta dan una. Et
ad plagam meridianam. quingentos 7
quatuor milia metiris. Portę symeon
una. porta yssachar una. porta zabulon
una. Et ad plagam occidentalem qui
gentos 7 quatuor milia. Portę eorum 1
tres. porta gad una. porta aser una. por
ta neptalim una. Per circuitum. x. 7 viii
milia. Et nomen ciuitatis ex illa die.
dominus ibidem. Explicit ezechiel
proph. Incipit prologus in danielē
prophā.

Amelem
prophām
iuxta lxx
interpre
tes domi
saluator
eccle non
legunt. utentes theodotionis editione.
Et hoc cur acciderit nescio. Siue eius
qua sermo chaldaicus ē. 7 quibusdā
proprietatibus a nostro eloquio discrepat.
noluerunt lxx interpretes easdē lineas
in translatione seruare siue sub nomie
eorum ab alio nescio quo non satis chal
deam linguam scientē editis libris ē. Si
ue aliud quid causę extiterit ignorans.
hoc unum affirmare possum. quod mul
tum a ueritate discordet. 7 recto iudicio
reprobandus sit. Sciendum quippe da
nielem maxime 7 esdram. hebraicis q
dem libris. is chaldaico sermone scri
ptos. 7 unam ueterum percopen. iob qs
cum arabica lingua hic plurimum sonet
tem. Denique ego adolescentulus post
quintilianum 7 multę lectionem. ac flores
rethoricos. cum me in lingue huius pri
mordium reduxissem. 7 multo sudore. mul
tos quos uir ceperissem. anelanta fe
rentesque uerba resonare. 7 quasi per e
ripta ambulans. rarum desuper a
spicere impegi nouissime in danielem.
Et tanto tedio affectus sum. ut desper
atione subita omnem ueterē laborē
uoluerim extinguere. Verum adhorta
te me quodam hebreo. 7 illud michi a
sua lingua eruus ingerente. labor ob
uincat improbus qui michi uidebar
ciolus inter hebreos. cepi rursum di
scipulus ee chaldaicus. Et ut uerum
fatear usqs in presentem diem. magis
possum symonem chaldaicum legere
7 intelligere qs sonare. Hec idcirco refe
ro ut difficultatem nobis danielē esse
scirem. qui apud hebreos nec susanne
historiam. nec hymnū trium puerorum.

nec belus draconis fabulas. Quas
nos in toto orbe dispersas sunt. Verum
ante positio calce singulante subiecis
ne uideremur apud imperite magna
partem uoluminis detruncasse. Audi
ui ego quendam de preceptoribus meis
unum. cum sinsanne texerer hystorias
a greco nescio quo dicerit ce ficticias
illud opponeret quod origen quoque af
ricanus opposuit ethimologias has

ut dicat eas de greco
simone descendere. cuius rei nos intel
ligentiam hanc nris possumus dare.
ut uerbi gra dicamus ab arbore illicem di
ctum esse cum illico pereas. Valentiano in le
tem te communat angelus. uel non lete
pereas. aut lentus. i. flexibilis ducaris
ad mortem. sine aliud quid ad arboris
mortem pertines. Deinde cantum no
sinisse ore tribus pueris canentibus. ut
in camino ignis ardentis incendij metu
luderent. per ordinem ad laudem de
clinata omnia prouocarentur. aut quod
miraculum diuinique inspirationis in
diuum uel draconum uiuere secum of
fa piscis. uel sacerdotum belis machi
nas deprehensas: que prudentia magi
soleres uti qui prophani spiritu cuncta pe
trata. Cum uero ad habacuch uenisset.
de iudea in chaldeam raptum disco
rum lectitaret. queribar exemplus
ut legissemus in toto ueteri testamento
quam quis sanctorum gratiam uolasse corpe
re. Cum puncto unius hore. tanta terrarum
spatia transisse. Cum eum quidam ex
tris satis promptulus ad loquendum
ezechielem adduxisset in medium. et di
ceret eum de chaldea in iudeam fuisse
translatum dixerit hominem. Scripto
uolumine demostrauit ezechielem in
spiritu fuisse transpositum. Denique apls
nim uidelicet ut euidentium uirum. et q
legem ab hebreis didicisset. iussum a
fumare se raptum in corpore. si dixisse
sine in corpore sine extra corpus nescio
deus scit. his et aliis argumentis apocry
phas in libro eccc. fabulas arguebat. Su
per quare lectoris arbitrio iudicium
delinquens: illud amonco non bi da
nielem apud hebreos inter prophetas

si inter eos qui agiographa scripserit
In tres siquidem partes omnis ab eis
scriptura diuiditur. in legem. in pro
phetas. in agiographa. i. in y. et ym.
et iy libros de quo non est huius tpis.
disserere. Quicquid ex hoc prophetissimo
ppa huic libro profuturus abitur. te
stes sunt methodius. eusebius et apol
linaris. qui multas uersuum milibus
eius uelamine respondentes. nescio an
curioso lectori satisfecerint. Vnde obse
cro uos o paula et eustochium fundati
pro me ad dnm preces. ut qs dns in
hoc corpusculo. fine scribam aliquid
gratum uobis. utile ecclie. dignum
posteris. presentium quippe oblatra
tum uidituis non satis moueor. qui
in utrumq; partem. aut amore labitur
aut odio.

EXPLICIT PROLOGVS INCIPIT DANIELE PROFETE

[illegible] Ino
[illegible] tio
[illegible] regni
[illegible] ioachi
[illegible] regis
[illegible] iure.
[illegible] ueit
nabuchodonosor regis babylonis ie[illegible]

DANIEL

robsedit eam. Et tradidit dominus in manus eius. ioachym regem iude. et partem uasorum domus dei. transportauit eam in terram sennaar in domum dei sui: et uasa in horreum domus dei sui. Et dixit rex asphanath. preposito eunuchorum suorum. ut introduceret de filijs isrl. et de semine regio. et tyrannorum pueros in quibus nulla esset macula. decoros forma. et eruditos omi sapientia. cautos scia. et doctos disciplina. et qui possent stare in palatio regis. ut doceret eos litteras. et linguam chaldeorum. Et constituit eis rex annonam per singulos dies de cibis suis. et de uino unde bibebat ipe. ut enutriti tribus annis. postea starent in conspectu regis. Fuerunt ergo inter eos de filijs iude. ydaniel. ananias misahel. et azarias. Et imposuit eis prepositus eunuchorum nomina daniel. baltasar. ananie sydrach. misahel misach. et azarie abdenago. Proposuit autem daniel in corde suo. ne pollueretur de mensa regis. neq; de uino potus eius. Et rogauit eunuchorum prepositum. ne contaminaretur. Dedit autem deus daniel gratiam et miam. in conspectu principis eunuchorum. et ait princeps eunuchorum ad danielem. Timeo ego dominum meum regem qui constituit uobis cibum et potum. Qui si uiderit uultus uestros macilentiores ceteris adolescentibus eque uestris. reum habebitis caput meum regi. Et dixit daniel ad malasar: quem constituerat princeps eunuchorum super: danielem. ananiam. misahelem. et azariam. Tempta nos obsecro seruos tuos. diebus x. et dentur nobis legumina ad uescendum. et aqua ad bibendum. et contemplare uultus nostros et uultus puerorum qui uescuntur cibo regio. et sicut uideris facias cum seruis tuis. Qui audito sermone hui cemodi. temptauit eos diebus x. Post dies autem x. apparuerunt uultus eorum meliores. et corpulentiores pre ceteris pueris qui uescebantur cibo regio. Dabat malasar tolebat cibaria et uinum potus eorum. dabatq; eis legumina. Pueris autem his dedit deus sciam et disciplinam in omni libro et sapientia. Daniel autem intelligentiam omnium somniorum. et somniorum. Cumq; dies pleni transissent post quos dixerat rex ut introduceretur. introduxit eos princeps eunuchorum in conspectu nabuchodonosor. Cumq; loqueretur eis filijs israel. non sunt inuenti uir similes ut daniel. ananias. misahel. et azarias. Et steterunt in conspectu regis. Et omnem sermonem sapientie et intellectus. quem sciscitabatur ab eis. rex. inuenit in eis decuplum super cunctos arioloes et magos qui erant in toto regno eius. Fuit autem daniel usque ad annum primum cyri regis.

In anno secundo regni nabuchodonosor. uidit somnia nabuchodonosor somnium. et terruit eum spus eius. et somnium eius fugit ab eo. Precepit ergo rex ut congregarentur arioli et magi et malefici et chaldei. ut indicarent regi somnia sua. Et dixit ad eos rex. Vidi somnium et mente obstupuit spus meus ut scirem. Locuti sunt autem chaldei regi syriace. Rex in sempiternum uiue. Dic somnium seruis tuis. et interpretationem eius indicabimus. Et respondit rex et dixit chaldeis. Sermo recessit a me. Nisi indicaueritis michi somnium et directam eius interpretationem disperibitis. et domus uestre publicabitur. Si autem somnium et directam eius narraueritis michi. premia et dona. et honorem multum accipietis a me. Somnium igitur et interpretationem eius indicate michi. Respondentes secundo atq; dixerunt. Rex somnium dicat seruis suis. et interpretationem eius indicabimus. Respondit rex et ait. Certe noui quia tempus redimitis. scientes q; recessit a me sermo. Si ergo somnium non indicaueritis mihi una est de uobis sententia. q; interpretationem quoq; fallacem. et peruersam parastis loqui coram me. donec tempus pertranseat. Somnium itaq; dicite michi. ut sciam quia interpretationem quoq; eius narrare loquamini mihi. Respondentes ergo chaldei coram rege dixerunt. Non est homo super terram qui sermonem tuum rex possit implere: sed omnis regum quicq; potens et magnus ut

bum bonum semodi fiebant ab omni
mulo ys. p chaldeo. Dixit eius
rex quem ti queris gratis é. nec re
rietur qui sit qui indicet illum in spi
tu regis. excepto dio quorum non é
cum hominibo uersatio. Quo audi
te rex ut iuuenem uerissimo é. tu ma
gna precipe ut perimant omnes sapi
entes babilonis. Et gratia sententia
sapientes interficiebantur. Querbi
tur q; daniel et socii eius. ut perirent.
Tunc daniel requisiuit de lege. atq;
sententia ab arioch principe militie re
gis qui egressus fuerat ad interfici
dos sapientes babilonis. Et interro
uit eum qui a rege acceperat potestatem.
quamobrem tam crudelis sententia a
facie regis esset egressa. Cum ergo re
indicasset arioch daniel. daniel ingres
sus regem ut ei dare et ad solutionem
indicandi regi. Et ingressus est do
mum suam. amicisq; mistabili rem
re sue fecit notum. ut
quererent misericordiam a facie dei celi super
sacramento. ne &. non perirent daniel &
socii eius cum ceteris sapientibus baby
lonis. Tunc daniel per visionem noc
te mysterium reuelatum é. Et bene
dixit daniel deum celi. et locutus est
Sit nomen domini benedictum. a se
culo et usq; in seculum. quia sapientia
et fortitudo eius sunt. et ipse mutat tpa
et etates transfert regna. et constituit.
Dat sapiam sapientibus. et scientiam intel
ligentibus disciplinam. ipse reuelat abs
condita et profunda. et novit in tene
bris constituta. et lux cum eo é. Tibi de
prum nostrum confiteor et tibi laudo. qa
sapiam et fortitudinem dedisti michi
Et nunc ostendisti michi que rogauimus te. qua sermonem regis aperuisti
nobis. Post hec daniel ingressus est
ad arioch quem constituerat rex ut pe
reret sapientes babilonis. sic ei locu
tus é. Sapientes babilonis ne perdas.
introduc me in spectu regis. et solutionem
regi narrabo. Tunc arioch festi
nus introduxit danielem ad regem. et
dixit ei. Inuenimus hominem de filiis tran
migrationis iude. qui solutionem regi
annuntiet. Respondit rex et dixit daniel.
cui nomen erat baltassar. Putasne a
ualere potes indicare michi somnium
quod uidi et interpretationem eius.
Et respondens daniel coram rege ait. Mysterium quod rex interrogat. sapien
tes et magi et arioli. et aruspices nequi
unt indicare regi. Sed est deus in celis. reue
lans mysteria qui indicauit tibi rex
nabuchodonosor que uentura sunt in no
uissimis temporibus. Somnium tuum et visiones capitis tui in cubili tuo hu
iusmodi sunt. Tu rex cepisti cogitare
in stratu tuo quid esset futurum post hec
et qui reuelat mysteria. ostendit tibi
que uentura sunt. michi quoq; non
in sapientia que est in me. plusq; in om
nes uiuentes hoc secretum est reuelatum
est. ut interpretatio manifesta regi
fieret. et cogitationes animi tui scirent.
Tu rex uidebas. et ecce quasi statua ma
gnam. Statua illa magna et statua
sublimis stabat contra te. et intuitus eius
erat terribilis. Huius statue caput
er auro optimo erat. pectus autem et bra
chia de argento. uentor uentris et femora
ex ere. tibie autem ferree. pedum quedam
pars erat ferrea. quedam fictilis. Ui
debas ita donec abscissus est lapis sine
manibus. et percussit statuam in pedibus
eius ferreis et fictilibus. et comminuit eos.
Tunc contrita sunt pariter. ferrum. testa.
ceum. argentum et aurum. et redacta quasi
in favillam estiue aree que rapta sunt
a uento. nullusq; locus inuentus est
eius. Lapis autem qui percusserat sta
tuam. factus est mons magnus. et implens
universam terram. Hec est somnium. et
interpretationem quoque eius dicemus
coram te rex. Tu rex regum es. et deus
celi regnum et fortitudinem et imperium.
et gloriam dedit tibi. et omnia in quibus
habitant filii hominum et bestie agri. uo
lucresq; celi dedit in manu tua. et sub
dictione tua universa constituit. Tu es
ergo caput aureum. et post te surget
alium regnum minus te. Et tertius
regnum aliud ereum. quod imperabit
universe terre. Et regnum quartum
erit uelut ferreum. Quomodo ferrum
comminuit et domat omnia. sic comminuet
omnia hec et conteret. Sicut autem uidisti

DANIEL

pedum 7 digitorum partem teste figuli
7 partem ferream. regnum diuisum est.
quod tamen de plantario ferri orietur.
S'm q' uidisti ferrum mixtum teste et
luto. 7 digitos pedum ex parte ferreos.
7 ex parte fictiles. ex parte regnum eur
solidum. 7 ex parte ostritum. Quod at
uidisti ferrum mixtum teste et luto. 7
miscebuntur quidem humano semie.
ss non adherebunt sibi. sicut ferrum 7
misceri non potest teste. In diebus aut regno
rum illorum. suscitabit deus cel regnu
quod in eternum non dissipabitur. 7 re
gnum eius populo alteri non tradetur.
Cómminuet aut 7 consumet uniuersa regn
hec. 7 ipm stabit in eternum. S'm q' uidi
sti q' de monte abscissus é lapis sine m
nib. 7 comminuit testam 7 ferrum 7 es et
argentum 7 aurum. Deus magnus ost
dit regi. que uentura sunt postea. Et
uerum é somnium. 7 fidelis interpreta
tio eius. Tunc rex nabuchodonosor ce
cidit in faciem suam. 7 adorauit daniel.
7 hostias 7 incensum. precepit ut sacri
ficarent ei. Et quens ergo rex aut dam
eli. Verc deus ur deus deorum é. 7 dns
regum reuelans mysteria. qm potuisti
aperire sacramentum hoc. Tunc rex da
nielem in sublime extulit. 7 munera a
magna 7 multa dedit ei. Et constituit ei
principem super omnes prouincias ba
bilonis. 7 prefectum 7 magistrum sup
omnes sapientes babilonis. Daniel 7
aut postulauit a rege. 7 constituit super o
pera prouincie babilonis. sydrach. mi
sach 7 abdenago. Ipe aut daniel erat in
foribus regis.

Nabuchodonosor rex fecit sta
tuam auream. altitudine. 7
cubitorum. lx. latitudine. 7
cubitorum. vi. Et statuit e
am in campo durain prouincie babilo
que nabuchodonosor misit ad congrega
dos satrapas. magistratus 7 iudices. duces
7 tyrannos 7 prefectos. omnesq; principes
regionum. ut ouenirent ad dedica
tionem statue quam erexerat nabucho
donosor rex. Tunc congregati sunt satra
pe. magistratus 7 iudices. duces 7 tyranni.
optimates qui erant in potestatibus constitu
ti. 7 uniuersi principes regionum. ut o

uenirent ad dedicationem statue quas
erexerat nabuchodonosor rex. Et tubas
aut in ospectu statue quam constituerat
nabuchodonosor rex. 7 preco clamabat
ualenter. Vobis dicitur populis tribu
bus 7 linguis. In hora qua audieritis so
nitum tube. 7 pbysthile. 7 cythare. sam
buce. 7 psalterii. 7 symphonie. 7 uniuersi
generis musicorum. cadentes adorate
statuam auream quam constituit nabu
chodonosor rex. Si quis aut non pro
stratus adorauerit. eadem hora mitte
tur in fornacem ignis ardentis. Post hec q
statum ut audierunt omnes populi so
nitum tube. fistule 7 cythare. sambuce
psalterii 7 symphonie. 7 omnis generis
musicor. cadentes omnes populi tri
bus 7 lingue adorauerunt statuā auream
quam constituerat nabuchodonosor rex.
Statimq; 7 in ipo tpe accedentes uiri
chaldei accusauerunt iudeos dicentesq;
nabuchodonosor regi. Rex in eternus
nunc. Tu rex posuisti decretum. ut oīs
homo qui audierit sonitum tube. fistu
le 7 cythare. sambuce 7 psalterii
7 symphonie. omnisq; generis musico
prosternite uos 7 adorate statuam auream
quam fecit. Qui si non adorauerint ead
hora mittentur in fornacem ignis ar
tis. Et qui é deus qui eripiat uos de
manu mea? Iracundus sydrach. mi
sach 7 abdenago. dixerunt regi nabuch

tonosor. Non oportet nos de hac re ri
spondere tibi. Ecce enim deus noster
quem colimus. poterit eripere nos de cami
no ignis ardentis. & de manibus tuis rer
liberare. Q̃ si noluerit. notum tibi sit
rex. quia deos tuos non colimus. & sta
tuam quam erexisti non adorabimus. ¶
Tunc nabuchodonosor repletus est
furore. & aspectus faciei illius immutat
ē sup̃ sydrach misach & abdenago. &
Et precepit ut succenderetur fornax
septuplum q̃ succendi solebat. & uiri
fortissimi de exercitu suo iussit. ut liga
tis pedibus sydrach misach & abdenago.
mitterent eos in fornacem ignis ardẽ
tis. Et ecce uiri illi uincti cum bra
cis suis & tunicis. & caligamentis & uestib⁹
missi sunt in medium fornacis ignis ¶
ardentis. ¶ Nam iussio regis urgebat. ¶
& fornax aut̃ succensa erat nimis. & do⁹
uiros illos qui miserant misach sydrac̃
& abdenago. interfecit flamma ignis. ¶
Viri aut̃ hy tres. sydrach misach & abde
nago. ceciderunt in medium camini i
gnis ardentis colligati. que secuntur
in hebreis uoluminibus non reperi. ¶
Et ambulabant in medio flãme. lau
dantes deum & benedicentes dominum
Stans aut̃ azarias. orauit sic. Aperiens
q̃ os suum in medio ignis. ait. Bene
dictus es domine deus patrum nostrorum
& laudabilis & gloriosum nomen tuum
in secula. quia iustus es in omnibus qui
fecisti nobis. & uniuersa opera tua uera
& uie tue recte. & omnia iudicia tua uera
iudicia enim uera fecisti. iuxta omnia
que induxisti super nos. & super ciuita
tem sanctam patrum nostrorum ierusalem. quia in
ueritate & in iudicio induxisti omnia h
propter peccata nostra. Peccauimus enim & iniq
que egimus. recedentes a te. & deliqui
mus in omnibus. & preceptis tuis non au
diuimus. nec obseruauimus. nec fecim⁹
sicut precepisti nobis. ut bene nobis
esset. Omnia ergo que induxisti super ¶
nos. & uniuersa que fecisti nobis. uero
iudicio fecisti. Et tradidisti nos in mai
bus inimicorum. iniquor & pessimorum
preuaricatorumq̃. & regi iniusto & pessimo
ultra omnem terram. Et nunc non pos
sumus aperire os. Confusio & opprobr
ium fuit seruis tuis. & his qui colũt
te. Ne quesumus tradas nos in obpro
brium in perpetuum propter nomen tuum.
& ne dissipes testamentum tuum. neq; au
feras misericordiam tuam a nobis. propter abra
am dilectum tuum. & isaac seruum tuũ.
& israel sanctum tuum. quibus locutus es pol
licens q̃ multiplicares semen eorum sic
stellas celi. & sicut arenam que est in litto
re maris. Quia due immunia sumus ¶
pluscq̃ omnes gentes. sumusq; humiles
in uniuersa terra hodie. propter peccata ¶
nia. Et non est in tpe hoc princeps & pro
pheta & dux. non holocaustum non sacrifici
um. non oblatio. non incensum. non locus
primitiarum coram te. ut possimus in
uenire misericordiam. sed in anima contrita. & spiri
tu humilitatis suscipiamur. Sicut in ho
locausto arietum & taurorum. & sicut in
millibus agnorum pinguium. sic fiat sa
crificium nrum in conspectu tuo hodie. ut
placeat tibi. quoniam non est confusio con
fidentibus in te. Et nunc sequimur in toto
corde. & timemus te. & querimus faciem
tuam ne confundas nos. sed fac nobiscum
iuxta tuam mansuetudinem. & secm multi
tudinem misericordie tue. Et erue nos in mira
bilibus tuis. & da gloriam nomini tuo dñe.
& confundantur omnes qui ostendunt ser
uis tuis mala. Confundantur in omni po
tentia. & robur eorum conteratur. Et scient
quia tu es dominus deus solus. & gloriosus
super orbem terrarum. Et non cessabat
qui miserant eos ministri regis succen
dere fornacem. naptha & stuppa & pice.
& malleolis. Et effundebatur flamma
super fornacem cubitis xlviij. & erupit
& incendit quos reperit iuxta fornaces
de chaldeis. Angelus aut̃ domini descen
dit cum azaria & sotijs eius in fornace.
& excussit flammam ignis de fornace. & fe
cit medium fornacis quasi uentum ro
ris flantem. Et non tetigit omnino
ignis. neq; contristauit. nec quicq̃ mo
lestie intulit. Tunc hi tres q̃si ex uno
ore laudabant. & glorificabant & benedi
cebant deum in fornace dicentes. Be
dictus es domine deus patrum nostrorum
& laudabilis & gloriosus & superexaltat⁹
in secula. Et benedictum nomen glorie
tue sanctum. & laudabile. & superexaltatus

DANIEL

m omnibꝫ seculis. Benedictus es in tẽ plo scõ glorie tue. ⁊ superlaudabilis. ⁊ superglorioſus in secula. Benedictus es in throno regni tui. ⁊ superlaudabil. ⁊ superexaltatus in secula. Benedictus es qui intuens abyſſos ⁊ sedes super. cherubin. ⁊ laudabilis ⁊ superexaltatus in secula. Benedictus es in firmamẽto celi. ⁊ laudabilis ⁊ glorioſus in secula. Benedicite omnia opera domini dño: laudate ⁊ superexaltate eum in secula. Benedicite angeli domini dño. laudate ⁊ superexaltate eum in secula. Benedicite celi domino. laudate ⁊ superexaltate eũ in secula. Benedicite aque omnes que ſuper celos ſunt domino. ⁊ laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite omnes uirtutes domini domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite ſol et luna domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite ſtelle celi dõ. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite omnis imber ⁊ ros domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite omnis ſpũs dei dño. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite ignis ⁊ eſtus domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite frigus ⁊ eſtas domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite nox ⁊ dies domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite lux ⁊ tenebre domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite fulgura ⁊ nubes domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicat tra domino. laudet ⁊ ſuperexaltet eum in secula. Benedicite montes ⁊ colles dño. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite uniuerſa germinantia in tra domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite fontes domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite maria ⁊ flumina dño. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in ſcla. Benedicite cete ⁊ omnia que mouentur in aquis domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite omnes beſtie ⁊ pecora domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite filii hominum domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicat iſrl dño. laudet ⁊ ſuperexaltet eum in secula. Benedicite ſacerdotes domini domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite ſerui domini dño. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite ſpũs ⁊ anime iuſtorum dño. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. Benedicite ſci ⁊ humiles corde dño. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secla. Benedicite ananias azarias ⁊ miſahel domino. laudate ⁊ ſuperexaltate eum in secula. qui eruit nos de inferno. ⁊ ſaluos nos fecit de manu mortis. ⁊ liberauit de medio ardentis flamme. ⁊ de medio ignis eruit nos. Confitemini domino qm bonus qm in seculum miã eius. Benedicite dño deo deorum. laudate ⁊ confitemini ei. qm in omnia secula miã eius. Hucusq; liber hebreo nõ habetur. ⁊ q̃ poſtmodum de theodotionis editione tranſlata ſunt. Tunc nabuchodonoſor rex obſtupuit. ⁊ ſurrexit propere. ⁊ ait optimatibꝫ ſuis. Nonne tres uiros miſimus in medium ignis. ꝓpedites? Qui respondentes dixerũt regi. Vere rex. Respondit rex. ⁊ ait. Ecce ego uideo uiros quatuor ſolutos. ⁊ ambulantes in medio ignis. ⁊ nichil corruptionis in eis è. Et ſpes quarti ſimilis filio dei. Tunc accessit nabuchodonoſor ad hostium fornacis ignis ardentis. et ait. Sydrach miſach abdenago ſerui dei excelſi egredimini ⁊ uenite. Statim egreſſi ſunt. Sydrach miſach abdenago de medio ignis. Et congregati ſatrape ⁊ magistratus. ⁊ iudices ⁊ potentes regis. contemplabantur uiros illos. qm nichil potestatis habuiſſet ignis in corporibus eorum. ⁊ capillus capitis eorum nõ exaduſtus ⁊ ſarabalia eorum non fuiſſet immutata. ⁊ odor ignis non tranſiſſet per eos. Et ait pens nabuchodonoſor. ait. Benedictus deus eorum Sydrach miſach abdenago qui miſit angelum ſuum ⁊ liberauit ſeruos ſuos qui crediderunt in eo. ⁊ uerbum regis immutauerunt. ⁊ tradiderunt corpora

sua ne seruirent & ne adorarent omnē deum. excepto deo suo. Ame ergo depo situm ē hoc decretum: ut omnis popul⁹ tribꝰ & lingua. quicumqꝫ locutus fuer blasphemiā ꝓtra deum sydrach misac & abdenago disperdat. & domus eius a nastetur. Neqꝫ enim ē deus alius qui possit ita saluare. Tunc rex promouit sydrach misach & abdenago. in prouin cia babilonis.

Nabucdonosor rex omnibus populis gentibꝰ & linguis qui habitant in uniuersa terra pax uobis multiplicetur. signa & mirabilia apud me fecit deus excelsus. Placuit ergo michi fideles signa eius. quia magna sunt & mirabilia eius quia fortia. & regnum eius regnum sempiternū. & potestas eius in generatione & generationem. Ego nabuchodonosor quietus eram in do mo mea. & florens in palatio meo. somnium uidi quod perterruit me. & cogitationes mee in strato meo. & uisiones capitis mei conturbauerunt me. Et per me propositum ē decretum. ut introducerentur in conspectu meo oēs sapientes babylonis. ut solutionē somnij indicarent michi. Tunc ingrediebāt aruoli. magi chaldei. & aruspices. Et somnium narraui in conspectu eorum. & solutionem eius non indicauerunt michi. donec collega ingressus est in conspectu meo daniel. cui nomē baltha sar. sm nomen dei mei. qui hꝫ spūm deorum scōrum in semetipso. Et somnium coram eo locutus sum. Baltha sar princeps aruolorum quem ego scio q spūm scōrum deorum hꝫ in te. & oē sa cramentum non ē impossibile tibi ui siones somniorꝫ meorꝫ quas uidi. et solutionem eorum narra. Visio capitis mei in cubili meo. Videbam & ecce arbor in medio terre. & altitudo eius nimia. & magna arbor & fortis. & proceritas eius conting⁹ celum. Aspectus illius erat usqꝫ ad terminos uniuerse terre. Folia eius pulcherrima. & fructus eius nimis. & esca uniuersorum in ea. Subter eam habitabant animalia & bestie. & in ramis eius requiescebant uolucres celi. & ex ea uescebatur omnis caro. Videbam in uisione capitis mei super stratum meū Et ecce uigil & sanctus descendit de celo. & clamauit fortiter & sic ait. Succidite ar borem. & precidite ramos eius. & excu tite folia eius. & dispergite fructum eius Fugiant bestie que subter eam sunt. & uolucres de ramis eius. Verumtamen germen radicum eius. in terra sinite. & alligetur uinculo ferreo & eneo. herbe que foris sunt. & rore celi tingatur. & cū feris pars eius in herba terre. Cor eius ab humano cōmutetur. & cor ferē dei. & vii tpa mutentur super eum. In sententia uigilum decretum ē. & sermo sco rum petitio. donec cognoscant uiuentes q̄m regnat⁹ excelsus in regno hominum & cuicumqꝫ uoluerit dabit illud. & humilimū hominem constituit super eo. hoc somnium uidi ego rex nabuchodonosor. Tu ergo baltha sar interpretationē narra festinus. quia omnes sapientes re gni mei. non queunt solutionē edicere michi. Tu aut potes. quia spūs deorum scōrum in te ē. Tunc daniel cuius no men baltha sar. cepit intra semetipsum tacitus cogitare quasi hora una. & cogi tationes eius conturbabant eum. Rex aut ait. Baltha sar somnium & interpre tatio eius non conturbent te. Respon dit baltha sar. & dixit. Domine mi. somnium hoc his qui te oderunt. & interpretatio eius hostibus tuis sit. Arborem quā uidisti q sublimem atqꝫ robustam. cuius altitu do pertingit ad celum. & aspectus illius in omnem terram. & rami eius pulcher rimi. & fructus eius nimius. & esca oīū in ea. subter eam habitantes bestie agri. & in ramis eius commorantes aues celi. tu es rex qui magnificatus es & inualuisti & magnitudo tua crescit. & pertingit usqꝫ ad celum. & potestas tua in terminos uni uersse terre. Quod aut uidit rex uigilē & sanctum descendere de celo. & dicere succi dite arborem. & dissipate illam. attamē germen radicum eius in terra dimittat. & uinciatur ferro & ere. in herbis foris & ro re celi conspergatur. & cum feris sit pabulū eius. donec vii. tpa commutentur super eū Hec ē interpretatio sententie altissimi. atq; que pertingit super dominum meum regem.

DANIEL

Eiuent te ab hominib⁹.t cum bestijs fe
ris cibi tui.t fenum ut bos come
des.t vide celi infimabis. Septem tpa
q̄ mutabunt sup te. donec scias
q dominet⁹ excelsus sup⁹ regni hoīm
t cui cumq⁹ uoluerit dabit illud. Quod
aut p̄cepit ut relinquerent⁹ germen
radicum eius. arboris. regnum tuum
tibi manebit. postq⁹ cognoueris potes
tē celestem. Quamobrem rex consilium
meum placeat tibi. t peccata tua elemosi
nis redime. t iniquitates tuas misericor
dijs pauperum. Forsitan ignoscet deli
ctis tuis. Omnia uenerunt sup⁹ n
abuchodonosor regem. Post finē mē
sium. xij. in aula babylonis deambula
bat. Respondit rex. t ait. Nonne hec est
babylon magna quam ego edificaui in
domū regni in robore fortitudinis mee.
t in gloria decoris mei. Cum sermo adhuc
esset in ore regis. uox de celo ruit. Tibi d⁹
nabuchodonosor rex. Regnum transi
it. t ab hominib⁹ te eiicient. t cū bestijs
feris erit habitatio tua. Fenum quasi bos
comedes. t vij tpa mutabunt⁹ sup te.
donec scias q dominet⁹ excelsus in re
gno hominum. t cuicumq⁹ uoluerit det
illud. Eadem hora sermo cōpletus est sup
nabuchodonosor. Et de hominib⁹ abi
ectus est. t fenum ut bos comedit. t vide
celi corpus eius infectum est. donec capilli
eius in similitudinē aquilarū crescēt.
t ungues eius quasi ungues auiū. Cū
post finem dierum ego nabuchodono
sor oculos meos ad celum leuauī. t sen
sus meus redditus est michi. Et altissi
mo benedixi. t uiuentem in sempiternū
laudaui. t glorificaui. quia potestas eius
potestas sempiterna. t regnum eius in ge
nerationē t generationem. Et omnes ha
bitatores terre in nichilum apud eum
reputati sunt. Iuxta enim uoluntatem
suam facit tam in uirtutib⁹ celi. q̄ in hi
tatorib⁹ terre. Et non est qui resistat ma
nui eius. t dicat ei quare fecisti. In ipso
tpe sensus meus reuersus est ad me. t ad
honorem regni mei decorem q̄ reuerti.
t figura mea reuersa est ad me. Et optī
mates mei. t magistratus mei requisierūt
me. t in regno meo restitutus sum. t ma
gnificentia amplior addita est michi. Ne

igitur ego nabuchodonosor laudo et
magnifico. t glorifico regem celi. quia
omnia opera eius uera. t uie eius iudi
cia. t gradientes in superbia potest hu
miliare.

Balthasar rex fecit grande cō
uiuium optimatib⁹ suis. t
mille. t unusquisq⁹ secundū
etatem suam bibebat. p̄cepit
pr ergo iam temulentus ut auferēt⁹
uasa aurea t argentea. que asportauerat
nabuchodonosor pat⁹ eius de templo
quod fuit in ierusalem. ut biberent in eis
rex t optimates eius. uxores q⁹ eius t
cubine eius. Tunc allata sunt uasa
aurea quod asportauerat de templo
quod fuerat in ierusalem. ut biberent in ei
rex t optimates eius. uxores q⁹ t cōcu
bine eius. Bibebant uinum. t laudaba
bant deos suos aureos. t argenteos t eroō.
t ferreos ligneos q⁹ t lapideos. Eadem
hora apparuerunt digiti quasi manus
hominis scribentis ex aduerso in
superfine parietis aule regie. Et rex
aspiciebat articulos manus scribentis.
Tunc regis facies immutata est. t cogita
tiones eius conturbabant eum. t compagi
nes renum eius soluebantur. t genua eius
ad se inuicem collidebantur. Exclama
uit itaq⁹ rex fortiter. ut introducerent
magos chaldeos. t aruspices. Et prolo
quens rex ait sapientib⁹ babilonis. I
Quicumq⁹ legerit scripturam hanc. t
interpretationem eius manifestabit mi
hi. circuibit purpura uestietur. t torquē au
reum habebit in collo. t tertius in regno
meo erit. Tunc ingressi sunt omnes sapien
tes regis. non potuerunt scripturam le
gere. nec interpretationē eius indicare
regi. Unde rex balthasar satis conturbat⁹
est. t uultus illius immutatus est. et optī
mates eius conturbabant. Regina autē
propter que acciderant regi. t optimatib⁹
eius domum conuiuij ingressa est. t prolo
quens ait. Rex in eternum uiue. Ne
te conturbent cogitationes tue. neq⁹ facies
tua immutetur. Est uir in regno tuo. q⁹
spiritum deorum sanctorum in se habet. t in die
bus patris tui. scientia t sapia inuenta est
in eo. Nam rex nabuchodonosor pat⁹
tuus. principem magorum chaldeorum

mentatorum. aruspicum ostendit eis
pr̃ quia tuus ore. quia spūs amplioꝛ
prudentioꝛ. intelligentia atq; interp̃
tatio somniorum. ostensio secretoꝛum.
ac solutio ligatoꝛum inuenta est in eo.
hoc è in daniele cui rex imposuit nomẽ
balthasar. Nunc itaq; daniel incipiet
et interpretationem narrabit. Igitur i
troductus è daniel coram rege. ad quẽ
pr̃fatus rex ait. Tu es daniel de filiis
captiuitatis iude. quem adduxit rex
pater meus. de iuda? Audiui de te quĩ
spūm deoꝛum hẽas. et scia intelligentia
q; ac sapiã amplioꝛes inuente sunt in
te. Et nunc introgressi sunt in conspectu
meo sapientes magi. ut scripturã hanc
legerent. et interpretationẽ eius indica
rent michi. et nequiuerunt sensum ser
monis eius edicere michi. Ego
audiui de te. q; possis obscura interp̃
tari. et ligata dissoluere. Si ergo vales
scripturam legere. et interpretationem
eius indicare michi. purpura vestieris
et toꝛquem auream circa collum tuum
hẽbis. et tertius in regno meo princeps
eris. Ad quem ridens daniel coram
rege ait. Munera tua sint tibi. et dona
domus tue alteri da. Scripturam autẽ
legam tibi rex. et interpretationem eius
ostendam tibi. O rex. deus altissimus
regnum et magnificentiam et honoꝛem
et gloriam dedit nabuchodonoſoꝛ patri tuo
Et propꝛ magnificentiã quam dedit
ei. omnes populi tribus et lingue tremebant
et metuebant eum. Quos uolebat
interficiebat. et quos uolebat percutiebat
et quos uolebat exaltabat. et quos uole
bat humiliabat. Quando autẽ eleuatum
est coꝛ eius. et spūs illius obfirmatus est
ad superbiam. depositus è de solio regni
sui. et gloria eius ablata è. et a filiis hominũ
eiectus è. Sed et coꝛ eius cum bestiis po
situm è. et cum onagris erat habitatio ei.
Fenum quoq; ut bos comedebat. et ro
re celi coꝛpus eius infectum è. donec
cognosceret q; potestatem hẽret altissimus
in regno hominum. et quecumq; uoluerit
exaltabit super illud. Tu quoq; fi
lius eius balthasar non humiliasti coꝛ
tuum. cum scires hec omnia. sed aduersus
dñatoꝛem celi eleuatus es. et uasa domꝰ
eius allata sunt coram te. et tu et optima
tes tui. et uxoꝛes tue et concubine tue. uinũ
bibistis in eis. Deos quoq; argenteos et
aureos et eneos et ferreos. ligneos q; et lapi
deos. qui non uidentur nec audiunt. nec
sentiunt laudasti. Deum autem qui hẽt
flatum tuum in manu sua et omnes ui
as non glificasti. Idcirco ab eo missus
è articulus manus que scripsit hec qđ
exaratum è. Hec è aut scriptura que di
gesta è. Mane. thecel. phares. Et hꝰ
est interpretatio sermonis. Mane nu
merauit deus regnum tuum. et ꝑfecit
illud. Thecel. appensus es in statera. et
inuentus es minus hẽns. Phares. di
uisum è regnum tuum. et datum è medi
et persis. Tunc iubente rege. indutus è
daniel purpura. et circumdata è toꝛque
aurea collo eius. et predicatum è de eo q
hĩet potestatem tertius in regno eius. Eã
dem nocte interfectus è balthasar rex
chaldeus. et darius medus successit in re
gnum. annos natus sexaginta duos.

Placuit dario ꝯstituere super regnum sat
pas. ccc. ut essent in toto regno
suo. et super eos principes a
quoꝝ. ex quibus daniel unus erat. ut sat
pe illi redderent rationem. et rex nõ sustĩ
neret molestiam. Igitur daniel superabat omnes principes et satrapas. quia
spūs dei amplioꝛ erat in eo. Quod rex
cogitabat eum constituere super omne regnum.
Unde principes et satrape querebant occa
sionem ut inuenirent damnum ex latere
regis. Nullamq; causam et suspitionem
reperire potuerunt. eo q; fidelis esset. et o
culpa et suspitio non inuenirentur in eo.
Dixerunt ergo uiri illi. Non inuenie
mus damnum hunc aliquam occasionem. nisi
forte in lege dei sui. Tunc principes et
satrape subrepserunt regi. et sic locuti
sunt. Dari rex in eternum uiue. Consilium
inierunt omnes principes regni tui ma
gistratus et satrape. senatoꝛes et iudices.
ut decretum imperatoꝛium erigat et edẽ
tur omnis qui petierit aliquam petitionem
a quocũq; deo. uel homine usq; ad xxx
dies. nisi a te rex. mittatur in lacum leo
num. Nunc itaq; rex ꝓfirma sententiam.
et scribe decretum. ut nõ immutetur. quod

statuam ē a medis atq; persis. nec prevaricari cuiq; licear. Dono rex darius proposuit edictum r statuit. Q cum ī daniel ꝑsist. i. ostinatam legem. migrasset ē domum suam. r fenestris apertis in cenaculo suo ꝯra ierusalim tribus ꝑcibus flectebat in die genua sua. r adorabat confitebaturq; coram deo suo. sicut r ante facere ꝯsueuerat. Virgines illi curiosius inquirentes. inuenerunt danielē orantem. r obsecrantem deum suum Et accedentes. locuti sunt regi super edicto. Rex nunquid non ostantisti ut omnis homo qui rogaret quicq; de dijs r hominibꝫ usq; ad dies xxx. nisi te rex. mitteretur in lacum leonū? Ad quæ respondens rex ait. Verus ē sermo iuxta decretum medorum atq; persarum. quod prevaricari non licet. Tunc respondentes dixerunt coram rege. Daniel de filijs captiuitatis iude non curauit de lege tua. r de edicto quod ostantisti. sed tribus ꝑcibus per diem orat obsecrationē suā. Quod ubi audisset rex satis contristatus ē. Et pro daniele apposuit cor ut liberaret eum. r usq; ad occasum solis laborabat ut eueniret illi. Viri aut illi intelligentes regem. dixerunt ei. Scito rex. quia rex medorum ē atq; persarum. ut omne decretum quod ostantuerit rex. non liceat immutari. Tunc rex precepit. r adducerunt danielem r miserunt eum in lacum leonum. Dixitq; rex daniel. Deus tuus quem colis sempᵉ liberabit te. Allatusq; ē lapis unus r positus ē super os laci. Quem obsignauit rex anulo suo. r anulo optimatum suorum. ne quid fieret contra danielem. Et abiit rex in domum suam. r dormiuit incenatus. cibiq; non sunt allati coram eo. Insuper r somnus recessit ab eo. Tunc rex primo diluculo consurgens. festinus ad lacum leonum perrexit. Appropinquansq; lacui. daniel uoce lacrimabili inclamauit. r affatus ē eum. Daniel seruꝰ dei uiuēs. deus tuus cui tu seruis semper. putasne ualuit te liberare a leonibꝫ. Et daniel regi respondens ait. Rex in eternum uiue. Deus meus misit angelū suū r exclusit ora leonum. r non nocuerunt michi. quia coram eo iustitia inuenta ē in me. Sed r coram te rex delictum non feci. Tunc rex ualde contristatus gauisus ē super eum. r danielem precepit educi de lacu. Eductusq; ē daniel de lacu. r nulla lesio inuenta ē in eo. quia credidit deo suo. Iubente aut rege adducti sunt uiri illi qui accusauerunt danielem. r illi cum leonum missi sunt. ipi r filij r uxores eorum. Et non peruenerunt ad imum usq; ad pauimentum laci. donec arripuerunt eos leones. r omnia ossa eorum comminuerunt. Tunc rex darius scripsit uniuersis populis. tribubus r linguis habitantibus in uniuersa terra. Pax uobis multiplicetur. Ame ostantium ē decernere. ut in uniuerso imperio meo r regno tremiscant r pauescant deum daniel. Ipe enim ē deus uiuens. r ēnus in secula. r regnum eius non dissipabitur. r potestas eius usq; in eternum. Ipe ē liberator atq; saluator. faciens signa r mirabilia in celo r in terra. qui liberauit danielem de lacu leonum. Igitur daniel perseuerauit usq; ad regnum darij. regnum q; cyri persē

Anno primo Balthasar regis babylonis daniel somnium uidit. Visio aut capitis eius in cubili suo. Et somnium scribens breui sermone ꝓtexuit. summamq; pertransigere ait. Videbam in uisione mea nocte. r ecce quatuor uenti celi pugnabant in mari magno. r quatuor bestie grandes ascendebant de mari diuersę inter se. Prima quasi leæna r alas habebat aquile. Aspiciebam donec alę illius sunt ablate. r sublata est de terra. Et super pedes quasi homo stetit. r cor ei datum ē. Et ecce bestia alia similis urso. in parte steterat r tres ordines erant in ore eius r in dentibus eius. Et sic dicebant ei. Surge comede carnes plurimas. Post hec aspiciebam. r ecce alia quasi pardus. r alas habebat quatuor sup se. r capita quatuor erant in bestia. r potestas data ē ei. Post hec aspiciebam in uisione nocte. r ecce bestia quarta terribilis atq; mirabilis. r fortis nimis. Dentes

PRO FETE

ferreos hẽbat magnos. comedẽs atq; ꝯminuens. ꝛ reliqua pedib⁹ suis ꝯculcans. Dissimilis aut̃ erat ceteis bestijs quas uidẽram ante eam. Et hẽbat cornua decem. Considerabam cornua. ꝛ ecce aliud cornu paruulum oriri de medio eorum: ꝛ tria de cornib⁹ primis euulsa fuisse a facie eius. Et ecce oculi quasi oculi hominis erant in cornu isto. ꝛ os loquens grandia. Aspiciebam donec throni positi sunt: ꝛ antiquus dierum sedit. Vestimentum eius quasi nix candidum. ꝛ capilli capitis eius quasi lana munda. Thronus eius flamme ignis. Rote eius ignis accensus. Fluuius ignis rapidus egrediebatur a facie eius. Milia milium ministrabant ei. ꝛ decies milies centena milia assistebant ei. Iudicium sedit. ꝛ libri aperti sunt. Aspiciebam propter uocem sermonum grandium quos cornu illud loquebatur. Et uidi quoniam interficta esset bestia. ꝛ perisse corpus eius. ꝛ traditum esse ad ꝯburendum igni. Aliarum quoq; bestiarum ablata esset potestas. ꝛ tempora uite constituta essent eis usq; ad tempus ꝛ tempus. Aspiciebam ergo in uisione noctis. ꝛ ecce cum nubib⁹ celi. quasi filius hominis ueniebat. Et usq; ad antiquum dierum peruenit. ꝛ in conspectu eius obtulerunt eum. Et dedit potestatem ꝛ honorem ꝛ regnum. ꝛ omnes populi tribus ꝛ lingue ipi seruient. Potestas eius potestas eterna. que non auferetur. ꝛ regnum eius quod non corrumpetur. Horruit spiritus meus. Ego daniel territus sum in hijs. ꝛ uisiones capitis mei conturbauerunt me. Accessi ad unum de assistentib⁹. ꝛ ueritatem querebam ab eo de omnib⁹ his. Quod dixit mihi. ꝛ interpretationem sermonum. ꝛ docuit me. Hee bestie magne quatuor. quatuor regna sunt. que surgent de terra. Suscipient aut̃ regnum sancti dei altissimi. ꝛ obtinebunt regnum usq; in seculum. ꝛ in seculum seculorum. Post hec uolui diligẽter discere de bestia quarta. que erat dissimilis ualde ab omnib⁹. ꝛ terribilis nimis. Dentes ꝛ ungues eius ferrei. Comedebat ꝛ ꝯminuebat. ꝛ reliqua pedib⁹ suis ꝯculcabat. Et de cornib⁹ x. que hẽbat in capite. ꝛ de alio quod ortum fuerat. anteqũ ceciderant tria cornua. ꝛ de cornu illo quod hẽbat oculos. ꝛ os loquens grandia. ꝛ maius erat ceteris. Aspiciebam ꝛ ecce cornu illud faciebat bellum aduersus scos. ꝛ preualebat eis. donec uenit antiquus dierum. ꝛ iudicium dedit scis excelsi. Et tps aduenit. ꝛ regnum obtinuerunt sci. Et sic ait. Bestia quarta. regnum quartum erit in terra. qd̃ maius erit omnib⁹ regnis. ꝛ deuorabit uniuersam terram. ꝛ conculcabit ꝛ ꝯminuet eam. Decem cornua. x. tpis regni. x. reges erunt. Et alius ꝯsurget post eos. ꝛ ipse potentior erit priorib⁹. ꝛ tres reges humiliabit. Et simones ꝯtra excelsum loquet̃. ꝛ sctos altissimi ꝯteret. ꝛ putabit q; possit mutare tpa ꝛ leges. Et tradentur in manu eius usq; ad tempus ꝛ tpa. ꝛ dimidium tpis. Et iudicium sedebit. ut auferatur potestas. ꝛ conteratur ꝛ disperdatur usq; in finem. regnum aut̃ ꝛ potestas. ꝛ magnitudo regni. que sub toto celo. ꝛ detur populo sctorum altissimi. cuius regnum regnum sempiternum. ꝛ omnes reges seruient ei. ꝛ obedient. Huc usq; finis uerbi. Ego daniel. multum cogitationib⁹ meis conturbabar. ꝛ facies mea mutata. in me. Verbum aut̃ in corde meo conseruaui.

VIII

In anno tercio regni balthasar regis. uisio apparuit mihi. Ego daniel. post id quod uidi primum in principio. uidi in uisione mea. cum eem in susis castro. qd̃ est in elam regione. Vidi aut̃ in uisione. ꝛ ego eram super portam ulai. ꝛ eleuaui oculos meos. ꝛ uidi. Et ecce aries unus stabat ante paludem. habens cornua excelsa. ꝛ unum excelsius altero. atq; succrescens. Postea uidi arietem cornibus uentilantem ad occidentem. ꝛ ad aquilonem. ꝛ ad meridiem. ꝛ omnes bestie non poterant resistere ei. nec liberare de manibus eius. Feciq; sm uoluntatem suam. ꝛ magnificatus est. Et ego intelligebam. Ecce aut̃ hircus caprarum ueniebat ab occidente. super faciem totius terre. ꝛ non tangebat terram. Porro hircus habebat cornu insigne inter oculos suos. ꝛ uenit usq; ad arietem illum cornutum quem uideram stantem ante portam. ꝛ cucurrit ad eum in impetu fortitudinis sue. Cumq;

DANIEL

appropinquasset prope ariete. et omnium
duo cornua eius. et non poterat aries re
sistere ei. Cumq; misisset eum in terra.
calcauit et nemo quibat liberare arietē
de manu eius. Hircus aut caprarum.
magnus fuit ē nimis. Cumq; creuis
set. fractum ē cornu magnum. et orta sunt
cornua cornua subter illud. per quatuor
uentos celi. De uno autē ex eis. egressus
ē cornu unum modicum. et factum ē gran
de contra meridiem. et contra orientē et contra
fortitudinem. Et magnificatum ē usq;
ad fortitudinē celi. et deiecit de fortitu
dine. et de stellis. et calcauit eas. Et usq;
ad principem fortitudinis magnificatus
ē. et ab eo tulit iuge sacrificium. et deiecit
locum sanctificationis eius. Hostia autē
data ē contra iuge sacrificium. propter pecca.
Et proiecerunt ueritatis in terra. et fece
et prosperabitur. Et audiui unum de sanc
tis loquentem. Et dixit unus sanctus alteri.
nescio cui loquens. Usq; quo uisio. et iu
ge sacrificium et peccatum desolationis
que facta ē. et sanctuarium et fortitudo calca
bitur. Et dixit ei. Usq; ad uesperam et
mane dies mille trecenti. et mundabitur
sanctuarium. Factum ē autē cum uiderē ego
daniel uisionem. et quererē intelligentiā.
ecce stetit contra aspectum meum quasi species
uiri. Et audiui uocem uiri inter ulai.
et clamauit et ait. Gabriel fac intelligere
istum uisionem. et uenit et stetit iuxta ubi
ego stabam. Cumq; uenisset. pauefactus
corui in faciem meam. Et dixit ad me. Ani
intelligere fili hominis. quia in tempore finis
oportebit uisio. Cumq; loqueretur ad
me. obstupui pronus in terram. Et
tetigit me. et stare fecit me in gradu meo.
Dixitq; mihi. Ecce ostendam tibi quæ
futura sunt in nouissimo maledictionis
quia adhuc tempus finem habet. Aries quem
uidisti habens cornua. rex medorum et aspe
rarum. Porro hircus caprarum rex
grecorum ē. Et cornu grande quod erat
inter oculos eius. ipse ē rex primus. Con
tra autē fracto illo surrexerunt quatuor. pro
eo. quatuor reges de gente eius consurget.
sed non in fortitudine eius. Et post regnum
eorum. cum creuerint iniquitates. con
surget rex impudens facie. et intelligens
propositiones. Et roborabitur fortitu

do eius. sed non in uiribus suis. Et supra
quam credi potest uniuersa uastabit. et pro
sperabitur et faciet. Et interficiet robu
stos. et populum sanctorum secundum uoluntatem
suam. et dirigetur dolus in manu eius.
Et cor suum magnificabit. et in copia
rerum omnium occidet plurimos. et contra
principem principum consurget. et sine ma
manu conteretur. Et uisio uespere et ma
ne que dicta ē uera ē. Tu ergo signa ui
sionem. quia post dies multos erit. Et
ego daniel langui et egrotaui per dies.
Cumq; surrexissem faciebam opera re
gis. et stupebam ad uisionem. et non erat
qui interpretaretur.

Anno primo regni

In anno primo regni Baltasar de semine medorum.
qui imperauit super regnum
chaldeorum. Anno uno regni
eius ego daniel intellexi in libris nume
rum annorum. de quo factus ē sermo dñi
ad ieremiam prophetam. ut impleerentur
desolationis ierusalem. lxx. anni. Et posui
faciem meam ad dominum deum. ro
gare et deprecarem ieiunio sacco et cine.
Et oraui dominum deum meum. et con
fessus sum et dixi. Obsecro domine
deus magne et terribilis. custodiens
pactum et misericordiam diligentibus te. et custo
dientibus mandata tua. peccauimus iniqui
tatem fecimus. impie egimus. et recessi
mus et declinauimus a mandatis tuis
ac iudiciis. Non obediuimus seruis tuis
prophetis tuis. qui locuti sunt in nomi
ne tuo. regibus nostris principibus nostris pa
tribus nostris. omnique populo terre. Tibi domi
ne iustitia. nobis autē confusio faciei. sicut
est hodie uiro iuda. habitatoribus ierusalem. et
omni isrl. his qui prope sunt. et his qui
procul in uniuersis terris. ad quas ei
ecisti eos. propter iniquitates eorum in
quibus peccauerunt in te domine. Nobis
autē confusio faciei regibus nostris. principi
bus nostris et patribus nostris qui peccauerunt.
Tibi autē domino deo nostro. misericordia et pro
pitiatio. Quia recessimus a te. et non
audiuimus uocem domini dei nostri. ut
ambularemus in lege eius. quam pro
posuit nobis per seruos suos prophetas.
Et omnis isrl. preuaricati sunt legem
tuam. et declinauerunt ne audirent uo

ceim tuam. Et sibilauit sup̃ nos male
dicto 7 detestatio que scripta ẽ in libro
moysi serui dei. quia peccauimus ei. 7
statuit sermones suos quos locutus est
sup̃ nos. 7 sup̃ principes nr̃os. qui iu
dicauerunt nos. ut sup̃ induceret in
nos magnum malum. quale nunq̃ fa
ctum sub omni celo. sm q̃ factum ẽ in ierlm.
sicut scriptum ẽ in lege moysi. Omne
malum hoc uenit sup̃ nos. 7 non ro
gauimus faciem tuam dñe deus nr.
ut reuerteremur ab iniquitatibus nr̃is.
7 cogitaremus ueritatem tuam. Et ui
gilauit dominus sup̃ malitiam. 7 ad
duxit eam sup̃ nos. Iustus dominus
deus nr̃ in omnibus operibus suis que fe
cit. Non enim audiuimus uocem eius.
Et nunc domine deus nr̃. qui eduxisti
populum tuum de terra egypti in manu
forti. 7 fecisti tibi nomen sm diem hanc.
peccauimus iniquitatẽ fecimus domi
ne omnẽ iustitiam tuam. Auertatur ob
secro ira tua. 7 furor tuus a ciuitate tua
ierlm. 7 a monte scō tuo. Propter enim
peccata nra. 7 iniquitates patrum nrorum
ierlm. 7 populus tuus in obprobrium
sunt omnibus per circuitum nrum. Nunc
ergo exaudi domine deus nr̃ oronem
serui tui. 7 preces eius. 7 ostende faciem tuã
sup̃ sanctuarium tuum quod desertum ẽ.
Propter te metipm inclina domine deus
meus aurem tuam. 7 audi. Aperi oculos
tuos 7 uide desolationẽ nr̃am. 7 ciuitatẽ
sup̃ quam inuocatum ẽ nomen tuum.
Neq; enim in iustificationibus nr̃is prosti
nimus preces ante faciem tuam. sed in
miserationibus tuis multas. Exaudi dñe.
placare domine. attende 7 fac. Ne mo
reris propter te metipm deus meus. quia
nomen tuum inuocatum ẽ sup̃ ciuita
tem. 7 sup̃ populum tuum. Quis adhuc
loquente me 7 orante. 7 confitente peccata mea 7
peccata populi mei isrl. ut prosternerem
preces meas in conspectu dei mei. pro mon
te scō dei mei. adhuc me loquente in
oratione. ecce uir gabriel. quem uiderã
in uisione a principio cito uolans tetigit me in tpore sacrificii uespertini. 7 do
cuit me 7 locutus ẽ mihi. dixitq;. Da
niel. nunc ego egressus sum ut docerẽ
te. 7 intelligeres ab exordio precũ tuar.
egressus ẽ sermo. Ego autẽ uenio ut indi
cem tibi. quia uir desideriorũ es. Tu
aut animaduerte sermonem. 7 intellige ui
sionem. Septuaginta ebdomades abbre
uiate sunt sup̃ populum tuum. 7 sup̃
ciuitatem sanctam tuam. ut consumetur preuaricatio 7
finem accipiat peccatum. 7 deleatur iniqui
tas. 7 adducatur iustitia sempiterna. 7 im
pleatur uisio 7 prophetia. 7 ungatur sanc
tus sanctorum. Scito ergo 7 animaduerte. Ab exi
tu sermonis. ut iterum edificetur ierlm
usq; ad xp̃m ducem. ebdomades vii. 7
ebdomades lxii. erunt. 7 rursum edifi
cabitur platea 7 murus in angustia temporum.
Et post ebdomades lxii occidetur xp̃us.
7 non erit eius populus. qui eum negan
tes est. Et ciuitatem 7 sanctuarium dissi
pabit populus. cum duce uenturo. Et
finis eius uastitas. 7 post finem belli. 7
statuta desolatio. Confirmabit autem
pactum multis. ebdomadas una. Et in
dimidio ebdomadis. deficiet hostia et
sacrificium. 7 in templo erit abhominatio
desolationis. 7 usq; ad consummationem 7
finem perseuerabit desolatio.

In anno tertio cyri regis per
sarum. uerbum reuelatum est
danielis cognomento baltassar.
Et uerbum uerum 7 fortitu
do magna. Intellexitq; sermonem. Intel
ligentia est enim opus in uisione. In die
bus illis. ego daniel lugebam trium ebdo
madarum dierum. Panem desiderabilem
non comedi. 7 caro 7 uinum non introie
runt in os meum. sed nec unguento unctus
sum. donec complerentur trium ebdoma
darum dies. Die autem uicesima quarta
mensis primi eram iuxta fluuium magnũ
qui est tigris. Et leuaui oculos meos 7
uidi. et ecce uir unus uestitus lineis. 7
renes eius accincti auro obrizo. 7 corpus
eius quasi crisolitus. 7 facies eius uelut
species fulguris. 7 oculi eius ut lampas ar
dens. 7 brachia eius. 7 que deorsum usq;
ad pedes. quasi species eris candentis. 7 uox
sermonum eius ut uox multitudinis. Vi
di aut ego daniel solus uisionem. Por
ro uiri qui erant mecum non uiderunt.
sed terror nimius ruit sup̃ eos. 7 fugerũt
in abscondituum. Ego autem relictus solus
uidi uisionem grandem hanc. Et non

remansit in me fortitudo. & species mea immutata est in me. & nequaquam nec habui quicquam virium. Et audivi vocem sermonis ejus. & audiens jacebam pronus in terram meam. vultusque meus herebat terre. Et ecce manus tetigit me. & erexit me super genua mea. & super articulos manuum mearum. Et dixit ad me. Daniel vir desideriorum. intelligi verba que ego loquor ad te. & sta in gradu tuo. Nunc enim ad te missus sum. Cumque diceret michi sermonem istum. steti tremens. Et ait ad me. Noli metuere Daniel. quia ex die primo quo posuisti cor tuum ad intelligendum. ut te affligeres in conspectu dei tui. exaudita sunt verba tua. & ego veni propter sermones tuos. Princeps autem regni persarum. restitit michi xxi uno die. Et ecce michael unus de principibus primis venit in adjutorium mihi. & ego remansi ibi juxta regem persarum. Venio autem ut docerem te. que ventura sint populo tuo in novissimis diebus. quoniam adhuc visio in dies. Cumque loqueretur michi hujusce modi verbis. dejecti vultum meum ad terram & tacui. Et ecce quasi similitudo filii hominis tetigit labia mea. Et aperiens os meum locutus sum. & dixi ad eum qui stabat coram me. Domine mi in visione tua dissolute sunt compages mee. & nichil in me remansit virium. Et quomodo potest servus domini mei loqui cum domino meo. cum nichil in me remanserit virium. sed & halitus meus intercluditur. Rursum ergo tetigit me quasi visio hominis. & confortavit me. & dixit. Noli timere vir desideriorum. pax tibi. Confortare et esto robustus. Cumque loqueretur mecum. convalui & dixi. Loquere domine mi qui confortasti me. Et ait. Numquid scis quare venerim ad te. Et nunc revertar ut prelier adversus principem persarum. Cum enim egrederer. apparuit princeps grecorum veniens. Verumtamen annuntiabo tibi quod expressum est in scriptura veritatis. Et nemo est adjutor meus in omnibus his nisi michael princeps vester.

XII

Ego autem ab anno primo darii medi stabam ut confortarem & roborarem eum. Et nunc veritatem annuntiabo tibi. Ecce adhuc tres reges stabunt in persida. & quartus ditabitur opibus nimis super omnes. Et cum invaluerit divitiis suis. excitabit omnes adversum regnum grecie. Surget vero rex fortis. & dominabitur potestate multa. & faciet quod placuerit ei. Et statim ut steterit. conteretur regnum ejus. & dividetur in quatuor ventos celi. sed non in posteros ejus. nec secundum potentiam illius qui dominatus est. Lacerabitur enim regnum ejus etiam in extraneos. exceptis his. Et confortabitur rex austri. & de principibus ejus prevalebit super eum. & dominabitur ditione. Multa enim dominatio illius. & post finem annorum federabitur. Filiaque regis austri. veniet ad regem aquilonis facere amicitiam. Et non obtinebit fortitudinem brachii. nec stabit semen ejus. Et tradetur ipsa & qui adduxerunt eam adolescentes ejus. & qui confortabant eam in temporibus. Et stabit de germine radicum ejus plantatio. Et veniet cum exercitu. & ingredietur provinciam regis aquilonis. & abutetur eis. & obtinebit insuper. & deos eorum et sculptilia. vasa quoque preciosa argenti & auri captiva ducet in egyptum. ipse per annos aliquot stabit adversus regem aquilonis. Et intrabit in regnum regis austri. & revertetur ad terram suam. Filii autem ejus provocabuntur. & congregabunt multitudinem exercituum plurimorum. Et veniens properans. & inundans. Et revertetur. & excitabitur. & congredietur cum robore ejus. Et provocatus rex austri. egredietur. & pugnabit adversus regem aquilonis. & preparabit multitudinem ingentem. Et dabitur multitudo in manu ejus. & capiet multitudinem. & exaltabitur cor ejus. & deicet multa milia. sed non prevalebit. Convertetur enim rex aquilonis. & preparabit multitudinem multo majorem quam prius. Et in fine temporum annorum quorundam veniet properans cum exercitu magno. & opibus nimis. Et in temporibus illis multi consurgent adversus regem austri. Filii quoque prevaricatores populi tui extollentur ut impleant visionem & corruent. Et veniet rex aquilonis. & congregabit aggerem & capiet urbes munitissimas. & brachia austri non sustinebunt. Et consurgent electi ejus ad resistendum. & non erit

fortitudo. Et faciet uoluntatem suam: et
uirtus placitum suum: et non erit qui stet
contra faciem eius. et stabit in terra inclita.
et consumetur in manu eius. Et ponet
faciem suam ut ueniat ad tenendum
uniuersum regnum eius: et recta faci
et cum eo. Et filiam feminarum dabit
ei ut euertat illum. et non stabit nec il
lius erit. Et ponet faciem suam ad in
sulas et capiet multas. et cessare faciet a
principem obprobrii sui. et obprobrium
eius auertet in eum. Et auertet fa
ciem suam ad impetum terre. et impinget
et corruet. et non inuenietur. Et stabit
in loco eius uilissimus et indignus de
core regio. et in paucis diebus conteretur. et
non in furore nec in prelio. Et stabit
in loco eius despectus. et non tribuent
ei honorem regis. Et ueniet clam. et ob
tinebit regnum in fraudulentia. et bra
chia pugnantis expugnabuntur a fa
cie eius. et conterentur. insuper et dux foederis
Et post amicitias cum eo faciet dolum.
et ascendet et superabit in modico populo.
et ditissimos et urbes ingredietur
et faciet que non fecerunt patres eius. et pa
tres patrum eius. Rapinas et predam. et
diuitias eorum dissipabit. et contra firmis
simas cogitationes inibit. et hoc usque ad
tempus. Et excitabitur fortitudo eius et cor
eius aduersus regem austri in exercitu
magno. Et rex austri prouocabitur ad
bellum multus auxilio et fortibus ni
mis. et non stabunt. quia ineuntur ad
uersus eum consilia. Et comedentes pa
nem eius conterent illum. et exercitus
eius opprimetur. et cadent interfecti ex
plurimi. Duorum quoque regum cor
erit ut malefaciant. Et ad mensam unam
mendacium loquentur. et non proficient.
quia adhuc finis in alium tempus. Et re
uertetur in terram suam cum opibus
multis. et cor eius aduersum testamentum
sanctum. et faciet et reuertetur in terram suam.
Statuto tempore reuertetur et ueniet ad
austrum. et non erit prior simile nouis
simo. Et uenient super eum trieres et
romani. et percutietur. Et reuertetur
et indignabitur contra testamentum sanctum
et faciet. Reuertetur quoque et cogitabit ad
uersus eos qui dereliquerunt testa
mentum

sanctum. Et brachia ex eo stabunt. et
polluent sanctuarium fortitudinis. et au
ferent iuge sacrificium. et dabunt ab
hominationem in desolationem. Et impie
in testamentum simulabit fraudulenter.
populus autem sciens deum suum. obti
nebit et faciet. Et docti in populo docebit
plurimos. et ruent in gladio et in flamma. et
captiuitate et in rapinam dierum. Cum
corruerint subleuabuntur auxilio paruulo.
et applicabuntur eis plurimi fraudulenter.
Et de eruditis ruent ut conflentur et elu
gantur. et dealbentur usque ad tempus pre
finitum. quia adhuc aliud tempus erit.
Et faciet iuxta uoluntatem suam rex. et
eleuabitur et magnificabitur aduersus
omnem deum. et aduersum deum deorum
loquetur magnifica. et dirigetur donec
impleatur indignatio. perficitur enim
difficinato. Et deum patrum suorum non
reputabit. et erit in concupiscentia femi
narum. nec quemquam deorum cognoscet. quia ad
uersus uniuersa magnificabitur. Deum autem
honorabit in loco suo uenerabitur. et deum
quem ignorauerunt patres eius colet auro
et argento et lapide pretioso rebusque pulcris.
Et faciet ut muniat honorabit cum deo a
lieno quem cognouit. Et multiplicabit
gloriam. et dabit eis potestatem in multis. et
terram diuidet gratuito. Et in tempore pre
finito preliabitur aduersus eum rex au
stri. et quasi tempestas ueniet contra illum
rex aquilonis. in curribus et equitibus et in
classe magna. Et ingredietur terras et
conteret et pertransiet. et mouebit in eam
gloriosam. et multe corruent. Hec autem sole
saluabuntur de manu eius. edom et
moab. et principium filiorum ammon.
Et mittet manum suam in terras. et ter
egipti non effugiet. Et dominabitur the
saurorum auri et argenti. et omnibus pre
tiosis egipti. Per libiam quoque et ethiopi
am transibit. Et fama turbabit eum
ab oriente et ab aquilone. et ueniet in
multitudine magna. ut conterat et in
terficiat plurimos. Et figet tabernacu
lum apadno inter maria super montem sanc
tum et excelsum. Et ueniet usque ad summitatem
eius. et nemo auxiliabitur ei.

CAPVT XII

In tempore autem illo consurget mi
chael princeps magnus. qui

stat pro filiis populi tui. Et uenient tps
quale non fuit ab eo ex quo gentes cē
ceperunt. usq; ad tpus illud. Et in tpe
illo saluabitur populus tuus. omnis
qui inuentus fuerit in libro. et multi de
bis qui dormiunt in terre pulueris exgi
labunt. alii in uitam eternam. alii in ob
probrium ut uideant semper. Qui au
tem docti fuerint fulgebunt quasi splendo
ris firmamēti. et qui ad iustitiam erudiunt
multos. quasi stelle in perpetuas eter
nitates. Tu aut daniel. claude sermones
et signa libruꝫ. usq; ad tpus statutum.
Pertransibunt plurimi. et multiplex erit
scia. Et uidi ego daniel. et ecce alii
duo alii stabant. unus hinc super ri
pam fluminis. et alius inde ex altera ri
pa fluminis. Et dixi uiro qui indutus
erat lineis. qui stabat supra aquas flu
minis. Usq; quo finis horum mirabili
um? Et audiui uirum qui indutus erat
lineis. qui stabat supra aquas fluminis.
cum eleuasset dexteram et sinistram suas
in celum. et iurasset per uiuentē in eternuꝫ.
quia in tpus et tpora et dimidium tpus.
Et cum completa fuerit dispersio manus
populi sci complebuntur uniuersa hec. Et
ego audiui et non intellexi. Et dixi. Do
mine mi quid erit post hec? Et ait. Va
de daniel quia clausi sunt signanturq; sermo
nes. usq; ad tempus prefinitum. Eligē
tur et dealbabuntur. et quasi ignis proba
buntur multi. et impie agent impii. Nec
intelligent omnes impii. Docti uero in
telligent. Et a tpe cum ablatum fuerit
iugē sacrificium. et posita fuerit abhoiatio
in desolationem. dies mille ducenti no
naginta. Beatus qui expectat. et peruenerit
ad dies mille. trecentos xxxv. Tu aut
daniel uade usq; ad prefinitum et requi
esces. et stabis in sorte tua in fine dierum.

Hucusq; daniele in hebreo uolumine
legimus. cetera que sequuntur usq; ad fi
nem libri de theodotionis editione trāsla
tata sunt.

Erat uir habitans in babilone. et nomē
eius ioachim. Et accepit uxorem nomine susannam
filiam helchie. pulchram nimis. et timē
tem deum. Parentes enim illius cū essent
iusti. erudierunt filiam suam sm leges
moysi. Erat aut ioachim diues ualde.
et erat ei pomerium uicinum domui sue.
Et ad ipm confluebant iudei. eo q; esset
honorabilior omnium. Et assumpti sunt duo
seniores iudices in anno illo. de quibus lo
cutus est dominus. quia egressa est iniqui
tas de babylone a senibus iudicibus qui
uidebantur regere populum. Isti frequē
tabant domum ioachim. et ueniebant
ad eos omnes qui habebant iudicia. Cū
aut populus reuertisset post meridiem
ingrediebatur susanna. et deambulabat i
n pomerio uiri sui. Et uidebant eam
seniores condie ingredientē. et deambulā
tem. et exarserunt in cupiscentia eius.
Et euerterunt sensum suum. et declinā
uerunt oculos suos. ut non uiderent
celum. neq; recordarentur iudiciorum iu
storum. Et erant ambo uulnerati in
amore ipius. nec indicauerunt sibi ui
cissim dolorem suum. Erubescebat enim
indicare sibi cupiscentia suam. uolen
tes coire cum ea. Et obseruabant co
die sollicitius uidere eam. Dixerq; alter
ad alterum. Eamus domū. quia prandij
hora est. Et egressi recesserunt a se. Cumq;
reuertissent. uenerunt in unum. Et in
terrogantes ab inuicē causam. confessi sunt cō
cupiscentiam suam. Et tunc in cōmuni statue
runt tpus. qū eam possent inuenire
solam. Erat autē cum obseruaret die
aptum. ingressa est aliquanto sicut here.
et unus comes. cum duabus solis pu
ellis. uoluitq; lauari in pomerio. Estu
quippe erat. Et non erat ibi quisq; preter
duos senes absconditos contemplantes e
am. Dixit ergo puellis. Afferte michi
oleum et unguenta. et hostia pomerij. ut
claudite ut lauer. Et fecerunt sicut pre
ceperat. Clauserunt hostia pomerij.
et egressē sunt per posticum. ut afferrēt
que iusserat. Nesciebantq; seniores intus
esse absconditos. Cum aut egressē essent
puelle. surrexerunt duo senes et accur
rerunt ad eam. et dixerunt. Ecce hostia
pomerij clausa sunt. et nemo nos uidet.
et cupiscentia tui sumus. Quā ob rem
assentire nobis. et commisce nobiscum.
Q; si nolueris. dicemus testimonium
contra te. q; fuerit tecum iuuenis. et ob
hanc causam emiseris puellas a te. Ingre

muit ſuſanna. ꝛait. Angustie michi ſunt undiqꝫ. Si enim hec egerit mors michi ē. ſi aut̄ non egerit. non effugiam manus uīas. Sꝫ melius ē michi absqꝫ opere incidere in manus uīas q̄ꝫ peccare in ꝯſpectu dñi. Et exclamauit uoce magna ſuſanna. Exclamauerunt aut̄ ſenes aduersus ea. Et cucurrit unus ꝛaperuit ostium pomerij. Cum aut̄ audiſſent clamorem in pomerio famuli domus. irruerunt p poſticum. ut uiderent quidnam eſſet. Poſtq aut̄ ſenes locuti ſunt. erubuerūt ſui uelexīter. quia nunq dictus fuāt ſermo huiuſcemodi de ſuſanna. Et fuit ē dies crastina. Cumq uenſſ ppli ad uirum eius ioachim. uenerunt et duo presbiteri plem iniqua cogitatōe aduersus ſuſannam. ut interficerent eam. Et dixerunt coram populo. Mittite ad ſuſannā filiam helchie. uxorē ioachim. Et ſtatim miſerunt. Et uenit cum parentib ꝛ filijs. ꝛ uniuersis cognatis ſuis. Erat aut̄ ſuſanna erat delicta nimis. ꝛ pulchra facie. Ac iniqui illi iuſſerunt ut diſcoperiretur. erat enim cooperta. ut uel ſic ſaturarentur decore eius. Flebant igitur ſui. ꝛ omnes qui nouerant eam. Conſurgentes aut̄ duo presbiteri in medio populi. poſuerūt manus ſuper caput eius. Que flens ſuſpexit ad celum. Erat enim cor eius fiduciam hēns in domino. Et dixerūt presbiteri. Cum deambularemus in pomerio ſoli. ingreſſa ē hec cum duabus puellis. ꝛ clauſit oſtia pomerij. ꝛ dimiſit puellas. Venitq ad eam adoleſcēs. qui erat abſconditus. ꝛ cubuit cum ea. Porro nos cum ēemus in angulo pomerij uidentes iniquitatē eius. cucurrimus ad eos. ꝛ uidimus eos pariter cōmiſceri. Et illum quidem nequiuimus ꝓhendere. quia fortior nobis erat. ꝛ aperiens oſtium exiluit. Hanc aut̄ cum apprehendiſſemus. interrogauimus quis nam eſſet adoleſcens. ꝛ noluit indicare nobis. huiꝰ rei teſtes ſumus. Credidit eis multitudo quaſi ſenoribꝫ populi ꝛ iudicibꝫ. ꝛ damnauerunt eam ad mortē. Exclamauit aut̄ uoce magna ſuſanna. ꝛ dixit. Deus eterne qui abſconditor es cog

tor. qui noſti omnia anteq̄ fiant. tu ſcis quōniam me falſum tulerunt teſtimonium. Et ecce morior cum nichil horum fecerim. que iſti malitioſe ꝛpoſuerunt aduersum me. Exaudiuit aut̄ dominus uocem eius. Cumq ducēt ad mortem: ſuſcitauit dominus ſpm ſanctum puerī cuiusdam iunioris cuius nomen daniel. Et exclamauit uoce magna. Mundus ego ſum a ſanguine huius. Et conuerſus omnis populus ad eum dixit. Quis ē ſermo iſte quem locutus es? Qui cum ſtaret in medio eorum. ait. Sicine fatui filij iſrl̄ non iudicantes. nec quod uerum ē cognoſcentes. condemnaſtis filiam iſrl̄. Reuertimini ad iudicium. quia falſum teſtimonium locuti ſunt ad uos eam. Reuerſus ē ergo populus ad feſtinatiōe. Et dixerunt ei ſenes. Veni ꝛ ſede in medio nr̄um. ꝛ indica nobis. quia tibi dedit deus honorē ſenectutis. Et dixit ad eos daniel. Separate illos ab inuicem procul. ꝛ diiudicabo eos. Cum ergo diuiſi eſſent alter ab altero. uocauit unum ex eis ꝛ dixit ad eum. Inueterate dierum malorum. nunc uenerunt peccata tua que operabaris prius. iudicans iudicia iniuſta. innocentes opprimens. ꝛ dimittens noxios. dicente domino. Innocentem ꝛ iuſtum non interficies. Nunc g̈ ſi uidiſti eam. dic ſub q̄ arbore uideris eos colloquentes ſibi. Qui ait. Sub ſchino. Dixit aut̄ daniel. Recte mentitus es in caput tuum. Ecce enim angelus domini acceptā ſententiam ab eo. ſcindet te medium. Et amoto eo iuſſit uenire alium. ꝛ dixit ei. Semen chanaā ꝛ non iuda. ſpes decepit te. ꝛ cōcupiſcentia ſubuertit cor tuum. Sic facitebatis filiabꝰ iſrl̄. ꝛ ille timentes loquebantur uobis. Sꝫ non filia iuda ſuſtinuit iniquitatē uram. Nunc ergo dic michi ſub qua arbore uideris eos loquentes ſibi. Qui ait ſub primo. Diē aut̄ ei daniel. Recte mentitus es ꝛ tu in caput tuum. Manet enī angelus dñi gladium hēns. ut ſecet te medium ꝛ interficiat eos. Exclamauit itaq omis populus. uoce magna. ꝛ benedixerunt deo omnī qui ſaluat ſperantes in ſe. Et aſſurrexerunt aduersus duos presbiteros

cinceat eum cos daniel. ex ore suo falsum dixisse testimoniu. Precepitq; eis sicut male egerant ad ueritatis priorem mam. ut facerent secundum legē moysi 7 interfecerunt eos. Et saluatus ē sanguis in ortus die illo. Delebus aut 7 uxō eius laudauerunt deum pro filia sua 7 susanna 7 ioachim marito eius. 7 cognatis omnib; quia non ēet inuenta in ea res turpis. Daniel aut fct9 ē magnus in ospectu populi: a die illa 7 deinceps. Et erat astiages appositus ē ad patres suos. 7 suscepit cyrus perses regnū eius. Erat aut daniel comes regis. 7 honoratus super omnes amicos eius.

XIIII

Erat quoq; draco draconis nomine bel. apud babylonios. Et unpendebat ei in eo die dies singulos summe arabice xij. 7 oues xl. unusq; amphore vj. Rex quoq; colebat eum. 7 ibat per singulos dies adorare eum. Sed deus daniel adorabat deum suum. Dixitq; ei rex. Quare non adoras bel? Quia ydolum non ē manu fcm: s uiuentem deum qui creauit celum 7 terram. 7 hēt potestatem omnis carnis. Et dixit ad eum rex. Nonne tibi uidetur bel ē uiuens deus. An non uides quanta comedat 7 bibat cotidie? Et ait daniel arridens. Ne erres rex. iste enim intrinsecus luteus ē. 7 foris ereus. nec comedit aliquando. Et iratus rex uocauit sacerdotes suos. 7 ait eis. Nisi dixeritis mihi. quis ē hic qui comedat impensas has. 7 morietur. Si aut ostenderitis quia bel comedat hec. morietur daniel. q; blasphemauit bel. Et dixit daniel ad regē. Fiat sm uerbum tuum. Erant aut sacerdotes bel. lxx. exceptis uxoribus 7 paruulis 7 filiis. Et uenit cum rege daniel in templum bel. Et dixerunt sacerdotes bel. Ecce nos egrediemur foras. 7 tu rex pone escas. 7 uinum misce 7 claude ostium. 7 signa anulo tuo. Et cum ingressus fueris mane. nisi inuenis omnia comesta abel. morte moriemur. uel daniel qui mentitus ē nobis. Contemnebant aut. q; fecerat sub mensa abscondita intro

tum. 7 per illud ingrediebantur semper 7 uescebantur ea. Cum ē igitur posita egressi sunt illi. 7 rex posuit cibos abel. precepit daniel puero suo. 7 attulerunt cinerem 7 cribrauit per totum templum coram rege. Et egressi clauserunt ostium. 7 signauerunt anulo regis abierunt. Sacerdotes aut ingressi sunt nocte. more suo cum uxoribus suis. 7 filiis eorum. 7 comederunt omnia. et biberunt. Et surrexit aut rex primo diluculo. 7 daniel cum eo. Et ait rex. Salua ne sint signa daniel. Quib; respondit. Salua rex. Et statim q; cum aperuissent ostium. intuitus rex mensam exclamauit uoce magna. Magnus es bel. 7 non ē apud te dolus ullus. Et risit daniel. 7 tenuit regem ne ingredi retro uinum. 7 dixit. Ecce pauimentum adtendite cuius uestigia sunt hec? Et dixit rex. Uideo uestigia uiri et mulierum 7 infantium. Et iratus est rex. Tunc apprehensos sacerdotes et uxores 7 filios eorum. 7 ostenderunt ei abscondita ostiola per que ingrediebantur. 7 deuorabant que erant super mensam. Occidit ergo illos rex. 7 tradidit bel in potestatem daniel. Qui subuertit eum. 7 templum eius. Et erat draco magnus in loco illo. 7 colebant eū babilonij. Et dixit rex daniel. Ecce non potes dicere. q; non sit deus uiuens. Adora ergo eum. Dixitq; daniel. Dominum meum adorabo. ipse ē deus uiuens. Tu aut rex. da mihi potestatem. 7 occidam draconem absq; gladio 7 fuste. Et ait rex. Do tibi. Sumsit ergo daniel picem 7 adipem 7 pilos 7 coxit pariter. fecitq; massas. 7 edit in os draconis. 7 dissipatus ē draco. et dixit. Ecce quem colebatis. Quod cū audissent babilonij indignati sunt uehementer. 7 aduersus regem dixerunt. Iudeus factus ē rex. bel destruxit draconem interfecit. 7 sacerdotes eius occidit. Et dixerunt cum uenissent ad regem. Trade nobis daniel. aliquin interficiemus te. 7 domum tuā. Uidit ergo rex q; urgerent eum uehementer. 7 necessitate compulsus tradidit eis danielem. Qui missum eum i

lacum leonum. Et eram tibi ser dicebo. ſpono in lacu eum leonesvq. tuba
mecis cor die tuo corpora tonecue.
tunc non dabunt sunt eis. ut deuora
rent danielem. Et tar aut abacuch
propheta in iudea. rupe coxit arpulme
tum. tmanicauit pane in ulneolo. t
ibat in campum. ut ferret messoribs
Et ecce angelus domini ad abacuc.
Ser prandium quod hes in babylone
danieli. qui est in lacu leonum. Et di
xit abacuch. Dne babylonem nō
memini. tlacum non uido. Et apprehendit
eum angelus domini in uertice eius
tportauit eum capillo capitis sui. po
suitq; eum in babylone super lacum.
in impetu spus sui. Et clamauit aba
cuch dicens. Daniel serue dei. tolle pā
dum quod misit tibi deus. Et ait da
niel. Recordatus es mei domine deus
non derelinquis diligentes te. Surgensq; daniel comedit. spūs aūt
domini restituit habacuch extemplo in
loco suo. Venit autem rex die septima. ut
lugeret danielem. Et uenit ad lacum
tvidit speluncam. ecce daniel sedens in me
dio leonum. Et exclamauit uoce ma
gna dicens. Magnus es dne deus
danielis. Et extrahens eum de lacu. spō
sum illos qui pcinomis eius cā fuerant
uoluit mitti in lacum. Et deuorati sunt
in momento coram eo. Explicit daniel
.pphā. Incipit prologus in librum xii
prophar

Quoniā oīno
ē. xii. pphar
apud hebre
os qui extra
ordinem. t
Vnde fit

lebrei animant. Et quia longum est
nunc deomnibs dicere. hoc tantū uos
opanla reuistochium admonitos sci
re uolo. unum librum ee xii prophar
tosee sincronon. ysaie. malachiā uero
aggei. tzachariē fuisse tpibs. in quib
aut tpus non prefertur in titulo subul
hs eos regibs pphasse. sub quibs tbi
qui ante eos hūt titulos prophauerit.

Item alius prologus.

Eguile sunt hec. sub
quibs significationib
nominum. ad quas
tribs per prophas ser
mo domini dirigat.
Quotiēscūq; ad e.
tribs tendimus pphia.
subdis his nominibs designant. i. effra
im. samaria. isrl. ioseph. iezrahel. be
thel. tbersabee. tinterdum iacob. Qui
aut ad duas loquitur tribs. sub his nō
bs sermo proferit. i. iuda ierlm. benya
min. domus dauid. tinterdum iacob.
aliquotiens isrl. ad totas xii. tribus
referit. Dupler ē apud hebreos sentētia
de his quattuor nominibs. qui in capite sūt
prenotati. plerisq; enim dicunt. q; ab
esdra scriba in omnibs prophis sic fuit
titulatum. ut prescripto unusquisq;
prophe cuius sit sequens noscatur. Ipse
ē aut esdras. qui ultimus prophārum
malachie nomine scribitur. Alii uero.
dicunt. q; ab ipis prophis. per spūm
scūm ut cetera sunt descripta. Explicit
prologus. Incipit argumentum.

Osee cui nomen
erat effraym.
samariam io
seph. iezrahel
uxorem fornī
cariam. tfornicationis filios. tadulte
ram cubiculo clausam marti. multo
tpe sedere uiduam. tsub ueste luxu
riei uiri ad se reditum prestolari. Ex
plicit argumentum. Incipit osee pro
pheta.

OSEE PPHETA

fium est ad osee filium beeri in diebꝫ ozi
oatham. achaz. ezechie. regum iuda. et in
diebꝫ ieroboam filij ioas regis isrl. Prin
cipium loquendi dño in osee. Et dixit
dominus ad osee. Vade, assume tibi uxorẽ
fornicationum: quia fornicans fornica
bitur terra a domino. Et abiit et accep
it gomer filiam debelaim. Et concepit et
peperit filium. Et dixit dominus ad e
um. Voca nomen eius iezrahel. quia
adhuc modicum. et uisitabo sanguinẽ
iezrahel super domum hieu. et requiescẽ
faciam regnum domus isrl. Et in illa
die conteram arcum isrl. in ualle iezrahel.
Et concepit adhuc et peperit filiam. Et
dixit ei. Voca nomen eius absqꝫ miã.
quia non adiciam ultra misereri domui
isrl: sed obliuione oblimiscar eorum. a
Et domui iuda miserebor. et saluabo e
os in domino deo suo. et non saluabo eos
in arcu et bello et gladio. et in equis et in
equitibꝫ. Et ablactauit eam que erat
absqꝫ miã. Et concepit et peperit filium
Et dixit. uoca nomen eius non populꝰ
meus. quia non uos populus meus.
et ego non ero uester deus. Et erit numerus
filiorum isrl. quasi harena maris. que
sine mensura est. et non numerabitur. et
Et erit in loco ubi dicetur eis nõ populꝰ
meus uos. dicentur eis filij dei uiuentis.
Et congregabuntur filij iuda. et filij isrl
pariter. et ponent sibi met caput unum
et ascendent de terra. quia magnus di
es iezrahel.

Dicite fratribus uestris populus
meus. et sororibus uestre misericordiam
obtenta. Iudicate matrem
uestram. iudicate. quia non
ipsa uxor mea. et ego non uir eius. Auferat
fornicationes suas a facie sua. et adulte
ria sua de medio uberum suorum. ne
forte expoliem eam nudam. et statuam eam
nudam secundum diem nativitatis sue.
Et ponam eam quasi solitudinem. et statua
am eam uelut terram inviam. et interfi
ciam eam sitj. Et filiorum illius non mi
serebor. quia filij fornicationis sunt. quia
fornicata est mater eorum. Confusa est que
concepit eos. quia dixit. Vadam post amato
res meos. qui dant panem michi et aquas
meas. et lanam meam. et linum meum et
oleum meum. et potum meum. Propterea
ecce ego sepiam viam tuam spinis. et sepi
am maceria. et semitas suas non inveniet.
Et sequetur amatores suos. et non apprehe
hendet eos. et queret eos et non inveniet.
et dicet. Vadam et revertar ad virum meum
priorem. quia bene michi erat tunc ma
gis quam nunc. Et hec nescivit. quia ego
dedi ei frumentum et vinum et oleum. et ar
gentum et aurum multiplicavi eis. que
fecerunt baal. sacrificaverunt. et sumas
frumentum meum in tempore suo. et vinum
meum in tempore suo. et liberabo lanam me
am et linum meum que operiebant ignomi
niam eius. Et nunc revelabo stulti
am eius in oculis amatorum eius. et
vir non eruet eam de manu mea. Et
cessare faciam omne gaudium eius.
solemnitatem eius. neomenias eius.
sabbatum eius. et omnia festa tempora eius.
Et corrumpam vineas eius. et ficum ea

PROPHETA

de quibꝫ dicit. Ecce dies hec mee sñt. quas dedicauit michi amatores mi. Et ponam eam in salutem. 7 comedent eam bestie agri. Et visitabo super ei dies baalim. quibꝫ accendebat incensum. 7 ornabatur inaure sua. 7 monilli suo. 7 ibat post amatores suos. 7 mei obliuiscebatur dicit dominus. Propt̃ ecce ego lactabo eam. 7 adducam eam in solitudinẽ. 7 loquar ad cor eius. Et dabo ei vineas eius ex eodem loco. et vallem achor. ad aperiendam spem. Et cantabit ibi iuxta dies iuuentutis sue. 7 iuxta dies ascensionis sue de tra egipti. Et erit in die illo ait dominus vocabit me vir meus. 7 non vocabit me ultra baali. Et auferam nomina baalim de ore eius. 7 non recordabit vltra nominis eorum. Et percutiã eis cum bestia agri. 7 cũ volucre celi. 7 cum reptili terre. Et arcum 7 gladium 7 bellum conteram de tra. 7 dormire eos faciam fiducialiter. Et desponsabo te michi in sempiternũ. 7 sponsabo te michi in iustitia 7 iudicio. 7 in miã 7 miserationibꝫ. Et sponsabo te michi in fide. 7 scies quia ego dominus. Et erit in die illa exaudiam dicit dominus. 7 exaudiam celos. 7 illi exaudient terã. 7 terra exaudiet triticum. 7 vinũ 7 oleũ. 7 hec exaudient iezrahel. Et seminabo eam michi in terram. 7 miserebor eius que fuit absq; miã. Et dicam nõ pplõ meo. populus meus es tu. 7 ipe dicet deus meus es tu.

Et dixit dominus ad me. Adhuc vade 7 dilige mulierem dilectam amico 7 adultam sicut diligit dominus filios israel. Et ipi respiciunt ad deos alienos. 7 diligunt vinacia vuarum. Et fodi eã michi xv. argenteis. 7 choro ordei. et dimidio choro ordei. Et dixi ad eas. Dies multos expectabis me. non fornicabis me. 7 non eris viro. Sic 7 ego expectabo te. quia dies multos sedebit filij israel. sine rege 7 sine principe. 7 sine sacrificio. 7 sine altari. 7 sine ephod. 7 sine therapim. Et post hec revertentur filij israel. 7 querent dominum deum suum. 7 dauid regem suum. 7 pauebunt ad dominum 7 ad bonum eius. in nouissimo dierum.

Audite verbum domini filij israel. quia iudicium domino cum habitatoribus terre. Non est enim veritas 7 non est misericordia. 7 non est scientia dei in terra. Maledictum 7 mendacium. 7 homicidium 7 furtum 7 adulterium inundauerunt. 7 sanguis sanguinẽ tetigit. Propt̃ hoc lugebit terra. 7 infirmabitur omnis qui habitat in ea. 7 bestia agri 7 in uolucre celi. Sed 7 pisces maris congregabuntur. Verumtamen unusquisq; non iudicet. 7 non arguatur vir. Populus enim tuus. sicut hij qui contradicunt sacerdoti. Et corrues hodie. 7 corruet et propheta tecum. Nocte tacere fecit matrem tuam. Conticuit populus meus. eo q̃ non habuit sciam. Quia tu sciam repulisti. repellam te ne sacerdotio fungaris michi. Et oblita es legis dei tui. obliuiscam filiorum tuorum ego. Sicut multitudinem eorum sic peccauerunt michi. Gloriam eorum in ignominiã commutabo. Peccata populi mei comedent. 7 ad iniquitatem eorum sublenabunt animas eorum. Et erit sicut populus. sic sacerdos. Et visitabo super eum vias eius. 7 cogitationes eius reddam ei. Et comedent 7 non saturabuntur. Fornicati sunt 7 non cessauerunt. quia dñm dereliquerunt in non custodiendo. Fornicatio 7 vinum 7 ebrietas auferunt cor. Populus meus in ligno suo interrogauit. 7 baculus eius annuntiauit ei. Spiritus enim fornicationum decepit eos. 7 fornicati sunt a deo suo. Super capita montium sacrificabant 7 super colles accendebant thymiama. 7 subtus quercum 7 populum. 7 therebinthum quia bona erat umbra eius. Ideo fornicabuntur filie vestre. 7 sponse vestre adulterabunt. Non visitabo super filias vestras cum fuerint fornicatrices. 7 super sponsas vestras cum adulterauerint. quia ipi cum meretricibus conuersabantur. 7 cum effeminatis sacrificabant. Et populus non intelligens vapulabit. Si fornicaris tu israel non delinquat saltem iuda. Et nolite ingredi in galgala. 7 ne ascenderitis in bethauen. neq; iurauerit quis dominum. Quia sicut vacca lasciuiens declinauit

OSEE

ūil. Huic pacisci eos dominus. quasi agnum in latitudine. Nunc pascet eos dominus. quasi agnum in latitudine. Principe recolunt effraym. dimitte eum. Sepīnus ē omnium eorum. Formicatione formicati sunt. dilexerunt affere ignominiā protectores eius. Ligauit spiritus eā in alis suis. ⁊ confundetur a sacrificiis suis.

V

Olite hoc sacerdotes. Et ⁊ attendite domus ūil. ⁊ domus regis auscultate. quia iudicium uobis ē. Quia laqueus fēi estis speculationem. ⁊ sicut rete expansum super thabor. ⁊ victimas declinastis in profundum. Et ego eruditor omniū eorum. Ego scio ephraym ⁊ ūil non ē absconditus a me. Quia nunc formicatus ē ephraym. contaminatus ē ūil. Non dabunt cogitationes suas ut reuertantur ad deum suum. Quia spūs formicationum in medio eorum. ⁊ dñm non cognouerunt. Et respondebit superbia ūil in faciem eius. ⁊ ūil ⁊ effraym ruent in iniquitate sua. Ruet etiā iudas cum eis. In gregibus suis ⁊ in armentis suis uadent ad querendū dominū. ⁊ non inuenient. Ablatus ē ab eis. In domino prevaricati sunt. quia filios alienos genuerunt. Nunc deuorabit eos mensibus cum partibus suis. Clangite buccina in gabaa. ⁊ tuba in rama. ululate in bethauen. post tergum tuum beniamin. Ephraym erit in desolatione. In die correptionis in tribubus ūil. ostendi fidem. Facti sunt principes iuda quasi assumentes terminum. super eos effundam quasi aquam iram meam. Calumniam patiens effractus iudicio. quia cepit abire post sordes. Et ego quasi tinea effraym. ⁊ quasi putredo domui iude. Et uidit effraym languorē suū. ⁊ iudas uinculum suum. Et abiit effraym ad assur. ⁊ misit ad regē ultorē. Et ipe non potuit sanare uos. nec solui uinculum a uobis. Quia ego leena effraym. ⁊ quasi catulus leonis domui iude. Ego capiam ⁊ uadam ⁊ tollam. ⁊ non ē qui eruat. Vadens reuertar ad locum meum. donec deficiant. ⁊ querant faciem meam.

VI

In tribulatione sua mane consurgent ad me. Venite ⁊ reuertamur ad dñm. quia ipe ⁊ capiet nos. percutiet ⁊ curabit nos. Viuificabit nos post duos dies. In die tertia suscitabit nos. ⁊ uiuemus in conspectu eius. sciemus sequemurq; ut cognoscamus dñm. Quasi diluculum preparatus ē egressus eius. ⁊ ueniet quasi imber nobis temporaneus. ⁊ serotinus terre. Quid faciam tibi effraym? Quid faciam tibi iuda? Misericordia uestra quasi nubes matutina. ⁊ quasi ros mane pertransiens. Propter hoc uolaui in prophetis. occidi eos in uerbis oris mei. Et iudicia tua quasi lux egredientur. Quia misericordiam uolui ⁊ non sacrificium. ⁊ scientiam dei plusquā holocausta. Ipi autē sicut homo transgressi sunt pactum. ibi prevaricati sunt in me. Galaad ciuitas operantium uolumen. supplantata sanguine. ⁊ quasi fauces uiri latrones. sacerdotum in uia interficient. Quia scelus operati sunt. In domo ūil uidi horrenda. Ibi fornicationes effraym. Contaminatus ē ūil. Et ⁊ iuda pone messem tibi. cum conuertero captiuitatem populi mei.

VII

Dum sanare uellem israel. Reuelata ē iniquitas effraym. ⁊ malitia samarie. quia operati sunt mendacium. Et fur ingressus ē spoliauit latrocinium foris. Et ne forte dicant in cordibus suis. omnē malitiam eorum memorabor. Nunc circumdederunt eos adinuentiones suę. coram facie mea facte sunt. In malitia sua letificauerunt regem. ⁊ in mendaciis suis principes. Omnes adulterantes. quasi clibanus succensus a coquente. Quiescit panificator a commixtione fermenti. donec fermentetur totum. Dies regis nri. Ceperunt principes furere a uino. Extendit manum suam cum illusoribus. qui applicuerunt quasi clibanum cor suum cum insidiarentur eis. Tota nocte dormiuit coquens eos. mane succensus ē ipe ut ignis flamme. Omnes calefacti sunt ⁊ quasi clibanus. ⁊ deuorauerunt iudices suos. Omnes reges eorum ceciderunt. non ē in eis qui clamet ad me. Effra-

ym ut pot⁹ ihe ꝓmittebam. Effu
ctus ē iubmeritus. qui non uocat
Comedent primi alienos labo⁹ eius. ⁊ ne
scient. Et ⁊ cum effusi fuerint ec
rip⁹ ignoscent. Et humiliabitur sup
bia isr in facie eius. Nec reuerti sut
ad dominū deum suum. ⁊ non quesi
erunt eum in omnibus hijs. Et nūc
ē effraym quasi columba seducta. ⁊ in
ciens cor. Egyptum inuocabant. ad
syrios abierunt. Et cum profecti fuer
ent expandam super eos rete meum. ⁊ qi
si uolucrem celi deducam eos. Castiga
bo eos sm auditionem cetus eorum. Re
eis qm recesserunt a me. Vastabunt
qm prevaricati sunt in me. Et ego re
dimere eos. ipsi locuti sunt contra me mē
dacia. Et non clamauerunt ad me in
corde suo. Se ululabunt in cubilibus
suis. Super triticum ⁊ uinū ruminabāt.
⁊ recesserunt a me. Ego eruditi et
roborani brachia eorum. ⁊ me cogi
tauerunt malitiam. Reuertuntur
et non simul. ego. fui sicut arcus
dolosus. Cadent in gladio principes
eorum. a furore linguę suę. ista subsi
natio eorum in terra egypti.

VIII

Ad guttur tuum tuba. ⁊
quasi aquila super domū
dominū. quoniam q̄ transgres
si sunt fedus meum. ⁊ le
gem meam prevaricati sunt. Me me
clamabunt deus meus. Cognouimus te
isr. Proiecit isr bonum. inimicus per
sequetur eum. ipsi regnauerunt non
ex me. principes exti fuerunt non cogni
ui. Argentum suum ⁊ aurum suum fe
cerunt sibi ydola. ut interirent. Proiecit
e vitulus tuus samaria. furor meus in
nis e in eis. Vsq; quo non potuerunt mun
dari. Quia ex isr ipse e. Artifex fecit
illum. ⁊ non e deus. Quoniam in aranearū
telas erit vitulus samarie. qui uentū
seminabunt. ⁊ turbinē metent. Culmus
stans non e in eis semen. non faciet fa
rinam. Q⁹ ⁊ si fecerit. alieni comedent
eam. Deuoratus e isr. Factus e i
nationib⁹ quasi vas inutile. qua
ipi ascenderunt ad assur. Onager solita
rius sibi effraym. Munera dederunt
amatoribus. Sed cum mercede adducent

nationes. Nunc congregabo eos. ⁊ quie
scent paululum ab onere regis ⁊ princi
pum. Quia multiplicauit effraym al
taria ad peccandum. fēe sunt ei aree in
delictum. Scribam ei multiplices le
ges meas. que uelut aliene ꝓputate
sunt. Victimas offerent. ymolabunt car
nes. ⁊ comedent. ⁊ dominus non suscipiet eas. Nunc recordabitur iniquita
tis eorum. ⁊ uisitabit peccata eorum.
ipi in egyptum reuertentur. Oblitus e
nim isr factoris sui. ⁊ edificauit delubra. Et
iudas multiplicauit urbes munitas. ⁊
Et mittam ignem in ciuitates eius. et
deuorabit edes illius.

VIIII

Noli letari isr. noli exultare
sicut populi. quia fornicat
es a deo tuo. Dilexisti mer
cedem super omnes areas
tuas. Area ⁊ torcular non pascet eos.
⁊ uinum mentietur eis. Non habitabunt
terra domini. Reuertetur effraym in
egyptum. ⁊ in assyriis pollutum come
det. Non libabunt domino uinū. ⁊ nō
placebunt ei. Sacrificia eorum quasi
panis lugentium. Omnes qui come
dent eum contaminabuntur. quia panis
eorum animę ipōrum non intrabit in
domum domini. Quid facietis i die
solemni. ut die festiuitatis domini. Ec
ce enim profecti sunt a vastitate. egipt⁹
congregabit eos. memphis sepelliet eos.
Desiderabile argentum eorum urtica hę
reditabit. Lappa in tabernaculis eorum.
Venerunt dies uisitationis. uenerūt
dies retributionis. Scivit isr stulti
propheta insanum. virum spiritales
propter multitudinē iniquitatis tue. et
multitudo amentie. Speculator effra
im cum deo meo propheta. laqueus
uenatis factus e super omnes uias eius.
infamia in domo dei eius. Profunde pec
caverunt. sicut in diebus gabaa. Recor
dabitur iniquitatis eorum. ⁊ uisitabit
peccata eorum. Quasi uuas in deserto i
uenit isr. quasi poma primi ficulnee
in cacumine eius uidi patres eorū. Ipi
autē introierunt ad beelphegor. ⁊ ab
alienati sunt in confusionem. ⁊ fact sunt
abhominabiles. sicut ea que dilexerūt.
Effraym quasi auis auolauit gloria

corum a parui ⁊ ab uitulo ⁊ a recepti. Et
⁊ si enutrierint filios suos absq; liberis
eos faciam in hominibus. Quin ⁊ uae eis cu
recesserit ab eis. Effraym ut uidi tyrum
erat fundata in pulchritudine. Effraym
educet ad interfectorem filios suos. Da eis
domine. Quid dabis eis? Da eis uul
uam sine liberis ⁊ ubera arentia. Omis
nequitiae eorum in galgala. quia ibi e
uersos hos eos. Propter malitiam adinue
tionum eorum de domo mea eiciam eos.
Non addam ut diligam eos. Omnes
principes eorum recedentes. Percussus
est effraym radix eorum exsiccata est. fru
ctum nequaquam faciet. Quod si genuerint
interficiam amantissima uteri eorum. ⁊
Abiciet eos deus meus. quia non audi
erunt eum. ⁊ erunt uagi in nationibus.

Thesis frondosa israel.

Iuxta fructus aequalitatis est ei. Se
cundum multitudinem fructus
sui. multiplicauit altaria. iuxta ubertatem terre sue. erubes
cunt simulacra. Diuisum est cor eorum.
nunc mactabunt. Ipse confringet simulacra
eorum. ⁊ depopulabitur ara eorum.
Quia nunc dicent. non est nobis rex.
Non enim timemus dominum. Et rex
quid faciet nobis? Loquimini uerba
uisionis mendacis. ⁊ feriens fedus. ⁊ germi
nabit quasi amaritudo iudicium super
sulcos agri. Vaccas bethauen colue
bitatores samarie. Quia luxit super
eum populus eius. ⁊ edituus eius super
eum exultauerunt in gloria eius. quia
migrauit ab eo. Siquidem ipse assyrius
delatus est. munus regi ultori. Confu
sio effraym capiet. ⁊ confundetur israel
in uoluntate sua. Transiit fecit samu
ria regem suum. quasi spumam super
faciem aquae. Et disperdentur excelsa
uoluntatis. peccatum israel. Lappa ⁊ tribulus
ascendet super aras eorum. Et dicent
montibus operite nos. ⁊ collibus operite
nos. Et dicbus gabaa peccauit israel.
ibi steterunt. Non comprehendet eos in
gabaa proelium. super filios iniquitatis.
iusta de sidere meum compleui eos.
Congregabuntur super eos populi cum
corripientur propter duas iniquitates
suas. Effraym uitula docta diligere tri

turam. ⁊ ego transiui super pulchritudi
nem colli eius. Ascendam super effra
im. Arabit iudas. confringet sibi sulcos
iacob. Seminate uobis in iustitia. et
metite in ore misericordiae. innouate uobis nouale.
Tempus autem requirendi dominum cum ue
nerit qui docebit uos iustitiam. Arastis
impietatem. iniquitatem messuistis.
comedistis frugem mendacii. Quia
confisus es in uiis tuis in multitudine
fortium tuorum. consurget tumultus
in populo tuo. ⁊ omnes munitiones
tuae uastabuntur. sicut uastauit salma
man domum eius qui iudicauit baal
in die proelii mater super filios allisa. Sic
fecit uobis bethel a facie nequitiae ma
litiae uestrae mane. XI

Sicut mane transiit propheta
tus est rex israel. Quia puer israel
et dilexi eum. ⁊ ex egypto
uocaui filium meum. Vo
cauerunt eos. sic abierunt a facie eorum.
Baalim immolabant. ⁊ simulacris
sacrificabant. Et ego quasi nutritius
effraym portabam eos in brachiis
meis. ⁊ nescierunt quod curarem eos. In
funiculis adam trahebam eos. in uinculis
caritatis. Et eram eis quasi exaltans
iugum super maxillas eorum. ⁊ declinaui
ad eum ut uescerentur. Non reuer
tetur in terram egypti. Et ipse assur
rex eius. quoniam noluerunt conuerti. Et cecidit
gladius in ciuitatibus eius. ⁊ consumet e
lectos eius. ⁊ comedet capita eorum. ⁊
Et populus meus pendebit ad reditum
meum. Iugum autem imponetur e
is simul. quod non auferetur. Quo
dabo te effraym. protegam te israel.
Quomodo dabo te. Sicut adama po
nam te. ut seboym. Conuersum est cor
meum in me. paenitet conturbata est pae
nitudo mea. Non faciam furorem irae mee.
Non conuertam ut disperdam effraym.
quia deus ego ⁊ non homo in medio
tui sanctus. ⁊ non ingrediar ciuitatem.
Post deum ambulabunt. Quasi leo
rugiet. quia ipse rugiet ⁊ formidabunt
filii maris. Et auolabunt quasi auis
ex egypto. ⁊ quasi columba de terra as
syriorum. Et collocabo eos in domibus
suis. dicit dominus. Circumdederunt

in negatione effraym. 7in dolo domꝰ
ifrl. Iudas aut rethe descendit cū deo.
7cum scis fidelis XII

Effraym pascit uentum.
7sequit estum. Tota
die mendacium 7uastita
tem multiplicat. 7fedus
cum assyrijs init. 7oleum in egyptū
ferebat. Iudicium ergo domini cum
iuda. 7uisitatio super iacob. Iuxta uias
eius. 7iuxta adinuentiones eius red
det ei. In utero supplantauit fratrem su
um. 7in fortitudine sua directus è cū
angelo. Et inualuit ad angelum. 7
ꝓfortatus è. Fleuit 7rogauit eum. In
bethel inuenit eum. 7ibi locutus est
nobiscum. Et dominus deus exerci
tuum dominus memoriale eius. Et tu
ad deum tuum conuertere. Misericordiam 7iu
dicium custodi. 7spera in deo tuo sẽper.
Chanaan in manu eius statera dolosa
calumniam dilexit. Et dixit effraym
Verumtamen diuites effectus sum. inuenerunt
labores mei non
inuenient mihi iniquitatem quam
peccatum. Et ego dominus deus tuus
ex terra egypti. Adhuc habitare te faciam
in tabernaculis. sicut in diebus festi
tatis. Et locutus sum super prophetas
7ego uisionem multiplicaui. 7in manu
prophetarum assimilatus sum. Si galaad
ad uanum ergo frustra erant in galgal
bobus immolantes. Nam 7altaria eorum
quasi acerui super sulcos agri. Fugit ad
iacob in regionem syrie. 7seruiuit israel
in uxore. 7in uxore custodiuit. In prophe
te autē eduxit dominus israel ex egypto. 7in
prophete seruatus è. Ad iracundiam me
prouocauit effraym in amaritudinibꝰ
suis. 7sanguis eius super eum ueniet.
7opprobrium eius restituet ei dominꝰ
suus. XIII

Loquente effraym horror i
uasit israel. 7delinquit in baal
7mortuus è. Et nunc addi
derunt ad peccandū. fece
runtq; sibi conflatile de argento suo. ydo
la similitudine ex uoluntate. Cuncta artifi
cum è. Ipsis ipsi dicunt. Immolate
homines uitulos adorantes. Propterea erunt
quasi nubes matutina. 7sicut ros matu
tinus pertransiens. sicut puluis turbine
raptus ex area. 7sicut fumus de fumа
rio. Ego aut dominus deus tuus ex
terra egypti. 7deum absq; me nescies.
7saluator non è preter me. Ego cognoui
te in deserto in terra solitudinis. Iuxta
pascua sua. 7adimpleti sunt 7saturati
sunt. 7leuauerunt cor suum. 7oblitꝰ sunt mei.
Et ego ero eis quasi leena. sicut pardus
in uia assyriorum. Occurrā eis quasi
ursa raptis catulis. 7dirumpā inclusuram
cordis eorum. 7deuorabo eos ibi quasi
leo. Bestia agri scindet eos. Perditio tua
israel. tantummodo ex me auxilium tuum.
Vbi est rex tuus. 7saluet
te in omnibus urbibus tuis. Et iudices
tui. De quibus dixisti. da mihi reges
7principes. Dabo tibi regem in furore
meo. 7auferam in indignatione mea.
Colligata est iniquitas effraym. 7ab
scondita est peccatum eius. Dolores
parturientis uenient ei. ipse filius non
sapiens. Nunc enim non stabit in
contritione filiorum. De manu mortis
liberabo eos. de morte redimam eos. 1
Ero mors tua o mors. ero morsus tuus
inferne. Consolatio abscondita est ab
oculis meis. quia ipse inter fres diuidet.
Adducet uirentem uentum dominus.
de deserto ascendentem. 7siccabit uena
eius. 7desolabit fontem eius. Et ipse
diripiet thesaurum omnis uasis desi
derabilis. XIIII

Pereat samaria. quia ad amа
ritudinem exacerbauit dominum
deum suum. In gladio pe
ribunt. Paruuli eius elidentur.
7fetę eius discindentur. Conuertere
israel ad dominum deum tuum. quia corruisti
in iniquitate tua. Tollite uobiscum
uerba. 7reuertimini ad dominum. 7dicite
ei. Omnem aufer iniquitatē. 7accipe
bonum. 7reddemus uitulos labiorum
nostrorum. Assur non saluabit nos. super
equum non ascendemus. nec dicemus
ultra. deo nostro opera manuum nostrarum.
quia eius qui miseretur pupilli
Sanabo contritiones eorum. diligam eos
spontanee. quia auersus est furor meus
ab eis. Ero quasi ros israel germinabit
quasi lilium. Et erumpet radix eius

urlibam. ibunt riam eius. Et erit ẽgſi t
oliua gl'a eius. t odor eius urlibam.
Conuertentur sedentes in umbra eius
uuent tritico t germinabunt quasi u
nea. Memoriale eius. sicut uinũ liba
ni. Effraym quid michi ultra uola?
Ego exaudiam t dirigam eum. Ego
ut abietem uirentem. Ex me fructus
tuus inuentus è. Quis sapiens t intel
ligat ista. intelligens t sciat hec? Qm
recte uie dñi. t iusti ambulabunt i
eis. preuaricatores aũt corruẽt in eis.

Explicit osee prophã. Incipit prolog'
in iohelem prophãm.

Anctus iohel
apud hebreos
post osee poit.
Et sicut ibi
sub nomine
effraym ad x. tribꝰ refert: ita ceteru
que uel samaria uel isr'l sepe memorãt
sic in hunc prophãm. omne quod dici
ad tribum iuda t ad ierlm pertinẽ cre
dendum è. t nullam omnino israhelis
i. x. tribuum in hoc fieri mentionẽ. Et pia
quoq; quibꝰ prophauit eadem debe
accipere que in osee legimus. in diebꝰ
ozie ioathan t achaz t ezechie regum iu
da. t in diebꝰ ieroboam filij ioas regis i
sr'l. Porro sũm cẽ sermonem dñi ad i
mentum eius refertur cui fit. non ad
ditionem illius qui fieri dicitur: ut alu
bi legimus. Dominus michi sũs in
salutem. Audimus aũt in scripturis scis
non è iste qui ad aures sonat. s qui in
corde percipitur. iuxta illud quod dñs
loquitur: Qui hẽt aures audiendi au
diat. Quod aũt dicitur hebraice hiezi
ul. grece enodabilaste. latine sonat. au
ribꝰ percipe: propriẽ non aures s corde
percipitur: Qui seues sunt. t celestes i
audiunt spualiter. qui aũt bestiarũ in
tertia appellantur qs terrenũ. auribꝰ per
cipiunt. Arbitrumq; aũt hec duo ũba
coniuncta ponuntur. non ad simplicem
tantum uerborum sonum. s ad recon
ditam quoq; dñorum intelligentiam
pertinere intelligendum è. In genesi
loquitur: Lamech ad uxores suas ada
t sella. Audite uerba mea uxores la
mech. auribꝰ percipite sermones meos.
Quia uirum occidi in uulnus meum.
t iuuenem in liuorem meum. Et ysa
ias. Audite celi. t auribꝰ percipe terra.

Explicit prologus. Incipit argumtus.

Ohel filius pha
tuel describit ãs
duarum tribuum
erucã. bruchũ. lacu
stã. rubigine uastante consumptam.
Et post eius sionem prioris populi. ef
fusionis spũs sci super dei t ancillas
i. super exercientes hominem. qui fu
erũt in cenaculo syon. Qui cxx. ab mi
usq; ad xv. paulatim. t per incremẽta
surgentes xv. gradũm numerum ef
fiunt. qui in psalterio mystice ponũt.
In hoc prophã. ideo nec reges nec tẽ
pora sunt prenotata. quia hisdẽ tpibꝰ
ac regibꝰ quibꝰ osee prophauerat. et
ipe prophauit. Et tribꝰ iguit' gradꝰ
rectorum hec sumunt' principia. t hẽ
sunt argumẽtorum partes. ex quibꝰ ici
pere solet omnis orator. Aut enim do
cibiles. aut benuolos. aut attentos au
ditores debꝰ efficere. Hic ergo prophã
recte a magnitudine cladis sumens i
principium. eosq; auditum erant no
lens ad penam pronocare. reducit ante
tos. admonens futurum malum ut eo
fugerent antes futurę cladis asperitatẽ on'
arripere pẽnam. Explic argumtũ
Incipit iohel propheta.

Er
Bū
Do
Qi
fili
Qd
fcis
Et

ad iohel. filium phatuel. Auvite hec
senes. ₹ auribo aurib⁹ percipite omnes
habitatores terre. si factum è istud in die
bus uris. aut in diebus patrum uestrorum.
Si
Si filijs uris narrate. ₹ filij uri filijs su
is. ₹ filij eorum generationi altere. Re
siduum eruce comedit locusta. ₹ resi
duum locuste comedit bruchus. ₹ resi
duum bruci comedit rubigo. Expergi
scimini ebrij. ₹ flete. ululate omnes q.
bibitis vinum in dulcedine. qm̄ peruit
ab ore uro. Gens enim ascendit super
terram meam: fortis ₹ innumerabilis.
Dentes eius ut dentes leonis. ₹ mola
res eius ut catuli leonis. Posuit vine
am meam in desertum: ₹ ficum meam
decorticando. Nudans spoliauit eam
₹ proiecit: albi facti sunt palmites eius. Pla
ge quasi virgo accincta sacco super
virum pulcritudinis sue. Periit sacrifi
cium ₹ libamen de domo dei uri. ₹ lugent
sacerdotes ministri domini. Depopu
lata è regio. luctuosum est qm̄ uastatum
est frumentum. confusum è vinum. deh
ruit oleum. Confusi sunt agricole
ululauerunt vinitores super frumento
₹ orreo. qm̄ periit messis agri. vinea
confusa è. ₹ ficus elanguit. Malogranatum
etiam ₹ palma. ₹ malum. omnia ligna
agri aruerunt. quia confusum è gaudi
um a filijs hominum. Accingite vos
cilicijs. ₹ plangite sacerdotes. ululate
ministri altaris. Ingredimini cubare
in sacco ministri dei mei. qm̄ interiit
de domo dei uri sacrificium ₹ libamen. ₹

Sanctificate ieiunium. ₹ vocate cetum. ₹
congregate senes omnes habitatores terre.
in domum dei uri. ₹ clamate ad dñm.
A. A. A. dies. qm̄ prope è dies domini.
₹ quasi uastitas a potente veniet. Nū
quid non coram oculis uris alimenta
perierunt. ₹ de domo dei uri. letitia ₹ exul
tatio? Computruerunt iumenta in ste
core suo. Demolita sunt horrea. dissi
pata sunt apothece. qm̄ confusum è trit
ticum. Quid ingemuit animal. mugi
unt greges armentorum. Quia nō è pa
scua eis. Sed ₹ greges pecorum diperie
runt. Ad te dñe clamabo. qm̄ ignis
comedit speciosa deserti. ₹ flamma de
cendit omnia ligna regionis. Sed ₹
bestie agri quasi area sitiens imbres
tui⁹ erexerunt ad te. qm̄ exaruerunt rivi
fontes aquarum. ₹ ignis devorauit
speciosa deserti.

Cl Anate tuba in sion. iubila
te in monte sco meo. Con
turbentur omnes habitatores
terre. qm̄ venit dies domini.
qm̄ prope est dies tenebrarum ₹ caligi
nis. dies nubis ₹ turbinis. Quasi mane
expansum super montes. populus
multus ₹ fortis. Similis ei non fuit a
principio. ₹ post eum non erit usq; in
annos generationis ₹ generationis. Ante
faciem eius ignis devorans. ₹ post eum
exurens flamma. Quasi hortus voluptā
tis terra coram eo. ₹ post eum solitudo
deserti. nec è qui effugiat eum. Quasi
aspectus equorum aspectus eorum. ₹ qsi
equites sic current. Sicut sonitus q̄
quadrigarum super capita montium exilient.
sicut sonitus flamme ignis devorantis
stipulam. velut populus fortis preparā
tus ad prelium. A facie eius cruciabū
tur populi. omnes vultus eorum redi
gentur in ollam. Sicut fortes current
quasi viri bellatores ascendent murum.
Vir in viis suis gradientur. ₹ non decli
nabunt a semitis suis. Unusquisq; fra
trem suum non coangustabit. singuli in
calle suo ambulabunt. Et ₹ per tela
dium cadent. ₹ non vulnerabuntur. Urbes
ingredientur. in muros current. domos
ascendent. per fenestras intrabunt q̄si
fur. A facie eius contremuit terra. mo

sunt ecli. sol ⁊ luna obtenebrabit sunt.
⁊ stelle retrahent lumen suum. Et
dominus dabit uocem suam ante faciē
exercitus sui. quia multa sunt nimis
castra eius. quia fortia ⁊ facientia uerbū
eius. Magnus enim ē dies domini. et
terribilis ualde. Et quis sustinebit eum?
Nunc ergo dicit dominus: Convertimi
ni ad me in toto corde uro. in ieiunio ⁊ in
fletu ⁊ in planctu. ⁊ scindite corda ura ⁊
non uestimenta ura. Et convertimini ad
dominū deum uīm. q; benignus ⁊ mi
sericors ē. patiens ⁊ multe miē. ⁊ prabilis
super malitia. Quis scit si convertatur et
ignoscat deus. ⁊ relinquat post se bene
dictionē? Sacrificium ⁊ libamen domo
deo uro. Canite tuba in sion. sanctificate je
junium. vocate cetum. ⁊ congregate pplm.
sanctificate ecclām. coadunate senes. con
gregate parvulos ⁊ sugentes ubera. Egredia
tur sponsus de cubili suo. ⁊ sponsa de tha
lamo suo. Inter uestibulum ⁊ altare plo
rabunt sacerdotes ministri domini ⁊ dicēt
Parce domine parce populo tuo. ⁊ ne
des hereditatem tuam in obprobrium.
ut dominentur eis nationes. Quare dicēt
in populis ubi ē deus eorum? Zelatus
ē dominus terram suam. ⁊ pepercit po
pulo suo. Et respondit dominus ⁊ dixit
populo suo. Ecce ego mittam uobis
frumentum ⁊ vinum ⁊ oleum. ⁊ replebi
mini in eis. ⁊ non dabo uos ultra obpro
brium in gentibus. Et eum qui ab aq-
lone ē procul fugam a uobis. Et expel
lam eum in terram inviam ⁊ deserta-
tem eius contra mare orientale. ⁊ extre
mum eius ad mare novissimum. Et a
scendet fetor eius. ⁊ ascendet putredo
eius. quia superbe egit. Nolite timere ter
ra. exulta ⁊ lętare: quia magnificavit
dominus ut faceret. Nolite timere ani
malia regionis. quia germinaverunt spe
ciosa deserti: quia lignum attulit fructū
suum. ficus ⁊ vinea dederunt virtu
tem suam. Et filii sion exultate ⁊ leta
mini in domino deo uro. quia dedit vo
bis doctorem iustitie. ⁊ descendere faci
et ad uos imbrem matutinum ⁊ serotinum
in principio. Et implebuntur a
ree frumento: ⁊ redundabunt torcu
laria vino ⁊ oleo. Et reddam uobis anq

quas comedit locusta ⁊ bruchus ⁊ rubigo
⁊ eruca. fortitudo mea magna quā mi
si in uos. ⁊ comedentes vescemini ⁊ satura
bimini. ⁊ laudabitis nomē domini dei
uri. qui fecit uobiscum mirabilia. Et
non confundetur populus meus in sempi
ternum. ⁊ scietis quia in medio isr'l ego
sum. ⁊ ego dominus deus uri. ⁊ non ē am
plius. ⁊ non confundetur populus meus i
eternum. Et erit post hec effundam spiri
tum meum super omnem carnem. ⁊ prophe
tabunt filii uri ⁊ filie ure. Senes uri som
nia somniabunt. ⁊ iuvenes uri visione
videbunt. Sed ⁊ super servos meos ⁊ ancil
las in diebus illis effundam spiritum meum.
⁊ dabo prodigia in celo ⁊ in terra. ⁊ sangui
nem ⁊ ignem ⁊ vaporem fumi. Sol ver
tetur in tenebras ⁊ luna in sanguinē. an
quā veniat dies domini magnus ⁊ horri
bilis. Et omnis qui invocaverit nomē
domini salvus erit. q; in monte sion ⁊ in
jerusalem erit salvatio. sicut dixit dns ⁊ in re
siduis quos dns vocaverit.

Ecce enim in diebus illis ⁊ in
tempore illo. cum convertero captivi
tatem iuda ⁊ jerusalem. congrega
bo omnes gentes. ⁊ deducam
eas in vallem iosaphat. ⁊ disceptabo ibi
cum eis super populo meo. ⁊ hereditate mea
isr'l. quos disperserunt in nationibus. ⁊ ter
ram meam diviserunt. ⁊ super populum
meum miserunt sortem. Et posuerunt
in prostibulo puerum. ⁊ puellam vendi
derunt pro vino ut biberent. Verū quid
vobis ⁊ mihi tyrus ⁊ sydon. ⁊ omnis ter
minus palestinorum? Numquid ultio
nem vos reddetis mihi? Et si ulciscimini
me cito velociter reddam
vindictam vobis super caput vrm.
Argentum enim meum ⁊ aurum tulistis.
⁊ desiderabilia mea ⁊ pulcherrima intulistis
in delubra vra. Et filios iuda ⁊ filios jeru
salem vendidistis filiis grecorum. ut longe face
retis eos de finibus suis. Ecce ego suscitabo
eos de loco in quo venundatis eos. Et
convertam retributionem vram in caput
vrm. Et vendam filios vros ⁊ filias vras
in manibus filiorum iuda. ⁊ venundabūt
eos sabeis genti longinque: quia dns
locutus ē. Clamate hec in gentibus. sanctifi
cate bellum. suscitate robustos. Accedat

ascendant uri bellatores. Conciden
mantia uria in gladios: ⁊ falces uras
lanceas. Infirmus dicat. quia fortis ego
sum. Erumpite ⁊ uenite omnes gentes
de circuitu: ⁊ congregamini. Ibi accumbe
facies dominus robustos tuos. Consur
gant ⁊ ascendant gentes in uallem iosa
phat. quia ibi sedebo ut iudicem omnes
gentes in circuitu. Mittite falces. quo
niam maturauit messis. Venite ⁊ descendite.
quia plenum est torcular. exuberauit tor
cularia: quia multiplicata est malitia eo
rum. Populi populi in uallem ausionis. ⁊
quia iuxta est dies domini in uallem ausio
nis. Sol ⁊ luna obtenebrati sunt. ⁊ stel
le retraxerunt splendorem suum. Et do
minus de syon rugiet. ⁊ de ierusalem dabit uocem suam.
⁊ mouebuntur cęli ⁊ terra. Et dominus spes
populi sui: ⁊ fortitudo filiorum israel. Et
scietis quia ego dominus deus uester habitans
in syon in monte sancto meo. Et erit ierusa
lem sancta: ⁊ alienigene non transibunt per eam amplius.
Et erit in die illa stillabunt montes dul
cedinem. ⁊ colles fluent lacte. ⁊ per cana
les iude ibunt aque. Et fons de domo
domini egredietur: ⁊ irrigabit torrentem
spinarum. Egyptus in desolationem erit.
⁊ idumea in desertum perditionis: propter
quod iniquitatem filiorum iuda. ⁊ effuderunt
sanguinem innocentem in terra sua. Et
iudea in eternum habitabitur: ⁊ ierusalem in gene
rationem ⁊ generationem. Et mundabo san
guinem eorum quem non mundaueram.
⁊ dominus habitabit in syon. Explicit
ioel. Incipit abdyas prophe.

Hec dicit dominus deus de idumea. Auditum
audiuimus a domino. ⁊ legatus in gentibus
missus est. Consurgite. ⁊ consurgamus contra eam
in proelio. Ecce parui dedi te in gentibus. tu
contemptibilis es ualde. Superbia cordis tui extulit te.
habitantem in cauernis petre excelse. in sublimi
posuisti habitaculum tuum. dicens in corde tuo.
quis detrahet me in terram? Si exaltatus fueris
quasi aquila. ⁊ si inter sidera ponas nidum tuum.
inde detrahet te dicit dominus. Si fures introissent
tibi. si latrones nocturni quomodo conticuisti?
nonne furati sunt quod sufficiebat eis? Si uindemia
tores uenissent tibi. nonne reliquissent racemum?
Quomodo scrutati sunt esau. scrutati sunt abscon
dita eius? Usque ad terminum eiecerunt te omnes
uiri fœderis tui. seduxerunt te. ⁊ preualuerunt
aduersum te uiri pacifici tui. Qui comedebant panem
tuum. ponebant insidias subter te. non est prudentia
in eo. Numquid non in die illa dicit dominus. perdam
sapientes de idumea. ⁊ prudentiam de monte esau?
Et contristabuntur fortes tui austri. ut auferatur
uir de monte esau per occisionem. Propter iniquitatem
fratris tui iacob. operient te confusio. ⁊ peribis in
eternum. In die illa stante contra eum. in die qua
captiuauerunt alienigene fortitudinem eius. ⁊ ingressi
sunt portas eius. ⁊ super ierusalem sortiti sunt.
tu quasi unus ex eis. Et non sustinebis in die
illa super fratrem tuum in die peregrinationis eius.
Et non lętaberis super filios iuda in die perditionis
eorum. Et non magnificabis os tuum in die tribu
lationis. Ingressus es portam populi mei in die
ruine eorum. Et tu non sustinebis malum eius in
die ruine eius. Et non extendes in substantiam
eius in die ruine eius. Et non stabis in exitu
eius. Et non tradas reliquias eius in die tribu
lationis. Quia iuxta est dies domini super omnes
gentes. Sicut fecisti. sic fiet tibi. retributionem
tuam conuertet in caput tuum. Quia sicut bibistis
in monte sancto meo. bibent omnes gentes semper.
Et bibent. ⁊ absorbebunt. ⁊ erunt quasi non sint.
Et in monte sion erit saluatio. ⁊ erit sanctus.
Et non possidebit domus iacob eos qui se possederant.
Et erit domus iacob ignis. ⁊ domus ioseph flamma.
⁊ domus esau stipula. ⁊ succendent eos. ⁊ deuorabunt
eos. Et non erit reliquie domui esau. quia dominus
locutus est. Et possidebunt hi qui ad austrum sunt
montem esau. ⁊ qui habitant campestria philistiim.
Et possidebunt agrum ephraim. ⁊ agrum samarie.
Et benjamin possidebit galaad. Et transmigratio
exercitus filiorum israel omnia loca chanaan usque
ad sarepta. Et transmigratio ierusalem que in bos
phoro est possidebit ciuitates austri. Et ascendent
saluatores de monte sion iudicare montem esau.
⁊ erit domino regnum. Explicit abdyas. Incipit
prophetia ionę.

Et factum est uerbum domini ad ionam filium amathi
dicens. Surge. ⁊ uade in niniuen ciuitatem grandem.
⁊ clama super eam. quia ascendit malitia eius
coram me. Et surrexit ionas ut fugeret in tharsis
a facie domini. ⁊ descendit in ioppen. ⁊ inuenit
nauem transeuntem in tharsis. ⁊ dedit nauli eius.
⁊ descendit in eam ut iret cum eis in tharsis a
facie domini. Dominus autem emisit spiritum
magnum in mare. ⁊ facta est tempestas magna in
mari. ⁊ nauis quassabatur. ⁊ periclitabatur ut
frangeretur. Et timuerunt nautę. ⁊ clamauit
unusquisque ad deum suum. ⁊ proiecerunt uasa
que erant in nauibus in mare. ut leuiores fierent
ab eis. Ionas autem descendit in interiora nauis.
⁊ dormiebat sopore grauissimo. Et accessit ad
eum gubernator. ⁊ dixit ei. quid tu dormis?
Surge. ⁊ inuoca deum tuum. ne forte recogitet
deus de nobis. ut non pereamus. Et dixit unus
quisque ad proximum suum. Uenite. ⁊ mittamus
sortes. ut sciamus cuius causa malum hoc sit
nobis. Et miserunt sortes. ⁊ cecidit sors super
ionam. Et dixerunt ad eum. Indica nobis cuius
causa malum hoc sit nobis. Quod opus tuum?
⁊ unde uenis? Quę terra tua? ⁊ de quibus populis
es tu? Et dixit ad eos. Hebreus ego sum. ⁊ deum
celi ego timeo qui fecit mare ⁊ aridam. Et timue
runt uiri timore magno. ⁊ dixerunt ad eum.
Quare fecisti hoc? Cognouerunt enim uiri quia a
facie domini fugiebat. quia retulerat eis. Et dixerunt
ad eum. Quid faciemus tibi. ut quiescat mare a
nobis? Quia mare ingrediebatur ⁊ tempestuabat.
Et ait ad eos. Tollite me. ⁊ mittite in mare. ut
quiescat mare a uobis. Scio enim ego quia propter
me tempestas hec uenit super uos. Et uiri uehe
menter remigabant ut reuerterentur ad aridam.
⁊ non ualebant. quia mare ingrediebatur ⁊ tempestuabat
aduersum eos. Et inuocauerunt ad dominum. ⁊ dixerunt.
Obsecramus domine ne pereamus in anima uiri huius.
⁊ ne des super nos sanguinem innocentem. Tu enim
domine sicut uoluisti. ita fecisti. Et tulerunt
ionam. ⁊ miserunt eum in mare. ⁊ stetit mare a
feruore suo. Et timuerunt uiri timore magno
dominum. ⁊ uouerunt uota domino. Et parauit
dominus piscem grandem ut deglutiret ionam.
Et erat ionas in uentre piscis tribus diebus ⁊ tribus
noctibus. Et orauit ionas ad dominum deum suum
de uentre piscis. Et dixit. Clamaui de tribulatione
mea ad dominum. ⁊ exaudiuit me. De uentre inferi
clamauit oratio mea. ⁊ audisti uocem meam. Et
proiecisti me in profundum in corde maris. ⁊ flumen
circumdedit me. Omnes gurgites tui. ⁊ fluctus tui
super me transierunt. Et ego dixi. Abiectus sum
a facie oculorum tuorum. Uerumtamen rursus
uidebo templum sanctum tuum. Circumdederunt
me aque usque ad animam meam. abyssus uallauit
me. Alge inuolute sunt capiti meo. Ad extremum
montium descendi. terre uectes concluserunt me in
eternum. Et subleuabis de corruptione uitam meam
domine deus meus. Cum anxiaretur in me anima
mea. domini recordatus sum. Et ascendit ad te
oratio mea. ad templum sanctum tuum. Custodientes
uanitates frustra misericordiam suam derelinquunt.
Ego autem in uoce laudis immolabo tibi. quecumque
uouero reddam. Salutare domino. Et dixit dominus
piscis. ⁊ euomuit ionam in aridam. Explicit
prophetia ionę. Incipit prophetia michee.

Uerbum domini quod factum est ad michee morasthi
te in diebus ioathan. ⁊ achaz. ⁊ ezechie regum iuda.
quod uidit super samariam ⁊ ierusalem. Audite
populi omnes. ⁊ attendat terra ⁊ plenitudo eius.
⁊ sit dominus deus testis uobis. dominus de templo
sancto suo. Quia ecce dominus egredietur de loco
suo. ⁊ descendet. ⁊ calcabit super excelsa terre.
Et consumentur montes subter eum. ⁊ ualles scin
dentur. sicut cera a facie ignis. ⁊ sicut aque que
decurrunt in precipitium. Omnia hec propter
scelus iacob. ⁊ propter peccata domus israel.
Quod scelus iacob nonne samaria? Et que excelsa
iuda nonne ierusalem? Et ponam samariam quasi
acerum lapidum agri. quasi plantaria uineę. ⁊ deiciam
in uallem lapides eius. ⁊ fundamenta eius reuelabo.
Et omnia sculptilia eius comminuentur. ⁊ omnia
donaria eius igne succendentur. ⁊ omnia simulacra
eius ponam in desolationem. quia de mercede meretricis
congregauit ea. ⁊ usque ad mercedem meretricis
reuertentur. Super hoc planctum faciam. ⁊ ululatum.
Uadam spoliatus ⁊ nudus. faciam planctum quasi
draconum. ⁊ luctum quasi struthionum. Quia
desperabilis plaga eius. quia uenit usque ad iudam.
tetigit usque ad portam populi mei. usque ad ierusalem.
In gath nolite annuntiare. flentes nolite flere.
In domo pulueris puluere conspergimini. Transite
uobis habitatrix pulchra confusione. Non egressa
est habitatrix bethsafir. Luctus bethazel. auferet
a uobis statum eius. Quia infirmata est que habitat
maroth bona. Quia descendit malum a domino in
portam ierusalem. Domina lachis iunge currum
dromedario. ipsa principium peccati filie sion.
quia in te inuente sunt scelera israel. Propterea
dabis emissiones super hereditatem gath. Domus
mendacii in mendacium regibus israel. Adhuc
heredem adducam tibi habitatrix maresa. Usque
odollam ueniet gloria israel. Decalua ⁊ tondere
super filios delitiarum tuarum. dilata calui
tium tuum quasi aquile. quia captiui ducti sunt
ab te. Ue qui cogitatis iniquitatem. ⁊ operamini
malum in cubilibus suis. In lumine matutino
faciunt. quia contra deum manus eorum. Et
concupierunt agros. ⁊ rapuerunt. ⁊ domos. ⁊ tulerunt.
Et calumniabantur uirum. ⁊ domum eius. ⁊ homi
nem. ⁊ hereditatem eius. Propterea hec dicit
dominus. Ecce ego cogito super familiam hanc
malum. de qua non auferetis colla uestra. ⁊ non
ambulabitis erecti. quia tempus malum est. In die
illa assumet parabolam contra uos. ⁊ cantabit
canticum lamentationis. ⁊ dicet. Uastati sumus
funditus. portionem populi mei commutauit. quomodo
recedet a me? Agros nostros diuisit. Propterea non
erit tibi mittens funiculum sortis in multitudine
in terra domini. Nolite stillare. stillabunt istis.
non apprehendent confusionem. Domus iacob hec
dicta est. Numquid abbreuiatus est spiritus domini?
Hec cogitationes eius? Nonne uerba mea bona sunt
cum eo qui recte graditur? Et e contrario populus
meus in aduersarium surrexit. Desuper pallium
auferentes. fiducialiter transeuntibus. conuersi a
bello. Mulieres populi mei ejecistis de domibus
delitiarum earum. a paruulis earum tulistis honorem
meum in perpetuum. Surgite. ⁊ ite. quia non est
hec requies uestra. propter pollutionem contrahet
uos pollutio pessima. Si ambulans spiritum habens
mendacium loquatur mihi. dicens. Stillabo tibi in
uinum. ⁊ in ebrietate. erit iste predicator populo
huic. Congregatione congregabo iacob uniuersum.
congregans congregabo reliquias israel. Pariter
ponam eum quasi gregem in bosra. quasi pecus in
medio caulium suorum. exultabit a multitudine
hominum. Ascendet enim pandens iter ante eos.
diuident. ⁊ transibunt portam. ⁊ egredientur per
eam. ⁊ transibit rex eorum coram eis. ⁊ dominus
in capite eorum. Explicit prologus. Incipit
prophetia michee.

Audite principes domus iacob. ⁊ iudices domus
israel. Numquid non uestrum est scire iudicium?
Qui odio habetis bonum. ⁊ diligitis malum. qui
auferentes pellem eorum de super eis. ⁊ carnes
eorum de super ossibus eorum. Qui comederunt
carnes populi mei. ⁊ pellem eorum de super eis
excoriauerunt. ossa quoque eorum confregerunt.
⁊ conciderunt quasi in lebete carnes. ⁊ quasi
carnem in medio ollę. Tunc clamabunt ad dominum.
⁊ non exaudiet eos. ⁊ abscondet faciem suam a
eis in tempore illo. eo quod nequiter egerint in
adinuentionibus suis. Hec dicit dominus super
prophetas qui seducunt populum meum. qui mordent
dentibus suis. ⁊ prędicant pacem. ⁊ si quis non dederit
quippiam in ore eorum. sanctificate super eum
prelium. Propterea nox uobis pro uisione. ⁊ tenebre
uobis pro diuinatione. ⁊ occidet sol super prophetas.
⁊ contenebrabitur super eos dies. Et confundentur
uidentes. ⁊ erubescent diuinantes. ⁊ operient omnes
labia sua. quia non est responsum Dei. Uerumtamen
ego repletus sum fortitudine spiritu domini. iudicio
⁊ uirtute. ut annuntiem iacob scelus suum. ⁊ israel
peccatum suum. Audite hec principes domus iacob.
⁊ iudices domus israel. qui abominamini iudicium.
⁊ omnia recta peruertitis. Qui ędificatis sion in
sanguinibus. ⁊ iherusalem in iniquitate. Principes
eius in muneribus iudicabant. ⁊ sacerdotes eius in
mercede docebant. ⁊ prophete eius in pecunia diuinabant.
⁊ super dominum requiescebant dicentes. Numquid
non dominus in medio nostrum? Non ueniet super
nos malum. Propter hoc causa uestri sion quasi
ager arabitur. ⁊ ierusalem quasi pomorum custodia
erit. ⁊ mons templi quasi excelsa nemorum. Et
erit in nouissimis diebus. preparatus mons domus
domini in uertice montium. ⁊ extolletur super colles.
⁊ fluent ad eum populi. Et properabunt gentes
multe. ⁊ dicent. Uenite. ⁊ ascendamus ad montem
domini. ⁊ ad domum dei iacob. ⁊ docebit nos uias
suas. ⁊ ambulabimus in semitis eius. Quia de sion
exibit lex. ⁊ uerbum domini de ierusalem. Et
iudicabit inter populos multos. ⁊ arguet gentes
fortes usque in longe. Et concident gladios suos
in uomeres. ⁊ lanceas suas in falces. Non leuabit
gens contra gentem gladium. ⁊ non discent ultra
ut prelientur. Et sedebit unusquisque sub uite sua.
⁊ sub ficu sua. ⁊ non erit qui exterreat. Quia os
domini exercituum locutum est. Quia omnes populi
ambulabunt unusquisque in nomine dei sui. Nos
autem ambulabimus in nomine domini dei nostri
in eternum. ⁊ in seculum seculi. In die illa dicit
dominus. congregabo claudicantem. ⁊ eam que
eiecta fuerat congregabo. ⁊ quam afflixi. Et ponam
claudicantem in reliquias. ⁊ eam que longe fuerat
in gentem robustam. ⁊ regnabit dominus super eos
in monte sion. ex hoc nunc ⁊ usque in seculum.
Et tu turris gregis nebulosa filie sion. usque ad te
ueniet. ⁊ ueniet potestas prima. regnum filie ierusalem.
Nunc quare męrore contabescis? Quia rex non est
in te? Aut consiliarius tuus interiit? Quia comprehendit
te dolor quasi parturientem? Dolens parturi. filia
sion quasi mulier. quia nunc egredieris de ciuitate.
⁊ habitabis in regione. ⁊ ueniens usque babylonem.
ibi liberaberis. ibi redimet te dominus de manu
inimicorum tuorum. Nunc congregate aduersum te
gentes multe. que dicunt. Contaminetur. ⁊ uideat
in sion oculus noster. Ipse autem non cognouerunt
cogitationes domini. ⁊ non intellexerunt consilium
eius. quia congregauit eos quasi fęnum aree. Surge
⁊ tritura filia sion. quia cornu tuum ponam ferreum.
⁊ ungulas tuas ponam eneas. ⁊ comminues populos
multos. ⁊ anathematizabis domino rapinas eorum.
⁊ substantiam eorum domino uniuersę terre. Nunc
congregaberis filia latronum. obsidionem posuerunt
super nos. in uirga percutient maxillam iudicis
israel. Et tu bethleem ephrata parua es in milibus
iuda. ex te mihi egredietur qui sit dominator in
israel. ⁊ egressus eius ab initio. a diebus eternitatis.
Propter hoc dabit eos usque ad tempus parientis
parturiet. ⁊ reliquie fratrum eius conuertentur
ad filios israel. Et stabit ⁊ pascet in fortitudine
domini. in sublimitate nominis dei sui. ⁊ conuertentur.
quia nunc magnificabitur usque ad terminos terre.
Et erit iste pax. Assur cum uenerit in terram
nostram. ⁊ cum calcauerit in finibus nostris. Et
suscitabimus super eum septem pastores. ⁊ octo
principes hominum. Et pascent terram assur in
gladio. ⁊ terram nemrod in lancea eius. Et liberabit
de assur cum uenerit in terram nostram. ⁊ cum
calcauerit in finibus nostris. Et erit reliquie iacob
in medio populorum multorum quasi a domino
quasi stille super herbam. que non expectat uirum.
⁊ non exspectat filios hominum. Et erit reliquie
iacob in gentibus in medio populorum multorum
quasi leo inter pecora siluarum. quasi catulus leonis
in gregibus ouium. qui cum transierit. ⁊ conculcauerit.
⁊ ceperit nullus est qui eruat. Exaltabitur manus
tua super hostes tuos. ⁊ omnes inimici tui interibunt.
Et erit in die illa dicit dominus. auferam equos
tuos de medio tui. ⁊ perdam quadrigas tuas. Et
disperdam ciuitates terre tue. ⁊ destruam uniuersa
munimenta tua. Et auferam maleficia de manu tua.
⁊ sortilegi non erunt in te amplius. Et auferam
sculptilia tua. ⁊ statuas tuas de medio tui. ⁊ non
adorabis ultra opera manuum tuarum. Et auferam
lucos tuos de medio tui. ⁊ disperdam ciuitates tuas.
Et faciam in furore ⁊ in indignatione ultionem
in omnes gentes que non audierunt. Explicit
prophetia michee. Incipit prophetia nahum.

Onus niniue. Liber uisionis nahum helcesei. Deus
emulator ⁊ ulciscens dominus. ulciscens dominus
in furore. Uindicans dominus in hostibus suis.
⁊ irascens dominus tribulationibus suis. Dominus
patiens ⁊ magna uirtus. dominus autem non mundans
subuertet in turbine ⁊ tempestate uia eius. ⁊ nubes
puluis pedum eius. Increpans mare ⁊ siccabit illud.
⁊ omnia flumina educet. Infirmatus est basan ⁊
carmelus. ⁊ flos libani infirmatus est. Montes
contremuerunt a facie eius. ⁊ colles commoti sunt.
Et leuata est terra a facie eius. ⁊ orbis ⁊ uniuersi
qui habitant in eo. A facie indignationis eius quis
stabit? ⁊ quis resistet in ira furoris eius? Indignatio
eius sicut ignis. ⁊ petre dissolute sunt ab eo. Bonus
dominus ⁊ fortitudinis. ⁊ sciens sperantes in se.
⁊ in inundatione pertransiens consumptionem faciet
loci eius. Et inimicos eius persequetur tenebre.
Quid cogitatis contra dominum? Consumptionem
ipse faciet. non consurget bis tribulatio. Quia
usque ad spinas quasi inplicati. ⁊ quasi ebrii
ebrietate sua. comedentur quasi stipula arida
plene. Ex te egressus est qui cogitauit contra
dominum consilium malum. consiliarius scelestus.
Hec dicit dominus. Si fuerint pacifici. ⁊ sic plures
tonsi. ⁊ pertransibit. ⁊ humiliabo te. non adiciam
ut humiliem te amplius. Et nunc conteram uirgam
eius de collo tuo. ⁊ uincula tua disrumpam. Et
mandauit super te dominus. ut non seminetur de
nomine tuo amplius. de domo dei tui interficiam
sculptile ⁊ conflatile. ponam sepulchrum tuum.
quia uilis es. Super montes pedes annuntiantis
⁊ predicantis pacem. Celebra iuda festos dies tuos.
⁊ redde uota tua. quia non adiciet ultra ut pertranseat
per te Belial. uniuersus interiit. Explicit prophetia
nahum. Incipit prophetia habacuc.

Onus quod uidit habacuc propheta. Usquequo domine
clamabo. ⁊ non audies? Uociferabor ad te iniuriam
patiens. ⁊ non saluabis? Quare ostendisti mihi
iniquitatem. ⁊ uidere me fecisti laborem? Uastitatem
⁊ iniquitatem contra me factam? Et factus est
contentio. ⁊ iudicium preualuit. Propterea dissipata
est lex. ⁊ non pertransibit usque in finem iudicium.
Quia impius prepedit iustum. propterea egredietur
iudicium peruersum. Uidete gentes. ⁊ intuemini.
⁊ admiramini. ⁊ obstupescite. quia opus factum est
in diebus uestris. quod nullus credet cum narratum
fuerit. Quia ecce ego suscitabo chaldeos gentem
amaram ⁊ festinantem. ambulantem per latitudines
terre. ut possideat tabernacula que non sunt sua.
Horribilis ⁊ terribilis est. de semetipso iudicium
suum ⁊ onus suum egredietur. Super sonipedibus
eius uelociores pardis. ⁊ uelociores lupis uespere.
⁊ diffundentur equites eius. Equites eius de longe
uenient. uolabunt quasi aquila festinans ad uorandum.
Omnes ad rapinam uenient. congregatio facierum
eorum quasi arena. ⁊ ipse de regibus triumphum
faciet. ⁊ principes ludibrium ei erunt. Ipse autem
super omnem munitionem irridebit. ⁊ congregabit
puluerem. ⁊ capiet eam. Tunc mutabitur spiritus
eius. ⁊ transgredietur. ⁊ delinquet. iste fortitudo
sua deo suo. Numquid non tu a seculo domine deus
meus sanctus meus? Et non morieris. domine in
iudicium posuisti eum. ⁊ fortem ad corripiendum
fundasti eum. Purissimorum oculorum es. ne uidere
malum. ⁊ respicere ad iniquitatem non potes. Ut
quid respicis contemnentes? Tacebis cum deuorauerit
impius iustum? Et facies hominum quasi pisces
maris. ⁊ quasi reptile non habens principem? Totum
in hamo attraxit. ⁊ traxit eum in sagena sua. ⁊
congregauit eum in rete suum. Propterea lętabitur
⁊ exultabit. Propterea immolabit sagenę sue. ⁊
adolebit incensum reti suo. Quia in ipsis incrassata
est portio eius. ⁊ cibus eius electus. Propterea
ipse mittet framen suum. ⁊ non parcet semper
occidere gentes. Super custodiam meam stabo. ⁊
figam gradum meum. ⁊ uigilabo ut uideam quid
dicatur mihi. ⁊ quid respondeam obiurganti me.
Respondit autem dominus mihi. ⁊ dixit. Scribe
uisionem. ⁊ explana eam super tabulas. ut percurrat
qui legit eam. Quia adhuc uisio ad tempus. ⁊
respondebit in finem. ⁊ non mentietur. Si moram
fecerit sustine eum. quia ueniens ueniet. ⁊ non
tardabit. Ecce qui incredulus est. non erit recta
anima eius in semetipso. Iustus autem in fide sua
uiuet. Uerumtamen ⁊ diues superbus. ⁊ non
decorabitur. qui dilatauit quasi infernus animam
suam. ⁊ ipse quasi mors. ⁊ non locupletabitur.
Qui congregauit ad se omnes gentes. ⁊ coacernauit
ad se uniuersos populos. Numquid non omnes isti
parabolam accipient contra eum. ⁊ proverbium
⁊ exemplum in enigmatibus eius? Et dicent. Ue
qui multiplicat non sua. usquequo? ⁊ aggrauat
contra se densum aere? Numquid non repente
consurgent qui mordeant te? ⁊ expergiscentur qui
uexent te? ⁊ eris in direptionem eis? Quia tu
spoliasti gentes multas. spoliabunt te omnes reliquie
populorum. propter sanguinem hominis. ⁊ iniquitatem
terre. ciuitatis ⁊ omnium habitantium in ea.
Ue qui auaritiam malam domui suę. ut in excelso
ponat nidum suum. ut liberetur de manu mali.
Consuluisti confusionem domui tuę. conclusisti
populos multos. ⁊ peccauit anima tua. Quia lapis
de pariete clamabit. ⁊ lignum quod inter iuncturas
est respondebit ei. Ue qui ędificat ciuitatem in
sanguinibus. ⁊ parat urbem in iniquitate. Numquid
non hec a domino exercituum? Et deficient populi
in ignem laboris sui. ⁊ gentes frustra laborabunt.
Quia replebitur terra ut cognoscat gloriam domini.
sicut aque maris operientis. Ue qui potum dat amico
suo. mittens fel tuum. ⁊ inebrians ut aspiciat
nuditates eorum. Saturare ignominia pro gloria.
bibe tu quoque. ⁊ consopire. circumdabit te calix
dextere domini. ⁊ uomitus ignominie super gloriam
tuam. Quia iniquitas libani operiet te. ⁊ uastitas
animalium conterrebit te. propter sanguinem hominis.
⁊ iniquitatem terre. ciuitatis ⁊ omnium habitantium
in ea. Quid cogitauit fictor de figmento suo? Cogitauit
ut faceret simulacrum. Ecce ego uidi. dicit dominus.
Quia figmentum mendacii est. ut dicat figmentum
suum. qui fecit illud. ut faciat idola mutum. Ue
qui dicit ligno. Expergiscere. ⁊ lapidi. Surge.
Numquid ipse docebit? Ecce ipse circumdatus est
auro ⁊ argento. ⁊ omnis spiritus non est in uisceribus
eius. Dominus autem in templo sancto suo. Sileat
a facie eius uniuersa terra. Explicit prophetia
habacuc. Incipit prophetia sophonie.

Uerbum domini quod factum est ad sophoniam filium
chusi. filii godolie. filii amarie. filii ezechie. in
diebus iosie filii amon regis iuda. Congregans
congregabo omnia a facie terre. dicit dominus.
Congregans congregabo hominem ⁊ pecus. congregans
congregabo uolatilia celi. ⁊ pisces maris. ⁊ offendicula
cum impiis. ⁊ disperdam homines a facie terre.
dicit dominus. Extendam manum meam super iudam.
⁊ super omnes habitatores ierusalem. ⁊ disperdam
de loco isto reliquias baal. ⁊ nomina ydolorum
cum sacerdotibus. Et eos qui adorant super tecta
militiam celi. ⁊ adorantes ⁊ iurantes in domino.
⁊ iurantes in melchom. Et auertentes se a tergo
domini. ⁊ qui non quesierunt dominum. ⁊ non
inuenerunt eum. Tace a facie domini dei. quia
prope est dies domini. quia parauit dominus hostiam.
sanctificauit uocatos suos. Et erit in die hostie
domini. ⁊ uisitabo super principes. ⁊ super filios
regis. ⁊ super omnes uestitos ueste peregrina.
Et uisitabo in die illa super omnem qui transilit
limen. qui replent domum domini dei sui iniquitate
⁊ dolo. Et erit in die illa. dicit dominus. Uox
clamoris a porta piscium. ⁊ ululatus a secunda.
⁊ contritio magna a collibus. Ululate habitatores
pilę. quia conticuit omnis populus chanaan. disperditi
sunt omnes conflatores argenti. Et erit in tempore
illo scrutabor ierusalem in lucernis. ⁊ uisitabo
super uiros defixos in fecibus suis. qui dicunt in
cordibus suis. Non faciet dominus bene. ⁊ non faciet
male. Et erit fortitudo eorum in direptionem. ⁊
domus eorum in desolationem. ⁊ ędificabunt domos.
⁊ non habitabunt. ⁊ plantabunt uineas. ⁊ non
bibent uinum earum. Prope est dies domini magnus.
prope est ⁊ uelox nimis. Uox amari diei domini.
tribulabitur ibi fortis. Dies ire dies illa. dies
tribulationis ⁊ angustie. dies calamitatis ⁊ miserie.
dies tenebrarum ⁊ caliginis. dies nebule ⁊ turbinis.
dies tube ⁊ clangoris super ciuitates munitas. ⁊
super angulos excelsos. Et tribulabo homines. ⁊
ambulabunt quasi cecis. quia domino peccauerunt.
Et effundetur sanguis eorum quasi humus. ⁊ quasi
stercora medium eorum. Etenim argentum eorum
⁊ aurum eorum non poterit liberare eos in die
indignationis domini. In igne zeli eius deuorabitur
omnis terra. Quia consumptionem ⁊ festinantem
faciet cum omnibus habitatoribus terre. Congregamini
⁊ consolamini gens non amabilis. Antequam pariat
dies quasi uentus transiens. antequam ueniat super
uos ira furoris domini. antequam ueniat super uos
dies furoris domini. Quęrite dominum omnes mansueti
terre. qui iudicium eius operati estis. Quęrite
iustitiam. quęrite mansuetudinem. si quo modo
abscondamini in die furoris domini. Nam gaza
derelicta erit. ⁊ domus in desolationem. Et ędificabunt
domos. ⁊ non habitabunt. ⁊ plantabunt uineas.
⁊ non bibent uinum earum. Ue habitantibus regionem
mare. gens chetthim. Uerbum domini super uos
chanaan terra philistiim. Et perdam te. ut non
sit habitator. ⁊ erit regio pascuis. habitaculis
pastorum. ⁊ caulis ouium. Et erit regio reliquis
domus iuda. ibi pascentur. in domibus ascalonis
requiescent uespere. quia uisitabit dominus deus
eorum super eos. ⁊ auertet captiuitatem eorum.
Audiui opprobrium moab. ⁊ blasphemias filiorum
ammon. in quibus exprobrauerunt populo meo. ⁊
magnificati sunt in finibus eorum. Propterea uiuo
ego. dicit dominus exercituum deus israel. Quia
moab quasi sodoma erit. ⁊ filii ammon quasi gomorra.
possessio urticarum ⁊ fossa salis. ⁊ desolatio usque
in sempiternum. Reliquie populi mei diripient eos.
⁊ residuum gentis mee possidebit illos. Hoc eis
pro superbia sua. quia exprobrauerunt ⁊ magnificati
sunt super populum domini exercituum. Horribilis
dominus super eos. ⁊ tenuabit omnes deos terre.
⁊ adorabunt eum uiri de loco suo. omnes insule
gentium. Uos quoque ethiopes interfecti gladio meo
erunt. Et extendet manum suam super aquilonem.
⁊ perdet assur. ⁊ ponet niniuen in solitudinem.
arida quasi deserta. Et accubabunt in medio eius
greges omnes pecorum. ⁊ onocrotalus ⁊ ericius in
superliminaribus eius morabuntur. Uox cantantium
in fenestra. corax in limine. quia cedrina opera
denudauit. Hec est ciuitas gloriosa que habitabat
confidens. que dicebat in corde suo. Ego sum. ⁊
non est alia præterea. Quomodo facta est in desolationem.
cubile bestiarum omnis transiens per eam sibilabit.
⁊ mouebit manum suam. Explicit prophetia sophonie.
Incipit prophetia aggei.

In anno secundo regni darii regis. in mense sexto.
in die una mensis. factum est uerbum domini in
manu aggei prophete ad zorobabel filium salathiel
ducem iuda. ⁊ ad iesum filium iosedech sacerdotem
magnum. dicens. Hec dicit dominus exercituum.
dicens. Populus iste dixit. Non dum uenit tempus
domus domini ędificande. Et factum est uerbum
domini in manu aggei prophete dicens. Numquid
uobis tempus est habitare in domibus laqueatis.
domus autem ista deserta? Et nunc hec dicit dominus
exercituum. Ponite corda uestra super uias uestras.
Seminastis multum. ⁊ introtulistis parum. Comedistis
⁊ non estis saturati. bibistis ⁊ non estis inebriati.
operuistis uos ⁊ non estis calefacti. ⁊ qui mercedes
congregat congregauit in sacculum pertusum. Hec
dicit dominus exercituum. Ponite corda uestra super
uias uestras. Ascendite montem. ⁊ portate ligna.
⁊ ędificate domum. ⁊ placebo mihi in ea. ⁊ glorificabor
dicit dominus. Respexistis ad plura. ⁊ ecce facta
sunt pauciora. ⁊ intulistis in domum. ⁊ exsufflabam
illud. Propter quid? dicit dominus exercituum.
Propter domum meam. quia ipsa deserta est. ⁊ uos
festinatis unusquisque in domum suam. Propterea
prohibiti sunt celi ne darent rorem. ⁊ terra prohibita
est ne daret germen suum. Et uocauit siccitatem
super terram. ⁊ super montes. ⁊ super frumentum.
⁊ super uinum. ⁊ super oleum. ⁊ super omnia que
producit humus. ⁊ super homines. ⁊ super iumenta.
⁊ super omnem laborem manuum. Et audiuit zorobabel
filius salathiel. ⁊ iesus filius iosedech sacerdos
magnus. ⁊ omnis reliquie populi uocem domini dei
sui. ⁊ uerba aggei prophete. sicut misit eum dominus
deus ad eos. ⁊ timuit populus a facie domini. Et
dixit aggeus nuntius domini de nuntiis domini
populo dicens. Ego uobiscum dicit dominus. Et
suscitauit dominus spiritum zorobabel filii salathiel
ducis iuda. ⁊ spiritum iesu filii iosedech sacerdotis
magni. ⁊ spiritum reliquorum omnium populorum.
⁊ ingressi sunt. ⁊ operati sunt opus in domo domini
exercituum dei sui. Explicit prophetia aggei.
Incipit prophetia zacharie.

Mense octauo. in anno secundo darii. factum est
uerbum domini ad zachariam filium barachie filii
addo prophetam dicens. Iratus iratus fuit dominus
super patres uestros. Et dices ad eos. Hec dicit
dominus exercituum. Conuertimini ad me. dicit
dominus exercituum. ⁊ conuertar ad uos. dicit
dominus exercituum. Et nolite fieri sicut patres
uestri. quibus clamabant prophete priores. dicentes.
Hec dicit dominus exercituum. Conuertimini de
uiis uestris malis. ⁊ de cogitationibus uestris
pessimis. Et non audierunt. ⁊ non intenderunt ad
me. dicit dominus. Patres uestri ubi sunt? ⁊
prophete numquid in perpetuum uiuent? Uerumtamen
uerba mea ⁊ legitimationes meas quas mandaui
seruis meis prophetis. numquid non comprehendent
patres uestros? Et conuersi sunt. ⁊ dixerunt. Sicut
cogitauit dominus exercituum facere nobis iuxta
uias nostras. ⁊ iuxta adinuentiones nostras. sic
fecit nobiscum. In die uicesima quarta mensis
undecimi. qui est mensis sabath. in anno secundo
darii. factum est uerbum domini ad zachariam
filium barachie filii addo prophetam dicens. Uidi
nocte. ⁊ ecce uir ascendens super equum rufum.
⁊ ipse stabat inter murtos que erant in profundo.
⁊ post eum equi rufi. subrufi. ⁊ albi. Et dixi.
Quid sunt domine mi hec? Et dixit ad me angelus
qui loquebatur in me. Ego ostendam tibi quid sint
hec. Et respondit uir qui stabat inter murtos.
⁊ ait. Hi sunt quos misit dominus. ut perambulent
terram. Et ipsi dixerunt ad angelum domini qui
stabat inter murtos. Circuiuimus terram. ⁊ ecce
omnis terra habitatur ⁊ quiescit. Et respondit
angelus domini. ⁊ dixit. Domine exercituum usquequo
tu non misereberis ierusalem ⁊ urbium iuda? quibus
iratus es iam septuagesimus annus. Et respondit
dominus angelo qui loquebatur in me uerba bona.
uerba consolatoria. Et dixit ad me angelus qui
loquebatur in me. Clama dicens. Hec dicit dominus
exercituum. Zelatus sum ierusalem ⁊ sion zelo magno.
⁊ ira magna ego irascor super gentes opulentas.
quia ego modicum iratus sum. ⁊ ipse in malum
adiuuerunt. Propterea hec dicit dominus. Reuertar
ad ierusalem in misericordiis. domus mea ędificabitur
in ea. dicit dominus exercituum. ⁊ mensura extendetur
super ierusalem. Adhuc clama dicens. Hec dicit
dominus exercituum. Adhuc affluent ciuitates mee
bonis. ⁊ consolabitur dominus adhuc sion. ⁊ eligit
adhuc ierusalem. Et leuaui oculos meos. ⁊ uidi.
⁊ ecce quatuor cornua. Et dixi ad angelum qui
loquebatur in me. Quid hec? Et dixit ad me. Hec
sunt cornua que uentilauerunt iudam. israel. ⁊
ierusalem. Et ostendit mihi dominus

sionem eaumee cuntaum proceſſu
ram uolui admonitum. Explicit ar
guminum. Incipit amos prophetar

ir in pſtmalibo dece. que moir ſup
iſſl. in diebo ozie regis iuda. 7in diebs
ieroboam filij ioas regis iſſl. ante duo
annos terremotus. Et dicit dominus
de syon rugiet. 7de ieſlm dabit uocem
ſuam. Et luxerunt speciosa pastorum.
7siccabit cacumen carmeli. Hec dicit
dominus. Super tribo ſceleribo damas
ci. 7super quatuor non conuertam eius.
eo q triturauerint in plaustris ferreis ga
laad. Et mittam ignem in domu azaha
el. 7deuorabit domos benadad. Et co
tere am uectes damasci. 7disperdam a
bitatorem de campo uolu. 7tenentem
ſceptrum de domo uoluptatis. 7trans
feretur populus syrie cyrenem dicit
dominus. Hec dicit dominus. Super
tribo ſceleribo gaze. 7super quatuor no
uertam eum. eo q transtulerint capti
uitatem perfectam. ut concluderent eam in
edumea. Et mittam ignem in muris
gaze. 7deuorabit edes eius. Et perdam
habitatorem de azoto. 7tenentem
ſceptrum de ascalone. Et conuertam me
am super accaron. 7peribunt reliquie
philistinor. dicit dominus deus. Hec
dicit dominus deus. Super tribo ſce
leribo tyri. 7super quatuor non conuer
tam eum. eo q conclauerint captiuitatem perfec
tam in edumea. 7non fuerint recordati federa
tis fratrum. Et immittam ignem in muris
tyri. 7deuorabit edes eius. Hec dicit
dominus. Super tribo ſceleribo edom
7super quatuor non conuertam eum. q

eo q persecutus fuerit gladio fratrem suum.
7violauerit uiscera eius. 7ad ultimum
furor suus discerpserit eum. 7seruauerit
iram suam in finem. Admit
tam ignem in theman. 7deuorabit edes
bosre. Hec dicit dominus. Super tri
bo ſceleribo filiorum ammon. Quia
eo. non conuertam eum. eo q dissecue
rit pregnantes galaad. ut dilatarent
terminum suum. 7succendam ignem
in muro rabba. 7deuorabit edes eius.
in ululatu in die belli. 7in turbine in
die commotionis. Et abibit melchom in
captiuitatem. ipse 7principes eius simul.
dicit dominus.

Hec dicit dominus. Super
tribo ſceleribo moab. 7super
quatuor non conuertam eum.
eo q incenderit ossa regis
edumee usq ad cinerem. Et mittam
ignem in moab. 7deuorabit edes cari
oth. 7morietur in sonitu moab in clan
gore tube. Et disperdam iudicem de me
dio eius. 7omnes principes eius occi
dam cum eo dicit dominus. Hec dicit
dominus. Super tribo ſceleribo iude. 7
super quatuor non conuertam eum. eo
q abiecerint legem dñi. 7mandata eius
non custodierint. Deceperunt enim eos
uana sua. post que abierunt patres eor.
Et mittam ignem in iuda. 7deuorabit
edes ieſlm. Hec dicit dominus. Super
tribo ſcelerib iſſl. 7super quatuor non
conuertam eum. pro eo q uenundarint pro
argento iustum 7pauperem pro calcia
mentis. Qui conterunt super puluerem
terre capita pauperum. 7uiam humilium
declinant. Et filius 7pater eius ierit
ad puellam. ut polluant nomen sanctu
arium meum. Et super uestimenta pignerata
accubuerunt iuxta omne altare. 7uinum
damnatorum bibebant in domo
dei sui. Ego autem exterminauiam amorreum a facie eorum. cuius altitudo cedro
rum altitudo eius. 7fortis ipse quasi quer
cus. Et eruum fructum eius de super. 7radi
ces eius subter. Ego sum qui ascendere
te feci de terra egipti. 7duxi uos in
deserto xl. annis. ut possideretis terram
amorrei. Et suscitaui de filiis uestris in
prophetas. 7de iuuenibus uestris nazareos. 7

quanto non ut ē filij ist'. dicit dñs:
7 propinabatis nazareis uinum. 7 pro
phis mandabatis dicentes. Ne prophe
tet. Ecce ego stridebo subt uos. sicut
stridet plaustrum onustum feno. Et pe
ribit fuga a uelocē. 7 fortis non obtine
bit uirtutem suam: 7 robustus nō sal
uabit aiam suam. Et tenens arcū nō
stabit. 7 uelox pedibus suis non saluabi
Et ascensor equi non saluabit aiam su
am. Et robustus corde inter fortes
nudus effugiet in die illa. dicit dñs.

Audite uerbum

quod locutus ē dominus su
per uos filij ist'. super omnē co
gnationē quam eduxi de
terra egypti dicens. Tantummodo uos cog
noui ex omnibus cognationibus terre. ideo
ego uisitabo super uos omnes iniquitates
uras. Numquid ambulabit duo pariter
nisi pepigerint ea? Numquid rugiet leo
in saltu nisi ſ̄ ſ̄ habuerit predam? Numquid
dabit catulus leonis uocem de cubili
suo. nisi aliquid apprehenderit? Numq
cadet auis in laqueum terre absq; aucupe
ſ̄? Numquid auferetur laqueus de ter
ra antequ quid ceperit? Si clanget tuba i
ciuitate. 7 populus non expauescet? Si
erit malum in ciuitate quod dñs non
fecerit. Quia non faciet dominus deus uerbum
nisi reuelauerit secretū suū
ad seruos suos prophas. Leo rugiet qs
non timebit? Dominus deus locutus
ē. quis non prophetabit? Auditū facite i
edibus azot. 7 in edibus terre egypti 7 dici
te. Congregamini super montes samarie.
7 uidete uirtutes multas in medio
eius. 7 calumniam patientes in peni
bus eius. Et nescierunt facere rectum
dicit dominus. thesaurizantes iniquitates
7 rapinam in edibus suis. Propterea hec
dicit dominus deus. Tribulabitur et
circuibit terra. 7 detrahetur a te fortitu
do tua. 7 uastabuntur edes tue. Hec dicit
dominus. Quo si eruat pastor de ore leo
nis duo crura. aut extremū auriculē. i
sic eruentur filij ist'. qui habitant in samaria
in plaga lecti. 7 in grabato damasci. 7
Audite 7 testificamini in domo iacob. dic
dominus deus exercituum. Quia in die
cum uisitare cepero preuaricationes ist'.

super eum uisitabo. 7 super altaria bethel.
7 amputabuntur cornua altaris. 7 cadet
in terram. Et percutiam domū hiemalem
cum domo estiua. 7 peribunt domus
ebur multe. 7 dissipabuntur edes multe di
cit dominus.

Audite uerbum hoc uaccē pin
gues. que estis in monte sa
marie. que calumniā facitis
egenis. 7 confringitis pauperes
que dicitis dominis uris. Afferte 7 bibe
mus. Iurauit dñs deus suo. quia ecce di
es uenient super uos. 7 leuabit uos
7 reliquias uras in ollis feruentibus.
Et per aperturas exibitis alter ad altare.
7 proicietis in armon dicit dominus
Venite ad bethel 7 impie agite. ad gal
galam 7 multiplicate preuaricationes.
Et offerte mane uictimas uras. tribus
diebus decimas uras. Et sacrificate de
fermento laudem. 7 uocate uoluntarias
oblationes. 7 annuntiate. Sic enim uo
luistis filij ist'. dicit dominus deus. I
Vnde 7 ego tedi uobis. stipe cū dentium
uestrorum uidebo uias. 7 indigentiam
panum in omnibus locis uris. 7 non estis
reuersi ad me. dicit dñs. Ego quoq
prohibui a uobis imbrem cū adhuc
tres menses superessent usq; ad messem.
7 plui super ciuitatem unam. 7 super ci
uitatem alteram non pluit. pars una
pluta ē. 7 pars super quam non pluit
aruit. Et uenerunt due 7 tres ciuitates
ad ciuitatem unam. ut biberent aquas.
7 non sunt saturate. 7 non redistis ad me.
dicit dominus. Percussi uos in uento
urente. 7 in aurigine multaui uineas
uestras. Oliueta
uras 7 ficeta uras comedit eruca. 7 non
redistis ad me. dicit dñs. Misi in uos
mortem in uia egypti. peremi in gla
dio iuuenes uros. usq; ad captiuitatē equo
rum uestrorum. 7 ascendere feci putredinē ca
strorum uestrorum in nares uras. 7 non redistis
ad me. dicit dominus. Subuerti uos sicut
subuertit deus sodomā 7 gomorram. 7 fu
istis quasi torris raptus de incendio. 7
non redistis ad me. dicit dñs. Quapro
hec faciam tibi ist'. Postq̄ aut hec fecero
tibi. prepare in occursum dei tui ist'. 7
quia ecce formans montes 7 creans uen

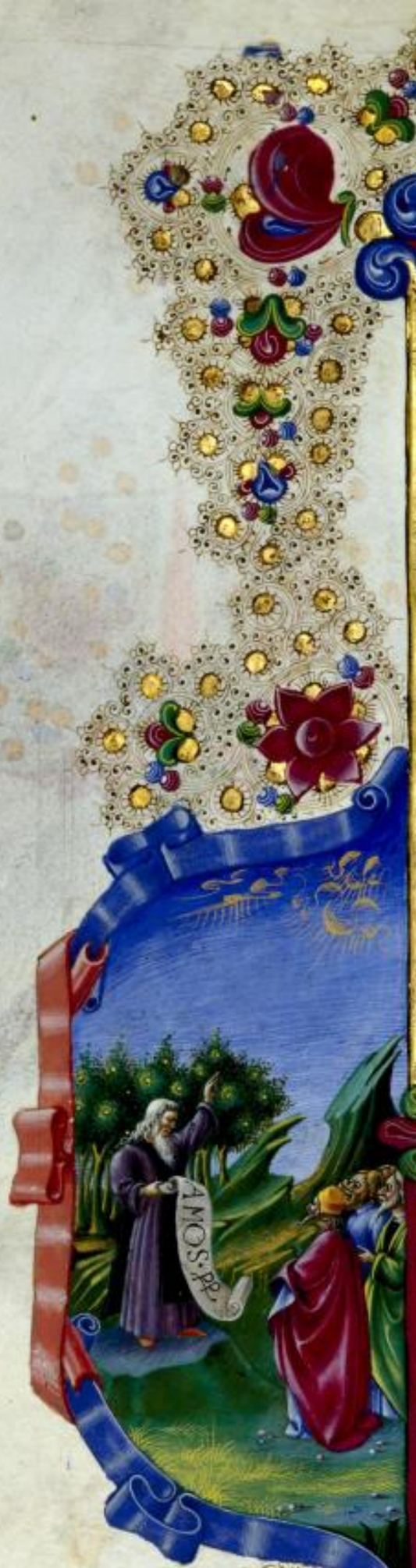

tum. ⁊ annuntians hominꝫ eloquiu suu. faciens matutinam nebulam. ⁊ gradiens
supꝛa excelsa terꝛe. dominus deus exꝛ
cituum nomen eius. ℣

Audite uerbum istud. qđ ego leuo supꝛa uos planctu.
Domus isꝛl cecidit. nō adi
ciet ut resurgat. Virgo isꝛl
proiecta ē in terꝛam suam. non ē qui su
scitet eam. Quia hec dicit dominus dō.
Urbs de qua egrediebantur mille. relin
quentur in ea centum. ⁊ de qua egredie
bantur. c. relinquentur in ea. x. in domo
isꝛl. Quia hec dicit dominus domui isꝛl.
Querite me ⁊ uiuetis. ⁊ nolite querere
bethel. ⁊ in galgala nolite intrare. ⁊ in ber
sabee non transibitis. quia galgala capti
ua ducetur. ⁊ bethel erit in nichilū. Quer
te dominum ⁊ uiuite. ne forte erumpat ut
ignis domus ioseph. ⁊ deuorabit ⁊ none
rit qui extinguat bethel. Qui uertitis
in absinthium iudicium ⁊ iustitiam in
terꝛa relinquitis. Facientē arcturum ⁊ orio
nē. ⁊ conuertentem in mane tenebras. ⁊ diem
in noctem mutantē. Qui uocat aquas
maris. ⁊ effundit eas supꝛa faciem terꝛe.
dominus ē nomen eius. Qui subuertit
uastitatem supꝛa robustum. ⁊ depopu
lationem supꝛa potentem afferꝛt. Odio
buerunt in porta corripientem. ⁊ loquē
tem perfecte abhominati sunt. Ideirco pꝛ
eo q̄ diripiebatis pauperem. ⁊ predam
electam tollebatis ab eo domos quadꝛ
lapide edificabitis. ⁊ non habitabitis in eis.
uineas amantissimas plantabitis. ⁊ non
bibetis uinum earum. quia cognoui mlꝫ
ta scelera uꝛa. ⁊ fortia peccata uꝛa. hostes
iusti accipientes munus. ⁊ pauperes in
porta deprimentes. Ideo prudens in tpꝛe
illo tacebit quia tpus malum ē. Quer
ite bonum ⁊ non malum ut uiuatis. ⁊
erit dominus deus exercituū uobiscū
sicut dixistis. Odite malum ⁊ diligite
bonum. ⁊ statuite in porta iudicium.
si forte misereatur dominus deus exer
cituum reliquie ioseph. Propter hec
dicit dominus deus exercituū dñator.
In omnibꝫ plateis planctus. ⁊ in cūctis
que foris sunt dicent ue ue. Et uocabit
agricolam ad luctum. ⁊ ad planctum
eos qui sciunt plangere. Et in omnib

uineis erit planctus. quia pertransibo in
medio tui. dicit dominus. Ue desiderā
tibꝫ diem domini. Ad quid eam uobis
Dies domini ista tenebre ⁊ non lux. Qꝛ
modo si fugiat uir a facie leonis. ⁊ occur
rat ei ursus ⁊ ingrediatur domum. ⁊ inn
titat manu sua supꝛa parietem. ⁊ mordeꝫ
at eum coluber. Nunquid non tenebre
dies domini ⁊ non lux. ⁊ caligo ⁊ non
splendor in ea. Odi ⁊ proieci festiuitatē
uꝛas. ⁊ non capiam odorem cetuū uꝛo
rum. Qꝛ si obtuleritis mihi holocau
stomata. ⁊ munera uꝛa non suscipiam.
⁊ uota pinguium uꝛoꝝ non respiciam.
Auferꝛ a me tumultū carminū uꝛoꝝ
⁊ canticū lire uꝛe non audiam. Et uer
labitur quasi aque iudicium. ⁊ iustitia
quasi torrens fortis. Nunquid hostiaꝫ
aut sacrificium obtulistis mihi in de
serto. 40. annis domus isꝛl. Et portastis
tabernaculum moloch uꝛo. ⁊ imagi
nem idolorum uꝛoꝝ sidus dei uꝛi. que fece
stis uobis. Et migrare uos faciam trā
damascum. dicit dominus deus exer
cituum nomen eius. ℣

Ue qui opulenti estis in sion
⁊ confidentes in monte samarie.
optimates capita populoꝝ
ingredientes pompatice a
domum isꝛl. Transite in calne. ⁊ uide
te ⁊ ite inde in emath magnam. ⁊ descen
dite in geth palestinoꝝ. ⁊ ad optima qq̄
regna eorum. si latior finis eorum fi
nibus uꝛis est. Qui separatis estis in die
malum. ⁊ appropinquatis solio iniqui
tatis. Qui dormitis in lectis ebuꝛneis.
⁊ lasciuitis in stratis uꝛis. Qui comedi
tis agnum de grege ⁊ uitulos de medio
armenti. qui canitis ad uocem psalterii.
Sicut dauid putauerunt se habere uasa
cantici. bibentes in phialis uinum. ⁊
optimo unguento delibuti. ⁊ nichil pa
tiebantur super contritione ioseph. Qꝛ pꝛ
inde nunc migrabunt in capite transmigꝛa
tionum. ⁊ auferetur factio lasciuientium
iuxta uerbum dñi in anima sua.
dicit dñs deus exercituum. Detestoꝛ
ego superbiam iacob. ⁊ domos eius odi
⁊ tradam ciuitatem cum habitatoribus suis.
Qꝛ si relicti fuerint x. uiri in domo una.
⁊ ipsi morientur. Et tollet eum propi

AMOS: PPHA

quus sinus. ꝛobuntcum. ut effetur ossa de domo. Et dicet ei. qui in pretoria libꝰ tomus ē. Numquid adhuc ē penes te? Et ait. Sinis est. Et dicet ei. Tace ꝛ non ꝛecorderis nominis dñi. Quia ecce dominus mandabit. ꝛ percutiet domū maiorem ruinis: ꝛ domū minorē scissionibꝰ. Numquid curret quicunq; in petris equꝰ. aut arabit in boubalis? Quia cōuertistis in amaritudinē iudicium. ꝛ fructum iustitie in absinthium. Qui letamini in nichilo. qui dicitis. Numquid non in fortitudine mea assumpsimus nobꝭ cornua? Ecce enim suscitabo super uos domus isrl. dicit dñs deus exercituū gentē. ꝛ terent uos ab introitu emath usq; ad torrentem deserti.

VII

Hec ostendit michi dñs deus. Et ecce fictor locustæ in principio germinantium seroti ni ymbris. ꝛ ecce seroti nus post tonsorem regis. Et cum consummassꝫ comedere herbam terre. dixi. Dñe deus. propitius esto obsecro. Quis suscitabit iacob quia parvulus ē? Misertus ē dñs deus super hoc. Non erit. dixit dñs deus. Hec ostendit michi dominus deus. Et ecce uocauit iudicium ad ignē dñs deus. ꝛ deuorabit abyssum multam. ꝛ comedet simul partem. ꝛ dixi. Domine deus quiesce obsecro. Quis suscitabit iacob. quia parvulus ē? Misertus ē dominus deus super hoc. Sꝫ istud non erit. dixit dñs deus. Hec ostendit michi dñs deus. Et ecce dominus stans super murum litum. ꝛ in manu eius trulla cementarij. Et dixit dñs ad me. Quid tu uides amos? Et dixi. ꝛ trullam cementarij. Et dixit dñs. Ecce ego ponam trullam in medio populi mei isrl. Non adiciam ultra super inducere eum. Et demolientur excelsa ysaac. ꝛ sanctificationes isrl desolabuntur. ꝛ surgam super domū ieroboam in gladio. Et misit amasias sacerdos bethel. ad ieroboam regem isrl: dicens. Rebellauit contra te amos in medio domus isrl. Non poterit terra sustinere uniuersos sermones eius. Hec enim dicit amos. In gladio morietur ieroboam: et isrl captiuus migrabit de terra sua. Et dixit amasias ad amos. Qui uides gde fuge in terram iuda. ꝛ comede ibi panes.

ibi prophetabis. ꝛ in bethel non adicies ultra ut proleꝛis. quia sanctificatio regis ē. ꝛ domus regni ē. Et rediit amos ꝛ dixit ad amasiam. Non sum propheta. ꝛ non sum filius prophete. sed armentarius ego sum uellicans sicomoros. Et tulit me dñs cum sequeret gregem. ꝛ dixit ad me dñs. Vade propheta ad populum meum isrl. Et nunc audi uerbum domini. Tu dicis. Non prophetabis super isrl. ꝛ non stillabis super domum ysaac. Propter hec ꝯ dicit dominus deus. Uxor tua in ciuitate fornicabitur. ꝛ filij tui ꝛ filie tue in gladio cadent. ꝛ humus tua funiculo mensurabitur. Et tu in terra polluta morieris. ꝛ israel captiuus migrabit de terra sua.

VIII

Et ostendit michi dominus deus. Et ecce uncinus pomorum. ꝛ dixit. Quid tu uides amos? Et dixi. Uncinum pomorum. Et dixit dominus ad me. Uenit finis super populum meum isrl. Non adiciam ultra ut pertranseam eum. Et stridebunt cantores templi in die illa. dicit dñs deus. Multa morientur in omni loco. proicientur silentium. Audite hoc qui conteritis pauperem. ꝛ deficere facitis egenos terre. dicentes. Quando transibit mensis. ꝛ uendemus merces. ꝛ sabbatum. ꝛ aperiemus frumentum. ut imminuamus mensuram. ꝛ augeamus siclum. ꝛ supponamus stateras dolosas. ut possideamus argento egenos ꝛ pauperes pro calciamentis. ꝛ quisquilias frumenti uendamus? Iurauit dñs in superbia iacob. Si oblitus fuero usq; in finem omnia opera eorum. Numquid super isto non commouebitur terra. ꝛ lugebit omnis habitator eius? Et ascendet quasi fluuius uniuersus. ꝛ eiicietur ꝛ defluet quasi fluuius egypti. Et erit in die illa dicit dominus. Occidet sol meridie. ꝛ tenebrescere faciam terram in die lucis. Et conuertam festiuitates uestras in luctum. ꝛ omnia cantica uestra in planctum. Et inducam super omne dorsum uniuersum sacciꝫ. ꝛ super omne caput uniuersum caluitium. Et ponam eam quasi luctum unigeniti. et nouissima eius quasi diem amarum. Ecce dies ueniunt dicit dñs. ꝛ emittam famem in terram. non famem panis. neq;

AMOS PPHETA

siam aque: ſz audiendi uerbum dñi
Et mouebuntur a mari uſqz ad mare.
7ab aquilone uſqz ad orientem: Circu
buntur querentes uerbum dñi. 7non i
uenient. In die illa deficient uirgines
pulchre. 7adoleſcentes in ſiti. qui iurat
in delicto ſamarie. 7dicent. Viuit deus
tuus dan. 7uiuit uia berſabee. Et ca
dent 7non reſurgent ultra. IX

Vidi dñm ſtantem ſr mare.
7dixit. Percute cardinem.
7commoueantur ſr lumbaria.
Auaritia enim in capite oi
um. 7nouiſſimum eorum in gladio ſr
ſtiam. Non erit fugax eis: Fugiet 7nõ
ſaluabitur: et eis qui fugerit. Si deſce
derint uſqz ad infernum. inde manus
mea educet eos. Et ſi aſcenderint uſqz
ad celum. inde deiciam eos. Et ſi ab
ſconditi fuerint in uertice carmeli. ibi
ſcrutans auferam eos. Et ſi celauerit
ſe ab oculis meis in profundo maris. i
bi mandabo ſpenti 7mordebit eos. Et
ſi abierint in captiuitatẽ coram inimicis
ſuis. ibi mandabo gladio 7occidet eos.
Et ponam oculos meos ſuper eos i ma
lum. 7non in bonum. Et dñs deus ẽ
cituũ. qui tangit terram 7tabeſcet. et
lugebunt omnes habitantes in ea. Et
aſcendet ſicut fluuius omnis. 7defluet
ſicut fluuius egipti. Qui edificat in
celo aſcenſionem ſuam. 7faſciculum
ſuum ſr terram fundauit. qui uocat a
quas maris. 7effundit eas ſuper faciẽ
terre. dñs nomen eius. Nunquid nõ
ut filii ethyopum uos eſtis michi filii
iſrl. ait dñs: Nunquid non iſrl aſcen
dere feci de terra egipti. 7paleſtinos de
cappadocia. 7ſyros de cyrene. Ecce oc
li dominus dei ſr regnum peccans. 7dele
illud a facie terre. Verumtamen domus
ſtriam non delebo. dicit dominus.
Ecce enim ego mandabo. 7excutiam in
omnibus gentibus domum iſrl. ſicut ex
cutitur in cribro. 7non cadet lapillus ſr
terram. In gladio morientur omnes
peccatores populi mei: qui dicunt. non
adpropinquabit 7non ueniet ſr nos 7
malum. In die illa ſuſcitabo tabernacu
lum dauid qui cecidit. 7reedificabo aper
turas murorum eius 7ea que corrue
rant inſtaurabo. Et reedificabo eum ſi
cut diebus antiquis. ut poſſideant reliq
uias idumee 7omnes nationes. eo quod
inuocatum ſit nomẽ meum ſuper eos. di
cit dominus faciens hec. Ecce dies ue
nient dicit dominus. 7apprehendet ara
tor meſſorem. 7calcator uue mittentẽ
ſemen. Et ſtillabunt montes dulcedi
nem. 7omnes colles current. Et reuer
tar captiuitatem populi mei iſrl. 7edifica
buntur ciuitates deſerte. 7habitabunt et
plantabunt uineas. 7bibent uinum
earum. 7facient ortos 7comedent fruc
tum eorum. Et plantabo eos ſr humũ ſuã.
7non euellam eos ultra de terra ſua q
dedi eis. dicit dominus deus tuus.

Explicit amos ppha
Incipit abdias ppha

Abdias priuatio
nem huius etymologiam. qui ob nubes
corporis ſui. e
dom ebrea lin
gua appellatus eſt. quod latine ſerui
ens dicitur. Is memoratum fratres
ſuum qui nomen iſrl acceperat: grauis
odio motus inimicie conatus eſt. 1
Qua de cauſa omnes qui populũ iſrl.
i. filios ysaac et iacob. priores eſau odi
um inimicum perſecuti ſunt. eſau 7edõ
appellati ſunt. Et quia populus iſrl
de captiuitate chaldeorum per cyrum
regem perſarum nutu dei reuocatus. i
terim ab alio regno grauiter afflictus.
atq; oppreſſus ẽ. Ideo hoc regnum qõ
more eſau predictum populum perſe
cutum ẽ. per denuntiationẽ abdie pro
phete increpatur: quod non dei indigna
tione. ſz ſua uirtute populũ ſuperatus
gliabatur. De quo regno olim per dl'
in pſalmo centeſimo tricesimo ſexto
dictum ẽ. Memorare domine filiorum
edom in die ieruſalem. Iam reliqua lectõ
ne oppreſſa. finitum in gentes uidi
mus. ob cauſas lectione oppreſſas.
regnumq; dei in populo iſrl' ſignifica

hebret hunc ce dicunt: qui subrege
samarie achab. & impiissima iezabel. &
pauit. c. prophas in specubo qui non
curuauerunt genua ante baal. & os eius
milibo erant: quoe bclias arguit ig
natie. Sepulchrum quoq; eius usq;
hodie cum mausoleo helysei prophete
Iohannis bapte in sebaste ueneratioi
hetur. que olim samaria uocabatur. hic
heredes rex antipatris filius. michoeæ
augusti cesaris. greco nomine uocati
sebastam. i. augustam. hoc igitur qa
c. prophas pauerunt. accepit gratiam pro
phalem. & reduce exercitus sit our ecce
Tunc in samaria paruum gregem pa
uerat. nunc in toto orbe xpi pascit ec
clesiam. Et sicut stephanus coronam
meruit passionis. sic hodie fulminis di
cum paulo apostolo nomine gliam:
quia abdias sunus dominum in uno soar
eloquio. Explicit prologus. Incipit
argumentum.

Obias qui i
terpretatur
seruus domi
pertonat et
edom sanc
tum uero quoq; iacob
semper emulum hasta percutit spuali.

EXPLICIT ARGVMENTVM
INCIPIT ABDIAS PROPHETA

Hec dicit dominus deo edom. Auditum au
diuimus a domino. & legatum ad gen
misit. Surgite & consurgamus aduersus
eum in prelium. Ecce paruulum dedi
te in gentib. & contemptibilis tu es ualde.
Superbia cordis tui extulit te habitan
tem in scissuris petre. excelsum eralcantem
solium tuum. Qui dicis in corde tuo.
Quis detrahet me in terram. Si exal
tatus fueris ut aquila. & inter sidera
posueris nidum tuum. inde detrahas
te dicit dominus. Si fures introissent
ad te. si latrones per noctem. quomo
do conticuisses. Nonne furati essent sufficia
entia sibi. Si uindemiatores intro
sissent ad te. numquid salutem reliquis
sent tibi. Quo scrutati sunt
uestigauerunt abscondita eius. Usq
ad finem emiserunt te. Omnes uiri
federis illuserunt tibi. preualuerunt
aduersum uiri pacis tue. Qui come
dunt tecum. ponent insidias subter
te. Non est prudentia in eo. Numquid non
in die illa dicit dominus perdam sa
pientes de edom & prudentiam de
monte esau. Et timebunt fortes tui
a meridie. ut intereat uir de monte esau.

Propter interfectio
nem. & propter iniquitatem
in fratrem tuum iacob. operi
te confusio & peribis in eter
num. die cum stares aduersum eum. die
capiebant alieni exercitum eius. & ex
tranei ingrediebantur portas eius.
& super hierusalem mittebant sortem. Tu
quoq; eras quasi unus ex eis. Et tu

ABDIAS PPHETA

despices in die fris tui. in die peregri
nationis eius. ⁊ non letaberis super fi
liis iuda. in die perditionis eorum. ⁊
Et non magnificabis os tuum in die
angustie. ns ingredieris portam popu
mei in die ruine eorum. Neqs despici
es ⁊ tu in malis eius. in die vastitatis
illius. Neqs stabis in exitib⁹ viarum.
ut interficias eos qui fugerint. nec co
clusores reliquias eius in die tribulatio
nis. quia iuxta e dies dñi sup omes gtes.
Sicut fecisti fiet tibi. retributionem
tuam reuertetur in caput tuum. Quo
enim bibistis sup montem sctum meum.
bibent omnes gentes iugiter. ⁊ bibent
⁊ absorbebunt. ⁊ erunt quasi non sint.
Et in monte syon erit saluatio. ⁊ erit
scus. Et possidebit domus iacob eos
qui se possiderant. ⁊ erit domus iacob
ignis. ⁊ domus ioseph flamma. ⁊ dom⁹
esau stipula. Et succendent in eis. ⁊
deuorabunt eos. ⁊ non erunt reliquie
domus esau. quia dominus locutus e
Et hereditabunt hi qui ad austri mon
tem esau. ⁊ qui in campestribus philisthi
Et possidebunt regionem effraym. et
regionem samarie. ⁊ benyamin possidebit
galaad. Et transmigratio huius
exercitus filiorum isrl omnia chanane
orum. usqs ad sarepta. Et transmi
gratio ierlim que in bosforo e possidebit
ciuitates austri. Et ascendent sal
uatores in monte syon. iudicare mon
tem esau. ⁊ erit domino regnum. Explicit
abdias. Incipit pla
Ionas scim ⁊
hebraei affirmant
filium fuisse ⁊
mulieris ui
due sarepte
quem helias propheta mortuum fusci
tauit. mane postea dicente ad eum. ⁊
Nunc cognou quia vir dei es tu. ⁊ ver
bum dei in ore tuo veritas e. Obhanc
causam etiam ipm puerū ficuocant ⁊
amathi. Amathi enim in hra lingua
ueritatem sonat. Et ex eo q̄ ueritum he
lyas locutus est. Ille qui fuscitatus est.
filius esse dicitur ueritatis. Ideo de ciui
tate columbi nascitur. quia ionas co
lumbam sonat. In condemnationem
autem ihl ionas ad gentes mittitur.
nunc agente penitentiam illi in ma
litia perseuerant. Temporibus quipp
ieroboam regis israel. qui deo derelic
to cum populo suo in samaria vitulos
sacrificabat ionam prophetam fuisse
quartus liber regum indicat. Is cum
prophetia illuminante peccatores cum
tinus nimue dei misericordiam conse
cutumos uiderit. ne falsa predicasse uid
retur. ad denuntiandum interitum ei
dem ciuitatis ire nolebat. Nam sicut
deus ad abraam de impietate sodomo
rum ⁊ gomorreorum locutus est. cla
mor sodomorum ⁊ gomorreorum per
uenit ad me. ita ⁊ de nunc dicitur. co
q̄ ascenderit clamor malitie eius ad me
Et quia sententia dei de sodomis fcā
minime reuocata est. ita et ionas ad ui
sum ninuem prolatam sententiam re
uocari nolebat. diuine dispensationis
ignarus. qui salutem hominum ad se
conuertentium magis multoq̄ mitiat.
Hoc autem illi accidebat. quasi ⁊ helyseo. qui filium sunamitis mulieris
mortuum ignorauit. Ideo aspectu dei
fugere se ionas putabat. humanum
aliquid passus. dicente dauid. Quo
ibo a spiritu tuo. ⁊ a facie tua quo fugiā.

Incipit argumentū.

Ionas interpre
tatur columba.
pulcherrima ⁊
naufragio suo
passionem do
mini prefigu
rans. mundum ad penitentiam reuo
cat. ⁊ sub nomine ninue salutem gen
tib⁹ denuntiat. Explicit argumentum.
Incipit ionas propheta.

Et ascendit super eos. Et dixerunt ad eos. Tollite me. & mittite in mare. & cessabit mare a nobis. Scio enim ego. quia propter me venit tempestas ista magna super vos. Et remigabant viri. ut reverterentur ad aridam. & non valebant. quia mare ibat & intumescebat super eos. Et clamaverunt ad dominum. & dixerunt. Quesumus domine ne pereamus in anima viri istius. & ne des super nos sanguinem innocentem. quia tu domine fecisti sicut voluisti. Et tulerunt Ionam. & miserunt in mare. Et stetit mare a fervore suo. Et timuerunt viri timore magno dominum. & immolaverunt hostias domino. & voverunt vota.

Et preparavit dominus piscem grandem. ut deglutiret Ionam. Et erat Ionas in ventre piscis. tribus diebus & tribus noctibus. Et orabat Ionas ad dominum deum suum. de ventre piscis. & dixit. Clamavi de tribulatione mea ad dominum. & exaudivit me. De ventre inferi clamavi. & exaudisti vocem meam. Projecisti me in profundum in corde maris. & flumen circumdedit me. Omnes gurgites tui. & fluctus tui. super me transierunt. Et ego dixi. Abjectus sum a conspectu oculorum tuorum. Verumtamen rursus videbo templum sanctum tuum. Circumdederunt me aque usque ad animam meam. Abyssus vallavit me. pelagus cooperuit caput meum. Ad extrema montium descendi. vectes terre xluserunt me in eternum. Et sublevabis de corruptione vitam meam. domine deus meus. Cum angustiaretur in me anima mea. dum recordatus sum. ut veniat ad te oratio mea ad templum sanctum tuum. Qui custodiunt vanitates frustra. misericordiam suam derelinquent. Ego autem in voce laudis immolabo tibi. quecumque vovi reddam pro salute mea domino. Et dixit dominus pisci. & evomuit Ionam in aridam.

Et factum est verbum domini ad Ionam secundo dicens. Surge & vade in Ninivem civitatem magnam & predica in ea predicationem quam ego

verbum domini ad Ionam filium Amathi. dicens. Surge & vade in Ninivem civitatem grandem & predica in ea. quia ascendit malitia eius coram me. Et sicut verterat Ionas ut fugeret in Tharsis a facie domini. Et descendit joppen. & invenit navem euntem in Tharsis. & dedit naulum eius. & descendit in eam. ut iret cum eis in Tharsis a facie domini. Dominus autem misit ventum magnum in mare. & facta est tempestas magna in mari. & navis periclitabatur conteri. Et timuerunt nautae. & clamaverunt viri ad dominum suum. Et miserunt vasa que erant in navi in mare. ut alleviarentur ab eis. Et Ionas descendit ad interiora navis. & dormiebat sopore gravi. Et accessit ad eum gubernator. & dixit ei. Quid tu sopore deprimeris. Surge invoca deum tuum. si forte cogitet deus de nobis ut non pereamus. Et dixit unus ad collegam suum. Venite & mittamus sortes. & sciamus quare hec mala sint nobis. Et miserunt sortes. Et cecidit sors super Ionam. Et dixerunt ad eum. Indica nobis cuius causa mala ista sint nobis. Quod est opus tuum. & que terra tua. & quo vadis. aut de quo populo es tu? Et dixit ad eos. Hebreus ego sum. & dominum deum celi ego timeo. qui fecit mare & aridam. Et timuerunt viri timore magno. & dixerunt ad eum. Quid hoc fecisti? Cognoverunt enim viri quia a facie domini fugeret. quia indicaverat eis. Et dixerunt ad eum. Quid faciemus tibi. & cessabit mare a nobis? Quia mare ibat & tempestuabat

IONAS PHETAS

laqua: ad te. Et fuit verbum dñi ad ionam secundo dicens. Surge vade in niniven civitatem magnam et voca eam in predicatione quam ego loquor ad te. Et surrexit jonas et abiit in niniven secundum verbum dñi. Ninive autem erat civitas magna itinere dierum trium. Et cepit jonas introire civitatem itinere diei unius. Et clamavit et dixit. Adhuc xl dies et ninive subvertetur. Et crediderunt viri ninivite in deum. Et predicaverunt jejunium. Et vestiti sunt saccis a majore usq; ad minorem. Et pervenit verbum ad regem ninive. Et surrexit de solio suo. Et abjecit vestimentum suum a se. Et indutus est sacco sedit in cinere. Et clamavit et dixit in ninive ex ore regis et principum ejus. dicens. Homines et jumenta et boves et pecora non gustent quicq; nec pascant. et aquam non bibant. Et operiantur saccis homines et jumenta. et clament ad dominum in fortitudine. Et convertatur vir a via sua mala. et ab iniquitate que est in manibus eorum. Quis scit si convertatur et ignoscat deus. et revertatur a furore ire sue. et non perimus. Et vidit deus opera eorum. quia conversi sunt de via sua mala. et misertus est super malitiam quam locutus fuerat ut faceret eis et non fecit.

IONAS afflictus est jonas afflictione magna. et iratus est. et oravit ad dñm. et dixit. Obsecro domine. nunquid non hoc est verbum meum. cum adhuc esset in terra mea. Propter hoc preoccupavi ut fugerem in tharsis. Scio enim quia tu deus clemens et misericors es. patiens et multe miserationis. et ignoscens super malitia. Et nunc domine queso tolle animam meam a me. quia melior est mihi mors quam vita. Et dixit dñs. Putasne bene iratus es tu. Et egressus est jonas de civitate. et sedit contra orientem civitatis. et fecit sibi ibi umbraculum. et sedebat subtus illud in umbra. donec videret quid accideret civitati. Et preparavit dñs deus hederam. et ascendit super caput ejus et protegeret eum. et laboraverat enim. Et letatus est jonas super hedera letitia magna. Et paravit dominus vermem ascensu diluculi ictum

stimum. et percussit hederam. et exaruit. Et cum ortus fuisset sol. precepit dominus vento calido et urenti. et percussit sol caput jone et estuabat. Et petivit anime sue ut moreretur. et dixit. Melius est mihi mori quam vivere. Et dixit dominus ad jonam. Putasne bene iratus es tu super hedera. Et dixit. Bene iratus sum ego. usq; ad mortem. Et dñs. Tu doles super hedera in qua non laborasti. neq; fecisti ut cresceret. que sub una nocte nata est. et una nocte perijt. et ego non parcam ninive civitati magne. in qua sunt plusq; centum viginti milia hominum qui nesciunt quid sit inter dextram et sinistram suam. et jumenta multa.

Incipit prologus in michee.

MICHEAS de morasthi qui fuit in diebus joathan et achaz et ezechie regum juda que vidit super samariam et jerusalem. Hic propheta ita spiritu sancto repletum fuisse. lectio ipsa demonstrat. Sed de superscripto nomine regum. joathan et ezechiam deo obedientiam placuisse historia libri eorum regum. et secundi paralipomenon indicat. Achaz vero idolis deo prolatis manus. quibus etiam filios suos in sacrificium igni exterminantes obtulerat celum se esse. Quam ob rem deus samaritanique reges ipsi et tribus memoratorum sum. lacrymum seductione fefellerat. iterumq; impietatione sua. in eam procellam comminatus est. Populo enim ipsi prevaricatori. et principibus eius. qui eundem populum fallaci suasione ad colendas vanas impulerant. verbis insequentibus captivitatem et interitum affuturum denuntiat. Explicit prologus. Incipit

Ichoas argumenti.

demonasthi colentes

xpi vastatione animad

nat filie latronis. et

obsidionem ponit ora eam. quia ma
xillam percusserunt iudicis israel.

Incipit thema nahum prophete

Et

Liber

Onus

Ni

Ut

Q

D

ad fcim est ad micheam morasthiten.
in diebꝫ ioathan. achaz ⁊ ezechie regꝫ
iuda. quos uidit sñ samariam ⁊ hierlm. ⁊
Audite populi omnes. ⁊ attendat terra
⁊ plenitudo eius. ⁊ sit dominus deus in
testem nobis: dominus de templo scō
suo. Quia ecce dominus egredietur de
loco suo. ⁊ descendet ⁊ calcabit sup excel
sa terre. Et consumentur montes subtꝰ
eum. ⁊ valles scindentur sicut cera a fa
cie ignis. sicut aque que decurrunt in
precipes. In scelere iacob omne istud. ⁊
in peccis domus isrl. Quod scelus ia
cob? Nonne samaria? Et que excelsa
iude? Nonne hierlm? Et ponam samaria
riam quasi acervum lapidum in agro.
cum plantatur uinea. Et deturbabo in
uallem lapides eius. ⁊ fundamenta eius ꝛ
revelabo. Et omnia sculptilia eius con
terentur. ⁊ omnes mercedes eius com bu
rentur igni. Et omnia ydola eius po
nam in perditionem. quia de mercedib
meretricis congregata sunt. ⁊ usqꝫ ad mer
cedem meretricis revertentur. Super
hoc plangam ⁊ ululabo. vadam spoliat⁹
⁊ nudus. Faciam planctum velud dra
conum. ⁊ luctum quasi struthionum. qꝛ
desperata est plaga eius. quia venit usq
ad iudam. tetigit portam populi mei ꝛ
usqꝫ ad hierlm. In geth nolite annuntia
re lacrimis ne ploretis. In domo pulve
ris pulvere vos conspergite. ⁊ transite vo
bis habitatio pulchra. confusa ignominia.
Non est egressa que habitat in exitu. Plac
tum domus vicina accipiet ex vobis
que stetit sibimet. quia infirmata est in
bonum que habitat in amaritudinibꝰ.
quia descendit malum a dño ad portas
hierlm. tumultus quadrige stupore ha
bitanti lachis. principium peccti est filie
sion. quia in te inventa sunt scelera ꝛ
isrl. propterea dabit emissarios sup here
ditatem geth. domus mendacii in decep
tionem regibus isrl. Adhuc adducam here
dem tibi. que habitas in maresa. usqꝫ ad odo
lam veniet gloria isrl. Decalvare ⁊ tondē.
super filios delitiarum tuarum. Dilata cal
vitium tuum sicut aquila. quia captum
ducti sunt ex te.

II

Et qui cogitatis inutile. ⁊
operamini malum in cubi
libus vris. In luce manum
fiunt istud. quia ꝺ deum
est manus eorum. Et cupierunt agros.
⁊ violenter tulerunt. ⁊ domos rapuerit.
⁊ calumniabantur virum ⁊ domum eius.
virum ⁊ hereditatem eius. Ideo hec dic
dominus deus. Ecce ego cogito. super
familiam istam malum. unde non au
feretis colla vra. ⁊ non ambulabitis su
perbi. quia tps pessimum est. In die illa
sumetur super vos parabola. ⁊ cantabit
canticum cum suavitate dicentiꝫ. De
populatione vastati sumus. Pars ppli
mei commutabit. Quomodo recedet a me
cum revertatur: qui regiones nras di
videt. Propter hec non erit tibi mittens
funiculum sors in cetu domini. Ne lo

MICHEAS

PROPHETA

quamm dicentes. Non stillabit sup
stos. non apprehendet confusio: dic dñs
iacob. Numquid abbreuiatus è spūs
domini. aut tales sunt cogitationes
eius: Nonne uerba mea bona sunt è
eo qui recte graditur: e contrario ppls
meus in aduersarium exurrexit. De
super amicam pallium subtulistis. eos
qui simpliciter transibant uestistis in
Mulieres populi mei eiecistis de domi
delitiarum suarum. a parvulis earum
tulistis laudem meam in perpetuum.
Surgite ite. quia non hēs hic requ
em. propter immunditiam eius corrum
pet: putredine pessima. Vanam & ce
nu: hēns spūm. & mendacium ponus
loquetur: Stillabo tibi in vinum & in
ebrietatem. & erit sicut quem stillauit ppls
iste. Congregatione congregabo iacob
totum te in unum adunabo reliquias
isrl. pariter: ponam illum quasi gregē
in ouili. quasi pecus in medio caulæ
Tumultuabuntur a multitudine ho
minum. Ascendet enim pandens ite
ante eos. diuident & transibunt portā.
& egredientur per eam. & transibit rex
eorum coram eis. & dns in capite eor.

Audite dicit. Audite
principes iacob. & duces
domus isrl. Numquid do
mino uim è scire iudicium.
qui odio hēns bonum. & diligens ma
lum. qui uiolenter tollens pelles eor
de sup eis. & carnes eorum de sup ossibus
eorum. Qui comedentes carnem po
puli mei. & pellem eorum de sup eis exco
riauerunt. & ossa eorum confregerunt. &
exciderunt sicut in lebete. & quasi carnē
in medio olle. Tunc clamabunt ad
dominum. & non exaudiet eos: & ab
scondet faciem suam ab eis in tp: illo.
sicut nequiter egerunt. in adinuentio
nibus suis. Hec dicit dns sup prophetas
qui seducunt populum meum. qui
mordent dentibus suis. & predicant pa
cem. & si quis non dederit more eorum
quippiam: sanctificant super eum plum.
Propterea nox uobis pro uisione erit.
& tenebre uobis pro diuinatione. Et
occubet sol sup prophetas. & obtenebrab
sup eos dies. Et confundentur qui uidet

uisiones. & confundentur diuini. & operi
entur uultus suos omnes. quia non est
responsum dei. Verumtm ego repletus sum
fortitudine spūs domini in iudicio et
uirtute. ut annuntiem iacob scelus suum.
& isrl peccatum suum. Audite hec principes
domus iacob. & iudices domus isrl. q
abhominamini iudicium. & omnia rec
ta peruertitis. Qui edificatis sion in
sanguinibus. & iherlim in iniquitate. Prin
cipes eius in muneribus iudicabant. &
sacerdotes eius in mercede docebant. &
prophete eius in pecunia diuinabant. &
sup dominum requiescebant dicentes.
Numquid nō dominus in medio nrm.
Non uenient sup nos mala. Propter hoc
causa nri. sion quasi ager arabitur. et
iherlim quasi acervum lapidum erit. et
mons templi in excelsa silue.

Et in nouissimo dierum e
rit mons domus domini
preparatus in uertice mon
tium. & sublimis sup colles. &
Et fluent ad eum omnes populi. & pro
perabunt gentes multe & dicent. Venite
ascendamus ad montē dominī. & ad do
mum dei iacob. & docebit nos de uiis suis.
& ibimus in semitis eius. quia de sion
egredietur lex. & uerbum domini de iherlim
Et iudicabit inter populos multos. &
corripiet gentes fortes usq in longin
quum. Et excident gladios suos in uomer
es. & hastas suas in ligones. Non su
met gens aduersus gentem gladium.
& non discent ultra belligerare. Et sedeb
unt sub uite sua unusquisq & sub ficu
sua. & non erit qui terreat. quia
os domini locutum è. Quia omnes pplī
bulabunt unusquisq in nomine dei sui
nos aut ambulabimus in nomine dñi nri
in eternum & ultra. In die illa dicit dns.
congregabo claudicantē. & eam quam eie
ceram colligam. & quam afflixeram. Et
ponam claudicantem in reliquias. & eā
que laborauerat in gentem robustam. &
Et regnabit dominus sup eos in monte
sion. ex hoc nunc & usq in eternū. Et
tu turris gregis nebulosa filia sion. usq
ad te ueniet. Et uenient potius prima re
gnum filie iherlim. Nunc quare mereris
ululatus. Numquid rex non è tibi. aut

filiarum tuarum prophetarum. quia apprehendit te dolor: sicut parturiens: Dole z langue filia syon quasi parturiens. quia nunc egredieris de ciuitate. z habitabis in regione. z uenies usq; ad babylonem. ibi liberaberis. ibi redimet te dominus de manu inimicorum tuorum. Et nunc congregate sunt super te gentes multe. que dicunt. Lapidetur. z aspiciat in syon oculus nr. ipi aut non cognouerunt cogitationes domini. z non intellexerunt consilium eius. quia congregauit eas sicut fenum aree. Surge z tritura filia syon. quia cornu tuum ponam ferreum. z ungulas tuas ponam eneas. z comminues populos multos z interficies domino rapinas eorum. et fortitudines eorum uniuerse terre.

V Nunc uastaberis filia latronis. Obsidionem posuerunt super nos. in uirga percutient maxillam iudicis isl'. Et tu bethleem ephrata. parnulus es in milibus iuda. Ex te michi egredietur qui sit dnator in isl'. z egressus eius ab initio a diebus eternitatis. Propter hoc dabit eos usq; ad tempus. in quo parturiens pariet. z reliquie fratrum eius conuertentur ad filios isl'. Et stabit z pascet in fortitudine domini. in sublimitate nominis dei sui. Et conuertentur. quia nunc magnificabitur usq; ad fines terre. Et erit iste pax. assyrius cum uenerit in terram nram. z quando calcauerit in domibus nris. Et suscitabimus sup eum vii. pastores. z viii. primates hominum. Et pascent terram assur in gladio. z terram nemroth in lanceis suis. Et liberabit ab assyrio cum uenerit in terram nram. z cum calcauerit in terminis nris. Et erunt reliquie iacob in medio populorum multorum quasi a deo a domino. z quasi stille super herbam que non expectat uirum. z non prestolantur filios hominum. Et erunt reliquie iacob in gentibus in medio populorum multorum. quasi leo in animantibus siluarum. z quasi catulus leonis in gregibus pecorum. qui cum transierit. z exultauerit z ceperit. non est qui eripiat. Et exaltabitur manus tua super hostes tuos. z omnes inimici tui interibunt. Et erit in die illa dicit dominus. auferam equos tuos de medio tui. z disperdam quadrigas tuas. Et perdam ciuitates terre tue. z destruam omnes munitiones tuas. Et auferam maleficia de manu tua. z diuinationes non erunt in te. Et peribit sculptilia tua. et statuas tuas de medio tui. z non adorabis ultra opera manuum tuarum. Et euellas lucos tuos de medio tui. z delebis ciuitates tuas. z faciam in furore z in indignatione ultionem in omnibus gentibus que non audierunt.

VI Audite quid dominus loquitur. Surge contende in iudicio aduersum montes. z audiant colles uocem tuam. Audiant colles iudicium domini. z fortia fundamenta terre. quia iudicium domini cum populo suo. z cum isl' disceptabitur. Populus meus quid feci tibi. aut quid molestus fui tibi. Responde mihi. quia eduxi te de terra egipti. z de domo seruitutis liberaui te. Et misi ante faciem tuam moysen. z aaron. z mariam. Populus meus memento queso quid cogitauerit balach rex moab. z quid responderit ei balaam filius beor de semetipso usq; ad galgalam. ut cognoscas iusticias domini. Quo dignum offeram domino? Curuabo genua deo excelso? Numquid offeram ei holocausta. z uitulos anniculos? Numquid placari potest dominus in milibus arietum. aut in multis milibus hircorum pinguium? Numquid dabo primogenitum meum pro sceleribus meis? fructum uentris mei pro peccato anime mee? Indicabo tibi o homo quid sit bonum. z quid dominus requirat a te. Vtique facere iudicium. z diligere misericordiam. z sollicitum ambulare cum deo tuo. Vox domini ad ciuitatem clamat. z salus erit timentibus nomen tuum. Audite tribus. Et quis approbabit illud? Adhuc ignis in domo impii thesauri iniquitatis. mensura minor iracundie plena. Numquid iustificabo stateram impiam. z saccelli pondera dolosa. in quibus diuites eius repleti sunt iniquitate. z habitantes in eo loquebantur mendacium. z lingua eorum fraudulenta in ore eorum. Et ego ergo cepi percutere te plagis tuis. Et desolabo te super peccatis tuis. Tu comedes z non

MICHEAS PROPHETA

saluaberis: 7 humiliauero tua in medio tui. Et apprehendes 7 non saluabis: 7 quos saluaueris in gladium dabo. Tu seminabis 7 non meties. tu calcabis oliuam 7 non ungueris oleo: 7 mustum 7 non bibes uinum. Et custodisti precepta amri. 7 omne opus domus achab. 7 ambulasti in uoluptatibus eorum. ut darem te in perditionem habitantes in sibilum. 7 opprobrium populi mei portabis

VII

Ve mihi quia factus sum sicut qui colligit in autumno racemos uindemie non è botrus ad comedendū. Pricoc quas fices desiderauit anima mea, perijt sanctus de terra. 7 rectus in hominibus non è. Omnes in sanguine insidiantur fratrem suum uenantur ad mortē. Malum manuū suarum dicunt bonum. Princeps postulat: 7 iudex in redditione è. Et magnus locutus è desiderium anime sue. 7 conturbauerunt eam. Optimus in eis è quasi paliurus. 7 rectus quasi spina de sepe. Dies speculationis tue uisitatio tua uenit. Nunc erit conclusio eorum. Nolite credere amico. 7 nolite confidere in duce. Ab ea q dormit in sinu tuo. custodi claustra oris tui. quia filius contumeliam facit patri. 7 filia consurget aduersus matrem suam. 7 nurus aduersus socrum suam. Inimici hominis domestici eius. Ego autem ad dominum aspiciam: expectabo deum saluatorem meum. Audiet me deus meus.

VIII

Ne letetis inimica mea super me. quia cecidi. Consurgam. Cum sedero in tenebris. dominus lux mea è. Iram domini portabo. quia peccaui ei. donec iudicet causam meam. 7 faciat iudicium meum. Educet me in lucem. uidebo iustitiam eius. Et aspiciet inimica mea. 7 operiet confusione. que dicit ad me. Vbi è dominus deus tuus. Oculi mei uidebunt eam. nunc erit in conculcationem ut lutum platearum. Dies edificationis macerie tue. In die illa longe fiet lex. In die illa usque ad te uenient assiri. 7 usque ad ciuitates munitas. 7 a ciuitatibus munitis usque ad flumen. 7 ad mare de mari. 7 ad montem de monte. Et erit terra in desolationem propter habitatores suos. 7 propter fructum cogitationum eorum. Pasce populum tuum in uirga tua. gregem hereditatis tue. habitantes solos in saltu. In medio carmeli pascentur bazan 7 galaad. sicut dies antiquos. Sicut dies egressionis tue de terra egypti. ostendam ei mirabilia. Videbunt gentes 7 confundentur super omni fortitudine sua. ponent manum super os. 7 aures eorum surde erunt. Lingent pulueres sicut serpentes. sicut reptilia terre perturbabuntur de edibus suis. Domino deo nostro timebunt a te. Quis deus similis tui. qui auferes iniquitatem. 7 transiens peccatum reliquiarum hereditatis tue. Non iminuet sicut furorem suum. qm uoluntas misericordia est. 7 misebitur nri. Deponet iniquitates nras. 7 proiciet in profundum maris omnia peccata nra. Dabis ueritatem iacob. misericordiam abraam que iurasti patribus nris a diebus antiquis.

Explicit micheas propha. Incipit prolo

Cum nahum

Nahum propheta ante aduentum regis assyriorum qm populus israel captiuum in su

ae regiones transtulerat fuisse hebreorum nutrito affirmat. Si quidem i fine huius lectionis predicti regis aduentus. item propha nunciare monstratur. Os cum hierarchice minue iona minum ei nitanis predicante. ne diuina in tantum manum subtraherent. peccatis 7 impietatis penam egissent. Accepta dei mia gentilibus se ciuitatibus ampliauerunt. Qua re causa memoratus propha spū sco plenus. futurum de ninuitanis. ita eloquitur. Deus zelator 7 ulciscens dominus 7 c. Jam enim 7 in ba ab assyrijs duce fuerant in captiuitatem. sub ezechia rege iuda. sub quo

etiam nunc in consolationem populi nri
migrant aduersum nimuen iusto ecrit
Nec enim una consolatio. tam his qui
iam assyrios fugerant. qs reliquis qui
sub egecha ceteribus iuda. 7 benyamin
ab ipsam hostibo obsidebantur. ut au
dirent assyrios quoq a chaldeis ee ca
ptentes. sicut in sequentibo libis hui
us demonstrabitur. Sciendum aut qm
nuem nra lingua de hebreo spetiosus
sonat. Spetiosus aut hic mundus i
dicitur. unde 7 apud grecos ab ornatu
nomen accepit. ut quicquid nunc ad
uersum mundi dicitur. de mundo figu
raliter predicti sentiamus. quam ob
causam assumpto quam hoc in pse
nti dicemus tabi. apud hebreos massa i
ponitur. i. grane onus. eo q eam adhs
quam probatur premat. nec sinat e
leuare cernicem. Simulqs hec attende
dum q hec ipa uel assumptio uel oni.
uel pondus prophetie sit. Non enim
loquitur propha mentis ut montium
7 psellas marmusaqs ueluti. Sq
propbat liber e unisone intelligentis
uniuersa que loquitur. 7 pondus hostili
fatentis suo populo uisionem. De co
summatione uniqsq uidi. sm anagogen.
in consolationem scorum prophta tecit.
ut quecunqs in mundo uidens. quasi
preterituta 7 caduca extimans. 7 ppa
rent se ad uidendu dicit. ubi ultor aduer
sum nemos assyrios. assumptus e dominus.
Explicit prologus. Incipit argumentum.

Onsola
tor orbis mise
retur. Sacer
dotes
pari calamitate
languorum. i
7 post euersionem ciuitatis loquitur. Ecce
super montes pedes euangelizantis. 7
annuntiantis pacem.

EXPLICIT ARGVMENTVM

INCIPIT
PROPHETA
NAHVM

Liber
Nu
Ve
Le
Ber
Ha
Sio

nis nahum helcheseI. Deus emulator 7
ultiscens dominus. Ultiscens dominus
7 habens furorem. Ultiscens dominus i
hostes suos. 7 irascens inimicis su
is. Dominus patiens. 7 magnus fortitu
dine. 7 mundans non faciet innocentes
Dominus in tempestate 7 turbine uie ei.
7 nebule pulus pedum eius. Increpans
mare 7 exsiccans illud. 7 omnia flumina
ad desertum deducens. Infirmatus est
basan 7 carmelus. 7 flos libani elanguit.
montes commoti sunt ab eo. 7 colles deso
lati sunt. Et exterminata est terra a facie ei
7 orbis 7 omnes habitantes in eo. Ante fa
ciem indignationis eius quis stabit.
Et quis resistet in ira furoris eius. In
dignatio eius effusa e ut ignis. 7 petre
dissolute sunt ab eo. Bonus dominus
7 fortitudo in die tribulationis. 7 sciens
sperantes in se. Et in diluuio preteriens

unte ꝯsumationem faciet loci eius. et
inimicos eius p̃sequentur tenebre.
Quid cogitatis ad dñm? Consum-
mationem ipe faciet. Non ꝯsurget duplex
cogitatio. Quia sicut spine se mutuo
ꝑplectuntur: sic amicorum corum pars
tes: potantium ꝯsumentur. quasi stipu-
la arditate plena. Ex te exibit cogitans
ad dñm malignam. mente pessimas
p̃uaricationem. Hec dicit dominus
deus. Si perfecti fuerint. et ita plures. sic
quoq; attondentur: et pertransibunt. Af-
flixi te. et non affligam te ultra. Et nc
orte iam uirgam eius de dorso tuo. et ium
cula tua dirumpam. Et precipiet sup
te dominus. non seminabitur ex nomi
tuo amplius. De domo dei tui interfi
ciam. Sculptile et conflatile ponam sepul
crum tuum. quia inhonoratus es. Ec
ce super montes pedes euangelizantis.
et annuntiantis pacem. Celebra iudea
festiuitates tuas. et redde uota tua. quia
non adiciet ultra. ut pertranseat in te
belial. Tocius interiit.

Ascendit qui dispergat coram
te: qui custodiat obsidionem
Contemplare uiam. confortа
lombos: robora uirtutem ualde
Quia sicut reddidit dominus superbiam
iacob. sic superbiam isrl. Quia uastatores
dissipauerunt eos. et propagines eorum
corruperunt. Clipeus fortium eius ig
nitus uiri exercitus in coccineis. ignee ba
bene currus. in die preparationis eius.
Et agitatores ꝯsopiti sunt. In uiis
ambulabant sunt. quadrige collise sunt in
plateis. Aspectus eorum quasi lampa
des. quasi fulgura discurrentia. Recor
dabitur fortium suorum. ruent in ambi
bus suis. Velociter ascendent murum eius
et preparabitur umbraculum. Porte flu
uiorum aperte sunt. et templum usq; ad
solum dirutum. Et miles captiuus adductus é. ancille eius mugabũ
tur. gementes ut columbe. murmurã
tes in cordibus suis. Et ninive quasi pi
scina aquarum aque eius. Ipsi uero
fugerunt. State state. et non é qui re
uertatur. Diripite argentum. diripite
aurum. et non finis diuitiarum ex oĩ
bus uasis desiderabilibus. Dissipata est

et scissa. et dilacerata. et cor tabescens. et
dissoluta genicula: et defectio in
omnibus renibus. Et facies omnium sicut nigre
do olle. Vbi é habitaculum leonum. et pa
scua catulorum leonum? Ad quã iuit
leo. ut ingrederetur illuc catulus leonis
et non é qui exterreat. Leo cepit sufficien
ter catulis suis. et necauit leenis su
is. et implenis preda speluncas suas. et
cubile suum rapina. Ecce ego ad te
dicit dominus deus exercituum. et suc
cendam usq; ad fumum quadrigas ei
us. et leunculos tuos comedet gladius
Exterminabo de terra predam tuam.
et non audietur ultra uox nunciorum
eius.

IIII

Ve ciuitas sanguinum uni
uersa mendax. dilacera
tione plena. Non recedet
a te rapina. Vox flagelli et
uox impetus rote. et equi frementes. et qua
drige feruentes. et equites ascendentes. et
micantes gladius. et fulgurantes haste. et
multitudo interfectorum. et grauis ruine. nec
é finis cadaueribus. Et corruent in cor
poribus suis. propter multitudinem for
nicationum meretricis speciose et gratie. et
habentis maleficia. que uendidit gentes in
fornicationibus suis. et familias in maleficiis
suis. Ecce ego ad te dicit dominus
exercituum. et reuelabo uerenda tua in fa
cie tua. et ostendam gentibus nuditatem
tuam. et regnis ignominiam tuam. Et
proiciam super te abhominationes. et
turpitudinis te affligam. et ponam te in exem
plum. Et erit omnis qui uiderit te retro
fugiet aut dicet. Vastata é ninive. Quis
commouebit super te caput? Vnde querã
consolatorem tibi? Numquid melior es
alexandria populosa que habitat in fluui
is aque in circuitu eius. Cuius diuitie
mare. aque murus eius. Ethiopia fortitu
do eius. et egyptus. et non é finis. Affri
ca et libyes fuerunt in auxilio tuo. Sed
tu in transmigrationem ducta é in capti
uitatem. Paruuli eius elisi sunt in capi
te omnium uiarum. et super inclitos eius mi
serunt sortem. et omnes optimates ei
us uincti sunt in compedibus. Et tu ine
briaberis. et eris despecta. et tu quere
auxilium ab inimico. Omnes munitio

nes tuc sicut ficus cum grossis suis. si
xusse fuerint cadent in os comedentis.
Ecce populus tuus mulieres in medio
tui. inimicis tuis ad aperiendū portas
terre tue. Devorabit ignis vectes
tuos. Aquam propter obsidionē hau-
rito. circui munitiones tuas. Intra in lutū
et calca. subigens test̄e latericū. Ibi com
medet te ignis. peribis gladio. devora
bit te ut brucus. Congregare ut brucus.
multiplicare ut locusta. Plures fecisti
negotiationes tuas. quas stelle sunt in
celo. Brucus expansus est. et avolauit.
Custodes tui quasi locuste. et parentes
tui quasi locuste locustarum. que con si
dunt in sepibus die frigoris. Sol ortus
est. et avolauerunt. et non est cognitus lo
cus earum ubi fuerint. Dormitauerunt
pastores tui rex assyr. sepelierunt pri
cipes tui. Lanitant populus tuus in
montibus. et non est qui aggreget. Non est
obsecura contritio tua. pessima est plaga tua.
Omnes qui audierunt auditionem
tuam. applauserunt manuum super te. quia
super quē non transiit malitia tua semper.

Explicit liber nauum prophete. Incipit pro
logus in habacuc prophetā.

Varios pro
phete in ty-
pho
uolumine
nouem.

nec tres in principio lemma. i. ponderis ti
tulum habet. nauum habacuc et malachi
as. Porro zacharias in medio et circa
finem diuersi huiusce modi ponit tituli.
equus onus est onus verbi domini in
terra hadrach. et damasci requiem eius
alter in fine. s. onus verbi domini super
israhel. De nauum oseque tuus. iam li
ber unus editus est. De zacharia et mala
chia. simul comes fuerit disseretur. Nunc habacuc dicamus in manibus. qui
vel ex eo quod amabilis domui est. vocatur
amplexatio. vel quod certamen et luctā
tio interpretari dicam. amplexum cum deo co

gredientis. amplectantis. luctantis sor
tis est nomen. Nullus enim tam audax
et vecors ausus est deum ad disceptationē
iustitie provocare. et dicere ei. cur in rebus
humanis et mundi istius pompa. tanta
rerum diversitas. iniquitas. Vociferabor ad
te iniquitatem patiens. et non saluabis.
Quare ostendis michi iniquitatem et la
borem videre. Lacerata est lex. et non per
venit usque ad finem iudicium. quia impius
prevalet adversus iustum. ideo egredi
tur iudicium perversum. Video quod timendum
sit. et quodammodo blasphemantis in
creatorem suum ad iudicium provocet.
et vas fragile adversus figulum. cur ita
vel tale fecisti sit disputare. Necnon
hec alia adversantium. quasi assumpto ut
pondus. que gravia tam ea dicimus in
prophete visio est. et adversum montanam
regionem pervenisti. Intelligit utique. nec
ut amens loquitur. nec more insanientium
feminarum. dat sine mente sonum.
Unde aptius habet. ut si prophetantibus
aliis aliquid fuerit revelatum. taceant qui
prius loquebantur. Et statim non est
inquit dissentionis locus. si placet. Ex
quo intelligitur. cum quis ex voluntate
tacet. et alii datur locum ad loquendum.
posse et loqui et tacere cum velit. Quando
in extasi. i. mentis loquitur. nec tacere
nec loqui in sua potestate est. Illud quoque
dicet. quia semel ame molestie erigi
tur quasi quosdam gradus et scalas ad
altiora mittens. hystoriam tibi in per
phetam ea vera babilonem. et nabu
chodonosor regem chaldeorum. ut quo
modo prior prophetarum quē habacuc
sequitur. vaticinium huius vera intuitus
et assyrie. qui vastauerant x. tribus que
vocantur israhel. ita habacuc prophetam
fecit adversus babylonem. et nabucho
donosor. a quibus iudas et hierusalem eruptus
quo subuersa sunt. Et ut scias eo tempore
fuisse habacuc. quo iam due tribus que
vocabantur iuda. ducte erant in capti
uitatem. daniel docet te poterit. ad quē
in lacum leonum habacuc cum prandio
mittitur. quamquam apud hebreos hec
ipsa non legatur hystoria. Igitur sive quis
recipit scripturam illam. sive non recipit.
utrumque pro nobis est. Aut enim recipit.

7 posſ: fcām nrm. libr: abacuch recitus; aut ſi non recipit. quaſi prophā ſcribit que uentura cognoſcit. ſm̄z ſecūdm litteram cātus: ad uerſum deum proph̄. cū: nabuchodonoſor: templum dei uaſtaret. 7 urbē. cū: reliq̄s quondā urbe dñi deſtruant. Quare clamet populus 7 nō audiatur. uociferatur ad dñm oppreſſus a chaldeis. 7 non ſaluetur. Quare 7 ipe prophā. uel populus ex cuius perſona loquitur: ad hoc uocetur. 7 hucuſq; perducatus ſit. ut iniquitatem hoſtium. 7 ſuum uideat laborem. cui: muſtica p̄ualet. ad uerſum ſe. Et hec dicat p̄mēs angustia. neſciens animum iniquum eſſe. 7 tres pueros de camino puriores exiſſe q̄s intrauerant. Qs 7 hec grauiter accipere poſſimus. q̄ ex perſona humane impatientie loquatur. ut in querulas uocem. 7 plenam doloribus exumpſit dicens. Quare reſpicis contemptores. 7 tacens conculcante impio uirū ſe: hec autem loquitur neſciens iudicia dei inueſtigabilia. 7 profundum diuitiarum ſapientie. 7 ſcientie eius. q̄ non ita uidet deus ut homo uidet. homo tm̄ preſentia reſpicit. deus futura 7 etern̄ cognoſcit. Et quomodo ſi egrotus ex eſtuans febribꝰ aquam frigidam poſtuler. 7 dicat ad medicum. Vim patior 4 crucior. exanimor. uſq; quo medice 4 clamabo. 7 non exaudies. 7 reſpondeat ei ſapientiſſimus medicus. ſcio quo 4 tempore debeam dare quod poſtulas. ſi miſereor modo. quia mīa iſta crudelitas ē. 7 uoluntas mea ꝓna te petit. ita 7 dominus nr̄ ſciens clementie ſue pōdera atq; menſuras. interdum non exaudit clamantem. ut cum proficere magis prouocet ad orandum. 7 quaſi ignis exercitum uſtorem 7 purificatorem faciat. Quod intelligens apoſtolus 4 to quod miām ē ꝓſecutus a domino. 4 ait. Qs non deficiamus. 7 benedicat dñm in omni tpe. 7 ſcit q̄ qui perſeuerauerit uſq; in finem hic ſaluus erit. 7 gliam: in labore 7 dolore. Et cum uerſutia dicē. Tribulationē 7 miām inuocabo. ut quō modo alius inuocat deum. ſic ſcias me 7 bellator: uincentis. ad exercendū ſe. 7 probandū tribulationem 7 miſeriam inc

nire deſiderat. Explicit prologus ſm̄ incipit argumentū.

Abacuch hicꝰ

tor fortis 7 rigi

dus. ſtat ſuper

cuſtodiam ſuā

7 figit gradus

ſuos ſuper munitionem. ut ꝑ̄m exemplet

in cruce. 7 dicat. Operuit celos gloria

eius. 7 laudis eius plena ē terra. Splē

dor eius ut lux erit. 7 cornua in manibꝰ

eius. ſbi abſcondita ē fortitudo eius. 4

IPOI
ABAH
UCUC
PHRE
T
A

abacuch propheta. uſq; quo domine

clamabo. 7 non exaudies. uociferabor 4

ABACVC PROPHETA

ad te uim patiens. ⁊ non saluabis? Quare ostendisti mihi iniquitatem ⁊ labores intueri. predam ⁊ iniustitiam ante me. ⁊ Et fuit iudicium ⁊ contradictio potens. Propter hoc tepuit lex. ⁊ non peruenit usq; ad finem iudicium. quia impius preualet aduersus iustum. propter hoc egredietur iudicium peruersum. Aspicite in gentibus ⁊ intuemini. ⁊ admiramini mirabiliter. quia opus operatus sum ego in diebus uestris. quod nemo credet cum narrabitur. Quia ecce ego suscitabo caldeos. gentem amaram ⁊ uelocem ambulantem super latitudinem terre. ut possideat tabernacula non sua. horribilis ⁊ terribilis. ex semetipsa iudicium ⁊ onus egredietur. Leones pardis equi eius. ⁊ uelociores lupis uespertinis. ⁊ diffundentur equites eius. Equites namq; eius de longe uenient. uolabunt quasi aquila. festinans ad comedendum. Os ad predam uenient. facies eorum uenti urentis. Et congregabit quasi harenam captiuitatem. ⁊ ipse de gregibus triumphabit. ⁊ derisum iudicium eius erunt. Ipse super omnem munitionem ridebit. ⁊ congregabit aggerem ⁊ capiet eam. Tunc mutabit spiritum. ⁊ pertransibit ⁊ corripietur. Hec est fortitudo eius dei sui? Numquid non tu a principio domine deus meus sanctus meus ⁊ non morieris? Domine in iudicium posuisti eum. ⁊ fortem ut corriperes filiasti eum. Mundi sunt oculi tui ne uideas malum. ⁊ respicere ad iniquitatem non potes. Quare non respicis super iniquitatem agentes. ⁊ tacebis deuorante impio iustiorem se. ⁊ facies hominem sicut pisces maris. ⁊ quasi reptile non habens principem? Totum in hamo sublenauit. traxit illud in sagena sua. ⁊ congregauit in rete suum. super hoc letabitur ⁊ exultabit. propterea immolabit. ⁊ sacrificabit reti suo. quia in ipsis incrassata est pars eius. ⁊ cibus eius electus. propter hoc ergo expandit sagenam suam. ⁊ semper interficere gentes non cessat.

III

Super custodiam meam stabo ⁊ figam gradum super munitionem. ⁊ contemplabor ut uideam quid dicatur mihi. ⁊ quid respondeam ad arguentem me. Et respondit mihi dominus. ⁊ dixit. Scribe uisum ⁊ explana eum super tabulas. ut percurrat qui legerit eum. Quia adhuc uisus procul. ⁊ apparebit in finem. ⁊ non mentietur. Si moram fecerit expecta eum. quia ueniens ueniet. ⁊ non tardabit. ⁊ Ecce qui incredulus. non erit recta anima eius in semetipso. Iustus autem in fide sua uiuet. Et quomodo unumquemque potatem ⁊ decipit. sic erit superbus uir. ⁊ non decorabitur. Qui dilatauit quasi infernus animam suam. ⁊ ipse quasi mors ⁊ non adimpletur. Et congregabit ad se omnes gentes ⁊ coacernabit ad se omnes populos. Numquid non omnes isti super eum parabolam sument. ⁊ loquelam enigmatis eius? Et dicent. Ue ei qui multiplicat non sua usquequo ⁊ aggrauat contra se densum lutum? Numquid non repente consurgent qui mordeant te. ⁊ suscitabuntur qui lacerantes te. ⁊ eris in rapinam eis? Quia tu expoliasti gentes multas. spoliabunt te omnes qui reliqui fuerunt de populis. propter sanguinem hominis. ⁊ iniquitatem terre ⁊ ciuitatis. ⁊ omnium habitantium in ea. Ue qui congregat auaritiam malam domui suae. ut ponat in excelso nidum suum. ⁊ liberari se putet de manu mali. Cogitasti confusionem domui tuae. Concidisti populos multos. ⁊ peccauit anima tua. Quia lapis de pariete clamabit. ⁊ lignum quod inter iuncturas edificiorum est respondebit. Ue qui edificat ciuitatem in sanguinibus. ⁊ preparat urbem in iniquitate. Numquid non hec a domino sunt exercituum? Laborabunt enim populi in multo igne ⁊ gentes in uacuum. ⁊ deficient. Quia replebitur terra ut cognoscant gloriam domini. quasi aque operientes mare. ⁊ Ue qui potum dat amico suo. mittens fel suum ⁊ inebrians. ut aspiciat nuditatem eius. Repletus es ignominia pro gloria. Bibe tu quoque. ⁊ consopire. ⁊ Circumdabit te calix dextere domini. ⁊ uomitus ignominie super gloriam tuam. Quia iniquitas libani operiet te. ⁊ uastitas animalium terrebit eos. de sanguinibus hominum. ⁊ iniquitate terre. ⁊ ciuitatis. ⁊ omnium habitantium in ea. Quid prodest sculptile. quia sculpsit illud fictor suus. conflatile ⁊ imaginem falsam. ⁊ confidit fabricator figmento fictoris sui. ut fa

ABACVC PROPHETA

ceret simulachra multa? Ve qui dicit ligno expergiscere: surge lapidi tacenti. Numquid ipe docere poterit. Ecce ipe coopertus e auro et argento. et omnis spus non e in uisceribus eius. Dominus aut in templo scō suo: sileat a facie eius omnis terra.

Domine audiui auditionē tuam et timui. Domine opus tuum in medio annorum. uiuifica illud. In medio annorum notum facies. cum iratus fueris misericordie recordaberis. Deus ab austro ueniet. et sanctus de monte pharan. Operuit celos gloria eius. et laudis eius plena est terra. Splendor eius ut lux erit. cornua in manibus eius. Ibi abscondita e fortitudo eius. ante faciem eius ibit mors. Et egredient diabolus ante pedes eius. stetit et mensus e terram. Aspexit et dissoluit gentes. et contrita sunt montes seculi. incuruati sunt colles mundi ab itinere eternitatis eius. Pro iniquitate uidi tentoria ethyopie. et uibrabunt pelles terre madian. Numquid in fluminibus iratus es domine. aut in fluuiis furor tuus. uel in mari indignatio tua? Qui ascendes super equos tuos et quadrige tue salutare. Suscitans suscitabis arcum tuum. iurisiurandum tribus que locutus es: Fluuios scindes terra uiderunt te et contremuerunt montes. Egressus aquarum transiit. Dedit abyssus uocem suam. altitudo manus suas leuauit. Sol et luna steterunt in habitaculo suo. in luce sagittarum tuarum ibunt in splendore fulgurantis haste tue. In fremitu uulcabis terram. in furore obstupefactes gentes. Egressus es in salutem populi tui. in salutem cum christo tuo. Percussisti caput de domo impiy. denudasti fundamenta eius usq; ad collum. Maledixisti sceptris eius. capita bellatorum eius. uenientes ut turbo ad dispergendum me. Exultatio eorum sicut eius qui deuorat pauperem in abscondito. Viam fecisti in mari equis tuis. in luto aquarum multarum. Audiui et conturbatus e uenter meus. a uoce contremuerunt labia mea. Ingredietur putredo in ossibus meis. et subtus me scatebit. Ut requiescam in die tribulationis. ut ascendam ad populum accinctum mihi. Ficus enim non florebit. et non erit germen in uineis. Mentietur opus oliue. et arua non afferent cibum. Abscidetur de ouili pecus. et non erit armentum in presepibus. Ego aut in domino gaudebo. et exultabo in deo ihesu meo. Deus dominus fortitudo mea. et ponet pedes meos quasi cernuos. Et super excelsa mea deducet me. victor in psalmis canentem. Explicit abacuc

Incipit plagi sophonie

Hadumbre
brei cuiusciq;
proprie patrie
aut anus po
nanur in titulo.
ipse quoq; fuisse prophas. Unde et amos
unum de xii prophetis. qui dicit non
sum propha. nec filius proprie. s passer
capturum uellicans sicomoros. patri
nomen in titulo non. Dce si uerum est
sophonias prophta quinone ut ita dicam. prophetica et gliosa maior suorum
fuit progenitus e. Huius enim patrem
cusi. amum godoliam. proauum amariam. abiahum ezechiam. et talem quidam. ipe uelut certemus auriga copleuit. Nomen sophonie. aly speculatio
aly archanum dominum transtulerunt.
Siue igitur specula. siue absconditum
domini interpretemur. utrumq; proprie
conuenit. Dicitur enim ad ezechiel. Fili hominis speculatorem te posui domui isrl. Iste ergo propha qui erat in
specula. et in sublimibus stationis. tuo
uerat misteria domini. filius erat chusi qui interpretatur humilitas. Debari
quoq; amum godoliam. qui dicitur magnificio domini. et proauum amarias.
qui et ipe uertitur in simone domini. ar
tiuum ezechiam. qui sonat fortitudo
domini. De fortitudine itaq; domini
natus e simo domini. et de simone domi
nata e magnificio domini. et de magnificione domini nata e humilitas. Vi

SOPHONIAS PROPHETA

cum pueniens aliquis ad pristinum di
cat. quia non sum dignus uocari aplus
Et illud in psalmis. Domine nō é exal
tatum cor meum neq; elati sunt oculi mei.

Incipit argumentum

Sophonias spe
culator. archa
norum domum
cognitor. audi
tor clamorem
a porta piscium. secunda. t
structionem a colle. Indicit quoq; ulu
latum habitatoribus pile. quia conciti sunt
populus chanaan. disperierunt omnes
quoniam immolati sunt argento.

Incipit sophonias propha.

est ad sophoniam filium chusi. filij go

dolie. filij amasie. filij ezechie. in diebus
iosie filij amon regis iude. Congregans
congregabo omnia a facie terre dicit dñs.
Congregans hominem t pecus. congre
volatile celi t pisces maris. Et erunt
ruine impiorum. t disperdam homines
a facie terre. dicit dominus. Et extendas
manum meam sup iudam. t sup omnes ha
bitatores ierusalem. Et disperdam de loco hu
reliquias baal. t nomina edituorum cum
sacerdotibus. t eos qui adorant super tecta
militiam celi. t adorant t iurant in dño
t iurant in melchom. t qui auertuntur a
post tergum domini. t qui non quesierit
dominum. nec inuestigauerunt eum. Si
lete a facie domini dei. quia iuxta é dies
domini. quia preparauit dñs hostiam.
sanctificauit uocatos suos. Et erit in die il
la hostie domini. Visitabo sup principes. t
sup filios regis. t sup omnes qui induti sunt
ueste peregrina. Et uisitabo sup omnē qui
saltat in ingressu. ingredientes sup limen in die illo.
qui replent domum dñi dei sui iniquitate
t dolo. Et erit in die illa dicit dominus
uox clamoris a porta piscium. t ululatus
a secunda. t contritio magna a colle. Ulu
late habitatores pile. Conticuit omnis
populus chanaan. disperierunt omnes
immolati argento. Et erit in tpe illo. t
scrutabor iherusalem in lucernis. t uisitabo sup
uiros defixos in fecibus suis. qui dicunt
in cordibus suis. non faciet bene dominus.
t non faciet male. Et erit fortitudo eo
in direptionem. t domus eorum in des
tructionem. Et edificabunt domos t non habi
tabunt. t plantabunt uineas. t non bibent
uinum earum. Iuxta é dies dñi magni
iuxta é uelox nimis. Vox diei domini
amara. tribulabitur ibi fortis. Dies ire
dies illa. dies tribulationis t angustie.
dies calamitatis t miserie. dies tenebra
rum t caliginis. dies nebule t turbinis.
dies tube t clangoris. sup ciuitates mu
ros. t sup anguleas excelsas. Et tribulabo
homines t ambulabunt ut ceci. quia
domino peccauerunt. Et effundetur
sanguis eorum sicut humus. t corpora
eorum sicut stercora. Sed t argentum eo
rum non poterit liberare eos in
die ire domini. In igne zeli eius deuora
bitur omnis terra. quia consummationem

SOPONIAS

cum festinatione magna: quia ecce ego adducam super uos tempus. III

Congregamini & conuenite gens non amabilis. priusquam pariat ut transeat dies quasi pulueris transeuntem diem. antequam ueniat super uos ira furoris domini. Querite dominum omnes mansueti terre. qui iudicium eius operati. Querite iustum. querite mansuetum si quomodo abscondamini in die furoris domini. Quia gaza derelicta erit. & ascalon in desertum. azotum in meridie eicient. & accaron eradicabitur. Ve qui habitatis funiculum maris. gens cretheorum. Verbum domini super uos. chanaan terra philistinorum. & disperdam te ita ut non sit inhabitator. Et erit funiculus maris requies pastorum & caule pecorum. Et erit funiculus eius qui remanserit domo iuda. Ibi pascentur in domibus ascalonis. ad uesperam requiescent quia uisitabit eos dominus deus eorum. & auertet captiuitatem eorum. Audiui obprobrium moab. & blasphemias filiorum ammon. quæ exprobrauerunt populo meo. & magnificati sunt super terminos eorum. Propterea uiuo ego dicit dñs deus exercituum deus israhel. quia moab ut sodoma erit. & filii ammon quasi gomorra. siccitas spinarum. & cretifodinæ salis. & desertum usque in æternum. Reliquiæ populi mei diripient illos. & residui gentis mee possidebunt eos. & hæc eis euenient pro superbia sua. quia blasphemauerunt & magnificati sunt super populum dñi exercituum. horribilis dominus super eos. & attenuabit omnes deos terræ. Et adorabunt eum uir de loco suo. omnes insulæ gentium. Etiam uos ethiopes interfecti gladio meo eritis. Et extendet manum suam super aquilonem. & perdet assur. Et ponet speciosam in solitudinem. sicut inuium quasi desertum. Et accubabunt in medio eius greges omnes bestiæ gentium. & onocrotalus. & ericius in limine eius morabuntur. Vox cantantis in fenestra eorum. in superliminari eius. quia attenuabo robur eius. Hæc est ciuitas gloriosa habitans in confidentia. quæ dicebat in corde suo. Ego sum. & extra me non est alia amplius. Quomodo facta est in desertum cubile bestiæ. Omnis qui transibit per eam. sibilabit. & mouebit manum suam. IIII

Super prouocatricem & redemptam ciuitatem. columbam non audiuit uocem. & non suscepit disciplinam. In domino non confidit. ad deum suum non appropinquauit. Principes eius in medio eius. quasi leones rugientes. iudices eius lupi uespere. non relinquebant mane. Prophetæ eius uecordes. uiri infideles. Sacerdotes eius polluerunt sanctum. iniuste egerunt contra legem. Dominus iustus in medio eius non faciet iniquitatem. Mane mane iudicium suum dabit in lucem. & non abscondetur. Nesciuit autem iniquus confusionem. Disperdidi gentes. & dissipati sunt anguli earum. Desertas feci plateas earum. eo quod non esset qui transiret. Desolatæ sunt ciuitates eorum. non remanente uiro. nec ullo habitatore. Dixi. Attamen timebis me. suscipies disciplinam. Et non perdet habitaculum eius. propter omnia in quibus uisitaui eam. Verumtamen diluculo surgentes. corruperunt omnes cogitationes suas. Quapropter expecta me dicit dominus. in die resurrectionis mee in futurum. Quia iudicium meum ut congregem gentes. & colligam regna. & effundam super eos indignationem meam. omnem iram furoris mei. In igne enim zeli mei deuorabitur omnis terra. quia tunc reddam populis labium electum. ut inuocent omnes in nomine domini. & seruiant ei humero uno. Ultra flumina ethyopiæ inde supplices mei. filii dispersorum mei. deferent munus mihi. In die illa non confundaris super cunctis adinuentionibus tuis. quibus prævaricata es in me. quia tunc auferam de medio tui magniloquos superbiæ tuæ. & non addes exaltari amplius in monte sancto meo. Et derelinquam in medio tui populum & pauperem & egenum. & sperabunt in nomine domini. Reliquiæ israhel non facient iniquitatem. nec loquentur mendacium. & non inuenietur in ore eorum lingua dolosa. quia ipsi pascentur. & accubabunt.

PROPHETA

7 non erit qui exterreat. Lauda filia syō
nubila ifl'. letare 7 exulta in omni corde
filia ierlim. Abstulit dominus iudicium
tuum. auertit inimicos tuos. Rex ifl'
dominus in medio tui. non timebis ma
lum ultra. In die illa dicetur ierlim no
li timere. syon non dissoluantur manꝰ
tue. Dominus deus tuus in medio tui
fortis. ipe saluabit. Lętabit sup te
in letitia. silebit in dilectione tua. exul
tabit sup te in laude. Nugas qui ale
ge necesse erant aggregabo. quia ex te erit
ut non ultra leas super eis obprobriū.
Ecce ego interficiam omnes qui affli
xerunt te in tpe illo. 7 saluabo claudi
cantem. 7 eam que electa fuerant aggre
gabo. Et ponam eos in laudem. 7 in
nomen in omni terra confusionis eoꝝ.
in tpe illo quo adducam uos. 7 in tpe
quo aggregabo uos. Dabo enim uos in
nomen 7 in laudē omnib populis terre.
cum conuerto captiuitatem uestram co
ram oculis uris. dicit dns. Explicit so

phonias. ppha
Incipit aggeus p
pheta ob eā
per quem sedē
chie regis i
ury storia li
bri secundi paralipomenon indicat. 7
qui fidem promissam nabuchodono
sor regi chaldeorum non seruauerat. po
pulum ifl' refert cum memorato rege
expugnata ierlim. captiuum in babilo
niam fuisse perductum. Et cum mo
rantis populus. multis tpibus uoluis
mento. etiam effusione sanguinis in
nocentium se grauiter impiissime uoleꝫ
deus gnationem unuersam eiusdem
populi. ob causas memoratas penitꝰ
de perire. Per annorum captiuitatem
eundem populum in regno caldeorum
statuit sustinere. hac ratione ut pleto
numero annorum nouus populus i
munis a memoratis peccatis ad renouā
tionem ierlim perueniret. Sexagesimo
quinto anno regni memorati darii regis p
sarum. aggeus propha a deo missus.
zorobabel qui de tribu iuda erat. qui
potatem regni susceptuus erat. 7 ie
sum filium iosedech sūmum sacerdo
tem admonet. ut credant expleto nūo
annorum tempus restaurationis a
ierlim aduenisse. hoc etiam addito. ne
incredulitatem populi uellent imitari. de quo deus per eum dicit. Populus
hic dicit. Nondum uenit tpus. ut re
dificetur templū dei. Omnia autem
que tempa huius prophie continentur.
conuersionem populi. edificationem
templi. renouationem ciuitatis. ob
seruantiam sacerdotalem. 7 interitum
uniq; secundo anno regno chaldeor
subuersio. cum adhuc xxv annis ad re
gnandum restabat. quod etiam visi
sio tamelis ostendit. cum propter
causam sacrilegii. quod in eadem ui
sione cognouerat fuisse cognitum. darii
qui medis imperabat. ut visi. visio
tamelis ostendit. memoratoꝝ regno
succedit. Cuius primo anno regni.
ury. visio tamelis manifestat. Dari
ei supputatis annis. uidens appropi
quare tpus reuersionis. que per ieremiam fuerat promissa. orans tam
pro se qꝫ pro populo. eandem promis
sionem adeo postulabat impleri. cui
per gabrielem archangelum in eade
uisione uerba preces eiusdem uniuer
se ꝯpleri deus dicit. Iam morientem
superato dario rege medorum. 7 suc
cedente in regno cyro rege persarum
promissione dei ꝯpleta per eundem
regem populumqꝫ ifl'. ierlim reduc
tum. hystoria sti libri paralipomenō.
7 minime esse propter ꝯfirmant. Cū
qꝫ a populo ifl' 7 senioribus templum
dei edificari cepisset. mortuo cyro rege
ac regnante dario rege persarum. qui
memorato cyro successerat. uicine gē
tes ciuitatis ierlim. ut eidem esra refert.
restaurationem templi 7 ciuitatis re
sistendo impedire ceperunt. Quam
tione deterritus populus ifl'. reparā
tionem supradicti templi domini. nec
dum uerba promissionem cessare
esse credebat. Propter quod in secdo
anno regni memorati darii regis p
sarum. aggeus propha a deo missus.
zorobabel qui de tribu iuda erat. qui
potatem regni susceptuus erat. 7 ie
sum filium iosedech sūmum sacerdo
tem admonet. ut credant expleto nūo
annorum tempus restaurationis a
ierlim aduenisse. hoc etiam addito. ne
incredulitatem populi uellent imitari. de quo deus per eum dicit. Populus
hic dicit. Nondum uenit tpus. ut re
dificetur templū dei. Omnia autem
que tempa huius prophie continentur.
conuersionem populi. edificationem
templi. renouationem ciuitatis. ob
seruantiam sacerdotalem. 7 interitum

INCIPIT AGEVS PROPHETA

regnorum. gentium exercituum significans.

incip̄ argumēti.

QVus festiuū
7lenis. qui se
mm.aut mla
crimis. ut in
gaudio metat

destructum templum redificat. dinq;
p:em uidueit loquentem. adhuc unus
modicum q3. 7ego ꝑmouebo celum 7 t̄
ram. mare 7 a:idam. 7 mouebo omnes
gentes. 7 uenient desidera:is ōtis gen
tib⁹. Explic̄ a:gumentum. Incip̄ aggeꝰ ꝓpha:

An
no
Se
Cu
do
da

ii regis. in mense sexto. in die una mēsis
Factum ē uerbum domini in manu aggei
p:ophete ad zoroobabel filium salathiel

ducem iuda. 7 ad iesum filium iosedech.
sacerdotem magnum dicens. Hec dicit
dominus exercituum dicens. populus
iste dicit. Nondum uenit tps domus
domini edificande. Et factum ē uerbum
domini in manu aggei p:ophe. dicens.
Numquid tps uobis est. ut habitetis in
domib⁹ laqueatis. 7 domus ista deserta?
Et nūc hec dicit dominus exercituum.
Ponite corda ura super uias uras. Seia
stis multum 7 intulistis parum. Come
distis 7 non estis saturati: bibistis 7 non
estis inebriati. Operuistis uos 7 n̄ estis
calefacti. Et qui mercedes congregauit. mi
sit eas in saculum pertusum. Hec dicit
dominus exercituum. Ponite corda ura
super uias uras. Ascendite in montem. 7
portate ligna. 7 edificate domum. 7 accep
tabilis michi erit. 7 glificabor dicit dñs.
Respexistis ad amplius: 7 ecce factum est
minus. Et intulistis in domum: 7 exuf
flauit illud. Quam ob causam dic̄ dñs
exercituum. Quia domus mea deserta ē.
7 uos festinatis unusquisq3 in domum
suam. Propt̄ hec super uos prohibita sunt
celi ne darent rorem. 7 t̄a prohibita ē
ne daret germen suum. Et uocaui siccu
tatem super terram. 7 super montes. 7 su
per triticum. 7 super uinum. 7 super oleum.
7 quecumq3 profert humus. 7 super homines
7 super uinea. 7 super omnem laborem
manuum. Et audiuit zorobabel filius
salathiel. 7 iesus filius iosedech sacerdos
magnus. 7 omnes reliquie populi uoci
dei sui. 7 uerba aggei prophe. sicut misit e
um dominus deus eorum ad eos. 7 ti
muit populus a facie dñi. Et dixit aggeꝰ
us nuncius domini. de nunciis domini
populo dicens. Ego uobiscum dicit. d
ominus. Et suscitauit dominus spm
zorobabel filii salathiel ducis iuda. 7
spm iesu filii iosedech sacerdotis mag.
7 spm reliquor̄ de omni populo. 7 igr
si sunt. 7 faciebant opus in domo domi
exercituum dei sui. in die uicesima et
quarta mensis mensis. mense. in anno se
cundo regis.

II

In septimo mense uicesima
prima mensis. factum est
uerbum domini in manu ag
gei prophe dicens. Loque

LIBER·HI EREMIE·

ad zorobabel filium salathiel ducē iudā.
7 ad iesum filium iosedech sacerdotem
magnum. 7 ad reliquos populi dicens.
Quis in uobis ē derelictus. qui uidit
dominum istam in gloria sua prima. et qđ
uidens hanc nunc? Numquid nō
ita ē. quasi non sit in oculis uris? Et
nunc roborare zorobabel dicit dominus.
Et roborare iesu fili iosedech sacerdos
magne. Et confortare omnis populus
terre: dicit dominus exercituum. 7 fa
cite quia ego uobiscum sum dicit dñs
exercituum. Verbum quod pepigi uo
biscum cum egrederemini de terra e
gipti. 7 spūs meus erit in medio uri.
Nolite timere quia hec dicit dominus
exercituum. Adhuc unum modicum ē.
7 ego mouebo celum 7 terram. 7 mare 7 a
ridam. 7 mouebo omnes gentes. 7 ue
nient desiderata cūctis gentib. 7 imple
bo domum istam gloria. dicit dominus
exercituum. Meum ē argentum 7 me
um ē aurum. dicit dominus exercitu
um. Magna erit gloria domus istius no
uissime plusq̄ prime. dicit dñs exerci
tuum. Et in loco isto dabo pacem dicit
dominus exercituum. In xxiiii. 7 quarto
nouo mensis. in anno secundo darij. fūm ē
uerbum domini ad aggeum prophetā
dicens. Hec dicit dñs exercituum. Interroga
sacerdotes legem dicens. Si
tulerit homo carnem sanctificatam in pā
ne uestimenti sui. 7 tetigerit de summitate e
ius panem aut pulmentum. aut uinum
aut oleum. aut omnem cibum. numq̄
sanctificabitur? Respondentes autē sacerdo
tes dixerunt. Non. Et dixit aggeus. Si
tetigerit pollutus in anima ex omnib⁹
his. numquid polluetur? Respon
serunt sacerdotes 7 dixerunt. Polluetur.
Et respondit aggeus. 7 dixit. Sic populus
iste. 7 sic gens ista ante faciem meam. 7
dicit dominus. 7 sic omne opus manu
um eorum. 7 omnia que obtulerunt ibi
polluta erunt. Et nunc ponite cor
da uestra a die hac 7 supra antequā ponere
lapis super lapidem. in templo domi.
cum accederetis ad aceruum. xx. mo
dioꝝ. 7 fierent x. cum ueniretis ad
torcular. ut exprimeretis l. lagenas. 7
fiebant xx. Percussi uos uento uredine
7 grandine in omni opere manuum uestrarum. 7 non fuit in uobis q̄
uertentem ad me dicit dominus. Po
nam corda uestra ex die ista. 7 in futurū.
a die uicesima 7 quarta nouembris.
a die qua fundamenta iacta sunt templi
domini. ponite super cor uestrum. Nūquid iam semen in horreo est. Et a
dhuc uinea 7 ficus 7 malogranatum.
lignum olive non floruit. Ex die i
sta benedicam. Et factum est uerbum
domini secundo ad aggeum in xxiiii. 7 quarto
mensis. dicens. Loquere ad zorobabel
ducem iudā. dicens. Ego mouebo celum 7 terram pariter. 7 subuertā
solium regnorum. 7 conteram fortitudinem regni gentium. 7 subuertā quadrigam 7 ascensorem eius. 7 descendet
equus 7 ascensores eorum. uir i gladio
fratris sui. In die illa dicit dominus
exercituum. Assumam te zorobabel
fili salathiel serue meus dicit dñs.
7 ponam te quasi signaculum. quia e
legi te dicit dominus exercituum. Explicit aggeus. Incipit zacharias.

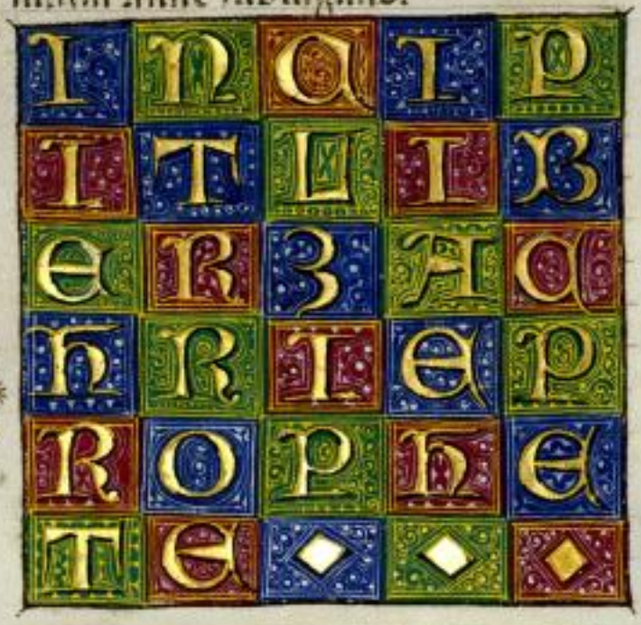
In mo pphas secundo darij regis medor aggeum 7 za
chariam pro
phetasse lectiones communē declarant
Sz hac de causa. aggeus zacharie mo
dime prophetarum. prelatus ē uidetur
quod cum duobus mensibus ut predicte
lectiones ostendunt. in prophetia pres
sisse inuenitur. 7 ad restaurationē tem
pli precepto dei populum animasse. ut
esra refert dicens. In anno secundo darij re
gis persarum. prophetauerunt aggeus 7
zacharias filius addo prophete. super
iudeos qui erant in iudea 7 in hierusalē in
nomine domini super eos. Tūc
surrexerunt zorobabel filius salathiel
7 iesus filius iosedech. 7 principes eius.
in coeperunt edificare domum dei
que ē in hierusalē. Quibus cum adessent p

phem. exortatione sua adhortantur eos.
Nam populum ihl ab amatione pe-
norum delectorum. per suam ammoni-
nem rem propria cupiens reuocare
uerbis lectione exhibentis ministe ē. Vi-
di nocte. et ecce ait ascendebat sup equu
rubeum et ē. Vnus pro pria unum equo
rubeo scedentem. et stantem in medio
murtea umbrosi. Cuius ministerio be
soluto ē. Vt ascendens equum rubeū
liceat angelus intelligatur. qui quotidie
colens equum ascendere uisus ē. am
dictam sanguine in eam gentem sig
ficat afferendam. que populum ihl
captiuitatem redegerat. Stante ue-
ro in medio murtea umbrantis. quod di
lectam populo affirmam per murtea
significationem uolunt designari. Si
ligni moyses in lenimco cum faceret a
mentionem ait. Accipiens die prima
fructus ligni speciosi ut lectam ppli
per bene olentis ligni. et speciosi umbra
culum demonstrat. Sic per hanc ministe
nem. que liberationē populi iudicta
de aduersarijs affirmam demonstrat.
ob hoc nocti propria se uidisse memo
rat. quia populum ihl in prima libera
tione de terra egipti nocti discessisse
stabat. cuius exempli. quia presens po
pulus aliquam partem in se retinere
metebatur. liberato eundem accreditis
captiuitatis de terra chaldeorum per
noctem prophete ē reuelata. Incip arg.

Zacharias me
morotonum i
sin. multiplex
in prophetia le
sum cum soldi

dis uestibo. et lapidem oculorum. vii.
candelabrum aureum. cum totidē
luceruis quor oculis. duas quoq; oli
uas a sinistris lampadis ceruit. et ait
tris. et post equos rubros. nascos albos. et
dissipatus quadrigas ex effinxit. et
quum de ierlin pauperem regem uati

cinatur. et predicit secretum super pullū
filium asine subiugalis.

anno secundo dari. factum ē uerbum dñi
ad zachariam filium barachie. filium ad
do prophetam dicens. Iratus ē dominus
sup patres uros uehementia. et dices ad eos.
Hec dicit dñs exercituum. Conuertimi
ad me. ait dominus exercituū. et conuer
ar ad uos dicit dñs exercituum. Ne fiat
sicut patres uri. ad quos clamabant prio
phete dicentes. Hec dicit dominus ex
ercituum. Convertimini de uijs uris mal.
et cogitationib uris pessimis. Et nō au
dierunt nec attenderunt ad me. dicit dñs
Patres uri ubi sunt et prophete. Numquid
in sempiternum uiuent. Verumtamen
uerba mea et legitima mea que mandā
ui seruis meis prophetis. nunquid non cō
prehenderunt patres uros. Et reuersi sunt
et dixerunt. Sicut cogitauit dominus
exercituum facere nobis secundum uias uras

LIBER ZACHARIE

ſm ad omnem nationem ſuam: fecit nobis.
in die nouiſſima rq̃uarta mecum miſ-
ſabath. in anno ſo rq̃. frm̃ è uerbū
dominī ad zachariam filium barachi
filium addo prophetam dicens. Vidi p
noctem: & ecce uir aſcendens ſup equū
ruſum. & ipſe ſtabat inter murteta. que
erant in profundo. & poſt eum equi ru
ſi uarii & albi. & dixi. Quid ſunt iſti do
mine mi? Et dixit ad me angelus. q̃
qui loquebatur in me. Ego oſtendam
tibi quid ſint hec. Et reſpondit uir qui
ſtabat inter murteta. & dixit. Iſti ſunt
quos miſit dominus. ut perambula
rent terram. Et reſpexerunt angelo dñi.
qui ſtabant inter murteta. & dixerunt.
perambulauimus terrā. & ecce omnis
terra habitat. & quieſcit. Et reſpondit ang̃e
lus dñi & dixit. Domine exercituum.
uſq; quo tu non miſereberis ieruſalem &
urbium iudę. quibus iratus es. iſte ſa
ſeptuageſimus annus è? Et reſpondit
dominus angelo. qui loquebatur in
me. uerba bona uerba conſolatoria. Et
dixit ad me angelus. qui loquebatur
in me. Clama dicens. Hec dicit dñs
exercituum. Zelatus ſum ieruſalem & ſyō
zelo magno. & ira magna. ego irascor
ſuper gentes opulentas. quia ego iratus
ſum parum. ipſe uero adiuuerunt in
malum. Propterea hec dicit dominus
Reuertar ad ieruſalem in miſericordijs. Do
mus mea edificabitur in ea. ait do
minus exercituum. & perpendiculum
extendetur ſuper ieruſalem. Adhuc clamā
dicens. Hec dicit dominus exercitu
um. Adhuc affluent ciuitates mee bo
nis. & conſolabitur dominus adhuc
ſyon. & eliget adhuc ieruſalem. Et leuaui
oculos meos & uidi. & ecce quatuor cor
nua. Et dixi ad angelum qui loq̃batur
in me. Quid ſunt iſte? Et dixit ad me.
Hec ſunt cornua que uentilauerunt
iudam. & ieruſalem. & iſrl. Et oſtendit mi
hi dominus quatuor fabros. & dixi. Q
Quid iſti uenerunt facere? Qui autē di
cens. Hec ſunt cornua que uentilauerūt
iudam per ſingulos uiros. & nemo cor
leuauit caput ſuum. Et uenerunt iſti
deterrere ea. ut detruncent cornua gen
que eleuauerunt cornu ſuper terram

uias ut diſpergerent eam. III

Et leuaui oculos meos & uidi. & ecce uir. & in manu ei⁹
funiculus menſorum. & dixi. Quo tu uadis? Et dixit
ad me. ut metiar ieruſalem & uideam. quā
ſit latitudo eius. & quanta ſit longitudo
eius. & ecce angelus qui loquebatur
in me. egrediebatur. & alius angelus
egrediebatur in occurſum eius. & dixit
ad eum. Curre & loquere ad puerum
iſtum. dicens. Abſq; muro habitabitur
ieruſalem. pre multitudine hominum & iu
mentorum in medio eius. Et ego ero
ei ait dominus murus ignis in circuitu
& in gloria ero in medio eius. O.
o.o. fugite de terra aquilonis. dicit
dominus. qui in quatuor uentis celi.
diſperſi uos dicit dominus. O ſyon
fuge que habitas apud filiam babyloſ.
quia hec dicit dominus exercituum.
poſt gloriam miſit me ad gentes. que
ſpoliauerunt uos. Qui enim tangit
uos. tangit pupillam oculi mei. Quia
ecce ego leuo manum meam ſuper eos.
& erunt preda his. qui ſeruiebant ſibi
& cognoſcetis quia dominus exercitu
um miſit me. Laudā & letare filia ſy
on. quia ecce ego uenio. & habitabo in me
dio tui. dicit dominus. Et applica
buntur gentes multe ad dñm in die
illa. & erunt mihi in populum. & habi
bo in medio tui. Et ſcies quia dominus
exercituum miſit me ad te. Et poſſide
bit dñs iudam partem ſuam. in terra
ſanctificata. & eliget adhuc ieruſalem. Sileat
omnis caro a facie dñi. quia ſurrexit
de habitaculo ſco ſuo.

Et oſtendit mihi dñs ieſum ſacer
dotem magnum ſtantē co
ram angelo dñi. & ſathan
ſtabat a dextris eius. ut ad
uerſaretur ei. Et dixit dñs ad ſathan.
increpet dñs in te ſathan. & increpet dñs
in te qui elegit ieruſalem. Nunquid nō iſte
torris è erutus de igne? Et ieſus erat
indutus ueſtibus ſordidis. & ſtabat ante
faciem angeli. Qui reſpondit. & ait ad eos.
qui ſtabat coram ſe dicens. Auferte
ueſtimenta ſordida ab eo. Et dixit ad e
um. Ecce abſtuli a te iniquitatē tuā.

LIBER

rundum te mutatorias. Et dicit. Ponite
cydarim mundam. super caput eius. Et
posuerunt cydarim mundam super caput
eius. et induerunt eum uestibus. Et angelus dñi
domini stabat. et testabatur angelus dño
iesum dicens. Hec dicit dominus exercituum. Si in uijs meis ambulaueris. et
custodiam meam custodieris. tu quoque
iudicabis domum meam. et custodies atria mea. et dabo tibi ambulantes de his
qui nunc hic assistunt. Audi iesu sacerdos magne. tu et amici tui. qui habitant
coram te. quia uiri portentantes sunt. Ecce enim ego adducam seruum meum
orientem. quia ecce lapis quem dedi coram iesu. super lapidem unum. vij. oculi
sunt. Ecce ego celabo sculpturam eius.
ait dominus exercituum. et auferam iniquitatem terre illius in die una. In die
illa dicit dominus exercituum. uocabit
unus amicum suum. subter uineam suam.
et subter ficum.

IIII

Et reuersus est angelus qui
loquebatur in me. et suscitauit me. quasi uirum qui suscitatur de somno suo. Et
dixit ad me. Quid tu uides. Et dixi.
Vidi et ecce candelabrum aureum totum
et lampas eius super caput ipsius. et vij lucerne eius super illud. et vij infusoria lucernis. que erant super caput illius. et duo
oliue super caput illud. una a dextris lapidis. et una a sinistris eius. Et respondi et
aio ad angelum qui loquebatur in me
dicens. Quid sunt hec domine mi. Et respondit angelus qui loquebatur in me.
et dixit ad me. Numquid nescis quid
sunt hec. Et dixi non domine mi. Et
respondit. et ait ad me dicens. Hec est uerbum
domini ad zorobabel dicens. Non in
exercitu tuo robore. sed in spiritu meo. dicit
dñs exercituum. Quis tu mons magne coram zorobabel in planum. Et educet lapidem primarium. et exclamabit
gratiam gratie eius. Et factum est uerbum dñi
ad me dicens. Manus zorobabel fundauerunt domum istam. et manus eius
perficient eam. et scietis quia dominus
exercituum misit me ad uos. Quis enim
despexit dies paruos. Et letabuntur et
uidebit lapidem stagneum in manu

zorobabel. Septem sunt isti oculi domini.
qui discurrunt in uniuersam terram. Et
respondi et dixi ad eum. Quid sunt duo
liuee iste ad dexteram candelabri. et ad si
nistram eius. Et respondi secundo et dixi ad eum.
Quid sunt due spice olivarum que sunt
iuxta duo rostra aurea. in quibus sunt
fistule aurea. Et ait ad me dicens.
Numquid nescis quid sunt hec. Et dixi. Non domine mi. Et dixit. Isti sunt
duo filij olei. qui assistunt domino totius
universe terre.

V

Et conuersus sum et leuaui oculos meos. et uidi et ecce uolumen uolans. et dixit ad
me. Quid tu uides. Et dixi. Ego uideo uolumen uolans. Longitudo eius xx cubitorum. et latitudo eius
x. cubitorum. Et dixit ad me. Hec est maledictio que egreditur super faciem omnis
terre. Quia omnis fur. sicut ibi scriptum
est iudicabitur. Et omnis iurans et hec fal
iudicabitur. Educam illud dicit dñus
exercituum. et ueniet ad domum furis. et ad
domum iurantis in nomine meo mendaciter. et commorabitur in medio domus eius.
et consumet eam. et lignum eius et lapides eius.
Et egressus est angelus qui loquebatur in
me. et dixit ad me. Leua oculos meos et
uide. quid est hoc quod egreditur. Et dixi
Quid nam est. Et ait. Hec est amphora egrediens. Et dixit. Hic est oculus eorum in
universa terra. Et ecce talentum plumbi
portabatur. Et ecce mulier una sedens in
medio amphore. et dixit. Hec est impietas.
Et proiecit eam in medio amphore. et misit
massam plumbeam in os eius. Et leuaui oculos meos et uidi. et ecce due mulieres
egredientes. et spiritus in alis earum. Et habebant alas quasi alas milui. et leuauerunt
amphoram inter celum et terram. Et dixi
ad angelum qui loquebatur in me. Quo
iste deferunt amphoram. Et dixit ad
me. Vt edificetur ei domus in terra sennaar. et stabilitus et ponatur ibi super basem
suam.

VI

Et conuersus sum et leuaui oculos meos. et uidi. Et ecce
quatuor quadrige egredientes de medio duorum montium. et montes. montes ærei. In qua

ZACHARIE.

origa prima equi rufi. 7 in quadriga fi
equi nigri. 7 in quadriga tertia equi al
bi. 7 in quadriga quarta. equi uarii 7 fortes.
Et rndi 7 dixi ad angelum qui loq̃batur
in me. Quid sunt hæc. dñe mi? Et
rndit angelus. 7 ait ad me. Ish sunt qui
uenti cæli. qui egrediuntur ut stent co
ram dño terræ. in qua erat
equi nigri. egrediebantur in terrã aquilo
nis. 7 albi egressi sunt post eos. Et
uarii egressi sunt ad terrã austri. Qui
dã erant robustissimi. exierunt. 7 q̃
rebant ire. 7 discurrere per omnẽ terrã.
Et dixit. Ite 7 perambulate terram. Et
perambulauerunt terrã. Et uocauit me.
7 locutus ẽ ad me dicens. Ecce qui
grediuntur terrã aquilonis. requiescere
fecerunt spm meum in terra aquilonis.
Et factum est uerbum dñi ad me dicens.
Sume a transmigratione ab oldai. 7 a tobi
7 abidaia. 7 uenies tu in die illa. 7 intra
bis in domum iosie filij sophonie. qui
uenerunt de babilone. 7 sumes aurum
7 argentum. 7 facies coronas. 7 pones i
capite iesu filij iosedech sacerdotis ma
gni. 7 loqueris ad eum dicens. Hæc dicit
dominus exercituum dicens. Ecce uir
oriens nomen eius. 7 subter eum orie
tur. 7 ædificabit templum dño. Ipse por
tabit gliam. 7 sedebit 7 dñabitur super
solio suo. Et erit sacerdos super solio suo
7 consilium pacis erit inter illos duos. Et
coronæ erunt helem. 7 tobie 7 idaie 7 hen
filio sophonie. memoriale in templo
dñi. Et qui procul sunt. uenient 7 ædi
ficabunt in templo domini. 7 scietis q̃
dominus exercituum misit me ad uos.
Erit autẽ hæc si audiendo audieritis uocem
domini dei uri.

VII

Et factum ẽ in anno quarto
dario regis. factum ẽ uerbum
domini ad zachariam. in
quarta die mensis noni. q
ẽ casleu. Et miserunt ad domum dei sa
rasar 7 regomelech. 7 uiri qui erant eius
et. ad deprecandam faciem domini. ut
dicerent sacerdotibus domus dñi exercituũ.
7 prophetis loquentes. Numquid loquẽ
dum ẽ mihi in mense quinto. uel sanc
tificare me debeo. sicut iam feci multis an
nis? Et factum ẽ uerbum dñi exercituũ
ad me dicens. Loquere ad omnẽ popu
lum terræ. 7 ad sacerdotes. dicens. Cum je
iunaretis 7 plangeretis in quinto 7 sep
timo mense per hos septuaginta annos
numquid ieiunium ieiunastis mihi?
Et cum comederetis 7 bibistis. nunq̃d
non uobis comedistis. 7 uobis metipsis
bibistis? Numquid non sunt uerba. q̃
locutus ẽ dominus in manu prophetarũ
priorum. cum adhuc habitaretur hierusalem. 7
cẽt opulenta. 7 ipsa 7 urbes in circuitu ei.
7 ad austrum 7 in campestribus habitaretur? 7
Et factum ẽ uerbum domini ad zachariam
dicens. Hæc ait dominus exercituum
dicens. Judicium uerum iudicate. 7 misericordias
7 miserationes facite. unusquisq; cum
fratre suo. 7 uiduam 7 pupillum 7 aduenam
7 pauperem nolite calumniari. 7 malum
uir fratri suo non cogitet in corde suo. Et
noluerunt attendere. 7 auertentes scapu
lam recedentem. 7 aures suas aggra
uauerunt ne audirent. 7 cor suum po
suerunt ut adamantem ne audirent le
gem. 7 uerba que posuit dominus exer
cituum in spu suo. per manum prophe
rum priorum. Et facta ẽ indignatio ma
gna a dño exercituũ. Et factum ẽ sicut
locutus ẽ. 7 non audierunt. sic clama
bunt 7 non exaudiam dicit dominus.
exercituum. Et dispersi eos per omnia
regna que nescierunt. 7 terra desolata ẽ
ab eis. eo q̃ non ẽt transiens 7 rediens
tens. Et posuerunt terram desiderabi
lem in desertum

VIII

Et factum ẽ uerbum domi
exercituum. dicens. Hæc
dicit dominus exercituũ.
Zelatus sum sion zelo mo
gno. 7 indignatione magna. zelatus
sum eam. Hæc dicit dominus exercituũ.
Reuertar ad sion. 7 habitabo in me
dio ierlim. 7 uocabitur ierlim ciuitas ue
ritatis. 7 mons domini exercituum. 7
mons sanctificatus. Hæc dicit dñs exercitu
um. Adhuc habitabunt senes 7 anus in
plateis ierlim. 7 uir baculus in manu
eius. pre multitudine dierum. Et pla
tee ciuitatis replebuntur infantibus et
puellis ludentibus in plateis eius. Hæc
dicit dominus exercituũ. Si difficile
uidebitur in oculis reliquiarum popli

LIBER

huius in diebus illis. Numquid mirabile coram meis. difficile erit dicit dominus exercituum. Nec dicit dominus exercituum. Ecce ego saluabo populum meum de terra orientis & de terra occasus solis. & adducam eos. & habitabunt in medio hierusalem. & erunt mihi in populum. & ego ero eis in deum in veritate & in iustitia. Hec dicit dominus exercituum. Confortentur manus uestre. qui audistis in diebus his sermones hos per os prophetarum in die qua fundata est domus domini exercituum. ut templum edificaretur. Siquidem ante dies illos merces hominis non erat. nec merces iumentorum erat. nec introeunti & exeunti erat pax tribulationem. Et dimisi omnes homines unumquemque contra proximum suum. Nunc autem non iuxta dies priores. ego faciam reliquiis populi huius dicit dominus exercituum. Semen pacis erit. & uinea dabit fructum suum. & terra dabit germen suum. & celi dabunt rorem suum. & possidere faciam reliquias populi huius universa hec. Et erit sicut eratis. maledictio in gentibus domus iuda. & domus israel. sic saluabo uos & eritis benedictio Nolite timere confortentur manus uestre. qui audistis in diebus his sermones hos per os prophetarum in die qua fundata est domus domini exercituum. Sicut cogitaui ut affligerem uos. cum ad iracundiam me provocassent patres uestri dicit dominus. & non sum misertus Sic conuersus cogitaui in diebus istis. ut bene faciam domui hierusalem & domui iuda. Nolite timere. Hec sunt ergo uerba que facietis. Loquimini ueritatem unusquisque cum proximo suo. veritatem & iudicium pacis iudicate in portis uestris. et unusquisque malum contra amici sui ne cogitetis in cordibus uestris. & iuramentum falsum ne diligatis. Omnia enim hec sunt odi. dicit dominus. Et factum est uerbum domini exercituum ad me dicens. Hec dicit dominus exercituum. Ieiunium quarti & ieiunium quinti & ieiunium septimi. & ieiunium decimi erit domui iuda in gaudium & in letitiam. & in solemnitates preclaras. veritatem tantum & pacem diligite. Hec dicit dominus exercituum. Si forte ueniant populi & habitent in ciuitatibus

multis. & uadant habitatores unius ad alterum dicentes. Eamus & deprecemur faciem domini. & quaramus dominum exercituum. Vadam etiam ego. Et uenient populi multi. & gentes robuste. ad quaerendum dominum exercituum in hierusalem. & deprecandum faciem domini. In diebus illis in quibus apprehendent ex omnibus linguis gentium. & apprehendent fimbriam uiri iudei dicentes. Ibimus uobiscum. audiuimus enim quia deus uobiscum est.

IX

Onus uerbi domini in terra hadrach & damasci eius requies. quia dominus est oculus hominis. & omnium tribuum israel. Emath quoque in finibus eius. tyrus & sidon. Assumpserunt quippe sibi sapientiam ualde. Et edificauit tyrus munitionem suam. & congregauit argentum quasi humum. & aurum ut lutum platearum. Ecce dominus possidebit eam. & percutiet in mari fortitudinem eius. ipse igni deuorabitur. Videbit ascalon & timebit. & gaza & dolebit nimis. & accaron. quia confusa est spes eius Et peribit rex de gaza. & ascalon non habitabitur. Et sedebit separatus in azoto. & disperdam superbiam philistinorum Et auferam sanguinem eius de ore eius & abominationes eius de medio dentium eius & relinquetur etiam ipse deo nostro. Et erit quasi dux in iuda. & accaron quasi iebuseus. Et circumdabo domum meam ex his qui militant mihi. euntes & uenientes. & non transibit super eos ultra exactor. quia nunc uidi in oculis meis Exulta nimis filia sion. iubila filia hierusalem. ecce rex tuus ueniet tibi iustus & saluator. ipse pauper & ascendens super asinum & super pullum filium asine. Et disperdam quadrigam ex effraim. & equum de hierusalem. & dissipabitur arcus belli. Et loquetur pacem gentibus. & potestas eius a mari usque ad mare. & a flumine usque ad fines terre. Tu quoque in sanguine testamenti tui emisisti uinctos tuos de lacu in quo non est aqua. Conuertimini ad munitionem uinctus spei. hodie quoque annuntians. duplicia reddam tibi. quia extendam mihi iudam quasi arcum.

impleā efficiam. Et suscitabo filios tu
os tuos. super filios tuos græcia. et ponam
te quasi gladium fortium. Et dominus
deus super eos uidebitur. et exibit ut ful
gur iaculum eius. Et dominus deus
in tuba canet. et ibit in turbine austri.
Dominus exercituum protteget eos. et de
uorabunt et subiicient lapidibus fundæ.
Et bibentes inebriabuntur quasi uino.
et replebuntur ut fiale et quasi cornua al
taris. Et saluabit eos dominus deus eo
rum in die illa. ut gregem populi sui. qz
lapides sci elevabuntur super terram eius.
Quid enim bonum ē eius et quid pulcri
eius nisi frumentum electorum. et uinum
germinans uirgines?

X

Pete a domino pluuiam in
tempore serotino. et dominus
faciet nubes et pluuiā uberē.
et dabit eis singulis herbas
in agro. Quia simulachra locuta sunt
inutile. et uidentes uiderunt mendacium.
et somniatores frustra loquuntur. uane
consolabantur. propterea abierunt quasi
grex. affligentur. quia non ē eis pastor.
Super pastores iratus ē furor meus. et
super hircos uisitabo quia uisitabit dñs
exercituum gregem suum domū iudæ.
et ponet eos quasi equum gloriæ suæ in bello
Ex ipso angulus. ex ipso paxillus. ex ipso
arcus prelij. ex ipso egredietur omnis ex
actor simul. Et erunt quasi fortes cō
culcantes lutum in uiis in bello pugnæ
rum. et bellabunt qz dominus cum eis. et
confundentur ascensores equorū. et cō
fortabo domum iudæ. et domum ioseph
saluabo. Et reducam eos. qz misertus
eorum. et erunt sicut fuerunt. qñ non
proieceram eos. Ego enim dominus deus
eorum. exaudiam eos. Et erunt quasi
fortes ephraim. et lætabitur cor eorum qſi
a uino. Et filij eorum uidebunt et læta
buntur. et exultabit cor eorum in dño.
Sibilabo eis. et congregabo eos. quia redē
mi eos. et multiplicabo eos. sicut ante
multiplicati. Et seminabo eos in populis
et de longe recordabuntur mei. Et uiuent
cum filijs suis. et reuertentur. et reducā
eos de terra egypti. et de assyrijs congregabo
eos. Et ad terrā galaad et libani adducā
eam eos. et non inuenietur eis locus. Et

transibunt in mari fortitudinis. et percutiet i
mari fluctus. et siccabuntur omnia pro
funda fluminis. Et humiliabitur superbia
assur. et sceptrum egypti recedet. Cō
fortabo eos in domino. et in nomine eius
ambulabunt dicit dñs.

XI

Aperi libane portas tuas. et
comedat ignis cedros tuas.
Ulula abies. qz cecidit ce
drus. qñ magnifici uastati
sunt. Ululate quercus basan. qz succi
sus ē saltus munitus. Vox ululatus pa
storum. qz uastata ē magnificentia eo
rum. Vox rugitus leonum. qñ uastata ē sup
bia iordanis. Hec dicit dñs deus meus.
Pasce pecora occisionis. que qui possē
dent occidebant. et non dolebant. et ne
dicebant ea dicentes. Benedictus dñs
diuites facti sumus. Et pastores eorum
non parcebant eis. Et ego non parcā
ultra. super habitantes terram dicit dñs.
Ecce ego tradam homines. unumquemq;
in manu proximi sui. et in manu regis
sui. et cædent terram. et non eruā de ma
nu eorum. et pascam pecus occisionis.
propter te o pauperes gregis. Et assumpsi
mihi duas uirgas. unam uocauī de
corem. et alteram uocauī funiculū. et pa
ui gregem. Et succidi tres pastores in
mense uno. et tabuit anima mea in eis.
Si quidem et anima eorum uariauit in
me. Et dixi. Non pascam uos. Quod
moritur moriatur. et quod succiditur. succi
datur. et reliqui uorent unusquisque
carnem proximi sui. Et tuli uirgam
meam que uocabatur decus. et abscidi
eam. ut irritum facerem fedus meum.
quod pepigi cum omnibus populis. et in
irritum deducta ē in die illa. Et cogno
uerunt sic pauperes gregis. qui custo
diunt mihi. qz uerbum dñi ē. Et dixi
ad eos. Si bonum ē in oculis uestris affe
rte mercedē meam. et si non quiescite.
Et appenderunt mercedē meam xxx.
argenteos. Et dixit dñs ad me. Proice
illud ad statuarium decorum pretium
quod appretiatus sum ab eis. Et tuli
xxx. argenteos. et proieci illos ad statua
rium in domum domini. Et precidi
uirgam meam alterā. que appellabatur
funiculus. ut dissolueret germanitatē

ZACHARIAS

mte: uidam tisrl'. Et dicit dominus ad me. Adhuc sume tibi uasa pastoris stulti. quia ecce ego suscitabo pastorem in terra qui derelicta non uisitabit. dispersum non quaeret. et contritum non sanabit. Et id quod stat non enutriet. et carnes pinguium comedet. et ungulas eorum dissoluet. O pastor et idolum derelinquens gregem. Gladius super brachium eius. et super oculum dextrum eius. Brachium eius ariditate siccabitur. et oculus dexter eius. tenebrescens obscurabitur.

XIII

Onus uerbi dñi super isl. Dicit dominus. extendens celum. et fundans terram. et fingens spiritum hominis in eo. Ecce ego ponam ierlm. superliminare crapule omnibus populis in circuitu. Sed et iuda erit in obsidione contra ierlm. Et erit in die illa ponam ierlm lapidem onerosum cunctis populis. Omnes qui leuabunt eum contritione lacerabuntur. et congregabuntur aduersus eam omnia regna terre. In die illa dicit dominus. percutiam omnem equum in stupore. et ascensorem eius in amentia. et super domum iude aperiam oculos meos. et omnem equum populorum percutiam cecitate. Et dicent duces iuda in corde suo. Confortentur mihi habitatores ierlm in domino exercituum deo eorum. In die illa ponam duces iuda sicut carbunculum ignis in lignis. et sicut facem ignis in feno. et deuorabit ad dexteram. et ad sinistram omnes populos in circuitu. Et habitabitur ierlm rursum in loco suo in ierlm. Et saluabit dominus tabernacula iuda sicut in principio. ut non magnificetur gloria domus dauid. et gloria habitantium ierlm super iudam. In die illa proteget dominus ierlm. Et erit qui offenderit ex eis in die illo quasi dauid. et domus dauid quasi dei. sicut angelus domini in conspectu eius. Et erit in die illa quaeram conterere omnes gentes. que uenerunt contra ierlm. Et effundam super domum dauid. et super habitatores ierlm. spiritum gratie et precum. Et aspicient ad me. quem confixerunt. Et plangent eum planctum quasi super unigenitum. et dolebunt super eum. ut dolet solet in morte primogeniti. In die illa magnus erit planctus in ierlm. sicut planctus adadremon in campo mageddo. Et plangent terre familie. et familie seorsum. Familie domus dauid seorsum et mulieres eorum seorsum. Familie domus nathan seorsum. et mulieres eorum seorsum. Familie domus leui seorsum. et mulieres eorum seorsum. Familie domus semei seorsum. et mulieres eorum seorsum. Omnes familie reliquae familie et familie seorsum. et mulieres eorum seorsum.

XIII

In die illa erit fons patens domui dauid. et habitantibus ierlm. in ablutionem peccatoris et menstruate. Et erit in die illa dicit dominus exercituum. disperdam nomina ydolorum de terra. et non memorabuntur ultra. Et pseudoprophetas. et spiritum immundum auferam de terra. Et erit cum prophetauerit quispiam ultra. dicent ei pater eius et mater eius qui genuerunt eum. Non uiues quia mendacium locutus es in nomine dñi. Et configent eum pater eius et mater eius genitores eius cum prophetauerit. Et erit in die illo. confundentur prophete unusquisque ex uisione sua cum prophetauerit. nec operientur pallio saccino ut mentiantur. sed dicet. Non sum propheta homo agricola ego sum. quia Adam erexit me ab adolescentia mea. Et dicent ei. Quid sunt plage iste in medio manuum tuarum. Et dicet. His plagatus sum in domo eorum qui diligebant me. Framea suscitare super pastorem meum. et super uirum cohesorem meum. dicit dominus exercituum. Percute pastorem. et dispergentur oues gregis. Et conuertam manum meam ad paruulos. et erunt in omni terra dicit dñus. Partes due in ea dispergentur. et deficient et tertia pars relinquetur in ea. Etducam tertiam partem per ignem. et uram eos sicut uritur argentum. et probabo eos sicut probatur aurum. Ipse uocabit nomen meum. et ego exaudiam eum. et dicam populus meus es. ipse dicet dñs deus meus.

XIIII

Ecce dies uenient

PROPHETA

spolia tua in medio tui. Et congregabo omnes gentes ad hierusalem in prelium. et capietur ciuitas. et uastabuntur domus. et mulieres violabuntur. Et egredietur media pars ciuitatis in captiuitatem. et reliquus populus non auferetur ex urbe. Et egredietur dominus et preliabitur contra gentes illas. sicut preliatus est in die certaminis. Et stabunt pedes eius in die illo super montem oliueti qui est contra hierusalem ad orientem. Et scindetur mons oliueti ex media parte sui ad orientem. et occidentem. impetu grandi nimis. Et separabitur medius mons eius ad aquilonem. et medium eius ad meridiem. Et fugietis ad uallem montium eorum. quia coniunget ur uallis montium eo usque ad proximum. et fugietis sicut fugistis a facie terremotus in diebus ozie regis iuda. Et ueniet dominus deus meus. omnesque sancti cum eo. Et erit in die illa non erit lux. sed frigus et gelu. Et erit dies una que nota est domino. non dies nec nox. et in tempore uespere erit lux. Et erit. In die illa exibunt aque uiue de hierusalem. medium earum ad mare orientale. et medium earum ad mare nouissimum. In estate et in yeme erunt. Et erit dominus rex. super omnem terram. In die illa erit dominus unus. et nomen eius unum. Et circuibitur omnis terra usque ad arabam. de colle remmon ad hierusalem. Et exaltabitur et habitabit in loco suo. a porta beniamin usque ad locum porte prioris. et usque ad portam angulorum. et turrim hananehel. usque ad torcularia regis. Et habitabunt in ea. et anathema non erit amplius. sed sedebit hierusalem secura. Et hec erit plaga qua percutiet dominus omnes gentes. que pugnauerunt aduersus hierusalem. Tabescet caro unius cuiusque stantis super pedes suos. et oculi eius tabescent in foraminibus suis. Et lingua eorum tabescet in ore suo. In die illo erit tumultus domini magnus in eis. Et apprehendet uir manum proximi sui. Et manus proximi sui. et manus pugnabit aduersum hierusalem. Et congregabuntur diuitie omnium gentium in circuitu. aurum et argentum. et uestes multe nimis. Et sic erit plaga equi et cameli et asini. et omnium iumentorum que fuerunt in castris illis. sicut plaga ista. Et omnes qui reliqui fuerint de uniuersis gentibus que uenerunt contra hierusalem. ascendet ab anno in annum. ut adorent regem dominum exercituum. et celebrent festiuitatem tabernaculorum. Et erit qui non ascenderit de familiis terre ad hierusalem. ut adorent regem dominum exercituum. et celebrent festiuitatem tabernaculorum. Et erit qui non ascenderit de familiis terre hierusalem ut adorent regem dominum exercituum. non erit super eos ymber. Quod si familia egypti non ascenderit. et non uenerit. nec super eos erit. sed erit plaga qua percutiet dominus omnes gentes que non ascenderint ad celebrandum festiuitatem tabernaculorum. Hoc erit peccatum egypti. et hoc peccatum omnium gentium. que non ascenderit ad celebrandum festiuitatem tabernaculorum. In die illa erit quod super frenum equi est sanctum domino. et ferent lebetes in domo domini. quasi fiale coram altari. Et erit omnis lebes in hierusalem et in iuda sanctificatus domino exercituum. Et uenient omnes immolantes. et sument ex eis. et coquent in eis. Et non erit mercator ultra in domo domini exercituum in die illo. Explicit zacharias propheta.

Incipit prologus in malachiam prophetam.

Onus per manum sepulo populo p

cepturi sacerdotes tabernaculi sui. omi

corporali uitio liberos. hostias omni uitio uacuas sibi offerre. Quibus legem suam ad regendum populum ob hoc dederat. ut per sacrificiorum oblationes mentem numini dei et hominum fœderi. populum preceptis celestibus facerent obedire. Nimirum sacerdotes angelos dei ee. hoc in loco scriptura testatur. Sed quia tanta munerum gratia contemptores superuenientis populus ac sacerdotes. sacrificia uitio detinuerant. pro quibus crimenibus atque impietatibus maculam deo offerre ceperunt. ideo per malachiam prophetam. deus populum increpans ait. Dilexi

INCIPIT PROPHETA MALACHIAS

nos dicit dominus. Et dixistis. In q̃ dilexisti nos? Nõne frater erat esau iacob dicit dominus. ↄ dilexi iacob. esau aut̃ odio habui? Esau aut̃ frem iacob in iniqua aut̃ spontanea uoluntate odio habitum deo. uel sine merito gratuito iacob dilectum manifestum ē. cum ei⁹ fm̃ presciam suam. esau quidē effusionem fratrem sanguinis cupisceret. iacob aut̃ cognitionē obtinendaq; legem desiderare cognoscēt. Cuius rei gratia supradicti usus exemplo ē dicens Dilexi iacob. esau aut̃ odio hīui. Quia uis ex operibus memoratorū. quorum liber geneseos meminit. in quo unusquisq; eorum finitimus erat proposito manifeste ostenderet ut scriptum ē. Dilexerunt pueri. Et erat esau homo agrestis. sciens uenari. iacob aut̃ homo simplex manens in tabernaculo. Nam reliqua que lectione apprehensa sunt. i prevaricationē populi tūc in obtinendis sacrificijs dei. increpationēq; in eundem q̃ deos alienos coluerunt significant. Explicit prologus. Incip̃ argumentū.

Malachias

apertē in fine

omnia pro

phetarum

dicit de abi

ectione tūc. et uocatione gentium. Nõ ē michi ait uoluntas in uobis dicit dominus exercituū. et munus non suscipiam de manu uestra. Ab ortu enim solis usq; ad occasum magnum ē nomen meum in gentibus. et in omni loco sacrificatur. et offertur nomini meo oblatio munda. Malachias latine interpretatur angelus dei. i. nuntius. Quicquid enim loquebatur. quasi a deo erat mandata. Ita credebant. et inde ut ei⁹ nomē lex transtulerit dicentes assumptione uerbi dñi super tūc. in manu angeli eius. Prophauit aut̃ nouissimus in babilone. quando et aggeus.

INCIPIT PROPHETA MALACHIAS

Nos dicit dñs. Et dixistis. In quo dilexisti nos. Nõne frater erat esau iacob. dicit dominus. et dilexi iacob. esau autē odio habui. Et posui montes eius in solitudinē. et hereditatem eius in dracones deserti. Quia si dixerit edumea destructi sumus. sed reuertentes edificabimus que destructa sunt. Hec dicit dominus exercituum. Ipsi edificabunt. et ego destruam. Et uocabuntur eis impietatis. et populus cui iratus ē dñs usq; in eternum. Oculi uestri uidebunt. et uos dicetis. Magnificetur dominus super finium tūc. Filius honorat patrem. et seruus dñm suum. Si ergo pr ego sum. ubi ē honor meus. Et si dñs ego sum. ubi ē timor meus. Dicit dominus exercituum. ad uos o sacerdotes. qui despicitis nomen meum. Et dixistis. In quo despeximus nomen tuum? Offerentes super altare meum pollutum panem.

MALACHIAS

7 dicitis. In quo polluimus te? In eo qđ dicitis. Mensa dñi despecta è. Si offeratis cecum ad immolandum. nõne malum è? Et si offeratis claudum uel languidum: nonne malum è? Offer illud duci tuo si placuerit ei. aut si suscepit faciem tuam dicit dominus exercituum. Et nunc deprecamini uultum dñi. ut misereatur uri. De manu enim ura fctum è hoc. si quomodo suscipiat faciem uram. dicit dominus exercituum. Quis è in uobis qui claudat hostia. 7 incendat altare meum gratuito? Non è mihi uoluntas in uobis. dicit dominus exercituum. 7 munus non suscipiam de manu ura. Ab ortu enim solis usq; ad occasum magnum è nomen meum in gentibus. 7 in omi loco sacrificatur. 7 offertur nomi meo oblatio munda. Quia magnũ è nomen meum in gentibus. dicit dominus exercituum. 7 uos polluistis illud. in eo qđ dicitis. Mensa dñi contaminata è. eo qđ superpositus: contemptibile è cum igne qui illud devorat. Et dixistis. ecce de labore. Et exsufflastis illud. dicit dominus exercituum. Et intulistis de rapinis claudum 7 languidum. 7 intulistis munus. Numquid suscipiam illud de manu ura dicit dominus. Maledictus dolosus qui habet in grege suo masculum 7 uotum faciens. immolat debile domino. quia rex magnus ego sum. dicit dñs exercituũ 7 nomen meum horribile in gentibus.

Et nunc ad uos mandatum hoc o sacerdotes. si nolueritis audire. 7 si nolueritis ponere super cor. ut detis gloriam nomini meo. ait dominus exercituum. mittam in uos egestatem. 7 maledicam benedictionibus uris. 7 maledicam illis. qm nõ posuistis super cor. Ecce ego proiciam uobis brachium. 7 dispergam super uultum urum stercus solemnitatum uarum. 7 assumet uos secum. 7 scietis quia misi ad uos mandatum istud. ut esset pactum meum cum leui. dicit dominus exercituum. Pactum meum fuit cum eo. uite 7 pacis. et dedi ei timorem. 7 timuit me. 7 a facie nominis mei pauebat. Lex ueritatis fuit in ore eius. 7 iniquitas nõ è inuenta in labiis eius. In pace 7 in equitate ambulauit mecum. 7 auertit multos ab iniquitate. Labia enim sacerdotis custodiunt sciam. 7 legem exquirẽt de ore eius. quia angelus dñi exercituum è. Vos autem recessistis de uia. 7 scandalizastis plurimos in lege. Irritum fecistis pactum leui. dicit dñs exercituum. Propterea qđ 7 ego dedi uos contemptibiles 7 humiles omnibus populis. sicut nõ custoditis uias meas. 7 accepistis faciem in lege. Numqđ nõ pater unus omnium uestrum. Numqđ non deus unus creauit nos? Quare ergo despicit unusquisq; uestrum fratrem suum. polluens pactum patrum uestrorum? Transgressus è iuda. 7 abhominatio facta est in isr̃l. 7 in ierlim. quia contaminauit iudea sanctificationem dñi quam dilexit. 7 habuit filiam dei alieni. Disperdat dñs uirum. qui fecerit hoc magistrum. 7 discipulum de tabernaculis iacob. et offerentem munus dño exercituum. Et hoc rursum fecistis. Operiebatis lacrimis altare dñi fletu. 7 gemitu. ita ut ultra nõ respiciat ad sacrificium. nec accipiat placabile quid de manu ura. Et dixistis. Quam ob cãm? Quia dñs testificatus è inter te 7 uxorem pubertatis tuæ. quam tu despexisti. 7 hæc particeps tua. 7 uxor fœderis tui. Nõne unus fecit. 7 residuum spiritus eius è. Et quid unus quærit nisi semen dei? Custodite ergo spm uestrum. 7 uxorem adolescentiæ uestræ nolite despicere. Cum odio habueris eam dimitte. dicit dñs deus israel. Operuerit iniquitas uestimentum eius. dicit dñs exercituum. Custodite spm uestrum 7 nolite despicere. Laborare fecistis dñm sermonibus uris. 7 dixistis. In quo eum fecimus laborare? In eo qđ dicitis. Omnis qui facit malum bonus è in conspectu dñi 7 talibus ei placet. Aut ubi est deus iudicii.

Ecce ego mitto angelum meum 7 præparabit uiam ante faciem meam. Et statim ueniet ad templum suum dominator quem uos quæritis. 7 angelus testamenti quem uos uultis. Ecce uenit dicit dñs exercituum. Et quis poterit cogitare diem aduentus

MALACHIAS

tus eius: Et quis stabit ad uidendum
eum: Ipse enim quasi ignis conflans. et qsi
herba fullonum. Et sedebit conflans et
emundans argentum. et purgabit filios
leui: et colabit eos quasi aurum et quasi
argentum. et erunt domino offerentes
sacrificia in iustitia. Et placebit dño
sacrificium iuda et hierusalem. sicut dies sécu-
li et sicut anni antiqui. Et accedam ad
uos in iudicio. et ero testis uelox male
ficis et adulteris et periuris. et qui calu
niantur mercedem mercenarii. uiduas
et pupillos. et opprimunt
peregrinum. nec timuerunt me dicit dñs
exercituum. Ego enim dñs et nó mutor.
Et uos filii iacob nó estis consumpti. A
diebus enim patrum uestrorum recessistis a
legitimis meis. et nó custodistis. Reuer
timini ad me et ego reuertar ad uos. dicit
dominus exercituum. Et dixistis. In
quo reuertemur: Si affligit homo deum
quia uos configitis me: Et dixistis. In
quo configimus te: In decimis et pri
mitiis. Et in penuria uos maledicti estis
et uos me configitis gens tota. Inferte om-
nem decimam in horreum meum. ut sit cibus
in domo mea. et probate me super hoc
dicit dominus. Si non aperuero uobis
cataractas celi. et effudero uobis benedi
ctionem usque ad habundantiam. Et increpabo
pro uobis deuorantem. et nó corrumpet
fructum terre uestre. nec erit sterilis uinea
in agro. dicit dominus exercituum. et
beatos uos dicent omnes gentes. Eritis
enim uos terra desiderabilis. dicit dñs
exercituum. Inualuerunt super me ser
mones uestri dicit dominus. Et dixistis.
Quid locuti sumus contra te: Et dixistis.
Vanus est qui seruit deo. Et quod emo
lumentum quia custodiuimus precepta
eius. et quia ambulauimus tristes co
ram dño exercituum. Ergo nunc beatos
dicimus arrogantes. Siquidem edifica
ti sunt facientes impietatem. et tempta
uerunt deum et salui facti sunt. Tunc
locuti sunt timentes deum unusquisque
cum proximo suo. Et attendit dñs
et exaudiuit. et scriptus est liber monu
menti coram eo timentibus deum. et cogitantibus
nomen eius. Et erunt mihi dicit dñs exercitu
um in die qua ego facio in peculium. et par
cam eis sicut parcit uir filio suo seruienti sibi.
Et conuertimini et uidebitis quid sit inter
iustum et impium. et inter seruientem deo.
et non seruientem ei. Ecce enim dies ue
niet succensa quasi caminus. et erunt
omnes superbi. et omnes facientes impie
tatem stipula. et inflammabit eos dies ue
niens. dicit dñs exercituum. que non
relinquet eis radicem et germen. Et orietur
uobis timentibus nomen meum sol iustitie. et
sanitas in pennis eius. Et egredimini et
saltabitis sicut uituli de armento. et calcabitis
impios cum fuerint cinis subplantatio
pedum uestrorum. in die qua ego facio dicit dñs exercituum. Memento
legis
Moysi serui mei. quam mandaui ei in horeb
ad omnem isl'. precepta et iudicia. Ecce
ego mittam uobis helyam prophetam.
antequam ueniat dies dñi magnus et ho
ribilis. et reuertet cor patrum ad filios. et cor
filiorum ad patres eorum. ne forte ueniam
et percutiam terram anathemate.

Explicit malachias propha. Incipit pro
logus in libros machabeorum.

Machabeorum
libri duo p
notant pha
mem hebreo
duces gentes
os hebraicum pugnas quoque sanctorum et
nobiles machabei ducis triumphos. et
omnis nomine etiam libri ibidem nun
cupati sunt. Hec quoque hystoria ostendet
et inclita illa gesta machabeorum fratrum. q
sub antiocho rege pro sacris legibus strena
tissime perpessi sunt. quos mater pia ad
uersis supplicijs uigentem. nó solum
non fleuit. sed gaudentes ostentauit ad re
giam passionis. Item alius prologus.

Machabeorum liber hi
cet non habeatur in ca
none hebreorum. ta
men ab ecclesia inter

dumoꝝ libꝝ hyſtoꝝ ammme
ramꝰ. Prenotant prelia inter hebreoꝝ
duces. gentesq; perſarum pugnamq;
ſabbatoꝝ. 7 nobiles machabei trium
phos. pactum quoq; amicitiarum. cum
romanoꝝ ducibꝰ actaq; legationis.

Machabeꝰ vij. filios ab
una matre machabea
nomine genita. cuſto
dientes legem pꝛis traditionem. non
manducantes carnem porcinam. ob
hoc ab antiocho rege ſceuſſimo in anti
chia martiꝝ gloria coronati ſunt cum
matre ſua. atq; ſepulta cum magna ne
ceſſitate ibi quieſcunt.

INCIPIT LIBER PRIMUS MACHABEORUM

Poſtq; percuſſit alexander philippi ma
cedo qui primus regnauit in grecia. e
greſſus de terra cetim datum regem p
ſarum 7 medoꝝ. 7 fecit prelia mul
ta. 7 omnium optinuit munitiones 7
interfecit reges terre. 7 pertranſiit uſq;
ad fines terre. 7 accepit ſpolia multi
dinis gentium. 7 ſiluit terra in ꝓſpectu
eius. Et congregauit uirtutem 7 exercitum
fortem nimis. 7 exaltatum è 7 elenatus
cor eius. 7 optinuit regiones gentium.
7 tyrannos. 7 fęi ſunt illi in tributum.
Et poſt hec decidit in lectum. 7 cognouit
quia moreretur. Et uocauit pueꝝ
ſuos nobiles qui ſecum erant nutriti
a iuuentute ſua. 7 diuiſit illis regnum
ſuum. cum adhuc uiueret. Et regnauit
alexander annis xij. 7 mortuus è.
Et optinuerunt pueri eius regnum
unuſquiſq; in loco ſuo. 7 impoſuerunt
ſibi omnes diademata poſt mortem eius
7 filij eorum poſt eos annis multis. et
multiplicata ſunt mala in terra. Et exi
uit ex eis radix peccatrix antiochus
illuſtris filius antiochi regis. qui fue
rat rome obſes. Et regnauit in anno
centeſimo tricesimo ſeptimo regni gre
corum. In diebꝰ illis exierunt ex iſrl
filij iniqui. 7 ſuaſerunt multis dicentes.
Eamus 7 diſponamus teſtamentum cum
gentibꝰ que circa nos ſunt. quia ex quo
receſſimus ab eis inuenerunt nos mlta
mala. Et bonus uiſus è ſmo in oculis
eorum. Et elegerunt aliqui de po
pulo. 7 abierunt ad regem. 7 dedit illis
potestatem ut facerent iuſtitiam gentiuꝫ.
Et edificauerunt gymnaſium in hieroſo
lumis ſm legem nationum. 7 fecerunt
ſibi preputia. 7 receſſerunt a teſtamento
ſco. 7 iuncti ſunt nationibꝰ. 7 uenumda
ti ſunt ut facerent malum. Et paratum
è regnum in ꝓſpectu antiochi. 7 cepit
regnare in terra egipti. ut regnaret ſup
duo regna. Et intrauit egiptum in mul
titudine graui. in curribꝰ 7 elefantis. 7
equitibꝰ. 7 copioſa nauium multitudi
ne. 7 ꝓfligit bellum aduerſus ptholo
meum regem egipti. Et uerſus eſt a
ptholomeus a facie eius 7 fugit. 7 ceci
derunt uulnerati multi. Et ꝓprehendit
ciuitates munitas in terra egipti. 7 acce
pit ſpolia terre egipti. Et conuertatur

LIBER

dens postq̃ p̃cussit egyptum in centesimo ꝙquadragesimo ꝙtrio anno. ꝙascendit israel solus cū mulieribꝫ ⁊ filiis suis in occursum eorū. ⁊ inuenit in scīficationem cum sūpbis. Et accepit altare aureum. ⁊ candelabrū luminis. ⁊ uasa eius. ⁊ mēsam propositionis. ⁊ libatoria ⁊ phialas. et mortariola aurea. ⁊ uelum ⁊ coronas. ⁊ ornamentum aureum quod in fronte templi erat. ⁊ omnia contriuit. Et accepit argentum ⁊ aurum. ⁊ uasa scitabilia. ⁊ accepit thesauros occultos quos inuenit. ⁊ sublatis omnibꝫ abiit in terrā suā. Et fecit cedem hominum. ⁊ locutus est superbia magna. Et fuit planctus magnus in israel. ⁊ in omni loco eorum. Et ingemuerunt principes ⁊ seniores iuuenes ⁊ uirgines infirmati sunt. ⁊ speciosior facta est mulierum immutata est. Omnis maritus sumpsit lamentum. ⁊ quę sedebat in thoro maritali lugebant. Et commota est terra super habitantes in ea. ⁊ operuit omnes tectum iacob indutum confusione. Et post duos annos diem misit rex principem tributorum in ciuitates iuda. ⁊ uenit hierosolymā cum turba magna. ⁊ locutus est ad eos uerba pacifica in dolo. ⁊ credidērunt ei. Et irruit super ciuitatem subito. ⁊ percussit eam plaga magna. ⁊ perdidit populum multum ex israel. Et accepit spolia ciuitatis. ⁊ succendit eam igni. ⁊ destruxit domos eius. et muros eius in circuitu. ⁊ captiuas duxerunt mulieres ⁊ natos. ⁊ pecora possederunt. Et edificauerunt ciuitatem dauid muro magno ⁊ firmo. ⁊ turribus firmissimis. ⁊ facta est illis in arcem. Et posuerunt illuc gentem peccatricem uiros impios. ⁊ munierunt se in ea. Et posuerunt escas ⁊ cellas. ⁊ congregauerunt spolia hierusalem. ⁊ reposuerunt illic. ⁊ facti sunt in laqueum magnum. Et fuit in insidias scificationi. ⁊ in diabolicum malum in israel. Et effuderunt sanguinē innocentem per circuitum scificationis ⁊ polluerunt scificationē. Et fugerunt habitatores hierusalem propter eos. et facta est habitatio extraneorum. Et facta est extranea semini suo. ⁊ filii eius reliquerunt eam. Scificatio eius desolata est. sicut solitudo. Dies festi eius uersi sunt in luctum. Sabbata eius in opprobrium. honores eius in nichilum. Sicut gloriam eius multiplicata est ignominia eius. ⁊ sublimitas eius uersa est in luctum. Et scripsit rex antiochus omni regno suo. ut cōmixti populus unus. Et relinquerent unusquisq; legem suam. ⁊ consenserunt omnes gentes secundum uerbum regis antiochi. Et multi ex israel consenserunt ei. ⁊ sacrificauerunt idolis. ⁊ coinquinauerunt sabbatum. Et misit rex antiochus libros per manum nunciorum in hierusalem ⁊ omnes ciuitates iude. ut sequerentur leges gentium terre. ⁊ prohiberent holocausta ⁊ sacrificia. ⁊ placationes fieri in templo dei. ⁊ prohiberent celebrare sabbatum. ⁊ festa solemnes. ⁊ coinquinari sanctos. ⁊ sanctum populum israel. Et instituit edificari aras ⁊ templa. ⁊ idola. ⁊ immolari canes pullos. ⁊ pecora communia. ⁊ relinquere filios suos incircumcisos. ⁊ contaminare animas eorum in omnibꝫ immunditiis. ⁊ abhominationibꝫ. ita ut obliuiscerentur legem. ⁊ immutarent omnes iustificationes dei. ⁊ quicumq; non faceret secundum uerbum regis antiochi. morietur. Sic omnia uerba hec scripsit omni regno suo. ⁊ prepositit princeps populo qui hec fieri cogerent. Et urbes iude singule immolare. Et congregati sunt multi de populo ad eos qui reliquerant legem dei. ⁊ fecerunt mala super terram. ⁊ effugauerunt ppl̃m israel in abditis. ⁊ in absconditis fugituorum locis. Die quinta decima mensis casleu. anno centesimo ꝙquadragesimo ꝙsexto anno. edificauit rex antiochus abhominationis uolumen desolationis super altare dei. ⁊ per uniuersas ciuitates iude in circuitu edificauerunt aras. Et ante fores domorum ⁊ in plateis incensum adolebant ⁊ sacrificabant. ⁊ libros legis dei combusserunt igni. scindentes illos. Et apud quēcumq; inuenerentur libri testamenti dei. ⁊ quicumq; obtemperabat legem diuinam. secundum edictum regis. trucidabant eum in ultione sua faciebant hec populo israel qui inuenerabantur in omni mense in ciuitatibꝫ. ⁊ quinta uicesima die mensis sacrificabant super aram que erat subtus altare. Et mulieres que circumcidebant filios suos trucidabantur secundum

MACHABEORVM

gis antiochi. ꝛ instruebant puerorū
ce: uicibꝰ per uniuersas tomos ciui-
tat. Et ecce qui circumcidebant eos inuenie
bant. Et multi de populo idē tulerunt
unusquisq; apud se. ut non circumcirent un
mundū. Et elegerunt magis mori ꝙ
cibis coinquinari immundis. Et ne le
uent ut frangerent legem dei sancā. ꝛ interfe
cti sunt. Et fa est ira magna super
populum nimis.

In diebꝰ illis. surrexit ma
thathias filius iohannis fi
lius simeonis sacerdos ex filiis
ioarib ab hierusalē. ꝛ sedit
in monte modin. Et habebat filios. v. Io
hannem qui cognominabat gaddis.
simonem qui cognominabatur thassi. ꝛ
iudam qui uocabatur machabeus. ele
azarum qui cognominabatur abiron. ꝛ
ionathan qui cognominabatur apphus
Et uidit mathathias
scelera que fiebant in iudea ⁊ in hie
rusalē. Et dixit mathathias
heu michi ut quid natus sum uidere
contritionem populi mei ⁊ contritionem
ciuitatis sanctę. ⁊ sedere ibi cum uenis
in manibꝰ inimicorum. Et sanctū in manu
extraneorum facta sunt. Templum
eius factum est quasi homo ignobilis. uasa glo
rie eius captiua ducta sunt. Trucidati
sunt senes eius in plateis. ⁊ iuuenes
eius ceciderunt in gladio inimicorum.
Quae gens non hereditauit regnū eius.
⁊ non optinuit spolia eius. Omnis
ornatus eius ablatus est. Quae erat liba
ta facta est ancilla. Et ecce sanctificatio nra
decor nr. ⁊ claritas nra uersa
est. ⁊ contaminata sunt gentes. Ut
quid ergo nobis adhuc uita manet. Et sciderunt
mathathias ⁊ filii eius uestimenta sua.
⁊ cooperuerunt se cilicio. planxerunt
se uehementer. Et ecce ueniebant illuc qui missi e
rant a rege antiocho. ut cogerent eos
qui effugerant in ciuitate modin imo
lare ⁊ facere uanitatem. ⁊ ut legem commu
tarent. Et multi de populo israel con
senserunt. accesserunt ad eos. Sed ma
thathias ⁊ filii eius stabant fortes.
Et respondentes qui missi erant ab
antiocho. ⁊ dixerunt mathathie. prin
ceps honorabilis es. ⁊ magnus es in hac
ciuitate. ⁊ firmatus filiis ⁊ fratribꝰ. Ergo
accede primus ⁊ fac uoluntatem regis. sicut
fecerunt omnes gentes. ⁊ uiri iuda
qui remanserunt in hierusalem. Et eris tu
⁊ filii tui inter amicos regis. ⁊ ampli
ficabit te argento ⁊ auro. ⁊ muneribꝰ multis.
Et respondit mathathias. ⁊ dixit magna
uoce. Et si omnes gentes regi antio
cho obediunt ut discedant unusquisq;
a seruitute legis patrum suorum. ⁊ elegerint
mandatis eius. ego ⁊ filii mei ⁊
fratres mei obediemus legi patrum nrorum.
Propitius sit nobis deus. Non est nobis
utile relinquere legem. iustitias dei.
Non audiemus uerba regis antiochi.
nec sacrificabimus transgredientes
legis nre mandata. ut cambiemus alteram
uiam. Et ut cessauit loqui uerba hec. ⁊
accessit quidam iudeus in conspectu
omnium
ut sacrificaret ydolis super aram i
ciuitate modin sm imperium regis. Et
uidit mathathias ⁊ doluit. ⁊ contremuit
uisceribus suis. ⁊ accensus est furor
eius. sm iudicium legis. ⁊ insiliens im
molauit eum super aram. Eodem tempore
quem interfecit imperator antiochus. qui co
gebat immolare. accessit in ciuitate
modin ut sacrificaret. ⁊ zelatus est le
gem. ⁊
sicut fecit finees zambri filio salom
Et exclamauit mathathias in ci
uitate uoce magna. dicens. Omnis q
zelum legis statuens testamentum
exeat post me. Et fugerunt ipse ⁊ filii eius
in montes. ⁊ reliquerunt quecumq;
habebant in ciuitate. Tunc descenderunt
multi querentes iudicium ⁊ iustitias
in deserto. ut habitarent ibi ipse ⁊ filii eorū
⁊ mulieres eorum ⁊ pecora eorum. quo
niam auxerant super eos mala. Et re
nuntiatum est regis ⁊ exercitui q
erant in hierusalem ciuitate dauid. qui di
scessissent uiri quidam. qui dissipas
sent mandatum regis. in loca occul
ta in deserto. ⁊ habitassent post eos multi.
Et statim persecuti sunt eos. ⁊ cōsti
terunt aduersus eos prelium i die
sabbati. ⁊ dixerunt ad eos. Exite
⁊ nunc adhuc. Exite ⁊ facite sm
uerbum regis. ⁊ uenite. Et dixerunt
Non exibimus ne faciemus uerbum
regis. ut polluamus diem sabbatorum.
Et irruerunt aduersus eos prelium.

LIBER

Et non timuerunt eis. nec lapidem mi
serunt eis. nec oppilauerunt loca cer
ta. dicentes. Moriamur omnes in sim
plicitate nra. & testes erunt super nos
celum & terra. q̄ iniuste perditis nos.
Et inuaserunt eos bellum. sabbatis. et
mortui sunt cū uxorib⁹ eorum. & filiis
eorum. & pecoribus eorum. usq; ad mille
animas hoīum. Et cognouit mathat
thias & amici eius. & luctum hūerunt
super eos uehemēter. Et dixit unus pro⁹simo
suo. Si omnes faciemus sicut fratres
nri fecerunt. & non pugnauerimus ad
uersus gentes pro animabus nris & iu
stificationib⁹. citius disperdent nos de ter
ra. Et cogitauerunt illa die dicentes.
Omnis homo quicumq; uenerit ad nos
in bello die sabbatorum. pugnemus aduer
sus eum. & non moriemur omnes. sicut
mortui sunt fratres nri in occultis. Tunc
congregata est ad eos synagoga uirorum
fortium uirib⁹ et ait. omnis uoluntarius
in lege. & qui fugiebant a malis addi
sunt ad eos. & facti sunt illis ad firmamē
tum. Et collegerunt exercitum. & percus
serunt peccatores in ira sua. & uiros uiq;
in indignatione sua. & ceteri fugerunt ad
nationes ut euaderent. Et circuiit
mathathias & amici eius. & destruerunt
aras & euacuauerunt pueros ibi circūcisos
quotquot inuenerunt in finib⁹ israhel
uindicte. & persecuti sunt filios superbie.
& prosperatum est opus in manib⁹ eorum.
Et optinuerunt legem de manib⁹ gen
tium. & de manib⁹ regum. & non dederunt
cornu peccatori. Et appropinquauerunt
dies mathathie moriendi. & dixit filiis
suis. Nunc exaltata est superbia & casti
gatio. & tps euersionis. & ira indignatio
nis. Nunc ergo o filii emulatores estote
legis. & date animas uras pro testa
mento patrum. Et memores estote operum patrum que
fecerunt in generationib⁹ suis. & accipietis
gloriam magnam. & nomen eternum. Abra
am nonne in tentatione inuentus est fide
lis. Et reputatum est ei ad iustitiam. Io
seph in tpe angustie sue custodiuit man
datum. & factus est dominus egipti. Finees
pater noster zelando zelum dei. accepit testa
mentum sacerdotii. Iesus dum impleret
uerbum factus est dux israhel. Caleph dum

ueritatis in ecclesia. accepit hereditatem. Da
uid in sua misericordia. obtinuit sedem regni
in seculum. Helyas dum zelat zelum legis.
receptus est in celum. Ananias azarias
& misael. credentes liberati sunt de flam
ma. Daniel in sua simplicitate. liberatus
est de ore leonum. Et ita cogitate per
generationem & generationem. quia
omnes qui sperant in eum non infirma
bunt. Et a uerbis uiri peccatoris nolite
timere. quia gloria eius stercus & uermis est.
hodie extollitur. & cras non inuenietur.
quia reuersus est in terram suam. & cogita
tio ipius peribit. Vos ergo filii exortamini
& uiriliter agite in lege. quia cum fece
ritis que uobis precepta sunt in lege adu
tero. in pa glioli estis. Et ecce symeon
frater uester. scio q̄ uir consilii est. ipsum audite
semper. & ipse erit uobis pro. Et iudas
machabeus fortis uiribus a iuuentute fi
at uobis princeps militie. & ipse agat bel
lum populi. adducentesq; ad uos omnes
factores legis. & ultionem ultionem populi
ui. Et retribuite retributionem gentib⁹.
& intendite in preceptum legis. Et be
dixit eos. & appositus est ad patres suos. Et
defunctus est anno centesimo quadra
gesimo sexto. & sepultus est in sepulchris patrum suorum in modin. Et
planxerunt eum omnes israhel. planctu
magno.

Et surrexit iudas qui uocaba
tur machabeus filius eius pro eo. Et adiuuabant eum
omnes fratres eius. & uniuersi
qui se iunxerant patri eius. & preliabantur
prelium israhel cum letitia. Et dilatauit
gloriam populo suo. & induit se loricā sicut
gigas. & succinxit se armis bellicis suis &
prelijs. & protegebat castra prelio suo.
Similis factus est leoni in operib⁹ suis. &
sicut catulus leonis rugiens in uenatio
ne. Et persecutus est iniquos perscrutans
eos. & qui conturbabant populum suum
eos succendit flammis. Et repulsi sunt
inimici pre timore eius. & omnes operā
tes iniquitatis conturbati sunt. & directa est
salus in manu eius. Et exacerbabat
reges multos. & letificabat iacob in ope
ribus suis. & in sempiterna memoria eius in be
nedictione. Et perambulabat ciuitates iu

MACHA

da. 7 pdidit impiꝰ ecclꝭ. 7 auertit ira
ab iſrl'. Et nominatus è uſqꝫ ad nouiſſi
mum terre. 7 congregauit principes. Et
congregauit apollonius gentes. 7 ſamari
am uersus multam 7 magnam ad bel
landum cõtra iſrl'. Et cognouit iudas. 7
exiuit obuiam illi. 7 percuſſit 7 occidit
illum. 7 ceciderunt uulnerati multi. 7 reli
qui fugerunt. 7 accepit ſpolia eorum. Et
gladium apollonij abſtulit iudas. 7 erat
pugnans in eo omnib̃ diebꝫ. Et audi
uit ſeron princeps exercitus ſyrie. q' cõ
gregauit iudas congregationẽ. 7 eccl̃am fi
delium ſecum. 7 ait. Faciam michi nom̃
7 glificabor in regno. 7 debellabo iudam.
7 eos qui cum ipo ſunt qui ſpernebant
uerbum regis. Et ꝑparauit ſe. Et aſcẽ
derunt cum eo caſtra impiorum. fortes
auxiliarij. ut faciendi ultionem in filiꝭ
iſrl'. Et appropinquauerunt uſq; bethe
ron. 7 exiuit iudas obuiam illis cũ pau
cis. Vt uiderunt aũt exercitum uenien
tem ſibi obuiam. dixerunt iude. Quo
modo poſſimus pauci pugnare. aduſus
multitudinem tantam. 7 tam fortem:
Et nos fatigati ſumus ieiunio hodie. 7
Et ait iudas. Facile è excludi multos in
manus paucorum. 7 non è differentia ai
ꝑspectu dei celi liberare in multos 7 in pau
cis. quia non in multitudine exercitus
victoria belli. ſꝫ de celo è fortitudo. Ipſi
uenerunt ad nos in multitudine ꝓterua
et 7 ſuperbia. ut diſperdant nos 7 uxores
nras. 7 filios nros. 7 ut ſpolient nos. Nos
uero pugnabimus pro animabꝫ nris. 7
legibꝫ noſtris. 7 ipe dominus ꝓteret eos
ante faciem nram. Vos aũt ne timueri
tis eos. Vt ceſſauit aũt loqui. inſiluit in
eos ſubito. Et conturbatus è ſeron 7 exercitꝰ
eius in ꝓſpectu ipius. Et perſecutus eſt
eum in deſcenſu bethoron. uſqꝫ in campũ.
Et ceciderunt ex eis octingenti uiri. re
liqui aũt fugerunt in terram philiſthiim
Et cecidit timor iude ac frim eius. et
formido ſuper omnes gentes in circuitu
eorum. Et peruenit ad regem nom eius
7 de preliis iude narrabant omnes gtes
Vt aũt audiuit rex antiochus ſermones
iſtos. iratus è animo. 7 miſit 7 congregauit
exercitum uniuerſi regni ſui. caſtra for
tia ualde. Et aperuit ẽarium ſuum. et
dedit ſtipendia exercitui in anniũ. 7 ma
dauit illis ut eẽnt parati ad omnia. 7
Et uidit q' defecit pecunia de thãuris
ſuis. 7 tributa regionis modica. propter
diſſenſionem 7 plagam quam fecit ſup
ra. ut tolleret legitima que erant a pri
mis diebꝫ. timuit ne non hãret ſicut ſe
mel 7 bis in ſumptus. 7 donatiua que
dederat ante larga manu. 7 habundauit
ſuper reges qui ante eum fuerant. 7 cõ
fortatus erat animo ualde. Et cogita
uit ire in perſidem. ut acciperet tributa
regionum. 7 congregaret argentum mul
tum. Et reliquit liſiam hominem no
bilem de genere regali ſuper negotia re
gni. a flumine euffrate uſqꝫ ad flumen
egipti. 7 ut nutriret antiochum filium
ſuum donec reduceret. Et tradidit ei di
midium exercitum. 7 elephantos. 7 ma
dauit ei de omnib̃ que uolebat. 7 inbitã
tib̃ iudeam 7 ieruſalem. 7 ut mitteret ad eos
exercitum ad ꝓterendam 7 exterminandam
uirtutem iſrl'. 7 reliquias ieruſalem. 7 auferen
dam memoriam eorum de loco. 7 ut ꝓſti
tueret bitatores filios alienigenarum in
omnib̃ finib̃ eorum. 7 ſorte diſtribuẽt
terram eorum. Et rex aſſumpſit par
exercitus reſidui. 7 erunt ab antiochia
ciuitate regni ſui. anno. c'. 7 xl vij. Et
tranſierunt euffratem flumen. 7 per ar
bulabat ſuperiores regiones. Et elegit
lyſias ptolomeum filium dorimum 7 mi
chanorem. 7 gorgiam. uiros potentes ex
amicis regis. 7 miſit cum eis l' milia a
uorum. 7 vij. milia equitum. ut uenirent
in terram iuda. 7 diſperderent eam ſm
uerbum regis. Et proceſſerunt ut uene
runt cum uniuerſa uirtute ſua. Et uene
runt 7 applicuerunt castra in uia campeſtri.
Et audierunt mercatores regionis no
men eorum. 7 acceperunt argentum. 7 au
rum multum ualde 7 pueros. 7 uenerunt
in caſtra. ut acciperent filios iſrl' in ſuos.
Et addita ſunt ad eos exercitus ſyrie 7 fi
ri aliengenarum. Et uidit iudas 7 fra
tres eius. quia multiplicata ſunt mala. 7 ex
ercitus applicabat ad fines eorum. Et co
gnouerunt uerba regis que mandauit
populo facere in interitum 7 conſumationẽ.
Et dixerunt unuſquiſq; ad proximum
ſuum. Congregamus detectionẽ ꝑpli nri. 7

LIBER

pugnemus pro populo nro & fris nris. Et
Et aggregatus é cuentus ut écit pauim
in prelium. & uidit & ruit & petuit miam
& misationes. Et ecclin non bibebant. sz
erat sicut desum. Non erat qui ingre
deretur & egrederetur de naue cum. & clin
xulcabatur. & filij alienigenarum erant
in arce. sbi erat habitatio gentium. Et
ablata é uoluptas ab iacob. & defecerunt
tybia & cythara. Et aggregata sunt & ue
nerunt in maspha sicut ecclin. q locus
oronis erat in maspha. antea in isl. Et
ieiunauerunt illa die. & induerunt se
ciliis. & cinerem imposuerunt capiti
suo. & dissciuerunt uestimenta sua. Et er
pandebant librum legis. de quibus scru
tabantur gentes similitudinem similacrum
suorum. & attulerunt ornamenta
sacerdotalia. & primitias & decimas. Et
suscitauerunt nazareos. qui impleuerant
dies. & clamauerunt uoce magna in celum dicen
tes. Quid faciemus istis. & quo eos du
cemus? Sca tua xulcata sunt. & pol
luta sunt. & sacerdotes tui fuerunt in
luctum & humiliatem. Et ecce nationes
congregate sunt aduersum nos. ut nos dis
perdant. Tu scis que cogitant in nos. Quo
modo potimus sustinere ante faciem
illorum. nisi tu deus adiuues nos. Et
tubis clamauerunt uoce magna. Et
post hec constituit iudas duces populi. &
tribunos & centuriones. & pentacontar
cos & decuriones. Et dixit his qui edi
ficabant domos. & sponsabant uxores. &
& plantabant uineas. & formidolosis. ut
rederet unusquisq in domui suam se
legem. Et mouerunt castra. & collocata
uerunt ad austrum emaum. & iudas
accinguimini & estote filij potentes. & e
stote parati in mane. ut pugnetis ad
uersus nationes has. que congregate sunt
disperdere nos. & sca nra. qm melius é
nobis mori in bello. qm uidere mala
gentis nre & scorum. Sicut autem fuerit
uoluntas in celo. sic fiat. IIII

Et assumpsit gorgias. v. mi
lia uirorum. & mille equi
tes electos. & mouerunt ca
stra nocte. ut applicarent
castra iudeorum. & percuterent eos in
subito. Et filij eorum qui erant ex arce.

erant illis duces. Et audiuit iudas
& surrexit ipse & potentes pugnare uiri
tem exercitum regis que erat in ama
maum. Adhuc enim dispersus erat ex
citus a castris. Et uenit gorgias in ca
stra iudee nocte. & neminem inuenit. Et
querebat eos in montibus qm dicit fu
giunt hi a nobis. Et cum die frequen
ter apparuit iudas in campo cum tri
bus milibus uirorum tm. qui tegumenta & gla
dios non habebant. Et uiderunt castra
gentium ualida & loricatos & equitatu
in circuitu eorum. & hi doctores prelii.
& ait iudas uiris qui secum erant. Ne
timueritis multitudinem eorum. & impe
tum eorum ne formidetis. Memento
quomodo salui fuerint patres nri in mari rubro.
cum persequerentur eos pharao cum ex
ercitu multo. Et nunc clamemus in celum
& miserebitur nri dominus. & memor erit
testamenti patrum nrorum. & conteret exercitum
istum ante faciem nram hodie. & sciant
omnes gentes. quia est qui redimat & liber
at israel. Et leuauerunt alienigene oculos
suos. & uiderunt eos uenientes ex aduer
so. & exierunt de castris in prelium. Et
tubis cecinerunt hi qui fuerant cum
iuda. Et congressi sunt. & contriti sunt gen
tes & fugerunt in campum. Nouissimi au
ceciderunt in gladio. Et persecuti sunt
eos usq gazeron. & usq in campos ydu
mee & azoti & iamnie. & ceciderunt ex
illis usq ad tria milia uirorum. Et
uidit iudas & exercitus eius sequen
tes eum. & dixit ad populum. Nolite cupi
scere spolia quia bellum contra nos est. gor
gias & exercitus eius in monte prope
nos. Sed state modo contra inimicos nros
& expugnate eos. & post hec sumite spo
lia securi. Et adhuc loquente iuda ui
dit ecce apparuit pars quedam prospiciens
de monte. Et uidit gorgias eos in fugi
questi fuisse sui. & succensa fuisse castra.
fumus enim qui uidebatur declarabat
quod factum é. Quibus illi perspectis time
erunt valde. aspicientes simul & iudam
& exercitum in campo paratos ad prelium.
Et fugerunt omnes in campum alienige
narum. & iudas uersus é ad spolia
castrorum. Et acceperunt aurum multum
& argentum. & iacinctum. & purpuram

MACHABEORVM

hanam: ⁊ opes magnas. Et ppter hymnum canebant: ⁊ benedicebant deum in celum. qm bonus ē. qm in seculum mia eius. Et fca ē salus magna ista in die illa. Quecumq; autem alienigenarum ciuasserunt: nenerunt ⁊ manumserunt ista uniuersa que acciderant. Quibus audiens ille ostenatus animo tedebatur. q; non qualia uoluit talia contigerunt in ista. ⁊ qualia mirabatur fieri. Et sequenti anno congregauit ysias electorum uirorum lx. milia. et equitum v. milia. ut debellaret eos. Et uenerunt in uirtute. ⁊ castra posuerunt in bethsuron. ⁊ occurrit illis iudas cum x. milibus uirorum. Et uidit exercitum fortem. ⁊ orauit ⁊ dixit. Benedictus es saluator ysrl. qui contristi impetum potentis. in manu serui tui dauid. ⁊ tradidisti castra alienigenarum in manu ionathe filii saul. ⁊ armigeri eius. Conclude exercitum istum in manu pplm tuum ysrl. ⁊ confundantur in exercitu suo ⁊ equitibus. Da illis formidinem ⁊ tabefac audaciam uultus eorum. ⁊ moueantur in contritione sua. Deice eos gladio diligentium te. ⁊ collaudent te omnes qui nouerunt nomen tuum. in ymnis. Et miserunt prelium. ⁊ ceciderunt de exercitu ysie v. milia uirorum. Videns autem ysias fugam suorum fugam. ⁊ audaciam. ⁊ q; parati sunt aut mittere aut mori fortiter. abiit ad machabam ⁊ elegit milites ut multiplicati rursus uenirent in uirtute. Dixerat iudas ⁊ fres eius. Ecce contriti sunt inimici nri. ascendamus nunc mundare scā. ⁊ renouare. Et congregatus ē omnis exercitus. ⁊ ascenderunt in montem syon. Viderunt sanctificationem desertam. ⁊ altare prophanatum. ⁊ portas combustas. ⁊ in atriis nugulta nata. sicut in saltu uel montibus. ⁊ pastophoria diruta. ⁊ scinderunt uestimenta sua. ⁊ planxerunt planctu magno. ⁊ inposuerunt cinerem super caput suum. ⁊ ceciderunt in faciem super terram. Et exclamauerunt tubis signorum. ⁊ clamauerunt in celū. Tunc ordinauit iudas uiros. ut pugnarent aduersus eos qui erant in arce. donec emundarent scā. ⁊ elegit sacerdotes sine macula. uoluntatē habentes in lege dñi.

⁊ mundauerunt scā. Et tulerunt lapides contaminationis in locum immundum. Et cogitauerunt de altari holocaustorum qđ ⁊ prophanatum erat: quid de eo facerent. Et uenit illi consilium bonum ut destruerent illud. ne forte esset illis in obprobrium. q; contaminauerunt illud gentes. Et demolita sunt illud. ⁊ reposuerunt lapides in monte domus in loco apto quo usq; ueniret prophēta. ⁊ iuderet de eis. Et acceperunt lapides integros secundum legem. Et edificauerunt altare nouum sm illud quod fuit prius. Et edificauerunt scā. ⁊ que intra domum interiora. ⁊ templum. ⁊ sanctificauerunt. Et fecerunt uasa scā nouā. ⁊ intulerunt candelabrum. ⁊ altare incensorum. ⁊ mensas in templum. Et incensum posuerunt super altare. ⁊ accenderunt lucernas que super candelabrum erant. ⁊ lucebant in templo. Et posuerunt super mensam panes. ⁊ appenderunt uelamina. ⁊ consummauerunt omnia opera que fecerunt. Et ante matutinum surrexerunt. quinta ⁊ uicesima die mensis noni. hic mensis casleu centesimo quadragesimo octauo anno. ⁊ obtulerunt sacerdotes sacrificium dño. sm legem super altare holocaustor nouum quod fecerunt. Sm tempus ⁊ sm diem. in qua contaminauerunt illud gentes. in pace renouatum ē cum canticis ⁊ cythara. ⁊ cymbalis. Et cecidit omnis populus in faciem ⁊ adorauerunt ⁊ benedixerunt in celum eum qui prosperauit eis. Et fecerunt dedicationē altaris diebus viij. ⁊ obtulerunt holocausta cum lenitia et sacrificium laudis. Et ornauerunt faciem templi coronis aureis ⁊ scutulis. ⁊ dedicauerunt portas ⁊ pastophoria. ⁊ posuerunt eis ianuas. Et fca ē letitia in pplo magna nimis. ⁊ auersum ē obprobrium gentium. Et statuit iudas ⁊ fres eius ⁊ uniuersa ecclā ysrl. ut agantur dies dedicationis altaris in tpribus suis. ab anno mannū per dies viij. a quinta ⁊ uicesima die mensis casleu. cum letitia ⁊ gaudio. Et edificauerunt in tpre illo montem syō. ⁊ per circuitum muros altos. ⁊ turres firmas. ne qñ uenirent gentes. ⁊ conculcarent eum sicut antea fecerunt. Et collocauit illic excubium. ut tuarentur eum. ⁊ munirent

LIBER · MA CHABEORVM

ur beth sinam urbiet populus munitionem ꝫ faciem ydumee.

Factum é ut audierunt gentes circumitu q; edificatum esset altare ꝛ sanctificatum sicut prius erat facte sunt ualde. Et cogitabant tollere gentes iacob. qui erat inter eos. ꝛ ceperunt occidere de populo ꝛ persequi. Et debellabat iudas filios esau in ydumea. ꝛ eos qui erant in arabattine. quia circumsedebant israelitas. ꝛ percussit eos plaga magna. Et recordatus é malitie filiorum beam qui erant populo in laqueum ꝛ in scandalum insidiantes eis in via. Et exclusi sunt ab eo in turribus. ꝛ applicatur ad eos ꝛ anathematizauit eos. ꝛ incendit turres eorum igni cum omnibus quibus erant. Et transiit ad filios ammon ꝛ inuenit manum fortem ꝛ populum copiosum. ꝛ timotheum ducem eorum. Et pugnauit cum eis prelia multa. ꝛ contriti sunt in conspectu eorum. ꝛ percussit eos. Et cepit gazer ꝛ filias eius. ꝛ reuersus é in iudeam. Et congregate sunt gentes que erant in galaad. aduersus israelitas qui erant in finibus eorum ut tollerent eos. ꝛ fugerunt in dathema munitionem. Et miserunt litteras ad iudam ꝛ ad fratres eius dicentes. Congregate sunt aduersum nos gentes per circuitum ut auferant nos ꝛ parati uenite. ꝛ occupare munitionem in qua confugimus. Et timotheus é dux exercitus eorum. Nunc ergo uenite ꝛ eripe nos de manibus eorum. q; cecidit multitudo de nobis. ꝛ omnes fratres nri qui erant in locis tubin ubique interfecti sunt. ꝛ captiuas duxerunt uxores eorum. ꝛ natos ꝛ spolia. ꝛ perierunt illic fere mille uiri. Et adhuc eplę legebantur. ꝛ ecce alii nuntij uenerunt de galilea scissis tunicis. nuntiantes sm uerba hec dicentes. conuenisse aduersum se aptholomaidam. ꝛ tyro ꝛ sidone. ꝛ plenam é omnem galileam alienigenis ut nos consumant. Et audiuit iudas ꝛ populus sermones istos. conuenit ecclia magna cogitare quid facerent fratribus suis qui in tribulatione erant. ꝛ expugnabantur ab eis. Dixitq; iudas symoni fratri suo. Elige tibi uiros. ꝛ uade libera fratres tuos in galilea. Ego autem ꝛ frater meus ionathas ibimus in galaadi-

dum. Et reliquit iosephum filium zacharie. ꝛ azariam duces populi. cum reliquo exercitu suo in iudea. ad custodiendum. ꝛ precepit illis dicens. Preeste populo huic. ꝛ nolite bellum mouere aduersus gentes donec reuertamur. Et dati sunt symoni tria milia. reuertit in galileam. iude autem uiij milia in galaadithim. Et abiit symon in galileam. ꝛ misit prelia multa cum gentibus. ꝛ commote sunt gentes a facie eius. ꝛ persecutus é eos usq; ad portam ptholomaidis. Et ceciderunt de gentibus fere tria milia uirorum. ꝛ accepit spolia eorum. Et assumpsit eos qui erant in galilea. ꝛ abiit cum uxoribus ꝛ natis. ꝛ omnibus que erant illis. ꝛ duxit in iudeam cum lętitia magna. Et iudas machabeus ꝛ ionathas frater eius transierunt iordanem. ꝛ abierunt uiam trium dierum in deserto. Et occurrerunt nabuthei. ꝛ susceperunt eos pacifice. ꝛ narrauerunt eis omnia que acciderant fratribus eorum in galaadithide. ꝛ quia multi ex eis opprehensi sunt in bosora. ꝛ bosor. ꝛ in alumis. ꝛ casphor. ꝛ maceth. ꝛ carnaim. Ex omnes ciuitates munite ꝛ magne. Ex ꝛ in ceteris ciuitatibus galaadithidis tenentur oppressi. Et cum statuissent ad mouere exercitum ciuitatibus his. ꝛ oppugnare ꝛ tollere eas in una die. Et conuertit iudas ꝛ exercitus eius uiam in desertum bosor repente. ꝛ occupauit ciuitatem. ꝛ occidit omne masculinum in ore gladij. ꝛ accepit omnia spolia eorum. ꝛ succendit eam igni. Et fugerunt inde nocte. ꝛ ibant usq; ad munitionem. Et factum é diluculo. cum eleuassent oculos suos. ꝛ ecce populus multus cuius non erat numerus. portantes scalas ꝛ machinas. ut oppugnarent munitionem. ꝛ expugnarent eos. Et uidit iudas q; cepit bellum. ꝛ clamor belli ascendit ascendit ad celum. sicut tuba. ꝛ clamor magnus de ciuitate. dixit exercitui suo. Pugnate hodie pro fratribus uestris. Et uenit tribus ordinibus post eos. ꝛ exclamauerunt tubis. ꝛ clamauerunt in oratione. Et cognouerunt castra timothei. quia machabeus é. ꝛ fugerunt a facie eius. ꝛ percusserunt eos plaga magna. ꝛ ceciderunt ex eis in illa die fere octo milia ꝛ

uorum. Et dixerunt iudas in maspha. ꝛexpugnauit ꝛcepit eam. ꝛoccidit oēm masculinum eius: ꝛsumpsit spolia eius ꝛ succendit eam igni. sicut pererit ꝛcepit casbon ꝛ magdo et bosor. ꝛreliquas ciuitates galaditidis. Post hec autem uerba. congregauit timotheus exercitus alium. ꝛcastra posuit ultra raphon trans torrentem. Et misit iudas speculari ei ciuitatem. ꝛnuntiauerunt ei dicentes. ꝙ quia ꝙuenerunt ad eum omnes gentes que in circuitu nri sunt exercitus mltā nimis. ꝛarabas adduxerunt sibi in auxilium. ꝛcastra posuerunt transtorrentem paratu uenire ad te in prelium. Et abiit iudas obuiam illis. Et ait timotheus principibus exercitus sui. Cum appropiauerit iudas ꝛexercitus eius ad torrentem aque. si transierit ad nos prior. non potimus sustinere eum. q̄ potens potit aduersum nos. Si uero timuerit ꝛtransiit. ꝛposuerit castra circa flumen. transfretemus ad eos. ꝛpotimus aduersus illum. Vt ait appropinquauit iudas ad torrentem aque. statuit scribas populi secus torrentem. ꝛmandauit eis dicens. Nemine hominum relinquetis ꝙ ueniant omnes in prelium. Et transiit ad illos prior. ꝛomnis populus post eum. Et percusserunt ante faciem ei eorum omnes gentes. ꝛproiecerunt arma sua ꝛfugerunt ad fanum quod erat in carnaim. Et occupauit ipsam ciuitatem. ꝛfanum succendit igni. cum omnibus que erant in ipso. Et oppressa ē carnaim. ꝛnon potuit subsistere ante faciē iude. ꝛ Et congregauit iudas uniuersos israelitas. qui erant in galaaditide. a minimo usq; ad maximum. ꝛuxores eorum ꝛliberos. ꝛexercitum magnum ualde. ut uenirent in terram iude. Et uenerunt usq; efron. Et hec ciuitas magna in ingressu posita. munita. Et non erat declinare abea a dextera uel sinistra. s̄ per medium ei erat. Et incluserunt se qui erant in ciuitate. ꝛobstruxerunt portas lapidibus. Et misit ad eos iudas uerbis pacificis dicens. Transeamus per terram uestram ut eamus in terram nr̄am. ꝛnemo nob nocebit. tantum pedibus transibimus. ꝛ Et nolebant eis aperire. Et precepit ꝙ iudas predicare in castris. ut applicaret unusquisq; in quo erat loco. Et applicuerunt uiri uirtutis. ꝛoppugnauerunt ciuitatem illam tota die ꝛtota nocte. ꝛtradita ē ciuitas in manu eius. Et peremit omne masculinum in ore gladii. ꝛeradicauit eam. Et accepit spolia eius. ꝛtransiit per totam ciuitatem super interfectos. Et transgressi sunt iordanem in campo magno contra faciem bethsam. Et congregabat iudas congregans extremos. ꝛexortabat populum per totam uiam donec uenirent in terram iuda. Et ascenderunt in montem sion cum letitia ꝛgaudio. ꝛ optulerunt holocausta. q̄ nemo eorum occisus sit. donec reuerterentur in pace. Et in diebus quibus erat iudas ꝛionathas in terra galaad. ꝛsymon frr̄ eius in galilea contra faciem ptholomaidis audiuit ioseph⁹ zacharie filius. ꝛazarias principes uirtutis res bene gestas ꝛ prelia que facta sunt. ꝛdixit. Faciamus nobis nomen nobis. ꝛeamus pugnare aduersum gentes que in circuitu nri sunt. Et precepit his qui erant in exercitu suo. ꝛabierunt iamnia. Et exierunt gorgias ꝛ de ciuitate. ꝛuiri eius obuiam illis in pugnam. ꝛfugati sunt ioseph⁹ ꝛazarias usq; in fines iude. Et ceciderunt illa die de populo isr̄l ad duo milia uirorum. Et facta ē plaga magna in populo quia non audierunt iudam ꝛfratres eius existimantes se fortiter facturos. sed non erant de semine uirorum illorum per quos salus facta ē in isr̄l. Et uiri iude magnificati sunt ualde. in conspectu omnis isr̄l. ꝛgentium omnium ubi audiebatur nomen eorum. Et conuenerunt ad eos ꝛ laudabant. Et exiuit iudas ꝛ fratres eius. ꝛexpugnabant filios esau. ꝛ in terra que ad austrum ē. Et percussit ebron ꝛfilias eius. ꝛmuros eius. ꝛturres eius. ꝛsuccendit in circuitu. Et mouit castra ut iret in terram alienigenarum. ꝛ pertransibat samariam. In illa die ceciderunt sacerdotes in bello. dum uolunt fortiter facere. ꝛdum sine consilio exeunt in prelium. Et declinauit iudas in asotum in terram alienigenar. ꝛdestruxit aras eorum. ꝛspolia deorum ipsorum succendit igni. Et cepit spolia ciuitatis.

7 reuersus è in terram iuda

XI

Et erat antiochus perambl'ans superiores regiones. 7audiuit esse in perside nobilissimā. 7copiosam in argento 7auro. templumq; in ea locupletem ualde. Et illic uelamina aurea 7loricę 7scuta. que reliquit alexander rex macedo. qui regnauit primus in grecia. Et uenit 7querebat ciuitatem capere. 7 predari eam. 7non potuit. quia innotuit hmodi his qui erant in ciuitate. 7surrexerunt in prelium. Et fugit inde 7abiit cum mesta magna. 7reuersus è babyloniam. 7 Et uenit qui nuntiaret ei in persida. quia fugata sunt castra que erant in terra iuda. 7q; abiit lisias cum uirtute fortissimis. 7fugatus è a facie iudeorum. 7 inualuerunt armis 7uirtute. 7spoliis multis que ceperunt de castris que exercerāt 7quia destruxerunt abhominationem quam edificauerat super altare qđ erat in templo. 7sanctificationem sicut prius erat. circumdederunt muris excelsis. hs 7 bethsuram ciuitatem suam. Et scium è ut audiuit rex hmones istos. expauit 7 motus è nimis ualde. 7decidit in lectum. 7incidit infirmitatem pre tristitia. quia non è factum sicut cogitabat. Et erat illic dies multos. quia renouata è in eo tristitia magna. 7abundauit in se mor. Et uocauit omnes amicos suos. 7dixit illis. Recessit somnus ab oculis meis. 7excidi corde 7cor meum presolicitudine. 7dixi in corde meo. hn quantum tribulationē deuenit. 7 iuxta fluctus tristitie in qua nunc sum. qui iocundus eram. 7 dilectus in potestate mea. Nunc ergo reminiscor malorum que feci in hierusalem. unde abstuli omnia spolia argentea 7aurea que erant in ea. 7 misi auferri habitantes iudeam sine causa. Cognoui ergo quia propter ea uenerunt in me mala ista. 7ecce pereo tristitia magna in terra aliena. Et uocauit philippum unum de amicis suis. 7 prefecit eum super uniuersum regnum suum. 7 dedit illi diadema. 7 stollam suam 7anulum. ut adduceret antiochum filium suum. 7 nutriret eum 7 regnaret. Et mortuus è illic antiochus rex. anno centesimo 7 xlix nono. Et cognouit lisias quoniam mortuus è rex. 7 constituit regnare antiochum filium eius quem nutriuerat adolescentem. 7uocauit nomen eius eupator. Et hi qui erant in arce excluserant israel in circuitu sanctorum. 7 querebant eis mala semper ad confirmationem gentium. Et cogitauit iudas disperdere eos. 7 congregauit uniuersum populum. ut obsiderent eos. anno centesimo quinquagesimo. 7 fecerunt balistas 7machinas. Et exierunt quidam ex eis qui obsidebantur. 7adiunxerunt se illis aliqui ex impiis israel. 7abierunt ad regem 7dixerunt. Quousq; non facis iudicium 7 uindicas fratres nostros. Nos decreuimus seruire patri eius. et ambulare in preceptis eius. 7 obsequi edictis eius. 7 filii populi nri propter hoc abalienabant se a nobis. 7 quicumq; inueniebantur ex nobis interficiebantur. 7 hereditates nre diripiebantur. Et non ad nos tantum extenderunt manū. hs 7 in omnes fines nros. Et ecce applicuerunt hodie ad arcem in hierusalem. occupare eam. 7 munitionem in bethsuram munierunt. 7 nisi preueneris eos uelocius. maiora quoq; hec facient. nec poteris obtinere eos. Et iratus è rex ut audiuit. 7 uocauit omnes amicos suos. 7 principes exercitus sui. 7 eos qui super equites erant. hs 7 de regnis alys. 7 de insulis. 7 de maritimis uenerunt ad eum exercitus xliiicentus. Et erat numerus exercitus eius. c. milia peditum. 7 xx. milia equitum. 7 elefantes xxxij ad prelium. Et uenerunt per idumeam. 7 applicuerunt ad bethsuram. Et pugnauerunt dies multos. 7 fecerunt machinas. 7 exierunt 7 succenderunt eas igni. 7 pugnauerunt uiriliter. Et recessit iudas ab arce. 7 amouit castra ad bethzachariā contra castra regis. Et surrexit rex ante lucem. 7 xitauit exercitui in prelium. contra uiam bethzachariā. Et expanderunt se exercitus in prelium 7 tubis concrepuerunt. 7 elefantes ostenderunt sanguinem uue 7 more ad accuentes eos in prelium. Et diuiserunt bestias per legiones. 7 astiterunt singulis elefantis. 1 mille uiri in loricis 7 galeis. 7 galee ere in capitibus eorum. 7 quingenti equites ordinati unicuiq; bestie electi erant. hy aut ubicumq; erat bestia ibi

erat. ꝙ quocunq; ibat ibant. ꝙ ꝺiſcedebant ab ea. Et ꝙ turres ligneæ ſupereos ſtme protegentes ſuper ſingulas beſtias. ꝙ ſuper eas machine. ꝙ ſuper ſingulas uni uirtus. xxxij. qui pugnabant de ſuper. ꝙ unus magr beſtie. Et reſiduum equitatum hinc ꝙ inde. ſbi tuit in duas partes. ut bis exercitum ꝓmouere ꝙ pungere ꝛſtipatos in legionibꝫ eius. Et ut refulſit ſol in clipeis aureis ꝙ eneis reſplenduerunt mõtes ab eis ſicut lampades ignis. Et diſſecta ẽ pars exercitus regis per montes ꝙ excelſos. ꝙ alij per loca humilia. ꝙ ibant caute ꝙ ordinate. Et ꝓmonebantur habitantes terram uoce multitudinis eorum. ꝙ meſſu turbe ꝙ colliſione armorum. Erat enim exercitus magnus ualde ꝙ fortis. Et appropinquauit ut bis ꝙ exercitus eius impetum. ꝙ cecidunt de exercitu regis ſexcenti uiri. Et uidit eleazar filius ſaura unam de beſtijs loricatam loricis regis. ꝙ erat eminens ſuper ceteras beſtias. ꝙ uiſum eſt ei q̃ in ipſa eſſet rex. ꝙ dedit ſe ut liberaret populum ſuum. ꝙ acquireret ſibi nomẽ eternum. Et cucurrit ad eam audaciter in medium legionis. interficiens dextris ꝙ ſiniſtris. ꝙ cadebat ab eo hinc ꝙ illinc. Et uenit ſub pedes elefantis ꝙ ſuppoſuit ſe ei ꝙ occidit eum. ꝙ cecidit in terram ſuper ipm. ꝙ mortuus eſt illic. Et uidentes uirtutẽ regis ꝙ impetum exercitus eius. declinauerunt ab eis. Caſtra autẽ regis aſcenderunt ꝓ ua ceſ in ieruſalem. Et applicuit caſtra rex ad iudam ꝙ montem ſyon. ꝙ fecit pacem cum his qui erant in berbſura. Et exierunt de ciuitate quia non erant eis ibi alimenta cluſis. quia ſabbata erant ãe. Et ꝓprehendit rex berbſuram. ꝙ poſuit illic custodiam ſuam ad eam. Et ꝓuexit castra ad locum ſcificationis dies multos ꝙ ſtatuit illic baliſtas ꝙ machinas. ꝙ ligna iacula ꝙ tormẽta ad lapides iactandos ꝙ ſpicula ꝙ ſcorpiones ad mittendum ſagittas. ꝙ fundibulas. Exercitus autem ꝙ ipſi machinas aduerſus machinas eorum. ꝙ pugnauerunt per dies multos. Ciuitates autem non erant ciuitate ꝛ eo q̃ ſeptimus annus eſt. Et qui remanſerant de gentibꝫ. ꝛſumpſerant reliquias eorum que reposite fuerant. ꝙ Et remanſerunt in ſcis uix pauci. qm obtinuerat eos fames. ꝙ diſperſi ſunt unuſquiſq; in locum ſuum. Et audiuit lias q̃ philippus quem ꝛſtituerat rex ꝙ antiochus cum adhuc puer. ut nutreret antiochum filium ſuum ut regꝫ. reuerſus eſt a perſide ꝙ media ꝙ exercitus qui abierat cum ipo. ꝙ quia quesierit ſuſcipere regni negotia. feſtinauit ire ꝙ ire ad regem. ꝙ duces exercitus. Deficiamꝰ cotidie. ꝙ eſca nobis modica ẽ. ꝙ locus quem obſidemus munitus ẽ. ꝙ incũbit nobis ordinare de regno. ſumamꝰ ita q; demus dextras hominibꝫ iſtis. et faciamus cum illis pacem. ꝙ cum oi gente eorum. ꝙ ſtituamus illis ut ambulent in legitimis ſuis ſicut prius. Propter legitima enim eorum que deſperximus iam ſunt. ꝙ fecerunt omnia hec Et placuit ſmo regis ꝓncipũ. Et miſit ad eos pacem facere. ꝙ receperunt illam. Et iurauerunt illis rex ꝙ principes. ꝙ ceciderunt de munitione. Et iurauit rex montem ſyon. ꝙ uidit munitionẽ loci. ꝙ rupit citius iuramentum quod iurauit. ꝙ mandauit deſtruere murum in gyro. Et diſcedit feſtinanter. ꝙ reuerſus eſt antiochiam. ꝙ inuenit philippum dominantem ciuitati. Et pugnauit aduſus eum. ꝙ occupauit ciuitatẽ.

Anno ẽ. cxlij. exijt demetrius ſeleuci filius ab urbe rom. ꝙ aſcendit cum paucis uiris ciuitatem maritimas. ꝙ regnauit illic. Et ſcim ẽ ut ingreſſus ẽ domum regni patrum ſuorum. ꝛ ꝓhendit exercitus antiochum ꝙ iſſam. ut adduceret eos ad eum. Et res ei innotuit. ꝙ ait. ſolite mihi oſtendere facies eorum. Et occidit eos exercitus. Et ſedit demetrius ſuper ſedem regni ſui. Et uenerunt ad eum uiri iniqui ꝙ impij ex iſrl. ꝙ alchimus dux eorum. qui uolebat fieri ſacerdos. ꝙ accuſauerunt populum apud regem dicentes. Perdidit iudas ꝙ fres eius amicos tuos. ꝙ nos diſperſit de terra ſua. Nunc ergo mitte uirum cui credis. ut eat ꝙ uideat exterminium omne quod fecit nobis ꝙ re

MACHABEORUM

gionib⁹ regis. ⁊ p̄uniat omnes amicos
eius. ⁊ adiutores eo:um. Et elegit rex
er amicis suis bachidem. qui dirabatur
trassumen magnum in regno ⁊ fidelis
regi ⁊ misit eum. Et alchimum ipum
ꝓstituit in sacerdotium. ⁊ mandauit ei
facere ultionem in filios isr̄l. Et surre
xerunt ⁊ uenerunt cum exercitu magno
in terram iuda. Et miserunt nuntios
⁊ locuti sunt ad iudam ⁊ fratres eius uer-
pacificis in dolo. Et non intenderunt
sermonib⁹ eo:um. Viderunt enim quia
uenerunt cum exercitu magno. Et co
uenerunt ad alchimū ⁊ bachidem ꝯgre
gatio scribarum requirere que iusta sunt.
⁊ primi assidei qui erant in filijs isr̄l. rer
quirebant ab eis pacem. Dixerunt enim
homo sacerdos de semine aaron uenit.
non decipiet nos. Et locutus est eis uer-
pacifica. ⁊ iurauit illis dicens. Non ini-
mus uobis malum. nec amicis uestris.
Et crediderunt ei. Et ꝓprehendit ex eis
lx. uiros. ⁊ occidit eos in una die. sm uer-
bum quod scriptum est. Carnes sanc-
torum. ⁊ sanguinem ꝑum effuderunt
in circuitu ierm. ⁊ non erat qui sepeliret.
Et mebuit timor ⁊ terror in omnem
populum. quia dixerunt. Non est in eis
ueritas ⁊ iudicium. Transgressi sunt
enim ꝓpositum ⁊ iusiurandum quod iu
rauerunt. Et mouit bachides castra a
ierm. ⁊ applicuit in bethzaith. ⁊ misit et
ꝓprehendit multos ex eis qui a se refu
gerant. ⁊ quosdam de populo mactauit
⁊ in puteum magnum proiecit. Et com
misit regionem alchimo. ⁊ reliquit cum eo
auxiliu in adiutorium ipi. Et abiit
bachides ad regem. ⁊ fatus agebat alchi
ꝓ principatu sacerdotij sui. Et uenerunt
ad eum omnes qui odiebant po
pulum suum. ⁊ optinuerunt iram iuda.
⁊ fecerunt plagam magnam in isr̄ael. ⁊
Et uidit iudas omnia mala que fecit
alchimus. ⁊ qui cum eo erant filijs isr̄l.
multo plus q̄ gentes. Et exiit in omnes
fines uiree in circuitu. ⁊ fecit uindictam
in uiros desertores. ⁊ cessauerunt ultra
ire in regionem. Videns autē alchimus
q̄ preualuit iudas ⁊ qui cum eo erant.
⁊ cognouit quia non ꝑ sustinere eos. ⁊
regressus est ad regem. ⁊ accusauit eos a

multis criminib⁹. Et misit rex nichan
rem unum ex principib⁹ suis nobilio
rib⁹ qui erant in mimicitias exercens cō
isr̄l. ⁊ mandauit ei euertere populum.
Et uenit nicanor in ierm cum exercitu
magno. ⁊ misit ad iudam ⁊ ad fres eius.
cum dolo uerbis pacificis dicens. Nō
sit pugna inter me ⁊ uos. ueniam cum
uiris paucis. ⁊ uidebam faciem uram cum
pace. Et uenit ad iudam ⁊ salutauit
se mutuo pacifice. ⁊ hostes parabant
rapere iudam. Et intonuit sermo iude ⁊
qm cum dolo uenerat ad eum. ⁊ odi
uit eum ualde ab eo. ⁊ amplius noluit uidere
faciem eius. Et cognouit nicanor q̄
detectum est consilium eius. ⁊ exiuit
obuiam iude in pugnam. iuxta capharsa
lamam. Et ceciderunt de nicanoris
exercitu. fere v. milia uiri. ⁊ fugerunt
in ciuitatem dauid. Et post hec ascen
dit nicanor in montem syon. ⁊
exierunt de sacerdotib⁹ populi salutare
cum in pace. ⁊ demonstrare ei holocau
stomata que offerebantur pro rege. ⁊
Et irridens spernit eos ⁊ pollut. ⁊ lo
cutus est superbe. ⁊ iurauit cum ira dicēs
Nisi tradita fuerit iudas. ⁊ exercitus
eius in manus meas. statim cum re
uersus fuero in pace. succendā domū
istam. Et exiit cum ira magna. Et
intrauerunt sacerdotes. ⁊ stetерunt ante
faciem altaris ⁊ templi. ⁊ flentes dice
runt. Tu elegisti domum istam ut in-
uocandum nomen tuum in ea. ut
esset domus orationis ⁊ obsecrationis pplo
tuo. Fac uindictam in homine isto. ⁊
in exercitu eius. ⁊ cadant gladio. Re
mento blasphemias eo:um. ⁊ ne dederis
eis ut permaneant. Et exiit nicanor
ab ierm. ⁊ castra applicuit ad bethoro.
⁊ occurrit illi exercitus syrie. Et iudas
applicuit in adarsa. cum tribus milibus
uiris. Et orauit iudas. ⁊ dixit. Qui
misi erant a rege senacherib domine q̄
blasphemauerunt te. exiit angelus ⁊
percussit ex eis centū octoginta quinq;
milia. Sic et hunc exercitum istum in ꝓspectu nro hodie. ⁊ scient
ceteri. quia male locutus est in sanctū tuū.
⁊ iudica illum sm malitiam illius. Et
cōmiserunt exercitus prelium tertia de
cima die mensis adar. ⁊ ornata sunt ca

stra mcanoris. ꝛcecidit ipe primus m
prelio. Vt audirauit exercitus eius ꝙ
quia ceciderat mcanor. proiecerunt aiam
suam ꝛ fugerunt. Et persecuti sunt eos i
uiam unius diei abadaso: usq; uenit ad
montem gazera. ꝛ tubis cecinerunt post eos ꝛ
significationib; Et exierunt de omnib;
castellis uniuersi circuitu. ꝛ uenerunt
eos coribus. ꝛ occidebantur uersi ad eos.
Et ceciderunt omnes in gladio. ꝛ nō e
remis ex eis nec unus. Et acceperunt
spolia eorum ꝛ predam. ꝛ caput mcanoris amputauerunt. ꝛ detulerunt eius q̄
exercitus erat superbe. ꝛ amiserunt ꝛ suspenderunt ante ierlim. Et letatus e ꝑplus
uulgo. ꝛ egerunt diem illam cum leti
magna. Et statuit omnib; annis die
istum agere. q̄. die mensis adar. Et silu
it terra iuda dies paucos.

VIII

Audiuit iudas nomen
romanorum. quia sunt
potentes uiribus. ꝛ acquie
scunt ad omnia que postu
lantur ab eis. ꝛ quicumq; accesserunt
ad eos statuerunt cum illis amicitias.
ꝛ quia sunt potentes uiribus. Et audie
runt prelia eorum. ꝛ uirtutes bonas q̄
fuerunt in galatia. quia optimuerunt
eos. ꝛ uenerunt sub tributum. ꝛ quanti
fecerunt in regionibus yspanie. ꝛ quod i
potestatem redegerunt metalla argenti ꝛ
auri que illic sunt. ꝛ possederunt eum
locum consilio suo. ꝛ patientia. loca q; q
longe erant ualde ab eis. ꝛ reges qui ue
nerant illis ab extremis terre. ꝛ uulne
rauerunt. ꝛ percusserunt eos plaga magna.
Ceteri autem dant eis tributum omnib;
annis. Et philippum ꝛ persen cethe
orum regem. ꝛ ceteros qui aduersus eos
arma tulerunt. ꝛ uicerunt in bello. et
optinuerunt eos. Et antiochum ma
gnum regem asye. qui eis pugnam in
tulerat. habens cxx elephantos. ꝛ equi
tatum ꝛ curus. ꝛ exercitum magnum
ualde. ꝛ uictum ab eis. Et quia ceperat
eum uiuum. ꝛ statuerunt ei ut daret ꝛ
ipe ꝛ qui regnarent post eum tributum
magnum. ꝛ daret obsides. ꝛ spatium
Et regionem methorum. ꝛ lydos ꝛ me
dos de optimis regionibus eorum. ꝛ ac
ceptis eis ab illis decesserunt beniuent

regi. Et quia qui erant apud ellados
uoluerunt ut tollerent eos. ꝛ inuenit e
mo bis. ꝛ misserunt ad eos ducem unū
ꝛ pugnauerunt contra illos. ꝛ ceciderunt ex
eis multi. ꝛ captiuas duxerunt uxores
eorum. ꝛ filios. ꝛ diripuerunt eos. ꝛ ter
ra eorum possederunt. ꝛ destruxerunt mu
ros eorum. ꝛ in seruitutem illos redegerunt.
usq; in hunc diem. Et reliqua regni ꝛ
insulas que aliquando restiterant illis
exterminauerunt. ꝛ in potestate redegerunt.
Cum amicis autem suis. ꝛ qui in pis re
quiem habebant. confirmauerunt amicitias.
ꝛ optinuerunt regna que erant prorum.
ꝛ que erant longe. quia quicumq; audi
ebant nomen eorum. timebant eos. Q
uolebant auxilio esse ut regnarent
regnabant. qui autem uolebant regno dete
babant. ꝛ exaltata sunt ualde. Et in oib;
istis nemo portabat diadema. nec indue
batur purpura. ut magnificaretur in ea.
Et quia curiam fecerunt sibi. ꝛ quia
cotidie consulebant trecenti ex consilium
agentes semper de multitudine. ut qui
digna sunt gerant. Et committunt um
homini magistratum suum per singulos
annos dnari ut uniuersa terra sue. ꝛ omnes
obediunt uni. ꝛ non e inuidia nec zelus
inter eos. Et elegit iudas eupolemum
filium iohannis. filij iacob. ꝛ iasonem
filium eleazari. ꝛ misit eos roma confirmare
cum illis amicitiam ꝛ societatem. ꝛ ut
auferrent ab eis iugum grecorum. quia
uiderunt q̄ in seruitutem premerent regem
israel. Et abierunt romam multa uia ualde. ꝛ
introierunt curiam. ꝛ dixerunt. Iudas
machabeus ꝛ fres eius. ꝛ populus iudeo
miserunt nos ad nos statuere uobiscum
societatem ꝛ pacem. ꝛ scribere nos socios
ꝛ amicos uobis. Et placuit sermo in
conspectu eorum. Et hoc rescriptum q̄
scripserunt in tabulis eneis. ꝛ miserunt
in ierlim. ut ēt apud eos ibi memoria
le pacis ꝛ societatis. Bene sit romanis
ꝛ genti iudeorum. in mari ꝛ in terra in ēternum. gladius q; ꝛ hostis procul sit ab
eis. Q; si inierit bellum romanis pri
mum omnib; sociis eorum. in omni dispo
sitione eorum. auxilium ferat gens iu
deorum. prout tps dictauerit corde
pleno. Et pecuniam non dabunt ne;

HACHA

subministrabunt tritecum. arma. pecu
niam. naues sicut placuit romanis. et
custodirent mandata eorum. nichil ab
eis accipientes. Similiter autē si gens u
deorum prius accenderit bellum. adiuua
bunt romam et animo. prout ptis eis
permisit. et adiuuantib⁹ tritecum. ām.
pecunia. naues. sicut placuit romanis.
et custodient mandata eorum absq; do
lo. S'm h uerba ostituerunt romam a
populo uideorum. Q' si post hec uerba
hi aut illi addere uel demere ad hec ali
quid uoluerint. facient et proposito i
suo. Et quecūq; addiderunt uel dēpse
runt rata erunt. Et de malis que de
merunt rex fecit mecū. scripsimus ei
dicentes. Quare grauasti iugum tuū
si' amicos meos et socios uideos? Si ergo i
terum adierint nos aduersum te. facie
mus illis iudicium. et pugnabimus te
cum mari terraq;

IX

Illo tempore ubi audiuit dēme
trius q' cecidit nicanor et
exercitus eius in prelio. ap
posuit bachidem et alcimū
iterum mittere in iudeam. et dextrum i
cornu cum illis. Et abierunt uiam q
ducit in galgalā. et castra posuerunt in
masaloth. que est in arbellis. et occupaue
runt eam. et perdiderunt animas hoīm
multas. In mense primo anni centesi
mi quinquagesimi et secundi. applicue
runt exercitum ad iericho. Et fugerēt
et abierunt in bethera xx milia uirorum.
et duo milia equitum. Et iudas cast
posuit in laysa. et ipse mille uiri cum eo
electi. Et uiderunt multitudinem ex
ercitus quia multa essent et timuerunt ualde.
Et multi subtraxerunt se de castris. et ñ
remanserunt ex eis. nisi centū uiri.
Et uidit iudas q' defluxit exercitus suus.
et bellum premebat eum. et confractus est
corde. quia non habebat tpus congregandi
eos. et dissolutus est. Et dixit his qui re
liqui erant. Surgamus et eamus ad
aduersarios nros. si forte possimus pugnare
aduersus eos. Et aduertebant eum
dicentes. Non possimus. sed liberemus
animas nras modo. et reuertamur ad
fres nros. et tunc pugnabimus aduersus
eos. Nos aut pauci sumus. Et ait il
los. Absit istam rem facere. ut fugiam
ab eis. Et si appropinquauit tempus
nrum moriamur in uirtute. propter fres
nros. et non inferamus crimē gliē nrā.
Et mouit exercitus de castris. et steterūt
illis obuiam. Et diuisi sunt equites in
duas partes. et funditulatores et sagittarii
precedebant exercitum et primi certaminis
omnes potentes. Bachides autē erat
in dextro cornu. Et approximauit le
gio et duabus partibus. et clamabāt tubis.
Exclamauerunt aut et hi qui erant ex
parte iude etiam ipi. Et commota est terra
a fine exercitus. et commissum est prelium.
a mane usq; ad uesperam. Et uidit iu
das quia fortior est pars exercitus ba
chidis in dextris. et cucurrerunt cum ipo
omnes robustiores corde. et contrita est dextra
pars ab eis. et persecutus est eos usq; ad
montem azoti. Et qui in sinistro cor
nu erant uiderunt q' contrita est dextra
et secuta sunt post iudam. et eos qui cum
ipo erant strenue egerunt. Et ingrauatum est
prelium. et ceciderunt uulnerati multi
et hinc et illinc. Et iudas cecidit et ceteri
fugerunt. Et ionathas et symon tule
runt iudam fratrem suum. et sepelierunt
in sepulcro patrum suorum in ciuitate
modin. Et fleuerunt eum omnis po
pulus israēl planctu magno. et lugebant
dies multos. et dixerunt. Quomodo
cecidit potens qui saluum faciebat israēl.
Et cetera uerba bellorum iude. et uir
tutum quas fecit. et magnitudines eius
non sunt descripta. multa enim erant
nimis. Et factum est post obitum iude. eme
serunt uiri iniqui in omnibus finibus israēl.
et exorti sunt omnes qui operabantur
iniquitatē. In diebus illis facta est fames
magna nimis. et tradidit se bachides cū
reliquis eorum cum impiis. Elegit bachides
impios uiros. et constituit eos dominos i
regionis. et exquirebant et persequebantur
amicos iude. et adducebant eos ad
bachidem. et minabatur illis et illu
debat. Et facta est tribulatio magna in israēl
qualis non fuit ex die qua non est uisus
prophēta in israēl. Et congregati sunt omnes
amici iude. et dixerunt ionathe. Ex q
fratribus iudas defunctus est. nullus simil
et non est qui exeat contra inimicos nros

BEOVI

bachidem. ꝛ eos qui inimici sunt genti
ui. ¶Nunc itaq; te eligimus hodie nob
ꝭ pro eo principem ꝛ ducem ad bellan
dum bellum nim. Et suscepit ionathã
ꝑ illo principatum. ꝛ fugit eis loco
ure fris sui. Et cognouit bachides ꝛ
querebat accidere eum. Et cognouit
ionathas ꝛ symon fr̃ eius. ꝛ omnes q
cum eo erant. ꝛ fugerunt in desertum
tecue. ꝛ sederunt ad aquam lacus as
phar. Et cognouit bachides ꝛ uenit
die sabbꝫ ipe ꝛ omnis exercitus
eius trans iordanem. Et misit frater
suum ducem populi. ꝛ rogauit nabuthe
os amicos suos ut commendaret illis apã
tum suum qui erat copiosus. Et eccẽ
filij iambri exierunt. ꝛ apprehenderũt
iohannẽ. ꝛ omnia que habebat. tulerũt
habentes ea. Post hec uerba renuntiauẽ
runt ionathe. ꝛ symon fr̃i eius. quia filij
iambri faciunt nuptias magnas. ꝛ du
cunt sponsam ex mandabat filiam unꝰ
ex magnis principib; chanaan cum
ambitione magna. Et recordati sunt
sanguinis iohannis fris sui. ꝛ ascẽde
runt ꝛ absconderunt se sub regumẽto
montis. Et leuauerunt oculos suos
ꝛ uiderunt. ꝛ ecce tumultus ꝛ apparatus
multus. ꝛ sponsus processit. ꝛ amici eiꝰ
ꝛ fres eius obuiam illis. cum tympanis
ꝛ musicis ꝛ armis multis. Et surrexe
runt ad eos de insidijs. ꝛ occiderunt eos.
ꝛ ceciderunt multi uulnerati. ꝛ residui
fugerunt in montem. Et acceperunt
omnia spolia eorum. Et uerse sunt
nuptie in luctum. ꝛ uox musicorum ꝛ
ipsorum in lamentum. Et uindicauerunt uindictam sanguinis fris sui. ꝛ
reuersi sunt ad ripam iordanis. Et au
diuit bachides. ꝛ uenit die sabbꝫ
usq; ad oram iordanis in uirtute mlta.
Et dixit ionathas ad suos. Surgamus ꝛ pugnemus pro animabus nris
Non ẽ enim hodie sicut heri ꝛ nudius
tertius. Ecce enim ex aduerso bellus
aqua ne id iordanis hinc ꝛ inde. ꝛ ripe
ꝛ paludes ꝛ saltus. ꝛ non ẽ locus diuer
tendi. Nunc ergo clamate in celum. ut
liberemini de manibꝫ inimicorꝫ uestrorꝫ.
Et commissum ẽ bellum. Et extendit
ionathas manum suam percutere ba
chidem. ꝛ diuertit ab eo retro. Et desili
uit ionathas ꝛ qui cum eo erant in iordanem. ꝛ transnatauerunt ad eos iordanem.
Et ceciderunt de parte bachidis die illa.
mille uiri. Et reuersi sunt in hierlim. ꝛ edi
ficauerunt ciuitates munitas in iudea.
munitiones que erant in iericho. ꝛ in
maum. ꝛ in bethoron. ꝛ in bethel. ꝛ thamnatham. ꝛ phara. ꝛ topho. muris excelsis
ꝛ portis ꝛ seris. Et posuit custodiam in
eis. ut inimicitias exercerent in israel.
Et munuit ciuitatem bethsuram ꝛ ga
zaram. ꝛ arcem. ꝛ posuit in eis auxilia. ꝛ
apparatum escarum. Et accepit filios
principum regionis obsides. ꝛ posuit
eos in arce in hierlim in custodia. Et an
no centesimo quinquagesimo tertio
mense secundo precepit alchimus de
strui muros domus sce interioris. ꝛ de
strui opera prophetarum. ꝛ cepit destruẽ
In illo tpe percussus ẽ alchimus. ꝛ im
pedita sunt opera illius. ꝛ obclusum ẽ
os eius. ꝛ dissolutus ẽ paralisi. nec ultꝝ
potuit loqui uerbum. ꝛ mandare de do
mo sua. Et mortuus ẽ alchimus in tpe
illo cum tormento magno. Et uidit ba
chides qm̃ mortuus ẽ alchimus. ꝛ re
uersus ẽ ad regem. Et siluit terra annis
duobꝫ. Et cogitauerunt omnes iniq
dicentes. Ecce ionathas ꝛ qui cum eo
sunt in silentio habitant confidenter. ¶Nunc
ergo adducamus bachidem. ꝛ apprehen
det eos omnes in una nocte. Et abiit
ꝛ consilium cum eis dederunt. Et surrexit ut
ueniret cum exercitu multo. Et misit
occulte epistolas sotijs suis qui erant in
iudea. ut apprehenderent ionathã. ꝛ
eos qui cum eo erant. sed non potuerunt
quia innotuit eis consilium eorum. Et
apprehendit de uiris regionis qui prin
cipes erant malitie. l. uiros ꝛ occidit eos
Et secessit ionathas ꝛ symon ꝛ qui cum
eo erant in bethbesan. que ẽ in deserto.
ꝛ extruxit diruta eius. ꝛ firmauerunt ea.
Et cognouit bachides ꝛ congregauit mlti
tudinem suam. ꝛ his qui de iudea erant
denuntiauit. Et uenit ꝛ castra posuit de
super bethbese. ꝛ oppugnauit eam diebꝫ
multis. ꝛ fecit machinas. Et reliquit
ionathas symonem fr̃em suum in ciui
tate. ꝛ exiit in regionẽ. ꝛ uenit cum nũe

ꝛpcussit adlarem ꝛfres eius. ꝛfilios i
phaseron in tabernaculis ipoꝝ. ꝛcepi
cedere ꝛcrescere in ciuitatib⁹. Symon ũ
ꝛqui cum ipo erant exierunt de ciuitate.
ꝛsuccendernnt machinas. ꝛpugnauer
ont bachidem. ꝛtristus ē ab eis. ꝛaffli
xerunt eum uulte. qm̃ ꝯsilium eius et
ꝓgressus eius erat malus. Et iratus ō
nimos iniquos. qui ei ꝯsilium dederant
ut ueniret in regionem ipoꝝ. multos
ex eis occidit. Ipe aut cogitauit cum re
liquis abire in regionem suam. Et co
gnouit ionathas. ꝛmisit ad eum legā
tos cum eo ꝯponere pacem. ꝛredderet ei
captiuitatem. Et libenter accepit. ꝛfecit
sm uerba eius. Et iurauit michil se ei
ferum mali omnib⁹ diebus uite sue. Et
reddidit ei captiuitatem. quam prius e
rat predatus de terra iuda. Et ascen
dit abiit in terram suam. ꝛnon apposuit
plus uenire in fines eius. Et cessauit
gladius ex isr̃l. Et habitauit ionathas i
machinas. Et cepit ionathas ibi iudi
care populum. ꝛexterminauit impios
ex isr̃l.

Anno clx. ascendit ãno
bi filius. qui cognominat⁹
ē nobilis. ꝛoccupauit ptolo
maidam. Et recepit eos.
ꝛregnauit illic. Et audiuit demetrius
rex. ꝛcongregauit exercitum ualde
copiosum. ꝛexiit obuiam illi i prelio.
Et misit demetrius ad ionathā epl̃as
uerbis pacificis. ut magnificaret eos.
Dixit enim. anticipemus pacem facere
cum eo. priusq; faciat cum alexandro
aduersus nos. Recordabitur ei omnium
malorum que fecimus in eum. ꝛfratrem
eius ꝛtm gentem eius. Et dedit ei pote
statem ꝯgregandi exercitum. ꝛfabricare ar
ma. ꝛesse ipm socium eius. ꝛobsides qui
erant in arce iussit tradi ei. Et uenit io
nathas in ierlm. ꝛlegit epl̃as in auditu
omnis populi. ꝛeorum qui in arce erant
Et timuerunt timore magno. qm̃ au
dierunt q̃ dedit ei rex potestatem ꝯgre
di exercitum. Et tradiderunt ionathe
obsides. ꝛreddidit eos parentib⁹ suis.
Et habitauit ionathas in ierlm. ꝛcepit e
dificare ꝛinouare ciuitatem. Et dixit
facientib⁹ opera. ut extruerent muros.
ꝛmontē syon in circuitu lapidib⁹ quā
dratis ad munitionem. Et ita fecerunt.
Et fugerunt alienigene qui erant in mu
nitionib⁹ quas edificauerat bachides.
Et reliquit unusquisq; locum suum ꝛ
abiit in terram suam. tantum i bethsu
rā remanserunt aliqui ex his qui relinq̃bat
legem ꝛpcepta dei. Erat enim hec ad re
fugium. Et audiuit alexander rex
promissa que promisit demetrius iona
the. ꝛnarrauerunt ei prelia ꝛvirtutes ꝛ
quas ipe fecit ꝛfres eius. ꝛlabores quos
laborauerunt. ꝛait. ꝛNunquid inuenie
mus aliquem talem uirum? Et nunc faciem
eum amicum ꝛsocium nim. Et scripsit
epl̃am. ꝛmisit ei sm hec uerba dicens.
Rex alexander. fri ionathe salutem. Au
diuimus de te q̃ uir potens sis uiribus.
ꝛaptus es ut sis amicus nr. Et nunc ꝛ
ꝯstituimus te hodie summum sacerdotē
gentis tue. ꝛut amicus regis uocēris. ꝛ
Et misit ei purpuram ꝛcoronā aureā
ut que nra sunt sentias nobiscum. ꝛcō
serues amicitias ad nos. Et induit se
ionathas stolam sanctam. septimo mense
anno clx. in die solemni scenophegie.
Et congregauit exercitum. ꝛfecit arma
copiosa. Et audiuit demetrius uerba
ista. ꝛcontristatus ē nimis. ꝛait. Quid
hoc fecimus. q̃ preoccupauit nos alexā
der adprehendere amicitiam iudeorum
ad munimen sui? Scribam ego illis
uerba deprecatoria. ꝛdignitates ꝛdonā.
ut sint mecum in adiutorio. Et scrip
sit eis in hec uerba. Rex demetrius gē
ti iudeorum salutem. Qm̃ seruastis ad
nos pactum. ꝛmansistis in amicitia nr̃a.
ꝛnon accessistis ad inimicos nros. audi
uimus ꝛgauisi sumus. Et nunc perse
uerate adhuc ꝛfuture ad nos fidem. ꝛre
tribuemus uobis bona pro his que fe
cistis nobiscum. ꝛremittemus uobis pre
stationes multas. ꝛdabimus uobis do
nationes. Et nunc absoluo uos ꝛoēs
iudeos a tributis. ꝛpretia salis indulgē.
ꝛcoronas remitto. ꝛtertias seminis. et
dimidiam partem fructus ligni. quod
ē portionis mee. relinquo uobis et ho
die no die ꝛdeinceps ne accipiat̃ a ter
ra iuda. ꝛa tribꝰ ciuitatib⁹ que adiute sūt
illi ex samaria ꝛgalilea. ex hodierna di

rum totum rpus. Et ielin sit sci tuba. cum finib⁹ sue. t decime t tributa ip̄i sint. Remitto etiam portem aries q̄ è in ielin. t eo cam sūmo sacerdot. ut ponat in ea unc quoscunq; elegerit. qui custodiant eam. Et omnem animam uxorum. que capta est a terra iuda. in omni regno meo relinq̄ liberam gratis. ut omnes a tributis absoluantur. etiam pecorum suorum. Et omnes dies solemnes t sabbata. t neomenie. t dies dectm. t uigiles dies ante diem solemnem. t uigiles post diem solemnem. sint omnes dies isti immunitatis t remissionis omnib⁹ uiris qui sunt in regno meo. Et nemo habeat potestatem ageit aliquid. t mouere negotia ad uim aliquem eorum in omni causa. Et ut adscribantur uiri in exercitu regis. ad xxx milia uirorum. Et dabuntur illis copie ut oportet omnib⁹ exercitib⁹ regis. t ex ipis ordinabuntur qui sint in munitionib⁹ regis magnis. Et ex ipis constituentur super negotia regni. que agunt ex fide. Et principes sint ex eis. t ambulent in legib⁹ suis. sicut precepit rex in terra iuda. Et uias ciuitates que addite sunt uobis. ex regione samarie cum uidea reputentur. ut sint sub uno. t non obediant alicui potestati. nisi summo sacerdoti. ptolomaidam t fines eius. quia dedi donum sacerdotib⁹ qui sunt in eis. ad necessarias sumptus templi eorum. Et ego singulis annis dabo xv milia siclorum argenti de tributis regis que remanserunt. Et omne quod reliquū fuit quod non rettulerunt qui super negotia erant annis priorib⁹ ex hac dabunt in opera templi. Et super hec v. milia siclorum argenti que accipiebant de sacerdotum rone per singulos annos. t hec ad sacerdotes pertinebant. qui ministrant. Et quicunq; confugerint ad templum quod est in ierosolimis. t in oīb⁹ finib⁹ eius. obnoxij regi in omni negotio dimittantur. t omnia que sint eis. in regno meo habere habeant. Et ad edificanda uel instauranda opera templi sumptus dabuntur de rone regis. t ad extruendos muros ierusalem. t communiendos in circuitu sumptus dabuntur de rone

regis. t ad structuram murorum in iudea. Vt audierunt ionathas t populus sermones istos. non crediderunt eis. nec receperunt eos. quia recordati sunt malitie magne quam fecerat in isr. t tribulauerat eos ualde. Et placuit eis alexandrum. quia ipe fuerat eis principium sermonum pacis. t ipi auxilium ferebat omnib⁹ diebus. Et congregauit rex alexander exercitum magnum. t admouit contra ptolomaidam repentinum. Et miserunt bellum duo reges. t fugit exercitus demetrij. t insecutus est eum alexander. t inualuerunt super eos. Et inualuit prelium magnis donec occidit sol. Et cecidit demetrius in illa die. Et misit rex alexander ad ptolomeum regem egipti legatos. t sic uerba loqui dicens. Quia regressus sum in regnum meum. t sedi in sede patrum meorum. t obtinui principatum. t exiui demetrium. t possedi regionem uram. t commisi cum eo pugnam. t contriti est ipe t castra eius a nobis. t sedemus in sede regni eius. Et nunc stabiliamus ad inuicem amicitiam. t da michi filiam tuam uxorem. t ero gener tuus. t dabo tibi et regna. t ipi dignitatem. Et audiit ptolomeus rex dicens. Felix dies in qua uenisti in terram patrum tuorum. t sedisti in sede regni eorum. Et nunc faciam ea que scripsisti. Sed occurre michi ptolomaidem. ut uideamus nos inuicem. t spondeam tibi sicut dixisti. Et exiuit ptolomeus de egipto. ipe t cleopatra filia eius. t uenit ptolomaidem anno. cxlij. Et occurrit ei alexander rex. Et dedit cleopatram filiam suam. t fecit nuptias eius ptolomaide. sicut reges in magna gloria. Et scripsit rex alexander ptolomeo patri. ut ueniret obuiam sibi. Et abiit cum gloria ptolomaidem. t occurrit sibi duob⁹ regib⁹. t dedit illis argenti mlm. t auri tm. t dona. t inuenit gratiam in ospectu eorum. Et congregauerunt aduersum eum uiri pestilentes et iniqui. uiri iniqui interpellantes aduersus eum. t nō intendit ad eos rex. Et iussit expoliari ionathan uestimentis suis. t induit eum purpura. Et ita fecerunt. Et collocauit eum rex secum sedere secum. dixitq; principibus suis. Exite cum eo in medio ciuitatis.

MACHA

predicare ut nemo interpellet aduersus eum de ullo negocio. nec quisq; ei molestus sit de ulla ōne. Et scium è ut inter qui interpellabant gliam eius que predicabam. et operiam eum purpura. fugerit omnes. Et magnificamt eum rex. Et scripsit eum inter primos amicos. et posuit eum ducem et participē principatus. Et reuersus è ionathas in iersalim. cum pace et letitia. In anno centesimo lxv. uenit demetrius filius demetry a creta in terram patrum suorum. Et audiuit alexander et contristatus è valde. et reuersus è antiochiam. Et elegit demetrius apollonium ducem qui preerat celesyrie. et congregauit exercitum magnum. et accessit adiamnias. Et misit ad ionathan summum sacerdotem dicens. Tu solus resistis nobis. Ego autē factus sum in derisum et in obprobrium. propterea quia tu potentem exercitum aduersus nos in montibus. Nunc ergo si confidis in uirtute tua. descende ad nos in campum. et pugnemus illic inuicem. quia mecum è uirtus bellorum. Inquire ergo et uide quis sim ego. et ceteri qui auxilio sunt michi. qui dicunt. quia non poterunt pedes tui ante faciem mam quia bis in fugam uersi sunt pedes tui in terram suam. Et nunc quomodo poterunt sustinere equitatum et exercitum tantum in campo ubi non è lapis nec arbor nec locus fugiendi. Et audiuit ionathas sermones apollonij. motus è animo. et elegit x. milia uirorum et exiit ab ierosolim. et occurrit ei symon frater eius ad auxilium. Et applicuerunt castra in ioppen. Et exclusit eum a ciuitate. quia custodia apollonij ioppe erat. et oppugnauit eam. Et timuit qui erat in ciuitate. et aperuerunt ei. Et optinuit ionathas ioppen. Et audiuit apollonius et adduxit tria milia equitum. et exercitum multum et abiit azotum. tanquam iter faciens. et statim exiit in campum. eo quod haberet multitudinem equitum. et confideret in eis. Et insecutus è eum ionathas in azotum. et prelium miserunt. Et reliquit apollonius in castris mille equites post eos occulte. Et cognouit ionathas quod insidie post se. et circuierunt castra eius. et iecerunt iacula in populum a mane usque ad uesperam. Populus autem stabat sicut preceperat ionathas. et laborauerunt equi eorum. Et eduxit symon exercitum suum. et commisit cum legione. Equites enim fatigati erant. et fracti sunt ab eo et fugerunt. Et equites dispersi sunt in campum fugerunt in azotum. et intrauerunt in bethdagon templum suum ut saluarentur. Et succendit ionathas azotum et ciuitates que erant in circuitu eius. et accepit spolia eorum. et templum dagon. et eos qui fugerant in illud succendit igni. Et fuerunt qui ceciderunt gladio cum his qui succensi sunt fere octo milia uirorum. Et mouit inde ionathas castra. et applicuit ea ascalon. et exierunt de ciuitate obuiam illi in magna gloria. Et reuersus ionathas in hierusalem cum suis. habens spolia multa. Et factum est ut audiuit alexander uerba sermones istos addidit adhuc glificare ionathan. Et misit ei fibulam auream. sicut è consuetudo dari cognatis regum. Et dedit ei accalon. et omnes fines eius in possessionem.

XI

Et congregauit rex egypti copias sicut harenam que è circa oram maris. et naues multas. et quesiuit dolo. et ardere illud regno suo. Et exiit in terram uerbis pacificis. et applicabant ei ciuitates et occurrebant ei. quia mandauerat alexander rex exire ei obuiam. eo quod socer suus esset. Cum autem intrauit ciuitates ptolomeus. ponebat custodias militum in singulis ciuitatibus. Et cum appropinquasset azoto. ostenderunt ei templum dagon succensum. et azotum et uicina eius demolita. et corpora proiecta. et corpus olofernis qui cesus est in bello. in uia. et quos fecerant secus mare. Et narrauerunt regi quia hec fecerat ionathas ut inuidiam faceret ei. Et tacuit rex. Et ecce uenit ionathas regi in ioppen cum gloria. et munere se salutauerunt. et permansit ibi. Et abiit ionathas cum rege usque ad flumen quod uocatur eleutherus. et reuersus è ierosolim. Erat autem ptolomeus rex optinens dominium ciuitatum usque seleucia maritimam. et cogitabat male contra

BEOZ

.o filia mala. Et misit legatos ad demetrium dicens. Veni opponamus inter nos pactum. et dabo tibi filiam meam quam habet alexander. et regnabis in regno patris tui. Penituit enim me quod dedissem illi filiam meam. Quesiuit enim me occidere. Et timuerunt eum propter quod cupiebat regnum eius. Et abstulit filiam suam. et dedit eam demetrio. et alienauit se ab alexandro. Et manifeste facte sunt inimicitie eius. Et intrauit ptolomeus antiochiam. et imposuit duo diademata capiti suo. egipti scilicet. Alexander autem erat in ciuitatibus illis ipsius. quia rebellabant qui erant in illis locis. Et audiuit alexander. et venit in bello ad eum. Et produxit ptolomeus rex exercitum. et occurrit ei manu ualida. et fugauit eum. et fugit alexander in arabiam. ut ibi protegeretur. Rex autem ptolomeus exaltatus est. Et abstulit gaddiel arabs caput alexandri. et misit ptolomeo. Et rex ptolomeus mortuus est in die tertio. et qui erant in munitionibus perierunt ab his qui erant intus castra. Et regnauit demetrius anno centesimo lx vij. In diebus illis congregauit ionathas eos qui erant in iudea. ut expugnarent arcem. que erat in ierusalem. et fecerunt contra eam machinas multas. Et abierunt quidam qui oderant gentem suam uni uniquique regi. et renuntiauerunt ei quod ionathas obsideret arcem. Et ut audiuit rex iratus est. Et statim uenit ptolomaidam. et scripsit ionathe ne obsideret arcem. et occurreret sibi ad colloquium festinato. Precepit autem ionathas. ut obsiderent. Et elegit de senioribus israel. et de sacerdotibus. et dedit se periculo. Et accepit aurum et argentum et uestem. et alia exennia multa. et abiit ad regem ptolomaidem. Et inuenit gratiam in conspectu eius. Et interpellabant aduersus eum quidam iniqui de gente sua. Et fecit ei rex sicut fecerant ei qui ante ipsum fuerant. Et exaltauit eum ante conspectum omnium amicorum eius. et statuit ei principatum sacerdotii. et quecumque alia habuit prius honorata. et fecit eum principem amicorum. Et postulauit ionathas a rege. ut immunes faceret iudeam. et tres toparchias. et

samariam et fines eius. et promisit ei talenta trecenta. Et consensit rex. et scripsit ionathe epistolas de his omnibus hunc modum continentes. Rex demetrius. fratri ionathe salutem et genti iudeorum. Exemplar epistole quam scripsimus lasthenem patri nostro de nobis. misimus ad uos ut sciatis. Rex demetrius lasthenem patri suo salutem. Genti iudeorum amicis nostris et suantibus que iusta sunt apud nos. quia decreuimus facere bene propter benignitatem ipsorum. quam erga nos habent. Statuimus ergo illis omnes fines uidelicet. tres ciuitates. lidam et ramathe. que addite sunt illis ex samaria et omnes finis earum sequestrari omnibus sacrificantibus in iherusolimis pro his que ab eis prius accipiebat rex per singulos annos et pro fructibus terre et pomorum. Et alia que ad nos pertinebant decimarum et tributorum. et herbe piscium remittimus eis. Et areas salinarum. et coronas que nobis debebantur. omnia ipsis concedimus et nichil horum uritum erit ex hoc. et in omne tempus. Nunc ergo curate facere horum exemplum. et detur ionathe. et ponatur in monte sancto in loco celebri. Et uidit demetrius rex quod silentium esset terre in conspectu suo. et nichil ei resistit dimisit exercitum suum unumquemque in locum suum. excepto peregrino exercitu quem congregauit ab insulis gentium. Et inimicatus erat ei omnis exercitus patrum eius. Triphon autem erat quidam partium alexandri primus. et uidit quod omnis exercitus murmurat contra demetrium. et iuit ad emmalecuel arabem. qui nutriebat antiochum filium alexandri. tradebatque ei ut traderet eum tibi. ut regnaret loco patris sui. Et renuntiauit ei quanta fecit demetrius. et inimicitias exercitus eius aduersus illum. Et mansit illic diebus multis. Et misit ionathas ad demetrium regem ut eiceret eos qui in arce erant ierusalem. et qui in prelios erant. quia impugnabant israel. Et misit demetrius ad ionathan dicens. Non hec tantum faciam tibi et genti tue. sed gloria illustrabo te. et gentem tuam cum fuerit oportunum. Nunc ergo recte facies si miseris mihi uiros in auxilium meum. quoniam discessit omnis exercitus meus. Et

MACHA

misit et ionathas tria milia uirorum. t
fortium. antiochiam. Et uenerunt ad
regem. t delectatus è rex in aduentu eo
rum. Et occurrerunt qui erant de ciuit
te. cc milia uirorum. t uolebant interfi
cere regem. Et fugit rex in aulam. Et
occupauerunt qui erant de ciuitate ipsa
ciuitatis. t ceperunt pugnare. Et uocā
uit rex iudeos in auxilium. t uenerunt
omnes simul ad eum. Et dispersi sunt
per ciuitatem. t occiderunt in illa die. c.
milia uirorum. Et succenderunt ciuit
tem. t ceperunt spolia multa in die illa. t
liberauerunt regem. Et uiderunt qui
erant de ciuitate q' optinuerunt iudei
ciuitatem sicut uolebant. infirmata sūt
mente sua. t clamauerunt ad regem ci
precibus dicentes. Da nobis dextras. et
cessent iudei pugnantes nos t ciuitatē.
Et proiecerunt arma. t fecerunt pacem
Et glificati sunt iudei in conspectu regis.
t in conspectu omnium qui erant in regno ei.
t nomina sunt in regno. Et regressi sūt
in hierusalem habentes spolia multa. Et sedit rē
demetrius in sede regni sui. t siluit terra i
conspectu eius. Et mentitus è omnia que
dixit. t alienauit se a ionatha. t non rē
buit ei sm beneficia que sibi retribuerāt.
t uexabat eum ualde. Post hec autē reuīs
è tryphon. t antiochus cum eo puer adu
lescens. t regnauit t imposuit sibi diadē
ma. Et congregata sunt ad eum omnes ex
ercitus quos disperserat demetrius. t pug
nauerunt contra eum. t fugit t uertit ga.
Et accepit tryphon bestias. t optinuit
antiochiam. Et scripsit antiochus a
dolescens ionathe dicens. Confirmo
tibi sacerdotium. t constituo te super quatuor
ciuitates. ut sis de amicis regis. Et a
misit illi uasa aurea t argentea in ministe
rium. t dedit ei potestatem bibendi in
auro. t esse in purpura. t bibere fibulā aurē
am. Et symonem fratrem eius constituit
ducem. a termino tyri usq; ad fines e
gipti. Et exiit ionathas t pertransibulabat
transfluuium ciuitates. t exercitus est
ad eum omnis exercitus syrie in auxi
lium. Et uenit ascalonem. t occurrerūt
ei de ciuitate honorifice. Et abiit inde
gazam. t exclauserunt se qui erant gaze. t
obsederunt eam. Et succendit que erant

in circuitu ciuitatis. t predatus est eam
Et rogauerunt gazenses ionathan. t
dedit dextram. Et accepit filios eorum
obsides. t misit illos in hierusalem. t pertransiit
uit regionem usq; ad damascum. Et
audiuit ionathas. quia peruenerunt
principes demetrij in cades. que è in ga
lilea cum exercitu multo. uolentes eū
removere a negotio regni. t occurrit ill'.
Symonem autē fratrem suum reliquit ip
se in ciuitatem. Et applicuit symon ad a
bethsuram. t expugnauit eam diebus
multis. t clusit eos. Et postulauerūt
ab eo dextras accipere. t dedit illis. Et
eiecit eos inde t cepit ciuitatem. t posuit
in ea presidium. Et ionathas t castra
eius applicuerunt ad aquam genesar.
t ante lucem uigilauerunt in campo a
sor. Et ecce castra alienigenarum que
erant ex parte demetrij occurrebant in
campo. t tendebant ei insidias in mōtib.
Ipse autē cucurrit ex aduerso. Insidie uero
exierunt de locis suis. t commiserunt
prelium. Et fugerunt qui erant expte
ionathe omnes. t nemo relictus est ex
eis nisi mathathias filius absalom. et
iudas filius calphi princeps militie exer
citus. Et scidit ionathas uestimenta sua.
t posuit terram in capite suo. t oravit
Et reuersus è ad eos in prelium. t cōfre
git eos. t pugnauerunt. Et uiderunt qui
fugiebant partes illius. t reuersi sunt ad
eum. Et insequebantur eum cum eis ca
des ad castra sua. t pervenerunt usq; ad
illuc. Et ceciderunt de alienigenis i
die illo tria milia uirorum. Et regres
sus ionathas in hierusalem

XIII

Audiuit ionathas q; tryphon
cum uenisset. t elegit mille t
misit eos ionam stratorem
t renouare cum eis amici
tiam. Et ad sparciatas t ad alia loca
misit eplas sm eandem formam. Et a
bierunt ionam. t intrauerunt ciuitatem.
t dixerunt. Ionathas summus sacerdos
t gens iudeorum misit nos. ut re
nouetis amicitiam t fraternitatem sedm
pristinum. Et dederunt illis eplas ad
ipsos per loca. ut deducerent eos in terram
iuda cum pace. Et hec exemplū eplarū
quas scripsit ionathas sparciatis. Io

BEOY I

nadas summus sacerdos ⁊ seniores gen⁹
⁊ sacerdotes. ⁊ reliquus populus iudeo⁹
spartanis fratribus salutem. Iam pri⁹
misse erant epl̄e ad oniam summum sac
dotem Areo qui regnabat apud uos:
qñ essus fuer̄ nr̄i sicut scriptum est ⁊ inuen⁹
quod subiectum é. Et suscepit omnes ⁊
uirum qui missus fuerat cum honore:
⁊ accepit epl̄as quibus significabatur de
sotietate ⁊ amicitia. Nos cum nullo bo
rum indigeremus habentes solatium scr̄
libros. qui sunt in manibus nr̄is. maluī
mus mittere ad uos. ⁊ renouare fraternī
tatem ⁊ amicitiam. ne forte alienī efficia
mur a uobis. Multa enim tp̄a transie
runt ex quo missus es ad nos. Nos ergo
in omni tp̄e sine intermissione in die⁹
solemnitatibus ⁊ ceteris quibus oportet me
mores nr̄i sumus in sacrificiis que offe
rimus. ⁊ obsecrationibus sicut fas é. ⁊ decet
meminisse fratrem. Letamur itaq⁹ de glo
ria nr̄a. Nos aut̄ circumdederunt multe tri
bulationes ⁊ multa prelia: ⁊ impugna
uerunt nos reges qui sunt in circuitu
nro. Voluimus ergo nobis molesti cer
ni ceteris sotiis ⁊ amicis nr̄is in prelijs. I
hūmus enim de celo auxilium. ⁊ liber
sumus. ⁊ humiliati sunt inimici nr̄i. Ele
gimus itaq⁹ numenium antiochi. ⁊ an
patrum iasonis filium. ⁊ misimus ad i
romanos renouare cum eis amicitiam
⁊ sotietatem pristinam. Mandauimus
itaq⁹ eis. ut uenirent etiam ad nos. ⁊ sa
lutent nos. ⁊ reddant nobis epl̄as nr̄as.
de innouatione fraternitatis nr̄e. Et nunc
beneficientes respondentes nobis ad hec.
Et hec rescriptum epl̄arum quod misc
rat onias rex spartiatharum. Onias
ionathe sacerdoti magno salutem. Inue
nim é in scriptura de spartiatis ⁊ iudeis
qñ sunt fres. ⁊ q⁹ sunt de generatione
Et nunc ex quo hec cognouimus. bñfa
citis scribentes nobis de pace nr̄a. ⁊ ego
nos rescripsimus nobis. Pecora nr̄a ⁊
possessiones nr̄e nr̄e sunt. ⁊ uir nr̄. Ordi
nauimus itaq⁹ renuntiari nobis. Et ego
audiuit ionathas q⁹ egressi sunt principes
demetrij cum exercitu magno super q⁹
prius. pugnare aduersus eum. Et cessi
abierim. ⁊ occurrit illis in amathitide re
gione. Non enim dederat eis spatium

ut ingrederentur regionem eius. Et mi
sit speculatores in castra eorum. ⁊ cum
nuntiauerunt quia statuunt illuc sup
uenire nocte. Cum aut̄ occidisset sol. p
cepit ionathas suis uigilare. ⁊ cē i armis
paratos tota nocte. Et posuit custodes p
circuitum castrorum. Et audierunt ad
uersarij qñ paratus é ionathas cum suis
in bello. ⁊ timuerunt ⁊ formidauerunt co⁹
de suo. ⁊ accenderunt focos in castris suis.
Ionathas aut̄ ⁊ qui cum eo erant: nō co
gnouerunt usq⁹ mane. Videbant enim
luminaria ardentia. Et secutus é iona
thas. ⁊ non apprehendit eos. transierant ei
flumen eleutherum. Et diuertit ionathas
ad arabas qui uocantur zabadei. ⁊ percus
sit eos. ⁊ accepit spolia eorum. Et inuenit
⁊ uenit damascum: ⁊ perambulabat cūctā
regionem illam. Symon aut̄ exiit ⁊ ue
nit usq⁹ ascalonam. ⁊ ad proxima presi
dia. Et declinauit in ioppen ⁊ occupauit
eam. audiuit enim q⁹ uellent presidium
tradere partibus demetrij. ⁊ posuit ibi custo
des ut custodirent eam. Et reuersus est
ionathas. ⁊ congregauit seniores populi. ⁊
cogitauit cum eis edificare presidia in iu
dea. ⁊ edificare muros in hierusalem. ⁊ exaltare
altitudinem magnam. inter medium a
cis ⁊ ciuitatis. ut separet eam a ciuita
te: ut sit ipsa singulariter. ⁊ non emant ne
uendant. Et congregati sunt ut edificarent
ciuitatem. Et cecidit murus qui erat
super torrentem ab ortu solis ⁊ reparauit
eum. qui uocatur uocatur caphethetha. ⁊
Et symon edificauit adiada in sephela.
⁊ munuit eam. ⁊ imposuit portas ⁊ seras.
Et cum cognouisset tryphon regnare alexā
⁊ assumere diadema. ⁊ extendere manū
in antiochum regem. timuit ne forte
non permitteret eum ionathas. ⁊ pugna
ret aduersus eum. quereba⁹ prehendere
eum ⁊ occidere. Et exurgens abiit bethsā
sam. Et exiit ionathas obuiam ei cum
xl. milibus uirorum electorum in prelium.
⁊ uenit bethsan. Et uidit quia uenit io
nathas cum exercitu multo ut extenderet
in eum manus. ⁊ honorauit. ⁊ recepit eum
cum honore. ⁊ commendauit eum omnibus
amicis suis. ⁊ dedit ei munera. Et præce
pit exercitui suis. ut obedirent ei sicut sibi.
Et dixit ionathe. Ut quid uexasti uniu

MACHA

sum populum. cum bellum nobis non sit:
Et nunc remitte eos in domos suas. Elige autē tibi uiros paucos qui tecum sint: 7
ueni mecum ptolomaidam. 7 tradā illā tibi. 7 reliqua p̄sidia. 7 exercitum. 7 uniuersos p̄positos negotij. 7 reuertar abibo.
Propterea enim uenī. Et credidit ei 7 fecit sicut dixit. 7 dimisit exercitum. 7 abiit in terram iuda. Retinuit autē secum tres milia uirorum: et quibus remisit in galileam duo milia: mille autē uenerunt
cum eo. Vt autē intrauit ionathas ptolomaidam. clauserunt portas ptolomenses. Et p̄prehenderunt cum 7 omnes qui cum eo intrauerunt gladio interfecerunt. Et misit triphon exercitum. et equites in galileam. 7 in campū magnū ut perderet omnes sociōs ionathe. Et illi cum cognouissent quia p̄prehensus è ionathas. 7 perijt. 7 omnes qui cum eo erant. hortati sunt semetipsos. 7 exierunt paratī in p̄lium. Et uidentes hij qui insecuti erant. q; pro anima res è illis. reuersi sunt. Illi autē omnes uenerunt cū pace in terra iuda. Et planxerunt ionathan. 7 omnes qui cum eo fuerāt. ualde. 7 luxit isl' luctu magno. Et quesierunt omnes gentes que erant in circuitu eorum p̄terire eos. Dixerunt enim Non hēt princip̄em 7 adiutorem. nunc ergo expugnemus illos: 7 tollamus de hominib; memoriam eorum.

XIII

Audiuit autē symon q; congregauit triphon exercitum copiosum ut ueniret in terram iuda. 7 atteriret eam. Videns q; in tremore populus è. 7 in timore. 7 ascendit ierlm. 7 congregans populum 7 adortans dixit. Vos scitis quanta ego 7 fratres mei 7 domus p̄ris mei fecimus p̄ro legibus 7 p̄ro scis p̄lia. 7 angustias quales uidimus. horum gratia perierunt fratres mei omnes p̄p̄ter isl'. 7 relictus sum ego solus. Et nunc non michi contingat parcere animę mee in omni tempore tribulationis. Non enim sum melior fratribus meis. Vindicabo utiq; gentem meam. 7 sanctuarium quoq; mines 7 uxores. quia congregate sunt gentes uniuerse p̄terire nos inimicitie gratia. Et accensus è spūs populi simul. ut audiuit hymnos istos. 7 uerbum quod dicebant. 7 congregauerunt se multa congregatione. Et exaltauerunt iuuenes eorum. 7 pugnauerunt p̄lium nimis. 7 omnia quecumq; dixerat nobis fecimus. Et congregans omnes uiros bellatores. accelerauit consummare muros ierlm. 7 munire eam in giro. Et misit ionathan filium absalomi. 7 cum eo exercitum nouum ut ioppen. Et eiecit his qui erant in arce. mansit illic ipse. Et mouit triphon a ptolomaida cum exercitu multo ut ueniret in terram iuda. 7 ionathas cum eo in custodia. Symon autē applicuit in adullam. 7 ibi fratres capti. Et ut cognouit triphon quia fuerit symon in loco ionathe fratris sui. 7 quia? missurus erat p̄lium cum eo. misit 7 ad eum legatos dicens. Pro argento quod debebat fratri tuo ionathas in ratione negotij detinuimus eum. Et nunc mitte argenti talenta. c. 7 duos filios eius 7 obsides. ut non dimissus fugiat a nobis. 7 remittemus eum. Et cognouit symon quia cum dolo loquerentur: fecit tamen dari argentum 7 pueros. ne inimicitiam magnam sumeret a populo isl' dicente. quia non misit argentum 7 pueros. propterea perijt. Et misit pueros 7 c. talenta. Et mentitus è triphon. 7 non dimisit ionathan. Et p̄ hoc uenit triphon ut ingrederetur regionem. ut contereret eam. Et girabant per uiam que ducit ador. 7 symon 7 exercitus eius ambulabant in omnem locum quocumq; ibant. Qui autē in arce erant miserunt ad triphonem legatos. ut festinaret ne nunc perderetur. 7 mitterent illis alimonias. Et parauit triphon omnem equitatum ut ueniret illa nocte. Erat enim nix ualde multa. 7 non uenit in galaditidem. Et cum appropinquasset basebama. occidit ionathan 7 filios eius illi. Et reuertit triphon 7 abijt in terram suā. Et misit symon 7 accepit ossa ionathe fratris sui. 7 sepelierunt ea in modin ciuitate patrum eius. Et planxerunt eum omnes isl' planctu magno. 7 luxerunt eum dies multos. Et edificauit symon super sepulcrum patris sui. 7 fratrum suorum edificium altum uisu lapide polito. retro 7 ante. 7 statuit vij piramidas. unam

BEOVI

omi unam pr̃ tmi ꝛ uiꝫ fribꝫ. Et his
circumposuit columpnas magnas. ꝛ sr̃
columpnas arma ac memoriam ei⁹
ꝛ uncta arma naues sculptas. que uc
rentur ab hominib⁹ nauigantib⁹ mare.
hoc ē sepulcrum quod fecit in modum us
in hunc diem. Triphon autē cum ire
faceret cum antiocho rege adolescente
dolo occidit eum. ꝛ regnauit loco ei⁹.
ꝛ imposuit sibi diadema asie. ꝛ fecit pla
gam magnam in terra. Et edificauit
symon presidia urbe munics ea fribꝫ
excelsis. ꝛ muris magnis. ꝛ portis ꝛ sēs
ꝛ posuit alimenta in munitionib⁹. Et e
legit symon uiros ꝛ misit ad demetriū
regem. ut faceret remissionē regioi. q
actus omnes tributorum p̃ eripuerat
fuerant gesti. Et demetrius rex ad uer
ba ista respondit. ꝛ scripsit eplam tales.
Rex demetrius symoni sacerdoti sūmo
ꝛ amico regum ꝛ senioribꝫ ꝛ genti iudeor
salutem. Coronam auream ꝛ baculū quā
misistis suscepimus. ꝛ parati sumus fa
cere uobiscum pacem magnam. ꝛ scribē
prepositis regis. remittere uobis que i
dulsimus. Quecumq; enim statuta
nobis stant. munitiones quas edifi
casti sint uobis. Si remittimus quoq;
ignorantias ꝛ pecca usq; in hodiernum
diem. ꝛ coronam quam debebatis. Et
si quid aliud erat tributarium in hierusa.
lam non sit tributarium. Et si quis ex
uobis aptꝰ sit ꝛ scribi inter nos. scri
bantur. ꝛ sit inter nos pax. Anno c. sep
tuagesimo. ablatum ē iugum gentibus
ab israel. Et cepit populus israel scribere i
tabulis. ꝛ gestis publicis. anno primo
sub symone summo pontifice magno du
ce ꝛ principe iudeorum. In illis diebus
symon applicuit ad gazam. ꝛ circumde
dit eam castris. ꝛ fecit machinas. ꝛ ap
plicuit ad ciuitatem. Et percussit unā
unam. ꝛ cepit eam. Et irruerunt
qui erant intra machinam in ciuitate.
Et facta ē commotio magna in ciuitate.
Et ascenderunt qui erant in ciuitate cū
uxoribus ꝛ filiis super murū scissis
amictis suis. ꝛ clamauerunt uoce mag
postulantes a symone dextras sibi dari.
ꝛ dixerunt. Non nobis reddas secun
dm malitias nras. ꝛ fm uias tuas. Et
flerus symon non rebellauit eos. Ne
cr tamen eos de ciuitate. ꝛ emundauit
eos in quibus fiebant simulacra. Et a
tunc introiuit in eam cum ymnis bene
dicens deum. Et electi ab ea omni i
munditia. collocauit in ea uiros qui le
gem facerent. ꝛ munuit eam. ꝛ fecit sibi
bitationem. Qui aut erant in arce ne
prohibebantur egredi. ꝛ ingredi in regio
nem. ꝛ emere ac emere. Et esurierunt
ualde. ꝛ multi ex eis fame perierunt.
Et clamauerunt ad symonem ut dex
tras acciperent. ꝛ dedit illis. Et eiecit
eos inde. ꝛ mundauit arcem a coinqua
tionib⁹. Et intrauit in eam xxiiij. ꝛ cc
dii mensis anno c. lxxj celebrauerit
diem festum cum laude ꝛ ramis palmā
rum. ꝛ cymbalis ꝛ citharis ꝛ nablis ꝛ ym
nis ꝛ canticis. quia ortus ē inimicus
magnus exterā. Et obstupuit ur omnib⁹
annis aggerentur dies hi cum lenitia.
Et munuit templi montem qui erat
iuxta arcem. ꝛ habitauit ibi ipe. ꝛ qui cū
eo erant. Et uidit symon iohannem filiū
suum. q̃ fortis uir esset. ꝛ posuit eum ꝛ
ducem uirtutum uniuersarum. ꝛ habi
uit in gazaris

Anno c. lxxij. congregauit
demetrius rex exercitum
suum ꝛ abiit medianā ad
expugnandum sibi auxilia.
ut expugnaret triphonem. Et ut ad
uenit antiochia metropolis ꝛ medie. q
misit demetrius rex ad fines suos. mi
sit unum de principib⁹ suis. ut prehen
deret eum uiuum. ꝛ adduceret eum ad
se. Et abiit ꝛ percussit castra demetrii
ꝛ preiuerunt eum. ꝛ duxit eum ad ar
cadem. ꝛ posuit eum in custodia. Et si
luit terra inda. omnib⁹ diebus symonis
ꝛ quesiuit bona genti sue. ꝛ placuit illi
potiꝰ eius. ꝛ gloria eius omnib⁹ diebꝫ.
Et cum omni gloria sua accepit iop
pen in portum. ꝛ fecit introitum in ins
sulis maris. ꝛ dilatauit fines gentis sue.
ꝛ optinuit regionem. ꝛ congregauit capti
uitatem multam. ꝛ dominatus ē gaza
ram. ꝛ bethsuram ꝛ arcem. ꝛ abstulit immū
dicias ex ea. ꝛ non erat qui resisteret
ei. Et unusquisq; colebat ram suam
cum pace. ꝛ terra dabat fructus

MACHABEORUM

suos: 7 ligna campoꝝ fructuum suum
senioꝛes in platꝛis seꝛebant omnes. 7
de bonis teꝛre tractabant. Et uitiencs
uoluebant se gloꝛiam 7 stoꝛtis belli. Ci
uitatibꝫ tꝛibuebat alimonias. 7 stipendia
bat eas. ut ẽnt uasa munitionis. quo
ad usqꝫ nominatum ẽ nomen gliꝫ eius
usqꝫ ad extremum teꝛre. Fecit pacem 7
sꝰ teꝛram: 7 letatus ẽ isꝛl' letitia magna.
Et sedit unusquisqꝫ sub uite sua. 7 sub
ficulnea. nec eꝛat qui eos teꝛꝛeꝛet. Defec
mpugnans es super teꝛram. Reges 9
tꝛa sunt in diebꝫ illis. Et 9 sumauit q̃
humiles populi sui. 7 legem exquisiuit.
7 abstulit omnem iniquum 7 malum. 7
scã glificauit. 7 multaplicauit uasa scoꝝ
Et audiuit ẽ rome quia defunctus est
ionathas. 7 usqꝫ in sparta adꝛas. 7 ꝛnstau
ti sunt ualde. Vt audieꝛunt aut̃ q̃ simõ
fratꝛ eius cẽt sumus sacꝛdos loco
eius. 7 ipe oꝑaꝛeꝛt ꝛegiones 7 ciuitatẽ
in ea. scꝛipseꝛunt ad eum tabulis eꝛeis.
7 ꝛnouaꝛe: unt amicitiam 7 fꝛaternitatẽ
quam feceꝛant cum uda. 7 ionatha fꝛi
bꝫ eius. Et lecte sunt in 9spectu ecclie
ie: lim. Et hoc exemplum epl'aꝛum qua
miseꝛunt sparta. Spartanoꝝ pꝛincipe
7 ciuitates. symoni sacꝛdoti magno. 7 se
nioꝛibꝫ sacꝛdotibꝫ. 7 ꝛeliquo populo iu
deoꝝ fꝛibꝫ salutem. Legati qui missi
sunt ad populum nꝝm nunciauꝛe nbꝫ
de gloꝛia uꝛa. 7 honoꝛe ac letitia. 7 gauisi
sumus in aduentu eoꝝ. Et scripsimꝰ
que ab ipꝭ eꝛant dicta in cꝛtibꝫ populi sꝰ.
Numenius antiochi. 7 antipatꝛ iasonis
filius legati iudeoꝝ uenꝛunt ad nos
renouantes nobiscum amicitiam pꝛisti
nam. Et placuit populo ꝛecipeꝛe uiꝛos
glioſe. 7 ponꝛe exemplum symonis eoꝝ
in segꝛegatis populi libꝛis. ut sit ad me
moꝛiam populo spaꝛtanoꝝ. Exẽplu
aut̃ hoꝝ scripsimus symoni magno
sacꝛdoti. Post hec aut̃ misit symon nu
menium romam hꝛtem clipeum aꝛeꝛ
um magnum. pondo mnarum mille. 7
ad stabiliendam cum eis fꝛaternitatem. Cui
aut̃ auditis populus romanus symonẽ
istas. dixeꝛunt. Q3 gꝛatum actionem
ꝛedidimus symoni 7 filiis eius. Nam
ut enim ipe fꝛes suos. 7 expugnauit mi
micos ꝛ̃ isꝛl' ab eis. Et stabieꝛunt ei libꝛ

tatem. 7 descripseꝛunt in tabulis eꝛeis.
7 posuꝛunt in titulis in monte syon.
Et hoc exemplum scꝛipture. Octauo de
cimo die mensis elul. anno ẽ. lxxi. an
no teꝛtio sub symone sacꝛdote magno.
in asaꝛa mcl. in quenti magno sacꝛdo
tum. 7 populi. 7 pꝛincipum gentis. 7 se
nioꝛum ꝛegionis. noti fcã sunt hec. qm̃
fꝛequenter fcã sunt pꝛelia in ꝛegione nꝛa.
Symon aut̃ mathathie filius. ex filiis
ioaꝛib. 7 fꝛes eius dederunt se periculo. 7
restiterunt aduersaꝛiis gentis sue ut sta
ꝛent scã ipoꝝ. 7 ita gloꝛia magna 4
glorificauerunt gentem suam. Et ꝛgꝛe
gauit ionathas gentem suam. 7 fcus est
illis sacꝛdos magnus. 7 appositus ẽ ad
populum suum. Et uoluerunt inimici
eoꝝ calcare scã. 7 aggꝛedi ꝛegionẽ ipo
ꝝ. 7 extendere manus in scã eoꝝ. Tuc
ꝛestitit symon 7 pugnauit pꝛo gente sua.
7 erogauit multas pecunias. 7 armauit
uiꝛos ꝛobustos gentis sue. 7 dedit eis 4
stipendia. 7 munuit ciuitates iude. et
bethsuram que eꝛat in finibꝫ iude. ubi
eꝛant arma hostium antea. Et posuit
illic pꝛesidium uiꝛoꝝ iude. Et iopꝛe
munuit que eꝛat ad mare. 7 gazaꝛam
que ẽ in finibꝫ azoti. in qua hostes ante
habitabant. Et collocauit illic uiꝛos. 7
quecumq; apta eꝛant ad cꝛruptionẽ
eoꝝ posuit in eis. Et uidit populus
actum symonis 7 gliam quam cogita
bat facꝛe gentꝛi sue. 7 posuꝛunt eum i
ducem suum 7 pꝛincipem sacꝛdotum 4
eo q̃ ipe feceꝛat hec omnia. 7 iustitiam 7
fidem quam seruauit gentꝛi sue. Et exq̃si
uit omni modo exaltaꝛe populum su
um. 7 in diebꝫ eius pꝛosꝛeꝛatum est in
manibꝫ eius. ut tolleꝛentur gentes de
ꝛegione ipoꝝ que in ciuitate dauid
eꝛant in ie: lim. in aꝛce de qua pꝛocedebat
7 contaminabant omnia que in circuitu
scoꝝ sunt. 7 inferebant plagam ma
gnam castitati. Et collocauit in ea uiꝛos
iudeos ad tuitionem ꝛegionis et ci
uitatis. 7 exaltauit muros ie: lim. Et a
ꝛce demente statuit illi sumum sacꝛ
dotium sm uerba hec. fecit cum amici
sium. 7 glorificauit eum gloꝛia magꝛ.
Audiuit enim q̃ appellati sunt iudei ab
machabeo. amici 7 soꝛoꝛ 7 fꝛes. 7 quia suscꝛ

primus legatos symonis gliose. 7 qui
uidet 7 sacerdotes eorum ꝓ senserunt eũ
ee ducem suum. 7 summum sacerdotem i
eternum. donec surgat propha fidelis.
7 ut sit super eos dux. 7 ut curam esset ill
pro scis. 7 ut ꝓ omnibꝰ essent preposite super
opera eorum. 7 super regionem 7 super
arma 7 super prefectos. 7 ut sit illi de scis
7 ut audiatur ab omnibꝰ. 7 scribantur i
n nomine eius omnes ꝓscriptiones i
regione. 7 ut operiatur purpura 7 auro.
7 ne liceat ulli ex populo. 7 ex sacerdoti
bꝰ irritum facere aliquid horum. 7 ꝯtra
dicere his que ab eo dicuntur. aut cõ
uocare ꝯuentum in regione sine ipo. 7
uestiri purpura. 7 ut fibula aurea. Qui
aũt fecerit extra hec. aut irritum fecerit
horum reus sit. Et ꝓplacuit omni po
pulo. facere symonem. 7 facere sm
uerba ista. Et suscepit symon. 7 pla
cuit ei summo sacerdotio fungi. et
esse dux 7 princeps gentis iudeorum.
7 sacerdotum: 7 preesse omnibꝰ. Et scri
ptura am istam dixerunt ponere in tabu
lis eneis. 7 ponere eas in ambitu scoꝝ
in loco celebri. exemplum aũt eorum
ponere in cyprio. ut hẽat ea symon 7 filii
eius.

XV

Et misit rex antiochus filiũ
demetrij epas ab insulis
marie. symoni sacerdoti. 7
principi gentis iudeorum.
7 universe genti. 7 erant ꝓnentes hinc
modum. Rex antiochus symoni sa
cerdoti magno. 7 genti iudeorum salutem.
Quia quidem pestilentes ꝓtinuerunt
regnum patrum meorum. uolo aũt uendi
care regnum. 7 restituere illud sicut erat
antea. Electam feci multitudinem ex
ercitus 7 feci naues bellicas. Volo autẽ
procedere per regiones. ut ulciscar eos
qui corruperunt regionem meam. 7 q̃
desolauerunt ciuitates multas in regno
meo. Nunc ergo statuo tibi omnes ob
lationes quas remiserunt tibi ante me
reges. 7 quecunq; alia dona remiserunt
tibi. 7 permitto tibi facere percussuram
proprij numismatis in regione tua. Je
rusalem aũt scam esse. 7 liberam. 7 omnia ar
ma que fabricata sunt. 7 presidia quę
exstruxisti. 7 teneas manu tua. Et

omne debitum regum. 7 que in futura
sunt regia. exhoc tm totum ꝓprium remit
tatur tibi. Cum aũt optinuerimus
regnum meum. glificabimus te 7 gentẽ
tuam. 7 templum glia magna. ita ut
manifestetur glia mea in universa terra.
Anno c. lxvij. exiit antiochus in terram
patrum suorum. 7 ꝯuenerunt ad eum oẽs
exercitus. ita ut paucj relicj essent cum
tryphone. Et insecutus est eum antiochꝰ
rex. 7 uenit eum ꝓ fugiens per maritimas.
sciebat enim q̃ congregati sunt in eum ma
la. 7 reliquit eum exercitus. Et appli
cuit antiochus super eum. cum exercitu
multis uiribus bellatorum. 7 octo
milibꝰ equitum. 7 circuiuit ciuitatem.
Et naues a mari accesserunt. 7 uexabat
ciuitatem. a terra 7 mari. 7 nemini sine
bant egredi uel ingredi. Venit autem
numenius 7 qui cum eo fuerant ab ur
be roma. habentes epas regibꝰ 7 regionibꝰ
scriptas. in quibꝰ ꝓtinebantur hec. Lu
cius ꝓsul romanorum. ptolomeo regi
salutem. Legati iudeorum uenerunt
ad nos amicitiã renouantes patrum
amicitiam 7 sotietatem. missi a symone
principe sacerdotum. 7 populo iudeorum.
Attulerunt aũt scutum aureum. mina
rum mille. placuit itaq; nobis scribẽ
regibꝰ 7 regionibꝰ. ut non inferant illis
mala. nec impugnent eos. 7 ciuitates eo
rum. 7 regiones eorum. 7 non ferant ad
uersum pugnantibꝰ aduersus eos. Vi
sum è autem nobis accipere ab eis cly
peum. Si quis ergo pestilentes refugerit
de regionibꝰ suis ad uos. tradite eos
symoni principi sacerdotum. ut uindi
cet in eos sm legem suam. Hec eadem
scripta sunt demetrio regi. attalo. 7 a
riathe. 7 arsaci. 7 in omnes regiones. et
sampsame. 7 sparthatis. 7 delo. 7 mindo. 7 sici
one. 7 caria. 7 samũ. 7 panphiliam. 7 li
ciam. 7 alicarnasum. 7 rodum. 7 aradii.
7 gortinam. 7 gnidium. 7 ciprum. 7 cirenem.
Exemplum aũt eorum scripserunt sy
moni principi sacerdotum. 7 populo iu
deorum. Antiochus aũt rex applicuit
castra in dorum sedo. admouens sempe
r eis manus. 7 machinas faciens. 7 exclu
sit tryphonem ne procederet. Et misit

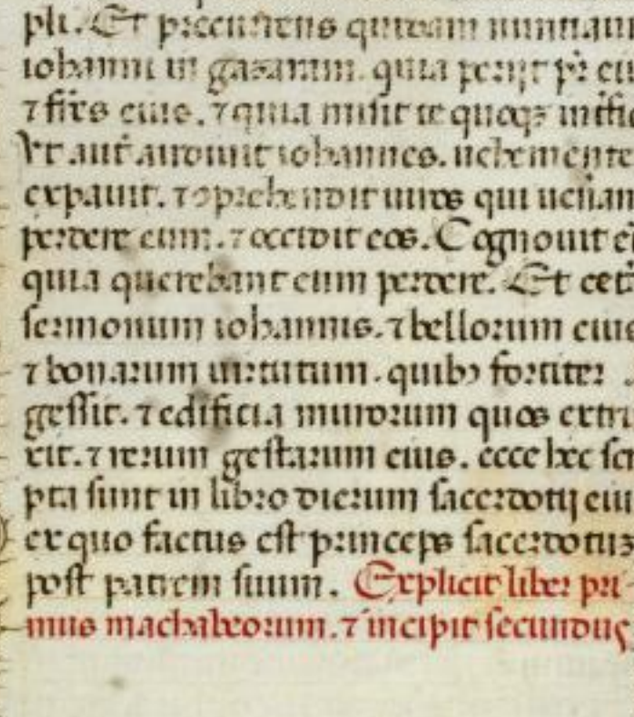

MACHABEO II

ei symon duo milia uiorum electoru
m auxilium. argentum tantum tan
ta copiosa noluit ea accipere. sed rupit
omnia que pacus è cum eo antea. alie
nauit se ab eo. Et misit ad eum athe
nobium. unum de amicis suis. ut trac
taret cum eo dicens. Vos tenetis ioppe.
gazaram tarcem. que è in cedlin. cuius
tes regni mei. Fines eorum desolastis.
et fecistis plagam magnam in terra. et
dominati estis per loca multa in regno
meo. Nunc ergo tradite ciuitates qs
occupastis. et tributa locorum quibus
dñati estis extra fines uree. Sin aut
date pro illis quingenta talenta argen
ti. et rursum quod exigimini. et tributo
rum ciuitatum. alia talenta quingen
ta. Sin aut nequamus et expugnabimus
nos. Et uenit athenobius amicus re
gis in cedlin. et uidit gliam symonis. et
claritatem in auro et argento. et appara
copiosum. et obstupuit. et retulit ei uba
regis. Et tacuit symon et dixit. Non qs
alienam terram sumpsimus. nec alieni
tenemus. sed hereditatem patrum nro
que ab inimicis nris iniuste aliquo tem
pore possessa è. Nos uero tempus hinc
uenientes capimus hereditatem patrum
Nam de ioppe et gazara que expostulas
ipi faciebant in populo mo plagam ma
gnam et in regione nra. horum damus
talenta c. Et non respondit athenobi
us uerbum. Sed cum ira ad re
gem. reuertit aut et uerba ista. et gliam
symonis et omnia que uidit. Et iratus
est ira magna. Triphon aut fugit
nam in ortosiadam. Et constituit rex
cendeum ducem. magnum. et dedit
ei equitem et peditum ad dirigendum. Et
mandauit illi mouere castra contra iu
dee. et mandauit ei edificare ce
dronem. et obstruere portas ciuitatis.
et rebellare populum. Ipse aut perse
batur triphonem. Et petierunt cende
bei iamnam. et cepit circuire plebes.
et ciuitates. et capturare populum
et interficere. et edificare cedronem. Et
collocauit illic equites et exercitum. ut
egressi perambularent uiam iuree. sic
ut constituit rex. Et ascendit ioannes de
gazara. et nuntiauit symoni pri suo. q

fecit cendebeus in populo ipsorum. Et
uocauit symon duos filios suos senio
res. et iohannem. et ait illis. Ego et
fres mei et domus patris mei expugnauim
mus hostes usq; ab adolescentia usq; in
hunc diem. et prosperatum è in manib
nris liberare israhel aliquotiens. nunc ar
senui. Sed estote loco meo et fratri mei et
egressi pugnate pro gente nra. Auxili
um uero de celo nobiscum sit. Et elegit
de regione ce milia uirorum bellatorum
et equites. et profecti sunt ad cendebeum.
et commanserunt in modin. Et surgentes
mane. et abierunt in campum. et ecce ex
ercitus copiosus in obuiam illis pedi
tum et equitum. et fluuius torrens erat inter
medium ipsorum. Et admouit castra
contra faciem eorum et populus eius. Et
uidit populum ad transi
re torrentem. et transiuit primus. Et uidentes eum mo
uerunt post eum. Et diuisit populum
et equites in medio peditum. Et erant
equites aduersariorum populus
nimis. Et exclamauerunt sacerdo
tes et tuba fugam dederunt israhel et cendebeus et
eius. et ceciderunt ex eis multi uulne
rati. ipsum aut fugerunt in munitionem
Tunc uulneratus è ioannes filius israhel.
Johannes aut insecutus è eos. donec
uenit cedronam quam edificauit. et
fugerunt usq; ad turres que erant i
agris azoti. et incendit eas igni. Et
ceciderunt ex illis duo milia uirorum.
et reuersus è in iudea in pace. Et ptolo
meus filius abobi constituus erat uir
in campo iericho. et habebat argentum et
aurum multum. erat enim gener sa
cerdotis. Et exaltatum è cor eius.
et uolebat optinere regionem. et cogi
bat contra ioannem et contra filios
eius. ut tollerent eos. Symon aut
perambulans ciuitates que erant in
regione uree. et sollicitudinem gen
earum. descendit in iericho ipse et ma
thatias filius eius anno. cc.
lxxvii. mense undecimo. hic è men
sabat. et suscepit eos filius abobi in
munitiunculam. que uocatur dochi. q
cum dolo quam edificauit fecit eis
conuiuium magnum. et abscondit ibi

uuus. Et cum hec audisset eleazarus filius simon
filij eius. fuerat ptolomeus cum fil
7 impleuerat anima sua. 7 uenerunt i
ericho: 7 accepit eum. 7 duos filio
eius. 7 quosdam pueros eius. Et fecit
ceptionem magnam nimis: 7 edidit
mala pro bonis. Et scripsit hec ptolome
7 misit regi. ut mitteret ei exercitum in
auxilium. 7 traderet ei regionem. 7 ciuita
tes eorum 7 tributa. Et misit alios in
gazaram tollere iohannem: 7 tribunis
misit ecclis. ut uenirent ad se. 7 dare
eis argentum 7 aurum 7 dona. 7 alios
misit occupare ierusalem. 7 montem tem
pli. Et precurrens quidam nunciauit
iohanni in gazaram. quia pater eius
7 fres eius. 7 quia misit ut quos interfi
ret. Quod audiens iohannes. uehementer
expauit. 7 apprehendit uiros qui uenerant
perdere eum. 7 occidit eos. Cognouit eni
quia querebant eum perdere. Et ceteri
sermonum iohannis. 7 bellorum eius
7 bonarum uirtutum. quibus fortiter
gessit. 7 edificia muroꝝ quos extru
xit. 7 rerum gestarum eius. ecce hec scri
pta sunt in libro dierum sacerdotij eius
ex quo factus est princeps sacerdotum
post patrem suum. Explicit liber pri
mus machabeorum. 7 incipit secundus

RACHEL

qui sunt per egiptum uobis salutem. 7
dicunt fres qui sunt in ierusolimis uobi
7 qui in regione iudea 7 pacem bonam. 7
benefaciat uobis deus. 7 meminerit te
stamenti sui quod ad abraam 7 ysaac 7
iacob locutus e. fidelium seruorum suoꝝ
um. Et det uobis cor omnibus ut colatis
eum. 7 faciatis eius uoluntatem corde
magno 7 animo uolenti. Aperiat cor
uestrum in lege sua. 7 in preceptis suis. 7 fa
ciat pacem. Exaudiat orationes uras. et
reconciliet uobis. nec uos deserat in tpe
malo. Et nunc hic sumus orantes pro
uobis. regnante demetrio. anno c. lx. ix.
Quas uobis scripsimus nobis i tribulati
one 7 impetu. qui superuenit nobis in
istis annis. ex quo recessit iason a sacer
dotio 7 a regno. portam succenderunt 7 ef
fuderunt sanguinem innocentem. Et o
rauimus ad dnm. 7 exauditi sumus. 7
optulimus sacrificium 7 similaginem:
7 accendimus luceruas. 7 proposuimus
panes. Et nunc frequentate dies scе
nophegie: mensis casleu. Anno c. lxxx
octauo. populus qui e ierosolimis. 7 iu
dea: senatui 7 iudas. aristobolo ma
gistro. ptolomei regis. qui e de genere
sacerdotum. 7 his qui in egipto
sunt iudeis. salutem 7 sanitatem. De ma
gnis periculis a deo liberati. magnifice
gratias agimus ei. ut pro quo aduersus
talem regem dimicauimus. Ipse enim ebul
lire fecit de persis eos. qui pugnauerat
contra nos. 7 sanctam ciuitatem. Nam cum i
persis esset dux ipse 7 cum ipso immensus

MACHABEO

ere:cinis ccidit in templo nance ofilio
ceptus sacc:dotium nance. Vt enim ai
co bitanius uenit ad locum anthochi
zamici eius. 7 ut acciperet pecunias ml
tas dotis nomine. Cumq; p:opositus
sent eis sacc:dotes nance. 7 ipe cū pau
cis cet ingressus intra ambitum tem.
clausc:unt templum: cum intrassz an
thochus. aper:toq; occulto aditu templi
mittentes lapides pc:cussc:unt duces.
7 eos qui cum eo erant. 7 dissc:uit me
bratim. 7 capitibz amputatis foras pie
cc:unt. Per omnia benedictus deus: qui
tradidit impios. Octa igitur quinta tri
cesima die mensis casleu purificationē
templi nec̄ium diximus significare. i
nobis. ut 7 uos quoq; agatis diem scē
nophegie. 7 diem ignis qui datus ē qñ
neemias edificato templo 7 altari obti
lit sacrificia. Nam cum in persidę duce
rentur pres nri. sacc:dotes qui tunc dei
cultores erant. acceptum ignem de al
tari occulte abscondc:unt in uallc. ubi
erat puteus altus 7 siccus. 7 in eo ita
tum sunt eum. ita ut omnibz ignotus
cet locus. Cum p:ecissent aut multi a
nis 7 placuit deo. ut mitterent neemi
as rege persidis. nepotes sacc:dotū illo:
qui abscondc:ant misit ad requirēdu
ignem. Et sicut narrauc:unt nobis. i
non inuenc:unt ignem. sz aquā crassi.
Et iussit eos haurire 7 affcrre sibi. Et si
cut ista que imposita erant. iussit nee
mias sacc:dotes aspergi aqua ipa. 7 ligna que
erant superpositi. Vtq; hoc factum ē. 7 ppe
affluit quo sol refulsit qui prius erat in
nubilo. accensus ē ignis magnus. ita
omnes mirarentur. Oratione aut faci
bant omnes sacc:dotes dum consumat
sacrificium. ionathas aut inchoante. ce
tc:us aut rc:pondentibz. Et neemie erat o
ratio. hunc modum. Domine de
omnium creator. terribilis 7 fortis iu
stus 7 misc:cors. qui solus es rex bonus.
solus prestans. solus iustus 7 omnipotēs.
tc:nus. qui liberas israel de omni malo.
qui fecisti patres electos. 7 sanctificasti eos. ac
cipe sacrificium pro uniuc:so populo tu
o israel. 7 custodi partem tuam. 7 sanctifica. Co
grega dispc:sionem nram. 7 libera eos q
qui seruiunt gentibz: contemptos 7 ablo
minatos respice: ut sciant gentes. quia
tu es deus nr. Afflige opprimentes nos
7 superbiam facientes in superbia. Con
stitue populum tuum in loco sco tuo sic
dixit moyses. Sacc:dotes aut psallebat
ymnos. usq; quo consumptum cet sacrifi
cium. Cum aut consumptum cet sacrifi
cium dc reliqua aqua. neemias iussit ut
lapides maiores perfundc:ent. Quod ut fa
ctum ē flamma dc eis accensa ē. sz de
lumine quod refulsit ab altari suscepta
ē. Vt ucro manifestata ē res. renuntiatū
ē regi persarum. q̄ in loco in quo ignem
abscondc:ant. hi qui translati fuc:ant
sacc:dotes. aqua apparuit. de qua nee
mias. 7 qui cum eo erant purificauc:it
sacrificia. Consideratis aut rc:. 7 rem
diligenter examinatis. fecit ei tēplum
ut probaret quod factum erat. Et cum a
probassz sacc:dotibz donauit multa bo
na. atq; alia munc:a. 7 accipiens ma
nu sua tribuebat eis. Appellauit aut
neemias hunc locum nephthar. q̄ mun
pretatur purificatio. Vocatur aut apd
plures nephy.

Inuenimus aut in descriptō
nibz ieremie prophe. q̄ iussit
acciperi ignem eos qui
transmigrabantur. ut signi
ficarim ē. 7 ut mandauit transmigran
tibz de lege. ne obliuiscerētur
precepta dñi. 7 ut non erc:rarent mē
bus uidentes simulachra aurea. 7 argē
tea. 7 ornamenta eorum. Et alia huiusmo
di dicens cohortabatur. ne legem amoue
rent a corde suo. Erat aut in ipa scripti
quomodo tabernaculum 7 archam mā
dauit propha diuino responso ascc:dere
cum illis secum: usq; quo exiit in mōtē.
in quem moyses ascendit. 7 uidit dei
hereditatem. Et ueniens ibi ieremias
inuenit locum speluncc:. 7 tabernaculum
7 archam 7 altare incensi. 7 illuc
ostium obstruxit. Et accessc:unt q̄dā
simul qui sequebantur. ut notarent ei
locum. 7 non potuc:unt inuenire. Quod
cognouit ieremias culpans illos dixit.
q̄ ignotus erit locus. donec congreget dñs
congregationē populi. 7 propitius fiat. Et
dominus ostendet hec. 7 apparebit ma
iestas domini. 7 nubes erit sicut moysi

manifestabatur

BE OZ II

manifestabant. Et sicut cum salomon perfecit. ut locus sanctificaretur magno deo: magnifice enim sapiam tractabat. et ut sapiam hēns obtulit sacrificium dedicationis et consummationis templi. sicut et moyses orabat ad dñm. et descendit ignis de celo. et consumpsit holocaustum: sic et salomon orauit. et descendit ignis de celo et consumpsit holocaustum. Et dixit moyses: Eo q̄ non sit mundatum quod erat pro peccato. consumptum ē. Similiter et salomon. acto die celebrauit dedicationē. Inferebantur autē in descriptionibus et cōmentariis necnon hēc eadem. Et ut construens bibliothecam. congregauit de regionibus libros. et prophetarum et dauid. et epistolas regum et de donariis. Similiter et iudas ea que diruerat per bellum. quod nobis acciderat congregauit omnia. et sunt apud nos. Si ergo desideratis hēc mitte qui perferant nobis. Nam igitur purificationem. scripsimus nobis. Bene igitur facietis. si observaueritis hos dies. Deus autē qui liberauit populum suum. et reddidit hēreditatem suam omnibus. et regnum et sacerdotium. et sanctificationem sicut promisit in lege: Speramus q̄ cito nri miserebitur. et congregabit de sub celo in locum sanctum. Eripuit enim nos de magnis periculis. et locum purgauit. De uita uero machabei et fratribus eius. et de templi magni et purificatione. et de ara dedicatione. et de preliis que pertigerunt ad antiochum nobilem. et filium eius eupatorem. et de illuminationibus que de celo facte sunt ad eos qui pro iudeis fortiter fecerunt. ita ut cum uexsam regionem cum pauci essent uidicarent. et barbaram multitudinem fugarent. et famosissimum templum toto orbe recuperarent. et ciuitatem liberarent. et leges que abolite erant restituerentur. domino cum omni tranquillitate propitio fōti. utemur ab iasone cyrenco. v. libris oppido- temptauimus hoc uno uolumine breuiare. Considerantes ei multitudinem librorum et difficultatem uolentibus aggredi narrationes hystoriarum. propter multitudinem rerum curauimus uolentibus quidem legere. ut cōtingat oblectatio studiosis uero ut facilius possint memorie commendare. omnibus autē legentibus ut

litas offeratur. Et pro nobis quidē ipis qui opus hoc breuiandi causa suscepimus. non facilem laborem. imo uero negotium plenum uigiliarum et sudoris assumpsimus. sicut his qui preparant cuiusquam et quaerunt alterius uoluntati parere. pro multorum gratia. libenter laborem sustinemus. uerumtamen quidem de singulis auctoribus recedentes. ipi autē finem datam formam breuitati studentes. Sicut enim nouae domus architecto de uniuersa structura curandum ē. et ueteri qui pingere curat. que apta sunt ad ornatum exquirenda sunt. ita estimandum ē et nobis. Et enim intellectum colligere. et ordinare sermonem. et curiosius partes singulas quasque inquirere hystorie ageruit auctori. Breuitatem uero dictionis sectari. et ex cutionem rerum uitare breuitatem accedendum ē. Hinc igitur narrationem incipiemus. de prephatione tantum dixisse sufficiat. Stultum enim ē ante hystorias effluere. in ipa autē hystoria succingi. Sitis cum sanctitas habitaret in omni pace. leges etiam adhuc optime custodirentur. propter onie pontificis dispositionem. et pietatem animos odio hentes mala. Fiebat ut ipi reges et principes locum summo honore dignum diceret. et templum maximis muneribus illustrarent. ita ut seleucus asie rex de reditibus suis prebuit omnes sumptus ad ministrium sacrificiorum pertinentes. Symon autē de tribu beniamin prepositus templi constitutus. arguebat de obscurante sibi principe sacerdotum unquam aliquid in ciuitate moliri. Superare uincere omnem non posset. uenit ad apollonium trasee filium. qui illo tpe erat duce celes syrie et phenices. Et nuntiauit pecunias innumerabilibus plenum esse erarium. ut solummodo et communes copias immensas ee que non pertinent ad oblationē sacrificiorum. ee autem possibile sub potestate regis cadere uniuersa. Cumque uenisset apollonius ad regem. de pecuniis que delate erant. alle accusauit aliador. qui erat super negotia eius. misit cum mandatis. ut predictam pecuniā transportaret. Statimque heliodorus ut aggressus

MACHA

sus spetie quidem q̄ps celestiam et
plemicem ciuitates esset peragrauit
re aut̄ uicia regis proposuit perficere
Cū cum uenisset ierosolimam. ꝥ bem
gne a sūmo sacerdote cēt exceptus: nā
nauit de dato munere pecuniarum. et
cuius rei gratia adesset aperuit. Inter
rogabat aut̄. fuerit hec ita cēnt. Tūc
summus sacerdos ostendit depositū
cē hec ad uictualia uiduarum ꝥ pu
pillorum. quedam uero cē hyrcam to
bie filij uiri ualde eminentis in bis q̄
tenuerat impius symon. inuenta ār
argenti talenta. quadringenta cē. ꝥ au
ri ducenta. recipi uero eos qui credide
rant loco ꝥ templo. quod per uniuersū
mundum honorat̄. pro sui ueneratio
ne ꝥ sēctate. impossibile omnio cē.
Ar ille pro his que lēbat in mandatis
a rege. dicebat omni genere regi ea
cē deferenda. Constituta aut̄ die in
trabat de his helyodorus ordinatūs
Non modica uero. per uniuersam ci
uitatem erat trepidatio. Sacerdotes
aut̄ ante altare cum sacerdotalibus
stolis tectauerunt se. ꝥ inuocabant i
de celo cum. qui de depositis legē po
suit. ut bis qui deposuerant ea salui
custodirt. Jam uero qui uidebat sum
mi sacerdotis uultum. mente uulnera
batur. Facies enim ꝥ colos immutatus.
declarabat intimum animi dolorem.
Cui cum fusa esset uiro mestitia ꝥ
quedam. ꝥ horror corporis. per quem
manifestus assistentibus dolor cordis
eius efficiebatur. Alij etiam aggregati de
domibus effluebant publica supplicatio
ne offerentes. pro eo q̄ in extremum
locus cēt uenerunt. Accinctegs multe
etiam pectus p plateas effluebant. Ex
uirgines que exluse erant procurrebat
ad oniam. alie aut̄ ad muros. quedam
uero per fenestras aspiciebant. omnes
aut̄ protendentes manus in celum de
precabantur. Erat enim misera omnis
te multitudinis. ꝥ magni sacerdotis in
agone constituti. expectatio. Et hij q̄de
inuocabant omnipotentem deum. ut
credita sibi bis qui crediderant. cum
omni integritate perfuarentur. Helyo
dorus aut̄ quod decreuerat perficiebat.
eadem loco ipe cum satellitibus circa ea
rium presens. Ex spūs omnipotentis
dei magnam fecit sue ostensionis cui
dentiam. ita ut omnes qui ausi fuerat
aperire ei uenisse dei uirtute in confusi
one ꝥ formidine deperirent. Apparuit
enim illis quidam equus. terribilem ꝥ
bens sessorem. optimis operimentis ꝥ
adornatus. impetu bely
dorio priores calces elisit. Qui autem
ei sedebat: uidebatur arma habe aurea. ꝥ
Alij aut̄ apparuerunt duo iuuenes in
signi decori. optimi gra. spectosiq; amic
tu. qui circumstetерunt eum. ꝥ ex utraq;
parte flagellabant. sine intermissione ꝥ
multas plagas inferentes. Subito aut̄
helyodorus cecidit in terram. cumq; mul
ta caligine circumfusum rapuerunt. at
q; in sella gestatoria positum eieceruit.
Et hi qui cum multis cursoribus ꝥ satel
litibus predictum ingressus e erarium. ꝥ
portabant: nullo sibi auxilium ferente.
manifesta dei uirtute cognita. ꝥ ille q̄de
spem uitam mutus iacebat.
atq; omni spe ꝥ salute priuatus. hos aut̄
dominum benedicebant. qui magni
ficabat locum suum. Et templū quod
paulo ante timore ac tumultu erat ple
num. apparente omnipotentia domino
gaudio ꝥ letitia impletum e. Tunc ui
ri ex amicis helyodori quidam rogabant
festinum oniam. ut inuocaret altissimi.
misertam donaret ei qui in summo spū cēt
constitutus. Considerans aut̄ summus
sacerdos. ne forte ita suspicaretur: mali
tiam aliquam ex iudeis circa helyodo
rum: obtulit pro salute uiri ho
stiam salutarem. Cumq; summus sacer
dos exoraret. iidem iuuenes eisdem ue
stibus amicti astantes helyodoro dixe
runt. Onie sacerdoti gratias age. Nam ꝥ
propter eum tibi dominus uitam donauit
Tu aut̄ a deo flagellatus nuntia omnibus
magnalia dei. ꝥ potestatem. Et his dictis
apparuerunt. helyodorus aut̄ hostia deo
oblata. ꝥ uotis magnis promissis ei. q̄
uiuere ei exessit. ꝥ onie gratias agens. rece
pto exercitu repedabat ad regem. Te
stabatur aut̄ omnibus ea que sub oculis
suis uiderat opera magni dei. Cum at
rex interrogasset helyodorum. quis cēt

BE OZ II

aptis adhuc semel ierosolimā mittā
it. Si quem hostem aut regni tui insi
diatorem mittes illuc. flagellatum ei
recipies si tamen euaserit. eo q̄ in loco
nemo sit dei quedam ultus. Nam ipe
qui hēt in celis habitationem visitator
uindex ē loci ullius. ruentes ad ma
lefaciendum perdit. Igitur de beliado
ro rursus cautela ita se habet. A

SImon autem
predictus pecuniarum
prie delator male loquebā
tur de omnia. tanq̄s ipe beli
odorum insidiis ad b. ripe fautis ice
ro malorum. Protulerunq̄s ciuitati
ac defensorem gentis sue emulato
rem legis dei arcebat insidiatorem
regni dicens. Si cum nunciatis in ci
uitatem precederent. ut etiam per quosdam sy
monis necessarios homicidia fierent.
Constituens omnes periculum exen
tionis capolonium infamare. ut pote
ducem celesyrie et phenicis ad aug̃
dam malitiam symonis ad regem se
quitur. non ut ciuium accusator. sed co
munem utilitatem apud semetipm
universe multitudinis considerans. Ne
debat enim sine regali prouidentia
possibile ee pacem haberi. nec posse
cessare a stultitia sua. Si post seleuci
uite excessum. cum suscepisset regnū
antiochus qui nobilis appellabatur.
ambiebat iason super omne summus
sacerdotium. adito rege. promittens
ei argenti talenta trecenta. lxc. rursus
ditibus alia talenta octingenta. Super
hīc promittebat. ad hec. si potestatem eius
accepisset. gimnasium. et ephebiam sibi
constituere. et eos qui in ierosolimis erāt
antiochenes scribere. Quod cum rex a
nuisset. et principatum. statim
ad gentilem ritum ambules suos trā
ferre cepit. Et amotis his que humā
nitatis causa ritus a regibus fiebant
constituta per iohannem patrem eupo
lemi. qui apud romanos de amicitia
et societate fuerunt legationē. legiti
ma cuncta iura destruens. prauā in
stituta sectabatur. Et enim arcis est
sub ipa arce gimnasium constituere. et op
timos quosq̄s ephebos in lupanaribus

ponere. Erat aut hoc non minimum si
cerimonium quadam. et profecto gentilis.
et alienigene superstitionis. propter impij
et non sacerdotis iasonis nephandum.
et inaudituum scelus. Ita ut sacerdotes iā
iam circa altaris officia ardui essent.
et contempto templo. et sacrificijs neglec
tis festinarent participes fieri palestre
et prohibitionis eius iniuste. cum exerci
tis disci et primos quidem honores michi
hinc greciae gloriae optimas arbitra
bantur. Quarum gra periculosa eos
extremo hēbat. et eorum institutis emu
labantur. ac per omnia his similes
ee cupiebant. quos hostes et perepotēs
habuerant. In leges enim diuinas ipie
agere impune non cedit. Sed et hec se
quens tempus declarabit. Cum aut
quinquennalis agon tyro celebraret.
et rex presens cet. misit iason sacrificio
rus ab ierosolimis trecentos. portā
tes argenti drachmas trecentas i
sacrificijs hercules. quas postulauerūt
his qui asportauerant ne in sacrificijs
engarentur. quia non oportebat. sed in
alios sumptus eas deputari. Sed hec a
oblate sunt quidem ab eo qui missi
sacrificium hercules. propter presentes
aut date sunt in fabricam nauium tri
remium. Apollo aut in egypto apolo
nestei filio. propter primatus ptolomei
philometoris regis. Cum cognouisset
antiochus alienum se ex negotijs reg̃
effectum. propijs cogitationibus fidens
profectus inde uenit ioppen. et inde iero
solimam. Et magnifice a iasone cum
tate susceptus. cum facularum lumini
bus et laudibus ingressus ē. et inde exercitum
in fenicen duxerit. Et post triennij tps
misit iason menelaum. supradicti symo
nis frem portantem pecuniam regi. et
negotijs necessis responsa perlaturum.
Ar ille commendatis regi. cum magnifi
casset finem potius cui. in semetipm
retorsit summum sacerdotium. super pōs
iasonem. argenti talenta trecenta. Acceptis
que a rege mandatis uenit nichil quī
dem dignum hēns sacerdotio animus
uero crudelis tyranni. et fere belue ira
gerens. Et iason quidem qui propriū
frem captiuauerat. ipe deceptus. pfug

MACHA

m emanitem expulsus ē regionem. Ar
nelaus aut̄ principatum quidem opta
nuit. de pecunijs uero regi promissis
nichil agebat. cum exactionem faceret
sostratus. qui arci erat prepositus. Ita
ad hunc exactio uectigalium pertine
bat. Quam obcausam uterq; ad regē
sunt uocati. & menelaus āmotus ē sacer
dotio. succedente lisimacho fit suo. sos
tratus aut̄ prelatus ē cypro. Et cum hec
agerentur. contigit duos sensos. & mallotas
seditionem mouere. eo q; antiochi con
cubine regis cēnt dati. Festinanter ita
q; ire uenit sedare illos. relicto suffecto
uno ex comitibus suis andronico. Ha
aut̄ menelaus. se accepisse tpus opor
tunum. aurea quedam uasa ex templo
furatus donauit andronico. & alia uēdi
derat tyro. & per uicinas ciuitates. Qō
cum certissime cognouisset onias. argue
bat eum. ipe in loco tuto se continens am
biebie secus daphnem. Unde menela⁹
accedens ad andronicum. rogabat ut
oniam interficeret. Qui cum uenisset
ad oniam. & datis dextris cum uinctura
to quamuis ei cēt suspectus fuasisset
de asilo procedere. statim eum peremit.
nō uirtutis iusticiam. Ob quam cām nō
solum urbe. sed & alie ḡq; nationes in
dignabantur. & moleste ferebant de
nece tanta uiri iniusta. Egressum a
regem de cilicie locis. adierunt urbem a
pud antiochiam. simul & greci. querē
tes de iniqua nece onie. Contristatus
ē itaq; animo. propter oniam anthioc⁹
& flectus ad miam. usq; lacrimas fuit.
Recordatus defuncti sobrietatem & mo
destiam. accensisq; animis andronici
purpura exutum. circumduci per tot⁹
ciuitatem iubet. & eodem loco quo ei om
nem impietatem commiserat sacrilegum
uita priuari. domino illi dignam pēnā
retribuente. Multas aut̄ sacrilegijs in
templo a lisimacho commissis. menelai fi
lio. & diuulgata fama. congregata ē mul
titudo aduersus lisimachum. multo au
auro exportato. Turbis aut̄ insurgēti⁹
animis ira repletis. lisimachus armatis
fere tribus milibus iniquis manibus
ut cepit duce quodam tyranno etate &
parte. & dementia proiecto. Sz ut intel
lexerunt conatum lisimachi. alij lapides
alij fustes uarios arripuere. quidā uo
cinerem in lisimachum iacere. Et mul
ti quidem uulnerati. quidam aut̄ prostr
ati. omnes uero in fugam uersi sunt. Ip
sum etiam sacrilegum. secus exitium
interfecerunt. De his ergo cepit iudici
um apud menelaum agitari. Et cum
uenissent rex tyrum. ad ipm negotium. &
detulerunt. missi uiri tres a seniorib⁹.
Et cum superaret. menelaus. promis
sit ptolomeo multas pecunias dare. &
ad suadendum regi. Itaq; ptolomeus
in quodam atrio positus. quasi refrige
randi gra regem adiit. & a sententia re
duxit. Et menelaum quidem omnium
malitie reum crimenib⁹ absoluit. mise
ros autem qui etiam si apud scithas ca
suissent innocentes iudicarentur. mor
te damnauit. Cito ergo iniustam penam
dederunt. qui pro ciuitate & populo. & sa
cris uasis cām prosecuti sunt. Quam
obrem tyri quoq; indignati. egregia sepul
turam eorum liberalissime exhibuerunt.
Menelaus aut̄ propter eorum qui in pote
state erant auaritiam permanebat in pote
state. cum esset in malitia & infidelitate ci
uium.

Eodem tpe. antiochus sum
mam profectionem parauit in e
gyptum. Contigit aut̄ per
omnem ierosolimorum
ciuitatem uideri diebus xl. per aera equi
tes discurrentes auratis stolis hinc
& hinc. hastis quasi coborte armatis. & cur
sus equorum per ordines digestos. cōgressi
ones fieri communes. & scutorum motus. & ga
leatorum multitudinem gladijs distrac
tis. & telorum iactus. & auratorum armo
rum splendorem. omnisq; generis loricarum.
Quapropter omnes rogabant in bonum
monstra uerti. Sz cum falsus rumor
crebrius tanq; uera excrescit. antiochus
sumptus ratione non minus mille uiris
repente aggressus ē ciuitatem. Et cumb⁹
ad murum uolantib⁹. ad ultimum ap
prehensa ciuitate. menelaus fugit. iasō.
iason uero non parcebat in eode ciuibus
suis. nec cogitabat prosperitatem aduer
sum cognatos. malum ē maximum ar
bitrans. hostium & non ciuium triumphū

BE OZ II

capturum. Et principatum quidem ñ
optinuit finem uero infelicem sortis
sibi accepit. Et profugus iterum
abiit ut inimicis suis ab alienigenis in ciui
tate scythopolitana. ab urbe ambiens tyranno
fugiens ac ciuitate in ciuitatem omib⁹
odiosus. ut transfuga legum. execrabilis.
ut proditor patrie. tandem hostis in egyptum ecce
sus é. Et qui multos de patria sua expulit
peregre periit Lacedemonius profectus. q̃
pro cognatione ibi refugium habuit. ¶
Et qui insepultos multos abiecerunt.
ipe primus lamentabilis insepultus abiect⁹
sepulturis negs peregrinis usus. ns pro
sepulcro principis. Ipse itaq; gestis
suspectus é iure sontes tatem descendit ad
inferos. et ob hoc profectus ex egypto effera
tus animis. ciuitatem quidem armis ce
pit. fugit aut milites interficere. nec
parcere accusatoribus. per domos ascendẽ
tes trucidant. Gebant ergo cedes iuuenũ.
ac senorum. mulierum puerorum ex
trema. virginumq; et parvulorum neces
Stant aute toto triduo. octoginta milia
interfecti. et plura inde non minus aut
uenundati. Qs nec ista sufficiunt avaris
é etiam ingredi templum iudee terre
sanctus mendacio victoriæ. qui legum
prie fuit proditor. Et sceleste manibus
lumenes sedi ubi que ab aliis regionibus
erant posita ad ornatum loci et gloriam
contractabat irreligiose. et contaminabat. Qui
alienatus mente antiochus non ossecra
bat. q̃ propter peccata habitantium ciuita
tem modicum iratus fuerat domi
nus propter quod accidit eum locum despecto
Aliquando nisi eos ob aliquas multas peccas
se inuolutos. sicut heliodorus qui missus
a seleuco rege ad expolandum erarium
etiam huc statim aduenies flagellatus
repulsus uix fugit abundanter. Deus
non propter locum gentem. sed propter gentem
locum dominus elegit. Itaq; et ipse locus
particeps factus malorum populi. postea
fiet sortis bonorum. Et qui dereliquit
omnia dei omnipotentis. iratus in ma
gnificentia sua reconciliatione cum sancta gloria
exultabit. Igitur antiochus mille ex
gentis ablatis de templo talentis uelo
citer antiochiam regressus est. existimans
posse pedibus terram ad nauigandum. et

populis iussit ad iherosolymorum reduc
tionem propter mentis elationem. Exci
tus aute et propositum ad affligendam
gentem. ierosolimis quidem philip
pum genere phrygem. moribus crudelio
rem. eo ipo animo obstinatis est. in gauga
mite andronicum. et menelaum qui gra
uius q̃s ceteri imminebant ciuibus. Cui
appositus est ora iudeos. misit ethesii
principem apollonium cum exercitu
duobus milibus precipiens eis omnes
perfidie cultus interficere mulieres ac iu
uenes uendere. Qui cum uenisset ierosolimam. pacem simulans. quieuit.
usq; ad diem festum sabbati. Et tunc
festans iudeis arma capere suis precep
it. Omnesq; simul ad spectaculum
processerant trucidauit. et per ciuitates
cum armatis discurrens. in gente mul
titudinem peremit. Judas aute machabeus qui decimus fuerat. secessera in
desertum locum. ibiq; inter feras uitas
in montibus cum suis agebat. et fenum cibo
uescentes memorabantur. ne participes
essent coinquinationis. VII

Et non post multum tpis
misit rex quendam senem
antiochenum. qui pelleret
iudeos. ut se transferent a
patriis. et dei legibus. Contaminare etiam
qd in ierosolimis erat templum. et cog
minare iouis olimpii. Et in garizi pro
ut erant bi qui locum inhabitabant io
nis hospitalis. Pessima aute et intolera
gratus malorum erat incursio. Nam tem
plum luxuria et comessationibus erat ple
num. et scortantium cum meretricibus.
lacinasq; edibus mulieres se ultro ingere
bant intro ferentes ea que nõ licebat
Altare etiam plenum erat illicitis. qũ
legibus prohibebamur. Neq; aut sabba
tizare licebat. ns uires solennes pris
tinas abnegare. nec simpliciter se quisq;
iudeum esse confitebatur. Ducebantur ar
cum amara necessitate in die natalis
regis ad sacrificia. Et cum liben sacri
celebrarentur. cogebantur edere coro
nati libero exercitui. Decretum autem
erat per proximas gentilium ciuitates
suggerentibus ptolomeis. ut pari modo
et ipsi erga iudeos agerent. ut sacrifica

C HAHA

rent. eos aut̃ qm nolent transire ad
ulterata gentium interficerent. Cur
ergo hec uidere misera. Que aut̃ mu
lieres uelate sunt natos suos circumci
disse. quas infantibꝫ ad ubera suspensis
cum publice per ciuitatem circumdu
cerentur. per muros precipitauerunt. Alij
uero ad proximas cocurrentes spelunc.
clatenter sabbi diem celebrantes. cu
indicari cent philippo. flamme succensi
sunt. eo q uerbantur propr religionẽ
obstinantiam manu sibimet auxiliu
ferre. Obsecro aut̃ eos qui hunc libr
lecturi sunt. ne abhorreant propter
aduersos casus. sed reputent ea que acci
derunt. non ad uindictam. sed correc
tionem gentis eẽ nr̃e. Et enim mul
to ꝓprie non sinere peccantes exsentir
ra agere. sed statim ultores adhibere
magni beneficij é iudicium. Non ei
sicut in alijs nationibꝫ omnibus pa
tienter expectat. ut cas cum iudicij
dies aduenerit in plenitudine peccꝝ
punitat. ita tm nobis statuit. ut pecc
nris in finem deuolutis ita demum i
nos iudicet. propr q quidem miqꝫ
a nobis mitiam suam amouet. Corri
piens nos in aduersis. populũ suum
non derelinquit. Sed hoc nobis ad com
monitionem legentium dca sint pau
cis. Iam aut̃ ueniendum é ad narra
tionem. Iginus eleazarus unus de pri
oribꝫ scribarum. uir etate prouectus
et multa decorus aspecto ore huius cõ
pellebatur. carnem porcinam mandu
care. At illi gloriosissimam morte mag
qꝫ ꝛibilem uitam oplectens. uolũ
tarie properabat ad supplicium. Intuens
aut̃ quomodo oportet accedere pane
ti sustinens destinauit nõ admitte
illicita propr uite amorem. Hoc aut̃
qui astabant iniqua miseratione emo
ti propr antiquã uite amicitiam tolle
tes eum secreto rogabant afferri car
nes quibꝫ uesci ei licebat. ut simula
rent ueluti manducasse sicuti rex iussera
uel de sacrificij carnibꝫ. ut hoc facto
a morte liberarentur. Et propr uetere
mq amicitiam. humanitatem. At ille cogitare cepit e
tatis ac senectutis sue eminentiam

dignum. et ingenium nobilitate co
mitem. atq aperte optime uite
tionis. et sic tota uoce dixit legis esse
cuta. Deinde ceteros dicens. primum se
uelle in ultionem. qs hec commiserit
enim etati nr̃e dignum esse quicq fin
gere. ut multi adolescentiũ arbitrare
tur. nonaginta annorum tri
sse ad unum alienigenarum. ritus
propr meam simulationem. et propr
dicium corruptibilis uite tempus
decipiamus. et propr hoc. maculam et
execrationem mee senectutis aquira
Iam et sum presenti tpe supplicio do
minum euitare et manum omipotẽtis
neq uiuens neq defunctus effugiam.
Quam ob rem fortiter uita excedẽs
senectute quidem dignus apparebo.
adolescentibꝫ forte exemplum relinqꝫ
si prompto animo ac fortiter pro gra
uissimis et sanctissimis legibꝫ honesta mo
te perfungar. His dictis ostium ad
supplicium trahebatur. hoc aut̃ qui e
rant ducebant. et paulo ante fuerant
mitiores in iram uersi sunt. propter
simones ab eo tortos. quos illi per alte
gantiam prolatos arbitrabantur. Et
cum plagis permixtum. ingemuit et
dixit. Domine qui hos scias sciam. et
manifeste tu scis quia cum a morte a
possem liberari. duris corporis sustine
tolores. Et animam meo propr ti
rem tuum libenter hoc patior. Et iste q
tem hoc modo uita decessit. non solu
iuuenibꝫ et uniuerse genti memora
am mortis fuit exemplum. uerum et
fortissimis derelinquens.

VII

Contigit aut̃ vij. fres una
cum matre apprehensos
pelli ad uescendum porcinis carnibꝫ flagris
et taureis excruciare. Unus autem illoꝝ
qui erant primus sic ait. Quid quesis
et quid uis discere a nobis. parati sumꝰ
mori magis qꝫ patrias dei legis preua
ricari. Statim itaqꝫ rex iussit lateribꝫ
et ollas eneas succendi. In quibꝰ statim
succensis. iussit ei qui prior fuerat lo
cutus amputari linguam. et cute capi
ti abstracta summas quoqꝫ manus et
pedes precidi. ceteris eius fratribꝰ et ma

BEOZ

ne respiciens ubo. Et cum iam per oia
nunlis fetis cer. uitiis admoneret et
adhuc spirantem torrem in fata gue-
spugna cum viu cruciaretur. ceu una
cum mte nutricem se hortabantur mo
ri fortiter dicentes. Dominus deus
ueritatem aspicit. et consolabitur in nb.
quemadmodum in protestatione cam
tici declarauit moyses. et in seruis suis
consolabitur. Dortio itaq; illo primo b
modo. sequentem deducebant ad illudē
dum. et cute capitis eius cum capillis
detracta. interrogabant si mandducaret
prime q; toto corpore per membra singla
punctim. Achille irrotus pria uice dix.
Non faciam. Propter quod iste sequēti loco
primi torm̄ta suscepit. et in ultimo spiu
stinuit. sic ait. Tu quidem scelerat
sime in presenti uita nos perdis. et ter
mundi defunctos nec pro suis legibus
in eterne uite resurrectione suscitabit.
Post hunc tertius illudit. Et ligna
postulatis cito promlit. et manus extat
extendit. et cum fiducia ait. ecce ista
possideo. et propter dei legem nunc ipsa
despicio. qm ab ipso me ea receptum
spero. ita ut rex et qui cum ipso erant mi
rarentur adolescentis animu. quod tam
mobilium duceret cruciatus. Et hic ita
defuncto. quartum similiter uexabant
torquentes. Et cum iam ceter ad mortem
sic ait. Potius e ab hominibo mortalibus
spem expectare deo. ut rursum ab ipso
resuscitandos. Tibi enim resurrectio ad
uitam non erit. Et cum admoneret
quamplurimi uexabant eum. Achille respi
ciens in eum dixit. Potentem me hostem
habes: cum sic corruptibilis facis quem
mis. Noli aut putare genus nostrum ado
ee derelictum. Tu autem patienter sustine. et uidebis magnam potentiam ipsius.
qualiter te et semen tuum torquebit. Post
hunc ducebant et septimum. Et is mori
turus sic ait. Noli frustra errare. Nos
enim propter nosmetipsos hec patimur. pec
cantes in deum nim. et digna admiratio
ne fca sunt in nobis. Tu aut ne existi
mes tibi impune futurum. q; contra deum
pugnare temptaueris. Supra modum
autem mater mirabilis et bonor memo
ria digna. que septem uno filios sub
uno die spe respiciens bono animo
ferebat propter spem quam in deum habebat. singulos hortabatur pria uoce
patrie replta sapientia. et femineo co
gitationi. masculinum animum iungens
dixit ad eos. Nescio qualiter in utero
meo apparuistis. neq; enim spiritum
animam donam uobis. uitam. et
singulorum membra non ego ipsa sin
gi. Sed enim mundi creator. qui formam
hominis nativitatem quoq; hominum
inuenit originem. et spiritum nobis iterum
cum misericordia reddet. utpote nunc nos metipsos despicientes propter leges eius. Antiochus aut ex tempore se
arbitratus simul et exprobrantis uoce et
despectum. cum adolescentior adhuc et
superesset. non solum uerbis ortabatur.
sed etiam iuramento affirmabat dimittere se ditem futurum. et translaturum a priuatis
legibus ammeum hinrum. et res eccle
ei prebiturum. Sed ad ista cum adolescens
nequaq; inclinaretur. uocauit rex ma
trem. et suadebat ei ut adolescenti fieret
in salutem. Cum aut multis eam ver
bis ceter ortatus: promisit se suasuram
filio suo. Itaq; inclinata ad illum. cru
delem tyrannum ait. patria
uoce. Fili mi miserere mei. que te in utero
nouem menses portaui. et lac triennium
dedi tibi. et in etatem istam produxi. A
specto nate ut aspicias in celum et ad ter
ram. et ad omnia que in eis sunt. et intel
ligas quia ex nichilo fecit illa deus. et ho
minum genus. ita fiet ut non timeas
carnificem istum. et dignus fribus tuis
effectus suscipe mortem. ut in illa mi
sericordia cum fribus tuis te recipiam.
Cum hec illa adhuc diceret. ait adole
scens. Quem sustinetis. Non obedio
precepto regis. et precepto legis. obau
dio que nobis data e per moysen. Tu
uero qui inuentor omnis malitie fugies
in ebreos non effugies manum dei.
Nos enim pro peccatis nris hec patimur.
Et si nobis propter increpationem et
correptionem dominus in modicis
iratus e. et iterum reconciliabitur ser
uis suis. Tu aut o scelestissime. et omnium
hominum flagitiosissime noli frustra
extolli uane spes in seruos eius ifla

MA C H

manis. Munitum omnipotentis dei
omnia inspicientis iudicium effugi
sti. Nam modico nunc dolore subsis
cato. sub testamento eterne uite esti fu
Tu uero iudicio dei. iustas superbie
penas solues. Ego aut sicut frēs mi
animam corpus meum nato pro pa
tris legibus. Invocans deum manibus
genitricē propitium fieri. tercium tor
mentis uerberibus obtinet. quippe deus
solus. In me uero et in filio meis omē
omnipotentis in. que super omne ge
nus nim iuste superducta ē. Tunc i
ter accensus ira. in hunc super omes
crudelius desevit. indigne ferens se i
tentum. Et hic itaq; mundus obtu
per omnia in domino confidens. Mon
sime aut et mater. obtemata ē. Igitur de
sacrificijs. et unius cruciatibus sanc
dictum ē.

VIII

Judas uero machabeus. et
qui cum illo erant introibat
latenter in castella. et uo
cantes cognatos et amicos.
et eos qui permanserant in iudaismo as
sumentes. eduxerunt ad se vi. milia ui
ros. et invocabant dñm. ut respiceret in
populum. qui ab omnibus calcabatur.
et misereretur templi. quod profanabatur
ab impijs. misereretur etiam exterminij
ciuitatis que cernitis obplanandā. et
uocem sanguinis ad se clamantis audi
ret. Memorarentur quoq; iniquissimā
mortes innocentium parvulorum. et blas
femias nomini suo illatas. et indigna
retur super his. Armachabeus congrega
ta multitudine. intollerabilis gentibus
efficiebatur. Ira enim domini in mīam
uersa ē. Et superueniens castellis et
ciuitatibus succendebat eas. Et opportu
na loca occupans. non pauca hostium
stragis dabat. Maxime aut noctibus
ad huiusce modi excursus ferebatur. et
fama uirtutis eius ubiq; diffundebatur.
Videns aut philippus paulatim pro
uectum ad profectum uenire. ac frequē
tius res ei prospere cedere. ad ptolome
um ducem celesyrie. et phenices scrip
sit. ut auxilium ferret negotijs regijs.
Ac ille velociter misit nichanorē patrui
de primoribus amicum. datis ei de pmi
tis gentibus armatis. non minus xx.
millibus. ut omnem genus iudeorum gen
deret. adiunxit et igorgiā uirum milita
rem. et belligerum ac experientissimum. Co
stituit aut hic ad regi. ut tributum
romanis quod erat daturum duo mil
talentorum de captiuitate iudeorum
supplerent. Statimq; ad maritimas mi
sit ciuitates inuocans ad cōceptionem mu
tuorum mancipiorum. promittens
se nonaginta mancipia talento distra
turum. non respiciens iudicium do
que eum ab omnipotente cert obsecuti.
Judas aut ubi sepe indicauit his qui
secum erant iudeis nicanoris aduen
Ex quibus quidam formidantes. et non
credentes dei iustitie. in fugam uertebā
tur. Alij uero si qui de his super erant ue
niebant simulq; dominū deprecabā
ut eriperet eos ab impio nicanore qui eos
priusq; inconminus uenisset uendidera
et si non propter eos. tñ propter testamentū
quod erat ad patres eorum. et propter inuo
cationem sci et magnifici nominis eius
super ipsos. Convocans aut machabeus
vii. milibus qui cum ipo erant ingrabat.
ne hostibus reconciliarentur. ex memēt
miq; uenientium aduersus se hostium
multitudinem. et fortiter pugnarent ad
oculos binos et numerum que in loco sco
ab his iniuste certabatur. Premq; hortabā
bitur ciuitatis immunitatem. adhuc enim
tertium instituta simulta. Nam illi quā
animos habuerunt aut. simul et audaciā. No
aut in omnipotentia dei qui pot et uni
uersum mundum uno nutu delere obtinuit. Amo
nuit aut eos. et de auxilijs dei que facta
sunt erga patrem. et quomodo sub sen
nacherib. c. octoginta v milia perierunt.
et de prelio quod eis aduersus galatas
fuit in babylonia. ubi omnes ut ad ex
uenum. macedonibus sotijs hesitantibus
ipi soli. vi. milia perierunt cum milia.
propter auxilium illis datum de celo. et be
neficia pro his plurima obsecuti sunt p
legibus. his uerbis obstantes effugati sunt.
et pro legibus et patria mori parati. Cōsti
tuit utiq; fres suos duces utriusq; ordi
simonem et ioseph et jonathan. subiec
tis unicuiq; millenis et quingentis. ad

BEQVIII

huc etiam ab eforia lecto illius scō libro
rotato signo adiutorij dei. In prima a
ne ipē vnx omisit cum meanore. Et i
scō sibi adiutore omnipotente. inter scē
super nouem milia hominum. maiore;
autē partem exercitus meanoris mul
neribo debilem scām fugere opulneuit
Decumus ueio eorum qui ad empnaē;
ipōrum uenerant sublatis. ipēs usqs q
qs persecuti sunt. Sz reuersi sunt ora
xlusi. nam erat ante sabbatum. Quas
ob cām non persequebantur insequen
tes. Arma autē ipōrum rspolia egregam
tes sabbatum agebant benedicentes d
ominum. qui liberauit eos in isto die
mīe initium sullans in eos. Post sabbm
uero debilibo rorphanis rundus diui
serunt spolia. rreliqua ipi cum suis ha
buerunt. Dis ita gestis. rcommunit r
ab omnibo scā obsecratione. miscordē
dominum postulabant. ut in finē suis
sus reconciliaretur. Et ex his qui cū
timotheo. rbachide erant ora se otēdē
tes. super xv milia interfecerunt. rmu
nitiones excelsas opugnauerunt. rplures
predas diuiserunt. equam portionem
debilibo. pupillis rundus. Sz rsenoribo
facientes. Et cum arma eorum colle
gissent. diligenter omnia oposuerunt
in locis oportunis. Reliqua uero spoli
uero solimam deulerunt. rphilarcen q-
cum timotheo erat interfecerunt. uiri
scelestum qui in multis uiros afflixat
Et cum epnichia agerentur in uero so
limis cum qui facris ianuas incendē
rat occiderunt. scem callistenen cum in
quadam domicilium refugisset incen
derunt digna ei mercede. pro impietati
bo suis redita. Sacanorissimus autem
nicanor qui mille negotiantes ad uēn
dum uenditionem adduxerat. humilia
tus auxilio dominī. ab his quos crudē
manserant depositis uestē glorie per me
diterranea fugiens. solus uenit ad no
chiam. summam infelicitatem de inimi
sui exercitus assecutus. Et qui promi
serat romanis se tributum restituere
de captiuitate ierosolimorum. predica
bat nunc protectorem dominum habere
uiros. rob ipm inuulnerabiles ee. co
q sequerent leges ab ipo institutas IX

Eadem qp antiochus inho
neste reuertebatur de persida.
Intrauerat enim eam que
dicitur persipolis. rtempta
uit spoliare templum rciuitatē opimē
Gz mulatudine ad arma cōcurrente. in
fugam uersi sunt. Et ita contigit. ut an
tiochus post fugam. turpiter rediret. Et
cum uenisset circa hecbatha. non recogi
uit que ergā nicanorem. rtimotheū ge
sta sunt. Elatus autē in ira. arbitrabat
se iniuriam illorum qui se fugauerant
posse in uiros reuorqueri. Iccqs iussit
agitari currum sine intermissione agē
ti. celesti cum iudicio perurgente. co
q ita superbe locutus e. uenturum se ie
rosolimam. rpicrem sepulturo uiroru
eam feūm. Sz qui uniuersa despicat
dominus deus isl. percussit eum insa
nabili rinuisibili plaga. Ut enim finiū
hunc sermonem. apprehendit eū dolor
diuus uisceru. ramara intestinorū tor
menta. Et quidem satis iuste quippe
qui multis rnouis cruciatibo alioru
uiscera. licet ille nullo modo
a sua malitia cessaret. Superbo autem
malitia repletus ignem spirans amō
in uiros. rpcipiens accelerari negō
tium. contigit illum impetu currentem de
curru cadere. rgraui corporis collisiōe.
membra uexari. Iccqs sibi uidebatur et
fluctibo maris imperare supra modum
humanum superbia repletus. rmon
tium altitudines in statera appendere.
Nunc humiliatus ad terram. in gesta
torio portabatur manifestam dei uirtu
tem in semetipo ostendens. ita ut de cor
pore impij uermes scaturirent. Acerue
tes in doloribo. carnes eius effluerent.
Odore etiam illius rfetore exercitus gra
uarent. Et qui paulo ante sydera cel
contingere se arbitrabatur. cum nemo po
terat pp intolerantiam fetoris portare.
Hic igitur cepit exigui superbia duc
tus ad cognitionem sui uenire. diuina
comonitis plagā. per momenta singulis do
loribo sine augmenta capientibo. Et
cum ipe iam fetorem suum ferre non
posset. ita ait. Iustum subditum ee deo.
rmortalem non para deo sentire. Ora
bat autē b scelestus dominum. a quo

non cer mĩam ꝓsecutus. Et cum ta
tem ad quam festinans uenie bat. ui
cam ad solum reduceret. ac sepulcri
gestorum faceret. nunc optabat libe
tam redire. tunc eos quos nec sepul
tura quidem se dignos bitinium. fera
ulis ac fetis dilpicientes uidebatur.
tcum paucis exterminatum se diceret.
equales nunc a bentesibi feinum
pollicetur. Templum etiam scim a
quod prius expoliauerat. optimis a
tonis ornatum. tscā uasa multipli
cauisse. tpetentes ad sacrificia fi
pias de rebellibus suis piaculum. Gra
tudinem se habiturum. tomnem locus
te re perambulaturum. tpredicaturus
dei potentiam. Gs non cessabimus doloꝛ
bus superuenire. cum in cum iustum
dei iudicium. desperans scripsit ad il
los in modum exemptionis epla.
hec continentem. Optimis ciuibus in dig
plurimam salutem. tbene ualere tesse
felices. rex tprinceps antiochus. Si be
ne ualetis tfilius mi. ter sententia nob
ra sunt. maximas agimus gratias.
Et ego in infirmitate constitutus. nisi ar
benigne memor. reuertius de perfidis
locis. tin infirmitate graui deprehen
necciuum duri preconii inclitate cuius
beret. non desperans memetipm. ser
spem multam habens effugiendi infir
mitatem. Respiciens aut q tꝓ mis.
quibus tpribus in locis superioribus duce
bat exercitum. ostendit qui post se
susciperet principatum. ut si quid co
tingens accideret. aut difficile nuntia
retur. scientes hi qui in regionibus e
rant cui ceteri sima deberet no
tinbarentur. Ad hec considerans de prio
mo potentes quosqs. tuicinis tpribus
infidiantes. tcuncta expectantes.
designauit filium meum antiochum
regem. que sepe recurrens in superio
regna multis uim emendabam. tscri
psi ad eum que subiecta sunt. Oro ita
qs uos tpsos. ut memores bene ficioꝝ
publice tpriuatim. ut unusquisqs co
fugerit fidem ad me tad filium meum.
Confido enim eum modestie tbumani
tatem. tsequentem meum propositum
communem uobis fore. Igitur lo

tblasphemus prisme peruasus. turpi
alios metuebat. peregre in montibus
miserabili obitu uita defunctus e. Tris
ferebat aut corpus philippus colla
taneus eius. qui mentiens filium an
tiochi ad ptolomeum philometoꝛes
in egyptum abiit.

Antiochus aut tqui cum il
le erat. tomnino se protege
rent. templum quidem t
ciuitatem recepit. Anno aut
quas alienigene per plateas extruxerat
stemqs tollere molitus e. Et pugi
to templo anno altare fecerunt. tori
tis lapidibus igne excepto operuerunt si
cificia post biennium tincensum thy
cemas. tpanes propositionis posuerit.
Quibus gestis rogabant dominum pro
stratis ut terram. ne amplius malis ici
derent. Si tsi quando peccassent. uti
ab ipo mitius corriperentur. tne blas
phemis ac barbaris hominibus traderē
tur. Qua die aut templum ab alieni
genis pollutum fuerat. contigit eade
die purgationem fieri. decima tqui
ta mensis. qui fuit casleu. Et cum le
titia diebus octo egerunt ut moꝛem ta
bernaculorum. recordantes q paulo
dicium tempus diem solemnem taber
naculorum in montibus tspeluncis mo
re bestiarum egerant. propꝫ q ramos tui
mos uirides tpalmas preferebant ei. q
prosperauit mundare locum suum. Et
decreuerunt commuui decreto tpcepto
uniuerse genti iudeorum omnibus an
nis agere dies istos. Et antiochus q
appellatus e nobilis urbe exercitus uti
sebius. Nunc aut de eupatoꝛe antiochi
filio impiis que gesta sunt narrabimus.
breuiantes mala que in bellis gesta
sunt. Hoc suscepto regno statuit super
negotia regni. Iudam quedam fenestis
tyrie militie principem. Illum ptolo
meus qui dicebatur macer iniuste
q erga iudeos se instituit. tpcipue
propter iniquitatem qua fuerat in eos.
tpacifice agere cum eis. Quos ob hoc ac
cusatus ab amicis propter eupatoꝛem
cum frequentes preditiones audiret. eo q
cyprum circuitum sibi a ptolomeo re
liquisset. tad antiochum nobilem mil

BE O E.I.I

lanis etiam ab eo necessitis uenenum tam sumunt. Georgias aut cum cet oux loco:um. assumptis aduenis. frequet uiros debellabat. Iuxt ueiv qui tene bant opportunas munitiones. fugatos ab ieiosolumis suscipiebant. 7 bellare temptabant. Ibi ueiv qui erant cum machabeo. per oionem dim ingentes. ut eet sibi adiutor. impetum fecerunt i munitiones vdumeorum. Quibus sumsistentes loca optinuerunt. occurrentes untermeserunt. 7 omnes simul. non minus a xxv milibo trucidauerut. Quam autem cum fugissent in duas turmas ualde inimicas. omnem appatus ad repugnandum hentes. machabeus ad eorum expugnationem. relicto symone 7 ioseplo. Item9 zacheo 7 eis qui cum ipis erant multis satis. ipe ad eas que amplius perurgebant pugnas co nectus est. Ibi ueiv qui cum symoe erant cupiditate ducti a quibusdam qui in turribo erant suasi sunt pecunia. 7 lex militibo diragmas acceptas dimiserunt. 7 quosdam effugere. Cum aut machabeo nunciatum eet quod fieri é aggregatis principibo populi accusarent eos q pecunia fides vendidissent aduersarios eorum dimissis. Hos igitur proditores fore interfecit. 7 oppidum duas turres ac cipiunt. armis autem ac manibo oia prosternit. agrum in duabo mansionibo plusq xx milia perimit. Ac timotheus qui prius a iudeis fuerat superatus. con uocato exercitu peregrine multitudinis 7 aggregato exercitu asiano aduenit. ql armis uincam capturus. Machabeus aut 7 qui cum ipo erant appropinquante ille deprecabant in commune. capita cinerib aspergentes. lumbos saccis precincti. ad iudaice expugnationem. prolium. ut sibi propitius. inimicis autem eoz eet inimicus. 7 aduersarius aduersabit. sicut lex dicit. Et ita positionem sup tis armis longius ab ciuitate procedentes. 7 proximi hostibo effecti. restiterunt. primo aut solis ortu. uirgo emisit. ish quidem uictorie. 7 prosperitatis spo sorem. cum uidisset tot uirtutum hentes. illi aut ducem belli animum hebant. Et cum uehemens pugna eet. appa

ruerunt aduersariis de celo uiri qnq m equis frenis aureis. deco:uocanti bus pantes. ex quib duo machabeum in medium hentes armis suis circumseptum. incolumem oseruabant. in aduersarios aut tela 7 fulmina iactabant. ex quo cecitate obsti. repleti perturbatione cadebant. Interfecti aut sunt xx milia quingenti. 7 equites 1 sexcenti. Timotheus aut fugit in gazam presidium munitum cui pre ceteras. machabeus aut 7 qui cum eo erant. letantes obsederunt presidii dieb quatuor. Ascbi qui intus erat lapidibus obsti. supra modum male dicebant. 7 simones uehemtes iacta bant. Et cum dies quinta illuxerit xx uiuentes ex his qui cum machabeo erant accensi animis. propter blasphemiam ut ulti. accesserunt ad muru. 7 feroci animo incedentes. ascendebat. Et taliter similiter ascendentes turres portasq succendere simul aggressi. ac qs ipos maledictis uiuos exemant. 7 per omnium aut bibium presidium uastantes. timotheum occultantem se in quadam repetum loco peremerit. 7 fres eius ceteram. 7 apollofanem occi derunt. Quib gestis in ymnis 7 confessionib benedicebant dominum qui magna fecerat israel. 7 victoriam de dit illi.

CAPUT XI

Et paruo post tpe lysias procurator regis. 7 propinquus. ac negotiorum pre positus grauiter ferens 1 de his que acciderant: congregatis 1 octoginta milibo. 7 equitatu uniuerso ueniebat aduersus iudeos. existimans se ciuitatem quidem captam gentibo habitaculum frm. Templum uero in pecunie questus. sicut cetera delubra gentium habitum. 7 per singulos an nos uectigale facere totum. mussq ha bitans dei potentem. Et mente efferatus in multitudine pedestrium. 7 in milibo equitum. 7 in octingentis elephantis obtinebat. Ingressus autem iudeam. 7 appropians bethsure. que erat in angulo loco ab ieiosolumis uicesimalo v stadio. illud presidium expugnabat. Et ut autem

machabeus ⁊ qui cum eo erant inuocauerunt expugnare presidia. cum fletu ⁊ lacrimis rogabant dominum: ut omnis turba simul cum bonum angelum mitteret ad salutem israel. Ipse primus machabeus sumptis armis ceteros hortatus est simul secum periculum subire ⁊ ferre auxilium fratribus suis. Cumque parati prompto animo procederent: uersus hostium. apparuit precedens eos eques in ueste candida. armis auri hastam uibrans. Tunc simul omnes benedicebant misericordem dominum: ⁊ roborauerunt animis. non solum homines sed bestias ferocissimas. ⁊ muros ferreos parati penetrare. ibant ergo prompti: de celo hinc adiutorem. ⁊ misericordem eos dominum. Leones autem more impetu irruentes in hostes. prostrauerunt ex eis mille decem milia pedites. ⁊ equitum mille sexcentos. Reliquos autem in fugam uerterunt. plures uero ex eis uulnerati euaserunt. Esau ipse iudas. cum parte: fugiens euasit. Et quia non insensatus erat. secum ipse reputans fraudem ei⁹ sibi factam diminutionis. ⁊ intelligens inuictos eos hebreos dei omnipotentis auxilio nitentes. misit ad eos. promisitque consensurum se ois bo que iusta sunt. ⁊ regem compulsurum amicum fieri. Annuit autem machabeus precibus iusti in omnibus utilitati consulens. ⁊ quecumque machabeus scripsit iudee de iudeis ea rex confirmauit. Nam erant scripte iudeis epl̃e ad illum huiusmodi mandatum continentes. Lucius populo iudeorum salutem. Johannes ⁊ absalon. qui missi sunt a nobis tradentes scripta. postulabant ut ea que per illos significabantur: implerem. Quecumque igitur: regi potuerunt per eos exponi. ⁊ que res permittebat concessi. Sagitur: in negotijs fidem seruauerunt etiam deinceps bonorum nobis causa ee tempto. De ceteris autem per singula uerba mandaui tibi ⁊ his qui a me missi sunt. colloqui uobiscum. ⁊ Bene ualete. Anno centesimo quadragesimo octauo. dioscori mensis xv. die quarta. Regis aut epl̃a ista continebat. Rex antiochus lucie fratri salutem. ⁊

Patre nro inter deos translato nos uolentes eos qui sunt in regno nro fine tumultu agere. ⁊ rebus suis adhibere diligentiam: audiuimus iudeos. non consensisse pri. ut transferretur ad animum grecorum. & tenere uelle suum institutum. ac propterea postulare a nobis ædi sibi legitima sua. Volentes igitur hanc quoque gentem quietam ee. statuentes iudicauimus templum restitui illis. ut ageret secundum maiorum suorum consuetudinem. Bene ergo feceris. si miseris ad eos dextram de tuis. ut cognita nra uoluntate bono animo sint ⁊ alacriores pro propriis defungant. Ad iudeos autem regis epla talis erat. Rex antiochus fratrum iudeorum. ⁊ ceteris iudeis salutem. Si ualetis sic est ut uolumus. & ipi bene ualemus. Adiit nos menelaus. dicens uelle uos descendere ad nos. qui sunt apud nos. His ergo qui uenerant usque ad diem tricesimum. mensis xandici. damus de tempus securitatis. ut indeat uentant cibis ⁊ legibus suis. sicut ⁊ prius. nemo eorum ullo modo molestiam patiatur de his que per ignorantiam acta sunt. Misimus autem ⁊ menelaum qui uos alloquatur. Valete. Anno centesimo quadragesimo octauo. xandici mensis die decima quinta. Romani uero scripserunt etiam ipsam epl̃am: ita se habentem. Quintus memmius. ⁊ titus manilius legati romanorum. populo iudeorum salutem. De his que lisias cognatus regis concessit uobis: ⁊ nos annuimus. De quibus autem ad regem iudicauit referendum: constitutis aliquem mittite diligenter: uti uos referentes. ut decernamus sicut congruit uobis. Nos enim ambulabimus ad eos. accedimus: ⁊ cito festinate rescribere. uti nos quoque sciamus cuius estis uoluntatis. Bene ualete. Anno centesimo quadragesimo octauo. decima quinta die xandici mensis.

Hec facta patri nostro. lisias peregrabat ad regem. Iudei autem agriculture operam dabant. Et hi qui circa timotheum ⁊ apollonium gennei filium. ⁊ hieronimum ⁊ demophontem superbius. ⁊ multo: cypriacos: non sinebant eos i

BEORVM

silenno agere ⁊ quiete. Ioppite uero tale quedam flagitium perpetrauerunt. Rogauerunt uicos cum quibus habitabant ⁊ ascendere scaphas quas parauerunt cū uxoribus ⁊ filijs. quasi nullis inimicis inter eos subiacentibus. Secundum eōrum quoq; decretum cuncta. ⁊ ipsis acquiescentibus. pacisq; causa nichil suspectum hērentibus cum in altum processissent submersi sunt non minus ducentos. Quam ⁊ crudelitatem uindex undique gentis homicę factam ut cognouit: precepit uiris qui erant cum ipso. ⁊ inuocato iusto iudice ⁊ deo: uenit aduersus interfectores fratrum Et portum quidem nocti succendit. scaphas cremauit. eos autem qui ab igne euaserant. gladio peremit. Et cum ita egisset. discessit quasi iterum reuersurus. ⁊ uniuersos oppidi eradicaturus. Ut cum cognouisset eos qui erant circa Iamnelle pari modo facere uoluisse. ⁊ ipsis quoq; nocte superuenit. ⁊ portum cum nauibus succendit. ita ut lumen ignis parerit ducentos solummodo stadios ducentis xl. Inde cum iam abissent nouem stadios. ⁊ iterum facerent aduersum timotheum. ⁊ misissent cum eo arabes. quinquies mille uiros. ⁊ equites quingentos. Cumq; pugna ualida fieret. ⁊ auxilio dei prosperante uicissent. refugium uiam petebant. aliud de rebus sibi datum. promittentes se pascua daturos. ⁊ in ceteris profuturos. Iudas autem arbitratus ueri in multis eos utiles. promisit pacem dextrasq; acceptis discessit ad tabernacula sua. Aggressus est autem ⁊ ciuitatem quandam firmam ponabo ⁊ muris circumseptam que a uiris habitabatur gentium permistarum cuius nomen casphon. Hanc uero qui intus erant obsidentes in stabilitate munitionum. ⁊ apparatu alimoniarum remissius agebant. maledicentes lacessentes uidam. ac blasphemantes. ⁊ loquentes que fas non est. Machabeus autem inuocato magno mundi principe. qui sine arietibus ⁊ machinis tempore iesu precipitauit iericho uirtute fretus muris ⁊ capta ciuitate per dei uoluntatem: inenarrabiles cedes fecit. ita ut latissimus lacus stadiorum duorum lateritudinis sanguinem interfectum fluere uidebatur.

Inde discesserunt stadia septingenta quinquaginta. ⁊ uenerunt in carnaym. ad eos qui dicuntur ubiani uicos. Et timotheum quidem in illis locis non reppererunt. Nullaq; negotio perfecto regressus est. relicto in quodam loco firmissimo presidio. Dositheus autem ⁊ sosi patre. qui erant duces cum machabeo. perrexerunt a timotheo relicti in presidio decem milia uiros. Machabeus ordinatis circum se sex milibus. ⁊ sustinuit pertransire. aduersum timotheum processit. habentem secum centum uiginti milia peditum. equitum quoq; duo milia quingentos. Cognito ut dixi aduentu. timotheus premisit mulieres ⁊ filios et reliquum apparatum in presidium quod carnion dicitur. Erat enim inexpugnabile. ⁊ accessu difficile. propter locorum angustias. Cumq; colores prima apparuissent hostibus missus est ex presentia dei qui uniuersa respicit. ⁊ in fugam uersi sunt alius ab alio. ita ut magis a suis deiecerentur. ⁊ gladiorum suorum ictibus debilitarentur. Iudas autem uehementer instabat puniens prophanos. ⁊ prostrauit ex eis triginta milia uirorum. Ipse uero timotheus incidit in manus dositheo. ⁊ sosipatris. Adulans precibus postulabat ut uitam dimitterentur. eo q' multorum et uiros parentes hērent ac filios quos morte eius accepturi essent. Et cum fidem dedisset restituturum se eos secundum estimationem illesum cum dimisserunt propter fratrum salutem. Iudas autem egressus est a carnion interfectis triginta quinq; milibus. Post horum fugam ⁊ necem mouit exercitum ad efron ciuitatem munitam. in qua timotheus habitauerat diuersarum gentium habebat ⁊ iuuenes robustos pro muris assistentes fortiter repugnabant. In hac autem machine multe ⁊ telorum erant apparatus. Deum cum omnipotente inuocassent qui potestate sua uires hostium confregit cepere ciuitatem. ⁊ ex eis qui inermes erant xxv. milia prostrauerunt. Inde ad ciuitates scitorum abierunt. que ab iericho solummodo sexcentis stadiis abest. Contestantibus autem his qui apud scitopolitas erant uiris q' benigne ab eis haberentur. ⁊

MACHA

cnam in tpibo infelicitatis. tquid mo
defte fecum egrum. gratias agentes
eis. texortas etiam te ceteris ea gemi
simum benignae ee. Venerunt ierofoli
mam die folemni feptimanarum ibi
te. Et poft pentecoften. abierunt ad
gorgiam prepofitum pommee. Exiuit
autem cum pedinbo tribo milibo. tequi
tib: quadringentis. Quibo egreffis i
ongit paucos mcte uiteorum. Qui
dixit ficut quidam tbachenoris eius
ui fortis gorgiam timebat. Et cum i
uellet illum capere manum. eques qui
dam te macibo utrumq cum humer
q eius amputauit. amfra gorgias
effugit in marefam. at illis qui cum i
efdem erant duntaxat pugnantibo tfu
gatis inuocauit dominum uteris ad
uitorem tducem belli fieri. Sapiens
uoce patria. tcum ymnis clamorem i
extollens fugam gorgie mulinbo icuf
fit. Judas autem collecto exercitu. uenit
in ciuitatem modiam. Et cum uidiet
fuperuenire fecundum ofuetudinem
purificari in eadem loco fabbati egerut.
Et fequenti die uenit cum fuis uteris.
ut corpora proftratorum tolleret. tcum
parentibo ponceret in fepulchris patrs.
Inuenerunt autem fub tunicis interfe
ctum de donariis uotiuorum. que apud
iamniam fuerunt. a quibo lex prohibet
uiteos. Omnibo ergo manifeftum fcm
e cauffam eos corruiffe. Omnes itaq i
benedixerunt iuftum iudicium domi.
qui occulta fecerat manifefta. Atq ita
ad preces uerfi rogauerunt uteris i
quod fcm fuerat delictum obliuioi
tradereret. At uero fortiffimus uteris i
hortabatur: populum ofernare se fine
peccato. fub oculis dei uiuentis. uide
ns que fca fuerat pro pecco eorum qui
proftrati fuerat. Et facta collecta de
milia dragmas argenti mifit ierofoli
mam offerri pro pecco facrificium: bñ
treligiose de refurrectione cogitans. i
nifi enim eos qui ceciderant refurre
turos fperaret: fuperfluum uideretur
tuanum orare pro mortuis. Et quia
ofiderabat q'bi qui cum pietate dormi
tionem acceperant: optimam haberent
repofitam gratiam. Sca ergo tfalubri
cogitatio pro defunctis exorare ut a
peccato foluant.

XIII

Hilo centefimo diuq. co
gnouit uteas antiochum
cupatorem uenire cum mi
ltitudine aduerfus uteam
tcum eo lyfiam procuratorem. tpepo
situm negotiorum fecum bñtem pe
dinum c.xc. milia. tequitum quinq
milia. elephantes uiginti duo. cum i
falcibo trecentos. Comifcuit autem i
se illis tmenelaus tcum multa fallacia
rogauit antiochum. non patrie falute.
fe sperans se ofthuu in principatum. Se
nex regum fuscitauit animos antiochi
in peccatores. tfuggrente lyfia hinc ee
cauffam omnium malorum. uffit ut
eis e ofuetudo apprehenfum in eadem i
loco necari. Erat autem in eadem loco
turris quinquaginta cubitorum grfus
undiq bñs cineris. hec turris proffi
tum hñbat in precipe. fuoc in cinerem
deici uffit facrilegum. omnibo cum p
pellentibo ad interitum. Et tali lege p
uaricatorem legis exigit mors. nec ne
dum menelaum. Et quidem fatis uffte
Nam quia multi eguarum delicta com
mifit. cuius ignis tcinis erat fanctus.
ipe in cineris morte damnatus e. Sed ti
nec mente efferatus uenichat. nequo
rem se pre fuo uteris oftenfurus. Ob
uteas cognitus. precepit populo ut die
ac nocte dominum inuocarent. qui a
ficut fempr tunc adiuuaret eos. qui
qui legem tpriam. fcaq templo patrii
ac populum qui nupr paululum refpi
raffet. ne fineret blafphemis uerfum a
nationibo fubdi. Omnibo itaq fimul
to facientibo tpetentibo adio miam a
cum fletu tcuiusq pr trium ornm
um proftratus oratione eft eos uteas ut
se prepararent. Ipe uero cum fertonibo
cogitauit. paulisq rex amouerer exerci
tum ad uteam. toptineret ciuitatem
ut eueret. tdeum uidicio cometeret ei
tum rei. Dalle itaq potentem omnium
deo mundi creatore. thostantis fuos ut
fortiter dimicarent. tufq ad mortem
pro legibo templo ciuitate patria. tci
uibo flarent. circa modu exercitum o
ftituit. torto signo fine dei uictorie in

BELLI

uenub⁹ fortissime decus-nostre agges
sue aulam regiam in castris interfeci
mus xuy milia z maximum elepham
torum. cum his qui superpositi erant
Quinq; mor: ac pertinacione ho
stium castra repleuimus rebusq; pi
spere gestis abiecimus. Hec autem fer
è die illuc cepte aduiuante eum dñi
protectione. Es we accepto gustui au
dacie iudeorum. machinis difficulta
te loc⁹ tamptabat. z hebebant qui
ex iudeorum pectorum munimen
castra arcebat. se fugabant: impi
gebant: uulnerabant. his autem qui
intus erant. uidas necessaria minist⁹
Cum autem ad mysteria hostib⁹
ingressus quidam de uulgaico exercitu.
qui requisitis opibus exul fuis è z exclusus
Iterum rex ymenem hinc ad eos qui
exierant bellaturis. de tyram ad eos acce
pit. z habit. consiliq; cum iuda. z sup ex
tis è. uenientem cognouit rebellasse a
philippum ad siriche. qui relictis ex
sup⁹ negotia. mente obstinatis. uide
re despicantis è. subditisq; eis uniuer
se omnibus quibus ante uisum è. Et
reconciliatis ob⁹ mist⁹ sacrificium. ho
norificauit templum. z munera posuit
Machabeum amplexantis è. z fecit ei
ptolomaide usq; ad gentiles ducem z
principem. Venientem uenit ptolomai
dam. grauiter ferebant ptolomenses
amicitie obliuionem. indignantes. z
ne forte fedus irrumperent. Tunc a
scendit lysias tribunal. z cepit rem
onem. z populum secum. reuersusq;
è antiochiam. Et hec quidem regi pro
fecto z medium processit. XLIIII

Et post triennij tempus z
cognouit iudas. quia cum
eo essent. uementium sceleu
ti cum multitudine ualida
z nauibus. per pontum tripolim ascendisse
ad loca opportuna. z tenuisse regionē.
aduersus antiochum ducem eius z
lysiam. Alcimum autem quendam qui
fuerat sacerdos fuerat. se uoluntarie
coinquinauerat è tpibus commixtionis. z
ostendens nullo modo sibi esse salutem.
nec accessum ad altare. uenit ad reges
uementium. et. L. anno. offriens ei au

ream coronam z palmam. Super h z
ramos qui templi ee uidebantur. Et pri
quidem die siluit. Tempus autem o
portunum uementie sue nactus. uo
catis a uementio ad consilium. z interro
gatus. quibus rebus z consiliis uti uelit
in. Respondit. Qui dicuntur assidei
iudeorum. quibus preest iudas machi
beus. bella nutriunt. z seditiones mo
uent. nec patiuntur regnum esse quie
tum. Nam z ego de fortitudine parentum
eorum gloriar. dico autem summo sacer
dotio. huic uelim primo quidem utilita
tibus regis fidem seruans. Secundo au
tem ubi etiam consulens. Nam illorum
prauitatem uniuersum genus nostrum
non minime uexatur. Es his singul
is rex cognitis. z regioni z generi sedi
promulgatam omnibus humanitatis
tuam prospice. Nam q; diu superest
iudas impossibile è pacem ee negotijs
Talibus autem ab eo dictis. z ceteri amici
hostilite: se uultes aduersus iudam. i
flammauerunt uementium. Qui statim
meanorem prepositum elephantorum
ducem misit in iudeam. z datis mandatis
ut ipm quidem iudam experet. eos
uero qui cum illo erant dispergeret. z
ostenderet alchimum. maxime templi
sacerdotem summum. Tunc gentes q
de iudea fugerant iudam segregatim i
seleucian conuenerunt. multis z claros
iudeorum. prosperitates rerum suarum
existimantes. Audito itaq; uti mei
nonis aduentu. z uenisse manorum z
spersi terra. rogabant eum qui populi
summi ostenditur in eternum custodiret. z
quisq; suam portionem signis euidenti
bus protegit. Imperante autem duce z
statim unde moueretur. z uenerunt ad
castellum de fan. Simon uero fratrem
inde suscepit cum meanore. fortuito
e repentino aduentu aduersarior. Meanor autem audiens uenisse comitis
inde. animi magnitudine. quam pro
patrie certaminis habebant. sanguine i
iudicium facere metuebant. Quam i
obrem premisit possitonium. z theodo
tum z mathiam. ut darent dextras z
acciperent. Et cum de his diu colloqui
sent. z ipe duci ad multitudinem

MACHA

ientiisset. omnium fuit una sententia
amicitie animum. Itaq; vicem obtulit
qui secreto unus de legentibus ad singulos
sedile prolatus fuit et posite. Precepit aut
unus amicos ce locos oportunius ne f
fortuito hostibus repente valut aliquo o
turum. Congruum colloquium fecit
Nicanori ieroslimi
tuebatur. Gregibus nichi
um que gregatim fiebant similis. Ce
bat autem unum earum et animo. t
erat uno inclinatus. Cognitaq; eum
duxerit uxorem: filiosq; procreaverit. fla
nuptias fecit. quiete egit. communiq;
utebatur. Alchimus autem videns
caritatem illorum ad invicem t ven
tiones. venit ad tementium. t dicebat
nicanorem rebus alienis assentire. in
dam q; regni insidiatorem successore
sibi destinasse. Itaq; ire exasperatus t
pessimis horum criminationibus irrita
tus. scripsit nicanori dicens. Gratu
quidem se ferre de amicitie convention
iubere quidem machabeum cuius vic
tum mittere antiochiam. Quibus cog
nis nicanor offendebatur. t graviter f
ferebat. si ea que convenerant irrita fa
ceret nichil lesus animo. Sz quia regi
resistere non poterat. opportunitatem
obstruabat qua preceptum perficeret.
At machabeus videns austerius secu
agere nicanorem. t solitum accessu
feritatis exhibentem. intelligens non
ex bono animo ce austeritatem illam
paucis suorum aggregatis occultatur
se amicanore. Quod ut ille cognovit
fortiter se animo prevenientem: venit ad
maximum. t celsissimum templum. t sa
cerdotibus solitas hostias offerentibus.
ussit sibi virum tradi. Quibus cum ni
hilominus dicentibus nescire se ubi esset
qui querebatur. extendens manum a
ad templum minatur. Nisi vicissim mi
chi iudam tradideritis. sicut deo plani
m planitiem deducam. t altare effodia
t templum hoc libero patri consecrabo. Et
his dictis abiit. Sacerdotes ante pro
tendentes manus in celum invocabat
eum qui semper propugnator ē gentis
eorum hec dicens. Deus omnium qui i
nullius indiges. voluisti templum habitaculum tuum fieri in nobis.
Et nunc sce scorum omnium. sanctum omnium
sanctum in eternum inpollutum omnium
sanctum que nuper mundatum ē. Asserua et
quidam de sanctis ab ierosolimis de
latus ē nicanori. ut amaro animo
nasse t bene audiens. qui protector
pater meorum angel. abiit. Dic mul
tis probatum ecclesie propositum tem
in utissimo. corpus t animam ma
dare exercitui pro perseverantia. Voles
autem nicanor manifestius actum. a
quod habebat in odio. misit milites qui
genere ut eum apprehenderent. Du
bare enim sustinuit recepisse se claudi
maximum inde sustinuit. Cubiso
autem unicuique totum eius tentum
dirumpere atq; ignem admovere cu
pientibus eum iam apprehendere. gla
dio se petit. Stigenes nobiliter mori
turus. qs subditus fuit proconsuli. t pa
natales suos indignis ultionis agi. s
cum per festinationem non cecidisset
plagam dedisset. t iugulum hostia v
rum perisset. recurrens audacter ad mu
rum. precipitanter semetipsum viriliter i
turbas. Quibus celeriter locum dan
casui eius. venit per medium cervicem.
Et cum adhuc spiraret. accensus ani
mus surrexit. Et cum sanguis eius a
magno fluxu defluxisset. t gravissimis
vulneribus cor sanaretur. turbam cursu p
transiit. Et stans supra petram quada
precipitam. t iam exanguis effectus
plenus intestina sua utrisq; manibus
proiecit super turbas. Invocans dnm ve
rum ultricem spiritus ut hec illi iterum re
deret. Atq; ita vita defunctus ē.

XV

Nicanor autem ut compe
riundum ce in locis samarie. t
cognitum die sabbati cum
omni impetu committere bel
lum. iudeis vero qui illum per necessi
tatem sequebantur dicentibus. ne ita fe
roci et barbare hostes. ss honorem tribue
dicti sanctificationis. t honora eum qui u
nivers. spicit. At ille misericors interro
navit ce potens in celo qui imperavit
agi diem sabbatorum. Et respondentib
illis. est dominus vivus. ipe in celo po
tens. qui ussit agi septimam diem. Ac

ille dicit: Et ego potens sum super te
ram: qui impetu summi armamenta negotia re
gis implere. tamen non optauit ut offi
cium perficeret. Et nicanor cum mag
superbia circuis. cogitabat omne tropheum statuere de iuda. Machabeus autem
orabat semper: cum omni spe auxilius
sibi adesse affuturum. exhortabatur suos ut
ne formidarent. ad aduentum nationum
sine mente hostium adiutoria sua de celo sibi.
nunc sperare ait ab omnipotente affuturam sibi victoriam. Et allocutus illos
de lege et prophetis amonens etiam certa
mina que fecerunt prius promptiores eos offecit. Et ita animis eorum
erectis. simul ostendebat gentium fallaciam. et iuramentorum prevaricationem. Singulos autem illorum armatura
non clipeis et hastile munitione. sed sermonibus optimis et exortationibus: expositio
digno fide somnio per quod animos omnes letificauit. Erat autem huiusmodi
visus. Oniam qui fuerat summus sacerdos uirum bonum et benignum uerecundum uisu. modestum moribus eloquio decorum. et qui a puero in uirtutibus exercitatus sit. protendentem manus orare pro omni populo iudeorum. Post
hec autem apparuisse talem uirum etate et gloria mirabilem. et magni decoris circumdatum. respondentem uno modo ait dixisse. Hic est fratrum amator. et populi. hic est qui multum orat pro populo et sancta ciuitate: Jeremias propheta dei.
Extendisse autem Jeremiam dextram et dedisse iuda gladium aureum: dicentes.
Accipe sanctum gladium munus a deo. in
quo deicies aduersarios populi mei israel.
Exortans itaque iuda sermonis bonis valde.
ex quibus erectus posset impetus animum et
iuuenum. Fortasse: statuerunt dimicare
et uiriliter fortiter. ut uirtutis de negotiis
iudicaret. eo quod ciuitas sancta et templum periclitarentur. Erat enim pro uxoribus et filiis. itemque pro fratribus et cognatis. minor sollicitudo. maximus uero et primus pro sanctitate animo erat templi. Ex eos qui in ciuitate erant non minima sollicitudo habebat. pro his qui egressi erat
Et cum iam omnes sperarent iudicium futurum. hostesque adessent. et exercitus
cet ordinatus. bestie equitesque oportune in loco composita. Considerans machabeus aduentum multitudinis. et apparatum uarium armorum. ac feritatem bestiarum. extendens manum ad celum prodigia facientem dominum inuocauit: qui non secundum armorum potentiam. Sed prout ipsi placet dat dignis victoriam. Dicit autem inuocans hoc modo. Tu domine misisti angelum tuum sub ezechia rege iuda: et interfecit de castris sennacherib. centum octoginta quinque milia. Et nunc dominator celorum. mitte angelum tuum bonum ante nos. in timore et tremore magnitudinis brachii tui: ut metuant qui cum blasphemia uenerunt aduersus sanctum populum tuum. Et hic quidem ita precatus est. Nicanor autem et qui cum ipso erant: cum tubis et canticis amouebat.
Judas uero et qui cum eo erant: inuocato deo per orationes egressi sunt. Manu quidem pugnantes. sed et cordibus deum orantes. prostrauerunt non minus a xxxv milia. presentia dei magnifice delectati. Cumque cessassent. et cum gaudio reduerent: cognouerunt nicanorem armis suis. Facto itaque clamore et percussione exercitus. patria uoce omnipotentem dominum benedicebant. Precepit autem iudas qui per omnia corpore animoque mori pro ciuibus paratus erat. caput nicanoris et manum cum humero abscisam hierusalem perferri. Quo cum peruenisset conuocatis ciuibus et sacerdotibus ad altare accessit. et eos qui in arce erant. Et ostenso capite nicanoris et manu nepharia quam extenderat contra domum sancti omnipotentis dei. magnifice glorificatis. Linguis etiam impiissimi nicanoris precisis: iussit particulatim auibus dari. manum autem dementis contra templum suspendi. Omnes igitur dominum celi benedixerunt dicentes. Benedictus dominus qui locum suum incontaminatum seruauit. Suspendit autem nicanoris caput ut summa arce. ut euidens et manifestum signum auxilii dei. Igitur ceteris communi consilio decreuerunt. nullo modo diem istam absque celebritate preterire.

hic autem celebritatem xiii die mēsis
adar. quod dicam: nocte sy:iaca p:ioie
ma:tochei diem. Igitu: his circa mea
no:em gestis. tcc illis tp:ibs ab hebre
is ciuitate possessa. ego quoq; in his
finem faciam sermonis. Et si quidem
bene aut vsto:ie opus. h tipe nelim. S
Si autem minus digne. accedendum e
michi. Sicut enim unum semp: bib
aut semp: aquam omnium e alte:ius
autem ut delectabile: ita legentibus
si semp: exactus sit non est ingratus
hic ergo ens finiatur.

Amen.

Incipit plogꝰ sci hiero: euāgelia.

Eatissimo papę damaso hieronimꝰ

Nouum opus me facere cogis. ex ueteri ut post exemplaria scripturarum toto orbe dispersa: quasi quidam arbiter sedeam. et quia inter se uariant que sint illa que sint greca ꝓsentiant ueritati de cernam. Quis labor. ꝙs periculosa ꝓfessio. iudicare de ceteris ipm ab omnibus iudicandum. senex mutare linguam. canescentem tam mundum. ad infantiam retrahere parulorum. Quis enim doctus parum: uel indoctus. cum ta manu uolumen assumpserit. ta salua quam semel imbibit aure discrepare quod legentur. non statim eum parat in uocem me falsarium me clamans cę sacrilegii q' audeam aliquid in ueteribus libris addere. corrigere? Aduersus quam inuidiam duplex causa me ꝙsolatur. Quod tu qui summus sacerdos es hoc iubes. et uerum non ę quod narratur etiam maledicorum testimonio ꝓbatur. Si enim latinis exemplaribꝫ fides ę adhibenda respondeant. quibꝫ tot sunt ecclesiarum pene quot codices. Sin autem ueritas ę querenda de pluribꝫ: cur non ad grecam originem reuertentes ea q̄ uel a uitiosis interpretibꝫ male edita uel a presumptoribꝫ imperitis emendata perperam sunt. uel a librariis dormitantibꝫ. aut addita sunt. aut mutata corrigimus? Neq; uero ego de ueteri disputo testamento. quod a lxx senioribus in grecam linguam uersum: certo gradu ad nos usq; uenit. Non queo quidem aquila. quid symachus sapiant: quarta exadtorum inter nouos et ueteres. medioceda. Sit illa uetus interpretatio q̄s apostoli probauerunt. De nouo nunc loquor testamento quod grecum esse non dubium ę: excepto apostolo matheo qui primus in iudea euangelium xpi hebraicis latinis edidit. Hic certe cum in nouo fermone discordat. et dum sensus sensuum tramites ducit. uno de fonte querendus ę. Pretermitto eos codices. quos a luciano et hesichio nuncupatos. paucorum hominum asserit peruersa ꝓtervitas. Quibꝫ utinam nec in ueteri testamento. post lxx interpretes emendare quid licuit. nec in nouo profiteri emendasse. cum multarum gentium linguis scripturę ante translatę doceat falsa ce que addita sunt. Igitur hec presens pręfatiuncula polliceatur: quatuor tantum euangelia. quorum ordo iste ę. Matheus. Marcus. Lucas. Johannes. codicum greco: emendata collatione. Si ueteres quę ne multum a lectionis latinę suetudine discrepent. ita calamo ingenio animus. ut bis tantum que sensum mutabant: mutare correctis. reliqua manere patiemur: ut fuerant. Canones quoq; quos eusebius cesariensis. hesichius alexandrinum secutus ammonuit. per numeros ordinauit. sicut in greco habentur expressimus. Quos si quis de curiosis uoluerit nosse que in euangelistis uel eadem uel uicina. uel sola sint. cognoscat. Magnus sic̄ hinc in nostris codicibꝫ error: molentibus dum q' in eadem re alius euangelista plus dixerit. in alio quia minus posuerunt addiderunt. uel dum eundem sensum alius aliter expressit. ille qui unum ex quatuor primum legerat. ad eius exemplum ceteros quoq; existimauerit emendandos. Unde accidit. ut apud nos mixta sint omnia. ut in marco plura. luce atq; matheo: rursum in matheo iohannis et marci. et in ceteris reliquorum. que in aliis propria sunt inuenientur. Cum itaq; canones legeris. qui subiecti sunt. sectionis errore sublato. et simul omnium scies. et singulis sua queq; restituies.

In canone primo coordinat quatuor. matheus. marcus. lucas. iohannes.

In canone secundo tres. matheus. marcus. lucas

In canone tertio tres. matheus lucas solus.

In canone quarto tres matheus marcus solus.

In canone quinto duo matheus lucas.

In canone vi. duo. matth. marcus
In canone vij. duo. marcus iohes.
In canone viij. duo. lucas marcus.
In canone nono. duo. lucas. iohes.
In canone decimo. propria unusq;
q; que non habent in aliis edidere.
In singulis uero euangelistis ab
initio incipiens. usq; ad finem li
brorum disparnumerus uicissitudine
nigro colore perscriptus. scit se haber
alium ex numero numerum discolores
qui ad x. usq; procedens indicat prio
numerus in quo sit canone requirendo
Cum igitur aperto codice uerbi gratia
illud. siue illud capitulum scire uolueri
cuius canonis sit. statim ex subiecto
numero colligens. Et recurrens ad
principia. in quibus canonum è distinc
tio agnites. eademq; statim canone ex
tractio fronti inuento. illum què quë
bas numerum eiusdem euangeliste. q
ipè ex inscriptione significatur. inuenies
atq; eiusdem ceterorum tramitibus ispecti
quos numeros eiusdem lectionis habeant ordo
bis. Et cum scieris recursis ad uolumi
singulorum. & sine mora reperis nume
ros quos ante figuraueras reperies. & lo
ca in quibus. uel eadem uel uicina dice
runt. Opto ut in ipo ualeas. & memine
ris mei papa beatissime. Incipit alius prologus.

Quinque fuisse qui
euangelia scripse
runt. ut lucas eu
angelista testatur
dicens. Quoniam quidem multi co
nati sunt. ordinare narrationem rerum
que in nobis opletæ sunt. sicut tradide
runt nobis qui ab initio ipi uiderunt
& ministrauerunt sermonem. & persecu
tionis usq; ad presens ipè monumenta
declarant. que a diuersis auctoribus edi
ta. diuersarum hereseon fuere principia
ut è illud quod iuxta egyptios. thomæ
& mathiam. & bartholomeum. xij. quoq;
aplorum. & basilidis amq; appellis. ac
liquorum. quos enumerare longissi
mum è. cum hoc tantum in presentiarum
necesse sit dicere. certasse quosdam q
sine spiritu & gratia dei conati sunt ma
gis ordinare narrationem quam ysto
riæ texere ueritatem. Quibus iure pot
illum prophetam adaptari. De quib
phetant de corde suo. qui ambulant
post spiritum suum. Qui dicunt hec
dicit dominus. & ipis non misit eos. &
De quibus & saluator in euangelio iobis
loquitur. Omnes qui ante me uene
runt fures fuerunt & latrones. Qui
uenerunt dicit non qui missi sunt. ipè
enim ait. Venerunt ego nó mittebam
eos. Inuentus presumptio temeri
tatis. immissis obsequium seruitutis est.
Ecclesia autem que supra petram domi
nice fundata è. quam manifestissime i
cubiculum suum. & ad quam per foramen
descensionis occulte misit manum suam
similis damule humilisq; cernorum. &
quatuor fluminum paradisi instar euc
tuans. quatuor & angulos & annulos hab
per quos quasi archa testamenti. & cu
stos legis dominus. lignis mobilibus ne
bimur. Quorum omnium matheus est
publicanus cognomento leui. qui eu
angelium in iudea hebraico sermone edidi
ob eorum uel maxime causam qui in
iesum credituri erant ex circumcisione. & nequaq;
legis umbra succedente euangelij ueri
tatem fugabant. Secundus marcus i
terpres. apli petri. cui ille euangelium
primus episcopus. qui dum quidem sal
uatorem ipè non audierat. sed ea que magis
audierat predicantem. iuxta fidem a
magis gestorum narrauit quam ordi
nem. Tertius lucas medicus. natione
syrus antiocensis cuius laus in euange
lio. qui & ipè discipulus apostoli pauli i
achaie bythinieq; partibus uolumen edi
dit. quedam aliunde inperitus. sicut ipè in
prohemio profitetur. auditis magis q; ui
sa describens. Quorum iohes apls & eua
gelista. quem ihesus amauit plurimum
qui supra pectus domini recumbens.
purissima doctrinarum fluenta potauit
& qui solus de cruce meruit audire ec
ce mater tua. Is cum esset in asya. & las
tum hereticorum semina pullulantia
decimi ebionis. & ceterorum qui negant
xpm in carne uenisse. quos & ipè epla

sua antecpit uocat. Caplius paulus fir
quenter percutit. coactus ē ab omnib⁹
pene tunc asie epis. Tmultarum eccliar
legationib⁹ de diuinitate saluatoris al
tius scribere. Tad ipm ut ita dicam de
uerbum. non tam audaci. q̄ felici te
meritate prorumpere. ut ecclīastica na
rrat ystoria. cum a fratrib⁹ cogeretur ut
scriberet. ita fertur se respondisse. si i
dicto ieunio in cōe omnes deum ōpor
carentur. Quo expleto. reuelatione i
fantasie in illud prohemium celo de
mens erigetur. In principio erat uerbū
Tuerbum erat apud deum. Tdeus erat
uerbum. Hoc erat apud deum. omnia
per ipm facta sunt. Hoc igitur quattuor e
angelia multo ante predicta. ezechielis
quoq⁹ uolumen probat. in quo prima
uisio ita describitur. Et in medio simili
tudo quattuor animalium. Tunius co
rum. Facies hominis Tfacies leonis.
Tfacies uituli Tfacies aquile. Prima
hominis facies matheum significat.
qui quasi de homine exordium ē scribere
Liber generationis iesu xpi filij dauid.
filij abraam. Secunda marcum. in q̄
uox leonis in heremo rugientis audi
tur. Vox clamantis in deserto parate u
iam domini. rectas facite semitas eius.
Tertia uituli. que euangelistam lucas
a zacharia sacerdote sumpsisse initium
prefigurat. Quarta uero euangelistā
qui assumptis pennis aquile. ad altio
ra festinans. de uerbo dei disputat. Ce
tera que secuntur in eundem sensum i
proficiunt. Erum eorum recta. Tpēna
tes pedes. Tquocumq⁹ spūs ibat. ibant Т
non reuertebantur. Tdorsa eorū plena
oculis. Tscintille ac lampades in medio
discurrentes. Trota in rotam. Tin singli
quattuor facies. Vnde Tapocalipsis io
hannis. post expositionem uiginti quā
tuor seniorum. qui tenentes cytharas T
fialas adorant agnum dei. introducit
fulgura atq⁹ tonitrua. Tseptem spūs
discurrentes. Tmare uitreum. Tquattuor
animalia plena oculis. dicens. Animal
primum simile leoni. Tsecundū simile
uitulo. Tertium simile homini. Tquartū
simile aquile uolanti. Et post paululū
plena inquit erant oculis. Trequie non
habebant. die ac nocte dicentia. Sanctus
sanctus. sanctus. dominus deus omnipotens
qui erat Tqui ē. Tqui uenturus ē. Quo
rtus perspicue ordinat. quattuor habere
tantum euangelia suscipiet omnes a
pocrifcorum uenias. mortuus magis i
hereticis quam ecclīasticis uiuus damen
das. Item alius prologus.

Matheus ex iudea sicut in or
dine primus ponitur. ita eu
angelium in iudea primus
scripsit. cuius uocatio ad
deum ex publicanis acta⁹ fuit. duor
in generatione xpi principia ponentes.
unius cuius prima circumcisio in carne.
alterius cuius secundum cor electio fu
it. ex utrisq⁹ enim patre xpō. Sicq⁹ qua
rtenario numero triformiter posito a
principium a circundi fide. in electionem
tpus porrigens. Et ex electione. usq⁹ i
transmigrationis diem durigens. atq⁹
a transmigrationis die usq⁹ in xpo defi
niens decursam aduentus dominum osten
dit generationem. ut numero sanctificā
cius tempora. Tse quid cēt ostenderet.
Tdei in se opus monstrans. etiā in his
quorum genus posuit xpi operantis
a principio testimonia non negauit. i
Quare omnium rerum tpus. ordo. mōs. i
dispositio. uel ratio. quod fidei necessa
rium ē. deus xpō ē. Qui fōnus ex mulie
re sub lege. natus ex uirgine. passus
in carne. omnia in cruce fecit. ut tri
phans eam se metipo resurgens i cor
pore. Tpatris nomen in patre filio. Tfilij
nomen pii restituens in filios. sine pri
cipio sine fine ostendens unum se cum
patre cē qua unus ē. In quo euangelio
utile ē desiderantibus deum. sic prima ul
media uel perfecta cognoscere. ut uocā
tionem apli. Topus euangelij. Tdilectio
nem dei in carne nascentis per unumquē
legentes intelligant. atq⁹ id in eo in
quo apprehensi sunt. Tapprehendere i
erpetuum recognoscant. Nobis enim hoc
in studio argumenta fuit. Tfidem facere i
ri Tmanere. Toperantes dei intelligendi
diligentes cē expositionem queritibus
non tacere.

INCIPIT
EVANGE
LIVM
SECVND
VM MA
THEVM

Liber
Ge
Ne
Ra
Ti
O
Nis

ihu xpi filij dauid. filij abraam. Abraam autem genuit ysaac. Ysaac autem genuit iacob. Iacob autem genuit iudam. et fres eius. Iudas aut genuit phares et zaram de thamar. Phares aut genuit esrom. Esrom aut genuit aram. Aram autem genuit aminadab. Aminadab aut genuit naason. Naason aut genuit salmon. Salmon aut genuit booz de rahab. Booz aut genuit obeth de ruth. Obed aut genuit iesse. Iesse aut genuit dauid regem. Dauid aut rex genuit salomonem. ex ea que fuit urie. Salomon aut genuit roboam. Roboam aut genuit abiam. Abias aut genuit asa. Asa aut genuit iosaphat. Iosaphat aut genuit ioram. Ioram aut genuit oziam. Ozias autem genuit ioathan. Joathan aut genuit achaz. Achaz aut genuit ezechiam. Ezechias aut genuit manassen. Manasse aut genuit amon. Amon aut genuit iosiam. Josias aut genuit iechoniam 7 fres eius in trāsmigratione babilonis. Et post trāsmigrationem babilonis iechonias genuit salathiel. Salathiel aut genuit zorobabel. Zorobabel aut genuit abiud. Abiud aut genuit eliachim. Eliachim aut genuit azor. Azor aut genuit sadoch. Sadoch aut genuit achim. Achim aut genuit eliud. Eliud aut genuit eleazar. Eleazar aut genuit mathan. Mathan aut genuit iacob. Iacob aut genuit ioseph uirum marie de qua natus e ihesus. qui uocatur xpus. Omnes ergo generationes ab abraam usq; ad dauid generationes quatuordecim. Et a dauid usq; ad transmigrationē babilonis. quatuordecim. Et a trāsmigratione babilonis usq; ad xpm generationes xiiij. Omnes ergo generationes ab abraam usq; ad xpm. gnationes sunt xiij. Xpi aut generatio sic erat. Cum esset desponsata mater eius maria ioseph. antq; ouenirent inuenta est in utero hēns de spu scō. Ioseph aut uir ei cum esset iustus. 7 nollet eam traducere. uoluit occulte dimittere eam. Hec aut eo cogitante. ecce angelus domini i sōnis apparuit ei dicens. Ioseph fili dauid noli timere accipere mariam uxorē tuā. Quod enim in ea natum e. de spu scō e. Pariet aut filium. 7 uocabis nomen eius ihesum. ipe enim saluum faciet populum suum a pcctis eorum. Hoc aut totum factum e. ut adimpleret id quod dictum e a domino per prophām dicentē. Ecce uirgo in utero hēbit 7 pariet filium 7 uocabit nomen eius emanuel. quod e interpretatum nobiscum deus. Exurgēs aut ioseph a somno. fecit sicut precepit ei angelus domini. Et accepit uxorem suam. 7 non cognoscebat eam. donec peperit filium suum primogenitū. 7 uocauit nomen eius ihesum.

Cum ergo natus esset ihesus in bethleem iude. in diebus herodis regis. ecce magi ab oriente uenerunt in ihrosolimam. dicentes. Vbi e qui natus e rex iudeorum. Vidimus enim stellam eius in oriente. 7 uenimus cum muneribus

aud'ens aut' herodes rex turbatus ē: & omnis iero-solima cū illo.
Et congregans omnes principes sacerdotum & scribas populi: sciscitabatur ab eis ubi xps nasceretur. At illi dixerunt: In bethleem iude. Sic enim scriptum ē per prophetam. Et tu bethleem terra iuda: nequaq̄ minima es in principibus iuda. Ex te enim exiet dux: qui regat populum meum isr̄l. Tunc herodes clam vocans magos diligenter didicit ab eis tempus stelle quę apparuit eis. Et mittens illos in bethleem dixit. Ite & interrogate diligenter de puero. Et cum inveneritis renuntiate mihi: ut & ego veniens adorem eum. Qui cum audissent regem: abierunt. Et ecce stella quam viderant in oriente antecedebat eos: usq̄ dum veniens staret supra ubi erat puer. Videntes aut stellam magi: gavisi sunt gaudio magno valde. Et intrantes domum: invenerunt puerum cum maria matre eius. Et procidentes: adoraverunt eū. Et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera: aurum. thus. & myrrham. Et responso accepto in somnis ne redirent ad herodem: per aliam viam reversi sunt in regionem suam. Qui cum recessissent: ecce angelus domini apparuit in somnis ioseph: dicens. Surge & accipe puerum & matrem eius: & fuge in egiptum: & esto ibi usq̄ dum dicam tibi. Futurum est enim ut herodes quęrat puerum ad perdendum eum. Qui consurgens accepit puerum & matrem eius nocte: & secessit in egiptum. Et erat ibi usq̄ ad obitum herodis: ut adimpleretur: quod dictum ē a domino per prophetam dicentem. & Ex egipto vocavi filium meum. Tunc herodes videns quoniam illusus ē: & magis: iratus ē valde. Et mittens occidit omnes pueros qui erant in bethleem. & in omnibus finibus eius a bimatu & infra: secundum tempus quod exquisierat a magis. Tunc adimpletum ē quod dictum ē per ieremiam prophetam dicentem. Vox in rama audita ē. ploratus & ululatus multus: rachel plorans filios suos. & noluit consolari quia non sunt. Defuncto aut' herode. ecce angelus domini apparuit in somnis ioseph in egipto. dicens. Surge & accipe puerum & matrem eius. & vade in terram isr̄l. Defuncti sunt enim qui querebant animam pueri. Qui consurgens accepit puerum & matrem eius. & venit in terram isr̄l. Audiens aut' q' archelaus regnaret in iudea pro herode patre suo. timuit illuc ire. Et admonitus in somnis secessit in partes galilee. Et veniens habitavit in civitate que vocatur nazareth. ut adimpleretur quod dictum ē per prophetas: quoniam nazareus vocabitur.

In diebus aut' illis venit iohannes baptista predicans in deserto iudee. & dicens. Penitentiam agite. appropinquabit enim regnum celorum. Hic ē enim de quo dictum ē per ysaiam prophetam dicentem. Vox clamantis in deserto. parate viam domini: rectas facite semitas eius. Ipse aut' iohannes habebat vestimentum de pilis camelorum. & zonam pelliceam circa lumbos suos. Esca autem eius erat locuste & mel silvestre. Tunc exibat ad eum iherosolima. & omnis iudea. & omnis regio circa iordanem. et baptizabantur in iordane ab eo. confitentes peccata sua. Videns aut' multos de pharisęorum. & sadducęorum venientes ad baptismum suum. dixit eis. Progenies viperarum: quis demonstravit vobis fugere a ventura ira? Facite ergo fructum dignum penitentie. Et ne velitis dicere intra vos. patrem habemus abraam. Dico enim vobis quoniam potens ē deus de lapidibus istis. suscitare filios abrae. Jam enim securis ad radicem posita ē. Omnis ergo arbor que non facit fructum bonum excidetur. & in ignem mittetur. Ego quidem baptizo vos in aqua in penitentiam. qui aut' post me venturus ē. fortior me ē. cuius nō sum dignus calciamenta portare. Ipse baptizabit in spū sco. & igni. Cuius ventilabrum in manu sua. & permundabit aream suam. & congregabit triticum in horreum. paleas aut' comburet igni inextinguibili. Tunc venit iesus a galilea in iordanem ad iohannem. ut baptizaretur ab eo. Johannes aut' prohibebat eum dicens. Ego a te debeo baptizari. & tu

uenis ad me? Respondens aut ihesus dixit ei. Sine modo sic enim decet nos implere omnem iustitiam. Tunc dimisit eum. Baptizatus aut ihesus. statim ascendit de aqua. et ecce aperti sunt ei celi. et uidit spiritum dei descendentem sicut columbam. et uenientem super se. Et ecce uox de celis dicens. Hic est filius meus dilectus in quo mihi complacui.

Tunc ihesus ductus est in desertum a spiritu ut temptaretur a diabolo. Et cum ieiunasset quadraginta diebus et quadraginta noctibus postea esuriit. Et accedens temptator dixit ei. Si filius dei es. dic ut lapides isti panes fiant. Qui respondens dixit. Scriptum est. Non in solo pane uiuit homo. sed in omni uerbo quod procedit de ore dei. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam ciuitatem. et statuit eum super pinaculum templi. et dixit ei. Si filius dei es. mitte te deorsum. Scriptum est enim quia angelis suis mandauit de te. et in manibus tollent te. ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi ihesus rursum. Scriptum est. Non temptabis dominum deum tuum. Iterum assumpsit eum diabolus in montem excelsum nimis. et ostendit ei omnia regna mundi et gloriam eorum. et dixit illi. Hec omnia tibi dabo. si cadens adoraueris me. Tunc dicit ei ihesus. Uade satana. Scriptum est enim. Dominum deum tuum adorabis. et illi soli seruies. Tunc reliquit eum diabolus. et ecce angeli accesserunt et ministrabant ei. Cum autem audisset ihesus quod iohannes traditus esset. secessit in galileam. Et relicta ciuitate nazareth. uenit et habitauit in capharnaum maritimam. in finibus zabulon et neptalim. ut adimpleretur quod dictum est per ysaiam prophetam. Terra zabulon et terra neptalim uia maris. trans iordanem galilee gentium. Populus qui sedebat in tenebris. lucem uidit magnam. et sedentibus in regione umbre mortis. lux orta est eis. Exinde cepit ihesus predicare et dicere. Penitentiam agite. appropinquabit enim regnum celorum. Ambulans aut iuxta mare galilee. uidit duos fratres symonem qui uocatus pe

trus. et andream fratrem eius. mittentes rete in mare. erant enim piscatores. et ait illis. Uenite post me et faciam uos fieri piscatores hominum. At illi continuo relictis retibus secuti sunt eum. Et procedens inde uidit alios duos fratres iacobum zebedei et iohannem fratrem eius in nauim cum zebedeo patre eorum. reficientes retia sua. et uocauit eos. Illi aut statim relictis retibus et patre secuti sunt eum. Et circuibat ihesus totam galileam. docens in synagogis eorum. et predicans euangelium regni. et sanans omnem languorem. et omnem infirmitatem in populo. et abiit opinio eius in totam syriam. Et obtulerunt ei omnes male habentes uarijs languoribus et tormentis comprehensos. et qui demonia habebant. et lunaticos et paraliticos et curauit eos. et secute sunt eum turbe multe de galilea et de decapoleos et de ierosolimis. et de iudea. et de transiordane.

Uidens aut turbas. ascendit in montem. Et cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius. et aperiens os suum docebat eos dicens. Beati pauperes spiritu. quoniam ipsorum est regnum celorum. Beati mites. quoniam ipsi possidebunt terram. Beati qui lugent. quoniam ipsi consolabuntur. Beati qui esuriunt et sitiunt iustitiam. quoniam ipsi saturabuntur. Beati misericordes. quoniam ipsi misericordiam consequentur. Beati mundo corde. mundo corde. quoniam ipsi deum uidebunt. Beati pacifici. quoniam filii dei uocabuntur. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. quoniam ipsorum est regnum celorum. Beati estis cum maledixerint uobis homines et persecuti uos fuerint. et dixerint omne malum aduersum uos mentientes propter me. gaudete et exultate. quoniam merces uestra copiosa est in celis. sic enim persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante uos. Uos estis sal terre. quod si sal euanuerit in quo salietur. Ad nichilum ualet ultra. nisi ut mittatur foras. et conculcetur ab hominibus. Uos estis lux mundi. Non potest ciuitas abscondi supra montem posita. neque accendunt lucernam et ponunt eam sub modio. sed super candelabrum. ut luceat omnibus qui in domo sunt. Sic luceat lux uestra coram hominibus. ut uideant

nia bona opera. ꝙ glorificent patrem uestrum qui in celis est. Nolite putare quia uenerim
soluere legem aut prophetas. non uenerim
soluere. sed adimplere. Amen quippe di
co uobis. donec transeat celum et terra
iota unum aut unus apex non preteribit a lege donec omnia fiant. Qui
ergo soluerit unum de mandatis istis mi
nimis. et docuerit sic homines. mini
mus uocabitur in regno celorum. Qui
autem fecerit et docuerit. hic magnus uocabitur in regno celorum. Dico autem uobis
quia nisi abundauerit iustitia uestra plus quam scribarum et pharisæorum. non intrabitis in regnum celorum. Audistis quia
dictum est antiquis. Non occides. Qui
autem occiderit. reus erit iudicio. Ego
autem dico uobis. quia omnis qui irascitur fratri suo reus erit iudicio. Qui autem di
xerit fratri suo raca. reus erit concilio. Qui
autem dixerit fatue. reus erit gehenne ignis.
Si ergo offeres munus tuum ad altare
et ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum te. relinque ibi munus tuum ante altare. et uade prius reconciliari fratri tuo. et tunc ueniens
offeres munus. Esto consentiens adu
uersario tuo cito. dum es in uia cum eo. ne forte tradat te aduersarius iudici. et iudex tradat te ministro et in carcerem mittaris. Amen dico tibi. non exies inde donec reddas nouissimum quadrantem.
Audistis quia dictum est antiquis. non
mechaberis. Ego autem dico uobis. quia
omnis qui uiderit mulierem ad concupiscendum eam. iam mechatus est eam in
corde suo. Quod si oculus tuus dexter scandalizat te. erue eum et proice abs te. Expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum. quam totum corpus tuum mittatur in gehennam. Et si dextera manus tua scandalizat te. abscide eam et proice abs
te. Expedit enim tibi ut pereat unum membrorum tuorum. quam totum corpus tuum eat in gehennam. Dictum est autem
quicumque dimiserit uxorem suam. det illi libellum repudii. Ego autem dico
uobis quia omnis qui dimiserit uxorem suam. excepta causa fornicationis. facit eam mechari. Et qui dimissam duxerit. adulterat. Iterum audistis quia
dictum est antiquis. non periurabis. Reddes autem domino iuramenta tua. Ego
autem dico uobis. non iurare omnino neque per celum. quia thronus dei est. Neque per terram. quia scabellum pedum eius est. Neque per ierosolyma. quia ciuitas est magni regis. Neque per caput tuum iurabis. quia non potes facere unum capillum album aut nigrum. Sit autem
sermo uester. est. est. non. non. Quod autem his abundantius est. a malo est. Audistis
quia dictum est. Oculum pro oculo. dentem pro dente. Ego autem dico uobis. non resistere malo. Sed si quis te percusserit in dexteram maxillam tuam. præbe illi et alteram. Et ei qui uult tecum in iudicio contendere. et tunicam tuam tollere. dimitte ei et pallium. Et quicunque te angariauerit mille passus. uade cum illo alia duo. Qui
autem petenti te dat. et uolenti mutuari a te. ne auertaris. Audistis quia dictum est. diliges proximum tuum. et odio habebis inimicum tuum. Ego autem dico uobis.
diligite inimicos uestros. benefacite his qui oderunt uos. et orate pro persequentibus et calumniantibus uos. ut sitis filii patris uestri qui in celis est. qui solem suum oriri facit super bonos et malos. et pluit super iustos et iniustos. Si enim diligitis eos qui uos diligunt. quam mercedem habebitis? Nonne et publicani hoc faciunt? Et si saluaueritis fratres uestros tantum. quid amplius facietis? Nonne et ethnici hoc faciunt? Estote ergo uos perfecti. sicut et pater uester celestis perfectus est. Attendite ne iustitiam uestram faciatis coram hominibus ut uideamini ab eis. Alioquin mercedem non habebitis apud patrem uestrum. qui in celis est. Cum ergo facis elemosinam noli
tuba canere ante te. sicut ypocrite faciunt in synagogis et in uicis. ut honorificentur ab hominibus. Amen dico uobis
receperunt mercedem suam. Te autem
faciente elemosinam. nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. ut sit elemosina tua in abscondito. Et pater tuus
qui uidet in abscondito reddet tibi.

CUm oratis non eritis sicut ypocrite. qui amant in
synagogis et in angulis platearum stantes orare. ut

uicantur ab hominib⁹. Amen dico uob
rece|runt mercedem suam. Tu autem
cum oraueris intra in cubiculum tuum:
& clauso hostio tuo ora p̃em tuum in ab
scondito. Et pat̃ tuus qui uidet in ab
scondito: reddet tibi. Orantes aut̃ nolit
te multum loqui: sicut ethnici. Putant
enim q̃ in multiloquio suo exaudiantur:
Nolite ergo assimilari eis. Scit enim p̃
uꝝ quid opus sit: anteqũ petatis eum. ¶
Sic ergo uos orabitis. Pat̃ noster: qui
es in celis sanctificet̃ nomen tuum. Adue
niat regnum tuum. Fiat uoluntas tua: si
cut in celo & in terra. Panem nr̃m super
substantialem da nobis hodie. Et dimitte nob
debita nra: sicut & nos dimittimus debi
toribꝰ nris. Et ne nos inducas in tẽptati
onem: sed libera nos a malo. Si enim di
miseritis hominib⁹ peccata eorum. dimit
tet & p̃ uꝝ celestis delicta ura. Si aut̃ nõ
dimiseritis hominib⁹. nec p̃ uꝝ dimittet
uob⁹ peccata ura. Cum aut̃ ieiunatis nolit
fieri sicut hypocrite tristes. exterminant en
facies suas. ut appareant hominib⁹ ieiunã
tes. Amen dico uob⁹: quia receperunt mer
cedem suam. Tu aut̃ cum ieiunas: ung
caput tuum & faciem tuam laua: ne mani
festus hominib⁹ ieiunans. sed p̃ tuo qui est
in abscondito. Et p̃ tuus qui uidet in ab
scondito: reddet tibi. Nolite thesaurizare
uobis thesauros in terra. ubi erugo & tinea
demolitur: & ubi fures effodiunt & furant̃.
Thesaurizate uobis thesauros in celo. ubi ne
rugo. neq⁹ tinea demolitur: & ubi fures nõ
effodiunt nec furantur. Vbi enim est thesau
rus tuus. ibi & cor tuum. Lucerna cor
poris tui est oculus tuus. Si fuerit oculus
tuus simplex: totum corpus tuum lucidum
erit. Si aut̃ neqũ fuerit: totum cor
pus tuum tenebrosum erit. Si ergo lu
men quod in te est tenebre sunt. ipse tenebe
quante erunt: Nemo pot̃ duob⁹ dominis
seruire. Aut enim unum odio habebit. & alte
rum diliget. Aut unum sustinebit. & al
terum contemnet. Non potestis deo seruire
& mamone. Ideo dico uob⁹. ne solliciti sitis
anime ure quid manducetis neq⁹ corpori
uro quid induamini. Nonne anima plꝰ
est quã esca. & corpus plusquã uestimentum:
Respicite uolatilia celi: quoniam non seminant
neq⁹ metunt. neq⁹ congregant in horrea. et pr̃
ur̃ celestis pascit illa. Nonne uos ma
gis pluris estis illis: Quis aut̃ uestrum
cogitans pot̃ adicere ad staturam suam
cubitum unum: Et de uestimento quid
solliciti estis: Considerate lilia agri. quo
modo crescunt: non laborant. neq⁹ nent. Dico
aut̃ uobis: quoniam nec salomon in omni
gloria sua. cooperatus est sicut unum ex istis.
Si aut̃ fenum agri quod hodie est. & cras
in clibanum mittitur. deus sic uestit: quã
to magis uos minime fidei: Nolite ergo solliciti esse. dicentes quid man
ducabimus. aut quid bibemus. aut q̃
operiemur: Hec enim omnia gentes in
quirunt. Scit enim pr̃ uꝝ: quia his oib⁹
indigetis. Querite ergo primum regnũ
dei & iustitiam eius. & hec omnia adicie
entur uobis. Nolite ergo solliciti esse in
crastinum. Crastinus enim dies sollici
tus erit sibi ipse. sufficit diei malitia sua.

VIII

Olite iudicare. & non iudicabimini. In qui
enim iudicio iudicaueritis.
iudicabimini. Et in qua
mensura mensi fueritis. remetietur uob⁹.
Quid aut̃ uides festucam in oculo fra
tris tui. & trabem in oculo tuo non uides: ¶
Aut quomodo dicis fri tuo. frater: sine
eiciam festucam de oculo tuo. & ecce tra
bes est in oculo tuo: Hypocrita eice p̃mũ
trabem de oculo tuo: & tunc uidebis eicere
festucam de oculo fratris tui. Nolite dare
scim canib⁹. neq⁹ mittatis margaritas an
te porcos: ne forte conculcent eas pedib⁹ suis
& conuersi dirumpant uos. Petite & dabit̃
uobis. querite & inuenietis. pulsate & a
periet̃ uobis. Omnis enim qui petit
accipit. & qui querit inuenit. & pulsanti
aperiet̃. Aut quis est ex uobis homo. ¶
quem si petierit filius suus panem: nu
quid lapidem porriget ei: Aut si piscem
petierit. nunquid serpentem porriget ei:
Si ergo uos cum sitis mali. nostis bona
data dare filijs uris. quanto magis pat
r̃ ur̃ qui in celis est. dabit bona petentib⁹ se.
Omnia ergo quecunq⁹ uultis ut faciant
uobis homines: & uos facite illis. Hec est
enim lex & prophete. Intrate per angustã
portam. quia lata porta & spatiosa uia est
que ducit ad perditionem: & multi sunt q̃
intrant per eam. Q̃ angusta porta et

arta una è que ducit ad uitam: 7 pauci sunt qui inueniunt eam. Attendite a falsis prophetis qui ueniunt ad uos in uestimentis ouium: intrinsecus autē sunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoscetis eos. Numquid colligunt de spinis uuas aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona fructus bonos facit: mala autem arbor fructus malos facit. Non potest arbor bona fructus malos facere. neq; arbor mala fructus bonos facere. Omnis arbor que non facit fructum bonum: excidetur 7 in ignem mittetur. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos. Non omnis qui dicit mihi domine domine intrabit in regnum celorum. sed qui facit uoluntatem patris mei qui in celis est ipse intrabit in regnum celorum. Multi dicent mihi in illa die: domine domine nonne in nomine tuo prophetauimus. 7 in nomine tuo demonia eiecimus. 7 in nomine tuo uirtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis: quia nunq; noui uos. Discedite a me qui operamini iniquitatem. Omnis ergo qui audit uerba mea hec 7 facit ea. assimilabitur uiro sapienti qui edificauit domum suam supra petram. 7 descendit pluuia 7 uenerunt flumina 7 flauerunt uenti. 7 irruerunt in domum illam: 7 non cecidit. Fundata enim erat supra petram. 7 omnis qui audit uerba mea hec. 7 non facit ea. similis erit uiro stulto. qui edificauit domum suā supra arenam. 7 descendit pluuia 7 uenerunt flumina 7 flauerunt uenti. 7 irruerunt in domum illam. 7 cecidit. 7 fuit ruina eius magna. Et factum è cum consummasset iesus uerba hec admirabantur turbe super doctrina eius. Erat enim docens eos sicut potestatem habens. 7 non sicut scribe eorum et pharisei. 4

CAP. VIII

Cum autem descendisset iesus de monte secute sunt eum turbe multe. Et ecce leprosus ueniens adorabat eum dicens. Domine si uis potes me mundare. Et extendens manum iesus tetigit eum dicens. Volo. Mundare. Et confestim mundata è lepra eius. Et ait illi iesus. Vide nemini dixeris. sed uade ostende te sacerdoti. 7 offer munus quod precepit moyses in testimonium illis. Cum autem introisset capharnaum. accessit ad eum centurio rogans eum 7 dicens. Domine puer meus iacet paralyticus in domo. 7 male torquetur. Et ait illi iesus. Ego ueniam. 7 curabo eum. Et respondens centurio. ait. Domine non sum dignus ut intres sub tectum meum. sed tantum dic uerbo. 7 sanabitur puer meus. Nam 7 ego homo sum sub potestate constitutus. habens sub me milites. Et dico huic uade. 7 uadit. 7 alio ueni 7 uenit. 7 seruo meo fac hoc 7 facit. Audiens autē iesus admiratus è. 7 sequentibus se dixit. Amen dico uobis. non inueni tantam fidem in isl'. Dico autē uobis. q multi ab oriente 7 occidente uenient. 7 recumbent cum abraam. ysaac. 7 iacob in regno celorum. Filii autē regni eicientur in tenebras exteriores. ibi erit fletus 7 stridor dentium. Et dixit iesus centurioni. Vade 7 sicut credidisti: fiat tibi. Et sanatus è puer in illa hora. Et cum uenisset iesus in domum petri uidit socrum eius iacentem 7 febricitantē. Et tetigit manum eius. 7 dimisit eam febris. Et surrexit 7 ministrabat eis. Vespere autē facto obtulerunt ei multos demonia habentes. Et eiciebat spūs uerbo. 7 omnes male habentes curauit. ut adimpleretur quod dictum è per ysaiam prophetam dicentem. Ipse infirmitates nras accepit. 7 egritudines nras portauit. Videns iesus turbas multas circum se. iussit ire trans fretum. Et accedens unus scriba. ait illi. Magister sequar te quocumq; ieris. Dicit ei iesus. Vulpes foueas habent. 7 uolucres celi nidos. filius autē hominis non habet ubi caput suum reclinet. Alius autē de discipulis eius ait illi. Domine permitte me primum ire. 7 sepelire patrem meum. Iesus autē ait illi. Sequere me. 7 dimitte mortuos sepelire mortuos suos. Et ascendente eo in nauiculam. secuti sunt eum discipuli eius. Et ecce motus magnus factus è in mari. ita ut nauicula operiretur fluctibus. Ipse uero dormiebat. Et accesserunt ad eum discipuli eius. 7 suscitauerunt eum dicentes. Domine saluos nos fac. perimus. Et dicit eis. Quid timidi estis modicе fidei? Tunc surgens imperauit uentis 7 mari. 7 facta est tranquillitas magna. Porro homines admirati sunt. dicentes. Qualis è hic. qui

uenit 7 mane obediunt ei. Et cum ueiss
transfretasset in regionē gerasenorum ex
ierunt ei duo hītes demonia de mo
numētis exeuntes. seuī nimis. ita ut ne
mo posset transire per uiam illam. Et
ecce clamauerunt dicentes. Quid ei
nobis 7 tibi iesu fili dei. Venisti huc
ante tempus torquere nos. Erat aut
non longe ab illis grex porcorum mul
torum pascens. Demones aut rogā
bant eum dicentes. Si eicis nos. mit
te nos in gregem porcorum. Et ait illis
ite. At illi exeuntes. abierunt in porcos.
Et ecce impetu abiit omis grex per pre
ceps in mare. 7 mortui sunt in aquis. 7
pastores aut fugerunt 7 uenientes in
ciuitatem nuntiauerunt hec omnia.
7 de his que demonia hūerant. Et ec
ce omis ciuitas exiit obuiam iesu. 7 uī
so eo rogabant. ut transiret a finibus eoꝝ.

ascendens VIIII in nauiculam. transfretauit
7 uenit in ciuitatem suam.
Et ecce offerebant ei paralī
ticum iacentem in lecto. Et uidens
iesus fidem illorum. dixit paralitico. Cō
fide fili. remittuntur tibi peccata tua. Et
ecce quidā de scribis dixerunt intra se.
hic blasphemat. Et cum uidisset iesus
cogitationes eorum. dixit. Ut quid cogi
tatis mala in cordibus uris? Quid ē fa
cilius dicere. dimittuntur tibi peccata
tua aut dicere surge 7 ambula. Ut sciā
tis aut qm filius hominis hēt potestatem
in terra dimittendi peccata. tunc ait paral
itico. Surge. tolle lectum tuum. 7 uade
in domum tuam. 7 surrexit 7 abiit in do
mum suam. Uidentes aut turbe timue
runt. 7 glorificauerunt deum. qui dedit
potestatem talem hominibus. Et cum tran
sisset inde iesus. uidit hominē sedentem
in theloneo matheum nomine. 7 ait illi.
Sequere me. Et surgens secutus ē eum.
Et factum ē discumbente eo in domo. 7
ecce multi publicani 7 peccatores uenien
tes discumbebant cum iesu 7 discipulis
ejus. Et uidentes pharisei dicebāt di
scipulis eius. Quare cum publicanis
7 peccatoribus manducat magister uester?
At ille audiens ait. Non ē opus ualentibus
medicus. sed male habentibus. Euntes aut

discite. quid ē miam uolo 7 non sacrifi
cium. Non enim uenit uocare iustos. sed
peccatores ad penitentiā. Tunc accesserunt
ad eum discipuli iohannis. dicentes.
Quare nos 7 pharisei ieiunamus frequē
ter. discipuli aut tui non ieiunant. Et
ait illis iesus. Numquid possunt filii
sponsi lugere. quamdiu cum illis ē sponsus.
Uenient aut dies. cum auferetur ab eis
sponsus. 7 tunc ieiunabunt. Nemo au
tem immittit commissuram panni rudis in
uestimentum ueterē. tollit enim plenitudi
nem eius a uestimento. 7 peior scissura fit.
Neq; mittunt uinum nouum in utres
ueteres. Alioquin rumpuntur utres. et
uinum effunditur. 7 utres pereunt. Sed mit
tunt uinum nouum in utres nouos. 7 utrum
que conseruantur. Hec illo loquente ad
eos. ecce princeps unus accessit. 7 ado
rauit eum dicens. Domine filia mea
modo defuncta ē. sed ueni impone manū
tuam super eam. 7 uiuet. Et surgens
iesus sequebatur eum. 7 discipuli eius.
Et ecce mulier que sanguinis fluxum
patiebatur duodecim annis. accessit
retro 7 tetigit fimbriam uestimenti eius.
Dicebat enim intra se. Si tetigero tan
tum uestimentum eius. salua ero. At iesus cō
uersus. 7 uidens eam dixit. Confide filia.
fides tua saluam te fecit. Et salua fācta ē
mulier ex illa hora. Et cum uenisset iesus
in domum principis. 7 uidisset tibicines 7
turbam tumultuantem. dicebat. Recedi
te. Non ē enim mortua puella. sed dormit.
Et deridebant eum. Et cum ejecta esset
turba. intrauit 7 tenuit manum eius.
et surrexit puella. Et exiit fama hec in
uniuersam terram illam. Et transeunte
inde iesu. secuti sunt eum duo ceci. cla
mantes 7 dicentes. Miserere nri fili
dauid. Cum aut uenisset domum. ac
cesserunt ad eum ceci. 7 ait eis iesus.
Creditis quia hoc possum facere uobis?
Dicunt ei. Utique domine. Tunc tetigit
oculos eorum dicens. Secundum fidem
uestram fiat uobis. Et aperti sunt oculi
eorum. Et comminatus ē eis iesus. di
cens. Uidete ne quis sciat. Illi aut ex
euntes diffamauerunt eum in tota terra illa.
Egressis aut illis. ecce obtulerunt ei
hominē mutum 7 demonium habentem. ex

ecto remenio locum⁹ ē mun⁹ ⁊ ecce ⁊ ⁊
sunt turbe dicentes. ⁊ Iunge ⁊ ⁊
sic in ist⁹ ꝓbauit aut̄ dicebant⁹ ꝓ
cipe demoniorum eicit demonia. ⁊ cir
cuibat ihesus ciuitates omnes ⁊ castella.
docens in synagogis eorum ⁊ ꝓdicans
euangelium regni. ⁊ curans omnem
infirmitatem ⁊ omnē langorem. Videns au
tem turbas misertus est eis. quia erant ve
xati ⁊ iacentes sicut oues non habentes
pastorē. Tunc dicit discipulis suis.
Messis quidem multa: operarii aut̄
pauci. Rogate ergo dominum messis ut
mittat operarios in messem suam.

Et conuocatis duodecim discipulis
suis. dedit illis potestatem
immundos spiritus. ut eicerent
eos. ⁊ curarent omnem langorem
⁊ omnem infirmitatem. Duodecim
aut̄ apostolor nomina sunt hec. Pri⁹
simon. qui dicitur petrus ⁊ andreas fr
eius. Iacobus zebedei. ⁊ Iohannes fr eius
Philippus ⁊ bartholomeus. Thomas ⁊
matheus publicanus. Iacobus alphei
⁊ thadeus. Symon chananeus. ⁊ iudas
scariothes. qui ⁊ tradidit eum. Hos xii
misit ihesus precipiens eis ⁊ dicens. In
uiam gentium ne abieritis ⁊ in ciuitates
samaritanor ne introieritis. Ite potius
ad oues que perierunt domus israel.
Euntes aut̄ predicate dicentes: quia
appropinquabit regnum celorum. In
firmos curate. mortuos suscitate. lepro
sos mundate. demones eicite. Gratis
accepistis: gratis date. Nolite possidere
neque aurum. neque argentum. neque pecuniam in
zonis uestris. non peram in uia. neque duas
tunicas. neque calciamenta neque uirgam. Digⁿ
⁊ operarius cibo suo. In quamcunq; aut̄ ci
uitatem aut castellum intraueritis in
terrogate quis in ea dignus sit. ibi ⁊
manete donec exeatis. Intrantes aut̄
in domum salutate eam dicentes. Pax
huic domui. Et si quidē fuerit
domus digna. ueniat pax uestra super
eam. Quod aut̄ non fuerit digna: pax
uestra ad uos reuertatur. Et quicunq; nō
receperit uos neq; audierit sermones uros
exeuntes foras de domo uel de ciuita
te. excutite pulueremm de pedibus uris.
Amen dico uobis: tolerabilius erit ter
re sodomorum ⁊ gomorreorum in die ⁊
ultionis q̄ illi ciuitati. Ecce ego mitto
uos sicut oues in medio luporum. Es
tote ergo prudentes sicut serpentes. et
simplices sicut columbe. Cauete aut̄
ab hominibus. Tradent enim uos in cō
siliis ⁊ in synagogis suis flagellabunt
uos. Sed et ante presides ⁊ ad reges ducemi
propter me in testimonium illis ⁊ gentib⁹.
Cum aut̄ tradent uos: nolite cogitare
quomodo aut quid loquamini. Non
enim uos estis qui loquimini. sed spūs
patris qui loquitur in uobis. Tradet
aut̄ frater fratrem in mortem ⁊ pr filium.
Et insurgent filii in parentes: ⁊ mōr
tificabunt eos. Et eritis odio omnibus
hominibus propter nomen meum. Qui
aut̄ perseuerauerit usq; in finem: hic
saluus erit. Cum aut̄ persequentur u
os in ciuitate ista: fugite in aliam. Am
en dico uobis: non consummabitis ciuitates
israel donec ueniat filius hominis. Non
est discipulus super magistrum. nec seruus
super dominum suum. Sufficit discipulo
ut sit sicut magister eius: ⁊ seruus sicut
dominus eius. Si patrem familias bee
zebub uocauerunt. quanto magis do
mesticos eius. Ne ergo timueritis eos.
Nichil est opertum q̄ non reuelabit⁹. ⁊ oc
cultum q̄ non sciatur. Quod ego dico
uobis in tenebris. dicite in lumine: ⁊
quod in aure auditis. predicate super
tecta. Et nolite timere eos qui occidūt
corpus. animam aut̄ non possunt oc
cidere. Timete potius eum timete. qui po
test animā ⁊ corpus perdere in gehennam.
Nonne duo passeres asse ueneunt: ⁊ unus
ex illis non cadet super terram
sine patre uestro. Uestri aut̄ capilli capi
tis omnes numerati sunt. Nolite ergo
timere: multis passeribus meliores estis
uos. Omnis ergo qui confitebitur me
coram hominibus confitebor ⁊ ego eum
coram patre meo qui est in celis. Qui
autem negauerit me coram hominibus: nega
bo ⁊ ego eum coram patre meo qui est in
celis. Nolite arbitrari quia uenerim
pacem mittere in terram. Non ueni
pacem mittere: sed gladium. Veni enim
separare hominem aduersus patrem suum.
⁊ filiam aduersus matrem suam. ⁊ nurū

auersus socrum suam. & mam... hoie
domesticꝰ eius. Qui amat patrem aut
matrem plusq̃ me. non ē me dignus.
Et qui amat filium aut filiã
super me. non ē me dignus. Et qui n
accipit crucē suam & sequitur me. non
ē me dignus. Qui inuenit animã su
am. perdet eam. Et qui perdiderit aiaz
suam propt me. inueniet eam. Qui
recipit uos. me recipit. Et qui me recipi
recipit eum qui me misit. Qui recipit
prophām in nomine prophē. mercedē
prophē accipiet. Et qui recipit iustū
in nomine iusti. mercedē iusti accipiet.
Et quicunq̃ potum dederit uni ex mi
nimis istis calicem aque frigide tanti
in nomine discipuli. amen dico uobi
nō perdet mercedem suam.

XI

Factum ē cum consummasset ih̃s
præcipiens xij discipulis suis
transiit inde ut doceret. & p
dicaret in ciuitatibꝰ eorum.
Johannes aut cum audisset in uinculis
opera xpi. mittens duos de discipulis
suis ait illi. Tu es qui uenturus es an
alium expectamus? Et respondens ihesus
ait illis. Euntes renuntiate johanni q
audistis & uidistis. Cęci uident. claudi
ambulant. leprosi mundantur. surdi
audiunt. mortui resurgunt. pauperes
euangelizantur. & beatus ē qui nō fuerit
scandalizatus in me. Illis autē abeuntib⁹
cepit ihesus dicere ad turbas de johanne.
Quid existis in desertum uidere? Arundi
nem uento agitatam? Sed quid existis
uidere? hominē mollibus uestitum? Ecce
qui mollibus uestiuntur. in domibus regum
sunt. Sed quid existis uidere? prophām?
Etiam dico uobis & plusq̃ prophām.
Hic ē enim de quo scriptum ē. Ecce ego
mitto angelum meum ante faciē tuā.
qui preparabit uiam tuam ante te. Ā
men dico uobis. non surrexit inter na
tos mulierum maior johanne baptist.
Qui aut minor ē in regno celorum ma
ior ē illo. A diebus autē johannis bapte
usq̃ nunc regnum celorum uim patit.
& uiolenti rapiunt illud. Omnes enim
prophē & lex usq̃ ad johannem prophauit.
& si uultis recipere. ipse ē helias. qui uen
turus ē. Qui habet aures audiendi audiat

Cui autē similem existimabo generationē
istam? Simile ē pueris sedentib⁹ in
foro. qui clamantes coequalibus dicunt
Cecinimus uobis & non saltastis. lamen
tauimus & non planxistis. Venit autē
johannes nec manducans nec bibens. &
dicunt demonium habet. Venit filius
hominis manducans & bibens. & dicunt
Ecce homo uorax & potator. uini. publi
canorum & peccatorum amicus. & iustificata
est sapientia a filiis suis. Tunc cepit exp
brare ciuitatibus in quibus facte sunt plurime
uirtutes eius. quia nō egissent penitẽ
tiam. Ue tibi corozaim. ue tibi bethsaida. Qa
si in tyro & sidone facte fuissent uirtutes.
que facte sunt in uobis. olim in cilicio &
cinere penitentiam egissent. Uerumtamen dico
uobis. Tyro & sidoni remissius erit in
die iudicij q̃ uobis. Et tu capharnaum
numq̃ usq̃ in celum exaltaberis. usq̃ in
infernum descendes. Quia si in sodomis
facte fuissent uirtutes. que facte sunt in te
forte mansissent usq̃ in hanc diem. Ue
rumtamen dico uobis. quia terre sodomor
remissius erit in die iudicij q̃ tibi. In
illo tpe. respondens ihesus dixit. Confiteor
tibi pr̃e domine celi & terre. quia abscondisti
hec a sapientibus & prudentibus. & reuelasti
ea parulis. Ita pr̃e quia sic placitum fuit
ante te. Omnia mihi tradita sunt a pre
meo. Et nemo nouit filium nisi pater.
nec patrem quis nouit nisi filius. & cui fi
lius uoluerit reuelare. Uenite ad me oēs
qui laboratis & onerati estis. & ego refi
ciam uos. Tollite iugum meum super
uos & discite a me. quia mitis sum & hu
milis corde. & inuenietis requiem animab⁹
uestris. Iugum enim meum suaue ē & on⁹
meum leue.

XII

In illo tpe. abiit ihesus sab
bato per sata. discipuli autē
eius esurientes. ceperunt
uellere spicas & manducare. Pharisei autem uidentes dixerunt ei
Ecce discipuli tui faciunt quod non
licet eis sabbatis facere. At ille dixit eis.
Non legistis quid fecerit dauid quando e
surit. & qui cum eo erant. quomodo i
trauit in domum dei. & panes propositionis comedit. quos non licebat ei e
dere. nec his qui cum eo erant. nisi so

lis sacerdotib⁹? Aut non legistis in lege. quia sabbatis sacerdotes in templo sabbatum violant. & sine crimine sunt? Dico aut̄ vobis. quia templo maior ē hic. Si aut̄ scissetis. quidem miām nolo. et non sacrificium. nunq̄ dēmnassetis innocentes. Dominus ē enim filius hois etiam sabbati. Et cum inde transisset. venit in synagogam eorum. & ecce homo manū hēns aridam. & interrogabant eū dicentes. Si licet sabbatis curare. ut accusarent eum. Ipē aut̄ dixit eis. Quis erit ex vobis homo. qui hēt ouē unam. & si ceciderit hec sabbatis in foueam. nōne tenebit & leuabit eam? Quanto magis melior ē homo oue. itaq̄ licet sabbatis benefacere. Tunc ait homini. Extende manum tuam. Et extendit & restituta ē sanitati sicut altera. Exeuntes autem pharisei consilium faciebant aduersus eū. quomodo eum perderent. Jesus aut̄ sciens recessit inde. & secuti sunt eum multi. & curauit eos omnes. Et precepit eis ne manifestum eum facerent. Ut adiplerētur quod dictum ē per ysaiam pphām dicentem. Ecce puer meus quē elegi. dilectus meus. in quo michi bene complacuit anime mee. ponam spīm meū sup̄ eum. & iudicium gentib⁹ nūciabit. Non contendet nec clamabit. nec audiet aliquis in plateis vocem eius. Arundinē quassatam non confringet. & linum fumigans non extinguet. donec eiciat ad victoriam iudicium. & nomine eius gentes sperabunt. Tunc oblatus ē ei demonium hēns. cecus & mutus. & curauit eum. ita ut loqueretur & videret. Et stupebant omnes turbe. & dicebāt. Numquid hic ē filius dauid? Pharisei aut̄ audientes dixerunt. Hic nō eicit demones. nisi in beelzebub principe demoniorum. Jesus aut̄ sciens cogitationes eorum. dixit eis. Omne regnum diuisum contra se desolabitur. & omnis ciuitas uel domus diuisa contra se non stabit. Et si satanas satanam eicit. aduersus se diuisus ē. Quomodo ergo stabit regnum eius? Et si ego in beelzebub eicio demones. filij uri in quo eiciunt? Ideo ipi iudices uri erunt. Si ego aut̄ in spū dei eicio demones. igitur peruenit in uos regnum dei. Aut quomodo pōt quisq̄ in domū fortis. & vasa eius diripere. nisi prius alligauerit fortem. & tunc domū eius diripiet? Qui ē mecum nō me ē. & qui non congregat mecum. spargit. Ideo dico uobis omne peccatum & blasphemia remittetur hominib⁹. Spūs aut̄ blasphemie nō remittetur. Et quicūq⁹ dixerit uerbum contra filium hominis. remittetur ei. Qui aut̄ dixerit contra spīm scīm uerbum. nō remittetur ei. nec in hoc seculo. nec in futuro. Aut facite arborem bonam. & fructum eius bonum. Aut facite arborem malam. & fructū eius malum. Siquidē ex fructu arbor cognoscitur. Progenies uiperarum. quomodo potestis bona loqui cum sitis mali? Ex habundantia enim cordis os loquitur. Bonus hō de bono thesauro profert bona. & malus homo de malo thesauro profert mala. Dico aut̄ uobis. quōniam omne uerbum otiosum quod locuti fuerint homines. reddent rationem de eo in die iudicij. ex uerbis enim tuis iustificaberis. et ex ubis enim tuis condemnaberis. Tunc respondērunt ei quidam de scribis & phariseis dicentes. Magīr uolumus a te signum uidere. Respondens aut̄ illis. Generatio aut̄ mala & adultera signum querit. & signum non dabit nisi signum ione prophete. sicut enim fuit ionas in uentre ceti. tribus diebus & tribus noctibus. sic erit filius hois in corde terre. tribus diebus & tribus noctibus. Viri niniuite surgent in iudicio cum generatione ista. & condemnabunt eam. quia penitentiam egerunt in predicatione ione. Et ecce plusq̄ ionas hic. Regina austri surget in iudicio cum generatione ista. & condemnabit eam. quia uenit a finibus terre audire sapiam salomonis. Et ecce plusq̄ salomon hic. Cum aut̄ immundus spūs exierit ab homine. ambulat per loca arida querens requiem. & non inuenit. Tunc dicit. Reuertar in domum meam unde exiui. Et uenies inuenit eam uacantem. scopis mundatam & ornatam. Tunc uadit & assumit septem alios spūs nequiores se. & intrantes habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Sic erit & generationi huic pessime. Adhuc eo loquente

te ad turbas. ecce mat̃ eius & frēs ei⁹ stabant foris querentes loqui ei. Dixit ei quidam. Ecce mat̃ tua & frēs tui foris stant querentes te. At ille respondens dicenti sibi ait. Quę est mat̃ mea & qui sunt frēs mei? Et extendens manum in discipulos suos dixit. Ecce mat̃ mea & frēs mei. Quicumq; enī fecerit uoluntatē patris mei qui in celis est. ipse meus frat̃ soror & mat̃ est.

XIII

In illo tp̃e exiens ihūs de domo. sedebat secus mare. Et congregate sunt ad eum turbe multe ita ut nauicula ascendens sederet. Et omnis turba stabat in littore. & locutus est eis multa in parabolis dicens. Ecce exiit qui seminat seminare semen. Et dum seminat. quedam ceciderunt secus uiam. & uenerunt uolucres & comederunt ea. Alia autem ceciderunt in petrosa. ubi non habebat terram multam. & continuo exorta sunt. quia non habebant altitudinē terre. Sole autem orto estuauerunt. & quia nō habebat radicem aruerunt. Alia aut ceciderunt in spinis. & creuerunt spine. & suffocauerunt. Alia aut ceciderunt in terram bonam. & dabant fructum. aliud centesimum. aliud sexagesimū. & aliud tricesimum. Qui hēt aures audiendi audiat. Et accedentes discipuli dixerunt ei. Quare in parabolis loqueris. Qui respondens ait illis. Quia uobis datum est nosse misteria regni celorum. illis aut non est datum. Qui enim hēt dabitur ei & abundabit. Qui aut non hēt. & quod hēt auferetur ab eo. Ideo in parabolis loquor eis. quia uidentes non uident & audientes non audiunt nec intelligunt ut adimpleatur in eis prophia ysaie dicentis. auditu audietis & non intelligetis. & uidentes uidebitis & non uidebitis. Incrassatum est enim cor populi huius. & auribus grauiter audierunt. & oculos suos clauserunt. ne quando uideant oculis. & auribus audiant. & corde intelligant. & conuertantur. & sanem eos. Uestri aut beati oculi qui uident. & aures uestre quia audiunt. Amen quippe dico uobis. q multi prophete & iusti cupierunt uidere que uos uidetis & non uiderunt. & audire q audiuis & non audierunt. Uos ergo audite parabolam seminantis. Omnis qui audit uerbum regni. & non intelligit. Uenit malus & rapit quod seminatum est in corde eius. hic est qui secus uiam seminatus est. Qui aut super petrosa seminatus est. hic est qui uerbum audit. & continuo cum gaudio accipit illud. Non hēt autem radicem in se. sed est temporalis. Facta aut tribulatione & persecutione propter uerbum. continuo scandalizatur. Qui aut in spinis seminatus est. hic est qui uerbum audit. & sollicitudo seculi istius. & fallacia diuitiarum suffocat uerbum. & sine fructu efficitur. Qui uero in terram bonam seminatus est. hic est qui uerbum audit. & intelligit. & fructum affert. & facit alicubi centesimum. aliud aut sexagesimum. aliud uero tricesimum. Aliam parabolam proposuit illis dicens. Simile factum est regnum celorum homini qui seminauit bonum semen in agro suo. Cum aut dormirent homines. uenit inimicus eius. & superseminauit zizania in medio tritici. & abiit. Cum aut creuisset herba. & fructum fecisset. tunc apparuerunt & zizania. Accedentes aut serui patris familias. dixerunt ei. Domine nonne bonum semen seminasti in agro tuo? unde ergo hēt zizania. Et ait illis. Inimicus homo hoc fecit. Serui aut dixerunt ei. Uis imus & colligimus ea? Et ait non. Ne forte colligentes zizania. eradicetis simul cum eis & triticum. Sinite utraq; crescere usq; ad messem. Et in tp̃e messis. dicam messoribus. Colligite primum zizania. & alligate ea in fasciculos ad comburendum. & triticum aut congregate in horreum meum. Aliam aut parabolam posuit eis dicens. Simile est regnum celorum grano sinapis. quod accipiens homo seminauit in agro suo. Quod minimum quidem est omnibus seminibus. Cum aut creuerit minus est omnibus oleribus. & fit arbor ita ut uolucres celi ueniant & habitent in ramis eius. Aliam parabolam locutus est eis. Simile est regnum celorum fermento. quod acceptum mulier abscondit in farine satis tribus. donec fermentatum est totum. Hec omnia locutus est ihūs

in parabolis ad turbas. sine parabolis
non loquebatur eis. ut adimpleretur
quod dictum é per prophám dicentes.
Aperiam in parabolis ós meum. eructa
bo abscondita a costitutione mundi. ¶
Tunc dimissis turbis uenit in domi-
cacceſſerunt discipuli eius dicentes. ¶
Edisere nobis parabolam zizaniorũ.
Qui respondens ait. Qui seminat semi
bonum est filius hominis. ager é mũ
dus. Bonum uero semen. hi sunt filij
regni. zizania aũt sunt filij negs. Ini
micus aũt qui seminauit ea. é diabolꝰ.
messis uero consumatio seculi é. messores
uero angeli sunt. Sicut ergo colligunt
zizania. et igni comburuntur. sic erit in cõ
sumatione seculi. mittet filius hominis
angelos suos. et colligent de regno eius
omnia scandala. et eos qui faciunt iniq
tatem. et mittent eos in caminum ignis. ibi
erit fletus. et stridor dentium. Tunc ful
gebunt iusti sicut sol in regno patris eorꝫ.
Qui hꝫ aures audiendi audiat. Simi
le é regnum celorum thesauro abscõdito
in agro. quẽ qui inuenit homo abscon
dit. et pregaudio illius uadit et uendit
omnia que hꝫ. et emit agrum illum. Ite
rum simile é regnum celorum. homini
negotiatori quẽrenti bonas margaritas.
Inuenta autem una pretiosa margarita.
abiit et uendidit omnia que habuit et emit
eam. Iterum simile é regnum celorum
sagene misse in mare. et ex omni genere
piscium congreganti. Quam cum impleta
ẽt educentes. et secus litus sedentes. elege
runt bonos in uasa. malos aũt foras
miserunt. Sic erit in cõsumatione seculi.
Exibunt angeli et separabunt malos de
medio iustorũ. et mittent eos in camin
um ignis. ibi erit fletus et stridor den
cum. Intellexistis hec omnia? Dicunt
ei etiam. Et ait illis. Ideo omnis scri
ba doctus in regno celorum. similis é
homini patri familias. qui profert de the
sauro suo noua et uetera. Et factum é cũ
consummasset iesus parabolas istas. transijt
inde. Et ueniens in patriam suam docebat
eos in synagogis eorum. ita ut mi
rarentur et dicerent. Unde huic sapia
hec et uirtutes? Nonne hic é fabri filius?
Nonne mater eius dicitur maria. et fra
tres eius iacobus et ioseph. et simon et iudas et
sorores eius. nonne omnes apud nos sunt. Unde
ergo huic omnia ista? Et scandalizaba
tur in eo. Iesus aũt dixit eis. Non
é propha sine honore. nisi in patria sua. et
in domo sua. Et non fecit ibi uirtutes
multas propter incredulitatẽ illorũ.

XIIII

In illo tẽpore. audiuit herodes
tetrarcha famam iesu. et ait
pueris suis. Hic é iohannes
baptista. ipse surrexit a mor
tuis. Ideo uirtutes operantur in eo. Ip
se enim tenuit iohannem. et alligauit
eum. et posuit in carcere propter herO
diadem uxorem fratris sui. Dicebat enim
illi iohannes. Non licet tibi hanc eam.
Et uolens illum occidere. timuit popꝫ
quia sicut propham eum habebant. Die
aũt natalis herodis. saltauit filia herO
diadis in medio. et placuit herodi. Un
de cum iuramento pollicitus é ei dare quod
postulasset ab eo. Illa premonstrata
a matre sua. da mihi inquit hic in di
sco caput iohannis baptiste. Et con
tristatus é rex. propter iusiurandum aũt.
et eos qui pariter recumbebant iussit
dari. Misitq; et decollauit iohannem in
carcere. Et allatum é caput eius in di
sco. et datum é puelle. et tulit matri sue.
Et accedentes discipuli eius. tulerunt
corpus eius et sepelierunt illud. Et ue
nientes nunciauerunt iesu. Quod cũ
audisset iesus. recessit inde in nauicula
in locum desertum seorsum. Et cum
audissent turbe. secute sunt pedestres
de ciuitatibꝫ. Et exiens uidit turbam
multam. et misertus é eis. et curauit lan
guidos eorum. Uespere aũt facto accesse
runt ad eum discipuli eius. dicentes.
Desertus é locus. et hora iam preterijt. di
mitte turbas. ut euntes in castella. e
mant sibi escas. Iesus aũt dixit eis. ¶
Non habent necesse ire. date illis uos manducare. Et dicunt ei. Non habemus
hic nisi quinq; panes. et duos pisces. Qui
ait eis. Afferte illos mihi huc. Et cũ
iussisset turbam discumbere super fenũ.
et acceptis quinq; panibꝫ et duobꝫ pisci
bꝫ. aspiciens in celum benedixit et fregit et
dedit discipulis suis panes. discipuli
aũt turbis. Et manducauerunt omes.

ſanitati ſunt. Et tulerunt reliquias re-
pleti fragmentorum plenos. Manducantium autē fuit numerus v. milia uirorum. exceptis mulieribus & parvulis. Et statim ascendere discipulos ascendere in naviculam. & precedere eum transfretare. donec dimitteret turbas. Et dimissa turba. ascendit in montē solus orare. Vespere autē factō solus erat ibi. Navicula autē in medio mari iactabatur fluctibus. Erat enim contrarius ventus. Quarta autē vigilia noctis abiit ad eos. ambulans supra mare. Et videntes eum supra mare ambulantem. turbati sunt dicentes. quia fantasma est. Et prae timore clamauerunt. Statimq; ihesus locutus est eis dicens. Date fiducia. ego sum. nolite timere. Respondens autem petrus. dixit. Domine si tu es iube me ad te uenire super aquas. At ipse ait. Veni. Et descendens petrus de navicula. ambulauit super aquam ut ueniret ad ihesum. Videns uero uentum ualidum timuit. Et cum cepisset mergi. clamauit dicens. Domine saluum me fac. Et protinus ihesus extendens manum apprehendit eum. & ait illi. Modice fidei. quare dubitasti. Et cum ascendisset in naviculam. cessauit uentus. Qui autem in navicula erant. uenerunt & adorauerunt dicentes. Vere filius dei es. Et cum transfretassent. uenerunt in terram genesaret. Et cum cognouissent eum uiri loci illius. miserunt in universam regionem illam. & obtulerunt ei omnes male habentes. & rogabant eum ut uel fimbriam uestimenti eius tangerent. Et quicumq; tetigerunt. salui facti sunt.

Tunc accesserunt ad eum ab ierosolimis scribe & pharisei. dicentes. Quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum. Non enim lauant manus suas. cum panem manducant. Ipse autem respondens. ait illis. Quare & uos transgredimini mandatum dei. propter traditionē uestram. Nam deus dixit. Honora patrem tuum & matrem. & qui maledixerit patri uel matri. morte moriatur. Vos autem dicitis. quicumq; dixerit patri uel matri munus quodcumq; est ex me tibi prodest. & non honorificabit patrem suum. aut matrem suam. & irritum fecistis mandatum dei. propter traditionē uestram. Ypocrite. bene prophetauit de uobis ysaias. dicens. Populus hic labiis me honorat. cor autem eorum longe est a me. Sine causa autem colunt me. docentes doctrinas & mandata hominū. Et conuocans ad se turbas. dixit eis. Audite & intelligite. Non quod intrat in os coinquinat hominē. sed quod procedit ex ore. hoc coinquinat hominē. Tunc accedentes discipuli eius. dixerunt ei. Scis quia pharisei audito hoc uerbo scandalizati sunt. At ille respondens. ait. Omnis plantatio quam non plantauit pater meus celestis. eradicabitur. Sinite illos. ceci sunt duces cecorum. Cecus autem si cecum ducatum prestet. ambo in foueam cadunt. Respondens autem petrus. dixit ei. Edisce nobis parabolam istam. At ille dixit. Adhuc & uos sine intellectu estis. Non intelligitis quia omne quod in os intrat in uentrem uadit. & secessum emittitur. Que autem procedunt de ore. de corde exeunt. & ea coinquinant hominē. De corde enim exeunt cogitationes male. homicidia. adulteria. fornicationes. furta. falsa testimonia. blasphemie. hec sunt que coinquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare non coinquinat hominē. Et egressus inde ihesus. secessit in partes tyri & sydonis. & ecce mulier chananea a finibus illis egressa. clamabat dicens ei. Miserere mei domine fili dauid. filia mea male a demonio uexatur. Qui non respondit ei uerbum. Et accedentes discipuli eius. rogabant eum dicentes. Dimitte eam. quia clamat post nos. Ipse autem respondens ait. Non sum missus nisi ad oues que perierunt domus israel. At illa uenit & adorauit eum dicens. Domine adiuua me. Qui respondens ait. Non est bonum sumere panem filiorum & mittere canibus. At illa dixit. Etiam domine. Nam & catelli edunt de micis que cadunt de mensa dominorum suorum. Tunc respondens ihesus ait illi. O mulier magna est fides tua. fiat tibi sicut uis. Et sanata est filia eius. ex illa hora. Et cum transisset inde ihesus. uenit secus mare galilee. & ascendens in montē sedebat ibi. Et accesserunt ad eum turbe multe. habentes secum mutos &

cecos. claudos. debiles. z alios multos z
proiecerunt eos ad pedes eius. Et curā
uit eos. ita ut turbe mirarentur. Videntes
mutos loquentes. z claudos ambulantes.
cecos uidentes. z magnificabant deum
isr̄l. Ihesus aut̄ uocatis discipulis suis z
dixit. Misereor turbe. quia iam triduo
perseuerant mecum. z non hēnt quod
manducent. Et dimittere eos ieiunos
nolo. ne deficiant in uia. Et dicunt ei
discipuli. Unde ergo nobis in deserto
panes tantos ut saturemus turbā tantā.
Et ait illis ihesus. Quot panes hētis.
At illi dixerunt septem. z paucos piscia
los. Et precepit turbe ut discumberet
super terram. Et accipiens ihesus septē
panes z pisces. z gratias agens fregit z de
dit discipulis suis. z discipuli dederunt
populo. Et comederunt omnes. z satu
rati sunt. Et quod superfuit de fragmi
tis. tulerunt septem sportas plenas. E
rant aut̄ qui manducauerunt quatuor
milia hominū. exceptis parunulos z mulie
Et dimissa turba ascendit in nauicula.
z uenit in fines magedan.

XVI

Et accesserunt ad eū pha
risei z saduccei temptantes. z
rogauerunt eum ut signum
de celo ostenderet eis. At ille
respondens ait eis. Facto uespere dicitis se
renum erit. rubicundum enim est celum.
Et mane hodie tempestas. tristat enim
triste celum. Faciem quidem celi diiudica
re nostis. signa aut̄ temporum non potes
Generatio mala z adultera signum quer
z signum non dabitur ei nisi signum Io
ne proplie. Et relictis illis abiit. z cum
uenissent discipuli eius trans fretum. i
oblti sunt panes accipere. Qui dixit illis
Intuemini z cauete a fermento pharisseo
z saduccei. At illi cogitabant inter se
dicentes. quia panes non accepimus.
Sciens aut̄ ihesus dixit eis. Quid cogi
tatis inter uos modicefidei. quia panes
non hētis? Nondum intelligitis. neq;
recordamini quinq; panum. in quinq;
milia hominū. z quot cophinos sumpsi
stis? Neq; septem panum in quatuor
milia hominum. z quot sportas sumpsi
stis? Quare non intelligitis. quia nō
de pane dixi uobis. cauete a fermento
pharisseorum z seduccorum. Tunc intel
lexerunt. quia non dixerit cauendum
a fermento panum. sed a doctrina pha
riseorum z seduccorum. Venit ihesus in par
tes cesaree philippi. z interrogabat disci
pulos suos dicens. Quem dicunt ho
mines esse filium hominis? At illi dixe
runt. Alii iohannem baptistam. alii aut̄ he
liam. Alii uero ieremiā. aut unum ex
prophis. Dicit illis ihesus. Vos aut̄ quē
me esse dicitis? Respondens symon petrus.
dixit. Tu es xp̄us filius dei uiui. Re
spondens aut̄ ihesus. dixit ei. Beatus es symō
bariona. quia caro z sanguis nō reuela
uit tibi. sed pr̄ meus qui est in celis. Et
ego dico tibi. quia tu es petrus z super
hanc petram edificabo eccl̄iam meam. i
et porte inferi non preualebunt aduersus
eam. z tibi dabo claues regni celorum.
Et quodcumq; ligaueris super terram.
erit ligatum in celis. Et quodcumq;
solueris super terram. erit solutum z in ce
lis. Tunc precepit discipulis suis. ut
nemini dicerent. quia ipse esset ihesus xp̄s.
Et inde cepit ihesus ostendere discipulis
suis. quia oportet eum ire ierosolimam. z
multa pati a senioribus. z scribis z prin
cipibus sacerdotum. z occidi. z die tertia re
surgere. Et assumens eum petrus. ce
pit increpare illum dicens. Absit a te
domine. non erit tibi hoc. Qui uero con
uersus dixit petro. Vade post me satbanas.
Scandalum es mihi. quia nō sapis
ea que dei sunt. sed ea que hominum. i
Tunc ihesus dixit discipulis suis. Si
quis uult post me uenire. abneget se
metipm z tollat crucem suam z sequatur
me. Qui enim uoluerit animam suam
saluam facere. perdet eam. Qui autem
perdiderit animam suam propter me. in
ueniet eam. Quid enim prodest homi
ni si uniuersum mundum lucretur. anime
uero sue detrimentum patiatur. Aut q̄m
dabit homo commutationē pro anima sua.
Filius enim hominis uenturus est in gla
ria sua. cum angelis suis. et tunc red
det unicuiq; secundum opera eius.
Amen dico uobis. sunt quidam de hic
stantib; qui non gustabunt mortem. i
donec uideant filium hominis uenien
tem in regno suo.

ET post dies sex. assumpsit
ihesus petrum ⁊ iacobum ⁊
iohannem fratrem eius. ⁊ duc
it illos in montē excelsum
seorsum. ⁊ transfiguratus est ante eos. ⁊
Et resplenduit facies eius sicut sol. ⁊
uestimenta aut eius facta sunt alba sicut
nix. Et ecce apparuerunt illis moyses
⁊ helias cum eo loquentes. Respon
dens aut petrus dixit ad ihesum. Domine bonum
est nos hic esse. Si uis faciamus hic tria
tabernacula: tibi unum. moysi unum
⁊ helie unum. Adhuc eo loquente. ecce
nubes lucida obumbrauit eos. ⁊ ecce
uox de nube dicens. Hic est filius meus
dilectus. in quo mihi bene complacui.
ipsum audite. Et audientes discipuli
ceciderunt in faciem suam. ⁊ timuerunt
ualde. Et accessit ihesus ⁊ tetigit eos. di
xitque eis. Surgite ⁊ nolite timere. Le
uantes aut oculos suos. neminem uidē
runt nisi solum ihesum. Et descendentibus
illis de monte. precepit ihesus dicens.
Nemini dixeritis uisionem. donec fi
lius hominis resurgat a mortuis. Et
interrogauerunt eum discipuli eius. di
centes. Quid ergo scribe dicunt. q̄m he
liam oportet primum uenire? At ille re
spondens ait eis. Helias quidē uenit
et restituet omnia. Dico aut uobis.
quia helias iam uenit. ⁊ non cognouerunt
eum. sed fecerunt in eum quecūq;
uoluerunt. Sic ⁊ filius hominis passu
rus est ab eis. Tunc intellexerunt dis
cipuli. quia de iohanne baptista dixisset
eis. Et cum uenissent ad turbam. accessit
ad eum homo genibus prouolutus
ante eum. dicens. Domine miserere fi
lio meo. quia lunaticus est ⁊ male patit.
Nam sepe cadit in ignem. ⁊ crebro in
aquam. ⁊ obtuli eum discipulis tuis. ⁊
non potuerunt curare eum. Respon
dens aut ihesus. dixit. O generatio incredula ⁊
peruersa quousq; ero uobiscum? Usq;
quo patiar uos? Afferte huc illum ad
me. Et increpauit illum ihesus. ⁊ exiit
ab eo demonium. Et curatus est puer
illa hora. Et accesserunt ad ihesum di
scipuli secreto. ⁊ dixerunt. Quare nos
non potuimus eicere illum? Dixit ill'
ihesus. propter incredulitatem uestram. Amen
quippe dico uobis. si habueritis sicut gra
num sinapis. dicetis monti huic. trans
hinc. ⁊ transibit. ⁊ nichil impossibile erit
uobis. Hoc aut genus eicitur. nisi per
orationem ⁊ ieunium. Conuersantibus
aut eis in galilea. dixit illis ihesus.
Filius hominis tradendus est in manus
hominum. ⁊ occident eum. ⁊ die tertia
resurget. Et contristati sunt ualde. ⁊
Et cum uenissent capharnaum. accesse
runt qui didragma accipiebant ad pe
trum. ⁊ dixerunt ei. Magister uester non dis
soluit didragma. Ait etiam. Et cum
intrasset in domum. preuenit eum ihesus
dicens. Quid tibi uidetur symon. Reges
terre a quibus accipiunt tributum. uel ce
nsum a filiis suis. an ab alienis? Dixit illi
ihesus. Ergo liberi sunt filii. Ut aut nō
scandalizemus eos. uade ad mare. mitte hamum
⁊ eum piscem qui primus ascenderit tol
le. Et aperto ore eius inuenies staterem.
illum sumens. da eis pro me et te.

IN illa hora
accesserunt discipuli ad ie
sum: dicentes. Quis pu
tas maior est in regno celorum.
Et aduocans ihesus parulum. statuit
eum in medio eorum ⁊ dixit. Amen dico
uobis. nisi conuersi fueritis ⁊ efficiamini
sicut paruuli. non intrabitis in regnum
celorum. Quicumq; ergo humiliauerit
se. sicut parulus iste. hic est maior in
regno celorum. Et qui susceperit un'
parulum talem in nomine meo. me
suscipit. Qui aut scandalizauerit unum
de pusillis istis qui in me credunt. ex
pedit ei ut suspendatur mola asinaria
in collo eius. ⁊ demergatur in profundum
maris. Ve mundo a scandalis. Necesse
est ut ueniant scandala. Ueruntamen ue hō
mini illi per quem scandalum uenit. Si aut
manus tua uel pes tuus scandalizat
te. abscide eum ⁊ proice abste. Bonum
est ad uitam ingredi debilem uel claudum
q̄m duas manus uel duos pedes habentem
mitti in ignem eternum. Et si oculus
tuus scandalizat te. erue eum ⁊ proice
abste. Bonum tibi est cum uno oculo in
uitam eternam intrare. q̄m duos oculos
habentem. mitti in gehennam ignis. Vi
dete ne contemnatis unum ex his pusillis.

Luce cum nobis. quia angeli eorum in celis semper vident faciem patris mei qui in celis est. Venit enim filius hominis salvare quod perierat. Quid vobis videtur. Si fuerint alicui centum oves. et unaquarum erraverit. nonne relinquit nonaginta novem in montibus. et vadit querere eam que erravit. Et si contigerit ut inveniat eam. amen dico vobis. quia gaudebit super eam. magis q̄ super nonaginta novem que non erraverunt. Sic non est voluntas ante patrem vestrum qui in celis est. ut pereat unus de pusillis istis. Si peccaverit in te frater tuus. vade et corripe eum inter te et ipsum solum. Si te audierit. lucratus eris fratrem tuum. Si autem non audierit. adhibe tecum adhuc unum vel duos. ut in ore duorum vel trium stet omne verbum. Quod si non audierit eos. dic ecclesie. Si autem ecclesiam non audierit. sit tibi sicut ethnicus et publicanus. Amen dico vobis. quecumq; alligaveritis super terram. erunt ligata et in celo. Et quecumq; solveritis super terram. erunt soluta et in celo. Iterum dico vobis. quia si duo ex vobis consenserint super terram. de omni re quamcunq; petierint. fiet illis a patre meo qui est in celis. Ubi enim sunt duo vel tres congregati in nomine meo. ibi sum in medio eorum. Tunc accedens ad eum petrus. dixit. Domine quotiens peccabit in me frater meus. et dimittam ei usq; septies. Dicit illi ihesus. Non dico tibi usq; septies. sed usq; septuagies septies. Propterea assimilatum est regnum celorum homini regi qui voluit rationem ponere cum servis suis. Et cum cepisset rationem ponere. oblatus est ei unus. qui debebat decem milia talenta. Cum autem non haberet unde redderet. iussit eum dominus eius venumdari. et uxorem et filios eius. et omnia quecumq; habebat. et reddi. Prostratus autem servus ille. orabat eum dicens. Patientiam habe in me. et omnia reddam tibi. Misertus autem domini servi illius. dimisit eum. et debitum remisit illi. Egressus autem servus ille. invenit unum de conservis suis qui debebat ei centum denarios. Et tenens suffocabat eum dicens. Redde quod debes. Et procidens conservus eius. rogabat eum dicens. Patientiam habe in me. et omnia reddam tibi. Ille autem noluit. sed abiit et misit eum in carcerem donec redderet debitum. Videntes autem conservi eius. que fiebant contristati sunt valde. Et venerunt et narraverunt domino suo. omnia que facta fuerant. Tunc vocato illum dominus suus ait illi. Serve nequam omne debitum dimisi tibi quoniam rogasti me. Nonne ergo oportuit et te misereri conservi tui. sicut et ego tui misertus sum. Et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus. quoadq; redderet universum debitum. Sic et pater meus celestis faciet vobis. si non remiseritis unusquisq; fratri suo de cordibus vestris.

Factum est cum consummasset ihesus sermones istos. migravit a galilea. et venit in fines iudee trans iordanem. Et secute sunt eum turbe multe. et curavit eos ibi. Et accesserunt ad eum pharisei tentantes eum et dicentes. Si licet homini dimittere uxorem suam quacunq; ex causa. Qui respondens ait illis. Non legistis quia qui fecit ab initio masculum et feminam fecit eos et dixit. Propter hoc dimittet homo patrem et matrem et adherebit uxori sue. et erunt duo in carne una. Itaq; iam non sunt duo sed una caro. Quod ergo deus coniunxit homo non separet. Dicit illi. Quid ergo moyses mandavit dare libellum repudii et dimittere. Ait illis. Quoniam moyses ad duritiam cordis vestri permisit vobis dimittere uxores vestras. ab initio autem non fuit sic. Dico autem vobis. quia quicumq; dimiserit uxorem suam. nisi ob fornicationem et aliam duxerit. mechatur. Et qui dimissam duxerit. mechatur. Dicunt ei discipuli eius. Si ita est causa hominis cum uxore. non expedit nubere. Qui dixit. Non omnes capiunt verbum istud. sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi qui de matris utero sic nati sunt. Et sunt eunuchi. qui facti sunt ab hominibus. Et sunt eunuchi. qui seipsos castraverunt propter regnum celorum. Qui potest capere capi

ar. Tunc oblati sunt ei parvuli: ut manus eis imponeret et oraret. Discipuli autem increpabant eos. Jesus vero ait eis. Sinite parvulos et nolite eos prohibere ad me venire. Talium est enim regnum celorum. Et cum imposuisset illis manus abiit inde. Et ecce unus accedens ait illi. Magister bone. quid boni faciam ut habeam vitam eternam. Quid me interrogas de bono? Unus est deus bonus. Si autem ad vitam vis ingredi: serva mandata. Dicit illi. Que? Jesus autem dixit. Non homicidium facies. non adulterabis. non facies furtum. non falsum testimonium dices. honora patrem et matrem. et diliges proximum tuum sicut teipsum. Dicit illi adolescens. Omnia hec custodivi a juventute mea: quid adhuc mihi deest? Ait illi Jesus. Si vis perfectus esse vade et vende omnia que habes et da pauperibus. et habebis thesaurum in celo. et veni sequere me. Cum autem audisset adolescens verbum: abiit tristis. Erat enim habens multas possessiones. Jesus autem dixit discipulis suis. Amen dico vobis. quia dives difficile intrabit in regnum celorum. Et iterum dico vobis. Facilius est camelum per foramen acus transire. quam divitem intrare in regnum celorum. Audientes autem hec discipuli mirabantur valde dicentes. Quis ergo potest salvus esse? Aspiciens autem Jesus. ait illis. Apud homines hoc est impossibile. apud deum omnia autem possibilia sunt. Tunc respondens petrus dixit ad Jesum. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus te. quid ergo erit nobis? Jesus autem dixit eis. Amen dico vobis. quod vos qui secuti estis me. in regeneratione cum sederit filius hominis in sede majestatis sue. sedebitis et vos super sedes xii. judicantes xii. tribus israel. Et omnis qui reliquerit domum vel fratres. aut sorores. aut patrem. aut matrem. aut uxorem. aut filios aut agros propter nomen meum. centuplum accipiet. et vitam eternam possidebit. Multi autem erunt primi novissimi et novissimi primi.

Simile est enim regnum celorum homini patrifamilias. qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. Conventione autem facta cum operariis ex denario diurno. misit eos in vineam suam. Et egressus circa horam tertiam vidit alios stantes in foro otiosos. et illis dixit. Ite et vos in vineam meam. quod justum fuerit dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa sextam et nonam horam. et fecit similiter. Circa undecimam autem exiit et invenit alios stantes. et dicit illis. Quid hic statis tota die otiosi? Dicunt ei. Quia nemo nos conduxit. Dicit illis. Ite et vos in vineam meam. Cum sero autem factum esset. dicit dominus vinee procuratori suo. Voca operarios. et redde illis mercedem. incipiens a novissimis usque ad primos. Cum venissent ergo qui circa undecimam horam venerant. acceperunt singuli denarios. Venientes autem primi arbitrati sunt quod plus essent accepturi. acceperunt autem et ipsi singuli denarios. Et accipientes murmurabant adversus patrem familias dicentes. Hi novissimi una hora fecerunt et pares illos nobis fecisti. qui portavimus pondus diei et estus. At ille respondens unicuique dixit. Amice non facio tibi injuriam. Nonne ex denario convenisti mecum? Tolle quod tuum est et vade. Volo autem et huic novissimo dare sicut et tibi. Aut non licet mihi facere quod volo. an oculus tuus nequam est. quia ego bonus sum? Sic erunt novissimi primi. et primi novissimi. Multi enim sunt vocati. pauci vero electi. Et ascendens Jesus Jerosolymam assumpsit duodecim discipulos secreto et ait illis. Ecce ascendimus Jerosolymam et filius hominis tradetur principibus sacerdotum et scribis et damnabunt eum morte. Et tradent eum gentibus ad illudendum et flagellandum et crucifigendum. et tertia die resurget. Tunc accessit ad eum mater filiorum zebedei cum filiis suis adorans et petens aliquid ab eo. Qui dixit ei. Quid vis? Ait illi. Dic ut sedeant hi duo filii mei unus ad dexteram tuam et unus ad sinistram tuam in regno tuo. Respondens autem Jesus dixit. Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bibiturus sum? Dicunt ei. Possumus. Ait illis. Calicem quidem meum bibetis. sedere autem ad dexteram meam et sinistram non est meum dare vobis. sed quibus paratum

é a pie meo. Et audientes indignati sũt de duab⁹ frib⁹. Jesus aũt uocauit eos ad se: et ait. Scitis quia principes gentium dñant eo:um. et qui maio:es sũt potestatem exercent in eos. Non ita erit inter uos Sz quicumq; uoluerit inter uos maio: fieri: sit ur minister. Et qui uoluerit inter uos primus esse: erit ur seruus. Sicut filius hominis non uenit ministrari sz minis strare: et dare animã suam redemptionẽ pro multis. Et egredientib⁹ eis ab Iericho: secuta é eos turba multa. Et ecce duo ceci sedentes secus uiam. audierũt quia Jesus transiret. et clamauerũt dicentes. Domine miserere nr̃i fili dauid. Turba aũt increpabat eos. ut tacerent. At illi magis clamabant. dicentes. Dñe miserere nr̃i fili dauid. Et stans Jesus uocauit eos. et ait. Quid uultis ut faciam uobis? Dicũt illi. Domine ut aperiãtur oculi nr̃i. Miseritus aũt eo:um Jesus tetigit oculos eo:um. et cõfestim uiderunt. et secuti sunt eum.

Et cum Jesus appropiquasset Jerosolimis. uenisset; bethfage ad montem oliueti. tunc Jesus misit duos discipulos suos dicens eis. Ite in castellum quod contra uos é. et statim inuenietis asinam alligatam. et pullum cum ea. Soluite et adducite mihi. Et si quis uob aliquid dixerit. dicite quia dominus his opus hẽt. et cõfestim dimittet eos. Hoc aũt totum factũ é. ut adimpleret⁹ quod dictum est per prophã dicentem. Dicite filie Sion. ecce rex tuus uenit tibi mansuetus. et sedens super asinam. et pullum filium subiugalis. Euntes aũt discipuli. fecerunt sicut precepit illis Jesus. Et adduxerunt asinam et pullum. et imposuerunt super eos uestimenta sua. et eum desuper sedere fecerunt. Plurima aũt turba strauerunt uestimenta sua in uia. Alii autem cedebant ramos de arboribus. et sternebant in uia. Turbe aũt que precedebant. et que sequebantur: clamabant dicentes. Osanna filio dauid. benedictus qui uenit in nomine dñi. osanna in excelsis. Et cum intrasset Jesus Jerosolimam. cõmota é uniuersa ciuitas. dicens. Quis é hic? Populi aũt dicebant. hic é Jesus propha a nazareth galilee. Et intrauit in templum dei. et eiciebat omnes uendentes et ementes de templo. et mensas nummulariorum. et cathedras uendentium colubas euertit. Et dicit eis. Scriptum é. domus mea domus oronis uocabitur. uos aũt fecistis illam speluncam latronum. Et accesserunt ad eum ceci et claudi in templo. et sanauit eos. Uidentes aũt principes sacerdotum et scribe. mirabilia que fecit. et pueros clamantes in templo. et dicentes. osanna filio dauid. indignati sunt. et dixerunt ei. Audis quid isti dicunt. Jesus aũt dixit eis. Utique. Nunq̃ legistis. quia ex ore infantium et lactentium perfecisti laudem? Et relictis illis abiit extra ciuitatem in bethaniam. ibiq; mansit. Mane aũt reuertens in ciuitatem esuriit. Et uidens ficũ arborem unam secus uiam. uenit ad eam. et nichil inuenit in ea nisi folia tantum. et ait illi. Nunq̃ ex te fructus nascatur in sempiternum. Et aruit ficus continuo. Et uidentes discipuli mirati sunt dicentes. Quomodo continuo aruit? Respondens aũt Jesus. ait illis. Amen dico uobis. si habueritis fidem. et non hesitaueritis. non solum de ficulnea facietis. sed et si monti huic dixeritis. tollere et mittere in mare. fiet. Et omnia quecumq; petieritis in oratione credentes. accipietis. Et cum uenisset in templum. accesserunt ad eum docentem principes sacerdotum et seniores populi dicentes. In qua potestate hec facis? Et quis tibi dedit hanc potestatem? Respondens aũt Jesus dixit eis. Interrogabo uos et ego unum sermonem. quem si dixeritis mihi. et ego uobis dicam in qua potestate hec facio. Baptismum Johannis unde erat. celo an ex hominib⁹? At illi cogitabant inter se dicentes. Si dixerimus celo. dicet nobis quare nõ credidistis illi. Si aũt dixerimus ex hominib⁹. timemus turbam. Omnes enim habebant Johannem sicut propham. Et respondentes Jesu dixerunt. Nescimus. At illis et ipse. Nec ego dico uobis. in qua potestate hec facio. Quid aũt uobis uidetur? Homo quidam habebat duos filios. et accedens ad primum dixit. Fili uade hodie operare in uinea mea. Ille aũt respondens ait. Nolo. Postea aũt penitentia motus. abiit

Accedens aut ad alterum: dixit similit. At ille respondens ait. Quo vomme: tu iuit. Quis est duob⁹ fecit voluntatem p̄is? Dicit: primus. Dicit illis ihesus. Amē dico vobis: quia publicani t meretrices p̄cedent vos in regno dei. Venit aut̄ iohannes ad vos. in via iustitie. t non credidistis ei. Publicani aut̄ t meretrices credidernnt ei. Vos aut̄ videntes. nec p̄ nitentiam huiusmodi postea ut crederetis ei. Aliam parabolam audite. Homo est p̄ familias qui plantauit vineam. et sepem circumdedit ei. t fodit in ea torcular. t edificauit turrim. t locauit eam agricolis. t peregre profectus est. Cum aut̄ tempus fructuum appropinq̄asset misit seruos suos ad agricolas. ut acciperent fructus eius. Et agricole apprehensis seruis eius. alium ceciderunt. alium vero lapidauerunt. Iterum misit alios seruos plures p̄mis. t fecerunt illis similiter. Novissime aut̄ misit ad eos filium suum. dicens. verebunt filium meum. Agricole aut̄ videntes filium: dixerunt intra se. Hic est heres: venite occidamus eum. t habebimus hereditatem eius. Et apprehensum eum. eiecerunt extra vineam. t occiderunt eum. Cum ergo venerit dominus vinee: quid faciet agricolis illis? Aiunt illi. Malos male perdet. t vineam suam locabit aliis agricolis. qui reddant ei fructum temporibus suis. Dicit illis ihs. Nunq̄ legistis in scripturis. Lapidem quem reprobauerunt edificantes hic factus est in caput anguli. a domino factum est istud. t est mirabile in oculis nris. Ideo dico vobis. quia auferetur a vobis regnum dei: t dabitur genti facienti fructus eius. Et qui ceciderit super lapidem istum: confringetur. Super quem vero ceciderit. conteret eum. Et cum audissent principes sacerdotum t pharisei parabolam eius. cognouerunt q̄ de ipis dicebat. Et querentes eum tenere timuerunt turbas: quia sicut prophetam eum habebant

Et respondens ihesus dixit iterum in parabolis dicens. Simile factum est regnum celorum homini regi. qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos vocare invitatos ad nuptias t nolebant venire. Iterum misit alios seruos dicens. Dicite invitatis. ecce prandium meum parauit. tauri mei t altilia occisa. t omnia parata venite ad nuptias. Illi aut̄ neglexerunt. Et abierunt alius in villam suam. alius vero ad negotiationem suam. Reliqui vero tenuerunt seruos eius. t contumelijs affectos occiderunt. Rex aut̄ cum audisset iratus est. t missis exercitibus suis perdidit homicidas illos. t ciuitatem illorum succendit. Tunc ait seruis suis. Nuptie quidem parate sunt. sed qui invitati erant non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum. t quoscumq̄ inueneritis vocate ad nuptias. Et egressi serui eius in vias congregauerunt omnes quos inuenerunt bonos t malos. t impletę sunt nuptie discumbentium. Intrauit aut̄ rex ut videret discumbentes. t vidit ibi hominem non vestitum veste nuptiali. t ait illi. Amice quomodo huc intrasti: non habens vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris. Ligatis manibus t pedibus eius. mittite in tenebras exteriores. ibi erit fletus t stridor dentium. Multi enim sunt vocati: pauci vero electi. Tunc abeuntes pharisei consilium inierunt ut caperent ihesum in sermone. Et mittunt ei discipulos suos cum herodianis. dicentes. Magister scimus quia verax es t viam dei in veritate docces. t non est tibi cura de aliquo. Non enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis quid tibi videtur. licet censum dare cesari an non? Cognita aut̄ ihesus malitia eorum. dixit. Quid me temptatis ypocrite? Ostendite mihi numisma census. At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis ihesus. Cuius est ymago hec t superscriptio? Dicunt ei. Cesaris. Tunc ait illis. Reddite ergo que sunt cesaris cesari. t que sunt dei deo. Et audientes mirati sunt. t relicto eo abierunt. In illo die accesserunt ad ihesum saduccei. qui dicunt non esse resurrectionem. t interrogauerunt eum dicentes. Magister moyses dixit. si quis mortuus fuerit non habens filium. ut ducat frater eius uxorem illius. t suscitet

semen frī suo. Et cum cant ap̄o nōs vi-
fies. Et primus uxore ducta defiecit
é. t non hēns semen reliquit uxorem
suam frī suo. Similiter secundus t ter-
tius usq; ad septimū. Nouissime aut oīm
t mulier defuncta é. In resurrectione
ergo cuius ear septem uxor? Omes
enim hūerunt eam. Respōdens aut ih̄s
ait illis. Errat nescientes scripturas
uras neq; uirtutē dei. In resurrectione enim
nec nubent neq; nubentur sed sunt sicut
angeli dei in celo. De resurrectōe aut
mortuorum non legistis. quod dictum é
a deo dicente nobis. Ego sum deus a-
brahā t deus ysaac. t deus iacob. Non
é deus mortuor. sed uiuentium. Et au-
dientes turbe mirabant? in doctrina
eius. Pharisei aut audientes q̄ silen-
tium imposuit sadducēis. conuenerūt
in unum. t interrogauit eum unus ex
eis legis doctor temptans eum. Magi-
ster quod é mandatum magnum in lege?
Ait illi ih̄s. Diliges dīm deū tuū
ex toto corde tuo. t in tota anima tua.
t in tota mente tua. Hoc é maximum t
primum mandatum. Secundum aut
simile é huic. Diliges proximū tuum
sicut teipm. In his duob? mandatis.
tota lex pendet t prophē. Congregatis
aut pharisēis interrogauit eos ih̄s
dicens. Quid uobis uidetur de xp̄o.
cuius filius é. Dicunt ei. dauid. Ait
illis. Quomo ergo dauid in spū uocat
eum dīm dicens. Dixit dominus dō
meo. sede ad dexteris meis. donec ponā
inimicos tuos. scabellum pedum tuor?
Si ergo dauid uocat eum dīm. quom
filius eius é? Et nemo poterat respōde-
re ei uerbum. neq; ausus fuit quisq; ex
illa die eum amplius interrogare.

XXIII

Tunc locutus
é ih̄s ad turbas. t ad dis-
cipulos suos dicens. Super
cathedram moysi sederūt
principes t pharisei. Omnia ergo que
cunq; dixerint uobis seruate t facite.
secundum uero opera eorum nolite facere. Di-
cunt enim. t non faciunt. Alligant
enim honera grauia t importabilia. t
imponunt in humeros hominū. digi-
to aut suo nolunt ea mouere. Omnia
uero opera sua faciunt. ut uideantur
ab hominib?. Dilatant enim phylac-
teria sua. t magnificant fimbrias. Ama-
nt aut primos accubitus in cenis.
t primas cathedras in synagogis. t salu-
tationes in foro. t uocari ab hominib?
rabbi. Vos aut nolite uocari rabbi. Unus
é enim magr? ur. omnes aut uos fratres
estis. Et patrem nolite uocare uob? super
terram. Unus é enim pat?r ur? qui in celis
é. Nec uocemini magri quia magist?r
ur? unus é xp̄us. Qui maior é uestrum erit
minister ur?. Qui aut se exaltauerit. h̄
humiliabitur. t qui se humiliauerit. h̄
exaltabitur. Ve aut uobis scribe t pha-
risei ypocrite. qui claudit regnum ce-
lorum ante homines. Vos enim non in-
tratis. nec introeuntes sinitis intrare.
Ve uobis scribe t pharisei ypocrite. qui
comeditis domum uiduarum. orōne
longas orantes. propt hoc amplius. h̄
accipietis iudicium. Ve uob? pharisei
ypocrite. qua circuitis mare t aridam
ut faciatis unum proselytum. t cum h̄
fuerit factus. facitis eum filiū gehēne
duplo q̄m uos. Ve uobis duces ceci. q̄
dicitis quicunq; iurauerit per templū
dei. nichil é. Quicunq; aut iurauerit in auro
templi. debet. Stulti t ceci. quid enim
maius é. aurum an templum quod h̄
sanctificat aurum? Et quicunq; iurauerit
in altare nichil é. Quicunq; aut iu-
rauerit in dono quod é super illud. de-
bet. Ceci quid enim maius é. donum
an altare. quod sanctificat donum? Qui
ergo iurat in altari. iurat in eo t in oīb?
que super illud sunt. Et quicūq; iu-
rauerit in templo. iurat in illo. t in eo
qui habitat in ip̄o. Et qui iurat in celo
iurat in throno dei. t in eo qui sedet sup
ip̄m. Ve uobis scribe t pharisei ypocrite
qui decimatis mentā t anetum t cimi-
num. t reliquistis que grauiora sunt
legis. iudicium t mīam t fidem. Hec
oportuit facere. t illa non omittere. Du-
ces ceci excolantes culicem. came-
lum aut glutientes. Ve uobis scribe
t pharisei ypocrite. qui mundatis qđ
de foris é calicis t parapsidis. intus aut
plenum estis rapina t immundicia. Pha-
risee cece. munda prius quod intus é

calicis ꝛpharisęi. ut fiat ꝛto quod de ꝛ
foris ē mundum. Ve uobis scribe ꝛpha
risęi ypocrite. qui similes estis sepulcris
dealbatis. que foris parent hominibus
speciosa. intus uero plena sunt ossibꝫ
mortuorum. ꝛomni spurcitia. sic ꝛtꝫ
a foris apparetis quidem hominibꝫ iu
sti. intus autē pleni estis ypocrisi ꝛiniq
tate. Ve uobis scribe ꝛpharisęi ypocrite
qui edificatis sepulcra prophetarum. ꝛ
ornatis monumenta iustorum. ꝛdicitis.
Si fuissemus in diebꝫ patrum nostrorum. ꝛ
non essemus socij eorum in sanguine pꝛ
phetarum. Itaqꝫ testimonio estis uobme
ipis. quia filij estis eorum qui prophetas
occiderunt. Et uos implete mensuram
patrum uestrorum. Serpentes genimina ꝛ
uipere. quomodo fugietis a iudicio ꝛ
gehenne. Ideo ecce ego mitto ad uos pꝛ
phetas ꝛ sapientes ꝛ scribas. ꝛ ex illis occi
detis ꝛ crucifigetis. ꝛ ex illis flagellabi
tis in synagogis uestris. ꝛ persequemini de ci
uitate in ciuitatem. ut ueniat sup uos
omnis sanguis iustus qui effusus est
super terram. a sanguine abel iusti usqꝫ
ad sanguinem zacharie filij barachie. ꝛ
quem occidistis inter templum ꝛ altare.
Amen dico uobis. uenient hec omnia
super generationē istam. Jerlin. ierlim q
occidis prophetas ꝛ lapidas eos qui ad te
missi sunt. Quotiens uolui congregare fi
lios tuos quemadmodum gallina con
gregat pullos suos sub alas. ꝛ noluistis. ꝛ
Ecce relinquetur domus uestra deserta. Di
co enim uobis. non me uidebitis amo
donec dicatis. Benedictus qui uenit i
nomine domini.

XXIIII

Et egressus iesus de templo
ibat. ꝛ accesserunt ad eum ꝛ
discipuli eius. ut ostenderent
ei edificationes templi. Ipse
autē respondens dixit eis. Videtis hec oīa.
Amen dico uobis. non relinquetur hic
lapis super lapidem qui non destruatur.
Sedente autē eo super montem oliueti.
accesserunt ad eum discipuli secreto di
centes. Dic nobis quando hec erunt. ꝛ
quod signum aduentus tui. ꝛ consumatio
nis seculi. Et respondens iesus dixit eis. ꝛ
Videte ne quis uos seducat. Multi enim
uenient in nomine meo. dicentes ego
sum xpus. ꝛ multos seducent. Audituri
enim estis prelia ꝛ opiniones prelioꝝ.
Videte ne turbemini. Oportet enim hec
fieri. sed nondum ē finis. Consurget enim
gens in gentem. ꝛ regnum in regnum.
ꝛ erunt pestilentie ꝛ fames. ꝛ terremotus p
loca. Hec autē omnia sunt initia dolorum.
Tunc tradent uos in tribulationem. ꝛ oc
cident uos. ꝛ eritis odio omnibꝫ gentibꝫ
propter nomen meum. Tunc scandalizā
buntur multi. ꝛ inuicē tradent. ꝛ odio ha
bebunt inuicem. Et multi pseudo pro
phete surgent. ꝛ seducent multos. Et quo
niam abundabit iniquitas. refrigescet caritas
multorum. Qui autē perseuerauerit usqꝫ in
finem. hic saluus erit. Et predicabitur
hoc euangelium regni in uniuerso orbe.
in testimonium omnibꝫ gentibꝫ. ꝛ tunc
ueniet consummatio. Cum ergo uideritis
abhominationē desolationis que dicta ē
a daniele propheta. stantem in loco sco. q
legit intelligat. Tunc qui in iudea sunt
fugiant ad montes. ꝛ qui in tecto non
descendat tollere aliquid de domo sua.
ꝛ qui in agro non reuertatur tollere tuni
cam suam. Ve autē pregnantibꝫ ꝛ nutri
entibꝫ in illis diebꝫ. Orate autē ut non
fiat fuga uestra hyeme uel sabbato. Erit enim
tunc tribulatio magna. qualis nō fuit
ab initio mundi usqꝫ modo. neqꝫ fiet.
Et nisi breuiati fuissent dies illi. nō fie
ret salua omnis caro. Sed propter electos
breuiabuntur dies illi. Tunc siquis ui
dixerit. ecce hic ē xpus. aut illic. nolite cre
dere. Surgent enim pseudo xpi. ꝛ pseu
do prophete. ꝛ dabunt signa magna ꝛ pro
digia. ita ut in errorem inducantur. si
fieri potest etiam electi. Ecce predixi uobis.
Si ergo dixerint uobis ecce in deserto est
nolite exire. ecce in penetralibꝫ nolite
credere. Sicut enim fulgur exit ab oriē
te. ꝛ paret usqꝫ in occidentem. ita erit ad
uentus filij hominis. Vbicumqꝫ fuerit
corpus illic congregabuntur ꝛ aquile. Sta
tim autē post tribulationē illorum dierꝫ
sol obscurabitur. ꝛ luna non dabit lumen
suum. ꝛ stelle cadent de celo. ꝛ uirtutes
celorum commouebuntur. Et tunc appa
rebit signum filij hominis in celo. Et
tunc plangent omnes tribus terre. Et ꝛ
uidebunt filium hominis uenientē in

nubib⁹ celi. cum uirtute multa ⁊ maie
state. Et mittet angelos suos cum tu
ba ⁊ uoce magna: Et congregabit electos
eius a quatuor uentis. a summis celo⁹u⁹
usq; ad terminos eo⁹um. Ab arbore aut
fici discite parabolam. Cum iam ram⁹
eius tener fuerit. ⁊ folia nata: scitis qui
prope est estas. Ita ⁊ uos cum uideritis hec
omnia. scitote quia prope est in ianuis. A
Amen dico uobis. quia non preteribit
generatio hec donec omnia fiant. Cae
lum ⁊ terra transibunt: uerba aut mea
non preteribunt. De die aut illa ⁊ hora
nemo scit. neq; angeli celo⁹um. neq; filius
nisi pater solus. Sicut enim fuerunt in diebus noe. ita
erit ⁊ aduentus filii hominis. Sicut enim
erant in diebus ante diluuium. comedentes
⁊ bibentes. nubentes ⁊ nuptui tradentes
usq; ad eum diem. quo intrauit
noe in arcam. ⁊ non cognouerunt donec
uenit diluuium. ⁊ tulit omnes. ita erit
⁊ aduentus filii hominis. Tunc duo e
runt in agro. unus assumetur. ⁊ alius
relinquetur. Duo erunt molentes in
mola. una assumetur. ⁊ una relinquet⁹.
Vigilate ergo quia nescitis qua hora do
minus uester uenturus sit. Illud aut scito
te. quod si sciret pat⁹familias qua hora fu
rator uenturus esset. uigilaret utiq; ⁊ non sine⁹
perfodi domum suam. Ideoq; ⁊ uos estote
parati. quia nescitis qua hora filius
hominis uenturus est. Quis putas est
fidelis seruus. ⁊ prudens quem constituit do
minus super familiam suam. ut det illis cibum
in tempore. Beatus ille seruus quem cum ue
nerit dominus eius. inuenerit sic facien
tem. Amen dico uobis. quod super omnia
bona sua constituet eum. Si aut dixerit
malus seruus ille. mora facit dominus meus
uenire. ⁊ ceperit percutere conseruos suos. A
Manducet aut ⁊ bibat cum ebriosis. ue
niet dominus serui illius in die qua non
sperat. ⁊ hora qua ignorat. ⁊ diuidet eum.
partemq; eius ponet cum hypocritis. Il
lic erit fletus ⁊ stridor dentium.

XXV

Tunc simile erit regnum
celo⁹um. x. uirginibus que a
cipientes lampades suas
exierunt obuiam sponso ⁊
sponse. Quinq; aut ex eis erant fatue.
⁊ quinq; prudentes. Qui quinq; fatue

acceptis lampadibus non sumpserunt
oleum secum. Prudentes uero acceperunt oleum in uasis suis cum lampadibus.
Moram aut faciente sponso. dormitauerunt omnes ⁊ dormierunt. Media aut
nocte clamor factus e. ecce sponsus ueni
et exite obuiam ei. Tunc surrexerunt oes
uirgines ille. ⁊ ornauerunt lampades
suas. Fatue aut sapientibus dixerunt. Da
nobis de oleo uestro. quia lampades nre
extinguuntur. Respondent prudentes
dicentes. Ne forte non sufficiat nobis
⁊ uobis. ite potius ad uendentes ⁊ emite uobis. Dum aut irent emere. uenit
sponsus. ⁊ que parate erant intrauerunt
cum eo ad nuptias. ⁊ clausa est ianua.
Nouissime uero ueniunt ⁊ relique uirgines dicentes. Domine dne. aperi
nobis. At ille respondens. ait. Amen dico
uobis. nescio uos. Vigilate itaq; quia
nescitis diem neq; horam. Sicut enim ho
mo peregre proficiscens uocauit seruos suos
⁊ tradidit illis bona sua. Et uni dedit. v.
talenta. alij aut duo. alij unum. unicuiq;
q; secundum propriam uirtutem. ⁊ pro
fectus e statim. Abijt aut qui quinq; ta
lenta acceperat. ⁊ operatus e in eis. ⁊ lucratus e alia quinq;. Similiter ⁊ qui duo
acceperat. lucratus e alia duo. Qui aut
unum acceperat. abiens fodit in terram.
⁊ abscondit pecuniam domini sui. Post
multum uero temp⁹is. uenit dominus ser
uorum illorum. ⁊ posuit rationem cum eis.
Et accedens qui. v. talenta acceperat. ⁊
obtulit alia. v. talenta dicens. Domine
v. talenta tradidisti mihi: ecce alia. v. ⁊
superlucratus sum. Ait illi dns eius. Euge
euge bone ⁊ fidelis. quia sup pauca
fuisti fidelis. super multa te constituam. intra
in gaudium domini. Accessit aut ⁊ qui
duo talenta acceperat. ⁊ ait. Domine. duo talenta tradidisti mihi. ecce alia
duo superlucratus sum. Ait illi dns
eius. Euge bone ⁊ fidelis. quia sup
pauca fuisti fidelis. super multa te constituam. intra in gaudium dni tui. Accedens aut ⁊ qui unum talentum acceperat.
ait. Domine scio quia homo durus es.
metis ubi non seminasti. ⁊ congregas ubi
non sparsisti. ⁊ timens abij ⁊ abscondi talentum tuum in terra. Ecce habes quod

nium è. Respondens aut dominus eius / dixit ei. Serue male & piger: sciebas quia meto ubi non semino. & congrego ubi non sparsi. Oportuit ergo te committere pecuniam meam nummulariis. & ueniens ego recepissem utique quod meum è cum usura. Tollite itaq; ab eo talentum. & date ei qui habet x. talenta. Omni enim habenti dabitur. & abundabit. Ei aut qui non habet & quod uidetur habere: hoc auferetur ab eo. Et inutile seruum eicite in tenebras exteriores. Illic erit fletus & stridor dentium. Cum aut uenerit filius hominis in maiestate sua. & omnes angeli eius cum eo. tunc sedebit super sedem maiestatis suæ. & congregabuntur ante eum omnes gentes. & separabit eos ab inuicem. sicut pastor segregat oues ab edis. Et statuet oues quidem a dextris suis. edos aut a sinistris. Tunc dicet rex his qui a dextris eius erunt. Venite benedicti patris mei. possidete paratum uobis regnum a constitutione mundi. Esurui enim & dedistis mihi manducare. sitiui & dedistis mihi bibere. hospes eram & collegistis me. nudus & operuistis me. infirmus eram & uisitastis me. In carcere eram & uenistis ad me. tunc respondebunt ei iusti dicentes. Domine quando te uidimus esurientem aut sitientem. aut hospitem. aut nudum. aut infirmum. aut in carcere. & non ministrauimus tibi. Tunc respondebit illis dicens. Amen dico uobis. quamdiu non fecistis uni de minoribus his. nec mihi fecistis. Et ibunt hi in supplicium eternum. iusti aut in uitam eternam.

CXXXVI

Factum è cum consummasset ihesus sermones hos omnes. dixit discipulis suis. Scitis quia post biduum pascha fiet. & filius hominis tradetur ut crucifigatur. Tunc congregati sunt principes sacerdotum & seniores populi in atrium principis sacerdotum qui dicebatur cayphas & consilium fecerunt ut ihesum dolo tenerent & occiderent. Dicebant aut. Nõ in die festo. ne forte tumultus fieret in populo. Cum aut esset ihesus in bethania in domo simonis leprosi. accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti pretiosi. & effudit super caput ipsius recumbentis. Videntes aut discipuli. indignati sunt dicentes. Ut quid perditio hec. Potuit enim unguentum istud uenundari multo. & dari pauperibus. Sciens aut ihesus ait illis. Quid molesti estis huic mulieri. Opus bonum operata è in me. Nam & semper pauperes uobiscum habetis. me aut non semper habetis. Mittens aut hec unguentum hoc in corpus meum. ad sepeliendum me fecit. Amen dico uobis. ubicumq; predicatum fuerit hoc euangelium in toto mundo. dicetur & quod hec fecit in memoriam eius. Tunc abiit unus de duodecim qui dicebatur iudas scarioth ad principes sacerdotum & ait illis. Quid uultis mihi dare. & ego eum uobis tradam. At illi constituerunt ei xxx. argenteos. Et exinde quærebat opportunitatem. ut eum traderet. Prima aut azimorum. accesserunt discipuli ad ihesum dicentes. Ubi uis paremus tibi comedere pascha. At ihesus dixit. Ite in ciuitatem ad quendam. & dicite ei. Magister dicit. tempus meum prope est. apud te facio pascha cum discipulis meis. Et fecerunt discipuli. sicut constituit illis ihesus. & parauerunt pascha. Vespere aut facto discumbebat cum xii. discipulis suis. & edentibus illis dixit. Amen dico uobis. quia unus uestrum me traditurus è. Et contristati ualde. cœperunt singuli dicere. Numquid ego sum domine. At ille respondens ait. Qui intingit manum mecum in paropside. hic me tradet.

lius quidem hominis uadit: sicut
scriptum è de illo. Ve autē homini illi
per quem filius hominis tradetur. Bo
num erat ei si natus non fuisset homo
ille. Rndens autē iudas qui tradidit
eum: dixit. Numquid ego sum rabbi.
Ait illi. Tu dixisti. Ceterum ego autē illi.
accepit iesus panem. benedixit. fregit.
deditq; discipulis suis. et ait. Accipite.
et comedite. Hoc è corpus meum. Et
accipiens calicem. gras egit. et dedit
illis dicens. Bibite ex hoc omnes. hic
è sanguis meus noui testamēti. qui
pro multis effundetur in remissionē
peccatorum. Dico autē uobis. nō bibā
amodo de hoc genimine uitis usq; in
diem illum. cum illud bibam uobis
nouum in regno patris mei. Et hymno
dicto exierunt in montem oliueti. Tūc
dicit illis iesus. Omnes uos scandali
lum patiemini in me in ista nocte. Sc
Scriptum enim. Percutiam pastorē
et dispergentur oues gregis. Postq̄
autē surrexero. precedam uos in gali
leam. Respōdens autē petrus. ait illi. Et
si omnes scandalizati fuerint in te ego
non scandalizabor. Ait illi iesus. Amē
dico tibi. quia in hac nocte antequā gal
lus cantet. ter me negabis. Ait illi pe
trus. Etiam si oportuerit me mori te
cum. non te negabo. Similiter et omnes
discipuli dixerunt. Tunc uenit iesus
cum illis in villam que dicitur gethse
mani. et dixit discipulis suis. Sedete
hic donec uadam illuc et orem. Et as
sumpto petro et duobus filiis zebedei.
cepit contristari et mestus esse. Tunc ait
illis. Tristis è anima mea usq; ad mor
tem. Sustinete hic et uigilate mecum.
Et progressus pusillum. procidit in fa
ciem suam orans et dicens. Mi pater
si possibile è transeat a me calix iste. Ve
rumtamen non sicut ego uolo. sed sicut tu.
Et uenit ad discipulos suos et inuenit
eos dormientes. et dixit petro. Sic. non
potuistis una hora uigilare mecū.
Uigilate et orate. ut non intretis in te
tationem. Spūs quidem promptus est
caro autē infirma. Iterum secundo abiit
et orauit dicens. Pater mi si non potest
calix iste transire nisi bibam illum.
fiat uoluntas tua. Et uenit iterum.
et inuenit eos dormientes. Erant enim
oculi eorum grauati. Et relictis illis
illis iterum abiit. et orauit tertio eun
dem sermonem dicens. Tunc uenit
ad discipulos suos. et dixit illis. Dor
mite iam et requiescite. Ecce appropi
quabit hora. et filius hominis tradet
in manus peccatorum. Surgite eamus.
Ecce appropinquauit qui me tradet.
Adhuc eo loquente. ecce iudas unus
de xii. uenit. et cum eo turba multa cū
gladijs et fustibus. missi a principibus sa
cerdotum. et senioribus populi. Qui aut
tradidit eum. dedit illis signū dicēs.
Quemcumq; osculatus fuero. ipse è
tenete eum. Et confestim accedens ad
iesum. dixit. Aue rabbi. Et osculatus
è eum. Dixitq; illi iesus. Amice ad
quod uenisti. Tunc accesserunt et ma
nus iniecerunt in iesum et tenuerunt
eum. Et ecce unus qui erat cum iesu
extendens manum exemit gladium.
et percussit seruum principis sacerdotū
amputauitq; auriculam eius dextram.
Tunc ait illi iesus. Conuerte gladi
um tuum in locum suum. Omnes enim
qui acceperint gladium. gladio peri
bunt. An putas quia non possum ro
gare patrem meum. et exhibebit mihi
modo plusq̄ duodecim legiones an
gelorum. Quomodo ergo implebūtur
scripture. Quia sic oportet fieri.
In illa hora dixit iesus turbis. Tanq̄
ad latronem existis cum gladijs et
fustibus comprehendere me. Cotidie
apud uos sedebam docens in templo
et non tenuistis me. Hoc autē totum fa
ctum est ut adimplerentur scripture prophe
tarum. Tunc discipuli omnes relicto eo fu
gerunt. At illi tenentes iesum. du
xerunt ad caypham principem sacer
dotum. ubi scribe et seniores congre
gati sunt. Petrus autē sequebatur eum a
longe. usq; in atrium principis sacer
dotum. Et ingressus intro sedebat
cum ministris ut uideret finem. Prin
cipes autē sacerdotū et omne concilium
quærebant falsum testimonium de iesu
ut eum morti tradirent. Et non inue
nerunt. cum multi falsi testes access

fissent. ℣ Nouissime aũt uenerunt duo falsi testes. & dixerunt. Hic dixit. Possũ destruere templum dei. & post triduum reedificare illud. Et surgens princeps sacerdotum. ait illi. ℣ Nichil respondes ad ea que tibi aduersus te testificantur? Ihesus aũt tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi. Adiuro te per deum uiuum. ut dicas nobis si tu es xp̃us filius dei uiui. Dicit illi ihesus. Tu dixisti. Verumtamen dico uobis. amodo uidebitis filium hominis sedentem a dextris uirtutis dei. & uenientem in nubibus celi. Tunc princeps sacerdotum scidit uestimenta sua. dicens. Blasphemauit. Quid adhuc egemus testibus? Ecce nunc audistis blasphemiam. Quid uobis uidetur? At illi respondentes dixerunt. Reus est mortis. Tunc expuerunt in faciem eius. & colaphis eum ceciderunt. Alii aũt palmas in faciem ei dederunt. dicentes. Prophetiza nobis xp̃e. quis est qui te percussit. Petrus uero sedebat foris in atrio. & accessit ad eum una ancilla dicens. Et tu cum ihesu galileo eras. At ille negauit coram omnibus dicens. Nescio quid dicis. Exeunte autem illo ianuam. uidit eum alia ancilla. et ait his qui erant ibi. Et hic erat cum ihesu nazareno. Et iterum negauit cum iuramento. quia non nouit hominem. Et post pusillum accesserunt qui stabant. & dixerunt petro. Vere & tu ex illis es. nam & loquella tua manifestum te facit. Tunc cepit detestari & iurare. quia non nouisset hominem. Et statim gallus cantauit. Et recordatus est petrus uerbi ihesu quod dixerat. priusquã gallus cantet. ter me negabis. Et egressus foras. fleuit amare.

XXVIII

Mane aũt facto. consilium inierunt omnes principes sacerdotum. & seniores populi aduersus ihesum. ut eum morti tradere rent. & uinctum eum adduxerunt. & tradiderunt eum ponto pilato presidi. ℣ Tunc uidens iudas qui eum tradidit. q̃ damnatus esset penitentia ductus retulit xxx. argenteos principibus sacerdotum. & senioribus populi dicens. Peccaui tradens sanguinem iustum. At illi dixerunt. Quid ad nos. Tu uideris. Et proiectis in templo argenteis recessit. et abiens laqueo se suspendit. Principes uero aũt sacerdotum acceptis argenteis dixerunt. Non licet mittere eos in corbonam. quia pretium sanguinis est. Consilio aũt inito. emerunt ex illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum. Propter hoc uocatus est ager ille aceldemach. hoc est ager sanguinis. usq; in hodiernum diem. Et tunc impletum est quod dictum est per ieremiam prophetam dicentem. Et acceperunt triginta argenteos pretium appreciati. quem appretiauerunt a filiis isr̃l. & dederunt eos in agrum figuli. sicut constituit michi dominus. Ihesus aũt stetit ante presidem. & interrogauit eum presses dicens. Tu es rex iudeorum? Dicit ei ihesus. Tu dicis. Et cum accusaretur a principibus sacerdotum & senioribus. nichil respondit. Tunc dicit illi pilatus. Non audis quanta aduersus te dicunt testimonia? Et non respondit ei ad ullum uerbum. ita ut mirarentur presses uehementer. Per diem aũt solemnem. consuerat presses dimittere unum uinctum quem uoluissent. habebant aũt unum uinctum insignem. qui dicebatur barabas. Congregatis ergo illis. dixit pilatus. Quem uultis dimittam uobis. barabam an ihesum qui dicitur xp̃s? Sciebat enim q̃ per inuidiam tradidissent eum. Sedente aũt illo pro tribunali. misit ad eum uxor eius dicens. Nichil tibi & iusto illi. Multa enim passa sum hodie per uisum. propter eum. Principes enim sacerdotum. & seniores persuaserunt populis ut peterent barabam. ihesum uero perderent. Respondens aũt presses. ait illis. Quem uultis de duobus uobis dimitti? At illi dixerunt. Barabam. Dicit illis pilatus. Quid igitur faciam de ihesu qui dicitur xp̃s? Dicunt omnes. Crucifigatur. At illis presses. Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant dicentes. Crucifigatur. Videns aũt pilatus quia nichil proficeret. sed magis tumultus fieret. accepta aqua lauit manus coram populo dicens. Innocens ego sum a sanguine iusti huius. uos uidetis. Et respondens uniuersus populus dicens. Sanguis eius super nos. & super filios nostros. Tunc

dimisit illis barabam. Jesum autē fla
gellatum tradidit eis ut crucifigeret.
Tunc milites p̄sidis suscipientes ꝝ
in p̄torio. congregauerunt ad eum u
niuersam cohortem. Et exuentes eum.
clamidem coccineam circumdederunt illi.
Et plectentes coronam de spinis ipo
suerunt super caput eius. arundinem
in dextera eius. Et genu flexo ante eū
illudebant dicentes. Aue rex iudeorum.
Et expuentes in eum. acceperunt arū
dinem & p̄cutiebant caput eius. Et
postq̄ illuserunt ei. exuerunt eum cla
mide. & induerunt eum uestimentis
eius. & duxerunt eum ut crucifigerent.
Exeuntes autē inuenerunt hominem
cyrenеum nomine symonē. hunc an
gariauerunt ut tolleret crucem eius. &
Et uenerunt in locum qui dicitur gol
gotha quod dicitur caluarie locus. & de
derunt ei unum bibere cum felle mixtū
Et cum gustasset noluit bibere. postq̄
autē crucifixerunt eum. diuiserunt uesti
menta eius. mittentes sortem. Ut imple
retur quod dictum ē p̄ p̄opham dicētē
Diuiserunt sibi uestimenta mea. & sup
uestem meam miserunt sortem. Et se
dentes seruabant eum. Et imposuerunt
super caput eius cām ipius scriptam. &
Hic ē iesus rex iudeorum. Tunc cruci
fixi sunt duo latrones. unus a dextris &
unus a sinistris. P̄cteuntes autē blasphe
mabant eum mouentes capita sua. & di
centes. Vah qui destruit templum dei.
& in triduo illud reedificat. Salua temet
ipm. Si filius dei es descende de cruce. &
Similiter & p̄incipes sacerdotū illuden
tes cum scribis & senioribus dicebant. Alios
saluos fecit. seipm non pōt saluum
facere. Si rex isr̄l ē. descendat nunc de
cruce. & credimus ei. Confidit in deo. li
beret eum nunc si uult. Dixit enim q̄
filius dei sum. Idipm autē & latrones q̄
crucifixi erant cum eo. improperabant
ei. A sexta autē hora. tenebre fuē super uni
uersam terram usq; ad horam nonam. &
Circa uero horam nonā. clamauit iesus
uoce magna dicens. Heli heli lamazа
bathani. hoc ē deus meus deus meus ut
quid derelinquisti me. Quidam autem
illic stantes & audientes. dicebant. Heli

am uocat iste. Et p̄tinuo cucurrens un⁹
ex eis. acceptam spongiam implenit
aceto. & posuit arundini. & dabat ei bibē
Ceteri uero dicebant. Sine uideamus
an ueniat helias liberans eum. Iesus au
tem iterum clamans uoce magna emisit
spm. Et ecce uelum templi scissum ē
in duas partes. a summo usq; deorsum. &
Et terra mota ē. & petre scisse sunt. & mo
numenta aperta sunt. & multa corpora
sanctorum qui dormierant resurrexerunt.
Et exeuntes de monumentis post resur
rectionem eius. uenerunt in sanctam ciui
tatem. & apparuerunt multis. Centurio
autē & qui cum eo erant custodientes ie
sum. uiso terremotu & his que fiebant
timuerunt ualde dicentes. Vere filius
dei erat iste. Erant autē ibi multe mulie
res a longe. que secute erant iesum a
galilea ministrantes ei. Inter quas erat
maria magdalena. & maria iacobi & io
seph mater. & mater filiorum zebedei. &
Cum sero autē factum esset. uenit quidā
homo diues ab arimathia nomine ioseph
qui & ipe discipulus erat iesu. hic accessit
ad pilatum & petiit corpus iesu. Tunc
pilatus iussit reddi corpus. Et accepto
corpore ioseph. inuoluit illud in sindo
ne munda. & posuit illud in monumento
suo nouo. quod excauerat in petra. & ad
uoluit saxum magnum ad ostium mo
numenti. & abiit. Erat autē ibi maria mag
dalena & altera maria sedentes contra se
pulcrum. Altera autē die que ē post pa
rasceue. conuenerunt principes sacerdo
tum & pharisei ad pilatum. dicentes. &
Domine recordati sumus q̄ seductor
ille dixit adhuc uiuens. post tres dies
resurgam. Iube ergo custodiri sepulcrum
usq; in diem tertium. ne forte ueniant
discipuli eius. & furentur eum. & dicant
plebi. surrexit a mortuis. & erit nouissi
mus error peior p̄iore. Ait illis pilatus. Ha
betis custodiam. ite custodite sicut scitis.
Illi autē abeuntes munierunt sepulcrum
signantes lapidem cum custodibus.

XXVIII

Sperate autē sabbati. que lucescit in pmā
sabbati. uenit maria magda
lene & altera maria uidere
sepulcrum. Et ecce terremotus factus ē

magnus. Angelus enim domini descendit de celo: et accedens revolvit lapidem et sedebat super eum. Erat autem aspectus eius sicut fulgur: et vestimenta eius sicut nix. Prae timore autem eius exterriti sunt custodes: et facti sunt velut mortui. Respondens autem mulier dixit. Nolite timere vos. Scio enim quod Jesum qui crucifixus est quaeritis. Non est hic. Surrexit enim sicut dixit. Venite et videte locum ubi positus erat dominus. Et cito euntes dicite discipulis eius quia surrexit et ecce praecedet vos in galileam. ibi eum videbitis. ecce praedixi vobis. Et exeuntes cito de monumento cum timore et magno gaudio currentes nuntiare discipulis eius. Et ecce Jesus occurrit illis dicens. Avete. Ille autem accesserunt et tenuerunt pedes eius. et adoraverunt eum. Tunc ait illis Jesus. Nolite timere. Ite nuntiate fratribus meis ut eant in galileam. Ibi me videbunt. Quae cum abissent. ecce quidam de custodibus venerunt in civitatem. et nuntiaverunt principibus sacerdotum omnia quae facta fuerant. Et congregati cum senioribus consilio accepto. pecuniam copiosam dederunt militibus dicentes. Dicite quia discipuli eius nocte venerunt. et furati sunt eum nobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit a praeside. nos suadebimus ei. et securos vos faciemus. At illi accepta pecunia: fecerunt sicut edocti sunt. Et divulgatum est verbum istud apud iudaeos: usque in hodiernum diem. Undecim discipuli abierunt in galileam. in montem ubi constituerat illis Jesus. Et videntes eum adoraverunt. Quidam autem dubitaverunt. Et accedens Jesus locutus est eis dicens. Data est mihi omnis potestas in celo et in terra. Euntes ergo docete omnes gentes. baptizantes eos. in nomine patris et filii et spiritus sancti. docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi.

Explicit euangelium secundum matheum

Incipit prologus in euangelium secundum marcum.

Initium euangelii ihesu christi. dicemus de ipso et primo in baptismate filium dei nominato filium

dei monumento discipulus. sacerdotum missi angelus. sum carnem levita. resurrectionis auctorem xpi. euangelii in vitulo scripsit. ostendens in eo quod et genus suo declaret et regio. Iam initium principium huius prophetice exclamationis. manifestos ordinem levitice lectionis ostendit. Ut predicans praedestinatum solem filium zacharie in voce angeli annuntiantis emissum. non solum verbum carnis sum. sed et corpus totum in omnia privilegium divine vocis animatum mittit evangelice predicationis ordinet. ut qui hoc legens sciret eum inicio carnis dominum et ihesu adventientis viaticulum cito deberet agnoscere. atque in se verbum vocis. quod in desonantibus perdiderat invenirent. Denique cum per totum evangelium opus intrans. et a baptismo dominum predicare ceperit. non laborauit in nativitate carnis que in proximo narrat dicere. sed totus cepimus exprimere de sacrificiorum figurativa temptationem diaboli. egregiam nec bestiarum. cum sterium prodidit angelos. ut infirmis nos ad intelligentiam singula libremus. necessitatem fidei re meritis perficiendi operis plenitudinem non negaret. Denique ante pueros se sibi post fidem pollicem dicit. ut sacerdotio reprobus haberetur. Ex hoc sententia fidei predestinata potuit electio. ut ne sine opere verbi periret quod prius meruerat ingenii. Iam alie carnis epus fuit. cuius per singula fruitio sciret. et evangelii in se dicta disponeret. et disciplinam in se legis agnoscere. et dominum in carne omnium intelligere naturam. que in nos primum oportet requiri. Denique inquisita nolumus agnosci. habentes mercedem eternam nois

qñ qui plantat ⁊qui rigat unū sunt.
qui aūt mercedem accipiat. dat. deus est.

INCIPIT EVANGELIVM·SECVM·MARCVM

Initium evangelii ihu xpi filii dei. sicut scriptum est in ysaia propheta. Ecce ego mitto angelum meum ante faciem tuam qui preparabit viam tuam ante te. Vox clamantis in deserto. parate viam domini. rectas facite semitas eius. Fuit iohannes in deserto baptizans. ⁊predicans baptismū penitentie in remissionē peccatorū. Et egrediebatur ad eum omnis iudee regio. ⁊hierosolimite universi. ⁊baptizabantur ab illo in iordane flumine confitentes peccata sua. Et erat iohannes vestitus pilis cameli. ⁊zona pellicea circa lumbos eius. ⁊locustas ⁊mel silvestre edebat. ⁊predicabat dicens. Venit fortior me post me. cuius non sum dignus procumbens solvere corrigiam calciamentorū eius. Ego baptizavi vos aqua. ille vero baptizabit vos spū sco. Et factum ē in diebus illis. venit ihs a nazareth galilee. ⁊baptizatus ē a iohanne in iordane. Et statim ascendens de aqua. vidit apertos celos. ⁊spm tanq̃ columbam descendentem ⁊manentem in eo. Et vox facta ē de celis. Tu es filius meus dilectus. in te mihi complacui. Et statim spūs expulit eum in desertum. ⁊erat in deserto xl. diebus. ⁊xl. noctibus. ⁊tentabatur a sathana. ⁊erat cum bestiis. Et angeli ministrabant illi. Postq̃ aūt traditus ē iohannes venit ihs in galileam predicans evangelium regni dei. ⁊dicens. Quoniam impletum ē tempus. ⁊appropinquavit regnum dei. penitemini ⁊credite evangelio. Et preciens secus mare galilee vidit symonem ⁊andream fratrem eius. mittentes retia in mare. Erant enim piscatores. Et dixit eis ihs. Venite post me. ⁊faciam vos fieri piscatores hominum. Et protinus relictis retibus secuti sunt eum. Et progressus inde pusillum. vidit iacobum zebedei ⁊iohannem fratrem eius. ⁊ipsos in navi componentes retia. ⁊statim vocavit illos. Et relicto patre suo zebedeo in navi cum mercenariis secuti sunt eum. Et ingrediuntur capharnaum. Et statim sabbatis ingressus in synagogam docebat eos. ⁊stupebant super doctrina eius. Erat enim docens eos. quasi potestatem habens. ⁊non sicut scribe. Et erat in synagoga eorum homo in spū immundo. ⁊exclamavit dicens. Quid nobis ⁊tibi ihu nazarene. Venisti perdere nos. scio qui sis sanctus dei. Et comminatus ē ei ihs dicens. Obmutesce. ⁊exi de homine. Et discerpens eum spūs immundus. exclamans voce magna exivit ab eo. Et mirati sunt omnes. ita ut quererent inter se dicentes. Quid nam ē hoc. Quae doctrina haec nova. quia in potestate imperat ⁊spiritibus immundis imperat. ⁊obediunt ei. Et processit fama eius statim in omnem regionem galilee. Et protinus egredientes de synagoga. venerunt in domum symonis ⁊andree. cū iacobo

ɼ iohanne. Et accumbebat aut̃ sacrus symonis. febricitans. Et statim dicunt ei de illa. Et accedens eleuauit eam apprehensa manu eius. Et statim dimisit eam febris. ɼ ministrabat eis. Vespere aut̃ facto cum occidisset sol. afferebat ad eum male hntes. ɼ demonia hntes. Et erat omnis ciuitas congregata ad ianuã Et curauit multos qui uexabant̃ uariis langoribꝫ. ɼ demonia multa eiciebat. ɼ non sinebat loqui ea. quia sciebant eum. Et diluculo ualde surgens egressus abiit in desertum locum. ibiq; orabat Et prosecutus est eum symon. ɼ qui cum illo erant. Et cum inuenissent eum. ɼ dixerunt ei. quia omnes quærunt te. Et ait illis. Eamus in proximas uicꝰ ɼ ciuitates. ut ibi predicem. Ad hoc enim ueni. Et erat predicans in synagogis eorum. ɼ in omni galilea. ɼ demonia eiciens. Et uenit ad eum leprosus deprecans eum. ɼ genu flexo dixit. Si uis potes me mundare. Jesus aut̃ misertus eius. extendit manum suam. ɼ tangens eum ait illi. Volo mundare. Et cum dixisset. statim discessit ab eo lepra. et mundatus est. Et comminatus est ei. ɼ statim eiecit illum. ɼ dicit ei. Vide nemini dixeris. sed uade ostende te principi sacerdotũ ɼ offer pro emundatione tua. quæ præcepit moyses in testimoniũ illis. At ille egressus cepit predicare. ɼ diffamare sermonem. ita ut iam manifeste in ciuitatem intrare. sed foris in desertis locis esset. Et ueniebant ad eum undiqꝫ. ɼ

Et iterum intrauit capharnaum post dies. ɼ audita est. q̃ in domo esset. et conuenerunt multi. ita ut non caperent ne ad ianuam. ɼ loquebatur eis uerbum. Et ueniunt ferentes ad eum paralyticum. qui a quatuor portabatur. Et cum non possent offerre eum illi præ turba. nudauerunt tectum ubi erat. ɼ patefacientes. submiserunt grabatum in quo paralyticus iacebat. Cum uidisset iesus fidem illorum. ait paralytico. Fili dimittuntur tibi peccata tua. Erant aut̃ illic quidam de scribis sedentes. ɼ cogitantes in cordibus suis. Quid hic sic loquitur. Blasphemat. Quis potest dimittere peccata nisi solus deus. Et statim cognito iesus spũ suo. quia sic cogitarent intra se. dicit illis. Quid ista cogitatis in cordibus uꝛris. Quid est facilius dicere paralytico. dimittuntur tibi peccata tua. aut dicere surge ɼ tolle grabatum tuum ɼ ambula. Vt aut̃ sciatis. ɼ quia potestatem hꝫ filius hominis in terra dimittendi peccata. ait paralytico. Tibi dico surge. Tolle grabatum tuum. et uade in domum tuam. Et statim ille surrexit. Et sublato grabato abiit coram omnibus. ita ut admirarentur omnes. ɼ honorificarent deum dicentes. Quia nunq̃ sic uidimus. Et egressus est iterum ad mare. omnisq; turba ueniebat ad eum. ɼ docebat eos. Et cum preteriret uidit leui alphei sedentem ad theloneum. ɼ ait illi. Sequere me. Et surgens. secutus est eum. Et factum est cum accumberet in domo illius. multa publicani ɼ peccatores simul discumbebant cum iesu ɼ discipulis suis. Erant enim multi qui sequebantur eum. Et scribe ɼ pharisei uidentes quia manducabat cum publicanis et peccatoribꝫ dicebant discipulis eius. Quare cum publicanis ɼ peccatoribꝫ manducat magist uꝛr. Et audiens iesus. ait illis. Non necesse hnt sani medico. sed qui male hnt. Non enim uenit uocare iustos. sed peccatores. Et erant discipuli iohannis ɼ pharisei ieiunantes. ɼ ueniunt ɼ dicunt illi. Quare discipuli iohannis ɼ pharisæi ieiunant. tui aut̃ discipuli non ieiunant. Et ait illis iesus. Numquid possunt filij nuptiarum q̃diu sponsus cum eis est ieiunare. Quamdiu hnt sponsum secum non possunt ieiunare. Venient aut̃ dies. cum auferetur ab eis sponsus. ɼ tunc ieiunabunt in illis diebꝰ. Nemo assumentum panni rudis assuit ueteri. alioquin auferet suppletum nouum ueteri. ɼ maior scissura fiet. Et nemo mittit uinum nouum in utres ueteres. Alioquin rumpet uinum utres. ɼ uinum effundetur. ɼ utres perdentur. Sed uinum nouum in utres nouas mittendum est. Et factum est iterum cum dominus sabbatis ambularet per sata. ɼ discipuli eius ceperunt pregredi. ɼ uellere spicas. Pharisei aut̃ dicebant ei. Ecce quid fa

cuunt discipuli ei sabbis q̄ non licet. ⁊
Et ait illis. Nunq̄ⁿ legistis quid fecit
dauid. q̄n necessitatem habuit. ⁊ esuriit ipe
⁊ qui cum eo erant. quomodo intrauit in
domum dei. sub abiathar principe sacer
dotum. ⁊ panes propositionis manduca
uit. quos non licebat edere nisi solis sa
cerdotibꝫ. ⁊ dedit eis qui cum eo erant?
Et dicebat eis. Sabbatum propt̄ hoīem
factum ē. ⁊ non homo propt̄ sabbatū. Ita
q̄ dominus ē filius hominis etiā sabbati.

Et iterum introiuit ihc in synagogam. ⁊ erat ibi hō
mo habens manum aridam. Et
obseruabant eum si sabbatis
curaret ut accusarent illum. Et ait hoī
bui manum aridam. Surge in medium.
Et dicit eis. Licet sabbatis bñ facere an
male? Animam saluam facere an perdē?
At illi tacebant. Et circumspiciens eos
cum ira contristatus super cecitate cordis
eorum. Dicit homini. Extende manū
tuam. Extendit. ⁊ restituta ē manꝰ illi.
Exeuntes aut̄ statim pharisei cum hēo
dianis consilium faciebant aduersus eum
quomodo eum perderent. Et ihesus cum
discipulis suis secessit ad mare. Et mul
ta turba a galilea ⁊ iudea secuta est eum.
⁊ a ierosolimis. ⁊ ab idumea. ⁊ trans Ior
danem. ⁊ qui circa tyrum ⁊ sydonem mul
titudo magna audientes quę faciebat.
uenerunt ad eum. Et dixit discipulis
suis. ut nauicula sibi deseruiret. propt̄ tur
bam ne opprimerent eum. Multos
enim sanabat ita ut irruerent in eum.
ut illum tangerent. Quotquot habebant
plagas. ⁊ spūs immundi cum illum uidebāt
prosternebat ei. ⁊ clamabant dicentes. Tu
es filius dei. Et increpans comminabatur
eis. ne manifestarent illum. Et ascen
dens in montem. uocauit ad se quos uo
luit ipe. Et uenerunt ad eum. Et fecit
ut essent cum eo. Et ut mitteret eos pre
dicare euangelium. Et dedit illis potā
tem curandi infirmitates. ⁊ eiciendi de
monia. Et imposuit symoni nomē pe
trum. Et iacobum zebedei. ⁊ iohem fra
tri iacobi. ⁊ imposuit eis nomina boaner
ges. quod est filii tonitrui. ⁊ andream ⁊ phi
lippum. ⁊ bartholomeum. ⁊ matheum. et
thomam. ⁊ iacobum alphei. ⁊ thadeum
⁊ symonem chananeum. ⁊ iudā scarioth
qui ⁊ tradidit illum. Et ueniunt ad do
mum. ⁊ conuenit iterum turba. ita ut non
possent ne panem manducare. Et cum
audissent sui. exierunt tenere eum. Di
cebant enim. q̄m in furore uersus est.
Et scribe qui ab ierosolimis descenderāt
dicebant q̄m beelzebub hēt. ⁊ quia in pri
cipe demoniorum eicit demonia. Et cō
uocatis eis in parabolis dicebat illis. Q̄
modo pōt satanas satanam eicere? ⁊
Et si regnum in se diuidatur. non potest
stare regnum illud. Et si domus super
se ipsam dispertiatur. non poterit domus
illa stare. Et si satanas exurrexit in se
metipm dispertitus ē. non potest stare.
sed finem hēt. Nemo pōt uasa fortis ingres
sus domum diripere. nisi prius fortem
alligauerit. ⁊ tunc domum eius diripiet. Am
dico uobis q̄m omnia dimittentur filii
hominū peccata ⁊ blasphemie. quibꝫ
blasphemauerint. Qui aut̄ blasphema
uerit in spūm sanctum. non hēt remissionē
in eternum. sed reus erit eterni delicti.
Quoniam dicebant immundum spūm
hēt. Et uenerunt mater eius ⁊ fratres. ⁊ fo
ris stantes miserunt ad eum. uocantes eū.
⁊ sedebat circa eum turba. ⁊ dicunt ei. ⁊
Ecce mater tua ⁊ fratres tui. foris querunt
te. Et respondens eis ait. Quę est mater mea
⁊ fratres mei? Et circumspiciens eos qui in
circuitu eius sedebant. ait. Ecce mater
mea ⁊ fratres mei. Qui enim fecerit uolun
tatem dei. hic frater meus ⁊ soror mea
⁊ mater est.

Et iterum cepit docere ad
mare. ⁊ congregata est ad eum
turba multa. ita ut nauim
ascendens sederet in mari.
omnis turba circa mare super terram
erat. Et docebat eos in parabolis multa
⁊ dicebat illis in doctrina sua. Audite.
Ecce exiit seminans ad seminandum.
Et dum seminat. aliud cecidit circa
mam. ⁊ uenerunt uolucres ⁊ comederūt
illud. Aliud uero cecidit super petrosa.
ubi non habuit terram multā. Et statim
exortum est. q̄n non habebat altitudinem
terre. Et q̄n exortum est sol estuauit. ⁊
eo q̄ non habebat radicem exaruit. Et
aliud cecidit in spinas. ⁊ ascenderunt

spine. & suffocauerunt illud. & fructus non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam fructum ascendentē & crescētē. Et afferebat unum xxx. & unum lx. & unum centum. Et dicebat. Qui habet aures audiendi audiat. Et cum esset singularis interrogauerunt eum hi q cum eo erant xij parabolam. Et dicebat eis. Vobis datum est scire misterium regni dei. Illis aut qui foris sunt in parabolis omnia fiunt. ut uidentes uideant & non uideant. & audientes audiant & non intelligant. ne quando conuertantur & dimittantur eis peccata. Et ait illis. Nescitis parabolam hanc. Et quomodo omnes parabolas cognoscetis? Qui seminat uerbum seminat. Hi aut qui sunt circa uiam. ubi seminatur uerbum. Et cum audierint. confestim uenit satanas. & tollit uerbum quod seminatum est in cordibus eorum. Et hi sunt similiter qui super petrosa seminantur. qui cum audierint uerbum statim cum gaudio accipiunt illud. & non habent radices in se sed temporales sunt. Deinde orta tribulatione & persecutione propter uerbum. confestim scandalizantur. Et alij sunt qui in spinis seminantur. hi sunt qui uerbum audiunt. & erumnę seculi. & deceptio diuitiarum. & circa alia concupiscentię introeuntes suffocant uerbum. & sine fructu efficitur. Et hi sunt qui super terram bonam seminati sunt. qui audiunt uerbum & suscipiunt. & fructificant unus xxx. & unum lx. & unum centum. Et dicebat illis. Numquid lucerna uenit ut sub modio ponatur. aut sub lecto? Nonne ut super candelabrum ponatur? Non est enim occultum. quod non manifestetur. nec factum est occultum sed ut in palam ueniat. Si quis habet aures audiendi audiat. Et dicebat illis. Videte quid audiatis. In qua mensura mensi fueritis remetietur uobis. & adicietur uobis. Qui enim habet dabitur illi. Et qui non habet. etiam quod auferetur ab eo. Et dicebat. Sic est regnum dei. quemadmodum si iactet homo semen in terra. & dormiat. & exurgat nocte ac die. & semen germinet & crescat. dum

nescit ille. Ultro enim fructificat terra primum herbam. deinde spicam. deinde plenum frumentum in spica. Et cum autem se produxerit fructus. statim mittit falcem. quia adest messis. Et dicebat. Cui assimilabimus regnum dei. aut cui parabolę comparabimus illud? Sicut granum sinapis. quod cum seminatur in terra. minus est omnibus seminibus que sunt in terra. Et cum natum fuerit. ascendit. & fit maius omnibus holeribus. & facit ramos magnos. ita ut possint sub umbra eius aues celi habitare. Et talibus multis parabolis loquebatur eis uerbum prout poterant audire. Sine parabola autem loquebatur eis. Seorsum autem discipulis suis disserebat omnia. Et ait illis in illa die. cum serum factum esset. Transeamus trans. Et dimittentes turbam. assumunt eum sicut erat in navi. & alie naues erant cum illo. Et facta est procella magna uenti & fluctus mittebat in navem. ita ut impleretur navis. Et erat ipse in puppi super cervical dormiens. Et excitant eum & dicunt ei. Magister non ad te pertinet quia perimus. Et exurgens comminatus est uento. & dixit. Tace obmutesce. Et cessauit uentus. & facta est tranquillitas magna. Et ait illis. Quid timidi estis? Nondum habetis fidem. Et timuerunt timore magno. & dicebant ad alterutrum. Quis putas est iste. quia uentus & mare obediunt ei?

Et uenerunt trans fretum maris in regionem gerasenorum. & cum exisset de navi. continuo in spiritu immundo qui domicilium habebat in monumentis. Et nec catenis iam quisquam eum poterat ligare. quia sepe pedibus & catenis uinctus distractis catenis & pedum compedibus contritis. nemo poterat eum domare. Et semper nocte ac die in monumentis & in montibus erat clamans & concidens se lapidibus. Videns autem iesum longe cucurrit & adorauit eum. & clamans uoce magna dixit. Quid mihi & tibi est. fili dei summi? Adiuro te per deum. ne me torqueas. Dicebat enim illi. Exi spiritus im-

de ab homine. Et interrogabat eum. Quid tibi nomen est. Et dicit ei. Legio nomen mihi est. quia multi sumus. Et deprecabatur eum multum. ne se expelleret extra regionem. Erat autem ibi circa montem grex porcorum magnus pascens. Et deprecabantur eum spiritus dicentes. Mitte nos in porcos. ut in eos introeamus. Et statim concessit eis iesus. Et exeuntes spiritus immundi. introierunt in porcos. Et magno impetu grex precipitatus est in mare. ad duo milia. et suffocata sunt in mari. Qui autem pascebant eos fugerunt. et nuntiauerunt in ciuitatem. et in agros. Et exierunt uidere quid esset factum. Et ueniunt ad iesum. et uident illum qui a demonio uexabatur. sedentem. uestitum. et sane mentis. et timuerunt. Et narrauerunt illis. qui uiderant. qualiter factum esset illi qui demonium habuerat. et de porcis. Et rogare eum ceperunt. ut discederet de finibus eorum. Cum ascendisset nauim. coepit deprecari illum. qui a demonio uexatus fuerat. ut esset cum illo. Et non admisit eum. sed ait illi. Vade in domum tuam. ad tuos. et annuntia illis quanta tibi dominus fecerit. et misertus est tui. Et abiit. et coepit predicare in decapoli. quanta fecisset sibi iesus. Et omnes mirabantur. Et cum transfretasset iesus in naui. iterum transfretauit eum illo. et facta est turba multa ad eum. et erat circa mare. Et uenit quidam de archisynagogis nomine iairus. et uidens eum procidit ad pedes eius. et deprecabatur eum multum. dicens. quia filia mea in extremis est. ueni. impone manum tuam super eam. ut salua sit. et uiuat. Et abiit cum illo. et sequebatur eum turba multa. et premebant illum. Et mulier que erat in profluuio sanguinis. xii. annis. et fuerat a multis passa a plurimis medicis. et erogauerat omnia sua. nec quicquam profecerat. sed magis deterius habebat. cum audisset de iesu. uenit in turba. retro. et tetigit uestimentum eius. Dicebat enim. quia si uel uestimentum eius tetigero. salua ero. Et protinus siccatus est fons sanguinis eius. Et sensit corpore quia sanata esset a plaga. Et statim iesus cognoscens in semetipso uirtutem que exierat de eo. conuersus ad turbam aiebat. Quis tetigit uestimenta mea. Et dicebant discipuli eius. Videres turbam comprimentem te. et dicis quis me tetigit. Et circumspiciebat uidere eam. que hoc fecerat. Mulier autem timens et tremens sciens quid factum esset in se. uenit et procidit ante eum. et dixit ei omnem ueritatem. Iesus autem dixit ei. Filia. fides tua te saluam fecit. Vade in pace. et esto sana a plaga tua. Adhuc eo loquente uenerunt ad archisynagogum dicentes. quia filia tua mortua est. Quid ultra uexas magistrum. Iesus autem audito uerbo quod dicebatur. ait archisynagogo. Noli timere. tantummodo crede. Et non admisit quemquam sequi se. nisi petrum. iacobum et iohannem fratrem iacobi. Et uenerunt in domum archisynagogi. et uidit tumultum. et flentes et ululantes multos. et ingressus ait illis. Quid turbamini et ploratis. puella non est mortua. sed dormit. Et irridebant eum. Ipse uero eiectis omnibus. assumit patrem et matrem puelle. et qui secum erant. Et ingreditur ubi erat puella iacens. Et tenens manum puelle. ait illi. Tabitha cumi. Quod est interpretatum. puella tibi dico surge. Et protinus surrexit puella. et ambulabat. Erat autem annorum xii. Et obstupuerunt stupore magno. Et precepit illis uehementer. ut nemo hoc sciret. Et iussit dari illi manducare.

Et egressus inde abiit in patriam suam. et sequebantur illum discipuli sui. VI

Et facto sabbato. coepit in synagoga docere. Et multi audientes admirabantur in doctrina eius dicentes. Unde huic omnia hec. et que est sapientia que data est illi. et uirtutes tales que per manus eius efficiuntur. Nonne iste est faber. filius marie. frater iacobi et ioseph et iude et symonis. Nonne et sorores eius hic nobiscum sunt. Et scandalizabantur in illo. Et dicebat eis iesus. Quia non est propheta sine honore nisi in patria sua. et in cognatione sua et in domo sua. Et non poterat ibi uirtutem ullam facere. nisi paucos infirmos impositis manibus curauit. Et mirabatur propter incredulitatem illorum. Et cir-

cubat castella in circuitu docens. Et
vocauit xij. cepit eos mittere binos:
trabat illis potestatem spiritum immundor
Et precepit eis ne quid tollerent in via
nisi virgam tantum. Non peram non
panem neq; in zona es. sed calceatos
sandalijs. Ne induerentur duabus tuni
cis. Et dicebat eis. Quocumq; intro
ieritis in domum illic manete. donec e
reatis inde. Et quicumq; non receper
int nec audierint vos. exeuntes inde.
excutite pulueremde pedibus vris in te
stimonium illis. Et exeuntes predica
bant ut penitentiam agerent. demonia ej
multa eiciebant. vngebant oleo mul
tos egros. sanabantur. Et audiuit he
rodes rex. manifestum enim factum é no
men eius. dicebat. quia iohannes ba
ptista resurrexit a mortuis. propterea
operantur virtutes in illo. Alij autem di
cebant. quia helias é. Alij uero dicebat
quia prophta é. quasi unus ex prophis.
Quo audito herodes ait. Quem ego
decollaui iohannem. hic a mortuis resur
rexit. Ipe enim herodes misit ac tenuit
iohannem. vinxit eum in carcere.
propter herodiadem uxorem philippi fris
sui. quia duxerat eam. Dicebat enim io
hannes herodi. Non licet tibi habere uxo
rem fratris tui. Herodias autem insidiabat
illi. & volebat eum occidere. nec pote
rat. Herodes enim metuebat iohannem scies
eum uirum iustum. & sanctum. & custodie
bat eum. Et audito eo multa faciebat.
& libenter eum audiebat. Et cum dies
opportunus accedisset. herodes in natali
suo cenam fecit principibus tribunis
& primis galilee. Cumq; intrasset filia
ipius herodiadis. & saltasset & placuisset
herodi. simulq; discumbentibus. rex ait
puelle. pete a me quod vis. & dabo tibi.
Et iurauit illi. quia quicquid petieris
dabo tibi. licet dimidium regni mei.
Que cum exisset dixit matri sue. Quid
petam? At illa dixit. Caput iohannis
baptiste. Cumq; introisset statim cum
festinatione ad regem. petiuit dicens.
Volo ut protinus des mihi in disco ca
put iohannis baptiste. Et contristatus
est rex. propter iusiurandum. & propter simul
discumbentes. noluit eam contristare. &
misso speculatore precepit afferri caput
eius in disco. Et decollauit eum in car
cere. & attulit caput eius in disco. Et
dedit illud puelle. & puella dedit matri
sue. Quo audito discipuli eius uenerut.
& tulerunt corpus eius. & posuerunt illud
in monumento. Et congregantes apli ad
iesum. renuntiauerunt illi omnia que
gesserant & docuerant. Et ait illis. Venite
seorsum in desertum locum. & requiesci
te pusillum. Erant enim qui ueniebat
& redibant multi. & nec spatium manducandi habebant. Et ascendentes in naui.
abierunt in desertum locum seorsum. & vi
derunt eos abeuntes. & cognouerunt mul
ti. & pedestres de omnibus ciuitatibus cur
rerunt illuc & precesserunt eos. Et exies
iesus uidit turbam multam. & misertus
est super eos. quia erant sicut oues non
habentes pastorem. Et cepit docere illos
multa. Et cum iam hora multa fieret.
accesserunt discipuli eius dicentes. Di
Desertus é locus hic. & iam hora preterijt.
Dimitte illos ut euntes in proximas vil
las & uicos emant sibi cibos quos manducent. Et respondens ait illis. Date illis uos
manducare. Et dixerunt ei. Euntes e
mamus denarijs ducentis panes. & da
bimus illis manducare. Et dicit eis.
Quot panes habetis? Ite & videte. Et ci
cognouissent. dicunt v. & duos pisces
Et precepit illis ut accumbere faceret
omnes secundum contubernia super uiride fenum
Et discubuerunt in partes. per centos
& quinquagenos. Et acceptis v. panibus
& duobus piscibus. intuens in celum. bene
dixit & fregit panes. & dedit discipulis
suis ut ponerent ante eos. & duos pisces
diuisit omnibus. Et manducauerunt
omnes & saturati sunt. Et sustulerunt
reliquias fragmentorum. xij cophinos
plenos. & de piscibus. Erant autem qui ma
ducauerant v. milia uirorum. Et sta
tim coegit discipulos suos ascendere na
uim. ut precederent eum trans fretum.
ad bethsaidam. dum ipe dimitteret po
pulum. Et cum dimisisset eos. abiit in
montem orare. Et cum sero factum esset.
erat nauis in medio mari. & ipe solus in
terra. Et uidens eos laborantes in remi
gando. erat enim uentus contrarius eis.

Et circa quartam uigiliam noctis uenit ad eos ambulans supra mare: et uolebat preterire eos. At illi ut uiderunt eum ambulantē supra mare, putauerūt fantasma esse: et exclamauerunt. Omnes enim eum uiderunt: et turbati sunt. Et statim locutus est cum eis: et dicit illis. Confidite: ego sum nolite timere. Et ascendit ad illos in nauim: et cessauit uentus. Et plus magis intra se stupebant. Non enim intellexerant de panibus: erat enim cor eorum obcecatum. Et cum transfretassent: uenerunt in terram genasareth: et applicuerunt. Cūq egressi essent de nauī: statim cognouerunt eum. Et percurrentes uniuersam regionem illam: ceperunt in grabatis eos qui se male habebant circumferre: ubi audiebant eum esse. Et quocumq; introibat in uicos: uel in uillas aut ciuitates: in plateis ponebant infirmos: et deprecabantur eum: ut uel fimbriam uestimenti eius tangerent. Et quotquot tangebant eum: salui fiebant.

VII

Et conueniunt ad eum pharisei: et quidam de scribis uenientes ab hierosolymis. Et cum uidissent quosdam de discipulis eius communibus manibus: id est non lotis manducare panes: uituperauerunt. Pharisei enim et omnes iudei nisi crebro lauerint manus non manducant: tenentes traditiones seniorum. Et a foro nisi baptizentur: non comedunt. Et alia multa sunt que tradita sunt illis seruare: baptismata calicum et urceorum: et eramentorum: et lectorum. Et interrogabant eum pharisei et scribe. Quare discipuli tui non ambulant iuxta traditionem seniorum: sed communibus manibus manducant panem? At ille respondens ait illis. Bene prophetauit ysaias de uobis ypocritis: sicut scriptum est. Populus hic labiis me honorat: cor autem eorum longe est a me. Sine causa autem me colunt: docentes doctrinas et precepta hominum. Relinquentes enim mandatum dei: tenetis traditionem hominum: baptismata urceorum et calicum: et alia similia his facitis multa. Et dicebat illis. Bene irritum facitis preceptum dei: ut traditionem uestram seruetis. Moyses enim dixit. Honora patrem tuum et matrem tuam. Et qui maledixerit patri uel matri: morte moriatur. Vos autem dicitis. Si dixerit pater aut mater: corban quod est donum quodcumq; ex me tibi prodierit. Et ultra non dimittitis eum quicquam facere patri suo aut matri: irritantes uerbum dei per traditionem uestram quam tradidistis. Et similia huiusmodi facitis multa. Et conuocans turbam iterum dicebat illis. Audite me omnes et intelligite. Nichil est extra hominem introiens in eum: quod possit eum communicare. Sed que de homine procedunt illa sunt communicantia hominem. Si quis habet aures audiendi audiat. Et cum introisset in domum a turba: interrogabant eum discipuli eius parabolam. Et ait illis. Sic et uos imprudentes estis. Non intelligitis quia omne extrinsecus introiens in hominem non potest eum communicare: quia non intrat in cor eius: sed in uentrem et in secessum exit: purgans omnes escas. Dicebat autem: quia de homine exeunt: illa communicant hominem. Ab intus enim de corde hominum cogitationes male procedunt: adulteria fornicationes: homicidia: furta: auaritie: nequitie: dolus: impudicitia: oculus malus: blasphemie: superbia: stultitia. Omnia hec mala ab intus procedunt: et communicant hominem. Et inde surgens abiit in fines tyri et sydonis. Et ingressus domum neminem uoluit scire: et non potuit latere. Audiens enim mulier de qua habuit filia eius spiritum immundum introiit: et procidit ad pedes eius. Erat autem mulier gentilis: syrophenissa genere. Et rogabat eum ut demonium eiceret de filia eius. Qui dixit illi. Sine prius saturari filios. Non est bonum sumere panem filiorum et mittere canibus. At illa respondit et dixit ei. Etiam domine. Nam catelli comedunt sub mensa de micis puerorum. Et ait illi. Propter hunc sermonem uade: exiit demonium de filia tua. Et cum abisset domum suam: inuenit puellam iacentem super lectum: et demonium exisse. Et iterum exiens de finibus tyri: uenit per sydonem ad mare galilee: inter medios fines decapoleos. Et adducunt ei sur-

dum ⁊ mutum: ⁊ deprecabantur eum
ut imponat illi manum. Et apprehen-
dens illum de turba seorsum. misit di
gitos suos in auriculas eius. ⁊ expuc̃s
tetigit linguam eius. Et suspiciens
in celum ingemuit ⁊ ait. Effeta quod
é. ad aperire. Et statim aperte sunt au
res eius. ⁊ soluitum é unciculum ligue
eius ⁊ loquebatur recte. Et precepit
illis ne cui dicerent. Quanto autem
eis precipiebat. tanto magis plus p
dicabant. Et eo amplius admirabā
tur dicentes. Bene omnia fecit. ⁊ sur
dos fecit audire. ⁊ mutos loq.

VIII

In illis diebꝫ iterum cum
turba multa ēt cum ihesu.
nec hērent quod manducarent. conuocans discipul
os ait illis. Misereor super turbam. quia ec
ce iam triduo sustinent me. nec hūt
quod manducent. Et si dimisero eos
ieiunos in domum suam. deficient i
via. Quidam enim ex eis de longe ue
nerunt. Et responderunt ei discipuli
sui. Unde istos poterit quis saturare hic
panibꝫ in solitudine? Et interrogabat e
os. Quot panes hūt? Qui dixerunt.
Septem. Et precepit turbe discūbere
super terram. Et accipiens vii panes
gratias agens fregit ⁊ dabat discipulis
suis ut apponerent. Et apposuerunt
turbe. Et hābant pisciculos paucos. ⁊
ipos benedixit ⁊ iussit apponi. Et manducauerunt ⁊ saturati sunt. Et sustu
lerunt quod superauerat de fragmēs
vii sportas. Erant autē qui manduca
uerant quasi quatuor milia. ⁊ dimisit
eos. Et statim ascendens nauim cum
discipulis suis. uenit in partes dalma
nutha. Et exierunt pharisei. ⁊ cepe
runt conquirere cum eo. querentes ab illo si
gnum de celo: temptantes eum. Et i
gemiscens spū ait. Quid generatio ista
signum querit? Amen dico uobis. si
gnum querit. Amen dico uobis si da
bitur generationi isti signum. Et di
mittens eos ascendit iterum in nauē
⁊ abiit trans fretum. Et obliti fuerāt su
mere panes. ⁊ nisi unum panem nō
hābant secum in naui. Et precepit
eis dicens. Videte ⁊ cauete a fermēto
pharisęorum. ⁊ a fermēto herodis. Et co
gitabant ad alterutrum. dicentes. quia
panes non hūmus. Quo cognito ihesus
ait illis. Quid cogitatis quia panes
non hūtis. Nondum cognoscitis neq; intel
ligitis? Adhuc cecatum hūtis cor uestrū.
Oculos hūtes non uidetis. ⁊ aures hūtes non auditis. nec recordamini. qū
quinq; panes fregi in v. milia. Quot
cophinos fragmētorum plenos sustu
listis. Dicunt ei. xii. Quinq; panes i
quatuor milia. quot sportas fragmē
torum sustulistis? Dicunt ei. vii. Et dice
bat eis. Quomodo nondū intelligitis?
Et uenerunt bethsaidā. ⁊ adducunt ei
cecum. ⁊ rogabant eum ut illū tangēt.
Et apprehensa manu cęci eduxit eum
extra uicum. Et exspuens in oculos ei
⁊ imposito manibꝫ suis. interrogauit eum
si aliquid uideret. Et aspiciens ait. Vi
deo homines uelut arbores ambulan
tes. Deinde iterum imposuit manus
super oculos eius. ⁊ cepit uidere. Et
restitutus erat ut uideret clare omnia.
Et misit illum in domum suā dicens.
Vade in domum tuam. Et si in uicum
intraueris. nemini dixeris. Et egressus
ē ihesus. ⁊ discipuli eius in castella cesa
ree philippi. ⁊ in uia interrogabat discē
pulos suos. dicens eis. Quem me di
cunt ee homines? Qui responderunt illi.
dicentes. Alii iohannem baptistam.
alii heliam. alii unum ex
prophetis. Tunc dicit illis. Vos uero
quem me ee dicitis? Respondens petrus
ait illi. Tu es xpūs. Et comminatus
ē eis. ne cui dicerent de illo. Et cepit
docere eos. quia oportet filium hominis
multa pati. ⁊ reprobari a summis sacer
dotibus ⁊ scribis ⁊ senioribus ⁊ occidi. et
post tres dies resurgere. Et palam uer
bum loquebatur. Et apprehendens eum
petrus. cepit increpare eum. At ille con
uersus ⁊ videns discipulos suos. comi
natus ē petro. Vade retro me satana.
quia non sapis ea que dei sunt. sed que
hominum sunt. Et conuocata turba cum
discipulis suis. dixit eis. Qui uult
me sequi. deneget semetipm. ⁊ tollat
crucem suam ⁊ sequatur me. Qui enim
uoluerit animā suam saluam facere.

prīcet eam. Qui aut̄ perdiderit aiam
suam propt̄ me 7 euangelium. saluam
faciet eam. Quid enim prodest hómi.
lucrari mundum totum. 7 detrimen
animæ suæ faciat? Aut quam dabit hó
mutationem pro anima sua? Qui enim
me & meos fuerit. 7 uerba mea in gñā
one ista adultera. 7 peccatrice. filius
hominis & illius erit. cum. cum uenerit
in gl̄ia p̄tis sui cum angelis sanctis. Et
dicebat illis. Amen dico uobis quia
sunt quidam de hic stantib⁹. qui non
gustabunt mortem. donec uideant re
gnum dei uenies in uirtute. VIIII

Et post dies. vi. assumit̄
petrum 7 iacobum 7 iohēm.
7 ducit illos in montem ex
celsum seorsum solos. 7 trāsfi
figurat̄ est coram ipis. Et uestimenta
eius fca sunt splendentia. candida ni
mis uelut nix. qualia fullo super ter
ram non pōt candida facere. Et apparuit
illis helyas cum moyse. 7 erant lo
quentes cum iesu. Et respondens petrus
ait iesu. Rabi bonum est nos hic esse.
Faciamus hic tria tabernacula. tibi u
num. moysi unum 7 helye unum. Nō
enim sciebat quid diceret. Erant enim
timore exterriti. Et fca est nubes obum
brians eos. 7 uenit uox de nube dicens.
Hic est filius meus carissimus. audite il
lum. Et statim circumspicientes. ne
minem amplius uiderunt. nisi tantum
iesum secum. Et descendentib⁹ illis de
monte. precepit ne cui quæ uiderant
narrarent. nisi cum filius hominis a mor
tuis resurrexerit. Et uerbum tenuerūt
apud se. quærentes quid est hoc cum
a mortuis resurrexerit. Et interrogabāt
eum dicentes. Quid ergo dicunt pha
risei & scribe. quia helyam oportet p̄mi
nere. Qui respondens ait illis. helyas
cum uenerit primo restituet omnia. 7
Et quomodo scriptum est in filiū hominis
ut multa patiatur. 7 reprobetur. Sed dico
uobis. quia helyas uenit. 7 fecerunt illi
quæcumq; uoluerunt. sicut scriptum
est de eo. Et ueniens ad discipulos suos
uidit turbam magnam circa eos. 7 scri
bas quærentes cum illis. Et protinus
omnis populus uidens iesum. stupe
factus est. 7 expauerunt. Et accurrentes
salutabant eum. Et interrogauit eos. quid
inter uos quæritis. Et respondens unus
de turba. dixit. Magister attuli filium meum
ad te. habentem spm mutum. qui ubicū
q; eum apprehenderit allidit eum. et
spumat. 7 stridet dentibus. 7 uestit. Et
dixi discipulis tuis ut ēicerent illum.
7 non potuerunt. Qui respondens ei dixit.
O generatio incredula. quousq; ad uos
ero. quousq; uos patiar? Afferte illum
ad me. Et attulerunt eum. Et cum
uidisset illum. statim spūs conturbauit
eum. Et elisus in terram uolutabatur
spumans. Et interrogauit patrem eius
quantum tp̄is est ex quo ei hoc accidit.
At ille ait. Ab infantia. Et frequenter
eum 7 in ignem 7 in aquas misit. ut
eum perderet. Sed si quid potes adiuua
nos. misertus nri. Iesus autem ait illi. Si
potes credere. omnia possibilia sunt
credenti. Et protinus exclamans pa
ter pueri cum lacrimis aiebat. Credo
domine. adiuua incredulitatē meam.
Et cum uidisset iesus concurrentē tur
bam. comminatus est spūi immundo. dicēs
illi. Surde 7 mute spūs. ego tibi præci
pio exi ab eo. 7 amplius ne introeas in
eum. Et exclamans 7 multum discer
pens eum. exiit ab eo. Et factus est sicut
mortuus. ita ut multi dicerent quia
mortuus est. Iesus autem tenens manum
eius. eleuauit eum. 7 surrexit. Et cum
introisset in domum. discipuli eius se
creto interrogabant eum. Quare nos
non potuimus ēicere eum. Et dixit
illis. Hoc genus in nullo potest exire.
nisi in oratione 7 ieiunio. Et inde proficis
centes pergrediebantur galileam. nec uole
bat quemq; scire. Docebat autem discī
pulos suos. 7 dicebat illis. Quia filius
hominis traditur in manus hominū.
7 occident eum. Et occisus tertia die
resurget. At illi ignorabant uerbum.
7 timebant interrogare eum. Et uene
runt capharnaum. Et cum domi
esset. interrogabat eos. Quid in uia tra
ctabatis? At illi tacebant. Siquidem inter
se in uia disputauerant. quis eorum
esset maior. Et residens uocauit duo
decim. 7 ait illis. Si quis uult primus esse. erit

omnium nouissimus. ⁊ omnium minist.
Et accipiens puerum statuit eum in
medio eorum. Quem cum complexus es-
set ait illis. Quisquis unum exhuiusmo-
di pueris receperit in nomine meo. me
recipit. Et quicumq; me susceperit. no
me suscipit. sed eum qui me
misit. Respondit illi Iohannes dicens.
Magister uidimus quendam in nomi-
ne tuo eicientem demonia. qui nō sequi-
tur nos. ⁊ prohibuimus eum. Iesus autē
ait. Nolite prohibere eum. Nemo est
enim qui faciat uirtutem in nomine
meo. ⁊ possit cito male loqui de me. Qui
enim non est aduersus nos. pro nobis est.
Quisquis enim potum dederit uobis
calicem aque in nomine meo.
quia xpi estis. amen dico uobis non
perdet mercedem suam. Et quisquis
scandalizauerit unum de his pusillis
credentibus in me. bonum est ei magis si
circumdaretur mola asinaria collo eius.
⁊ in mare mitteretur. Et si scandalisa-
uerit te manus tua. abscide illam. Bo-
num est tibi debilem intrare in uitam.
q̄s duas manus habentem ire gehennam.
in ignem inextinguibilem. ubi uermis
eorum non moritur. ⁊ ignis non extin-
guitur. Et si pes tuus scandalizat te. a-
mputa illum. Bonum est tibi claudū
intrare in uitam eternam. q̄s duos pe-
des habentem mitti in gehennam ignis
inextinguibilis. ubi uermis eorum nō
moritur. ⁊ ignis non extinguitur. Q̄-
si oculus tuus scandalizat te. eice eum.
Bonum est tibi luscum intrare in regn̄
dei. q̄s duos oculos habentem mitti in ge-
hennam ignis. ubi uermis eorum nō
moritur. ⁊ ignis non extinguitur. Oīs
enim igne salietur. ⁊ omnis uictima sa-
le salietur. Bonum est sal. Q̄ si sal insul
sum fuerit. in quo illud condietis. Habe-
te in uobis sal. ⁊ pacem habete inter uos.

Et inde exurgens. uenit in
fines iudee. ultra iordanem.
Et conuenunt iterum turbe
ad eum. ⁊ sicut consueuerat
iterum docebat eos. Et accedentes pha-
risei interrogabant eum. si licet uiro uxo-
rem dimittere temptantes eum. At il-
le respondens ait. Quid uobis precepit

moyses? Qui dixerunt. Moyses per-
misit libellum repudii scribere. ⁊ dimittere.
Quibus respondens iesus ait. Ad duritiam cor-
dis uri. scripsit uobis precepta illud
ab initio autē creature masculi ⁊ fe-
mellam fecit eos deus. Et dixit. Propter hoc relin-
quet homo patrem ⁊ matrem. ⁊ adherebit
ad uxorem suam. ⁊ erunt duo in carne
una. Itaq; iam non sunt duo. sed una
caro. Quod ergo deus coniunxit homo
non separet. Et in domo iterum discipuli
eius de eadem re interrogauerunt eum.
Et ait illis. Quicumq; dimiserit uxo-
rem suam ⁊ aliam duxerit. adulterium
committit super eam. Et si uxor dimiserit
uirum suum. ⁊ alii nupserit. mechabitur.
Et offerebant illi paruulos ut tangeret
illos. Discipuli autē comminabantur offe-
rentibus. Quos cum uidisset iesus. indi-
gne tulit. ⁊ ait illis. Sinite paruulos
uenire ad me. ⁊ ne prohibueritis eos.
Talium est enim regnum dei. Amen di-
co uobis quicumq; non receperit regnum dei sicut
paruulus. non intrabit in illud. Et cō-
plexans eos. ⁊ imponens manus super
illos. benedicebat eos. Et cum egressus
esset in uiam. procurrens quidā genu-
flexo ante eum rogabat eum dicens.
Magister bone quid faciam ut uitam eter-
nam percipiam? Iesus autē dixit ei. Quid
me dicis bonum? Nemo bonus nisi unus
deus. Precepta nosti. Ne adulteres. ne
occidas. ne furtum facias. ne falsum testimo-
nium dixeris. ne fraudem feceris. honora
patrem tuum ⁊ matrem. At ille respon-
dens ait illi. Magister omnia hec custodiui a iuuen-
tute mea. Iesus autē intuitus eum. dile-
xit eum. ⁊ dixit ei. Unum tibi deest. Va-
de quecumq; habes uende. ⁊ da pauperi-
bus ⁊ habebis thesaurum in celo. ⁊ ueni sequere
me. Qui contristatus in uerbo. abiit me-
rens. Erat enim habens possessiones mul-
tas. Et circumspiciens iesus. ait discipu-
lis suis. Quam difficile qui pecunias habent
in regnum dei introibunt. Discipuli autē
obstupescebant in uerbis eius. At iesus
rursum respondens. ait illis. Filioli quam dif-
ficile est confidentes in pecuniis. in regnum
dei introire. Facilius est camelum per fo-
ramen acus transire. quam diuitem intro-
ire in regnum dei. Qui magis admirabā-

~ nū dicentes ~

nu: dicentes ad semetipos. Et quis pot
saluus fieri? Et intuens illos ihesus ait
illis. Apud homines impossibile é. sed non
apud deum. Omnia enim possibilia sunt
apud deum. Et post hec cepit ei dicere.
Ecce nos dimisimus omnia et secuti sumus
te. Respondens ihesus ait. Amen dico uobis
nemo é qui reliquerit domum. aut fres
aut sorores. aut patrem aut matrem. aut
filios aut agros propter me. et propter euan
gelium. qui non accipiat centies tantum
nunc in tpore hoc. domos fres sorores et
matres et filios et agros. cum persecutionib
et in seculo futuro uitam eternam. Multi
aut erunt primi nouissimi. et nouissimi
primi. Erant aut in uia ascendentes in
ierosolimam. et precedebat illos ihesus. et
stupebant et sequentes timebant. Et as
sumens iterum xii. cepit illis dicere q.
ent ei uentura. Quia ecce ascendimus
ierosolimam. et filius hominis tradetur
principibus sacerdotum et scribis et senio
ribus. et damnabunt eum morte. Et tra
dent eum gentibus. et illudent ei et conspuent
eum. et flagellabunt eum et interficient
eum. et tertia die resurget. Et accedunt
ad eum iacobus et iohannes filii zebe
dei. dicentes. Magister uolumus ut quod
q3 petierimus facias nobis. At ille dixit
eis. Quid uultis ut faciam uobis? Et
dixerunt. Da nobis ut unus ad dexteram
tuam alius ad sinistram tuam sedeamus in
gloria tua. Ihesus aut dixit eis. Nescitis
quid petatis. Potestis bibere calicem
quem ego bibo. aut baptismo quo ego
baptizor baptizari? At illi dixerunt ei. Pos
sumus. Ihesus aut ait illis. Calicem
quidem quem ego bibo bibetis. et baptis
mo quo ego baptizor baptizabimini. Se
dere aut ad dexteram meam uel ad si
nistram non est meum dare uobis. sed q̄b
paratum est. Et audientes decem cepe
runt indignari de iacobo et iohanne. Ihesus aut
uocans eos. ait illis. Scitis quia hi qui
uidentur principari gentibus dominantur
eis. et principes eorum potestatem habent
eorum. Non ita est aut in uobis. Sed q̄
q3 uoluerit maior fieri. erit uester minister
Et quicumq3 uoluerit in uob primus
esse. erit omnium seruus. Nam et filius hois
non uenit ut ministretur ei. sed ut mi
nistraret. et daret animam suam redemp
tionem pro multis. Et uenerunt iericho.
Et proficiscente eo de iericho et discipu
lis eius. et plurima multitudine. Filius
thimei bartimeus cecus sedebat iux
ta uiam mendicans. Qui cum audisset
quia ihesus nazarenus é. cepit clama
re et dicere. Fili dauid ihesu miserere mei
Et increpabant eum multi ut taceret. Ipse
at ille multo magis clamabat. fili dauid
miserere mei. Et stans ihesus. precepit
illum uocari. Et uocant cecum dicen
tes ei. Animequior esto. surge uocat
te. Qui proiecto uestimento exiliens uenit
ad eum. Et respondens ihesus dixit illi.
Quid uis faciam tibi? Cecus aut dixit
ei. Rabboni. ut uideam. Ihesus autem
ait illi. Uade. fides tua te saluum fecit.
Et confestim uidit. et sequebatur eum
in uia.

XII

Et cum appropinquarent
ierosolimis et bethanie ad
montem oliueti. mittit
duos ex discipulis suis. et
ait illis. Ite in castellum quod contra uos
est. et statim introeuntes illuc. inuenietis
pullum ligatum super quem nemo ad
huc hominum sedit. soluite illum. et
adducite. Et si quis uobis dixerit quid
facitis. dicite quia domino necessarius é
et continuo illum dimittet huc. Et abeun
tes inuenerunt pullum ligatum ante
portam foris in biuio. et soluunt eum.
Et quidam de circumstantibus dicebant
illis. Quid facitis soluentes pullum.
Qui dixerunt sicut preceperat illis ihs.
Et dimiserunt eos. Et duxerunt pullum
ad ihesum. et imposuerunt illi uestimen
ta sua. et sedit super eum. Multi autem
strauerunt uestimenta sua in uia. alii au
tem ramos cedebant de arboribus et ster
nebant in uia. Et qui precedebant et qui se
quebantur clamabant dicentes. Osanna
benedictus qui uenit in nomine
domini. benedictum q̄ uenit regnum
patris nri dauid. osanna in excelsis. Et
introiuit ihesus hierosolimam in templum.
Et circumspectis omnibus cum iam ue
spera esset hora. exiit in bethaniam cum
xii. Et alia die cum exirent a bethania
esurijt. Cumq3 uidisset a longe ficu

bitem folia ueniet si quid forte inueniret in ea. Et cum uenisset ad eam. nichil inuenit preter folia. Non enim erat tempus ficorum. Et respondens dixit ei. Iam non amplius in eternum. fructum ex te quisq; manducet. Et audiebant discipuli eius. Et uenerunt iterum ierosolymam. Et cum introisset in templum. cepit eicere uendentes et ementes in templo. et mensas numulariorum. et cathedras uendentium columbas euertit. Et non sinebat ut quisq; per templum uas transferret. Et docebat eos dicens. Nonne scriptum est. quia domus mea domus orationis uocabitur cunctis gentibus. uos autem fecistis eam speluncam latronum. Quo audito principes sacerdotum et scribe. quærebant quomodo eum perderent. Timebant enim eum. quia uniuersa turba admirabatur super doctrina eius. Et cum uespera esset facta. egrediebatur de ciuitate. Et cum mane transirent. uiderunt ficum aridam factam a radicibus. et obstupuerunt. Et recordatus petrus. dicit ei. Rabi ecce ficus cui maledixisti aruit. Et respondens iesus ait illis. Habete fidem dei. Amen dico uobis. quia quicumq; dixerit monti huic tollere et mittere in mare. et non hesitauerit in corde suo. sed crediderit quod dicit fiat. fiet ei. Propterea dico uobis omnia quecumq; orantes petitis. credite quia accipietis et ueniet uobis. Et cum stabitis ad orandum. dimittite si quid habetis aduersus aliquem. ut et pater uester qui in celis est dimittat uobis peccata uestra. Quod si uos non dimiseritis. nec pater uester qui in celis est dimittet uobis peccata uestra. Et ueniunt iterum ierosolymam. Et cum ambularet in templo. accedunt ad eum summi sacerdotes. et scribe et seniores et dicunt illi. In qua potestate hec facis. aut quis dedit tibi hanc potestatem. ut ea facias. Iesus autem respondens ait illis. Interrogabo uos et ego unum uerbum. et respondete mihi et dicam uobis in qua potestate hec faciam. Baptismus iohannis de celo erat an ex hominibus. respondete mihi. Illi cogitabant secum dicentes.

Si dixerimus de celo. dicet. Quare ergo non credidistis ei. Si dixerimus ex hominibus timemus turbam. Omnes enim habebant iohannem. quia uere propheta erat. Et respondentes dicunt iesu. Nescimus. Respondens iesus ait illis. Nec ego dico uobis in qua potestate hec faciam.

INCIPIT CAPITULUM XII

Et cepit illis in parabolis loqui. Uineam plantauit homo. et sepem circumdedit ei. et fodit lacum. et edificauit turrim. et locauit eam agricolis. et peregre profectus est. Et misit ad agricolas in tempore fructum. ut ab agricolis accipiret de fructu uinee. Qui apprehensum eum ceciderunt. et dimiserunt inanem. Et iterum misit ad illos alium seruum. et illum in capite uulnerauerunt. et contumelis affecerunt. Et rursus alium misit. et illum occiderunt. Et alios quidem plures cedentes. alios uero occidentes. Adhuc ergo habens unum filium carissimum. et illum misit ad eos nouissimum. dicens. quia uerebuntur filium meum. Coloni autem dixerunt ad inuicem. hic est heres. Uenite occidamus eum. et nostra erit hereditas. Et apprehendentes eum occiderunt. et eiecerunt extra uineam. Quid ergo faciet dominus uinee. Ueniet et perdet colonos. et dabit uineam aliis. Nec scripturam hanc legistis. Lapidem quem reprobauerunt edificantes. hic factus est in caput anguli. A domino factum est istud. et est mirabile in oculis nostris. Et quærebant eum tenere. et timuerunt turbam. Cognouerunt enim quia ad eos parabolam hanc dixerit. et relicto eo abierunt. Et mittunt ad eum quosdam ex pharisæis et herodianis ut eum caperent in uerbo. Qui uenientes dicunt ei. Magister. scimus quia uerax es. et non curas quemquam. non enim respicis in faciem hominum. sed in ueritate uiam dei docens. Licet tributum dare cesari an non dabimus. Dabimus. an non dabimus. Qui sciens uestram hypocrisim dixit illis. Quid me temptatis. Afferte mihi denarium. ut uideam. Illi obtulerunt ei. Et ait illis. Cuius est imago hec et superscriptio. Dicunt ei. Cesaris. Respondens autem iesus. dixit illis. Reddite ea que sunt cesaris cesari. et que sunt dei

teo. Et mirabantur super eo. Et uenerunt ad eum saduccei. qui dicunt nō
rrectionem non ēe. et interrogabant eum
dicentes. Magr moyses scripsit nob
ur si cuius frater mortuus fuerit. et di
miserit uxorem et filios non reliquerit. e
accipiat frater eius uxorem ipius. et
resuscitet semen fratri suo. Septem
ergo fres fuerunt. et primus accepit
uxorem. et mortuus ē non relicto scie.
Et ps accepit eam et mortuus ē. et nec
iste reliquit semen. Et tertius similit
Et acceperunt eam similit et vij. et non
reliquerunt semen. Nouissima oium
mortua ē et mulier. In rsurrectione ergo
cum rsurrexerint. cuius de his erit
uxor? Septem enim habuerunt eam. Et
respondens ihesus ait illis. Nonne ideo errat
non scientes scripturas ns uirtutē dei?
Cum enim a mortuis surrexerint. nec nubent
ne nubentur. sed sunt sicut angeli i celis.
De mortuis aut q non resurgant non
legistis in libro moysi. super rubum. q
modo dixerit illi deus. dicens. Ego
sum deus abraam deus ysaac. et deus
iacob? Non ē deus mortuor sed uiuoru.
Vos ergo multum erratis. Et accessit un
de scribis qui audierat illos quirentes
et uidens illis qm bene respondit. interrogauit
eum. q ēet omniū primū mandatum?
Ihesus aut respondit ei. quia primū mandā
tum omniū ē. Audi isr. dns deus tuus
deus unus ē. Et diliges dnm deum
tuum ex toto corde tuo. et ex tota ani
et ex tota mente tua. et ex tota uirtute tua
hoc ē primū mandatum. Sm aut est
simile illi. Diliges proximum tuū tanq
te ipm. Maius horum aliud mandatum
non ē. Et ait illi scriba. Bene magr
in ueritate dixisti. quia unus ē deus. et
non ē alius preter eum. Et ut diligat
ex toto corde. et ex toto intellectu. et ex to
ta anima. et ex tota fortitudine. Et dili
gere proximū sicut te ipm. maius est
omnibus holocaustomatibus et sacrificijs
Ihesus aut uidens q sapienter respondisset
dixit illi. Non es longe a regno dei. Et
nemo iam audebat eum interrogare. Et
respondens ihesus dicebat docens in templo.
Quomodo dicunt scribe. xpm filium
ēe dauid. Et ipe enim dauid. dicit in
spū scō. Dixit dominus dño meo sede
a dextris meis. donec ponam inimicos
tuos scabellum pedum tuorum. Ipe
ergo dauid dicit eum dominum. et un
ē filius eius? Et multa turba libenter
eum audiebat. Et dicebat eis in doctri
na sua. Cauete a scribis qui uolunt i
stolis ambulare et salutari in foro. et pri
me cathedras sedere in synagogis. et pri
mas discubitus in cenis. Qui deuo
rant domos uiduarum. sub obtentu
prolixe oronis. hi accipient prolixi
us iudicium. Et sedens ihesus contra gaza
philacium aspiciebat quomodo turba
iactaret es in gazophilacium. Et multi
diuites iactabant multa. Cum uenisset
aut una uidua paupr. misit duo mi
nuta. quod ē quadrans. Et conuocans
discipulos suos ait illis. Amen dico uo
bis. quia uidua hec paupr plus omnib
misit. qui miserunt in gazophilacium.
Omnes enim ex eo quod abundabat
illis. miserunt. hec uero de penuria sua oia
que habuit misit totum uictum suum.

XIII

Et cum egre
deretur de templo. ait illi un
de discipulis suis. Magr
aspice quales lapides et qles
structure. Et respondens ihesus ait illi.
Vides has omnes magnas edificationes?
Non relinquetur lapis super lapidem
qui non destruatur. Et cum sederet in
monte oliuarum contra templum. interro
gabant eum separatim. petrus et iacob
et iohannes et andreas. Dic nobis qñ hec
fient. et quod signum erit. qñ hec omnia
incipient consummari. Et respondens ihesus
cepit dicere illis. Videte ne quis uos se
ducat. Multi enim uenient in nomine
meo dicentes. quia ego sum. et multos
seducent. Cum aut audieritis bella et
opiniones bellorum. ne timueritis. Opor
tet enim fieri. sed nondum finis. Exsurget aut gens super gentem. et re
gnum super regnum. et terremotus erunt
per loca. et fames. initium dolorum. Vide
te aut uos metipos. Tradent enim uos
in cilijs et in synagogis. uapulabitis et in
uidebimini. et ante reges et presides stabitis propter me in te
stimonium illis. Et in omnes gentes
primum oportet predicari euangelium.

Et cum durecint uos tribentes. nolite
precogitare quid loquami. si quid dami
fuerit nobis in illa hora id loquami. Nō
enim estis uos loquentes. sed spūs scūs.
Tradet enim fr̄ frātrem in mortem. et pr̄
filium. Et insurgent filij in parentes. et
morte eos afficient. Et eritis odio oib⁹
propt̄ nom̄ meum. Qui aut̄ sustinue
rit in fine. hic saluus erit. Cum aut⁊
uideritis abhominationē desolationis
stantem ubi non debet qui legit intelli
gat. Tunc qui in iudea sunt fugiant
ad montes. et qui super tectum non de
scendant in domū. nec introeat ut tol
lat quid de domo sua. Et qui in agro
suo erit. nō reuertatur retro tollere ue
stimentum suum. Ve aut̄ pregnantib⁹
in illis diebus. Orate uero ut hyeme nō
fiant. Erunt enim dies illi tribulatio
nes tales. quales nō fuerunt ab initio
creaturē quā condidit deus usq; nunc. et
nō fient. Et nisi abreuiasset dīs dies. nō
fuisset salua omnis caro. Sed propt̄ elec
tos quos elegit breuiauit dies. Et tūc
si quis uobis dixerit. ecce hic xp̄s. ecce
illic. ne credideritis. Surgent enim
pseudo x̄pi. et pseudo prophē. et dabunt si
gna et portenta. ad seducendos si potest
fieri etiam electos. Ecce ego uidete. ec
ce ego predixi uobis omnia. Sed in illi
diebus post tribulationē illam. sol tene
brabitur. et luna non dabit splendorem
suum. et stelle cadent de celo. et
uirtutes que sunt in celis mouebūtur.
Et uidebunt filium hominis uenientē
in nubibus cum uirtute magna et gloria.
Et mittet angelos suos. et congregabit ele
ctos suos a quatuor uentis. a summo terre
usq; ad summum celi. A ficu aut̄ discite
parabolam. Cum iam ramus eius te
ner fuerit. et nata fuerint folia. cognos
cetis in proximo esse estas. Sic et uos
cum uideritis hec fieri. scitote q̄ in pro
ximo sit in hostijs. Amen dico uobis.
q̄ non transiet generatio hec. donec oīa
ista fiāt. Celum et terra transibūt. uba
aut̄ mea non transient. De die autem
illa et hora nemo scit. neq; angeli in ce
lo. nisi filius nisi pater. Videte uigilate
et orate. nescitis enim quando tempus
sit. Sicut homo qui peregre profectus e

reliquit domum suam. et dedit seruis
suis potestatem cuiuscumq; operis. ei
mitto pr̄cepit ut uigilet. Vigilate ergo
nescitis enim q̄n dominus domus ueni
at sero an media nocte. an gallicantu an
mane. ne cum uenerit repente inueniat
uos dormientes. Quod aut̄ uobis dico
omnibus dico uigilate.

XIIII

Erat aut̄ pasca et azima post
biduum. Et querebant sum
mi sacerdotes et scribe. q̄mo
do eum dolo tenerent et occi
derent. Dicebant enim. Non in die festo.
ne forte tumultus fieret populi. Et cū
esset bethanie in domo symonis leprosi.
et recumberet. uenit mulier hēns alaba
strum unguenti nardi spicati pretiosi.
Et fracto alabastro. effudit super capūt
eius. Erant aut̄ quidam indigne ferē
tes. intra se metipsos et dicentes. Ut quid
perditio ista unguenti facta est? Poterat
enim unguentum istud uenundari plꝰ
q̄ trecentis denarijs. et dari pauperibus.
Et fremebant in eam. Jesus aut̄ dixit.
Sinite eam. Quid illi molesti estis?
Bonum opus operata est in me. Semper
enim pauperes hābetis uobiscum. et cū
uolueritis potestis illis benefacere. Me aut̄
non semper hābetis. Quod habuit hec fe
cit. preuenit ungere corpus meum in
sepulturam. Amen dico uobis ubiq;
predicatum fuerit euangelium istud in
uniuerso mundo. et quod hec fecit nar
retur in memoriā eius. Et iudas scari
oth unus de xij. abiit ad summos sacer
dotes ut proderet eum illis. Qui audi
entes gauisi sunt. et promiserunt ei pecu
niam se daturos. Et querebat q̄modo
illum opportune traderet. Et primo di
e azimorum q̄ pasca immolabant. dicunt
ei discipuli. Quo uis eamus et parem⁹
tibi ut manduces pascha? Et mittit. duos
ex discipulis suis. et dicit illis. Ite in ciuitatem et occurret uobis homo
lagenam aque bajulans. sequimini eum
Et quocumq; introierit. dicite dño do
mus. quia magr̄ dicit. Ubi est refectio
mea. ubi pascha cum discipulis meis
manducem? Et ipse uobis demonstra
bit cenaculum grande stratum. et illic
parate nobis. Et abierunt discipuli

eus. ꝛ uenerunt in ciuitatem. ꝛ inue
nerunt sicut dixerat illis. ꝛ parauerunt
pascha. Vespere aut̄ fc̄o. uenit cum xii.
Et discumbentibꝰ eis ꝛ manducantibꝰ.
ait ihesus. Amen dico uobis. quia unꝰ
ex uobis me traditꝰ est qui manducat me
cum. Ipsi autem ceperunt contristari ꝛ dicere
ei singillatim. Numquid ego? Et ait illi
Vnus ex xii. qui intingit manum mecum
in catino. Et filius hominis quidem uadit sicut scri
ptum est de illo. Ve autem homini illi per
quem filius hominis tradetur. Bonum
erat ei si non natus homo ille. Et
manducantibus illis accepit ihesus panem.
ꝛ benedicens fregit ꝛ dedit eis. ꝛ ait. Su
mite. hoc est corpus meum. Et accepto
calice. gratias agens dedit eis. Et biberunt
ex illo omnes. Et ait illis. Hic est sanguis
meus noui testamenti. qui pro multis effun
detur. Amen dico uobis. quia non bi
bam de genimine uitis. usq; in diem
illum. cum illud bibam nouum in regno
dei. Et hymno dicto. exierunt in mon
tem oliuarum. ꝛ ait illis ihesus. Omnes
uos scandalizabimini in me in nocte ista
quia scriptum est. Percutiam pastorem
ꝛ dispergentur oues gregis. Sed postea
quam resurrexero. precedam uos in galilee
Petrus autem ait ei. Et si omnes scanda
lizati fuerint. sed non ego. Et ait illi ihs.
Amen dico tibi. quia tu hodie in hac no
cte. priusquam bis gallus uocem dederit. ter
me es negaturus. Ipse autem amplius loque
batur. Et si oportuerit me simul commo
ri tibi. non te negabo. Similiter autem et
omnes dicebant. Et uenerunt in prediu
m cui nomen gethsemani. ꝛ ait discipu
lis suis. Sedete hic donec orem. Et
assumit petrum ꝛ iacobum ꝛ iohannem
secum. Et cepit pauere ꝛ tedere. ꝛ ait illis.
Tristis est anima mea usq; ad mortem.
Sustinete hic ꝛ uigilate. Et cum processis
sꝫ paululum. procidit super terram et
orabat. Ꝛ si fieri possit. transiret ab eo
hora. ꝛ dicebat. Abba pr̄. omnia tibi possi
bilia sunt. transfer calicem hunc a me.
Sed non quod ego uolo. sed sicut tu. Et
uenit. ꝛ inuenit eos dormientes. ꝛ ait pe
tro. Symon dormis? Non potuisti una
hora mecum? Vigilate ꝛ orate ut non in
tretis in tentationem. Spiritus quidem prompt⁹

est. caro autem infirma. Et iterum abiens
oravit. eundem sermonem dicens. Et
reuersus denuo. ꝛ inuenit eos dormien
tes. Erant enim oculi eorum grauati.
Et ignorabant quid responderent ei. Et
uenit tertio. ꝛ ait illis. Dormite iam ꝛ
requiescite. Sufficit. Venit hora. ecce
filius traditur in manus peccatorum. Su
rgite eamus. Ecce qui me tradet
prope est. Et adhuc eo loquente. uenit
iudas scariothes unus ex xii. ꝛ cum eo
turba multa. cum gladiis ꝛ lignis ad
uersus principes sacerdotes ꝛ scribas. ꝛ a senioribus.
Dederat autem traditor eius signum eis
dicens. Quemcumq; osculatus fuero
ipse est tenete eum. ꝛ ducite eum caute.
Et cum uenisset statim accedens ad e
um. ait. Rabbi. Et osculatus est eum.
At illi manus iniecerunt in eum ꝛ te
nuerunt eum. Vnus autem quidam stan
tibus educes gladium percussit seruum
principis sacerdotis. ꝛ amputauit illi auricu
lam. Et respondens ihesus ait illis. Tanq;
ad latronem existis cum gladiis ꝛ lignis
apprehendere me? Cotidie apud uos
eram in templo docens. ꝛ non me tenu
istis? Sed ut adimpleantur scripture.
Tunc discipuli eius relinquentes eum
omnes fugerunt. Adolescens autem quo
dam sequebatur eum amictus sindone
super nudo. ꝛ tenuerunt eum. At ille re
licta sindone. nudus profugit ab eis.
Et adduxerunt ihesum ad summum sacer
dotem. ꝛ conuenerunt in unum omnes
sacerdotes scribe ꝛ seniores. Petrus au
tem longe secutus est eum. usq; intro in
atrium principis sacerdotis. Et sedebat cum
ministris. ꝛ calefaciebat se ad ignem.
Summi uero sacerdotes ꝛ omne concilium
quaerebant aduersus ihesum testimo
nium. ut eum morti traderent. ꝛ non
inuenichant. Multa enim testimonia
falsum dicebant aduersus eum. ꝛ con
uenientia testimonia non erant. Et
quidam surgentes. falsum testimoniu
ferebant aduersus eum. dicentes. quo
nos audiuimus eum dicentem. Ego
dissoluam templum hoc manufactum
ꝛ per triduum aliud non manufactum
edificabo. Et non erat conueniens testi
monium illorum. Et exurgens sum

sacerdos in medium. 7 interrogauit ihesum
dicens. Non respondes quicq̃ ad ea que
tibi obiciunt ab his. Ille aut tace
bat. 7 nichil respondit. Rursus summus
sacerdos interrogabat eum. 7 dicit ei. Tu
es xp̃us filius dei benedicti. Jesus aut
dixit illi. Ego sum. Et videbitis fi
lium hominis a dextris sedentem
tem. 7 venientem in nubibus celi. Sum
mus aut sacerdos scindens uestimẽta
sua. ait. Quid adhuc desideramus te
stes? Audistis blasphemiam? Quid
uobis uidetur? Qui omnes dempna
uerunt eum esse reum mortis. Et cepe
runt quidã despuere eum. 7 velare fa
ciem eius. 7 colaphis eum cedere. 7 di
cere ei. Prophetiza. Et ministri alapis
eum cedebant. Et cum esset petrus in
atrio deorsum. venit una ex ancillis
summi sacerdotis. 7 cum uidisset petrum
calefacientẽ se. aspiciens illum ait. Et
tu cum ihesu nazareno eras. At ille ne
gauit dicens. Neq̃ scio. nec noui quid
dicas. Et exiuit foras ante atrium. et
gallus cantauit. Rursus aut cum ui
disset illum ancilla. cepit dicere circũ
stantibus. quia hic ex illis est. At ille iter
um negauit. Et post pusillum rursus
qui astabant dicebant petro. Vere ex il
lis es. nam 7 galileus es. Ille autem
cepit anathematizare 7 iurare. quia ne
scio hominem istum quem dicitis. Et
statim gallus iterum cantauit. Et re
cordatus est petrus uerbi quod dixerat
ei ihesus. priusq̃ gallus bis cantet ter
me negabis. Et cepit flere. XV

Et confestim mane consilium
facientes. summi sacerdotes
cum senioribus et scribis. 7 tum
uniuerso concilio uinctes ie
sum duxerunt 7 tradiderunt pilato. Et
interrogauit eum pilatus. Tu es
rex iudeorum? At ille respondens ait illi.
Tu dicis. Et accusabant eum summi
sacerdotes in multis. Pilatus autem
rursus interrogauit eum dicens. Non
respondes quicq̃? Vide in quantis te ac
cusant. Jesus aut nichil amplius re
spondit. ita ut mirarentur pilatus. Per diem
aut festum. dimittere solebat illis ex
uinctis quemcunq̃ petissent. Erat au

qui dicebatur barabas. qui cum seditio
sis erat uinctus. qui in seditione fece
rat homicidium. Et cum ascendisset tur
ba. cepit rogare sicut semper faciebat
illis. Pilatus aut respondit eis. 7 dixit.
Vultis dimittam uobis regem iudeorum?
Sciebat enim q̃ per inuidiam tradidis
sent eum summi sacerdotes. Pontifices
aut incitauerunt turbam. ut magis ba
rabam dimitteret eis. Pilatus iterum
respondens ait illis. Quid ergo uultis fa
ciam regi iudeorum? At illi iterum clam
auerunt. Crucifige eum. Pilatus aut
dicebat eis. Quid enim malifecit? At
illi magis clamabant. Crucifige eum.
Pilatus aut uolens populo satisfacẽ
dimisit illis barabam. 7 tradidit illis
ihesum flagellis cesum. ut crucifigerẽ.
Milites aut duxerunt eum intro in a
trium pretorii. 7 conuocant totã cohortẽ.
Et induunt eum purpura. 7 imponit
ei plectentes spineam coronam. 7 ce
perunt salutare eum. Aue rex iudeorum.
Et percutiebant caput eius arundine.
7 despuebant eum. 7 ponentes genua
adorabant eum. Et postq̃ illuserunt
ei. exuerunt illum purpura. 7 indue
runt illum uestimentis suis. 7 educunt
illum ut crucifigerent eum. Et ange
nauerunt praetereuntẽ quempiam sy
monem cyreneum uenientẽ de uilla.
patrem alexandri 7 rufi. ut tolleret cru
cem eius. 7 perducunt illum in golgo
tha locum. quod est interpretatum calua rie
locus. Et dabant ei bibere mirratum
vinum. 7 non accepit. Et crucifigẽ
tes eum diuiserunt uestimenta eius.
mittentes sortem super eis. quis quid
tolleret. Erat aut hora tertia. 7 cruci
fixerunt eum. Et erat titulus cause ip
sius inscriptus. rex iudeorum. Et cum
eo crucifigunt duos latrones. unum
a dextris. 7 unum a sinistris. Et adim
pleta est scriptura que dicit. Et cum ini
quis deputatus est. Et pretereuntes
blasphemabant eum. mouentes capi
ta sua 7 dicentes. Vah qui destruis tẽ
plum dei. 7 in tribus diebus reedificas. sal
uum fac temetipsum. descendens de cru
ce. Similiter 7 summi sacerdotes illudẽ
tes ad alterutrum cum scribis dicebant.

Alios saluos fecit. seipm non pot̄ sal
uum facere. Xp̄s ire ifil' descendat nc̄
de cruce t credamus. credamus. Et q
cum eo erant crucifixi. conuiciabantur
ei. Et facta hora sexta tenebre fc̄e sunt
super totam usq; in horam nonam. Et
hora nona exclamauit ihesus uoce ma
gna dicens. Heloy heloy lamazabathā
ni. quod ē interpretatum. Deus meus
deus meus. ut quid derelinquisti me.
Et quidam de circumstantibus audi
tes dicebant. Ecce helyam uocat. Cur
rens aut unus. t implens spongiam
aceto. circumponensq; calamo. potu
dabat ei dicens. Sinite uideamus si ue
niat helyas ad deponendum eum.
Ihesus aut emissa uoce magna expirauit.
Et uelum templi scissum ē in duo a sū
mo usq; deorsum. Dicens aut centurio
qui ex aduerso stabat. quia sic clamas
expirasset. ait. Vere hic homo filius dei
erat. Erant aut ibi mulieres de longe
aspicientes. inter quas erat maria ma
gdalene. t maria iacobi minoris. t io
seph mater. t salome. Et cum ēet in gal
lilea. sequebantur eum. t ministrabant
ei. t alie multe que simul cum eo ascē
derant ierosolymam. Et cum iam sēo
ēet factum. quia erat parasceue. quod
ē ante sabbatum. uenit ioseph abarimathia. nobilis decurio. qui t ipe erat exp̄s
tans regnum dei. Et audacter introi
uit ad pilatum. t petijt corpus ihesu. Pi
latus aut mirabatur si iam obisset. Et
accersito centurione. interrogauit eum
si iam mortuus ēet. Et cum cognouis
set a centurione. donauit corpus ioseph
Joseph aut mercatus sindonem. t de
nens eum. involuit sindone. t posuit
eum in monumentum quod erat excis
sum in petra. Et advolui lapidē ad
ostium monumenti.

XVI

Maria aut magdalene t ma
ria ioseph. aspiciebant ub̄
ponerent. Et transacto sa
bbato. maria magdalene
t maria iacobi t salome. emerunt aro
mata ut uenientes ungerent eum. Et
valde mane una sabbatorum. ueniunt
ad monumentum. orto iam sole. Et di
cebant ad invicem. Quis revolvet
nobis lapidem ab ostio monumenti.
Et respicientes uiderunt revolutum
lapidem. Erat quippe magnus valde.
Et introeuntes in monumentum. uide
runt iuuenem sedentem in dextris co
opertum stolla candida. t obstupuerūt.
Qui dicit illis. Nolite expauescere. t
Jesum nazarenum quer̄itis crucifixum.
Surrexit. non ē hic. Ecce locus ubi po
suerunt eum. Sed ite dicite discipulis
eius t petro. quia precedet uos in gali
leam. ibi eum uidebitis. sicut dixit
uobis. At ille exeuntes de monumento
fugerunt. inuaserat enī eas tremor
pauor. t nemini quicq; dixerunt. Ti
mebant enim. Surgens aut ihesus
mane prima sabbati. apparuit primo
marie magdalene. de qua ejecerat vii
demonia. Illa uadens nuntiauit his
qui cum eo erant lugentibus t flentibus.
Et illi audientes quia uiueret t visa
ēet ab ea. non crediderunt. Post hec
duobus ex eis ambulantibus. ostensus
ē in alia effigie. euntibus in villam. Et
illi euntes nuntiauerunt ceteris. nec il
lis crediderunt. Novissime aut recu
bentibus illis xi. apparuit t exprobauit
incredulitatem illorum. t duritiam cor
dis. quia his qui uiderant eum resur
rexisse non crediderant. Et dixit eis.
Euntes in mundum uniuersum. pre
dicate euangelium omni creature. Qui
Qui crediderit t baptizatus fuerit sal
uus erit. Qui uero non crediderit. con
demnabitur. Signa aut eos qui credi
derint. hec sequentur. In nomine meo
demonia eicient. linguis loquentur. t
nouis serpentes tollent. Et si mortife
rum quid biberint. non eis nocebit.
Super egros manus imponent. t bene
habebunt. Et dominus quidē ihesus.
postq; locutus est eis. assumptus ē
in celum. et sedet ad dexteram dei. Illi
autem profecti predicauerunt ubiq;
domino cooperante et sermone con
firmante sequentibus signis. Explicit euangelium sm marcum. Incipit pro
logus scī ieronimi in euangelium secm
lucam.

INCIPIT EVANGELIVM SECVNDVM LVCAM

Vcas syrus
nationemis
arte medicus.
discipulus a
postolorum
postea paulli
secutus usq; ad ꝓfessionem eius: seru
ens domino fuit sine crimine. Nam
neq; uxorem unq; hns. neq; filios. ter
quatuor annorum. obijt in bithunia
plenus spu sco. qui cum iam scripta
essent euangelia. per matheum quidē
in iudea. per marcum aut in ytalia. sco
inspirante spu. in achaie partibus hoc sc̄
psit euangelium. significant etiam ip
m principio ante alia cē descripta. Cui
certa ea que ordo euangelice dispositio
nis exposcit. Ea maxime necessitas la
boris fuit. ut primum grecis fidelibus
omni prophatione uentum. in carnem
dei ihū manifesta humanitas. ne uanis
fabulis attenti. in solo legis tenore
no tenerentur. uel ne hereticis fabulis
stultas solicitationibus seducti exciderent
a ueritate elaboraret. De hinc in
principio euangelij iohannis natiuitatē
te presumpta. cui euangelium scribēt.
in quo electis scribere iudicante
testante in se ꝓpleta cē. que cēt ab a
lijs inchoata. Cui uero post baptismū
filij dei a perfectione gñationis in ꝑsō
implete inperitie. a principio natiuitatis
humane. potius permissa cē. ut requi
rentibus demonstrarent. in quo appetebat
deus erat per nathan filium inuidie
recurrentis in deum gñationis admis
so indispensabilis dei. ut predicans in
hominibus ihm suum perfecti opus ho
minis redire in se per filium faceret. q̄
per dauid prem uementibus uerbis prebebat
in ꝑsō. Cui luce non immerito. etiā sen
tentiarum apicorum actuum potius
in ministerio datur. ut deo in deum a
pleno et filio perditionis exitio. eiecē
ab ipis aplis sua sorte dñice electionis
numerus ꝓpleretur. sicq; paulus ꝓfu
mationem aplicis agentibus daret. quē diu
ante stimulum recalcitrantē dns elegisset
Quod legentibus accipientibus deum
si per singula expedit a nobis unde fiat
scriptum q̄ operantem agricolam de fru
ctibus suis oportet primum edere. tutam
mus publicam curiositatem ne nō tam
demonstrasse uolentibus deum uoluisse
q̄s fastidientibus prodesse prodidisse.

Quoniā quidem
multi conati sunt
ordinare narra
tionem. que in
nobis ꝓplete
sunt rerum. sicut tradiderunt nobis q̄
ab initio ipi uiderunt. et ministri fuerunt
sermonis. uisum est et mihi assecuto api
cio omnia diligenter ex ordine tibi
scribere optime theophile. ut cognoscas
eorum uerborum de quibus eruditus es
ueritatē.

Vit in diebus
herodis regis
uidē sacerdos
quidam nomi
ne zacharias. de

uice abia. 7 uxor illi de filiabꝫ aaron: et
nomen eius elisabeth. Erant aut iusti
ambo ante deum. incedentes in omib⁹
mandatis 7 iustificationib⁹ dñi sine q̄
rella. Et non erat illis filius. eo q̄ esset
elisabeth sterilis. 7 ambo p̄cessissent in
diebꝫ suis. Factum é aut cum sacerdo no-
fungeretur ordine uicis sue
ante deum. secundum: consuetudinē sacer
dotij sortē exijt. ut incensum poneret. i
gressus in templum dñi. Et omis mul
titudo erat populi orans foris. hora incē
si. Apparuit aut illi angelus. stans ad dex
tris altaris incensi. Et zacharias turba
tus é uidens. timor irruit sup̄ eum. i
dit aut ad eum angelus. Ne timeas za
charia. q̄m exaudita é deprecatio tua. 7
uxor tua elisabeth pariet tibi filium. et
uocabis nomen eius iohannē. Et erit
gaudium tibi 7 exultatio. 7 multi in na
tiuitate eius gaudebunt. Erit enim ma
gnus coram domino. 7 uinū 7 sicerā
non bibet. 7 spū scō replebit: adhuc
ex utero matris sue. Et multos filioꝝ
isl' conuertet ad dñm deum ipsorum. Et
ipē p̄cedet ante illum in spū 7 uirtute
helie: ut conuertat corda patrum in filios. 7
incredulos ad prudentiam iustorum pa
rare domino plebem perfectam. Et dixit
zacharias ad angelum. Unde hoc sciam:
Ego enim sum senex. 7 uxor mea p̄cess
sit in diebꝫ suis. Et respondens angelus 7
dixit ei. Ego sum gabriel qui asto ante
deum. 7 missus sum loqui ad te. 7 hec t
euangelizare. Et ecce eris tacens. 7 nō
poteris loqui usq; in diem quo hec fiant
pro eo q̄ non credidisti uerbis meis. q̄
implebuntur in tp̄e suo. Et erat plebs
expectans zachariam. 7 mirabantur q̄
tardaret ip̄e in templo. Egressus aut
non poterat loqui ad illos. Et cognouc
runt q̄ uisionem uidisset in templo. Et
ip̄e erat innuens illis. 7 permansit mut.
Et factum é ut impleti sunt dies officij
eius. abijt in domū suam. Post hos aut
dies cepit elisabeth uxor eius. 7 occul
tabat se mensibꝫ v. dicens. quia sic fecit
michi dominus. in diebꝫ quibꝫ respexit
auferre obprobrium meum inter homi.
In mense aut sexto. missus é angelus 7
gabriel a deo in ciuitatem galilee. cui 7

nomen nazareth. ad uirginem desponsatā
uiro cui nomen erat ioseph. de domo dā.
7 nomen uirginis maria. Et ingressus
angelus ad eam dixit. Ave gra plena 7
dominus tecum. benedicta tu in mulie
ribꝫ. Que cum audisset turbata é in ser
mone eius. 7 cogitabat qualis eet ista
salutatio. Et ait angelus ei. Ne timeas
maria. inuenisti enim gratiam apud deū.
Ecce concipies in utero 7 paries filium. 7
uocabis nomen eius ihesum. Hic erit
magnus. 7 filius altissimi uocabitur. Et
dabit illi dominus deus sedem dauid
pris eius. 7 regnabit in domo iacob in ē
num. 7 regni eius non erit finis. Dixit aut
maria ad angelum. Quomodo fiet istud
quoniam uirum non cognosco: Et respondens
angelus dixit ei. Spūs scūs superueniet
in te. 7 filius altissimi obumbrabit tibi.
Propterea 7 quod nascetur ex te sanctum: uoca
bitur filius dei. Et ecce elisabeth cogna
ta tua. 7 ipa concepit filium in senectute
sua. Et hic mensis é sextus illi que uo
cabatur sterilis. quia non erit impossibile
apud deum omne uerbum. Dixit aut
maria. Ecce ancilla dñi. fiat michi se
cundum uerbum tuum. Et discessit ab illa angls.
Exurgens aut maria in diebꝫ illis. abi
it in montana cum festinatione in ciui
tatem iuda. Et intrauit in domum zacha
rie. 7 salutauit elisabeth. Et factum é ut
audiuit salutationē marie elisabeth. ex
ultauit infans in utero eius. Et repleta
é spū scō elisabeth. 7 exclamauit uo
ce magna 7 dixit. Benedicta tu inter
mulieres. 7 benedictus fructus uentris
tui. Et unde hoc michi. ut ueniat mater
domini mei ad me: Ecce enim ut facta
est uox salutationis tue in auribꝫ meis.
exultauit in gaudio infans in utero meo.
Et beata que credidisti. q̄m perficientur
ea que dicta sunt tibi a domino. Et ait
maria. Magnificat anima mea dñm.
Et exultauit spūs meus: in deo salutari
meo. Quia respexit humilitatē ancil
le sue: ecce enim ex hoc beatam me dicent
omnes generationes. Quia fecit michi
magna qui potens é. 7 scūm nomē ei⁹.
Et mia eius a progenie in progenies:
timentibꝫ eum. Fecit potentiam in bra
chio suo. dispersit superbos mente cordis

sm. Deposuit potentes de sede: et exaltauit humiles. Esurientes implenit bonis: et diuites dimisit inanes. Suscepit israel puerum suum: recordatus misericordie sue. Sicut locutus est ad patres nros abraam: et semini eius in secula. Mansit autem maria cum illa quasi menses tres: et reuersa est in domum suam. Elisabeth autem impletum est tempus pariendi: et peperit filium. Et audierunt cognati et uicini eius: quia magnificauit dominus miam suam cum illa: et congratulabantur ei. Et factum est die octauo uenerunt circumcidere puerum: et uocabant eum nomine patris sui zachariam. Et respondens mater eius: dixit: Nequaquam: sed uocabitur iohannes. Et dixerunt ad illam. Quia non est in cognatione tua: qui uocetur hoc nomine. Innuebant autem patri eius. quem uellet uocari eum. Et postulans pugillarem scripsit: dicens. Johannes est nomen eius. Et mirati sunt uniuersi. Apertum est autem illico os eius: et lingua eius: et loquebatur benedicens deum. Et factus est timor super omnes uicinos eorum. et super omnia montana iudee diuulgabantur omnia uerba hec. Et posuerunt omnes qui audierant in corde suo: dicentes. Quis putas puer iste erit? Et enim manus domini erat cum illo. Et zacharias pater eius impletus est spiritu sancto: et prophetauit dicens. Benedictus dominus deus israel: quia uisitauit et fecit redemptionem plebis sue. Et erexit cornu salutis nobis. in domo dauid pueri sui. Sicut locutus est per os sanctorum: qui a seculo sunt prophetarum eius. Salutem ex inimicis nris: et de manu omnium qui oderunt nos. Ad faciendam miam cum patribus nris: et memorari testamenti sui sci. Iusiurandum quod iurauit ad abraam patrem nrm: datum se nobis. Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati: seruamus illi. In sanctitate et iustitia coram ipso: omnibus diebus nris. Et tu puer propheta altissimi uocaberis: preibis enim ante faciem domini parare uias eius. Ad dandam scientiam salutis plebi eius. in remissionem peccatorum eorum. per uiscera miie dei nri: in quibus uisitauit nos oriens

ens ex alto. illuminare his qui in tenebris et umbra mortis sedent: ad dirigendos pedes nros in uiam pacis. Puer autem crescebat et confortabatur spiritu. et erat in desertis usque in diem ostensionis sue ad israel.

Factum est autem in diebus illis. Exiit edictum a cesare augusto ut describeretur uniuersus orbis. Hec descriptio prima facta est a preside syrie cyrino. Et ibant omnes ut profiterentur singuli in suam ciuitatem. Ascendit autem et ioseph a galilea de ciuitate nazareth in iudeam ciuitatem dauid que uocatur bethleem. eo quod esset de domo et familia dauid ut profiteretur cum maria desponsata sibi uxore pregnante. Cum essent autem ibi. impleti sunt dies ut pareret. Et peperit filium suum primogenitum. Et pannis eum inuoluit. et reclinauit eum in presepio. quia non erat eis locus in diuersorio. Et pastores erant in regione eadem. uigilantes et custodientes uigilias noctis super gregem suum. Et ecce angelus domini stetit iuxta illos: et claritas dei circumfulsit illos: et timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus. Nolite timere. Ecce enim euangelizo uobis gaudium magnum. quod erit omni populo. quia natus est uobis hodie saluator: qui est christus dominus in ciuitate dauid. Et hoc uobis signum. Inuenietis infantem pannis inuolutum: et positum in presepio. Et subito facta est cum angelo multitudo militie celestis. laudantium deum et dicentium. Gloria in altissimis deo. et in terra pax hominibus bone uoluntatis. Et factum est ut discesserunt ab eis angeli in celum. pastores loquebantur ad inuicem. Transeamus usque bethleem. et uideamus hoc uerbum quod factum est. quod fecit dominus et ostendit nobis. Et uenerunt festinantes. et inuenerunt mariam et ioseph. et infantem positum in presepio. Uidentes autem cognouerunt de uerbo quod dictum erat illis de puero hoc. et omnes qui audierunt mirati sunt. et de his que dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem conseruabat omnia uerba hec conferens in corde suo. Et reuersi sunt pastores

gificantes z laudantes deum in oib⁹
que audierant z viderant. sicut dictū
est ad illos. Et postq̄ octauus dies ip̄leti
sunt vt circūcideret puer: vocatū
est nomen eius ihesus. Quod vocatū est
ab angelo: priusq̄ in utero concipe-
retur. Et postq̄ impleti sunt dies pur-
gationis eius. sm legem moysi. tulerunt
illum in ierlm. ut sisterent eum dño
sicut scriptum est in lege dñi. Quia oē
masculinum adapies nullā sēm
aperiens vocabitur sc̄o dño. Et ut darent hos-
tiam. sm q̄dictum est in lege dñi. Cpar
turtures aut duos pullos columba-
rum. Et ecce homo erat in ierlm. cui
nomen symeon. z homo iste iust⁹
z timoratus. exp̄ctans consolationem
isrl. z sp̄s scs erat in eo. Et responsum
acceperat a sp̄u scō non visurū se mor-
tem. nisi prius videret xp̄m dñi. Et ve-
nit in sp̄u in templum. Et cum
inducerent puerum ihesum parentes
eius. ut facerent sm consuetudinem le-
gis pro eo. Et ip̄e accepit eum in ul-
nas suas. z benedixit deum. z dixit.
Nunc dimittis seruum tuum dñe. sm
verbum tuum in pace. Quia vi-
derunt oculi mei salutare tuū. Quod
parasti ante faciem omniū populo-
rum. lumen ad revelationē gentium. z glo-
riam plebis tue isrl. Et erant p̄r eius
z mat⁹ mirantes sup̄ his que dice-
bantur de illo. Et benedixit illis symeō
z dixit ad mariam matrem eius. Ecce
positus est hic in ruinam. z resurrectionē
multorum in isrl. z in signum cui con-
dicetur. Et tuam ipius animā pertran-
sibit gladius. ut revelentur ex multis
cordibus cogitationes. Et erat anna
prophetissa filia phanuel de tribu aser. hec
p̄cedebat in diebus multis. z vixerat
cum viro suo annis vii. a virginitate
sua. Et hec vidua usq; ad annos octo-
ginta quatuor que non discedebat de templo. ieiuniis
z obsecrationibus seruiens die ac nocte. Et hec ipsa hora supervenies con-
fitebatur d̄no. z loquebatur de illo oib⁹
qui exp̄ctabant redemptionē isrl. Et
ut perfecerunt oia sm legē dñi. re-
uerti sunt in galileam ciuitatē suā
nazareth. puer aut crescebat z confor-
tabatur plenus sapia. z gra dei erat in illo.
Et ibant parentes eius p annos
in ierlm. in die solemni pasce. Et cum
factus est annorum xii. ascendentibus
illis in ierlm secundū consuetudinem
diei festi. consumatisq; diebus cum redi-
rent. remansit puer ihesus in ierlm. z
non cognoverunt parentes eius. Exi-
stimantes aut illum esse in comitatu
venerunt iter diei. z requirebant eum
inter cognatos z notos. Et non inue-
nientes regressi sunt in ierlm. requirē-
tes eum. Et factum est post triduum inue-
nerunt illum in templo. sedentem in medio
doctorum: audientem illos z interrogā-
tem. Stupebant aut omnes qui eum au-
diebant. super prudentia z responsis eius.
Et videntes mirati sunt. Et dixit mat⁹
eius ad illum. Fili quid fecisti nobis
sic? Ecce pater tuus z ego dolentes: q̄re-
bamus te. Et ait ad illos. Quid est
q̄ me querebatis? Nesciebatis quia in
his que p̄tis mei sunt oportet me esse?
Et ipi non intellexerunt verbum q̄d
locutus est ad illos. Et descendit cū eis.
z venit nazareth. z erat subditus illis.
Et mat⁹ eius conservabat omnia verba
hec in corde suo. Et ihesus proficiebat
sapia z etate z gra apd deum z hominēs.

Anno aut xv
imperij tyberij cesaris. pro-
curante pontio pilato iudee
am. tetrarcha aut galilee
herode. philippo aut fre eius. ituree et
trachonitidis regionis. chisania abilini
tetrarcha sub principibus sacerdotum
anna z caypha. factum est verbum dñi
sup̄ iohannem zacharie filium in des-
erto. Et venit in omnē regionē iordanis.
predicans baptismū penitentie in remis-
sionem peccatorum: sicut scriptum est i
libro sermonum ysaie prophete. Vox cla-
mantis in deserto. parate viam dñi. re-
ctas facite semitas eius. Omis val-
lis implebitur: z omnis mons z collis
humiliabitur. z erunt prava in directa
z aspera in vias planas. Et videbit o
omnis caro salutare dei. Dicebat ergo
ad turbas que exibat ut baptizarent
ab ipo. Genimina viperarum. quis ost
dit vobis fugere a ventura ira? Facite

ergo fructus dignos penitentie. Et nec
pr̃ns dicere: p̃rem hẽmus abr̃am. Di
co enim uobis. quia pot̃ deus de lapidi
bus istis suscitare filios abr̃e. Jam enim
securis ad radicem arboris posita ē. Oīs
ergo non faciens fructum bonum. ex
cidet̃: & in ignem mittet̃. Et int̃ro
gabant eum turbe dicentes. Quid ergo
faciemus? Respondens aut̃ dicebat illis.
Qui hꝫ duas tunicas det non hẽnti.
Et qui hꝫ escas. similit̃ faciat. Vene
runt aut̃ & publicani ut baptizarentur
& dixerunt ad illum. Magr̃ quid facie
mus? At ille dixit ad eos. Nichil ap̃plꝰ
q̃s quod p̃statutum ē uobis faciens. In
terrogabant aut̃ eum & milites dicẽtes.
Quid faciemus & nos? Et ait illis. Ne
minem concutiatis. nꝫ calumpniam faci
atis. & estote p̃tentis uris. Ex
istimante aut̃ populo. & cogitantibꝰ oĩbꝰ
in cordibꝰ suis de iohanne. ne forte ipse
ēt xp̃us. respondit iohannes dicens oĩbꝰ.
Ego quidem aqua baptizo uos. uenient
aut̃ fortior me. cuius non sum dignꝰ
soluere corrigiam calciamenti eius
ipse baptizabit uos in sp̃u sco & igni. Cu
ius ventilabrum in manu eius. & pur
gabit aream suam. Et congregabit triticũ
in horreum suum. paleas aut̃ comburet i
gni inextinguibili. Multa quidem &
alia exhortans euangelizabat populo. I
herodes aut̃ tetrarcha cum corriperet̃
ab illo. de herodiade uxore fratris sui. & de
omnibꝰ malis que fecit herodes. adiecit
& hec super omnia. & inclusit iohannem
in carcerem. Factum ē aut̃ cum baptiza
retur omnis populus. & iesu baptizato
& orante apertum ē celum. & descendit
spūs scūs corporali spẽe sicut columba
in ipm. Et uox de celo facta ē. Tu es filius
meus dilectus. in te complacui mihi. I
Et ipse iesus erat incipiens quasi annorꝝ
xxx. ut putabatur filius ioseph.

Qui fuit heli. qui fuit matthath. qui
fuit leui. Qui fuit melchi. qui fuit ian
ne. qui fuit ioseph. Qui fuit mathathi
qui fuit amos. qui fuit naũ. Qui fuit
hesly. qui fuit naggę. qui fuit maath. I
Qui fuit mathathie. qui fuit semei. q
fuit ioseph. Qui fuit iuda. qui fuit io
anna. qui fuit resa. Qui fuit zorobabel
qui fuit salathiel. qui fuit neri. Qui fuit
melchi. qui fuit addi. qui fuit cosan. Qui
fuit helmadam. qui fuit her. qui fuit ie
su. Qui fuit heliezer. qui fuit ioram. q
fuit mathat. Qui fuit leui. qui fuit sy
meon. qui fuit iuda. Qui fuit ioseph.
qui fuit iona. qui fuit eliachim. Qui
fuit melcha. qui fuit menna. qui fuit
mathatha. Qui fuit nathan. qui fuit dd.
qui fuit iesse. Qui fuit obeth. qui fuit
boos. qui fuit salmon. Qui fuit naason
qui fuit aminadab. qui fuit aram. Qui
fuit esrom. qui fuit phares. qui fuit iu
de. Qui fuit iacob. qui fuit ysaac. qui
fuit abr̃am. Qui fuit thare. qui fuit
nachor. Qui fuit seruch. qui fuit ragau.
qui fuit phalech. qui fuit eber. Qui fuit
sale. qui fuit chainan. qui fuit arphaxat
Qui fuit sem. qui fuit noe. qui fuit la
mech. Qui fuit mathusale. qui fuit e
noch. Qui fuit iaret. Qui fuit malale
el. qui fuit chainan. qui fuit enos. Qui
fuit seth. qui fuit adam. qui fuit dei. I

Ihesus autem
plenus sp̃u sco regressus est
ab iordane. & agebatur a sp̃u
in deserto. diebꝰ xl. & tempta
batur a diabolo. & nichil manducauit
in diebꝰ illis. Et consummatis illis esuri.
Dixit aut̃ illi diabolus. Si filius dei es
dic ut lapidi huic panis fiat. Et r̃ndit
illi ihesus. Scriptum ē. quia nõ in solo
pane uiuit homo. sꝫ in omni uerbo dei.
Et duxit illum diabolus in montem ex
celsum. & ostendit illi omnia regna orbis
terr. in momento t̃p̃is. & ait illi. Tibi da
bo potestatem hanc uniuersam & gloriam
eorum. quia mihi tradita sunt. & cui
uolo do illa. Tu ergo si adoraueris coram
me. erunt tua omnia. Et r̃ndens ihesus
dixit illi. Scriptum ē. Dominum deum
tuum adorabis. & illi soli seruies. Et e
duxit illum in ierlim. & statuit eum sup̃
pinaculum templi. & dixit illi. Si filius
dei es mitte te hinc deorsum. Scriptum
ē enim. q̃ angelis suis mandauit de te.
ut conseruent te. Et quia in manibꝰ tollent
te. ne forte offendas ad lapidem pedem
tuum. Et r̃ndens ihesus ait illi. Dictum ē
Non tẽptabis dñm deum tuum. Et cõ
summata omni temptatione diabolus

rexit ab illo usq; ad tps. Et egress
é ihs in nauicē spūs in galilcam. 7 fa
ma exijt per uniuersam regionem de eo.
Et ipe docebat in synagogis eorum. 7 ma
gnificabatur ab omnib;. et uenit nazā
reth ubi erat nutritus. 7 intrauit sm cō
suetudinē suam die sabbati in synagog.
7 surrexit legere. Et traditus é illi liber
ysaie prophete. Et ut reuolurit librum.
7 inuenit locum ubi scriptum erat. Spūs
dnī sup; me. propt; qđ unxit me. ad
euangelizare pauperib;. misit me sana
re contritos corde. 7 predicare captiuis
remissionem. predicare anno accepta.
7 diem retributionis. Et cum plicuiss
librum. reddidit ministro. 7 sedit. 7 oēs
in synagoga oculi erant intendentes in
eum. Cepit aut dicere ad illos. quia
hodie impleta é hec scriptura in auribus
uris. Et testimoniū omnes illi dabant.
7 mirabantur in uerbis gre que procede
bant de ore eius. 7 dicebant. Nonne hic
é filius ioseph? Et ait illis. Vtiq; dice
tis mihi hanc similitudinē. Medice
cura teipm. Quanta audiuimus fca i
caphar naum. fac 7 hic in pria tua. Dixit
aut. Amen dico uobis. quia nemo pro
pheta. acceptus é in pria sua. In ueritate
dico uobis. multe uidue erant in diebus
helye in isl. qñ clausum é celum annis
tribus 7 mensibus vi. cum fca eet fames.
magna in omni terra. 7 ad nullā illarū
missus é helyas. nisi in sarepta sydonie
ad mulierē uiduam. Et multi leprosi
erant in isl sub helyseo propha. 7 nemo
illorum mundatus é nisi naaman syri.
Et repleti sunt omnes in synagoga ira
hec audientes. Et surgentes eiecerunt
eum extra ciuitatē. 7 duxerunt illū
usq; ad supercilium montis. sup; quē
ciuitas illor erat edificata. ut precipita
rent eum. Ipe aut transiens per medium
illorum ibat. Et descendit in caphar na
um ciuitatem galilee. ibiq; docebat il
los sabbatis. Et stupebant in doctrina
eius. quia in potate erat sermo ipius. Et
in synagoga erat homo hēns demonium
immundum. 7 exclamauit uoce magna
dicens. Sine. quid nobis 7 tibi ihesu na
zarene? Veniste perdere nos? Scio te q;
sanctus dei sis. Et increpauit illum ihesus.

dicens. Obmutesce. 7 exi ab illo. Et
cum proiecisset illum demonium in
medium exijt ab illo. nichilq; illi
nocuit. Et factus é pauor in omnib; 7
colloquebantur ad inuicem dicentes.
Quod é hoc uerbum. quia in potate 7 vir
tute imperat immundis spiritib; 7 exeūt.
Et diuulgabatur fama de illo in omnē
locum regionis. Surgens aut de syna
goga. intrauit in domum symonis. Soc
rus aut symonis tenebatur magnis
febrib; 7 rogauerunt illum pro ea. Et
stans sup illam imperauit febri. 7 di
misit illam. Et protinus surgens mini
strabat illis. Cum sol aut occidisset. 7
omnes qui habebant infirmos uariis lā
goribus ducebant illos ad eum. At ille
singulis manus imponens curabat eos.
Exibant aut demonia a multis clamā
tia 7 dicentia. quia tu es filius dei. Et
increpans non sinebat ea loqui. quia
sciebant ipm ee xpm. Facta aut die egres
sus ibat in desertum locum. 7 turbe requi
rebant eum. Et uenerunt usq; ad illum
7 detinebant illum ne discederet ab eis.
Quib; ille ait. Quia 7 aliis ciuitatib;
oportet me euangelizare regnum dei.
quia ideo missus sum. Et erat predicans
in synagogis galilee.

Factum é aut cum turbe irue
rent in eum. ut audirent uer
bum dei. 7 ipe stabat secus
stagnum genesareth. 7 uidit
duas naues stantes secus stagnū. Pi
scatores aut descenderant. 7 lauabant
rete. Ascendens aut in unam nauim.
que erat symonis. rogauit a terra redu
cere pusillum. Et sedens docebat de
naucula turbas. Vt cessauit aut loqui.
dixit ad symonē. Duc in altum 7 laxate
rete ura in capturā. Et respondens sy mon
ait illi. Preceptor per totam noctem la
borantes nichil cepimus. in uerbo aut
tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent. 7
duxerunt piscium multitudinē copio
sam. Rumpebatur aut rete eorum. Et
annuerunt sociis qui erant in alia nau.
ut uenirent 7 adiuuarent eos. Et ue
nerunt 7 impleuerunt ambas naues ita
ut pene mergerentur. Quod cum
uideret symon petrus. procidit ad genū

ihesu dicens. Exi a me quia hō peccō
sum domine. Stupor enim circumdē
derat eum. & omnes qui cum illo erant
in captura piscium quam ceperant.
Similiter aut iacobum & iohannē fi
lios zebedei. qui erant socij symonis.
Et ait ad symonem ihesus. Noli timē
ex hoc iam homines eris capiens. Et
subductis ad terram navibus. relictis oi
bus secuti sunt eum. Et factum è cum
esset in una civitatum. & ecce vir ple
nus lepra videns ihesum. & procidens in fa
ciem. rogavit eum dicens. Domine
si vis potes me mundare. Et extē
dens manum tetigit illum dicens. Vo
lo mundare. Et confestim discessit le
pra ab illo. Et ipse precepit illi. ut
nemini diceret. Sed vade ostende te sacer
doti. & offer pro emundatione tua sic
precepit moyses in testimonium illis.
Perambulabat aut magis fama de illo
& veniebant turbe multe. ut audirent
& curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse
aut secedebat in desertum. & orabat. Et fac
tum est in una dierum. & ipse sedebat docens.
Et erant pharisei sedentes. & legis do
ctores qui venerant ex omni castel
lo galilee & iude & ierusalem. Et virtus e
rat domini ad sanandum infirmos. &
Et ecce viri portantes in lecto homi
em qui erat paralyticus. & querebant eum
inferre & ponere ante eum. Et no inve
nientes qua parte illum inferrent pre
turba. ascenderunt super tectum. & per
tegulas submiserunt illum cū lecto
in medium ante ihesum. quorum fidem
ut vidit. dixit. Homo remittuntur tibi
peccā tua. Et ceperunt cogitare scribe
& pharisei dicentes. Quis est hic qui lo
quitur blasphemias. Quis potest dimit
tere peccā. nisi solus deus. Ut cognō
vit aut ihesus cogitationes eorū respōdēs
dixit ad illos. Quid cogitatis malam
cordibus vris. Quid est facilius dicere
dimittuntur tibi peccā tua. an dicere
surge & ambula. Ut autē sciatis quia
filius hominis potestatem habet in terra di
mittendi peccā. ait paralytico. Tibi di
co surge. & tolle lectum tuum & vade in
domum tuam. Et confestim surgens co
ram illis. sustulit lectum in quo iacebat.
& abiit in domum suam magnificans
deum. Et stupor apprehendit omnes.
& magnificabant deum. Et repleti sunt
timore dicentes. quia vidimus mira
bilia hodie. Et post hec exiit & vidit
publicanum nomine levi. sedentem
ad theloneum. & ait illi. Sequere me.
Et relictis omnibus surgens secutus e
eum. Et fecit ei convivium magnum levi
in domo sua. Et erat turba multa pu
blicanorum. & aliorum qui cum illis erant
discumbentes. Et murmurabant scribe
& pharisei eorum dicentes ad discipu
los eius. Quare cum publicanis & pecca
toribus manducatis & bibitis. Et respō
dens ihesus dixit ad illos. Non egent qui sa
ni sunt medico. sed qui male habent. Non
veni vocare iustos. sed peccatores ad pe
nitentiam. At illi dixerunt ad eum. Quia
discipuli iohannis ieiunant frequē
ter. & obsecrationes faciunt similiter &
phariseorum. tui autem edunt & bibunt.
Ille autem ait. Numquid potes filios
sponsi dum cum illis est sponsus facere
ieiunare. Venient autem dies. cū ablatus
fuerit ab illis sponsus. tunc ieiunabunt
in illis diebus. Dicebat autem & similitudi
nem ad illos. Quia nemo commissuram
a vestimento novo immittit in vestimentum
vetus. Alioquin & novum rumpit. & vetē
non convenit commissura a novo. Et nemo
mittit vinum novum in utres vetres. Alio
quin rumpet vinum novum utres & ipsi
effundentur. & utres peribunt. Sed vinum
novum in utres novos mittendum est.
& utraque conservantur. Et nemo bibēs ve
tus statim vult novum. Dicit enim vetus
melius est.

VI

Factum est autem in sabbato secūdo
primo. cum transirent per sata. vellebant discipuli eius
spicas & manducabant. cō
fricantes manibus. Quidam autem phari
seorum dicebant illis. Quid facitis q̄
non licet in sabbatis. Et respōdens ihesus
ad eos dixit. Nec hoc legistis. quod fecit
david cum esuriret ipse. & qui cum eo erat.
Quomodo intravit in domum dei. & panes
propositionis sumpsit & manducavit. &
dedit his qui cum eo erant. quos nō li
cebat manducare. nisi tm sacerdotibus.

Et dicebat illis. quia dominus é filius hominis etiam sabbati. Etiam é autem alio sabbato. ut intraret in synagogam docebat. Et erat ibi homo cui manus erat arida. Observabant autem scribe et pharisei. si in sabbato curaret ut invenirent unde accusarent illum. Ipse vero sciebat cogitationes eorum. Et ait homini qui habebat manum aridam. Surge et sta in medium. Et surgens stetit. Ait autem ad illos ihesus. Interrogo vos. si licet sabbato benefacere an male. animam saluam facere an perdere. Et circumspectis omnibus dixit homini. Extende manum tuam. Et extendit et restituta é manus eius. Ipsi autem repleti sunt insipientia. Et colloquebantur ad invicem. quidnam facerent de ihesu. Factum é autem in illis diebus exiit in montem orare. et erat pernoctans in oratione dei. Et cum dies factus é. vocauit discipulos suos. et elegit xii. ex ipsis. quos et apostolos nominauit. Symonem quem cognominauit petrum. et andream fratrem eius. iacobum et iohannem. philippum et bartholomeum. Matheum et thomam. iacobum alphei. et symonem qui vocatur zelotes. iudam iacobi. et iudam scariothis qui fuit proditor. Et descendens cum illis stetit in loco campestri. et turba discipulorum eius. et multitudo copiosa plebis ab omni iudea et hierusalem et maritima et tyri et sydonis. qui venerunt ut audirent eum. et sanarentur a languoribus suis. Et qui vexabantur a spiritibus immundis curabantur. Et omnis turba quaerebat eum tangere. quia virtus de illo exibat. et sanabat omnes. Et ipse elevatis oculis in discipulos suos dicebat. Beati pauperes. quia vestrum est regnum dei. Beati qui nunc esuritis. quia saturabimini. Beati qui nunc fletis. quia ridebitis. Beati eritis cum vos oderint homines. et cum separaverint vos. et exprobraverint. et ejecerint nomen vestrum tanquam malum. propter filium hominis. Gaudete in illa die. et exultate. ecce enim merces vestra multa est in celo. Similia enim facebant prophetis patres eorum. Verumtamen ve vobis divitibus. qui habetis consolationem vestram. Ve vobis qui saturati estis. quia esurietis.

Ve vobis qui ridetis nunc. quia lugebitis et flebitis. Ve cum benedixerint vobis homines. Similia enim facebant pseudo prophetis patres eorum. Sed vobis dico qui auditis. Diligite inimicos vestros. benefacite his qui vos oderunt. benedicite maledicentibus vobis. et orate pro calumniantibus vos. Et qui te percutit in maxillam unam. praebe et alteram. Et ab eo qui aufert tibi vestimentum. etiam tunicam noli prohibere. Omni autem petenti te tribue. et qui aufert que tua sunt ne repetas. Et prout vultis ut faciant vobis homines. et vos facite illis similiter. Et si diligitis eos qui vos diligunt. que vobis est gratia? Nam et peccatores diligentes se diligunt. Et si benefeceritis his qui bene faciunt vobis. que vobis est gratia? Siquidem et peccatores hoc faciunt. Et si mutuum dederitis his a quibus speratis recipere. que gratia est vobis? Nam et peccatores peccatoribus fenerantur. ut recipiant equalia. Verumtamen diligite inimicos vestros. et benefacite. et mutuum date nichil inde sperantes. et erit merces vestra multa. Et eritis filii altissimi. quia ipse benignus est super ingratos et malos. Estote ergo misericordes sicut et pater vester misericors est. Nolite judicare et non judicabimini. nolite condemnare et non condemnabimini. Dimittite. et dimittetur vobis. Date et dabitur vobis mensuram bonam et confertam. et coagitatam. et superefluentem dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe mensura qua mensi fueritis remetietur vobis. Dicebat autem illis et similitudinem. Numquid potest cecus cecum ducere? Nonne ambo in foveam cadunt? Non est discipulus super magistrum. Perfectus autem omnis erit si sit sicut magister eius. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui. trabem autem que in oculo tuo est non vides? Aut quomodo potes dicere fratri tuo. frater. sine ejiciam festucam de oculo tuo. ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita ejice primum trabem de oculo tuo. et tunc perspicies ut educas festucam de oculo fratris tui. Non est enim arbor bona que faciat fructus malos. neque arbor mala faciens fructum bonum.

Vnaquęqꝫ enim arbor de fructu suo cognoscitur. Neqꝫ enim de spinis colligunt ficus. nꝫ de rubo uindemiant uuam. Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert bonum. & malus homo de malo thesauro profert malum. Ex habundantia enim cordis os loquitur. Quid autem uocatis me domine domine. & non facitis quę dico. Omnis enim qui uenit ad me & audit sermones meos. & facit eos ostendam uobꝭ cui similis sit. Similis est homini edificanti domũ. qui fodit & altius. & posuit fundamentum supra petram. Inundatione autꝫ facta. illisum est flumen domui illi. & non potuit eam mouere. Fundata enim erat supra petram. Qui audit & non facit. similis est homini q̃ edificauit domum suam supra terram. sine fundamento. in quam illisus est fluuius. & statim cecidit. & facta est ruina domus illius magna.

XVIII

Cum autem implesset omnia uerba sua in auribus plebis. intrauit capharnaum. Centurionis cuiusdam serꝰ male hꝫns erat morituꝰ. qui illi erat pretiosus. Et cum audisset de iesu. misit ad eum seniores iudeorum. rogans eum ut ueniret & saluaret seruum eius. At illi cum uenissent ad iesum: rogabant eum solicite dicentes ei. Quia dignus est ut hoc illi prestes. diligit enim gentem nostram. & synagogam ipe edificauit nobis. Iesus autem ibat cum illis. Et cum iam non longe esset a domo. misit ad eum centurio amicos suos dicens. Domine noli uexari. Non enim dignus sum ut sub tectum meum intres. Propter quod & meipm non existimaui dignum. sed dic uerbo. & sanabitur puer meus. Nam & ego homo sum sub potestate constitutus. hꝫns sub me milites. Et dico huic uade. & uadit. & alio uenite. & uenit. & seruo meo fac hoc. & facit. Quo audito iesus miratus est. & conuersus sequentibꝫ se turbis dixit. Amen dico uobis. nec in israel tantam fidem inueni. Et reuersi qui missi fuerant domum: inuenerunt seruum qui languerat sanum. Et factum est deinceps. ibat iesus in ciuitatem que uocatur naim. & ibant cum illo discipuli eius. & turba copiosa. Cum autem appropinquaret porte ciuitatis: ecce defunctus efferebatur: filius unicus matris sue. Et hec uidua erat. & turba ciuitatis multa cum illa. Quam cum uidisset dominus. misericordia motus super eam dixit illi. Noli flere. Et accessit & tetigit loculum. Hi autem qui portabant steterunt. & ait. Adolescens tibi dico surge. Et resedit qui mortuus erat. & cepit loqui. & dedit illum matri sue. Accepit autem omnes timor. & magnificabant deum. dicentes. Quia propheta magnus surrexit in nobis. & quia deus uisitauit plebem suam. Et exiit hic sermo in uniuersam iudeam de eo. & omnem circa regionem. Et nuntiauerunt iohanni discipuli eius de omnibus his. Et conuocauit duos de discipulis suis iohannes. & misit ad iesum dicens. Tu es qui uenturus es. an alium expectamus. Cum autem uenissent ad eum uiri: dixerunt. Iohannes baptista misit nos ad te. dicens. Tu es qui uenturus es. an alium expectamus. In illa autem hora curauit multos a langoribus & plagis & spiritibus malis. & cecis multis donauit uisum. Et respondens dixit illis. Euntes renuntiate iohanni que uidistis & audistis. Quia ceci uident. claudi ambulant. leprosi mundantur. Surdi audiunt. mortui resurgunt. pauperes euangelizantur. Et beatus est quicumqꝫ fuerit scandalizatus in me. Et cum discessissent nuntii iohannis. cepit dicere de iohanne ad turbas. Quid existis in desertum uidere. Arundinem uento motam. Sed quid existis uidere. Hominem mollibus uestimentis indutum. Ecce qui in ueste pretiosa sunt. & in deliciis. in domibus regum sunt. Sed quid existis uidere. Prophetam. Utiqꝫ dico uobis. & plusqꝫ prophetam. Hic est de quo scriptum est. Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam. qui preparabit uiam tuam ante te. Dico enim uobis. maior inter natos mulierum propheta iohanne baptista nemo est. Qui autem minor est in regno dei. maior est illo. Et omnis populus audiens & publicani iustificauerunt deum: baptizati baptismo iohannis. Pharisei autem & legis peritia consilium dei spreuerunt in semet

ipis: non baptizan ab eo. Cum ergo si
miles dicam hominces generationis hui
ceui similes sunt? Similes sunt pueris
sedentibus in foro: et loquentibus ad iuuices
et dicentibus. Cantauimus uobis et uos
non saltastis: lamentauimus et non plora
stis. Venit enim iohannes baptista. non
manducans panem. nec bibens uinum.
et dicitis. Demonium hꝫ. Venit filius ho
minis manducans et bibens et dicitis. E
Ecce homo deuorator. et bibens uinum
amicus publicanorum et peccatorum. Et iusti
ficata é sapientia ab omnibus filiis suis.
Rogabat autē illum quidam pharisey
ut manducaret cum illo. Et ingressus
domum pharisei discubuit. Et ecce mu
lier que erat in ciuitate peccatrix. ut co
gnouit q̄ iesus accubuisset in domo pha
risei: attulit alabastrum unguenti. Et
stans retro secus pedes eius. lacrimis c
cepit rigare. et capillis capitis sui tergeba
bat et osculabatur pedes eius et unguento
ungebat. Videns autē pharisеus qui uo
cauerat eum. ait intra se dicens. Hic
si esset propha. sciret utiq̄ que et qualis
esset mulier que tangit eum. quia pec
catrix é. Et respondens iesus dixit ad illū.
Symon hꝫ o tibi aliquid dicere. At ille
ait. Magister dic. Duo debitores erant
cuidam feneratori. unus debebat denа
rios quingentos. alius l. Non hꝫntibus
autē illis unde redderent: donauit utrisq̄.
Quis ergo plus diliget? Respondens
simon dixit. Estimo quia his cui plꝰ
donauit. At ille dixit ei. Recte iudicā
sti. Et conuersus ad mulierē
dixit simoni. Vides hanc mulierem?
Intrauī in domū tuam. aquam pedi
bus meis non dedisti. hec autē lacrimis
rigauit pedes meos. et capillis suis tersit.
Osculum mihi non dedisti. hec autē ex
quo intrauit. non cessauit osculari
pedes meos. Oleo caput meum non
unxisti: hec autē unguento unxit pe
des meos. Propter quod dico tibi. remit
tuntur ei peccata multa. quōm dilexit mul
tum. Cui autē minus dimittitur: mi
nus diligit. Dixit autē ad illam. Re
mittuntur tibi peccata. Et ceperunt q̄
simul accumbentes dicere intra se. Et
Quis ē hic qui etiā peccata dimittit?

Dixit autē ad mulierem. fides tua te sal
uam fecit. uade in pace. VIII
Et factum ē deinceps. et ipse it
faciebat per ciuitates et ca
stella. predicans et euangeli
zans regnum dei. et duodecim
illo. Et mulieres aliquē que erant cu
rate a spiritibus malignis et infirmitatibus.
maria que uocatur magdalene. de qua
demonia vii. exierant. Et iohanna u
xor chuze procuratoris herodis. et susā
na et alie multe. que ministrabant ei
de facultatibus suis. Cum autē turba
multa conueniret. et de ciuitatibus prope
rarent ad eum: dixit per similitudinē.
Exiit qui seminat seminare semen su
um. Et dum seminat. aliud cecidit se
cus uiam. et conculcatum ē. et uolucres ce
li comederunt illud. Et aliud cecidit
supra petram. et natum aruit. quia nō
habebat humorem. Et aliud cecidit inter
spinas. et simul exorte spine suffocaue
runt illud. Et aliud cecidit in terram
bonam. et ortum fecit fructum centupli
hec dicens clamabat. Qui habet aures
audiendi audiat. Interrogabant autem
eum discipuli eius. que esset hec parabo
la. Quibus ipe dixit. Vobis datum est
nosse misterium regni dei. ceteris autē
in parabolis. ut uidentes non uideant.
et audientes non intelligant. Est autē
hec parabola. Semen ē uerbum dei. Qui
autē secus uiam: hi sunt qui audiunt.
deinde uenit diabolus. et tollit uerbum
de corde eorum. ne credentes salui fiant.
Nam qui supra petram. qui cum audie
rint cum gaudio suscipiunt uerbum.
et hi radices non habent. qui ad tps cre
dunt. et in tpore tentationis recedunt. Et
Quod autē in spinis cecidit. hi sunt q̄
audiunt. et a sollicitudinibus et diuitijs.
et uoluptatibus uite euntes suffocantur.
et non referunt fructum. Quod autem
in bonam terram. hi sunt qui in corde
bono et optimo audientes uerbum. re
tinent. et fructum afferunt in patientia.
Nemo autē lucernam accendens ope
rit eam uase. aut subtus lectum ponit. sed
supra candelabrum. ut intrantes uide
ant lumen. Non ē enim occultū quod
non manifestetur. nec absconditum

q̄ non cognoscant. ꝛm palam ueiat
Vicete ergo quomo audiis. qui enim
hēt dabit ei. Et quicūmq; nō hēt.
etiam quod putat se hīe. auferet ab
illo. Venerunt aut̄ ad illum mat̄ ei⁹
fīes eius. ꝛnon poterant adire ad eum
pp̄e turbā. ꝛnūtiant ei illi. Mat̄ tua
ꝛfīes tue stant foris. uolentes te uidē.
Qui r̄ndens. dixit ad eos. Quis est mea
ꝛfīes mei. vel qui sunt fr̄es mei. nisi qui audiunt uerbū
dei ꝛfaciunt. Factum est aut̄ in una die.
ꝛipe ascendit in naviculā ꝛdiscipuli e⁹
ius. ꝛait ad illos. Transfretemus trans
stagnum. Et ascenderunt. Navigant-
aut̄ illis. obdormiuit. Et descendit p
cella uenti in stagnum. ꝛcopellebantur
ꝛpericlitabantur. Accedentes aut̄ suscī
taverunt eum. dicentes. Preceptor. pr
imus. Ille surgens increpauit uen
tum ꝛtempestatem aque. ꝛcessauit.
Et fact̄a est tranquillitas. Dixit aut̄ illis.
Vbi est fides ua? Qui timentes mira
sunt ad inuicem dicentes. Quis pu
tas hic est? Quia ventis imperat et
mari ꝛobediunt ei. Et navigauerūt
ad regionem gerasenorum. que est con
tra galileam. Et cum egressus est ad ter
ram. occurrit illi quidam vir. qui de monio
nibat iam ꝛpr̄ibo multo. ꝛuestimēto
non induebatur. nec in domo manebat
sed in monumētis. Is ut uidit iesum pro
cidit ante illum. ꝛexclamans uoce
magna dixit. Quid mihi ꝛtibi est iesu
fili dei altissimi? Obsecro te ne me tor
queas. Precipiebat enim spūi immun
do ut exiret ab homine. Multis enim
ꝛpr̄ibus arripiebat illum. ꝛuinciebatur
catenis ꝛpedicis custodiebatur. ꝛrupto
nunciis a demonio agebatur in deser-
ta. Interrogauit aut̄ illum iesus. dicens.
Quid tibi nomen est? At ille dixit. Legio.
Quia intrauerant demonia multa in
eum. Et rogabant illum ne imperaret
illis. ut abyssum irent. Erat autem ibi
grex porcorum multorum pascentium
in monte. ꝛrogabant eum ut permitteret
eis in illos ingredi. Et permisit illis.
Exierunt ergo demonia ab homine. ꝛ
intrauerunt in porcos. Et impetu abiit
grex per p̄ceps in stagnum. ꝛsuffocatus
est. Quod ut uiderunt factum qui pasce

bant fugerunt. ꝛnunciauerunt
tam in ciuitatem ꝛin villas. Exierunt aut̄ uidere
quod factum est. Et uenerunt ad iesum.
ꝛinuenerunt hominē sedentem a quo
demonia exierant. uestitum ac sana
mente ad pedes eius. ꝛtimuerunt. Nā
ziauerunt aut̄ illis ꝛqui uiderant. quo
modo factus est dēmoniacus. ꝛde porcis.
Et rogauerunt illum omnis multitudo re
gionis gerasenorum. ut discederet ab
ipis. quia timore magno tenebantur.
Ipe aut̄ ascendens nauem. reuersus est.
Et rogabat illum ut a quo demonia e
xierant. ut cum eo esset. Dimisit aut̄ eum
iesus dicens. Redi in domum tuam.
ꝛnarra quanta tibi fecit deus. Et a
bijt per uniuersam ciuitatem. p̄dicans
quanta illi fecisset iesus. Factum est aut̄
cum rediisset iesus. excepit illum turba.
Erant enim omnes exspectantes eum.
Et ecce uenit uir cui nomen erat iairus.
ꝛipe princeps synagoge erat. Et cecidit
ad pedes iesu. rogans eum ut intraret
domum eius. quia filia unica erat illi
fere annorum xij. ꝛhec moriebatur. Et eō
tigit ut uiret. a turbis oppr̄imeretur. Et
mulier quedam erat in fluxu sanguis
ab annis xij. que in medicos erogauerat
omnem substantiam suam. nec ab ullo po
tuit curari. accessit retro ꝛtetigit fim
briam uestimenti eius. Et protinus stetit
fluxus sanguinis eius. Et ait iesus.
Quis est qui me tetigit? Negantibus
aut̄ omnibus. dixit petrus. ꝛqui cum
illo erant. Preceptor. turbe te oppr̄imūt
ꝛaffligunt. ꝛdicis quis me tetigit? Et
dixit iesus. Tetigit me aliquis. Nam
ego cognoui uirtutem de me exisse.
Videns aut̄ mulier. quia non latuit
mens uenit ꝛprocidit ante pedes eius.
ꝛob quam causam tetigerit eum. indicauit
coram omni populo. ꝛquomodo statim
p̄fectum sanata sit. At ipe dixit ei. Fi
lia fides tua te saluam fecit. Vade in pace.
Adhuc illo loquente. uenit quidam
ad principem synagoge. dicens ei. Fi
lia mortua est. filia tua. noli turbare illum.
Iesus aut̄ audito hoc uerbo. respondit pa
tri puelle. Noli timere. si fides tantum.
salua erit. Et cum peruenisset ad domū
non permisit secum introire quemq̄;

nisi petrum ↄ iohannē ↄ iacobum. ↄ pce
ↄ matrem puelle. Flebant aut̄ omnes.
ↄ plangebant illam. At ille dixit. Nolite flere. non enim ē mortua puella: sed dormit. Et deridebant eum scientes q̄ mortua ēat. Ipe aut̄ tenens manū ei⁹. clamauit dicens. Puella surge. Et reuersus ē spūs ei⁹. ↄ surrexit protinus. ↄ Et iussit illi dari manducare. Et stupuerunt parentes eius. Quib⁹ precepit ne alicui dicerent q̄d factū erat.

VIII

Conuocatis aut̄ xp̄i apl̄is. ↄ dedit eis uirtutem ↄ potestatem sup̄ omnia demonia. ↄ ut langores curarent. Et misit illos predicare regnum dei. ↄ sanare infirmos. ↄ ait ad illos. Nichil tuleritis in uia. neq; uirgam. neq; peram. neq; panem. neq; pecuniam. neq; duas tunicas habeatis. Et in q̄amcūq; domum introieritis. ibi manete. ↄ inde nō exeatis. Et quicūmq; non receperint uos. exeuntes de ciuitate illa. etiam pulueren̄ pedum uestrorum excutite in testimonium sup̄ illos. Egressi aut̄ circuibant p castella euangelizantes ubiq;. Audiuit aut̄ herodes tetrarcha omnia que fiebant ab eo. ↄ hesitabat eo q̄ diceretur a quibusdam q̄ iohannes surrexit a mortuis. a quibusdā uero q̄a helyas apparuit. ab aliis aut̄ q̄a prophēta unus de antiquis surrexit. Et ait herodes. Iohannē ego decollaui. quis aut̄ ē iste. de quo ego talia audio. Et querebat uidere eum. Et reuersi apostoli narrauerunt illi quecumq; fecerunt. Et assumptos illos secessit seorsum in locum desertum. qui ē bethsaida. Quod cum cognouissent turbe. secute sunt illum. Et excepit illos. ↄ loquebatur illis de regno dei. ↄ eos qui cura indigebat sanabat. Dies aut̄ cepit declinare. Et accedentes xij. dixerunt illi. Dimitte turbas. ut euntes in castella. uillasq; que circa sunt diuertant. ↄ inueniant escas. quia hic in loco deserto sumus. At ille ait illis. Vos date illis manducare. At illi dixerunt. Non sunt nobis plus q̄ v. panes. ↄ duo pisces. nisi forte nos eamus ↄ emamus in omnem hanc turbam escas. Erant aut̄ uiri fere v. milia. Ait aut̄ ad discipulos suos. Facite illos discumbere. per ordines quinquagenos. Et ita fecerunt. ↄ discumbere fecerunt omnes. Acceptis aut̄ v. panibus. ↄ duobus piscibus respexit in celum. ↄ benedixit illis. ↄ fregit ↄ distribuit discipulis suis. ut ponerent ante turbas. Et manducauerunt omnes. ↄ saturati sunt. Et sublatum ē quod superfluit illis. fragmentorum cophinum xij. Et factum ē cum solus ēet orans. erat cum illo ↄ discipuli. ↄ interrogauit illos dicens. Quē me dicunt ee turbe. At illi respondentes ↄ dixerunt. Alij iohannem baptistam. alij aut̄ heliam. alij q̄a prophēta unus de priorib⁹ surrexit. Dixit aut̄ illis. Vos aut̄ quem me ē dicitis. At Respondens symon petrus dixit. Xpm dei. At ille increpans illos. precepit ne cui dicerent hoc. dicens q̄a oportet filium hominis multa pati. ↄ reprobari a senioribus. ↄ a principibus sacerdotum ↄ scribis. ↄ occidi. ↄ tertia die resurgere. Dicebat aut̄ ad omnes. Si quis uult post me uenire. abneget semetipm. ↄ tollat crucem suam cotidie. ↄ sequatur me. Qui enim uoluerit animā suam saluam facere. perdet illam. Nam q̄ perdiderit animā suam propter me. saluam faciet eam. Quid enim proficit homo si lucretur mundum totum. se aut̄ ipm perdat. ↄ detrimentum sui faciat. Nam qui me erubuerit ↄ meos. hunc filius hominis erubescet cum uenerit in maiestate sua. ↄ patris ↄ sanctorum angelorum. Dico aut̄ uobis. uere sunt aliqui hic stantes qui non gustabunt mortem. donec uideant regnum dei. Factum ē aut̄ post hec uerba fere dies octo. ↄ assumpsit petrum ↄ iacobum ↄ iohannem. ↄ ascendit in montem. ut oraret. Et factum ē ut oraret. facies uultus ei⁹ altera. ↄ uestimentus eius albus refulgens. Et ecce uiri duo loquebantur cum illo. Erant aut̄ moyses ↄ helias. uisi in maiestate. ↄ dicebant excessum eius. quem completurus erat in hierusalem. Petrus uero ↄ qui cum eo erant grauati erant somno. ↄ euigilantes uiderunt maiestatem eius. ↄ duos uiros qui stabant cum illo. Et factum ē dum discederent a illo. ait petrus ad iesum. Preceptor bonum ē

næs hic cē. ⁊ faciamus tria tabernacula.
unum tibi ⁊ unum moysi. ⁊ unū helye.
nesciens quid diceret. Hec autē illo l
loquente. fēa ē nubes. ⁊ obumbrauit e
os: ⁊ timuerunt intrantibus illis in nu
bem. Et uox fēa ē de nube dicens. hic
ē filius meus dilectus. ipm audite. Et
dum fieret uox. inuentus ē iesus solus.
Et ipi tacuerunt. Et nemini dixerūt
in illis diebus quicqȝ ex his que uiderāt
Factum ē aut in sequenti die. descenden
tibus illis de monte. occurrit illis turbā
multa. Et ecce uir de turba clamauit.
dicens. Magister obsecro te. respice in
filium meum. quia unicus ē michi. ⁊
Et ecce spūs apprehendit illum. ⁊ subi
to clamat. ⁊ elidit ⁊ dissipat eum cum
spuma. ⁊ uix discedit dilanians eum.
Et rogaui discipulos tuos ut eicerent
illum. ⁊ non potuerunt. Respons aut
iesus dixit. O generatio infidelis ⁊ per
uersa. usqȝ quo ero apud uos. ⁊ patiar
uos: Adduc huc filium tuum. Et cum
accederet elisit illum demoniū ⁊ dissi
pauit. Et increpauit iesus spūm immū
dum. ⁊ sanauit puerum. ⁊ reddidit illū
patri suo. Stupebant aut omnes in ma
gnitudine dei. Omnibusqȝ mirantibus
in omnibus que faciebat: dixit ad disci
pulos suos. Ponite uos in cordibus uris
sermones istos. Filius enim hominis
futurum ē ut tradatur in manus homi.
At illi ignorabant uerbum istud. ⁊ erat
velatum ante eos. ut non sentirent illud.
Et timebant interrogare eum. de hoc ue
rbo. Intrauit aut cogitatio in eos. quis e
orum maior esset. At iesus uidens cogi
tationes cordis illorum. apprehensum
puerum stetit illum secus se. ⁊ ait illi.
Quicumqȝ susceperit puerum istum i
nomine meo. me recipit. Et quicūqȝ
me receperit. recipit eum qui me misit
Nam qui minor ē inter omnes uos. hi
maior ē. Respons aut iohannes dixit.
Preceptor. uidimus quēdam in nomi
ne tuo eicientem demonia. ⁊ prohibuim⁹
eum. quia non sequitur te nobiscum.
Et ait ad illum iesus. Nolite prohibere
Qui enim non ē aduersum uos. pro uob
ē. Cum ē aut cum complerentur dies assū
ptionis eius. ⁊ ipe faciem suam firmauit

ut iret in ierlim. Et misit nuntios ante
conspectum suum. Et euntes intrauerūt
in ciuitatem samaritanorum. ut preparā
rent illi. ⁊ non receperunt eum: quia fa
cies eius erat euntis ierlim. Cum uidissent
aut discipuli eius. iacobus ⁊ iohannes
dixerunt. Domine uis dicimus ut ignis
descendat de celo. ⁊ consumat illos: Et cō
uersus increpauit illos dicens. Nescitis cu
ius spūs estis. Filius hominis non uenit
animas hominum perdere: sed saluare. ⁊
Et abierunt in aliud castellum. Factum
ē aut ambulantibus illis in uia. dixit q̄
dam ad illum. Sequar te quocūqȝ ieris.
Et ait illi iesus. Vulpes foueas habent. ⁊
uolucres celi nidos. filius aut hominis
non habet ubi caput suum reclinet. Alii ait
ad alterum. Sequere me. Ille aut dixit.
Domine permitte me primum ire. ⁊ sepel
lire patrem meum. Dixit illis iesus. Sini
te mortui sepelire mortuos suos. Tu
aut uade ⁊ annuncia regnum dei. Et alt
alter. Sequar te domine: sed permitte mi
primum renunciare his qui domi sunt.
Et ait ad illum iesus. Nemo mittens. ⁊
manum suam in aratrum. ⁊ aspiciens ⁊
retro. aptus ē regno dei.

Post hec aut designauit do
minus iesus ⁊ alios lxxtuā.
⁊ misit illos binos ante faciē
suam in omnem ciuitatem
⁊ locum quo ipe erat uenturus. ⁊ dicebat
illis. Messis quidē multa. operarii aut
pauci. Rogate ergo dñm messis. ut mit
tat operarios in messem suam. Ite. ecce
ego mitto uos sicut agnos inter lupos. ⁊
Nolite portare sacculum ne peram neqȝ
calciamenta. ⁊ neminē per uiam saluta
ueritis. In quamcūqȝ domū intrauerit.
primum dicite Pax huic domui. Et si
ibi fuerit filius pacis. requiescet super
illum pax ura. sin aut ad uos reuertetur.
In eadem aut domo manete. edentes ⁊
bibentes que apud illos sunt. Dignus
enim ē operarius mercede sua. Nolite
transire de domo in domum. Et in qua
cumqȝ ciuitatem intrauerint. ⁊ susceper
int uos. manducate que apponuntur
uobis. ⁊ curate infirmos qui in illa sunt.
⁊ dicite illis. Appropinquauit in uos re
gnum dei. In quamcūqȝ ciuitatē intra

uerunt

ueritis ⁊ non receperint uos: exeuntes in
plateas eius dicite. Etiam pulueré qui
adhesit nobis de ciuitate uestra excutimus
in uos. Tamen hoc scitote: quia appro
pinquabit regnum dei. Dico autē uobis:
quia sodomis in die illa remissius erit
q̄m illi ciuitati. Ve tibi corozaim. ue tibi
bethsaida. quia si in tyro ⁊ sydone fac̄e fu
issent uirtutes. que in uobis fac̄e sunt. o
lim in cilicio ⁊ cinere sedentes penituissent.
Verumtamen tyro ⁊ sydoni remissius erit i
udicio q̄m uobis. Et tu capharnaum q̄
usq; ad celum exaltata. usq; ad infernū
descendes. Qui uos audit me audit. ⁊
qui uos spernit me spernit. Qui autē me
spernit. spernit eum qui me misit. Reuer
si sunt autē lxx̄ cum gaudio dicentes.
Domine etiam demonia subiciuntur a
nobis in nomine tuo. Et ait illis. Videbam
sathan sicut fulgur de celo cadentē.
Et ecce dedi uobis potestatem calcandi
supra serpentes ⁊ scorpiones. ⁊ supra oēm
uirtutē inimici. ⁊ nichil uos nocebit. Ver
umtamen in hoc nolite gaudere. quia nob
spūs subiciuntur. Gaudete autē quia
nomina uestra scripta sunt in celis. In ipsa
hora exultauit spū sco ⁊ dixit. Confite
or tibi pater celi ⁊ terre. qui abscondi
sti hec a sapientibus ⁊ prudentibus ⁊ reuela
sti ea parulis. Etiam pr̄ quia sic placu
it ante te. omnia michi tradita sunt a
patre meo. Et nemo scit quis sit filius nisi
pr̄. ⁊ quis sit pr̄ nisi filius. ⁊ cui uoluerit
filius reuelare. Et conuersus ad discipulos
suos dixit. Beati oculi qui uident que uos
uidetis. Dico enim uobis. quia multi pro
phete ⁊ reges uoluerunt uidere que uos
uidetis. ⁊ non uiderunt. ⁊ audire que au
ditis ⁊ non audierunt. Et ecce quidam
legis peritus. surrexit temptans illum ⁊
dicens. Magister quid faciendo uitam e
ternam possidebo? At ille dixit ad eum.
In lege quid scriptum est? Quomodo legis?
At ille respondens dixit. Diliges dñm deum
tuum ex toto corde tuo. ⁊ ex tota anima
tua. ⁊ ex omnibus uiribus tuis. ⁊ ex omni
mente tua. ⁊ proximū tuum sicut teipsum.
Dixit illi. Recte respondisti. Hoc fac ⁊ uiue.
Ille autē uolens iustificare seipm. dixit
ad iesum. Et quis est meus proximus?
Suscipiens autē iesus dixit. Homo quidā
descendebat ab ierusalem in iericho. ⁊ inci
dit in latrones. Qui etiam despoliauerunt
eum: ⁊ plagis impositis abierunt semi
uiuo relicto. Accidit autē ut sacerdos quī
descenderet eadem uia. ⁊ uiso illo p̄trāsiit.
Similiter ⁊ leuita cum ēet secus locum.
⁊ uidisset eum pertransiit. Samaritanus
autē quidam iter faciens. uenit secus eū.
⁊ uidens eum misericordia motus ē. Et appro
pians alligauit uulnera eius: infundens
oleum ⁊ uinum. Et imponens illum i
umentum suum. duxit in stabulum. ⁊ cu
ram eius egit. Et altera die proteulit du
os denarios. ⁊ dedit stabulario. ⁊ ait. Cu
ram illius habe. Et quodcūq; supererogaueris. ego cum rediero reddam tibi.
Quis horum trium uidetur tibi proximus
fuisse illi qui incidit in latrones? At ille
dixit. Qui fecit misericordiam in illum. Et ait
illi iesus. Vade ⁊ tu fac similiter. Factum ē
autē dum irent. ⁊ ipe intrauit in quoddā
castellum. ⁊ mulier quedam martha no
mine. excepit illum in domū suam. Et
huic erat soror nomine maria. que etiam
sedens secus pedes domini audiebat ver
bum illius. Martha autē satagebat
circa frequens ministerium. que stetit
⁊ ait. Dñe non est tibi cure q̄ soror mea
reliquit me solam ministrare? Dic ergo
illi ut me adiuuet. Et respondens dixit ei
ille dominus. Martha martha solicita
es ⁊ turbaris erga plurima. porro unum
est necessarium. Maria optimam partem
elegit. que nō auferetur ab ea.

XI

Et factum ē cum ēet in loco
quodam orans. ut cessauit
dixit unus ex discipulis ei
us ad eum. Domine doce nos
orare. sicut iohannes docuit discipulos
suos. Et ait illis. Cum oratis dicite.
Pater noster. sanctificetur nomen tuum. adue
niat regnum tuum. panem nostrum co
tidianum da nobis hodie. ⁊ dimitte
nobis peccata nostra. Siquidē et ipsi dimit
timus omni debenti nobis. ⁊ ne nos i
nducas in temptationem. Et ait ad illos.
Quis uestrum habebit amicum. et ibit ad
illum media nocte. ⁊ dicet illi. amice
commoda michi tres panes quoniam amicus
meus uenit de uia ad me. ⁊ non habeo quod
ponam ante illum. Et ille de intus re

sponens dicat. noli michi molestus
ce. iam ostium clausum è. ꝛ puer mei
mecum sunt in cubili. non possum
surgere ꝛ dare tibi. Et ille si perseue
uerit pulsans. dico uobis. ꝛ si non da
bit illi surgens. eo q̄ amicus eius sit.
propter improbitatem tñ eius surget ꝛ
dabit illi quotquot hꝫ necessaria. ꝛ
ego dico uobis. petite ꝛ dabitur uob.
querite ꝛ inuenietis. pulsate ꝛ aperie
tur uobis. Omnis enim qui petit ac
cipit. ꝛ qui querit inuenit. ꝛ pulsanti
aperietur. Quis autē ex uobis patrē
petit panem. nunquid lapidē dabit
illi? Aut piscem. nunquid pro pisce
serpentem dabit illi? Aut si petierit o
uum. nunquid porriget illi scorpiōē?
Si ergo uos cum sitis mali nostis bo
na data dare filijs uris. quanto ma
gis pr̄ ur de celo dabit spm bonum
petentibus se. Et erat eiciens demoi
nium. ꝛ illud erat mutum. Et cum ei
cisset dem̄onium. locutus è mutus. ꝛ
admirate sunt turbe. Quidam autē
ex eis dixerunt. In beelzebub princi
pe demoniorū eicit demonia. Et alij
tentantes signum de celo querebāt
ab eo. Ipe autē ut uidit cogitationes
eorum. dixit illis. Omne regnum i
seipm diuisum desolabitur. ꝛ domus
supra domū cadet. Si autē ꝛ satanas
in seipm diuisus è. quomodo stabit
regnum ipius. quia dicitis in beelze
bub eicere me demonia. Si autē ego
in beelzebub eicio demonia. filij uri
in quo eiciunt? Ideo ipi iudices uri
erunt. Si autē in digito dei eicio de
monia. profecto peruenit in uos re
gnum dei. Cum fortis armatus cu
stodit atrium suum. in pace sunt ea
que possidet. Si autē fortior illo supue
niens uicerit eum. uniuersa arma ei⁹
auferet in quibus confidebat. ꝛ spolia eius
distribuet. Qui non è mecum aduer
sus me è. Et qui non colligit mecum di
spergit. Cum immundus spus exierit
ab homine. ambulat per loca inaqu
sa querens requiem ꝛ non inuenies
dicit. Reuertar in domum meā unde
exiui. Et cum uenerit inuenit scopis
mundatam. Et ornatam tantummo

alios spūs nequiores se. ꝛ ingressi ha
bitant ibi. Et fiunt nouissima hominis
illius peiora priorib⁹. Et factū è cum
hec diceret. extollens uocem quedam
mulier de turba dixit illi. Beatus uen
qui te portauit ꝛ ubera que suxisti. At
ille dixit. Quinymo. bī qui audiunt
uerbum dei. ꝛ custodiunt illud. Tur
baꝝ autē concurrentiū. cepit dicere. Ge
nratio hec generatio nequa è. signum querit.
ꝛ signum non dabitur ei. nisi signum
ionē prophete. Nam sicut fuit ionas
signum ninuitis. ita erit ꝛ filius hoīs
generationi huic. Regina austri surget
in iudicio cum uiris generationis hui.
ꝛ damnabit illos. quia uenit a finibus
terre audire sapiam salomonis. Et ec
ce plus salomone hic. Viri ninuite
surgent in iudicio cum generatione
hac. ꝛ damnabunt illam. quia pe
egerunt ad predicationem ionē. Et
ecce plus iona hic. Nemo accendit
lucernā. ꝛ in abscondito ponit. neq; sb
modio. sd̄ sup candelabrum. ut qui
grediuntur lumen uideant. Lucerna
corpis è oculus tuus. Si oculus tu
fuerit simplex. totum corpus tuum
lucidum erit. Si autē nequa fuerit. et
corpus tuum tenebrosum erit. Vide
ergo ne lumen quod in te è. tenebre
sint. Si ergo totum corpus tuum lu
cidum fuerit. non habens aliquā pte
tenebrarum. erit lucidum totum. Et
sicut lucerna fulgoris illuminabit te.
Et cum loqueretur rogauit illū quidā
phariseus ut pranderet apud se. ꝛ in
gressus recubuit. Phariseus autem
cepit intra se reputans dicere. quare
non baptizatus sit ante prandium.
Et ait dominus ad illum. Nunc uos
pharisei quod de foris è calicis ꝛ can
ni mundatis. quod autē intus è ple
num rapina ꝛ iniquitate. Stulti
nōne qui fecit quod de foris. etiā id
quod de intus è fecit? Verumtamen
super date elemosinam. ꝛ ecce omnia
munda sunt uobis. Sed ue uob pha
riseis. qui decimatis mentā ꝛ ruta. ꝛ
omne olus ꝛ pretitis iudicium ꝛ ca
ritatem dei. hec autē oportuit facere.
ꝛ illa non omittere. Ue uob pharisei

LUCHAM

qui obligatis primas cathedras in synagogis. & salutationes in foro. Ve vobis qui estis ut monumenta que non apparent. & homines ambulantes supra nescient. Respondens autem quidam ex legis peritis: ait illi. Magister hec dicens etiam nos contumelias nobis facis. At ille ait. Et vobis legis peritis ve. quia onerate hominem oneribus que portari non possunt. & ipsi uno digito uestro non tangitis sarcinas. Ve vobis qui edificatis monumenta prophetarum. patres autem vestri occiderunt illos. profecto testificamini. & consentitis operibus patrum vestrorum. Quia quidem ipsi eos occiderunt. vos autem edificatis eorum sepulchra. propterea & sapientia dei dixit. Mittam ad illos prophetas & apostolos. & ex illis occident & persequentur. ut inquiratur sanguis omnium prophetarum. qui effusus est a constitutione mundi a generatione ista. a sanguine abel usque ad sanguinem zacharie. qui periit inter altare & templum. Ita dico vobis requiretur ab hac generatione. Ve vobis legis peritis. quia tulistis clavem scientie. ipsi non introistis. & eos qui introibant prohibuistis. Cum hec ad illos diceret. ceperunt pharisei & legis periti graviter instare. & os eius opprimere de multis. insidiantes ei. & querentes capere aliquid ex ore eius. ut accusarent eum.

XII

Interim autem turbis circumstantibus. ita ut se invicem conculcarent. cepit dicere ad discipulos suos. Attendite a fermento pharisaeorum quod est hypocrisis. Nichil autem operatum est quod non revelabitur. nec absconditum quod non sciatur. Quam que in tenebris dixistis. in lumine dicentur. & quod in aure locuti estis in cubiculis. predicabitur in tectis. Dico autem vobis amicis meis. ne terreamini ab his qui occidunt corpus. & post hec non habent amplius quid faciant. Ostendam autem vobis quem timeatis. Timete eum qui postquam occiderit potestatem habet mittere in gehennam. Ita dico vobis hunc timete. Nonne v. passeres veneunt dipondio. & unus ex illis non est in oblivione coram deo. Sed & capilli capitis vestri omnes numerati sunt. Nolite ergo timere. multis passeribus pluris estis vos. Dico autem vobis. omnis quicunque confessus fuerit me coram hominibus. & filius hominis confitebitur illum coram angelis dei. Qui autem negaverit me coram hominibus. negabitur coram angelis dei. Et omnis qui dixerit verbum in filium hominis. remittetur ei. Ei autem qui in spiritum sanctum blasphemaverit. non remittetur. Cum autem inducent vos in synagogas. & magistratus. & potestates. nolite solliciti esse. qualiter aut quid respondeatis. aut quid dicatis. Spiritus enim sanctus docebit vos in ipsa hora quid oporteat vos dicere. Ait autem illi quidam de turba. Magister dic fratri meo ut dividat mecum hereditatem. At ille dixit ei. homo quis me constituit judicem. aut divisorem super vos? Dixit autem ad illos. Videte & cavete ab omni avaritia. quia non in abundantia cuiusquam vita eius est ex bonis que possidet. Dixit autem ad illos similitudinem dicens. Hominis cuiusdam divitis uberes fructus ager attulit. & cogitabat intra se dicens. Quid faciam quia non habeo quo congregem fructus meos. Et dixit. hoc faciam. Destruam horrea mea & maiora faciam. Et illuc congregabo omnia que nata sunt mihi & bona mea. & dicam anime mee. Anima habes multa bona posita in annos plurimos. Requiesce comede. bibe & epulare. Dixit autem illi deus. Stulte hac nocte animam tuam repetunt a te. Que autem parasti cuius erunt? Sic est qui sibi thesaurizat. & non est in deum dives. Dixit autem ad discipulos suos. Ideo dico vobis. nolite solliciti esse anime vestre quid manducetis. neque corpori quid vestiatis. Anima plus est quam esca. & corpus plus quam vestimentum. Considerate corvos qui non seminant neque metunt. quibus non est cellarium neque horreum. & deus pascit illos. Quanto magis vos pluris estis illis. Quis autem vestrum cogitans potest adicere ad staturam suam cubitum unum? Si ergo neque quod minimum est non potestis. quid de ceteris solliciti estis? Considerate lilia quo

SCVDM

cirscuntr. non laborant neq; nent. Dico
autē uobis. nec salomon in omni glia
sua uestiebatur. sicut unum ex istis. Si
autē fenum qđ hodie in agro ē. et cras
in clibanū mittit. deus sic uestit. quā
to magis uos pusille fidei. Et uos noli
te querere quid manducetis. aut quid
bibatis. et nolite in sublime tolli. Hec
enim omnia. gentes mundi querunt.
Pater autē ur scit. qm̄ his indigetis. Ue
rumtm̄ querite regnum. et hec omnia ad
icientur uobis. Nolite timere pusillus
grex. quia complacuit pri uro dare uobi
regnum. Vendite que possidetis. et date
elemosinā. Facite uobis sacculos qui
non ueterascunt. thesaurum non deficientem in celis. quo fur non approprīat.
ns tinea corrumpit. Vbi enim thesaurus
ur ē. ibi et cor uim erit. Sint lumbi uri
precincti. et lucerne ardentes in manib
uris. Et uos similes hominib exspectantib dīm suum quando reuertatr
a nuptijs. ut cum uenerit et pulsauerit
aperiant ei. Bī serui illi. quos cū ue
nerit dns inuenerit uigilantes. Amē
dico uobis q̄ precinget se. et faciet illos
discumbere. et transiens ministrabit illis.
Et si uenerit in secunda uigilia. et si uenerit in tertia uigilia uenerit. et ita inuenerit. a
bī sunt serui illi. Hoc autē scitote. qm̄ si
sciret pr familias qua hora fur uenturus
uigilaret utiq; et non sineret perfodi domū
suam. Et uos estote parati. quia qua
hora non putatis filius hominis uenit
Ait autē ei petrus. Domine ad nos dicis
hanc parabolam. an et ad omnes. Dixit
autē dominus. Quis putas ē fidelis dispensator et prudens. quem constituet dn̄s
super familiam suam. ut det illis in pri
mentū mensuram. Bīs ille seruus qđ
cum uenerit dns inuenerit ita facientem
ueniet dico uobis. quia super omnia qđ
possidet constituet eum. Q̄ si dixerit se
ille in corde suo. moram facit dns meus
uenire. et ceperit percutere pueros et an
cillas. et edere et bibere et inebriari. ueniet
dns seruī illius in die qua non sperat. et
hora qua nescit. et diuidet eum. partemq;
eius cum infidelibus ponet. Ille autem
seruus qui cognouit uoluntatē dn̄i sui.
et non se preparauit et non fecit

dum uoluntatem eius. uapulabit mul
tis. Qui autē non cognouit et fecit dig
plagis uapulabit. paucis. Omni aut
cui multum datum ē. multum queretur
ab eo. Et cui commendauerunt multum
plus petent ab eo. Ignem ueni mittere
in terram. et quid uolo nisi ut accendatur.
Baptisma autē hēo baptizari et quomo
do coarctor usq; dum perficiatur. Putatis
quia pacem ueni dare in terram. Non
dico uobis sed separationem. Erunt ex
hinc v. in domo una diuisi. tres in
duos. et duo in tres dividentur. pater
in filium et filius in patrem suum. Ma
ter in filiam et filia in matrem suam. So
crus in nurum suam. et nurus in socrum
suam. Dicebat autē et ad turbas. Cum
uideritis nubem orientem ab occasu.
statim dicitis uenit. et fit.
Et cum austrum flantem. dicitis q̄
estus erit. et fit. Et ypocrite. faciem celi
et terre nostis probare. hoc autē tempus
quomodo non probatis. Quid autem
a uobis ipsis non uidicatis quod iustū
ē. Cum autē uadis cum aduersario tuo
ad principem in uia. da operam
liberari ab illo. ne forte trahat te apud
iudicem. et iudex tradat te exactori. et
exactor mittat te in carcerem. Dico tibi
non exies inde. donec etiam nouissimum
minutum reddas.

XIIII

Aderant autē quidam ipso in
q̄ tempore nuntiantes illi de gali
leis. quorum sanguinem pila
tus miscuit cum sacrificiis eorum. Et respondens dixit illis. Putatis q̄ hi galilei pre omnibus galileis
peccatores fuerunt. quia talia passi sunt.
Non dico uobis. sed nisi penitentiam habueritis
omnes similiter peribitis sicut illi. et
illi. supra quos cecidit turris in siloa
et occidit eos. Putatis q̄ et ipsi debitores
fuerunt. preter omnes homines habitantes in ierusalem. Non dico uobis. sed si pe
nitentiam non egeritis omnes similiter
peribitis. Dicebat autē hanc similitudinem. Arborem fici hēbat quidā plantatam in uinea sua. et uenit querens
fructum in illa. et non inuenit. Dixit autē
ad cultorem uineę. Ecce anni tres sunt
ex quo uenio querens fructum in ficul

LVCHAM

nea hac. ↄ non inuenio. Succede ergo i
illam. Vt quid etiam terrā occupat. Rn
llle ītrans: air illi. Domine dimitte i
lam ↄ hac anno usq; dum fodiā circa
illam. ↄ mittam stercora. Et siquidem
fecerit fructum: sin aut in futurum suc
cides illam. Erat aut docens in synago
ga eorū sabbis. Et ecce mulier que
hēbat spiritum infirmitatis annis xviii
erat inclinata. nec omnino potēat sur
sum respicere. Quam cum uidisset ihs
uocauit ad se ↄ air illi. Mulier dimissa
es ab infirmitate tua. Et imposuit il
li manus. ↄ festinū erecta ē. ↄ glificab
deum. Rndens aut archisynagogus i
dignans. q; sabbo curasset ihs. dicebat
turbe. Sex dies sunt in quibus oportet
operari. In his ergo uenite ↄ curamini:
ↄ non in die sabbati. Rndens aut ad
illum dominus. dixit. Hypocrite unusq;
q; uīm in sabbo non soluit bouē suum
aut asinum a presepio. ↄ ducit ad aquā:
hanc aut filiam abrae quam alligauit
satanas. ecce x ↄ viii annis non opor
tuit solui a uīnculo isto die sabbati? ↄ
Et cum hec diceret. erubescebant oēs
aduersarii eius. ↄ omnis populus gau
debat in uniuersis que fiebant gliose ab
eo. Dicebat ergo cui simile ē regnū
dei. ↄ cui cēt simile estimabo illud? Si
mile ē grano sinapis. quod acceptum
homo misit in ortum suum ↄ creuit. ↄ
fcm ē in arborem magnam. ↄ uolucres
celi requieuerunt in ramis eius. Et
iterum dixit. Cui simile estimabo regnū
dei? Simile ē fermento quod acceptum
mulier abscondit in farine sata tria do
nec fermentaretur totum. Et ibat per ci
uitates ↄ castella docens. ↄ iter faciens
in ierusalem. air aut illi quidā. Domi
ne si pauci sunt qui saluantur. Ipe aut dixit ad illos. Contendite intrare per
angustam portam. quia multi querent
intrare. ↄ non poterunt. Cum autem in
trauerit pater familias ↄ clauserit hostiū
incipietis foris stare ↄ pulsare ad hostiū dicentes. Domine aperi nobis. Et
respondens dicet uobis. Nescio uos unde
sitis. Et tunc incipietis dicere. manducauimus coram te. ↄ bibimus. ↄ in pla
teis nris docuisti. Et dicet uobis. Ne
scio uos unde sitis. Discedite ame omes
operarii iniquitatis. Ibi erit fletus et
stridor dentium. Cum uideritis abrā
ↄ ysaac ↄ iacob. ↄ omnes prophetas in re
gno dei. uos aut expelli foras. ↄ uenient
ab oriente ↄ occidente. ↄ aquilone ↄ au
stro. ↄ accumbent in regno dei. Et ecce
sunt nouissimi qui erant primi. ↄ sunt
primi qui erant nouissimi. In ipsa die
accesserunt quidam phariseorum dicē
tes illi. Exi ↄ uade hinc. quia herodes i
nterficere te uult. Et air illis. Ite dicite
uulpi illi. ecce eicio demonia. ↄ sanitates perficio hodie ↄ cras. ↄ tertia die cō
sumor. Verumtamen oportet me hodie et cras. ↄ sequenti die ambulare. quia nō
capit prophetam perire extra ierlim. Ierl
ierusalem que occidis prophetas ↄ lapi
das eos qui ad te missi sunt. Quoties
uolui congregare pullos tuos. quēadmo
dum auis nidum suum sub pennis ↄ
noluisti. Ecce relinquitur domus uīa
deserta. Dico aut uobis. quia non uidebitis me donec cum dicetis. Benedictus
qui uenit in nomine dñi.

XIIII

Et factum ē cum introiret in
domum cuiusdā principis
pharisey sabbo manducare panem. ↄ ipi observa
bant eum. Et ecce homo quidā hydro
picus erat ante illum. Et respondens ihs
dixit ad legis peritos ↄ pharisees. dicēs.
Si licet sabbato curare. At illi tacuerūt
Ipe uero apprehensum sanauit eum. ac
dimisit. Et respondens ad illos dixit. Cu
ius uīm asinus aut bos in puteū cadet.
ↄ protinus extrahet illum die sabbati. Et
non poterant ad hec respondere illi. Dice
bat aut ad inuitatos parabolam. intē
dens quomodo primos accubitus eli
gerent. dicens ad illos. Cum inuitatus
fueris ad nuptias. non discumbas in
primo loco. ne forte honoratior te sit i
uitatus ab illo. ↄ ueniens is qui te ↄ il
lum uocauit dicat tibi. Amice da huic
locum. ↄ tunc incipies cum rubore no
uissimum locum tenere. Sed cum uoca
tus fueris. uade recumbe in nouissimo
loco. ut cum uenerit qui te inuitauit di
cat tibi. Amice ascende superius. Tūc
erit tibi gla coram simul discumbēti-

Quia omnis qui se exaltat humiliabit. 7 qui se humiliat exaltabitur. Dicebat autē 7 ei qui inuitauerat. Cum facis p̄andium aut cenam. noli uocare amicos tuos. nec fratres tuos nec cognatos. nec uicinos diuites. ne forte 7 ipsi te reuocent. 7 fiat tibi retributio. Sed cum facis conuiuium. uoca pauperes debiles. claudos 7 cecos. 7 beatus eris quia non habent unde retribuere tibi. Retribuetur enim tibi in resurrectione iustorum. Hec cum audisset quidam de simul discumbentibus dixit illi. Beatus qui manducabit panem in regno dei. At ipse dixit ei. Homo quidam fecit cenam magnam. 7 uocauit multos. Et misit seruum suum hora cene dicere inuitatis ut uenirent. quia iam omnia parata sunt. Et ceperunt omnes simul excusare. Primus dixit illi. Villam emi. 7 necesse habeo exire. 7 uidere illam. rogo te habe me excusatum. Et alius dixit. Juga boum emi v. 7 eo probare illa. rogo te habe me excusatum. Et alius dixit. Uxorem duxi. 7 ideo non possum uenire. Et reuersus seruus nunciauit hec domino suo. Tunc iratus pater familias. dixit seruo suo. Exi cito in plateas 7 uicos ciuitatis. 7 pauperes debiles. cecos 7 claudos introduc huc. Et ait seruus. Domine factum est ut imperasti. 7 adhuc locus est. Et ait dominus seruo. Exi in uias et sepes. 7 compelle intrare. ut impleatur domus mea. Dico autem uobis. quod nemo uirorum illorum qui uocati sunt gustabunt cenam meam. Ibant autem turbe multe cum eo. Et conuersus dixit ad illos. Si quis uenit ad me. 7 non odit patrem suum 7 matrem. 7 uxorem 7 filios. 7 fratres 7 sorores adhuc autem 7 animam suam. non potest meus esse discipulus. Et qui non baiulat crucem suam et uenit post me. non potest meus esse discipulus. Quis ex uobis turrem edificare. non prius sedet computat sumptus qui necessarius sunt. si habeat ad perficiendum. ne postquam posuerit fundamentum 7 non potuerit perficere. omnes qui uident incipiant illudere ei dicentes. Quia hic homo cepit edificare. 7 non potuit consummare. Aut quis rex iturus committere bellum aduersus alium regem nonne prius sedens cogitat si possit cum decem milibus occurrere ei. qui cum xx milibus uenit ad se. Alioquin adhuc illo longe agente. legationem mittens rogat ea que pacis sunt. Sic ergo omnis ex uobis. qui non renunciauerit omnibus que possidet. non potest meus esse discipulus. Bonum est sal. Si autem sal euanuerit. in quo condietur. Neque in terram neque in sterquilinium utile est. foras mittent. Qui habet aures audiendi audiat.

XV

Erant autem appropinquantes ei publicani 7 peccatores ut audirent illum. Et murmurabant pharisei 7 scribe dicentes. quia hic peccatores recipit et manducat cum illis. Et ait ad illos 7 parabolam istam dicens. Quis ex uobis homo qui habet centum oues. 7 si perdiderit unam ex illis. nonne dimittit nonaginta nouem in deserto. 7 uadit ad illam que perierat. donec inueniat illam. Et cum inuenerit eam. imponit supra humeros suos gaudens. Et ueniens domum. conuocat amicos 7 uicinos suos. dicens illis. Congratulamini mihi. quia inueni ouem meam que perierat. Dico uobis. quia gaudium erit in celo. super uno peccatore penitentiam agente. super nonaginta nouem iustis. qui non indigent penitentia. Aut que mulier habens x dragmas. si perdiderit dragmam unam. nonne accendit lucernam 7 everrit domum. 7 querit diligenter donec inueniat. Et cum inuenerit. conuocat amicas 7 uicinas dicens. Congratulamini mihi. quia inueni dragmam quam perdideram. Ita dico uobis. gaudium erit angelis dei super uno peccatore penitentiam agente. Ait autem. Homo quidam habebat duos filios. 7 dixit adolescentior ex illis pri. Pater da mihi portionem substantie que me contingit. Et diuisit illis substantiam. Et non post multos dies congregans omnia adolescentior filius peregre profectus est in regionem longinquam. 7 ibi dissipauit substantiam suam uiuendo luxuriose. Et postquam omnia consumasset. facta est fames ualida in regione illa. Et ipse cepit egere. Et

abit t adhesit uni ciuium regionis illius. t misit illum in villam suam ut pasceret porcos. Et cupiebat implere uentrem suum de siliquis quas porci manducabant: t nemo illi dabat. In se autē reuersus dixit. Quanti mercenarii in domo patris mei habundant panibus: ego autē hic fame pereo? Surgam t ibo ad patrem meum: t dicam illi. Pater peccaui in celum t coram te. t iam non sum dignus uocari filius tuus. Fac me sicut unum de mercenariis tuis. t Et surgens uenit ad patrem suum. Cum autē adhuc longe esset. uidit illum pater suus. t misericordia motus è. t accurrens cecidit super collum eius. t osculatus est eum. Dixitq; ei filius. Pater peccaui in celum t coram te. t iam non sum dignus uocari filius tuus. Dixit autem pater ad seruos suos. Cito proferte stolam primam. t induite illum. t date anulum in manu eius. t calciamenta in pedes. Et adducite uitulum saginatum. t occidite. t manducemus t epulemur: quia hic filius meus mortuus erat t reuixit. perierat t inuentus est. Et ceperunt omnes epulari. Erat autē filius eius senior in agro. Et cum ueniret t appropinquaret domui. audiuit symphoniam t chorum. t uocauit unum de seruis. t interrogauit que hec essent. Is autē dixit illi. Frater tuus uenit. t occidit pater tuus uitulum saginatum: quia saluum illum recepit. Indignatus è autē: t nolebat introire. Pater ergo illius egressus. cepit rogare illum. At ille respondens dixit patri suo. Ecce tot annis seruio tibi. t nunq; mandatum tuum preterii. t nunq; dedisti michi edum ut cum amicis meis epularer. Sed postq; hic filius tuus qui deuorauit substantiam suam cum meretricibus uenit. occidisti illi uitulum saginatum. At ipse dixit illi. Fili tu semper mecum es: t omnia mea tua sunt. Epulari autē t gaudere oportebat. quia frater tuus hic mortuus erat t reuixit. perierat t inuentus est.

Dicebat autē ad discipulos suos. Homo quidam erat diues. qui habebat uilicum. t hic diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona illius. Et uocauit illum t ait illi. Quid hoc audio de te? Redde rationem uilicationis tue. Jam enim non poteris uilicare. Ait autē uilicus intra se. Quid faciam quia dominus meus aufert a me uilicationem? Fodere non ualeo. mendicare erubesco. Scio quid faciam. ut cum amotus fuero a uilicatione recipiant me in domos suas. Conuocatis itaq; singulis debitoribus domini sui. dicebat primo. Quantum debes domino meo? At ille dixit ei. Centum cados olei. Dixitq; illi. Accipe cautionem tuam t sede cito scribe. l. Deinde alio dixit. Tu uero quantum debes? Qui ait. Centum choros tritici. Ait illi. Accipe litteras tuas t scribe octoginta. Et laudauit dominus uilicum iniquitatis. quia prudenter egisset. quia filii huius seculi prudentiores filiis lucis in generatione sua sunt. Et ego uobis dico. Facite uobis amicos de mamona iniquitatis. ut cum defeceritis recipiant uos in eterna tabernacula. Qui fidelis è in minimo. et in maiori fidelis è. Et qui in modico iniquus è. et in maiori iniquus è. Si ergo in iniquo mamona fideles non fuistis quod uerum è quis credet uobis? Et si in alieno fideles non fuistis. quod uestrum è quis dabit uobis? Nemo potest duobus dominis seruire. Aut enim unum odiet. t alterum diliget. aut unum sustinebit. t alterum contemnet. Non potestis deo seruire t mamone. Audiebant autē omnia hec pharisei. qui erant auari. t deridebant illum. Et ait illis. Vos estis qui iustificatis uos coram hominibus. Deus autē nouit corda uestra. quia quod hominibus altum è. abhominatio è apud deum. Lex t prophete. usq; ad iohannem. ex eo regnum dei euangelizatur. et omnis in illud uim facit. Facilius è autē celum t terram preterire. q; de lege unum apicem cadere. Omnis qui dimittit uxorem suam. t ducit alteram mechatur. Et qui dimissam a uiro ducit mechatur. Homo quidam erat diues. t induebatur purpura t bysso. epulabatur quotidie splendide. Erat

quidam mendicus nomine lazarus.
qui iacebat ad ianuam eius ulceribus
plenus. cupiens saturari de micis que
cadebant de mensa diuitis. ⁊ nemo illi
dabat. ⁊ canes uenientes ⁊ lingebant
ulcera eius. Factum é aut ut moreretur
mendicus. ⁊ portaretur ab angelis in si
nu habrae. Dixitq; é aut ⁊ diues. ⁊ se
pultus é in inferno. Eleuans aut oculos suos cum eet in tormtis. uidit abra
am a longe. ⁊ lazarum in sinu eius. Et
ipe clamans dixit. Pater abraam mise
rei. ⁊ mitte lazarum ut intingat extre
mum digiti sui in aquam ut refrigeret
linguam meam. quia crucior in hac flã
ma. Et dixit illi abraam. Fili recorda
re. quia recepisti bona in uita tua. ⁊ la
zarus similiter mala. Nunc aut hic so
latur. tu uero cruciaris. Et in his oib
inter nos ⁊ uos chaos magnus firmatus é.
ut hi qui uolunt hinc trãsmeare ad
nos non possint. neq; inde huc trãsmea
re. Et ait. Rogo ergo te pater ut mit
tas eum in domum patris mei. habeo enim
v. fres. ut testetur illis ne ⁊pi ueniant
in locum hunc tormentorum. Et ait
illi abraam. Habent moysen ⁊ prophas
audiant illos. At ille dixit. Non pater
abraam. sed siquis ex mortuis ierit ad
eos. pniam agent. Ait aut illi. Si moy
sen ⁊ prophas non audiunt. neq; si quis
ex mortuis resurrexerit credent ei.

Dixit aut ad discipulos suos. Impossibile é ut
non ueniant scandala. Ve
aut illi per quem uenerint.
Utilius est illi. si lapis molaris imponatur circa collum eius ⁊ proiciatur in
mare. q̃s ut scandalizet unum de pusillis istis. Attendite uobis. Si peccauerit
in te frater tuus. increpa illum. Et si pe
nitentiam egerit. dimitte illi. Et si sep
ties in die peccauerit in te. ⁊ septies in
die conuersus fuerit ad te dicens penitet
me. dimitte illi. Et dixerunt apli dño
Adauge nobis fidem. Dixit aut dñs.
Si habueritis fidem sicut granũ sinapis
dicetis huic arbori moro eradicare et
transplantare in mare. ⁊ obediet uobis.
Quis aut uãm hãns seruum arantem.
aut pascentem. qui regresso de
agro. dicat illi statim. transi ⁊ recumbe.
⁊ non dicat ei potius quod cenem. ⁊ ptinge
te ⁊ ministra mihi. donec manducem
⁊ bibam. ⁊ post hec tu manducabis. ⁊ bi
bes. Numquid gratiã habet seruo illi. quia
fecit ea que imperauerat ei. Non puto.
Sic ⁊ uos cum feceritis omnia que pre
cepta sunt uobis. dicite serui inutiles
sumus. quod debuimus facere fecimus.
Et factum é dum iret ihesus in ierlm. tra
sibat per mediam samariam ⁊ galileam.
Et cum ingrederetur quoddã castellum.
occurrerunt ei x. uiri leprosi. Qui stete
runt a longe. ⁊ leuauerunt uocem dice
tes. Iesu pceptor. miserere nri. Quos
ut uidit dixit. Ite ostendite uos sacer
dotibus. Et factum é dum irent mundati sunt.
Unus aut ex illis ut uidit quia mun
datus é. reuersus cum uoce magna ma
gnificans deum. Et cecidit in faciem
suam ante pedes eius. gratias agens. hic
erat samaritanus. Respondens aut ihesus
dixit. Nonne x mundati sunt. Et ubi
nouem ubi sunt. Non é inuentus qui
rediret ⁊ daret laudem deo. nisi hic alie
nigena. Et ait illi. Surge uade. quia fi
des tua te saluum fecit. Interrogatus aut
a pharisæis quando ueniret regnum dei. Re
spondit eis ⁊ dixit. Non uenit regnum dei
cum obseruatione. neq; dicent. ecce hi.
aut ecce illic. Ecce enim regnum dei in
tra uos é. Et ait ad discipulos suos.
Venient dies quando desideretis uidere unũ
diem filii hominis. ⁊ non uidebitis. ⁊
Et dicent uobis. Ecce hic ⁊ ecce illic.
Nolite ire neq; sectemini. Nam sicut
fulgur coruscans de sub celo in ea que
sub celo sunt fulget. ita erit filius hois
in die sua. Primum aut oportet illum
multa pati. ⁊ reprobari a generatione
hac. Et sicut factum é in diebus noe. ita
erit ⁊ in diebus hominis filii. Edebant
⁊ bibebant ⁊ uxores ducebant. ⁊ dabãt
ad nuptias. usq; in diem qua intrauit
noe in arcam. ⁊ uenit diluuium ⁊ per
didit omnes. Similiter sicut factum é
in diebus loth. Edebant ⁊ bibebant ⁊ uã
uendebant plantabant ⁊ edificabant.
Qua die aut exiit loth de sodomis. plu
it ignem ⁊ sulphur de celo. ⁊ omnes pe
didit. Secundum hec erit qua die filius hois

ruciabitur. In illa hora qui fuerit in
tecto t uasa eius in domo nō descēdat
tollere ea. Et qui in agro similiter nō
reuertat retro. Memores estote uxoris
loth. Quicumq; quesierit animā suā
saluam facere: perdet illam. Et quicū
q; perdiderit illam uiuificabit eam. Di
co uobis: nocte illa erunt duo in
lecto uno. unus assumetur t alter re
linquetur. Duo erunt molen
tes in unum. una assumetur t altera
relinquetur. Respondentes dicunt illi. Ubi
bne? Qui dixit eis. Ubicumq; fuerit
corpus illuc congregabuntur aquile.

Dicebat autē parabolam ad illos. quia o
portet semper orare t non
deficere dicens. Iudex quidam erat in quadam ciuitate qui deum
non timebat. t hominē non reuerebatur.
Uidua autē quedam erat in ciuitate il
la. t ueniebat ad eum dicens. Uindica
me de aduersario meo. Et nolebat per
multum tpus. Post hec autē dixit intra
se. Etsi deum non timeo nec homines
non reuereor. tamen quia molesta est
michi hec uidua uindicabo illam. ne
in nouissimo ueniens sugillet me. Ait
autē dominus. Audite quid iudex ini
quitatis dicit. Deus autē non faciet
uindictam electorū suorum clamantium
ad se die ac nocte. t patientiam habet in
illis. Dico autē uobis quia cito faciet
uindictam illorum. Uerumtamen filius ho
minis ueniens. putas inueniet fidem
super terram? Dixit autē ad quosdam
qui in se confidebant tanq; iusti t aspi
nabantur ceteros. parabolam istam. dicēs
Duo homines ascenderunt in templū.
ut orarent. unus pharisseus t alter pu
blicanus. Pharisseus stans hec apud
se orabat dicens. Deus gratias ago tibi.
quia non sum sicut ceteri hominum. ra
paces iniusti adulteri. uelut etiam
hic publicanus. Jeiuno bis in sabbato
decimas do omnium que possideo. Et
publicanus a longe stans. nolebat nec
oculos ad celum leuare: sed percutiebat
pectus suum dicens. Deus propitius
esto michi peccatori. Amen dico uobis.

descendit hic in domū suam iustificatus
ab illo: quia omnis qui se exaltat hu
miliabitur t qui se humiliat exaltabit.
Afferebant autē ad illum t infantes. ut
eos tangeret. Quos cum uiderent di
scipuli. increpabant illos. Jesus autem
uocans illos dixit. Sinite pueros ue
nire ad me. t nolite uetare. Talium est
enim regnum dei. Amen dico uobis.
quicumq; non acceperit regnum dei si
cut puer. non intrabit in illud. Et inter
rogauit illum quidam princeps. dicens.
Magister bone quid faciens uitam eter
nam possidebo? Dixit autē ei Jesus. Quid me
dicis bonum? Nemo bonus nisi solus
deus. Mandata nosti? Non occides. non
mechaberis. non furtum facies. non
falsum testimonium dices. Honora pa
trem t matrem. Qui ait. Hec omnia cu
stodiui a iuuentute mea. Quo audito
Jesus. dixit ei. Adhuc unum tibi deest.
Omnia quecumq; habes uende. t da pau
peribus. t habebis thesaurum in celo. t ueni
sequere me. Hic ille audito contristatus
est. quia diues erat ualde. Uidens autem
Jesus illum tristem factum. dixit. Quam difficile qui pecunias habent in regnum dei
introibunt. Facilius est camelum per fo
ramen acus intrare. q; diuitem intrare
in regnum dei. Et dixerunt qui audie
bant. Et quis potest saluus fieri? Ait illis
Que impossibilia sunt apud homines. possibilia sunt apud deum. Ait autem
petrus. Ecce nos dimisimus omnia.
t secuti sumus te. Qui dixit eis. Amen
dico uobis. nemo est qui reliquit domum
suam. aut parentes aut fratres. aut uxo
rem aut filios propter regnum dei. t non
recipiat multo plura in hoc tempore. t in se
culo futuro uitam eternam. Assumpsit
autem Jesus xii. t ait illis. Ecce ascendimus
Jerosolymā t consummabuntur omnia que
scripta sunt per prophetas de filio hominis.
Tradetur enim gentibus t illudetur. t fla
gellabitur t conspuetur. Et postq; flagel
lauerint occident eum. t die tertia resur
get. Et ipsi nichil horum intellexerunt.
Et erat uerbum istud absconditum ab
eis. t non intelligebant que dicebantur.
Factum est autem cum approximaret Je
richo. cecus quidam sedebat secus uiam

mendicans. Et cum audisset turbam pertransientem interrogabat quid hoc esset. Dixerunt autem ei quod iesus nazarenus transiret. Et clamauit dicens. Jesu fili dauid miserere mei. Et qui precedebant increpabant eum ut taceret. Ipse uero multo magis clamabat. Fili dauid miserere mei. Stans autem iesus iussit illum adduci ad se. Et cum appropinquasset interrogauit illum dicens. Quid tibi uis faciam tibi. At ille dixit. Domine ut uideam. Et ihesus dixit illi. Respice. fides tua te saluum fecit. Et confestim uidit et sequebatur illum magnificans deum. Et omnis plebs ut uidit dedit laudem deo.

XVIIII

Et ingressus perambulabat iericho. Et ecce uir nomine zacheus. et hic erat princeps publicanorum. et ipse diues. et querebat uidere iesum quis esset. et non poterat pre turba quia statura pusillus erat. Et procurrens ascendit in arborem sicomorum ut uideret illum. quia inde erat transiturus. Et cum uenisset ad locum. suspiciens iesus uidit illum. et dixit ad eum. Zachee festinans descende. quia hodie in domo tua oportet me manere. Et festinans descendit. et excepit illum gaudens. Et cum uiderent omnes murmurabant dicentes. quia ad hominem peccatorem diuertit. Stans autem zacheus dixit ad iesum. Ecce dimidium bonorum meorum domine do pauperibus et si quid alicuius defraudauerim reddo quadruplum. Dixit ihesus ad eum. Quia hodie saluus domui huic factus est. eo quod et ipse filius sit abrae. Venit enim filius hominis quaerere et saluum facere quod perierat. Hec illo audiente. adiciens dixit parabolam. eo quod esset prope ierusalem et quia existimarent quod confestim regnum dei manifestaretur. Dixit ergo. Homo quidam nobilis abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum et uenire. Vocatis autem x. seruis suis dedit illis x. mnas. et ait ad illos. Negotiamini dum uenio. Ciues autem eius oderant illum. et miserunt legationem post illum dicentes. Nolumus hunc regnare super nos. Et factum est ut reuerteretur accepto regno. et iussit uocari seruos suos quibus dederat pecuniam. ut sciret quantum quisque negotiatus esset. Venit autem primus dicens. Domine mina tua x mnas acquisiuit. Et ait illi. Euge bone serue. quia in modico fuisti fidelis. eris potestatem habens super x. ciuitates. Et alter uenit dicens. Domine mina tua quam habui repositum in sudario. Timui enim te. quia homo austerus es. tollis quod non posuisti. et metis quod non seminasti. Et ait ei. De ore tuo te iudico serue nequam. Sciebas quia ego austerus homo sum. tollens quod non posui. et metens quod non seminaui. Et quare non dedisti pecuniam meam ad mensam. et ego ueniens cum usuris utique exegissem illam. Et astantibus dixit. Auferte ab illo mnam. et date illi qui x. mnas habet. Et dixerunt illi. Domine habet x. mnas. Dico autem uobis quia omni habenti dabitur. et habundabit. ab eo autem qui non habet. et quod habet auferetur ab eo. Verumtamen inimicos meos illos qui noluerunt me regnare super se adducite huc. et interficite ante me. Et his dictis precedebat ascendens hierosolymam. Et factum est cum appropinquaret bethfage et bethaniam ad montem qui uocatur oliueti. misit duos discipulos dicens. Ite in castellum quod contra uos est. in quod introeuntes inuenietis pullum asine alligatum. cui nemo hominum unquam sedit. soluite illum et adducite. Et si quis uos interrogauerit quare soluitis. sic dicetis ei. Quia dominus eius necessarius est illi. Abierunt autem qui missi fuerant. et inuenerunt pullum stantem. Et soluentibus illis pullum. dixerunt domini eius ad illos. Quare soluitis pullum. At illi dixerunt. Quia dominus necessarius est illi. Et duxerunt illum ad ihesum. Et iactantes uestimenta sua super pullum. imposuerunt ihesum. Eunte autem illo. substernebant uestimenta sua in uia. Et cum appropinquaret iam ad descensum montis oliueti. cepit omnis multitudo discipulorum gaudentes laudare deum uoce magna super omnibus quae uiderant uirtutibus. dicentes.

Dixerit qui uenit ut in nomine dñi
pat in celo gloria in excelsis. Et qui
dam pharisæorum de turbis dixerunt
ad illum. Magister increpa discipulos
tuos. Quibus ipse ait. Dico uobis. quia
si hi tacuerint lapides clamabunt.
Et ut appropinquauit uidens ciui
tatem flenit super illam dicens. Quia
si cognouisses et quidem in hac die
tua. quæ ad pacem tibi. nunc autem ab
sconditi sunt ab oculis tuis. quia ue
nient dies in te. et circumdabunt te ini
mici tui uallo. et circumdabunt te et co
artabunt te undique. et ad terram proster
nent te et filios tuos qui in te sunt. et
non relinquent in te lapidem super la
pidem. eo quod non cognoueris tempus
uisitationis tuæ. Et ingressus in tem
plum. cœpit eicere ementes in illo et
dementes dicens illis. Scriptum est.
quia domus mea domus orationis est. uos
autem fecistis illam speluncam latronum.
Et erat docens in templo. principes au
tem sacerdotum et scribæ et primi ple
bis. quærebant illum perdere.
non inuenichant quid facerent illi.
Omnis enim populus insuspensus erat
audiens illum.

ET factum est in una dierum.
docente illo populum in tem
plo et euangelizante. conue
nerunt principes sacerdotum
et scribæ cum senioribus. et dixerunt
ad illum. Dic nobis in qua potestate hæc
facis. Aut quis est qui dedit tibi hanc
potestatem. Respondens autem iesus dixit ad
illos. Interrogabo uos et ego unum uerbum.
Respondete mihi. Baptismus iohannis
de celo erat an ex hominibus. At illi cogi
tabant intra se dicentes. Quia si
dixerimus de celo dicet. Quare non
credidistis illi. Si autem dixerimus ex
hominibus. plebs uniuersa lapidabit nos.
Certi sunt enim iohannem prophe
tam esse. Et responderunt se nescire unde
esset. Et iesus ait illis. Neque ego uobis
dico in qua potestate hæc facio. Cœpit
autem dicere ad plebem parabolam hanc. Ho
mo quidam plantauit uineam. et
locauit eam colonis. et peregre fu
it multis temporibus. Et in tempore misit

ad colonos seruum. ut de fructu uineæ darent ei. Quem cæsum
dimiserunt inanem. Et addi
dit alterum seruum mittere. Illi au
tem hunc quoque cædentes et affligentes
dimiserunt inanem. Et addidit tertium mittere. Qui et illi
uulnerantes eiecerunt. Dixit autem
dominus uineæ. Quid faciam. Mitta
tum filium meum dilectum. forsitan
cum hunc uerecundabuntur. Quem
cum uidissent coloni. cogitauerunt
inter se dicentes. Hic est hæres. occida
mus eum. ut nostra fiat hereditas. Et eiecerunt
illum extra uineam. occiderunt. Quid
ergo faciet illis dominus uineæ. ueniet et
perdet colonos istos. et dabit uineam a
lijs. Quo audito dixerunt illi. Absit
fiat. Ille autem aspiciens eos ait. Quid est
hoc quod scriptum est. Lapidem quem
reprobauerunt ædificantes. hic factus
est in caput anguli. Omnis qui cecide
rit super illum lapidem. conquassabit
eum. Super quem autem cecidit comminuet il
lum. Et quærebant principes sacerdo
tum et scribæ mittere in illum manus
in illa hora. et timuerunt populum. Co
gnouerunt enim quod ad ipsos dixerit si
militudinem istam. Et obseruantes
miserunt insidiatores. qui se iustos si
mularent. ut caperent eum in sermo
ne. et traderent principatui et potestati præsidis.
Et interrogauerunt illum dicentes. Ma
gister scimus quia recte dicis et docs. et non
accipis personam. sed uiam dei in ueri
tate doces. Licet nobis tributum dare cæ
sari an non. Considerans autem dolum
illorum. dixit ad eos. Quid me tenta
tis. Ostendite mihi denarium. cuius
habet imaginem et inscriptionem. Respon
dentes dixerunt. Cæsaris. Et ait illis.
Reddite ergo quæ sunt cæsaris cæsari. et
quæ sunt dei deo. Et non potuerunt
uerbum eius reprehendere coram ple
be. Et mirati in responso eius tacuerunt.
Accesserunt autem quidam sadducæorum.
qui negant resurrectionem esse. et interro
gauerunt eum dicentes. Magister moy
ses scripsit nobis. si frater alicuius mo
rtuus fuerit habens uxorem. et hic sine li
beris fuerit. ut accipiat eam frater eius

uxorem. ⁊ suscitet semen frī suo. Sep
tem ergo frēs erant. Et primus acce
pit uxorem. ⁊ mortuus ē sine filijs. Et
sequens accepit illam: ⁊ipē mortuus
ē sine filijs. Et tertius accepit illam.
Similiter ⁊ omnes septem. ⁊ non reli
querunt semen. ⁊ mortui sunt. Nouis
sima omniū mortua ē ⁊ mulier. In re
surrectione ergo cuius erit uxor? Si
quidem vij habuerunt eam uxorem. Et
ait illis ihesus. Filij huius seculi nubūt
⁊ traduntur ad nuptias. Illi autē qui
digni habentur seculo illo et resurrectio
ne ex mortuis. nec nubunt nec ducunt
uxores. nec enim ultra mori nō possunt
Equales enim angelis sunt. ⁊ filij sunt
dei. cum sint filij resurrectionis. Quia
uero resurgunt mortui. ⁊ moyses osten
dit secus rubum. sicut dicit dominum
deū abraam ⁊ deum isaac ⁊ deū iacob.
Deus autē non ē mortuorum. sē mortuor.
Omnes enim uiuunt ei. Respondentes
autē quidam scribarum. dixerunt. Magi
bene dixisti. Et amplius non audebāt
eum quicq̄ interrogare. Dixit autē ad
illos. Quomodo dicunt xp̄m filium
dauid ee? Et ipe dauid dicit in libro
psalmorum. dixit dominus domino
meo sede a dextris meis. donec ponam
inimicos tuos scabellum pedum tuorū.
Dauid ergo dñm illum uocat. ⁊ quo
filius eius ē? Audiente autē omi pplo
dixit discipulis suis. Attendite a scrib
qui uolunt ambulare in stolis. ⁊ amāt
salutationes in foro. ⁊ primas cathedras
in synagogis. ⁊ primos recubitus in cō
uiuijs. Qui deuorant domos uiduarū.
simulantes longam oronem. hi accipient
damnationē maiorē.

XXI

Respiciens autē ihesus uidit
eos qui mittebant munera
sua in gazophilaciū diuitē.
Uidit autē ⁊ quandā uiduā
pauperculam mittentē ea minuta duo.
⁊ dixit. Uere dico uobis. quia hec uidua
pauper. plusq̄ omnes misit. Nam oēs
hi ex habundanti sibi miserunt in munera
dei. hec autē ex eo quod deest illi. omne
uictum suum quem habuit misit. Et q-
busdam dicentibus de templo quod la
pidibus bonis ⁊ donis ornatum ēet. dix.

hec que uidetis uenient dies in quibus
non relinquetur lapis super lapidem q
non destruatur. Interrogauerunt autē
illum dicentes. Preceptor quando hec
erunt. ⁊ quod signum. cum hec fieri inci
pient? Qui dixit. Uidete ne seducamini
Multi enim uenient in nomine meo.
dicentes. quia ego sum ⁊ tps appro
pinquabit. Nolite ergo ire post illos. Cum
Cum autē audieritis prelia ⁊ seditiones
nolite terreri. Oportet primū hec fieri.
sē nondum statim finis. Tunc dicebat
illis. Surget gens contra gentem ⁊ regnū
aduersus regnum. ⁊ terremotus magni
erunt per loca. ⁊ pestilentie ⁊ fames. ter
roresq̄ de celo. ⁊ tempestates ⁊ signa a
magna erunt. Sed ante hec omnia inia
cient uobis manus suas. ⁊ persequentur tra
dentes in synagogas ⁊ in custodias. tra
hentes ad reges ⁊ presides propter nomē
meum. Continget autē uobis in testi
monium. Ponite ergo in cordibus uris.
non premeditari quemadmodū respon
deatis. Ego enim dabo uobis os ⁊ sapiā
cui non poterunt resistere ⁊ contradicere
omnes aduersarii uri. Trademini autē
a parentibus ⁊ fratribus ⁊ cognatis ⁊ amicis.
⁊ morte afficient ex uobis. Et eritis o
dio omnibus hominibus propter nomen meū
Et capillus de capite uro non peribit.
In patientia ura possidebitis animas ue
stras. Cum autē uideritis circundari ab
exercitu ierlim. tunc scitote quia appro
pinquabit desolatio eius. Tunc qui in
Iudea sunt fugiant in montes. ⁊ qui in
medio eius discedant. ⁊ qui in regionibus
non intrent in eam. quia dies ultionis
hi sunt. ut impleantur omnia que scri
pta sunt. Ue autē pregnantibus ⁊ nutrientibus
in illis diebus. Erit enim pressura mag
na super terram. ⁊ ira populo huic. Et ca
dent in ore gladij. ⁊ captiui ducentur in
omnes gentes. Et ierlim calcabitur a gē
tibus. donec impleantur tpa nationū.
Et erunt signa in sole ⁊ luna et
stellis. ⁊ in terra pressura gentium. pre con
fusione sonitus maris ⁊ fluctuū arescē
tibus hominibus prematore ⁊ expectatione
que superuenient uniuerso orbi. Nam
uirtutes celorum mouebuntur. Et tūc
uidebunt filium hominis uenientē in

nube cum potãte magna ⁊ maiestate. ¶ his aũt fieri incipientibꝰ respicite ⁊ leuate capita uãa. quoniã appropinquat redemptio uã. Et dixit similitudinẽ. Videte ficulneam ⁊ omnes arbores. cũ producunt iam ex se fructum: scitis a quĩ prope ẽ estas. Ita ⁊ uos cum uideritis hec fieri: scitote quĩ prope ẽ regnus dei. Amen dico uobis. quia non præteribit generatio hec donec omnia fiant. Celum ⁊ terra transibunt: uerba aũt mea non transient. Attendite aũt uobis ne forte grauentur corda uã in crapula ⁊ ebrietate. ⁊ curis huius uite: ⁊ supueniat in uos repentina dies illa. Tanq̃ laqueus enim superueniet in omnes qui sedent super faciem omnis terre. Vigilate itaq̃ omni tẽpore orantes. ut digne ⁊ eam uita omnia que futura sunt. ⁊ stare ante filium hominis. Erat autem diebꝰ docens eos in templo. noctibꝰ uo exiens morabatur in monte q uocatur oliuet. Et omnis populus mane ibat ad eum in templo audire eũ.

XXII

Appropinquabat aũt dies festus azimorum qui dicitur pasca. ⁊ querebant principes sacerdotum ⁊ scribe. quomodo eum interficerent. Timebant uero plebem. Intrauit aũt sathanas in iudam. qui cognominabatur scariothis. unum de xij. ⁊ abiit ⁊ locutus ẽ cum principibꝰ sacerdotum. ⁊ magistratibus. quẽadmodum traderet eis. Et gauisi sunt. ⁊ pacti sunt pecuniã illi dare. ⁊ spopondit. Et querebat opportunitatem ut traderet illum sine turbis. Venit aũt dies azimorum. in qua necesse erat occidi pasca. et misit petrum ⁊ iohannẽ dicens. Euntes parate nobis pasca ut manducemus. At illi dixerunt. Vbi uis paremus? Et dixit ad eos. Ecce introeuntibꝰ uobis in ciuitatẽ. occurret uobis homo quidam amphoram aque portans: sequimini eum in domum in quam intrat. ⁊ dicetis patrifamilias domus. Dicit tibi magr. Vbi ẽ diuersorium ubi pasca cum discipulis meis manducem? Et ipe uobis ostendet cenaculum magnum stratum. ⁊ ibi parate. Euntes aũt inuenerunt sicut dixit illis ihesus: ⁊ parauerunt pasca. Et cum

facta esset hora discubuit. ⁊ xij apli cum eo. ⁊ ait illis. Desiderio desideraui hoc pascha manducare uobiscum. antq̃ patiar. Dico enim uobis. quia ex hoc non manducabo illud. donec impleatur in regno dei. Et accepto calice gratias egit ⁊ dixit. Accipite ⁊ diuidite inter uos. Dico enim uobis: q̃ non bibam de generatione uitis donec regnum dei ueniat. Et accepto pane gratias egit ⁊ fregit. ⁊ dedit eis. dicẽs. Hoc ẽ corpus meum quod pro uobis tradetur. Hoc facite in meã commemorationẽ. Similiter ⁊ calicem postq̃ cenauit dicens. Hic ẽ calix nouum testamentum in sanguine meo. q pro uobis fundetur. Verumtamen ecce manus tradentis mecum ẽ in mensa. Et quidem filius hominis. secm q̃ diffinitum ẽ uadit. Verumtamen hominum illi per quem tradetur. Et ipi ceperunt querere inter se quis esset ex eis qui hoc facturus esset. Facta ẽ aũt ⁊ contentio inter eos. quis eorum uideretur esse maior. Dixit aũt eis. Reges gentium dominantur eorum. ⁊ qui potestatem habent super eos. benefici uocantur. Vos autem non sic. sed qui maior ẽ in uobis. fiat sicut minor. Et qui precessor ẽ. sicut ministrator. Nam quis maior ẽ qui recumbit. an qui ministrat? Nonne qui recumbit? Ego aũt in medio uestrum sum: sicut qui ministrat. Vos aũt estis qui permansistis mecum in tentationibꝰ meis. Et ego dispono uobis: sicut disposuit mihi pater meus regnum. ut edatis ⁊ bibatis super mensam meam in regno meo. ¶ Et sedeatis super thronos iudicantes xij tribꝰ isrl. Ait aũt dominus symoni. Symon ecce sathanas expetiuit uos ¶ ut cribraret sicut triticum. Ego aũt rogaui pro te: ut non deficiat fides tua. Et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Qui dixit ei. Domine tecum paratus sum. ⁊ in carcerem ⁊ in mortem ire. Et ille dixit. Dico tibi petre. non cantabit hodie gallus. donec ter abneges nosse me. Et dixit eis. Quando misi uos sine sacculo ⁊ pera ⁊ calciamentis. numquid aliquid defuit uobis? At illi dixerunt. ¶ nichil. Dixit ergo eis. Sed nunc qui hꝰ sacculum. tollat similiter

ꝛ pcam. Et qui non hꝫ uendat tunicam suam. ꝛ emat gladium. Dico enim uobis. quin adhuc hoc quod scriptum ē. oportet implerī in me. Et cum iniquis reputatus ē. Etenim ea quę sunt de me finem hꝫnt. At illi dixerunt Domine ecce gladij duo hic. At ille dixit eis. Satis ē. Et egressus ibat ꝛ fm consuetudinem in montem oliuaꝝ. Secuti sunt aũt illum ꝛ discipuli ei⁹. Et cum peruenisset ad locum. dixit illis Orate ne intretis in tentationē. Et ipse auulsus ē ab eis quantũ iactus ē lapidis. ꝛ positis genibꝫ orabat. dicens Pater si uis transfer calicem istum a me. Verumtñ non mea uoluntas. sed tua fiat. Apparuit aũt illi angelus de celo confortans eum. ꝛ factus in agonia prolixius orabat. Et factus ē sudor ei⁹ sicut gutte sanguinis decurrentis in terrã. Et cum surrexisset ab oratione. ꝛ uenisset ad discipulos suos. inuenit eos dormientes pre tristitia: et ait illis. Quid dormitis? Surgite orate ne intretis in tentationem. Adhuc eo loquente ecce turba ꝛ qui uocabatur iudas unus de duodecim antecedebat eos. Et appropinquauit iesu: ut osculaꝛet eum. Jesus aũt dixit ei. Judꝛ osculo filium hominis tradis? Videntes aũt hi qui circa eum erant. quod futurum erat: dixerunt ei. Domine si percutimus hunc gladio. Et percussit unus ex illis seruum principis sacerdotum: ꝛ amputauit auriculam ei⁹ dexteram. Respondens aũt iesus ait. Sinite usq; huc. Et cum tetigisset auriculam eius: sanauit eum. Dixit aũt iesus ad eos. qui uenerant ad se principes sacerdotum. ꝛ magistratus templi et seniores. Quasi ad latronem existis cum gladijs ꝛ fustibꝫ. Cum cotidie ꝛ uobiscum eram in templo. non extendistis manus in me. sed hec ē hora uestra ꝛ potestas tenebrarum. Comprehendentes aũt eum. duxerunt ad domũ principis sacerdotum. Petrus uero sequebatur eum alongꝫ. Accenso aũt igne in medio atrio. ꝛ circumsedentibꝫ illis. erat petrus in medio eorum. Quem cum uidisset ancilla quedam sedentem ad lumen. ꝛ cum fixisset in eum dixit. Et hic cum illo erat. At ille negauit eum dicens. Mulier non noui illum. Et post pusillum alius uidens eum dixit. Et tu de illis es. Petrus uero ait. O homo non sum. Et intermissa fere ꝛ quasi hora una. alius quidam affirmabat dicens. Vere ꝛ hic cum illo erat nam ꝛ galileus ē. Et ait petrus. O homo nescio quid dicis. Et statim adhuc illo loquente. cantauit gallus. Et conuersus dñs respexit petrum. Et recordatus est petrus uerbi dñi sicut dixerat. quia priusq; gallus cantet ter me negabis. Et egressus foras flenit amare. Et uiri qui tenebant eum: illudebant ei cedentes. Et uelauerunt eum. ꝛ percutiebant faciem eius. ꝛ interrogauerunt eum dicentes. Prophetiza. Quis est qui te percussit? Et alia multa blasphemantes: dicebant in eum. Et ut factus ē dies. congregatum ē seniorum plebis. ꝛ principes sacerdotum ꝛ scribe. ꝛ adduxerunt illum in concilium suum. dicentes. Si tu es xpus dic nobis. Et ait illis. Si uobis dixero non credetis michi. Si aũt ꝛ interrogauero. non respondebitis michi. neq; dimittetis. Ex hoc aũt erit filius hominis sedens a dextris uirtutis dei. Dixerunt aũt omes. Tu ergo es filius dei? Qui ait. Vos dicitis: quia ego sum. Ad illi dixerunt. Quid adhuc desideramus testimonium? Ipsi enim audiuimus de ore eius.

XXIII

Et surgens omnis multitudo eorum: duxerunt illum ad pilatum. Ceperunt aũt accusare illum. dicentes Hunc inuenimus subuertentem gentem. ꝛ prohibentem tributa dare cesari. ꝛ dicentem se xpm regem esse. Pilatus aũt interrogauit eum dicens. Tu es rex iudeorum. At ille respondens ait. Tu dicis. Ait aũt pilatus ad principes ꝛ sacerdotum ꝛ turbas. Nichil inuenio causam in hoc homine. At illi inualescebant dicentes. Commouet populum docens per uniuersam iudeam. incipiens a galilea usq; huc. Pilatus aũt audiens galileam. interrogauit si homo galileus esset. Et ut cognouit

q̄ de heredis potiate cēt. remisit eus
ad herodem. qui ripē ueroſolumis ēt
illis diebꝫ. Herodes aut̄ uiſo ieſu ga
uiſus ē ualde. Erat enim ex multo tē
pore cupiens uidere eum. eo q̄ audie
rat multa de illo. ⁊ sperabat signum
aliquod uidere ab eo fieri. Interrogabat
aut̄ illum multis ſmombꝫ. At ipē mi
chil rndebat illi. Stabant aut̄ princi
pes sacerdotum ⁊ scribe constanter accu
santes eum. Spreuit aut̄ illum herō
des cum exercitu suo. ⁊ illusit indumē
to uestē alba. ⁊ remisit ad pilatum. Et
fēi sunt amici herodes ⁊ pilatus in ipa
die. Nam antea inimici erant ad inui
cem. Pilatus aut̄ conuocans principꝫ
sacerdotum. ⁊ magistratus ⁊ plebē dixit
ad illos. Obtulistis michi hunc homi
quasi auertentem populum. ⁊ ecce ego
coram uobis interrogans. nullam inue
nio in homine isto causam. ex his in
quibꝫ eum accusatis. Sed neq̄ herodes.
nam remisit illum ad nos. ⁊ ecce nichil
dignum morte actum ē ei. Emenda
tum ergo illum dimittam. Necesse
aut̄ habat dimittere eis per diem fe
stum unum. Exclamauit aut̄ simul
uniuersa turba. dicens. Tolle hunc ⁊
dimitte nobis barabam. Qui erat p
pter seditionē quandam factam in ciui
tate. ⁊ homicidium missus in carcere.
Iterum aut̄ pilatus locutus ē ad illos
uolens dimittere ieſum. At illi succla
mabant dicentes. Crucifige. crucifi
ge illum. Ille aut̄ tertio dixit ad illos
Quid enim mali fecit iste? Nullam ⁊
cām mortis inuenio in eo. Corripiā
ergo illum ⁊ dimittam. At illi instabāt
uocibꝫ magnis. postulantes ut crucifi
geretur. Et inualescebant uoces eo
rum. Et pilatus adiudicauit fieri pe
titionem eorum. Dimisit aut̄ illi eum
qui propter homicidium ⁊ seditionem
missus fuerat in carcerem. quem pe
tebant. ieſum uero tradidit uoluntati
eorum. Et cum ducerent eum. ap
prehenderunt symonem quendā cire
nensem. uenientē de uilla. ⁊ imposuē
runt illi crucem portare post ieſum. Sequē
batur aut̄ illum multa turba populi ⁊
mulierum. que plangebant ⁊ lamen
tabantur eum. Conuersus aut̄ ieſus ad
illas dixit. Filie ierlm. nolite fleri
super me. sed super uos ipas flete. ⁊ super
filios uros. Quoniam ecce uenient
dies. in quibꝫ dicent. Bte steriles ⁊
uentres que non genuerunt. ⁊ ubera
que non lactauerunt. Tunc incipiēt
dicere montibꝫ cadite super nos. ⁊ col
libꝫ operite nos. Quia si in uiridi ligno
hec faciunt. in arido quid fiet. Ducē
bantur aut̄ ⁊ alii duo nequā cum eo. ut
interficerentur. Et postq̄ uenerunt
in locum qui uocatur caluarie. ibi cru
cifixerunt eum. Et latrones unum
a dextris ⁊ alterum a sinistris. Ieſus
aut̄ dicebat. Pater dimitte illis qui
nesciunt quid faciunt. Diuidentes
uero uestimenta eius. miserunt sor
tes. Et stabat populus expectans. ⁊
deridebant illum principes cum eis
dicentes. Alios saluos fecit. seipm saluū
faciat. si hic ē xps dei electus. Illudē
bant aut̄ ei ⁊ milites accedentes. ⁊ ace
tum offerentes illi. ⁊ dicentes. Si tu
es rex iudeorum. saluum te fac. Erat
aut̄ ⁊ superscriptio scripta super illum
litteris grecis. latinis ⁊ hebraicis. hic
ē ieſus rex iudeorum. Unus aut̄ ex
his qui pendebat latronibꝫ blasphemā
bat eum dicens. Si tu es xpus. saluū
fac te metipm ⁊ nos. Rndens autē
alter. increpabat eum dicens. Neq̄
tu times deum. q̄ in eadem damnatiō
ne es. Et nos quidem iuste. Nam di
gna factis recipimus. hic uero nichil
mali gessit. Et dicebat ad ieſum. Do
mine mei mento mei cum uenies in re
gnum tuum. Et dixit illi ieſus. Amē
dico tibi. hodie mecum eris in paradi
so. Erat aut̄ fere hora sexta. ⁊ tenebre
facte sunt in uniuersam terram. usq̄
in horam nonam. Et obscuratus est
sol. ⁊ uelum templi scissum ē medium.
Et clamans uoce magna ieſus ait.
Pater in manus tuas commendo spm
meum. Et hec dicens. exspirauit. Vi
dens aut̄ centurio quod factum fuerat
glificauit deum. dicens. Vere hic hō
iustus erat. Et omnis turba eorum
qui simul aderant ad spectaculū istud
⁊ uidebant que fiebant. percutientes

pectoꝛa ſua. reuertebantur. Stabant
autē omnes noti eius a longe. turbeq
que ſecute erant eum a galilea hec ui
dentes. Et ecce uir nomine ioſeph q
erat decurio. uir bonus & iuſtus. hic
obſenſerat conſilio & actibo eoꝝ. ab a
rimathia ciuitate iudee: qui expecta
bat & ipe regnum dei. hic accessit ad
pilatum & petiit corpus ieſu. Et depo
ſitum inuoluit ſindone. & poſuit eum
in monumento excaſo. in quo nunquā
quiſq; poſitus fuerat. Et dies erat
paraſceue. & ſabbatum illuceſcebat. A
Subſecute aut mulieres que cum ipo
uenerant de galilea. uiderunt monu
mentum. & quēadmodum poſitum erat cor
pus eius. Et reuertentes parauerunt
aromata & unguenta. & ſabbato quidē
ſiluerunt ſm mandatum.

XXIIII

Una aut ſabbatoꝝ mane diluculo. uenerunt ad monu
mentum. portantes que parauerant aromata. & inuenerunt
reuolutum lapidem a monumento. & ingreſſe non inuenerunt corpus domini ieſu
Et factum è dum mente conſternarentur de illo. ecce duo uiri ſteterunt ſecus il
las in ueſte fulgenti. Cum timerent
aut. & declinarent uultum in terram. dixerunt ad illas. Quid quereritis uiuētem
cum mortuis. Non è hic. ſed ſurrexit. A
Recordamini qualiter locutus è uobiſ
cum adhuc in galilea cēt. dicens. Quia
oportet filium hominis tradi in manus
peccatoꝝ hominum & crucifigi. & die
tertia reſurgere. Et recordate ſunt uer
borum eius. Et regreſſe a monumento
nunciauerunt hec omnia illis xi. & ceteris
omnibus. Erat aut maria magdalene
& ioanna. & maria iacobi. & ceteree que
cum eis erant. que dicebant ad apoſtolos
hec. Et uiſa ſunt ante illos quaſi deliramenta uerba iſta. & non credebant illis.
Petrus aut ſurgens. cucurrit ad monumentum. Et procumbens uidit linteamina ſola poſita. & abiit ſecum mirans
quod factum fuerat. Et ecce duo ex illis ibant ipa die in castellum quod erat in
ſpatio ſtadioꝝ lx ab ieſu nomine emaus. Et ipi loquebantur ad inuicē.
de his omnibus que acciderant. Et factū
è dum fabularentur. & ſecum quererent
ipe ieſus appropinquans ibat cum illis.
Oculi aut eoꝝ tenebantur. ne eum
agnoſcerent. Et ait ad illos. Qui ſunt
hi ſermones quos confertis ad inuicem ambulantes. & eſtis triſtes. Et respondens unus
cui nomen erat cleophas. dixit ei. Tu
ſolus peregrinus es in ieruſalem. & non cognouiſti que facta ſunt in illa his diebus.
Quibus ille dixit. Que. Et dixerunt
ei. De ieſu nazareno. qui fuit uir propheta. potens in opere & ſermone coram
deo & omni populo. Et quomodo tra
dierunt eum ſummi ſacerdotes & principes nri in dampnationem mortis. et
crucifixerunt eum. Nos aut ſperabamus
q ipe eēt redempturus iſrl. Et nunc
ſuper hec omnia. tertia dies è hodie. ex
quo hec facta ſunt. Sed & mulieres quedā
ex nris terruerunt nos. que ante lucem
fuerunt ad monumentum. & non inuento
corpore eius. uenerunt dicentes se etiam uisionem angelorum uidiſſe. qui dicunt eum uiuere. Et abierunt quidā
ex nris ad monumentum. & ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt. ipm uero
non inuenerunt. Et ipe dixit ad eos.
O ſtulti & tardi corde ad credendum. in
omnibus que locuti ſunt prophete. Non
ne hec oportuit pati xpm. & ita intrare
in gloriam ſuam. Et incipiens a moyſe
& omnibus prophetis. interpretabatur illis
in omnibus ſcripturis que de ipo erant.
Et appropinquauerunt castello quo
ibant. & ipe ſe finxit longius ire. Et coegerunt illum dicentes. Mane nobiſcum. quoniam adueſperaſcit. & inclinata è
iam dies. Et intrauit cum illis. Et
factum è dum recumberent cum illis. accepit panem & benedixit ac fregit. &
porrigebat illis. Et aperti ſunt oculi eorum. & cognouerunt illum. Et ipe euaniuit ex oculis eoꝝ. Et dixerunt
ad inuicem. Nonne cor nrm ardens erat
in nobis dum loqueretur in uia. & aperiret nobis ſcripturas. Et ſurgentes
eadem hora regreſſi ſunt in ieruſalem. Et
inuenerunt congregatos xi. & eos qui cum
ipis erant dicentes. Quia ſurrexit dominus. & apparuit ſimoni. Et ipi narrabant que geſta erant in uia. & quomo

cognouerunt eum in fractione panis.
Dum hec autē loquerentur: ihēs in me
dio eorum. & dixit eis. Pax uobis. ego
sum nolite timere. Conturbati uero
& territi. existimabant se spūm uidere.
Et dixit eis. Quid turbati estis. & cogi
tationes ascendunt in corda uestra. Vi
dete manus meas & pedes. quia ego ipe
sum. Palpate & uidete. quia spūs car
nē & ossa non hēt sicut me uidetis hēre. Et
cum hec dixisset: ostendit eis manus
& pedes. Adhuc autē illis non credentib⁹.
& mirantib⁹ pregaudio dixit. hēt
aliquid quod manducetur? At illi op
tulerunt ei partem piscis assi. & fauum
mellis. Et cum manducasset coram eis.
sumens reliquias dedit eis: & dixit ad
illos. Hec sunt uerba que locutus sum
ad uos. cum adhuc essem uobiscum. quo
niam necesse est impleri omnia. que scripta
sunt in lege moysi & prophetis & psalmis
de me. Tunc aperuit illis sensum: ut in
telligerent scripturas. Et dixit eis. Q
Quia sic scriptum est. & sic oportebat pas
pati. & resurgere a mortuis die tertia. &
predicari in nomine eius penitentiam.
& remissionem peccatorum in omnes gēs.
incipientib⁹ a ierusalem. Vos autē estis te
stes horum. Et ego mittam promissum
patris mei in uos. Vos autē sedete in ciuita
te. quo usq; induamini uirtute ex
alto. Eduxit autē eos foras in bethania.
& eleuatis manib⁹ suis benedixit eis. Q
Et factum est dum benediceret illis. recес
sit ab eis. & ferebatur in celum. Et ado
rantes regressi sunt in ierusalem cum gau
dio magno. Et erant semper in templo.
laudantes & benedicentes deum. Amē

Explicit euangelium scm lucam. Incipit prologus in iohannem.

Ecce iohannes euangelista. unus ex di scipulis dñi qui uirgo e lectus a do

é. quem de nuptijs uolentem nubere uocauit deus. Cui uirginitas in hoc dupler testimonium in euangelio datur. quod & precipue dilectus a dicitur. & huic matrem suam pendes in cruce cōmendauit deus. ut uirgo uirgo seruaret. Denique manifestans in euangelio quod erat ipe incorrupti bilis uerbi opus inchoans solum uer bum carnem fcm esse. nec lumen a tenebris. comprehensum fuisse testat primum signum ponens. quod in nup tijs fecit dominus ostendens q ipe erat. ut legentib⁹ demonstraret. q ibi dominus mutatus est. deficere nup tarum uinum debeat. ut uetere⁹ im mutans. nouа omnia que a xpo insti tuuntur: apparerent. Hoc autē euangeli um scripsit in asia. postq; in pathmos insula apocalipsin scripserat. ut cum i principio canonis incorruptibile pri cipium prenotaret. et etiam incorru ptibilis finis per uirginem in apocalip sin redderetur: dicente xpo. Ego sum alfa & o. Et hic est iohannes. qui sci ens superuenisse diem recessus sui. & conuocans discipulos suos in ephe so. per multa signorum experimenta pro mens xpm. descendens in defossum i sepulture sue locum. facta oratione po situs est ad patres suos. & tam exemplē a dolore mortis q; a corruptione carnis inuentus est alienus. tamen post omnes euangelium scripsit. & hoc uirgo dele batur. Quorum tamen uel scripturā rum temporis dispositio uel librorum ordinatio ideo per singula a nobis no exponitur: ut sciens desiderio collocā tio. & queremur fructus laboris. & deo magistro doctrina seruetur. Amen.

Explicit prologus. Incipit euangelium secundum iohannem.

In principio erat verbum. et verbum erat apud deum
et deus erat verbum. hoc erat in principio apud deum. Omnia per ipm facta sunt. et sine ipo factum est nichil. Quod factum est in ipo vita erat. et vita erat lux hominum. Et lux in tenebris lucet et tenebre eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a deo. cui nomen erat iohannes. hic venit in testimonium ut testimonium perhiberet de lumine. ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux. sed ut testimonium perhiberet de lumine. Erat verus qui illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat. et mundus per ipm factus est. et mundus eum non cognovit. In propria venit. et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum. dedit eis potestatem filios

xi fieri his qui credunt in nomine eius. Qui non ex sanguinibus. neq; ex voluntate carnis. neq; ex voluntate viri. sed ex deo nati sunt. Et verbum caro factum est. et habitavit in nobis. Et vidimus gloriam eius. gloriam quasi unigeniti a patre. plenum gratie et veritatis. Johannes testimonium perhibet de ipo. et clamat dicens. hic erat quem dixi. qui post me venturus est. ante me factus est. quia prior me erat. Et de plenitudine eius. nos omnes accepimus. et gratiam pro gratia. quia lex per moysen data est. gratia et veritas per ihesum xpm facta est. Deum nemo vidit unq;. Unigenitus filius. qui est in sinu patris ipse enarravit. Et hec est testimonium iohannis. quando miserunt iudei ab ierosolimis sacerdotes et levitas ad eum ut interrogarent eum. Tu quis es. Et confessus est et non negavit. Et confessus est. quia non sum ego xps. Et interrogaverunt eum. Quid ergo helyas es tu. Et dicit non sum. Propheta es tu. Et respondit. non. Dixerunt ergo ei. Quis ergo es. ut responsum demus his qui miserunt nos. Quid dicis de te ipso. Ait. Ego vox clamantis in deserto. dirigite viam domini sicut dixit ysaias propheta. Et qui missi fuerant erant ex pharisees. Et interrogaverunt eum. et dixerunt ei. Quid ergo baptizas. si tu es xps. neq; helyas. neq; propheta. Respondit eis iohannes. dicens. Ego baptizo in aqua. medius autem vestrum stetit quem vos nescitis. Ipse est qui post me venturus est. qui ante me factus est. cuius ego non sum dignus ut solvam eius corrigiam calciamenti. Hec in bethania facta sunt trans iordanem. ubi erat iohannes baptizans. Altera die vidit iohannes ihesum venientem ad se. et ait. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi. hic est de quo dixi. post me venit vir. qui ante me factus est. quia prior me erat. Et ego nesciebam eum. Sed ut manifestetur in israel propterea veni ego in aqua baptizans. Et testimonium perhibuit iohannes dicens. Quia vidi spiritum descendentem quasi columbam de celo. et manentem super eum. et ego nesciebam eum. Sed

qui misit me baptizare in aqua: ille
michi dixit. Super quem uideris spi
descendentem z manentē sup eum.
hic ē qui baptizat in spū scō. Et ego
uidi z testimonium perhibui: quia
hic filius dei. Alia die iterū stabat
iohannes: z ex discipulis eius duo. Et
respiciens iesum ambulantem dicit.
Ecce agnus dei. Et audierunt eum
duo discipuli loquentem. z secuti sunt
iesum. Conuersus aut iesus. z uidēs
eos sequentes se: dicit eis. Quid q̄
ris: Illi dixerunt ei. Rabbi q̄ dicit
interpretatum magister: ubi habitas. Dicit
eis. Venite z uidete. Venerunt z uide
ubi maneret: z mānserunt apud eum die illo.
hora aut erat quasi decima. Erat aut
andreas frater symonis petri unus.
ex duobus qui audierant a iohanne: et
secuti fuerant eum. Inuenit hic primū
fratrem suum symonem. z dicit ei. Inue
nimus messiam. quod ē interpretatum
xp̄s. Et adduxit eum eum ad iesum.
Intuitus aut eum iesus. dixit. Tu es
symon filius iohanna. tu uocaberis ce
phas. quod interpretatur petrus. In
crastinum aut uoluit exire in galileā.
z inuenit philippum. Et dicit ei iesus
Sequere me. Erat aut philippus a
bethsaida ciuitate andree. z petri. Inue
nit philippus nathanael. z dicit ei. a
Quem scripsit moyses in lege z prophe.
inuenimus iesum filium ioseph a na
zareth. Et dixit ei nathanael. A naza
reth pōt aliquid boni ee? Dicit ei phi
lippus. Veni z uide. Vidit iesus natha
nael uenientem ad se. z dicit de eo: Ec
ce uere israelita. in quo dolus non est.
Dicit ei nathanael. Unde me nosti? a
Respondit iesus z dixit ei. Priusq̄ te phi
lippus uocaret cum ees sub ficu uidi te.
Respondit ei nathanael z dicit ei. Rabbi.
tu es filius dei. tu es rex israēl. Respondit ī
z dicit ei. Quia dixi tibi. uidi te sub fi
cu credis. maius his uidebis. Et dicit
eis. Amen dico uobis: uidebitis celum
apertum. z angelos dei ascendentes z de
scendentes sup filiū hominis.

In die tertia nupti
ę facte sunt in chana galilee. z
erat mater iesu ibi. Vocatus

ē aut iesus. z discipuli eius ad nup
tias. Et deficiente uino: dixit mater
eius ad eum. Vinum non habent. Dicit
ei iesus. Quid michi z tibi ē mulier?
Nondum uenit hora mea. Dicit ma
ter eius ministris. Quodcumq̄ dixe
rit uobis facite. Erant aut ibi lapi
dee hydrie sex posite sm purificationē iudeo
rum. capientes singule metretas bi
nas uel ternas. Dicit eis iesus. Impplete
hydrias aqua. Et impleuerunt eas
usq̄ ad summum. Et dicit eis iesus.
Haurite nunc z ferte architriclino. Et
tulerunt. Cum aut gustasset architri
clinus aquam uinum factum. z nō sciebat
unde ēet: ministri aut sciebant qui
hauserant aquam. uocat sponsum a
architriclinus. z dicit ei. Omnis hō
primum bonum uinum ponit. z cum i
ebriati fuerint tunc id quod deterius
ē. Tu aut seruasti bonum uinum usq̄
adhuc. Hoc fecit initium signorum
iesus in chana galilee. z manifestauit
gloriam suam. Et crediderunt in eum
discipuli eius. Post hoc descendit a
capharnaum. ipe z mater eius z fres
eius z discipuli eius. z ibi mānserunt
non multis diebus. Et prope erat pa
scha iudeorum. z ascendit iherosolimā
iesus. z inuenit in templo uendentes
boues z oues z columbas. z numula
rios sedentes. Et cum fecisset quasi
flagellum de funiculis. omnes eiecit
de templo. oues quoq̄ boues z num
mulariorum effudit es. z mensas sub
uertit. Et his qui columbas uende
bant: dixit. Auferte ista hinc. Et no
lite facere domum patris mei domum
negotiationis. Recordati sunt uero
discipuli eius. quia scriptum ē. Zelus
domus tue comedit me. Respondentes
ergo iudei: dixerunt ei. Quod signū
ostendis nobis quia hec facis? Respondit iesus
z dixit eis. Soluite templum hoc. z i
tribus diebus excitabo illud. Dixerunt
ei iudei. Quadraginta sex annis
edificatum ē templum hoc: z tu i tribus
diebus excitabis illud? Ille aut dicebat
de templo corporis sui. cum ergo re
surrexisset a mortuis. recordati sunt
discipuli eius. quia hoc de corpore sui

dicebat. Et crediderunt scripture: q̃ mouī quem dicit iesus. Cum aũt esset iero solimis in pascha in die festo. multi crediderunt in nomine eius. uidentes signa que faciebat. Ipe aũt iesus non credebat semetipm eis. eo q̃ ipe nosset omnes. 7 quia opus ei non erat. ut q̃s testimonium perhiberet de homine. Ipe enim sciebat quid eet in hoie.

Erat autem hō ex phariseis nichodemus nomine. princeps iudeorum. hic uenit ad iesum nocte. 7 dixit ei. Rabbi. scimus quia a deo uenisti magr. Nemo enim hec signa facere que tu facis. nisi fuerit deus cum eo. Respondit iesus 7 dixit ei. Amen amen dico tibi. nisi q̃s renatus fuerit denuo. non pt̃ uidere regnū dei. Dicit ad eum nichodemus. Quomodo pt̃ homo nasci denuo cum sit senex? Numquid pt̃ in uentrem matris sue iterato introire 7 renasci? Respondit iesus. Amen amen dico tibi. nisi quis renatus fuerit ex aqua 7 spū scō non pt̃ introire in regnum dei. Quod natum est ex carne caro è. Et quod natum è ex spū spūs è. Non mireris quia dixi tibi. oportet uos nasci denuo. Spūs ubi uult spirat. 7 uocem eius audis. sed nescis unde ueniat aut quo uadat. Sic è hō qui natus è ex spū. Respondit nichodemus 7 dixit ei. Quomodo possunt hec fieri? Respondit iesus 7 dixit ei. Tu es magr in isl'. 7 hec ignoras? Amen amen dico tibi. quia quod scimus loquimur. 7 quod uidimus testamur. 7 testimoniū nr̃m non accipitis. Si terrena dixi uobis. 7 non creditis. quomodo si dixero uobis celestia credetis? Et nemo ascendit in celum nisi qui descendit de celo. filius hominis qui è in celo. Et sicut moyses exaltauit serpentem in deserto. ita exaltari oportet filium hominis. ut omnis qui credit in ipō non pereat. sed habeat uitam eternam. Sic enim dilexit deus mundū. ut filiū suum unigenitum daret. ut omis qui credit in eum non pereat. sed habeat uitam eternam. Non enim misit deus filiū suum in mundū. ut iudicet mundū. sed ut saluetur mundus per ipm. Qui credit in eum non iudicatur. Qui aut non credit iam iudicatus è. quia non credit in nomine unigeniti filii dei. Hec è aut iudicium. quia lux uenit in mundum. 7 dilexerunt homines magis tenebras q̃s lucem. Erant enim eorum mala opa. Omnis enim qui male agit odit lucem. 7 non uenit ad lucem. ut non arguant opa eius. Qui aut facit ueritatē uenit ad lucem. ut manifestentur opa eius quia in deo sunt facta. Post hec uenit iesus 7 discipuli eius in iudeam terrā. 7 illic demorabatur cum eis. 7 baptizabat. Erat aut iohannes baptizans in enon iuxta salim. quia aque multe erant illic. 7 ueniebant 7 baptizabantur. Nondum enim missus fuerat in carcerem iohānes. Facta è aut questio ex discipulis iohānis cum iudeis de purificatione. Et uenerunt ad iohem. 7 dixerunt ei. Rabbi qui erat tecum trans iordanē. cui tu testimoniū perhibuisti. ecce hic baptizat. et omes uenerunt ad eum. Respondit iohannes. 7 dixit. Non pt̃ homo accipere quicq̃ nisi fuerit ei datum de celo. Ipi uos mihi testimoniū perhibetis q̃ dixerim. non sum ego xp̃us. sed quia missus sum ante illū. Qui habet sponsam sponsus è. Amicus aut sponsi qui stat 7 audit eum. gaudio gaudet propter uocem sponsi. Hoc ergo gaudium meum impletum è. Illum oportet crescere. me aut minui. Qui de sursum uenit. super omnes è. Qui è de terra. de terra è. 7 de terra loquitur. Qui de celo uenit. super omnes est. 7 quod uidit 7 audiuit hoc testatur. 7 testimonium eius nemo accipit. Qui aut accepit eius testimonium. signauit quia deus uerax è. Quem enim misit deus. uerba dei loquitur. Non enim ad mensuram dat deus spūm. Pater diligit filium. 7 omnia dedit in manus eius. Qui credit in filium habet uitam eternam. Qui aut incredulus è filio non uidebit uitam. sed ira dei manet super eum.

Ergo cognouit iesus quia audierunt pharisei q̃ iesus plures discipulos facit. 7 baptizat quā iohannes. q̃quā iesus non baptizabat. sed discipuli eius. reliquit iudeam. 7 abiit iterum in galileam. Oportebat aut eum transire p

samariā.

samaria. Venit ergo ihesus in ciuitatem
samarie que dicitur sichar. iuxta predium
quod dedit iacob ioseph filio suo. Erat
aut ibi fons iacob. Jesus ergo fatigatus
ex itinere: sedebat sic super fontem. Hō
aut erat quasi sexta. Venit mulier de sa
maria haurire aquam. Dicit ei ihesus. A
Da michi bibere. Discipuli enim eius
abierant in ciuitatem ut cibos emerent.
Dicit ergo ei mulier illa samaritana. Q̄
modo tu iudeus cum sis. bibere a me po
scis que sum mulier samaritana? Non
enim coutuntur iudei samaritanis. Re
spondit ihesus et dixit ei. Si scires donum dei.
et quis est qui dicit tibi da michi bibere.
tu forsitan petisses ab eo. et dedisset tibi
aquam uiuam. Dicit ei mulier. Domi
ne nec in quo haurias hēs. et puteus altus ē.
unde ergo hēs aquam uiuam. Numquid
tu maior es pr̄e nr̄o iacob. qui dedit nb
puteum hunc. et ipē ex eo bibit. et filij ei⁹
et pecora eius? Respondit ihesus et dixit ei. A
Omnis qui bibit ex aqua hac. sitiet
iterum. Qui aut biberit ex aqua quam
ego dabo ei. non sitiet in eternum. Sz
aqua quam ego dabo ei. fiet in eo fons
aque salientis in uitam eternam. Dic
ad eum mulier. Domine da michi hanc
aquam. ut non sitiam. nec ueniā huc
haurire. Dicit ei ihesus. Vade uoca uirū
tuum et ueni huc. Respondit mulier et dixit
Non hēo uirum. Dicit ei ihesus. Bene di
xisti. quia non hēo uirum. Quinq; enim
uiros habuisti. et nunc quem hēs. nō ē tu⁹
us. hoc uere dixisti. Dicit ei mulier. A
Domine uideo quia p̄pha es tu. Patres
nri in monte hoc adorauerunt. et uos.
dicitis quia ierosolimis est locus ubi a
dorare oportet. Dicit ei ihesus. Mulier
credе michi. quia uenit hora. quando
nec in monte hoc. nec in ierosolimis ado
rabitis patrem. Vos adoratis quod nescitis
nos adoramus quod scimus. quia salus
ex iudeis est. Sed uenit hora et nunc est.
quū ueri adoratores adorabunt patrem i
n spū et ueritate. Nam et pater tales q̄rit
qui adorent eum. Spūs ē deus. et eos
qui adorant eum. in spū et ueritate opor
tet adorare. Dicit ei mulier. Scio quia
messias uenit. qui dicitur xp̄us. Cum
ergo uenerit ille nobis annuntiabit
omnia. Dicit ei ihesus. Ego sum qui
loquor tecum. Et statim uenerunt
discipuli eius. et mirabantur. quia cū
muliere loquebatur. Nemo tn dixit
quid quaeris: aut quid loqueris cū ea.
Reliquit ergo hydriam suam mulier.
et abiit in ciuitatem. et dicit illis hōibus.
Venite et uidete hominē. qui dixit mihi
quecumq; feci. Numquid ipē est xp̄us?
Exierunt de ciuitate et uenie bant ad eū.
Interea rogabant eum discipuli ei⁹
dicentes. Rabbi manduca. Ille aut
dixit eis. Ego hēo cibum manducare
quem uos nescitis. Dicebant ergo di
scipuli eius ad inuicem. Numquid a
liquis attulit ei manducare? Dicit ei
ihesus. Cibus ē. ut faciam uolun
tatem eius qui misit me: ut perficiam
opus eius. Nonne uos dicitis. q̄ ad
huc quatuor menses sunt: et messis
uenit? Ecce dico uobis. Leuate ocu
los uros. et uidete regiones. quia albe
sunt iam ad messem. Et qui metit
mercedē accipit. et congregat fructum in
uitam eternam. ut et qui seminat simul
gaudeat et qui metit. In hoc enī ē uerbū
uerum. quia alius ē qui seminat. et ali⁹
ē qui metit. Ego misi uos metere. q̄ō
non laborastis. Alij laborauerunt. et
uos in labores eorum introistis. Ex ci
uitate aut illa multi crediderūt in eū
samaritanorū. propr̄ uerbum mulieris
testimonium perhibentis. quia dixit mihi
omnia quecumq; feci. Cum uenissent
ergo ad illum samaritani: rogauerunt
eum ut apud eos maneret. Et mansit ibi
duos dies. Et multo plures crediderūt
propr̄ sermonem eius. et mulieri dicebāt
quia iam non propr̄ tuam loquelam
credimus. Ipi enim audiuimus. et scim⁹
quia hic ē saluator mundi. Post duos
aut dies exiit inde et abiit in galileam.
Ipē enim ihesus testimonium perhibuit.
quia propha in sua pria honorem nō
habet. Cum ergo uenisset in galileam.
exceperunt eum galilei. cum omnia
uidissent que fecerat ierosolimis in die
festo. et ipi enim uenerunt ad diem fe
stum. Venit ergo iterum in chana gali
lee. ubi fecit aquam uinum. Et erat
quidam regulus cuius filius infirma

batu: capharnaum. Hic cum audiss
quia ihesus uenisset a iudea in galileam
abijt ad eum 7 rogabat eum ut descen
deret 7 sanaret filium eius. Incipiebat
enim mori. Dixit ergo ihesus ad eum.
Nisi signa 7 prodigia non uideritis. non
creditis. Dicit ad eum regulus. Dñe
descende priusq; moriatur filius meus.
Dicit ei ihesus. Vade filius tuus uiuit.
Credidit homo sermoni quē dixit ei ih̄s.
7 ibat. Iam eo descendente serui occurre
runt ei. 7 nunciauerunt dicentes. q̄a
filius eius uiueret. Interrogabat ergo
horam ab eis. in qua melius habuerit. 7
Et dixerunt ei. quia heri hora septima
reliquit eum febris. Cognouit ergo
pater quia illa hora erat in qua dixit
ei ihesus. filius tuus uiuit. Et credidit
ipe. 7 domus eius tota. Hoc iterum sc̄s
signum fecit ihesus. cum uenisset a ih̄
dea in galileam.

POst hec erat dies festus i
iherosolymis. 7 ascendit ihesus
iherosolimā. Est autē iher
solimis probatica piscina
que cognominatur hebraice bethsai
da. quinq; porticus hēns. In his iace
bat multitudo magna languentium
ceconum claudorum aridorum. expecti
ntium aque motum. Angelus aut dñi
secundum tempus descendebat in piscinam.
7 mouebatur aqua. 7 qui prior descen
disset in piscinam post motionē aque
sanus fiebat a quacunq; tenebatur
infirmitate. Erat autē homo ibi xxxviii
ta octo annos hēns in infirmitate sua. 7
hunc cum uidisset ihesus iacentem. 7
cognouisset quia iam multum tempus
haberet. dicit ei. Vis sanus fieri? Respon
dit ei languidus. Domine hominē non
hēo. ut cum turbata fuerit aqua. mit
tat me in piscinam. Dum uenio ego
ego. alius ante me descendit. Dicit
ei ihesus. Surge tolle grabatum tuum
7 ambula. Et statim sanus factus est
homo. 7 sustulit grabatum suum 7 am
bulabat. Erat autē sabbatum in illa
die. Dicebant ergo iudei illi qui sana
tus fuerat. Sabbatum é. non licet tibi
tollere grabatum tuum. Respondit eis.
Qui me sanum fecit. ille mihi dixit.
Tolle grabatum tuum 7 ambula. Interro
gauerunt ergo illum. Quis é ille homo
qui dixit tibi. tolle grabatum tuum 7
ambula? Is autē qui sanus factus erat
nesciebat quis esset. Ihesus autē declinauit
a turba existente in loco. Postea inuenit
eum in templo. 7 dixit illi. Ecce sanus
factus es. iam noli peccare. ne deterius
aliquid tibi contingat. Abijt ille homo 7 nū
tiauit iudeis. quia ihesus est qui fecit
eum sanum. Propterea persequebantur
iudei ihesum. quia hec faciebat in sabbato
Ihesus autē respondit eis. Pater meus usq;
modo operatur. 7 ego operor. Propterea
ergo magis querebant eum iudei inter
ficere. quia non solum soluebat sabbatum
sed 7 patrem suum dicebat deum. equalem
se faciens deo. Respondit itaq; ihesus. 7 di
xit eis. Amen amen dico uobis. non
potest filius a se quicq; facere. nisi quid
uiderit patrem facientem. Quecunq; enim
ille fecerit. hec 7 filius similiter facit. 7
pater enim diligit filium. 7 omnia de
monstrat ei que ipse facit. Et maiora his
demonstrabit ei opera. ut uos miremini.
Sicut enim pater suscitat mortuos. et
uiuificat. sic 7 filius hominis q̄s uult
uiuificat. Neq; enim pater iudicat quēq;.
sed omne iudicium dedit filio. ut omnes
honorificent filium. sicut honorificant
patrem. Qui non honorificat filium. non
honorificat patrem qui misit illum. Am
amen dico uobis. quia qui uerbum me
um audit. 7 credit ei qui me misit. hēt
uitam eternam. Et in iudicium nō ue
nit. sed transiet a morte ad uitam. Ame
amen dico uobis. quia uenit hora et
nunc é. qñ mortui audient uocem filii
dei. 7 qui audierint uiuent. Sicut enim
pater hēt uitam in semetipso. sic dedit 7
filio uitam hēre in semetipso. 7 potestatem
dedit ei iudicium facere. quia filius ho
minis é. Nolite mirari hoc. quia uenit
hora in qua omnes qui in monumentis
sunt audient uocem filii dei. Et proce
dent qui bona fecerunt in resurrectionem
uite. qui uero mala egerunt in resurrec
tionem iudicij. Non possum ametipso fa
cere quicq;. sicut audio iudico. 7 iudi
cium meum iustum é. quia non quero
uoluntatem meam. sed uoluntatem ei

qui misit me. Et ego testimoniū pe-
hibeo de meipo. testimoniū meum ue-
e uerum. Alius e qui testimoniū phi-
ber de me. 7 scio qua uerum e testimo-
nium eius. quod perhibet de me. Vos
misistis ad ioannes. 7 testimonium
perhibuit ueritati. Ego aut non ab ho-
mine testimonium accipio. sz hec dico
ut uos salui sitis. Ille erat lucerna ardes
7 lucens. Vos aut noluistis exultare ad
horam in luce eius. Ego aut habeo testi-
monium maius ioanne. Opera enim
que dedit michi pater ut perficiam ea. ipa
opera que facio. testimonium perhibet
de me quia pr me misit. Et qui misit
me pr. ipe testimoniū perhibuit de me.
Neq uocem eius unq audistis. neq
speciem eius uidistis. Et uerbum eius
non habetis in uobis manens. quia qm
misit ille hunc uos non creditis. Scru-
tamini scripturas quia uos putatis in
ipis uitam eternam habere. 7 ille sunt q
testimonium perhibent de me. Et non
uultis ad me ut uitam habeas. Clari-
tatem ab hominib non accipio. sz
cognoui uos. quia dilectionem dei non
habetis in uobis. Ego ueni in nomine
patris mei. 7 non accepistis me. Si alius
uenerit in nomine suo. illum accipietis.
Quomo potis uos credere qui gloriam
ab inuicem accipitis. 7 gloria que a solo
deo e non quaeritis. Nolite putare. qa
ego accusaturus sum uos apud patrem.
Est qui accusat uos. moyses in quo
uos speratis. Si enim crederetis moy
si. crederetis forsitan michi. De me
enim ille scripsit. Si aut illius litte
non creditis. quomodo uerbis meis
credetis.

VII

Post hec abiit ihesus trans
mare galilee. quod e tyberia-
dis. 7 sequebatur eum
multitudo magna. quia uide-
bant signa que faciebat super his
qui infirmabantur. Subiit ergo ihes
in montem. 7 ibi sedebat cum discipu-
lis suis. Erat aut proximum pascha. dies
festus iudeorum. Cum subleuasset
ergo oculos ihesus. 7 uidisset quia mul
titudo maxima uenit ad eum. dicit
ad philippum. Vnde ememus panes

urm manducent hi. hoc aut dicebat
temptans eum. Ipe enim sciebat qui
ect facturus. Respondit ei philippus. Du-
orum denariorum panes non sufficiunt
eis. ut unusquisq modicum quid ac
cipiat. Dicit ei unus ex discipulis eius.
Andreas frr symonis petri. Est puer
unus hic. qui habet v panes ordeaceos
7 duos pisces. sz h quid sunt inter tan
tos. Dixit ergo ihesus. Facite homines
discumbere. Erat aut fenum multum
in loco. Discubuerunt ergo uiri numo
quasi v milia. Accepit ergo ihesus pa
nes. 7 cum gras egisset. distribuit
discumbentibus. Similiter et de piscib
quantum uolebant. Vt aut impleti
sunt dixit discipulis suis. Colligite
que superauerunt fragmenta ne pe-
reant. Collegerunt ergo 7 impleuerunt
xii. cophinos fragmentorum. ex v. pa-
nib ordeaceis 7 duob piscib. que su
perauerunt his qui manducauerant.
Illi ergo homines cum uidissent quod
fecerat signum. dicebant. Quia hic
e uere propheta qui uenturus est in
mundum. Ihesus ergo cum cognouis
sz quia uenturi erant ut caperent eum
7 facerent eum regem. fugit iterum
in montem ipe solus. Vt aut sero fac-
tum est. descenderunt discipuli eius ad
mare. Et cum ascendissent nauem.
uenerunt trans mare in capharnaum.
Et tenebre iam fte erant. 7 non uenie
rat ad eos ihesus. Mare aut uento ma
flante exurgebat. Cum remigassent
ergo quasi stadia xxv. aut xxx. uide
ihesum ambulantem supra mare. et
proximu naui fieri. 7 timuerunt. Ille
aut dixit eis. Ego sum nolite timere.
Voluerunt ergo accipere eum in na
ui. 7 statim fuit navis ad terram ad quam
ibant. Altera die turba que stabat trans
mare. uidit quia naucula alia non
erat nisi una. 7 quia non introisset cum
discipulis suis ihesus nauem. sz soli 7
discipuli abissent. Alie uero superue
nerunt naues a tyberiade. iuxta locum
ubi manducauerant panem. gras
agente deo. Cum ergo uidisset turba
quia ihesus non est ibi. neq discipuli
eius. ascenderunt naviculas. 7 uene

:unt capharnaum. querentes ihesum.
Et cum inuenissent eum trans mare: dixerunt ei. Rabbi quando huc uenisti? Respondit eis ihesus, et dixit. Amen amen dico uobis. quæritis me nō quia uidistis signa. sed quia manducastis ex panibus et saturati estis. Operamini non cibum qui perit. sed qui permanet in uitam æternam: quem filius hominis uobis dabit. hunc enim pater signauit deus. Dixerunt ergo ad eum. Quid faciemus ut operemur opera dei? Respondit ihesus. et dixit eis. hoc est opus dei ut credatis in eum quem misit ille. Dixerunt ergo ei. Quod ergo tu facis signum. ut uideamus et credamus tibi? Quid operaris? Patres nri manna manducauerunt in deserto. sicut scriptum est. Panem de celo dedit eis manducare. Dixit ergo eis ihesus. Amen amen dico uobis. non moyses dedit uobis panem de celo. sed pater meus dat uob panem de celo uerum. Panis enim uerus est qui descendit de celo. et dat uitam mundo. Dixerunt ergo ad eum. Domine semper da nobis panem hunc. Dixit autem eis ihesus. Ego sum panis uitæ. Qui uenit ad me non esuriet. et qui credit in me non sitiet unquam. Sed dixi uobis. quia uidistis me et non creditis. Omne quod dat michi pater ad me ueniet. et eum qui uenit ad me non eiciam foras. Quia descendi de celo. non ut faciam uoluntatem meam. sed uoluntatem eius qui misit me. Hæc est autem uoluntas eius qui misit me patris. ut omne quod dedit michi non perdam ex eo. sed resuscitem illud in nouissimo die. Hæc est enim uoluntas patris mei qui misit me. ut omnis qui uidit filium et credit in eum habeat uitam æternam. et resuscitabo ego eum in nouissimo. Murmurabant ergo iudæi de illo quia dixisset. ego sum panis qui de celo descendi: et dicebant. Nonne hic est ihesus filius ioseph. cuius nos nouimus patrem et matrem? Quomodo ergo dicit hic quia de celo descendi. Respondit ergo ihesus et dixit eis. Nolite murmurare inuicem. Nemo potest uenire ad me. nisi pater qui misit me traxerit eum. et ego resuscitabo eum in nouissimo die. Est scriptum in prophetis. et erunt omnes docibiles dei. Omnis qui audiuit a patre et didicit. uenit ad me. Non quia patrem uidit quisquam. nisi is qui est a deo. hic uidit patrem. Amen amen dico uobis. qui credit in me habet uitam æternam. Ego sum panis uitæ. Patres uri manducauerunt manna in deserto et mortui sunt. Hic est panis de celo descendens. ut si quis ex ipso manducauerit non moriatur. Ego sum panis uiuus qui de celo descendi. si quis manducauerit ex hoc pane uiuet in æternum. Et panis quem ego dabo caro mea est pro mundi uita. Litigabant ergo inter se dicentes. Quomodo potest hic carnem suam nobis dare ad manducandum? Dixit ergo eis ihesus. Amen amen dico uobis. nisi manducaueritis carnem filii hominis et biberitis eius sanguinem. non habebitis uitam in uobis. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem habet uitam æternam. Et ego resuscitabo eum in nouissimo die. Caro enim mea uere est cibus et sanguis meus uere est potus. Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem in me manet et ego in illo. Sicut misit me pater uiuens. et ego uiuo propter patrem. Et qui manducat me. et ipse uiuet propter me. Hic est panis qui de celo descendit. Non sicut manducauerunt patres uri manna et mortui sunt. qui manducat hunc panem uiuet in æternum. Hæc dixit in synagoga. docens in capharnaum. Multi ergo audientes ex discipulis eius dixerunt. Durus est hic sermo. Quis potest eum audire? Sciens autem ihesus apud semetipsum quia murmurarent de hoc discipuli eius: dixit eis. Hoc uos scandalizat? Si ergo uideritis filium hominis ascendentem ubi erat prius. Spiritus est qui uiuificat: caro autem non prodest quidquam. Verba que ego locutus sum uobis spiritus et uita sunt. Sed sunt quidam ex uobis qui non credunt. Sciebat enim ab initio ihesus qui essent credentes. et quis traditurus esset eum. et dicebat. Propterea dixi uobis. quia nemo potest uenire ad me. nisi fuerit ei datum a patre meo. Ex hoc multi discipulorum eius abierunt retro. et iam cum illo non ambulabant. Dix

ego ihesus ad eq. Numquid ⁊ uos uultis
abire? Rndit ergo simon petrus. Dne
ad quem ibimus? Verba uite eterne habes
⁊ nos credimus ⁊ cognouimus. quia tu es
xp̄us filius dei. Rndit eis ihesus. Nonne
uos ego eq. elegi. ⁊ unus ex uobis diabo
lus est. Dicebat aut de iuda symonis scā
riothis. Hic enim erat traditurus eum.
cum esset unus ex duodecim.

VIII

Post hec ambulabat ihesus
in galileam. non enim uo
lebat in iudeam ambulare
quia querebant eum iudei
interficere. Erat aut in proximo dies
festus iudeorum. scenopegia. Dixerunt
aut ad eum fres eius. Transi hinc ⁊ va
de in iudeam. ut ⁊ discipuli tui uideant
opera tua que facis. Nemo quippe in
occulto aliquid facit. ⁊ querit ipe in pal-
ee. Si hec facis manifesta teipm mun
do. Neq; enim fres eius credebant in eu.
Dicit ergo eis ihesus. Tempus meum
nondum aduenit. tps aut ur̄m semp
est paratum. Non pt mundus odisse
uos. Me aut odit. quia ego testimoniū
perhibeo de illo. quia opera eius mala
sunt. Vos aut ascendite ad diem festū
hunc. ego aut non ascendam ad diem
festum hunc. quia meum tps nondū
impletum est. Hec cum dixisset ipe mansit
in galilea. Vt aut ascenderunt fres eius
tunc ⁊ ipe ascendit ad diem festum. nō
manifeste. sed quasi in occulto. Iudei ergo
querebant eum in die festo. ⁊ dicebant
Vbi est ille? Et murmur multus erat
in turba de eo. Quidam enim dicebant q;
bonus est. Alii aut dicebant nō. sed seduc
turbas. Nemo tn palam loquebatur de il
lo. propter metum iudeorum. Jam aut
die festo mediante. ascendit ihesus in tem
plum. ⁊ docebat. Et mirabantur iudei
dicentes. Quomō hic litteras scit cum
non didicerit. Rndit eis ihesus. ⁊ dixit.
Mea doctrina non est mea. sed eius qui mi
sit me. Si quis uoluerit uoluntatē eius
facere. cognoscet de doctrina utrum ex
deo sit. an ego a metipo loquar. Qui a
metipo loquitur. gloriam propriā querit.
Qui aut querit gloriam eius qui misit
illum. hic uerax est. ⁊ iniustitia in illo non
est. Nonne moyses dedit uobis legem:
⁊ nemo ex uobis facit legem? Quid me
queritis interficere? Rndit turba ⁊
dixit. Demonium habes. Quis te querit
interficere? Rndit ihesus. ⁊ dixit eis.
Vnum opus feci. ⁊ omnes miramini.
Propterea moyses dedit uobis circumci
sionem. non quia ex moyse est. sed ex pa
tribus. Et in sabbto circumcidis hominem
Si circumcisionē accipit homo in sabbto
ut non soluatur lex moysi. michi indi
gnamini. quia totum hominem sanum
feci in sabbto? Nolite iudicare secm faciem.
sed iustum iudicium iudicate. Dicebat
ergo quidam ex ierosolimis. Nonne
hic est quem querunt interficere? Et ec
ce palam loquitur. ⁊ nichil ei dicunt. Nu
quid uere cognouerunt principes
quia hic est xp̄us. sed hunc scimus unde
sit. Xp̄us autem cum uenerit. nemo
scit unde sit. Clamabat ergo ihesus do
cens in templo. ⁊ dicens. Et me scitis
⁊ unde sim scitis. ⁊ a metipo non uenio. sed
est uerus qui misit me. quem uos nescī
tis. Ego scio eum. ⁊ si dixero quia ne
scio eum. ero similis uobis mendax. Sed
scio eum quia ab ipo sum. ⁊ ipe me
misit. Querebant ergo eum apprehen
dere. ⁊ nemo misit in illum manus. q;
nondum uenerat hora eius. De turba
aut multi crediderunt in eum. ⁊ dice
bant. Xp̄us cum uenerit nūq̄d plā sig̃
faciet. q̄s que hic facit audiuit pha
risei turbam murmurantem de illo hec.
Et miserunt principes ⁊ pharisei minis
tros. ut apprehenderent eum. Dixit ergo
eis ihesus. Adhuc modicum tps uobcum
sum. ⁊ uado ad eum qui me misit. Que
ritis me ⁊ non invenietis. ⁊ ubi sum e
go uos non potis uenire. Dixerunt ergo
iudei ad semetipos. Quo hic iturus est.
quia non inveniemus eum? Numq̄d
in dispersionem gentium iturus est. ⁊
docturus gentes? Quis est hic sermo q̄
quem dixit. queritis me ⁊ non invenie
tis. ⁊ ubi sum uos non potis uenire? In
nouissimo aut die magno festiuita
tis. stabat ihesus ⁊ clamabat dicens. Si
quis sitit. veniat ad me ⁊ bibat. Qui
credit in me sicut dicit scriptura. flumi
na de uentre eius fluent aque uiue. Hoc
aut dixit de spū quem acceptum erat

circentes in eum. Mundum enim ex
spius datus. qua mundum faciat gli
ficamis. Ex illa ergo turba cum audis
sent hos sermones eius. dicebat. Hic é ve
propha. Alij dicebant. hic é xps. Quã
dam aut dicebant. Numquid a galilea
xpus uenit? Nonne scriptura dicit.
quia ex semine dauid. et de bethleem
castello ubi erat dauid uenit xps. Dis
sensio itaq; facta é in turba propter
eum. Quidam aut ex ipsis uolebant
apprehendere eum. sed nemo misit sup
illum manus. Venerunt ergo ministri
ad pontifices et phariseos. et dixerunt ei
illi. Quare non adduxistis eum. Re
uerunt ministri. Numq; sic locutus é
homo. sicut hic homo loquitur. Re
spondit ergo eis pharisei. Numquid et
uos seducti estis. Numquid aliquis ex
principibus credidit in eum. aut ex pha
riseis. Sed turba hec que non nouit le
gem maledicti sunt. Dicit nichodemus
ad eos. ille qui uenit ad eum nocte. et
qui unus erat ex ipsis. Numquid lex
nra iudicat hominem. nisi audierit
prius ab ipso. et cognouerit quid faciat.
Respondit et dixerunt ei. Numquid et
tu galileus es. Scrutare et uide. quia
propha a galilea non surgit. Et reuer
sus est unusquisq; in domum suam.

Ihus aut **VIII**
perrexit in montem oliuet
et diluculo iterum uenit
in templum. Et omnis
populus uenit ad eum. et sedens do
cebat eos. Adducunt aut scribe et pha
risei mulierem in adulterio deprehen
sam. et statuerunt eam in medio. dix
erunt ei. Magister hec mulier modo i
adulterio deprehensa é. In lege aut
moyses mandauit nobis huiusmodi
lapidare. Tu ergo quid dicis. Hec
aut dicebant temptantes eum. ut
possent accusare eum. Jesus aut in cli
nans deorsum. digito scribebat in ter
ra. Cum aut perseuerarent interrogantes
eum. erexit se et dixit eis. Qui sine
pecco é uestrum. primus in illam lapidem
mittat. Et iterum se inclinans. scri
bebat in terra. Audientes aut unus
quisq; confundebantur. incipientes a se

mortuo. Et remansit solus. et mulier in
medio stans. Erigens aut se ihesus. di
xit ei. Mulier ubi sunt qui te accusa
bant. Nemo te condemnauit. Que dix
it. Nemo domine. Dixit aut ihesus. Nec ego
te condemnabo. Vade et amplius iam noli
peccare. Iterum ergo locutus é eis ihe
dicens. Ego sum lux mundi. Qui
sequitur me non ambulat in tenebris
sed habebit lumen uite. Dixerunt ergo
pharisei. Tu de teipso testimonium
perhibes. testimonium tuum non é ue
rum. Respondit ihesus et dixit eis. Et si ego testi
monium perhibeo de meipso. uerum é
testimonium meum. quia scio unde
ueni. et quo uado. Vos aut nescitis unde
ueniam aut quo uadam. Vos secundum
carnem iudicatis. ego non iudico quemq;
Et si ego iudico iudicium meum uerum
é. quia solus non sum. sed ego et qui
misit me pater. Et in lege uestra scriptum
é. quia duorum hominum testimonium
uerum é. Ego sum qui testimonium
perhibeo de meipso. et testimonium perhi
bet de me qui misit me pater. Dice
bant ergo ei. Vbi é pater tuus. Res
pondit ihesus. Neq; me scitis. neq; patrem meum.
Si me sciretis. forsitan et patrem meum
sciretis. Hec uerba locutus é ihesus in
gazophilacio docens in templo. Et
nemo apprehendit eum. quia nondum
uenerat hora eius. Dixit ergo iterum eis
ihesus. Ego uado et quretis me. et in
peccato uestro moriemini. Quo ego uado
uos non potestis uenire. Dicebant ergo
iudei. Numquid interficiet semetipsum.
quia dicit. quo ego uado uos non potes
uenire. Et dicebat eis. Vos de deorsum
estis. ego de supernis sum. Vos de hoc
mundo estis. ego non sum de hoc mun
do. Dixi ergo uobis. quia moriemini
in peccatis uestris. Si enim non credide
ritis quia ego sum moriemini in pec
catis. Dicebant ergo ei. Tu quis es.
Dixit eis ihesus. principium qui et lo
quor uobis. Multa hec de uobis loqui et
iudicare. sed qui misit me uerax é. Et
ego que audiui ab eo hec loquor in mun
do. Et non cognouerunt. quia patrem
eius dicebat deum. Dixit ergo eis ih.
Cum exaltaueritis filium hominis. tunc cognos

secus. quia ego sum. ⁊ a me ipo facio
nichil: sz sicut docuit me pater. hec lo
quor. Et qui me misit mecum est. nō
reliquit me solum. quia ego que pla
cita sunt ei facio semper. Hec illo lo
quente: multi crediderunt in eum. ¶
Dicebat ergo ihesus ad eos qui credi
derunt ei iudeos. Si vos manseritis in s
mone meo. vere discipuli mei eritis.
⁊ cognoscetis veritatem. ⁊ veritas liba
bit vos. Respondérunt ergo ei. Semi
abrae sumus. ⁊ nemini servimus um
q̄m. Quomo tu dicis liberi eritis. Re
dit eis ihesus. Amen amen dico vobis
quia omnis qui facit peccatum. servus e
peccati. Servus aut non manet in domo
in eternum: filius aut manet in eternū.
Si ergo vos filius liberaverit. vere liberi
eritis. Scio quia filij abrae estis. Sz q̄
ritis me interficere: quia sermo meus n
non capit in vobis. Ego quod vidi a
pud patrem meum loquor: ⁊ vos que vi
distis apud patrem vrm facitis. Respō
derunt ⁊ dixerunt ei. Pater nr abraam e. Dix
it eis ihesus. Si filij abrae estis. opera abr
he facite. Nunc aut queritis me inter
ficere hominē qui veritatem locutus
sum vobis. quam audivi a deo. Hoc a
braam non fecit. Vos facitis opera pa
tris vri. Dixerunt itaq; ei. Nos ex fornicatio
ne non sumus nati. unum patrem hēmꝰ
deum. Dixit ergo eis ihesus. Si deus pa
ter vr esset. diligeretis utiq; me. Ego enim
ex deo processi ⁊ venio. Neq; enim a me
ipo veni. sz ille me misit. Quare loque
lam meam non cognoscitis: quia non
potis audire sermonem meum. Vos ex
patre diabolo estis. ⁊ desideria patris vri
vultis facere. Ille homicida erat ab in
tio ⁊ in veritate non stetit. quia non e
veritas in eo. Cum loquitur mendaciū
ex propijs loquitur: quia mendax e ⁊
pr eius. Ego aut quia veritatē dico.
non creditis mihi. Quis ex vobis
arguet me de peccato. Si veritatē dico
quare non creditis mihi. Qui e ex
deo. verba dei audit. Propterea vos nō
auditis. quia ex deo non estis. Respō
derunt ergo iudei ⁊ dixerunt ei. Nonne
bene dicimus nos quia samaritanus
es tu. ⁊ demonium hes. Respondit ihesus
⁊ dixit. Ego demonium non hō: sz
honorifico patrem meum. ⁊ vos inhono
rastis me. Ego aut non quero gliam
meam: est qui querat ⁊ judicet. Amē
amen dico vobis. si quis sermonē me
um servaverit: mortem non videbit i
eternum. Dixerunt ergo iudei. Nunc
cognovimus quia demonium hes. ¶
Abraam mortuus e ⁊ prophē. ⁊ tu di
cis si quis sermonem meum servaverit.
mortem non gustabit in eternū. Nō
quid tu maior es abraam patre nro q
mortuus e? Et prophē mortui sunt.
Quem teipm facis? Respondit ihesus. ¶
Si ego glorifico meipm: gloria mea
nichil e. Est pater meus qui glorificat
me. quem vos dicitis quia deus vr e.
⁊ non cognovistis eum. Ego aut no
vi eum. Et si dixero quia nō scio eum.
ero similis vobis mendax. Sed scio e
um. ⁊ sermonem eius servo. Abraam pa
ter vr exultavit ut videret diem meum.
⁊ vidit ⁊ gavisus e. Dixerunt ergo iu
dei ad eum. Quinquaginta annos ¶
nondum hes. ⁊ abraam vidisti. Dixit
eis ihesus. Amen amen dico vobis. an
q̄m abraam fieret ego sum. Tulerunt
ergo lapides. ut jacerent in eū. Jesus
aut abscondit se. ⁊ exivit de templo.

¶ Et prēteriens vidit
ihesus hominē cecum
a nativitate. Et interro
gaverunt eum discipuli sui.
Rabbi quis peccavit hic. aut parentes
ejus. ut cecus nasceretur. Respondit ihēs
Neq; hic peccavit. neq; parentes ejus.
sz manifestentur opera dei in illo. Me
oportet operari opera ejus qui misit
me: donec dies e. Venit nox quando
nemo potest operari. Quāmdiu in mundo
sum. lux sum mundi. Hec cum dixis
sz. exspuit in terram. ⁊ fecit lutum ex
sputo. ⁊ linivit lutum super oculos ejus
⁊ dixit ei. Vade ⁊ lavare in natatoria
Siloe. quod interpretatur missus. Abiit
ergo ⁊ lavit. ⁊ venit videns. Itaq; vi
cini ⁊ qui videbant eum prius. quia
mendicus erat. dicebant. Nonne hic
e qui sedebat ⁊ mendicabat? Alij dice
bant quia hic e. alij autē nequaq̄m. sz
similis ejus est. Ille autē dicebat quia

ego sum. Dicebant ergo ei. Quomodo
apti sunt tibi oculi? Respondit. Ille ho
mo qui dicitur iesus. lutum fecit et unxit
oculos meos. et dixit mihi. Vade ad pi
nationem siloe: et lava. Et abii et lavi
et vidi. Dixerunt ei. Ubi est ille? Ait. Ne
scio. Adducunt eum ad pharisæos qui
cecus fuerat. Erat autem sabbatum qui
fecit lutum iesus. et aperuit oculos ei.
Iterum ergo pharisæi interrogabant eum
quomodo vidisset. Ille autem dixit eis. Lu
tum posuit mihi super oculos. et lavi
et video. Dicebant ergo quidam ex pha
risæis. Non est hic homo a deo. qui sabba
tum non custodit. Alii dicebant. Quomo
do potest homo peccator hæc signa facere? Et
scissa erat inter eos. Dicunt ergo cæco
iterum. Tu quid dicis de illo. qui ape
ruit oculos tuos? Ille autem dixit. quia
propheta est. Non crediderunt ergo iudæi
de illo quia cecus fuisset. et vidisset. donec
vocaverunt parentes eius. qui vidit
et interrogaverunt eos dicentes. Hic est
filius vester quem vos dicitis quia cecus
natus est? Quomodo ergo nunc videt? Re
sponderunt eis parentes eius. et dixerunt.
Scimus quia hic filius noster. et quia cecus
natus est. Quomodo autem nunc videt nes
cimus. aut quis eius aperuit oculos
nos nescimus. Ipsum interrogate. Etatem
habet. ipse de se loquatur. Hæc dixerunt pa
rentes eius. quia timebant iudæos. Jam
enim conspiraverant iudæi. ut si quis eum
confiteretur christum esse synagogam fieret. Pro
pterea parentes eius dixerunt quia e
tatem habet ipsum interrogate. Vocaverunt i
gitur hominem qui cecus fuerat. et
dixerunt ei. Da gloriam deo. Nos scimus
quia hic homo peccator est. Dixit ergo ille.
Si peccator est nescio. Unum scio. quia
cecus cum essem modo video. Dixerunt
ergo illi. Quid fecit tibi? Quomodo
aperuit tibi oculos? Respondit eis. Dixi
vobis iam et audistis. Quid iterum
vultis audire? Numquid et vos vultis
discipuli eius fieri? Maledixerunt ei
et dixerunt. Tu discipulus eius sis. nos
autem discipuli moysi sumus. Nos scimus
quia moysi locutus est deus. Hunc autem
nescimus unde sit. Respondit ille homo
et dixit eis. In hoc enim mirabile est. quia

vos nescitis unde sit. et aperuit meos ocu
los. Scimus autem quia peccatores deus
non audit. Sed si quis dei cultor est. et vo
luntatem eius facit. hunc exaudit. A sæclo
non est auditum. quia aperuit quis ocu
los cæci nati. Nisi esset hic a deo. non posset
facere quicquam. Responderunt et dixerunt ei.
In peccatis natus es totus. et tu doces nos?
Et ejecerunt eum foras. Audivit iesus
quia ejecerunt eum foras. et cum inve
nisset eum dixit ei. Tu credis in filium
dei? Respondit ille et dixit. Quis est domi
ne ut credam in eum? Dixit ei iesus. Et vi
disti eum. et qui loquitur tecum ipse est.
Ille autem. Credo domine. Et procidens
adoravit eum. Et dixit ei iesus. In iu
dicium ego in hunc mundum veni. ut
qui non vident videant. et qui vident cæci
fiant. Et audierunt quidam ex phari
sæis. qui cum ipso erant. et dixerunt ei. Nu
numquid et nos cæci sumus? Dixit eis. Si
cæci essetis. non haberetis peccatum. Nunc
autem dicitis quia videmus. peccatum
vestrum manet.

X

Amen amen dico vobis. qui
non intrat per ostium ovile
ovium. sed ascendit aliunde.
ille fur est et latro. Qui autem
intrat per ostium. pastor est ovium. Huic
ostiarius aperit. et oves vocem eius au
diunt. Et proprias oves vocat nomi
natim. et educit eas. Et cum proprias
oves emiserit. ante eas vadit. et oves il
lum sequuntur. quia sciunt vocem eius.
Alienum autem non sequuntur. sed fugiunt
ab eo. quia non noverunt vocem alieno
rum. Hoc proverbium dixit eis iesus. Illi au
tem non cognoverunt quid loqueretur eis.
Dixit ergo eis iterum iesus. Amen amen
dico vobis. quia ego sum ostium ovi
um. Omnes quotquot venerunt fu
res sunt et latrones. Sed non audierunt
eos oves. Ego sum ostium. per me si
quis introierit salvabitur. et ingredietur
et egredietur. et pascua inveniet. Fur non
venit nisi ut furetur. et mactet et perdat.
Ego veni ut vitam habeant. et abundan
tius habeant. Ego sum pastor bonus. bonus
pastor animam suam dat pro ovibus
suis. Mercenarius autem et qui non est pa
stor. cuius non sunt oves propriæ. vi

der lupum uenientem: ↄ dimittit oues ↄ fugit. Et lupus rapit ↄ dispergit oues. Mercenarius aut fugit: quia mercenarius ē: ↄ non pertinet ad eum de ouibꝫ. Ego sum pastor bonus. Et cognosco oues meas: ↄ cognoscunt me mee. Sicut nouit me pater: ↄ ego agnosco patrē: ↄ animam meam pono pro ouibꝫ meis. Et alias oues hꝫ que non sunt ex hoc ouili: illas oportet me adducere: ↄ uocem meam audient. Et fiet unū ouile ↄ unus pastor. Propterea me pr diligit quia ego pono animam meam: ↄ iterū sumam eam. Nemo tollit eam a me: sed ego pono eam a me ipo. Potestatem hꝫ ponendi eam: ↄ potestatem hꝫ iterū sumendi eam. Hoc mandatum accepi a patre meo. Dissensio iterum facta ē inter iudeos, pp̄ sermones hos. Dicebant aut multi ex ipis. Demonium hꝫ: ↄ insanit. Quid eum auditis? Alii dicebant. Hec uerba non sunt demonium habentis. Numquid demonium pot ceconum oculos aperire? Facta sunt aut encenia in ierosolimis: ↄ hyems erat. Et ambulabat ihesus in templo in porticu salomonis. Circumdederunt ergo eum: ↄ dicebant ei. Quousqꝫ animam nram tollis? Si tu es xp̄us: dic nobis palam. Respondit eis ih̄s. Loquor uobis ↄ non creditis. Opera q̄ ego facio in nomine patris mei: hec testimonium perhibent de me. Sed uos nō creditis: quia non estis ex ouibꝫ meis. Oues mee uocem meā audiunt: ↄ ego cognosco eas ↄ sequuntur me. Et ego uitam eternam do eis: ↄ non peribunt in eternum: ↄ non rapiat eas quisqꝫ de manu mea. Pater meus quod dedit mihi maius omnibꝫ est: ↄ nemo potest rapere de manu patris mei. Ego ↄ pater unum sumus. Sustulerunt ergo lapides iudei: ut lapidarent eum. Respondit eis ihesus. Multa bona opera ostendi uobis ex patre meo, propter quod eorum opus lapidatis? Respondit iudei. De bono opere non lapidamus te: sed de blasphemia. Et quia tu homo cum sis, facis teipm deum. Respondit eis ihesus. Nonne scriptum est in lege uestra, quia ego dixi dii estis? Si illos dixit deos ad quos sermo dei factus est: ↄ non potest solui scriptura: quem pater sanctificauit ↄ misit in mundum, uos dicitis quia blasphemas, quia dixi filius dei sum? Si non facio opera patris mei: nolite credere mihi. Si autem facio: ↄ si mihi non uultis credere, operibus credite, ut cognoscatis ↄ credatis quia pater in me est: ↄ ego in patre. Quaerebant ergo cum apprehendere: ↄ exiuit de manibus eorum. Et abiit iterum trans iordanem in eum locum ubi erat iohannes baptizans primum: ↄ mansit illic. Et multi uenerunt ad eum: ↄ dicebant quia iohannes quidem signum fecit nullum: omnia autem quecumqꝫ dixit iohannes de hoc uero erant: ↄ multi crediderunt in eum.

XII

Erat autem quidam languens lazarus a bethania de castello marie ↄ marthe sororis eius. Maria autem erat que unxit dominum unguento: ↄ extersit pedes eius capillis suis. cuius frater lazarus infirmabatur. Miserunt ergo sorores eius ad eum: dicentes. Domine: ecce quem amas infirmatur. Audiens autem ihesus dixit eis. Infirmitas hec non est ad mortem: sed pro gloria dei: ut glorificetur filius dei per eum. Diligebat autem ihesus martham ↄ sororem eius mariam, ↄ lazarum. Vt ergo audiuit quia infirmabatur: tunc quidem mansit in eodem loco duobꝫ diebꝫ. Deinde post hec dixit discipulis suis. Eamus in iudeam iterum. Dicunt ei discipuli. Rabbi nunc querebant iudei lapidare te: ↄ iterum uadis illuc? Respondit ihesus. Nonne duodecim hore sunt diei? Si quis ambulauerit in die non offendit: quia lucem huius mundi uidet. Si autem ambulauerit in nocte offendit: quia lux non est in eo. Hec ait: ↄ post hec dixit. Lazarus amicus noster dormit: sed uado ut a somno excitem eum. Dixerunt ergo discipuli eius. Domine si dormit saluus erit. Dixerat autem ihesus de morte eius. Illi autem putauerunt: quia de dormitione somni diceret. Tunc ergo dixit eis ihesus manifeste. Lazarus mortuus est: ↄ gaudeo propter uos, ut credatis quia non eram ibi. Sed eamus ad eum. Dixit ergo thomas qui dicitur didymus, ad discipulos. Eamus ↄ nos ↄ moriamur cum eo. Venit itaqꝫ ihesus: ↄ inuenit eum

SDVM

quamio: dicebam in monumento vt ploret
Cum aut hec audisset maria venit ihesu ubi
quasi stabat extra. Multi aut ex iude
is venerant ad mariam z mariam. vt
consolarentur eas de fratre suo. Maria
ergo vt audivit q ihesus venit. occur
rit illi. Maria aut domi sedebat. Dixit
g martha ad ihesum. Domine si fuisses
hic. frater meus non fuisset mortuus.
Sed z nunc scio quia quecumq; poposce
ris a deo. dabit tibi deus. Dixit illi
ihesus. Resurget frater tuus. Dixit ei
martha. Scio q resurget in resurrec
tione in novissimo die. Dixit ei ihes.
Ego sum resurrectio z vita. Qui cre
dit in me. etiam si mortuus fuerit. vi
vet. Et omnis qui vivit z credit
in me. non morietur in eternu. Cre
dis hoc. Ait illi. Utique domine. Ego
credidi. quia tu es xpus filius dei. q
in hunc mundum venisti. Et cum
hec dixisset. abiit z vocavit mariam so
rorem suam silentio dicens. Magist
adest. z vocat te. Illa ut audivit sur
rexit cito. z venit ad eum. Nondum
enim venerat ihesus in castellum. Sed
erat adhuc in illo loco ubi occurrerat
ei martha. Judei igitur qui erant cum
domo. z consolabantur eam. cum vidis
sent mariam quia cito surrexit. z exi
it. secuti sunt eam dicentes. quia va
dit ad monumentum ut ploret ibi.
Maria aut cum venisset ubi erat ihes
us videns eum cecidit ad pedes eius. et
dixit ei. Domine si fuisses hic. non
mortuus fuisset frater meus. Ihesus ergo ut
vidit eam plorantem. z eos qui
venerant cum ea plorantes. infremu
it spu z turbavit seipm. z dixit. Ubi po
suistis eum. Dicunt ei. Domine veni
z vide. Et lacrimatus e ihesus. Dixe
runt ergo judei. Ecce quomo amabat eum.
Quidam aut ex ipis dixerunt. Non
poterat hic. qui aperuit oculos ceci
facere ut z hic non moreretur. Ihes
us ergo rursum fremens in semetipo ve
nit ad monumentum. Erat aut spelun
ca. z lapis superpositus erat ei. Ait ihs.
Tollite lapidem. Dicit ei martha so
ror eius qui mortuus fuerat. Domi
ne iam fetet. quatriduanus enim est.

Dicit ei ihesus. Nonne dixi tibi. quia si
credideris. videbis gliam dei. Tulerunt
ergo lapidem. Ihesus aut elevatis sur
sum oculis dixit. Pater gratias ago tibi
quia audisti me. Ego aut sciebam
quia semper me audis. sed propt popl
qui circumstat dixi. ut credat quia tu
me misisti. Hec cum dixisset voce ma
gna clamavit. Lazare veni foras. Et
statim prodiit qui fuerat mortuus. li
gatis manus z pedes institis. z facies
illius erat sudario ligata. Dicit eis ih
Solvite eum z sinite abire. Multi ergo
ex iudeis qui venerant ad mariam z
martham. z viderant que fecit. credi
derunt in eum. Quidam aut ex ipis
abierunt ad phariseos. z dixerunt eis
que fecit ihesus. Collegerunt ergo pon
tifices z pharisei concilium adversus ih
sum. z dicebant. Quid facimus. Qu
hic homo multa signa facit. Si dimit
timus eum sic. omnes credent in eum.
Et venient romani. z tollent locum
nim z gentem. Unus aut ex ipis caya
phas nomine. cum esset pontifex anni
illius. dixit eis. Vos nescitis quicq; no
cogitatis. quia expedit vobis. ut unus
moriatur homo pro populo. z no tota
gens pereat. Hoc aut a semetipo non
dixit. sed cum esset pontifex anni illius
prophetavit. quia ihesus moriturus est
pro populo. Et non tantu pro gente.
sed ut filios dei qui erant dispersos con
gregaret in unum. Ab illo ergo die cogi
taverunt ut interficerent eum. Ihesus
ergo jam non in palam ambulabat apud
iudeos. sed abiit in regionem juxta des
ertum. in civitatem que dicitur ephrem
z ibi morabatur cum discipulis suis.
Proximum aut erat pascha iudeorum.
Et ascenderunt multi ieroslimam de
regione ante pascha. ut sanctificarent se
ipsos. Querebant ergo ihesum. z colloq
bantur ad invicem in templo stantes.
Quid putatis. quia non venit ad diem
festum. Dederant aut pontifices z phi
sei mandatum. ut si quis cognovit ubi es
set. indicaret. ut apprehenderent eum.

XIII

Ante sex ergo dies
festum pasche ihesus venit in be
thaniam. ubi fuerat lazarus

IOHĀE

mortuus quem suscitauit ihesus. Fece
runt autē ei cenam ibi. & martha min
istrabat. Lazarus uero erat unus ex
discumbentibus cum eo. Maria ergo
accepit libram unguenti nardi pisti
ci pretiosi. & unxit pedes ihesu & extersit
capillis suis pedes eius. & domus ipleta
ē ex odore unguenti. Dixit ergo u
nus ex discipulis eius unus scario
tes qui eum erat traditurus. Quare
hoc unguentum non uenit trecentis
denariis. & datum ē egenis? Dixit autē
hoc. non quia de egenis pertinebat ad
eum. sed quia fur erat. & loculos habens
que mittebantur portabat. Dixit ergo ih̄s.
Sine illam. ut in die sepulture mee ser
uet illud. Pauperes enim semper habe
bitis uobiscum. me autē non semper habe
bitis. Cognouit ergo turba multa ex iudeis
quia illic ēst. & uenerunt non propter
ihesum tantum. sed ut lazarum uiderent
quem suscitauit a mortuis. Cogitauerunt
autem principes sacerdotum. ut la
zarum interficerent. quia multi propter
illum abibant ex iudeis. & credebant in
ihesum. In crastinum autem turba multa
que uenerat ad diem festum. cū au
diss̄ quia uenit ihesus hierosolymam. &
acceperunt ramos palmarum. & processe
runt obuiam ei. & clamabant. Osanna
benedictus qui uenit in nomine dñi.
rex israel. Et inuenit ihesus asellum. & sede
dit super eum sicut scriptum ē. Noli
timere filia sion. ecce rex tuus uenit
sedens super pullum asine. Hec autē non
cognouerunt discipuli eius primum.
sed quando glorificatus ē ihesus. tunc recorda
ti sunt quia hec scripta erant de eo. & hec fece
runt ei. Testimonium ergo perhibe
bat turba quę erat cum illo. quando lazarum
uocauit de monumento. & suscitauit eum
a mortuis. Propterea obuiam uenit
ei turba. quia audierunt eum fecisse
hoc signum. Pharisei ergo dixerunt ad
semetipsos. Videte quia nichil pro
ficimus. Ecce mundus totus post eum
abiit. Erant autem quidam gentiles ex
eis. qui ascenderant ut adorarent in
die festo. Hii ergo accesserunt ad phi
lippum. qui erat a bethsaida galilee.
& rogabant eum dicentes. Domi

uolumus ihesum uidere. Venit philip
pus et dicit andree. Iterumque andreas et philip
pus dixerunt ihesu. Ihesus autem re
spondit eis dicens. Venit hora ut clarificetur
filius hominis. Amen amen dico uo
bis. nisi granum frumenti cadens in terram
mortuum fuerit. ipsum solum manet.
Si autem mortuum fuerit. multum fru
ctum affert. Qui amat animam suam
perdet eam. Et qui odit animam suam in
hoc mundo. in uitam eternam custo
dit eam. Si quis michi ministrat. me
sequatur. Et ubi sum ego illic et
minister meus erit. Si quis michi mi
nistrauerit honorificabit eum pater
meus. Nunc anima mea turbata
est. Et quid dicam. pater saluifica me
et hac hora. Sed propterea ueni in hanc
horam. pater clarifica nomen tuum.
Venit ergo uox de celo. dicens. Et cla
rificaui. iterum clarificabo. Turba
que stabat. & audierat. dicebat toni
truum factum ēt. Alii dicebant. Angelus
ei locutus ē. Respondit ihesus. & dixit.
Non propter me hec uox uenit. sed propter
uos. Nunc iudicium ē mundi. nunc
princeps huius mundi foras eicietur.
Et ego si exaltatus fuero a terra. omnia
traham ad meipsum. Hoc autem dicebat.
significans qua morte erat moriturus.
Respondit ei turba. Nos audiuimus
ex lege. quia xp̄us manet in eternum.
Et quomodo tu dicis. oportet filium hominis
exaltari? Quis ē iste filius hominis?
Dixit ergo eis ihesus. Adhuc modicum
lumen in uobis ē. Ambulate dum lucem
habetis. ut non tenebre uos comprehendant.
Et qui ambulat in tenebris. nescit
quo uadat. Dum lucem habetis credi
te in lucem. ut filii lucis sitis. Hec lo
cutus ē ihesus. & abiit & abscondit se
ab eis. Cum autem tanta signa fecisset
coram eis. non credebant in eum. ut
sermo ysaie prophete impleretur. quem
dixit. Domine quis credidit auditui
nostro. & brachium domini cui reue
latum ē. Propterea non poterant credere.
quia iterum dixit ysaias. Excecauit
oculos eorum. & obdurauit eorum cor. ut
non uideant oculis. & non intelligant
corde. & conuertantur. & sanem eos. Hec

dixit ysaias qñ uidit gliam eius. 7 lo
cutus è de eo. Uerumtñ ex principib⁹
multi crediderunt in eum. ſ⁹ propter
phariseos non confitebantur. ut de ſy
nagoga non eicerentur. Dilexerunt
enim magis gliam hominū. q⁹ gliā
dei. Jesus aut clamauit 7 dixit. Qui
credit in me non credit in me. ſ⁹ in eū
qui misit me. Et qui uidet me. uidet
eum qui me misit. Ego lux in mundū
uenī. ut omnis qui credit in me. in te
nebris non maneat. Et siquis audie
rit uerba mea. 7 non custodierit. ego
non iudico eum. Non enim ueni ut
iudicem mundum. ſ⁹ ut saluificem
mundum. Qui spernit me 7 non acci
pit uerba mea. habet qui iudicet eum.
Sermo quem locutus sum. ille iudica
bit eum in nouissimo die. Quia ego
ex meipō non sum locutus. ſ⁹ qui mi
sit me pater. Ipe michi mandati dedit
quid faciam 7 quid loquar. Et scio q̄
mandatum eius uita eterna è. Que
ergo ego loquor. sicut dixit michi pr
sic loquor.

XIIII

Ante diem aut festum pa
sce. sciens iesus quia uenit
eius hora. ut transeat ex
hoc mundo ad patrem. cum
dilexisſ⁹ suos qui erant in mundo. in
finem dilexit eos. Et cena facta. cū dia
bolus iam misisſ⁹ in cor ut traderet eū
iudas symonis scariothis. sciens quia
omnia dedit ei pater in manus. 7 quia
ex deo exiit. 7 ad deum uadit. surgit a
cena. 7 ponit uestimenta sua. Et cum ac
cepisſ⁹ linteum. precinxit se. Deinde
misit aquam in peluim. 7 cepit lauare
pedes discipulor. 7 extergere linteo q̄
erat precinctus. Uenit ergo ad symōē
petrum. 7 dixit ei petrus. Domine tu mi
lauas pedes? Respondit iesus 7 dixit ei.
Quod ego facio tu nescis modo. scies
aut postea. Dicit ei petrus. Non lauabis
michi pedes in eternum. Respondit ei ihs.
Si non lauero te. non habebis partem
mecum. Dicit ei symon petrus. Dñe
non tantum pedes meos. ſ⁹ 7 manus 7
caput. Dicit ei iesus. Qui lotus è. nō
indiget nisi ut pedes lauet. ſ⁹ è mundus
totus. Et uos mundi estis. ſ⁹ nō omes.

Sciebat enim quis nam esset qui tradē
ret eum. propterea dixit non estis mundi oēs
postea ergo lauit pedes eorum. 7 accepit
uestimenta sua. cum recubuisſ⁹ iterum
dixit eis. Scitis quid fecerim uobis?
Uos uocatis me magr 7 dñe. 7 bñ dicitis.
Sum etenim. Si ergo ego laui pedes uros
dominus 7 magr. 7 uos debetis alter al
terius lauare pedes. Exemplum enim
dedi uobis. ut quemadmodū ego feci
uobis. ita 7 uos faciatis. Amen amen
dico uobis. non è seruus maior dño
suo. neq⁹ apls maior eo qui misit il
lum. Si hec scitis. bti eritis si feceritis
ea. Non de omnib⁹ uobis dico. Ego scio
quos elegerim. ſ⁹ ut impleatur scptā.
Qui manducat panem meū. leuabit
sup me calcaneum suum. Amodo dico
uobis priusq̄ fiat. ut cum factum fuerit
credatis quia ego sum. Amen amen
dico uobis. qui accipit siquem misero.
me accipit. Qui aut accipit me. acci
pit eum qui me misit. Cum hec dixisſ⁹
ihs turbatus è spū. 7 protestatus è
7 dixit. Amen amē dico uobis. quia
unus ex uobis tradet me. Aspiciebāt
ergo ad inuicem discipuli. hesitantes
de quo diceret. Erat ergo recumbens
unus ex discipulis eius in sinu iesu. 7
quem diligebat iesus. Innuit ergo hu
ic symon petrus 7 dixit ei. Quis è de
quo dicit. Cumq⁹ cecubuisſ⁹ ille sic
supra pectus iesu. dicit ei. Domine q⁹
è. Respondit iesus. Ille è cui intinctum pa
nem porrexero. Et cum intinxisſet
panem. dedit iude symonis scariothis.
Et post buccellam. tunc introiuit in illū
satbanas. Et dicit ei iesus. Quod fa
cis fac citius. Hec aut nemo scuit de
discumbentium. ad quid dixerit ei. Quī
dam enim putabant quia loculos ha
bebat iudas. q⁹ dixisſ⁹ ei iesus. eme ea
que opus sunt nobis ad diem festum.
aut egenis aliquid daret. Cum ergo
accepisſ⁹ ille buccellam. exiuit protinꝰ.
Erat aut nox. Cum ergo exisſ⁹ dicit
iesus. Nunc clarificatus è filius hois
7 deus clarificatus è in eo. Si deus cla
rificatus è in eo. 7 deus clarificabit eū
in semetipo. 7 continuo clarificabit eum.
Filioli. adhuc modicum uobiscum sū.

IOHA NEM

Quemus me. ꝛ sicut dixi uobis. quo ego uado uos non potis uenire. Et uobis dico modo. Mandatum nouum do uobis. ut diligatis inuicem sicut dilexi uos. ut ꝛ uos diligatis inuicem. In hoc cognoscent omnes quia discipuli mei estis. si dilectionem habueritis ad inuicem. Dicit ei symon petrus. Domine quo uadis? Respondit iesus. Quo ego uado non potes me modo sequi. sequeris autem postea. Dicit ei petrus. Quare non possum te sequi modo. Animam meam pro te ponam. Respondit iesus. Animam tuam pro me pones. Amen amen dico tibi non cantabit gallus: donec ter me negabis.

XIIII

Non turbetur cor uestrum. Creditis in deum. ꝛ in me credite. In domo patris mei mansiones multe sunt. Si quo minus dixissem uobis. quia uado parare uobis locum. ꝛ si abiero ꝛ preparauero uobis locum. iterum ueniam ꝛ accipiam uos ad meipsum. ut ubi sum ego ꝛ uos sitis. Et quo ego uado scitis ꝛ uiam scitis. Dicit ei thomas. Domine nescimus quo uadis. Et quomodo possumus uiam scire? Dicit ei iesus. Ego sum uia ueritas ꝛ uita. Nemo uenit ad patrem nisi per me. Si cognouissetis me. ꝛ patrem meum utique cognouissetis. Et amodo cognoscetis eum ꝛ uidistis eum. Dicit ei philippus. Domine ostende nobis patrem ꝛ sufficit nobis. Dicit ei iesus. Tanto tempore uobiscum sum. ꝛ non cognouistis me? Philippe qui uidet me. uidet ꝛ patrem. Quomodo tu dicis ostende nobis patrem? Verba que ego loquor uobis. a meipso non loquor. Pater autem in me manens. ipse facit opera. Non creditis quia ego in patre ꝛ pater in me est? Alioquin propter opera ipsa credite. Amen amen dico uobis. qui credit in me. opera que ego facio ipse faciet. ꝛ maiora horum faciet. quia ego ad patrem uado. Et quodcumque petieritis patrem in nomine meo hoc faciam. ut glorificetur pater in filio. Si quid petieritis in nomine meo. hoc faciam. ꝛ Si diligitis me: mandata mea seruate. Et ego rogabo patrem ꝛ alium paraclitum dabit uobis. ut maneat uobiscum me

æternum spiritum ueritatis quem mundus non potest accipere. quia non uidet eum nec scit eum: Uos autem cognoscetis eum quia apud uos manebit. ꝛ in uobis erit. Non relinquam uos orphanos: ueniam ad uos. Adhuc modicum. ꝛ mundus me iam non uidet. Uos autem uidebitis me: quia ego uiuo ꝛ uos uiuetis. In illo die uos cognoscetis. quia ego in patre meo. ꝛ uos in me. ꝛ ego in uobis. Qui habet mandata mea ꝛ seruat ea. ille est qui diligit me. Qui autem diligit me. diligetur a patre meo. ꝛ ego diligam eum. ꝛ manifestabo ei meipsum. Dicit ei iudas non ille scariothis. Domine quid factum est. quia nobis manifestaturus es teipsum ꝛ non mundo? Respondit iesus ꝛ dixit ei. Si quis diligit me sermonem meum seruabit. ꝛ pater meus diligit eum. ꝛ ad eum ueniemus ꝛ mansionem apud eum faciemus. Qui non diligit me: sermones meos non seruat. Et sermonem quem audistis non est meus: sed eius qui misit me patris. Hec locutus sum uobis apud uos manens. Paraclitus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo: ille uos docebit omnia ꝛ suggeret uobis omnia quecumque dixero uobis. Pacem relinquo uobis. pacem meam do uobis. non quomodo mundus dat: ego do uobis. Non turbetur cor uestrum: neque formidet. Audistis quia ego dixi uobis. Uado ꝛ uenio ad uos. Si diligeretis me gauderetis utique quia uado ad patrem: quia pater maior me est. Et nunc dixi uobis priusquam fiat: ut cum factum fuerit credatis. Jam non multa loquar uobiscum. Uenit enim princeps mundi huius. ꝛ in me non habet quicquam: sed ut cognoscat mundus quia diligo patrem. ꝛ sicut mandatum dedit michi pater: sic facio: surgite eamus hinc.

XV

Ego sum uitis uera. ꝛ pater meus agricola est. Omnem palmitem in me non ferentem fructum. tollet eum. ꝛ omnem qui fert fructum purgabit eum ut fructum plus afferat. Jam uos mundi estis. propter sermonem quem locutus sum uobis. Manete in me. ꝛ ego in uobis. Sicut palmes non potest facere fructum

a semetipo nisi manserit in uite. sic nec uos nisi in me manseritis. Ego sum ui tis. uos palmites. Qui manet in me & ego in eo. hic fert fructum multum. quia sine me nichil potis facere. Si quis in me non manserit. mittetur foras sicut palmes. & aruerit. & colliget eum & in ignem mittent & ardet. Si mi seritis in me. & uerba mea in uobis ma serint: quodcumq; uolueritis petetis & fiet uobis. In hoc clarificatus é pat meus. ut fructum plurimu afferatis & efficiamini discipuli. Sicut dilexit me pr. & ego dilexi uos. Manete in di lectione mea. Si precepta mea seruau ritis manebitis in dilectõe mea. sicut & ego precepta pris mei seruaui. & ma neo in eius dilectone. Hec locutus sũ uob ut gaudium meum in uobis sit. & gau dium uestrum impleatis. Hoc é preceptu meum ut diligatis inuicem. sicut di lexi uos. Maiorem hac dilectionem nemo hẽt: ut animã suam ponat qui pro amicis suis. Uos amici mei estis si feceritis que ego precipio uobis. Iam non dicam uos seruos. quia seruus ne scit quid faciat dñs eius. Uos aũt dixi amicos: quia omnia quecũq; audiui a pre meo nota feci uobis. Non uos me elegistis. sed ego elegi uos. & posui u uos ut eatis & fructum afferatis. & fruc tus uester maneat. ut quodcũq; petieritis patrem in nomine meo. det uobis. Hec mando uobis ut diligatis inuicem. Si mundus uos odit. scitote quia priorem me odio habuit. Si de mundo fuissetis. mundus quod suum erat diligeret. Quia uero de mundo non estis. sed ego elegi uos de mundo. propterea odit uos mundus. Memento sermonis mei quem ego dixi uobis. non est seruus ma ior domino suo. Si me persecuti sunt. & uos persequentur. Si sermonem meũ seruauerunt. & uestrum seruabunt. Sed hec omnia facient uobis propter nomen meum. quia nesciunt eum qui misit me. Si non uenissem & locutus nõ fuissem eis peccatum non haberent. Nunc aũt excusationem non habent de peccato suo. Qui me odit. & patrem meum odit. Si opera non fecissem in eis que nemo a

alius fecit. peccatum non haberent. Nunc aũt & uiderunt & odierunt & me & patrem meum. Sed ut impleatur sermo qui in lege eorum scriptus é. quia odio habue runt me gratis. Cum aũt uenerit paracli tus quem ego mittam uobis a patre spiritum ueritatis qui a patre procedit. ille testimo nium perhibebit de me. Et uos testimo nium perhibebitis. quia ab initio mecum estis.

XVI

Hec locutus sum uobis. ut non scandalisemini. Absque synagogis facient uos. Sed uenit hora ut omnis qui interfecerit uos. arbitretur obsequium se prestare deo. Et hec facient uobis. quia non nouerunt patrem neque me. Sed hec locutus sum uobis. ut cum uenerit hora eorum reminiscamini quia ego dixi uobis. Hec aũt uobis ab initio non dixi. quia uobiscum eram. Sed nunc uado ad eum qui me misit & nemo ex uobis interrogat me quo uadis. Sed quia hec locutus sum uobis. tristitia impleuit cor uestrum. Sed ego ueritatem dico uobis. expedit uobis ut ego uadam. Si enim non abiero paraclitus non ueniet ad uos. Si aũt abiero. mittam eum ad uos. Et cum uenerit ille arguet mundum de peccato. & de iustitia & de iudicio. De peccato quidem quia non crediderunt in me. De iustitia uero quia ad patrem uado. & iam non uidebitis me. De iudicio aũt. quia princeps mundi huius iam iudicatus é. Adhuc multa habeo uobis dicere. sed non potestis portare modo. Cum aũt uenerit ille spiritus ue ritatis. docebit uos omnem ueritatem. Non enim loquetur a semetipso. sed quecumq; audiet loquetur. & que uentura sunt annuntiabit uobis. Ille me clarificabit. quia de meo accipiet. & annuntiabit uobis. Omnia quecumq; habet pater mea sunt. propterea dixi. quia de meo accipiet & annuntiabit uobis. Modicum & non uidebitis me. quia uado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad inuicem. Quid é hoc quod dicit nobis: modicum & non uidebitis me. & iterum modicum & uidebitis me. & quia uado ad patrem? Dicebant ergo. Quid é hoc q̃ dicit modicum? Nescimus quid lo

quitur. Cognouerunt aũ ihesus. quia uo
lebant eum interrogare: dixit eis. De
hoc quæritis inter uos quia dixi. modicũ
et non uidebitis me. et iterum modicũ
et uidebitis me. Amen amen dico uo
bis. quia plorabitis et flebitis uos. mũ
dus aũt gaudebit. Vos aũt contristabi
mini. sed tristitia uestra uertetur in gaudi
um. Mulier cum parit tristitiam hꝫ.
quia uenit hora eius. Cum aũt peperit
puerum. iam non meminit pressure
propter gaudium. quia natus ẽ homo i
mundum. Et uos igitur. nunc quidẽ
tristitiam hꝫtis. Iterum aũt uidebo uos
et gaudebit cor uestrum. et gaudium uestrũ
nemo tollet a uobis. Et in illo die
me non rogabitis quicqꝫ. Amen amẽ
dico uobis. si quid petieritis patrem in
nomine meo. dabit uobis. Vsqꝫ modo
non petistis quicqꝫ in nomine meo.
Petite et accipietis. ut gaudium uestrũ
sit plenum. Hæc in prouerbiis locutus
sum uobis. Venit hora cum iam non
in prouerbiis loquar uobis. sed palam
de patre meo annuntiabo uobis. In di
e illo in nomine meo petetis. Et nõ dico
uobis. quia ego rogabo patrem de uob.
ipse enim pater amat uos. quia uos me a
mastis. et credidistis quia ego exiui.
Exiui a patre et ueni in mundum: iterũ
relinquo mundum et uado ad patrem. Di
cunt ei discipuli eius. Ecce nunc palã
loqueris. et prouerbium nullum dicis.
Nunc scimus quia scis omnia. et nõ es
opus tibi ut quis te interroget. In hoc cre
dimus quia a deo existi. Respondit eis ihs.
Modo creditis. Ecce uenit hora. et iam
uenit ut dispergamini unusquisq; in
propria. et me solum relinquatis. Et non
sum solus. quia pater mecum est.

XVIII

Hæc locutus
sum uobis. ut in me pacem
habeatis. In mundo pressuram
habebitis. sed confidite ego uici
mundum. Hæc locutus ẽ ihesus. et subleuatis
oculis in celum. dixit. Pater ue
nit hora. clarifica filium tuum. ut filius
tuus clarificet te. Sicut dedisti ei po
testatem omnis carnis. ut omne quod
dedisti ei det eis uitam eternam. Hæc ẽ
aũt uita eterna. ut cognoscant te so
lum uerum deum. et quem misisti ihesum
christum. Ego te clarificaui super terram.
opus consummaui quod dedisti mihi ut
faciam. Et nunc clarifica me tu pater
apud temetipsum. claritate quam habui
priusq; mundus fieret apud te. Manifestaui
nomen tuum hominibus.
quod dedisti mihi de mundo. Tui e
rant. et mihi eos dedisti. et sermonẽ tuũ
seruauerunt. Et nunc cognouerunt quia
omnia quæ dedisti mihi abste sunt.
quia uerba quæ dedisti mihi. dedi eis.
Et ipsi acceperunt et cognouerunt uere
quia a te exiui. et crediderunt quia tu
me misisti. Ego pro eis rogo. non pro
mundo rogo. sed pro his quos dedisti mihi
quia tui sunt. Et mea omnia tua sunt.
et tua mea sunt. et clarificatus sum in eis.
Et iam non sum in mundo. et hi in mũ
do sunt. et ego ad te uenio. Pater sancte ser
ua eos in nomine tuo quos dedisti mihi. et
ut sint unum sicut et nos. Cum eẽm
cum eis ego seruabam eos in nomine tuo.
Quos dedisti mihi custodiui. et nemo
ex eis periit. nisi filius perditionis. ut
scriptura impleatur. Nunc ad te uenio.
et hæc loquor in mundo. ut habeant gaudi
um meum impletum in semetipsis. Ego
dedi eis sermonem tuum. et mundus eos
odio habuit. quia non sunt de mundo. sicut
et ego non sum de mundo. Non rogo ut
tollas eos de mundo. sed ut serues eos a ma
lo. De mundo non sunt. sicut et ego non
sum de mundo. Sanctifica eos in ueritate.
Sermo tuus ueritas ẽ. Sicut tu me
misisti in mundum. et ego misi eos in
mundum. Et ego pro eis sanctifico me
ipsum. ut sint et ipsi sanctificati in ueritate.
Non pro his autem rogo tantum. sed et pro
eis qui credituri sunt per uerbum eorũ
in me. ut omnes unum sint. sicut tu pa
ter in me et ego in te. ut et ipsi in nobis unum
sint. ut mundus credat quia tu me
misisti. Et ego claritatem quam tu de
disti mihi. dedi eis. ut sint unum. sic
et nos unum sumus. Ego in eis et tu in
me. ut sint consummati in unum. et cogno
scat mundus quia tu me misisti. et di
lexisti eos sicut et me dilexisti. Pater et
quos dedisti mihi. uolo ut ubi sum
ego. et illi sint mecum. ut uideant cla

S DVM

rtatem quam dedisti michi. quia dile
xisti me ante constitutionem mundi. Pa
ter iuste mundus te non cognouit. Ego
autē te cognoui. et hi cognouerunt quia
tu me misisti. Et notum feci eis nomen
tuum. et notum faciam. ut dilectio q̄
dilexisti me. in ipsis sit. et ego in ipsis.

XVIII

Et cum dixisset
iesus. egressus est cum di
scipulis suis trans torrentē
cedron. ubi erat hortus in
quem introiuit ipe et discipuli eius. S
Sciebat autē et iudas qui tradebat eum
locum. quia frequenter iesus conuenerat
illuc. cum discipulis suis. Judas ergo
cum accepisset cohortem. et a pontifi
bus et pharisæis ministros. uenit illuc
cum lanternis et facibus et armis. Jesus
itaq; sciens omnia. que uentura erant
super eum: processit et dixit ad eos. Q
Quem queritis? Responderunt ei. Jesum
nazarenum. Dicit eis iesus. Ego sum.
Stabat autē et iudas qui tradebat eum
cum ipsis. Vt ergo dixit eis ego sum.
abierunt retrorsum. et ceciderunt in ter
ram. Iterum ergo interrogauit eos. Quem
queritis? Illi autē dixerunt. Jesum na
zarenum. Respondit iesus. Dixi uobis
quia ego sum. Si ergo me queritis si
nite hos abire. ut impleretur sermo quē
dixit. quia quos dedisti michi non perdi
di ex eis quemq;. Simon ergo petrus
habens gladium eduxit eum. et percussit
pontificis seruum. et abscidit auriculam
eius dexteram. Erat autē seruo nomen
malchus. Dixit ergo iesus petro. Mit
te gladium tuum in uaginam. Calicē
quem dedit michi pater non uis ut bibā
illum? Cohors ergo et tribunus et mini
stri iudeorum. apprehenderunt iesum et liga
uerunt eum. et adduxerunt eum ad an
nam primum. Erat autē socer caiphe.
qui erat pontifex anni illius. Erat au
tem caiphas qui consilium dederat iudeis. q̄
expedit unum hominē mori pro populo.
Sequebatur autē iesum simon petrus.
et alius discipulus. Discipulus autem
ille erat notus pontifici. et introiuit cū
iesu in atrium pontificis. Petrus autē
stabat ad ostium foris. Exiuit ergo di
scipulus alius qui erat notus pontifi
ci. et dixit hostiarie. et introduxit petrus
Dixit ergo petro ancilla ostiaria. Nun
quid et tu ex discipulis es hominis hui.
Dicit ille. Non sum. Stabant autē ser
ui et ministri ad primas. quia frigus erat. et
calefaciebant se. Stabat autē cum eis et pe
trus stans. et calefaciens se. Pontifex ergo
interrogauit iesum de discipulis suis. et
de doctrina eius. Respondit ei iesus. Ego
palam locutus sum mundo. Ego semper
docui in synagoga. et in templo quo oēs
undi conueniunt. et in occulto locutus sum
nichil. Quid me interrogas? Interroga eos
qui audierunt. quid locutus sim ipis.
Ecce hi sciunt. que dixerim ego. Hec au
tem cum dixisset. unus assistens ministro
dedit alapam iesu dicens. Sic respon
des pontifici? Respondit ei iesus. Si male locutus
sum. testimonium perhibe de malo. Si
autē bene quid me cedis? Et misit eum
annas ligatum. ad caypham pontificem.
Erat autē petrus stans et calefaciens se.
Dixerunt ergo ei. Nunquid et tu ex di
scipulis eius es? Negauit ille et dixit. Non
sum. Dicit ei unus ex seruis pontificis.
cognatus eius. cuius abscidit petrus a
uriculam. Nonne ego uidi te in orto
cum illo? Iterum ergo negauit petrus
Et statim gallus cantauit. Adducunt
ergo iesum ad caypham in prætorium.
Erat autē mane. Et ipi non introierunt
in prætorium. ut non contaminarentur. sed
manducarent pascha. Exiuit ergo pi
latus ad eos foras. et dixit. Quam ac
cusationem affertis aduersus hominē
hunc? Respondērunt et dixerunt ei. Si non
esset hic malefactor. non tibi tradidissemus
eum. Dixit ergo eis pilatus. Accipite
eum uos. et secundum legem uestram iudicate e
um. Dixerunt ergo iudei. Nobis non
licet interficere quemq;. Ut sermo iesu im
pleretur quem dixit significans qua
morte esset moriturus. Introiuit ergo i
terum in prætorium pilatus. et uocauit
iesum et dixit ei. Tu es rex iudeorum? Re
spondit iesus. A semetipso hoc dicis. an alii
tibi dixerunt de me. Respondit pilatus. Q
Nunquid ego iudeus sum? Gens tua
et pontifices tradiderunt te michi. Quid
fecisti? Respondit iesus. Regnum meum
non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo

IOHANE

cēt regnum meum: minister mei utiq; decertarent. ut non traderer iudeis. Nē aut regnum meum non ē hinc. Dicit utiq; ei pilatus. Ergo rex es tu? Respō ihesus. Tu dicis: quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum. & ad hoc veni in mundum. ut testimonium perhibeam veritati. Omnis qui ē veritate. audit meā uocem meam. Dicit ei pilatus. Quid ē veritas? Et cum hoc dixisset. iterum exiuit ad iudeos: & dicit eis. Ego nullā inuenio in eo cām. Est aut consuetudo uobis. ut unum dimittā uobis in pascha. Vultis ergo dimittam uobis regem iudeorum? Clamauerunt rursum omnes dicentes. Non hunc: sed barabam. Erat aut barabas latro.

XVIIII

TUnc ergo apprehendit pilatus ihesum. & flagellauit. Et milites plectentes coronā de spinis. imposuerunt capiti eius. & ueste purpurea circumdederunt eū. & uenichant ad eum & dicebāt. Aue rex iudeorum. Et dabant ei alapas. Exiit iterum pilatus foras. & dicit eis. Ecce adduco uobis eum foras. ut cognoscatis quia in eo nullam cām inuenio. Exiit ergo ihesus portans spineā coronā & purpureum uestimentum. Et dicit eis. Ecce homo. Cum ergo uidissent eum pontifices & ministri: clamabant dicentes. Crucifige. crucifige eum. Dicit eis pilatus. Accipite eum uos & crucifigite. Ego enim non inuenio in eo causam. Responderunt iudei. Nos legem habemus. & secundum legem debet mori. quia filium dei se fecit. Cum ergo audisset pilatus hunc sermonem: magis timuit. Et ingressus ē in prætorium iterum: & dicit ad ihesum. Unde es tu? Ihesus aut responsum non dedit ei. Dicit ergo ei pilatus. Mihi non loqueris? Nescis quia potestatem habeo crucifigere te: & potestatem habeo dimittere te. Respondit ihesus. Non haberes potestatem adversum me ullam: nisi tibi esset datum desuper. Propterea qui tradidit me tibi maius peccatum habet. Et inde quærebat pilatus dimittere eum. Iudei aut clamabant dicentes. Si hunc dimittis non es amicus cesaris. Omnis enim qui se regem facit. contradicit cesari. Pilatus ergo cum audisset hos sermones. adduc foras ihesum. & sedit pro tribunali in loco qui dicitur lithostrotos. hebraice aut gabbatha. Erat aut parasceue pasche. hora quasi sexta. & dicit iudeis. Ecce rex uester. Illi aut clamabant. Tolle tolle: crucifige eum. Dicit eis pilatus. Regem uestrum crucifigam? Responderunt pontifices. Non habemus regem: nisi cesarem. Tunc ergo tradidit eis illum: ut crucifigerent. Susceperunt aut ihesum: & adduxerunt. Et bajulans sibi crucem exiuit in eum qui dicitur caluarie locum. hebraice aut golgotha. ubi crucifixerunt eum. Et cum eo alios duos. hinc & hinc. medium aut ihesum. Scripsit aut & titulum pilatus. Ihesus nazarenus rex iudeorum. Hunc ergo titulum multi legerunt iudeorum. quia prope civitatem erat locus ubi crucifixus est ihesus. Et erat scriptum hebraice græce & latine. Dicebant ergo pilato pontifices iudeorum. Noli scribere rex iudeorum sed quia ipse dixit rex sum iudeorum. Respondit pilatus. Quod scripsi. scripsi. Milites ergo cum crucifixissent eum. acceperunt uestimenta eius & fecerunt quatuor partes. unicuique militi partem. & tunicam. Erat aut tunica inconsutilis. desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem. Non scindamus eam. sed sortiamur de illa cuius sit. Ut scriptura impleretur dicens. Partiti sunt uestimenta mea sibi: & in uestem meam miserunt sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant aut iuxta crucem ihesu mater eius. & soror matris eius maria cleophe. & maria magdalene. Cum uidisset ergo ihesus matrem. & discipulum stantem quem diligebat. dicit matri sue. Mulier ecce filius tuus. Deinde dicit discipulo. Ecce mater tua. Et ex illa hora. accepit eam discipulus in suam. Postea sciens ihesus. quia iam omnia consummata sunt. ut consummaretur scriptura dicit. Sitio. Vas aut positum erat aceto plenum. Illi aut spongiam plenam aceto hyssopo circumponentes obtulerunt ori eius. Cum ergo accepisset ihesus acetum. dixit. Consummatum ē. Et inclinato capite. tradidit spiritum. Iudei ergo qm

paraſceue erat. ut non remanerent in cruce corpora ſabbo. erat enim magnus dies ille ſabbi. rogauerunt pilatum ut frangerentur eorum crura & tollerentur. Venerunt ergo milites. & primum quidem fregerunt crura. alterius qui crucifixus é cum eo. At ieſum autem cum uenissent. ut uiderunt eum iam mortuum non fregerunt eius crura. ſed unus militum lancea latus eius aperuit. & continuo exiuit sanguis & aqua. Et qui uidit teſtimonium perhibuit & uerum é teſtimonium eius. Et ille ſcit quia uera dicit. ut & uos credatis. Facta ſunt enim hec ut ſcriptura impleret. Os non comminuetis ex eo. Et iterum alia ſcriptura dicit. Videbunt in quem transfixerunt. Poſt hec autem rogauit pilatum ioſeph ab arimathia. eo quod eſſet diſcipulus ieſu. occultus autem propter metum iudeorum. ut tolleret corpus ieſu. Et permiſit pilatus. Venit ergo & tulit corpus ieſu. Venit autem & nichodemus. qui uenerat ad ieſum nocte primum. ferens mixturam myrre & aloes quaſi libras centum. Acceperunt ergo corpus ieſu. & ligauerunt eum linteis cum aromatibus. ſicut mos é iudeis ſepelire. Erat autem in loco ubi crucifixus é ortus. & in horto monumentum nouum. in quo nondum quiſquam poſitus fuerat. Ibi ergo propter paraſcenen iudeorum. quia iuxta monumentum erat poſuerunt ieſum.

In una autem ſabbati. maria magdalene uenit mane cum adhuc tenebre eſſent ad monumentum. & uidit lapidem ſublatum a monumento. Cucurrit ergo & uenit ad ſymonem petrum & ad alium diſcipulum quem diligebat ieſus. & dicit eis. Tulerunt dominum de monumento. & nescimus ubi poſuerunt eum. Exiit ergo petrus & alius diſcipulus. & uenerunt ad monumentum. Current autem duo ſimul & illa alius diſcipulus precucurrit citius petro. & uenit prius ad monumentum. Et cum ſe inclinaſſet uidet linteamina poſita. non tamen introiuit. Venit & ſymon petrus ſequens eum. & intrauit

in monumentum. & uidit linteamina poſita & ſudarium. quod fuerat ſuper caput eius. non cum linteaminibus poſitum. ſed ſeparatim inuolutum in unum locum. Tunc ergo intrauit & ille diſcipulus qui uenerat primus ad monumentum. & uidit & credidit. Nondum enim ſciebant ſcripturam. quia oportebat eum a mortuis reſurgere. Abierunt ergo diſcipuli iterum ad ſemetipſos. Maria aut ſtabat ad monumentum foris. plorans. Dum ergo fleret inclinauit ſe. & proſpexit in monumentum. & uidit duos angelos in albis ſedentes. unum ad caput & unum ad pedes. ubi poſitum fuerat corpus ieſu. Dicunt ei illi. Mulier quid ploras. Dicit eis. Quia tulerunt dominum meum. & neſcio ubi poſuerunt eum. Hec cum dixiſſet conuerſa é retrorſum. & uidet ieſum ſtantem & non ſciebat quia ieſus é. Dicit ei ieſus. Mulier quid ploras. Quem queris. Illa existimans quia ortolanus eſſet dicit ei. Domine ſi tu ſuſtuliſti eum. dic mihi ubi poſuiſti eum. & ego eum tollam. Dicit ei ieſus. Maria. Conuerſa illa dicit ei. Rabboni. quod dicitur magiſter. Dicit ei ieſus. Noli me tangere. nondum enim aſcendi ad patrem meum. Vade aut ad fratres meos. & dic eis. Aſcendo ad patrem meum & patrem uestrum. deum meum & deum uestrum. Venit maria magdalene annuncians diſcipulis. quia uidi dominum. & hec dixit mihi. Cum ergo ſero eſſet die illo una ſabbatorum & fores eſſent clauſe. ubi erant diſcipuli congregati propter metum iudeorum. uenit ieſus & ſtetit in medio. & dixit eis. Pax uobis. Cum hec dixiſſet. oſtendit eis manus & latus. Gauiſi ſunt diſcipuli uiſo domino. Dixit ergo eis iterum. Pax uobis. Sicut miſit me pater. & ego mitto uos. Hec cum dixiſſet inſufflauit & dixit eis. Accipite ſpiritum ſanctum. Quorum remiſeritis peccata remittuntur eis. Et quorum tenueritis. tenta ſunt. Thomas autem unus ex xii. qui dicitur didymus non erat cum eis qui uenit ieſus. Dicebant ergo ei alii diſcipuli. Vidimus dominum. Ille aut dixit eis. Niſi uidero in manibus eius fixuram cla

uorum. ⁊ mittam digitum meū in locū clauorum. ⁊ mittam manū meam in latus eius. non credam. Et post dies octo. rursum erant discipuli eius intus ⁊ thomas cum eis. Venit ihesus ianuis clausis. ⁊ stetit in medio. ⁊ dixit. Pax uobis. Deinde dicit thome. Infer digitum tuum huc ⁊ uide manus meas ⁊ affer manum tuam ⁊ mitte in latus meum. ⁊ noli esse incredulus. sed fidelis. Respondit thomas. ⁊ dixit ei. Dns meus. ⁊ deus meus. Dicit ei ihesus. Quia uidisti me thoma credidisti. bti qui non uiderunt ⁊ crediderunt. Multa quidē alia signa fecit ihesus in conspectu discipulorum suorum. que non sunt scripta in libro hoc. Hec autē scripta sunt ut credatis. quia ihesus ipse est filius dei. ⁊ ut credentes uitam habeatis in nomine eius.

XXI

Postea manifestauit se iterum ihesus ad mare tyberiadis. manifestauit autē sic. Erant simul simon petrus. ⁊ thomas qui dicitur didymus ⁊ nathanael qui erat a chana galilee ⁊ filij zebedei. ⁊ alij ex discipulis eius duo. Dicit eis simon petrus. Vado piscari. Dicunt ei. Venimus ⁊ nos tecū. Et exierunt ⁊ ascenderunt in nauem ⁊ illa nocte nichil prehenderunt. Mane autē iam facto stetit ihesus in littore. non tū cognouerunt discipuli. quia ihesus est. Dicit ergo eis ihesus. Pueri. numquid pulmentum habetis. Respondit ei. Non. Dicit eis. Mittite in dexteram nauigij partē. ⁊ inuenietis. Miserunt ergo. ⁊ iam non ualebant illum trahere pre multitudine piscium. Dicit ergo discipulus ille quem diligebat ihesus petro. Dominus est. Simon petrus cū audisset. quia dominus est. tunicā succinxit se. erat enim nudus. ⁊ misit se in mare. Alij autē discipuli nauigio uenerūt. non enim longe erant a terra. sed quasi cubitis ducentis. trahentes rete piscium. Vt ergo descenderunt in terram. uident prunas positas. ⁊ piscem superpositum. ⁊ panem. Dicit eis ihesus. Afferte de piscibus quos prehendistis nunc. Ascendit simon petrus. ⁊ traxit rete in terram plenum magnis piscibus. cl. et trium

tium cum tanti non esset sustinuit rete. Dicit eis. Venite prandete. Et nemo audebat discumbentium interrogare eum. tu quis es. scientes quia dominus est. Et uenit ihesus ⁊ accepit panem. ⁊ dabat eis. ⁊ piscem similiter. Hec iam tertio manifestata est ihesus discipulis suis. cum resurrexisset a mortuis. Cum ergo prandissent dicit symoni petro ihesus. Symon iohannis diligis me plus his? Dicit ei. Etiam dne. tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei iterum. Symon iohannis diligis me? Ait illi. Etiam dne. tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce agnos meos. Dicit ei tertio. Simon iohannis amas me? Contristatus est petrus. quia dixit ei tertio amas me. ⁊ dixit ei. Domine tu omnia nosti. tu scis quia amo te. Dicit ei. Pasce oues meas. Amen amen dico tibi. cum esses iunior cingebas te. et ambulabas ubi uolebas. Cum autē senueris. extendes manus tuas. et alius te cinget. ⁊ ducet quo tu non uis. Hoc autē dixit. significans qua morte clarificaturus esset deum. Et cum hec dixisset. dicit ei. Sequere me. Conuersus petrus uidit illum discipulum quem diligebat ihesus sequentem. qui et recubuit in cena super pectus eius. ⁊ dixit dne. quis est qui te tradit. Hunc ergo cum uidisset petrus. dicit ihesu. Domine hic autē quid. Dicit ei ihesus. Sic eum uolo manere donec ueniam. Quid ad te. Tu me sequere. Exiit ergo sermo iste inter fres. q discipulus ille non moritur. non dixit ei ihesus non moritur. sed sic eum uolo manere donec ueniam. quid ad te. Hic est discipulus ille qui testimonium perhibet de his. ⁊ scripsit hec. Et scimus quia uerum est testimonium eius. Sunt autē alia multa que fecit ihesus. que si scribantur per singula. nec ipm arbitror mundū capere posse. eos qui scribendi sunt libros. Explicit euangelium secundū iohannem. Incipit prologus sancti hieronimi presbi in epistolas sci pauli.

Rimum
quenim
quime po
euangelia
que supple
mentum
legis sunt. quibus nobis exempla. et
precepta uiuendi. plenissime digesta
sunt. uoluerit aplis has eplas. ad sin
gulas ecclias destinare. hac aut causa
fieri uidetur. Vt primo nascentis eccle
sie causis existentibus premuniret.
et prima atq; orienta resecaret uitia. et
ut post futuras excluderet questiones.
exemplo prophetarum. Qui post editā
legem moysi. in qua omnia dei mada
ta legebantur. michilominus ut decem
na sua redimunt semper populi ppsse
cca. et propi exemplum libros. ad no
stram etiam memoriam transmiserit.
Deinde queritur. cur non amplius q̄s
decem eplas scripserit. Decem sunt en
cum illa que dicitur ad hebreos. Nam
reliquę quattuor. ad discipulos spāliter
sunt ponende. ut ergo ostenderet nouum
non discrepare a ueteri testamento. et se ea
ca legem non facere moysi. Ad numer
primorum decalogi mandatorum. sua
eplas ordinauit. Et quot illę preceptis
ad plationem usitatur liberatos. tot
his eplis a diaboli et idolatrie fuinire
coxerit acquisitos. Nam et duas tabulas
lapideas. duor testamentorum figuras
hinsse uiri eruditissimi tradiderunt. E
plam sane que ad hebreos scribitur. q
dam pauli non ee ostendunt. eo q̄ non
sit eius nomine titulata. et propi stilo
nis sibiliqs distantiam. Si aut barna
be uicta tertullianum. aut luce uiri
quosdam. uel certe clementis discipli
aplorum. et ipi romane ecclie post aplos
ordinati. Quibus ita respondendum e. Si pp
ea pauli non est. quia eius nomen ni
hil. ergo nec alicuius est. quia nulli
nomine titulata. Quod si inconue

absurdumq; e. ipius magis ee arrogan
e. que tanto doctrine fine fulget eloquio.
Ds qđ apus hebreorum eccliis. quasi
destructor legis. falsa suspitio debatur.
uoluit titulo nomine de figuris legis et
ueritate xpi. redientis mationem. ne alius
nomine in fronte premissa. ualitate
excluderet lectionis. Non e sane minimi
si eloquentior quis uideatur ipso. et
in hebreo. q̄s in peregrino. cum greco quo
cetere sunt eplę scripte sermone. Adquiri
etiam quosdam. quare nomen eplę
primo sit posita. cum eam in primo ca
none scriptam ratio manifestet. Nam
hanc se profectorem ieri solima sępe
se testatur. Cum corinthios et alios aut
tam ut munusculum quod secum portan
erat. colligerent litteris ad ortantis sit. et
inde intelligi quidam uolunt ita omes
eplas ordinatas ut prima poneretur. q̄s
uis postea fieret destinati. ut per singlos
eplas gradus. ad perfectiora uenirent.
Romanorum namq; plenaq; tam uitiis
erant. ut non intelligerent dei se gratia
s̄ sine meritis ee saluatos. et ob hoc duos
inter se populi afflictarent. Iccirco illos
indulgens asserit esse mansuetudinis. uana gentili
tatis priora memorans. Corinthios
aut iam dicit fecisse gratiam ee cessam.
Et non tam omnes meretur. q̄s cui pec
cantes non merpanerit reprehendit.
sicut ait. Audiuit inter uos fornicatio. et
iterum. Congregatis uobis cum meo
spu tradere huiusmodi hominē satanę.
in fa uero laudantur. et ut magis ac ma
gis proficiant admonentur. Galathe
uero iam nullius criminis arguuntur.
nisi hoc tantum q̄ calidissimis pseudo
aplis credidissent. Eplesq; namq; nulla
reprehensione. s̄ multa laude sunt dig.
quia fidem aplicam seruauerunt. Philip
penses etiam multo magis celebrantur.
qui nec audire quidem falsos aplos uo
luerunt. Colosenses aut tales erant. si
cum ab aplo uisi corporaliter non fuissent
hac tamen laude digni hērentur. Et si
corpore absens sum. s̄ spu uobiscu sum.
gaudens et uidens ordinem uram. Thes
salonicenses michilominus in duabus epli
omni laude prosequitur. eo q̄ non solum
fidem inconcussam seruauerunt uerum

ALIVS PLOGVS

ſ etiam in p̄secutōe ānum ꝓstantes i
uenit. De hebreis ueꝝ quid dicendū ē.
quorum thessalonicenses qui plurimus
laudati sunt. imitatores fr̄i ee dicunt̄.
Sicut ipe ait. tuos fres mei imitatores
fr̄i estis ecclāsarum dei. que sunt in iudea.
Eadem passi estis tuos a tribulib⁹ a
uris. que illi a iudeis. Apud ipos q̄q;
hebreos. eadem ꝓmemorat dicens. Ilī
trucidis ꝓphas occidi estis. rapinam bonor
uorum cum gaudio suscepistis. cogni
scentes uos hēre melioꝛem t manēte
stām. Item aliud prologus.

Romam sunt. q
ex iudeis gen
tibusq; credide
Qui superba
ꝓtentione uole
bant se alteruꝝ supponere. Nam iu
dei dicebant. Nos sumus pplus dei. q̄s
ab initio dilexit t fouit. Nos ex cuius
ex genere habuit ꝓphas descendi
mus. t nobis uere apud iudeam tan
tum erat deus. Nos de egipto dei fig⁹
tutelaribus liberam. mare sicco tra
pede. cum inimicos nros grauissimi
fluctus inundare. Nobis manna
pluit in deserto dominus. t quasi filijs
suis. celeste pabulum ministrauit. A
Nos die noctuq; in columna nubis t
ignisq; p̄cessit. ut nobis ignem ꝓ
ostenderet. atq; ut cetera eius erga
imensa beneficia taceamus. Nos soli
digni fuimus legem dei accipere. tuo
ore dei loquentis audire. eiusq; uolun
tatem cognoscere. in qua lege nobis
promissus ē xp̄s. Ad quos etiam ipe
se uenisse testatus ē dicens. Non uen
nisi ad oues que perierant domus isr̄l
cum uos canes potius q̄s homines
appellauerit. Equine ergo ē. ut hosti
a uola deserentes. quibus ab initio dese
ruistis nobis ꝓximum. t non potius
in proselitorum locum ex legis auctō
ritate. t ꝓfectionis deputemini. Et
hec ipm non merebamini. nisi quia
quia larga dei semper clemēa uolu
nos ad ueram imitationem admitte.
Scientes aut̄ econtrario uidebant. A
Quanto enim maiora erga uos dei
beneficia narraueritis. tanto maio
ris uos crimnis reos ee monstrabit.
Semper enim his omnib⁹ ernastis
ingrati. Nam ipis pedib⁹. quibus mare transistis. iudeam ante ꝓcla
que fecistis. Et ipo ore quo paulo ante
ob necem aduersariorum domino ci
mentans. simulacra nobis fieri popo
scistis illis oculis ueneranda. quibus
deum in nube uel igne. ꝓspicere sole
bamus. simulacra minuebamini. Nam
ira quoq; uobis tacito fuit. t semper i
deserto ꝓna dñm murmurastis. ad e
gyptum unde uos manu ualida eiecer
at. redire cupientes. Quid plura. t
sta pres uri crebra ꝓuocatione dñi
irritauerunt. ut omnes in heremo
morerentur. Nec plus ex senioribus
eorum. q̄s duo homines in terra ꝓ
missionis introierunt. si quid antiqui
replicamus. cum etiam si nulla minime
fecissetis. de hac solo uos dignos nem
nema iudicaret. quod dñm iesum x̄m
ꝓphetarum semper uobis uocib⁹ rep
missum. non solum suscipere noluisti
s etiam morte pessima perimistis. Quē
nos ut cognouimus. statim credidim.
cum nobis de eo non fuerit antea pdi
catum. unde probamus. q̄ uolis
fuimus. non obstinationi mentis.
s ignorantie t deputandum. Qui ei
agnitum. illico sequimur. olim unq;
sequeremur. si antea cognouissemus.
Sicut̄ uos de generis nobilitate ac
tatis. quasi non morum imitatio. ma
gis q̄s carnalis natiuitas. uos faciat
filios ee seorum. Denique etiam ysmael
cum ex abrae ꝓpe sint. minime tam
in filios reputantur. His ergo taliter
altercantib⁹. aplus se medius interpo
nens. ita partium dirimit questiones
ut neutrum eorum sua institua salu
tem meruisse confirmet. Ambos ppls
sciente t grauiter deliquisse. unde q
quidem. q̄ per prevaricationē legis a
deum inhonorauerunt. gentes ueꝝ
q̄ cum cognitum de creatura. creato

PAVLVS AD RO

rem ut verum debuerunt venerari. i
gliam in manufa mactaverunt. si
mulacra utrosq; iam similiter ve
am sectantes. equales ce venissima
tione demonstrat. presertim cum in
eadem lege predictum sit. turcos t
gentes ad xpi fidem vocandos esse.
Qz obrem nicissim eos humilians.
ad pacem t concordiam cohortatur. i
Explicit prologus. Incipit epla ad romanos

Paulus seruus ihesu xpi vocatus apls. segregatus in evangli
dei quod ante promiserat per pphas
suos in scripturis scis de filio suo. q
factus e ei ex semine david sm carnem
qui predestinatus e filius dei. in vir
tute. sm spm sanctificationis. ex resur
rectione mortuorum. ihesu xpi domi
ni nri. per quem accepimus gratiam t
aplatum. ad obediendum fidei in om
nib gentib. pro nomine eius in quib
estis t vos vocati ihesu xpi. omnib qui sunt rome dilectis dei. vocatis s
cis. Gratia vobis t pax a deo pre nro
t domino ihesu xpo. Primum quidem g
gratias ago deo meo per ihesum xpm pro
omnib vobis. quia fides vra annun
tiatur in universo mundo. Testis enim
michi e deus. cui servio in spu meo in
evangelio filii eius. q sine intermissione
memoriam vri facio semper in orationib
meis. obsecrans si quomodo tandem ali
quando prosperum iter habeam in volun
tate dei veniendi ad vos. Desidero
enim videre vos. ut aliquid impertiar
vobis gre spualis. ad confirmandos vos
i. simul consolari in vobis per eam que i
invicem e fidem vram t meam. Nolo a
ignorare vos fres. quia sepe proposui
venire ad vos. t prohibitus sum usq;
adhuc. ut aliquem fructum habeam in
vobis. sicut t ceteris gentibus. Grecis
ac barbaris sapientibus t insipientibus
debitor sum. ita quod in me promptum
e. t vobis qui rome estis evangelizare
Non enim erubesco evangelium. Virtus
enim dei e in salutem omni credenti
judeo primum t greco. Justitia enim dei
revelatur in eo ex fide in fidem. sicut
scriptum est. Justus aut ex fide vivit
Revelatur enim ira dei de celo. super
omnem impietatem t injustitiam hominum
eorum. qui veritatem dei in injustitia
detinent. quia cognitum dei manifestum
est in illis. Deus enim illis mani
festavit. Invisibilia enim ipsius a creatura
mundi. per ea que facta sunt intellecta
conspiciuntur. sempiterna quoq; ejus
virtus ac divinitas. ita ut sint inexcu
sabiles. quia cum cognovissent deum
non sicut deum glorificaverunt aut gra
tias egerunt. sed evanuerunt in cogi
tationibus suis. et obscuratum est insipiens
cor eorum. dicentes enim se esse sapien
tes. stulti facti sunt. Et immutaverunt gloriam incorruptibilis dei. in similitudi
nem imaginis corruptibilis hominis.
volucrum t quadrupedum. et serpentium.
Propter quod tradidit illos deus. in de
sideria cordis eorum. in immunditiam
ut contumelias afficiant corpora sua in
semetipsis. qui commutaverunt veritatem

MANIOS

dei in mendacium. 7 coluerunt 7 fuerit creatine potius qui creauit. qui e benedictus in secula amen. Propterea tradidit illos deus in passiones ignominie. Nam femine eorum immutauerunt naturalem usum in eum qui e contra naturam. Similiter 7 masculi relicto naturali usu femine exarserunt in desiderijs suis in uicem masculi in masculos. turpitudinem operantes. 7 mercedem quam oportuit erroris sui in semetipsis recipientes. Et sicut non probauerunt deum habere in notitia. tradidit illos deus in reprobum sensum. ut faciant ea q̄ non conuenit. repletos omni iniquitate. malitia fornicatione. auaritia. nequitia plenos inuidia. homicidijs contentione. dolo. malignitate. susurrones. detractores deo odibiles. contumeliosos. elatos. superbos inuentores malorum. parentibus non obedientes insipientes incompositos sine affectione. absq̄ fedus sine misericordia. Qui cum iustitiam dei cognouissent. non intellexerunt q̄m qui talia agunt. digni sunt morte. non solum qui faciunt ea. sed etiam q̄ consentiunt facientibus.

II

Propter quod inexcusabilis es o homo omnis qui iudicas. In quo enim alterum iudicas. teipsum condemnas. Eadem enim agis que iudicas. Scimus enim q̄m iudicium dei est. secundum ueritatem in eos qui talia agunt. Existimas autem o homo qui iudicas eos qui talia agunt. 7 facis ea. quia tu effugies iudicium dei? An diuitias bonitatis eius. 7 patientie 7 longanimitatis contemnis? ignoras q̄m benignitas dei. ad penitentiam adducit. Secundum autem duritiam tuam. 7 impenitens cor thesaurizas tibi iram in die ire. 7 reuelationis iusti iudicij dei. qui reddet unicuique secundum opera sua. his quidem qui secundum patientiam boni operis gloriam 7 honorem. 7 incorruptionem q̄rent. uitam eternam. his autem qui ex contentione. 7 qui non acquiescunt ueritati. credunt autem iniquitati. ira 7 indignatio. tribulatio 7 angustia. in omnem animam operantis malum. iudei primum 7 greci. Gloria autem 7 honor 7 pax omni operanti bonum. iudeo primum 7 greco. Non enim est personarum acceptio apud deum. Quicumque enim sine lege peccauerunt. sine lege peribunt. Et quicumque in lege peccauerunt. per legem iudicabuntur. Non enim auditores legis iusti sunt apud deum. sed factores legis iustificabuntur. Cum enim gentes que legem non habent. naturaliter ea que legis sunt faciunt. eiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt lex. q̄ ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis. testimonium illis reddente conscientia ipsorum. 7 inter se inuicem cogitationum accusantium. aut etiam defendentium. in die cum iudicabit deus occulta hominum. secundum euangelium meum per ihesum xpm. Si autem tu iudeus cognominaris. 7 requiescis in lege. 7 gloriaris in deo. 7 nosti uoluntatem eius. 7 probas utiliora. instructus per legem. confidis teipsum ducem esse cecorum lumen eorum qui in tenebris sunt. eruditorem insipientium. magistrum infantium. habentem formam scientie. 7 ueritatis in lege. qui ergo alium docens. teipsum non docens. Qui predicas non furandum furaris. Qui dicis non mechandum mecharis. Qui abhominaris idola. sacrilegus es. Qui in lege gloriaris. per prevaricationem legis deum inhonoras. Nomen enim dei per uos blasphematur inter gentes sicut scriptum est. Circumcisio quidem prodest. si legem obserues. Si autem prevaricator legis fueris. circumcisio tua preputium facta est. Si igitur preputium iustitias legis custodiat. nonne preputium illius in circumcisionem reputabitur. 7 iudicabit quod ex natura est preputium legem consumans te. qui per litteram 7 circumcisionem prevaricator legis es. Non enim qui in manifesto iudeus est. neq̄ que in manifesto in carne circumcisio. sed qui in abscondito iudeus est. 7 circumcisio cordis in spiritu non littera. cuius laus non ex hominibus sed ex deo est.

III

Quid ergo amplius est iudeo. aut que utilitas circumcisionis? Multum per omnem modum. primum quidem

quia credita sunt illis eloquia dei. Quid enim si quidam illorum non crediderit? Numquid incredulitas illorum fidem dei euacuauit? Absit. Est autem deus uerax. omnis autē homo mendax: sicut scriptum ē. Vt iustificeris in sermonibus tuis. & uincas cum uocaris. Si autē iniquitas nra iustitiam dei commendat: quid dicemus? Numquid iniquus ē deus. qui infert iram? Secundum hominem dico. Absit. Alioquin quomodo iudicabit deus hunc mundum? Si enim ueritas dei in meo mendacio habundauit in gloriam ipius. quid adhuc & ego tanq̃ peccator iudicor? & non sicut blasphemamur: & sicut aiunt quidam nos dicere. faciamus mala ut ueniant bona? quorum damnatio iusta est. Quid igitur? Precellimus eos? Nequaq̃. Causati enim sumus. iudeos & grecos omnes sub peccato esse. sicut scriptum ē. Quia non est iustus quisq̃. non ē intelligens. non ē requirens deum. Omnes declinauerunt. simul inutiles facti sunt. non ē qui faciat bonum. non ē usq; ad unū. Sepulcrum patens ē guttur eorum. linguis suis dolose agebant. uenenum aspidum sub labiis eorum. Quorum os maledictione & amaritudine plenum ē. ueloces pedes eorum ad effundendum sanguinē. Contritio & infelicitas in uiis eorum. & uiam pacis non cognouerunt. non ē timor dei ante oculos eorum. Scimus aut quia quecunq; lex loquitur. his qui in lege sunt loquitur. ut omne os obstruatur. & subditus fiat omnis mundus deo. Quia ex operibus legis. non iustificabitur omnis caro coram illo. Per legem enim cognitio peccati. Nunc aut sine lege iustitia dei manifestata ē. testificata a lege & prophetis. Iustitia aut dei. ē per fidem ihesu xpi. in omnes & super omnes qui credunt in eum. Non enim ē distinctio. Omnes enim peccauerunt. & egent gloria dei. iustificati gratis per gratiam ipius. per redemptionē que ē in xpo ihesu. quem proposuit deus propiciatorem per fidem in sanguine ipius. ad ostensionē iustitie sue propter remissionem precedentium delictorum. in sustentatione dei. ad ostensionem iustitie eius in hoc tpe. ut sit ipe iustus. & iustificans eum qui ex fide ihesu xpi. Vbi ē ergo gloriatio tua? Exclusa ē. Per quam legem? Factorum? Non. sed per legem fidei. Arbitramur enim iustificari hominē sine operibus legis. An iudeorum deus tantum? Nonne & gentium? Immo & gentium. Quoniam quidem unus ē deus. qui iustificat circumcisionē ex fide. & preputium per fidem. Legem ergo destruimus per fidem? Absit. Sed legem statuimus.

IIII

Quid ergo dicemus inuenisse abraam patrem nrm secundum carnem? Si enim ex operibus legis abraam iustificatus ē. habet gloriam. sed non apud deum. Quid enim scriptura dicit? Credidit abraam deo. & reputatum ē illi ad iustitiam. Ei autē qui operatur. merces non reputatur secundum gratiam. sed secundum debitum. Ei uero qui non operatur. credenti autem in eum qui iustificat impium. reputatur fides eius ad iustitiam secundum propositum gratie dei. sicut & dauid dicit. beatitudinem hominis cui deus accepto fert iustitiam sine operibus. Beati quorum remisse sunt iniquitates. & quorum tecta sunt peccata. Beatus uir cui non imputauit dns peccatum. Beatitudo ergo hec in circumcisione manet. an etiam in preputio? Dicimus enim. quia reputata ē fides abrae ad iustitiam. Quomodo ergo reputata ē? In circumcisione an in preputio? Non in circumcisione sed in preputio. Et signum accepit circumcisionis. signaculum iustitie fidei. que ē in preputio. ut sit pater omnium credentium per preputium. ut reputetur illis ad iustitiam. & sit pater circumcisionis. non his tantum qui sunt ex circumcisione. sed & his qui sectantur uestigia fidei que ē in preputio patris nri abrae. Non ei per legem promissio abrae. aut semini eius. ut heres esset mundi. sed per iustitiam fidei. Si enim qui ex lege heredes sunt. exinanita ē fides. abolita ē promissio. Lex enim iram operatur. Vbi enim non ē lex. nec preuaricatio. Ideo ex fide. ut secundum gratiam firma sit promissio omni semini. non ei qui ex lege ē solum. sed & ei qui ex fide abrae ē. qui ē pater omnium nrm. sicut scriptum ē. quia patrem multarum gentium

um posit ꝛ ante deum cui credidit. q̃
uificat mortuos. ꝛ uocat ea que nõ sũt
tanq̃ ea que sunt. Qui contra spem in spẽ
credidit ut fieret pr̃ multarum gentium
fm q̃ dictum est ei. Sic erit semen tuum
sicut stelle celi. ꝛ sicut arena maris. Et
non ẽ infirmatus in fide nec consyderauit
corpus suum iam emortuũ. cum iam
fere centum ẽet annorum. ꝛ emortuam
uuluam sare. In repromissionem aũt
dei non hesitauit diffidentia. sed roborat
ẽ fide dans gliam deo. plenissime sciẽs
quia quecunq̃ promisit deus. potens
ẽ ꝛ facere. Ideo ꝛ reputatum ẽ ei ad iu
stitiam. Non ẽ aũt scriptum tantum
propr̃ ipm. quia reputatum ẽ illi ad iu
stitiam. sed ꝛ propr̃ nos quibꝫ reputabit
credentibꝫ in eum. qui resuscitauit ie
sum xpm dñm nr̃m a mortuis. qui tra
ditus ẽ propr̃ delicta nr̃a. ꝛ resurrexit a
propr̃ iustificationem nr̃am.

V

Iustificati igitur ex fide. pa
cem habeamus ad deum per
dñm nr̃m ihesum xpm. per
quem ꝛ accessum habemus
per fidem in gratiam istam in qua stamus
ꝛ gliamur in spe glie filiorum dei. Non
solum aũt sed ꝛ gloriamur in tribulatio
nibus. scientes q̃ tribulatio patientiam
operatur. Patientia aũt probationem
probatio aũt spem. Spes aũt non cõ
fundit. quia caritas dei diffusa ẽ in cor
dibus nr̃is. per spm sanctum qui datus ẽ
nobis. Ut quid enim xpus cum adhuc
infirmi essemus fm tempus pro impiis
mortuus ẽ. Vix enim pro iusto quis
moritur. Nam pro bono forsitan quis
audeat mori. Commendat aũt suam ca
ritatem deus in nobis. quoniam si cum ad
huc peccatores essemus. xpus pro nobis
mortuus ẽ. multo magis igitur iustifi
cati nunc in sanguine ipius salui erimus
ab ira per ipm. Si enim cum inimici essẽ
mus. reconciliati sumus per mortem fi
lii eius. multo magis reconciliati salui
erimus in uita ipius. Non solum aũt
sed ꝛ gliamur in deo per dñm nr̃m ihesum
xpm. per quem nunc reconciliationem
accepimus. Propter quod sicut per unum
hominem in hunc mundum peccatum intra
uit. ꝛ per peccatum mors. ita in omnes homines
mors pertransiit. in quo omnes peccaue
runt. Usq̃ ad legem enim peccatum
erat in mundo. peccatum enim non i
putabatur cum lex non esset. Sed regnauit
mors ab adam usq̃ ad moysen. ꝛ
etiam in eos qui non peccauerunt. in
similitudinem preuaricationis ade. q̃
est forma futuri. Sed non sicut delictum. i
ta ꝛ donum. Si enim in unius delicto
multi mortui sunt. multo magis gra
tia dei. ꝛ donum in gratia unius hominis ie
su xpi in plures habundauit. ꝛ non sicut
per unum peccatum. ita ꝛ donum. Nam i
udicium quidem ex uno in condemna
tionem. gratia aũt ex multis delictis in
iustificationem. Si enim in unius delic
to mors regnauit per unum. multo ma
gis habundantiam gr̃e. ꝛ donationis ꝛ iu
stitie accipientes in uita regnabunt per
unum ihesum xpm. Igitur sicut per deli
ctum unius in omnes homines in con
demnationem. sic ꝛ per unius iustitiam
in omnes homines in iustificationem
uite. Et sicut per inobedientiam unius
hominis peccatores constituti sunt multi.
ita per unius hominis obedientiam iusti
constituentur multi. Lex aũt subintrauit
ut habundaret delictum. Ubi aũt habun
dauit delictum superhabundauit ꝛ gratia. ut
sicut regnauit peccatum in mortem. ita gra
tia regnet per iustitiam in uitam eternam.
per ihesum xpm dñm nr̃m.

VI

Quid ergo dicemus. permane
bimus in peccato. ita ut gra
tia habundet? Absit. Qui enim
mortui sumus peccato. quo
modo adhuc uiuemus in illo? An ignora
tis fres. quia quicunq̃ baptizati su
mus in xpo ihesu. in morte ipius bapti
zati sumus. Consepulti enim sumus
cum illo per baptismum in mortem. ut
quomodo surrexit xpus a mortuis per glo
riam patris. ita ꝛ nos in nouitate uite am
bulemus. Si enim complantati facti sumꝰ
similitudini mortis eius. simul ꝛ resur
rectionis erimus. Hoc scientes quia ue
tus homo nr̃ simul crucifixus ẽ. ut
destruatur corpus peccati. ut ultra nõ ser
uiamus peccato. Qui enim mortuus est
iustificatus ẽ a peccato. Si aũt mortui su
mus cum xpo. credimus quia simul et

PAD RO

uiuemus cum illo. scientes q̃ xp̃us re
surgens a mortuis iam non moritur.
mors illi ultra non dñabitur. Quod
enim mortuus é peccato mortuus est
semel. Quod aut uiuit uiuit deo. Ita
& uos existimate mortuos quidem
cè peccato. uiuentes aut deo. in xp̃o ie
su dño nro. Non ergo regnet peccm
in uro mortali corpore. ut obediatis
cupiscentiis eius. Nec exhibeatis
membra ura arma iniquitatis peccato.
sed exhibete uos deo. tanq̃ ex mortuis
uiuentes. & membra ura arma iustitie
deo. Peccm enim uobis nõ dñabitur.
Non enim estis sub lege. sed sub gra.
Quid ergo. peccabimus. quoniã non sumꝰ
sub lege sed sub gra. Absit. An nescitis
quoniã cui exhibetis uos seruos ad obedien
dum. serui estis eius cui obeditis. siue
peccati ad mortem. siue obeditionis ad
iustitiam. Gratias aut agamus deo. q̃ fuis
tis serui peccati. obedistis aut ex corde
in eam formam doctrine in qua tra
diti estis. liberati aut a peccato. serui fac
ti estis iustitie. humanum dico propter
infirmitatem carnis ure. Sicut enim
exhibuistis membra ura seruire immun
dicie & iniquitati ad iniquitatem. ita
nunc exhibete membra ura seruire iusti
ficationem. Cum enim serui essetis
peccati. liberi fuistis iustitie. Quem ergo
fructum habuistis tunc. in illis in quib
nunc erubescitis. Nam finis illorum
mors é. Nunc uero liberati a peccato. ser
ui aut facti deo. habetis fructum uram in
sanctificationem. finem uero uitam eternã.
Stipendia enim peccati mors. Gratia
aut dei uita eterna. in xp̃o ihesu dño
nostro.

VII

Aut ignoratis fres. scientibus
enim legem loquor. quia
lex dñatur in homine q̃diu
uiuit. Nam q̃ sub uiro é mulier. uiuente uiro alligata est
legi. Si aut mortuus fuerit uir eius.
soluta é a lege uiri. Igitur uiuente ui
ro uocabit adultera. si fuerit cũ alio
uiro. Si aut mortuus fuerit uir eius
liberata é a lege uiri. ut non sit adulte
si fuerit cum alio uiro. Itaq̃ fres mei
& uos mortificati estis legi. per corpus
xp̃i. ut sitis alterius qui ex mortuis re
surrexit. ut fructificemus deo. Cum
enim essemus in carne passiones pec
catorum. que per legem erant operã
bantur in membris nris. ut fructifi
carent morti. Nunc aut soluti sumꝰ
a lege mortis in qua tenebamur. ita
ut seruiamus in nouitate spiritus. & non
in uetustate litere. Quid ergo dicemus.
Lex peccm é. Absit. Sed peccm non co
gnoui. nisi per legem. Nam cupiscen
tiam nesciebam. nisi lex diceret. Non
cupisces. Occasione aut accepta. pec
catum per mandatum operatum est in
me omnem cupiscentiam. Sine lege
enim peccatum mortuum erat. Ego
aut uiuebam sine lege aliq̃n. Sed cum
uenisset mandatum. peccm reuixit. Ego
aut mortuus sum. & inuentum é mihi
mandatum quod erat ad uitam. hoc ée
ad mortem. Nam peccm occasione ac
cepta per mandatum seduxit me. & per
illud occidit. Itaq̃ lex quidem sca. et
mandatum sanctum. & iustum & bonum.
Quod ergo bonum é. mihi factum est
mors. Absit. Sed peccm ut appareat pec
catum. per bonum mihi operatum é
mortem. ut fiat supra modum peccans
peccm per mandatum. Scimus enim
q̃ lex spualis é. ego aut carnalis sum
uenumdatus sub peccato. Quod enim ope
ror non intelligo. Non enim quod uolo
bonum hoc ago. sed quod odio malum
illud facio. Si aut quod nolo illud fa
cio. consentio legi quoniã bona é. Nunc aut
iam non ego operor illud. sed quod ha
bitat in me peccm. Scio enim q̃ non
habitat in me. hoc é in carne mea bonum.
Nam uelle adiacet mihi. perficere aut
bonum non inuenio. Non enim quod
uolo bonum hoc facio. sed quod nolo
malum hoc ago. Si aut quod nolo
illud facio. non ego operor illud. sed q̃
habitat in me peccm. Inuenio igitur legem
mihi uolenti facere bonum. quoniã mihi
malum adiacet. Condelector enim legi
dei. secundum interiorem hominem. Video aut
aliam legem in membris meis. repu
gnantem legi mentis mee. & captiuantem
me in lege peccati. que é in membris me
is. Infelix ego homo quis me liberabit

de corpore mortis huius? Gratia dei per iesum xpm dñm nrm. Igitur ego ipse mente seruio legi dei: carne autē legi peccati.

VIII

Nihil ergo nunc damnationis ē. his qui sunt in xpō iesu. qui non sm carnem ambulāt. Lex enim spūs uite in xpō iesu. liberauit me a lege peccati ⁊ mortis. Nam quod impossibile erat legi. in quo infirmabat per carnem. deus filium suum mittēs in similitudinē carnis peccati. ⁊ de peccato damnauit peccatum in carne. ut iustificatio legis impleretur in nobis. qui non sm carnem ambulamus. sz sm spūm. Qui enim sm carnem sunt. que cārnis sunt sapiunt. Qui uero sm spm. que sunt spūs sentiunt. Nam prudentia carnis mors ē: prudentia autē spūs uita ⁊ pax. Quia sapientia carnis. inimica ē deo. Legi enim dei non ē subiecta. nec enim potest. Qui autē in carne sunt. deo placere non possunt. Vos autē in carne non estis. sz in spū. si tamen spūs dei habitat in uobis. Si quis autē spūm xpi non habet. hic non ē eius. Si autē xpūs in uobis ē. corpus quidem mortuum ē propter peccatum: spūs uero uita propter iustificationē. Q si spūs eius qui suscitauit iesum a mortuis habitat in nobis. q suscitauit iesum xpm a mortuis. uiuificabit ⁊ mortalia corpora uestra. propter inhabitantem spūm eius in nobis. Ergo fratres debitores sumus. non carni. ut sm carnem uiuamus. Si enim sm carnem uixeritis: moriemini. Si autē spū facta carnis mortificaueritis uiuetis. Quicumq enim spū dei aguntur. hi filii sunt dei. Non enim accepistis spm seruitutis iterum in timore: sz accepistis spm adoptionis filiorum. in quo clamamus abba pater. Ipse enim spūs testimonium perhibet spūi nro. q sumus filii dei. Si autē filii ⁊ hēredes. hēredes quidem dei. coheredes autē xpi: si tamen compatimur. ut ⁊ glorificemur. Existimo enim q non sunt condigne passiones huius temporis ad futurā gloriam que reuelabit in nobis. Nam expectatio creature. reuelationem filiorum dei expectat. Vanitati enim creatura subiecta ē. non uolens. sz propter eum qui subiecit eam in spe. quia ⁊ ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatē glorie filiorum dei. Scimus enim q omnis creatura ingemiscit. ⁊ parturit usq; adhuc. Non solum autē illa. sz ⁊ nosipsi primitias spūs habētes. ⁊ ipsi intra nos ingemimus adoptionē filiorum dei. expectantes redemptionē corporis nri. Spe enim salui facti sumus. Spes autē que uidetur. non ē spes. Nam quod uidet quis. quid sperat? Si autē quod non uidemus speramus. per patientiā exspectamus. Similiter autē ⁊ spūs adiuuat infirmitatē nram. Nam quid oremus sicut oportet nescimus. sz ipse spūs postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Qui autē scrutatur corda scit quid desideret spūs, quia sm deum postulat pro sctis. Scimus autē quoniam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum. his qui sm propositum uocati sunt sctis. Nam quos prescisit ⁊ predestinauit conformes fieri ymaginis filii sui. ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. Quos autē predestinauit. hos ⁊ uocauit. Et quos uocauit. hos ⁊ iustificauit. Quos autē iustificauit. illos ⁊ magnificauit. Quid ergo dicemus ad hec? Si deus pro nobis quis contra nos? Qui etiā proprio filio suo non pepercit. sz pro nobis omnibus tradidit illum. Quomodo nō etiam cum illo omnia nobis donauit? Quis accusabit aduersus electos dei? Deus qui iustificat? Quis ē qui condemnet? Xpūs iesus qui mortuus ē. imo qui etiam resurrexit. qui ē ad dexteram dei. qui etiam interpellat pro nobis? Quis ergo nos separabit a caritate xpi? Tribulatio. an angustia. an persecutio. an fames. an nuditas. an periculum. an gladius? Sicut scriptum ē. Quia propter te mortificamur tota die. estimati sumus ut oues occisionis. Sed in his omnibus superamus. propter eum qui dilexit nos. Certus sum enim. quia neq mors neq uita. neq angeli neq principatus. neq uirtutes. neq instantia. neq futura. neq fortitudo. neq altitudo. neq profundum. neq creatura alia poterit nos separare a caritate dei que est in xpo iesu dño nro.

VIIII

PAD RO

Ueritatem dico in xpō non
mentior. testimonium mi
perhibente sciā mea in spi
rō. qm tristitia ē michi ma
gna. z continuus dolor cordi meo. Opta
bam enim ego ipe anathema ee a xpō. p
pro fribo meis. qui sunt cognati mei
fm carnem. qui sunt israelite. quorum
adoptio ē filiorum. z gla z testamentū.
z legis latio. z obsequium z promissa.
Quorum pres. ex quibo xps fm carnē
qui ē super omnia deus benedictus i
secula amen. Non aut quod exciderit
uerbum dei. Non enim omnes qui sunt
ex isr'. hi sunt israelite. nec qui semen sunt
abrae omnes filij. sed in ysaac uocabit
tibi semen. Hoc est non qui filij carnis.
hi filij dei. sed qui filij sunt promissionis
estimantur in semine. Promissionis ei
uerbum hoc ē. Scm hoc tempus ueniā
et erit sare filius. Non solum aut illa. sed
rebecca ex uno cubitū habens ysaac pris
nri. Cum enim nundum nati fuissēt.
aut aliquid egissent bom aut malū. ut
fm electionē propositum dei maneret
non ex operibo. sed ex uocante dicm est ei.
quia maior fruet minori. sicut scriptū
ē. Jacob dilexi. esau aut odio hui. Quid
ergo dicemus? Numquid iniquitas ē
apud deum? Absit. Moysi enim dicit
Miserbor cui miseor. z miām ptabo
cui miserbor. Igit non uolentis nec
currentis. sed miserentis ē dei. Dicit eis
scriptura pharaoni. Quia in hoc ipm
excitauit te. ut ostendam in te uirtutē mea
z ut annūcietur nomē meum in uniu
sa terra. Ergo cuius uult miseret. et
quem uult indurat. Dicis itaq michi
Quid adhuc queritur? Voluntati enim
eius quis resistit? O homo tu quis es
qui respondeas deo? Numquid dicat figu
lum ei qui se finxit. quid me fecisti sic?
An non habet potestatem figulus lutū
ex eadem masla facere aliud quidem
uas in honorem. aliud uero in contume
liam? Quod si uolens deus ostendere
iram. z notam facere potentiam suam
sustinuit in multa patientia uasa ire
apta in interitum. ut ostenderet diuitias
glie sue in uasa miē. que preparauit
in gliam. quos et uocauit. non solum i
ex iudeis sed etiam ex gentibus? Sicut z in
osee dicit. Uocabo non plebem meam.
plebem meam. z non dilectā dilectam.
et non miām misericordiam. miām misericor
diam. Et erit in loco ubi dictum ē eis. nō plebs
mea uos. ibi uocabuntur filij dei uiui.
Ysaias aut clamat pro isr'. Si fuerit nūs
filiorum isr' tanq arena maris. reliquū
salue fient. Verbum enim consummans. et
abbrians in equitate. quia uerbum
breuiatum faciet dns super terram. Et
sicut predixit ysaias. nisi dns reliquisset
nobis semen. sicut sodoma fuissemus
et sicut gomorra similes facti essemus. Quid
ergo dicemus? Quod gentes que non
sectabantur iustitiam apprehenderunt
iustitiam. Justitiā aut que ex fide est.
Isr'l uero sectando legem iustitie. legem
iustitie non peruenit. Quare? Quia non
ex fide. sed quasi ex operibo. Offenderunt
enim in lapidem offensionis. sicut scriptū
ē. Ecce pono in syon lapidem offensio
nis. et petram scandali. et omnis qui cre
diderit in eum. non confundetur.

Fres uoluntatis quidē cordis
mei. et obsecratio ad deum fit
pro isr'l in salutem. Testimo
nium enim perhibeo illis. q
emulationem dei habent. sed non fm
scientiam. Ignorantes enim dei iustitiam
et suam querentes statuere. iustitie dei non
sunt subiecti. Finis enim legis xps ad
iustitiam. omni credenti. Moyses enim
scripsit. quoniam iustitiam que ex lege ē. qui
fecerit homo uiuet in ea. Que aut ex
fide ē iustitia sic dicit. Ne dixeris in cor
de tuo. quis ascendet in celum? id est xpm
deducere. Aut quis descendet in abyssum?
hoc ē xpm ex mortuis reuocare. Sed
quid dicit scriptura? Prope ē uerbum
in ore tuo. et in corde tuo. hoc ē uerbum
fidei. quod predicamus. Quia si confite
ris in ore tuo dnm iesum xpm. et in cor
de tuo credideris q deus excitauit illum
a mortuis. saluus eris. Corde enim cre
ditur ad iustitiam. ore aut confessio fit ad
salutem. Dicit enim scriptura. Omnis
qui credit in illum non confundetur. Nō
ē enim distinctio iudei et greci. Nam idem
dns omnium diues in omnes qui inuo
cant illum. Omnis enim quicūq inuo

MANOS

caneur nomé dñi: saluus erit. Quom
ergo inuocabunt eum in quem nó cre
diderunt? Aut quomo credent ei. quę
non audierunt? Quomo aut audient
sine predicante? Quomo predicabunt
nisi mittantur? Sicut scriptum è. Q̃
speciosi pedes euangelizantium pacé. eu
angelizantium bona. Sz non omis obe
diunt euangelio. Ysaias enim dicit. D
Domine quis credidit auditui nro? f
Ergo fides ex auditu: auditus autem
per uerbum xpi. Sz dico. nunquid n
audierunt? Et quidem in omné ram
euit sonus eorum. et in fines orbis t
rba eorum. Sz dico. Nunquid
ísł non cognouit? Primus moyses di
cit. Ego ad emulationé uos adducam
in non gentem. in gentem insipiente
in iram uos mittam. Ysaias aut audet
dicit. Inuentus sum a non quirentib
me: palam apparui his qui me non in
terrogabant. Ad ísł aut dicit. Tota die
expandi manus meas ad populú non
credentem. Sz contradicentem mihi.

XI

Dico ergo. nunquid repulit
deus populú suum? Absit.
Nam ego ísłlita sum ex se
mine abrae. de tribu beniamin. Non repulit deus plebem suam
quam prescinit. An nescitis in helya. q
quid dicit scriptura. quómodum i
terpellat deum aduersus ísł? Domine
prophetas tuos occiderunt. altaria tua
fuderunt. et ego relictus sum solus.
et quirunt animam meam. Sz quid di
cit illi rsum diuinum? Reliqui mihi
vii. milia uirorum. qui non curuauer
unt genua sua ante baal. Sic ergo et
hoc tpe. reliquie sm electionem gratie
salue facte sunt. Si aut gratia. iam non ex
operibus. Alioquin gra non è gra. Quod
ergo? Quod quirebat ísł. hoc non est
consecutus. Electio aut consecuta è. ceteri
uero excecati sunt. sicut scriptum est.
Dedit illis deus spm compunctionis. o
culos ut non uideant. et aures ut non
audiant. usq in hodiernum diem. Et dauid
dicit. Fiat mensa eorum coram ipsis in
laqueum. et in captionem et in scandalú
et in retributionem ipsis. Obscurentur oculi
eorum ne uideant. et dorsum illorum semp

manum. Dico ergo. Numquid sic offen
derunt ut caderent? Absit. sz illorum
delicto. salus é gentibus. ut illos emulé
tur. Q̃ si delictum illorum diuitie sunt
mundi. et minimum eorum diuitie gẽ
tium. quanto magis plenitudo eorum.
Vobis enim dico gentibus. Q̃ diu quidẽ
ego sum gentium apls. ministerium
meum honorificabo. si quomo ad emu
landum prouocé carnem meam. et saluos
faciam aliquos ex illis. Si enim amissio
eorum reconciliatio è mundi. quę as
sumptio nisi uita ex mortuis. Q̃ si de
libatio sca è et uam massa. Et si radix
sca. et rami. Q̃ si aliqui ex ramis fracti
sunt. tu aute cum oleaster eẽs. insertus
es in illis. et socius radicis. et pinguedi
nis olive fctus es. noli gliari aduersus
ramos. Q̃ si gliaris non tu radicem
portas. sz radix te. Dices ergo fracti
sunt rami. ut ego insera. Bene. ppter
incredulitatem fracti sunt. tu aut fide
stas. Noli altum sapere. sz time. Si ei
deus naturalibus ramis non pepercit. ne
forte nec tibi paream. Vide ergo bonita
tem et seueritatem dei. In eos quidem
qui ceciderunt seueritatem. in te autem
bonitatem. si permanseris in bonitate
Alioquin et tu excideris. Sz et illi si non
permanserint in incredulitate inserentur.
potens è enim deus iterum inserere illos.
Nam si tu ex naturali excisus es olea
stro. et contra naturam insertus es in bonã
oliuam. quanto magis hi qui fm nãm
inserentur suę oliue? Nolo enim uos
ignorare fres mistrium hoc. ut sitis uo
bismet ipis sapientes. quia cecitas ex pte
contigit in ísł. donec plenitudo gentium
intraret. et sic omnis ísł saluus fieret.
sicut scriptum è. Veniet ex sion qui e
ripiat et auertat ab iacob impietates.
Et hoc illis a me testamentum. cũ abstu
lero peccata eorum. Sm euangelium quidẽ
inimici pp nos. fm electionem autem
kari pp patres. Sine penia enim sunt
dona et uocatio dei. Sicut enim aliquã
et uos non credidistis deo. nunc autem
miam consecuti estis. propter illorum incre
dulitatem. ita et isti nunc non credide
runt in uram miam. ut et ipi miam
consequantur. Conclusit enim deus omia

AD RO

m mercedis.nō eramus mīsereāmi. O altitudo diuitiarum sapie ⁊ scie dei qs̄ incōprehensibilia sunt iudicia eius. ⁊ inuestigabiles uie eius. Quis enim cognouit sensum dñi. Aut quis consiliarius eius fuit. Aut quis prior dedit illi. ⁊ retribuetur ei. Quia ex ipo ⁊ per ipm. ⁊ in ipo sunt omnia. ipi gloria in secula seculorum amen.

XIII

Obsecro uos itaq; fres per miam dei. ut exhibeatis corpa uīa hostiam uiuentem placentem deo. rationabile obsequium uīm. Et nolite conformari huic seculo. sed reformamini nouitate sensus uri. ut probetis que sit uoluntas dei bona. ⁊ bene placens ⁊ perfecta. Dico enim per gratiam que data est mihi omnibus qui sunt inter uos. non plus sapere qm̄ oportet sapere. sed sapere ad sobrietatem. ⁊ unicuiq; sicut deus diuisit mensuram fidei. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus. omnia aut membra non eundem actum habent ita multi unum corpus sumus in xpo. singuli aut alter alterius membra. habentes aut donationes differentes. siue prophetiam secundum rationem fidei. siue ministerium in ministrando. siue qui docet in doctrina. Qui exhortatur in exhortando. Qui tribuit in simplicitate. Qui preest in sollicitudine. Qui misretur in hylaritate. Dilectio sine simulatione. Odientes malum adherentes bono. Caritatis fraternitatis inuicem diligentes. honore inuicem preuenientes. sollicitudine non pigri. Spu feruentes. seruientes. Spe gaudentes. in tribulatione patientes. Orationi instantes. necessitatibus sanctorum communicantes. hospitalitatem sectantes. Benedicite persequentibus uos. benedicite. ⁊ nolite maledicere. Gaudere cum gaudentibus. flere cum flentibus. Id ipm inuicem sentientes. Non alta sapientes. sed humilibus consentientes. ⁊ nolite esse prudentes apud uos metipsos. Nulli malum pro malo reddentes. prouidentes bona. non tm coram deo. sed etiam coram omnibus hominibus. Si fieri potest quod ex uobis est. cum omnibus hominibus

placentibus. Non uosmetipsos defendentes karissimi. sed date locum ire. Scriptum est enim. Mihi uindictam ego retribuam. dicit dñs. Si esurierit inimicus tuus manducare illum. Si sitierit potum da illi. hoc enim faciens. carbones ignis congregabis super caput eius. Noli uinci a malo. sed uince in bono malum.

XIIII

Omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit. Non est enim potestas nisi a deo. Que autem sunt a deo. ordinata sunt. Itaq; qui resistit potestati. dei ordinationi resistit. Qui autem resistit. ipsi ipse damnationem acquirunt. Nam principes non sunt timori boni operis. sed mali. Uis autem non timere potestatem. Bonum fac. ⁊ habebis laudem ex illa. Dei enim minister est tibi in bonum. Si autem malum feceris. time. Non enim sine causa gladium portat. Dei enim minister est. ultor in iram ei qui malum agit. Ideo necessitate subditi estote. non solum propter iram. sed propter conscientiam. Ideo enim ⁊ tributa pretatis. Ministri enim dei sunt. in hoc ipm seruientes. Reddite ergo omnibus debita. Cui tributum. tributum. Cui uectigal. uectigal. Cui timorem. timorem. Cui honorem. honorem. Nemini quicq; debeatis. nisi ut inuicem diligatis. Qui enim diligit proximum. legem implenit. Nam non adulterabis. non occides. non furabris. non falsum testimonium dices. non concupisces. Et si quod est aliud mandatum. in hoc uerbo instauratur. Diliges proximum tuum sicut teipsum. Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergo legis est dilectio. Et hoc scientes tps. quia hora est iam nos de somno surgere. Nunc enim propior est nra salus. quam cum credidimus. Nox precessit. dies autem appropinquauit. Abiciamus ergo opera tenebrarum. ⁊ induamur arma lucis. sicut in die honeste ambulemus. Non in comessationibus ⁊ ebrietatibus. non in cubilibus ⁊ impudicitiis. non in contentione ⁊ emulatione. Sed induimini dominum ihesum xpm. ⁊ carnis curam ne feceritis in desideriis

XIIII

MANOS

Ille homo qui aũ in fide infirmus. nõ in disceptationibꝫ cogitationum. Alius enim credit se manducare omnia. Qui aũt infirmus ẽ olus manducet. Se aũt qui manducat, non manducãtem non spernat. Et qui non mãducat manducantẽ non iudicet. Deus enim illum assumpsit. Tu quis es qui iudicas alienum famulum. Suo domino stat aut cadit. Stabit aũt. potens ẽ enim deus statuere illum. Alius aũt iudicat diem. alius aũt iudicat omnem diem. Unusquisq; in suo sensu abũdet. Qui sapit diem dño sapit. Et qui manducat dño. manducat. Gratias enim agit deo. Et qui non manducat dño non manducat. Et gratias agit deo. Nemo enim nr̃m sibi uiuit. Et nemo sibi mortuus. Sive enim uiuimus dño uiuimus. Sive morimur dño morimur. Sive ergo uiuimus sive morimur dñi sumus. In hoc enim xps mortuus ẽ et resurrexit. ut mortuorum et uiuorum dñetur. Tu aũt quid iudicas fratrem tuum. Aut tu iterum quare spernis fratrem tuum. Omnes enim stabimus ante tribunal xpi. Scriptum ẽ enim. Viuo ego dicit dño. quia mihi flectetur omne genu. et omnis lingua confitebitur deo. Itaq; unusquisq; nr̃m pro se rationem reddet deo. Non ergo amplius inuicem iudicemus. sed hoc iudicate magis. ne ponatis offendiculũ fratri uel scandalum. Scio et confido in dño iesu. quia nichil coinquinatum. nisi ei qui existimat quid commune ẽ. illi commune ẽ. Si enim propter cibum frater tuus contristatur. iam non secundum caritatem ambulas. Noli cibo tuo illum perdere pro quo xps mortuus ẽ. Ne ergo blasphemetur bonum nr̃m. Non ẽ enim regnum dei esca et potus. sed iustitia et gaudium in spũ scõ. Qui enim in hoc seruit xpo placet deo. et probatus ẽ hoibus. Itaq; que pacis sunt sectemur. et que edificationis sunt inuicem custodiamus. Noli propter escam destruere opus dei. Omnia quidem munda sunt. sed malum ẽ homini qui per offendiculum manducat. Bonum ẽ non manducare carnem. et non bibere uinum. neq; in quo frater tuus offendit. aut scandalizatur. aut infirmatur. Tu fidem quam habes penes temetipsum habe coram deo. Beatus qui non iudicat semetipsum in eo quod probat. Qui aũt discernit si manducauerit. damnatus ẽ. quia non ex fide. Omne aũt quod non ẽ ex fide. peccatum ẽ.

XV

Debemus aũt nos infirmorum infirmitates sustinere. et non nobis placere. Unusquisq; nr̃m proximo suo placeat in bonum ad edificationem. Et enim xps non sibi placuit. sicut scriptum ẽ. Improperia improperantium tibi cecidерunt super me. Quecunq; enim scripta sunt ad nr̃am doctrinam scripta sunt. ut per patientiam et consolationem scripturarum spem habeamus. Deus aũt patientie et consolationis det uobis idipsum sapere in alterutrum. secundum iesum xpm. ut unanimes uno ore honorificetis deum et patrem dñi nr̃i ihu xpi. propter quod suscipite inuicem. sicut et xps suscepit nos in honorem dei. Dico enim xpm iesum ministrum fuisse circumcisionis. propter ueritatem dei ad confirmandas promissiones patrum. Gentes aũt super misericordia honorare deum. sicut scriptum ẽ. Propterea confitebor tibi in gentibus dñe. et nomini tuo cantabo. Et iterum dicit. Letamini gentes cum plebe eius. Et iterum. Laudate omnes gentes dñm. et magnificate eum omnes populi. Et rursum ysaias ait. Erit radix iesse. et qui exurget regere gentes. in eum gentes sperabunt. Deus aũt spei repleat uos omni gaudio et pace in credendo. ut abundetis in spe. et uirtute spũs scĩ. Certus sum aũt fratres mei et ego ipse de uobis. quia et ipsi pleni estis dilectione. repleti omni scientia. ita ut possitis alterutrum monere. Audacius aũt scripsi uobis fratres ex parte quasi in memoriam uos reducens. propter gratiam que data ẽ mihi a deo. ut sim minister xpi iesu. in gentibus sacrificans euangelium dei. ut fiat oblatio gentium accepta. et sanctificata in spũ sancto. Habeo igitur gloriam in xpo iesu ad deum. Non enim audebo loqui aliquid eorum que per me non efficit xps. in obedientiam gentium. uerbo et factis. in uirtute

signor tpi aligiorum. in ultimis ipis sci
ti ut ab itelim per cucurrim usq; ad
illicum repleuerim euangelium xpi.
Sic aut predicaui euangelium hoc. nō
ubi notatus ē xpūs. ne super alienum
fundamentum edificarem. sicut scptū
ē. qm quibus non ē annuntiatum de eo.
uidebunt. tqui non audierunt intelli
gent. propter quod impediebar plurim
uenire ad uos. Nunc aut ultra locum
non hēns in his regionibus. cupiditatē
aut hēns ueniendi ad uos. iam ex mul
tis precedentibus annis. cum in yspaniā
proficisci cepero. spero q pertrāsiens uide
am uos. tabobis reduci illuc. si uobis
primum ex parte fruitus fuero. Nunc
igitur proficiscor ierusalem ministrare scis.
probauerunt enim macedonia tachaia
collationem aliquā facere in paupes
sctorum. qui sunt in ierusalem. placuit enim
eis. tdebitores sunt eorum. nam si spūa
lium eorum participes fcti sunt gentes
debent tin carnalibus ministrare eis. hoc
igitur cum consummauero. tassignauero
eis fructum hunc. proficiscar per uos in
yspaniam. Scio aut qm ueniens ad uos
in habundantia bñdictionis xpi veniam.
Obsecro igitur uos fres. per dñm nrm
ihesum xpm. tper caritatem spūs sci. ut
adiuuetis me in orationibus uris pro me
ad deum. ut liberer ab infidelibus qui sūt
in iudea. tobsequium mei oblatio accept
fiat in ierosolima. scis. ut veniā ad uos
in gaudio per uoluntatē dei. trefrigerer
uobiscum. Deus aut pacis sit cum oīb
bus uobis amen. XVII

Commendo aut uobis phe
bem sororem nrām. que ē
in ministerio ecclie. que ē
cenchris. ut eam suscipiatis
in dño digne scōs. tassistatis ei. in
quocūq; negocio uī indiguerit. Etī
enim ipa quoq; astitit multis. tmihi.
Salutate priscam taquilā adiutores.
meos in xpo ihesu. qui pro anima mea
ceruices suas suppossuerunt. Quibus
solus ego gratias ago. sed tomnes ecclie gen
tium. tdomesticam eorum ecclesiam.
Salutate epenetum dilectum mei.
qui ē primitiuus achie in xpo ihesu. Salu
tate mariam. que multum laborauit
in uobis. Salutate andronicū tiuliā
cognatos. tcaptiuos meos. qui sunt no
biles in apli. qui ante me fuerunt in
xpo. Salutate amplyatum dilectissimū
michi in dño. Salutate urbanum adiu
torem nrm in xpo. tstachym dilectum
meum. Salutate apellen probum in
xpo. Salutate eos qui sunt ex aristobu
lo dño. Salutate herodionem cognatum
meum. Salutate eos qui sunt ex narci
si dño. qui sunt in dño. Salutate trphē
nam ttrphosam. que laborauerunt in dño.
Salutate persidem dilectissimā que multum
laborauit in dño. Salutate rufum e
lectum in dño. tmatrem eius tmei. Salu
tate asincritum. flegontā. hermen patro
bam. hermam. tqui cum eis sunt fratres.
Salutate philologum tiuliā. tnereum
tsororem eius. olimpiadē. tomnes qui
cum eis sunt scos. Salutate invicem in
osculo scō. Salutant uos omnes eccle
xpi. Rogo aut uos fres. ut obseruetis eos
qui dissentiones toffendicula. preter doc
trinam quam uos didicistis faciunt. et
declinate ab illis. huiusmodi enim xpo dō
nio non seruiunt. sed suo uentri. Et per dul
ces sermones tbñdictiones. seducunt corda
innocentium. Vra enim obedientia in om
nem locum diuulgata ē. Gaudio igitur in vo
bis uolo uos sapientes ee in bono. tsimpli
ces in malo. Deus aut pacis conterat satha
nan sub pedibus uris uelociter. Gra dñi
nri ihesu xpi uobiscum. Salutat uos ti
motheus adiutor meus. tlucius tiasō.
tsosipater cognati mei. Saluto uos ego
tertius qui scripsi epla in dño. Salutat
uos gaius hospes meus. tuniuersa eccla
Salutat uos erastus arcarius ciuitatis.
tquartus frr. Gratia dñi nri ihesu xpi. cū
omnibus uobis amen. Et aut qui potes
ē uos confirmare iuxta euangelium mei.
tpredicationem ihesu xpi. sm reuelationem
mysterii temporibus eternis tacti. quod nūc
patefactum ē. per scripturas prophetarum
sm preceptum eterni dei ad obedientiam
fidei in omnes gentes. cognitum. soli sapien
ti deo per ihesum xpm. cui est honor tgloria
in secula seculorum amen. Explicit epla
[illegible] incipit prologus in epl'as
[illegible] ad corinthios.

Epistola prima ad corinthios I

multas causas diuersasq; com plectitur: Quarum partem relatione fratrum cognouit aplus. partim uoluntarie scripsit litteris indicauit. Non nullas uo luntario officio sui curam aut ordinat aut emendat. Quarum curationibus medetur. diuisionis infirmitate languentibus. Nam primum apud eos curatur dissentionis uicium. quod multo pseudo aplorum inualuerat. unitatem sententie ecclie. ut propriis nominibus facerent sectatores. quos his exprobrat uerbis aplis. Hoc dico autem quod unus quisq; uestrum dicit. Ego quidem sum pauli. ego autem apollo. ego uero cephe. ego autem xpi. Et obliqs eorum se dicit facere nominum mentionem. ut multo magis erubescant id se facere sub falsor aplorum nominibus. quod etiam sub pauli tpe fecerint nomine displicuit. Ea cuius causa inducitur. qui paterne oblatus uxorem sibi non erubuit facere de nouerca. Quod facimus licet fornicationem appellauerit aplus. tamen ita clementer ut in ultione fri. auctore talis operis diabolo indicauerit deputandum. interposita iudicio rum. totum tertia questione. Quarto loco matrimonium una tractatur bis. Quinto loco uirginitatis consilium uelut cumulo coniungitur. Sexto loco de escarum licentia disputatur. Septimo atq; octauo loco de attondendo uiros et mulieribus uelamine capitis. ac facta mentione comissionis precipitur. Nono loco emulatio que diuersitate donorum spualium nascebatur. sub exemplo membrorum et corporis castigatur. Decimo resurrectionis spes mirabiliq; argumentis et uerbis approbatur. Vltimo de colligendis ad necessitatem sanctorum omnis cautius cura. uel edificio cuilibet imponitur. Interseruntur his pauca quibus uidetur pendere et suspectionibus aut hinc licet propriis ni punctis actionibus. Explicit prologus incipit argumentum

Quinti sunt adiuuanti

Et hij similiter ab aplo audierunt uerbum a uentibus. et sunt multi

tudine a fidelibus aplis. Quidam a philosophie uerbosa eloquentia. alij a secta legis iudaice inducti sunt. Hos reuocat aplus ad ueram et euangelicam sapientiam: scribens eis ab epheso per timotheum discipulum suum. Explicit argumentum. Incipit epla I prima ad corinthios.

Au

Lus

Do

Ca

Tus

Ap

stolus xpi ihesu. per uoluntatem dei. et so stenes frater ecclie dei. que est corinthi. sanctificatis in xpo ihesu uocatis sanctis. cum omnibus qui inuocant nomen domini nri ihesu xpi in omni loco ipsorum et nro. Gratia uobis et pax a deo patre nro. et dno ihesu xpo. Gratias

P AD CO

ago deo meo semper: pro uobis. in gra
dei. que data è uobis in xpo iesu. quia
in omnib⁹ diuites fcti estis in illo in oi
uerbo. 7 in omni scia. sicut testimoniū
xpi ofirmatum è in uobis. ita ut nichil
uobis desit in nulla gra. expectantib⁹
reuelationem dñi nri iesu xpi. qui 7
ofirmabit uos usq⁹ in finem sine crimi
ne in diem aduentus dñi nri iesu xpi. Fi
delis aut deus. per quem uocati estis i
societatē filij eius iesu xpi dñi nri. Ob
secro aut uos fres per nom dñi nri ih̄u. ut
idipm dicatis omnes. 7 non sint in
uobis scismata. Sitis aut perfecti in eo
dem sensu. 7 in eadem scia. Significa
tum è enim michi de uobis fratres mi
ab his qui sunt cloes. quia contenciões
sunt inter uos. Hoc aut dico q⁹ unusq⁹
q⁹ uim dicit. Ego quidem sum pauli.
ego aut apollo. ego uero cephe. ego aut
xpi. Diuisus è xpus. Numquid paulus
crucifixus è pro uobis. Aut in nomie
pauli baptizati estis. Grās ago deo 4
meo. q⁹ neminē uim baptizaui. nisi cri
spum 7 gaium. Ne quis dicat. q⁹ in nois
meo baptizati estis. Baptizaui aut 7
stephane domum. Ceterum nescio. si
quem alium baptizauerim. Non enim
misit me xpus baptizare. sed euangeli
zare. Non in sapia uerbi. ut nō euacue
tur crux xpi. Verbum enim crucis. pe
reuntib⁹ quidē stultitia è. his aut qui
salui fiunt. i. nobis. uirtus dei è. Scrip
tum è enim. Perdam sapiam sapiēum
7 prudentiam prudentium reprobabo.
Vbi sapiens. Vbi scriba. Vbi exquisitor
huius seculi. Nonne stultam fecit deus
sapiam huius mundi. Nam quia in dei
sapia non cognouit mundus per sapiam
deum. placuit deo per stultitiā predicatio
nis saluos facere credentes. Quoniam iudei
signa petunt. 7 greci sapiam querunt.
Nos aut predicamus xpm crucifixum.
iudeis quidē scandalum. gentib⁹ aut
stultitiam. Ipis aut uocatis iudeis 7
q⁹q⁹ grecis. xpm dei uirtutem 7 dei sa
pientiam. Quia quod stultum è dei.
sapientius è hominib⁹. 7 quod infirmum
è dei. fortius è hominib⁹. Videte enim uo
cationē uram fres. Quia non multi
sapientes sm carnem. nō multi potē
tes. non multi nobiles. sed que stulta sūt
mundi elegit deus. ut confundat sapiē
tes. 7 infirma mundi elegit deus. ut cō
fundat fortia. 7 ignobilia mundi 7 con
temptibilia elegit deus. 7 ea que nō sūt
ut ea que sunt destrueret. ut nō gloiet
omnis caro in conspectu eius. Ex ipō aut
uos estis in xpo iesu. qui factus est sapia
nobis a deo 7 iusticia. 7 sanctificatio 7 redem
ptio. ut quēadmodum scriptum è. qui
gliatur in dño gliet.

Et ego cum uenissem ad uos
fres. uenī non in sublimitate
sermonis aut sapie annū
tians uobis testimoniū dei.
Non enim iudicaui me scire aliquid i
ter uos. nisi iesum xpm. 7 hunc crucifi
xum. Et ego in infirmitate 7 in timore 7
tremore multo fui apud uos. 7 sermo mis
7 predicatio mea non in persuasibilibus hu
mane sapie uerbis. sed in ostensione spūs
7 uirtutis. ut fides ura sit non in sapia hoīm.
sed in uirtute dei. Sapiam aut loquimur
inter perfectos. Sapiam uero non huius
seculi. nec principum huius seculi qui
destruuntur. sed loquimur dei sapiam in
mysterio que abscondita è. quam pre
destinauit deus ante secula in gliam nram.
quam nemo principum huius
seculi cognouit. Si enim cognouissent.
nunq⁹ dñm glie crucifixissent. Sed sic
scriptum è. q⁹ oculus uidit nec auris
audiuit nec in cor hominis ascendit q⁹
preparauit deus his qui diligunt illum.
Nobis aut reuelauit deus per spm suum.
Spus enī omnia scrutatur. etiam pro
funda dei. Quis enim scit hoīum que
sunt hominis. nisi spūs hominis qui i
ipo è. Ita 7 que dei sunt. nemo cognouit
nisi spūs dei. Nos aut non spm huius
mundi accepimus. sed spm qui ex deo è.
ut sciamus que a deo donata sunt nob.
que 7 loquimur. non in doctis humane
sapie uerbis. sed in doctrina spūs. spūali
bus spūalia comparantes. Animalis aut hō
non percipit ea que sunt spūs dei. Stul
tia est enim illi. 7 non potest intelligere.
quia spūaliter examinatur. Spūalis
aut iudicat omnia. 7 ipe a nemine iudi
catur. Quis enim cognouit sensum dñi.
Aut quis instruet eum. Nos aut sen

sum xpi hēmis. III

Et ego fr̄es. non potui uobis loqui quasi spūalibus. sed qsi carnalibus. Tanq̄ parulis in xpo. Lac uobis potum dedi. non escam. Nondum enim poteratis nec nunc quidem potestis. Adhuc enim carnales estis. Cum enim sit inter uos zelus et contentio. nōne carnales estis. et secundum hominē ambulatis? Cum enim quis dicat. ego quidem sum pauli. alius autē ego apollo. nōne homines estis? Quid igitur est apollo? Quid est paulus? Administri cui⁹ credidistis. Et unicuiq; sicut deus dedit. Ego plantauit. apollo rigauit. sed deus incrementum dedit. Itaq; neq; qui plantat est aliquid neq; qui rigat. sed qui incrementum dat deus. Qui autem plantat et qui rigat unum sunt. Unusquisq; autē propriam mercedē accipiet. secundum suum laborem. Dei enim sumus adiutores. dei agricultura estis. dei edificatio estis. Secundum gratiam dei que data est mihi. ut sapiens architectus fundamentum posui. alius autē superedificat. Unusquisq; autē uideat quomodo superedificet. Fundamentum enim aliud nemo potest ponere. preter id quod positum est. qui est xp̄us iesus. Si quis autem superedificat supra fundamentum hoc. aurum argentum lapides pretiosos. ligna fenum stipulam. unusquisq; opus manifestum erit. Dies enim domini declarabit. quia in igne revelabitur. Et unusquisq; opus quale sit ignis. probabit. Si cuius opus manserit quod superedificauit. mercedē accipiet. Si cuius opus arserit detrimentum patietur. Ipse autē saluus erit. sic tamen quasi per ignem. Nescitis quia templum dei estis. et spūs dei habitat in uobis? Si quis autē templum dei uiolauerit. disperdet illum deus. Templum enim dei sanctum est. quod estis uos. Nemo se seducat. Si quis uidetur inter uos sapiens esse in hoc seculo. stultus fiat ut sit sapiens. Sapientia enim huius mundi stultitia est apud deum. Scriptum est enim. Comprehendam sapientes in astutia eorum. Et iterum. Dominus nouit cogitationes sapientum. quoniam uanae sunt. Itaq; nemo glorietur in hominibus. Omnia enim

uestra sunt. siue paulus. siue apollo. siue cephas. siue mundus. siue uita. siue mors. siue presentia. siue futura. Omnia enim uestra sunt. Uos autem xp̄i. xp̄us autem dei.

Sic nos existimet homo. ut ministros xp̄i. et dispensatores mysteriorum dei. Hic iam queritur inter dispensatores ut fidelis quis inueniatur. Mihi autem pro minimo est. ut a uobis iudicer aut ab humano die. Sed neq; meipsum iudico. Nihil enim mihi conscius sum. Sed non in hoc iustificatus sum. Qui autem iudicat me dominus est. Itaq; nolite ante tempus iudicare. quoadusq; ueniat dominus. qui et illuminabit abscondita tenebrarum. et manifestabit consilia cordium. Et tunc laus erit unicuiq; ex deo. Hec autem fr̄es transfigurauit in me et apollo propter uos. ut in nobis discatis. ne supra quam scriptum est. unus aduersus alterius inflemini pro alio. Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? Si autem accepisti. quid gloriaris quasi non acceperis. Jam saturati estis. iam diuites facti estis. Sine nobis regnatis. Et utinam regnetis. ut et nos uobiscum regnemus. Puto enim deus nos apostolos nouissimos ostendit. tanq̄ mortis destinatos. quia spectaculum facti sumus mundo et angelis et hominibus. Nos stulti propter xp̄m. uos autem prudentes in xp̄o. Nos infirmi uos autem fortes. Uos nobiles. nos autem ignobiles. Usq; in hanc horam et esurimus et sitimus. et nudi sumus. et colaphis cedimur. et instabiles sumus. et laboramus operantes manibus nostris. Maledicimur et benedicimus. Persecutionem patimur et sustinemus. Blasphemamur et obsecramus. Tanq̄ purgamenta huius mundi facti sumus. omnium peripsema usq; adhuc. Non ut confundam uos hec scribo. sed ut filios meos carissimos moneo. Nam si decem milia pedagogorum habeatis in xp̄o. sed non multos patres. Nam in xp̄o iesu. per euangelium ego uos genui. Rogo ergo uos imitatores mei sitote. sicut et ego xp̄i. Ideo misi ad uos timotheum. qui est filius meus carissimus et fidelis in domino. qui uos commonefaciat uias meas q

PAD CO

sunt in xpo. sicut ubiq; tomm ecclie co
eo. tanq; non uenturus sum ad uos.
sic inflati sunt quidam. Veniam autē
cito ad uos. si dominus voluerit. et cog
sciam non sermonem eorum qui inflati
sunt. sed uirtutē. Non enim in sermone
est regnum dei. sed in uirtute. Quid uul
tis. in uirga veniam ad uos. an in ca
ritate spūq; mansuetudinis.

V

Omnino audit inter uos
fornicatio. Et talis fornī
catio qualis nec inter gēti
bus ut uxorem pris sui ali
quis habeat. Et uos inflati estis. et non
magis luctum habuistis ut tollatur de
medio uestrum qui hoc opus fecit. Ego q̄
dem absens corpore. presens autē spū.
iam iudicaui ut presens eum qui sic
operatus est in nomine dñi nri ihesu xpi.
congregatis uobis in meo spū. cum uirtute
domini ihesu. tradere huiusmodi sathane
in interitum carnis. ut spūs saluus sit
in die dñi ihesu xpi. Non bona gloriatio
uestra. Nescitis quia modicum fermentum
totam massam corrumpit. Expurgate
uetus fermentum. ut sitis noua aspersio. sicut estis azymi. Etenim pascha nr
immolatus est xpūs. itaq; epulemur non
in fermento ueteri. neq; in fermento malitie
et nequitie. sed in azymis sinceritatis et ue
ritatis. Scripsi uobis in epla. ne cōmis
ceamini fornicariis. Non utiq; fornica
riis huius mūdi. aut auaris aut rapacibus. aut ydolis seruientibus. Aliquin debuistis de hoc mūdo exisse. Nunc autem
scripsi uobis. non cōmisceri. Si is qui
frater nominatur. et fornicator. aut auā
rus aut ydolis seruiens. aut maledicus
aut ebriosus aut rapax. cum eiusmodi
cibum nec sumere. Quid enim mihi de
his qui foris sunt iudicare. Nonne de
his qui intus sunt uos iudicatis. Nam
eos qui foris sunt deus iudicabit. Auferte malum ex uobis metipsis.

VI

Audet aliquis uestrum habens ne
gocium aduersus alterum iu
dicari apud iniquos. et nō
apud scōs. An nescitis quia
sci de hoc mundo iudicabunt. Et si in uo
bis iudicabitur mundus indigni estis.
qui de minimis iudicetis. Nescitis quia
angelos iudicabimus. quanto magis sēcu
laria. Seculana igitur iudicia si habue
ritis. contemptibiles qui sunt in ecclia. illos constitue
te ad iudicandum. Ad uerecundiā uestram
dico. Sic non est inter uos sapiens quisq;
qui possit iudicare inter fratrē suum. et hic
sed frater cum fratre iudicio contendit. et hoc apud
infideles. Iam quidem omnino delictum est
in uobis. q̄ iudicia habetis inter uos. Quare
non magis iniuriam accipitis. Quare
non magis fraudem patimini. Sed uos i
iuriam facitis. et fraudatis. et hoc fratribus. An
nescitis quia iniqui regnum dei non pos
sidebunt. Nolite errare. Neq; fornicarii
neq; idolis seruientes. neq; adulteri. neq; mol
les. neq; masculorum concubitores. neq; fures. neq;
auari. neq; ebriosi. neq; maledici. neq; rapaces
regnum dei non possidebunt. Et hec quidā
quando quidē fuistis. sed ablути estis. sed sā
ctificati estis. sed iustificati estis. in nomine
dñi ihesu. et in spū dei nri. Omnia mihi
licent. sed non omnia expediunt. Omnia
mihi licent. sed ego sub nullius redigar
potestate. Esca uentri. et uenter escis. Deus
autē et hunc et has destruet. Corpus autē
non fornicationi sed dño. et dñs corpori.
Deus uero et dñm suscitauit. et nos suscī
tabit per uirtutem suam. Nescitis quia
corpora uestra membra sunt xpi. Tollens
ergo membra xpi. faciam membra meretricis.
Absit. An nescitis quia qui adhęret meretrici. unum corpus efficitur. Erunt enim
duo in carne una. Qui autē adhęret do
mino unus spūs est. Fugite fornicationē. Oē
peccatum quodcunq; fecerit homo. extra
corpus est. Qui autē fornicatur in corpus
suum peccat. An nescitis quia membra
uestra templum sunt spūs sci qui in uob
est. quem habetis a deo. et non estis uestri. Em
pti enim estis pretio magno. glificate
et portate deum in corpore uestro.

VII

De quibus autē scripsistis mihi.
bonum est homini mulierem
non tangere. Propter fornica
tionem autē. unusquisq; suam
uxorem habeat. et unaquęq; suum uirum
habeat. Uxori uir debitum thorum reddat. si
militer autē et uxor uiro. Mulier sui cor
poris potestatem non habet. sed uir. Similiter
autē et uir sui corporis potestatem non habet.
sed mulier. Nolite fraudare inuicem. nisi

RINTIOS

forte expsensu ad tempus. ut uacetis / oioni. Et uterum reuertamini in idipm ne tentet uos sathanas propi incontinentiā uram. Hoc aut dico sm uenia / tam. non sm imperium. Volo aut oēs hoīes ee. sicut meipm. Sed unusq; propriū donum hēt ex deo. Alius quidē sic. alius uero sic. Dico aut nō nupt̄is / turis. bonum ē illis si sic permanēt. sicut ego. Qđ si non se continent. nubāt. Melius ē enim nubere q̄ uri. / his aut qui matrimonio uncti sunt. precipio non ego sd dns. uxorem a uro nō discedere. Q si discesserit. manere innuptam aut uiro suo reconciliari. et uir uxorem non dimittat. Nam ceteris dico ego nō dns. Si quis frr uxorem hēt infidelem. et hec cōsentit habitare cum illo. non dimittat illam. Et si qua mulier hēt uirum infidelem. et hic cōsentit habitare cum illa. nō dimittat uirum. Sanctificatus ē enim uir infidelis. p̄r mulierem fidelem. et sanctificata ē mulier infidelis p̄r uirum fidelem. / Alioquin filij uri immundi essent. Nunc aut sancti sunt. Q si infidelis discedit. discedat. Non ē enim fratri aut sorori in huiusmodi. In pace uocauit uos / deus. Unde enim scis mulier si uirum tuum saluum facies. nisi unicuiq; sicut diuisit dns. et unumquēq; sicut uocauit deus ita ambulet. Et sic in omnib ecclīs doceo. Circumcisus aliquis uocatus est. non adducat preputium. In prepucio aliq; uocatus ē. non circumcidatur. Circumcisio nichil ē. et preputium nichil ē. sd obseruatio mandatorum dei. Unusquisq; in qua uocatione uocatus ē. in ea permaneat. Servus uocatus es. non sit tibi cure. Sed et si potes liber fieri magis utere. Qui enim in dno uocatus ē seruus. libertus est dni. Similiter et qui liber uocatus ē. seruus ē xpi. Pretio empti estis. Nolite fieri serui hominum. Unusquisq; in quo uocatus ē frr. in hoc maneat apud deum. De uirginib aut preceptum dni non hēo. consilium aut do. tanq̄ miām obtenturus a dño ut sim fidelis. Existimo ergo hoc bonum ee propr instantem necessitatem. quia bonum ē hoīem sic ee. Alligatus es uxori. noli quærere solutionē. Solutus es ab uxore noli quærere uxorem. Si aut accepe-

uxorem. non peccasti. Et si nupsit uirg. non peccauit. Tribulationē aut carnis huiusmodi hēbunt. Ego aut uobis / parco. Hoc aut dico frēs. tps breue est. Reliquum ē. ut et qui hēnt uxores. tāq̄ non hēntes sint. et qui flent tanq̄ non flentes. et qui gaudent. tanq̄ non gaudentes. et qui emunt tanq̄ non possidentes. et qui utuntur hoc mundo tanq̄ non utantur. Preterit enim figura huius mundi. Volo aut uos sine sollicitudine ee. Qui sine uxore ē sollicitus ē que dni sunt. quomodo placeat deo. Qui aut cum uxore ē. sollicitus ē que sunt mundi. quomodo placeat uxori. et diuisus ē. Et mulier innupta et uirgo. cogitat que dni sunt. ut sit scā corpore et spū. Que aut nupta ē. cogitat que sunt mundi. quomodo placeat uiro. Hoc aut ad utilitatem uram dico. non ut laqueum / uobis iniciam. sd ad id quod honestum ē. et quod facultatē prebeat. sine impedimento dño obsecrandi. Si quis autem se uideri existimat turpiter uirginē suā. q' sit frr adulta. et ita oportet fieri. quod uult faciat. Non peccat si nubat. Nam qui / statuit in corde suo firmus. et non hēns necessitatem. potestatem aut hēns sue uoluntatis. et hoc iudicauit in corde suo seruare uirginem suam. bene facit. Igitur et qui matrimonio iungit uirginem suā. bene facit. Et qui non iungit melius / facit. Mulier alligata ē legi. quanto tpore uir eius uiuit. Q si dormierit uir eius. liberata ē. Cui uult nubat. tm in dño. Beatior aut erit. si sic permanserit. sm meum consilium. Puto aut. q' et ego spm dei hēam.

VIIII

De his aut que uoluit sacrificantur. Scimus q' omes / scīam hēmus. Scientia aut inflat. caritas uero edificat. Si quis aut se existimat scire aliquid. nondum cognouit quēadmodum oporteat eum scire. Si quis aut diligit deū. hic cognitus ē ab eo. De escis aut que uoluit immolantur. scimus quia nichil ē uolum in mundo. et q' nullus deus nisi unus. Nam et si sunt qui dicantur dii. siue in celo sive in tra. sicut sunt dii multi. et dni multi. Nobis tm unus deus pat

PAD CO

ex quo omnia. ⁊nos in illo. ⁊unus dñs ihesus xpūs. per quē omnia ⁊nos per ipm. Sed non in omnibꝫ ē scīa. Quidā aut cū scīa. usq; nunc ydoli. q̄si ydolothytum manducant. ⁊ sciā ipō cum sit infirma polluunt. Esca aut nos non cōmēdat deo. Neq; eiz si non manducauerimus deficiemꝰ neq; si manducauerimus habundabimus. Videte aut ne forte hec licentia mea offendiculū fiat infirmis. Si ei quis uiderit eum qui hēt scīam in ydolio recumbentē. nonne scīa eius cum sit infirma. edificabitur ad manducandum ydolothyta. ⁊ peribit infirmus in scīa tua frater. propt quē xpūs mortuus ē. Sic aut peccantes in fres. ⁊ percutientes scīam eoꝝ infirmam. in xpm peccatis. Quapp si esca scandalizat fratrem meū non manducabo carnem in eternū. ne fiam meum scandalizem.

VIIII

Non sum liber. Non sum aplus. Nonne xpm ihesum dñm nrm uidi. Nonne opus meū uos estis in dño. Et si alijs non sum aplus. sed tñ uobis sum. Nam signaculū aplatus mei. uos estis in dño. Mea defensio apud eos qui me interrogabant. hec ē. Nonquid non hēmus potestatem manducandi ⁊ bibendi. Nunquid nō hēmꝰ potestatem sororem mulierē circumducē di. sicut ⁊ cēti apli. ⁊ fres dñi. ⁊ cephas. Aut solus ego ⁊ barnabas nō hēmus potestatem hec operandi. Quis militat suis stipendijs unq̄. Quis plantat uineam. ⁊ de fructu eius non edit. Aut quis pascit gregem. ⁊ de lacte gregis non manducat. Nunquid sm hoiem hec dico. Aut ⁊ lex hec non dicit. Scptum ē enim in lege moysi. Non ligabis os bouī triturāti. Nunquid de bobꝰ cura ē deo. Aut propt nos hoc dicit. Nam propt nos scripta sunt. quia in spe qui arat arare. ⁊ qui triturat in spe fructus percipiendi. Si nos uob spūlia seminauimus. magnū ē si nos carnalia uā metemus. Si alij potestatis hui⁹ participes sunt. quare nō potius nos. Sed non usi sumus hac potestate.

sed omnia sustinemus. neq; offendiculum demus euangelio xpi. Nescitis qui qui in sacrario operantur. que de sacrario sunt edunt. ⁊ qui altari deseruiunt. cum altari participant. Ita ⁊ dñs ordinauit. his qui euangeliū annūciant. de euangelio uiuere. Ego aut nullo horum usus sum. Non scp scribo aut hec. ut ita fiant in me. Bonum ē enim mihi magis mori. q̄m ut gloriā meam quis euacuet. Nam si euangelizauero. non ē mihi gloria. Necessitas enim mihi incumbit. Ve enim mihi ē. si non euangelizauero. Si enim uolens hoc ago. mercedē hēo. Si aut inuitus. dispensatio mihi credita ē. Quod ē ergo merces mea. Vt euangelizans ponam euangelium. ut non abutar potestate mea in euangelio. Nam cum liber essem ex omnibus omnium me seruum feci. ut plures lucrifacerē. Et factus sum iudeis tanq̄m iudeus. ut iudeos lucrarer. his qui sub lege sunt quasi sub lege essem. cum ipse non essem sub lege. ut eos qui sub lege erant lucrifacerem. his qui sine lege erant. tanq̄m sine lege essem. cum sine lege dei nō essem sed in lege essem xpi. ut lucrifacerē eos q̄ sine lege erant. Factus sum infirmis infirmus. ut infirmos lucrifacerem. Omnibꝰ omnia factus sum. ut omnes facerem saluos. Omnia aut facio propt euangelium. ut particeps eius efficiar. Nescitis q̄ hi qui in stadio currunt. omnes quidē currunt. sed unus accipit brauiū. Sic currite ut comprehendatis. Omnis aut qui in agone contendit. ab omnibus se abstinet. Et illi quidē ut corruptibilem coronam accipiant. nos aut incorruptam. Ego igitur sic curro. nō quasi in incertum. Sic pugno non quasi aerē uerberans. sed castigo corpus meū. ⁊ in seruitutem redigo. ne forte cum aliis p̄dicauerim ipse reprobus efficiar.

X

Nolo enim uos ignorare fres. quia patres nri omnes sub nube fuerunt. omnes mare transierunt. ⁊ omnes in moyse baptizati sunt. in nube ⁊ in mari. Et omnes eandē escam spūalem manducauerunt. ⁊ omnes eundē potum spūalem

RINTIOS

lem biberunt. Bibebant aut de spiritali consequente eos petra. Petra aut erat xpus. Sz non in plurib⁹ eorum bene placitum é deo. Nam prostrati sunt in deserto. Hec aut in figura nrā facta sunt nr̄a. ut non simus cupidi malorum. sicut illi cupierunt. Neq; idolatre efficiamini. sicut quidā ex ipis. qué admodum scriptum é. Sedit populus manducare et bibere. et surrexerunt ludere. Neq; fornicemur. sicut quidam ex ipis fornicati sunt. et ceciderunt una die. xxiii. milia. Neq; tēptemus xpm. sicut quidam eorum tēptauerūt. et a serpentib⁹ perierunt. Neq; murmuraueritis. sicut quidam murmurauerunt. et perierunt ab exterminatore. Hec aut omnia in figura obtingebant illis. Scripta sunt aut ad correptionē nr̄am in quos fines seculorum deuenerunt. Itaq; qui se existimat stare. uideat ne cadat. Tentatio uos non apprehendat nisi humana. Fidelis aut deus é. qui non patietur uos tentari supra id quod potestis. sz faciet cum tentatione etiam prouentum. ut possitis sustinere. Propter quod carissimi mei. fugite ab idolorum cultura. Tanq; prudentibus loquor. uos ipi iudicate quod dico. Calix benedictionis cui benedicimus. nōne communicatio sanguinis é. Et panis quē frangimus. nonne participatio corporis dñi est. Quoniam unus panis unum corpus multi sumus. omnes qui de uno pane et uno calice participamus. Videte israhel secundū carnem. Nōne qui edunt hostias. participes sunt altaris. Quid ergo dico. Quod idolis immolatum sit aliquid. aut quod idolum sit aliquid. Sz que immolant gentes. demonijs immolant. et non deo. Nolo aut uos socios fieri demoniorum. Nō potestis calicem dñi bibere. et calicem demoniorum. Non potestis mense dñi participes esse. et mense demoniorum. An emulamur dñm. Numquid fortiores illo sumus. Omnia mihi licent. sz non omnia expedient. Omnia licent. sz non omnia edificant. Nemo quod suum é querat. sz quod alterius. Omne quod in macello uenit manducate. nichil interrogantes propter conscientiam. Domini é terra. et plenitudo eius. Si quis uocat uos infidelium. et uultis ire. omne quod uobis apponitur manducate. nichil interrogantes propter conscientiam. Si quis aut dixerit. hoc immolatum é idolis. nolite manducare propter illum qui indicauit. et propter conscientiam. Conscientiam aut dico non tuam. sed alterius. ut quid enim libertas mea iudicatur ab aliena conscientia. Si ego cū gratia participo. quid blasphemor pro eo quod gratias ago. Sive ergo manducabitis sive bibitis. uel aliud quid facitis. omnia in dei gloriam facite. sine offensione estote iudeis et gentibus. et ecclesie dei. sicut et ego per omnia omnibus placeo. non querens quod mihi utile é. sz quod multis ut salui fiant.

IMitatores mei estote. sicut et ego xpi. Laudo aut uos fratres. q' per omnia mei memores estis. et sicut tradidi uobis precepta mea tenetis. Volo aut uos scire. q' omnis uir caput xpus é. Caput aut mulieris. uir. caput uero é deus. Omnis uir orans aut prophetans. velato capite. deturpat caput suum. Omnis aut mulier orans aut prophetans. non velato capite. deturpat caput suum. Unum é enim ac si decaluetur. Nam si non velatur mulier. tondeatur. Si uero turpe é mulieri aut decaluari. uel radi. velet caput suum. Vir quidē non debet velare caput suum. qui ymago et gloria dei é. Mulier aut gloria é uiri. Non enim est uir de muliere é. sz mulier de uiro. Et enim non é creatus uir propter mulierē. sz mulier propter uirum. Ideo debet mulier uelamen habere supra caput suum. propter angelos. Verumtamen neq; uir sine muliere. neq; mulier sine uiro. in dño. Nam sicut mulier de uiro. ita et uir per mulierem. Omnia aut ex deo. Vos ipi iudicate. Decet mulierem non velatam orare deum. nec ipa natura docet uos. Quoniam quidem si comam nutriat. ignominia é illi. Mulieri uero si comam nutriat. gloria é illi. quia capilli pro velamine ei dati sunt. Si quis aut uidetur contentiosus esse. nos talem consuetudinem non habemus. neq; ecclia dei. Hoc aut precipio. nō laudans q' non in melius. sed in deterius conuenitis. Primum quidē conuenientibus

uobis in eccliam. audio scissuras ee. et
partē credo. Nam oportet hereses ee. ut
qui probati sunt manifesti fiant in uob.
Conuenientib⁹ ergo uobis in unū. iam
non ē dñicam cenam manducare. Unus
quisq; enī suam cenam presumit ad mā
ducandum. Et alius quidē esurit. alius
quidē ebrius ē. Numquid domos non
hētis ad manducandū et bibendum? Aut
eccliam dei ptemnitis. et confunditis eos q
non hēnt? Quid dicam uobis? Laudo
uos in hoc non laudo. Ego enim accep
a domino. quod et tradidi uobis. quōd⁹
minus ihesus. in qua nocte tradebatur. i
accepit panem. et gras agens fregit et
dixit. Accipite et manducate. hoc ē cor
pus meum quod pro uobis tradetur.
hoc facite in meam memorationem.
Similit⁹ et calicem. postq; cenauit di
cens. hic calix nouum testamentum ē in
meo sanguine. hoc facite quotiēscūq;
bibetis. in meam memorationē. Quo
tiēscunq; enim manducabitis panē
hunc et calicem bibetis. mortem dñi
annūtiabitis donec ueniat. Itaq; qui
cunq; manducauerit panem uel bibe
rit calicem dñi indigne. reus erit cor
poris et sanguinis dñi. Probet aut
seipm homo. et sic de pane illo edat. et de
calice bibat. Qui enī manducat et bi
bit indigne. iudicium sibi manducat
et bibit. non diiudicans corpus dñi. i
hoc inter uos multi infirmi et imbecilles
et dormiunt multi. Q; si nos metipos
diiudicaremus. nō utiq; iudicaremur.
Dum iudicamur aut a dño corripimur.
ut non cum hoc mundo damnemur. i
taq; fres mei cum uenitis ad man
ducandum inuicem expectate. Si quis
aut esurit domi manducet. ut nō in iu
dicium ueniatis. Cetera aut cum ue
nero disponam.

XII

De spualib⁹ aut. nolo uos i
gnorare fres. Scitis cum gen
tes essetis. ad simulachra
muta. prout ducebamini
euntes. Ideo notum uobis facio. q; ne
mo in spū dei loquens. dicit anathema
ihesu. Et nemo pōt dicere dñs ihesus. nisi
in spū scō. Diuisiones uero gratiarum sūt
idem aut spūs. Et diuisiones ministra
tionum sunt. idem aut dñs. Et diuisio
nes operationum sunt. idem uero deus.
qui operatur omnia in omnib⁹. Unicui
q; aut datur manifestatio spūs ad utili
tatem. Alii quidē per spūm datur sermo
sapie. Alii aut sermo scie sm eundē spūm.
Alteri fides in eodem spū. Alii gratia
tum in uno spū. alii operatio uirtutum.
alii prophetia. alii discretio spūum. alii
genera linguarum. alii interpretatio sermonum. Hec aut omnia operatur unus
atq; idem spūs. diuidens singulis pro
ut uult. Sicut enim corpus unum est.
et membra hēt multa. omnia aut mēbra
corporis cum sint multa. unum corpus
sunt. ita et xps. Et enim in uno spū nos
in unum corpus baptizati sumus.
siue iudei siue gentiles. siue serui sumus. et
omnes in uno spū potati sumus. Nam
et corpus non ē unum membrum. sed multa.
Si dicerit pes. quia non sum manus non
sum de corpore. nō ideo nō ē de corpore?
Et si dicerit auris. quia non sum oculus.
non sum de corpore. non ideo non ē de
corpore? Si totum corpus oculus. ubi
auditus? Si totum auditus. ubi odo
ratus? Nunc aut posuit deus membra. et
unumquodq; eorum in corpore. sicut uolu.
Q; si erant omnia unum membrum. ubi cor
pus? Nunc aut multa quidē membra
unum aut corpus. Non pōt aut dicere
oculus manui. opera tua non indigeo.
aut iterum caput pedib⁹. non estis mihi
necessarii. Sed multo magis que uidēt
membra corporis infirmiora. ee necessaria
sunt. Et que putamus ignobiliora. mē
bra ee corporis. his honorē abundan
tiorem circumdamus. Et que inhone
sta sunt nra. abundantiorem honestā
tem hēnt. honesta aut nra. nullius e
gent. Sed deus temperauit corpus ei
cui deerat. abundantiorē tribuendo ho
norem. ut non sit scisma in corpore. sed i
dipm. pro inuicē sollicita sint membra.
Et siquid patitur unum membrum. compatiū
tur omnia membra. Siue gliatur unū mē
brum. congaudent omnia. Uos aut estis
corpus xpi. et membra de membro. Et quosdā
quidem posuit deus in eccla. primū apl̄os. se
cundo prophetas. tertio doctores. deinde
uirtutes. deinde gratias curationū. opitu

lationes. gñationis genera linguaꝝ. Sive quo omnes loquar linguis. quis autē prophetet. Sive quo omnes fratres. Sive quo omnes in gratiarum actione. Sive quo omnes linguis loquantur. Sive quo omnes autē prehendant. Emulamini autē charismata meliora. Et adhuc excellentiorē uobis uiam demonstro

XIII

Si linguis hominū loquar angelorum. caritatē autē non habeam. factus sum uelut es sonans. aut cymbalum tinniens. Et si habuero prophetiam. noverim misteria omnia. omnē scientiam. Et si habuero omnē fidem. ita ut montes transferam. caritatē autē non habuero nichil sum. Et si distribuero in cibos pauperū omnes facultates meas. Et si tradidero corpus meum ita ut ardeam. caritatem autē non habuero. nichil mihi prodest. Caritas patiens est benigna est. Caritas non emulatur. non agit perperam. non inflatur. non est ambitiosa. non quærit quæ sua sunt. Non irritatur non cogitat malum. non gaudet super iniquitate. gaudet autē ueritati. Omnia suffert. omnia credit. omnia sperat. omnia sustinet. Caritas nunquā excidit. Sive prophetiæ evacuabuntur. sive linguæ cessabunt. sive scientia destruetur. Ex parte enim cognoscimus. et ex parte prophetamus. Cum autē uenerit quod perfectum est. evacuabitur. quod ex parte est. Cum essem parvulus loquebar ut parvulus. sapiebam ut parvulus. cogitabam ut parvulus. Quod autē factus sum uir. evacuavi quæ erant parvuli. Videmus nunc per speculum in enigmate. tunc autē facie ad faciem. Nunc cognosco ex parte. tunc autē cognoscam sicut et cognitus sum. Nunc autē manent fides. spes. caritas. tria hæc. Maior autē horum est caritas.

XIIII

Sectamini caritatem. emulamini spiritalia. magis autē ut prophetetis. Qui enim loquitur linguā. non hominibus loquitur sed deo. Nemo enim audit. spiritu autē loquitur misteria. Nam qui prophetat hominibus loquitur ad ædificationem. et exhortationē et consolationē. Qui loqui

nus lingua semetipm edificat. Qui aut prophetat ecclām edificat. Volo autē uos omnes loqui linguis. magis autē ut prophetetis. Nam maior est qui prophetat qꝫ qui loquitur linguis. nisi forte interpretetur. ut ecclia edificationem accipiat. Nunc autē fratres si uenero ad uos linguis loquens uobis prodero. nisi uobis loquar aut in reuelatione aut in scia. aut in prophetia aut doctrina. Tamen quæ sine anima sunt uocem dantia. sive tybia sive cythara. nisi distinctionē sonitus dederint. quomodo scietur quod canitur aut quod cythara canitur. Et enim si incertam uocem tuba dederit. quis parabit se ad bellum. Sic et uos per linguam. nisi manifestum sermonem dederitis. quomodo scietur id quod dicitur. Eritis enim in aere loquentes. tam multa utique genera linguarum sunt in hoc mundo. et nichil sine uoce est. Si ergo nesciero uirtutem uocis. ero ei cui loquor barbarus. Sic et uos qui emulatores estis spirituum. ad edificationē ecclæ. quærite ut abundetis. Et ideo qui loquitur linguā. oret ut interpretetur. Nam si orem linguā. spiritus meus orat. mens autē mea sine fructu est. Quid ergo est. Orabo spiritu. orabo et mente. Psallam spiritu. psallam et mente. Ceterum si benedixeris spiritu. qui supplet locum idiotæ. Quomodo dicet amen super tuam benedictionē. Quid quid dicas nescit. Nam tu quidē bene gratias agis. sed alter non ædificatur. Gratias ago deo meo. quod omnium uestrum linguis loquor. Sed in ecclia uolo v. uerba sensu meo loqui. ut et alios instruam. qꝫ x. milia uerborum in lingua. Fratres nolite pueri effici sensibus. sed malitia parvuli estote. sensibus autē perfecti sitis. In lege scriptum est. quia in aliis et linguis. et in aliis labiis loquar populo huic. et nec sic exaudient me. dicit dñs. Itaqꝫ linguæ in signum sunt. non fidelibus sed infidelibus. Prophetiæ autē non infidelibus sed fidelibus. Si ergo conueniat uniuersa ecclia in unum. et omnes linguis loquantur. intrent autē idiotæ. aut infideles. nonne dicent quod insanitis. Si autē omnes prophetent. intret autē quis infidelis uel idiota. arguitur ab

PADCORI

omnib⁹ nudicauit ab omnib⁹ Et
culpa eni coꝝ eius manifesta fiet.
Et in faciem adorabit deꝝ
pronuntians q̄ uere deus in nobis
sit. Quid ergo ē fres? Cum ueniꝝ
unusquisq; uim psalmum hēt. doctri
nam hēt. apocalipsim hēt. linguas
hēt. interpretationem hēt. Omnia ad
edificationem fiant. Sue cui lingua
quis loquitur sm̄ one. aut mulier
res. tres p̄phent. duo uel tres. et alii iudi
cent. Si aut alii reuelatum fuerit se
denti. prior taceat. Potis enī omnes
per singulos prophare ut omnes di
scant. et omnes exhortent. Et spūs
prophetarum. prophetis subiecti sunt.
Non enim ē dissentionis deus sed pa
cis. sicut in omnib⁹ ecclīs sanctoꝝ
docet. Mulieres in ecclīs taceant.
Non enī permittit eis loqui. sed subdi
tas ee. sicut et lex dicit. Si quid aut
uolunt discere. domi uiros suos interro
gent. Turpe ē enim mulieri loqui in
ecclīa. An a uobis uerbum dei proces
sit. aut in uos solos pueniet? Si quis
uidetur propha ee. aut spūalis cognō
scat que uobis scribo. quia dominī
sunt mandata. Si quis aut ignorat.
ignorabitur. Itaq; fres mei emulamini
prophare. et loqui linguis nolite pro
bibere. Omnia aut honeste. et sm̄ or
dinem fiant in uobis.

XV

Notum aut uobis facio
fres euangelium. quod p
dicauī uobis. quod et acce
pistis in quo et stans. per
quod et saluamini. qua ratione predi
cauerim uobis. si tenetis nisi frustra
credidistis. Tradidi enim uobis in
primis. quod et accepi. quōm xp̄s mo
rtuus ē pro peccatis nr̄is sm̄ scripturas
m. et quia sepultus ē. et resurrexit tertia
die sm̄ scripturas. et quia uisus est
cephe. et post hec xi. Deinde uisus ē
plusq̄m quingentis fribus simul. ex
quibus multi manent uiq; adhuc. quidam
aut dormierunt. Deinde uisus ē iaco
bo. deinde apīis omnib⁹. Nouissime

aut omniū. tanq̄m abortiuo uisus ē
et mihi. Ego enim sum minimus
apīoꝝ. qui non sum dignus uocari
apīus. quia persecutus sum ecclīam
dei. Gratia aut dei sum id quod sum.
Et gratia eius in me uacua non fuit.
sed habundantius illis omnib⁹ laborauī
non aut ego. sed gratia dei mecum. Si
enim ego siue illi. sic predicamus. et
sic credidistis. Si aut xp̄s predicatur
q̄ surrexit a mortuis. quōmo quidam
dicunt in uobis. quia resurrectio mor
tuorum non ē. Si aut resurrectio mor
tuoꝝ non ē. nec xp̄s resurrexit. Si aut
xp̄s non resurrexit. Inanis ē ergo pre
dicatio nr̄a. inanis ē et fides uestra. Inue
nimur aut et falsi testes dei. quia testi
monium dicimus aduersum deum q̄
suscitauerit deum xp̄m. quem non
suscitauit. si mortui non resurgunt.
Nam si mortui non resurgunt. nec xp̄s
resurrexit. Et si xp̄s non resurrexit.
uana ē fides uestra. Adhuc enim estis in
peccatis uestris. Ergo et qui dormierunt
in xp̄o. perierunt. Si in hac uita tantum
in xp̄o sperantes sumus. miserabiles
sumus omnib⁹ hominib⁹. Nunc aut
xp̄s resurrexit a mortuis. primitiꝝ
dormientium. Quia quidem per hominē
mors. et per hominē resurrectio mortuo
rum. Et sicut in adam omnes mo
riuntur. ita et in xp̄o omnes uiuificabūt.
Unusquisq; aut in suo ordine primi
xp̄s. Deinde hi qui sunt xp̄i. qui in
aduentu eius crediderunt. Deinde fi
nis cum tradiderit regnum deo et pri
cipi et euacuerit oēm principatum et po
testatem et uirtutem. Oportet autem
illum regnare. donec ponat inimicos
omnes sub pedibus eius. Nouissima au
tem inimica destruetur mors. Omnia enī
subiecit sub pedibus eius. Cum autem
dicat omnia subiecta sunt ei. sine du
bio preter eum qui subiecit ei omnia.
Cum aut subiecta fuerint ei omnia
tunc et ipse filius subiectus erit ei qui
sibi subiecit omnia. ut sit deus omnia
omnib⁹. Alioquin quid facient qui
baptizantur pro mortuis. Si omnino
mortui non resurgunt. ut quid et bap
tizantur pro illis? ut quid et nos peri

clamam⁹ omn̄i hora. Cotidie morior: proꝑ nr̄am gl̄iam fr̄es. quam h̄eo in xp̄o ihū dn̄o nr̄o. Si fm hominē ad bestias pugnaui ephesi. quid mihi prodest si mort⁹ non resurgunt? Manducemus et bibamus. cras enī moriamur. nolite seduci. Corrumpunt enī bonos mores eloquia mala. Exurgite iuste. et nolite peccare. Ignorantiā enī dei quibdam h̄ent. Ad reuerentiā uob loquor. Sed dicet aliquis. Quomodo resurgunt mort⁹. quali corpore ueniēt? Insipiens tu. quod seminas nō uiuificat⁹. nisi prius moriat⁹. Et quod seminas non corpus. quod futurum ē seminas sed nudum granum. ut puta tritici. aut alicuius ceterorum. Deus aut̄ dat illi corpus sicut uult. et unicuiq; seminum proprium corpus. Non omnis caro eadem caro. sed alia quidem hominum. alia pecorum. alia aut̄ uolucrum. alia piscium. Et corpora celestia. et corpora terrestria. Sed alia quidē celestium gloria. alia aut̄ terrestrium. Alia claritas solis. alia claritas lune et alia claritas stellarum. Stella enī a stella differt in claritate. sic et resurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione. surget in incorruptione. Seminatur in ignobilitate. surget in gl̄a. Seminatur in infirmitate. surget in uirtute. Seminatur corpus animale. surget corpus spirale. Si ē corpus animale. est et spirale. sicut scriptum ē. Fact⁹ ē primus homo adam. in aiam uiuentem. Nouissimus adam. in spm uiuificantem. Sed non prius quod spirale ē. sed quod animale ē. deinde qđ spirale ē. Primus homo de terra terrenus. Secūs hō de celo celestis. Qualis terrenus. tales et terreni. Et qualis celestis. tales et celestes. Igitur sicut portauimus ymaginem terreni: portemus et ymaginem celestis. Hoc aut̄ dico fr̄es. quōm caro et sanguis regnum dei possidere nō possunt. nec corruptio incorruptelā possidebit. Ecce misterium uobis dico. Omnes quidem resurgemus. sed non omnes immutabimur. In momento in ictu oculi in nouissima tuba. Canet enī tuba et mortui resurgent incorrupti. et nos immutabimur. Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionē. et mortale hoc induere immortalitatē. Cum autem mortale hoc induerit immortalitatē. tunc fiet sermo qui scriptus ē. Absorpta est mors in uictoria. Vbi ē mors uictoria tua? Vbi ē mors stimulus tuus? Stimulus aut̄ mortis peccatum ē. Virtus uero peccati lex. Deo aut̄ gr̄as qui dedit nobis uictoriam. per dn̄m nr̄m ihesum xp̄m. Itaq; fr̄es mei dilecti stabiles estote. et immobiles. habundantes in omni op̄e dn̄i semper. scientes q⁹ labor uester non est inanis in domino.

XVI

De collectis aut̄ que fiunt in sc̄os. sicut ordinaui in ecclesia galathie. ita et uos facite. per unam sabbati. Vnusquisq; aut̄ uestrum apud se ponat. recondens quod ei bene placuerit. ut non cum uenero. tunc collecte fiant. Cum aut̄ presens fuero. quos probaueritis per epl̄as. hos mittam perferre gratiam uestram in hierusalem. Quod si dignum fuerit ut et ego eam. mecum ibunt. Veniam aut̄ ad uos. cum macedoniā pertransiero. Nam macedoniā pertransibo. Apud uos aut̄ forsitan manebo. uel etiam hyemabo. ut et uos me deducatis quocumq; iero. Nolo enim uos modo in transitu uidere. Spero enim me aliquantulū tp̄m manere apud uos. si dominus permiserit. Permanebo aut̄ ephesi. usq; ad pentecosten. Hostium enī mihi apertum ē magnum et euidens. et aduersarii multi. Si aut̄ uenerit timotheus. uidete ut sine timore sit apud uos. Opus enim dn̄i operatur sicut et ego. Nemo ergo illum spernat. Deducite aut̄ illum in pace. ut ueniat ad me. Expecto enī illum cum fratribus. De apollo aut̄ fr̄e notum uobis facio. quōm multum rogauim eum ut ueniret ad uos cum fratribus. Et utique non fuit uoluntas eius. ut nunc ueniret. Veniet aut̄ cum ei tempus fuerit. Vigilate. state in fide. Viriliter agite. et confortamini. Et omnia uestra in caritate fiant. Obsecro aut̄ uos fr̄es. nostis domum stephane. et fortunati. et achaici. quōm sunt primitie achaie. et

munibum scorum ordinauerunt sepe-
ruerunt fabdin suis. cuiusmodi tomi eo
pesanu. Matoranu. Gaudeo aut in pe
sentia stephane t fortunati t achaici.
quin vo quod uobis deerat. ipi supplue
runt. Refecerunt enim meum spi
tum. Cognoscite ergo qui eiusmodi
sunt. Salutant uos omnes eccle asie.
Salutant uos in dño multum aquila
t prisca. cum domestica ecclia sua. ap
quos t hospitor. Salutant uos fres o
Salutate inuicē in osculo sco. Salu
tio mea manu pauli. Si quis nō amat
dnm nm ihesum xpm. sit anathema t
maranatha. Gia domini nri ihesu xpi
uobiscum. Caritas mea cum omib
uobis in xpo ihesu dño nro. Explicit epla
sci ad corinthios. Incipit prologus in
secunda sci
ad corinthios
epla. quasi in
parte superiori
post misisse
nium suarum relationes. redit causa
quare ad eos secundo non ierit. quin i
lem mutatione animi sui fecisse se affirmat.
si ne aduentu suo tristitiam meritis
cum in pecco permanerent discipulos re
perisset. Deinde post aguitos fructus pe
nitentie reconciliat eum ecclie: quem i
prima propter fornicationē a sorte sco
rum uiserat amouerat. Tertio ostendit pse
do apl'os offitij sui dignitatē tueri. et
noui testamti ministros. tanto an ue
gia ostendit. quanto euangelium est
prestantius lege. Immorantur etiam i
causa illa plurimū opus breuiter in pri
ori egerat. ut promptio habeant animi
necessaria presentis uite nō bentibus
largiantur. t unitate spualis cōmu-
nionis mutent presentia cum futuris. atq;
bundantia sua scorum inopia supple
ant. ut uicissim ipsorum inopia scor
bundantia supplentur. In fine repetit
quod superius ostendit pseudo apl'os egerat
t iactatione eorum predicationeq; te
se gliosos. uel collata antiquitate qui
uel cum ego minimum ac peculiorum
scorum euacuare: dicitq; eos operarios
subdolos. qui ad unitatem nomē sathane mi
figurantium in apl'os xpi. sub predicatio
nis spe lucra premia quecq; fecerant
post actam penitentiam absolutionem
scribit eis atq; t collaudans eos hu
militatē ad meliora. ostendit quare eos
se emendare ostendens. Explicit prolog'
Incipit epla sci ad corinthios.

Au
tus
A
po
s.
To
thi
o
ihesu. per voluntatem dei. t timotheus
frater: ecclie dei. que ē corinthi. cū sci
omnib qui sunt in uniuersa achaia.
Gratia nobis t pax a deo pre nro t dño
nro ihesu xpo. Benedictus deus t pater
dñi nri ihesu xpi. pr misericordiarum t deus to
tius consolationis. qui consolatur nos in
tribulatione nra. ut possimus t ipi cō
solari eos qui in omni pressura sunt p
exortationē qua exortamur t ipi a deo.
Quoniam sicut habundant passiones xpi in
nobis. ita t per xpm habundat t consolatio
nra. Sive aut tribulamur pro ura exō
tatione t salute. sive consolamur pro ura
consolatione. sive exortamur pro ura exō
tatione t salute: que operatur tolerā
tiam earundē passionum quas t nos a
patimur. t spes nra firma ē pro nobis. p
scientes q sicut socij passionum estis.
sic eritis t consolationis. Non enim uolu
mus uos ignorare fres. de tribulatione
nra que facta est in asia: quoniam supra mo
dum grauati sumus. supra uirtutem.
ita ut taderet nos etiam uiuere. Sed
ipsi in nobis ipsis. sinsum mortis hab

P. AD CORINTHIOS

mus. ut non simus ficentes in nobis. s
in deo qui suscitat mortuos. qui de tãs
periculis eripuit nos. et erit in quẽ sp
amus. qm adhuc eripiet. adiuuãtib⁹
et uobis in oratione pro nobis. ut ex mĩ
tuum personis faciem. eius quem
nobis ẽ donationis per multos gra
agantur pro nobis. Nam gla nra h
ẽ testimonii ꝯscientie nre. quod in
simplicitate et sinceritate dei. et non in
sapientia carnali. s in gratia dei ꝯuẽ
sati sumus in hoc mundo. hũdantius
aut ad uos. Non enim alia scribimus
uobis. qua quę legitis et cognoscitis.
Spero aut q⁹ usq⁹ in finem cognosce
tis sicut et cognouistis nos ex parte. q⁹
gla ura sumus. sicut et uos nra. in die
dñi nri ihesu xpi. Et hac ꝯfidentia uo
lui prius uenire ad uos. ut secũdam gra
habueritis. et per uos transire in macedo
niam. et iterum a macedonia transire
ad uos: et a uobis deduci in iudeam. I
Cum hoc ergo uoluissem: numquid
leuitate usus sum: Aut quę cogito s
fm carnem cogito. ut sit apud me ẽ
et non: Fidelis aut deus. quia sermo
mr qui fuit apud uos non ẽ in illo. ẽ
et non. Dei enim filius ihesus xp⁹. q⁹
in uobis per nos predicatus ẽ. per me et
siluanum. et timotheum: non fuit in
illo ẽ et non. s ẽ in illo fuit. Quotq⁹
enim promissiones dei sunt. in illo ẽ
ita et per ipm amen deo: ad gliam. p
nram. Qui aut ꝯfirmat nos uobcũ
in xpo: qui unxit nos deus. et qui sig
nauit nos. et dedit pignus spus in cor
dib⁹ nris. Ego aut testem deum inuoco.
in animã meam. q⁹ parcens uobis nõ
uenerim ultra corinthum. Non quia do
minamur fidei ure: s adiutores sum⁹
gaudij uri. Nam fide statis.

Statui aut hoc ipm apud
me. ne iterum in tristitia ue
nirem ad uos. Si ego
contristo uos. et quis ẽ qui me
lętificet. nisi qui contristatur ex me: Et
hoc ipm scripsi uobis. ut non cum ue
nero. tristitiam super tristitiam habeam.
de quib⁹ oportebat me gaudere. confidẽs
in omnib⁹ uobis. quia meum gaudium
omniũ uestrum ẽ. Nam ex multa tribula
tione et angustia cordis scripsi uobis p
multas lacrimas. non ut contristemini.
s ut sciatis quam caritatem habeam abũ
dantius in uobis. Si quis aut contristauit
me. non me contristauit. s ex parte. ne
cem non onerem uos oĩes. Sufficit illi
qui eiusmodi ẽ obiurgatio hec quę fit a pl̃ib⁹. ita ut e cõtra magis donetis et cõsolemini. ne forte hũdantior tristitia
absorbeatur qui eiusmodi ẽ. Propter
q⁹ obsecro uos. ut confirmetis in illum i
caritatẽ. Ideo enim et scripsi uobis. ut
cognoscam experimentum uestrum. an in o
bz obedientes sitis. Cui aut aliquid
donastis et ego. Nam et ego quod don
ai. si quid donaui. propter uos in persona
xpi. ut non circũueniamur a sathana
Non enim ignoramus cogitationes
eius. Cum uenissem aut troadẽ ꝓ
euangelium xpi. et ostium mihi ap
tum eẽt in dño. non habui requiẽ spũ
meo. eo q⁹ non inuenerim titum fratrem
meum. s ualefaciens eis. profectus
sum in macedoniam. Deo autẽ gratias
qui semper triumphat nos in xpo ihesu.
et odorem notitie sue manifestat per
nos in omni loco. quia xpi bonus odor
sumus deo. in his qui salui fiunt. et in
bis qui pereunt. aliis quidẽ odor mor
tis in mortem: aliis aut odor uite in
uitam. Et ad hec quis tam ydoneus:
Non enim sumus sicut plurimi adul
terantes uerbum dei. s ex sinceritate
sicut ex deo coram deo in xpo loquimur.

Incipimus iterum nos metipos cõmen
dare: aut numquid egemus
sicut quidam cõmendatitijs
epistolis ad uos. aut ex uobis: Epla nra
nos estis. scripta in cordib⁹ nris. que
scimus et legimus ab oĩb⁹ hoĩb⁹ mani
festati. quę epla estis xpi. ministrata
a nobis. et scripta non atramẽto. s spũ
dei uiui. non in tabulis lapideis. s
in tabulis cordis carnalib⁹. Fiduciã
aut talem habemus per xpm ad deum.
non q⁹ sufficientes simus cogitare ali
quid ex nobis quasi ex nobis. s suf
ficientia nra ex deo ẽ. Qui et ydoneos
nos fecit ministros noui testamenti.
non littere s spũ. Littera enim occidit.

PAD CORRI

spūs aut̄ uiuificat. Q̄ si ministratio mortis litteris deformata in lapidib⁹ facta fuit in gl̄ia. ita ut non possent intendē filij isr̄l in faciem moysi propt̄ gl̄iam uultus eius que euacuatur. quomō non magis ministratio spūs erit in gl̄ia? Nam si ministratio damnationis in gloria ē multo magis habundat ministerium iustitie in gloria. Nam nec glificatū ē quod clarum in hac parte propt̄ excellentem gl̄iam. Si enī q̄d euacuatum per gl̄iam ē. multo magis quod manet in gl̄ia ē. Hentes igitur talem spem. multa fiducia utimur. Et non sicut moyses ponebat uelamen super faciem suam. ut non intendēt filij isr̄l in faciem eius. quod euacuat. Sed obtusi sunt sensus eorum. Vsq; in hodiernū enim diem. idipm uelamē in lectione ueteris testamēti manet non reuelatum. quod in xp̄o euacuatur. Sed usq; in hodiernū diem cum legitur moyses. uelamen ē positum super cor eorum. Cum aut̄ conuersus fuerit ad dñm. auferetur uelamen. Dns aut̄ spūs ē. Vbi aut̄ spūs dñi. ibi libertas. Nos uero oēs reuelata facie gl̄iam dñi speculantes. in eamdē ymaginē transformamur a claritate in claritatē. tanq̄m a dñi spūtu.

Hentes hanc administrationē. iuxta q̄ miām obtenti sumus non deficimus. Sed abdicamus occulta dedecoris. non ambulantes in astutia. neq; adulterantes uerbum dei. Sed in manifestatione ueritatis. cōmendantes nosmetipos ad omnē hominū conscientiā dei. Q̄ si etiam opertum ē euangelium nr̄m. in his qui pereunt ē opertum. in quibus deus huius seculi excecauit mentes infidelium. ut non fulgeat illuminatio euangelij gl̄ie xp̄i. qui ē ymago dei inuisibilis. Non enim nosmetipos predicamus. Sed iesum xp̄m dñm nr̄m. Nos aut̄ seruos uestros per iesum. Q̄m deus qui dixit de tenebris lumen splendescere. ipse illuxit in cordibus nr̄is ad illuminationem scie. claritatis dei in facie iesu x̄pi. Habemus aut̄ thesaurum istum in uasis fictilibus. ut sublimitas sit uirtutis dei

non ex nobis. In omnib⁹ tribulationē patimur. Sed non angustiamur. Persecutionem patimur. Sed non derelinquimur. Humiliamur. Sed non confundimur. Deicimur. Sed non perimus. Semper mortificationē iesu in corpore nro circumferentes. ut et uita iesu in corporibus nris manifestetur. Semper enī nos qui uiuimus in mortem tradimur propt̄ iesum. ut et uita iesu manifestetur in carne nra mortali. Igit̄ mors in nob⁹ operatur. uita aut̄ in uobis. Habentes aut̄ eundem spūm fidei. sicut scriptum ē. credidi propt̄ q̄ locutus sum. Et nos credimus propt̄ q̄ et loquimur. scientes q̄m qui suscitauit iesum. et nos cum iesu suscitabit. et constituet nobiscū. Omnia enim propt̄ uos. ut gratia habundans per plurimos. gratiarum actione habundet in gl̄iam dei. propt̄ q̄ non deficimus. Sed licet hic qui foris ē nr̄ corrumpatur. tamen hic qui intus est renouatur de die in diem. Id enī quod in presenti ē momentaneum et leue tribulationis nre supra modum in sublimitate eternum gl̄ie pondus operatur in nobis. non contemplantibus nobis que uidentur. Sed que non uidentur. Que enim uidentur temporalia sunt. que aut̄ non uidentur eterna sunt.

Scimus enim q̄m si terrestris domus nra huius habitationis dissoluatur. q̄ edificationem habemus ex deo. domum non manufactam. Sed etiam in celis. Nam et in hoc ingemiscimus habitationē nram quę de celo ē. superindui cupientes. si tamen uestitu. non nudi inueniamur. Nam et qui sumus in hoc habitaculo ingemiscimus grauati. eo q̄ nolumus expoliari. Sed superuestiri. ut absorbeatur quod mortale ē a uita. Qui aut̄ efficit nos in hoc ipm̄ deus qui dedit nobis pignus spūs. Audentes igitur semper scientes. q̄m dum sumus in corpore peregrinamur a domino. per fidem enim ambulamus. Et non per speciem. Audemus aut̄ et bonam uoluntatem habemus. magis peregrinari a corpore. et presentes esse ad dominum. Et ideo contendimus. siue absentes. siue presentes. placere illi. Q̄r

MT HI OS

enim nos oporteat manifestari ante tribu
nal xpi. ut recipiat unusquisq; propria
corporis prout gessit. sive bonum sive
malum. Scientes ergo timorē dei. hoīb
suademus. deo aut manifesti sumus. I
Spero aut vos in conscientijs vris manife
stos nos cē. Non iterum nos mētipōs co
mendamus nobis. sz occasionē damꝰ
nobis gliandi pro nobis. ut habeatis ad
eos qui in facie gliantur. z nō in corde
Sive enim mente excedimus deo. sive
sobrij sumus nobis. Caritas enī xpi
urget nos. existimantes hoc. quōniam
pro omnibus mortuus ē. ergo omnes
mortui sunt. Et pro omnibus mortuus
ē xpūs. ut z qui viuunt. iam non sibi
viuant. sz ei qui pro ipis mortuus ē.
et resurrexit. Itaq; nos ex hoc neminem
novimus sm carnem. Et si cognovi
mus sm carnem xpm. sz nunc iam
non novimus. Si qua ergo in xpo
nova creatura ē. vetera trānierunt. z
ecce nova facta sunt omnia. Omnia aut
ex deo. qui reconciliauit nos sibi per
ihesum xpm. z dedit nobis ministerium
reconciliationis. Quōniam quidem deus
erat in xpo. mundū reconcilians sibi.
non imputans illis delicta ipōrum. et
posuit in nobis verbum reconciliationis
Pro xpo ergo legatione fungimur. Tan
quā deo exortante per nos. obsecramus
pro xpo. reconciliamini deo. eum qui
non noverat peccm. pro nobis peccm
fecit. ut nos efficeremur iustitia dei
in ipo.

VII

Adiuuantes aut exortamur
ne in vacuum gram dei re
cipiatis. Ait enim. Tpore
accepto exaudiui te. et in
die salutis adiuui te. Ecce nunc tps
acceptabilis. ecce nunc dies salutis. I
Nemini dantes ullam offensionem. ut
non vituperetur ministerium nrum.
Sz in omnibus exhibeamus nos metipos
sicut dei ministros. in multa patientia
in tribulationibus. in necessitatibus. in an
gustijs. in plagis. in carceribus. in sedi
tionibus. in laboribus. in vigilijs. in ieiu
nijs. in castitate. in scia. in longanimi
tate. in suauitate. in spū scō. in caritate
non ficta. in verbo veritatis. in virtute
dei. per arma iustitie: a dextris z sinistris
per gliam z ignobilitatē. per infamiam
z bonam famam. Ut seductores z veraces.
Sicut qui ignoti z cognoti. Quasi
morientes: z ecce viuimus. Ut castigati
z non mortificati. Quasi tristes sēp
aut gaudentes. sicut egentes. multos
aut locupletantes. Tanq; nichil ha
bentes z omnia possidentes. Os nrum pa
tet ad vos corinthij. Cor nrum dilata
tum ē. Non angustiamini in nobis.
angustiamini aut in visceribus vris. I
Eandem aut habentes remunerationem
tanq; filijs dico. dilatamini z vos. Et
nolite iugum ducere cum infidelibus.
Que enim participatio iustitie cum
iniquitate. Aut que societas lucis ad
tenebras. Que aut conventio xpi ad
belial. Aut que pars fidelis cum infideli.
Qui aut consensus templo dei cum ydolis.
Vos aut estis templū dei viui. sicut dixit
deus. quōniam habitabo in illis. z inambu
labo. z ero illorum deus. z ipi erunt michi
populus. propter quod exite de medio eorū.
z separamini dicit dns. z immundū ne tetige
ritis. z ego recipiam vos. z ero vobis
in patrem. z vos eritis michi in filios z filias.
dicit dns omnipotens.

VII

Has igitur habentes promissio
nes carissimi. mundemus
nos ab omni inquinamento
carnis. z spūs perficientes
sanctificationem in timore dei. Capite
nos. neminem lesimus. neminē cor
rupimus. neminē circumvenimus.
Non ad damnationē vram dico. Prae
dixi enim quōniam in cordibus nris estis. ad cō
moriendum. z ad convivendū. Multa
mihi fiducia ē apud vos. Multa mi
chi gliatio pro vobis. Repletus sum cō
solatione. superabundo gaudio in omni
tribulatione nra. Nam z cum venissē
mus macedoniam. nullam requiem
habuit caro nra. sz omnē tribulationē
passi sumus. foris pugne intus timo
res. Sz qui consolatur humiles consola
tus ē nos deus. in adventu tui. Non
solum aut in adventu eius. sz etiā in
consolatione qua consolatus ē in vo. re
ferens nobis vram desiderium. vrum
fletum. vram emulationem pro me. I

ri ut magis gauderem. Quin & si contristavi uos in epla non me penitet. & si peni
tebat videns enim q epla illa. & si ad horam uos contristavit. nunc gaudeo. non qui
contristati estis. & quia contristati estis ad
penitentiam. Contristati enim estis
secm deum. ut in nullo detrimentum pa
tiamini ex nobis. Que enim secm deum
tristitia è. penitentiam in salutem sta
bilem operatur. Seculi aut tristitia
mortem operatur. Ecce enim hoc ipsum
secm deum contristari uos. quantam in
uobis operatur sollicitudinem. & defen
sionem. & indignationem. & timorem.
& desiderium. & emulationem. & ultio
nem. In omnibus exhibuistis uos incontami
natos esse negotio. Igitur & si scripsi ub.
non propter eum qui fecit iniuriam. &
nec propter eum qui passus è. & ad ma
nifestandam sollicitudinem nram.
quam pro uobis habemus coram deo.
Ideo consolati sumus. In consolatione
aut nra habundantius magis gauisi
sumus super gaudio titi. quia refect
è spūs eius ab omnibus uobis. Et si
quid apud illum de uobis gliabar. si
non sum confusus. & sicut omnia uob
in ueritate locuti sumus. ita & gliatio
nra que fuit ad titum. ueritas facta est.
Et uisceribus eius habundantius in uobis
sunt. reminiscentis omnium uestrum obedi
entiam. quomodo cum timore & tremore
excepistis eum. Gaudeo q in omnib
confido in uobis.

VIIII

Notam aut facimus uobis
fres gratiam dei que data est
ecclīs macedonie. q in mul
to experimento tribulationis
habundantia gaudii ipsorum. & altissima
paupertas eorum habundauit in diuitias
simplicitatis eorum. Quia secundum
uirtutem testimonium illis reddo. & supra
uirtutem uoluntarii fuerunt cum multa
exoratione obsecrantes nos gratiam. &
communionem ministerii quod fit in sctos
Et non sicut speraumus. sed semetipsos
dederunt primum deo. deinde nobis per
uoluntatem dei. ita ut rogaremus titum
ut quemadmodum cepit. ita & perficiat in
uobis & gratiam istam. Sed sicut in om
habundatis. fide & sermone & scia & omni

sollicitudine. insuper & caritate ea quae
ex nobis in uobis gratia habundetis. Non quasi i
subaudiens dico. sed per aliorum sollicitudi
etiam uestre caritatis ingenium bonum
approbans. Scitis enim gratiam dominī
nri ihesu xpi. qm propter nos egenus fac
è. cum esset dives. ut illius inopia nos
ditemini essetis. Et consilium in hac re. hoc
enim uobis utile è. qui non solum fa
cere. sed & uelle cepistis ab anno priore
Nunc uero & factio perficite. ut quemad
modum prompta è animus uolun
tas. ita sit & perficiendi ex eo quod habetis
Si enim uoluntas prompta è secm id
quod habet accepta è. non secm id quod non
habet. Non enim ut alijs sit remissio. uo
bis aut tribulatio. sed ex equalitate in
presenti tpe. uestra habundantia illorum
inopiam supplente. ut & illorum habun
tia. uestre inopie sit supplementum. ut fiat
equalitas sicut scriptum è. Qui multum
non habundauit. & qui modicum non
minorauit. Gratias aut deo qui dedit e
andem sollicitudinem pro uobis in cor
de titi. qm exortationem quidem suscepit.
sed cum sollicitior esset sua uoluntate
profectus è ad uos. Misimus enim cum
illo fratrem nrm cuius laus è in euāge
lio per omnes ecclas. Non solum aut
sed & ordinatum ab ecclīs comes pere
grinationis nre in hac gratia que mi
nistratur a nobis ad dñi gliam. & des
natam uoluntatem nram. deuitantes
hoc. ne quis nos uituperet in hac plen
titudine. que ministratur a nob glia &
dñi. Providemus enim bona non so
lum coram deo. sed etiam coram hominib.
Misimus aut cum illis & fratrem nrm.
quem probauimus in multis sepe sol
licitum esse. nunc aut multo sollicito
rem. confidentia multa in uobis. siue pro
nito qui est socius meus. & in uobis adiu
tor. siue fres nri apli ecclārum glie xpi.
Ostensionem ergo que è caritatis ure
& nre glie pro uobis in illos ostendite
in facie ecclārum

VIIII

Nam de ministerio quod fit
in sctos est habundans mihi
scribere uobis. Scio enim
promptū animum uestrum pro
quo de uobis glior apud macedones.

qñ tachata parata ē ab anno pcēto. tuia cimulatio prouocauit plurimos. ¶Dili aut fres. ut neqō gliemur de uob cuacuetur in hac parte. ut quēadmodū dixi parati sitis. ne cum uenerint mecū macedones. tinuenerint nos imparatos. erubescamus nos. ut nō dicamus nos in hac fuba. Necessarium g̃ ēristi mari rogare fres. ut p̄eueniāt ad uos. tp̄epārent rep̄omissam būdictionē hanc parātam ē. sic quasi būdictionē. non quasi auaritiam. hoc aut dico. qui parce seminat parce tmetet. Et qui seminat in būdictionib⁹ de būdictionib⁹ tmetet. Vnusquisq⁹ p̄out destinauit in corde suo. non ex tristitia. aut ex necessitate. hylarē enim datorem diligit deus. Potens ē aut deus omnē gratiā būdare facere in uobis. ut in omnib⁹ semp̄er omnē sufficientiam hntes. habundetis in omne opus bonum sicut scriptum ē. Dispersit dedit pauperib⁹ iustitia eius manet in eternum. Qui aut administrat semen seminā. tpanē ad manducandū p̄stabit. Et multiplicabit semen uestrum. taugebit incrementa frugum iustitie uestre. ut in omnib⁹ locupletati habundetis in oēm simplicitatē que operatur per nos gratiarū actionē deo. Quoniā ministrium huius officij non solum supplet ea que desunt sanctis. sed etiā habundat per multas gratiarū actiones in dño. per probationem ministerij huius. glificantes deum. in obedientia p̄fessionis uestre in euangelio xp̄i. tsimplicitate cōicationis uestre in illos tin oēs. tin ip̄orū obsecratione pro uobis desiderantiū uos. propter eminentē gratiam dei in uobis. Grās deo super inenarrabili dono eius.

IPse aut ego paulus obsecro uos per mansuetudinē tmodestiam xp̄i. qui in facie quidē humilis sum inter uos absens aut confido in uobis. Rogo aut ne presens audeam per eam confidentiam. qua existimor audere in quosdā qui arbitrantur nos tanq̃ sm carnem ambulemus. In carne enī ambulantes. non sm carnem militamus. Nā arma militie nre non carnalia sed potē tia deo. ad destructionem munitionū consilia destruentes. tomnē altitudinē extollentem se aduersus scientiam dei. tin captiuitatem redigentes omnem intellectum in obsequium xp̄i. tin promptu habentes ulcisci omnem inobedientiam. cum impleta fuerit obedientia. que sm deum facta sunt. uidete. Si quis confidit se xp̄i ē. hoc cogitet iterum apud se. quia sicut ipse xp̄i ē. ita tnos. Nam tsi aliquid gliauer fuero de potestate nra. quam dedit nobis dominus in edificationē tnon in destructionē uestram non erubescam. Ne aut non existimet tanq̃ terrere uos per epl̄as. quia quidem epl̄e inquiunt graues sunt tfortes. presentia aut corporis infirma. tsermo despicabil. hoc ergo cogitet qui eusmodi ē. quia quales sumus uerbo per epl̄as absentes. tales tp̄sentes in fco. Non enī audemus inserere. aut p̄parare nos quibusdam qui seipsos cōmendant. sed ip̄i in nobis nos metipsos metientes. tp̄antes nos metipsos nobis. Nos aut non in immensum gliabimur. sed sm mensuram regule quam mensus ē nobis deus. mensura pertingendi usq; ad uos. Non enim quasi non pertingentes ad uos. superextendimus nos. Usq; ad uos enim peruenimus in euangelio xp̄i. non in immensum gliantes. in alienis laboribus. Spem aut habentes crescentis fidei uestre in uobis. magnificari sm regulam nram. in habundantia aut in illa que ultra uos sunt euangelizare. non in aliena regula. in his que preparata sunt gliari. Qui aut gliatur in dño. glietur. Non enim qui seipm cōmendat ille probatus ē. sed quē deus cōmendat.

XII

UTinam sustineretis modicum quid insipientie mee. sed tsustinetis me. Emulor enī uos dei emulatione. despondi enim uos uni uiro uirginem castam exhibere xp̄o. Timeo aut ne sicut serpens euam seduxit astutia sua. ita corrumpantur sensus uri. texcidat a simplicitate que ē in xp̄o. Nam si is qui uenit aliū xp̄m p̄dicat quē nō p̄dicauimus. aut alium sp̄m accipitis quem non accepistis. aut aliud euā

gelium quod non recepistis. recte pa
tremini. Exiguo enim me michil
minus fecisse a magnis aplis. Nam
si impetus timone. s non scio. In
omnib⁹ aut manifestatus sum uobis
Aut minquid peccaui ego. meipm hu
milians. ut uos exaltemini. quia gratis
euangelium dei euangelizaui uobis.
Alias ecclias expoliaui. accipiens sti
pendium ad ministrium uim. Et cum
essem apud uos et egerem multa bonesto
sus fui. Nam quod michi deerat sup
pleuerunt fres qui uenerunt a mace
donia. et in omnib⁹ sine onere uram me
ipm. et seruabo. Et ueritas xpi in me. quia
nec gliano non infringetur in me. in
regionib⁹ achaie. Quare. quia non
diligo uos. Deus scit. Quod aut facio
et faciam. ut amputem occasionem eo⁹
qui uolunt occasionem. ut in quo gliant
tales inueniantur sicut et nos. Nam et
huius modi pseudo apli sunt operarii
subdoli. transfigurantes se in aplos x̄i
non mirum. ipe enim satanas transfi
gurat se in angelum lucis. Non ē ergo
magnum si ministri eius transfigurē
tur uelut ministri iustitie. quor⁹ finis
erit sm opera eorum. Iterum dico ne
quis me putet insipientē. Alioquin
uelut insipientē accipite me. ut ego
modicu quid gliem. Quod loquor non
loquor sm deum. sed quasi in insipien
tia hac fiducia glie. quia gliamur multi
sm carnem. et ego gliabor. Libenter en
sufferetis insipientes. cum sitis ipi sapi
entes. Sustinetis enim siquis uos in ser
uitutem redigat. siquis deuorat. siquis
accipit. siquis extollitur. siquis in fa
ciem uos cedit. Sm ignobilitatem au
dico. quasi nos infirmi fuimus in hac
parte. In quo quis audet. In insipien
tia dico. Audeo et ego. Hebrei sunt. et ego.
Israelite sunt. et ego. Semen abrae sunt. et ego. Dei
ministri sapiens dico plus ego. In labo
ribus plurimis. in carceribus habundan
tius. in plagis supra modū. in mortib⁹ frē
quenter. A iudeis quinquies quadra
genas una minus accepi. Ter uergi
cesus sum. semel lapidatus sum. ter
naufragium feci. Nocte et die in pro
fundo maris fui. In itineribus sepe.
periculis fluminum. periculis latron⁹.
periculis ex genere. periculis ex gen
tibus. periculis in ciuitate. periculis in
solitudine. periculis in mari. periculis
in falsis frib⁹. In labore et erumpna. in
uigilijs multis. In fame et sitim. in iei
nijs multis. In frigore et nuditate. præ
ter illa que extrinsecus sunt. instantia
mea cotidiana. sollicitudo omnium eccle
siarum. Quis infirmatur. et ego non
infirmor. Quis scandalizatur. et ego
non uror. Si gliari oportet que infir
mitatis mee sunt gliabor. Deus et pa
ter dñi nri ihesu xpi scit. qui est benedictus
in secula q̄ non mentior. Damasci p
positus gentis aretbe regis. custo
diebat ciuitatem damascenorum. ut me
comprehenderet. Et per fenestram in spo
ta dimissus sum per murū. et sic euasi
manus eius.

XII.

Gliari oportet non expe
dit quidem. Veniam aut
ad uisiones et reuelationes
dñi. Scio hominem in xpo
ante annos quatuordecim. siue
extra corpus nescio. deus scit. raptum
huiusmodi usq; ad tertium celum. Et
scio hominem huiusmodi. siue in corpore
siue extra corpus nescio. deus scit. quod
raptus est in paradisum. et audiuit ar
cana uerba que non licet homini lo
qui. Pro huiusmodi gliabor. pro me autē
nichil gliabor. nisi in infirmitatib⁹
meis. Nam et si uoluero gliari. non
ero insipiens. Veritatem enim dicam.
Parco autē ne quis me existimet supra
id quod uidet me. aut audit aliquid
ex me. Et ne magnitudo reuelatio
num extollat me. datus est michi sti
mulus carnis mee. angelus satane
qui me colaphizet. propter quod ter ro
gaui dñm ut discederet a me. et dixit
michi. Sufficit tibi gratia mea.
Nam uirtus in infirmitate perficitur.
Libenter igitur gliabor in infirmita
tib⁹ meis. ut inhabitet in me uirtus xi.
Propter quod placeo michi in infirmi
tatib⁹ in contumelijs. in necessitatib⁹.
in persecutionib⁹. in angustijs pro xo.
Cum enim infirmor. tunc potens

NTHOYOS IOS

sum. Cui sum insipiens. uos me coegistis. Ego enim debui a uobis commendari. Nichil enim minus feci. ab his qui sunt supra modum apli. tamsi nichil sum. signa tamen mei aplatus sta sunt super uos in omni patientia. signis. prodigiis tumultibus. Quid enim quod minus habuistis preter ecclias. nisi quod ego ipse non grauaui uos. donate michi hanc iniuriam.

XIII

Ecce tertio hoc paratus sum uenire ad uos. nec ero grauis uobis. Non enim quero que uestra sunt. sed uos. Nec enim debent filii parentibus thesaurizare. sed parentes filiis. Ego aut libentissime impendam. et superimpendar ego ipse pro animabus uestris. Licet plus uos diligens minus diligar. sed esto ego uos non grauabam. sed cum astutus dolo uos cepi. Numquid per aliquem eorum quos misi ad uos. circumuenit uos. Rogaui titum. et misi cum illo fratrem. Numquid titus uos circumuenit? Nonne eodem spiritu ambulauimus? Nonne eisdem uestigiis? Olim putatis quod excusemus nos apud uos. Coram deo in xpo loquimur. Omnia aut karissimi propter uestram edificationem. Timeo enim ne forte cum uenero. non quales uolo inueniam uos. et ego inueniar uobis non qualem uultis. ne forte contentiones. emulationes. animositates. dissensiones. detractiones. susurrationes. inflationes seditiones sint inter uos. ne iterum cum uenero humiliet me deus apud uos. et lugeam multos ex his. qui ante peccauerunt. et non egerunt penitentiam de immunditia et fornicatione. et impudicitia qua gesserunt. Ecce hoc tertio uenio ad uos. In ore duorum uel trium testium stabit omne uerbum. Predixi et predico. ut presens his. et nunc absens. his qui ante peccauerunt. et ceteris omnibus. quoniam si uenero iterum non parcam. An experimentum quaeritis eius qui in me loquitur xps? Qui in uobis infirmatur. sed potens est in uobis. Nam et crucifixus est ex infirmitate. sed uiuit ex uirtute dei.

Nam et nos infirmi sumus in illo. sed uiuemus cum eo. ex uirtute dei in uobis. Ipsi uos temptate. si estis in fide. ipsi uos probate. an non cognoscitis uos metipsos. quia xps ihesus in uobis est. Nisi forte reprobi estis. Spero aut quod cognoscetis quia nos non sumus reprobi. Oramus aut deum. ut nichil mali faciatis. non ut nos probati appareamus. sed ut uos quod bonum est faciatis. nos aut ut reprobi simus. Non enim possumus aliquid aduersus ueritatem. sed pro ueritate. Gaudemus enim cum infirmi sumus. uos aut potentes estis. hoc aut oramus. uestram consummationem. Ideo haec absens scribo. ut cum presens durius agam. secundum potestatem quam dominus dedit michi in edificationem. et non in destructionem. Ceterum fratres gaudete. perfecti estote. exortamini. idem sapite. pacem habete. et deus dilectionis et pacis erit uobiscum. Salutate inuicem in osculo sancto. Salutant uos omnes sancti. Gratia domini nostri ihesu xpi. et caritas dei et communicatio sancti spiritus sit cum omnibus uobis amen. Explicit epla secunda ad corinthios. Incipit argumentum in epla ad galathas.

Galathe sunt greci. hi

ueterum traditionem

mutauerunt ab aplo accepe

runt. et post discessum

eius tentati sunt a falsis aplis. ut in

legem et circumcisionem reuertentur. Hos autem apostolus reuocat ad fidem ueritatis. scribens eis ab exilio. Explicit argumentum. Incipit epistola ad galathas.

PADGA

Au Lus A po S To Lus

non ab hominib⁹ ns p̄ hominē. s̄ p̄ ihesum xp̄m. ⁊ deum p̄rem qui suscitauit eum a mortuis. Et qui mecū sunt oēs fr̄es eccl̄ie galatie. Gratia uobis ⁊ pax a deo p̄re. ⁊ dño nro ihesu xp̄o. qui dedit semetipm p̄ peccatis nr̄is. ut eriperet nos de p̄senti seculo nequa fm uoluntatē dei ⁊ p̄tris nr̄i. cui ē gl̄ia in scla sclorum amen. Miror q̄ sic tam cito transferimini ab eo qui uos uocauit in gratiam x̄i in aliud euangelium. q̄ non ē aliud. nisi sūt aliqui qui uos conturbant. ⁊ uolunt conuertere euangelium x̄i. Sed licet nos aut angelus de celo euangelizet uobis p̄ter q̄d nos euangelizauimus uobis anathema sit. Sicut p̄dixi. ⁊ nunc iterum dico. Si quis uobis euangelizauerit. p̄ter id quod accepistis anathema sit. Modo enim hominib⁹ suadeo. an deum. Aut quero hominib⁹ placere. Si adhuc hominib⁹ placerem. xp̄i seruus non essem. Notum enim uobis facio fr̄es euangelium quod

euangelizatum ē a me. q̄ non est fm hominē. Neq; enim ego ab homine accepi illud. neq; didici. s̄ p̄ reuelationem ihesu xp̄i. Audistis enim conuersationem meā aliq̄n in iudaismo. q̄n supra modū persequebar ecclīam dei. ⁊ expugnabam illam. ⁊ proficiebam in iudaismo. supra multos coetaneos meos in genere meo. habundantius emulator existens p̄tarum mearum traditionū. Cum aut placuit ei. qui me segregauit ex utero matris mee. ⁊ uocauit p̄ gratiam suam. ut reuelaret filium suum in me. ut euangelizarem eum in gentib⁹. continuo non acquieui carni ⁊ sanguini. neq; uenī ierosolimam ad antecessores meos apl̄os. s̄ abij in arabiam. ⁊ iterum reuersus sum damascum. Deinde post annos tres uenī iero solimam uidere petrum. ⁊ mansi apud eum diebus quindecim. Alium aut apl̄orum uidi neminē. nisi iacobū fratrem dñi. Quae aut scribo uobis. ecce coram deo. quia non mentior. Deinde uenim partes syrie. ⁊ cilicie. Eram aut ignotus facie ecclīis iudee. que erant in xp̄o. Tantum aut auditum habebant. q̄m qui persequebatur nos aliq̄n. nunc euangelizat fidē quam aliq̄n expugnabat. ⁊ in me glorificabant deum.

Deinde post annos quatuordecim. iterū ascendi ierosolimam cum barnaba. assumpto tito. Ascendi aut fm reuelationem. ⁊ contuli cum illis euāgelium quod p̄dico in gentib⁹. seorsum aut his qui uidebantur ee aliquid. ne forte in uacuum currerem. aut cucurrissem. Sed neq; titus qui mecū erat. cum esset gentilis. compulsus ē circumcidi. s̄ propter subintroductos falsos fr̄es. qui subintroierunt explorare libertatem nr̄am. quam habemus in xp̄o ihesu. ut nos in seruitutē redigerent. Quibus neq; ad horam cessimus subiectione. ut ueritas euangelij maneat apud uos. Ab his qui uidebantur ee aliquid. quales aliq̄n fuerint. nichil mea interest. Deus enim personam hominis non accipit. Mihi enim qui uidebantur ee aliquid nichil contulerunt. Sed econtra cum uidissent q̄ creditum ē mihi euangelium p̄putij. sicut petro circumcisionis. Qui enim operatus

tus ē petro in aplatum circumcisionis
operatus ē t michi. tcum cognouisset
gratiam que data ē michi intel gentes. ia
cobo t cephas t iohannes. qui uidebāt
columne cē. dexteras dederunt michi
t barnabe societatis. ut nos in gentes
ipi aut in circumcisione. tm ut paupe
rum memores cēmus. q̄ etiā sollicit
fui hoc ipm facere. Cum aut uenisset
petrus antiochiam. in faciem ei restiti
quia reprehensibilis erat. Priusq̄
q̄s uenirent quidā a iacobo cū gentib⁹
edebat. Cum aut uenissent. subtrahe
bat t segregabat se. timens eos qui ex
circumcisione erant. t simulationi ei⁹
consenserunt cēti iudei. ita ut t barnabas
duceretur ab eis in illam simulationē
Sz cum uidissem q̄ non recte ambu
larent ad ueritatem euangelij. dixi
cephe coram omnib⁹. Si tu cum iudē
us sis. gentiliter t non iudaice uiuis.
Quomo gentes cogis iudaizare? Nos
natura iudei. t non ex gentib⁹ peccatores
Scientes aut q̄ non iustificatur hom̄
ex operib⁹ legis nisi per fidem ihesu xpi.
t nos in xpo ihesu credimus. ut iustifice
mur ex fide ihesu xpi. t non ex operibus
legis. Propter quod ex operib⁹ legis. nō
iustificabitur omnis caro. Q̄ si querē
tes iustificari in xpo. inuenti sumus t
ipi peccatores. Numquid xps peccati mist
ri? Absit. Si enim que destrui hec iterū
reedifico. prevaricatorē me ostendo. i
Ego enim per legem. legi mortuus sū.
ut deo uiuam. Xpo crucifixus sum en
ci. Viuo aut iam non ego. uiuit uero
in me xps. Quod aut nunc uiuo in car
ne. in fide uiuo filij dei. qui dilexit me.
t tradidit semetipm pro me. Non abi
cio gratiam dei. Si enim per legē iustitia
ergo xps gratis mortuus ē.

Insensati galathe. quis
uos fascinauit ueritati nō
credere. ante quorū oculos
ihesus xps pscriptus est
in uobis crucifixus? Hoc solum uolo
a uobis discere. Ex operib⁹ legis spm
accepistis. an ex auditu fidei. Sic stulti
estis. ut cum spu ceperitis. nūc carne
consummamini. Tanta passi estis sine ca
si tn sine causa. Qui ergo tribuit uobis
spm t operatur uirtutes in uobis. ex op
ribus legis. an ex auditu fidei. Sicut
scriptum ē. abraam credidit deo. t re
putatum ē ei ad iustitiam. Cognoscit
ergo quia qui ex fide sunt. hi sunt fi
lij abrahe. Prouidens aut scriptura. q
quia ex fide iustificat gentes deus. p
nunciauit abrahe. quia benedicentur i
te omnes gentes. Igitur qui ex fide sūt
benedicentur cum fideli abrahā. Q
cumq̄ ex operib⁹ legis sunt. sub ma
dicto sunt. sicut scriptum ē eni. Ma
ledictus omnis qui non permanserit
in omnib⁹ que scripta sunt in libro
legis. ut faciat ea. Q̄m aut in lege
nemo iustificatur apud deum ma
festum ē. quia iustus ex fide uiuit. Lex
aut non ē ex fide. Sz qui fecerit ea uiuet
in illis. Xps nos redemit de maledicto
legis. factus pro nobis maledictum. q
scriptum ē. maledictus qui pendet in
ligno. ut in gentib⁹ benedictio abrahe
fieret in xpo ihesu. ut pollicitationem
spūs accipiamus per fidem. Fres sm
hominē dico. tn hominis confirmatu
testamentum nemo spernit. aut superor
dinat. Abrahe dicte sunt promissiones
t semini eius. Non dicit in seminib⁹
quasi in multis. Sz quasi in uno. t semi
nio qui ē xps. Hoc aut dico testamē
confirmatum a deo. que post quadrigēn
tos t xxx annos facta ē lex. non irritat
facit ad euacuandam promissionem
Nam si ex lege hereditas: iam non ex
promissione. Abrahe aut per repro
missionē donauit deus. Quid igitur
lex? Propter transgressionem posita ē.
donec ueniret semen cui repromisit.
ordinata per angelos in manu media
toris. Mediator aut unius non est.
deus aut unus ē. Lex igitur aduersus
promissa dei? Absit. Si enim data ēet
lex que posset uiuificare. uere ex lege
ēet iustitia. Sz conclusit scriptura omia
sub peccato. ut promissio ex fide ihesu xpi
daretur credentib⁹. Priusq̄ aut ueniret
fides sub lege custodiebamur. conclusi i
eam fidem. que reuelanda erat. Itaq̄
lex pedagogus nr fuit in xpo. ut ex fi
de iustificemur. At ubi uenit fides. iam
non sumus sub pedagogo. Omes enim

estis filij dei. per fidem in xpo ihesu. Q
cumqz enim in xpo ihesu baptizati e
stis. xpm induistis. Non é iudeus ne
greus. ne seruus. ne liber. Non est ma
sculus ne femina. Omnes enim uos
unu estis in xpo ihesu. Si aut uos xpi
ergo abrae semen estis. secundu pro
missionem heredes.

Dico aut. Quanto tpore
bies parvulus é nichil a
differt a seruo cum sit dns
omnium. sz sub tutoribz et
actorib é. usqz ad prefinitum tpis
a pre. Ita z nos cum essemus parvuli
sub elemtis mundi eramus seruien
Ut ubi uenit plenitudo tpis. misit
deus filium suum ex muliere. factu sub
lege. ut eos qui sub lege erat redimeret
ut adoptionem filiorum reciperemus.
Quia aut estis filij dei. misit deus spz
filij sui in corda ra clamantem abba
pr. Itaqz iam non é seruus. sz filius.
Q si filius z heres per deum. Sz tunc
quidem ignorantes deum. bis qui na
non erant dij seruiebatis. Nunc aut
cum cognouerimus deum. imo cogniti
estis a deo. Quomo conuertimini iterum
ad infirma z egena elemta. quibus
denuo seruire uultis. Dies obseruatis
z menses. z tpora z annos. Timeo uos
ne forte sine ca laborauerim in uobis.
Estote sicut ego. quia ego sicut uos.
Fres obsecro uos. nichil me lesistis.
Scitis aut quia per infirmitatem carnis
euangelizaui uobis iam pridem z tpta
onem meam in carne mea non spre
uistis. ne respuistis. sz sicut angelum
dei excepistis me. sicut xpm ihesum.
Ubi é ergo beatitudo ra. Testimoniu
hi perhibeo uobis. quia si fieri po
tuisset. oculos uros eruissetis z dedisse
tis michi. Igitur inimicus uobis fc
factus uerum dicens uobis. Emulant
uos non bene. sz excludere uos uolunt.
ut illos emulemini. Bonum autem
emulamini in bono semper. z nó tm
cum presens fuero apud uos. Filioli
mei quos iterum parturio. donec for
metur xps in uobis. Vellem aut
apud uos modo. z mutare uocem mea
quia confundor in uobis. Dicite mihi qui

sub lege uultis esse. Legem non legistis.
Scriptum é enim. quia abrahe duos
filios fuit. unu de ancilla. z unum de
libera. Sed qui de ancilla filius carnem
nate é. qui aut de libera per repro
missionem. que sunt per allegoriam
dicta. hec sunt enim duo testamenta. z
unum quidem in monte sinai in seruitu
tem generans que é agar. Sina enim mons
est in arabia. qui coniungitur ei. que
nunc é ierlm. z seruit cum filiis suis.
Illa aut que sursum é ierlm libera est.
que é mater nra. Scriptum é enim. Le
tare sterilis que non paris. erumpe et
clama. que non parturis. quia multi
filij deserte. magis qz eius que habet uiri
Nos aut fres sm ysaac promissionis
filij sumus. Sz quomo tunc qui sm
carnem natus fuerat. persequebatur
eum qui sm spm. ita z nunc. Sz qui
dicit scriptura. Eice ancillam z filium
eius. Non enim heres erit filius ancille
cum filio libere. Itaqz fres non sumus
ancille filij. sz libere. Qua libertate
nos liberauit.

State ergo. z nolite iterum
iugo seruitutis contineri. Ecce
ego paulus dico uobis. q
nisi circumcidamini. xps uob
preterit nichil. Testificor aut rursus
omni homini circumcidenti se. quia
debitor é uniuse legis facere. Euacua
ti estis a xpo qui in lege iustificamini
a gra excidistis. Nos enim spu ex fide
spem iustitie expectamus. Nam in xpo
ihesu. neq circumcisio aliquid ualet. nec
preputium. sz fides que per caritatem
operatur. Currebatis bene. Quis uos
fascinauit ueritati non obedire. Ne
mini consentire. Persuasio hec non é
ex eo qui uocat uos. Modicum fermen
totam massam corrumpit. Ego confido
de uobis in dño. q nichil aliud sapie
tis. Qui aut conturbat uos portabit iu
dicium. quicqz ille. Ego aut fres
si circumcisionem adhuc predico. quid
adhuc persecutionem patior. Ergo eua
uatum é scandalum crucis. Vtinam
abscidantur. qui uos conturbant. Vos e
in libertate uocati estis fres. tm ne liber
tatem in occasionem detis carnis. sz per

LATAS

antitatem ſpūs fuerit nr̄a. Omnis enim lex. in uno ſermone impletur. Diliges proximū tuū ſicut teipm. Si inuicem mordetis & comeditis: uidete ne inuicem consumamini. Dico aut̄ in xp̄o. Spū ambulate. & desideria carnis nō perficietis. Caro aut̄ concupiscit aduſ spūm: & spūs aduersus carnem. Hec enim sibi inuicem aduersantur: ut nō quęcq; uultis illa faciatis. Q̄ si spū ducimini. non estis sub lege. Manifesta aut̄ sunt opera carnis. que sunt fornicatio aduiterium. immundicia ipudicitia. luxuria. ydolorum seruitus. ueneficia inimicitie. contentiones emulationes. ire rixe dissensiones. sectę inuidie. homicidia ebrietates. comessationes. & his similia. que predico uobis. sicut predixi. q̄m qui talia agunt. regnum dei non cōsequentur. Fructus aut̄ spūs ē. caritas gaudium. pax. patia. longanimitas. bonitas. benignitas. mansuetudo. fides. modestia. continentia. castitas. Aduersus hmōdi non ē lex. Qui aut̄ sunt x̄i carnem suam crucifixerunt cum uitiis & concupiscentiis.

VI

Si spū uiuimus. spū & ambulemus. Non efficiamur inanis gloriē cupidi. inuicem prouocantes. inuicē inuidentes. Fres & preoccupatus fuerit homo in aliq̄ delicto. uos qui spirituales estis hmōdi instruite in spū lenitatis. considerans teipm & tu temptaris. Alter alterius onera portate. & sic adimplebitis legem x̄i. Nam si quis existimat aliquid ē cum nichil sit. ipe seducit. Opus aut̄ suum probet unusquisq; & sic in semetipo tantū gloriam habebit. & non in altero. Unusq̄sq; enim onus suū portabit. Comicet aut̄ te qui catechizatur uerbo. ei qui se catechizat in omnibus bonis. Nolite errare. Deus non irridetur. Que enim seminauerit homo. hec & metet. Qm̄ qui seminat in carne sua. de carne & metet corruptionē. Qui aut̄ seminat in spū. de spū metet uitam eternam. Bonum aut̄ facientes non deficiamus. tpe enim suo metemus non deficientes. Ergo dum tpus habem? operemur bonum ad omnes. Maxime aut̄ ad domesticos fidei. Videte qualibus

litteris scripsi uobis. mea manu. Quicq; uolunt placere in carne. hi cogunt uos circumcidi. tm ut cruce & persecutionē non patiantur. Neq; enim qui circumcidunt legē custodiunt. sed uolunt uos circumcidi. ut in carne ura gloriē. Mihi aut̄ absit gloriari. nisi in cruce dñi nr̄i ihu xp̄i. per quē mihi mundus crucifixus ē. & ego mundo. In xp̄o enim ihu neq; circumcisio aliquid ualet. neq; ꝓputium. sed noua creatura. Et quicūq; hanc regulam secuti fuerint. pax super illos & misericordia. & super israel dei. De cetero mihi molestus sit. Ego enim stigmata dñi ihu in corpore meo. Gratia dñi nr̄i ihu xp̄i cū spū uro fratres. amen. Explicit epla ad galatas. Incipit argumentum in epistolam ad ephesios.

Ephesi sunt asiani. hi ac cepto uerbo ueritatis. ꝑseuerauerunt in fide. hos collaudat apls. scribens eis a roma de carcere per tychicū diaconum.

Incipit epistola ad ephesios.

PADE

lus ihesu xpi. per uoluntatē dei. scis oi
bꝫ qui sunt ephesi. z fidelibꝫ in xpo ihesu
Gratia uobis z pax adeo pie nro. z dño
ihesu xpo. Benedictus deus. z pater dñi
ni ihesu xpi. qui benedixit nos in omni
benedictione spirituali. in celestibꝫ in
xpo. sicut elegit nos in ipo ante mundi
constitutionem. ut essemus scti z imaculati
in ospectu eius. in caritate. Qui pre
destinauit nos in adoptionem filioꝝ
per ihesum xpm in ipm. sm propositum
uoluntatis sue. in laudem glorie gre
sue. in qua gratificauit nos in dilecto
filio suo. in quo habemus redemptionē
per sanguinem eius remissionē peccatoꝝ
sm diuitias gre eius que superhabun
dauit in nobis in omni sapia z prudē
tia. ut notum nobis faceret sacramē
tum uoluntatis sue. sm bonum placi
tum eius. quod proposuit in eo. in dis
pensationem plenitudinis temporum.
instaurare omnia in xpo. que in celis
z que in terra sunt in ipo. In quo etiaz
nos sorte uocati sumus predestinati
sm propositum eius. qui omnia operat
sm consilium uoluntatis sue. ut simus in
laudē glorie eius. qui ante speraueramꝰ
in xpo. In quo z uos cum audissetis ue
bum ueritatis. euangelium salutis ure.
in quo z credentes. signati estis spu pro
missionis scō. qui est pignus hereditatis
nre. in redemptionem acquisitionis. in
laudē glorie ipius. Propterea z ego au
diens fidem uram. que est in dño ihesu.
z dilectionē in omnes scōs. z nō cesso
gras agens pro uobis memoria uri
faciens in orationibꝫ meis. ut deus dñi
ni ihesu xpi pr glorie. det uobis spm sa
pientie z reuelationis in agnitionē eius
illuminatos oculos cordis uri. ut sciatis
que sit spes uocationis eius. z que di
uitie glorie hereditatis eius in scis. z qui
sit supereminens magnitudo uirtutis
eius. in nos qui credidimus sm ope
rationē potentie uirtutis eius. quā ope
ratus est in xpo. suscitans illum a mortuis.
z constituens eū ad dexteram suam in cele
stibꝫ. supra omnem principatum z potē
tem z uirtutem. z dominationem z omne nom
quod nominatur. non solum in hoc seculo.
sz etiam in futuro. Et omnia subiecit
sub pedibꝫ. z ipm dedit caput supra oēm
ecclām. que est corpus ipius. z plenitu
do eius. qui oia in oibꝫ adimplet.

Et uos cum eētis mortui de
lictis z peccatis uris. in quibus
aliquā ambulastis sm seculum
mundi huius. sm principē
potestatis huius spūs. qui nunc operat
in filios diffidentie. in quibꝫ z nos omnes
aliquā conuersati sumus in desideriis car
nis nre. facientes uoluntatē carnis z cogi
tationū. et eramus nā filii ire sicut et
ceteri. Deus aut qui diues est in mia. pp
nimiā caritatem suam qua dilexit nos.
cum eētes mortui peccatis. conuiuificauit
nos xpo. cuius gra estis saluati. z cōsur
rexit. z consedere fecit in celestibꝫ in xpo
ihesu. ut ostenderet in seculis supereminentes
habundantes diuitias gre sue in bonitate.
super nos in xpo ihesu. Gratia enim estis
saluati per fidem. z hoc non ex uobis. sed
Dei donum est. non ex operibꝫ ut ne quis
glietur. Ipius enim sumus figmentum. creati
in xpo ihesu. in operibꝫ bonis. que pre
parauit deus. ut in illis ambulemus.
Propter quod memores estote. q aliquā
nos gentes eratis in carne qui dicebā
mini preputium ab ea. que dicitur circū
cisio in carne manufacta. quia eratis illo
tempore sine xpo. alienati a conuersatione isrl
et hospites testamentoꝝ promissionis spem
non habentes. z sine deo in hoc mundo. Nūc
aut in xpo ihesu. uos qui eratis aliquā lon
ge. facti estis prope in sanguine xpi. Ipse enim
est pax nra. qui fecit utraq unum. z me
dium parietem maceriē. soluens inimici
tias in carne sua. legem mandatorum
decretis euacuans. ut duos creet in sem
ipo in unū nouum hominē. faciens pacē
ut reconciliet ambos in uno corpore deo
per crucē interficiens inimicitias in se
metipo. Et ueniens euangelizauit pa
cem uobis qui longe fuistis. z pacē his
qui prope. quia per ipm habemus accessum
ambo in uno spū ad patrem. Ergo iam
non estis hospites z aduene. sed estis ci
ues scōrum. z domestici dei. superedifi
cati supra fundamentum apl'oꝝ z pphārum
ipo summo angulari lapide ihesu xpo. in q
omnis edificatio constructa crescit in te
plum scūm in dño. In quo z uos coedifi

EPHESIOS

camum in bīracūlum dei in spūm sc̄m.

Hunc ig gratia ego paulus uinctus ē ihū pro uobis gentib. si tamen audistis dispensationem gr̄ie dei que data ē michi in uobis. qm̄ fm reuelationem notum michi fctm ē sacramentum. sicut supra scripsi in breui. pōt pōs legentes intelligere prudentiā meā in mīsterio ē. quod aliis gēnationib. non ē agnitum filijs hoīm. sicut nunc reuelatum ē scīs aplis eius & prophīs in spū sc̄o gentes cohēres. & corporales. & participes promissionis eius in xp̄o ihū. per euangelium. cuius factus sum minister. fm donū gr̄ie dei. que data ē michi. fm operationē uirtutis eius. Mihi oīum scōrum minimo data ē gratia hec. in gentib. euangelizare. inuestigabiles diuitias x̄pi. & illuminare omnes que sit dispensatio sacramenti absconditi a seculis. in deo qui omnia creauit. ut innotescat principibus & potestatibus in celestibus per ecclīam. multiformis sapia dei. fm prefinitionē seculorum. quam fecit in xp̄o ihū dño nr̄o. in quo habemus fiduciam & accessum in confidentia per fidem eius. Propter quod peto ne deficiatis in tribulationib. meis pro uobis que ē gloria uestra. Huius rei gr̄ia flecto genua mea ad patrem dñi nr̄i ihū xp̄i. ex quo omnis paternitas in celis & in terra nominatur. ut det uobis fm diuitias glie sue. corroborari per spūm eius in interiorem hominē habitare xp̄m per fidem in cordibus uris. In caritate radicati & fundati. ut possitis comprehendere cum omnibus scīs. que sit latitudo & longitudo & sublimitas & profundum. Scire etiam supereminentē scīe caritatē x̄pi. ut impleamini in oēm plenitudinē dei. Ei autem qui potens ē omnia facere superabundanter quā petimus aut intelligimus. fm uirtutē que operatur in nob. ipsi gloria in ecclīa & in xp̄o ihū in oēs generationes seculi seculorum amen.

Obsecro itaq; uos. ego uinctus in dño. ut digne ambuletis uocatione qua uocati estis cum omni humilitate & mansuetudine. cū patientia supportantes inuicem in caritate. Solliciti seruare unitatē spūs in uinculo pacis. Unus corpus & unus spūs. sicut uocati estis in una spe uocationis ure. Unus dñs. una fides. unum baptisma. Unus deus & pater omniū. qui super oīs & per oīa & in omnib. nobis. Unicuiq; autem nr̄m data ē gr̄ia fm mensurā donationis x̄pi. Propter quod dicit. ascendens in altum captiuā duxit captiuitatē. dedit dona hominib. Quod autē ascendit. quid ē. nisi quia & descendit primū in inferiores partes terre. Qui descendit ipse ē & qui ascendit super oīs celos. ut adimpleret omnia. Et ipse dedit quosdam quidē aplos. quosdam autē prophetas. alios uero euangelistas. alios autē pastores & doctores. ad consummationē scōrum in opus mīsterii. in edificationem corporis x̄pi. donec occurramus oēs in unitatem fidei & agnitionis filij dei in uirū perfectum. in mensurā etatis plenitudinis x̄pi. ut iam non simus paruuli fluctuantes. & circūferamur omni uento doctrine in nequitia hominū. in astutia ad circūuentionem erroris. Veritatem autē facientes in caritate crescamus in illo per omnia qui ē caput x̄pus. ex quo totum corpus compactum & conexum per omnē iuncturā subministrationis. fm operationem in mensurā unius cuiusq; mēbri. augmentum corporis facit in edificationem sui ipsius in caritate. Hoc igitur dico & testificor in dño. ut iam non ambuletis sicut & gentes ambulant in uanitate sensus sui. tenebris obscuratū habentes intellectum. alienati a uita dei per ignorantiā que est in illis. propter cecitatem cordis ipsorum. qui desperantes semetipsos tradiderunt impudicitie. in operationē immundicie omnis in auaritia. Vos autem non ita didicistis x̄pm. si tamen illum audistis & in ipso edocti estis. sicut est ueritas in ihū. Deponere uos fm pristinam conuersationem ueterem hominē qui corrumpitur fm desideria erroris. Renouamini autē spū mentis ure. & induite nouum hominē qui fm deum creatus est in iustitia & sanctitate ueritatis. Propter quod deponentes mendacium loquimini ueritatē unusquisq;

PAVLVS AD EPHESIOS

cum proximo suo. qm sumus invicem membra. Irascimini & nolite peccare. Sol non occidat super iracundiam vestram. Nolite locum dare diabolo. Qui furabatur iam non furetur. magis autem laboret laborando manibus suis quod bonum est. ut habeat unde tribuat necessitatem patienti. Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat. sed si quis bonus est ad edificationem fidei. ut det gratiam audientibus. Et nolite contristare spiritum sanctum dei. in quo signati estis in die redemptionis. Omnis amaritudo & ira. & indignatio & clamor & blasphemia tollatur a vobis cum omni malitia. Estote autem invicem benigni misericordes. donantes invicem sicut & deus in christo donavit nobis.

V

Estote ergo imitatores dei. sicut filii carissimi. & ambulate in dilectione. sicut & christus dilexit nos. & tradidit semetipsum pro nobis. oblationem & hostiam deo in odorem suavitatis. Fornicatio autem & omnis immunditia. aut avaritia. nec nominetur in vobis. sicut decet sanctos. aut turpitudo. aut stultiloquium aut scurrilitas que ad rem non pertinet. sed magis gratiarum actio. Hoc enim scitote intelligentes. quod omnis fornicator aut immundus. aut avarus. qui est idolorum servitus. non habet hereditatem in regno christi & dei. Nemo vos seducat inanibus verbis. Propter hec enim venit ira dei in filios diffidentie. Nolite ergo effici participes eorum. Fuistis enim aliquando tenebre. nunc autem lux in domino. ut filii lucis ambulate. Fructus enim lucis est in omni bonitate & justitia & veritate. probantes quid sit beneplacitum deo. Et nolite communicare operibus infructuosis tenebrarum. magis autem & redarguite. Que enim in occulto fiunt ab ipsis. turpe est & dicere. Omnia autem que arguuntur a lumine. manifestantur. Omne enim quod manifestatur. lumen est. Propter quod dicit. Surge qui dormis. & exurge a mortuis. & illuminabit te christus. Videte itaque fratres quomodo caute ambuletis. non quasi insipientes. sed ut sapientes. Redimentes tempus. quoniam dies mali sunt. Propterea

nolite fieri imprudentes. sed intelligentes quid sit voluntas dei. Et nolite inebriari vino in quo est luxuria. sed implemini spiritu sancto. loquentes vobis metipsis in psalmis & hymnis & canticis spiritalibus. cantantes & psallentes in cordibus vestris domino. Gratias agentes semper pro omnibus. in nomine domini nostri iesu christi. deo & patri. Subiecti invicem in timore dei. Mulieres viris subdite sint tanquam domino. quoniam vir caput est mulieris. sicut christus caput est ecclesie. ipse salvator corporis eius. Sed sicut ecclesia subiecta est christo. ita & mulieres viris suis in omnibus. Viri diligite uxores vestras. sicut & christus dilexit ecclesiam. & tradidit semetipsum pro ea. ut illam sanctificaret. mundans lavacro aque in verbo vite. ut exhiberet ipse sibi ecclesiam gloriosam. non habentem maculam aut rugam. aut aliquid huiusmodi. sed ut sit sancta & immaculata. Ita & viri debent diligere uxores suas. ut corpora sua. Qui uxorem suam diligit. seipsum diligit. Nemo enim unquam carnem suam odio habuit. sed nutrit & fovet eam. sicut & christus ecclesiam. quia membra sumus corporis eius. de carne eius & de ossibus eius. Propter hoc relinquet homo patrem suum & matrem suam. et adherebit uxori sue. & erunt duo in carne una. Sacramentum hoc magnum est. Ego autem dico in christo & ecclesia. Verumtamen & vos singuli unusquisque suam uxorem sicut seipsum diligat. Uxor autem timeat virum suum.

VI

Filii obedite parentibus vestris in domino. hoc enim iustum est. Honora patrem tuum & matrem. quod est mandatum primum in promissione. ut bene sit tibi. & sis longevus super terram. Et vos patres nolite ad iracundiam provocare filios vestros. sed educate illos in disciplina & correptione domini. Servi obedite dominis carnalibus. cum omni timore & tremore. in simplicitate cordis vestri. sicut christo. non ad oculum servientes quasi hominibus placentes. sed ut servi christi facientes voluntatem dei ex animo. cum bona voluntate servientes sicut domino & non hominibus. scientes quoniam unusquisque quodcunque fecerit bonum. hoc recipiet a

PAVLVS AD PHILIPENSIS

Incipit epistola ad philippenses.

vio. sine fine fuit libet. Et hoc dili
gentem fraterne. animantes mutuo
facientes quia rillorum rui vis est in
celis. 7 personarum accepio non est
apud eum. Ex certo fiet exhortatio i
vio. 7 in potentia numinis eius. Indu
te nos armaturam dei. ut possimus stare
adversus insidias diaboli. quia non
nobis colluctatio adversus carnem 7
sanguinem. sed adversus principes 7 pote
stes. adversus mundi rectores tenebra
rum harum sed spiritalia nequitie in
celestibus. propter hoc accipite armaturam
dei. ut possitis resistere in die malo. 7
in omnibus perfecti stare. State ergo suc
cincti lumbos vre in veritate. 7 indu
ti loricā iustitie. 7 calciati pedes in prepa
ratione euangelii pacis. In omnibus
sumite scutum fidei. in quo possitis
omnia tela nequissimi ignea extin
guere. 7 galeam salutis assumite. et
gladium spiritus quod est verbum dei. per
omnem orationem 7 obsecrationem orantes
omni tpe in spiritu. 7 in ipo vigilantes
in omni instantia 7 obsecratione. pro
omnibus sctis et pro me. ut detur mihi
sermo in apertione oris mei cum fidu
cia notum facere mysterium euangelii
pro quo legatione fungor: in catena.
ita ut in ipo audeam. prout oportet me
loqui. Ut autē vos sciatis que circa
me sunt quo agam. omnia vobis ma
ficiet tychicus carissimus frr 7 fidelis
minister in dño. quem misi ad vos
ut cognoscatis que circa nos sunt. 7 co
soletur corda vra. pax fratribus 7 caritas
cum fide. a deo pre 7 dño ihesu xpo. Gra
cum omnibus qui diligunt dñm nrm
ihesum xpm. in incorruptione amen.

Explicit epla ad ephesios. Incipit argū
m epl'am ad philipēses

Philipenses sunt ma
cedones. bi acceptū
bo nuntio. pfecerunt i
tre nec receperunt falsos apos. hos
apls collaudat. scribens eis a vin
cis ut caveant pro epatione nuntium.

Incipit epistola ad philippenses.

Gratia vobis 7 pax a deo patre nro 7 dño ihesu xpo. Gratias ago deo meo
in omni memoria vra semper in cunctis ora
tionibus meis pro omnibus vobis cum gau
dio deprecationem faciens super collatione vra. in euangelio xpi. a prima
die usque nunc confidens hoc ipsum. quia
qui cepit in vobis opus bonum. perficiet usque in diem xpi ihesu. Sicut est mihi
hoc sentire pro omnibus vobis. eo
quod habeam vos in corde. 7 in vinculis meis
et in defensione 7 confirmatione euangelii
socios gaudii mei omnes vos esse. Testis
enim mihi est deus. quomodo cupiam omnes
vos esse in visceribus ihesu xpi. Et hoc oro
ut caritas vra magis ac magis abun
det in scia 7 in omni sensu. ut probetis
potiora. 7 sitis sinceres 7 sine offensa in
die xpi. repleti fructu iustitie per xpm xpi

P. AD PHILI

m gliam 7 laudem dei. Scire aut uos uolo fres. quia que circa me sunt magis ad profectum peruenerunt euangelij ita ut uincula mea manifesta fierent in xpo. in omni pretorio 7 in cetis omnibus. ut plures ffres in dño confidentes multo plus audere sine timore uerbum dei loqui. Quidam quidē 7 propter inuidiam 7 contentionē. quidam aut 7 propter bonam uoluntatē xpm predicant. Quidam uero ex caritate. sciētes quia in defensione euangelij positus sum. Quid ergo nisi tamen omni modo. sive per occasionē sive per ueritatē. xps annuncietur. Et in hoc gaudeo. sed 7 gaudebo. Scio enim quia hoc michi proueniet in salutē. per uestram oronem. 7 subministrationē spūs ihū xpi. sm expectationē 7 spem meam. quia in nullo confundar. sed in omni fiducia sicut semper 7 nunc magnificabitur xps in corpore meo. sive per uitam sive per mortem. Michi enim uiuere xps est. 7 mori lucrum. Si autem uiuere in carne. hoc michi fructus operis est. 7 quid eligam ignoro. Coarctor aut ex duobus. desiderium habens dissolui. 7 cū xpo esse. Multo magis melius. permanere autē in carne necessarium propter uos. Et hoc confidens scio. quia manebo 7 permanebo omnibus uobis. ad profectum uestrum 7 gaudium fidei. ut gratulatio uestra abundet in xpo ihū in me per meum aduentum iterum ad uos. Tantum digne euangelio xpi uestre conuersationis. ut siue cum uenero 7 uidero uos. siue absens audiam de uobis. quia statis in uno spū unanimes collaborantes fidei euangelij. 7 in nullo terreamini ab aduersantibus que est illis cā perditionis. uobis aut salutis. Et hoc a deo. quia uobis donatum est pro xpo. non solum ut in eum credatis. sed 7 ut pro illo. eadem certamen habentes qualem uidistis in me. 7 nunc audistis de me. Si qua ergo consolatio in xpo. si quod solatium caritatis. si qua societas spūs. si qua uiscera miserationis. implete gaudium meum. ut idem sapiatis eam dem caritatem habentes. unanimes idipsum sentientes. Nichil per contentionē neque per inanem gloriam. sed in humilitate superiores. sibimet inuicē arbitrantes. non que sua singuli considerantes. sed ea que aliorum. Hoc enim sentite in uobis quod 7 in xpo ihū. Qui cum in forma dei esset non rapinam arbitratus est esse se equalem deo. Sed semetipm exinanuit formam serui accipiens. in similitudinem hominum factus. habitu inuentus ut homo. humiliauit semetipm factus obediens usq; ad mortem. mortem aut crucis. propter quod 7 deus illum exaltauit. 7 donauit illi nomen quod est super omne nomen. ut in nomine ihū omne genu flectatur. celestium terrestrium 7 infernorum. Et omnis lingua confiteatur. quia dns ihūs xps in gloria est dei patris. Itaq; carissimi mei sicut semper obedistis. non in presentia mea tantum. sed multo magis nunc in absentia mea. cum metu 7 tremore uram saluti operamini. Deus est enim qui operatur in uobis 7 uelle 7 perficere pro bona uoluntate. Omnia aut facite sine murmurationibus 7 hesitationibus. ut sitis sine querella. 7 simplices filij dei. sine reprehensione in medio nationis prauae 7 peruerse. inter quos lucetis sicut luminaria in mundo. uerbum uite continentes ad gloriam meam in die xpi. quia non in uacuum cucurri. neque in uacuum laboraui. Sed 7 si immolor super sacrificium. 7 obsequium fidei ure. gaudeo 7 congratulor omnibus uobis. Id ipm aut 7 uos gaudete 7 congratulamini michi. Spero aut in dño ihū timotheum cito me mittere ad uos. ut 7 ego bono animo sim. cognita que circa uos sunt. Neminē enim habeo tam unanimē. qui sincera affectione pro uobis sollicitus sit. Omnes enim que sua sunt querunt. non que ihū xpi. Experimentum aut eius cognoscitis. quia sicut filius meus mecum seruiuit in euangelio. Hunc igitur spero me mittere ad uos. mox ut uidero que circa me sunt. Confido aut in dño. quia 7 ipse ueniam ad uos cito. Necessarium aut existimaui epafroditum fratrem 7 cooperatorem 7 commilitonem meum. uestrum aut apostolum 7 ministrum necessitatis mee mittere ad uos. quoniam

omnes

PENSIS

omnes nos desiderabat ⁊ mestus erat a
propꝫ q̄ audierant illum infirmatum.
Nam ⁊ infirmatus ē usq; ad mortem. Sed
deus misit ē eius. Non solum aut̄ eū
ueruꝫ ēt ⁊ mei. ne tristiciā super tristiciā
habrem. Festinantius ergo misi illum. ut
uiso eo iterum gaudeatis. ⁊ ego sine tri
stitia sim. Excipite itaq; illum cum o
gaudio. in dño. ⁊ huiusmodi cum honore
habete. quiꝫ propꝫ opus xpi usq; ad mor
tem accessit. tradens animā suam. ut i
pleret ꝫ quod ex uobis deerat erga me
um obsequium.

Decetero fres mei. gaudete
in dño. Eadem uobis scri
bere michi quidem nō pi
grum. uobis aut̄ necessa
rium. Videte canes. uidete malos operā
rios. uidete concisionem. Nos enim sū
mus circumcisio. qui spiritu deo seruimꝰ.
⁊ gloriamur in xpo iesu. ⁊ non in carne fi
ducia habentes. quāq; ego habeam confi
dentiam ⁊ in carne. Si quis alius uidetur
confidere in carne. ego magis circūcisus
octauo die ex genere israhel. de tribu ben
iamin. hebreus ex hebreis. scm legem phari
seus. scm emulationē persequens eccl̄iam
dei. scm iustitiam que in lege ē conuersa
sine querela. Sed que mihi fuerunt lucra
hec arbitratus sum propꝫ xpm detrimē
ta. Verumtamen existimo omnia detrimēta
ee. propꝫ eminentē sciam iesu ē dñi mei.
propꝫ quem omnia detrimentum feci. et
arbitror ut stercora ut xpm lucrifaciam.
⁊ inueniar in illo nō habens meā iustitiam
que ex lege ē. sed illam que ex fide ē iesu xpi
Que ex deo ē iustitia in fide. ad agnoscē
dum illum ⁊ uirtutē resurrectionis ei⁹
⁊ societatē passionis illius. configuratus
morti eius. si quomodo occurram ad re
surrectionē que ē ex mortuis. Non q̄
iam acceperim. aut iam perfectus sim. /
Sequor aut̄ si quomodo comprehendam. in
quo ⁊ comprehensus sum a xpo iesu. Fres
ego me non arbitror comprehendisse. Unum
aut̄ que quidē retro sunt oblui
scens. ad ea que sunt priora extendēs
meipm. ad destinatum persequor. ad ra
bravium supne uocationis dei in xpo
iesu. Quicumq; ergo perfecti sumus
hoc sentiamus. ⁊ si quid aliter sapitis. ⁊
hoc uobis deus reuelabit. Verumtamen ad
quod peruenimus. ut idem sapiamus.
⁊ in eadem permanemus regula. Imitato
res mei estote fres. ⁊ obseruate eos q̄
ita ambulant. sicut habetis formā nram.
Multi enim ambulant quos sepe dice
bam uobis. Nunc aut̄ ⁊ flens dico inimi
cos crucis xpi. quor finis interitus
quor deus uenter ē. ⁊ gloria in confusione
ipor. qui terrena sapiunt. Nra aut̄ conuer
satio in celis ē. Unde etiā saluatorē exspe
ctamus dñm nrm iesum xpm. qui
reformabit corpus humilitatis nre.
configuratum corpori claritatis sue. scm
operationē. qua possit etiā subicere sibi
omnia. Itaq; fres mei dilectissimi ⁊
desideratissimi. gaudium meū ⁊ corona
mea. sic state in dño carissimi. Euodiam
rogo. ⁊ sinthicen deprecor. idipm. /
sapere in dño. Etiam rogo ⁊ te germane
compar. adiuua illas que mecum laborā
uerunt in euangelio cum clemente ⁊
ceteris adiutoribus meis. quor nomina
sunt in libro uite. Gaudete in domino
semper. iterū dico gaudete. Modestia
nra nota sit omnibus hominibus. Dominus
prope ē. Nichil solliciti sitis. sed in omni
oratione ⁊ obsecratione cum gratiarum
actione. petitiones ure innotescant apud deum.
Et pax dei que exsuperat omnē sensum
custodiat corda nra ⁊ intelligentias ue
stras. in xpo iesu. Decetero fres. quecumq;
sunt uera. quecumq; pudica. quecumq; /
iusta. quecumq; sca. quecumq; amabilia
quecumq; bone fame. si qua uirtus. si qua
laus discipline. hec cogitate que ⁊ didi
cistis. ⁊ accepistis ⁊ audistis ⁊ uidistis in
me. hec agite. ⁊ deus pacis erit uobcū.
Gauisus sum aut̄ in dño uehementer.
quia tandem aliquando refloruistis pro me
sentire sicut ⁊ sentiebatis. Occupati eti
eratis. Non quasi propter penuriā dico.
Ego enim didici in quibus sum sufficiens
ee. Scio ⁊ humiliari. scio ⁊ abundare. /
Ubique ⁊ in omnibus instructus sum. et
saturari. ⁊ esurire ⁊ abundare. ⁊ penuriaꝫ
pati. Omnia possum. in eo qui me cō
fortat. Verumtamen uos benefecistis coici
entes tribulationem mee. Scitis aut̄ ⁊ uos
philippenses. q̄ in principio euāgelij.
q̄ profectus sum a macedonia. nulla /

·P·AD PHILIPENSES·

·P·AD COLOSENSES

michi eccla coicauit.in ratione dati et
recepti nisi uos soli. quia ꝛ thessalonicai
semel ꝛ bis in usum michi misistis. Non
quia quæro datum. sed requiro fructum
habundantem in ratione ura. Habeo aũt
omnia. ꝛ habundo. Repletus sum aute
acceptis ab epafrodito. que misistis mi
odorem suauitatis. hostiam acceptam
placentem deo. Deus aũt meus iplet
omne desiderium uũm. secundum diui
tias suas in gla in xpo ihesu. Deo aute
ꝛ patri nro. gloria in seculorum amen.
Salutate omnem sanctum in xpo ihesu.
Salutant uos qui mecum sunt fratres.
Salutant uos omnes sci. maxime aũt
qui de cesaris domo sunt. gra dnoꝝ
nri ihesu xpi cum spiritu scō amen.

Explicit epla ad philipenses. Incipit argũ
ad colosenses.

Colosenses ꝛ ibi ficut

Laodicenses sunt. ad

am. ꝛ ipi preuenti e

unt a pseudo aplis. Nec ad hos acces
sit ipe aplus. & ꝛ hos per eplam corrigit
Audierant enim uerbum ab archippo
qui ꝛ ministerium in eos accepit. Ergo
apostolus tam ligatus. scribit eis ab
epheso per tichicum diaconem ꝛ one
simum — atolitum. Explicit argumẽ
Incipit epistola ad colosenses.

Au
Lus
Apo
Sto
Lus
xpi
Ihesu
Deo

uoluntatem dei. ꝛ timotheus frater bis
qui sunt colosis. scis ꝛ fidelibus fratribo
in xpo ihesu. Gra uobis ꝛ pax a deo pre
nro. Gratias agimus deo. ꝛ pi dnoꝝ
nri ihesu x̃i. semper pro uobis orantes. ꝛ
audientes fidem uram in xpo ihesu. ꝛ di
lectionẽ quam habetis in omes scos. propt
spem que reposita ẽ uobis in celis. quã
audistis in uerbo ueritatis euangelii
quod peruenit ad uos. sicut ꝛ in uniuer
so mundo ẽ. ꝛ fructificat ꝛ crescit. sicut
in uobis ex qua die. qua audistis. ꝛ cog
nistis gratiam dei in ueritate. sicut didi
stis ab epaphra carissimo ꝛ fideli nro. ꝛ
qui ẽ fidelis pro uobis ministꝛ xpi ihesu.
qui et manifestauit nobis dilectionẽ
uram in spũ. Ideo ꝛ nos ex qua die au
diuimus non cessamus pro uobis ora
tes ꝛ postulantes. ut impleamini agni
tione uoluntatis eius. in omi sapia ꝛ
intellectu spirituali. ut ambuletis digne
deo. per omia placentes. in ois bono o
pere fructificantes. ꝛ crescentes in scia
dei. in omi uirtute confortati. sm potẽtia
claritatis eius. in omi patientia ꝛ lon
ganimitate cum gaudio. gras agentes
deo ꝛ pri. qui dignos nos fecit in partẽ
sortis scoꝝ in lumine. qui eripuit nos
de potestate tenebrarum. ꝛ transtulit in re
gnum filii dilectionis sue. in quo habẽ
redemptionẽ. ꝛ remissionẽ peccatorum.
qui ẽ ymago dei inuisibilis primogenit
omnis creature. qm in ipo condita sunt u
niuersa in celis. ꝛ in terra. uisibilia ꝛ in
uisibilia. sive throni sive dominationes. siue
principatus. sive potestates. Omnia p

P·AD COLOS ENSES

ipm 7 in ipo creata sunt. 7 ipe è ante oes
7omnia in ipo stant. 7 ipe è caput cor
poris ecclie. qui è principium primo
genitus ex mortuis. ut sit in omnib⁹
ipe primatum tenens. quia in ipo có
placuit omnē plenitudinem habitare
7 per eum recōciliare omnia in ipsum.
pacificans per sanguinē crucis eius.
sive que in celis. sive que in tris sunt. 1
Et vos cum ceis aliqñ alienati. 7 ini
mici sensu o⁹ pe⁹ malis. nunc aut̄ re
conciliavit in corpore carnis eius p mo
tem. exhibere vos scōs 7 immaculatos. 7 ir
preh⁹ensibiles coram ipo. Si tñ permā
tis in fide fundati. 7 stabiles 7 immobiles
à spe evangelij quod audistis. quod p
dicatum è in universa creatura que sb
celo è. cuius fc⁹s sum ego paulus mi
ster. qui nunc gaudeo in passionib⁹ p
vobis. 7 adimpleo ea que desunt pas
sionum x̄i in carne mea. p⁹o corpore ei⁹
quod è eccla. cuius fc⁹s sum ego mini
ster. sm dispensationē dei. que data è
mihi in vobis. ut impleam verbum
dei. mysterium quod absconditū fuit
a sclis 7 gñationib⁹. nunc aut̄ manife
statum è scis eius. quib⁹ voluit deus
notas facere divitias glorie sacrāmēti
eius in gentib⁹. quod est xps in vobis
spes glorie quem nos annūtiamus.
corripientes omnē hominē. 7 docentes
omnē hominē in omni sapia. ut exhi
beamus omnē hominē perfectū in xpo
ihesu. in quo 7 laboro certando sm ope
rationē eius. quā operatur in me i virtute

Volo enim vos
scire fr⁹s. qualem sollicitu
dinem habeam p⁹o vobis. 7
p⁹o his qui sunt laodicie.
7 quicūq⁹ non viderunt faciem meam
in carne. ut ⁹solentur corda ip⁹orum
instructa in caritate. 7 in omnes divitias ple
nitudinis intellectus. in agnitionē
misterij dei p⁹is xpi ihesu. in quo sunt
omnes thesauri sapie abscondit̄. Hoc āt
dico. ut nemo vos decipiat in sublimi
tate sermōnū. nam 7 si corpore absens
sum. sed spū vobiscum sum. gaudens
7 videns ordinē vr̄m. 7 firmamentū ei⁹
que è in xpo fidei vr̄e. Sicut ergo acce
pistis xpm ihesum dñm. in ipo am

bulate. radicati 7 superedificati in ipo
7 confirmati fide sicut doctisti⁹. abun
dantes in illo. in gratiarum actione. 1
Videte ne quis vos decipiat per philo
sophiam 7 inanem fallaciam sm tra
ditionē hominū. sm elementa mundi
7 non sm xpm. quia in ipo inhabitat oīs
plenitudo divinitatis corporaliter. et
estis in illo repleti. qui è caput omnis
principatus 7 potestatis in quo 7 circum
cisi estis. circumcisione nō manufacta. i
exspoliatione corporis carnis. sed in circū
cisione xpi. ⁹sepulti ei in baptismo. i
quo 7 consurrexistis per fidem operationis
dei. qui suscitavit illum a mortuis. 7
vos cum mortui estis in delictis. 7 pputio
carnis vre ⁹vivificavit cum illo. 1
donans vobis omnia delicta. delens
quod adversum nos erat. cyrographū
decreti quod erat contrarium nobis. et
ipm tulit de medio affigens illud
cruci. exspolians principatus 7 potes
tates. traduxit confidenter palam triū
phans illos in semetipo. Nemo ergo
vos judicet in cibo. aut in potu. aut i
parte diei festi. aut neomenie. aut sab
batorum. que sunt umbra futurorum.
corpus aut̄ xpi. Nemo vos seducat
volens in humilitate 7 religione an
gelorum. qui non vidit ambulans. 1
frustra inflatus sensu carnis sue. 7 non
tenens caput. ex quo totum corpus
per nexus. 7 connectiones subministratū
7 constructū crescit in augmentum dei. Si
ergo mortui estis cum xpo. ab elemen
tis hujus mundi: quid adhuc tanq̄m vi
ventes in mundo decernitis. ne tetigeris
ne gustaveris. ne contrectaveris. Que
sunt omnia in interitu ipo usu sm præ
cepta 7 doctrinas hominū. que sunt rōnē
quidē habentia sapie. in superstitione et
humilitate. 7 ad non parcendum cor
pori non in honore aliquo ad saturita
tem carnis.

Si ergo consurrexistis cū x̄o.
que sursum sunt querite.
ubi xps è in dextera dei se
dens. que sursum sunt sa
pite. non que super terra. Mortui en⁹
estis. 7 vita vra abscondita è cum x̄o i
deo. Cum aut̄ xps apparuerit vita 7

P·AD COLOSENSES

uia. tunc tuos apparebitis cum ipo in gloria. ¶Mortificate ergo mẽbra uia. q̃ sunt sup̃ terram. fornicationẽ immundiciam libidinẽ. concupiscentiam malam & auaritiam. que ẽ simulacroꝝ seruitus. propt̃ quę uenit ira dei sup̃ filios iniquitatis. in quibꝫ & uos ambulastis aliq̃n. cum uiueretis in illis. ¶Nunc aũt deponite & uos omnia. iram indignationem. malitiam. blasphemiam. turpem sermonẽ de ore uro. ¶Nolite mentiri inuicẽ expoliantes uos ueterem hominẽ cum actibꝰ suis. & induentes nouum hominẽ qui renouatur in agnitione dei. secundum imaginem eius qui creauit eum. ubi non est masculus & femina. gentilis & iudeus circumcisio & preputium. barbarus & scitha. seruus & liber. sed omnia & in omnibꝰ xp̃s. Induite uos ergo sicut electi dei sancti & dilecti uiscera miẽ. benignitatẽ humilitatem modestiam. patientiã sustinentes inuicem. & donantes uobismetipsis si quis aduersus aliquem habet querelam. sicut & dns donauit uobis. ita & uos. Super omnia aũt habete hec. caritatẽ quod ẽ uinculum perfectionis. Et pax dei exultet in cordibꝰ uris. in qua & uocati estis in uno corpore. & grati estote. Verbum xp̃i habitet in uobis habundanter. in omni sapientia docentes & monentes uos metipsos. in psalmis & ymnis & canticis spiritalibꝰ in gratia cantantes in cordibꝰ uris dño. Omne quodcumq̃ facitis in uerbo aut in opere omnia in nomine dñi ihesu xp̃i. Gratias agentes deo & p̃ri per ipm. Mulieres subdite estote uris sicut oportet in dño. Uiri diligite uxores uras. & nolite amare ad illas. Filij obedite parentibꝰ uris per omnia. Hoc enim placitum ẽ in dño. Patres nolite prouocare filios uros ad indignationẽ. ut non pusillo animo fiant. Serui obedite per omnia dñis carnalibꝰ. non ad oculum seruientes quasi hominibꝰ placentes. sed in simplicitate cordis timentes dñm. Quodcumq̃ facitis ex animo operamini sicut dño & non hominibꝰ. Scientes q̃ a dño recipietis retributionem hereditatis. Dño xp̃o seruite. Qui enim iniuriam facit recipiet id quod iniq̃ gessit. & nõ ẽ personarum acceptio apud deum. Dñi quod iustum & equũ

suis p̃iate. scientes quũ & uos dominũ habetis in celo

Salutat uos aristarchus concaptiuus meus. & marcus consobrinus barnabe de quo accepistis mandata. si uenerit ad uos excipite illum. & iesus qui dicitur iustus. qui sunt ex circumcisione. hi soli sunt adiutores mei in regno dei. qui mihi fuerunt solatio. Salutat uos epaphras. qui ẽ ex uobis seruus xp̃i ihesu. semper sollicitus pro uobis in orationibꝰ ut stetis perfecti. & plenam in omni uoluntate dei. Testimoniũ enim illi perhibeo. q̃ habet multum laborem pro uobis & pro his qui sunt laodicie. & qui hierapoli. Salutat uos lucas medicus karissimus. & demas. Salutate fres qui sunt laodicie. & nimpham & quę in domo eius ẽ ecclia. Et cum lecta fuerit apud uos epla. facite ut & in laodicensium ecclia legatur. & ea que laodicensium ẽ uobis legatur. Et dicite archippo. Uide ministerium tuum quod accepisti in dño. ut illud impleas. Salutatio mea manu pauli. Memores estote uinculorum meorum. Gra dñi ihesu uobiscum amen. Explicit epla ad colosenses. Incipit argumentum in epla ad thessalonicenses.

Thessalonicenses sunt macedones. Qui ac

cepto uerbo ueritatis.

P·AD THESALONICENSES

pestiterunt in fide: etiam in persecutiõe
ciuium suorum. Preterea nec receperunt
falsos apl'os. nec ea que a falsis apostolis
dicebantur. hos collaudat aplus scribẽs
eis ab ethenis pertinacia tonesimum.
Explicit argumentum. Incipit epl'a
Ad thessalonicenses.

Paulus Et Silvanus Et Timotheus. ecclie thessalonicensium i deo
pre. i domino ihesu xpo. Gratia uobis i
pax. Gratias agimus deo semper pro
omnibus uobis. memoria uri facientes
in orationibus nris sine intermissione. me
mores operis fidei uri. i laboris i caritatis
i sustinentie spei domini nri ihesu xpi. an
deum i patrem nrm. scientes fres dilecti a
deo electionẽ uram quia euangelium
nrm non fuit ad uos in sermone tantum.
sz in uirtute i spũ scõ. i plenitudine mlta. sicut scitis. quales fuerimus in uobis
propter uos. Et uos imitatores nri facti estis
i dei. excipientes uerbũ in tribulatione
multa cum gaudio spus sci. ita ut facti
sitis forma omnibus credentibus in mace
donia i in achaia. A uobis enim diffamati
sunt dñi. non solum in macedo
nia i in achaia. sz in omni loco fides ve
stra. que ad deum profecta est. ita ut non
sit nobis necesse quicquam loqui. Ipi enim
de nobis annuntiant qualem introitum
habuerimus ad uos. i quomodo conuersi sitis
ad deum a simulacris serire deo uiuo
i uero. i expectare filium eius de celis. i
quem suscitauit a mortuis ihesum. qui eri
puit nos ab ira uentura.

Nam ipi scitis fres introitum
nrm ad uos. quia non inanis
fuit. sz ante passi. i contume
lias affecti sicut scitis. in Philippis fiduciam habuimus in deo nro lo
qui ad uos euangelium dei. in multa
sollicitudine. Exortatio enim nra. non de
errore nro de immundicia. nra non fuit
probati sumus a deo. ut crederemur nobis
euangelium ita loquimur: non quasi
hominibus placentes. sz deo qui probat
corda nra. Neque enim aliquando fuimus in
sermone adulationis sicut scitis. nra in oc
casione auaritie. deus testis est. nra quesi
ab hominibus gloriam. nra neq; ab aliis.
cum possemus onerosi esse uobis ut xpi
apli. Sz facti sumus paruuli in medio uri.
tamquam si nutrix foueat filios suos. ita de
siderantes uos cupide uolebamus tra
dere uobis. non solum euangelium dei.
sz etiam animas nras. quoniam carissimi nobis facti estis. Memores facti estis fres labo
ris nri. i fatigationis. nocte ac die operantes
ne quem urm grauaremus. predicauimus
uobis euangelium dei. Vos testes estis
i deus. quam sce i iuste i sine querela. i
uobis qui credidistis affuimus. sicut
scitis. qualiter unumquemq; urm tamq;
pr filios suos. deprecantes uos i consolantes.
Testificati sumus ut ambularetis di
gne deo qui uocauit uos in suum regnum
i gloriam. Ideo i nos gratias agimus deo
sine intermissione. quoniam cum accepisse
tis a nobis uerbum auditus dei. acce
pistis illud non ut uerbum hominum.
sz sicut est uere uerbum dei. qui operatur
in nobis qui credidistis. Vos enim imitatores facti estis fres ecclie dei. que sunt

PAVLVS AD

in xpo ihesu. quia eatem passi e
stis tuoꝝ a contribulibo unis. sicut xpi a
uidetis. qui xpm dñm ihesum occiderũt
prophetas. nos persecuti sunt. tñ pla
cent deo. et omnibo hominibo aduersã
tiu. prohibentes nos gentibo loqui. ut
salue fiant. ut impleant peccata sua sẽp
Peruenit enim ira dei super illos usq; in
finem. Nos aũt fres desolati a uobis
ad tps. ore aspectu non corde. abundãti
festinauimus faciem uestram uidere ea
multo desiderio. qm quidẽ uoluimus
uenire ad uos ego quidẽ paulus et se
mel tuerum. sz impediuit nos satha
Que e enim nra spes. aut gaudii aut
coronatiois? Nonne uos ante dñm. i
nim ihesum xpm estis in aduentu ei.
Vos enim estis glia nra. et gaudiũ

Propter quod non sustinen
tes amplius. placuit nob
remanere athenis soli. et
misimus timotheũ fratrem
nrm. et ministrum dei in euangelio x̃i
ad confirmandos uos et exortandos pro
fide nra. ut nemo moueatur in tribu
lationibo istis. Ipi enim scitis. q̃ in
hoc positi sumus. Nam et cum apud
uos eramus predicebamus uobis pas
suros nos tribulationes sicut factum e
et scitis. propter quo amplius non su
stinens. misi ad cognoscendã fidem ues
ne forte tentauerit uos is qui tentat
et inanis fiat labor noster. Nunc aũt uenie
te timotheo ad nos a uobis. et annuncia
te nobis fidem et caritatem uestrã. et quia
memoriã habetis nri bonam. semper de
siderantes nos uidere. sicut et nos quo
ꝙ uos. ideo consolati sumus fres in uobis
in omni necessitate et tribulatione nra.
per fidem uestram. qm nunc uiuimus si
uos statis in dño. Quã enim gratiarũ
actionem possumus deo retribuere pro
uobis. in omi gaudio quo gaudemus
propter uos ante deum nrm die ac nocte
habundantius orantes. ut uideamus fa
ciem uestram. et perficiamus ea que de fide
uestra? Ipe aũt deus et pr noster. et dñs n
ihs. dirigat uiam nram ad uos. Vos
aũt dñs multiplicet. et habundare faciat
caritatem uestrã inuicem et in omes. quẽ
admodũ et nos in uobis. ad confirmados

corda uestra sine querela in sanctitate. ante
deum et patrem nrm in aduentu domini
nri ihesu xpi. cum omibo sanctis eius. Amẽ.

Cetro ergo fres
rogamus uos et obsecramus
in dño ihesu. ut quemadmo
dum accepistis a nobis q̃
modo oporteat uos ambulare et placere
deo: sic et ambuletis. ut abundetis magis.
Scitis enim que precepta dederim uobis
per dñm ihesum. Hec e enim uoluntas
dei. sanctificatio uestra. ut abstineatis uos a for
nicatione. ut sciat unusquisq; uestrum
suum uas possidere in sanctificatione et
hoore. non in passione desiderii. sicut et
gentes que ignorant deum. Et ne quis
supergrediatur. nec circumueniat in negq
tio fratrem suum. qm ultor e dñs de hi
omnibo sicut predixemus nobis. et te
stificati sumus. Non enim uocauit nos
deus in immundiciam. sed in sanctificatione.
Itaq; qui hec spernit. nõ hominem sper
nit. sed deum. qui etiam dedit spm suum
sanctum in nobis. De caritate aũt fraterni
tatis. non habemus necesse scribere uo
bis. ipi enim uos docti estis a deo ut diligatis
inuicem. Etenim facitis illũ in omes
fres. in uniuersa macedonia. Rogamus
aũt uos fres. ut abundetis magis. et opa
rem ueni. ut et quieti sitis. et ut uestrum negoci
um agatis. et operemini manibo uris.
sicut precepimus uobis. ut honeste
ambuletis ad eos qui foris sunt. et nul
lius aliquid desideretis. Nolumus aũt
uos ignorare fres de dormientibo. ut non
contristemini sicut et ceteri qui spem non
habent. Si enim credimus quia ihesus mor
tuus e et resurrexit. ita et deus eos qui
dormierunt per ihesum aducet cum eo.
Hoc enim uobis dicimus in uerbo dñi.
quia nos qui uiuimus qui relicti sumus
in aduentum dñi non preueniemus
eos qui dormierunt. Quoniam ipe dominus
in iussu et in uoce archangeli. et in tuba
dei descendet de celo. et mortui qui in x̃o
sunt resurgent primi. Deinde nos qui
uiuimus qui relinquimur simul rapie
mur cum illis in nubibus obuiam
xpo in aera. et sic semper cum domino
erimus. Itaq; consolamini inuicem in
uerbis istis. V

THESALONICESES.

Ex ipsis aut̃ ⁊momentis. fres non indigetis ut scribam nobis. Ipi enim diligenter scitis: quia dies dñi sicut fur in nocte ita ueniet. Cum enim dixerint pax ⁊ securitas. tunc repentinus eis superueniet interitus. sicut dolor in utero habenti. ⁊non effugient. Vos aut fres non estis in tenebris: ut uos dies ille tanq̃ fur ꝓprehendat. Omnes enim uos filii lucis estis. ⁊filii diei. Non sumus noctis ne tenebrar. Igitur non dormiamus sicut ⁊ceteri. sed uigilemus ⁊sobrii simus. Qui enim dormiunt. nocte dormiunt. ⁊qui ebrii sunt nocte ebrii sunt. Nos aut qui diei sumus. sobrii simus. induti loricam fidei caritatis. ⁊galeam spem salutis: qm̃ non posuit nos deus in ira sed in acquisitionem ꝑ dñm nr̃m ihesum xp̃m qui mortuus ē ꝓ nobis. ut siue uigilemus siue dormiamus. simul cum illo uiuamus. Propter quod ꝯsolamini inuicē. ⁊edificate alterutrum. sicut ⁊ facitis. Rogamus aut uos fres. ut noueritis eos qui laborant inter uos ⁊ ꝓsunt uobis in dño. ⁊monent uos: ut habeatis illos habundantius in caritate. propter opus illor. ⁊pacem habete cum eis. Rogamus aut uos fres. corripite inquietos. ꝯsolamini pusillanimes. suscipite infirmos: patientes estote ad omnes. Videte ne quis malum ꝓ malo alicui reddat: sed semper quod bonum ē sectamini inuicē. ⁊in omnes. Semper gaudete. sine intermissione orate: in omnibus gratias agite. Hec enim uoluntas dei est in xp̃o ihesu in omnibus uobis. Spm nolite extinguere: ꝓphetias nolite spernere. Omnia aut probate. quod bonum ē tenete. Ab omni specie mali abstinete uos. Ipse aut deus pacis sanctificet uos per omnia. ut integer spūs ur. ⁊anima ⁊corpus sine querela. in aduentu dñi nr̃i ihesu xp̃i seruetur. Fidelis ē deus qui uocauit uos: qui etiam faciet. Fres orate ꝓ nobis. Salutate fres omnes in osculo scō. Adiuro uos per dñm ut legatur hec epla. omnibus sanctis fribus. Gratia dñi nr̃i ihesu xp̃i uobiscum. amen. Explicit epla prima ad thessalonicenses

Incip̃ argum̃ in epla ii ad thessalonicenses

Ad thessalonicenses secunda epla scribit. ꝓmonens eos ꝓ ipsis nouissimis. ⁊de aduersantium destructione scribens hanc eplam ab athenis. ꝑ timotheum diaconem. et cooperatorem nr̃m. ⁊dñi ihesu xp̃i.

Paulus et siluanus et timotheus: ecclie thessalonicensium in deo ꝓ nr̃o. ⁊dño ihesu xp̃o. Gra uob ⁊ pax a deo ꝓ nr̃o. ⁊domino ihesu xp̃o. Gras agere debemus semper ꝓ uobis fres sicut dignum ē. qm̃ supercrescit fides ura. ⁊abundat caritas unius cuiusq; uestrum in inuicem. ita ut nos ipsi in uobis gloriemur in ecclīs dei ꝓ patientia ura ⁊ fide. in omnibus persecutionibus uris ⁊ tribulationibus quas sustinetis. in exēplum iusti iudicii dei. ut digni habeamini regno dei. ꝓ quo ⁊ patimini. si modo iustum ē apud deum. retribuere tribulationem his qui uos tribulant. ⁊uobis qui tribulamini requiem nobiscum. in reuelatione dñi ihesu xp̃i de celo. cum angelis uirtutis eius. in flamma ignis dantis uindictam his qui non nouerunt deum. ⁊qui non obediunt euangelio dñi nr̃i ihesu xp̃i. qui penas dabunt in interitu eternas a facie dñi. ⁊a gla uirtutis ei. cum uenerit glificari in scis suis. ⁊admirabilis fieri in omnibus qui credituri estis. quia creditum ē super nos testimonium nr̃m in die illo. in quo etiam oramus

P·AD·THESALONICENSES

sempr̃ pro nobis. ut dignent nos uocatione sua deus nr̃. & implear omne bonũ complacentiam bonitatis suæ. & opus fidei in uirtute. ut clarificetur nom dñi nr̃i ihesu in nobis. & nos in illo. sm gr̃am dei dñi nr̃i & dñi ihesu xpi.

Rogamus aũt uos frẽs pr̃ adventum dñi nr̃i ihesu xpi. & nr̃e congregationis in ipm ut non cito moueamini a uro sensu. neq; terreamini. neq; pr̃ spm. neq; pr̃ sermonẽ. neq; pr̃ epl̃am tanq; pr̃ nos missam. quasi instet dies dñi. Ne quis uos seducat ullo modo. Quoniam nisi uenerit discessio primũ & reuelatus fuerit homo peccati filius perditionis. Qui adversatur & extollitur supra omne quod dicitur deus aut quod colitur. ita ut in templo dei sedeat. ostendens se tanq; sit deus. Non retinetis quod cum adhuc essem apud uos hæc dicebam uobis. Et nunc quid detineat scitis. ut reueletur in suo tpe. Nam mysterium iam operatur iniquitatis. tantum ut qui tenet nunc teneat donec de medio fiat. Et tunc reuelabitur ille iniquus. quem dominus ihesus interficiet spũ oris sui. & destruet illustratione aduentus sui. eum cuius est aduentus sm operationẽ sathanæ. in omni uirtute & signis. & prodigiis mendacibus & in omni seductione iniquitatis his qui pereunt. eo q; caritatem ueritatis non receperunt. ut salui fierent. Et ideo mittet illis deus operationẽ erroris. ut credant mendacio. ut iudicentur omnes qui non crediderunt ueritati. sed consenserunt iniquitati. Nos aũt debemus gratias agere deo semper pro uobis frẽs dilecti a deo q; elegit uos deus primitias in salutem. In sanctificatione spũs & fide ueritatis in qua & uocauit uos per euangelium nr̃m in acquisitionem gl̃ie dñi nr̃i ihesu xpi. Itaq; frẽs state & tenete traditiones q̃s didicistis. sive per sermonẽ sive per epl̃am nr̃am. Ipe aũt dominus nr̃ ihesus xps & deus & pater nr̃. qui dilexit nos. & dedit consolationẽ eternam & spem bonam in gr̃am. exhortetur corda nr̃a. & confirmet in omni opere & sermone bono.

Ceterum frẽs orate pro nobis. ut sermo dñi curram & clarificetur sicut & apud uos. & ut liberemur ab importunis & malis hominibus. Non enim omnium est fides. Fidelis aũt deus est qui confirmabit uos & custodiet a malo. Confidimus aũt de uobis in dño quoniam quæcumq; præcipimus uobis. & facitis & facietis. Dominus aũt dirigat corda ura in caritate dei & patientia xpi. Denuntiamus aũt uobis frẽs in nomine dñi nr̃i ihesu xpi. ut subtrahatis uos ab omni frẽ ambulante inordinate. & non sm traditionẽ quam acceperunt a nobis. Ipi enim scitis quemadmodum oporteat uos imitari nos. quoniam non inquietati sumus inter uos. neq; gratis panem manducauimus ab alicui. sed in labore & fatigatione nocte & die operantes ne quem uestrum grauaremus. Non quasi non habuerimus potestatem. sed ut nos metipsos formam daremus uobis ad imitandum nos. Nam & cum essemus apud uos. hoc denuntiabamus uobis. quoniam si quis non uult operari. nec manducet. Audiuimus enim inter uos quosdam ambulare inquiete nichil operantes. sed curiose agentes. His aũt qui eusmodi sunt denuntiamus & obsecramus in dño ihesu xpo. ut cum silentio operantes suum panem manducent. Vos aũt frẽs. nolite deficere bene facientes. Quod si quis non obedit uerbo nro per epl̃am hunc notate. & ne commisceamini cum illo. ut confundatur. Et nolite quasi inimicum æstimare illum. sed corripite ut frẽm. Ipe autem dominus pacis det uobis pacem sempiternam in omni loco. Dñus sit cum omnibus uobis. Salutatio mea manu pauli. quod est signum in omni epl̃a. Ita scribo. Gratia dñi nr̃i ihesu xpi cum omnibus uobis amen. Explicit sca epl̃a ad thessalonicenses. Incipit argumentum in epl̃am primam ad timotheum.

Timotheum instruit & docet de ordinatione epi. & diaconi. & omnis ecclesiasticæ disciplinæ. scribens ei ab urbe roma. Explicit argumentum. Incipit epl̃a prima ad timotheum.

PADHIMOTHEO

Au omnē patientiā ad informationē eoꝝ.
qui credunt sm̄ illū in uitam eternā.
Luc Regi aut̄ seculoꝝ immortali inuisibili i
soli deo honor ⁊ gl̄ia in scla sclorꝝ amen
Apo Hoc preceptum commendo tibi fili timothee
sm̄ precedentes in te prophetias. ut mi
Sto lites in illis bonam militiam. habens fi
dem ⁊ bonam sciam. quam quidam
Luc impellentes circa fidem naufragauerūt
ep quibꝰ ē ymeneus ⁊ alexander. quos
Xpi tradidi satanē. ut discant non blas
femare.

Jesu Obsecro igitur primo omniū
Bs fieri obsecrationes. oratiōnes
postulationes. gratiarum actiones
pro omnibꝰ hominibꝰ. p
regibꝰ ⁊ omnibꝰ qui in sublimitate sunt
constituti. ut quietam ⁊ tranquillā uitam
agamus in omni pietate ⁊ castitate. hoc
enim bonum ē ⁊ acceptū coram saluatore
nr̄o deo. qui omnes homines uult
saluos fieri. ⁊ ad agnitionē ueritatis ue
nire. Vnus enim deus. unus ⁊ medi
ator dei ⁊ hominū. homo xp̄s iesus. qui
dedit redemptionē semetipm̄ pro oibꝰ.
cuius testimonij tp̄ibꝰ meis constituti
ē. in quo positus sum ego p̄dicator ⁊ apl̄s.
veritatem dico non mintor. doctor gētiū
in fide ⁊ veritate. Volo ergo uiros orare
in omni loco. leuantes puras manus.
sine ira ⁊ disceptatione. Similiter ⁊ mu
lieres in habitu ornato. cum uerecundia
⁊ sobrietate ornantes se. non in tortis
crinibꝰ. aut auro aut margaritis. uel ue
ste pretiosa. sed quod decet mulieres pro
mittentes pietatem per bona opera. Mu
lier in silentio discat. cum omni subiec
tione. Docere aut̄ mulieri non permitto.
neq; dominari in uirum. sed esse in silentio. Ada
primus formatus ē. deinde eua. Et ada
non ē seductus. mulier aut̄ seducta in p
uaricatione fuit. Saluabitur aut̄ per
filiorum generationem. si permanserit in
fide ⁊ dilectione ⁊ sanctificatione cū sobrietate.

Fidelis sm̄o. Si quis
episcopatum desiderat. bonum
opus desiderat. Oportet ḡ
episcopum irreprehensibilem
esse. unius uxoris uirum. sobrium. prudē
tem. ornatum. pudicum. hospitalem
doctorem. non uinolentum. nō percussorem

P AD THIMOTHEO

ſ modeſtum. non lingioſum. non cupidum. ſit domui bene prepoſitum. filiós hẽntem ſubditos cum omni caſtitate. Siquis aũt domui ſue preeſſe neſcit: 7 quomõ eccle dei diligentiam habebit? Non neophitum ne in ſuperbiã elatus in iudicium incidat diaboli. Oportet aũt illum 7 teſtimonium bñ habere bonum ab his qui foris ſunt. ut non in obprobrium incidat. 7 in laqueum diaboli. Diacones ſimiliter pudicos. nõ bilingues. non multo uino deditos. nõ turpe lucrum ſectantes. hẽntes miſterium fidei. 7 ſcia pura. Et hi aũt probent̃ primum. 7 ſic miniſtrent: nullum crimen hẽntes. Mulieres ſimiliter pudicas. non detractrices. ſobrias. fideles in omnibus. Diacones ſint unius uxoris uiri. qui filios ſuos bene preſint. 7 domibus ſuis. Qui enim bene miniſtrauerint: gradum ſibi bonum acquirunt. 7 multam fiducia in fide. que eſt in ihesu. Hec ubi ſcribo fili tymothee ſpẽs me uenire ad te cito. Si aũt tardauero ut ſcias quomodo oporteat te in domo dei uiuere. que eſt eccliã dei uiui columna 7 firmamentum ueritatis. Et manifeſte magnum eſt pietatis ſacramentum: qđ manifeſtatum eſt in carne. iuſtificatum eſt in ſpũ. apparuit angelis. predicatum eſt gentibus. creditum eſt in mundo aſſumptum eſt in gloria.

Spiritus aũt manifeſte dicit quia in nouiſſimis tẽpribus diſcedent quidam a fide attendentes ſpiritibus erroris 7 doctrinis demoniorum. in ypocriſi loquentium mendacium. 7 cauteriatam habentium ſuam conſciam. 7 prohibentium nubere abſtinere a cibis quos deus creauit. ad percipiendũ cum gratiarum actione fidelibus. 7 his qui nouerunt ueritatem. 7 quia omnis creatura dei bona. 7 nichil reiiciendum. quod cum gratiarum actione percipitur. Sanctificatur enim. per uerbũ dei 7 orationem. Hec proponens fratribus bonus eris miniſter ihesu xpi. enutritus uerbis fidei. 7 bone doctrine quam aſſecutus es. Inuentis aũt 7 aniles fabulas deuita. Exerce aũt teipm ad pietatem. Nam corporalis exercitatio ad modicum utilis eſt. Pietas aũt ad omnia utilis eſt. promiſſionẽ habens uite. que nunc eſt 7 future. Fidelis ſermo. 7 omni acceptione dignus. In hoc enim laboramus. 7 maledicimur. quia ſperamus in deum uiuum. qui eſt ſaluator omnium hominum. maxime fidelium. Precipe hec 7 docе. Nemo adoleſcentiam tuam contemnat. ſed exemplum eſto fidelium in uerbo. in conuerſatione in caritate in fide in caſtitate. Dum uenio. attende lectioni. exortationi 7 doctrine. Noli negligere gratiam que eſt in te. que data eſt tibi per prophetiam. cum impoſitione manuum preſbyterii. Hec meditare in his eſto: ut profectus tuus manifeſtus ſit omnibus. Attende tibi 7 doctrine: inſta in illis. Hoc enim faciens 7 teipm ſaluum facies. 7 eos qui te audiunt.

Seniorem ne increpaueris. ſed obſecra ut patrem. iuuenes ut fratres. anus ut matres. iuuenculas ut ſorores in omni caſtitate. Viduas honora. que uere uidue ſunt. Si quis aũt uidua. filios aut nepotes hẽt. diſcant primum domum ſuam regere. 7 mutuam uicem reddere parentibus. Hoc enim acceptum eſt coram deo. Que aũt uere uidua eſt 7 deſolata. ſperet in deum. 7 inſtet obſecrationibus 7 orationibus nocte ac die. Nam que in deliciis eſt. uiuens mortua eſt. Et hec precipe: ut irreprehenſibiles ſint. Si quis aũt ſuorum 7 maxime domeſticorum curam non habet. fidem negauit. 7 eſt infideli deteſtior. Vidua eligatur non minus lx annorum. que fuerit unius uiri uxor. in operibus bonis teſtimonium hẽns: ſi filios educauit. ſi hoſpitio recepit. ſi ſanctorum pedes lauit. ſi tribulationem patientibus ſubminiſtrauit. ſi omne opus bonum ſubſecuta eſt. Adoleſcentiores aũt uiduas deuita. Cum enim luxuriate fuerint in xpo nubere uolunt. hẽntes damnationem. quia primam fidem irritam fecerunt. Et simul 7 otiose diſcunt circuire domos. non ſolum aũt otioſe ſed 7 uerboſe 7 curioſe loquentes que non oportet. Volo ergo iuniores nubere. filios procreare. matresfamilias eſſe. nullam occaſionem dare aduerſario maledicti gratia. Iam enim que

P · AD · THIMOTHEO

dam onerose sunt retro post sathanam. I
Signus ergo fidelis hēt uiduas. sūmi
nistret illis. nō grauetur eccla. ut ei
bis que uere uidue sunt sufficiat. Q
bene presunt presbi. duplici honore
digni hēantur. maxime qui laborāt
in uerbo r doctrina. Dicit enim scrip
ta Non alligabis os boui triturāti. Et
dignus est operarius mercede sua ad
uersus presbim accusatione noli recipe.
nisi sub duob⁹ uel tribo testib⁹. Peccā
tes aut coram omnib⁹ argue. ut ceteri tō
rem hēant. Testor coram deo r xpo ihesu.
r electis angelis eius. ut hec custodias r
sine preiudicio nichil faciens malas
partem declinando. Manus cito nemi
imposueris. nec cōicaueris peccis alicuius
Seipm castum custodi. Noli adhuc a
quam bibere. sed uino modico utē. pp
stomachum tuum. r frequētes tuas in
firmitates. Quorūdam hoīum peccā
manifesta sunt. precedēntia ad iudicii
quorūdam aut r subsequuntur. Similr
r fca bona manifesta sunt. r que aliter
se hēnt abscondi non possunt.

VI

Quicūqs sunt sub iugo
serui. dnos suos omni hono
re dignos arbitrentur. ne
nomen dei r doctrina blas
femetur. Qui aut fideles hēnt dnos. n
ptemnant quia fres sunt. sed magis ser
uiant. quia fideles sunt r dilecti. qui r
beneficij participes sunt. Hec doce r exor
tare. Si quis aut aliter docet. r non ac
quiescit sanis sermonib⁹ dni nri ihesu xpi. r
ei que sm pietatem ē doctrine. superbit
ē nichil sciens. sed Languens circa qōnes
r pugnas uerbor. ex quibus oriuntur in
uidie. contentiones. blasphemie. suspitiōes
male. conflictationes hoīum mente corrup
torum. r qui a ueritate priuati sunt. existi
mantium ee quēstū pietatem. Est
aut quēstus magnus. pietas cum suffi
cientia. Nichil enim intulimus in hunc
mundū. aut dubium. quia nec auferre
quid possumus. Habentes aut alimēta
r quibus tegamur. his contenti simus. Nā
Nam qui uolunt diuites fieri. incidit
in tentationem r laqueum diaboli. et
desideria multa r inutilia r nociua. que
mergunt homines in interitum r perditio

nem. Radix enī omniū malorū ē cupi
ditas. Quam quidā appetentes errauē
runt a fide. r inseruerunt se doloribus
multis. Tu aut o homo dei hec fuge.
Sectare uero iustitiam. pietatē fidem.
caritatem. patientiā. mansuetudinē.
Certa bonum certamen fidei. Appre
hende uitam eternam. in qua uocatus
es. confessus es bonam confessionē coram
multis testib⁹. Precipio tibi coram deo
qui uiuificat omnia. r xpo ihesu. qui te
stimoniū reddidit sub pontio pilato. bo
nam confessionē. ut serues mandatum
sine macula. inreprehensibile usq; in
aduentum dni nri ihesu xpi. Quem
suis tpib⁹ ostendet beatus. r solus po
tens. rex regum r dns dnantium. q
solus hēt immortalitatē. r lucem habitat
inaccessibilem. quem nullus hoīum
uidit. sed nec uidere pōt. cui honor et
gloria r imperium in sempiternum. amen
Diuitib⁹ huius seculi precipe nō sublime
me sapere. nec sperare in incerto diuitia
rum. sed in deo uiuo. qui prestat nobis
omnia habunde ad fruendū. bene agere.
diuites fieri in operib⁹ bonis. facile re
tribuere. communicare. thesaurizare sibi
fundamentum bonum in futurum. ut
apprehendant ueram uitam. O ti
mothee depositum custodi. deuitans
profanas uocum nouitates. r oppositi
ones falsi nominis scientie. quam q
quidam promittentes circa fidem exci
derunt. Gratia tecum amen.

Explicit epla prima ad timotheum.
Incipit argumentum in secundam.

Item timotheo scri
bit de exortatione r
martirij. r omnis r
regule nouitatis. r quid futurum sit r
temporib⁹ nouissimis. r de sua passio
ne. scribens et ab urbe roma. Explicit
argumentum in 2am epla ad timotheū.

ADHMO THEVM

Ad-
lus
A
po
S
To
lus
é

iesu pz nolumtatem dei. fm promissio
nem vite. que é in xpo iesu. amodico ca
rissimo filio suo. Gratia mia z pax. ab
pe nio. z xpo iesu dño nio. Gratias a
go deo meo cui fruo a progenitoribus
meis in sciа pura q sine intermissione
hcam tui memoriа in orationib meis. i
nocte z die desiderans te videre. memo
lacrimarum tuarum ut gaudio iplear
recordationé accipiens huius fidei. q
é in te non ficta. que inhabitauit primus
in auia tua loide. z mre tua eunice. cer
tus sum aut q z in te. Propt quam cau
admoneo te. ut resuscites gram dei q é
in te pz impositionem manuu mearu.
Non enim dedit nobis deus spm timoris
sed virtutis z dilectionis z sobrietatis. e
Noli ergo erubescere testimonii dñi nri
iesu xpi. neq me vinctum eius. sed colla
bora euangelio fm virtutem dei. qui
nos liberauit z vocauit vocatione sua sca
non fm opera nra. sed fm propositum suu
z gram que data é nobis in xpo iesu a
te tpa secularia. manifestata aut nunc
pz illustrationé saluatoris nri iesu xpi
qui destruxit quidé mortem. illuxit
aut vitam z incorruptionem pz euange
lium. in quo positus sum ego ppdicator.
z apls z magr gentium. Ob quа cаm
etiam hec patior. sed non confundor. Scio
enim cui credidi z certus sum quia potes
é depositum meu seruare in illum diem
Formam habens sanorum verborum que a
me audisti in fide. z dilectione in xpo iesu
bonum depositum custodi pz spm scm

qui habitat in nobis. Scis hoc q auersi sunt
me omnes qui in asia sunt. ex quibus
é phygelus z hermogenes. Det miam
deus onesiphori domui. quia sepe me
refrigerauit. z catenam meam no erubu
it. sed cum romam uenisset. sollicite me
quesiuit z inuenit. Det illi dns inuenire
miam a dño in die illo. Et quanta ephe
si ministrauit michi melius tu nosti. i

Tu ergo fili mi
confortare in gratia que est in
xpo iesu. z que audisti a me
per multos testes. hec commenda
fidelibus hominibus. qui idonei erunt. et
alios docere. Labora sicut bonus miles
é iesu. Nemo militans deo implicat se
negotiis secularibus. ut ei placeat cui se
probauit. Nam qui certat in agone. no
coronabitur nisi legitime certauerit. La
borantem agricolam: oportet primum de
fructibus percipere. Intelligе que dico. Da
bit enim tibi dominus in omnibus intel
lectum. Memor esto dñm xpm iesum
a mortuis resurrexisse ex semine dauid
fm euangelium meu. in quo laboro us
ad vinculum. quasi male operans: sed ubi
dei non é alligatum. Ideo omnia susti
neo propr electos. ut et ipi salutem asequa
mur. que é in xpo iesu cum gria celesti. i
Fidelis sermo. Nam si cum mortui sumus. z
convivemus. Si sustinemus. z regnabimus.
Si negauerimus. et ipe negabit nos. Si
non credimus. ille fidelis permanet. ne
gare seipm non potest. Hec commoneo. testificans
coram deo. Noli verbis contendere. ad ni
chilum enim utile é. nisi ad subuersionem
audientium. Sollicite aut cura teipsum
probabilem exhibere deo. operarium inof
fensibilem. recte tractantem verbum veritatis
Profanas aut vanas locutiones devita. Amplius
enim proficiunt ad impietatem. et sermo
eorum ut cancer serpit. Ex quibus é yme
neus. et philetus. qui a veritate exciderunt
dicentes resurrectionem iam factam. et sub
uertunt quorundam fidem. Qui firmum
fundamentum dei stat. habens signaculum
hoc. Cognouit dns qui sunt eius. Et di
scedat ab iniquitate omnis qui nominat
nomen domini. In magna aut domo non
solum sunt vasa aurea. et argentea. sed et li
gnea et fictilia. Et quedam quidem in ho

AD THIMO THEVM

nore. quedam aut in ptumelia. Si qs
ergo emundauerit se ab ist̄is, erit uas in
honorem sc̄ificatum. utile dnō. ad
omne opus bonum paratum. Juuenilia
aut desideria fuge. Sectare uero iustitiā
fidem. caritatem. pacem. cum his qui in
uocant dñm de corde puro. Stultas aut
& sine disciplina q̄stiones deuita; sciens q̄
generant lites. Seruum aut dñi non
oportet litigare: sed mansuetum esse
ad omnes. docibilem patientem. cum
modestia corripientem eos qui resistūt
ueritati: ne q̄n det illis deus penitentiam
ad cognoscendam ueritatem. & resipiscāt
a diaboli laqueis. a quo captiui tenent
ad ipius uoluntatem.

Scito aut hoc. q̄m nouissimis
diebus instabunt ptā periculosa. erunt homines seipos
amantes. cupidi elati superbi. blasphemi. parentibus non obedientes
ingrati. scelesti sine affectione. sine pace
criminatores. incontinentes imites. sine
benignitate. proditores. protervi tumidi
& cecidi. uoluptatum amatores. magis q̄
dei. habentes quidē speciem pietatis. uirtutē
aut eius abnegantes. Et hos deuita. A
Et his enim sunt. qui penetrant domos
& captiuas ducunt mulierculas oneratas
peccatis. que seducuntur uariis desideriis
semper discentes. & nunq̄ ad sciam dei
peruenientes. Quemadmodū aut iānes
& mambres restiterunt moysi. ita & hi
isti resistunt ueritati. homines corrupti mente
reprobi circa fidem: sed ultra nō proficient.
Insipientia enim eorum manifesta erit
omnibus: sicut & illorum fuit. Tu aut assecutus
es meā doctrinam. institutionē pro
positum. fidem. longanimitatē. dilectionem
patientiam. persecutiones. passiōes
qualia mihi facta sunt antiochie. yconii
lustris. quales persecutiones sustinui: et
ex omnibus eripuit me dominus. Et oēs
qui pie uolunt uiuere in xp̄o iesu. persecutionē patientur. Mali aut homines
& seductores. proficient in peius: errantes
& in errorem mittentes. Tu uero permane
in his que didicisti. & creditа sunt tibi: sciens
a quo didiceris. & quia ab infantia sacras
litteras nosti. que te possunt instruere
ad salutem. per fidem que est in xp̄o iesu. Omnis

enim scriptura diuinitus inspirata: utile
est ad docendum. ad arguendum ad corripiendum. ad eruditionē in iustitia: ut
perfectus sit homo dei. ad omne opus bonum instructus.

Testificor coram deo & xp̄o
iesu. qui iudicaturus est uiuos ac mortuos. & per aduentum ipius & regnum eius.
predica uerbum. insta opportune. importune. Argue. obsecra. increpa. in omni
patientia & doctrina. Erit enim tps cum
sanam doctrinam non sustinebūt: sed ad
sua desideria coacernabūt sibi magistros
prurientes auribus. Et a ueritate quidem
auditum auertent. ad fabulas aut conuertentur. Tu uero uigila. in omnibus labora.
Opus fac euangeliste: ministerium tuum
impple. sobrius esto. Ego enim iam delibor.
& tps resolutionis mee instat. Bonum
certamen certaui. cursum consummaui. fidem seruaui. In reliquo reposita est michi
corona iustitie. quam reddet michi dñs
in illa die. iustus iudex. Non solum aut
michi: sed & his qui diligunt aduentum
eius. Festina uenire ad me cito. Demas
enim me dereliquit. diligens hoc seculum
& abiit thessalonicam. crescens in galatiam. titus in dalmatiā. Lucas est mecum
solus. Marcum assume & adduc tecum
Est enim utilis michi in ministerio. Tychicum aut misi ephesum. Penulā quam
reliqui troade apud carpum. ueniens
affer tecum & libros. maxime aut membranas. Alexander eramus. multa michi ostendit mala. reddet ei dñs secundum opera ei.
Quem & tu deuita. Valde enim restitit
uerbis meis. In prima mea defensione
nemo michi affuit: sed oēs me dereliquerunt. Non illis imputetur. Dñs aut
michi astitit. & confortauit me. ut per me
predicatio impleatur. & audiant oēs
gentes: & liberatus sum de ore leonis. &
liberauit me dñs ab omni opere malo.
& saluum faciet in regnum suum celeste:
cui gloria in secula seculorum amen. Salutа priscam & aquilam. & oneziphori domū. Erastus remansit corinthi. Trophimum aut reliqui infirmum mileti.
Festina ante hyemē uenire. Salutat te
eubolus. & pudens & linus. & claudia: et

fics omnes. Dns xps ihesus cum spū ē. Gratia nobiscum. amen. Explicat epla ad timotheum. Incipit argumentum in eplam ad titum.

Iam admonefacit. t

instruit de ordinatione

prebut. t de spiali cō

uersatione. t heresis uitandis. qui i scripturis iudaicis credunt. a quo pli scribens ei. Explicit argumentum. Incipit epla ad titum.

Paulus autem ihesu xpi. sm fidē electorum dei. t agnitionem ueritatis. q sm pietatem ē in spē uite eterne. quā promisit qui non mentitur deus. ante tpa sclaria. manifestauit aūt suis tporibus. uerbum suum in predicatiōe. que credita ē mihi. sm preceptum saluatoris nri dei. Tito dilecto filio sm. sm communē fidem. Gra t pax a deo pre. t dño ihesu saluatore nro. huius rei gra reliqui te crete. ut ea q desunt corrigas. t constituas per ciuitates pbros. sicut t ego tibi disposui. Si quis sine crimine ē. unius uxoris uir. filios habens fideles non in accusatione luxurie. aut non subditos. Oportet enim epm sine crimine ee. sicut dispensatorem. dei non superbum. nō iracundum. nō uinolentum. nō percussorē. nō turpis lucri cupidum. sed hospitalē. benignum. prudentē. sobrium. iustum. sanctum. continentē. amplectentem eum qui sm doctrinā ē fidelem sermonē. ut potens sit exortari in doctrina sana. t eos qui contradicunt arguere. Sunt enim multi inobedientes. t uaniloqui. t seductores. maxime qui de circumcisione sunt. quos oportet redargui. qui uniuersas domos subuertunt. docentes que non oportet turpis lucri gra. Dixit quidā ex illis. propheta ipōr propha. Cretenses semper mendaces. malę bestię. uentres pigri. Testimonium hoc uerum ē. Quo ob cām increpa illos dure. ut sani sint in fide. t non intendentes iudaicis fabulis. t mandatis hominū auertentiū se a ueritate. Omnia quidē munda mundis. coinquinatis aūt et infidelibus. nichil ē mundum. sed inquinate sunt eoꝝ et mens t conscientia. Confitentur se nosse deum. factis aūt negant cum sint abhominati. t incredibiles. et ad omne opus bonum reprobi.

Tu aūt loquere que decent sanam doctrinam. Senes ut sobrii sint. pudici. prudentes. sani in fide. in dilectione. t patientia. Anus similiter in habitu sco. non criminatrices. nō uino multo seruientes. bene docentes. ut doctrina doceant. t ut prudentiam doceant adolescentulas. ut uiros suos ament. filios diligant. prudentes castas. sobrias. domū curam habentes. benignas. subditas uiris suis. ut nō blasphemet uerbū dei. Iuuenes similiter hortare. ut sobrii sint. in omnibus seipm̄ prebe exemplum bonorum operum. in doctrina. in integritate. in grauitate. uerbū sanum irreprehensibile. ut is qui ex aduerso ē uereatur. nichil habens malum dicere de nobis. Seruos suis dominis subditos ee. in omnibus placentes. non contradicentes. non fraudantes. sed in omnibus fidem bonam ostendentes. ut doctrinā saluatoris nri dei ornent in omnibus. Apparuit enim gra saluatoris dei nri omnibus hominibus erudiens nos. ut abnegantes impietatē. t seculi desideria. sobrie. iuste t pie uiuamus in hoc seculo. expectantes beatam spem. et aduentum magni dei. t saluatoris nri ihesu xpi. Qui dedit semetipm pro nobis. ut nos redimeret ab omni iniquitate. t mundaret sibi populum acceptabilem. sectatorē bonorum operum. Hec loquere t exhortare. t argue cum omni imperio. Nemo te adspernatur.

PAD PHILEMONI

Admonet illos principibus
& potestatibus subditos ee. & ad
omne opus bo
num paratos ee. & neminem
blasphemare. non litigiosos ee. & mo
destos. omnem ostentes mansuetudi
nem ad omnes homines. Eramus enim nos ali
quando insipientes & incredduli. errantes et
seruientes desideriis & voluptatibus variis
in malitia & inuidia agentes. odibi
les odientes inuicem. Cum benignitas
& humanitas apparuit salvatoris nri
dei. non ex operibus iustitie que fecimus
nos. & secundum suam misericordiam saluos nos fecit
per lauacrum regenerationis & renouationis
spiritus sci. quem effudit in nos abun
de. per iesum xpm saluatorem nrm. ut
iustificati gratia ipius heredes simus. secun
spem vite eterne. Fidelis sermo est. De
his uolo te confirmare. ut curent bonis
operibus preesse. qui credunt deo. Hec
sunt bona & utilia hominibus. Stultas aut
quoniones & genealogias & contentiones & pu
gnas legis deuita. Sunt enim inutiles &
uane. Hereticum hominem. post unam &
secundam correctionem deuita. sciens quia sub
uertitur qui eiusmodi est. & delinquit. cum
proprio iudicio condemnatus. Cum mi
sero ad te artemam aut tichicum. festina
uenire ad me nicopolim. Ibi enim hiemare. Zenam legis peritum et
apollo sollicite premitte. ut nichil illi
desit. Discant autem & nostri bonis o
peribus preesse ad usus necessarios. ut
non sint infructuosi. Salutant te qui
mecum sunt omnes. Salutа omnes
qui nos amant in fide. Gratia cum
omnibus nobis. amen. Explicit epla
ad titum. Incipit argumentum in epla
ad philemonem.

Philemoni familia
re litteras facit. pro
onesimo seruo eius
scribens et ab urbe roma ad gratiam.

Explicit argumentum Incipit epistola
Ad philemonem.

cristi iesu xpi. & timotheus frater. philemoni dilecto & adiutori nro. & appie sorori carissime. & archippo commilitoni nr. & eccle que in domo tua é. Gratia uobis & pax a deo pre nro. & dno iesu xpo. Gratias ago deo meo semper. memoriam tui faciens in orationibus meis. audiens caritatem tuam & fidem. quam habes in dno iesu. & in omnes scos. ut communicatio fidei tue euidens fiat in agnitione omnis boni. in xpo iesu. Gaudium enim magnum habui & consolationem in caritate tua. quia uiscera scorum requieuerunt per te frater. Propter quam multam fiduciam habens in christo imperandi tibi quod ad rem pertinet propter caritatem magis obsecro. cum sis talis ut paulus senex. nunc autem & uinctus iesu xpi. Obsecro te pro meo filio. quem genui in uinculis onesimo. qui tibi aliquando inutilis fuit. nunc autem & tibi & michi utilis. quem remisi tibi. Tu autem illum ut uiscera mea suscipe. Quem ego uolui apud me detinere. ut pro te mihi ministraret in uinculis euangelii. Sine consilio autem tuo nichil uolui facere. ut ne uelut ex necessitate bonum tuum esset. sed uoluntarium. Forsitan enim ideo discessit ad horam. ut eternum illum recipias. iam non ut seruum. sed pro seruo fratrem carissimum. maxime michi quanto magis tibi & in domino. Si ergo habes me socium. suscipe illum sicut me. Si autem aliquid nocuit tibi aut debet. hoc michi imputa. Ego paulus scripsi mea manu. ego reddam. ut non dicam tibi quod & teipsum michi debes. Ita frater ego

re fruar in dño: refice uiscera mea in xpo.
Confidens de obedientia tua scripsi tibi
sciens quia et supra dico facies. Si
Simul aute et para mihi hospitium. Nam
spero per orationes uras donari me uobis.
Salutat te epaphras captiuus meus
in xpo iesu. Marcus aristarcus demas et
lucas adiutores mei. Gratia dñi nri
iesu xpi cum spu uro amen. Explicit
epla ad philomenem. Incipit argumen
tum eple ad hebreos.

Primus dicendus
e. cur aplus paulus i
hac epla scribendo n
leuauit morem suum. ut uel uocabuli
nominis sui. uel ordine describeret dig
nitatem. Hec causa e quare ad eos scribens. qui
ex circumcisione crediderant. quasi gen
aplus. et non ebreor. sciens quoq eorum
superbiam. suamq humilitate ipe domi
nans: meritum officii sui noluit ante
ferre. Nam simili modo etiam iohannes
aplus. propter humilitate in epla sua no
men suum eadem rone non prenulit. Hanc
ergo epleam ferunt aplus ad hebreos co
scriptam. hebraica lingua misisse. cuius
sensum ordine rimens lucas euange
lista. post excessum bti apli pauli greco
sermone exposuit. Incipit epla ad hebreos

Multifariam multisq olim deus loquens patribus in
prophetis. nouissime diebus istis locutus
e nobis in filio. quem constituit heredem u
niuersorum. per quem fecit et secla. Qui
cum sit splendor glorie. et figura subste eius.
portansq omnia uerbo uirtutis sue. p
grationem peccatorum faciens. sedet ad dexteram
maiestatis in excelsis. tanto melior an
gelis efficius. quanto differentius pre illorum
nomen hereditauit. Cui dixit aliquando an
gelorum. filius meus es tu. ego hodie
genui te. Et rursum. Ego ero illi in pa
trem et ipse erit michi in filium. Et cum iterum
introducit primogenitum in orbem ter
rarum. Et adorent eum omnes angeli
dei. Et ad angelos quidem dicit. Qui
facit angelos suos spus. et ministros su
os flammam ignis. Ad filium aute. Thro
nus tuus deus in seculum seculi: uirga equi
tatis uirga regni tui. Dilexisti iustitiam
et odisti iniquitatem. propterea unxit te
deus deus tuus oleo exultationis pre
participibus tuis. Et tu in principio dne
terram fundasti. et opera manuum tuarum
sunt celi. Ipi peribunt tu aute permanes
et omnes sicut uestimentum ueterascent. Et
uelut amictum mutabis eos et mutabun
tur. Tu aute idem ipe es. et anni tui non
deficient. Ad quem aute angelorum dixit
aliquando. sede a dextris meis. quoadusq
ponam inimicos tuos scabellum pedum
tuorum. Nonne omnes sunt administra
tori spus. in ministerium missi propter eos
qui hereditatem capient salutis?

Propterea abundantius opor
tet obseruare nos ea que au
diuimus. ne forte pereffluamus. Si enim qui per ange
los dictus e firmus. factus e firmus. omnis
preuaricatio. et inobedientia accepit iustam
mercedis retributionem. quomodo nos effu
giemus. si neglexerimus salutem. Que ci
pium accepit enarrari per dominum. et
ab eis qui audierunt in nos confirmata e.
testante deo signis et portentis et uariis
uirtutibus. et spus sci distributionibus. se
cundum suam uoluntate. Non enim angelis su
iecit deus orbem terre futurum. de quo lo
quimur. Testatus e autem in quodam
loco quis dicens. Quid e homo q memo
mor es eius. aut filius hominis q uisi
tas eum? Minuisti eum paulomi
nus ab angelis gloria et honore coronasti eum
et constituisti eum super opera manuum tua
rum. Omnia subiecisti sub pedibus eius

AD HEBREOS

In eo enim q̄ omnia ei subiecit: nichil
dimisit non subiectum ei. Nunc autē
nec dum uidemus. omnia subiecta ei
ee. Eum autē qui modico q̄s angelis mi
noratus ē. uidemus ihesum p̄opt̄ pas
sionē mortis gl̄ia & honore coronatum.
ut gr̄a dei gustaret p̄o omnib⁹ morte.
Decebat enim eum p̄opt̄ quem omnia
& p̄r quem ſ̄a sunt qui multos filios in
gl̄iam adducēt. auctorem salutis eorū
per passiones consummare. Qui enī sanctificat
& qui sanctificantur: ex uno omnes. Propt̄
q̄s nō confunditur fres eos uocare
dicens. Nunciabo nomen tuū fribus
meis: in medio ecclie laudabo te. Et iterū
Ego ero fidens in eum. Et iterum. Ecce
ego & puer mei: quos dedit michi deus.
Quia ergo pueri communicauerūt carni
& sanguini. & ipe similiter participauit eis
dem. ut per mortē destrueret eum qui
habebat mortis imperium. i. diabolum. & li
beraret eos qui timore mortis per totam
uitam obnoxii erant seruituti. Nusq̄s enī
angelos apprehendit. sed semen abrahe
apprehendit. Unde debuit per omnia fri
bus assimilari. ut misericors fieret. & fidelis
pontifex ad deum. ut repropitiaret delicta
populi. In eo enim in quo passus est ipe.
& tentatus. potens ē & eis qui tentan
tur auxiliari.

Unde fres sci. uocationis. ce
lestis participes. considera
te apostolum & pontificem
confessionis nre ihesum. qui
fidelis ē ei qui fecit illum. sicut & moy
ses in omni domo eius. Amplioris enī
gl̄ie iste premouse dignus habitus est. q̄
quanto amplioré hōrē domus. qui fabri
cauit illam. Omnis namq̄ domus fa
bricatur ab aliquo. Qui autē omnia fa
cauit deus ē. Et moyses quidē fidelis
erat in tota domo eius. tanq̄m famulus
in testimonium eorum que dicenda erant.
Ipe autē tanq̄m filius in domo sua: que do
mus nos. si fiduciam & gl̄iam spei usq̄
ad finem firmam retinemus. Quapp̄
sicut dicit spūs scūs. hodie si uocem ei⁹
audieritis nolite obdurare corda ura si
cut in exacerbatione sm diem tentatio
nis in deserto. ubi tentauerunt me pa
tres uri. probauerunt & uiderūt opera
mea. xl. annis. Propt̄ quod offensus fui
generationi huic. & dixi. semper errant
corde. Ipi uero non cognouerūt uias
meas. sicut iurauī in ira mea. si introi
bunt in requiem meam. Uidete fratres
ne forte sit in aliquo uīm cor malum
incredulitatis. discedendi a deo uiuo.
sed hortemini uos metipos per singulos
dies. donec cognominatur. ut non o
beduriat quis ex uobis fallacia pecci.
Participes enī xpi effecti sumus. si tamē
initium substātie usq̄ ad finem firmum
retineamus. dum dicitur. hodie si uo
cem eius audieritis nolite obdurare
corda uīa. quemadmodū in illa exacer
batione. Quidam enī audientes exa
cerbauerunt. sed nō uniuersi. qui profecti
sunt ex egypto per moysen. Quibus au
infensus ē quadraginta annis. Nōne
illis qui peccauerunt. quorum cadauera
prostrata sunt in deserto? Quibus autem
iurauit non introire in requiem ipius.
nisi illis qui incredduli fuerunt? Et in
uidemus quia non potuerunt introire
propt̄ incredulitatem.

Timeamus ergo ne forte re
licta pollicitatione introitus
di in requiē eius. existime
tur aliquis ex nob⁹ deesse. &
Et enim nobis annunciatum ē. quemadmo
dum & illis. Sed non profuit illis sermo
audicionis. non admixtus fidei ex bis q̄
audierūt. Ingrediemur enī in requiem
qui credidimus. quemadmodum dixit.
sicut iurauī in ira mea. si introibunt in
requiē meam. Et quidē operibus ab in
stitutione mundi perfectis in quadā loco.
de die septima sic. Et requieuit deus die
die septima. ab omnibus operibus suis. Et
in isto rursum. si introibunt in requiem
mea. Quoniam ergo superest quosdam
introire in illam. & hi quibus prioribus
annunciatum ē. non introierunt propt̄
incredulitatem. iterum definit diem quē
dam hodie in dāvid. dicendo post tantum
tp̄is. sicut supra dictum ē. hodie si uocem
eius audieritis nolite obdurare corda
ura. Nam si eis ihesus requiem p̄stitisset.
nunq̄ de alia loqueretur post hec die.
Itaq̄ relinquitur sabbatismus. populo
dei. Qui enim ingressus in requiem eius

AD HEBREOS

etiam ipe requiemur ab operibus suis sicut a suis deus. Festinemus ergo ingredi in illam requiem. ut ne cui ipm quis imitatur incredulitatis exemplum. Viuus é enim dei sermo & efficax & penetrabilior omni gladio ancipiti & pertingens usq; ad diuisionem aie ac spus. compagum quoq; & medullarum. & discretor cogitationum & intentionum cordis. & non é ulla creatura invisibilis in conspectu eius. Omnia aut nuda & aperta sunt ab oculis eius. ad quem nobis sermo. habentes ergo pontificem magnum qui penetrauit celos iesum filium dei teneamus nre spei confessionem. Non enim habemus pontificem qui non possit compati infirmitatibus nris. temptatum aut per omnia. pro similitudine absq; peccato. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gre. ut misericordiam consequamur. & gram inueniamus in auxilio opportuno.

OMnis namq; pontifex ex hominibus assumptus. pro hominibus constituitur. in his que sunt ad deum. ut offerat dona & sacrificia pro peccatis. qui condolere possit his qui ignorant. & errant. quoniam & ipe circumdatus é infirmitate. Et propterea debet. quemadmodum & pro populo. ita etiam & pro semetipo offerre pro peccatis. Nec quisq; sumit sibi honorem. sed qui vocatur a deo tanq; aaron. Sic & xps non semetipm clarificauit. ut pontifex fieret. sed qui locutus é ad eum. filius meus es tu ego hodie genui te. Quemadmodum & in alio loco dicit. Tu es sacerdos in eternum secundum ordinem melchisedech. Qui in diebus carnis sue. preces supplicationesq; ad eum. qui possit illum saluum facere a morte. cum clamore valido. & lacrimis offerens. exauditus é pro sua reuerentia. Et quidem cum esset filius dei. didicit ex his que passus é obedientiam. & consummatus factus é omnibus obtemperantibus sibi causa salutis eterne. appellatus a deo pontifex iuxta ordinem melchisedech. De quo nobis grandis sermo & interpretabilis ad dicendum. quoniam imbecilles facti estis ad audiendum.

Et enim cum debeatis magistri e propter tempus. rursus indigetis ut unus doceamini que sint elementa exordii sermonii dei. & facti estis. quibus lacte opus sit. non solido cibo. Omnis enim qui lactis é particeps expers é sermonis iustitie. parvulus enim é. Perfectior aut est solidus cibus. eorum qui pro consuetudine exercitatos habent sensus ad discretionem boni & mali.

QUapropter VI
dimittentes inchoationis xpi sermonem ad perfectionem feramur. non rursum iacientes fundamentum penitentie ab operibus mortuis. & fidei ad deum baptismatum doctrine impositionis quoq; manuum ac resurrectionis mortuorum. & iudicii eterni. Et hoc faciemus. si quidem permittit deus. Impossibile est enim eos qui semel sunt illuminati. gustauerunt etiam donum celeste. & participes facti sunt spus sci. gustauerunt nichilominus bonum dei uerbum. uirtutes q; seculi uenturi. & prolapsi sunt. renouari rursus ad penitentiam. rursum crucifigentes sibimetipis filium dei. & ostentui habentes. Terra enim sepe uenientem super se bibens imbrem. & generans herbam oportunam illis a quibus colitur. accipit benedictionem a deo. proferens aut spinas ac tribulos reproba é. & maledicto proxima. cuius consumatio in combustionem. Confidimus aut de uobis dilectissimi meliora & uiciniora saluti. tamen & sic loquimur. Non enim iniustus est deus. ut obliuiscatur operis uri. & dilectionis quam ostendistis in nomine ipsi. qui ministrastis sanctis. & ministratis. Cupimus aut unumquemq; uestrum eandem ostendere sollicitudinem. ad expectationem spei usq; in finem. ut non segnes efficiamini. uerum imitatores eorum. qui fide & patientia hereditabunt promissiones. Habrae namq; promittens deus. quoniam neminem habuit per quem iuraret maiorem. iurauit per semetipm dicens. Nisi benedicens benedicam te. & multiplicans multiplicabo te. Et sic longanimiter ferens adeptus est promissionem. homines enim per maiorem sui iurant. & omnis controuersie eorum finis ad confirmationem est iuramenti. In quo habundantius uolens deus ostendere

AD HEBREOS

dere pollicitationes hꝫditb⁹ imobilitatem ꝯsilij sui. ⁊ interpositꝰ iusiurandū. ut per duas res imobiles. quib⁹ impossibile é mentiri deum. fortissimū solatium habeamus qui confugimus ad tenendam propositam spem quam sicut ancoram habemus animę tutam ac firmam ⁊ incedentē usq; ad interiora velaminis ubi precursor pro nobis introiuit ihesꝰ. fm ordinem melchisedech. pontifex ⁊ ꝑpetuus in eternum.

VIII

Hic enim melchisedech rex salem. sacerdos dei summi. qui obuiauit abrae regresso a cede regum ⁊ benedixit ei: cui ⁊ decimas omnium diuisit abraā. primū quidem qui interpretatur rex iustitie. deinde autē ⁊ rex salem. quod é rex pacis sine pie sine mre sine genealogia. nec initium dierum. nec finem uite habens. assimilatus autē filio dei. manet sacerdos in eternum. Intuemini autem quantus sit hic cui ⁊ decimas dedit de principijs abraam patriarcha. Et quidē de filijs leui sacerdotium accipientes. mandatum habent decimas sumere a pp̄lo fm legem. i. a fratribꝰ suis. quāq; ipsi exierint de lumbis abrae. Cuius autē generationē non annumerat in eis. decimas sumpsit abraam. ⁊ hunc qui habebat promissiones benedixit. Sine autē ulla contradictione. quod minus é a meliore benedicitur. Et hic quidē decimas morientes homines accipiunt. ibi autē testatur quia uiuit. Et ut ita dicam fit. per abraam ⁊ lem qui decimas accepit decimatus é. Adhuc enim in lumbis patris erat. cū obuiauit ei melchisedech. Si ergo consummatio per sacerdotium leuiticū erat populus enim sub ipō legem accepit quid adhuc necessarium fuit fm ordinem melchisedech. alium surgere sacerdotem. ⁊ non fm ordinem aaron dici. Translato enim sacerdotio. necesse é ut & legis translatio fiat. In quo enim hec dicuntur de alia tribu é. de qua nullꝰ altario presto fuit. Manifestum é enim quod ex iuda ortus sit dominus nr. in qua tribu. nichil de sacerdotibꝰ moyses locutus é. Et amplius manifestum é adhuc si fm similitudinē melchisedech exurgit alius sacerdos. qui non fm legem carnalis mandati factus é. sed fm uirtutem uite insolubilis. Contestatur enim. quia tu es sacerdos in eternum fm ordinē melchisedech. Reprobatio quidem fit precedentis mandati propter infirmitatem eius. ⁊ inutilitatem. Nichil enim ad perfectum uenit lex. Introductio uero melioris spei. per quam proximamus ad deum. Et quantū é. non sine iuramento. Alij quidem sine iuramento sacerdotes facti sunt. hic autē cum iuramento per eum qui dixit ad illum. Juravit dominus ⁊ non penitebit eum tu es sacerdos in eternum. In tm melioris testamenti sponsor factus é ihesus. Et alij quidem plures facti sunt sacerdotes fm legem. eo quod morte prohiberentur permanere. hic autē eo quod maneat ⁊ in eternū hꝫt sacerdotium. Unde ⁊ salvare in perpetuum pot̄. accedentes per semetipm ad deum. semper uiuens ad interpellandum pro nobis. Talis ei decebat ut nobis eet pontifex. sanctus innocens. impollutus. segregatus a peccatoribꝰ. ⁊ excelsior celis factus. qui non habet condie necessitatem. quēadmodum sacerdotes prius pro suis delictis ostias offerre. deinde pro populo. hoc enim fecit semel. seipm offerendo. Lex enim homines constituit sacerdotes. infirmitatē habentes. Sermo autē iurisiurandi qui post legem é filium in eternum perfectum

VIII

Capitulum autē super ea quę dicimus. Talem habemus pontificem. qui sedit in dextera sedis magestatis in celis. sanctorum minister. ⁊ tabernaculi uere. quod fixit deus ⁊ non homo. Omnis enim pontifex. ad offerendā munera ⁊ hostias constituitur. unde necesse é ⁊ hunc habere aliquid quod offerat. Si ergo eet super terram. non eet sacerdos. cum sint qui offerunt fm legem munera. qui exemplari ⁊ umbre deseruiunt celestium. sicut responsum é moysi. cum consummaret tabernaculum. Vide inquit omnia. facito fm exemplar. quod tibi ostensum é in monte. Nunc autē melius sortitus é ministerium. quanto ⁊ melioris testamenti mediator é. quod in melioribꝰ repromissionibus

AD EBREOS

missionib⁹ sanctum ē. Nam si illud p⁹mus culpa uacasset: non utiq⁹ secundi locus inquireret. Vituperans enī eos dicit. Ecce dies uenient dicit dñs. t cōsummabo sup⁹ domum isrl. t sup⁹ domum iuda. testm nouum. non sm testm quod feci pātib⁹ eorum. in die qua apprehendi manum illorum. ut educerem eos de terra egipti. Qm ipi non permanserunt in testamento meo: t ego neglexi eos dicit dñs. Quia hec ē testm quod disponam domui isrl. post dies illos dicit dñs. dando legem meas in mentes eorum. t in corda eorum superscribam eas. t ero eis in deum. t ipi erunt mihi in populum. Et non docebit unusquisq⁹ proximū suum. t unusquisq⁹ fratrem suum dicens. cognosce dñm. quia omes scient me. a minimo usq⁹ ad maiorē eorum. quia propitius ero iniquitatib⁹ eorum. t peccatorum eor⁹ iam non memorabor. Dicendo aut nouum. uetustauit p⁹mū. Quod aut antiquatur t senescit. prope interitum est.

Habuit quidē t p⁹mus iustificationes culture. t scām secularē. Tabernaculum enī factum ē p⁹mum. in quo erant candelabra. t mensa. t propositio panum. quod dicitur. Sanctuarium. Secundum aut sm tabernaculum. quod dicitur. Sca scōrum. aureum habens turibulum. t archam testamti circumtectā. ex omni parte auro. in qua urna aurea habens manna. t uirga aaron que fronduerat. t tabule testamti. sup⁹ que erant cherubin gloriē obumbrantia propitiatoriū. De quib⁹ modo dicendum non ē per singla. his uero ita dispositis. in p⁹mā quidem tabernaculo semper introibant sacerdotes. sacrificior officia consummantes. In secundū aut. semel in anno solus pontifex. non sine sanguine quem offert. pro sua et p⁹pli ignorantia. hoc significante sp̄u scō. nondum p⁹palatam ee scōrum. uiam. adhuc p⁹mo tabernaculo habente statum. Que parabola ē tp⁹is instans in quo munera. t hostie offeruntur. que non possunt iuxta sciam perficere famulantē. solūmodo in cibis t potib⁹. t uariis baptismatib⁹. t iustificatiōib⁹ carnis. usq⁹ ad tp⁹us correctionis impositas. Xp⁹s aut assistens pontifex futurorum bonorum per amplius t perfectius tabernaculum non manufactum. i. non huius creationis. nec per sanguinē hircorum aut uitulor. sed per proprium sanguinem introiuit semel in scā eterna redemptione inuenta. Si enim sanguis hircorum aut uitulor t taurorum. t cinis. i. uitule aspersus. inquinatos sanctificat ad emundationem carnis. quanto magis sanguis xp̄i. qui per sp̄m scm semetipm obtulit immaculatum deo emundabit conscientiam nram ab operib⁹ mortuis ad seruiendum deo uiuēti. Et ideo nouī testamti mediator ē. ut morte intercedente in redemptionē earum preuaricationum que erant sub p⁹iore testamento repromissionē accipiant qui uocati sunt eterne hereditatis. Vbi enim testm ē. mortē necesse ē intercedat testatoris. Testm enim in mortuis confirmatum ē. Alioquin nondum ualet. dum uiuit qui testatus ē. Vnde nec p⁹mum quidē sine sanguine dedicatum ē. Lecto enī omni mandato legis a moyse. uniuerso populo accipiens sanguinē uitulor t hircorum cum aqua t lana coccinea t ysopo. ipm q̄q⁹ librum. t omnē populum aspersit dicēs. hic ē sanguis testamti. quod mandauit ad uos deus. Etiam tabernaculū t omnia uasa ministerii. sanguine simliter aspersit. t omnia pene in sanguine mundantur t sine sanguinis effusione. non fit remissio. Necesse ē ergo exēpla rium quidē celestium his mundari. ipa aut celestia. melioribus hostiis q̄m istis. Non enim in manufactis scis introiuit iesus exemplaria uerorum sed in ipm celum. ut appareat nunc uultui dei. p⁹ nobis. Neq⁹ ut sepe offerat semetipm quemadmodum pontifex intrat in scā per singulos annos in sanguine alieno. Alioquin oportebat eum frequenter pati. ab origine mundi. nunc aut semel in consummatione seculor. ad destitutionē peccati per hostiā suam apparuit. Et quemadmodum statutum ē hominib⁹ semel mori. post hoc aut iudicium. sic t xp̄s semel oblatus ē ad multorum exhaurienda peccata. secundo aut sine peccato apparebit. exspectantib⁹ se in salutem.

P. AD HEBREOS

LObiam enim hēns lex futurox bonorum. non ipam imaginē rerū. p singulos annos eisdem ipis hostijs. quas offerunt indesinenter. numq̄s possint accedentes perfectos facere. Alioquin cessassent offerri. eo q̄ nullam habentes ultra conscientiam peccati. cultores semel mundati. Sed in ipis commemoratio peccatorum. per singulos annos fit. Impossibile enim ē. sanguinem taurorum & hircorum auferre peccata. Ideo ingrediens mundū: dicit. hostiam & oblationē noluisti: corpus aūt aptasti mihi. holocaustomata & pro peccato tibi non placuerunt. Tunc dixi. Ecce uenio. In capite libri scriptum ē de me. ut faciam deus uoluntatem tuam. Superius dicens. quia hostias & oblationes. & holocaustomata & pro peccato noluisti. nec placita sunt tibi. que fm legem offeruntur. tunc dixi ecce uenio. ut faciam deus. uoluntatem tuam. auferet primum. ut sequens statuat. In qua uoluntate scti sumus. per oblationem corporis ihesu xpi semel. Et omnis quidē sacerdos prestō ē. cotidie ministrans. & easdē sepe hostias offerens. que numq̄s possunt auferre peccata. Hic aūt unam pro peccatis offerens hostiam. sedet in sempiternum in dextera dei. de cetero expectans. donec ponantur inimici eius scabellum pedum eius. Una enim oblatione: consummauit in sempiternum sanctificatos. Contestatur aūt nos & spūs scūs. Postq̄ enim dixit. Hec aūt testamentum quod testabor ad illos. post illos dies dicit dominus. dando leges meas in corda eorum. & in mentibus eorum superscribam eas. & peccatorum & iniquitatum eorum non recordabor amplius. Vbi aūt horum remissio. iam non oblatio pro peccato. Habentes itaq̄ fres fiduciam in introitu sanctorum. in sanguine xpi. quā initiauit nobis uiam nouam & uiuentē. per uelamē. id est carnem suam. & sacerdotē magnum super domū dei. accedamus cum uero corde in plenitudine fidei. aspersi corda a conscia mala. & abluti corpus aqua mundā. teneamus spei nre confessionem indeclinabilem. Fidelis enim ē qui repromisit. Et consideremus inuicē in prouocationem caritatis & bonorum operum non

deserentes collectionem nrām. sicut ē consuetudo quibusdam. sed consolantes. et tanto magis quanto uidetis appropinquantē diem. Voluntarie enim peccantibus nobis. post acceptam notitiā ueritatis. iam non relinquitur hostia pro peccatis. horribilis aūt quedam expectatio iudicij. & ignis emulatio. que consumptura ē aduersarios. Irritam quis faciens legem moysi. sine ulla miseratione duobus uel tribus testibus moritur. Quanto magis putatis. deteriora mereri supplicia. qui filium dei conculcauerit. & sanguinem testi pollutum duxerit in quo sanctificatus ē. & spūm gre contumelias fecerit. Scimus enim illum qui dixit. Mihi uindictam. & ego retribuam. Et iterum. Quia iudicabit dns populum suum. Horrendum enim ē. incidere in manus dei uiuentis. Rememorami aūt pristinos dies: in quibus illuminati certamen magnum sustinuistis passionum. Et in altero quidē obprobrijs. & tribulationibus spectaculum facti. in altero aūt socij talium conuersantium effecti. Nam & uinctis compassi estis. & rapinam bonorum uestrorum cum gaudio. suscepistis: cognoscentes uos habere melioremet manentem substantiam. Nolite itaq̄ amittere confidentiam uestram. que magnam habet remunerationē. Patientia enim uobis necessaria ē. ut uoluntatem dei facientes. reportetis promissionē. Adhuc enim modicum aliquantulum. qui uenturus ē ueniet. & non tardabit. Justus autem meus ex fide uiuit. Quod si subtractus fuerit. non placebit anime mee. Nos aūt non sumus filij subtractionis in perditionē. sed fidei in acquisitionē anime.

XI

ESt aūt fides sperandarum substantia rerum. argumentum non apparentium. In hac enim testimonium consecuti sunt antiqui. Fide intelligimus aptatum esse seculum uerbo dei. ut ex inuisibilibus uisibilia fierent. Fide plurimam hostiam abel quam caym obtulit deo. per quā testimonium consecutus ē esse iustus. testimonium perhibente muneribus eius deo. & per illam defunctus adhuc loquitur. Fide enoch translatus est ne uideret mortē. & non inueniebatur. quia transtulit illum deus. Ante translationem enim testimonium habuit placuisse deo. &

Sine fide aut impossibile ē placere deo. Credere enī oportet accedentē ad deum
quia ē. ⁊ inquirentibꝫ se remunerator sit.
Fide nōe responso accepto de his que
adhuc non videbātur: metuens aptā
uit arcam in salutē domus sue. p quā
damnauit mundū. ⁊ iustitie que per fi
dem hēs ē institutus. Fide qui vocat
abraam. obediuit in locum exire. quem
accepturus erat in hēditatem: ⁊ exiit
nesciens quo iret. Fide demorat⁹ in
tra repromissionis. tanqꝫ in aliena in
casulis habitauit. cum ysaac ⁊ iacob co
hēdibꝫ repromissionis eiusdem. Expe
tabat enim fundamēta habentem ciuitatē
cuius artifex ⁊ conditor deus. Fide ipsa
sara sterilis. virtutē in ceptione semi
nis accepit. etiam preter tpus etatis qm fi
delem credidit cum qui repromisit.
Propterqꝫ ⁊ ab uno orti sunt. ⁊ hoc emo
tuo tanqꝫ sydera celi in multitudine. ⁊
sicut harena que ē ad oram maris in
numerabilis. Iusta fide defuncti sūt
omnes isti non acceptis repromissio
nibꝫ. sed a longe eas aspicientes. ⁊ salutā
tes. ⁊ confitentes. quia peregrini ⁊ hospites
sunt super terram. Qui enim hec dicūt
significant se patriam inquirere. Et si qui-
dem illius meminissent de qua exierāt.
habebant utiqꝫ tpus reuertendi. Nunc
autē meliorem appetunt. i. celestem. Ideo
non confunditur deus vocari deus eorum.
Parauit enim illis ciuitatē. Fide obtu
lit abraam. ysaac cum temptaretur. et
unigenitū offerebat. qui susceperat re
promissiones. ad quem dictum ē. quia in
ysaac vocabitur tibi semen. arbitrans
quia ⁊ a mortuis suscitare potens ē de.
Vnde eum ⁊ in parabolam accepit. Fi
de ⁊ de futuris benedixit ysaac. iacob ⁊
esau. Fide iacob moriens singulos filio
rum ioseph. benedixit ⁊ adorauit fasti
gium virge eius. Fide ioseph moriens
de profectione filiorum isrl. memorat⁹
ē ⁊ de ossibꝫ suis mandauit. Fide moyse
natus. occultatus ē mensibꝫ tribꝫ pa
rentibꝫ suis. eo q̄ vidissent eum elegā
tem infantem. ⁊ nō timuerunt regis e
dictum. Fide moyses grandis effectus
negauit se cē filium filie pharaonis. ma
gis eligens affligi cum populo dei

q̄ tpalis pcti hīe iocunditatem ma
iores diuitias estimans thesauro egip
tiorum. inspiciebat enī
in remuneratione. Fide reliquit egip
tum. nō timens animositatem regis. inui
sibilem enī tanqꝫ videns sustinuit. ⁊
Fide celebrauit pascha. ⁊ sanguinis effu
sionē. ne qui vastabat primitiua tangēt
eos. Fide transierunt mare rubrū tanqꝫ
per aridam terrā. q̄ experti egipti ⁊ hau
rire sunt. Fide muri iericho corruerūt
circuitu dierum septem. Fide rahab mere
trix non perijt cum incredulis. excepti
exploratores cum pace. Et quid
adhuc dicam? Deficiet enī tps me
narrantē de gedeon. barach. sanson.
iepte. dauid. samuel. ⁊ alijs prophetis.
qui per fidem deuicerunt regna. operati
sunt iustitiam. acceperunt repromissi
ones. Obturauerunt ora leonum. ex
tinxerunt impetum ignis. effugauerunt
aciem gladij. conualuerunt de infirmitate.
fortes facti sunt in bello. Castra uertērūt
exterior. acceperunt mulieres de resurrē
tione mortuos suos. Alij aut distenti
sunt. non suscipientes redemptionem.
ut melioré inuenirent resurrectionem.
Alij uero ludibria ⁊ uerbera experti: insu
per ⁊ uincula ⁊ carceres. Lapidati sunt secti
sunt. temptati sunt. in occisione gladij
mortui sunt. Circuierunt in melotis. ⁊
in pellibꝫ caprinis. egentes. angustia
ti. afflicti. quibꝫ dignus nō erat mun
dus. In solitudinibꝫ errantes. ⁊ in mō
tibꝫ. ⁊ in speluncis. ⁊ in cauernis terre.
Et hij oēs testimonio fidei probati.
nō acceperunt repromissionē. deo pro
nobis aliquid melius prouidente. ut
nō sine nobis consummarentur.

XIII

Deqꝫ tuos tantā habētes
positam nobis nubem te
stium. deponentes omne
pondus ⁊ circumstās pec
cm̄ patiamur curramus ad propositum
nobis certamē. aspicientes in auctorē
fidei ⁊ consummatorē ihesum. qui proposito
sibi gaudio sustinuit crucem. confusione
contempta. atqꝫ in dextera dei sedet. Re
cogitate enī eum qui talem sustinuit
a peccatoribꝫ aduersum semetipm̄ hūc
modē. ut non fatigemini animis uestris

ficientes. Nunq̄ enī usq; ad sanguinē
restitistis. aduersus pēccm repugnātes.
Et oblii estis cōsolationis. que uobis
tanq̄ filiis loquitur dicens. fili mi noli
negligere disciplinā dominī. nec fatige
ris cum ab eo arguēris? Quem enim
diligit dñs castigat. flagellat aut̄ oēm
filium quem recipit. In disciplina per
seuerate. tanq̄ filiis uobis offert se ds.
Quis enī filius quem non corripiat
pr̄? Quod si extra disciplinā estis. cuius
participes fc̄i sunt omnes: ergo adulte
ri non filij estis. Deinde pios quidē eos
habuimus emendatores. et uerebamur
eos. Non multo magis obtemperabim⁹
pr̄i spūum. et uiuemus? Illi quidē
in tpe paucor dierum. sm uoluntatē
suam emendabant nos. hic aut̄ ad id q̄
utile ē. in receptionē sanctificationis eius.
Omnis aut̄ disciplina in presentī quidē
uidetur non ē gaudij sed meroris. postea
aut̄ fructum pacatissimū exercitatis p
eam reddet iustitiæ. propt̄eq; remissas
manus et soluta genua erigite. et gressus
rectos facite pedibus uris. ut non claudi
cans quis erret. magis aut̄ sanetur. sa
ctimoniam sine qua nemo uidebit dñm. obtēplan
tes ne quis desit gr̄æ dei. ne qua radix
amaritudinis sursum germinās impedi
at. et per illam inquinēntur multi. Ne quis
fornicator aut profanus ut esau. qui
propt̄ unam escam uendidit primatū
suum. Scitote enī quōd et postea cupiens
hereditare benedictionē. reprobatus est.
Non enim penitentiæ locum inuenit quāq̄
cum lacrimis inquisisset eam. Non enim
accessistis ad tractabilem et accessibilē
ignem et turbinem et caliginem et procel
las et tubæ sonum. et uocem uerborum quam
qui audierunt excusauerunt se ne eis
fieret uerbum. Non enī portabant quod
dictum erat. Si et bestia tetigerit montem
lapidabitur. Et ita terribile erat quod
videbatur. Moyses dixit. exterritus sum
et tremebundus. Sed accessistis ad sion
montē. et ciuitatē dei uiuentis ierusalem ce
lestem. et multorum millium angelorum
frequentiā. et ecclesiam primitiuorum qui
descripti sunt in celis. et iudicē omnium
deum. et spūs iustorum perfectorum et testi

nouis mediatorē iesum. et sanguinis aspersionē. melius loquentē q̄m abel. Videte
ne recusetis loquentē. Si enī non effu
gerunt illi recusantes eum qui super
loquebatur. multo magis nos qui eum
de celis loquentē nobis auertimur. cuius
uox mouit tunc terram. nunc aut̄ repro
mittit dicens. Adhuc semel et ego mo
uebo non solum terram sed etiam celum.
Quod adhuc aut̄ semel dicit declarat
mobilium translationē. tanq̄ factorum
ut manentia quæ sunt immobilia. Itaq;
regnum immobile suscipientes habe
mus gratiam per quam seruiamus placentes
deo. cum metu reuerentia. Etenim de
us noster ignis consumens ē.

XIII

Caritas fraternitatis maneat in
nobis. et hospitalitatem
nolite obliuisci. per hanc
enim placuerunt quidam
angelis hospitio receptis. Memento
uinctorum. tanq̄ simul uincti. et laboran
tium tanq̄ et ipsi in corpore commorantes.
Honorabile connubium in omnibus
et thorus immaculatus. Fornicatores et
adulteros. iudicabit deus. Sint mo
res sine auaritia. contenti presentibus. Ipse
enim dixit. Non te deseram. nec derelin
quam. ita ut confidenter dicamus. Dñs
mihi adiutor. non timebo quid faciat
mihi homo. Memores estote prepositorum
uestrorum. qui uobis locuti sunt uerbum dei.
quorum intuentes exitum conuersationis
imitamini fidem. Iesus xps heri et hodie
ipse et in secula. Doctrinis uariis et
peregrinis nolite abduci. Optimum
est enim gratia stabilire cor. non escis que
non profuerunt ambulantibus in eis. Habe
mus altare de quo edere non habent
potestatem qui tabernaculo deseruiunt.
Quorum enim animalium inferuntur san
guis pro peccato in sancta per pontificem. hor
corpora cremantur extra castra. Propter
quod et iesus ut sanctificaret per suum san
guinem populum. extra portam passus
est. Exeamus igitur ad eum extra ca
stra improperium eius portantes. Non
enim habemus hic manentem ciuitatem.
sed futuram inquirimus. Per ipsum ergo
hostiam offeramus laudis semper
deo. i. fructum labiorum confitentium

nomen eius. Beneficentie aut recoiois
nolite obliuisci. Talibz enī hostijs pro
mereri deus. Obedite prepositis uris
subiacete eis: ipi enim pernigilant qsi
rōnem pro aiabz uris reddituri: ut cum
gaudio hoc faciant: non gemetes. hoc enim non expedit. Orate pro nob.
Confidimus enim quia bonam cīcia
bemus in omnibz: bene uolentes cōuīsa
ri. Amplius aut deprecor uos hoc facē
quo celerius restituar uobis. Deus aut
pacis. qui eduxit de mortuis pastorē
magnum ouium in sanguine testi et
ni dominum nrm ihesum xpm. aptet
uos in omni bono. ut faciatis uoluntā
tem eius. faciens in nobis quod placa
at coram se. per ihesum xpm. cui ē glia
in secula seculorum amen. Rogo aut
uos fres. ut sufferatis uerbum solatij.
Etenim per paucis scripsi uobis. Co
gnoscite frem nrm timotheū dimissum.
cum quo si celerius uenerit uidebo uos
Salutate omnes prepositos uros. et oēs
scos. Salutant uos fres de ytalia. Gra
cum omnibz uobis amen. Explicit e
pla ad hebreos. Incipit argūmtum
in actus aplorum

Duas anthiocēsis
nationē fuisse. cui
lanus in euangeli
canum. apud an
tiochiam medicine artis egregius. et
aplorum xpi discipulus. postea usqz i
ad confessionem paulum secutus. sine i
crimine in uirginitate permanens. do
mino meliorē fructū. Qui octogintā et
quatuor agens annos in bithy
nia de seculo noscitur emigrasse. hic ig
dum spiritu sanctus impleret. in achaie
partibz euangelium scribens. gentes i
structas incarnationē dni fidelius narra
tione ostenderit: eundēqz exhortatione ad
scendisse monstrauit. Qui non im
merito scribendi aplicorum actuum i
petijt in principio dicens. ut deo in dēm
pleno. et filio pdicationis exordio. ois
ne ab aplis trā. sorte diuine electionis
numerus impleretur. sicqz pariter ipsum
nomen aplicis accubare. qz diuersi
stimulum calcitrantem dominus elegis
set. Quod legentibz ac requirentibz deus
bene ponus uolumen monstrare
qz proluerus aliquid sit studentibz pro
disse. sciens q̄ operantē agricolam o
portet de suis fructibz edere. Quem i
ta diuina subsecuta ē gratia. ut non
solum corporum. sed etiam animarum
langoribz eius proficeret medicina.
Explicit argumtū. Incipit actus aplorum

Ki
dem
Di
Xp̄
Sp̄
dis
ſſe
Et

ci de omnibz dilexophile que cepit ihs
facere et docere. usqz in diem qua precī
piens aplis per spm scm. quos elegit
assumptus ē. Quibz et prebuit seipsum
uiuum post passionem suam in multis
argumtis. per dies xl. apparens eis. et
loquens de regno dei. Et conuescens pre

ACTVM APOLOR

cepit eis ab ierosolimis ne discederent. ſ
expectarent promissionē p̄is quam au
distis inquit per os meum. quia iohes
quidē baptizauit aqua. uos aut baptiſ
bimini ſpū ſco non post multos hos di
es. Igitur qui uenerant conuocabant
eum dicentes. Domine. si in tp̄e hoc
restituis regnum isr̄l? Dixit aut eis.
Non ē uri scire tp̄a uel momēta que
p̄ pōsuit pr̄ in sua potest. ſ accipietis uir
tutem superuenientis ſpūs ſci in uos. ⁊
eritis mihi testes in ierlm. ⁊ in oī iu
dea ⁊ samaria. ⁊ usq; ad ultimum terre.
Et cum hec dixiſſ. uidentibus illis eleua
tus ē. ⁊ nubes suscepit eum ab oculis
eorum. Et dum intuerent in celum eū
tem illum. ecce duo uiri astiterunt iux̄
illos in uestibus albis. qui ⁊ dixerunt. Vi
galilei. quid statis aspicientes in celum?
hic iesus qui assumptus ē a uobis in
celum. sic ueniet quēadmodum uidi
stis eum euntē in celum. Tunc reuerſi
sunt ierosolimam. a monte qui uocat
oliueti. qui ē iuxta ierlm. sabbi hūs it.
Et cum introissent in cenaculum. asce
derunt ubi manebant. petrus ⁊ iohes.
iacobus ⁊ andreas. philippus ⁊ thomas.
bartholomeus ⁊ matheus. iacobus alfei ⁊
symon zelotes. ⁊ iudas iacobi. hi oēs
erant perseuerantes in oratione. cum mulie
ribus ⁊ maria ihesu ⁊ fratribus eius. In diebus illis
exurgens petrus in medio fratrum. dixit.
Erat aut turba hominū simul fere. c. xx.
Viri fratres. oportet impleri scripturā quā
predixit spūs scūs. per os dauid de iuda.
qui fuit dux eorum. qui p̄cluserunt
ihesum. qui enumeratus erat in nobis. ⁊
sortitus ē sortem ministerij huius. Et hi
quidē possedit agrum de mercede iniqui
tatis. ⁊ suspensus crepuit medius. ⁊ diffu
sa sunt uiscera eius. Et notum factum ē
omnibus habitantibus ierlm. ita ut appellare
tur ager ille lingua eorum acheldemac.
hoc ē ager sanguinis. Scriptum ē enim
in libro psalmorum. Fiat habitatio eo
rum deserta. ⁊ non sit qui habitet in ea. ⁊ episcopatū
eius accipiat alter. Oportet ergo ex hiſ
viris qui nobiscum sunt congregati in o
ihesu. incipiens a baptismate iohannis.
usq; in diem qua assumptus ē a nobis.
testem resurrectionis eius. nobiscū fieri
unum ex istis. Et statuerunt duos. Io
seph. qui uocabatur barnabas. qui cog
minatus ē iustus. ⁊ matthiam. ⁊ orantes
dixerunt. Tu domine qui corda nosti
omnium. ostende quem elegeris ex his
duobus unum accipere locum ministerij
huius ⁊ apostatus. de quo preuaricatus
ē iudas. ut abiret in locum suum. Et
dederunt sortes eis. ⁊ cecidit sors super
matthiam. ⁊ annumeratus ē cum undecim
apostolis.

Et cum complerentur dies pen
tecostes. erant oēs discipuli
pariter in eodem loco. Et fac
ē repente de celo sonus. tanq̄
aduenientis spūs uehemētis. ⁊ replenit
totam domū ubi erant sedentes. Et ap
paruerunt illis dispertite lingue tanq̄
ignis. sedit q; supra singulos eorum. ⁊
repleti sunt omnes spū sco. ⁊ ceperunt
loqui uariis linguis. prout spūs scūs
dabat eloqui illis. Erant aut in ierlm
habitantes. uiri uiri religiosi. ex omni
natione que sub celo ē. Facta autem hac
uoce. conuenit multitudo ⁊ mente confusa ē.
quia audiebat unusquisq; lingua sua
illos loquentes. Stupebant aut omnes
⁊ mirabantur dicentes. Nōne omnes i
sti qui loquuntur galilei sunt? Et quo
modo nos audiuimus unusquisq; lin
guam nām in qua nati sumus? Parthi
⁊ medi ⁊ elamite. ⁊ qui habitant mesopota
miam. iudeam ⁊ cappadociam. ponthum ⁊
asiam. frigiam ⁊ pamphiliam. egiptum
⁊ partes libie. que ē circa cyrenen. ⁊ ad
uenientes romani. iudei quoq; ⁊ proselyti.
cretes ⁊ arabes. audiuimus eos loquen
tes nr̄is linguis magnalia dei. Stupe
bant aut omnes ⁊ mirabantur ad inui
cem dicentes. Quid nam uult hoc esse?
Alij aut irridebant dicentes. quia mu
sto pleni sunt isti. Stans aut petrus
cum undecim. eleuauit uocem suam ⁊
locutus ē eis. Viri iudei ⁊ qui habitatis ie
rusalem. uniuersi hoc uobis notum sit.
⁊ auribus percipite uerba mea. Non enim
sicut uos estimatis hi ebrij sunt. cum
sit hora diei tertia. ſ hoc ē quod dictum ē
per proph̄am ioel. Et erit in nouissimis
diebus dicit dñs. effundam de spū meo

sup: omnē carnem. ⁊ prophabunt filij
ui ⁊ filie uie. Juuenes uri uisiones uide
bunt. ⁊ senes uri somnia somniabunt.
Et quidem sup: seruos meos. ⁊ sup: an
cillas meas in diebus illis effundam de
spu meo ⁊ prophabunt. Et dabo prodi
gia in celo sursum. ⁊ signa in tra deorsu
sanguinem ⁊ ignem ⁊ uapore fumi. Sol
uertetur in tenebras. ⁊ luna in sanguiē
antequā ueniat dies dñi magnus. et
manifestus. Et erit omnis quicūq; i
uocauerit nomen dñi. saluus erit.
Uri israelite audite uerba hec. Jesum
nazarenum uirum approbatum a deo
in uobis. uirtutibus ⁊ prodigijs ⁊ signis
que fecit deus per illum in medio uri
sicut uos scitis: hunc definito consilio ⁊
prescia dei traditum. per manus iniq;
affigentes interemistis: quem deus
suscitauit soluens dolores inferni. ui
quod impossibile erat tenere illum ab
eo. Dauid enim dicit in eum. Prouide
bam dñm coram me semper. quia a dex
tris est mihi. ne commouear. Propter hoc
letatum est cor meum. ⁊ exultauit lingua
mea. insuper ⁊ caro mea requiescet in
spe. Quia non derelinques aiam meam
in inferno. nec dabis sanctum tuum uide
re corruptionem. Notas mihi fecisti uias
uite. replebis me letitia cum facie
tua. Uri fres licenter audacter dicere ad
uos de patriarcha dauid. quia defunctus
est ⁊ sepultus est. ⁊ sepulcrum eius apud
nos usq; in hodiernum diem. Propheta
igitur cum esset ⁊ sciret. quia iureiurando
iurasset illi deus. de fructu lumbi eius
secundum carnem. suscitare christum ⁊
sedere super sedem eius. prouidens locutus
est de resurrectione christi. quia neq; derelictus
est in inferno. neq; caro eius uidit cor
ruptionem. hunc iesum resuscitauit
deus. cui nos omnes testes sumus. Dex
tera igitur dei exaltatus. ⁊ promissione
spus sci acceptam a patre effudit hunc
quem uos uidetis ⁊ auditis. Non enim
dauid ascendit in celos. dicit autem ipe.
Dixit dominus domino meo: sede a dex
tris meis. donec ponam inimicos tuos
scabellum pedum tuorum. Certissime
ergo sciat omnis domus israel. quia et
dominum eum ⁊ christum fecit deus hunc ie
sum quem uos crucifixistis. Hijs au

ditis. ⁊ punctum est corde. ⁊ dixerunt ad
petrum ⁊ ad alios apostolos. Quid faciemus
uiri fres. Petrus uero ait ad illos. Pe
nitentiam agite. ⁊ baptizetur unusquisq;
uestrum in nomine ihu xpi. in remissionē
peccatorum uestrorum. ⁊ accipietis donum
spus sci. Uobis enim est repromissio. ⁊
filijs uris. ⁊ omnibus qui longe sunt. quos
cumq; aduocauerit dominus deus nr.
Alijs etiam uerbis plurimis testificabat
et. ⁊ exortabatur eos dicens. Saluamini
a generatione ista prana. Qui ergo rece
perunt sermonem eius. baptizati sunt.
Et apposite sunt in illa die aīme circi
ter tria milia. Erant aut omnes perse
uerantes in doctrina apostolorum. ⁊ comu
nione fractionis panis. ⁊ orationibus. Fiebat aut
omni anime timor. Multa quoq; signa
⁊ prodigia per apostolos fiebant in iherlm. et
metus erat magnus in universis. Cūctis
etiam qui credebant erant pariter. ⁊ hē
bant omnia communia. possessiones ⁊
substantias uendebant illa omnibus prout cui
q; opus erat. Quotidie quoq; perdurā
tes unanimiter in templo. ⁊ frangentes
circa domos panem. sumebant cibum
cum exultatione ⁊ simplicitate cordis.
collaudantes deum. ⁊ habentes gratiam ad
omnem plebem. Dominus autem augebat
quotidie in ipsum.

Petrus aut ⁊ iohes
ascendebant in templum.
ad horam orationis nonam. Et
quidam uir qui erat claudus
ex utero matris sue baiulabatur.
quem quotidie ponebant ad portam tē
pli que dicitur speciosa. ut peteret elemo
sinam ab intrantibus in templum. Is
cum uidisset petrum uolentem intrare
in templum. rogabat ut elemosinam accipiret. Intuens aut in eum
petrus cum iohe. dixit. Respice in nos.
At ille intendebat in eos. sperans se ali
quid accepturum ab eis. Petrus aut
dixit. Argentum ⁊ aurum non est mihi:
quod aut habeo hoc tibi do. In nomine ihu
xpi nazareni. surge ⁊ ambula. Et apprē
hensa eius manu dextera allenauit eum.
Et protinus consolidate sunt bases eius
⁊ plante. ⁊ exiliens stetit. ⁊ ambulabat.
Et intrauit cum illis in templum ambu

bulans ꝛexiliens. ꝛlaudans deum. Et
Et uidit omnis populus eum ambu
lantem. ꝛlaudantem deum. Cognos
scebant aute illum qui sedebat ad
delmosynam sedebat ad speciosam porta
templi. Et repleti sunt stupore ꝛextasi
in eo qd contigerat illi. Cum teneret au
petrum ꝛiohannem. cucurrit omnis ppls
ad eos ad porticum qui appellatus salo
monis. stupentes. Videns aut petrus
rirorit ad populum. Viri israelite quid
miramini in hoc. aut quid nos intue
mini. quasi nra uirtute aut pietate fe
cerimus huic ambulare. Deus abra
hae ꝛ deus ysaac. ꝛ deus iacob. deus pa
trum. glificauit filium suum ihesum
quem uos quidem tradidistis ꝛnegastis
ante faciem pilati iudicante illo omitti
tere. uos aut sanctum ꝛiustum negastis. ꝛpetistis
uirum homicidam donari uobis. Auc
torem uero uite interfecistis quem deus
suscitauit a mortuis. cuius nos testes
sumus. ꝛin fide nominis eius hunc
quem uidetis ꝛnostis confirmauit
nomen eius. ꝛfides que per eum est de
dit integram sanitatem istam in cons
pectu omnium uram. Et nunc fratres scio quia
ignorantiam fecistis sicut ꝛprincipes ue
stri. Deus aut quae prenuntiauit ore
omnium prophetarum suorum pati xpm
suum sic implenit. Penitemini igitur
ꝛconuertimini ut deleantur ura pecca
ta. ut cum uenerint tpa refrigerii a facie
dni. ꝛmittat uobis ihesum xpm. qui me
ꝛ nobis celum recipere. usq in tpa restitu
tionis omnium que locutus est deus per
sanctorum suorum. a seculo prophetarum
suorum. Moyses quidem dixit. Quia
testificatus est dns deus meus dicens. Pro
phetam suscitabit uobis dns deus uester de
fratribus uestris tanquam me ipsum audietis
secundum omnia quecunq locutus fuerit uobis. Erit aut omnis
anima que non audierit prophetam illum
exterminabitur de plebe. Et omnes prophe
te a samuel ꝛ deinceps qui locuti sunt ꝛ
annuntiauerunt dies istos. Vos estis filii
prophetarum. ꝛ testamenti quod disposuit deus
patribus uris dicens ad abraam. In semi
ne tuo benedicentur omnes familie terre.
Vobis primum suscitans deus filium suum
misit eum benedicentem uobis. ut conuertat

se unusquisq a nequitia ua.

Loquentibus aut illis ad po
pulum. supereuenerunt sacer
dotes ꝛ magistratus templi.
ꝛ saducei uolentes q dece
rent populum. ꝛ annuntiarent in ihesu
resurrectionem ex mortuis. Et iniecerunt
in eos manus. ꝛ posuerunt eos in custo
diam usq in crastinum. Erat enim ia
uespera. Multi aut eorum qui audierat
uerbum crediderunt. ꝛ factus est numerus
uirorum quasi. Factum est aut in crastino
num. ut congregarentur principes eorum.
ꝛ seniores ꝛ scribe in ierusalem. ꝛ annas prin
ceps sacerdotum. ꝛ cayphas ꝛ iohannes
ꝛ alexander. ꝛ quotquot erant de genere
sacerdotali. Et statuerunt eos in me
dio. ꝛ interrogabant. In qua uirtute. aut
in quo nomine. fecistis hoc uos. Tunc
petrus repletus spu sco. dixit ad eos. Prin
cipes populi ꝛ seniores israel audite. Si
nos hodie discutimur in beneficio hois
infirmi in quo iste salvus factus est. notum
sit omnibus uobis. ꝛ omni plebi israel.
quia in nomine ihesu xpi nazareni. q
uos crucifixistis. quem deus suscita
uit a mortuis. In hoc iste astat coram
uobis sanus. Hic est lapis qui reprobatus
est a uobis edificantibus qui factus est in
caput anguli. ꝛ non est in aliquo alio
salus. Nec enim aliud nomen est sub celo
datum hominibus. in quo oporteat nos
salvos fieri. Videntes aut petri constantiam
ꝛ iohannis. sciebant q homines essent sine
litteris ꝛ idiote. admirabantur. Cognos
scebantq eos qui cum ihesu fuissent. Videntes
quoq hominem stantem cum eis qui cu
ratus fuerat. nichil poterant contradicere.
Iusserunt aut foras eos exire concilium se
cedere. Et conferebant ad invicem dicentes
Quid faciemus hominibus istis. Quia
quidem notum signum factum est per eos
omnibus habitantibus ierusalem. Et manifestum
est. ꝛ non possumus negare. Sed ne ampli
us diuulgetur in populum minemus eis.
ne ultra loquantur in nomine hoc ulli ho
minum. Et uocantes eos denuntiauerunt
omnino ne loquerentur ne docerent
in nomine ihesu. Petrus uero ꝛ iohannes
respondentes dixerunt ad eos. Si iustum est
in conspectu dei uos potius audire q dei.

ACTVVM

uocate. Non enim possumus que uidimus ⁊audiuimus: non loqui. At illi ꝯminantes dimiserunt eos: non inuenientes quomo cos punirent: ꝓp populum. quia omnes clarificabant in quod factum fuerat in eo quod acciderat. Annorum erat amplius xl. homo. in quo factum erat signum istud sanitatis. Dimissi aut uenerunt ad suos. ⁊ nunciauerunt eis. quanta ad eos principes sacerdotum ⁊ seniores dixissent. ꝙ Qui cum audissent unanimiter leuauerunt uocem ad dñm: ⁊ dixerunt. Domine tu qui fecisti celum ⁊ terram. mare ⁊ omnia que in eis sunt. qui spu scto ore patris nri dauid pueri tui dixisti. ꝙ quare fremuerunt gentes ⁊ populi meditati sunt inania. astiterunt reges terre ⁊ principes conuenerunt in unu. aduersus dñm ⁊ aduersus xpm eius. conuenerunt enim uere in ciuitate ista aduersus scm puerum tuum ihesum. quem unxisti ⁊ herodes ⁊ pontius pilatus cum gentibus ⁊ populis isr̃l. facere que manus tua et consilium tuum decreuerunt fieri. Et nunc dñe respice in minas eorum. ⁊ da seruis tuis cum omni fiducia loqui uerbum tuum. in eo ꝙ manum tuam extendas ad sanitatem ⁊ signa ⁊ prodigia fieri. per nom scti filii tui ihesu. Et cum oratum esset motus est locus in quo erant congregati. ⁊ repleti sunt oēs spu scto. ⁊ loquebantur uerbum dei cum fiducia. Multitudinis aut credentium erat cor unum ⁊ anima una. Nec quisq eorum que possidebat aliquid ee suum dicebat. sed erant illis omnia communia. Et uirtute magna reddebant apli testimonium resurrectionis ihesu xpi dñi nri. ⁊ gra magna erat cum omnibus illis. Neq enim quisq egens erat inter illos. quotquot enim possessores agrorum aut domorum erant uendentes. afferebant pretia eorum. que uendebant. et ponebant ante pedes aploꝝ. Diuidebatur aut singulis prout cuiq opus erat. Joseph aut qui cognominatus barnabas ab apls quod est interpretatum filius consolationis. leuites cyprius gne cum ⁊ haberet agrum uendidit illum. ⁊ attulit pretium. et posuit ante pedes apostolorum.

Quidam nomie ananias. cum saphyra uxore sua. uendidit agrum ⁊ fraudauit de pretio agri. sciente uxore sua. ⁊ afferens parte quandam. ad pedes apl̃oꝝ posuit. Dixit aut petrus ad ananiam. Cur temptauit satanas cor tuum mentiri te spu scto: ⁊ fraudare de pretio agri? Nonne manens tibi manebat. ⁊ uenundatum erat in tua potestate? Quare posuisti in corde tuo hanc rem? Non es mentitus hoibus sed deo. Audiens aut ananias hec uerba cecidit ⁊ expirauit. Et facti e timor magnus in omnes qui audierant. Surgentes aut iuuenes amouerunt eum. ⁊ efferentes sepelierunt eum. Factum e aut quasi horarum trium spatium. ⁊ uxor ipius nescieus quod factum fuerat intrauit. Respondit aut ei petrus. Die michi mulier. si tanti agrum uendidistis? At illa dixit. Etiam tanti. Petrus aut ad eam. Quid conuenit uobis temptare spum dñi? Ecce pedes eorum qui sepelierunt uirum tuum ad hostium. ⁊ efferent te. Cōtinuo cecidit ad pedes eius ⁊ expirauit. Intrantes aut iuuenes. inuenerunt illam mortuam. ⁊ extulerunt ⁊ sepelierunt ad uirum suum. Et facti e timor magnus in uniuersa eccla. ⁊ in omnes qui audierunt hec. Per manus aut apl̃oꝝ fiebant signa ⁊ prodigia multa in plebe. Et erant oēs unanimiter in porticu salomonis. De ceteris aut nemo audebat se iungere illis sed magnificabat eos populus. Magis aut augebatur credentium in dño multitudo uirorum ac mulierum. ita ut in plateis eicerent infirmos. ⁊ ponerent in lectulis ⁊ grabatis. ut ueniente petro saltem umbra illius obumbraret quemq eorum. Concurrebat aut ⁊ multitudo uiciniarum ciuitatum ierlm. afferentes egros ⁊ uexatos a spiritibus immundis. qui curabantur omnes. Surgens aut princeps sacerdotum. ⁊ oēs qui cum illo erant que e heresis sadduceorum. ⁊ repleti sunt zelo. ⁊ iniecerunt manus in apl̃os. ⁊ posuerunt eos in custodia publica. Angelus aut dñi per noctem aperiens ianuas carceris. ⁊ adducens eos dixit. Ite ⁊ loquimini stantes in templo plebi. omnia uerba uite huius. Qui cum audissent mane

APOSTOLO 4

uerunt viuentem in templum. & docebat. Aduenies aut princeps sacerdotum. & qui cum eo erant. conuocauerunt concilium & omnes filios israel: & miserunt ad carcerem ut adducerentur. Cum uenissent aut ministri. & aperto carcere non inuenissent illos. renuntiauerunt dicentes. Carcerem quidem inuenimus clausum cum omni diligentia. & custodes stantes ad ianuas. aperientes aut. neminem intus inuenimus. Vt aut audierunt hos sermones. magistratus templi. & principes sacerdotum ambigebant de illis. quidnam fieret. Aduenies aut quidam. nuntiauit eis. quia ecce uiri quos posuistis in carcere sunt in templo. stantes & docentes populum. Tunc abiit magistratus cum ministris. & adduxit eos sine ui. Timebat enim populum. ne lapidarentur. Et cum adduxissent illos. statuerunt in concilio. Et interrogauit eos princeps sacerdotum dicens. Precipiendo precepimus uobis. ne docerētis in nomine isto. & ecce replestis ierusalem doctrina ura. & uultis inducere super nos sanguinem hominis istius. Respondens aut petrus & apli. dixerunt. Obedire oportet deo magis qꝫ hominibꝫ. Deus patrum nrorum suscitauit iesum. quē uos interemistis suspendentes in ligno. Hunc deus principem & saluatorē exaltauit dextera sua. ad dandam penitentiam israel. & remissionē peccatorum. Et nos sumus testes horum uerborum. & spūs scūs. quē dedit deus omnibꝫ obedientibꝫ sibi. Hec cum audissent diuidebantur. & cogitabant interficere illos. Surgens aut quidam in concilio pharisęus nomine gamaliel. legis doctor honorabilis uniuerso populo. iussit foras ad breue homines fieri: dixitqꝫ ad illos. Viri israelite attendite uobis super hominibꝫ istis. quid uobis facturi sitis. Ante hos enim dies. exortus theudas dicens se esse aliquem magnum. cui consensit uirorum numerus circiter quadringentorum. Qui occisus est. omnes quicumqꝫ credebant ei dissipati sunt. & redacti sunt ad nichilum. Post hunc exortus est iudas galileus. in diebus professionis. & abduxit populum post se. & ipse periit. & omnes quotquot consenserunt ei dispersi sunt. Et nunc itaqꝫ dico uobis. discedite ab hominibus istis. & sinite illos. quia si est ex hominibus consilium hoc. aut opus dissoluetur. sin uero ex deo est. non poteritis dissoluere eos. ne forte & deo repugnare inueniamini. Consenserunt aut illi. & uocantes apostolos. cesis tenuerunt ne amplius loquerentur in nomine iesu. & dimiserunt eos. Et illi quidem ibant gaudentes a conspectu concilii. quia digni habiti sunt pro nomine iesu contumeliam pati. Omni aut die in templo. & circa domos non cessabant docentes. & euangelizantes xpm iesum.

VI

In diebus aut illis crescente numero discipulorum. factum est murmur graecorum aduersus hebreos. eo quod despicerentur in ministerio cotidiano uidue eorum. Conuocantes aut. qui multitudinem discipulorum. dixerunt. Non est equum nos derelinquere uerbum dei. & ministrare mensis. Considerate ergo fratres uiros ex uobis. boni testimonii. plenos spū scō. & sapia. quos constituamus super hoc opus. Nos uero oratione & ministerio uerbi instantes erimus. Et placuit sermo coram omni multitudine. Et elegerunt stephanum uirum plenum fide & spū scō. & philippum. & procorum & nichanorem. & timonem & parmenam & nicolaum aduenam antiochenum. Hos statuerunt ante conspectum apostolorum. & orantes imposuerunt eis manus. Et uerbum dei crescebat. & multiplicabatur numerus discipulorum in ierusalem uehementer. Multa etiam turba sacerdotum obediebat fidei. Stephanus aut plenus gratia & fortitudine. faciebat prodigia & signa magna in populo. Surrexerunt aut quidam de synagoga. que appellatur libertinorum. & cyrenensium & alexandrinorum. & eorum qui erant a cilicia & asia disputantes cum stephano. & non poterant resistere sapię. & spū qui loquebatur. Tunc submiserunt uiros. qui dicerent se audiuisse uerba blasphemie in moysen & deum. Commouerunt itaqꝫ populum. & seniores & scribas & concurrentes rapuerunt eum. & adduxerunt in concilium. & statuerunt falsos testes dicentes. Homo iste non cessat loqui aduersum

ACTVVM

scum locum t legem. Audiuimus eum
cum dicentem. qm ihesus nazarenus
hic dest̄uet locum istum. t mutabit
traditiones quas tradidit nobis moy
ses. Et intuentes cum omnes qui sed
bant in syn̄o: uiderunt faciem eius tq̄
faciem angeli. Dixit aut̄ princeps
sacerdotum. Si hec ita se hñt. Ql air.

VII

Qui fides t pies
audit. Deus glie apparu
it pri nr̄o abrahā. cum eēt
in mesopotamia. priusq̄
moraret in charā. t dixit ad illum. e
ri de tra tua. t de cognatione tua. t uem
in tram quam tibi monstrauero. Tuc
exijt de tra caldeorum. t habitauit in cha
Et inde postq̄ mortuus ē. pater eius
transtulit illum in tram istam in qua
nunc uos hitatis. Et non dedit hereditatem in ea. ne passum pedis. sed repro
misit dare illis eam in possessionem t
semini eius. posset ipm cum non haberet
filium. Locutus ē aut̄ ei deus. quia erit
semen eius accola in tra aliena. t subiu
gent eos subicient. t male tractabunt eos
annis cccc xxx. t gentē cui seruierint iu
dicabo ego dixit dñs. Et post hec exi
bunt. t seruient mihi in loco isto. Et
dedit illi testm circumcisionis. t sic ge
nuit ysaac. t circūcidit eum die octa
uo. t ysaac iacob. xij. patriarchas. t pa
triarche emulantes ioseph. uenditue
runt eum in egiptum. Et erat deus
cum eo. t eripuit eum ex omnib tribu
lationib eius. t dedit ei gram t sapiam
in conspectu pharaonis regis egipti. t posuit eum
prepositum super egiptum. t super om
nem domum suam. Venit aut̄ fames in uni
uersam egiptum t chanaā. t tribulatio
magna. t non inueniebant cibos pres
ri. Cum audisset aut̄ iacob ee frumē
tum in egipto. misit patres nros primum
t secundo. cognitus ē ioseph a fribus
suis. t manifestatum ē pharaoni genus
eius. Ingressus aut̄ ioseph accersiuit
iacob patrem suum. t omnē cognationem
suam in animabus lxxv. Et descendit
iacob in egiptum. t defunctus ē ipe et
patres nri. t translati sunt in sichē. t posi
ti sunt in sepulcro quod emit abrahā.
pretio argenti a filijs emor. filij sichē.

Cum aut̄ appropinquaret pmissionis quam confessus erat deus abra
he. creuit populus t multiplicatus ē in
egipto. quo ad usq̄ surgeret rex alius
in egipto. qui non sciebat ioseph. Hic
circumueniens genus nrm afflixit pa
tres nros. ut exponerent infantes suos.
ne uiuificarent. Eodem tpe natus ē
moyses. t fuit gratus deo. qui nutritus
ē in domo pris sui mēsibus tribus. Expos
to aut̄ illo. sublatus cum filia pharaonis
t nutritus est sibi in filium. Et eruditus ē moyses in omni sapia egiptioꝝ.
t erat potens in uerbis. t in operibus suis.
Cum aut̄ implerent ei xl. annoꝝ spūs.
ascendit in cor eius ut uisitaret fres su
os filios isl. Et cum uidisset quendam
iniuriam patientem. uindicauit illum.
t fecit ultionem ei. qui percusso egipcio. Existimauit aut̄
intelligere fres. quia deus per manum
ipius daret salutē illis. at illi non intel
lexerunt. Sequenti uero die apparuit
illis litiganibus. t reconciliauit eos in pa
ce dicens. Viri fres estis. ut quid nocet
alter alteri? Qui aut̄ iniuriam faciebat
proximo suo. repulit eum dicens. Quis
te constituit principē t iudicem super nos.
Numquid interficere tu me tuis. quēad
modum interfecisti hri egiptum? Fugit
aut̄ moyses in uerbo isto. t factus ē adue
na in tra madian. ubi genuit filios t
duos. Et expletis annis xl. apparuit
illi in deserto montis syna. angelus in
igne flāme rubi. Moyses aut̄ uidens
admiratus ē uisum. Et accedente illo
ut consideraret. facta ē uox dñi ad eū dicēs.
Ego deus patrum tuorum. deus abraam. t
deus ysaac. t deus iacob. Tremefactus
ē moyses. non audebat consideare. Dixit
aut̄ illi dominus. Solue calciamentum
pedum tuorum. locus enim in quo stas.
tra sca ē. Videns uidi afflictionē popli
mei qui ē in egipto. t gemitū eorū audi
ui. t descendi liberare eos. Et nūc ueni
mittam te in egiptum. hunc moysen
quem negauerunt. dicentes. Quis
te constituit iudicem t principē super nos.
hunc deus principē t redemptorē misit
cum manu angeli. qui apparuit ei in ru
bo. hic eduxit illos. faciens prodigia t

APOSTOLOZ

signa egipti. ⁊in mari rubro. ⁊in deserto annis xl. Hic ē moyses qui dixit filiis isl'. propham suscitabit uobis deus de fribꝫ uris. tanqꝫ meipm audietis. Hic ē qui fuit in eccla. ⁊in solitudine cum angelo qui loquebatur ei in monte syna. ⁊cum pribꝫ nris qui accepit uerba uite dare nobis. cui noluerunt obedire pres nri. sꝫ repulerunt eum. ⁊auerse sunt cordibꝫ suis in egiptum. dicentes ad aaron. fac nobis deos qui precedant nos. Moysi enim huic. qui eduxit nos de terra egipti. nescimus quid factum sit ei. Et uitulum fecerunt in illis diebꝫ ⁊obtulerunt hostiam simulacro. ⁊letabantur in operibꝫ manuum suarū Conuersus aut deus. ⁊tradidit eos seruire militie celi. sicut scriptum ē in libro prophetarum. Numquid uictimas ⁊hostias obtulistis michi annis xl. in deserto domus isl'? Et suscepistis tabernaculum moloch. ⁊sidus dei nri. rephan figuras quas fecistis adorare eas. Et transferam uos in babylonem. tabernaculi testimonij fuit cum pribꝫ nris in deserto. sicut disposuit illis deus. loquens ad moysen. ut faceret illud. sm formam quam uiderat. Quod ⁊inducentes ⁊susceptientes pres nri cum iesu in possessionem gentium. quas expulit deus a facie patrum nrorum. usqꝫ in diebꝫ dauid. qui inuenit gratiam ante dm. ⁊petiit ut inueniret tabernaculum deo iacob. Salomon aut edificauit illi domum. sed non excelsus in manu factis. sicut propha dicit. Celum michi sedes est. terra aut scabellum pedum meorum. Quam domū edificabitis michi dicit dominus. aut quis locus requietionis mee est? Nonne manus mea fecit hec omnia? Dura ceruice. ⁊incircumcisi corde ⁊auribꝫ. uos spu sco semper resistitis. sicut patres uri ⁊uos. Quem prophetarum non fuerunt persecuti patres uri? Et occiderunt eos qui prenuntiabant de aduentu iusti. cuius uos proditores ⁊homicide fuistis. qui accepistis legem in dispositione angelorum. ⁊non custodistis. Audientes aut hec. diffecabantur cordibꝫ suis. ⁊stridebant dentibꝫ in eum. Cum aut esset plenus spu sco. intendens in celum

uidit gliam dei. ⁊iesum stantem a dextris uirtutis dei. ⁊ait. Ecce uideo celos apertos. ⁊filium hominis stantem a dextris dei. Exclamantes aut uoce magna cōtinuerunt aures suas. ⁊impetum fecerunt unanimiter in eum. Et eicientes eum extra ciuitatem. Lapidabant. Et testes deposuerunt uestimenta sua. secus pedes adolescentis. qui uocabatur saulus. Et lapidabant stephanum inuocantem ⁊dicentem. Domine iesu suscipe spm meum. Positis aut genibꝫ clamabat uoce magna dicens. Dne ne statuas illis hoc peccatum Et cum hoc dixisset: obdormiuit in dño.

Saulus aut erat consentiens nece eius.

VIII

Facta ē aut in illa die persecutio magna in ecclesia que erat ierosolimis. ⁊omnes dispersi sunt per regiones Judee ⁊samarie preter aplos. Cumauerunt aut stephanū uiri timorati. ⁊fecerunt planctum magnum super eum. Saulus aut deuastabat eccl̄am. per domos intrans. ⁊trahens uiros ac mulieres. tradebat in custodiam. Igitur qui dispersi erant. pertransibant euangelizantes uerbū dei. Philippus aut descendens in ciuitatem samarie. predicabat illi xp̄m. Intendebant aut turbe his que a philippo dicebantur. unanimiter audientes ⁊uidentes signa que faciebat. Multi aut eoꝝ qui habebant spūs immundos. uoce magna clamantes exibant. Multi aut paralitici ⁊claudi curati sunt. Factum ē ergo magnum gaudium in illa ciuitate. Vir aut quidam nomine simon. qui ante fuerat in ciuitate magus. seducens gentem samarie. dicens se ee aliquem magnum. cui ascultabant omes a minimo usqꝫ ad maximum. dicentes. hic ē uirtus dei. que uocatur magna. Attendebant aut eum propter. q̄ multo tpe magicis suis dementasset eos. Cum ergo credidissent philippo. euangelizanti de regno dei. in nomine iesu xp̄i baptizabantur uiri ac mulieres. Tunc ⁊symon tpe credidit. ⁊ Et cum baptizatus esset. adherebat philippo. Videns et signa ⁊uirtutes maximas fieri. stupens admirabatur. Cum aut audissent apli qui erant ierosolimis. q̄ recepit samaria uerbum dei. mise

ACTVS

:unt ad illos petrum t iohem. Qui cū
uenissent oauerunt pro ipis: ut accipe
rent spm scm. Nondum enī in quēq;
illoꝝ uenerat: sed baptizati tantū erāt
in nomine ihesu. Tunc imponebant ma
nus sup illos: t accipiebant spm scm.
Cum uidisset aut symon. quia per impo
sitionem manus aplorum dabat: spus
scūs: optulit eis pecuniam dicens. Da
te t mihi hanc potestatem: ut cuicuqs im
posuero manus accipiat spm scm. Pe
trus aut dixit ad eum. Pecunia tua tecū
sit in perditionē. quia donum dei estima
sti pecunia possideri. Non ē tibi pars nec
sors. in smone isto. Cor enim tuum nō
ē rectum coram deo. Penitentiā itaqs a
gе ab hac nequitia tua. t roga deum si for
te remittatur tibi hec cogitatio cordis tui.
In felle enim amaritudinis. t obligatiōe
iniquitatis. uideo te ēe. Respondens aut sy
mon dixit. Precamini uos pro me ad
dm: ut nichil ueniat sup me horum
que dixistis. Et illi quidē testificati t lo
cuti uerbum dni. redibant iherosolimā
t multas regiones samaritanoꝝ euāge
lizabant. Angelus aut dni locutus est
ad philippum: dicens. Surge t uade ad
meridianū. ad uiam que ascendit ab ie
rusalem in gazam. hec ē deserta. Et sur
rexit. Et ecce uir ethiops eunuchus. po
tens candacis regine ethiopum. qui e
rat sup omnes gazas eius. uenerat ado
rare in ierlm. t reuertebatur sedens su
per currum suum. legensqs ysaiam proph.
Dixit aut spūs philippo. Accede t adiū
ge te ad currum istum. Accurrens aut
philippus audiuit illum legentē ysaiaꝫ
prophām: t dixit. Putasne intelligis q̄
legis? Et quomō possim si non aliquis
ostenderit mihi? Rogauitqs philippū
ut ascenderet t sederet secum. Locus aut
scripture quam legebat. hic erat. Tanq̄
ouis ad occisionē ductus ē. t sicut agnus
coram tondente se sine uoce. sic non ape
ruit os suum. In humilitate iudicium eius
sublatum ē. generationē eius quis enar
rabit? Quia tollet de terra uita eius. Re
spondens aut eunuchus philippo dixit. Ob
secro te de quo prophā dicit hec de se. an
te aliquo alio? Aperiens aut philippus
os suum. t incipiens a scriptura ista euā
gelizauit illi ihesum. Et dum irent per
uiam: uenerunt ad quandā aquā. Et
ait eunuchus. Ecce aqua. Quis prohibet
me baptizari? Dixit aut philippus. Si
credis ex toto corde. licet. Et respondens ait.
Credo filium ēe ihesum xpm. Et iussit
stare currum. Et descenderunt uterq;
in aquam. philippus t eunuchus. t ba
ptizauit eum. Cum aut ascendissent
de aqua. spūs dni rapuit philippum. t
amplius non uidit eum eunuchus. Ibat
enim per uiam suam gaudens. Philippus aut inuentus ē in azoto. t pertrā
siens euangelizabat ciuitatibus cunctis
donec ueniret cesaream.

VIII

Saulus adhuc spirans mi
narum t cedis in discipulos
domini. accessit ad princi
pem sacerdotum. t petijt ab
eo epistolas in damascum ad synagogas.
ut si quos inueniret huius uie uiros.
ac mulieres uinctos perduceret in ierlm.
Et cum iter faceret: contigit ut appropi
quaret damasco. Et subito circumfulsit
eum lux de celo. t cadens in terram audiuit
uocem dicentem sibi. Saule saule quid
me persequeris? Qui dixit. Quis es
domine? Et ille. Ego sum ihesus nazare
nus quem tu persequeris. Durum ē
tibi contra stimulum calcitrare. Et tre
mens ac stupens. dixit. Domine quid
me uis facere? Et dns ad eum. Surge
t ingredere ciuitatē. t dicetur tibi quid
te oporteat facere. Uiri aut illi qui co
mitabantur eum. stabant stupefacti: au
dientes quidē uocem. neminē aut ui
dentes. Surrexit aut saulus de terra. t
apertis oculis nichil uidebat. Ad ma
nus aut illum trahentes: introduxerūt
damascum. Et erat ibi tribus diebus nō
uidens. t non manducauit nec bibit. Er
at aut quidam discipulus damasci. no
mine ananias. Et dixit ad illum in uisu
dns. Anania. At ille ait. Ecce ego dne.
Et dns ad illum. Surge uade in ui
cum qui uocatur rectus. t quere in do
mum iude saulum nomine tharsensem.
Ecce enim orat. Et uidit uirum nomi
ne ananiā intrantem. t imponentem sibi
manus ut uisum recipiat. Respondit aut
ananias. Domine audiui a multis de

APOSTOLO

nuo hoc: quantu mala fecerit scis ani
in ierlm. Et hic hꝫ potestatem a principi
bꝫ sacerdotu. alligandi omnes qui i
uocant nomen tuum. Dixit aut ad eū
dominus. Vade qm uas electionis est
mihi iste. ut portet nomen meū coram
gentibꝫ et regibꝫ et filijs isr̃l. Ego enim
ostendam illi. quanta oporteat eum pro
pter nomme meo. Et abijt ananias
et introiuit in domū. et imponens ei ma
nus dixit. Saule frr. dominus iesus q
misit me. qui apparuit tibi in uia qua
uenieb⁹. ut uideas et implearis spū. s
cō. Et ꝓtinus ceciderunt ab oculis ei
tanqꝫ squame. et uisum recepit. Et sur
gens baptizatus è. Et cum accepisset
cibum ꝓfortatus è. Fuit aut cum disci
pulis qui erant damasci. per dies aliqt.
Et statim in synagogis prædi
cabat iesum. qm hic è filius dei. Stupe
bant aut omnes qui eum audiebant.
et dicebant. Nonne hic è qui expugna
bat in ierlm eos qui invocabat nomen
istud. et huc ad hoc venit. ut vinctos illos
perduceret ad principes sacerdotum. s
Saulus aut multo magis invalescebat
et confundebat iudeos. qui habitabant dam
sci. affirmans qm hic è xp̃s. Cum aut
implerent⁹ multi dies. consilium fecerunt
iudei interficere eum. Notum aut factū est
saulo insidie eorum. Custodiebant aut
et portas die ac nocte. ut interficerent eum.
Accipientes aut illum discipuli eius. p
nocte per murum demiserunt eum. sub
mittentes in sportam. Cum aut venis
sꝫ in ierlm. tentabat iungere se discipu
lis. Barnabas aut apprehensum illum.
duxit ad aplos. et narravit illis quomo
do in via vidisset dñm. et quia locutus è ei.
et quomo in damasco fiducialiter egerit.
in nomine iesu. Et erat cum illis intrans
et exiens in ierlm. fiducialiter agens in
nomine dñi. Loquebantur quoqꝫ gentb⁹
et disputabant cum grecis. Illi aut quæ
bant occidere eum. Quod cum cognos
cissent fres. deduxerunt nocte cesaream
et dimiserunt tharsum. Ecclia quidē per
totam iudeam. et galileam. et samariam
habebat pacem. ædificabatur ambulans
timore dñi. et consolatione spūs sci replebā
tur. Factum è aut. ut petrus dum transi
ret universos. venerit ad sanctos qui habi
tabant lidde. Invenit aut ibi quendam
hominē nomine eneam. ab annis octo
iacentē in grabato. qui erat paralyticus.
Et ait illi petrus. Enea. sanet te dñs
iesus xp̃us. Surge et sterne tibi. Et ꝑ
tinus surrexit. Et viderunt illum omnes
qui habitabant lidde. et saronē. qui conversi
sunt ad dñm. In ioppe aut fuit quedam
discipula nomine tabitha. quæ interp
tata dicitur dorcas. Hæc erat plena ope
ribꝫ bonis. et elemosinis quas faciebat.
Factum è aut in diebꝫ illis. ut infirmata
morerētur. Quam cum lavissent. posue
runt eam in cenaculo. Cum aut esset
prope lidda a ioppe discipuli audientes
quia petrus eet in ea. miserunt duos vi
ros ad eum. rogantes. ne pigriteris ue
nire ad nos. Exurgens aut petrus. venit
cum illis. Et cum advenisset. duxerunt
illum in cenaculum. Et circumsteterunt
eum omnes vidue. flentes. et ostendentes
tunicas et vestes. quas faciebat illis dorcas.
Ejectis aut omnibꝫ foras. ponens
genua oravit. et conversus ad cor
pus dixit. Tabitha surge. at illa aperuit
oculos. et viso petro resedit. Dans aute
illi manū: erexit eam. Et cum vocassꝫ
sanctos et viduas assignavit eam vivam.
Notum aut factum è. per universā ioppē.
et crediderunt multi in dño. Factum è aut
ut dies multos moraretur in ioppe. apud
quendā simonē nomine corariū.

Vir aut quidam erat in cesa
rea. nomine cornelius cen
turio cohortis. que dicitur
italica religiosus. timens
deum. cum omni familia sua. faciens
elemosinas multas plebi. et deprecans
deum semper. Vidit in visu manifeste
quasi hora nona diei. angelum dei i
troeuntē ad se. et dicentē sibi. Corneli. At
ille intuens in eum. timore conceptus.
dixit. Quis es dñe? Dixit aut illi. Ora
tiones tue et elemosine tue ascenderunt in
memoriam in conspectu dei. Et nunc mit
te viros in ioppē. et accersi simonē quen
dam. qui cognominatur petrus. Hic
hospitatur apud simonē quendā coria
rium: cuius è domus iuxta mare. hic
dicet tibi quid te oporteat. Et cum dis

ACTVVM

secessiss angelus qui loquebatur illi. uo
cauit duos domesticos suos. 7 militem
metuentē dum. ex his qui illi parebat.
Quibus cum narrassis omnia. misit il
los in ioppē. Postera aut die. dum illi
facientibus 7 appropinquantibus ciuitā.a
scendit petrus in superiora domus. uti
oraret circa horam sextam. Et cū esu
iuner. uoluit gustare. Parantibus aut
illis cecidit sup eum mitus excessus.
7 uidit celum apertum. 7 descendens
nas quedam. uelut linteum magnū
quatuor mitis subnixum de celo in ter
ra in quo erant omnia quadrupedia. 7 fe
ntia terre. 7 uolatilia celi. Et fca ē uox
ad eum. Surge petre occide 7 manduca.
Ait aut petrus. Absit a me dne. quia
nunqs manducaui omne commune et
immundum. Et uox iterum secundo
ad eum. Q deus purificauit commū
ti aut ne dixeris. hoc aut quod fcm
ē per ter. Et statim receptum ē uas in
celum. Et dum mente se ageret petrus
quidnam ēet uisio quam uidisset. ecce
uiri qui missi erant a cornelio. inquirē
tes domum symonis astiterunt ad ianuam.
Et cum uocassent interrogabant. si symō
qui cognominatus petrus illic haberet
hospitium. Petro aut cogitante de uisi
one dixit spūs ei. Ecce uiri tres que
runt te. Surge itaqs 7 descende. 7 uade
cum eis. nichil dubitans. quia ego a
misi illos. Descendens aut petrus ad
uiros. dixit. Ecce ego sum quem que
ritis. Q ue causa ē propter qua uenistis?
Qui dixerunt. Cornelius centurio.a
uir iustus 7 timens deum. 7 testimoniū
hns ab uniuersa gente iudeor. responsum
accepit ab angelo sco. accersire te in do
mum suam. 7 audire uerba abste. Ingre
diens igitur eos. recepit hospitio. Se
quenti aut die surgens. profectus ē cum
illis. Et quidam ex fribus ab ioppe co
mitati sunt eum. Altera aut die intra
uit cesaream. Cornelius aut expectabat
eos. Conuocatis cognatis suis et
necessariis amicis. Et fcm ē cum in
troisset petrus. obuius uenit ei corne
lius. 7 procidens ad pedes eius adora
uit. Petrus uero leuauit eum dicens.
Surge 7 ego ipe homo sum. Et loquens
cum illo intrauit. 7 inuenit multos q
uenerant. Dixitqs ad illos. Vos scitis
quomō abhominatum ē uiro iudeo cō
gl. aut accedere ad alienigenā. sed mihi
ostendit deus neminē communem aut
immundum dicere hominē. propter quod
sine dubitatione uenistis accersitus. Inter
go uos. quam ob cām accersistis me. Et
cornelius ait. A nudius quartus die
usqs ad hanc horam orans eram in do
mo mea hora nona. 7 ecce
uir stetit ante me in ueste candida. et
ait. Corneli exaudita ē oratio tua. 7
eleemosine tue memorate sunt in cōspe
ctu dei. Mitte ergo in ioppē. 7 accersi sy
monem qui cognominatur petrus. hic
hospitatur in domo symonis coriarii iu
xta mare. is cum uenerit. loquetur tibi.
Confestim misi ad te. 7 tu bene fecisti ue
niendo. Nunc ergo omnes nos in cōspectu
tuo adsumus. audire omnia quecūq
ps precepta sunt tibi a dño. Aperiens
aut petrus os suum dixit. In ueritate
cognoui. quia non ē personarum acceptor dūs
sed in omni gente qui timet deum 7 o
peratur iustitiam. acceptus ē illi. Ver
bum deus misit filiis isrl' annuntians
pacem per ihesum xp̄m. hic est dominus
omnium. Vos scitis q̄ fctum ē uerbum
per uniuersam iudeam. incipiens enim
a galilea post baptisma quod predicauit
iohannes ihesum a nazareth. quomodo
unxit eum deus spū sco. 7 uirtute. qui
pertransiit benefaciendo. 7 sanando omnes
oppressos a diabolo. quia deus erat cum
illo. Et nos testes sumus omnium que
fecit in regione iudeor 7 hierlim. quem
occiderunt suspendentes in ligno. hunc
deus suscitauit tertia die. 7 dedit eum
manifestum fieri. non omni populo
sed testibus preordinatis a deo. nobis qui
manducauimus 7 bibimus cum illo
postqs resurrexit a mortuis. 7 precepit
nobis predicare populo. 7 testificari. q̄
ipe est qui constitutus ē a deo iudex uiuo
rum 7 mortuor. Huic omnes prophe
te testimonium perhibent remissionē pec
catorum accipere per nomen eius omnis
qui credunt in eum. Adhuc loquente
petro uerba hec. cecidit spūs scūs sup
omnes qui audiebant uerbum. Et ob

A POSTOLO

shupuerunt ex circumcisione fidles qui uenerant cum petro. quia tm nationes gram spūs sci effusa est. Audiebant enī illos loquentes linguis. 7 magnificantes deum. Tunc respondit petrus. Numqd aquam quis prohibere pōt. ut non baptizentur hi. qui spīm scīm acceperunt sicut 7 nos? Et iussit eos in nōe ihesu xpi baptizari. Tunc rogauerunt eum ut maneret apud aliquot diebs.

XI

Audierunt autē apli 7 frēs qui erant in iudea. qm 7 gentes receperunt uerbum dei. Cum ascendisset autem petrus ierosolymā. discep tabant aduersus illum qui erant ex circumcisione dicentes. Quare introisti ad uiros preputiū hētes. 7 mādūcasti cum illis. Incipiens aut petrus. exponebat illis ordinem dicens. Ego eram in ciuitate ioppe orans. 7 uidi in excessu mentis uisionem. descendens uas quoddam. uelut linteum magnū quatuor initijs submitti de celo. 7 ueniret usq ad me. in quod intuens considerabam. 7 uidi quadrupedia terre. 7 bestias 7 reptilia 7 uolatilia celi. Audiui aut 7 uocem dicentem mihi. Surge petre. occide et manducа. Dixi aut. Neq̄q dne. quia commune aut immundum nunq̄ introiuit in os meum. Respondit aut uox de celo. Que deus mundauit tu ne commune dixeris. Hoc aut factum est ter. 7 recepta sunt rursum omnia in celum. Et ecce statim tres uiri astiterunt in domo in qua eram missi a cesarea ad me. Dixit aut spūs mihi. ut irem cum illis. nichil hesitans. Venerūt aut mecum 7 sex frēs isti. 7 ingressi sumus in domū uiri. Narrauit aut nobis quomō uidisset angelum in domo sua stantē 7 dicentem sibi. Mitte in ioppē 7 accersi simonē qui cognominatur petrus. qui loquetur tibi uerba. in q̄b salnus eris. tu 7 uniuersa domus tua. Cum aut cepissem loqui. cecidit spūs sc̄us super eos. sicut 7 in nos in initio. Recordatus sum aut uerbi dñi sicut dicebat. Iohannes quidē baptizauit aqua. uos aut baptizabimini spū sco. Si ergo eandē gram dedit illis deus. sicut 7 nobis. qui credidimus in dīm ihesum xpm. ego quis eram qui possim prohibere deum? Hec audientes tacuerūt 7 glorificauerunt deum dicentes. Ergo 7 gentibus deus penitentiam ad uitā dedit. Illi quidē qui dispersi erant a tribulatione que facta erat sub stephano perambulauerunt usq; fenicē 7 cyprū. 7 antiochiam. nemini loquentes uerbū. nisi solis iudeis. Erant aut quidam ex eis uiri cyprij. 7 cirenei. Qui cū introissent antiochiam. loquebantur ad grecos annūciantes dīm ihesum. Et erat manus dñi cum eis. multusq; numerus credentium conuersus est ad dīm. Peruenit aut sermo ad aures ecclie. que erat ierosolymis super ipsos. 7 miserunt barnabā usq; ad antiochiā. Qui cum peruenisset 7 uidisset gratiam dei gauisus è. 7 exortabatur omnes in proposito cordis permanere in dño. quia erat uir bonus 7 plenus spū sco 7 fide. Et apposita è turba in dño. Profectus è aut barnabas. ut quereret saulum. Quem cum inuenisset. perduxit antiochiam. Et annū totum conuersati sunt ibi in ecclia. 7 docuerunt turbā multam. ita ut cognominarentur primū antiochie discipuli xpiani. In his aut diebs supuenerunt ab ierosolymis prophete antiochiam. Et surgens unus eorum nomine agabus. significabat per spīm famē magnam futuram in uniuerso orbe. quę fca è sub claudio. Discipuli aut prout quisq; habebat. proposuerunt singuli in ministerium mittere habitantibus in iudea fribs. Quod 7 fecerunt. mittentes ad seniores per manus barnabe 7 saul.

XII

Eodem aut tpe misit herodes rex manus ut affligeret quosdam de ecclia. Occidit aut iacobū fratrem iohannis gladio. Videns aut quia placeret iudeis. apposuit apphendere 7 petrum. Erant aut dies azimorum. Quem cum apprehendisset. misit in carcerem. tradens iiij quaternionibs militum custodiendum. uolens post pascha producere eum populo. Et petrus quidem seruabatur in carcere. oratio aut fiebat sine intermissione ab ec

ACTVVM

ad deum pro eo. Cum aut̄ produceret eum ērt herodes in ipa nocte. erat pet⁹ dormiens inter duos milites. uinctus catenis duabꝫ. ⁊ custodes ante hostiū carceris. custodiebant carcerem. Et ecce angelus dñi astitit. ⁊ lumē refulsit in habitaculo. percussoq; latere petri. ⁊ excitauit eum dicens. Surge uelociter. Et ceciderunt catene de manibꝫ eius. Dixit aut̄ angelus ad eum. Precingē. ⁊ caliga te caligis tuis. Et fecit sic. ⁊ Et dixit illi. Circumda tibi uestimentum. ⁊ sequere me. Et exiens sequebatur eum. ⁊ nesciebat quia uerum est quod fiebat per angelum. Existimabat aut̄ se uisum uidere. Transeuntes aut̄ primam ⁊ iam custodiam. uenerunt ad portam ferream que ducit ad ciuitatē que ultro aperta è eis. Et exeuntes processerunt uicum unum. ⁊ continuo discessit angelus ab eo. Et petrus ad se reuersus dixit. Nunc scio uere quia misit dominus angelum suum. ⁊ eripuit me de manu herodis. ⁊ de omni expectatione plebis iudeor. Consideransq; uenit ad domum marie iohannis. qui cognominatus è marchus: ubi erant multi congregati orantes. Pulsante aut̄ eo ad hostium ianue. processit puella audiendum nomine rode. Et ut cognouit uocem petri. pregaudio nō aperuit ianuam. sed introcurrens nunciauit petrum stare ad ianuam. At illi dixerunt ad eam Insanis. Illa aut̄ affirmabat sic hꝫ. Illi aut̄ dicebant. Angelus eius è. Petrus aut̄ perseuerabat pulsans. Cui aut̄ aperuissent ostium. uiderunt eum. ⁊ obstupuerunt. Annuens aut̄ eis manu ut tacerent: narrauit quomodo dñs eduxisset eum de carcere. Dixitq;. Nunciate iacobo ⁊ fratribꝫ hec. Et egressus abiit in alium locum. Fīa aut̄ die. erat non parua perturbatio inter milites. ⁊ quid nam factum esset de petro. Herodes aut̄ cum requisisset eum. ⁊ nō inuenisset inquisitione facta de custodibꝫ iussit eos duci. Descendensq; a iudea in cesaream. ibi demorabatur è. Erat aut̄ iratus tyriis ⁊ sydoniis. At illi unanimes uenerunt ad eum. ⁊ persuaso blasto qui erat super cubiculum regis postulabant pacē. eo qđ alerentur regiones eorum ab illo. Statuto aut̄ die. herodes uestitus ueste regali. sedit pro tribunali. ⁊ gconabat ad eos. Populus aut̄ acclamabat dei uocē. ⁊ non hominis. Confestim aut̄ percussit eum angelus dñi. eo q̄ non dedisset honorem deo. ⁊ consumptus a uermibꝫ expirauit. Verbum aut̄ dei crescebat. ⁊ multiplicabatur. Barnabas aut̄ ⁊ saulus reuersi sunt ab hierosolymis expleto ministerio. assumpto iohanne qui cognominatus è marchus.

CAPITVLVM XIII

Erant aut̄ in ecclia que erat antiochie proplie ⁊ doctores. in quibꝫ barnabas ⁊ symeō qui uocatus niger. ⁊ lucius cyrenensis ⁊ manaen qui erat herodis collactaneus ⁊ theotarcde. ⁊ saulus. Dum ministrarent aut̄ illis dño ⁊ ieiunarent dixit illis spūs scūs. Segregate michi barnabam ⁊ saulum. in opus ad quod assumpsi eos. Tunc ieiunantes ⁊ orantes. imponentesq; eis manus: dimiserunt illos. Et ipi quidē missi a spū scō abierunt seleuciam. ⁊ inde nauigauerunt cyprum. Et cum uenissent salaminam. predicabant uerbum dei in synagogis iudeorum. Habebant aut̄ ⁊ iohannē in ministerio. Et cum perambulassent uniuersam insulam. usq; ad paphum. inuenerunt quēdam uirum magum pseudo prophetam. cui nomen erat bariesu. qui erat cum proconsule sergio paulo uiro prudente. Hic accersitis barnaba ⁊ paulo. desiderabat audire uerbum dei. Resistebat aut̄ illis. elimas magus. sic enim interpretatur nomen eius. querens auertere proconsulem a fide. Saulus aut̄ qui ⁊ paulus repletus spū scō. intuitus in eum dixit. O plene omni dolo. ⁊ omni fallacia. fili diaboli. ⁊ inimice oīs iustitie. non desinis subuertere uias dñi rectas. Et nunc ecce manus dñi super te. ⁊ eris cecus non uidens solem usq; ad tpus. Et confestim cecidit in eum caligo ⁊ tenebre. Et circuiens querebat quē manum daret. Tunc proconsul cum uidisset factum credidit. ⁊ admirans super doctrinam dñi. Et cum a paphо nauigassent paulus ⁊ qui cum eo erant uenerunt pergen paphilie. Johannes autē discedens ab eis: reuersus è ierosolimā.

APOSTOLOS

Illi uero pertranseuntes pergen uenerunt
antiochiam pisidie. 7 ingressi synagogam die sabbatorum sederunt. Post lectionem aut legis 7 prophetarum. miserunt principes synagoge ad eos dicentes. Uiri fres si quis est in uobis sermo exortationis ad plebem dicite. Surgens aut paulus 7 manu silentium indicens ait. Uiri isrl & qui timetis deum. audite. Deus isrl elegit pres nros 7 plebem exaltauit. cum essent incole in tra egypti. 7 in brachio excelso eduxit eos ex ea. 7 per xl. annorum tpe mores eorum sustinuit in deserto. Et destruens septem gentes in tra chanaan sorte distribuit eam eorum quasi post quadringentos. l. annos. Et post hec dedit iudices usq ad samuhel prophetam. Et exinde postulauerunt regem. 7 dedit illis saul filium cys uirum de tribu beniamin. annis xl. Et amoto illo suscitauit illis dauid regem. cui 7 testimonium perhibens dixit. Inueni dauid filium iesse. uirum scm cor meum. qui faciet omes uoluntates meas. Huius deus ex semine scm promissionem eduxit isrl saluatorem iesum. predicante iohanne ante faciem aduentus eius baptismum penitentie omni populo isrl. Cum impleret aut iohannes cursum suum dicebat. Quem me arbitramini esse. non sum ego. sed ecce uenit post me. cuius non sum dignus calciamenta pedum soluere. Uiri fres filii generis abraam. 7 qui in uobis timent deum. uobis uerbum salutis huius missum est. Qui enim habitabant ierlm 7 principes eius. hunc ignorantes 7 uoces prophetarum. que per omnem sabbatum legun tur. iudicantes impleuerunt. Et nullam mortis inuentes in eo. petierunt a pilato ut interficerent eum. Cumq; consummassent omnia que de eo scripta erant. deponentes eum de ligno. posuerunt in monumento. Deus uero suscitauit eum a mortuis tertia die. qui uisus est per dies multos his qui simul ascenderant cum eo de galilea in ierlm. qui usq; nunc sunt testes eius ad plebem. Et nos uobis annuntiamus eam. que ad pres nros repromissio facta est. quam hanc deus adimpleuit filiis eorum. resuscitans uobis iesum. sicut 7 psalmo ho scriptum est. Filius meus es tu. ego hodie genui te. Quod aut resuscitauit eum amplius non reuersurum in corruptionem. ita dixit. Quia dabo uobis scta dauid fidelia. Ideoq; 7 alias dixit. non dabis scm tuum uidere corruptionem. Dauid enim in sua generatione cum administrasset uoluntati dei. dormiuit. 7 appositus est ad pres suos. 7 uidit corruptionem. Quem uero suscitauit deus non uidit corruptionem. Notum igitur sit uobis uiri fres. quia per hunc uobis remissio peccatorum annuntiatur. ab omnibus peccatis quibus non potuistis in lege moysi iustificari. In hoc omnis qui credit iustificabitur. Uidete ergo ne superueniat uobis qd dictum est in prophetis. Uidete contemptores 7 admiramini 7 disperdimini. quia ego opus operor in diebus uestris. opus quod non credetis. si quis narrauerit uobis. Exeuntibus aut illis rogabant eos ut sequenti sabbato loquerentur sibi uerba hec. Dimissa aut synagoga. secuti sunt multi iudeorum. 7 colentium deum aduenarum paulum 7 barnabam. Qui loquentes. suadebant eis ut permanerent in gra dei. Sequenti uero sabbo. pene uniuersa ciuitas conuenit audire uerbum dei. Uidentes aut turbas. iudei repleti sunt zelo. 7 contradicebant his que a paulo dicebantur. blasphemantes. Tunc constanter paulus 7 barnabas. dixerunt. Uobis oportebat primum loqui uerbum dei. sed quoniam repellitis illud. 7 indignos uos iudicatis eterne uite. ecce conuertimur ad gentes. Sic enim precepit nobis dns. Posui te in lumen gentibus. ut sis in salutem usq ad extremum tre. Audientes aut gentes gauise sunt. 7 glorificabant uerbum dni. 7 crediderunt quotquot preordinati erant ad uitam eternam. Disseminabatur aut uerbum dni. per uniuersam regionem. Iudei aut exitauerunt religiosas mulieres 7 honestas 7 primos ciuitatis. 7 excitauerunt persecutionem in paulum 7 barnabam. 7 eiecerunt eos de finibus suis. At illi excusso puluere pedum in eos. uenerunt yconium. Discipuli quoq; replebantur gaudio 7 spu sco.

XIIIII

Factum est aut yconii. ut simul introirent in synagogam in

deorum locuti sunt. ita ut credere
turba deorum & grecorum copiosa multitudo.
Qui uero incredduli fuerunt iudei: suscitauerunt
gentes & animauerunt animas gentium aduersus fratres.
Dominus autem dedit celeriter pacem. Multo
igitur tempore demorati sunt. fiducialiter
agentes in domino. testimonium perhibente
uerbo gratie sue. dante signa & prodigia
fieri per manus eorum. Diuisa est autem
multitudo ciuitatis. & quidam quidem erant
cum iudeis. quidam uero cum apostolis. Cum
autem fuisset impetus gentium & iudeorum
cum principibus suis. ut contumelia
afficerent. & lapidarent eos. intelligen-
tes confugerunt ad ciuitates licaonie
listram & derben. & uniuersam in circuitu
regionem. ibi euangelizantes erant. &
Et quidam de omnis multitudo in uoce
una eorum. paulus autem & barnabas &
morabantur in listris. Erat quidam in li-
stris infirmus pedibus sedebat. claudus
ex utero matris sue. qui nunquam ambu-
lauerat. hic audiuit paulum loquen-
tem. Qui intuitus eum & uidens quia
haberet fidem ut saluus fieret. dixit ma-
gna uoce. Surge super tuos pedes rec-
Et exiluit & ambulabat. Turbe au-
cum uidissent quod fecerat paulus.
leuauerunt uocem suam licaonice
dicentes. Dii similes facti hominibus
descenderunt ad nos. Et uocabant
barnabam iouem. paulum uero mer-
curium. quia ipse erat dux uerbi. Sa-
cerdos quoque iouis. qui erat ante ciuita-
tem tauros & coronas ante ianuas affe-
rens cum populis uolebat sacrificare
Quod ubi audierunt apostoli barnabas
& paulus. scissis tunicis suis exierunt
in turbas clamantes & dicentes. Viri
quid hec facitis. Et nos mortales si-
mus. similes uobis homines annun-
tiantes uobis ab his uanis conuerti ad
deum uiuum. qui fecit celum & mare et
omnia que in eis sunt. qui in preteri-
tis generationibus dimisit omnes gentes ingre-
di uias suas. Et quidem non sine te-
stimonio semetipsum reliquit benefaciens
de celo. dans pluuias. & tempora fructifera.
implens cibo & letitia corda nostra. Et hec
dicentes uix sedauerunt turbas ne sibi
immolarent. Superuenerunt autem quidam

ab antiochia & yconio iudei. & persuasis
turbis. lapidantes paulum trahebant
extra ciuitatem. existimantes eum mor-
tuum esse. Circumdantibus autem discipulis.
surgens intrauit ciuitatem. Et postera die
profectus est cum barnaba in derben. &
Cumque euangelizassent ciuitati illi & do-
cuissent multos. reuersi sunt in listram. & y-
conium & antiochiam. confirmantes ani-
mas discipulorum. exortantesque ut per-
manerent in fide. & quia per multas tribu-
lationes oportet nos intrare in regnum dei.
Et cum constituissent illis per singulas
ecclesias presbyteros. & orassent cum ieiu-
niis commendabant eos domino in quem
crediderant. Et pertranseuntes phrygi-
am & galatheam. uenerunt in pamphyliam. Et
loquentes in perge uerbum dei. descen-
derunt in attaliam. inde nauigauerunt
antiochiam. unde erant traditi gratie dei in opus quod impleuerunt. Cum
autem uenissent & congregassent ecclesiam
retulerunt quanta fecisset deus cum
illis. quia aperuisset gentibus ostium fi-
dei. Morabantur autem temporis non modi-
cum. cum discipulis.

XV

Et quidam descendentes
de iudea docebant fratres
quia nisi circumcidamini
fuerit more mosi. non po-
testis salui fieri. Facta ergo dissensione non
minima paulo & barnabe aduersus il-
los. statuerunt ut ascenderent paulus
& barnabas. & quidam alii ex aliis ad a-
postolos & presbyteros in hierusalem super hac
questione. Illi ergo deducti ab ecclia-
pertransibant phenicen & samariam narran-
tes conuersionem gentium. & faciebat
gaudium magnum omnibus fratribus. Cum
autem uenissent hierosolimam fuscepti sunt
ab ecclia. & ab apostolis & senioribus annun-
tiantes quanta deus fecisset cum illis.
Surrexerunt autem quidam de heresi pha-
risseorum. qui crediderant dicentes.
quia oportet circumcidi eos precipere
quoque seruare legem mosi. Conuene-
runtque apostoli & seniores. uidere de uerbo
hoc. Cum autem magna exquisitio fieret
surgens petrus dixit ad eos. Viri fratres
nostis quia ab antiquis diebus deus
in nobis elegit per os meum audire gen-

tes uerbum euangelij retinere. Et q
nouit corda deus testimonium perhibuit
dans illis spm scm sicut & nobis. &
nichil discrevit inter nos & illos. fide pu
rificans corda eorum. Nunc ergo
quid temptatis deum. imponĕ iugum
super cervices discipulor. quod neq
patres nri. neq nos portare potuimus. Sed
per gram dni iesu credimus salvari
quemadmodum & illi. Tacuit autē
omnis multitudo. & audiebant bar
nabam & paulum narrantes quanta fe
cisset deus signa & prodigia in gentib
per eos. Et postq̃ tacuerunt. respon
dit iacobus dicens. Viri fres audite me. Sy
mon narravit quēadmodum primū
deus visitavit ex gentib sumere pplm
nomini suo. & huic concordant verba pro
phetarum. sicut scriptum ē. Post hec
revertar & edificabo tabernāculum dā
qđ decidit. & diruta eius reedificabo
& erigam illud. ut requirant ceteri homi
nes dñm. & omnes gentes super quas invo
catum ē nomen meum. dicit dominus
faciens hec. Notum a seculo ē domino
opus suum. Propter ego iudico. non
inquietari eos qui ex gentib convertun
tur ad deum. sed scribere ad eos. ut sustine
ant se a contaminationib simulachror
& fornicatione. & suffocato & sanguine.
Moyses enim a primis antiquis habet in
singulis civitatib qui eum predicet
in synagogis. ubi per omne sabbatum
legitur. Tunc placuit apīis & senior
cum omni eccla eligere viros ex eis et
mittere antiochiam cum paulo & barna
ba. virum qui cognominatur barsabas
& silam viros primos in fribus fidentes
per manū eorum. Apīi & seniores fres fri
bus qui sunt antiochie & syrie. & cilicie
fribus ex gentib salutem. Quoniam
audivimus quia quidam ex nobis exeuntes
turbaverunt vos verbis. evertentes
animas vras. quibus non mandavimus
placuit nobis colecti unanimi eligere
viros & mittere ad vos. cū carissimis nr̃is
barnaba & paulo hominib. qui tradi
derunt animas suas pro nomine dñi
nri iesu xpi. Misimus ergo iudam & sy
lam. qui & ipsi vobis verbis referent ea
dem. Visum ē enim spū scō & nobis. nichil ulterius imponere vobis oneris
quā hec necessaria. ut abstineatis vos ab
immolatis simulachror. & sanguine & suf
focato & fornicatione. ab quibus custodi
entes vos bene agetis. Valete. Illi igitur
dimissi descenderunt antiochiam. & co
gregata multitudine tradiderunt epl̃m
Quam cum legissent. gavisi sunt super
consolatione. Judas autē & silas. & ipi cum
essent prophetē verbo plurimo consolati sunt
fres. & confirmaverunt. Facto autē ibi aliq
to tpe. dimissi sunt cum pace a fribus
ad eos. qui miserant illos. Visum ē autē
silę ibi remanere. Judas autē solus abiit
hierusalem. Paulus autē & barnabas demo
rabantur antiochie. docentes & evangelizā
tes cum alijs plurib verbum domini.
Post aliquot autē dies. dixit ad barna
bam paulus. Revertentes visitemus
fres per universas civitates in quibus
predicavimus verbum dñi. quomodo
se habeant. Barnabas autē volebat secum
assumere & iohannē. qui cognominatur
marcus. Paulus autē rogabat eum ut
qui discessisset ab eis de pamphilia. et
non isset cum eis. ad opus non debē
recipi eum. Facta ē autē dissentio ita ut
discederent ab invicem. & barnabas q̃
dem assumpto marco navigavit cypr̃i
Paulus vero electo sila profectus ē. tra
ditus gratie a fribus. perambulabat au
tem syriam & ciliciam confirmans eccl̃ias. pre
cipiens custodire precepta apīor & sēnio
rum. Perveniens autē
XVI
in derben & lustrum. Et ecce
discipulus quidam erat i
bi nomine timotheus. filius
mulieris judee fidelis. patre gentili. cui
de testimonium reddebat qui in lustris
erant & iconio fres. Hunc voluit paul
us secum proficisci. & assumens circumcidit
propter judeos qui erant in illis locis. Sci
ebant enim omnes. quia pater eius gen
tilis erat. Cum autē pertransirent ci
vitates. tradebant eis custodire dogmata
que erant decreta ab apīis & senioribus
qui erant hierosolimis. Et eccle quidem
confirmabantur fide & abundabant numero
cotidie. Transeuntes autē frigiam & ga
latie regionem. vetati sunt a spō scō loqui verbum in asia. Cū venissēt

ACTVM

auē in mysiam. tēptabant ire in bythi
niam. ⁊ non permisit eos spūs ihesu. Cū
aut pertransissent mysiam. descenderūt
troadem: ⁊ visio per nocte paulo ostē
sa ē. Vir macedo quidam erat stans et
deprecans eum. ⁊ dicens. Transiens
in macedoniā: adiuua nos. Vt aut ui
sum uidit. statim quesiuimus profici
sci in macedoniam certi fci q̄ uocasset
nos deus euangelizare eis. Nauigantes
aut adduate recto cursu. uenimus sa
mothraciam. ⁊ sequenti die neapolim.
⁊ inde philippis. que ē prima partis ma
cedonie. ciuitas colonia. Eramus aut
in hac urbe diebꝫ aliquot: cōsistentes. ad
Die aut sabbatorum egressi sumus fo
portam iuxta flumen ubi uidebat oro
cē. ⁊ sedentes loquebamur mulieribꝫ que
uenerant. Et quedam mulier nomine
lidia. purpuraria ciuitatis. thyatirēno
rum colens deum: audiuit cuius dns
aperuit cor: intendere his que dicebāt
a paulo. Cum aut baptizata ēt ⁊ do
mus eius: deprecata ē dicens. Si iudi
castis me fidelem dño ē: ingresse in
domum meam ⁊ manete. Et coegit nos
strum ē aut nobis euntibꝫ ad oratio
puellam quandā habentem spīm pythonē
obuiare nobis: que quēstum magnum
parabat dñis suis. diuinando. Hec sub
secuta paulum ⁊ nos: clamabat dicens
Isti homines serui dei excelsi sunt. qui
annuntiant nobis uiam salutis. Hoc aut
faciebat multis diebꝫ. Dolens autem
paulus. conuersus spū dixit. Precipio
tibi in nomine ihesu xpi: exire ab ea. Et
exiit eadem hora. Videntes aut dñi eo
quia exiuit spes questus eorum apphē
dentes paulum ⁊ silam. perduxerunt in
forum ad principes. ⁊ offerentes eos ma
gistratibꝫ dixerunt. Hi aut homines tur
bant ciuitatem nrām cum sint iude
⁊ annuntiant more quem non licet nob
suscipere nec facere cum simus romani.
Et exurgit plebs aduersus eos ⁊ magi
stratus scissis tunicis eorum: iusserunt e
os uirgis cedi. Et cum multas plagas
eis intulissent. miserunt eos in carcerē.
precipientes custodi ut diligenter custo
diret eos. Qui cum tale preceptū ac
cepisset. misit eos in interiorem carcerē
⁊ pedes eorum strinxit ligno. Media aut
nocte paulus ⁊ silas. orantes laudi
bant deum: ⁊ audiebāt eos qui in cu
stodia erant. Subito uero terremotus
factus ē magnus. ita ut mouerentur fū
damenta carceris. Et statim aperta sunt
omnia ostia. ⁊ uniuersorum uincula so
luta sunt. Et pergefactus aut custos
carceris. ⁊ uidens apertas ianuas car
ceris. euaginato gladio uolebat se in
ficere. existimans fugisse uinctos. Cla
mauit aut paulus uoce mag dicens.
Nichil feceris tibi mali. Vniuersi enim
hic sumus. Petitoq̄ lumine introgres
sus ē. ⁊ tremefactus procidit paulo ⁊ sile
ad pedes. Et producens eos foras ait.
Dñi quid me oportet facere ut salu
fiam: At illi dixerunt. Crede in dñm
iesum ⁊ saluus eris tu ⁊ domus tua. ⁊
Et locuti sunt ei uerbum dñi: cum oi
bꝫ qui erant in domo eius. Et tollens
eos in ipa hora noctis. lauit plagas a
eorum. ⁊ baptizatus ē ipe ⁊ omnis do
mus eius statim. Cumq̄ perduxisset
eos in domū suam. apposuit eis mēsas.
Et letatus ē cum omni domo sua: cre
dens deo. Et cum dies factus ēt: mise
runt magistratus lictores dicentes. Di
mitte homines illos. Nuntiauit aut
custos carceris uerba hec paulo: quia
miserunt magistratus ut dimittamini. Nunc
igitur exeuntes: ite in pace. Paulus ⁊
aut dixit eis. Cesos nos publice inde
natos homines romanos miserunt in
carcerem: ⁊ nunc occulte nos eiciunt
Non ita. sed ueniant. ⁊ ipi nos eiciant.
Nuntiauerunt aut magistratibꝫ lictores
uerba hec. Timuerunt q̄. audito q̄
romani essent. Et uenientes deprecati
sunt eos. ⁊ deducentes rogabant. ut egre
derentur de urbe. Egressi aut de car
cere intrauerunt ad lydiam. ⁊ uisis fratribus
consolati sunt eos. ⁊ profecti sunt.

XVII

Cum aut ambulassent am
phypolim ⁊ appolloniā. ue
nerunt thessalonicā. ubi e
rat synagoga iudeorū. Se
cundum autē paulus intrauit ad
eos. ⁊ per sabbā tria disserebat eis de scī
pturis. adaperiens ⁊ insinuans. quia
xpm oportuit pati. ⁊ resurgē a mortuis

APOSTOLOZ

Et quia hic é ihesus xpus. quem ego annuntio uobis. 7quidam ex eis credide-
runt. 7adiuncti sunt paulo 7 syle. 7 co-
lentiu gentilioz multitudo magna. 7
mulieres nobiles non pauce. Zelantes
aut iudei. assumentesq; de uulgo uiros
quosdam malos. 7 turba facta ciuitate
ciuitatem. Et assistentes domui iasonis
querebant eos producere in populu. Et
cum non inuenissent eos. trahebant ia-
sonem 7 quosdam fres ad principes ci-
uitatis clamantes. qm hi sunt qui or-
bem iactant. 7 huc uenerunt. quos suscepit iason. Et hi omes aduersus decreta cesa-
ris faciunt. regem alium dicentes esse
ihesum. Conciauerunt aut plebem 7 pri-
cipes ciuitatis. audientes hec. Et acce-
pta satisfactione a iasone 7 a ceis. dimi-
serunt eos. Fres uero statim per noctem
dimiserunt paulum 7 silam in beroeam. 7
Qui cum uenissent in synagogam iudeoz
introierunt. hi aut erant nobiliores 7
eoz. qui sunt thesalonice. Qui suscepe-
runt uerbum cum omni auiditate. 7
cotidie scrutantes scripturas si hec ita
se haberent. Et multi quidé crediderunt ex
eis. 7 gentilium mulierum honestarum
7 uiroz non pauci. Cum aut cognouisset
iudeus thesalonicensis uerbum. quia 7 beroee predi-
catum é a paulo uerbum dei. uenerunt
7 illuc commouentes 7 turbantes multi-
tudinem. Statimq; paulum tunc dimi-
serunt fres ut iret usq; ad mare. Silas
aut 7 timotheus remanserunt ibi. Qui
aut deducebant paulum. perduxerunt
eum usq; athenas. Et accepto man-
dato ab eo ad silam 7 timotheu. ut q̃
celerius uenirent ad illum. profecti sunt.
Paulus aut cum athenis eos expectaret.
incitabatur spūs eius in ipo. uidens ydo-
latre deditam ciuitatem. Disputabat igr
in synagoga cum iudeis 7 colentibus deum.
7 in foro per omnes dies ad eos qui aderat
Quidam epicurei. 7 stoici philosophi
disserebant cum eo. 7 quidam dicebant.
Quid uult semen uerbius hic dicere?
Alii uero nouorum demoniorum uidetur
annuntiator ee. quia ihesum 7 resurrectionem
annuntiabat eis. Et apprehensum eum
ad areopagum duxerunt dicentes. Possu-
mus scire. que est hec noua que a te dicitur
doctrina? Noua enim quedam infers au-
ribus nris. Volumus ergo scire quid ha-
beant hec ee. Athenienses aut omnes.
7 aduene hospites ad nichil aliud uaca-
bant. nisi aut dicere aut audire aliqd
nouu. Stans aut paulus in medio ar-
opagi ait. Viri athenienses. per omnia
quasi superstitiosos uos uideo. Preter-
euntes enim 7 uidens simulacra ue-
stra. inueni 7 aram in qua scriptum erat ignoto deo.
Quod ergo ignorantes colitis. hoc ego
annuntio uobis. Deus qui fecit mun-
dum 7 omnia que in eo sunt. hic celi 7
terre cum sit dns. non in manufactis tem-
plis habitat. nec manibus humanis colit
indigens aliquo. cum ipe det omnibus
uitam 7 inspirationem 7 omnia. fecitq; ex
uno omne genus hominum inhabitare
super uniuersam faciem terre. definiens
statuta tpa. 7 terminos habitationis eoz.
quesiere deum. si forte attrectent eum 7
inueniant. quamuis non longe sit
ab uno quoq; nrm. In ipo enim uiuimus
7 mouemur 7 sumus. sicut 7 quidam ues-
trorum dixerunt. Ipius enim 7 genus
sumus. Genus ergo cum simus dei. non
debemus estimare auro aut argento aut
lapidi sculpture artis. 7 cogitationis hoīs
diuinum ee simile. Et tpa quidé hui
ignorantie despiciens deus. nunc annū-
tiat hoībus. ut omes ubiq; penitentiam
agant. eo q̃ statuit diem in qua iudica-
turus é orbem in equitate. in uiro in q̃
statuit. fidem prebens omnibus suscitans
eum a mortuis. Cum audissent aut
resurrectionem mortuoz. quidam quidé
irridebant. quidam uero dixerunt. Audie-
mus te de hac iterum. Sic paulus exiit
de medio eoz. Quidam uero uiri ad-
herentes ei. crediderunt. in quibus 7 dio-
nisius areopagita. 7 mulier nomine da-
maris. 7 alii cum eis. XVIII

Post hec egressus ab athenis. ue-
nit corinthum. 7 inueniens quédam iudeum nomine
aquilā ponticū genere qui
nuper uenerat ab yralia. 7 priscillā uxē
eius. eo q̃ precepisset claudius iudeos oēs
discedere a roma. accessit ad eos. Et q̃a
de eius erat arte manebat apud eos. 7
operabatur. Erant aut scenofactorie artis

Cum uenisset aut ℣ macedonia sylas
7 timotheus instabant uerbo paulus te
stificans iudeis ee xpm iesum. Con
dicentibo aut eis 7blasphemantibo. ex
cutiens uestimenta sua dixit ad eos. San
guis ui: super caput uim. Mundus i
ego. 7hinc ad gentes uadam. Et migaũ
inde intrauit in domũ cuiusdam nomi
ne iusti colentis deum. cuius domus
erat conuincta synagoge. Crispus aut
archisynagogus credidit domino cũ
omni domo sua. Et multi corinthior
audientes. credebant 7baptizabantur.
Dixit aut dns nocte per uisionẽ pau
lo. Noli timere sed loquere. 7ne taceas.
Ego qđ ego sum tecum. 7nemo apponet
tibi ut noceat te. quia populus ẽ michi
multus in hac ciuitate. Sedit aut ibi
annũ 7 sex menses. docens apud eos
uerbum dei. Gallione aut proconsule
achaie. insurrexerunt uno animo iu
dei in paulum. 7adduxerunt eum ad
tribunal. dicentes. quia extra legẽ hic
persuadet hominibo colere deum. Incipiente aut paulo aperire os. dixit gallio
ad iudeos. Si quidẽ eet uiquiũ aliqđ.
aut facinus pessimũ. o uiri iudei. recte
uoce sustinerem. Si uero qõnes sunt de
uerbo. 7nominibo legis ure: uos ipi uidemi.
Iudex ego horum noluo ee. Et minauit
eos a tribunali. Apprehendentes aut omes
sostenem principem synagoge. percute
bant eum ante tribunal. 7nichil eorum
curae erat gallioni. Paulus uero cum
adhuc sustinuisset dies multos fribus
ualefaciens. nauigauit syriam. 7cũ eo
priscilla 7aquila. qui sibi tonderat ca
put. In cenchris. Habebat enim uotũ. De
uenitq ephesum. 7illos ibi reliquit. Ipe
uero ingressus synagogam. disputabat
cum iudeis. Rogantibo aut eis. ut tam
plior tpe maneret. nõ consensit. Sed uale fa
ciens 7dicens. oportet me solemnẽ die
aduenientẽ facere in hierosolimis. iterũ aut
reuertar ad uos. deo uolente. profectus e
a epheso. Et descendens cesaream. ascẽ
dit 7salutauit eccl'am. 7descendit ãtio
chiam. Et fco ibi aliquato tpis. profectus
e perambulans ordine galatiã regiõem
7frigiam. confirmans omes discipulos. Iu
deus aut quidã apollo nomine alexandrinus
genere. uir eloquens uenit ephesum. po
tens in scripturis. Hic erat edoctus uiã
dñi. 7feruens spũ loquebatur. 7docebat
diligenter ea que sunt iesu. sciens tm
baptisma iohis. Hic ergo cepit fiducialr
agere in synagoga. Quem cum audissent
priscilla 7aquila. assumpserunt eum. 7
diligentius exposuerunt ei uiam dñi.
Cum aut uellet ire achaiam. exortati
fres scripserunt discipulis ut susciperet
eum. Qui cum uenisset iuuit multum
his qui crediderunt uberius. Ualide enim
reuincebat. publice ostendens per scripturas
ee xpm iesum.

XVIIII

Factum e aut cum apollo eet
corinthi. ut paulus peragra
tis superioribo partibo uenit
ephesum. 7inuenit quosdã
de discipulis. dixitq ad eos. si spm scis
accepistis credentes. At illi dixerunt ad
eum. Sed nec si spus scus e audiuimus.
Ille uero ait. In quo ergo baptizati estis.
Qui dixerunt. In iohannis baptisma. Ait aut paulus. Iohannes baptizauit
baptismo penie populum dicens. in eum
qui uenturus eet post ipm ut crederet.
hoc e in iesum. His auditis baptizati sunt
in nomine dñi iesu. Et cum imposuisset
illis manus paulus. uenit spus scus su
eos. 7loquebantur linguis 7prophabat.
Erant aut omnes uiri fere xii. Introgressus aut in synagogam. cum fiducia loquebatur
per tres menses. disputans 7suadens de
regno dei. Cum aut quidã indurarentur 7non crederent. maledicentes uiam
dñi coram multitudine. discedens ab
eis segregauit discipulos. cotidie disputans in scola tiranni cuiusdã. Hoc aut
factum e per biennium. ita ut omes qui habitabant in asia audirent uerbum dñi iudei
atq gentiles. Uirtutesq nõ quaslibet 7
faciebat deus per manus pauli. ita ut et
languidos deferrentur a corpore eius su
daria. uel semicinia. 7recedebant ab eis
langores. 7spus nequi egrediebantur. Tẽ
ptauerunt aut quidam. 7de circuentibo
uiros exorcistas inuocare super eos qui
habebant spus malos. nomen dñi dicentes.
Adiuro uos per iesum quem paulus predi
cat. Erant aut cuiusdam scene uiri 7
principis sacerdotum vii filii. qui hoc fa

ciebant. Et nemo aut spūs neq̄s: dixit eis. Jesum nouī z paulum scio. Vos aūt qui estis? Et insiliens homo in eos in quo erat dēmonium pessimū. z dixit ambobus invaluit sup eos. ita ut nudi z vulnerati effugerent de domo illa hoc aūt notum fēm ē omnib⁹ iudeis atq; gentilib⁹. qui habitabant ephesi. z cecidit timor sup̄ omnes illos. z magnificabatur nom̄ dñi ihesu. Multiq; credentium veniebant. confitentes z annuntiantes actus suos. Multi enim ex eis qui fuerant curiosa sectati. tulerunt libros. z combusserunt coram omnib⁹ z computatis pretijs eorum. invenerunt pecuniam denariorum. l. millium. Ita fortiter verbum dei crescebat. z confirmabatur. His aūt expletis. proposuit paulus in spū. transita macedonia z achaia ire ierosolimā dicens. quoniam postq̄m fuero ibi. oportet me z romā videre. Mittens aūt in macedoniā duos ex ministrantib⁹ sibi. timotheum z erastum. ipē remansit ad tp̄us in asia. Facta ē aūt in illo tp̄e turbatio nō minima de via dñi. Demetrius quidā nomine argentarius. faciens edes argenteas diane. p̄bebat artificib⁹ non modicum questum. Quos convocans. z eos qui huiusmodi erant opifices dixit. Viri scitis quia de hac artificio acquisitio ē nobis. z videtis z audit is. quia non solum ephesi s̄ z pene tote asie. paulus hic suadens. avertit multam turbā dicens. quoniam non sunt dii qui manibus fiunt. Non solum aūt hoc periclitabitur nobis pars in redargutionem venire. s̄ z mag̃e diane templū in nichilum reputabitur. s̄ z destrui incipiet maiestas eius. q̄ tota asia z orbis colit. his auditis repleti sunt ira. z exclamauerunt dicentes. Magna diana ephesiorū. Et impleta ē tota civitas confusione. Et impetū fecerunt uno animo in theatrum. raptis gaio z aristarcho macedonib⁹ comitib⁹ pauli. Paulo aūt volente intrare in populū non permiserunt discipuli. Quidā aūt z de asie principib⁹. qui erant amici eius miserunt ad eum. rogantes ne se daret in theatrum. Alii aūt aliud clamabant. Erat enim ecclā confusa. z plures nesciebant q̄

re ci⁹ venissent. De turba aūt detraxerunt alexandrum. propellentib⁹ eum iudeis. Alexander aūt manu silentio p̄postulato. volebat rōnem reddere pplo. Quem ut cognoverunt iudei ē. vox una fca ē omniū. quasi per horas duas clamantium. Magna diana ephesiorū. Et cum sedasset scriba turbas. dixit. Viri ephesij. quis ē enim hominum qui ne sciat ephesiorū. civitatē cultricē ē magne diane. z iovis prolis? Cum ergo his contradici non possit. oportet vos sedatos ē. z nichil temere agere. Adduxistis enim homines istos. nec sacrilegos nec blasphemantes deam vestram. Quod si demetrius. z qui cum eo sunt artifices habent adversus aliquē cām. z conventus forenses agūtur. z proconsules sunt. accusent invicē. Si quid aūt alterius rei queritis. in legitima ecclā absolvi. Nam z periclitamur arguī seditionis hodierne. cum nullus obnoxius sit de quo possimus reddere rationē exitus istius. Et cum hec dixisset. dimisit ecclām.

Postq̄ aūt cessatum ē a tumultu. vocatis paulus discipulis. z exhortatus eos. vale dixit. Et profectus ē ut iret in macedoniam. Cum aūt perambulasset partes illas. z exhortatus eos fuisset multo sermone. venit ad greciā. Ubi cū fuisset menses tres. fcē sunt illi insidie a iudeis navigaturo in syriam. habuitq; p̄silium ut reverteretur per macedoniā. Comitatus ē aūt eum. sosipater pyrri berensis. thessalonicensium vero aristarchus z secundus. z gaius derbeus. z timotheus. Asiani vero. tichicus z trophimus. Hi cum p̄cessissent. sustinuerunt nos troade. Nos vero navigavimus post dies azimorum a philippis. z venimus ad eos troade in diebus quinq̄. ubi demorati sumus diebus vii. Una aūt sabbi cum convenissemus ad frangendum panē. paulus disputabat cum eis. profecturus in crastinum. Protraxitq; sermonē usq; in mediam noctē. Erant aūt lampades copiose in cenaculo. ubi eramus congregati. Sedens aūt quidā adolescens nomine eutichus super fenestrā. cum mergeretur somno gravi disputante

dum paulo diutius sermo ceciderat de tho
cenaculo descendisset: et sublatus obiisse
mortuus. Ad quem cum descendisset: p
paulus incubuit super eum: et complexus
dixit. Nolite turbari. anima enim ipius
in eo est. Ascendens autem frangensq; pa
nem et gustans: satisq; allocutus usq;
lucem: sic profectus est. Adduxerunt aut
puerum viventem. et consolati sunt non mi
nime. Nos aut ascendentes navem na
vigauimus in asson. inde susceptum
paulum. Sic enim disposuerat ipe: per
ram ipe iturus. Cum aut inuenissemus
nos in asson: assumpto eo venimus mi
tilenem. Et inde navigantes sequen
die venimus contra chium. Et alia die
applicuimus samo. et sequenti die ve
nimus miletum. Apposuerat enim paulus
transnavigare ephesum. neq; mora illi
fieret in asia. festinabat enim si possibi
le sibi esset. ut diem pentecosten faceret
in hierosolimis. A mileto aut mittens ephe
sum: vocavit maiores natu ecclie. Qui
cum venissent ad eum et essent simul: dixit
ad eos. Vos scitis a prima die qua ingressus
sum in asiam. qualiter vobiscum per to
tum ipe fuerim. serviens deo cum omni
humilitate. et multis lacrimis et tentatio
nibus que michi acciderunt ex insidiis
iudeorum. quomodo nichil subtraxerim
vobis utilium. quo minus annuntiare
vobis et docerem vos publice. et per domos
testificans iudeis atq; gentilibus in deum
penitentiam. et fidem in dominum nostrum ihesu christum.
Et nunc ecce ego vinctus alligatus spiritu
vado in hierusalem. que in ea ventura sint. a
michi non ignorans. nisi q; spiritus sanctus
per omnes civitates, protestatur michi dicens
quod vincula et tribulationes me manent
in hierosolimis. Sed nichil horum vereor.
nec facio animam meam pretiosiorem quam
me. Dum modo consummem cursum meum.
et ministerium verbi quod accepi a domino
ihesu. testificari evangelium gratie dei. Et
nunc ecce ego scio. quia amplius non vi
debitis faciem meam. vos omnes per quos
transivi predicans regnum dei. Quam
propter testor vos hodierna die. quod mun
dus sum a sanguine omnium. Non enim
subterfugi quominus annuntiarem vobis
omne consilium dei vobis. Attendite vobis et

universo gregi in quo vos spiritus sanctus posuit
episcopos regere ecclesiam dei. quam acquisivit
sanguine suo. Ego scio quoniam post discessi
onem meam. intrabunt lupi rapaces in
vos: non parcentes gregi. Et ex vobis ipsis
exurgent viri loquentes perversa. ut
abducant discipulos post se. propterea
vigilate memoria retinentes. quoniam per tri
ennium nocte et die non cessavi cum lacry
mis. monens unumquemq; vestrum. Et nunc
commendo vos deo. et verbo gratie ipius. qui po
tens est edificare: et dare hereditatem in sanctifica
tis omnibus. Argentum aut vestem
stem nullius concupivi. ipi scitis. quoniam ad
ea que michi opus erant: et his qui me
cum sunt ministraverunt manus iste.
Omnia ostendi vobis quoniam sic laborantes
oportet suscipere infirmos. ac meminisse
verbi domini ihesu. quoniam ipe dixit. Beatius est
magis dare. quam accipere. Et cum hec di
xisset: positis genibus suis cum omnibus illis o
ravit. Magnus fletus factus est omnium. Et
procumbentes supra collum pauli. osculabantur eum dolentes. maxime in verbo
quod dixerat. quoniam amplius faciem eius
non essent visuri. Et deducebant eum
ad navem.

XXI

Factum aut est ut navigaremus abstracti ab eis rec
to cursu venimus choum. et se
quenti die venimus rodum.
et inde patharam. Et cum invenissemus
navem transfretantem in phenicen: ascen
dentes navigavimus. Cum apparuis
semus aut cipro. relinquentes eam ad si
nistram. navigavimus in syriam. et ve
nimus tyrum. Ibi enim navis erat exponi
enda onus. Inventis aut discipulis. man
simus ibi vii. dies. qui paulo dicebant
per spiritum. ut ascenderet hierosolimam. Et
peractis diebus profecti ibamus deducentes
nos omnes cum uxoribus et filiis usq; foras
civitatem. et positis genibus in littore orabamus.
Et cum valefecissemus invicem
ascendimus in navem. Illi aut redierunt
in sua. Nos vero navigationem explentes. a
tyro descendimus ptolomaidam. et salutatis fratribus mansimus una die apud illos.
Alia aut die profecti venimus cesaream.
Et intrantes domum philippi evangeliste. qui erat unus de vii. mansimus a

puo eum. Dnc aut erant filie quatuo: uirgines. prophantes. Et cum moraremur: per dies aliquot. supuenit quidā a iudea p̄phā nomine agabꝰ. Jo cum uenisset ad nos. tulit zonam pauli. et alligans sibi pedes 7 manus. dixit. hec dicit spūs scūs. Virum cuius ē zona hec sic alligabunt iudei in ierlm. 7 tradent in manus gentium. Quod cum audissem⁹ rogabamus nos. 7 qui loci illius erant⁹ ne ascenderet ierosolymā. Tunc respondit paulus. 7 dixit. Quid facitis flentes. 7 affligentes cor meum? Ego enim non solum alligari. sed 7 mori in ierlm paratus sum. propt nomen dñi iesu. Et cū eo suadere non possemus. quieuimus dicentes. Dñi uoluntas fiat. Post dies aut istos. preparati ascendebamus ierlm. Venerunt aut quidam 7 ex discipulis a cesarea nobiscum adducentes apud quē hospitaremur. iasonē quendam cyprium antiquū discipulū. Et cum uenissemus ierosolymā. libenter⁹ exceperunt nos fres. Sequenti aut die introibat paulus nobiscū ad iacobum. omnesq; coleti sunt seniores. Quos cum salutasset. narrauit per singula que fecisset deus in gentib⁹. per ministeriū ipius. At illi cum audissent. magnificabant deum. dixerūntq; ei. Vides fr quot milia sunt in iudeis qui crediderunt deo. 7 omnes emulatores sunt legis. Audierūt aut de te. quia discessionē docebas a moyse eorum qui per gentes sunt iudeorum dicens non debere eos circumcidere filios suos. neq; secundū eos debere ingredi. Quid ergo ē? Utiq; oportet conuenire multitudinē. Audient enī te uenisse. hoc ergo fac quod tibi dicimus. Sunt nobis uiri quatuor. votum habentes sup se. hos assumptis sanctificare cum illis. 7 impende in illis ut radant capita. 7 scient omnes quia que de te audierunt falsa sunt. sed ambulans 7 ipe custodiens legem. De his aut qui crediderunt ex gentib⁹. nos scripsimus. iudicantes ut abstineant se ab ydolis immolato. 7 sanguine. 7 suffocato. 7 fornicatione. Tunc paulus assumptis uiris. postera die purificatus cum illis intrabat in templū. annūtians expletionē dierū purificationis. donec offerret pro uno quoq; eorū oblatio. Dum aut vij dies consummarentur. hi qui de asia erant iudei cum uidissent eum in templo. conciuerunt omē populum. 7 iniecerunt eis manus clamantes. Viri israelite adiuuate. Hic ē homo qui aduersus populū 7 legem 7 locum hunc omes ubiq; docet. insuper 7 gentiles introduxit in templum. 7 uiolauit scūm locum istum. Viderant enī trophimū ephesium in ciuitate cū ipo. quē estimabant quū in templum introduxisse paulus. Cōmotaq; ē omnis ciuitas tota. 7 facta ē cursus populi. Et apprehendentes paulum trahebant eū extra templū. 7 statim clause sunt ianue. Querentib⁹ aut eum occidere. nunciatū ē tribuno cohortis. q; tota confundit⁹ ierlm. Qui statim assumptis militib⁹ 7 centurionib⁹ decucurrit ad illos. Qui cum uidissent tribunū 7 milites. cessauerunt percutere paulum. Tunc accedens tribunus apprehendit eum. 7 iussit alligari catenis duabus. Et interrogabat quis eet 7 quid fecisset. Alii aut aliud clamabant in turba. Et cum non posset certum cognoscere pre tumultu. iussit eum duci in castra. Et cum uenisset paulus ad gradus contigit ut portaretur a militib⁹ propter uim populi. Sequebatur enī eum multitudo populi clamans. Tolle eum. Et cum cepisset induci in castra paulus. dicit tribuno. Si licet michi loqui aliquid aut? Qui dixit. Grece nosti? Nonne tu es egyptius. qui ante hos dies tumultū excitasti. 7 eduxisti in desertum quatuor milia uirorum sicariorum? Et dixit ad eum paulus. Ego quidē homo sum iudeus a tharso cilicie. non ignotæ ciuitatis municeps. Rogo aut te. permitte me loqui ad populum. Et cum ille permisisset. paulus stans in gradib⁹. annuit manu ad plebem. 7 magno silentio fco. allocutus ē ebraica lingua dicens.

Capitulum XXII

Viri fratres 7 pres audite. quā ad uos nunc rationem. Cum audissent aut quia ebraica lingua loquebatur. ad illos. magis prestiterunt silentium. Et dixit. Ego sum uir iudeus. natus in tharso cilicie. nutritus aut in ista ciuitate. secus pedes gamalielis. eruditus in

ACTVVH

rti ueritate pine legis emulator: sicut
7 uos omes eths hodie. qui hanc uiã per
secutus sum usq; ad mortẽ. alligans 7
tradens in custodias uiros ac mulieres
sicut princeps sacerdotum testimoniũ
michi reddit. 7 omes maiores natu. aq;
bꝫ 7 epłas accipiens ad fres damascꝫ
pergebam. ut adducerẽ inde uinctos i
ierlm. ut puniantur. Factum ẽ aũt eunte
me 7 appropinquãte damasco. subito. 7
media die de celo circumfulsit me lux
copiosa. 7 cadens in terã audiui uo
cem dicentẽ michi. Saule saule quid
me persequeris? Ego autem ẽ tibi ihũ
nazarenus quem tu persequeris. Et
simul uidi lumen. Ego aũt nescio.
Quis es domine? Dixitq; ad me. Ego
sum ihesus nazarenus quem tu perseq
ris. Et qui mecum erant lumẽ quidẽ
uiderunt. uocẽ aũt non audierũt eius
qui loquebatur mecũ. Et dixi. Quid
faciam dñe? Dñs aũt dixit ad me. Sur
gens uade damascum. 7 ibi tibi dicentur
de omnibꝫ que te oporteat facere. Et cũ
non uiderem pre claritate luminis illius.
ad manus deductus a comitibꝫ uẽi da
mascum. Ananias aũt quidã uir. fm le
gem testimoniũ hẽns ab omnibꝫ bitan
tibꝫ ibidem. ueniens ad me. 7 astans dixit
michi. Saule frẽ respice. Et ego eadẽ
hora respexi in eum. At ille dixit. Deus
patrum nrorum predestinauit te. ut cogni
sceres uoluntatẽ eius. 7 uideres iustum
7 audires uocẽ de ore eius. quia eris testi
monius illius ad omnes homines. eorũ que au
disti 7 uidisti. Et nunc quid moraris?
Exurge 7 baptizare 7 ablue peccata tua
inuocato nomine ipius. Factum ẽ aũt
mihi reuertenti michi in ierlm. 7 orante
me in templo. fieri me in stupore mentis. 7 uidere
illum dicentẽ michi. Festina 7 exi uelo
citer de ierlm. quia non recipient testi
monium tuum de me. Et ego dixi. Do
mine ipi sciunt q; ego eram adducens i
carcerem. 7 cedens per synagogas eos
qui credebant in te. Et cum funderetur
sanguis stephani testis tui ego astabam
7 consentiebam. 7 custodiebam uestimẽ
ta interficientium illum. Et dixit ad
me. Vade quia ego ad nationes longe
mittam te. Audiebant aũt usq; ad hoc
uerbum. 7 leuauerunt uocẽ suã dicentes.
Tolle de tra eiusmodi. Non enim fas ẽ
eum uiuere. Vociferantibꝫ aũt eis. et
proicientibꝫ uestimẽta sua. 7 pulueres
iactantibꝫ in aerem. iussit tribunus i
duci eum in castra. 7 flagellis cedi et
torqueri eum. ut sciret propter quã cau
sam sic acclamarent ei. Et cum astrinxis
sent eum loris. dixit centurioni sibi cẽtu
rioni paulus. Si hominẽ romanum 7
indemnatum licet nobis flagellare? Qd
audiens centurio accessit ad tribunum.
7 nuntiauit ei dicens. Quid acturus es?
hic enim homo ciuis romanus ẽ. Accedens
aũt tribunus. dixit illi. Dic mihi
si romanus es. At ille dixit. Etiam. Et
respondit tribunus. Ego multa summa ciui
tatem hanc possedi sum. Et paulus
ait. Ego aũt 7 natus sum. Protinus q;
discesserunt ab illo qui eum torturi erãt
Tribunus quoq; timuit postq; resciuit
quia ciuis romanus ẽt. 7 q; ligasset eum.
Postera aũt die uolens scire diligentius
qua ex causa accusaretur a iudeis solutit eum
7 iussit sacerdotes conuenire. 7 totum
Et producens paulum stetit eum in medio
Intendens aũt in
in cilium paulus. ait. Viri
fres. ego omni conscia bona
uerãtus sum ante deum.
usq; in hodiernum diem. Princeps autẽ
sacerdotum ananias precepit astantibꝫ
sibi percutere os eius. Tunc paulus ad
eum dixit. Percutiet te deus. paries de
albate. Et tu sedens iudicas me fm le
gem. 7 contra legem iubes me percuti? Et
qui astabant. dixerunt. Summum sacerdo
tem dei maledicis. Ait autem paulus. Ne
sciebam fres. q; princeps ẽ sacerdotum
Scriptum ẽ enim. principem populi tui
non maledicetis. Sciens aũt paulus q;
una pars ẽt saduceorum. altera pharisee
exclamauit in cilio. Viri fres. ego pha
riseus sum. filius pharisei. De spe me
resurrectionis mortuorum. ego iudicor. Et
cum hec dixisset. facta ẽ dissensio. inter pha
risees 7 saduceos. 7 soluta ẽ multitudo.
Saducei enim dicunt non ee resurrectio
nem. nec angelum nec spm. pharisei aũt
utrunq; confitentur. Facta ẽ aũt clamor
magnus. Et exurgentes quidã pharisee
orum. pugnabant dicẽtes. Nichil mali

APOSTOLO

li inuenimus in homine isto. Quod si
spūs locutus ē ei aut angelus. Et cū
magna dissentio fīa cēt. timēs tribu
ne discerperet paulus ab ipis. iussit
milites descendere. rapere eum de me
dio eorum. ac deducere eum in castra
Sequenti aut nocte assistens ei dñus
ait. Confortare esto. Sicut enī testifi
catus es de me in hierl. sic te oportet
rome testificari. Fīa aut die collegēs
se quidā ex iudeis. execrationē se dixē
runt. ne manducarent ne biberent do
nec occiderent paulū. Erant autem
plusq̄ xl. qui hanc coniurationē fece
runt. Qui accedentes ad principes sa
cerdotum. seniores. dixerunt. Exe
cratione deuouimus. nichil gustare do
nec occidamus paulū. Nunc ergo
uos notum facite tribuno cū milio. ut
adducat illum ad uos. tanq̄s aliquid
certius cognituri de eo. Nos uero prīq̄
appropiet. parati sumus interficere illū.
Quod cum audisset filius sororis pau
li insidias. uenit. et intrauit in castra
nunciauit paulo. Vocans aut paulus u
ad se unū de centurionibus. ait. Adole
scentē hunc perduc ad tribunū. hēt enī
aliquid nunciare illi. Et ille quidē assu
mens eum duxit ad tribunum. et ait.
Vinctus paulus rogauit me. hunc ado
lescentē perducere ad te. habentem aliqd
loqui tibi. Apprehendens aut tribunus
manū illius. secessit cum eo seorsum. et
interrogauit illum. Quid ē quod hēs i
dicare mihi. Ille aut dixit. Iudei cō
uenit rogare te. ut crastina die paulus
producas in exilium. quasi aliquid ce
rtius inquisituri sint de illo. Tu uō ne
credideris eis. Insidiantur enī illi exci
uri amplius q̄ xl. qui se deuouerunt
non manducare nec bibere donec occi
dant eum. Et nunc parati sunt. expe
ctantes promissum tuum. Tribunus q̄
dimisit adolescentē. precipiēs ne cui
loqueretur. quōd hec sibi nota fecisset. Et
uocatis duobus centurionibus dixit illis.
Parate milites ducentos ut eant usq̄ ad
cesaream. et equites lxx. et lanceatos cc.
a tertia hora noctis. et iumenta preparate. ut
imponentes paulum saluum ad preduce
rent ad felicem presidem scribēs epla

nuente hec audiebat. Claudius lisias. o
optimo p̄sidi felici. salutē. Virum hunc
apprehensum a iudeis. et incipiente iniqui
ab eis. superueniens cum exercitu eripui
cognito q̄ romanus ē. uolensq̄ scire
eam qua obiciebant illi. deduxi eum in
concilium eorum. Quē inueni accusari
de quibus legis q̄or. nichil uero digni
morte. aut uinculis habet crimen. Et
cum michi patuisset. de insidiis quas
paratus erat. misi eum ad te. denuncians
et accusatoribus. ut dicant apud te. Vale
Igitur ego sm precepta tua assumē
tes paulū duxerim per noctē in antipa
tridem. Et postera die dimissis equiti
bus ut irent cum eo. reuersi sunt ad cast.
Qui cū uenissent cesaream. et tradidissent
epla̅m presidi. statuerunt ante illū et pau
lum. Cum legisset aut et interrogasset de q̄
prouincia esset. et cognouisset quia de cili
cia esset. audiam te inquit cū accusato
res tui uenerint. Iussitq̄ in pretorio
herodis custodiri eum.

XXIIII

Post v aut dies descendit
princeps sacerdotū ananias
cum senioribus quibusdam.
et tullio quodā oratore qui
adierunt presidē aduersus paulum. Et
citato paulo. cepit accusare tullius dicēs
Cum multa pace agamus per te. et multa
corrigantur per tuā prouidentiā. semper
et ubiq̄ suscipimus optime felix cum oī
gratiarum actione. Ne diutius aut te mo
lestem. oro breuiter audias nos pro tu
a clementia. Inuenimus enī hunc hoiem
pestiferum. et mouentē seditiones omni
bus iudeis in uniuerso orbe. et auctorē sedi
tionis sectę nazarenorū. qui et templum co
natus ē polluere. Quē et apprehendimus
uolumus iudicare sm legem nrām. Sup
ueniens aut lisias tribunus. cum magna ui
nis. eripuit eum de manibus nrīs. iubēs
accusatores eius ad te uenire. a quo po
teris ipe iudicans de oībus istis cognoscē
re de quibus nos accusamus eum. Dixerūt
aut et iudei. dicentes. hec ita se habere.
Renuit aut paulus. annuēte sibi p̄sidē dicere.
Et multis annis cē te iudicē gentis hu
ius scies. bono animo pro me satisfactiōi. potes
enī cognoscere. quia non michi sunt ampli
plus quā xii. ex quo ascendi adorare

ACTVVM

in templ. Et ns in templo inuenerūt me
cum aliquo disputantē. aut cursum fa
cientē turbe. ns in synagogis. ns in ciui
tate. ns probare possunt abi. de quibus
nūc accusant me. Confiteor aut hoc nō
q̄ sm sectam quā dicunt hęresim. sic de
seruio pī deo meo. credens in omib⁹ que
in lege 7 prophīs scripta sunt. spem hāc
in deum quam 7bi expectant ipsi nīc ho
nem futurā iustor 7 iniquor. ip̄m hoc 7
ipē fateor. sine offendiculo ꝑsciam hie
ad deum. 7 ad homines semper. post a
nos aut plures elemosinas feci⁹ in ge
nte mea i uenī. 7 oblationes 7 uotam
quib⁹ inuenerūt me purificatū i templo
nō cum turba. ns cum tumultu. 7 appre
henderunt me quidam de asia iudei. qui
oportebat modo apud te ꝑ
sto ee. 7 accusare si quid haberent adu⁹sus
me. aut hi ipi dicant. si quid inuenerūt
in me iniquitatis. cum stem in cōcilio. nī
de una hac solūmō uoce. qua clamauī
inter eos stans. q̄m ego de resurrectione mor
tuor ego iudicor hodie a uobis. Audi
ens aut illos felix certissime sciens de ui
dicens. Cum tribunus lisias descenderit
audiam uos. Iussitq; centurionē custo
dire eum. 7 habere requiē. nec quēq; ꝓhi
bere de suis ministrare ei. Post aliquot
aut dies. ueniens felix cum drusilla u
xore sua. que erat iudea. uocauit paulū.
7 audiuit ab eo fidem. que ē in ihesum xp̄m
Disputante aut illo de iustitia 7 castitate.
7 de iudicio futuro. tremefactus felix. rīn
q̄ nunc agnosce. tpe aut oportuno
accersiam te. simul. 7 sperans q̄ pecunia
daretur a paulo. propt̄ q̄ 7 frequenter
accersiens eum loquebatur cum eo. Bi
enniō aut expleto. accepit porcius festū
felix porcii festum. Volens aut gratiam
p̄bare iudeis felix. reliquit paulū uinctū.

XXV

FEstus ergo cum uenisset in prouinciam
post triduum. ascendit ie
rosolimā a cesarea. adierunt
eum principes sacerdotū. 7 primi iudeor
aduersus paulum. 7 rogabant eum po
stulantes gratiam aduersus eum. ut iube
ret perduci eum in ierusalē. insidias ten
dentes ut eum interficerent in uia. Re

stus aut iussit seruari paulū in cesarea
se aut ipm̄ profectum. Qui ergo
in uobis aut potentes sunt. descendentes
simul. si quid est in uiro crimen accusent eū.
Demoratus aut inter eos dies non am
plius q̄ decem aut octo. descendit cesaream.
Et alia die sedit pro tribunali. iussit
que paulum adduci. Quo cum perducto
essent. circumsteterunt eum. qui ab ierosoli
ma descenderant iudei. multas 7 graues
cās obicientes quas nō poterant probare.
Paulo ronem reddente. q̄m neq; in legē
iudeor. neq; in templum. neq; in cesarem quic
quam peccaui. Festus aut volens gratiam pre
stare iudeis. respondens paulo dixit. Vis ie
rosolimā ascendere. 7 ibi de his iudicari
apud me. Dixit aut paulus. Ad tribu
nal cesaris sto. ubi me oportet iudicari.
Iudeis nō nocui. sicut tu melius nosti. 7
Si enim nocui. aut dignū morte aliquid
feci. nō recuso mori. Si uero nichil est
eor. que hi accusant me. nemo pot me
illis donare. Cesarem appelo. Tunc fe
stus cum consilio locutus respondit. Cesarē
appellasti. ad cesarem ibis. Et cum di
es aliquot transacti essent. agrippa rex 7
bernice descenderunt cesaream ad salutā
dum festum. Et cum dies plures ibi
morarentur. festus regi indicauit de pau
lo dicens. Vir quidā est derelictus a felice
uinctus. de quo cum adesem ierosolimis.
adierunt me principes sacerdotū. 7 se
niores iudeorum. postulantes aduersus
illum damnationem. ad quos ego respon
di quia nō est consuetudo romanis donare ali
quē hominē priusq; is qui accusatus p̄
sentes habeat accusatores. locumq; de fe
rendi accipiat ad abluendā crimina. 7
Cum ergo huc conuenissent. sine ulla di
latione. sequenti die sedens pro tribu
nali. iussi adduci uirū. De quo cum ste
tissent accusatores. nullam cām deferē
bant. de quib⁹ ego suspicabar malum. 7
Questiones uero quasdā de sua superſti
tione habebant aduersus eum. de quodam
defuncto. quē affirmabat paulus
uiuere. Hesitans aut ego de huiusmodi
quōne. dicebam si uelet ire ierosolimas.
7 ibi iudicari de istis. Paulo aut appella
nte. ut seruaretur augusti cognitioni. iussi
seruari eum. donec mittā eum ad cesarē.

AD TOS TO LO RVM

Agrippa aũt dixit ad festum. Volebam ↄ ipe hoīnẽ audire. Cras inquit audi ce eum. Altera aũt die cum uenisset agri pa ↄ bernice cum multa ambitiõe. ↄ cum introissent in auditoriũ cum tribunis ↄ uiris principalibꝫ ciuitatis. iubente festo adductus ẽ paulus. Et dixit festꝰ Agrippa rex ↄ omnes qui simul adestis nobiscum uirum. uidetis hunc hoīnem. de quo omnis multitudo iudeorꝫ inter pellauit me ierosolimis petentes ↄ hic. acclamantes non oportere eũ amplius uiuere. Ego uero ꝓpter nichil dignum morte eum admisisse. Ipso aũt hoc appellante ad augustũ iudicam mittere. de quo quid certi scribam dño non hꝫ. Propter qõ produxi eum ad uos. ↄ maxime ad te rex agrippa. ut mea ratione hꝫ. habeam quid scribam. Sine rõne enim mittere uinctum. nec iam eius non significare.

Agrippa uero ad paulũ dixit. Permittitur tibi loqui pro te metipso. Tunc paulus extenta manu cepit rõnem ponere. De omnibꝫ quibꝫ accusor a iudeis rex agrippa. existimo me bñ apud te. cũ sim defensurus me hodie. maxime te sciente. omnia que apud iudeos sunt. consuetudines ↄ qõnes. Propter quod obsecro paciẽ me audias. Et quidem uitam meã a iuuentute que ab initio fuit in gente mea ierosolimis. nouerunt omnes iudei me ab initio si uelint testimoniũ perhibere. quoniã certissimã sectam nre religionis uixi. pharisеus. ↄ nunc in spe que ad patres nros repromissionis facta ẽ a deo. sto iudicio ↄ subiectus. in qua xij tribꝰ nre. nocte ac die seruientes sperant deuenire. de qua spe accusor a iudeis o rex. Quid incredibile iudicatur apud uos. si deus suscitat. ↄ mortuos? Et ego quidẽ existimaui me ad uersus nomẽ iesu nazarem. debere ↄ multa contraria agere. quod ↄ feci ierosolimis. Et multos sco2 ego in carceribꝫ inclusi a principibꝫ sacerdotum potestate acceptã. Et cum occiderentur. tuli sententiam ↄ per omnes synagogas frequenter puniens eos compellebam blasphemare. Et amplius insaniens in eos persequebar usqꝫ ad exteras ciuitates. In quibus dum uem damascũ cũ potestate ↄ permissu principũ sacerdotũ. die media in uia uidi rex de celo supra splendorẽ solis. circumfulsisse lumẽ me. ↄ eos qui simul mecum erant. Omnesqꝫ nos cum decidissemus in terram. audiui uocẽ dicentẽ michi lingua hebraica. Saule saule quid me persequeris? Durum ẽ tibi contra stimulum calcitrare. Ego aũt dixi. Quis es dñe? Dominus aũt dixit. Ego sum iesus nazarenus quẽ tu persequeris. Sed exurge. ↄ sta super pedes tuos. Ad hoc enim apparui tibi. ut constituam te ministrum. ↄ testem eorum que uidisti. ↄ eor quibꝰ apparebo tibi: eripiens te de populis ↄ gentibꝰ in quas nunc mitto te aperire oculos eorum ut conuertantur de tenebris ad lucem. ↄ de potestate sathane ad deum. ut accipiant remissionem peccatorum. ↄ sortem inter sanctos per fidem que ẽ in me. Vnde rex agrippa non fui incredulus celesti uisioni. sed his qui sunt damasci primum ↄ ierosolimis ↄ per omnem regionem iudee ↄ gentibꝰ annunciabam ut penitentiam agerent ↄ conuerterentur ad deum. digna penitẽcie opera facientes. Hꝫ. ex causa iudei cum ẽem in templo apprehenderunt temptabant: uolentes me interficere Auxilio aũt adiutus dei. usqꝫ in hodiernũ diem sto. testificans minori atqꝫ maiori nichil extra dicens qꝫ ea que prophete fuerunt futura ee ↄ moyses. si passibilis xps. si primus ex resurrectione mortuorum lumen annunciaturus ẽ populo ↄ gentibꝰ. Hec loquente eo. ↄ rõnem reddente. festus magna uoce dixit. Insanis paule. multe te litere ad insaniã conuertunt. Et paulus non insanio optime feste. sed ueritatis ↄ sobrietatis uerba eloquor. Scit enim de his rex. ad quem ↄ fiducialiter loquor. Latere eum enim nichil horũ arbitror. nemo enim in angulo quicqꝫ horũ gestum ẽ. Credis rex agrippa prophetis? Scio quia credis. Agrippa aũt ad paulũ dixit. In modico suades me christianum fieri. Et paulus. Opto apud deum. ↄ in modico ↄ in magno non tm te sed ↄ omnes hodie qui audiunt fieri tales. qualis ↄ ego sum: exceptis uinculis his. Et exurrexit rex ↄ pses ↄ bernice. ↄ qui assidebant eis. Qui cum secessissent loquebantur ad inuicem. dicentes. quia nichil morte aut uinculi digni

ACTVS

quid fecit homo iste. Agrippa aũt festo dixit. Dimitti potuit homo iste. si non appellasset cesarem.

XXVIII

Vt aũt iudicatum ẽ eum nauigare in yталiã. tradebãt paulum cum reliquis custodijs centurioni iulio nomine cohortis augustę. ascendẽtes aũt naue adrumentinam. incipientes nauigare eramus sidone. humane aũt iulius paulum. permisit ad amicos ire. curam sui agere. Et inde cũ subsiluissemus sub nauigauimus cypri. propterea q̃ ẽnt uenti contrarij. et pelagus cilicie. et pamphilie nauigantes. uenimus lystram que ẽ licie. Ibi inueniẽs centurio naue alexandrinã nauigantẽ in yталiam. transposuit nos in eam. Et cum multis diebus tarde nauigaremus. et uix deuenissemus ꝯra cnidum prohibẽte nos uento adnauigauimus circe ut cta salmonẽ. Et uix ut cta nauigantes. uenimus in locum quendam qui uocatur boni portus. cui uicina erat ciuitas thalasse. Multo aũt tpe peracto. et cum iam non esset tuta nauigatio. eo q̃ ieiunium iam p̃teriisset. consolabatur eos paulus. dicens eis. Viri uideo q̃m cum iniuria et multo dampno. non solum onere et nauis. sed etiã animarum incipit ẽe nauigatio. Centurio aũt gubernatori. et nauclero magis credebat. q̃ his que a paulo dicebantur. Et cum aptus portus nõ esset ad hyemandũ. plurimi statuerunt consilium nauigare inde. si quomodo possent deuenientes phenicẽ hyemare portum cretę. respicientẽ ad affricum et ad chorum. Aspirante aũt austro. estimantes propositum se tenere cum subleuassent de asson legebant cretam. Non post multum aũt misit se contra ipsum uentus typhonicus. qui uocatur euro aquilo. Cumq; arreptum esset nauis. et nõ posset conari in uentum data naue flatibus ferebamur. Insulam aũt quandam decurrentes. que uocatur clauda. uix potuimus optinere scapham. Qua sublata adiutoriis utebantur accingentes nauẽ. Et timentes ne in syrtim

merent. submisso uase ferebamur. Valde aũt nobis tempestate iactatis. sequenti die uectum fecerunt. Tertia die suis manibus armamenta nauis proiecerit. Neq; sole neq; sidera super apparentibus. per plures dies. et tempestate no exigua imminente. iam ablata erat omnis spes salutis nr̃e. Et cum multa ieiunatio fuisset. tunc stans paulus in medio. ait. Oportebat quidẽ o uiri audito me non tollere a creta lucriq; facere iniuriã hanc et iacturã. Et nunc suadeo uobis bono animo ẽe. Amittitur enim nullius aie ex uobis. preter nauis. Astitit enim mihi hac nocte angelus dei cuius sum ego. et cui seruio. dicẽs. Ne timeas paule. cesari te oportet astare. Et ecce donauit tibi omnes qui nauigant tecũ. Propter quod bono animo estote uiri. Credo enim deo meo. quia sic erit quẽadmodũ dictum ẽ mihi. In insulam aũt quandam oportet nos excidere. Quę postea q̃s quartadecima nox superuenit nauigantibus nobis in adria circa mediam noctẽ suspicabantur nautę apparere sibi aliquã regionẽ. Et submittentes bolidẽ. inuenerunt passus xx. et pusillum inde separati. inuenerunt passus xv. Timentes aũt ne in aspera loca incidere. de puppi mittentes ancoras quatuor. optabant diem fieri. Nauis uero qrẽdã fugere de naui. cum misissent scapham in mare sub obtentu quasi a prora inciperent ancoras extendere. dixit paulus centurioni et militibus. Nisi isti in naui manserint. uos salui fieri nõ potestis. Tunc absciderunt milites funes scaphe. et passi sunt eam excidere. Et cum lux inciperet. rogabat paulus omnes sumere cibum. dicens. Quartadecima die hodie expectantes ieiuni permanetis. nichil accipientes. Propter quod rogo uos accipere cibum pro salute uestra. Quia nullius uestrum capillus de capite peribit. Et cum hec dixisset. sumens panem gratias egit deo in conspectu omnium. Et cum fregisset. cepit manducare. Animo uero omnes aũt facti omnes et ipsi sumpserunt cibum. Eramus uero omnes in nauiculo ducenti lxxvi. Et satiati cibo alleuabant nauem. iactantes triticum in mare. Cum aũt

APOSTOLO 4

vices fcis eet: tum nō aq̄ noscebant. / Simū uero quoꝺ̄ declivitatē habebat littus: in quē cogitabant si possent eicere nauē. Et cum anchoras subtulissent: / omittebant se mari: simul laxātes mē tum gubernacula. Et leuato artemō ne sm aure flatum: tenebant ad littus. Et cum incidissemus in locū bithalassum: impegerūt nauē. Et prora quidē fixa manebat immobilis: puppis uero / soluebatur a uī maris. Militum autē cōsilium fuit: ut custodias occiderent: / ne quis cum enatasset effugeret. Centurio uero volens seruare paulū prohibuit fieri. Jussitq; eos qui possent natare mittere se in mare primos 7 exire. / 7 ad terrā exire. Et ceteros alios in tabulis ferebant: quosꝺ̄ super ea quē nauis erant. Et sic factum ē ut omnes ani / euadierent ad terrā.

CAPVT XXVIII

Et cum euasissemus tūc cognouimus quia melite insula uocabatur. Barbari uero p̄stabant nō modicam humanitatē nobis. Accensa enim / pyra: receperunt nos omnes propter imbrem qui imminebat 7 frigus. Cum congregasset autē paulus fascē arū 7 aliquantā multitudinē / 7 imposuisset super ignē: uipera a calore cum processisset: inuasit manū eius. Ut uero uiderunt barbari pendentē bestiā in manu eius: ad inuicē dicebant. Vtiq; homicida ē homo hic: qui cum euaserit de mari: ultio eum uiuere nō sinit. Et ille quidē excutiens bestiā in ignē: / nichil mali passus ē. At illi existimabant eum in tumorē conuertendū. 7 subito cadere mortuum. Diu autē illis expectantibus 7 uidentibus nichil mali in eo fieri: conuertentes se dicebant eum deū ē. In locis autē illis erant predia principis insule nomine publij. qui nos susceptos 7 triduo benigne excepit. Contigit autē patrem publij: febribus 7 dissenteria teneri. / cui paulus intrauit. Et cum orasset 7 imposuisset ei manus: sanauit eum. Quo facto. 7 omnes qui in insula habebant infirmitates: accedebant 7 curabantur. Qui 7 multis honoribus nos honorauerunt. 7 nauigaturis ipsa imposuerunt que necessaria erant. Post tres autē / menses nauigauimus in naui alexandrina que in insula hyemauerat: cui erat signum castor. Et cum uenissemus syracusam: mansimus ibi triduo. Inde circuiuentes: tenuimus regiū. Et post unū diem flante austro. secundo die uenimus puteolos. ubi inuentis fratribus rogati sumus ibi manere apud eos dies vij. Et sic uenimus romā. Et inde cū audissent fratres: occurrerunt nobis usq; ad appij forum 7 tres tabernas. Quos cum uidisset paulus: gratias agens deo. accepit fiduciam. Cum uenissemus autē romam: permissum ē paulo manere sibi mecū custodiente se milite. Post tres autē dies. uocauit primos iudeorum. Cūq; conuenissent: dicebat eis. Ego uiri fratres nichil aduersus plebē faciens aut morē patrum: uinctus ab hierosolymis. traditus sum in manus romanorum. Qui cum de me interrogationē habuissent: uoluerunt me dimittere. eo q̄ nulla mortis causa in me cā esset. Contradicentibus autē iudeis. coactus sum appellare cesarē. Non quasi gentē meā habens aliquid accusare. Propter hanc igitur cām rogaui uos uidere 7 alloqui. Propter spem enim israel. catena hac circumdatus sum. At illi dixerunt ad eum. Nos nec litteras accepimus de te a iudea. nec adueniens aliquis fratrum nunciauit. aut locutus ē quid de te malum. Rogamus autē audire a te que sentis. Nam de secta hac notum ē nobis. quia ubique ei obuiciatur. Cum constituissent autē illi diem. uenerunt ad eū in hospicium plures. Quibus exponebat testificans regnū dei. suadensq; eis de iesu ex lege moysi 7 prophetis. a mane usq; ad uesperam. 7 quidā credebant his que a paulo dicebantur: quidā uero nō credebant. Cum q; mutuo nō consentirent: discedebant dicente paulo unum uerbum. quia bene spūs scūs locutus ē per ysaiam prophetam ad patres nros dicens. / Vade ad populū istum. 7 dic ad eos. aure audietis 7 nō intelligetis. 7 uidentes uidebitis. 7 nō perspicietis. Incrassatū est enim cor populi huius. 7 auribus grauiter audierunt. 7 oculos suos compresserunt. ne forte uideant oculis. 7 auribus audiant. 7 corde intelligant. 7 conuertantur 7 sanem eos.

Notum ergo sit uobis omnib⁹. qm gen
tib⁹ missum ē hoc salutare dei. ipi audi
ent. Et cum h⁹ dicissz. exierunt inter se
multi hntes inter se qonem. Adeo sit
paulus biēnio toto in suo reducti. tm sa
piebat oīs qui ingrediebant ad eum.
predicans regnum dei. docentes q̄ sunt
de dño iesu. cum omni fiducia sine pro
hibitione. Explicit lib⁹ actuū apl⁹orum. Incipit argumtū in epl'as canonicas.

Iacobus. petrus. iohānes
tuidas vii. epl'as edide
runt missas q̄s succinc
tas. breues paucas. longas
gas. breues in uerbis. longas i sentētijs
ut rarus sit qui nō earū lectionē ecclinat.
Incipit argumtum in epl'am iacobi.

Iacob⁹ apl⁹us scīm instruc
turum de cultura celestiū
preceptor. regula catho
lice obtinuit. de inicio
patientie maiestate. de reuelatione plu
riorum. mendatio magistrorum.
Incipit prologus sci ieronimi in epl'as canonicas.

Quattuor ordo ē apl'or
circos qui integre
sapiunt. fideq̄ recti
sectantur. epl'arum q
que canonice nūcupantur. sicut i latinis
codicib⁹ inuenitur. ut quia petrus prim⁹
ē in nūo apl⁹or. prime sint etiā epl'e eius
in ordine ceteris. Sicut euāgelistas
diuū ad ueritatis lineā conuertimus. ita
has epl'as primo ordini deo nos inuāte
reddidimus. Sit eni prima earū iacobi. petri due. iohannis tres. tuide
una. que sunt ab eis digeste sunt. ita
quoq⁹ ab interpretib⁹ fideliter in latinū
eloquiū ueritatem. nec ambiguitatem
legentib⁹ faciente. nec simonium uarie
tas se se impugnaret. ullo precipue loco
ubi de unitate trinitatis. in prima iohis
epl'a positum legimus. in qua etiam ab
infidelib⁹ translatorib⁹ multū erratum
ē a fidei ueritate p primus. trium nūmo
uocabula. hec ē aque sanguinis et spūs.
in ipa sua editione ponentib⁹. et pr⁹ ubi
q⁹ ac spūs omittentib⁹. in quo maxime
et fides catholica roboratur. et pr⁹ et filij et
spūs sci una diuinitas sba p⁹batur.
In ceteris uero epl'is quanti a nra abo
differt edito. lectoris prudentie derelinq.
Sed tui mihi ego xpi. custodiendum. dum ame
impensius scripture ueritatē requiris me
am quodāmodo senectutē mundorū de
ab⁹ condendā exponis. qui me falsā
rum corruptorēq⁹ scārum pronūtiant
scripturarū. Sed ego in tali opere. nec emu
lorum meorum inuidentiā pertimesco. et
nec sce scripture ueritatē poscentib⁹ de
negabo. Explicit prologus. Incipit epl'a
bti iacobi apli

Iacobus dei et dñi nri iesu xpi seruus. xij tribub⁹
que sunt in dispersione salute. De gaudi
um estimate fres mei. cum in temptatio
ones uarias incideritis. scientes q⁹ pro
batio fidei ure patientiam operatur. Patiā
aut opus perfectum hēt. ut sitis perfecti et in
tegri. in nullo deficientes. Si quis aut
urm indiget sapia. postulet a deo qui
dat omnib⁹ affluenter. et nō improperat.
et dabitur ei. Postulet aut in fide. nichil
hesitans. Qui eni hesitat. similis ē fluc

tu manis qui aut ẽto motent: ꝛ aut cum
fecerit. Non ergo estimet homo ille q̃ ac
cipiat aliquid a dño. Vir dupler animo
inconstans ẽ in omnib⁹ uijs suis. Glet
aut fr̃ humilis in exaltatione sua. due
aut in humiliate sua: quñ sicut flos fẽi
transibit. Exortus ẽ enim sol cum ardo
re ꝛ arefecit fenũ. ꝛ flos eius decidit. ꝛ decor
multus eius deperijt: sic ꝛ diues in itine
ribus suis marcescet. Beatus uir qui sustẽt
tentationẽ: quñ cum probatus fuerit
accipiet coronã uite. quã repromisit dꝫ
diligentib⁹ se. Nemo cũ tentatus: di
cat quñ a deo tentor. Deus aut intẽ
tator malorum ẽ. Ipe enim neminẽ tem
tat. Vnusquisq; uero tentatur: a cupi
scentia sua: abstractus ꝛ illectus. Deinde
cupiscentia cum conceperit: parit peccatũ:
Peccatum uero cum consummatum fuerit: gĩt
mortẽ. Nolite itaq; errare fres mei dilec
tissimi. Omne datum optimũ. ꝛ omne
donum perfectum desursum ẽ. descendens
a patre luminũ. Apud quẽ non ẽ transmu
tatio. nec uicissitudinis obumbratio. Vo
luntarie enim genuit nos uerbo ueritatis.
ut simus initium aliquod creaturæ eius. I
Scitis fres mei dilectissimi. Sit aut oĩs
homo uelox ad audiendũ. tardus aut
ad loquendũ. ꝛ tardus ad iram. Ira enim
uiri iustitiã dei nõ operatur. Propt̃ꝙ ꝛ
abicientes omnẽ immundiciã. ꝛ habun
tiam malitie. in mansuetudine suscipite
insitum uerbum. quod pot saluare aias
uras. Estote aut factores uerbi. ꝛ non au
ditores tantum. fallentes uos metipos: q̃
si quis auditor ẽ uerbi. ꝛ nõ fact̃. hic cõ
parabitur uiro consideranti uultũ natiuita
tis sue in speculo. Consideravit enim se ꝛ
abijt. ꝛ statim obliuis ẽ qualis fuerit. I
Qui aut perspexerit in lege perfecte libertã
tis. ꝛ permanserit in ea. non auditor obli
uiosus factus. sꝫ factor operis. hic bẽtus in fac
tu suo erit. Si quis aut putat se religiosũ
ee. non refrenans linguã suam. sꝫ sedu
cens cor suum. huius uana ẽ religio. Re
ligio munda ꝛ imaculata apud deũ ꝛ pa
tre hec ẽ. uisitare pupillos ꝛ uiduas in tri
bulatione eorũ ꝛ imaculatum se custodire. I

ab hoc seculo. III

Fres mei nolite in personar
acceptione hꝫ fidem dñi nr̃i
ihesu x̃pi glie. Et enim si introierit in co
ntu uro. uir annulũ aureum hꝫs in ueste
candida. introierit aut ꝛ pauper in sordi
bus. ꝛ intendatis in eum qui indutus
est ueste preclara. ꝛ dixeritis ei. tu sede hic
bene. pauperi aut dicatis tu sta illic. I
aut sede sub scabello pedum meorum:
nõne iudicatis apud uos metipos. ꝛ fi
cti estis cogitationũ iniquarũ iudices? Au
dite fres mei dilectissimi. Nonne deus
elegit pauperes in hoc mũdo diuites in
fide ꝛ hæres regni. quod repromisit di
ligentib⁹ se? Vos aut exhonorastis
pauperem. Nonne diuites per potẽtas
opprimunt uos: ꝛ ipi trahunt uos ad iu
dicia? Nõne ipi blasphemant bonum
nomen quod inuocatum ẽ super uos? Si
quidem legem perficitis regalem scm scripturas:
diliges proximũ tuum sicut teipm. bñ
facitis. Si aut personam accipitis pecca
tum operamini. redarguti a lege q̃ transgres
sores. Quicumq; aut totam legem ser
uauerit. offendat aut in uno: factus ẽ omni
um reus. Qui aut dixit nõ mechaberis. dix
it & nõ occides. Q̃ si non mechaberis. occi
das aut factus es transgressor legis. Sic
loquimini ꝛ sic facite. sicut per legem liber
tatis incipientes iudicari. Judicium enim
sine mĩa illi qui nõ fecit mĩam. Super
exaltat aut mĩa iudicium. Quid prode
st fres mei. si fidem quis dicat se habere: I
opera aut non habeat? Num potest fides
saluare eum? Si aut frr̃ aut soror nudi I
sint ꝛ indigeant uictu cotidiano. dicat
aliquis de uobis illis ite in pace. calefa
cimini ꝛ saturamini. nõ dederitis aut eis
que necessaria sunt corpori. quid prode
st eis? Sic ꝛ fides si nõ habeat opera. mor
tua ẽ in semetipa. Sꝫ dicet quis. tu fidem
habes ꝛ ego opera hꝫo. Ostende michi fidem
tuam sine operib⁹. ꝛ ego ostendam tibi ex
operib⁹ fidei mee. Tu credis quñ unus ẽ
deus: bñ facis. Et demones credunt ꝛ cõ
tremiscunt. Vis aut scire o homo iannis
quñ fides sine operib⁹ otiosa ẽ? Abraam
pr̃ nr̃. nõne ex operib⁹ iustificatus ẽ offe
rens filium suum ysaac super altare? Vidꝫ
ergo quñ fides cooperabatur operib⁹ illi⁹
ꝛ ex operib⁹ fides consummata ẽ. ꝛ suppleta ẽ
scriptura dicens. Credidit abraam deo.
ꝛ reputatum ẽ ei ad iustitiã. ꝛ amicus dei

appellame ē. Nacta qui ex operibo iusti
ficatus homo. nñ ex fide tm. Similiter
aut7 malo mentit. nõne ex operibus
iustificata ē. suscipiens numos. tam
ma eiciens. Sicuteni corpus sine spũ
mortuũ ē. ita fides sine operibus mor
tua est.

Quot plures magnificen
fides mea. scientes qñ mal
dicendum linguis. humilis
qui offendimur in ẽ. sicut
in uerbo non offendit. hic perfectus ẽ
posse etiam frenos circumducere totũ cor
pus. Si aut equor freños in ora mittim
ad obsequendum nobis. et corpus il
lorum circumferimus. Ecce et naues cũ
magne sint. et ab ẽis uentis minẽtur
circumferuntur aut a modico gubernaclo
ubi impetus dirigentis uoluerit. sic et li
gua modicum mẽbrum ē. et magna exal
tat. Ecce quantus ignis. qs magnã sil
uam incendit. Et lingua ignis ē uniuer
sitas iniquitatis. Lingua constituit in
membris nris. que maculat totum corpus
et inflammat rotam nativitatis nre. inflam
mata a gehenna. Omnis enī natura
bestiarum et volucrũ et serpentũ et cete
torum domantur. et domita sunt a natura humana
Linguã aut nullus domare hoꝝ domare
re pot. Inquietum malum plena veneno
mortifero. In ipa benedicimus deum et pa
et in ipa maledicimus homines. qui ad
similitudinẽ dei facti sunt. Ex ipo ore p
cedit maledictio et benedictio. Nõ oportet
fres mei. hec ita fieri. Numquid fons
de eodem foramine emanat dulcem et
amaram aquam. Numquid pot fres
mei ficus uuas facere. aut uinea ficus.
Sic nec salsa dulcẽ pot facere aquam.
Quis sapiens et disciplinatus inter uos
ostendat ex bona conuersatione operationem
suam. in mansuetudine sapie. Quod si zelum
amarum habetis. et contentiones sunt in cor
dibus uris. Nolite gloriari et mentiri contra
veritatem. Non ē ista sapientia
desursum descendens. sed terrena animalis
diabolica. Ubi enī zelus et contentio. ibi in
stabilitas et omne opus pravum. Que aut
desursum ē sapientia. primum quidem pu
dica ē. deinde pacifica. modesta. suadi
bilis. bonis consentiens. plena misericordia et fruc

nibo hominis iudicans sine simulatione.
Fructus aut iustitie in pace seminatur
facientibo pacem.

Quelle guerre et quelles
batailles entre uous. ne
sont elles pas de ce que uos
conuoitises bataillent en uos membres.
Conuoitez et ne possedez pas. Occidez et
enuiez et ne pouez obtenir. Batagez et
guerroiez et ne possedez pas. par ce que
ne requerez pas. Requerez et ne prenez
pas. par ce que mal requerez. affin que
uos conuoitises soient consumees. Ne
scauez uous pas que lamitie de
cest monde est inimitie contre dieu. Qui
donques uoudra estre amy de cest monde
il se fait ennemy de dieu. Ou cuidez
uous que lescripture mente. Lesperit
qui habite en nous conuoite enuieusement.
Mais il donne plus grant grace. pour quoy
dit. Dieu
resiste aux superbes et donne grace aux humbles. Soubmettez
uous donques a dieu. Resistez au dyable. et il fuyra de uous. Approchez
uous de dieu. et il approchera de uous. Nettoyez
uos mains pecheurs. et purifiez
uos cueurs doubles. Soyez
chetifz et plourez. et pleurez. Que uostre
ris se conuertisse en pleurs. et uostre
leesse en tristesse. Humiliez uous
en la veue de nostre seigneur. et il uous exaltera. Ne uoulez
mesdire les uns des autres. Qui mesdira
de son frere. et jugera son frere. mesdira
de la loy. et jugera la loy. Si aut tu juges la loy
tu nes pas faicteur de la loy. mais juge. Un
est donneur de la loy. qui peut perdre et
delivrer. Et toy qui es
tu qui juges ton prochain.
Et or ca vous qui dictes. Hui
ou demain nous yrons en
telle cite. et nous y ferons
nostre marchandise. et
gaignerons. Qui ignorez
ce qui sera demain. Car
quelle est
vostre vie. Vapeur
est. qui apparoit pour
peu de temps. et puis
apres sevanouyt. Pour
ce que vous devriez dire.
Si dieu veult. et nous
vivons. nous ferons
ceci ou cela. Mais
maintenant
vous vous
glorifiez en vos
superbes. Toute
telle gloire
est mauvaise.
Celuy donc
qui sait
bien faire.
et ne le fait
pas. il
Allez
maintenant
pleurez
hurlans en
vos miseres
qui
vous
viendront.
Vos
richesses
sont
pourries.
Vos
vestemens
sont
mangez
des
vers.
Vostre
or et
vostre
argent
sont
rouillez.
et la
rouille
de
iceux
sera
en
tesmoignage contre vous. et devorera

cames uias sicut ignis. Thaurizasthe
uobis unm in nouissimis dieb. Ecce
merces operantiu qui messuerunt regio
nes uras. que fraudata è a uobis clamat
et clamor in aures dñi sabaoth intrat
ur. Epulati estis super terram et in luxurijs
nutristis corda ura. In die occisionis ad
duxistis et occidistis iustum. et non resistit
uobis. Patientes igitur estote fres usq
ad aduentum dñi. Ecce agricola expec
tat pciosum fructum terre. patiens fe
rens donec accipiat tp̃aneum et serotinum.
Patientes estote et uos. et confirmate
corda ura. quia aduentus dñi appropiñ
bit. Nolite ingemiscere fres in alterutrū.
ut nō iudicemini. Ecce iudex ante ia
nua assistit. Exemplū accipite fres. a
malis exitus et longanimitatis. laboris et
patie prophas. qui locuti sunt in noie
dñi. Ecce beatificamus eos qui sustinue
runt. Sustinentia iob audistis et finem
dei uidistis. quia misericors est dñs et miser
tor. Ante omia aut fres mei. nolite iura
re neq per celum neq per terram. neq aliud
quodcuq iuramentum. Sit aut sermo ur
e e. non nō. ut non sub iudicio decida
tis. Infirmatur aliquis uram. oret equo
animo et psallat. Infirmatur quis in uob.
inducat presbros eccle. et orent super eū
ungentes eum oleo in nomie dñi. et
oratio fidei saluabit infirmū. et alleuiabit
eum dñs. et si in pccis sit remittent ei.
Confitemini ergo alterutrum pcca ura et
orate pro inuicē ut saluemini. Multum
ualet deprecatio iusti assidua. Helyas
hō erat similis nobis passibilis. et
oratione orauit ut nō pluerit super ter
ram. et non pluit annos tres et menses sex. Et
rursum orauit. et celum dedit pluuiam.
et terra dedit fructū suum. Fres mei si quis
er uobis erauerit a ueritate. et conuerterit
quis eum. scire debet. qui qui conuerti fe
cerit pcatorem ab errore uie sue. saluabit
animā eius a morte. et operit multitu
dinem pcatorum. Explicit epla iacobi. Incipit arg'm in epla p' petri.

Simon petrus filius iohis

pronuntie gallilee uocatus

bethsaida fr̃s andree apli.

Explicit argumentum. Incipit epla prima petri.

Electus aduenis dispersionis
ponti galatie. capadocie. asie et bythinie.
sm prescientiam dei pris. in sanctificatione spūs
in obedientiā et aspersionem sanguinis
ihesu xpi. Gra nobis et pax multiplicetur.
Benedictus deus et pr dñi nri ihesu xpi. q
sm magnam suam. regenerauit nos
in spem uiuā. per resurrectionē ihesu
xpi ex mortuis in hereditatē incorrupti
bilem. et incontaminatā. et immarcessibilē
seruatam in celis in nob. qui in uirtute
dei custodimini per fidem. in salutē parati
reuelari in tp̃e nouissimo. In quo exul
tabitis modicū nunc si oportet contristati
in uariis temptationibus. ut probatio fidei
uestre. multo pciosior auro quod per igne
probatur. inueniatur in laudē et gl̃iam et ho
norem in reuelatione ihesu xpi. quē cum
non uidereritis diligitis in quē nunc q̃n
uidentes creditis. exultabitis autē exultabi
tis letitia inenarrabili. et glorificata ut per
cipientes finem fidei uestre. salutē animarum
uestrarum. De qua salute exquisierunt. atq
scrutati sunt prophe. qui de futura in nob
gratia prophetauerunt. scrutantes in quod uel
quale tempus significaret in eis spūs xpi.
prenuntians eas que in xpo sunt passio
nes. et posteriores glorias. Quibus reuelatum è
quia nō sibi ipis. uobis autē ministrabāt
ea. que nunc nuntiata sunt uobis per eos
qui euangelizauerunt uobis spū sco
misso de celo. in quē desiderant angeli pro
spicere. Propter quod succincti lumbos mētis

EPISTOLA

nie. sobrij pfecti spectate in eam que offert nr nobis gram in reuelatione ihu xpi. quasi filij obedientie. nō figurantes pristinis ignorantie nre desideriis. sed secundum qui uocauit uos sctm. ut ipe sci in omni conuersatione sitis. qm scriptum ē. Sci eritis qm ego sctus sum. Et si patrem inuocatis eum qui sine personarū acceptione iudicat secundum unuscuiusq opus. in timore incolatus uri tpe conuersamini. scientes q non corruptibilibus auro uel argento redempti estis de uana ura conuersatione patrie traditionis. sed pciosso sanguine. quasi agni incontaminati et immaculati xpi. precogniti quidē ante mūdi constitutionē. manifestati autē in nouissimis tpibus pp uos qui per ipm fideles estis in deo qui suscitauit eum a mortuis. et dedit ei gliam. ut fides ura et spes ēet in deo. Animas uras castificantes in obedientia caritatis. in fraternitatis amore sine ficta ex corde inuicē diligite attentius. renati nō ex semie corruptibili. sed incorruptibili. per uerbum dei uiui. et permanentis in eternū. Quia omnis caro fenū. et omnis gla eius tanq flos feni. Exaruit fenū et flos eius decidit. Verbum autē dñi manet in eternū. Hoc autē ē uerbum. quod euangelizauit est in uos.

Deponentes igitur oēm malitiam et omnē dolum et simulationes et inuidias et oēs detractiones. sicut modo geniti infantes rationabiles sine dolo. lac concupiscite. ut in eo crescatis in salutē. si tamen gustastis qm dulcis ē dns. Ad quē accedentes lapidē uiuū. ab hominibus quidē reprobatum. a deo autē electum. et honorificatum. et ipi tanq lapides uiui superedificamini in domus spuales. sacerdotium sctum offerre spuales hostias acceptabiles deo per iesum xpm. Propterea continet scriptura. Ecce pono in syon lapidē summum angularē electi pciosū et qui credit in eum nō confundetur. Vobis igitur honor credentibus. nō credentibus autē lapis quē reprobauerunt edificantes. hic factus ē in caput anguli. et lapis offensionis et petra scandali his qui offendunt uerbo. nec credunt in quo et positi sunt. Vos autē genus electum re

gale sacerdotium. gens sca populus acquisitionis. ut uirtutes annūcietis eius qui de tenebris uos uocauit in admirabile lumen suum. Qui aliqn non populus. nec aut populus dei. Qui nō obtenebrati. nūc aut misericordiam obtenti. Karissimi obsecro uos tanq aduenas et peregrinos. abstinere uos a carnalibus desideriis. que militant aduersus animā. conuersationē uram inter gentes habentes bonam. ut in eo q detrectant de uobis. tanq de malefactoribus. ex bonis operibus uos considerantes. glificent deum in die uisitationis. Subiecti estote omni humane creature pp deum. siue regi quasi precellenti. siue ducibus tanq ab eo missis ad uindictā malefactorum. laudē uero bonorum. quia sic ē uoluntas dei. ut benefacientes obmutescere faciatis. imprudentiam hominum ignorantium. Quasi liberi. et nō quasi uelamen habentes malitie libertatē. sed sicut serui dei. Omnes honorate. fraternitatem diligite. Deum timete. regem honorificate. Serui subditi estote in omni timore dñi. non tm bonis et modestis. sed etiā discolis. Hec ē enim gratia si pp conscientiam dei sustinet quis tristitias patiens iniuste. Que ē enim gra si peccantes et colaphizati sufferetis. sed si benefacientes patienter sustinetis. hec ē gratia apud deum. In hoc enim uocati estis. quia et xps passus ē pro uobis. uobis relinquens exemplum. ut sequamini uestigia eius. qui peccatum non fecit. nec inuentus ē dolus in ore eius. Qui cum maledicerētur. non maledicebat. Cum paterentur. non comminabatur. Tradebat autē iudicanti se iniuste. qui peccata nra ipse pertulit in corpore suo super lignum. ut peccatis mortui iustitie uiuamus. cuius liuore sanati estis. Erratis enim aliqn sicut oues errantes. sed conuersi estis nunc ad pastorē et epm animarum uarum.

Similiter mulieres subdite sint uiris suis. ut et si qui non credunt uerbo per mulieris conuersationē sine uerbo lucrifiant. considerantes in timore sctam conuersationē uram. quarum sit non extrinsecus capillatura. aut circumdatio auri. aut indumenti uestimentorum cultus. sed qui absconditus ē homo cordis. in incorruptibilitate quietis et modesti spūs. qui ē in conspectu

PETRI

ni dei locupler. Sic eni aliqñ 7 sce mulieꝛ
speantes in deo ornabant se subiectę p
pꝛios uiꝛos sicut sara obediebat abrahe
dñm eum uocans. cuius estis filie bene
facientes. 7 nõ timentes ullam pturbationẽ.
Viri similiter cohabitantes sm scientiam. q̃
infirmiori uasculo muliebri impertientes
honorem tanq̃ cohęditibꝫ gr̃ie uite. ut
nõ impediantur oꝛationes uꝛe. In fine aũt
omnes unanimes. ꝯpatientes. fraternita
amatores. misericordes. modesti. humiles
nõ reddentes malum pro malo. nec male
dictum pro maledicto. sꝫ econtrario bene
dicentes. quia in hoc uocati estis. ut bene
dictionẽ hęreditate possideatis. Qui enim
uult uitam diligere. 7 uidere dies bonos
coꝛerceat linguã suam a malo. 7 labia ei
eius ne loquantur dolum. Declinet aũt
a malo 7 faciat bonũ. inquirat pacem et
sequatur eam. Quia oculi dñi sꝫ iustos.
7 aures eius in preces eoꝝ. Vultus aũt
dñi super facientes mala. Et quis est qui
nobis noceat. si bonı emulatores fuerit-
Sꝫ 7 si quid patimini ꝓpter iustitiam. bti.
Timorem aũt eoꝝ ne timueritis. ut
non conturbemini. Dñm aũt xpm sanctifica
te in cordibus uꝛis. parati semper ad satis
factionẽ. omni poscenti uos rationem de ea
que in uobis est fide 7 spe. Sꝫ cum mode
stia 7 timore. conscientiam habentes bonam. ut in
eo quod detrahunt de uobis confundant
qui calumpniantur uꝛam bonam in xpo con
uersationẽ. Melius est enim benefacientes
si uelit uoluntas dei pati. qꝫ malefacien
tes. quia 7 xpus semel pro peccatis nꝛis
mortuus est. iustus pro iniustis. ut nos
offerret deo mortificatus quidem carne. 7
uiuificatus aũt spũ. In quo 7 his qui in
carcere erant. exiens spũs uenit et predi
cauit. qui increduli fuerant aliqñ. quã 7
expectabat dei patientia. in diebus noe. ai
fabricaretur arca. in qua pauci. id est oc
to aie salue facte sunt per aquam. Quod
7 uos similis forme saluos faciat baptisma.
nõ carnis depositio sordium. sꝫ conscie bone
rogatio in deum. per resurrectionẽ dñi nꝛi
ihu xpi. qui est in dextera dei ꝓfectus in celum
mortuẽ. ut uite etne hęredes efficeremur. profectus in celum. subiectis sibi
angelis. 7 potestatibus 7 uirtutibus. A

Ꝺo igitur passo in carne. et
uos eadem cogitatione armamini. quia qui passus est car
ne desitit a peccatis. ut iam nõ
hoiũm desideriis. sꝫ uoluntati dei. quod
reliquum est in carne uiuat tꝑe. Sufficit
enim preteritum tꝑis ad uoluntatem gentium
consummasse. qui ambulauerunt in luxuriis.
desideriis uinolentiis. comessationibus potu
ationibus. illicitis idolorum cultibus. in
quibus exhorrescunt. non currentibus uobis in eandem luxurie confusionis
blasphemantes. qui reddent rationem ei qui
parati est iudicare uiuos 7 mortuos. ꝓpter
hoc enim 7 mortuis euangelizatum est. ut iudicentur quidem secundum homines in carne. uiuant autem secundum deum in spũ. Omnium autem
finis appropinquabit. Sobrii itaq̃ estote
7 uigilate in oꝛationibus. Ante autem
omnia mutuam uobis ipsis caritatem
continuam habentes. quia caritas operit multitudinem peccatoꝝ. Hospitales inuicem sine mur
muratione. Unusquisq̃ sicut accepit gratiam in alterutrum illam administrantes. sicut boni
dispensatores multiformis gr̃ie dei. Si quis
loquitur. qui sermones dei. Si quis ministrat
tanq̃ ex uirtute quam administrat deus.
ut in omnibus honorificetur deus. per ihm
xpm. cui est gloria 7 imperium in scula seculoꝝ amen. Karissimi nolite peregrinari in feruore.
qui ad temptationem uobis fit. qui nouum
aliquid uobis contingat. Sꝫ communicantes
passionibus gaudete. ut 7 in reuelatione
glie eius gaudeatis exultantes. Si exprobramini in nomine xpi. bti estis. quoniam quod est honoris glie. 7 uirtutis dei. 7 qui
est spũs eius super uos requiescit. Nemo
autem uestrum patiatur. qi homicida. aut fur.
aut maledicus. aut alienoꝝ appetitor. Si
autem ut xpianus. nõ erubescat. Glorificet autem deum in isto nomine. quã tꝑs est ut incipiat
iudicium a domo dei. Si autem primum a nobis
quis finis eoꝝ qui nõ credunt euangelio.
Et si iustus uix saluabitur. impii
7 peccatoꝝ ubi parebunt. Itaq̃ 7 hi qui pa
timur. sm uoluntatem dei. creatoꝝ fideli
commendent animas suas in bonis operibus.

Seniores ergo qui in uobis
sunt. obsecro cõseniꝝ 7 testis xpi passionum. qui eius
que in futuro est reuelandę 7

glie coicatoꝝ. Pascite qui in uob ē gre-
gem dei. prouidentes non coacte. sed spō
taneē sm deum. ns turpis lucri gra.
sed uoluntarie. ns ut dominantes in cleri.
s forme fēi gregis. ꝛ animo. ꝛ cum
apparuerit princeps pastor. percipie
tis imarcessibilem glē coronā. Simlr
adolescentes subdīi estote seniorib⁹.
Omnes aut inuicē humilitatē insi
nuate. quia deus superbis resistit. hu
milib⁹ aut dat gram. Humiliamī igr
sub potenti manu dei. ut uos exalter
in tpe uisitationis. omnē sollicitudi
nem uram proicientes. qm ipi cura ē
de uobis. Sobrij estote ꝛ uigilate. qa
aduersarius ur diabolus tanq̄ leo ra
giens circuit querēs quē deuoret.
Cui resistite fortes in fide. scientes e
andem passionē fr̄ue que in mundo est
uīe fraternitati fieri. Deus aut omis gr̄e
qui uocauit nos in etnam suam glām
in xpo ihesu modicū passos. ipe perficiet
ꝛ firmabit. ꝛ solidabit q̄. Ipi gloria ꝛ
imperiū in scla sclorum amen. Per fil
uanū uobis fidelem fr̄em ut arbitror
breuiter scripsi. obsecrans ꝛ testificans.
hanc ēe ueram gram dei. in qua stat̄e.
Salutat uos ecclia que ē in babilone. ꝛ
collecta. ꝛ marcus filius meus. Salutate
inuicē in osculo scō. Gratia uobis
omib⁹ qui estis in xpo ihesu. amen.

Explicat epla prima petri. Incipit e
pistola secunda petri.

Simon ꝛ apls ihesu xpi. his qui cōqualē
nobiscum sortiti sunt fidem. in iustitia ꝛ
dei nri. ꝛ saluatoris ihesu xpi. Gra nob ꝛ
pax ad implet̄ur in cognitione dei ꝛ dñi
nri ihesu xpi. quēmo omnia nob⁹ diuine
uirtutis sue que ad uitā ꝛ pietatē donat
ē. per cognitionē eius qui uocauit nos.
propria gla ꝛ uirtute. per quē maxima
ꝛ pciosa nobis promissa donauit. ut per
hec efficiamini diuine consortes nature.
fugientes eius que in mundo ē concupi
scentie corruptionē. Nos aut eadē ip̄a
subministrantes. mittite in fide nra uir
tutem. In uirtute aut sciam. In sciam aut
abstinentiam. In abstinētia aut patiā
In patientia aut pietatem. In pietate aut
amorē fraternitatis. In amore aut fraternitatis
caritatē. Hec enī si uobiscū adsint ꝛ super
rint. nō uacuos nec sine fructu uos cōsti
tuent in noīe dñi nri ihesu xpi cognī
tione. Cui enī nō prestō sunt hec. cecus
ē ꝛ manu tenens. oblionē accipiēs
purgationis ueteꝝ suoꝝ delictoꝝ. Quapp
frēs magis satagite. ut per bona opa
certam uram uocationem ꝛ electionem
faciatis. Hec enī facientes. nō peccabit
aliquā. Sic enī habunanter ministrabit
nobis introitus in etnum regnum dei
ꝛ saluatoris nri ihesu xpi. Propē quod nō
cipiam uos semper admonere de his. et
quidē sciētes. ꝛ confirmatos uos in pnti
ueritate. Justum aut arbitror ego quā sum
in hoc tabernaculo. suscitare uos in admo
nitione. certus q̄ uelox ē depositio taber
naculi mei. sm q̄ ꝛ dñs noster ihesus xpus
significauit mihi. Dabo aut operam ꝛ
frequenter hinc uos post obitum meum
uram habere memoriā faciatis. Non enim
doctas fabulas secuti. notam fecimus
uobis dñi nri ihesu xpi uirtutē ꝛ preseñ
ciam sed speculatores fr̄i illius magnitudinis.
Accipiens enī a deo patre honorē ꝛ gloriam.
uoce delapsa ad eum huiuscemodi a ma
gnifica gloria. Hic ē filius meus dilect⁹
in quo mihi complacui ipm audite. Et
hanc uocē nos audiuimus de celo allatā
cum essemus cum ipo in monte scō. Et
habemus firmiorem propheticū sermonem
cui bene facitis attendentes. q̄si lucerne
lucenti in caliginoso loco. donec dies il
lucescat. ꝛ lucifer oriatur in cordibus uris
hec primū intelligentes. q̄ omis ꝓphē
scripture propria interpretatione nō fit.
Non enī uoluntate humana allata est

aligñ p:opbia.ſ ſpñ ſcō inſpiran locū
n ſunt ſci dei homines.

Dicunt enim o ꝑſeuo,ppłe
in populo ſicut in nobis erūt
magiſtri mendaces. qui introdu
cent ſectas perditionis.et
eum qui emit eos dñm negant. ſuper
ducentes ſibi celerem perditionē.et multi
ſequent:illor luxurias. per quos uia ue
ritatis blaſphemabitur:et in auaritia ficti
ne:bis de uobis negotiabūtur. Quib
iudiciū iam olim non ceſſat.et perditio
eor non dormitat. Si enim deus angelis
peccantib nō pepercit. ſ detrudentib ſtrictis
tenaribus. in tartarum tradidit in iudi
cium cruciandos reſeruari.et originali mū
do non pepercit. ſ octauū noē iuſtitie p
conem cuſtodiuit. diluuiū mundo impio
ducens.et ciuitates ſodomoꝝ et
gomorreoꝝ in cinerem redigens euer
ſione damnauit. exemplū eorum qui
impie acturi ſunt ponens.et iuſtū lot ꝯ
oppreſſum a nefandor iniuria. aduru
tioſa uerſatione eripuit. aſpectu enim et
auditu iuſtus erat habitans apud eos. qui
de die in diem animā iuſtam iniquis op
ib cruciabant. nouit deus pie de tenta
tione eripere. iniquos uero in die iudicij
cruciandos reſeruare. Magis aut eos qui
poſt carnē in cupiſcentia immunditie am
bulant. dominationēq; ꝛ contemnūt. audaces
ſibi placentes. ſectas non metuūt mino
dicere blaſphemantes. ubi angeli fortitu
dine et uirtute cum ſint maiores nō por
tant aduerſum ſe execrabile iudicium.
Isti uero uelut irrationabilia pecora
naliter in captionē et in perniciem. ibis
que ignorant blaſphemantes in corru
ptione ſua peribunt. percipientes mer
cedem iniuſtitie. uoluptatē eſtimantes
diē. deliciis confluentes et macule
delicijs affluentes. in conuiuijs ſuis luxu
riantes uobiſcū. oculos habentes plenos a
dulterij. et inceſſabilis delicti pellicientes
animas inſtabiles cor exercitatum auaritia
habentes. maledictionis filij relinquentes
recta uiam erauerūt. ſecuti uiā balaam
ce boſor qui mercedē iniquitatis amauit
correptionē uero habuit ſue uecordie. Mu
tum animal humani ſonat hominis uoce loquēs
prohibuit propheticam inſipientiā. Isti ſunt
fontes ſine aqua. et nebule turbinib exa
gitate. quib caligo tenebrar reſeruatur.
Superba enim uanitatis loquentes pellicuūt
in deſiderijs carnis luxurie eos qui pau
lulum effugiunt qui in errore uiuūt.
libertatem illis promittentes cum ipi
ſint ſerui corruptionis. A quo enim quis
ſuperatus ē. huius et ſeruus ē. Si enim
refugientes coinquinationes mundi.i
cognitionē dñi nri et ſaluatoris ieſu ch
his rurſus implicati ſuperant. fca ſunt
eis poſteriora deteriora prioribus. Melius
enim erat illis non cognoſcere uiā iuſti
tie. q; poſt agnitionem retrorſum ab
ab eo quod illis traditū ē ſco mādato.
Contigit eni eis illud uere prouerbiū.
Canis reuerſus ad ſuum uomitū. et ſus
lota in uolutro luti.

Hanc eccē uobis kīm ſam
ſcribo epłam. in quib excī
to uram in uobis mentē. ut memores
ſitis eor que predicti uerbor a ſcis pro
phis. et apłor uror precepti dñi et ſal
uatoris. hoc primū ſcientes q uenient
nouiſſimis diebs in deceptiōe illusores
iuxta propias cupiſcentias ambulātes
et dicentes. Vbi ē promiſſio aut aduētus
eius? Ex quo enim patres dormierunt.
omnia ſic perſeuerant ab initio creaturē.
Latet eni eos hoc uolentes. q celi erant
prius et terra de aqua. et per aquā conſtans
dei uerbo. per que ille tunc mundus aq
inundatus periit. Celi aut qui nunc
ſunt et terra eodem uerbo repoſita ſunt. ignī
reſeruati in diē iudicij. et perditionis im
pior hominū. Unum uero hoc non lateat
uos kīssimi. quia unus dies apud dñm.
ſicut mille anni. et mille anni ſicut unus
dies. Non tardat dñs promiſſis. ſ pa
tienter agit propter uos. nolens aliquos
perire. ſed omnes ad penitentiam reuerti. Aduenit
aut dies dñi ſicut fur in qua celi magno
impetu tranſient. elementa uero calore
ſoluentur. terra aut et que in ea ſunt ope
ra exurentur. Cum igitur hec omnia
diſſoluenda ſint qualem oportet uos esse
in ſcis conuerſationibus et pietatibus expec
tantes. et properantes in aduentū dei.
per quē celi ardentes ſoluentur. et elementa
igne ardore tabeſcent. Nouos uero ce

celos ꝛ nouam dam. ꝛ promissa ipius expectamus. in quibꝫ habitat. ꝓp̃q̃ kim. hec expectantes. satagite immaculati ꝛ immolati ei inuenti in pace. Et dñi nr̃i lãganimitatẽ. salutẽ arbitramini. Sicut ꝛ karissimus fr̃r noster paulus. scripsit nobis. sicut ꝛ in omnibꝫ epl̃is loquens in eis de his. in quibꝫ sunt quedam difficilia intellectu. que indocti ꝛ instabiles depranant. sicut ꝛ ceteras scripturas ad suam ipor̃ perditionem. Vos igitur frẽs p̃scientes custodite nos mentes. ne insipientiꝫ errore abducti excidatis a propria firmitate. Crescite uero in gr̃a. ꝛ in cognitione dñi nr̃i ihesu xpi ꝛ saluatoris. Ipsi gloria. ꝛ nunc ꝛ in diem ẽternitatis. amen.

Explicit epl̃a secunda pet̃r. Incip̃ arguꝫmentum in epl̃am prima iohannis.

Non nouẽ uerbi qualitatem deus ipe sit caritas manifestat. ꝛ solores frm. nec deum scire nec pcs fieri posse eo usqꝫ discretur. ut ee ꝓbet homicidas eo qual edium sit interfectionis occasio.

Incipit epl̃a prima iohannis.

Ab initio. quod audiuimus quod uidimus oculis nr̃is. quod perspeximus. ꝛ manus nr̃e contrectauerũt de uerbo uite. ꝛ uita manifestata ẽ. ꝛ uidimus ꝛ testamur. ꝛ annũciamus uitam eternam que erat apud patrem. ꝛ apparuit nobis. Quod uidimus ꝛ audiuimus annũciamus uobis. ut ꝛ uos societatem habeatis nobiscũ. ꝛ societas nr̃a sit cum patre ꝛ filio eius ihesu x̃o. Et hec scribimus uobis. ut gaudeatis. ꝛ gaudium uestrum sit plenum. Et hec est annũciatio quã audiuimus ab eo. ꝛ annũciamus uobis. quoniam deus lux ẽ. ꝛ tenebre in eo nullo modo sunt in eo ullo. Si dixerimus quoniam societatem habemus cum illo. ꝛ in tenebris ambulamus. mentimur. ꝛ non facimus ueritatem. Si autem in luce ambulamus. sicut ꝛ ipe ẽ in luce. societatem habemus ad inuicem. ꝛ sanguis ihesu filii eius emundat nos ab omni peccato. Si dixerimus quoniam peccatum non habemus. ipi nos seducimus. ꝛ ueritas in nobis non ẽ. Si confitemur peccata nr̃a. fidelis ꝛ iustus ẽ. ut remittat nobis peccata nr̃a. ꝛ emũdet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus quoniam non peccauimus. mendacem facimus eum. ꝛ uerbum eius non est in nobis.

Filioli mei h̃ scribo uobis. ut non peccetis. Sed ꝛ si quis peccauerit. aduocatum habemus apud patrem ihesum xpm iustum. ꝛ ipe ẽ propitiatio pro peccatis nr̃is. Non autem pro nr̃is tantum. sed etiam pro totius mundi. Et in hoc scimus quoniam cognouimus eum. si mandata eius obseruemus. Qui dicit se nosse eum. ꝛ mandata eius non custodit. mendax ẽ. ꝛ ueritas in eo non est. Qui autem seruat uerbum eius. uere in eo caritas dei perfecta ẽ. In hoc scimus. quoniam in eo sumus. Qui dicit se in ipo manere. debet sicut ipe ambulauit. ꝛ ipe ambulare. Karissimi non mandatum nouum scribo uobis. sed mandatum uetus quod habuistis ab initio. Mandatum uetus ẽ uerbum quod audistis. Iterum mandatum nouum scribo uobis quod est uerum in ipo. ꝛ in uobis. quia tenebre transierunt. ꝛ lumen uerum iam lucet. Qui dicit se in luce esse. ꝛ fratrem suum odit. in tenebris ẽ usqꝫ adhuc. Qui diligit fratrem suum in lumine permanet. ꝛ scandalum in eo non est. Qui autem odit fratrem suum in tenebris ẽ. ꝛ in tenebris ambulat. ꝛ nescit quo eat. quoniam tenebre obcecauerunt oculos eius. Scribo uobis filioli. quoniam remittuntur uobis peccata ꝓp̃ nomen eius. Scribo uobis patres. quoniam cognouistis eum. qui ab initio ẽ. Scribo uobis adolescentes. quoniam uicistis malignum. Scribo uobis infantes. quoniam cognouistis patrem. Scribo uobis iuuenes. quoniam fortes estis. ꝛ uerbum dei in uobis manet. ꝛ uicistis malignum. Nolite diligere

mundū: ns ea que in mundo sunt. Si
quis diligit mundū. non ē caritas pr̄is
in eo. qm̄ omne quod ē in mundo cupi
scentia carnis ē: ⁊ cupiscentia oculorū:
⁊ superbia uite. qm̄ non ē ex p̄re. sz ex mū
do ē. Et mundus transibit ⁊ cupiscen
tia eius. Qui aut̄ facit uoluntatem dī
manet in eternum. Filioli nouissima hō
ē. Et sicut audistis quia antix̄pus uenit:
nunc aut̄ antix̄pi multi fc̄i sunt. Unde ⁊
scimus quia nouissima hora ē. Et nob
predixerunt. sz non erant ex nob. Nam si
fuissent ex nobis. permansissent utiq;
nobiscum. Sz ut manifesti sint. qm̄ nō
sunt omnes ex nobis. sz ut uox uēnāc;
bēns a scō. ⁊ nostis omnia. Non scripsi
uobis q̄si ignorantibꝫ ueritatē. sz q̄si scie
ntibꝫ eam. ⁊ qm̄ omne mendaciū ex ueri
tate non ē. Quis ē mendax. nisi is qui
negat. qm̄ ihesus non ē xp̄s? hic ē antix̄
qui negat p̄rem ⁊ filium. Qui aut̄ negat
filiū: filium. ⁊ p̄rem hēt. Omnis qui ne
gat filiū. nec p̄rem hēt. Vox quod audi
stis ab initio. in uobis permaneat. Si
in uobis permānſerit quod ab initio audi
stis. ⁊ uos in filio ⁊ p̄re manebitis. Et hꝫ
ē xp̄romissio quam ipe pollicitus est
uitam eternā. Hec scripsi uobis. de his
qui seducunt uos. Et uos unctionem
quā accepistis ab eo. maneat in uobis.
Et non necesse hēt̄is ut aliquis doceat
uos. sz sicut unctio eius docet uos de oi
bꝫ. Et uerum ē ⁊ non ē mendacium. Et
sicut docuit uos manete in eo. Et nūc
filioli manete in eo: ut cum apparuerit
fiduciam hēamus. ⁊ non ꝰfundamur ab
eo in aduentu eius. Si scitis qm̄ iustus
ē. scitote qm̄ ⁊ omnis qui facit iustitiā
ex ip̄o natus est.

Videte qualem caritatem de
dit nobis deus p̄r: ut filii
dei noiemur. ⁊ simus. ꝓp̄r
hoc mundus nō nouit nos
quia non nouit eum. Karissimi nunc filii
dei sumus. ⁊ nondū apparuit quid erim⁹.
Scimus qm̄ cum apparuerit similes ei
erimus: qm̄ uidebimus eum sicuti est.
Et omis qui hēt spem hanc in eo. sanc
tificat se sicut ille sanctus ē. Omnis qui facit
peccatum ⁊ iniquitatē facit. ⁊ peccatum ē iniq
tas. Et scitis qm̄ ille apparuit ut peccā
tolleret. ⁊ peccatum in eo non ē. Omis qui
manet in eo. non peccat. Et omis qui
peccat non uidit eum. nec cognouit eū.
Filioli. nemo uos seducat. Qui facit iu
stitiam iustus ē: sicut ille iustus ē. Qui
facit peccatum ex diabolo ē. qm̄ ab initio
diabolus peccat. In hoc apparuit filius
dei: ut dissoluat opera diaboli. Omis
qui natus ē ex deo non facit peccatum.
qm̄ semen ipius in eo manet. ⁊ non
pōt peccare qm̄ ex deo natus ē. In hoc
manifesti sunt filii dei. ⁊ filii diaboli. I
Omnis qui non ē iustus nō ē ex deo.
⁊ qui non diligit fratrem suum. Qm̄ hec
ē annūciatio. quā audistis ab initio:
ut diligamus alterutrum. non sicut cain q
ex maligno erat. ⁊ occidit fratrem suum. I
Et ꝓp̄r quid occidit eum? Qm̄ opera
eius maligna erant. fratris aut̄ eius iu
sta. Nolite mirari fres: si odit uos mūd⁹.
Nos scimus qm̄ translati sumus ō mor
te ad uitā: qm̄ diligimus fres. Qui nō
diligit manet in morte. Omnis qui
odit fratrem suum. homicida ē. Et scitis
qm̄ omnis homicida non hēt uitam
eternā in se manentē. In hoc cognouim⁹
caritatē dei. qm̄ ille p̄ro nobis animā
suam posuit. ⁊ nos debemus p̄ro fratri
bus ponere. Qui habuerit substantiam mundi
huius. ⁊ uiderit fratrem suum necessitatē
hēre. ⁊ clauserit uiscera sua ab eo: quomō
caritas dei manet in eo? Filioli mei nō
diligamus uerbo nec lingua. sz opere
⁊ ueritate. In hoc cognoscimus qm̄ ex ue
ritate sumus. ⁊ in ꝓspectu eius suademus
corda nra. Qꝫ si reprehenderit nos cor
nim. maior ē deus corde nro. ⁊ nouit
omnia. Karissimi si cor nim nō reprehen
derit. nos fiduciam hēmus ad deum. ⁊
quicqd petierimus accipiemus ab eo.
qm̄ mandata eius custodimus. ⁊ ea q̄
sunt placita coram eo facimus. Et hec
ē mandatū eius. ut credamus in nōie
filii eius ihesu xp̄i. ⁊ diligamus alterutrum
sicut dedit mandatū nobis. Et qui ser
uat mādata eius in illo manet. ⁊ ipe in eo
Et in hoc scimus qm̄ manet in nobis.

De spū quē nob dedit.

Karissimi nolite omi spiritui
credere. sz probate spūs si
ex deo sunt. qm̄ multi pseu

EPISTOLA IOHNES.I

EPISTOLA·II

Qs ateo ad scam fe
minā scribit. ut eā es
diam non dubitet. i
appellans. eiusdemq; i
filios testimonii quod ambulent in ueri
tate perhibet. Explicit argumtū. Incip
epla iohannis.

Qui enim dicit ei aue. communicat o
peribꝰ illius malignis. plura bñs no
bis scribere. nolui per cartam tamen
tum. Spero enī me fiducialiter apud
uos. ros ad os loqui. ut gaudiū uestrum
sit plenum. Salutant te filij sororis
tue electe. Gratia tecum amen. Explic
epla iohis fi. Incip argumtū in tertiam

Quum pietatis cā
extollit. atq; ut in pā
pietate maneat exorta
tur. Quoniam impietatis superbie
causā obiurgat. Demetrium aut bo
num testimonium perhibet cū fribꝰ
uniuersis. Explicit argumtū. Incip
epla tertia iohannis.

Gaius dilectꝰ quē ego diligo in ueritate. i
Kime de omnibꝰ oronem facio, psperē
te ingredi tuale: sicut prospere agit a
nima tua. Gauisus sum ualde uenien
tibꝰ fribꝰ. et testimonij perhibentibus
ueritati tue. sicut tu in ueritate ambu
las. Maiorem horum non hēo gratiam.
q; ut audiam filios meos in ueritate
ambulare. Kime fideliter facis quic
quid operaris in fres. et hoc in peregri
nos qui testimonij tulerunt cari
tati tue in ospectu ecclē. quos bene fa
cies deducens digne deo. Pro nomine
enim eius profecti sunt. nichil accipi
entes a gentibꝰ. Nos ergo debemus
suscipere hūsmodi. ut cooperatores
simus ueritati. Scripsissem forsitā
ecclē. sed qui amat primatū gerere
in eis dioscorus non recipit nos. ppr

hæ si uenero ꝑmoneam eius opera que
facit. uerbis malignis garriens in nos.
Et quasi non ei ista sufficiant. ns̄ qꝫ su
scipit fr̄es. ⁊ eos qui suscipiunt ꝓhibet
⁊ eccl̄a eicit. K̄ime. noli imitari malū
sed quod bonum ē. Qui bene facit ex deo
ē. qui male facit. non uidet deum. Deme
rito testimoniū retulit ab oīb⁹ ⁊ ab
ip̄a ueritate. Sed ⁊ nos ei testimoniū ꝓhi
bemus. Et nosti. qm̄ testimoniū nr̄m ꝟ
uerum ē. Multa habui tibi scribere. sed no
lui per atramentum ⁊ calamū scribere tibi.
Spero aut̄ ꝓtinus te uidere. ⁊ os ad os
loquemur. Pax tibi. Salutant te amici
Saluta tu amicos per nominatim.

Incipit argum̄tū in ep̄lam iude.

Judas apostolus frat
er iacobi fr̄is de corrup
toribus nos uerisimis in
format. ut illicitum ei de subiugo se
mel exutos fuisse nos de cetero operam suam
officijs nouare fidelibus. *Incipit ep̄la ꝟ*
iude.

Iudas ihesu xp̄i seruus frater autem iacobi: his qui in deo p̄e di
lectis. ihesu xp̄o seruare et uocatis. Mi
sericordia uobis ⁊ pax. ⁊ caritas adimpleatur. K̄ime
omnē sollicitudinē faciens scribendi uo
bis de communi nr̄a salute necesse habui sc̄i
bere uobis: de precamur fr̄i certum semel i
audite scientes hoc. Quidam introierunt enim
quidā homines qui olim p̄descripti sunt
in hoc iudicium impij. dei nr̄i gratiam in lu
xuriā ferentes in luxuriā. ⁊ solum dominatorem. et
dom̄m nr̄m ihesum xp̄m negantes. Commo
nere aut̄ uos uolo scientes semel omnia
quā ihesus populum de terra egypti saluans
deinde eos qui non crediderunt perdidit. An
gelos uero qui non seruauerunt suū p̄ma
tum. sed dereliquerunt suum domicilium
in iudicium magni diei uinculis eternis
sub caligine reseruauit. Sicut sodoma et
gomorra ⁊ finitime ciuitates. simili mo
do fornicate. ⁊ abeuntes post carnem alterā
facte sunt exemplū: ignis eterne pena sustī
nentes. Similiter ⁊ hi qui carnem quidē
maculant. dominationem aut̄ spernunt. ma
iestatem aut̄ blasphemant. Cum michael
archangelus cum diabolo disputans
altercaretur de moysi corpore. non ē au
sus iudicium inferre blasphemie. sed dix.
Imperet tibi dñs. Hi aut̄ quecūq; qdē
ignorant blasphemant: quecūq; aut̄ nātu
raliter tanq; muta animalia norunt. in his cor
rumpuntur.

Uae illis qui uiam caym ambu
lauerunt. et errore balaā mercede effusi
sunt. et contradictione chore ꝑ
ierunt. Hi sunt in epulis
suis maculas operantes. sine timore semet
ipos pascentes. nubes sine aqua que a uen
tis circumferuntur. arbores autumpnales
infructuose. bis mortue. eradicate. fluctus
feri maris despumantes suas confusiones. sy
dera errantia. qui procella tenebrar in eter
num conseruata ē. Prophetauit aut̄ de his sep
timus ab adam enoch. dicens. Ecce uenit
dominus in sanctis milibus suis. facere iudi
cium contra omnes. ⁊ arguere omnes impios
de omnibus operibus impietatis eorum. quib⁹
impie egerunt. ⁊ de omnibus duris que lo
cuti sunt contra deum peccatores impij. Hi sunt
murmuratores querulosi. secundum desideria
sua ambulantes. ⁊ os illorum loquitur sup
biam. mirantes personas questus causa
Uos aut̄ karissimi memores estote uerbor q̄
predicata sunt ab apostolis dñi nr̄i ihesu xp̄i.
qui dicebant uobis. qm̄ in nouissimo
tp̄ore. uenient illusores secundum desideria sua
ambulantes in impietate. Hi sunt qui
segregant semetipsos animales spm̄ non
habentes. Uos aut̄ karissimi superedificantes
uos metipsos sanctissime fidei in spū scō
orantes uosmetipsos in dilectione dei ser

nate. expectantes mam dñi nri ihesu ℞.
in uitam eternã. Et hos quidẽ arguit
uidicãtes. illos aũt fruate de ignie impiẽ
tes. Alios aũt misemim in amore: adhe
rẽtes. ℣ eam que carnalis ẽ maculatam
tunicam. Et aũt qui potens ẽ uos ser
uare sine peccõ. ℣ sistere ante ꝯspectũ
glie sue. imaculatos in exaltatione in
aduentũ dñi nri ihesu xpi. soli deo ℣
saluatori nro. per ihesum xpm dñm nm
glia ℣ magnificentia imperium ℣ potas.
ante omnia secula. ℣ nunc ℣ in omnia ℣
secula seculorum amn. Explicat epla iu
de. Incipit argumentum in apocalipsim

Iohannes aplus ℣
℣ euangelista ado
mino nro ihesu xpo
electis atq; dilec
tis. in tanto dilec
tionis amore ab eo ẽ habitis. ut in cena ℣
super pectus eius recumberet. ad cu
cem astanti soli matre propria ꝯmẽda
ret. ut quem nubere uolentẽ ad ample
xum uirginitatis asciuerat. xpi etiam ℣
custodiendã uirginẽ traderet. hic ita
cum propter uerbum dei. ℣ testimonium
ihesu xpi. exilio in pathmos insula sor
titur. illic ab eodem apocalipsis poste
ra referbitur. ut sicut in principio cano
nis uetus libri geneseos incorruptibile
principium prenotatur. ita etiam ico
ruptibilis finis per uirginem in apoca
lipsi redderetur: dicentis. Ego sum al
pha ℣ o. initium ℣ finis. Hic ẽ iohãnes
qui sciens supuenisse sibi diem egres
sionis de corpore: euocatis in explexo di
scipulis. descendit in defossum sepulcrũ ℣
sine locum. orone; q; opleta redditur spũ.
tam adolore mortis fruis extraneus. q;
a corruptione carnis noscitur alienus.
Cuius ti scripture dispositio. uel libri
ordinatio. ideo a nobis per singula nõ
exponitur. Ut nesciendo inquirendi ℣
desiderii collocetur. ℣ quietẽdo labor
fructus. adeo magistri doctrina fuerit.

Apocalipsis iohannis
tor hẽt sacramita quõ
uerba. Parum dirt:
℣ pro mento uoluminis huius laus ℣
omnis inferior ẽ. In uerbis singulis ℣
multiplices latent intelligentie. Ex
plicit argumẽt. Incipit apocalipsis.

Apocalipsis ihu xpi quam dedit illi deus palam
facere suis sims que oportet fieri cito. et
significauit mittens per angelum suum
suo suo iohanni qui testimoniũ perhi
buit uerbo dei. ℣ testimonium ihesu xpi.
quecumq; uidit. Beatus qui legit ℣ qui
audit uerba prophetie huius. ℣ seruat ea ℣
que in ea scripta sunt. Tempus enim
prope ẽ. Johannes vii. ecclis que sunt
in asia. Gratia uobis ℣ pax ab eo qui ẽ

APOCHA

ꝛqui erat.ꝛqui uenturus ē.ꝛa.vij ſpibꝫ
qui in ꝯſpectu thꝛon eius ſunt.ꝛa ieſu
xp̄o qui ē teſtis fidelis primogenitus ⁊
mortuor ⁊ princeps regum terre. Qui ⁊
dilexit nos ⁊lauit nos a pcc̄is nr̄is in
ſanguine ſuo.ꝛfecit nos regnum.ꝛ ſa
cerdotes deo ⁊ p̄ri ſuo. Ipi gloria ⁊ imp
rium in ſecula ſeloꝝ amē. Ecce uenit
cum nubibꝫ.ꝛuidebit eum omis ocu
lus.ꝛqui eum pupugerunt. Et plan
gent ſe ſuper eum omnes tribus terre ⁊
etiam amen. Ego ſum alpha ⁊ ω. p̄in
cipium ⁊ finis.dicit dñs deus.qui ē ⁊
qui erat.ꝛqui uenturus ē omnipotens
Ego iohannes frater uꝝ.ꝛparticeps in
tribulatione.ꝛregno ⁊patientia in ih̄u
ieſu. fui in inſula que appellat patb
mos p̄opter dei uerbum.ꝛtestimoniuꝫ
ieſu xp̄i. Fui in ſpū in dominica die.ꝛ
audiui post me uocem magnam.tꝫq̄
tube dicentis mihi. Quod uides scri
be in libꝝ.ꝛmitte vij. ecclīs epheſo.ꝛ
ſmirne.ꝛpergamo.ꝛthiatire.ꝛ ſardis.ꝛ
philadelfie.ꝛlaodicie. Et conuerſus ſuꝫ
ut uiderem uocem que loquebat mꝫ me
cum. Et conuerſus uidi vij. candelabra
aurea.ꝛin medio vij. candelabroꝝ aureoꝝ
ſimilem filio hominis uestitum ⁊
podere.ꝛprecinctum ad mamillas ⁊
zonā aurā. Caput aut eius.ꝛ capilli
ejus candidi. tanq̄ lana alba.ꝛtanq̄
nix.ꝛoculi eius uelut flāma ignis. et
pedes eius ſimiles aurichalco. ſicut in ⁊
camino ardenti. Et uox illius tanq̄
uox aquaꝝ multaꝝ. Et hēbat in dextꝛa
ſua ſtellas vij.ꝛde ore eius gladius ex
utraq̄ parte acutus exibat.ꝛfacies ⁊
eius ſicut ſol lucet in uirtute ſua. Et
cum uidiſſem eum. cecidi ad pedes ei⁹
tanq̄ mortuus. Et posuit dexteram
ſuam ſuper me dicens. Noli timere. ⁊
Ego ſum primus ⁊nouiſſimus.ꝛuiuꝫ ⁊
fui mortuus.ꝛecce ſum uiuens in ſeꝛ
ſeloꝝ amē.ꝛhēo claues mortis ⁊ inferi
Scribe ergo que uidiſti ⁊que ſunt.ꝛet
que oportet fieri post hec. Sacramen
vij ſtellaꝝ quas uidiſti in dextꝛa mea
ꝛvij candelabra aurea. Vij ſtelle an
geli ſunt ſeptem eccl̄aꝝ.ꝛcandela
bra vij. septem eccl̄e ſunt.

T angelo epheſi eccl̄ie ſcribe. Hec dicit qui tenet vij ſtellas in
dextꝛa ſua. qui ambulat in medio vij.
candelabroꝝ aureoꝝ. Scio opera tua ⁊
laborem tuum.ꝛpatientiam tuam.ꝛ
quia non potes ſuſtinere malos.ꝛtem
ptaſti eos qui ſe dicunt apl̄os ee.ꝛnon
ſunt.ꝛinuenisti eos mendaces. Et pa
tientiam habes.ꝛſuſtinuiſti p̄r nomen meum.
ꝛnon defeciſti. Sed hēo aduersus te.q⁹
caritatem tuam primam reliquiſti. ⁊
Memor eſto itaq̄ unde excideris.ꝛage
penitentiam.ꝛprima opera fac. Qui ⁊
uenio tibi.ꝛmouebo candelabꝝ tuum
de loco ſuo. niſi penitentiam egeris. Sed
hoc hēs quia odiſti ſcā nicolaitaꝝ que
ꝛego odi. Qui hēt aurem audiat quid
ſpūs dicat eccl̄iis. Vincenti dabo e
dere de ligno uite. quod ē in paradiſo ⁊
dei mei. Et angelo ſmirne. eccl̄e scr̄be.
Hec dicit primus ⁊nouiſſimus qui fuit
mortuus ⁊ uiuit. Scio tribulationem
tuam ⁊paupertatē tuam. ſed diues es ⁊
blaſphemaris. ab his qui dicunt ſe iu
deos ee.ꝛnon ſunt. ſed ſunt ſinagoga ſa
thane. Nichil eorum timeas que paſſu
rus es. Ecce missurus ē diabolus ex ⁊
uobis in carcerē ut tēptemini.ꝛhēbi
tis tribulationē dieb⁹ x. Esto fidelis us
q̄ ad mortē.ꝛdabo tibi coronam uite.
Qui hēt aurem audiat quid ſpūs dicat
eccl̄iis. Qui uicerit non lesetur a mor
te ſecunda. Et angelo pergami eccl̄e ſcribe. ⁊
Hec dicit qui hēt romphaeam ex utraq̄
parte acutam. Scio ubi habitas. ubi ſedes
ē ſathane.ꝛtenes nomē meum.ꝛnon
negaſti fidem mei. Et in diebꝫ illis in
uocabit teſtis meus fidelis. qui occisus e
apud uos. ubi ſathanas habitat. Sed hēo
aduersus te pauca. quia hēs illic tenen
tes doctrinā balaam. qui docuit balach ⁊
mittere ſcandalum coram filiis iſrael eꝛ
ꝛfornicari. Ita hēs ⁊tu tenentes doctrinaꝫ
nicholaitaꝝ. Similiter penitentiā age.ꝛ
ſi commisus uenio tibi cito.ꝛpugnabo
cum illis in gladio oris mei. Qui hēt ⁊
aurem. audiat quid ſpūs dicat eccl̄iis.
Vincenti dabo ei manna abſconditum.ꝛ
dabo illi calculum candidū.ꝛin calculo
nomen nouū ſcriptum. quod nemo ſcit
niſi qui accipit. Et angelo thiatire ec
cl̄ie ſcribe. Hec dicit filius dei. qui hēt

oculos ut flamma ignis. ⁊ pedes eius similes aurichalco. ⁊ noui opera tua. ⁊ fidem ⁊ caritatem. ⁊ ministerium ⁊ patientiam tuam. et opera tua nouissima. plura prioribus. Sed hoc habeo aduersus te. quia permittis mulierem iezabel que se dicit prophetem. docere ⁊ seducere seruos meos. fornicari ⁊ manducare de uolatilibus. Et dedi illi tempus ut penitentiam ageret. ⁊ non uult penitere a fornicatione sua. Ecce mitto eam in lectum. ⁊ qui mechantur cum ea in tribulatione maxima erunt. nisi penitentiam egerint ab operibus suis. ⁊ filios eius interficiam in morte. Et scient omnes ecclie. quia ego scrutans corda ⁊ renes. ⁊ dabo unicuique uestrum secundum opera sua. Vobis autem dico ceteris qui thiatire estis. quicumque non habent doctrinam hanc. qui no cognouerunt altitudines sathane quemadmodum dicunt. no mittam super uos aliud pondus. Tamen id quod habetis tenete. donec ueniam. Et qui uicerit. ⁊ qui custodierit usque in finem opera mea. dabo illi potestatem super gentes. ⁊ reget eas in uirga ferrea. ⁊ tanquam uas figuli confringentur. sicut ego accepi a patre meo. ⁊ dabo illi stellam matutinam. Qui habet aurem. audiat quid spiritus dicat ecclesiis.

Et angelo ecclie sardis scribe. Hec dicit qui habet vii spiritus dei. ⁊ vii stellas. Scio opera tua quia nomen habes quod uiuas. ⁊ mortuus es. Esto uigilans. ⁊ confirma ceteram que moritura erat. Non enim inuenio opera tua plena coram deo meo. In mente ergo habe qualiter accepisti. ⁊ audisti. ⁊ sic custodi. ⁊ penitentiam age. Si ergo non uigilaueris. ueniam ad te tanquam fur. ⁊ nescies qua hora ueniam ad te. Sed habes pauca nomina in sardis. que non inquinauerunt uestimenta sua. ⁊ ambulabunt mecum in albis. quia digni sunt. Qui uicerit sic uestietur uestimentis albis. ⁊ non delebo nomen eius de libro uite. ⁊ confitebor nomen eius coram patre meo. ⁊ coram angelis eius. Qui habet aurem audiat. quid spiritus dicat ecclesiis. Et angelo ecclie philadelphie scribe. Hec dicit sanctus ⁊ uerus qui habet clauem dauid. qui aperit ⁊ nemo claudit. claudit ⁊ nemo aperit. Scio opera tua. Ecce dedi coram te hostium apertum. quod nemo potest claudere. quia modicam habes uirtutem. ⁊ seruasti uerbum meum. ⁊ non negasti nomen meum. Ecce dabo de synagoga sathane. qui se dicunt iudeos esse ⁊ non sunt. sed mentiuntur. Ecce faciam illos ut ueniant ⁊ adorent ante pedes tuos. ⁊ sciant quia ego dilexi te. Quoniam seruasti uerbum patientie mee. ⁊ ego te seruabo ab hora tentationis que uentura est in orbem uniuersum temptare habitantes in terra. Ecce uenio cito. Tene quod habes. ut nemo accipiat coronam tuam. Qui uicerit faciam illum columnam in templo dei mei. ⁊ foras non egredietur amplius. Et scribam super eum nomen dei mei. ⁊ nomen ciuitatis dei mei noue ierusalem. que descendit de celo a deo meo. ⁊ nomen meum nouum. Qui habet aurem audiat. quid spiritus dicat ecclesiis. Et angelo ecclie laodicie scribe. Hec dicit amen testis fidelis ⁊ uerus. qui est principium creature dei. Scio opera tua. quia neque frigidus es neque calidus. Vtinam frigidus esses aut calidus. Sed quia tepidus es. ⁊ nec frigidus nec calidus. incipiam te euomere ex ore meo. quia dicis quod diues sum ⁊ locupletatus. ⁊ nullius egeo. ⁊ nescis quia tu es miser. ⁊ miserabilis. ⁊ pauper ⁊ cecus ⁊ nudus. Suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum. ut locuples fias. ⁊ uestimentis albis induaris. ⁊ non appareat confusio nuditatis tue. ⁊ collirio inunge oculos tuos ut uideas. Ego quos amo. arguo et castigo. Emulare ergo ⁊ penitentiam age. Ecce sto ad hostium ⁊ pulso. Si quis audierit uocem meam. ⁊ aperuerit michi statim. intrabo ad illum et cenabo cum illo. ⁊ ille mecum. Qui uicerit dabo illi sedere mecum in throno meo. sicut ego uici. ⁊ sedi cum patre meo in throno eius. Qui habet aurem audiat. quid spiritus dicat ecclesiis.

Post hec uidi. ⁊ ecce hostium apertum in celo. ⁊ uox prima quam audiui tanquam tube loquentis mecum. dicens. ascende huc. ⁊ ostendam tibi que oportet fieri cito. Post hec statim fui in spiritu. Et ecce sedes posita erat in celo. ⁊ super

dem sedens. Et qui sedebat. similis e
rat aspectu laspidis ↄ sardinis. Et ↄ
ca erat in circuitu sedis. similis uisioni
smaragdine. Et in circuitu sedis xxiiij
sedilia. Et super thronos xxiiij senio̅
sedentes circumamictos uestimentis alb.
ꝯ in capitibꝫ eoꝝ coronas aureas. Et
de throno procedunt fulgura. ꝯ uoces ꝯ
tonitrua. Et vij lampades ardentes
ante thronū. que sunt vij spūs dei. Et
in ꝓspectu sedis. tanq̄ mare uitreum
simile cristallo. Et in medio sedis ꝯ i
circuitu sedis iiij animalia plena ocu
lis ante ↄ retro. Et animal primum si
mile leoni. Et ſm animal simile uitulo
Et tertium animal hēns faciem quasi
hominis. Et quartum aial. simile aq̄le
uolanti. Et quatuor aialia. singula eo
rum hēbant alas senas. ꝯ in circuitu ꝯ
intus plena sunt oculis. Et requiem
non hēbant die ac nocte. dicentia. Sc̄s
scūs scūs dominus deus omp̄s. qui e
rat ꝯ qui ē ꝯ qui uenturus ē. Et cum
darent illa quatuor aialia gliam ꝯ ho
norem ꝯ benedictionē sedenti super thro
num uiuenti in scla sclorum. procide
bant xxiiij seniores ante sedentem in
throno. ꝯ adorabant uiuentē in scla sclo
Et mittebant coronas suas ante thro
num dicentes. Dignus es dñe deus
noſ accipere gliam ꝯ honorem ꝯ uirtutes.
quia tu creasti omnia. ꝯ ꝑp uoluntatē
tuam erant ↄ creata sunt.

Et uidi in dexteram sedentis
sup̄ thronum librum scrip
tum intus ꝯ foris. signatū
sigillis vij. Et uidi angelum fortem. ꝓdicantē uoce magna. ¶
Quis ē dignus aperire librum. ꝯ soluere
signacula eius. Et nemo poterat in ce
lo neq; in terra. neq; subtus terram aperire lib̄
neq; respicere illum. Et ego flebā multū
quia nemo dignus inuentus ē aperire li
brum. nec uidere eum. Et unus de se
nioribꝫ dixit michi. Ne fleueris. Ecce uicit
leo de tribu iuda. radix dauid. aperire
librum. ꝯ soluere vij. signacula eius. Et
uidi. ↄ ecce in medio throni. ꝯ iiij. aialiū
ꝯ in medio seniorum agnum stantem
tanq̄ occisum. hēntem cornua vij. ↄ oc
los vij. qui sunt vij spūs dei. missi in ter
ram. ꝯ uenit ↄ accepit de dexterā sedentis
in throno librum. Et cum aperuisset li
brum. iiij. animalia ↄ xxiiij seniores ce
ciderunt coram agno. hntes singuli citha
ras. ↄ fialas aureas plenas odoramentoꝝ.
que sunt orationes scorum. Et cantabant
canticum nouum. dicentes. Dignus es
dñe accipere librum. ↄ aperire signacula
eius. qm occisus es ↄ redemisti nos deo. i
sanguine tuo. ex omni tribu ↄ lingua. et
populo ↄ natione. ↄ fecisti nos deo nro re
gnum ↄ sacerdotes. ↄ regnabimus super
terram. Et uidi ↄ audiui uocem angelo
multorum. in circuitu throni. animaliū
ↄ seniorum. Et erat numerus eoꝝ milia
milium. dicentium uoce magna. Dignꝰ
ē agnus qui occisus ē accipere uirtutem.
ↄ diuinitatē ↄ sapiam. ↄ fortitudinem. et
honorem ↄ gliam ↄ benedictionem. ↄ omnē
creaturā quē in celo ē. ↄ que super terra.
ↄ subtus terram. ↄ mare ↄ que in eo sunt.
Omnes audiui dicentes. Sedenti in thro
no ↄ agno. benedictio ↄ honor ↄ glia ↄ po
testas in scla sclorum. Et quatuor aialia
dicebant. amen. Et xxiiij seniores ce
ciderunt in facies suas. ↄ adorauerunt.

Et uidi q̄ aperuit vij
agnus unum de vij sigilla
culis. Et audiui unum de
iiij. animalibꝫ dicēs tanq̄
uocem tonitrui. Veni ↄ uide. Et uidi. ↄ
ecce equus albꝰ. ↄ qui sedebat super illū
hēbat arcum. Et data ē ei corona. ↄ exi
uit uincens ut uinceret. Et cum ape
ruisset sigillum ſm. audiui ſm aial dicēs
Veni ↄ uide. Et exiuit alius equus rufꝰ
ↄ qui sedebat super eum. datum ē ei ut su
meret pacem de terra. ↄ ut inuicem se in
terficiant. Et data ē illi gladius ma
gnus. Et cum aperuisset sigillum tertium
audiui tertium animal dicens. Veni ↄ ui
de. Et ecce equus niger. ↄ qui sedebat sup
eum. hēbat stateram in manu sua. Et au
diui tanq̄ uocem in medio iiij animaliū
dicentium. Bilibris tritici denario. ↄ tres
bilibres ordei denario. ↄ uinum ↄ oleum.
ne leseris. Et cum aperuisset sigillum a
quartum. audiui uocem quarti animalis.
dicentis. Veni ↄ uide. Et ecce equus palli
dus. ↄ qui sedebat super eum nomen illi
mors. ↄ infernus sequebatur eum. Et da

ta ē illi potas sup: quatuo: partes terre
interficere gladio. fame ⁊ morte. ⁊ bestijs
terre. Et cum aperuisset sigillum quintum
vidi subtus altare animas interfectorum
pp̃: verbum dei. ⁊ pp̃: testimoniū quod ha
bebant. ⁊ clamabant voce magna dicen
tes. Vsq; quo dne scis ⁊ vindicas sanguinem nr̃m de his q
habitant in terra. Et datе sunt illis single
stolle albe. ⁊ dictum ē illis ut requiescerent
tempus adhuc modicum. donec cõple
antur numerus cõseruorum eorum. ⁊ fra
trum eorum. qui interficiendi sunt sic
⁊ illi. Et vidi cum aperuisset sigillum i
sextum. ⁊ ecce terremotus factus est magn̄
⁊ sol factus ē niger tanq̃ saccus cilici
nus. ⁊ luna tota facta ē sicut sanguis.
⁊ stelle celi ceciderunt super terram. sic
ficus mittit grossos suos. cum auento
magno movetur. Et celum recessit q̃
liber involutus. ⁊ omnis mons ⁊ insu
le de locis suis mote sunt. Et reges ter
re ⁊ principes ⁊ tribuni. ⁊ divites ⁊ fortes.
⁊ omnis seruus ⁊ liber abscondерunt se i
speluncis ⁊ petris montium. ⁊ dicunt
montibꝰ ⁊ petris. cadite super nos. ⁊ ab
scondite nos a facie sedentis super thro
num. ⁊ ab ira agni: quoniam venit dies ma
gnus ire ipsorum. Et quis potest stare?

VII

Post hec vidi
quatuor angelos. stantes
super angulos quatuor ven
tentes quatuor ventos
terre ne flarent super terram. neq; super
mare. neq; super ullam arborem. Et vi
di alterum angelum ascendentē ab ortu
solis. habentem signum dei vivi. Et clamā
vit voce magna quatuor angelis. quibꝰ
datum ē nocere terre ⁊ mari. dicens. No
lite nocere terre ⁊ mari. neq; arboribꝰ: quo
ad usq; signemus servos dei nr̃i in frontibꝰ eorum. Et audivi numerum sig
natorum centum xliiij. milia signati. ex
omni filiorum isrl. Ex tribu iuda. xij
milia signati. Ex tribu ruben. xij mi
lia signati. Ex tribu gad. xij milia sig
nati. Ex tribu aser. xij milia signati. Ex
neptalim. xij milia signati. Ex tribu
manasse. xij milia signati. Ex tribu
symeon. xij milia signati. Ex tribu le
vi. xij milia signati. Ex tribu ysachar.
xij milia signati. Ex tribu zabulon. xij
milia signati. Ex tribu ioseph. xij milia
signati. Ex tribu beniamin. xij milia
signati. Post hec vidi turbam magnam
quam dinumerare nemo poterat. ex oī
bꝰ gentibꝰ ⁊ tribubꝰ ⁊ populis ⁊ linguis
stantes ante thronum. ⁊ in conspectu agni
amictos stollis albis. ⁊ palme in manibꝰ
eorum. Et clamabant voce magna. di
centes. Salus deo nr̃o qui sedet super
throno. ⁊ agno. Et omnes angeli stabant
in circuitu throni ⁊ seniorum ⁊ iiij animalium. Et ceciderunt in conspectu throni in
facies suas. ⁊ adoraverunt deū dicentes
amen. Benedictio ⁊ claritas ⁊ sapientia
⁊ gratiarum actio. honor. ⁊ virtus. ⁊ fortitudo deo nr̃o in secula seculorum. amen. Et
respondit unus de senioribꝰ. ⁊ dixit mihi.
hij qui sunt amicti stollis albis. qui i
sunt ⁊ unde venerunt? Et dixi illi. Do
mine mi. tu scis. Et dixit mihi. hi sunt
qui venerunt de tribulatione magna:
⁊ lavaverunt stollas suas. ⁊ dealbaverunt
eas in sanguine agni. Ideo sunt ante
thronum dei. ⁊ seruiunt ei die ac nocte i
templum eius. Et qui sedet in throno.
habitat super illos. Non esurient nec sitient
amplius. neq; cadet super illos sol. neq; ul
lus estus. quia agnus qui in medio thro
ni ē reget illos. ⁊ deducet eos ad vitе fõ
tes aquarum. Et absterget deus oēm
lacrimam ab oculis eorum. Et cum i
aperuisset sigillum septimum. factum ē si
lentium in celo quasi media hora

VIII

Et vidi vij angelos stantes
in conspectu dei. ⁊ datе sunt i
illis vij tube. Et alius an
gelus venit ⁊ stetit ante al
tare. habens thuribulum aureum. Et da
ta sunt illi incensa multa. ut daret
de orationibꝰ sanctorum omnium super altare
aureum quod ē ante thronum. Et ascē
dit fumus incensorum de orationibꝰ sanc
torum. ⁊ de manu angeli coram deo. Et
accepit angelus thuribulum. ⁊ implevit illud de igne altaris. ⁊ misit in ter
ram. Et facta sunt tonitrua ⁊ voces ⁊ fulgura.
⁊ terremus magnus. Et septem angeli
qui habebant vij tubas: paraverunt se ut
tuba canerent. Et primus angelus i
tuba cecinit. ⁊ facta ē grando ⁊ ignis i

mixta in sanguine. ⁊ missum ē in terra.
Et tertia pars terre obusta ē. ⁊ tertia
pars arborum exusta ē. ⁊ omne fenū
uiride obustum ē. Et secundus ange
lus tuba cecinit. ⁊ tanq̄ mons magn̄
igne ardens missus ē in mare. Et fcā
ē tertia pars maris sanguis. ⁊ mortua
ē tertia pars creaturē eoꝝ que hēbant
animas in mari. ⁊ tertia pars nauium
interiit. Et tertius angelus tuba cecī
nit. ⁊ cecidit de celo stella magna ardēs
tanq̄ facula. ⁊ cecidit in tertiam partē
fluminū. ⁊ in fontes aquar. Et nomē
stelle dicitur absinthium. ⁊ multa hoīes
mortui sunt de aquis. quia amare fēe
sunt. Et quartus angelus tuba cecinit
⁊ percussa ē tertia pars solis. ⁊ tertia pars
lune. ⁊ tertia pars stellarum. ita ut ob
scuraretur tertia pars eorum. ⁊ diei non
luceret pars tertia. ⁊ nocts similiter. ⁊
Et uidi ⁊ audiui uocem unius aquile
uolantis per medium celum. dicentis
uoce magna. Ve. ue. ue. habitantibus in
terram. De ceteris uocibus trium angelo
rum qui erant tuba canituri.

VIIII

Et quintus angelus tuba
cecinit. Et uidi stellam de
celo cecidisse in terram. ⁊
data ē illi clauis abissi. ⁊
Et aperuit puteum abyssi. ⁊ ascendit
fumus putei. sicut fumus fornacis ⁊
magne. Et obscuratus ē sol ⁊ aer. de
fumo putei. Et de fumo putei exierūt
locuste in terram. ⁊ data ē illis potas
sicut habent potestatem scorpiones terre.
Et preceptum ē illis ne lederent fenū
terre. neq̄ omne uiride. neq̄ omne arborē
nisi tantum homines qui non habent
signum dei in frontibus suis. Et datum
ē illis ne occiderent eos. sed ut cruciarēt
tur mensibus quinq̄. Et cruciatus eorū
ut cruciatus scorpij cum percutit ho
minē. Et in diebus illis querent homi
nes mortem. ⁊ non inuenient eam. ⁊ desi
derabunt mori. ⁊ fugiet mors ab ipsis. ⁊
Et similitudines locustarum. similes
equis paratis in prelium. Et super ca
pita eorum tanq̄ coronc similes auro. ⁊ facies earum. sicut facies hominum.
Et habebant capillos sicut capillos mu
lierum. ⁊ dentes earum sicut dentes le

onum erant. Et habebant loricas. sicut
loricas ferreas. Et uox alarum earū.
sicut uox curruū equorum multorum
currentium in bellum. Et habebant caudas
similes scorpionibus. ⁊ aculei erant in cau
dis earū. Et potestas earum. nocere hoīb⁹
mensibus v. Et habebant super se regē an
gelum abyssi. cui nomē ebraice labad
don. grece autē appollion. ⁊ latine habēs
nomen exterminans. Ve unum abiit. ⁊
ecce ueniunt adhuc duo ue post hec.
Et sextus angelus tuba cecinit. Et
audiui uocem unam ex quatuor cornu
altaris aurei. quod ē ante oculos dei.
dicentē sexto angelo qui habebat tubam.
Solue quatuor angelos. qui alligati
sunt in flumine magno eufrate. Et
soluti sunt quatuor angeli. qui parati
erant in horam ⁊ diem. ⁊ mensem ⁊ an
num. ut occiderent tertiam partē hoīum.
Et numerus equestris exercitus. uice
sies milies dena milia. audiui numerum
eorum. Et ita uidi equos in uisione. ⁊
Et qui sedebant super eos. habebant lor
cas igneas. ⁊ iacinctinas. ⁊ sulphureas.
Et capita equorum erant tanq̄ capita
leonum. ⁊ de ore ipsorum procedit ignis
⁊ fumus ⁊ sulphur. Ab his tribus plagis
occisa ē tertia pars hoīum. de igne ⁊ de
fumo ⁊ sulphure que procedebant de
ore ipsorum. Potestas enim equorum in ore
eorum ē. ⁊ in caudis eorum. Nam caude
illorum similes serpentibus habentes capita. ⁊
in his nocent. Et ceteri homines qui
non sunt occisi in his plagis. neq̄ pe
nitentiam egerunt de operibus manuum
suarum. ut non adorarent demonia et
simulacra aurea. argentea ⁊ erea. ⁊ la
pidea ⁊ lignea. que neq̄ uidere possunt. ⁊
neq̄ audire. neq̄ ambulare. ⁊ nō egerunt
penitentiam ab homicidiis suis. neq̄ a uene
ficiis suis. neq̄ a fornicatione sua. neq̄
a furtis suis.

X

Et uidi alium angelum ⁊
fortem descendentem de ⁊
celo. amictum nube. ⁊ iris
in capite eius. Et facies
eius erat ut sol. ⁊ pedes eius tanq̄ co
lumne ignis. Et habebat in manu sua ⁊
libellum apertum. ⁊ posuit pedem suum
dextrum super mare. sinistrum autē su

pe: terram. Et clamauit uoce magna: quemadmodũ cum leo rugit. Et cum clamasset: locuta sunt vij tonitrua uoces suas. Et cum locuta essent vij tonitrua uoces suas: ego scribebam eam. Et audiui uocem de celo: dicentẽ. Signa que locuta sunt vij tonitrua: ea noli scribere. Et angelus quem uidi stantẽ supra mare & supra terram. leuauit manũ suam ad celum. & iurauit per uiuentẽ in secula seculorum. qui creauit celum & ea que in illo sunt. & terrã & ea que in ea sunt. & mare & ea que in eo sunt quia tempus amplius non erit. Sed in diebus uocis septimi angeli cum ceperit tuba canere. & consummabitur misterium dei. sicut euangelizauit per suos seruos prophetas. Et uocem quam audiui de celo. audiui iterum loquentem mecum. & dicentem. Vade accipe librum apertum. de manu angeli. stantis supra mare & supra terrã. Et abij ad angelum: dicens ei ut daret michi librum. Et dixit michi. Accipe librum & devora illum. & faciet amaricare uentrem tuum. sed in ore tuo erit dulce tanquã mel. Et accepi librum de manu angeli. & deuoraui illum. & erat in ore meo tanquã mel dulce. Et cum deuorassem eum. amaricatus est uenter meus. Et dixit michi. Oportet te iterum prophetare populis & gentibus & linguis & regibus multis.

XII

Et datus est michi calamus similis uirge: dicens. Surge & mete templum dei. & altare. & adorantes in eo. Atrium autem quod est foris templi ejice foras. & ne metueris illud. quia datum est gentibus. Et ciuitatem sanctam calcabunt. mensibus xl duobus. Et dabo duobus testibus meis. & prophetabunt diebus mille ducentis sexaginta. amicti saccis. hij sunt due olive & duo candelabra. lucentia in conspectu dei terre stantes. Et si quis eos uoluerit nocere: ignis exiet de ore illorum. & deuorabit inimicos eorũ. Et si quis uoluerit eos ledere: sic oportet eum occidi. hij habent claudendi celum potestatem ne pluat diebus prophetie illorum. Et potestatem habent super aquas conuertendi eas in sanguinem. & percutere terram omni plaga quotiens cumque uoluerint. Et cum finierint testimonium suum: bestia que ascendit de abysso faciet aduersus illos bellum. & uincet illos & occidet eos. Et iacebunt corpora eorum in plateis ciuitatis magne. que uocatur spiritaliter sodoma & egiptus: ubi & dominus eorũ crucifixus est. Et uidebunt de populis & tribubus & linguis & gentibus. & iacebunt corpora eorum per tres dies & dimidium. & corpora eorũ non sinent poni in monumentis. Et habitantes terram gaudebunt super illos. & epulabuntur: & munera mittent mutuo. quia hi duo prophete cruciauerunt eos qui habitabant super terram. Et post dies tres & dimidium. spiritus uite ab deo intrauit in eos. & steterunt super pedes suos. & timor magnus cecidit super eos. qui uiderunt eos. Et audierunt uocem magnam de celo dicentes illis. Ascendite huc. Et ascenderunt in celum in nube. & uiderunt illos inimici eorum. Et in illa hora factus est terremotus magnus: & decima pars ciuitatis cecidit. Et occisi sunt in terremotu nomina hominum vij. milia. Et reliqui timore missi sunt. & dederunt gloriam deo celi. Ve una abiit. ecce ue tertium uenit cito. Et septimus angelus tuba cecinit. Et facte sunt uoces magne in celo dicentes. Facta est regnum huius mundi domini nri & xpi eius. & regnabit in secula seculorum. Et uiginti quatuor seniores. qui in conspectu dei sedent in sedibus suis. ceciderunt in facies suas. & adorauerunt dicentes. Gratias agimus tibi domine deus omnipotens. qui es & qui eras. quia accepisti uirtutem tuam magnam & regnasti. Et irate sunt gentes. Et aduenit ira tua & tempus mortuorum iudicari & reddere mercedem seruis tuis. & prophetis & sanctis. & timentibus nomen tuum. pusillis et magnis. & exterminandi eos qui corrumpunt terram.

XIII

Et apertum est templum dei in celum. & uisa est arca testamenti eius in templo eius. Et facta sunt fulgura & uoces & terremotus. & grando magna. Et signum magnum apparuit in celo. Mulier amicta sole. & luna sub pedibus

eius. et in capite eius corona stellarum
vij. et uterq; bēns clamabat parturiens.
et cruciatus ut pariat. Et visum ē aliud
signum in celo. Et ecce draco magnus
rufus bēns capita vij. et cornua x. et in ca
pitib; suis vij diademata. et cauda eius t
rahebat tertiam partē stellarum celi. et
demisit eas in terrā. Et draco stetit an
mulierem que paritura erat: ut cum pe
perisset filium eius devoraret. Et pepe
rit filium masculum qui recturus erat
omnes gentes in virga ferrea. et rapt
ē filius eius ad deum. et ad thronū eius.
Et mulier fugit in solitudine ubi hēbat
locum paratum a deo. ut ibi pascat illa
diebus mille ducentis lx. Et factum est
prelium in celo. michael et angeli eius
preliabantur cum draconē. et draco pu
gnabat et angeli eius. et non valuerunt
neq; locus inventus ē eorum amplius i
celo. Et proiectus ē draco ille magn.
serpens antiquus qui vocatur diabolus
et sathanas. qui seducit universum or
bem. proiectus ē in terram. et angeli ei
cum eo missi sunt. Et audivi vocem
magnam in celo dicentē. Nunc facta ē
salus et virtus. et regnum dei nr̄i. et potest
xp̄i eius. quia proiectus ē accusator
frm nr̄orum. qui accusabat illos ante
conspectum dei nr̄i die ac nocte. Et ipsi
vicerunt illum p̄p̄r sanguinē agni. et
p̄p̄r verbum testimonii sui. et non dilexe
runt animas suas usq; ad mortē. Propter
hoc letamini celi. et qui habitatis in eis. Ve ter
re et mari. quia descendit diabolus ad vos.
habens iram magnā. sciens q̄ modicum
tp̄us hēt. Et postq; vidit draco q̄ proi
ectus ē in terram. persecutus ē mulierē
que peperit masculum. Et date sunt
mulieri due ale aquile magne. ut vo
laret in desertum in locum suum. ubi a
litur per tp̄us et tp̄a et dimidium tp̄is a
facie serpentis. Et misit serpens de ore
suo post mulierē aquam tanq; flumē
ut eam faceret trahi a flumine. Et ad
juvit terra mulierem. Et aperuit ter
ra os suum. et absorbuit flumen quod mi
sit draco de ore suo. Et iratus ē draco i
mulierem. et abiit facere prelium cum
reliquis de semine eius. qui custodiunt
mandata dei. et hēnt testimonium ihesu

stetit sup̄ harenam maris.

XIIII

Et vidi de mari bestiam ascē
dentem et habentem capita vij.
et cornua x. et super cornua
eius x. diademata. et super
capita eius nomina blasphemie. Et
bestia quam vidi similis erat pardo. et
pedes eius sicut pedes ursi. et os eius sic
os leonis. Et dedit illi draco virtutem
suam. et potestatem magnam. Et vidi u
num de capitib; suis. quasi occisum in
mortē. Et plaga mortis eius curata ē.
Et admirata ē universa terra post bes
tiam. Et adoraverunt draconē qui dedit
potestatem bestie. et adoraverunt bestiam
dicentes. Quis similis bestie? Et qui
poterit pugnare cum ea? Et datum est
ei os loquens magna. et blasphemias. et
Et data ē illi potestas facere menses xlij.
Et aperuit os suum in blasphemias ad
deum blasphemare nomen eius et ta
bernaculū eē. et eos qui in celo habitant.
Et datum ē illi bellum facere cum sanc
tis. et vincere illos. Et data ē illi potestas i oēm
tribum et populum. et linguam et gentem.
Et adoraverunt eam omnes qui habi
terrā. quor non sunt scripta nomina i
libro vite agni qui occisus ē ab origine
mundi. Si quis habet aurem audiat. Si
in captivitatē dixerit: in captivitatem
ibit. Qui gladio occiderit. oportet eum
in gladio occidi. Hic ē patientia et fides sanc
Et vidi aliam bestiam ascendentē de
terra. et habēbat cornua duo similia agni.
et loquebatur sicut draco. Et potestatem
primi bestie omnē. faciebat in conspectu
eius. Et fecit terrā et inhabitantes in ea a
dorare bestiam primam: cuius curata ē
plaga mortis. Et fecit signa magna. ut
etiam ignem de celo faceret descendere
in terram. in conspectu hominū. Et sedu
cit habitantes in terra: propter signa que data
sunt illi facere in conspectu bestie. dicens
habitantib; in terra. ut faciant ymaginē
bestie. que hēt plagam gladii et vixit.
Et datum ē illi ut daret spīm ymagini
bestie. et ut loquatur ymago bestie. Et
faciet ut quicumq; non adoraverit y
maginem bestie occidatur. Et faciet q̄
pusillos et magnos et divites et pauperes
et liberos et servos. hic caracterem in dextra

manu. aut in frontib⁹ suis. 7 nequis
possit emere. aut uendere. nisi qui hēat
caracterem. aut nomē bestie. aut nūm
nominis eius. Hic sapia ē. Qui hēt intel
lectum: supputet nūm bestie. Numerus
enim hominis ē. 7 numerus eius est
sexcenti 7 lxvi.

XIIII

ET uidi 7ecce agnus stabat
supra montē syon. 7 cum il
lo. c. xlmq. milia hentes
nomē eius 7 nomē pris eius
scriptum in frontib⁹ suis. Et audiui
uocem de celo. tamq̄ uocē aquarum mul
tarum. 7 tamq̄ uocem tonitrui magni.
7 uocem quam audiui. sicut citharizan
cytharizantiū in cytharis suis. Et can
tabant quasi canticū nouū ante sedē
dei. 7 ante quatuor animalia 7 seniores
Et nemo poterat dicere canticū. nisi
illa. c. xlmq milia. qui empti sunt de ter
ra. hi sunt qui cum mulieribus non sunt
coinquinati. virgines enim sunt. hi se
quuntur agnum quocūq̄ ierit. hi empti
sunt ex ominib⁹ primitie deo 7 agno. 7
in ore ipōrum non ē inuentū mēdacium
Sine macula enim sunt ante thronū dei.
Et uidi alterum angelum uolantē per
medium celum. habentem euangeliū eter
num. ut euangelizaret sedentib⁹ super
terram. 7 super omnē gentē 7 tribum. et
linguam 7 populum. dicens magna uo
ce. Timete deum 7 date illi honorem.
quia uenit hora iudicij eius. Et adora
te eum qui fecit celum 7 terram. 7 mare 7
fontes aquarum. Et alius angelus se
cutus ē eum dicens. Cecidit cecidit
babylon illa magna. que a uino ire fō
nicationis sue potauit omnes gentes.
Et alius angelus tertius secutus ē illos
dicens uoce magna. Si quis adorauerit
bestiam 7 ymaginem eius. 7 acceperit ca
racterem in fronte sua. aut in manu sua.
7 hic bibet de uino ire dei. quod mistum
ē mero in calice ire ipius. 7 cruciabitur
igne 7 sulphure. in ospectu angelor scōr
7 ante ospectum agni. Et fumus tormē
torum eorum ascendit in secula seculorum.
Nec hēnt requiem die ac nocte. qui ado
rauerunt bestiam 7 ymaginē eius. 7 si qs
acceperit caracterem nominis eius. Hic
patia scōrum ē. qui custodiunt mandata
dei. 7 fidem ihesu. Et audiui uocē de celo
dicentem. Scribe. bti mortui qui in dño
moriuntur. Amodo iam dicit spūs. ut
requiescant a laborib⁹ suis. Opera enim
illorum sequuntur illos. Et uidi 7ecce
nubem candidam. 7 supra nubem sedē
tem simile filio hominis. hēntem in ca
pite suo coronam auream. 7 in manu
sua falcem acutā. Et alter angelus e
xiuit de templo. clamans uoce magna
ad sedentē super nubem. Mitte falcem
tuam 7 mete. quia uenit hora ut metat.
qm̄ aruit messis. Et misit qui sedebat
super nubem falcem suam in terram. 7
messuit terram. Et alius angelus exiuit
de templo quod ē in celo. hēns 7 ipe falcē
acutam. Et alius angelus exiuit de al
tari. qui hēbat potestatem super ignem. 7
clamauit uoce magna. ei qui hēbat fal
cem acutam: dicens. Mitte falcē tuam
acutam. 7 uindemia botros uinee tre
qm̄ maturi sunt uue eius. Et misit
angelus falcem suam in terram. 7 uindemia
uit uineam ire. 7 misit in lacum ire dei
magnum. Et calcatus ē lacus extra ci
uitatem. 7 exiuit sanguis de lacu usq̄
ad frenos equor. per stadia mille sexcenta.

XV

ET uidi aliud
signum in celo magnū. 7 mi
rabile. angelos vii. hentes
plagas vii. nouissimas. qm̄
in illis consummata ē ira dei. Et uidi tamq̄
mare uitreum mixtum igne. 7 eos qui
uicerunt bestiam 7 ymaginem illius. 7
nūm nominis eius stantes supra mare
uitreum. hentes cytharas dei. 7 cantant
canticum moysi serui dei. 7 canticū agni
dicentes. Magna 7 mirabilia opera tua
dne deus omptens. iuste 7 uere sunt uie tue
rex seculorum. Quis non timebit te dne.
7 magnificabit nomē tuum? Quia solus
pius es. qm̄ omnes gentes uenient. 7
adorabunt in ospectu tuo. qm̄ iudicia tua
manifesta sunt. Et post hec uidi. 7ecce
apertum ē templum tabernaculi testimo
nii in celo. 7 exierunt vii angeli hentes
plagas vii. de templo. uestiti lapide mun
do 7 candido. 7 precincti circa pectora zo
nis aureis. Et unum de quatuor animali
bus dedit vii angelis. vii fialas aureas.
plenas iracundia dei uiuentis in secula

seculoꝝ. Et impletum ē templi de ꝛ
fumo a maiestate dei. ꝛ de uirtute eius.
Et nemo poterat introire in templum
donec cōsummarentur vii plage vii angelor

XVI

Et audiui uocē
magnā de celo. dicentē vii
angelis. Ite ꝛ effundite vii
fialas ire dei super terrā.
Et abiit primus. ꝛ effudit fialam suā
in terrā. Et factū ē uulnus fetum ac
pessimū in oīs qui hēbant caracterē
bestie. ꝛ in eos qui adorauerūt imagi
nē eius. Et angelus ꝫ effudit fialā
suam in mare. ꝛ factus ē sanguis tanq̄
mortui. ꝛ omnis anima uiuens mor
tua ē in mari. Et tertius effudit fialas
suam super flumina ꝛ super fontes aq̄r
ꝛ facti ē sanguis. Et audiui angelū
aquar. dicentem. Justus es qui es ꝛ
eras ſcūs. qui hec iudicasti. quia sanḡ
nem scōrum ꝛ prophar effuderunt. ꝛ
sanguinē eis dedisti bibere. ut digni
sunt. Et audiui alterū dicentē. Etiā
dne deus omp̄s. uera ꝛ iusta iudicia
tua. Et quartus angelus effudit fia
lam suam in solem. ꝛ datum ē illi esti
afficere homines igne. Et estuauerūt
homines estu magno. ꝛ blasphemauerūt
nomē dei huius potestatem super has ꝛ
plagas. nec egerunt penitentiam ut darent
illi gliam. Et quintus effudit fialā
suam super sedem bestie. ꝛ factū ē regn̄
eius tenebrosum. Et cum mandu
cauerunt linguas suas pre dolore. ꝛ blas
phemauerunt deum celi pre doloribꝫ
ꝛ ulceribꝫ suis. ꝛ nō egerunt penitē
tiam ex operibꝫ suis. Et sextus effudit fia
lam suam in flumen illud magnum
eufraten. ꝛ siccauit aquam eius. ut pre
pararent uia regibꝫ ab ortu solis. Et
uidi de ore draconis ꝛ de ore bestie. et
de ore pseudo prophē spūs tres immun
dos. in modū ranarum. Sunt enī spūs
demoniorū facientes signa. ꝛ procedūt
ad reges totius terre congregare illos in
prelium ad diem magnū dei omipotē
tis. Et ecce uenio sicut fur. Beatus qui
uigilat ꝛ custodit uestimenta sua. ne nu
dus ambulet. ꝛ uideant turpitudinem
eius. Et congregauit illos in locum qui
uocatur ebraice hermageddon. Et

septimus effudit fialam suā in aerem
ꝛ exiuit uox magna de templo a throno
dicens. Factum ē. Et fca sunt fulgura ꝛ
uoces ꝛ tonitrua. ꝛ terremotus factus ē ma
gnus. qualis numq̄ fuit ex quo homines
fuerunt super terram talis terremotus sic ma
gnus. Et facta ē ciuitas magna in tres
partes. ꝛ ciuitates gentiū ceciderunt. Et
babilon magna uenit in memoriā ante
deum. dare ei calicem uini indignationis ꝛ
ire eius. Et omnis insula fugit. ꝛ mon
tes non sunt inuenti. Et grando ma
gna sicut talenti. descendit de celo in
homines. ꝛ blasphemauerunt homines
deum. p̄p̄ plagam grandinis. quā ma
gna ē ꝛ uehementer.

XVII

Et uenit unus de septē an
gelis qui hēbant vii fialas
ꝛ locutus ē mecum. dicens
Veni ostendam tibi damna
tionem meretricis magne. que sedet sup
aquas multas. cum qua fornicati sunt
reges terre. ꝛ inebriati sunt qui habitant ter
ram de uino prostitutionis eius. Et ꝛ
abstulit me in desertum in spū. Et uidi
mulierē sedentē super bestiam coccine
am plenam nois blasphemie. hēntem
capita vii. ꝛ cornua x. Et mulier erat
data erat purpura ꝛ coccino. ꝛ inaurata
auro ꝛ lapide pretioso ꝛ margaritis. hns
poculum aureū in manu sua plenum
abhominatōe ꝛ immundicia fornicatiōis
eius. Et in fronte eius nomē scriptū.
misterium. Babylon magna. mater abho
minationum ꝛ fornicationū terre. Et ui
di mulierē ebriam de sanguine scōrum.
ꝛ de sanguine martiū ihesu. Et miratus
sum cum uidissem illam. admiratione
magna. Et dixit mihi angelus. Cur
miraris? Ego tibi dicam sacramentum
mulieris. ꝛ bestie que portat eam. q̄ hēt
capita septē ꝛ cornua x. Bestia quam
uidisti. fuit ꝛ non ē. Et ascensura ē de
abysso. ꝛ in interitum ibit. Et mirabūt
inhabitantes terram. quor nomina nō sūt
scripta in libro uite a constitutione mundi.
uidentes bestiam que erat ꝛ non ē. Et
hic ē sensus qui hēt sapiam. Septē ca
pita vii montes sunt. super quos mulier
sedet. ꝛ reges vii sunt. Quinq̄ ceciderūt
unus ē ꝛ alius nondū uenit. Et

LIP SIS

cum uenerit oportet eum breue tps manere. Et bestia que erat & ipa octaua é. & de vii é. & in interitum uadet. Et x cornua que uidisti. x reges sunt qui regnum nondu acceperunt. sed potestates tanq reges una hora accipient post bestiam. hi unu consilium habent. & uirtutem & potestatem suam bestie tradent. hi cum agno pugnabunt. & agnus uincet illos. qm dns dnoꝝ é. & rex regum. & qui cum illo sunt uocati & electi & fideles. Et dixit mihi. Aquas quas uidisti ubi meretrix sedet. populi sunt & gentes & lingue. Et x cornua que uidisti in bestiam. hi odient fornicariam. & desolatam facient illam & nudam. & carnes eius manducabunt. & ipam exurent igni. Deus enim dedit in cordibus eorum. ut faciant illi quod placitum é. ut dent regnum suum bestie. donec consummentur uerba dei. Et mulier quam uidisti é ciuitas magna. que habet regnum super reges terre.

XVIIII

Et post hec uidi alium angelum descendentem de celo. habentem potestatem magnam. & terra illuminata é a gloria eius. Et exclamauit in fortitudine uoce dicens. Cecidit. cecidit babylon magna. & facta é habitatio demoniorum. & custodia omnis spus immundi. & custodia omnis uolucris immundę. & abibilis. quia de uino ire fornicationis eius. biberunt omnes gentes. & reges terre cum illa fornicati sunt. & mercatores terre de uirtute deliciarum eius diuites facti sunt. Et audiui aliam uocem de celo dicentem. Exite de illa populus meus. ne participes sitis delictorum eius. & de plagis eius non accipiatis. quoniam peruenerunt peccata eius usq ad celum. & recordatus é dns iniquitatum eius. Reddite illi sicut & ipa reddidit uobis. & duplicate duplicia scm opera eius. In poculo quo miscuit uobis miscete illi duplum. Quanti glorificauit se. & in deliciis fuit. tantum date illi tormentum & luctum. quia in corde suo dicit. Sedeo regina & uidua non sum. & luctum non uidebo. Et ideo in uno die uenient plage eius. mors & luctus & fames. & igni cōburet. quia fortis é deus qui iudicabit illam. Et flebunt & plangent se super illam reges terre. qui cum illa fornicati sunt. & in delicijs uixerunt cum uiderint fumum incendij eius. longe stantes propter timorem tormentorum eius dicentes. Ve ue ciuitas illa magna babylon. ciuitas illa fortis. quoniam una hora uenit iudicium tuum. Et negociatores terre flebunt & lugebunt super eam. quoniam merces eorum nemo emet amplius. merces auri & argenti & lapidis pretiosi & margarite & byssi & purpure & serici & coccci & omne lignum thynum. & omnia uasa ebur nea. & omnia uasa de lapide pretiosissimo. & de aramento & ferro & marmore. & cinamomum & amomum & odoramentorum. & unguentorum thuris & uinum. & oleum & simile. & triticum & iumentorum & ouium & equorum. & redarum & mancipiorum. & animarum hominum. & poma desiderij animę tuę. discesserunt a te. Et amplius illa iam non inuenient. mercatores hec. Qui diuites fact sunt ab ea. longe stabunt propter timorem eius. flentes & lugentes & dicentes. Ve ue ciuitas illa magna. que amicta erat byssino & purpura & cocco. & deaurata est auro & lapide pretioso & margaritis. quoniam una hora destructe sunt tante diuitie. Et omnis gubernator. & omnis qui in locum nauigat. & nautę. & quotquot in mari operantur. longe steterunt. et clamauerunt uidentes incendium eius. dicentes. Que similis ciuitati huic magne. Et miserunt pulueres super capita sua. & clamauerunt flentes & lugentes & dicentes. Ve ue ciuitas illa magna. in qua diuites facti sunt omes qui habent naues in mari de pretijs eius. quoniam una hora desolata é. Exultate super eam celum & sci apli & prophete. quoniam iudicauit dns iudicium uestrum de illa. Et sustulit unus angelus fortis lapidem quasi molarem magnum. & misit in mare dicens. Hac impetu mittetur babylon ciuitas illa magna. & ultra iam non inuenietur. Et uox citharedorum. & musicorum & tibia canentium & tuba. non audietur in ea amplius. Et omnis artifex omnis artis. non inuenietur in ea amplius. & uox mole non audietur in te amplius. & lux lucerne non lucebit in te amplius.

Et uox sponsi ⁊ sponse nō audient: ite amplius. qui mercatores tui erāt principes terre. qm̄ in ueneficijs tuis errauerunt omnes gentes. ⁊ in ea sanguis prophetarum ⁊ sanctorum inuentus ē. ⁊ omnium qui interfecti sunt in terra.

XVIIII

Post hec audiui quasi uocem magnā turbarum multitudinem in celo dicentium. Alleluia. Laus ⁊ uirtus ⁊ gloria deo nr̄o ē. quia uera ⁊ iusta iudicia eius sunt. qui iudicauit de meretrice magna. que corrupit terram in prostitutione sua. ⁊ uindicauit sanguinē seruorum suorum de manu eius. Et iterū dixerūt alleluia. Et fumus eius ascendit in sēcula seculorum. Et ceciderunt seniores xxiiii. ⁊ animalia. ⁊ adorauerunt deum sedentem super thronum dicentes. Amē alleluia. Et uox de throno exiuit dicens. Laudem dicite deo nr̄o omnes famuli eius ⁊ qui timetis deum pusilli ⁊ magni. Et audiui uocem quasi turbe magne. ⁊ sicut uocē aquarū multarū. ⁊ sicut uoces tonitruorum magnorum. dicentium. Alleluia qm̄ regnauit dñs deus nr̄ omnipotens. Gaudeamus ⁊ exultemus. ⁊ demus gloriam ei. qm̄ nuptie agni uenerunt. uxor eius preparauit se. Et datum ē illi ut cooperiat se byssino splendenti ⁊ candido. Byssinum enim iustificationes sanctorum sunt. Et dixit michi. Scribe. Beati qui ad cenam nuptiarum agni uocati sunt. Et dixit mihi hec uerba uera dei sunt. Et cecidi ante pedes eius ut adorarem eum. Et dixit michi. Vide ne feceris. Conseruus tuus sum. ⁊ fratrum tuorum habentium testimonium ihesu. Deum adora. Testimonium enim ihesu ē spūs prophetie. Et uidi celum apertum. Et ecce equus albus. ⁊ qui sedebat super eum. uocabatur fidelis et uerax. ⁊ cum iustitia iudicat ⁊ pugnat. Oculi aut̄ eius sicut flamma ignis. ⁊ in capite eius diademata multa. habēs nomen scriptum. quod nemo nouit nisi ipse. et uestitus erat ueste aspersa sanguine. et uocabatur nomen eius uerbum dei. Et exercitus qui sunt in celo. sequebantur eum in equis albis. uestiti byssino albo ⁊ mundo. Et ex ore eius procedebat gladius ex utraq; parte acutus. ut in ipo percutiat gentes. ⁊ ipe reget eas in uirga ferrea. Et ipe calcat torcular uini furoris ire dei omnipotentis. Et hēt in uestimento ⁊ in femore suo scriptum. rex regum ⁊ dñs dominantium. Et uidi unum angelum stantē in sole. ⁊ clamabat uoce magna dicens. omnibus auibus que uolabant per medium celi. Venite congregamini ad cenam magnam dei. ut manducetis carnes regum. ⁊ carnes tribunorum. ⁊ carnes fortium ⁊ carnes equorum. ⁊ sedentium in ipis. ⁊ carnes omnium liberorum ⁊ seruorum. ac pusillorum ac magnorum. Et uidi bestiam ⁊ reges terre ⁊ exercitus eorum congregatos. ad faciendum prelium cum illo qui sedebat. ⁊ cum exercitu eius. Et apprehensa ē bestia. ⁊ cum illo pseudo prophēta. qui fecit signa coram ipa. quibus seduxit eos qui accepērunt caracterem bestie. ⁊ qui adorauerunt ymaginem eius. Uiui missi sunt hi duo in stagnum ignis ardentis sulphure. Et ceteri occisi sunt in gladio sedentis super equum. qui procedit de ore ei. ⁊ omnes aues saturate sunt carnibus eorum.

XX

Et uidi angelum descendentem de celo. hēntem clauem abyssi. ⁊ catenam magnam in manu sua. Et apprehendit draconē serpentem antiquum. qui ē diabolus ⁊ sathanas. ⁊ ligauit eum per annos mille. Et misit eum in abyssum. ⁊ clausit ⁊ signauit super illum. ut non seducat amplius gentes. donec consummentur anni mille. ⁊ post hec oportet illum solui modico tpe. Et uidi sedes. ⁊ sedentes super eas. ⁊ iudicium datum ē illis. ⁊ animas decollatorum propter testimonium ihesu. ⁊ propter uerbum dei. ⁊ qui nō adorauerunt bestiam nec ymaginem eius. nec acceperunt caracterem in cruibus aut in manibus suis. et uixerunt ⁊ regnauerunt cum xpō mille annis. Ceteri mortuorum non uixerunt donec consummentur mille anni. Hec ē resurrectio prima. Beatus ⁊ sanctus. qui hēt partē in resurrectione prima. In his secunda mors nō hēt potestatem. sed erunt sacerdotes dei ⁊ xpi ⁊ regnabunt cum illo mille annis. Et cum consummati fuerint mille anni. soluet sathanas de carcere suo. ⁊ exibit ⁊ edu-

cer gentes que sunt super quatuor an
gulos tre. gog ⁊ magog. Et congregabit e
os in prelium. quorum nūs ē sicut ar
na maris. Et ascenderunt super latitu
dinem tre. ⁊ circuierunt castra sanctorum
⁊ ciuitatē dilectam. ⁊ descendit ignis a
deo de celo. ⁊ deuorauit eos. Et diabol⁹
qui seducebat eos. missus ē in stagnū
ignis ⁊ sulphuris. ubi ⁊ bestia ⁊ pseudo
propheta. ⁊ cruciabuntur die ac nocte in
secula seculorum. Et uidi thronum ma
gnum candidum. ⁊ sedentē super eum
a cuius aspectu fugit terra ⁊ celum. ⁊ locꝰ
non ē inuentus ab eis. Et uidi mortu
os magnos ⁊ pusillos stantes in aspectu
throni ⁊ libri aperti sunt. Et alius liber
apertus ē qui ē uite. Et iudicati sunt
mortui ex his que scripti erant in libris
secundum opera ipsorum. Et dedit mare mor
tuos suos qui in eo erant. ⁊ mors ⁊ infer
nus dederunt mortuos. qui ⁊ in ipsis e
rant. Et iudicatum ē de singulis secun
dum opera ipsorum. ⁊ infernus ⁊ mors missi sunt
in stagnum ignis. Hec est mors. secunda
gnum ignis. Et qui non ē inuentus in
libro uite scriptus. missus ē in stagnum
ignis.

XXI

Et uidi celum nouum ⁊ ter
ram nouam. Primum enim
celum ⁊ prima terra abiit.
⁊ mare iam non ē. Et uidi
ciuitatem sanctam hierusalem nouam descendentē
de celo a deo paratam. sicut sponsam or
natam uiro suo. Et audiui uocem ma
gnam de throno dicentē. Ecce tabernā
culum dei cum hominibus. ⁊ habitabit cum
eis. Et ipsi populus eius erunt. ⁊ ipse deus
cum eis erit eorum deus. Et absterget
deus omnē lacrimā ex oculis eorum. ⁊
mors non erit ultra. nec luctus. nec clam⁹
nec dolor erit ultra. quia prima abierunt.
Et dixit qui sedebat in throno. Ecce no
ua facio omnia. Et dixit michi. Scribe.
quia hec uerba fidelissima ⁊ uera sunt. ⁊ dixit
Et dixit michi. Factum ē. Ego sum alpha
⁊ o. principium ⁊ finis. Ego sitienti da
bo de fonte aque uite gratis. Qui uice
rit possidebit hec. Et ero illi deus. ⁊ ipse e
rit michi filius. Timidis autē ⁊ incre
dulis. ⁊ execratis ⁊ homicidis. ⁊ fornica
toribus ⁊ ueneficis. ⁊ idolatris. ⁊ omnibus

mendacibus. pars illorum erit in stagno
ardenti igne ⁊ sulphure: quod ē mors
ſa. Et uenit unus de vii angelis hēn
tibus fialas plenas vii. plagis nouissi
mis. ⁊ locutus ē mecum dicens. Ue
oſtendam tibi sponsam uxorē agni. Et
sublulit me in spiritu in montē magnū
⁊ altum. Et ostendit michi ciuitatē
scām hierlm. descendentē de deo de celo.
hēntem claritatem dei. Et lumen eius
simile lapidi pretioso. tanq̄ lapidi ia
spidis sicut crystallum. Et hēbat mu
rum magnum ⁊ altum. hēntem portas
xii. ⁊ in portis angelos xii. ⁊ nomina
scripta. que sunt nomina xii tribuum
filiorum isrl. Ab oriente. portę tres. Ab aqui
lone. portę tres. Ab austro. portę tres.
Et ab occasu. portę tres. Et murus ci
uitatis hēns fundamenta xii. ⁊ in ipsis
xii. nomina xii. apl̄orum agni. Et qui
loquebatur mecum hēbat mensuram
arundineam auream. ut mensuret ci
uitatem ⁊ portas eius ⁊ murum. Et ci
uitas in quadro posita ē. Et longitudo
eius tanta ē. quanta ē ⁊ latitudo. Et
mensus ē ciuitatem de arundine auream
per stadia xii milia. Longitudo ⁊ latitu
do ⁊ altitudo eius equalia sunt. Et me
sus ē murum eius. c. xliiii cubitorum.
mensura hominis que ē angeli. Et erat
structura muri eius. ex lapide iaspide.
Ipsa uero ciuitas aurum mundum simile
uitro mundo. Fundamenta muri ciuitatis
omni lapide pretioso ornata. Funda
mentum primum. iaspis. ſm saphyrus.
Tertium calcedonius. quartus smaragd⁹
quintus sardonius. sextum sardius. septi
mus. crisolitus. octauum. berillus. nonꝰ
topazius. decimus. crisoprasius. undeci
mus. iacinctus. duodecimus. amethistus.
Et xii portę. xii. margarite sunt per sin
gulas. Et singule portę erant ex singu
lis margaritis. Et platea ciuitatis au
rum mundum. tanq̄ uitrum perlucidum.
Et templum non uidi in ea. Dominꝰ
deus omnipotens templum illius ē. ⁊ agnus.
Et ciuitas non egent sole. nec luna ut
luceant in ea. Nam claritas dei illumi
nauit eam. ⁊ lucerna eius ē agnus. Et
ambulabunt gentes in lumine eius
⁊ reges terre afferent gloriam suam. ⁊ ho

norem in illam. Et porte nó claudẽt pe: diem. Nox enim nó erit illic. Et afferent gliam 7 honorem gentium in illam. Et non intrabit in illam aliquid coinquinatum. 7 faciens abhominationẽ 7 mendatium. nisi qui scripti sunt in libro uite agni.

XXII

Et ostendit michi fluuium aque uite splendidũ tanq̃ cristallum. procedentẽ de sede dei 7 agni. in medio platee eius. Et ex utraq̃ parte fluminis lignum uite afferens fructus xij. per menses singulos. reddens fructũ suum Et folia ligni ad sanitatem gentium. Et omne maledictum non erit amplius 7 sedes dei 7 agni in illa erunt. Et serui eius seruient illi. 7 uidebunt faciem eius 7 nomen eius in frontibus eorum. Et nox ultra non erit. 7 non egebunt lumine lucerne. neq̃ lumine solis. quoniam dominus deus illuminabit illos. 7 regnabunt in secula seculorum. Et dixit michi. Hec uerba fidelissima 7 uera sunt. Et dñs deus spirituum prophetarum. misit angelum suum ostendere seruis suis que oportet fieri cito. Ecce uenio uelociter. Beatus qui custodit uerba prophetie libri huius. Et ego iohannes qui audiui 7 uidi hec. Et postq̃ audissem 7 uidissẽ cecidi ut adorarem ante pedes angeli q michi hec ostendebat. Et dicit michi Uide ne feceris. Conseruus tuus sum 7 frm tuorum prophetarum. 7 eorũ qui seruant uerba libri huius. Deũ adora. Et dixit michi. Ne signaueris uerba prophetie libri huius. Tempus enim prope è. Qui nocet: nocebit adhuc. 7 Et qui in sordibus è sordescat adhuc. 7 Et qui iustus è iustificetur adhuc: et sanctus sanctificetur adhuc. Ecce uenio cito 7 merces mea mecum è: reddere unicuiq̃ sm opera sua. Ego sum alpha 7 o. primus 7 nouissimus. principium et finis. Beati qui lauant stolas suas. ut sit potestas eorum in ligno uite. 7 per portas intrent in ciuitatẽ. Foris autem canes 7 uenefici. 7 impudici. 7 homicide 7 ydolis seruientes. 7 omnis qui amat 7 facit mendatium. Ego iesus misi angelum meum: testificari uobis hec in ecclijs. Ego sum genus 7 radix dauid stella splendida 7 matutina. Et spūs 7 sponsa dicunt: ueni. Et qui audit dicat: ueni. Et qui sitit ueniat. Et qui uult accipiat aquam uite gratis. Cõtestor: ego omni audienti uerba prophetie libri huius. Si quis apposuerit ad hec. apponet deus super illum plagas scriptas in libro isto. Et si quis diminuerit de uerbis libri prophetie huius. auferet deus partem eius de libro uite. 7 de ciuitate scã. 7 de his que scripta sunt in libro isto. Dicit qui testimoniũ perhibet istorum. Etiam. ueniam cito. Amen. Veni domine iesu. Gratia dñi nri iesu xpi: cum omnibus uobis. Amen.

Deo gratias. Amen.

Hec sunt interpretationes hebraicorum nominum
incipientium per .a. litteram

Aç. apprehendens. uel
apprehensio.
Ado testificans
uel testimonium.
Adhuc.deprecatio.
Alma. uirgo i
absconditus uel ab
scondito uirginitatis.
Ama. montana uel mons fortitudinis.
Amon. mons fortis uel mons fortitudinis. aut montanus. siue montium aut
montes eorum. fortitudinis
Amonte montes robusti uel mortui
tatis. sol uel lumen. siue illuminans. i
Anthath. de pie tuo uel pre illuminatio.
tio. siue tui ante uel prealtus eius.
Aç. apprehensus uel fortitudo. seu
fortis aut apprehendens.
Aram. patruus uel primelis. siue ap
prehendens dominum. aut fortitudo dñi.
Asa. pax uel hic p'a sequitur .b.
pinicias. Syrum est non hebreum.
Abachuc. luctator fortis. l'luctator
rigidus. siue oplexus eius. aut suscepto eor
Baga. finis dñi. uel finens dño.
Baga pi solemnis. uel solemnitas
pris. siue pi loquens. aut loquio pris.
Bala. pi dñs. l' pi humanus. sui pi
meus iste. aut pris mei humanitas.
Balam. pi eis. uel primicias eorum.
Balana. pi gratis. l' lapides colligens.
Balan. pris requies. l' pi emonis. sui
pi meus m. aut pi gratificans me.
Balana. pi finis dño. l' pi gratificans dñi.
Balana. transiens dñs. l' in transitu
dñi. siue suscepcio dñi. aut pi angelus do.
Balam. pertransiens. l' pertransitio. siue
montes in transitu. aut montes transeuntis
Banon. pi suscepcio doloris. l' pi murma
tionis. sui pi suscepcio iniquitatis. aut pi angi
lans in unitate. parsimonia mei
Barbar. preces. l' perpetuus siue prens in. aut
Bela. finis. hic post a 7b. sequitur.
l' finientis. sui sui eius. l' finens ei.
Bdon. finis meus. uel finens in. sui
finis eius in ea. uel finium eius in.
Barbar. tangens orientem. l' pris tactus
Bbechel. finis uel l' finis dei. dentis
Bdemelech. finis regis. l' finis regis

sive finis regius. aut finis regnator.
Bdenago. finis tacens. l' finens ta
cet. siue dñi auxilii. aut dñs auxiliator
Bdi. finis meus. l' finens mihi.
Bdias. finis dñi. l' finens dño. siue
dño electus. aut dñi testis.
Bdibel. finis dei. l' finens deo.
Bdo. finis eius. l' finens ei.
Bdom. finens eis. l' finis eorum.
Bdon. finis meres. l' finis inutilis
Bdon. finis nusitis. l' finis iniqui
Bdon. ancilla tolens. l' finis inimicus
Beth hic p'a 7b sequitur .c.
finis populi. l' finens populo.
Bedia. finens dño. l' finium dñi.
Bel. omittens aut omissio. l' ppe mor
talis. uel iusto mirabilis
Bel. lucens l' uapor. siue uanitas ali
Bela. omittens ei. l' omissio eius. sui
lugens eum. aut mirabilis ei.
Belga. uapor uani. l' lucens deuoras
Belmaum. uanitas bitumen. l' lucens
ibi mutum.
Belmela uapor uanus l' falsi. l' lucens pri
mentui. seu uanitas domicilii. aut mira
bilitas in bitumone. sui rectoris
Belsarbi. uapor spinosus. l' lucens gim
me. seu mirabilis potio. aut uanitas re
Bembeen. lapis pollicis eorum.
Bnezeire. lapis adiutorii. uel lapis
auriculator.
Bemiel. lapis lucidus. l' pri lucens.
Ber. omisit l' certamen unius. uel .i
pris. seu participatio unitatis.
Ber unin l' lumen. siue luminis aut i
Bessalon. par pris. l' pi pacis. seu pa
cis lucens. aut pris amaricans. nomis
Bessan. pi humanus. l' pris egressio.
Berhazi. pris depulsio. l' una explora
Berbserbim. lucens. lucer. uel uani
tas germinis.
Begarba. pi tangens occidentem. uel
pris tactus orientis. hic p'a 7b sequit
Bia. pi dñs. l' pris dñi. .i.
sui dñi primus. ubi pater fuit. i
Biabel. pi dñs de. l' primitus dñi dei.
Biani. pi mis ptepr. l' pris mi dispno.
Bial pi mis exlians. l' pris mei exlians
Bialbon. pi meus intelligens. l'
pris mei superintelligentia.
Biam. pris mi ppls. l' pi meus cor.

Abisab.pr̃ mis colligęs.l'prs mi collcto
Abiasetb.pr̃ mis ꝟgas.l'prs mi ꝟgato.
Abiathar.pr̃ mis ire.l'pr̃ mis firmus.
sive pr̃ mis pęcem fusceptas. aut pr̃ meus
pęcco migrans.
Abida.pr̃ mis scięs.l'prs mei scia.
Abidae.pr̃ mis sciens.l'prs mei scia.
Abidaj pr̃ mis scięs eas.l'prs mi sciacor
Abidaj.pr̃ mis iudex.l'prs mi iudicii
Abiel.pr̃ mis dę. l'prs mei deitas.
Abiezer.pr̃ mis fortis.l'prs mi auxili
um.sive pr̃ meus separatus. aut prs
mei scificatio.
Abiezen.prs mei auxilium.uel pr̃
meus auxiliator meus
Abigaon.pr̃ collis meerens.l'pater
uallis mestitie.sive pr̃ meus uall' me
sti.aut pr̃ meus collis meroratum.
Abigail.pr̃ mis exultas.l'prs mi exultatio
Abigail.pr̃ meus.l'pr̃ exoris.sive prs
mei accensus.aut prs mei uiolentus.
Abilma.lugens uel ploratus.sive
luctus aut ploratio.
Abilmei.lugentes uel ploratores.siu
uam.aut miserabiles
Abilmos. item.
Abimahel.pr̃ meus ateo.l'pr̃ meus
exaudiens duum. Al' item.
Abimelech.pr̃ mis rex.l'prs mi regn̄.
Abim.pr̃ mensure.l'pr̃ mensuratus.
sive pr̃ fuit. aut pr̃ erit.
Abinaã. prs mei decus. uel patris
mei ymonio.
Abinadab.prs mei nobilis. uel pat
meus spontaneus.
Abinoel.prs mei fidelitas.uel prs
mei requietio.
Abiud.pr̃ mis magr.l'prs mi magrius
Abiram.pr̃ meus excelsus.uel pater
meus exaltatus. sive pr̃ meus subli
mis. aut prs mei exaltatio.
Abirom.pr̃ meus magr murmurans
l'pr̃ meus magr murmurans sive pr̃
mis magr iniqu'. a pr̃ mis magr iustus.
Abisa.pr̃ salutis. uel prs salutare.
Abisa.pr̃ meus sacrificans. uel prs
mei sacrificium. sive prs mei incensi
aut prs mei holocaustum.
Abisoa. pater saluus mee. uel prs
saluator michi.

Abisai.pr̃ meus incensum. uel pater
meus sacrificium meum.
Abisai.pr̃ meus superfluus.ul' prs
mei ingratus.
Abisag. prs mei incensum.ul' prs
mei holocaustum.
Abisue pater meus cantans.ul' prs
mei cantatena. sive pr̃ meus loquens.
aut prs mei locutio
Abisur.pr̃ mis murus.l'pr̃ mis diuersus.
Abisur.pr̃ mis robustus. uel pr̃ mis
angustiatus. sive pater meus ornatus.
aut prs mei acerbitas.
Abithal.pr̃ mis me. ul'pr̃ mis inopiatus
sive piem meum appendens. uel prs
mei appensio.
Abiu.pr̃ meus ę. uel pr̃ meus ipe.
Abiud.prs mihi.sive pr̃ eorum.a
pater meus iste. hic p'a 7b. sequit' ii.
Abner.pr̃ lucidus. uel patris luc
na. hic p'a 7b sequitur. o.
Abobi.principatus.l'prs applicatio
Abor pr̃ mouens.l'prs formi
ca seu pr̃ luminis. aut pr̃ uacuatus.
Abra. hic p'a 7b. sequitur r.
prs magnum.l'prs exaltatio.
Abraam.pr̃ uidens ppln.l'pr̃ uidens
multitudinem.sive pr̃ multarum prs.aut pr̃
multar gentiu. ñ ę ei in nocte subaudit'
Abram pr̃ excelsus. uel pr̃ exaltatus
sive pater sublimis.
Abrehe.pr̃ delicatus. uel trist' unus
ipe ę. Ioseph. qui prelatus egipti cũ eet
tenet ac delicatus etate. mutentur r
fctus ę pr̃ femini. merito sapie. 7 plato
sapientib. hic p'a 7b. sequitur. f.
Absalon. pax prs.l'pr̃ pacis. sive
prs hostis. aut prs amaricatio.
Absalon. pacem meam pacificans.l'
prs mei amaricatio.
Absamas.pr̃ egressus uno.l'prs hom
bantia eius. hic p'a 7b. sequitur. u.
Bur. prs lumen.l'pr̃ ignitus.l'
sive pr̃ mortis.a prs aperto.
Abur luto: uel plaga. sive humo'aut
mulieratus. hic p'a sequitur c.
Achaz.ti prs.l'finitus pr̃mitus.
Achan frater prs fui. ul' frat
ritus pr̃mitus sive.
Achaub. mures uel tumultuo.
Achain. decenter ul' scorpiones.

Achaia sor: laborans. l' sor:qz. siue
sor: vñ. aut frat: eius dñs.
Achaicus. frat: laborans. l' frat: q's
aut fi' vñ. aut frat: eius dñs.
Achaici fiēs laborantes. aut fiēs q's
aut fiēs enim. aut fi' eorum dñs.
Achaim. pr:cupn. l' umbr:aculū. sui
sor: laboris. aut finium eorum.
Achamoni. fi' sapiē. l' fi' sapiēntissim?
Achal. omia in oīb. siue fi' xceptus.
aut fiis omittto
Acham. labor: ul' necessitas. siue colu
bz insidians. aut finium eorum.
Acham. tribulator. l' necessarius.
Acham. necessitas. l' tribulatio.
Acham. retinēs l' apprehendens. sui
retinēs giam. l' apprehensio gie.
Achar. merces. l' tribulator. siue tum'
tus aut perversio
Achuram barbarus pplin. l' perversio r
populi. seu puteū eor. aut turbatio eor.
Achará. merces gie. l' charis gratificatō
Achara. infernus. ul' paumentum.
Acharis. sterilis. l' ingratus. siue ster
litas aut ingratitudo.
Achavon. in pascuis. l' pascua gregis.
siue stultitias. aut crudelio tristitie.
Achazonice. in pascuis. l' pascua ggis.
siue stultis. aut crudelitia tristitiarum.
Achaz. tenens. l' apprehendēs. l' rete
tio. aut apprehensio.
Achaz. ouentes ul' apprehendēs siue vñ
sus ustion. aut apprehendēs fortitudi
nem. siue resurrectionē eorum.
Achazias. apprehendens dñm. l' appre
hensio dñi. sui questus fortitud dño. aut
apprehendēs ustionem dñicam.
Achazib. fi' lupi. l' fi' detor:as. siue te
nens lupū. aut apphendēs rapacitates.
Acheth. claudicans. uel fortia.
Achath. chuba collo. l' fortia aggrationis
Aches. hamus l' retentio. siue humilis
aut humilitas
Achezer. dissipās l' dispersēs. siue de
moliens. aut interficiens.
Accezerbi. dissipās me. l' dispdēs me
a' demolitio mea. siue interfectio mea.
Achela. susceptēs eū. l' susceptio eius.
Achelcemac. ag' sanguis. l' sanguineus
agger. fortum é non ebreum.
Achenibun. cognosce l' intellige. siue
scięs multitudinē. a' scię multitudo.
Achi. fi' meus. l' fortitudo mea.
Achua. umbr:aculū l' pr:cupno. siue
fi' vñ. aut finitas dñs.
Achiam. fi' pli. l' fris pplis. siue um
br:aculū eis. aut pr:cupno eorum.
Achias. merces. l' retributio. siue frat'
dñs. aut finitatis dñi.
Achie. umbr:aculū. l' incolitby.
Achila. susciptēs eū. l' susceptio eius.
Achilai. susciptēs eū m. l' susceptō ei
Achim. fletus l' plorans. siue fi' eius
uel finitas eorum.
Achimaas. fris mei ixonis. l' fratris
mei assumptio.
Achimoi. fi' meus reductus. l' frat
mei reductio. suptio.
Achima. fi' mis reduct? l' fris mei a
Achimá fi' mis q's. l' fi' meus quam.
Achimelec fi' mis rex. l' fris mi regnū
Achimoch. fi' meus mortuus. l' fris
mei desertio. tans delectabilis
Achimaá. fris decor. l' fi' decorus l' fir
Achimcé. fi' decus. l' finitas delectabil'
Achior. fris mei lum. l' fi' mis mōtan'
l' fris mi fortan. á fris mei iucundia.
Achis. frater meus.
Achis. fi' mi. ul' nequā. siue fi' mei
aut finitatis mee.
Achisamach. fiēm adiuuans. l' finitati
adiutor. siue finitatis fultura. á finitati
erptio
Achisamech fiēm mei robustum. ul'
fris mei fortitudinum
Achitob. fi' mis bon. l' fris mi bonitas.
Achitophel. fi' mis stultus. l' fris mi stulta.
Achitophel. int' cogitans. l' fi' mis uanus. fi'
fi' mis tractans. á fi' meus cogitans.
Achiciph. sibilatio l' mirabilis. seu fi' mis
detorquens. á fris mei hostia.
Accusque hamus. l' usq; huc. sui retētio
aut humilitas.
Accusque hamus l' usq; huc. seu retinēs
eum. á humilitas eius.
Achoite humilis. l' usq; huc. siue hu
milis. aut retentio. retentio
Achosite. anus. l' usq; huc. sui humilitas á
Achor. turbatio. l' turbatus. seu tumltu
l' perversens. aut perversio.
Achor fris lum. l' fris alienus. siue
fris fortan. aut fris iucundia.

Achtan. retento l'apprehensio. siue re
tinens aut apprehendens.
Achub. hami grauitas. l'humiliatiõ
alemnatio. exuctatio
Acchuph. hamus subtus. l'humili
Acchus retinens ofilium. l'humilis
ofiliator. igneā
Acchuz. retinens lumen. l'humiliti
Aczib. retento. l'derelicta. siue men
dacium aut stillatitia.
Aczibā. mittens ei. l'stillatitia eius. sine
tinens eum. aut derelicta ei.

Hic post a sequitur. d.

Ada. confitens aut testamentum
Adar. refhs l'primus. siue precā
tus. aut patruelis.
Adarā. refhs eius. l'usq; ad testamitti
sine principius eius. à principio eius.
Adabarā. deuteronomii grece. sm legis
lato latine.
Adarezer. decorum auxilii. l'principis
separator. à testimonii formatoris. sm
principis scificato. siue formatore pre
cipuus. à confitente scificationis.
Adagli. gigans eos. l'gigantes eorum.
Adai. robustus l'sufficiens. sm refhs
meus. aut formato mea.
Adala. funes dñi. l'testimonii dñi.
Adalā. funis dñi. l'testimonii labori
Adalis. fimo laborans. l'testimo sti
mum laboriosum.
Adalia. refhs laboris. l'funis laborios
Adam. confitens eos. l'testimonii eor
Adam. hō l'terrenus. siue indigena aut
desiderabilis rubri
Adama. humus l'terra. sui terra. à terra
Adame. cruores l'sanguines. pli mīo.
Adam. magnificans l'quē ē magnificēta
siue funes pplō meo. à confitens pplm. l'
Adar. gter. l'populus. mei
Adar. pulvis sublimis l'magnificus. siue
refhs vigilans. à funis suscitator.
Adarsa. confitens solem. l'funis illu
minator. aut funis suscitator.
Adasā. nouā l'nouitas. siue refhs fēti
re. aut funis plasmationis.
Adassor. funis fortis. l'refhs angusti
antis. siue funens pcer. aut confitens
sagittam luminis.
Agam p: sordis l'refhs sordidus.
Admadā. funis donator. l'confitens

ssumationem aut undanti.
Adracstolla l'decorus. siue undantis
Adram mundans pessimos. l'mundā
tio pessimorum.
Adramelec. stola regis. l'decor regē. siue
rer undantis. à regnator decorus.
Adenaberb. funis propians. l'confitē
tor propinc.
Ador gter effusio. l'turris ggis. siue refhs
vigilans. aut funis ofurgens.
Adasā. refhs frūm. l'funis plasmator
sui sui' nouitatis. à confitente scificationis
Adema. funis dñi. l'confitens dñm.
Adarlel. ggis dñi. l'ouis diuine. siue
decorans dñm. à undanti dñi.
Adremelech. stola regis. l'decor regē. sui
rer undantis. à regnator decorus.
Adremon. refhs sblimis. l'funis ecce.
Adrezer. stola fortis. l'decor supra siue
decor auxilii. à undantis scificationis.
Adrada. funens refhb. l'fortitudo re
fhficantium.
Adsica. funis dei. l'refhficās dñm duor.
Adam. funis cause. l'refhs iudicij.
Adima. funis cāe ei. l'refhs iudicij ei.
Adomo. tenellus l'delicatus. siue fortis
under. à fortis causator.
Adurdaim. funis duplex. l'refhficatio
Adras. funis mala. l'locus malorum
siue decor fēm. à undantis plasmationis
Adrel. pplus dei. l'ouis diuine. seu de
corans deum. à undanti dei.
Ado. funis l'refhs. siue funens dñō. aut
fortitudo eius.
Adoar. funis vigilās l'fortis suscitator
Adoch. funis tenēs l'confitentis ap
prehensio.
Adolam. gigās eos. l'gigantes eor. siue
testimonii aq. à refhs l'refhficatō maq.
Adolamite. idem.
Adom funis eius. l'fortitudo eorum.
Adommim. rubea l'ascensus rubor iste
ē locus. ille cruentus. l'sanguinarius. quo
deuenit hō. qui ab ierlin descendit in Ie
richo. z incidit in latrones.
Adon. funis meus. l'refhs murmurās
siue fortis migrans. à fortitudo mutatis.
Adonai. dñs. l'dñator.
Adonaia. dñs dñans. l'dñi dñatio.
Adonatas. dñator ē dñs. l'dñ ē dñatio.
Adonbezech. dñs micās. l'dñs fulgu

rans. sii dns dñator eg̃stans. aut dns
dñator uam ɔtemptus.
Adomica. dns calid'. l' dñator calidtatis
Adomici. dns exaltans. l' dominator
Adomisedech. dns pacis. l' ſblimis
dominator iustus.
Adophiste. libertas. l' gaudium.
Ador. fumus g̃ñans. l' testificatio g̃ntoꝝ
Adulci. testis pn̄. l' fines eternitatis.
Aduxi decor excelsi. l' g̃ñans excelsa.
sive decor excelsus. a' fluuij exaltatio.
Aduxi. ruina exaltata. l' fluuius exal
tans. sui decor excelsi. a' sui exaltatio.
Adumerima. ultio ſblimis. l' ultrix
ſblimitatis. hic p'a sequitur. c.
Egla uitula. l' unicula. sive so
lennis. a' festiuitas eius.
Aegiptus. tenebre. l' angustia. seu tribu
latio coangustans. a' tribulationis coangustatio
Aegipti. tenebre. l' angustiantes aũ tri
bulationes coangustatorum.
Aeglon. unicula. l' uacca eor. sui uac
ca meis. a' iuuenca inutilis
Aelan. uestibuli. l' ante fores. sive po
stis. aut super luminare.
Aelamite. uestibula. l' aũ fores. sive po
stes. aut superluminaria.
Aelana. apposita tibi obiecta. sive re
spiciens aut preparata.
Aelamite. apposita. l' obiecta. seu respi
cientes. aut parati.
Aemee. tabene. l' officine. sive tabene
mortis. aut officine mortuorum.
Aeinoz. fons g̃ñans. l' oculos g̃ñantis
Aena. fons. l' humi. sui fos ei. a' oculos ei.
Aeneas. pauper. l' miser. sive inopens
aut responsio.
Aegaim. fons eor. l' oculus eorum.
Aem. aciens lapidi. a' aciuit lapides
Aesdreló. auxilium meum. l' mia tolentia
Aesimon defecta dra. l' dra inculta. sive e
ra mea. a' dra inutilis.
Aetham. ualida. l' antiqua. sive asce
dens. aut fortiores.
Aethim. obstupescentes. l' pauentes. sive
uiri pii. a' obstupefacies pr̄ meus.
Aethiopia. tenebre. l' caligo. sive tene
brans. a' caligans.
Aethiopes. tenebrosi. l' caliginosi. sui
tenebrantes. a' caliginantes.
Aethonadasai. ira frendor. l' irantes frem.

hic post a sequitur. p.
Aphar. humus eorum. l' uolatus eor
sive liberalis eos. a' securitas eorum.
Aphar. humus mea. l' uolatus mei.
sive liberalis pauperis mei. a' securitas gignentis me.
Aphara terra. l' pulvis. sive humus aut
fodiens. tatorum
Apharpulvis suscitans. l' humus u
gilie. sive libans ungules. a' securitas susci
Aphra. ira ei. l' pluvia ei. sive humus ei.
aut fodiens eum.
Apharra. pulvis suscitans eum. l' hu
mus ungilie eius. a' liberans ungulatos.
a' securitas suscitator eius.
Aphara. taurus. l' uitulus. sive pulvis
eius. a' fodiens eum. uulis
Apharaim. fodicis humi. l' pulvis i
Apharaim. pulvis suscitans eos. l' hu
ungilie eor. sive liberans eis. a' securitas
suscitator eius.
Apharaim. fodicis mare. l' maris effossio
Apharim. item.
Apharsa. ira digna. l' fodiens clamor
sive libans solis. a' libans illuminatos.
Apharsathey. ire digni. l' fodientes cle
uatos. seu libi solis. a' libantes illuminatos
Apharsual. uellus saluatis. l' ira saluti.
sive pulvis suscitans salutem. a' humus
ungulantis saluationem.
Aphasophi. securitas. l' liberans. sui li
beri gignen. a' securitas resurrectionis.
Aphanas. iudicis dñi. l' iudicii dñi.
Aphec. ornebit. a' apprehendit. sive co
tinens apprehensio.
Aphec. ornauit. l' ornamenta. sive con
nens. a' fumor tumus.
Aphecornebit eum. l' apprehendit ei.
sive ornamenta eius. a' apprehensio eius.
Aphec. furor alienus. l' uita dissipata.
sive uita dissipans. a' uite dissipatio.
Aphelethi. mirabilis. l' admirandus
a' mirificans. a' excludens.
Aphet. humil' fodiens. sui plenus. a' utilis
Aphëzet. separans. l' absqs mutuo. sui alie
nus ofuci. a' utilis formicatores.
Aphes. in finibz. l' in extremis.
Aphes. dierum in finibz habentiu. l' in
extremis ascensionis mphoz.
Aphsuel. egdies. l' securitas egressionis
Affia. libans dñs. l' libaturis dñi.
Affrica. fertilis. l' augmenta.

Affricam. nest pluraliter
Aphisba. colligens recte. l' aggans ꝯsionē. sii liber egressus. á secura egressio.
Aphith. securus l' liber. seu securitas. l' liberalitas.
Aphon uolans unique. l' uolatus meus. sii libe murmuras. á secitas mutl'.
Aphonite uolātes miq. l' uolādo mēntes. seu secī iuncti. á libere murmurātes
Aphus. uolās ꝯsilio. l' uolatus ꝯsily. sii libere ꝯsules. á' securus festinator.
Aphuzeus mouimentum l' ei' declinatio
Aphudxi. eius mouimina. l' declinatioꝝ
Hic post a sequitur. g.
Ga. festina. l' solennis.
Agam. loquēs l' meditās. sii meditatio aut loquela
Agaba festinus pr. l' festinatus prius.
Agabus. nuntius tribulans. l' tribulationis āmuntiatio.
Agau. planctus egipti. l' planctus egiptiorū. siue festiua funus. aut solenne testimonium.
Agagidoma. l' tectum seu festinus solennis. á' festiua solennitas.
Aggagite. domata l' tecta. sii solennes festiue. á' festiui solennitez.
Aggai. qò l' solennitas. sii loquens / m. aut meditatio mea.
Agla. unuecula l' uitula. siue solennis aut festinatus eius.
Agar. aduena. l' ꝯuitens. siue festi sii scitans. á festinatus ungliarum.
Agarē. aduene l' ꝯuersi. seu festa susceptantes. á' solennitas ungliē.
Agarai. aduena multi. l' ꝯuersio dei uatis. siue magr meus festinus. á' solennitas magri mei.
Age. qò siue solennis. ul' meditatio aut loquela. solenitas
Agge. qò l' solennis. siue festinatus. á
Aggeba. solennis pr. l' solēnitas prius.
Agelgad. accinctus l' ānuntians ꝑdo.
Agedgad. festina funus ꝑdonis. uel solenne testimonium.
Aggelou. solennis cantor. uel annuntians unquitatē meam.
Aggens. festinus l' solennis. siue quens ꝯsilii. aut lens festinator.
Aggi. qò l' solennis. siue scitens me aut festinatus mea.
Agla. ąrens uim. l' solēnitas uii.
Agla solennis uiō. l' festinatus uii.
Aglaermon. fons sublimis. ul' fons ecclie. siue fons ꝯgregans. aut fons / malor granatorum.
Agrippa. ꝯgregans subito. l' ꝯgregans subitō.
Agrith. aduena l' incola. siue aduēa mens. aut incola meus.
Agrith. festa solennis. sii meditatio aut loquela.
Aghite Hic post a sequitur. h.
Hab. fr̄is pr̄is. l' frīnitas p̄initatis
Ahaion. capi. l' aulones. seu ualles grandes. á ualles campestres.
Ahalach. montens mons. l' mons leuis, i. uspidus l' lubricus.
Ahamon. fris odor. l' fr̄i odoris.
Ahaziel. post exercitū. l' sequens exercitum dei. ipe è cab. cognatus moysi. qui tertio.
Ahare. festa l' sol. sii siccitā. á' aridita
Ahaz. p̄mus l' p̄uelus. siue sortis / aut apprehensionis.
Ahazias. p̄mus uiō. l' p̄uelus uiō. sii apprehendēs uim. á' fortitudo uii.
Ahebeÿ. hebreor. l' transeuntiū. sii transitus. á' transitores eorum.
Ahei. umbraculū. l' infecunditas eor.
Ahei. declinans. l' declinatio.
Ahesam. uoluntas l' ꝯsilium siue uoluntatis aut ꝯsilio.
Ahi. frīnitas l' ú h. sui uallis. aut qò.
Ahi uiuet l' uiuit. siue uita uallium aut uite qò.
Ahia. frater eius. l' ú hec ei. siue uita eius. aut uiuit.
Ahia. queres eum. l' uall' eius. siue uita uallū eius. á' qò uite eius.
Ahialim. ēm l' ēuor lapides. siue uallis fermī. aut qò malitie.
Ahalon. admuans l' admuatio. siue uita meres. á' uallis unquitatis.
Ahias. uita plasmata. l' uita fēme sii fr̄i sustoles. á' frīs plasmatio.
Ahaiad. uitaes glia. l' uita glie. siue fr̄i mis glians. l' frīs mei gliatio.
Ahie. stilitas l' umbratio. sii fr̄i obumbrans. l' frīs umbraculum.
Ahiel. uitaes deo. l' uitaes dei. sii uita uallium dei. á' qò uite in me.
Ahiezer. uall' amica. l' uita amici. siue

fi meus amicus. á frio mei amicita.
Abiezer. fi meus fortis. l fi meus auxiliator. sine unus ualium separatus. aut qó unte sctificationis.
Abilam. uolens l properans. sine ante fores. aut ante nebulosum.
Abioth. fi uincens. l fi ingens. sine uallis declinans. á unte uacatio.
Abiuth. uall' inclinor. l qó mobil' sui mgnus fi. á fi mutatis nobilitas.
Abinaam. unus qual' l qó quare. sine fi quis. aut finitis quo.
Abimelech. unus regis. l uallis regum. sui fi meus rex. á fris mei regnum.
Abin. fons l oculus.
Abin. adab fi sponte. l fi spontaneus sine uallium spontaneorum. aut qó / unte spontanee.
Abin fi meus. l fi iniquus. sui unus uallis uolentii. á qó unte mutis.
Abuam. uallis excelsa. uel unus exaltatus. sui fi mis sublimis. á fris mei exaltatio
Ac. uel sculptor. l scalpens.
Acharite. sculptores l scalpentes.
Acheroth. sculptum l scalptum.
Achisamech. fris mei sculptus. l fris mei excepto. sine firm meum adunus á firm meum uolentis.
Achitas. fi meus princeps. l fris mei leuamen. sine uallium principis. aut qó unte angustiantis.
Achimb. fi meus bonus. l fris mei / bonitas. sine unus uallis deficientium. á qó unte desere.
Acor. spina. l opuncto.
Acores. spinosus l opungens.
Acoraban. spina sapie. l opuncto intelligentis.
Acoraná. perturbatus. l perturbator. sine pungés quis. á spina quo.

Hic post a sequitur .I.

I. ultor l uendicator.
Aia. unius eü. l uendicans eius.
Iath. unius l ademptio. sui unius declinans. á uendicato peccatum.
Icá. fi meus fges. l fris mei resurrectio. sui unius calidus uendicator. calidus
Ilath. uolens l patiens. sui unius uictus. á uendicator declinans.
Ilon. uallis admiras. sine examen si. aut ubi unus sunt.

Aliud. unius unus á unus. l uendicator unum declinatis.
Aliud. ubi exant ursi. l ubi sunt unus unales. aut uolans.
Amen uolum grani. l unus uendicato sine unius quis. á uendicator quo.
An. fons. l oculus.
Annaam. unius uendicans. l uendicans pulcritudinis.
Anagalim. oculus unius. l fons mirabilis. sine oculus uindictis. aut fons transmigrationis.
Aon. unius meus. l unius iniquus sine uendicantis murmur. aut uendicator inutilis.
Ar. ciuitas. l oppidum.
Arsames. ciuitas solis. l oppidum illuminatum.
Asimoth. desertus l aduentus mortis.
Ath. ademptus. l ademptio.
Auth. unius inclinis. l uendicans / glosum. Hic p'a sequitur .L.
La. amictio. l obscurans. sine infirmus. á infirmitas.
Lab. lactea. l dulcedo.
Lath. iubilatum. l pars mea.
Lazarnasii. feminum xides duces. l amictio diuidens principes.
Lal. larinas. l laytas. seu leuitas / aut lanuido.
Lala. laytas eius. l laritas eius. aut lanuido eius. seu leuitas eius.
Lamath. despicies uiue. l extremens indignationem.
Lamon. despectio. l desir minutionis. sui ifirmans eos uolor. aut amiscens eos iniquitas.
Las. amictio l feminum.
Lasam. triplicé l assumati firmati sine amiscés pplin. á firmitate populi.
Lbualbon. pris mei uolor. l fr meus super intelligens.
Lchumus. feminum uanitatis. l cómiscens calidam festinationes.
Le. xestio l amiscens. sine ifirmus aut infirmitas.
Leph mille. l doctrina ceptationum.
Lepsim. ignis l ignicus. sui doctrina madan. á mitia ceptationum.
Lel laus l laudatio.
Lelma. laudate dñm l laudatio dñi.

Alevantes. alleuans tenebras. l'auferens angustias tenebrarum.
Alevantium. alleuantes tenebras. l'tenebras anguſtias auferentes.
Alaphaldi. binum. l'aq bitumnis.
Alpheus. tertius l'decimum. siue filius. à millesimus.
Alij. extremes tonii. respectu gig.
Alibi. cecus l'cecus.
Allamis. uestibul'. l'superlumiarib.
Alamath. uiriam l'indignatio.
Alaziabam. exeptor dom. l'despicies dominatorem.
Almon. exemptus. l'despiciens.
Almonoblathaim. exemptus palatium. l'despiciens obprobria.
Almoth. uterus l'indignatio.
Aloes. laus fem. l'laudatio plasmato
Allon. laus tolonis. l'laus meronis. filii laudator. minimus. à laudator. minimis
Alna. despiciens. l'extremens. siue contemptus aut despectu.
Alazam. extremes eos. l'despicies eos seu exemptus eis. à despectu eorum.
Alus. feminam. l'amicto. siue extremens. à despectus festinator.

Hic posita sequitur m.

Am. gens l'populus
Am gens mea. l'pls meus.
Amaa. gens eius. l'pplus eius. filii ppli testis. à pplium testificans.
Amaath. pplm testificans l'pp testificat
Amab. pplis adhuc. l'pplis finis. filii pp testis. à pplare testimonium.
Amanahi. pplus finis pecco. l'pplus iustificatus tempore.
Amnabor. pplis testis gnans. à pplus finens generationem.
Amal. gens exmirta. l'pplis excidens siue pplis infirmus. à ppli despecto.
Amalasar. dux l'princeps. l'dem principis. siue gens exmirta carcer. à pplis despecte carceratus.
Amalech. gens bruta. l'pplis lambens.
Amalechite. idem.
Aman. iniquus l'coangustans. filii comprimens me. à coangustatio mea.
Amana. iniquus l'coangustans eu. l'coangustatio eius. seu exprimens eus.
Aman. pplis donatus. l'pp gnificatio.
Amanite. iniqui l'coangustantes. l'op
mites eos. à coangustatio eorum.
Amanite. idem.
Amman. cubitus l'mensura. seu pplus eius. aut gens quo.
Ammanite. cubitus l'mensura. filii gens que. aut populi quo.
Amanlame. cubitus filicis. l'mensura exemptionis. siue pplis dono adunatis. aut plus gnificatione firmatus.
Amarphal. deo caden. l'divitur ceter. siue pplis curatus deo. aut pplus medicamentum dei.
Amazan. temulentus. l'rubricatus sordido. siue pplis laudatus meo. aut populus accensatus.
Amarias. dicente dño. l'uba domini. siue gentes suscitatus dominum. aut plus uigilans domino.
Amarie. dicente dño. l'uerba domini. siue ppli dum suscitantes. aut populi domino uigilantes
Amas. furor l'indignatio. filii pplm tollens. aut pp plasmato.
Amasa. furor eius. l'indignus ei. filii subtollens gentem. à pplus plasmato.
Amasai. furor eius meus. l'indigno eius michi. siue gentem subtollens michi. à ppli plasmato.
Amasia. indignans dns l'furor dni. siue gentem subtollens dño. aut popli plasmator dns.
Amasi. furor meus. l'indignatio mea. siue pplum tollens michi. aut populi plasmato mea.
Amath. uter l'indignatio. filii pplis dolatus. aut populus exumatus.
Amath. uentus l'indignabilis. siue pplis peccor. à pplus tpalis.
Amatha. uentus eius. l'indignabilis eius. filii pplis decimas. à pplis peccans ei.
Amathens. populus peccans. uel indignator uigilans.
Amathi. unitas mea. l'indignabilis mea. siue populus peccans michi. aut pplus declinans iste.
Ammathi. è iona propha sarepthene ui due filius. quem suscitauit helias. mir postea dicente ad eum. nunc in isto cgn. quia uir dei es tu. et uerbum domini uerum è in ore tuo.
Amathia. unitas mea dño. l'fidelitas

mea vñ. siue populus peccans vñio. aũ
pplus declinans dominum.

Amathim. ũtus. l'invignatiobilis co
rum. siue populus peccans eis. a' pplus
declinans eos.

Amathias. unctus uñ. l'invignatiobil'
assumptr. siue ppls precis mo. aũ ppls
declinans assumptiones.

Amauia. ppls abiectiõ. l'pp abiectio.

Amdam. cupiscibil'. l'cupiscẽs. siũ
ppls iudicãs eos. a' ppli unctr eorum.

Amen. ueritr l'ueritas. siũ fiat. a' fidelis

Amessia. ppls leuans deum. uel ppli
subleuatio.

Amesia. pplin tollẽs. a' pp ablatio.

Amesech. pplus amens l'prolungat'
siũ ppli gmen. a' ppli resurrectio.

Ammetha. luctus l'indignatio. siue
ppli donum. a' perfectio.

Amethen. ppls ascendẽs l'pp formido.

Amethi. luctus meus l'indignatio
mea. siũ ppls metui. a' ppls stupefactus.

Amphibol'. pp'ls coruẽs. l'pp orecõuẽs

Ammi. gens mea. l'ppls meus.

Ammia. ppls dñi. l'ppli dñatio.

Amichel. ppls mis dei. l'pp mei dei.

Ammihel. pp's mis dei. l' pp's meus dei.

Ammadab. pp's mis sponte. l'pp's meus
spontaneus. siue ppli mei nobi. a' pplus
meus urbanus.

Ammimad. pp's meus inclinus. l'ppls
meus gloriosus.

Amiracm. ppls sufficiens uel populi
mei sufficientia.

Amithal. calefaciens ris. l'calefactio
ris. siue pplus meus uiuificus. aut
populi mei uiuificatio.

Amunch. ppls mis inclinus. l'pp mi glatio

Amnadab. ppli mei fluens torrẽs. l'
pplo meo torrens fluuius.

Ammes. robustus l'fortis. siũ ppls fu
gitiuus. a' ppli mei temptatio.

Amob. parcẽs l'sustinens. siũ ppls di
lectus. a' ppli mei amplexatio.

Amoch. pplin tenẽs. l'pp applensio.

Ammolii. flos famis. a' deficiens fami.

Amon. honorans l'honustus. siue mu
triens aut fidelis.

Amon. donans l'munificus. siũ donatio
aut mũis fetus.

Amons. ppls volens l'pp's murmuris

siue ppls unquis. a' pplus mundus.

Amon. ppls parcens. l'ppls merens.
siue filius gẽtis mei. a' filius ppli mei.

Ammona. filius parcẽs ei. l'ppls mo
ris eius. siue filius generis eius. aut
filius populi eius. cĩ.

Ammona. oprimẽs cũ. a' coãgustiatio

Ammon. pp's parcẽs michi. l'pp's me
oris mei. si. filius generis mei. aut
filius populi mei. mea

Ammon. oprimẽs me l'coãgustiano

Ammonite. oprimentes me. uel co
angustantes me.

Ammonite. ppli parcentes michi. ul'
ppli dolorum meor. siue filij gẽtis mei.
filij populorum meorum.

Amora. laqueus l'amaricans. siũ pp's
prefinis. a' populi illuminatio.

Amorei. amari l'laqueatr. siue ppli
fein. a' ppli illuminati.

Amos. fortis l'potens. siue honerans.
aut uir robustus.

Amos. onerans l'fortitudo. siũ pplin
uellẽs. a' ppli auulsio.

Amosa. fortis ei. l'potẽs ei. siue onerãs
eum. a' fortitudo eius.

Amosa. uir robustus ei. l'onerans ei
siue populs uellẽs ei. a' diuulsio pp eius.

Amothzor. calefaciens gẽrationis. uel
calefaciens gẽrationem.

Ammoth. calefaciens l'calefaciens.

Amplicatis. ppli malleus. l'pp's maleatõ
siũ pp's ore maleatoris. a' pplus ornatus.

Amraphel. dicto cadens. ul' dirutr ut
caderet. siũ ppls curatus deo. aut ppli
medicamentum dei.

Amra. pp's excelsus. l'ppli celsitudo. siũ
pp's exaltatus. a' popli exaltatio.

Amrate. pp's celsi. l'ppli exaltati.

Amri. amaricans. l'lacescẽs. siũ ppls
magri. a' populi magistrum.

Amri. pplus uirgineus. l'popli medi
catio. siue dominatio.

Amtsan. pplus pascens. l'ppls abiges.
l'pplus explorator actionis. aut pplus
explorator ascensionis.

Amuel. pp's calefactõ. l'pp's eius q' è deus.

Amul. pplus volens. l'pplus patiens.

Amul. populus volens ei. l'populus
patientium ei.

Amulte. pp volentes. l'pp patientes.

Amuthan. calefcius ms. l' calefactio
nis. fii ppe nivanis. á ppe nivanio.

Hic poſt A. ſequunt. n.

Ana. donatis. l' gñificatis. fine do
num. aut gnificatio.

Anna. grata uel reſpondens. fii do
natis. aut donatio.

Anab. ima l' humilitas. fine donum
pris. aut grata pinitas.

Anaba. una eius. l' humilitas ei'. fii
domi pris ei'. á' grata pinitas eius.

Anacham. humil' l' exurgés. fii dñi
calidi. á' gnificatis calditatis.

Anach. cognomenti. l' cognoiatio.

Anachim. nó é innocens. l' humilitas
renuncé. fine monile collo ſublimi. á'
humilitatis renuncio.

Anae. núqd omot é. l' núqd omotio.

Anaphilim. cadentes l' violén. fii
gigantes. á' gnam declinantes.

Anae. numqd omotis é ipé. l' núqd é
omotio ibi. fine donatis nite. aut
gnificatis ſuſceptioni.

Anam. nubes l' obumbratio. fii dñi
popli. aut gnificatio eorum.

Anamelech. domi regni. l' riſio regi.
fii donaté regnatoi. á' gnificatio regia.

Anamim. reſpondentes aque. l' gnati
ficationes aquarum.

Anā. donata gnificatio. l' domi gnis.

Ananeel. gratia deo. l' riſio dei. fii
cui donauit dé. á qui é donatis deo.

Ananech. domo nimcé. l' gnā pauper
nam. donatis m. l' gnificatio mea.

Anamas. domi gnis dominum. l' donato
gnificatio domino.

Anamas. riidens gnis dñi. l' gnifi
cans dominum gratie.

Anamm. riidés aq. l' donatés aqe.

Anmas. donans l' donatis. fine gnā
tollens. aut riidens.

Anath. gnā l' riidens. fine gnis peccáſ
aut riſio tempore.

Anatha. riidens ei. l' gnificans eiſ.
fii gnā peccáſ ei'. á' riſio tpis eius.

Anathim. riidés eis. l' gnificans eos.
fii gnis peccáſ eor. á' riſio tpis eorum.

Anathim. humilitas uana. l' riſio va
na. fii monile colli. l' bullas ofgentes.

Anatoh. riſio l' obedictia. fii riidens
ſigna. á' gnificatio deſignantis.

Anathothia. riſio dñi. l' obediens
dño. ſine riidens ſigno domini. á' gni
ficans deſignationem dñi.

Anathothite. riidentes. l' obedientes
ſii riidentis ſigno. á' gnificates deſignā
tes.

Anticas riidens paulo. uel decoris
in factione. ſine decens. aut ſecundū
etimologiam apothoma.

Anapec. i. a uno humilis.

Andronicus riidens l' decoris ad
ſtandum. ſine cogitans paſſionem.
aut riſio paſſionis.

Anebgaba. ſollicitans nalles. aut
humilians colles.

Anegeb. auſter. l' meridies. ſine au
ſter us. aut meridianus.

Annei. nunquid omotis é michi. l'
numquid omotio mea.

Aneliab. donum dei patris. l' gnifi
cans deum pcm.

Anem. circuli l' corree. ſine retinens
aut preconatione.

Anem. domi mei. l' gnificatio mea.

Aner. lumé l' illuiatio domo. ſine il
lustrans. á' gnificatiōe ofgens.

Ange. donum prerupcum. l' gnifi
catio pectoris.

Anhab. grā l' riſio refrigerii. aut gnifi
catio ſpiritus.

Anm. paupes l' egenus. ſine donum
mei. á' gnificatio mea.

Anna. domi dñi. l' gnificans dñm.

Annm. gnificans eos. l' pauperis eor.

Annam. domi ppli. l' grā eorum.

Anmel donatis deo. uel gnificans
dominum.

Ano. donatis eis. l' gnificans eos. ſine
dolor eorū. aut labor eorum.

Anob. domo finis. l' gnificatio finiens

Anon. donator meré. uel gratis mi
nuens. ſine grane minutio. aut gnifi
cationi murmurans.

Anphas. dans trāſitū. l' deus trāſeu

Anticus. pauper ſilens. uel pauper
us ſilentium.

Anthiacha. pauperias ſilens. uel
paucis ſilentium.

Anthiacem. pauperum ſilentia. uel
pauperitate ſilentes.

Anpi. dans laudé. l' deus laudatio.

Anpidem. donum laudatum. uel

damus laudationem.
Annulla. volens. l' patiens.
Annum. donum unicum. l' gratificatio
sempiternum. Hic post a sequitur. o.
Occendunt l' cubiculum.
Acl. inclinis l' gliosus.
Aculeus l' spuncio.
Aculei. spinosi. l' spungentes.
Aculeabant. spina sapie. l' spucio intelli
Aecbumā. perturbatis. l' perturbatoz.
seu pungeē quis. siue pungeē quo.
Aeth. nobilitas. l' gliano.
Hic post a sequitur. p.
Apparam. humus eoz. l' uolatus
Apparam. liber onager. uel cō
tinens feritatem.
Appauma. libertas populi domini. ul'
ptinens populum dño.
Appelles. xpgenas eos. l' xpgano eoz.
Appia. liba l' libras. sii ptinēs a ptinen
Appifor. liba. l' foris libertas.
Appollo. mirabilis l' admirandus.
Appollophanes. mirandus facie. uel
admirabilis ptemplatoz.
Appoloma. disciplina l' synagoga eoz.
Appollonius. miraculū l' admirabilis
Appollos. xpgenas eos. l' xpgano eoz.
Apostolus. missus l' legano.
Apses. liber egdicis. l' ptinēna oppssio
Apsiba. ptinens uenustudine. l' libras
spiritalis. Hic post a. sequitur. q.
Aquila. volens l' patiens. siue
volor. aut patiens.
Hic post a sequitur. r.
Ar. suscitatio l' uigilie.
Ara. electus. l' electio. siue ui
gilans. aut suscitans eum.
Arab. insidie. l' calliditas. siue uigilas
pi. aut suscitans piem.
Araba. insidie eius. l' calliditas eius.
siue suscitans piem suum. aut uigilia
pie eius.
Arab. milia uel uespa. sii occidens. aut
Araba. plana l' campestris. sii deserta
aut occidentalis.
Arabath. deserta tempore. l' planities
peccorum. siue suscitans piem pecci. a
uigilans pi declinantu.
Arabathite. idem in plano.
Arabes. humiles. l' occidentales. siue
calidi. aut insidiatoꝛes.

Arabathane. humile robur. l' deserta fo
mitis. siue suscitans piem robustum. l
a' cingulans pi fortitudinis.
Arabia. calida. uel insidiatrix. siue
humilis. a' occidentalis.
Araboth. plana uel humilia. siue cam
pestria. aut equalia.
Archelongitudo. l' leganimitas. siue su
scitans piem. a' uigilia fris.
Archelaus. longitudo populi. l' longa
nimitas. festinans. siue uigilans fri pli
li. a' suscitans piem festinantes.
Archi. longitudo mea. l' longanimi
tas mea. siue fri meo uigilans. aut su
scitans piem meum.
Archites. longus l' longanimis. siue
uigilans fri uersio. aut suscitans ptes
capitum.
Arad. descendes l' descensio. sii suscita
uit descendes. a' suscitauit descensiones.
Arad. descendes l' descensio. siue suscita
tus fuit. a' uigilans testimonium.
Arada. descendes ei. l' descesio eius. sii
uigilas fuisti. a' suscitas testimonii.
Araba. miraculi l' admirans. sii obsti
puit. a' admirans est.
Arad. descendes l' depones. siue uigi
lans seruitium mee. aut suscitans testi
monium meum.
Aradius depones populum. l' descendes
festinater. sii uigilas fuisti festinan.
a' suscitas testificationem populi
Aradius admiras l' obstupescens siue
numerator meus sufficiens. aut numera
tores mei sufficientia.
Aradii. miraclin l' depositio. sii suscitas
fuit. a' uigilia testificationis.
Arapha. suscitans terram. uel uigi
lanter fodiens.
Araphite. suscitatores terre ul' uigi
lantes fodientes.
Arphath. negociator l' negociatio sii
uigilas uite. a' suscitans pastorem.
Arma. eligens dñm. l' electio dñi. sii ui
gilas dño. a' suscitans dñi.
Arma. suscitans infirmū. l' uigilanter
discernens. sii suscitans ptemnentē. aut
uigilia despectionis.
Armam. suscitans excelsum. uel ui
gilans exaltationi.
Arram. res cum arca. l' res ei capta.

sine nascens. aut indignans.
Abram. excelsus l'nascendus. sine de cor. aut electo eorum. ei.
Abrama. suscitans gentē ei. l'ungilla pp
Abrama. excelsa l'nascens. sii decoris cum. aut electo eius.
Abrmathi. deiciens cū l'electo ei. sii decore pauidus. a' excelse sumans.
Abrmelech. suscitans gentē regi. ul' ungilla populi regni.
Abramach. excelsii regni l'erect' rex. sii decor regni. a' vacuidia regis.
Abram. res cū arca. l'res cū capta. sine suscitans excelsii. a' ungilans exaltationi.
Abram. acinus tinei. l'laus fruimi. sii suscitans donum. a' ungilans gr̄e.
Abramon. laus fruimi. l'acinus ethne. sii suscitans domi inquū. a' unsitans gr̄ i
Abramath. mos multus. l'mos ne nulli alligatus. sine suscitans cū sumptuosē descendentē. a' ungilans testimonio descendentis
Abran. mons l' sublimitas. sii ungilans ungilli mo. a' suscitans suscitantē me.
Abramote. mōtani. l' sublimes. sii ungilates ungilli mo. a' suscitatores suscitatoris
Abris. elatio l' superbia. sii suscitans subsollentē. a' ungilans plasmationi
Abrath. arator. l' arraticum
Abrath. testimonii descendens. l' sursum dissentionis. sine suscitans peccatus. aut ungilans spūaliter.
Arbath. brucus l' locusta. sine brucus pecci. aut locusta spūalis.
Arbathite. locuste l' bruci peccatis. a' locuste spūales.
Abathis. locusta una. l' brucus assimptus. sii bam' pauor' a' humilitas superior
Abec. quarta l' quartus.
Abell'. suscitans uenustatē aut. uel ungilla. sine assumptionē.
Abi. locusta. l' brucus. sii bamus mis aut humilitas mea.
Abor. bamus l' usq; huc. sine humil' aut humilitas eius.
Aboth. humil'. l' campestris. sii bam' tenens. a' bami retinno.
Abona. locusta unqua. l' bruc' inutili sine humilitas meritis eius. aut. retto voloris eius.
Achabi. insidians. insidians.
Achad. insidiator fui. l' insidias testimonio.
Achaz. aprehendens leo. uel agnus leonis
Achiathaboth. mora corone. l' longitudo circuli.
Achippus. insidie otio. l' legitimo opi. sine insidie dilatans. a' insidiar dilatatus.
Achon. suscitans iudices. l' in gla iudici
Achra. eligens eum. l' electo eius. aut sii suscitatis descendēte. a' ungilla descessioi
Areba. plana uel campestris. sine deserta. aut habitabilis.
Arebia. humil' dño. l' retentio dñi.
Arebla. insidians l' insidiato.
Arebna. humilis. l' pulcer. l' insidians pulchritudo.
Arech. longanimitas l' longanimitas.
Arechen. longanimitas meritis. l' longanimitas inqua. sine admirato possessioi aut descensio negotiationis.
Ared. descendens l' descensio. sii ascensus montii. a' ascensus salutum.
Arech. suscitatio: mensure. l' ungilla dissolutionis.
Areli. declinans me. l' declinatio mia. sii suscitans deū meū. a' ungilla dei mei.
Arelite. declinantium. l' declinantes mee sine suscitans deum meum. aut ungilantes deo meo.
Arem. acinus lapidis. l' lapides acinum.
Arem. filius meus. l' filiatio mea. sii suscitans fontē. a' ungilla oculi.
Areth. stupor. l' descensio. sine suscitans pauorē. aut ungilla unte.
Aretha. stupor eius. l' descendēs ei. sii suscitans pauorē ei'. a' ungilla unte eius.
Ares. electus l' electio. sii suscitans fabricam. a' ungilla plasmationis.
Arenna. area l' repositio.
Arphasa. suscitans mūsitii. l' ungilla
Arphasei. suscitatores mūsentium. l' ungilla transgressionum.
Arphar. sanans l' saluans. sine sanitas aut saluatio.
Arphathath. sanans l' sonans repopula
Anga. mensura. l' mensurator.
Angob. maledicens excelsum. l' maledicta sublimitas.
Ardai. suscitans dilectum mei. uel ungilla amabilis mei.
Ardatha. leo donatus. uel leonis donum sufficientis.

Ahibel. leo dei. l' leo dei.
Ahibeli. leo dei mis. l' leo dei mei.
Ahiud. uigilia gemmis florid. l' uisio
nis uisionis buccelle.
Ahun. acinus lapidis. l' lapides acinat
Ahumadeas. altitudo eius. uel exal
tatus eius.
Ahumadbia. suscitans dominum dño. l'
uigilia donationis domini. ges
Ahuoth. ebrietas. l' ad solitudinem redi
Ahuopagus. pruinosa solemnitas. l'
pruinose solemnitatis.
Ahuopagus. pruinosa solemnis. uel
pruinosa solemnitas.
Ahuopages. pruinosa solemnitas. l' p
ruinose solemnitatis. si hec uolentes. cui
adhesisse cuius nomen sit. que amare
nomen suscepit.
Ahusi. leo ceptas. l' leonis ceptatio.
Ahustaeus. suscitans coronam. ul'
mons frenis superfluus.
Ahustobolus. suscitans dolorem. ul'
suscitatio germinis.
Ahuma. sublimis l' resurgens. sii subli
mitas. aut resurrectio.
Ahumagedon. mons clamosculis.
siue mons gibosus. sii resurrectio rectu.
a' resurrecto rectu in propria ara.
Ahumathaim. sublimitas duorum. ul'
altitudo eorum. siue sublimes duo. a'
resurgentes bini.
Ahumena. mons uulsus. uel mons
uellicatus. siue montes auulsio. aut
montes uellicatio.
Ahumenus. montes uulsi. l' montes uel
licati. uel montium auulsiones. aut
montium uellicationes. sthme.
Ahumon anathema meorum l' ymago
Ahumon. tomus mea. l' celatui meus.
sii illuminas me. a' anathema.
Ahumon. anathema meorum mei. uel
ymago tristitie mee.
Ahumon. tomus mea. l' celatui meus
siue illuminans me. a' anathema meus.
Ahumaphreth. uigilia querentes. uel su
scitatio questionis.
Ahuna. uigilia dñi. l' suscitatio gre sii
area meorum. a' maledicto eorum.
Ahuno. area meorum. l' maledicto. siue
lumen eorum. a' maledicto eorum.
Ahureth. maledictio sufficiens ul' ma
ledicta sufficientes.
Ahureth. maledictus sufficientes. l' ma
ledicto sufficiens michi.
Ahuthite. maledicti sufficientes. ul' ma
ledictionum sufficientia.
Ahuzeth. uxoremaro: sufficiens. ul'
uxoreme sufficientia
Ahoz. suffusio uigilie. uel uacue fac
tio uigilie.
Ahoz. mutuce l' exurgens. siue sublc
uans. aut suffosa
Ahuzite. uacue factiones uigiles. l'
suffosiones uigiliarum.
Aiolente. mutuce l' sublcuantes. sii
suffosi. aut exurgentes.
Aiom. nequam. l' uesipellis.
Aiomath. neq; qs l' uesipell' precor
Airon. mons l' sublimitas
Airites. sublimis. l' montanus.
Aioseth. sem neq;. a' iniqua positio. sii
uigilans germen. a' suscitatio resurrectionis
Aisa. sol eius. l' illuminatio.
Aisaches. solis diuina. ul' illumina
tio hominis
Aisemel. circumcisio silens. l' silentes
circumcisionis. sii suscitas nom dñi. a'
uigilans auditionem diuine.
Aisr. mora uel minorans.
Aisebaba. mora pris l' moras priem.
Aisdaixeses. lumé silentio temptas
l' lumine silenti temptatus.
Aisdema. anathematizé l' anathemate ces.
Aisdemis. i. diana anathemans. l' anathe
matizans. siue suscitas egritudines. a' egri
tudinum suscitatio. mia.
Aisuceus. circumcides me. l' circicisio
Aisii. actus tritici. l' laus frumenti.
Aisumas. illuminans. l' illuminatio.
Aisur. suscitas ignem. l' uigilia luminis.
Aisus. uestis. l' aurea. sii uigilas a' filio.
aut suscitans festinationes.

Hic post a sequitur. e.

Ha. tollens. l' ferens. siue subtollens
aut plasmatio.
Habaa. eius captiuitas. l' questio. sii sub
tollens priem. a' plasmatio pris.
Habias. colligens dñm. aggregatus dñi.
siue subtollens priem dominum. aut
plasmatio pris domini.
Hach. ferens preruptu. ul' plasmatio
nis umbraculum. sii subtollens priem.

aut tollens firmitatem.
Asatias fcina funere dño. l' substo
lens testimonium dñi.
Asathel. subsstollés dñi. l' plasmato di
Asaph. colligens. l' aggans. siue co
lecto. aut aggato.
Asachi. subsstolliens prem dominu.
aut plasmato dei.
Asana. facit dñs. l' facientē dño. siu
subsstollés dñm. a' plasmato dñi.
Asanas. idem.
Asam. delectum l' fumus. sii subsstol
lens ppm. ar plasmato eorum.
Asama. delicta eius. l' fumigans e
um. siue subsstollens populum eius.
aut plasmato eorum.
Asan. tollens dñm. uel donum. sii
plasmato gratie.
Asana. tollens domum eius. uel a
plasmato gie eius.
Asar. carcer. l' carcerans. sii fcinam
suscitas. a' subsstollens ungulantes.
Asarabam. unces. l' exactius. sii sb
stollens ungles iudices. aut plasma
tionem suscitans deum. aut subsstol
lens ungles dei.
Asarela. fcina suscitas maledm. l'
plasmato tollés ungla maledictionē.
Asaronthamar. bitumo palme. l' bi
tumo amaritas. sii arui amaritudis. a'
uesthbuli amutationis.
Asarsalim. duites ultro. l' arium
ultrū. sii fcina suscitas salutem. aut
plasmato ungulas salūtionem.
Asarsusim. duites obtines. l' bte re
uertes. sii fcina suscitans equū. a' plas
mato ungulans reuersionem.
Asasonthamar. os amarū. l' silentiu
amutatum. sii fcina faciés amutationis
a' plasmato tollés dolorē amaritudis.
Asaar. diluculi. l' mane diluculo. a
siue fcinam estimans. aut plasma
tionis estimatio.
Asaradon. uector. l' exactus. sii fcina
suscitans suos iniquos. a' plasmatio a
ungulas testimonio meretrix.
Asamael. bñs deus. l' bñdico dei. a
siue ungulans fcina deo. aut plasma
tio suscitans deum.
Asazamel. sbstollés excelsum dei.
a' plasmatio excelsi dei.

Asbaal. plasmans unum. l' tollens
uenustatem.
Asbel. captuus dei. l' arui uenustati.
Ascalon. appensa. l' ignis infamis. ul'
ignis ignobilis. l' ignis homicida.
Ascalonite. appensi. l' impensi. sii ignē
infames. a' ignes ignobiles.
Asenec. tollés possessorē ptēpabilē.
l' sbstolens ptēpabilē possessorem.
Ascheneç. ignis aspersio. uel ignis a
sic aspersus.
Ascob. dissolutio. l' effusio. siue incen
dens. aut incendium.
Ase. tollens ul' fcina. sii subsstollés
aut plasmato.
Aselum subsstollens sic excelsum. uel
plasmatio sic excelsa. dñi.
Asebias. sustollens uel plasmatio
Asebum factura stauo. uel plasma
tio statuonis.
Asebonias. tollens pollicē dñi. uel
fcina in medio dñatoris.
Asech. fcina prepta. l' plasmatoi
umbraculi. siue subsstollens fcm. a'
tollens firmitatem.
Asecch. testa uel sol. siue aridias
aut siccitas arboris
Asedim. siccitas arboris. uel sub
urbana eorum.
Asecephasgam. abscisio l' os dilecti.
sii tollés abscisii. a' plasmatoi pastoi
Asechech. fcina populi. l' plasmatio
iudicatus.
Asecchphasga. dñatio fcine iudicis
a' faciens pabulū abscisionis
Aseph. arui. l' uesthbuli. siue colli
gens. a' aggregatio.
Asem. subsstollés eos. a' plasmato eorū.
Asemolia. festinas l' os eius ab osse
non ab ore.
Asen. subsstollens fontem. uel plas
matio occulti.
Asena. ignis aspersus. l' ignis aspe
sio. siue subsstollens mentem eius. a'
plasmato occulti eius.
Asemia. anima l' precipitatio.
Asemiaa. anima eius. l' pcipitatis eū
Asemaphar. ruens onager. ul' pre
cipitantis frenatis.
Asenech. anima l' pcipitatio. sii fcina re
dicas. a' plasmatione edificans.

Asenneus. leuaꝫ me. l' sblevano mea.
Asenech. ruens. uel precipitans. sine
ignis aspersus. a' ignis aspersio.
Aser. atrium. l' divine. sine beatitudo.
aut beatus.
Aserui. atria l' divine. sine bñdictiones
aut beati eius. tuis.
Aserui. atrii uestris l' divine devota
Aserui. bñdictio mea. l' bñs eius. sii
atrium mei. a' divine mee.
Aserui. exactoris. l' unculi eius. sii
bñ iudicii. a' divine iudicante.
Aserun. atrii l' vestibuli. sine divi
aut bñdictio eorum.
Aservachimach. bñdictio domi. uel q
est bñs donatio.
Asermoth. atrium mortis. uel divi
ne mortales.
Aserotb. atrium angustie. uel divi
ne temporales.
Aserotb. atria. l' vestibula. sine ville
aut bñdictiones.
Aservsuet. bñs salus. l' divine saluus.
Aservsua. atrii gaudij. l' bñdictio lenie
Asem. noiatus. l' faciens nom. sine
sblevolles audivi. aut plasmato famo
se audituus.
Assema. es uel esse non abore. uel
subsbtollens nomen eius. aut faciens
famosam audivionem.
Assen. feuza dentui. aut plasmato
super uultus. sii tollens nomen. l' sub
stollens amphoza temptationis.
Asseremoth. suburbana. l' suburbio
sii atrii indignationis rigide. a' bñdi
co formidationis eorum.
Aservgadai. atrii accinctu uultuus. l'
divine tẽptationes devotantis.
Aspha. tollens subito. uel facturu
cuptans.
Asphanaç. equorii domitor. l' feuza
questa fortiter.
Asphaneç. equorii domitor. l' feuza
questionem apprehendens.
Aspha. tollens onagrum. l' plasma
to ferocitatis.
Asia. subsbtollens dim. l' plasmato
dñi. aut elevato.
Asia. gradiens l' elevans. sine aufe
rens. aut clato.
Asiam. clam. l' auferentes. sii gradie
tes. aut elevati.
Asias subsbtollens dominum. aut
plasmato domini.
Asida. milius. l' hedinus. sine feuza
electa. a' plasmato amabilis.
Asibel. subsbtollens dei. l' plasmato di.
Asim. subsbtollens eos. aut plasma
to eorum.
Asima. subsbtollens eos ei. ul' plasma
to eorum eius.
Asim. erectus dirigens thuribulus.
uel directo thuribuli.
Asongabez. ligna uia l' volato bois.
l' faciens meritos colles sublimes. aii
subsbtollens volozé colluui sublimium.
Asir unculi. l' unclatus. sii feuza u
gilans. a' subsbtollens vigilantes.
Asiret. milui l' hezedij. sii feuze dilec
te. a' plasmationes amabiles.
Asiuza. diligens l' dilecta. sii dirigés
aut directo.
Asiuza. feuza vigilans deo. a' subsbtol
lens vigilias a
Asiuj. feuze vigilantes dño.
Asiuj. directi l' dirigentes. sii dilecti
aut diligentes.
Asiuza. factura laborans. uel sub
stollens laborantes.
Asmo. nouissimus eius. uel feuza.
seu parturiens.
Asmodeus feuze iudicium. ul' plas
mato iudicantis.
Asmoua. festinaꝫ l' celeuꝫ numeraꝫ.
Asaa. tollens serpentem. sine plas
mato colubri.
Ascoph. colecto l' vestibulum. sine
festinans. a' festinato.
Ason. silens l' os ab ore. nõ ab osse.
Asineth. os unius ab osse. nõ ab ore.
sii silentii uite. a' festinato pauoris.
Ason. factura pupille. uel plasma
to cecutica.
Asor. atrii l' sagitta lumis subsbtolles
soramen. aut plasmato vacuitatis.
Assorardon. abiector. l' exactoris. sii
atrium serui antiqui. aut tollens fo
ramen testimonij.
Asoram. abiector l' exactoris. sii atri
um serui iniqui. aut tollens foramen
testimonij mutilis.
Asoth. subsbtollens signum. ul' plas

mano tpialis.

Asia. diminuto l'diminutis.sii tollēs magim.a magisteriu plasmato.

Asim. diminuto l'diminutis. sii tollens magistrum.a plasmato magiu.

Asebite. tollentes signa. uel frem temporales.

Asimbel. diminutis deo. uel substollens magisterium dei.

Asimbi. beatum faciens. uel beatificans. siue diminutis tpie. aut diminutum parcens.

Asichel. bñs deo. uel beatificato dei. siue tollens magim deum. aut plasmato magiu dei.

Asrilelite. bñ deo. ul' bñficas deum. siue substollentes magim deum. aut plasmati magio dei.

Asthol. ignis gementium.ul' ignis parturientium.

Astau. caula mea. l' presepe meum.

Astau. oule meū.l' cubiculū meū.sii atriu meū.a feuia exploratonis.

Astoroth.oule.l' feuia exploratoris.

Astaroth.atria. uel cubiculum. siue caule. a' presepia.

Astorothites. oule uel feuia.

Astarothites. caula.l'atriu.seu psepe.

Astatem. feuia superflua. uel plasmatonis superfluitas.

Astarges. uolumtis festina.l'osilus festinatis. siue feuia incendij. a' plasmato questionis.

Asupha.tollēs subito.l' feuia euptuis

Asiceus.bñdico.l'atriu eorum.

Asū.os eor. siue fumigās eos.

Asum. feuia cecinca. uel tollens pupillam eorum.

Asur. duces l'bñs.siue feuia luminis. aut tollens incendium. meū.

Asur. duces mi ul' atrium meū.siue feuia lumis mei..a'tollens incendiu

Asurim diuine eorum.l'bñdico eorum. siue facuia illuminans eos. aut tollens incendium eorum.

Asur. tollēs robusti l'tollēs acbitrē

Asur. subtollens murum. uel tollens angustiam. siue feuia ptmens. aut plasmato directionis.

Assin.negotiator.l'negociato.siue nemus. a'ignis illumiato.

Asiur. dirigens l'diligens.siue bñs aut gradiens.

Asurim.substollens muri eius.ul' tollens acerbitatem.

Asiur.faciens robustos eius.ul' plasmato directi eis.sii tollēs angustias eor a'substollēs ornamta eorum.

Asurim.dirigentes l'diligentes.siue bñ.aut gradientes.

Assurim. nemora.l'igneū illuminacōs. sii negociatores a' negociationes.

Hic post a sequitur .t.

Athita. tempus uel peccm. siue delinquens.a' tpialis.

Atnar. peccor humilis.l'pecci retentio. sii reliquēs fri.a' tpialis fratr.

Atid. ramnus.l' testimonium.

Atma. peccās dño l' tpialis dñi.

Atmia.cupiscēta.l' desiderium.

Atula. tpi dñi. uel tpi eius.sii peccās dño. a' declinatio dñi.

Attanael. tempus meum dei. uel pcatum meum deo.

Attanat. tpus fluentis l'peccor omnis. siue corona donati mei. a' exploratio gratificationis mee.

Attabar. peccator suscitans.ul' tpial' migila.

Attbara. peccatum suscitans ei. uel tpialis migila eius.

Attbari. exploratori.l' exploratio.

Attbaroth. corone.l' circuli.

Attbath. peccm tpis.l' tpi peccoris.

Attbane. dispersi.l' dissipate.

Attbemenses. dissipati l' dispergētes.

Attbenobius.peccor latrans. uel temporalis latrato.

Atter. tpi effigiēs.l' peccti effusio.

Atterssa. tpus effigens dñus.l' peccor effundens aduersa.

Atthiron. tempus medium l' peccoris dimidiato. siue tempus congregate iniquitatis

Atthipa.tpi subiti.l'tpi euectus.

Atthil. pecci gimen.l' tpi muctus.

Atthita. tpi queritis.l' dilecti filentis.

Atholus tpi osily.l' pecti omicro.

Athomiel.tinctus deo. uel tempus eius dei.

Athupha. tempus eius subitum. uel peccati infirmitas.

Ambul. qs ofilq. l' pecco: festinans.

Hic post a sequitur .u.

Ha. iniqua. l' iniquitas.

Hagam. fons l' monis. sii mons cos. aut subuersio eorum.

Han. fero: l' feritas. sine iniquus. michi. a' iniquitas mea.

Haul. insipiens. l' stulticia eor.

Hium. acinus lapidu. l' iniq̃tas eorũ.

Hinsa. uoluntas mea. l' iniquitas mee saluatio.

Hinth. iniqua l' iniquitas.

Hnoth. fetes l' memoratio. sii unculum. a' in cunabula.

Hnoth. uita l' glia. sii ulle a' cunctatio

Hnothiabu. unculum uigilie. l' fete uigilie. sine memoratio illuminans. aut uigilie uigilantium. aut in cunabula | illuminationis.

Hnothiabu. uita illuminans. ul' gla luminis. sine ulle uigilantium. a' oppta illuminatorum.

Hnphradon. frugifera. l' pulcrit̃dō sii ubertas. a' de inuere uenens.

Hnphradonite. frugifera. l' pulcritudi. sii ubertas. a' de inuere uenientes.

Hnguith. solemnit̃ flantes. uel solennitas addita.

Hnlon. uallis grandis. l' uall' cãpestris

Hnna. uacuitas. l' uacuitas.

Hnnam. meto: eor. l' labores eorus.

Hnnam. uascens. l' uacuitas.

Hnsindis. ofilu. l' ofiliantes.

Hic post a sequitur .x.

Ha. finis. l' finibunda.

Hran. claudicas. l' uascens.

Hrath. medicina. l' medicamina.

Hrazm. iudices eos. l' fortitudo eor.

Hsame. fortitudo emotionis. uel ui sio quietationis.

Hic post a sequitur .z.

Hza. uidens. l' robustus. sii fortis | dñi. a' fortitudo eius.

Hzabias. uidens pcm dñm. l' fortitudo pris domini.

Hzael. uidens. l' fortitudo dei.

Hzara. oriens. l' eripiens.

Hzara. auxilii dñi. l' auxiliato: eor.

Hzarias. idem.

Hziel. idem.

Hzam. uidens eos. l' fortitudo eorum.

Hzanac. fortitudo emotionis. uel ui sio inquietationis.

Hzaziam. adiuuans populum. uel auxilium populi. siue dei: sum eor; aut erigens eorum.

Hzaç. omnes. l' appetentes sii uidens | fortes. aut ui sio fortis.

Hzazias. omnes dñm. l' appetentes dñm. a' robusta ui sio dñi. stans.

Hzbel. uidens uetera. l' robustus uetus

Hzclite. uidentes uetera. ul' robusti uetustantibus.

Hzboth. uidens nomentes. l' uidens in nomini. sii fortis uetustas. aut fortitudo lugentium.

Hzoad. uidens mare. a' fortitudo maris

Hzchath. uidens dolentes. l' uidens opponentes. siue fortis deus molaris. aut fortitudo penitentie.

Hzeb. pergens l' ambiens. sii uall' deuorans. a' uallis rapacitatis.

Hzeta. fortitudo l' decipula. sii robusta. a' clausa pessulo.

Hzer. auxilii. l' scificatio. sii fortis offerens. aut uidens uigilias.

Hzagad. fortis tempestatis. ul' uidens accinctum lanuinculum.

Hzi. fortis mens. l' ui sio mea.

Hzien. uidens pplin. l' fortitudo eor.

Hzias. uidens dñm. l' fortitudo dñi.

Hziel. pergens l' proficiscens. sii uidens deum. aut fortitudo dei.

Hzia. fortis ui sio. l' uidens ui sionem.

Hziu. fortis uigilans l' uidens uigilias.

Hziza. fortis iste. l' ista ui sio.

Hzath. uidens mortem. l' fortis mortuus

Hznoth. fortis morte. uel appetens dens mortem.

Hznoth. fortis inclusio. uel appetens decorem.

Hzor. adiutus l' auxiliato: sii uidens lum. a' fortitudo uacuitas.

Hzozia. medens dño. l' medendi dñi.

Hzothus. incendens. l' medendi. sii ignis pruelis. a' ignis pñi mei.

Hzoth. incendens l' incendia. siue ignes pruelis.

Hzothe. incendii. l' ignis pruelis.

Hzrael. adiuuans dñm. l' fortitudo dei.

Hzala. relicta. l' deserta. siue relictio | aut deserto.

Azu. adiutor lucidus. l'auxilium l
gneum. siue ardens lumen. aut robu
stum incendium. Explcto de a.

Incipit de b.

BAbana. uenit recedens. l'
uenit responsio.

BAbal. un. l'uenustas filii
hōis. à deuorator.

BAalia. uenit hec. l'hōs eam. sii un
eius. à deuorans eum.

BAalalaman. uenit hec domi. l'hōs
eam gram. siue un gratus ei. aut dei
nitor gratificationis.

BAalasor. uenustas deuorās eum. l'
un hōs sagittam lumis. sii uenustas
tolles foram. à un plasmator iracundie.

BAalath. un ascendens. uel hōs a
scensionem. siue uenustas ptis. aut
deuorans peccoris. mās

BAal. un hōs pacti. l'uenustas deuo
BAalphazasim. unus deuorator de
ustes. l'binarium uenustati diuisio.

BAalpheor. un hōs ymē. l'uenustas
deuorans os pellis superius.

BAagad. un fortunatus. l'hōs reple
tionem. siue un accinctus lanceol.
aut un deuorator.

BAalia. un habens dīuum. ul'ue
nustas deuorās diuationem.

BAalim. ascendētes l'superiores.

BAalim. unu l'hōres. sii un superior
hō. aut deuoratores.

BAalis. uenustas unī. l'hōs assum
ptionem. siue deuorans unum. aut
uenustas assumptio.

BAalmon. descendēs humil'. ul'desce
sio humiliatus. sii un humil' hōs do
micilii. à deuorās uenustas. bimaclin

BAalmeon. idem.

BAalmesar. habens eam. l'un ex pri
cipe. siue uenustas eius. aut deuora
ns principis.

BAalodh. ascendens. l'un ascēsionib
siue un habens tempus. à uenustas
deuorans īnsionem.

BAalsalisa. hōs umbilam ostenan
tem. l'hōs umbilam ostenatam. siue
uenustas deuorans tertiū. aut un hō
umbilā triennalem.

BAaltamar. un hōs palmam. l'un
hōs amaritudinem. siue uenustas de
uorans ōmutatos. aut uenustas de
uorans ōmutationes.

BAana. filius eius. uel uemens ei.
sii ueritrdens. à ueritrsio.

BAanam. donatus uenit m̄. ul'uenit
gratificans mea.

BAanam. uemens michi. l'filius meus
siue uenit rdens michi. aut uenit à
gratificans mea.

BAanam. uemens m̄. seu filius meus
uel uenit rdens michi. aut uenit à
responsio mea.

BAaan. uenit respondens michi. uel
uenit rsio mea.

BAaana. ueritrdēs. l'ueritrsio.

BAaari. fontes l'putei. siue in uentre
aut in ōmutatio.

BAaras. uenit rdens dīis. l'ueri
responsum dīi.

BAaara. uenit tollens. l'uenīte ferū.

Hic p? b ra. sequit? b.

BAbadana. translatus ptis. l'ōfus?
peccoris. siue translatio ptialis. aut
ōfusio peccoris.

BAbel. ōfundens l'ōfusio. siue trās
fercns. aut translatio

BAbilony. ōfusi. aut translat. siue
ōfundentes. à transferentes.

Hic p? b ra. sequit? c

BAchar. insaginate l'ingressus è.

BAchachar. uenustas insagi
te. l'lugens ingressus è agnus.

BAchenor. lugens lucerna. l'ingres?
est agnus lucerne

BAcci. uenus l'lucrus. ul'lugens.
aut in uomini.

BAchides. lucrus fortis. uel uenu
stus in uomini.

Hic post b ra. sequit? d.

BAdbacha. uenit ōpungi. uel
uenit cumulus. sii uenit mer
ces. aut uenit turbatio.

BAdad. maximus. l'excellentissim?
siue uenit testis. à ueritsufficiens.

BAdadi. maximus m̄. uel excellen
tissimus meus. siue robur meum. à
sufficientia mea.

BAdias. precipuus dīo. ul'in iu
dicio domini. seu uenit dīis. aut à
uenit dīator.

BAdal. precipuus l'sublimis. siue

ueir ascentes. a' ueniet infirmitas.
Badam. solus uel in iudicio. sii ueir populus. a' aduentus eorus.
Badan. precipuus i' iudicio. sii ueniet de nu. a' ueniet glorificatio.
Badacer. maximu auxilium. i' excellentissimus scificator. sine fortis ueir. a' ueniet separatio.
Basca. filia vij. i' filia iuramenti. sii ueniet eloqus. a' ueniet questio.
Basubba. filia deprecationis. i' filia societatis. sine ueniet quietens. aut ueniet incendiu. Ista è bersubba. uel bathsheba. ipa è bersabee mater salomonis
Bacem. locus uite mee. uel locus sapiens michi.
Bacen. iniquus oculus. i' iniquitas fontis. sii ueniet fons. a' ueir oculus.

Hic p'b 7a sequitur. g.

Bagad. ueniet accinctus. i' ueniet in fortuna. sine ueniet latricinii. aut ueniet tempratio.
Bagal. onus i' iugum. sii ueniet ad onus. a' ueniet iniquitas.
Bagarba. excelsus tempore. i' sublimitas peccoris.
Bagarbi. ueniet tactus uidens. aut ueniet risus tangentium.
Bagazim. in excelso o tempratis. uel ueniet formatio.
Baggoai. sublimitas deuorans eos i' iugum uultuus eorum.

Hic post b 7a sequitur. r.

Badem. locus. uel in eis. sii locus ueniet. a' locus eorum.
Bau. filius Hic p'b 7a sequit'. j. meus. i' ueniens michi.
Bala. Hic p'b 7a sequitur. l.
Babsorta. i' muerdita. sii absorbes aut muerdans.
Balaa. absorbens eu. i' muerdato eis.
Balaach. deuorans i' precipitas. sii absorbes fidem. a' muerdans eos.
Balaam. uanus pplus. i' sine pplo. sii in eis. a' precipitans firmitatem.
Bhlaam. ruinans populi. i' deuorator populi. sine absorbens gentes. aut muerdato gentile.
Balaam. ruinans gentes. aut deuorans populu. sine absorbens eos. a' absqs substantia eorum.

Blalaammam. bene gram. i' muerdans risionem. sine absorbens donum. a' precipitato gie.
Blalach. lingens i' luxens. sine insolens. aut elisio.
Blalada. absorbens testes. i' incrms firmitate. sine uenies eam iudicare. a' precipitato testimoniu.
Blaladad. uenistis sola. i' deuotans testimonium. sine absorbens pcipuos a' precipitans principes.
Bladam. uenit sibimet iudicas uel uanitas pro sementipo. sii absorbes iudices. a' muerdato iudicu.
Blalagad. absorbens lacrimabiles. sii precipitas temptationes.
Bhlagad. uir accinctus. i' hinc accinct sii in fortunatus. a' in puritu.
Blalam. turbatio. i' precipitium.
Blalaman. turbator. i' precipitato eoru.
Blalanan. turbans donum. uel precipitans gram.
Blalasor. ascendens aurum. i' bene ligatam lumis. sii absorbes fortes a muerdato angustie.
Bhlad. absorbens peccatum. uel in uerdato tempore.
Blaa lugens. i' inuoluens sine lugens aut elisio.
Bhaldad. uenistis sola. uel uenistis solitudo.
Bhaldan. uenit sibimet iudicans. uel uanitas pro sementipo. sine absorbens iudices. a' muerdato iudicu.
Bhale. precipitans. i' deuotato.
Bhalerie. deuotatores. i' precipitatores
Bhaleq. absorbens i' precipitans. sine absorbuit. a' precipitauit.
Bhabada. maritus cognoui. i' maritor cognito. sii absorbes testamenti. a' muerdato finitus.
Bhalech. ascendes i' in ascensionibus. sii absorbentes. a' muerdan risione.
Bhalsalisa. bene umbra ostemantem uel bene umbram ostematam. sine uenistas deuotans terrum. a' in bene umbram triennalem.
Bhalthasar. capillus capitis. uel absorbens diuitias.
Bhalathus. bene lucri. i' bene primus.

Hic post b 7a sequitur. m.

Bama. in quo uel quis. siue in qb⁹ aut superexcelsa.

Bamoth. in morte l' excelsa. sii mors aduentus. a' mors aduentus.

Bamothbal. excelsa in morte uel bini l' mors aduentꝰ uenustan denotans.

Hic posth b 7 a sequitur. n.

Bana. uenit ridens. l' ueit risio.

Banaa. uenit ridens ei. l' ueit risio eius.

Banai. uenit ridens michi. l' uenit responsio mea.

Bannai. idem.

Bananias. edificans dño. l' ceminꝰ dñi. sii rideus dño. a' risio dñi.

Banasa. filius uidens sii filiꝰ fortunatoꝝ

Banea. uenit rideus ei. uel uenit responsio eius.

Banaas. uenit risum tollens. l' ueit risio plasmatoris eius.

Banebarach. uenit rideus fulmen. l' uenit fulgor. sii ueit rideus fulgorans. l' uenit rideus percutiens

Banebarach. filius fulminis. ul' filius fulgoris. siue filius fulgorantis. aut filiꝰ percutientis.

Banechan. filius stridoris. l' filius necessitudinis. siue uenit firmitas. aut uenit preparatio.

Bani. filius meus. l' ueniens mi.

Banni. poller meus. l' in medio mei.

Bannni. filius meus unicus. l' filius meus sempiternus.

Baon. in iniquitate. l' in iniquitatib⁹.

Banon. uenit dolor. l' uenit iniquus. siue ueit murmuras. a' uenit mutatio.

Baor. in pelle. l' in pellib⁹.

Baor. uenit lum. l' uenit fortune. siue uenit pellis. a' uenit iucunda.

Hic posth b 7 a sequitur. r.

Bar. filius uel filiaro. syrum e nō hebreum.

Barra. leeus. l' ciuitas. siue filius ei⁹ aut in malitia.

Barabas filius pris. l' filius magri. syr est patris 7 hebreum.

Barach. fulmē l' fulgur. siue fulgurans. aut percutiens.

Barachel. fulgur dei. l' fulmē dei. sii fulgurans deo. a' percussio dei.

Barazemmi tribuli. l' ciuitas ieorum.

Barachias. benedic dño. l' benedic dñi.

Barachias. fulgur dñi. l' fulminans dñs. sii fulgurans dño. a' percussio dñi.

Barachiel. benedic deo l' benedic dei.

Barachiel. fulgur dei michi. l' fulmen dei mei. siue fulgurans deo meo. aut percussio dei mei.

Barada. filius decorus. siue filius decoris. siue filiꝰ testimonij.

Barabel. benedicit deum. l' benedictio dei. sii electus deo. a' creatura dei.

Barasa. auriculus. ul' in egestate siue ueniens ad faciendum. aut filius stolidus plasmatoris.

Barach. grauido l' tempestas. sii filius pecci. aut filius spiritalis.

Barasa. filiꝰ uidens. a' filiꝰ fortunatoris.

Barach. grauido l' tempestas sii filius uiuax. aut filius pauidus.

Bariemmi. fugit eum quispiā. l' quopiā fuga eius.

Barra. in malis. l' filius dñi. sii in clamore eius. a' in murmuratione.

Barieu. filius in malo. l' filius malefici. quem turpiū nōnulli barrabā corrupte nominant.

Barieu. filius ipe l' filius parcens. sii filius remotus. a' filius faciens.

Barriona. filius columbe. l' filius simplicitatis. syrum e pariter hebreum. barquippe. sicut predictum e. syriace filius. 7 iona columba.

Barabba. phitonissa. l' subitanea. sii ex abyssi. a' ex profundi.

Barnabas. filius exhortans. l' filius pl' plexus. siue filius consolationis. aut filius consolationis.

Barne. filius mutationis a' filiꝰ mutatoꝝ

Barne. electa remota. uel filius electe mutationis.

Barsabas. filius reuertens. uel filius quietus. ex syro 7 hebreo simone apposito l' filius meditans. a' filius consolationis.

Barsema. filius cecus. l' filius cecitatis que corrupte quoi barthimeū legunt.

Barthumeus. filius pinguedinis. ul' filius luminantis.

Bartholomeus. filius suspendens me. uel filius suspendentis aquas. syrum e non hebreum

Barzaph. benedic uel benedictio.

Bazaiah. filius olive eius. uel filius a
fornicationis eorum.

Hic post b ra sequitur. f.

Bfam. bruchus l pinguedo. siue sic
citas. aut effusio.

Bfar. in infamia. l in angustia. siue i
famis. aut angustiantis.

Bfasema. effusio colonis. l angustia ci
uitatis eius.

Bfara. infans ei. l infantia eius. fili an
gustians eum. a in angustia eius.

Bfechath. adipe. l defecationem.

Bfeath. adepto. l defecato.

Bfeath. adepti. l defecatus. fii defecato
l defecatis. a defecato.

Bfemath. depositi l delinquentis. fii ne
mentis. a derelicto

Bfemoth. nentiens l delinquens. siue m
omnibus. aut nominibus.

Bfias. adepti dni. l defecatis dño.

Bfimath. depositi. l derelinquens. seu
delinquentis. a derelicto.

Bfrahamim. domus viscerum. l domus
humilitatis eorum.

Bfrahuel. virgo dei. l fortis deo.

Bfurim. electi. l electorum. siue uiuen
tes. aut robusti.

Bfurzanites. fortis. l electus. siue uiuen
tis. aut robustus.

Hic post b ra. sequitur. s.

Bzatha. contemptiens tempus. l
despectus peccator.

Bzechra. memores eū. l despecto eius.

Bzatha. memores dñi. l despecto dñi.

Hic post b re sequitur. a.

Bad. iniquus testis. uel edificator
precipuus. ms

Bcan. iniquus gre. l iniquitas domini

Hic post b re sequitur. b

Bban. es nullatus. uel confusio de
uastatus. Hic p' b re seq'. c.

Bchidnas. inclitus dño. uel pri
mogenitus domini

Bechor. inclitus. l primogenitus.

Bechorite. inclit. l primogenitus.

Bechoras. inclitus domino. l primoge
nitus domini.

Bechor. primogenitus l unigenitus. fi
Bechori. primogenitus meus. unigeni
Bechoren. primogenitus fortis. ul' uni
genitus timidus.

Bcheboth. inclitus gratus. uel primo
genitus alempnatus.

Hic post b re sequitur. d.

Bdal. filia uel mensura.

Bdeed. instaurator. l instauratus
fii misera dominar. a filia uoluptuosa.

Bdeolabee. filia septima. l filia uiuentis.
l misera sanctitatis. l filia sanctitatis.

Bdesan. filia dura. l misera iniqua. fili
filia iniquitatis. l ipa iniquitas.

Bdellion. lapis uel carbunculus.

Bdel. uetustus deus. l uir deuotator. fii
dñs uetustatis. a uir hñs uetustatem.

Bdelphegor. uir hñs uanum. l uetusti
deus. l uetustus deus hyanis. fii dñs ue
tustatis hyantis. a uetustas deuotatis. ap
pellis superius. ipse est priapus. simula
crum ignominie.

Bdelsaphon. uir hñs archana. ul' dñs
aquilonis. fii uetustus deus hñs specu
lum. aut uetustas deuotantis ascendes
speculi.

Bdelsebub. uir muscarum. l princeps
muscarū. fii uetustus deus hñs muscā.
a uetusti deuotantis muscam.

Bdemoth. animal. uel bestia.

Bdeth. fons eius l puteus eius. fii in
lumine. aut putei eius.

Bdeth. fons meus. l puteus mis. fii in
lumine. a putei mei.

Hic post b re. sequitur. g.

Bga. sublimis l excelsa. fii subli
mitas. a celsitudo.

Bgeuel. iugum ultionis. uel subli
mitas deuotatoris.

Bgeual. excelsus meus l sublimitas
mea. siue fabrica ultionis. aut fabri
ca deuotatoris.

Bgeu excelsus mis. l sublimitas mia.

Bgeumm. fabrica cementarij. ul' fabri
ca cementationum.

Bgelmon. uetusti deus hinnuli. l dñs
hñs domicilium uetustatis. Hic p' b.

Bel. uetustas. l absq;. re sequitur. l.

Bela. hinnus l inuolumentum. fii uetusti
eius. a absq; eo.

Belath. hñs l hinnus. uel al' habendo
non habitum

Belarij. uetustas pecci. l absq; spica
uerbum inspectum.

Belathala. hñs. l hinnus gñis femine

ab bim participium enim ē. non ibis
impetratum.
Bethaia. bitum appetens. uel mon
mentum irritum.
Belberbia. uetustas primogenita ui
uel absq; nobilitate.
Belgai. absq; mora. l'uetus. uel non
Belgees. worm.
Belgai. absq; malle. l'absq; pigritia.
siue uetustas negligentie. à uetustas
negligentie.
Belcha. uetustus otio. l'absq; otio.
Belchi. pigritia ei⁹. l'in claudicatio
ne in malis. à in omnibus actibus ipius.
Belchal. absq; ungo. l'absq; dño.
Belcuar. cecū lumē. l'cecā angustia. siue
uetustas reficiē. à'absq; angustia.
Belcmelech. rex⁹ meus rex. l'uetus
tas mea regnans. lio.
Belcma. bis reficiui. l'absq; domici
Belcmeula. bis domiciliū. uel absq;
inhabitatione
Belsan. uetustas duxa. uel pius
uetustus iniquus.
Belsar. absq; principe. l'absq; carbo
ne. siue uetustum. uelamen. aut ue
tustus angustia.
Belsathum. absq; gemme. uel absq;
positione. siue uetustas spinarum. à'
uetustas restitutionis cor.

Hic post b 7 e sequuntur. n.

Ben. filius. l'filiatio.
Benabnadab. filius pris mei
spontaneus.
Benadab. filius nouus. uel filius
spontaneus.
Benabei. edificatus deo. l'edificato
dei. siue filius eius deo. l'filiꝰ eius dei.
Benabil. filius doloris. l'filiꝰ pauicēs
Benoagar. cecū lumen. uel filius
precipitationis.
Benebazach. filius fulmine. l'filius
fulgoris. siue filius fulgurantis. aut
filiorum percussio.
Benadaç. filius calidus. l'filius ful
gens. siue filius necessarius. aut filiꝰ
necessitatus.
Benemaç. filius in eis. uel filius
in medio eorum.
Bennenom. filij ecce sunt. uel filij
ecce hic sunt.
Benereem. filij aquarum. l'filij in
marī. q' coniuncti balneatores ufus ap
pellant.
Benes. filius numerus. l'filius
Bengaber. filius ui fortis. uel filius
uir⁹ eius uxoris.
Benhur. filius lucis. l'filius ignicus.
Benai. filius meus. l'filius mea.
Benum. filius requiescens. uel filius
requiescentis.
Benuamin. filius dextrum. l'filius
iucundum. siue filius amantissimus.
à filius amantium.
Benamin. filius ne cre. l'filius mu
nus. uel filius alius. l'filius alienus.
Benai. cecū lumen. l'cecā angustiā.
siue filius reficiē. aut filius piscatio
nis. quie.
Bennon. filius domus. l'filius re
Bennon. filius meerens. l'filius do
loris. siue filius murmurans. aut fi
lius murmuris.
Bennon. filius meerens me. aut fi
lius murmuris mei. uel filius doloris
mei. à filius iniquitatis mee
Benni. filius mis. l'filius mei.
Bennun. filius requiescens. l'filius
requiescentis.
Bennun. filius finis. l'filius piscis
uel filius unicus. à sempiternus.
Bennun. filius interitus. l'filius luci
dus. uel filius lucis. à'igneus.
Benzobedi. filius pauperis bonus. uel
filius bonus uiuens.

Hic post b 7 e sequuntur. o.

Bon. pollex. l'in medio. uel iniqui
mutationis. à'iniquitate volens.
Boscompellens. l'impulsio. siue in
quus lumis. à'iniquitas vacuitatis.

Hic post b 7 e sequuntur. r.

Br. fons. uel puteus.
Bera. fons eius. l'puteus eius.
Berameth. fons excelsitatis uite. uel
puteus alta patrie.
Berdon. fontis celsi. l'puteus potus.
Berdan. puteus iudicans. uel fons
iudicij
Bera. fons dei. l'puteus dei.
Bera. puteus eius. l'filia eius. he
breum à putei z fluuium.
Berai. puteus eius. l'puteus plialitis.

Benech. fedus. l' pactum.
Bennee. puteus innocens. uel filia elegantes omoz.
Bronice. mem. unigs hec nom. ex hebreo syrace sepelitum é.
Bsaca. puteus eius. l' filia eius.
Bsecutiee. puteus eius. l' filij eius.
Bsenat. filia que. l' puteus que. Et hec tria. ex hebreo syrace sepelitum fuit.
Bsenoth. fontes l' puteu. siue fons riuoz aut puteus spualis.
Bsenotha. fontes eius. l' puteu eius. siu fons riuoz ei. a' puteus temperas eius.
Bsenothai. fontes mei. l' puteu mei. siu fontes multitudi. a' puteu tenebzantes.
Bsenothi. fontes mei. l' puteu mei. siue fons riuoz mi. a' puteus tepezans me.
Bsenothute. fontales l' puteales. siu fontes riuentes mi. a' puteu tepuntes me.
Bsesu. puteus feroz. l' fons uiuentiu.
Bsetsabee. fons septimus. l' fons uiuentiu. seu puteus saturans. aut puteus sequestratus.
Bsesith. in capite. l' in capitulo uegetantis. q' in capite oium posita é.
Bsechai. fes altus. l' puteus altitudinis.
Bsezellai. femur mei. l' fortitudo mea.

Hic post b 7 e sequitur. s.

Bsilai. pinguedo mea. uel ignominie mee.
Bsilai. pingz dñs. l' ignominiosus dño.
Bsimath. derelinquens l' derelictio. siu pinguedo oium. a' ofustio zonatozis.
Bsitach adeps. l' defecatio.
Bsisce. pinguis. l' ignominiosus.
Bsisera. obtibzans eos. l' obtibzatio eoz.
Bsisel. umbzaculu. l' obumbzaculus diuinum.
Bsoda. angustia mensa dñi. l' tribulans mensam dñicam.
Bsollotb. pingues ligaturas. uel ignominie decimatio.
Bsor. tribulatio uel angustia. siue camalie. aut pellicens.

Hic post b 7 e sequitur. th.

Bsth. zonus l' hitaculum.
Bsthar. zonus l' zoquietio. siu zonus eius. a' hitaculi eius.
Bthacaré. zonus tremula. l' zonus cupiditatis mistice.
Bthaphaleth. zonus saluans. uel zonus uiuificans. siu zonus exclusa. a' zonus mirabilis.
Bthaphe. zonus eius. l' zonus pinguedo eius. a' amalitus. ab eius intelligentia.
Bthaphe. zonus eius. l' dom' discipline siu zonus laqi. a' zonus disciplime.
Bthaphia. zonus inquies eos. uel zonus declinans ea eoz. siu requies labioz eius. a' requietio inquinatois eoz.
Bthagan. zonus eius. uel zonus declinationis.
Bthagla. zonus uitule. l' zonus se inclinans eius. siu zonus defectionis. a' zonus plangentium.
Bthagla. zonus planctus eoz.
Bthasmoth. zonus desta. l' zonus adducens mozte.
Bthaim. zonus uoli. l' zon' uolatile siu zon' uenatis eos. a' zon' uultus eoz.
Bthaloth. zonus campestria. l' zonis campestribz. siu requies iuuenis. aut requietionis declinans
Bthamoth. zonus mortua. l' zonus mortaliu. siue requies mortis. aut requescens mozte.
Bthanaza. zonus pauoz. l' zonus auxiliatiuus. siue requies auxilioz aut requietio pauoz.
Bthanan. zonus donu. l' zonus gignens. siue requies donatozis. a' requietio gratificationis.
Bthanath. zonus tinctus. l' humiliatus. siu zonus ubi é tinctus dñs. aut zonus ubi é gratia dei.
Bthania. zonus obediétie. l' zonus afflictionis eius. siue zonus eius. siue zonus zon zonum. aut zonus gratificata zonno.
Bthanoth. zonus gie. l' zonum responsionum. siue zonus precinens. a' zonus precinentiu.
Bthara. zonus aq. l' puteu zonus.
Bthara. zonus electionis. l' zonus electi. siue zonus suscitans eum. aut zonus uigilia eius.
Btharam. zonus montiu. l' zonus sublimitatis eoz. siu zon' suscitans gentes. a' zonus uigilans pplo.
Bthasabi. zonus suscitans pces. uel zonus uigilans pplo.
Bthauba. zonus grandis. l' zon'

multa.fii dom' humil'.a dom' uespertina.
Bethzapha.tomus sanans.l'tom' medicine.sine requies medici.aut requietio sanitatis.
Bethzaia.tomus ue.l'tom' sublimus.
Bethzaiam.tomus decora.a'tomus electa.sine tomus suscitans gentē.aut tomus uigilans pplō.
Bethzaiam.tomus uigilans tono.l'tomus suscitans ḡnationes.
Bethzaiam.tomus ue.l'tomus arce.sine tomus montiū.aut tomus ascendentium humilium.
Bethsan.tomus sumi.l'tomus delicti.sine tomus tollens tonum.aut tomus plasmata gie.
Bethsan.tomus ponens.l'tomus posita.sii tomus ponēs dim.aut tomus posita gie.
Bethsaten.tomus uolantia.ul' tomus inutilis.
Bethsa.tomus fontis eius.uel tomus putei eius.
Bethsetan.tomus putei mei.l'tom' in lumine meo.
Bethsse.tomus confusa.ul' tom' pinguedinis. pulmo
Bethsacon.tomus septa.l'tomus se
Bethsar.tom' agni.l'tom' captionis.
Bethur.tom' fitta.l'lapis admiroꝝ.
Bethsan.tom' trinci.l'tom' frumēti.
Bethsagon.tomus pisces tristis.ul' tomus piscui tristitie.
Bethe.tomus eius l'biraculus.
Bethel.tomus dei.l'biraculi dei.
Bethemeleth.tomus uall'.l'tomus profunditatis.sii uterus fulturus.aut uentris substentaculus.
Bethen uent' l'uterus.sii tomus i fontis.a'tomus oculi.
Bethesimoth.tomus desti.l'tomus adducens mortem.
Bethphage.tomus oris.l'tomus i bucce.sine tomus oris uallum.aū tomus maxille.uel labij.syrum est non hebreum.
Bethphaleth.tomus saluans.l'tomus excludens.sii tomus munificans.a'tomus admirabilis.
Bethphases.tomus transcendens.l'tomus transitionis.

Bethroi.tomus uanis.l'tomus uanis. sine tomus oris pellicq.aut tomus oris pellium.
Bethephese.tomus transiens.uel tomus trascendens.sine tomus oris.aū tomus odoris fluentis.
Bethgader.tom' muri.l'tom' macelle
Bethgamul.tomus retribuens.l'tomus retributionis.
Bethsemoth.tomus desiderij uel cis.l'tomus desiderate dulcedinis.
Bethum.tomib.l'tomus plenitudē.
Bethu.tom' dñi.l'tom' illuminatois.
Bethlahaoth.tomus nementiū.ul' tomus ingredientium.
Bethlem.tom' pais.l'tom' refectois
Bethlenahoth.tomus nementiū.l' tomus edificantius.
Bethmca.tomus moll'.l'tomus cō fricta.sine tomus percutiens.aut tomus ingeniosa.
Bethmaon.tomus habitaculi.uel tomus inhabitationis.
Bethmarcaboth.tomus curruū ul' tomus quadrigarum.
Bethlecemite.tomus panis.uel tomus refectionum.
Bethmarchaloth.tomus q̄drigarū l'tomus quadrigantiū.
Bethmath.tomus tribuū.l'tomus humilis fori.
Bethmorec.tomus archam.l'tom' filij.sine tomus archanor.aut tom' consiliorum.
Bethnemra.tomus pardorum.uel tomus amaricans.
Bethoraba.tomus humilis.l'tomus uespertina.sii tomus heremi.a'tomus loco.q̄ sunt uerba inhabitabilem.
Bethoro.tom' ue.l'tomus magni.
Bethoron.tomus ue.l'tomus arce. sine tomus montium.a'tomus ascensionis humilium.
Betholath.tomus coccinea.l'tomus uermiculata.
Bethoroth.tomus plateaꝝ l'tomus latitudinis.
Bethsabee.tomus septem.l'tomus iuramenti.l'tomus habundāte.sine tomus saturitatis.
Bethsacath.tomus cursantiū uel

domus singulorum.
Bethsaida. domus frugum. l' domus pecudis. siue domus peculiaris. aut domus venatorum.
Bethsames. domus solis. l' domus illuminatoris. l' domus illuiate.
Bethsan. domus dormiens. l' domus securitatis. sii domus bibendine. aii domus egressionis.
Bethsames. domus solis. ul' domus illuminatois. sii domus illuians.
Bethsamite. domus solis pluralr.
Bethsimon. domus obediens. l' dom' obedientie. sii domus audiens me. aut domus deponens iustitia.
Bethsimuth. domus loci. uel domus locorum. siue domus mortificans. aut domus mortificationis.
Bethsur. domus accliua. l' domus angustie. siue domus continens. aut domus fortitudinis.
Bethsur. domus fortis. l' domus directa. siue domus mirabilis. aut dom' continentie.
Bethsura. domus murus eius. l' domus dirigens eum.
Bethsura. domus accliui ei. l' domus angustie eius. siue domus tenens eus. a' domus fortitudinis eius.
Bethsuram. domus dirigens eos. l' domus muri eorum.
Bethsuri. domus robusti populi. l' angustians pplm. sii domus tenens eos. a' domus accliuitatis eorus.
Bethula. virgo l' casta. sii dom' tolens ei. a' domus parturiens eus.
Bethula. virgo dñi. l' casta dño. siue domus volens domino. aut domus. l' parturiens dñm.
Bethulamma. domus ignis sublimis. l' domus incendij effrenis.
Bethzacharia. domus memorie. l' dom' rememoratorum.
Beçech. fulgur l' egestas. siue micans aut tentans natus.
Beszecha. micans ei. l' egestas eius. siue fulgurans eum. aut tépiens i uanitatem eius. Hic p' b. sequitur. i.
Bibly. liberij. l' liberan.
Bithalassim. filios omittens. uel filiorum omitens.

Bithia. filia dñi. l' filia dñans. ipa é filia pharaonis q̃ adoptauit moysen.
Bithruma. filia mutilis. l' filia spernoli
Bitzith. sobrius l' moderatus.
Bitzitx. sobrij. l' moderati.
Hic post b sequitur. o.
Boanerges. filij tonantes. ul' filij tonitrui.
Bocci. uenustus. l' uenustus.
Bocci. lugens. l' luctus. siue nomens aut in nomine.
Bochim. luctus dñi é. l' lugés dñm é. seu nomens domino est. aut in nomine domini é.
Bochor. primogenitus é agnus. uel primogenitus michi.
Bochoreth. inclinatus pcco. uel primogenitus tpis.
Bochu. dilectus m. l' pmogenit' meus.
Bochu. primogenitus. l' dilectus.
Bocm. poller eor. l' in medio eor.
Bom. poller mis. l' in medio mei.
Bon. poller. uel in medio.
Bonim. idem.
Bon. dignitas. uel in medio.
Box. in quo robur. uel quo uirtus. sii in tpe fortitudo. l' tpe in fortitudine.
Boreth. fedus. l' pactum.
Bosee. abscissus. l' abscisio. sii florens aut in tpe floruit.
Bosorum. angustia succrescens. ul' tribulatio fruitatis.
Bosor. tribulatio l' angustia. siue carnens aut pelliceus.
Bosora. tribulatis eum. l' angustia eius sii caro eius. aut nutrians ei.
Bosor. caro l' annutrians. sii tribulans me. a' in angustia mea.
Bosra. in angustia. l' in tribulatione.
Hic post b. sequitur. u.
Obastus. os experimens. l' labii experimentis.
Bugiens. excelsus. l' sublimitas.
Bul. gmen. l' germinans.
Buna. ueh rinens. l' uenit rinsio.
Bunos. ueh rinens. l' coll' ppinquorum.
Busa. effusio. uel ignominia.
Buç. despiciens. l' extremens.
Buzi. extremus. l' despectus. sii despice me. aut extremabilis michi.
Bucidres. despectus. l' extremabilis.

hic explicit b. et incipit .c .

Alati. uacce. l' uelocce. fban dum: uenerunt. sii eccla ueit aut eccle aduentus.

Calath. prima. l' panena.

Calath. tolens. l' tolans. sii ependens. á dentes molares.

Cathite. pñitentes. l' panentes.

Cathite. tolentes. l' tolantes. sii ependentes. á dentes molares.

hic post c 7 a sequitur b

Cbalaam. precpe. l' precipitai. siue pcipitantur. á precipitabit.

Cbarzoth. memoria. l' sepulcrum.

Cbarzoth. memoria mea. l' sepulcri mei. á sepulc' l' memorie. plusti mio.

Cbarzothbiathama. memorie desiderii uel sepulcri cupiscentie.

Cbasam. agans eos. l' ecc' eorum.

Cabiatha. quasi. l' quasi electum.

hic p' c 7 a sequitur d.

Cdo. mare. l' principium.

Cdaremoth. mare mortui. l' principium mortis.

Cdes. translata. l' fons uiuicq.

Cdes. sca. l' mutata. sii mare dulcis. á principii plasmationis.

Cdesa. transferens eam. uel fons uiuicq eius.

Cdestante. scitas motionis eius.

Cdesim. emutata. l' extimuan.

Cdomi. mare rubrü. l' mare antiq' pr' annq' miracula. q' fca sunt in eo.

Cdoxantes. caligo l' tenebre. q' nos per latiam. q. 7 v. quadrante dicimus.

hic post c 7 a sequitur ph.

Cph. meditatus. l' meditato.

Cph. uola. sii man' l' palma.

Cpharmaii. ager pinguedinis. uel uilla. desolationis.

Cpharsa. mala manus fuscauit. uel fortitudinem. l' opato uigilas retributois

Cpherdeta. manus robusta. uel operatio perfectionis.

Cphra. expiato. l' man' dissipatu.

hic post c 7 a sequitur i.

Ciphras. sagax. l' uindictator. sii nomen ore. á uomine oris.

Caum. possessio l' lamitatio. sii acquisitus. á acquisitio.

Camam. possidens ppm. l' lamitatio

pti. sii acquirens eos. l' acquisitio eor.

Camam. possessor eorum. l' lamitatio. siue acquirens gratiam. aut acquisitio donationis.

hic post c 7 a sequitur l.

Calph. carne. l' quasi unitas. sii qi cor. aut omne cor.

Calitha. qi uiuit. l' qi omne cor.

Calitheres. mitra humilium. uel ciuitate uisionis.

Calmi. cama meus. l' qi uiuit. siue quasi cor meum. aut quasi omne cor meum.

Calmon. spes tranquilla. l' spes tranquillitatis.

Calmon. idem.

Calomon. loc' flet. loc' fletus.

hic post c 7 a sequitur m.

Camna. statio. l' resurrectio.

Camuel. stans deo. uel resurrectio dei.

Cmmelite. statue dei. l' reflectiones

Camon. statio unica. uel resurrectio unitus.

hic p' c 7 a sequitur. n.

Cnna. fumus. l' calamus. siue preparans. á preparando. Nomen dum utraq; é. q' nim latinum canna de lingua hebrea sumptum é.

Canath. emulatio. l' zelotypia.

Canaan. commutatus. l' commutatio.

Canancus. motus. l' motio.

Canoacis. emutas. l' motio.

Canten. clangor. l' recussus. sii retinens. aut retentio.

hic post c 7 a. sequitur. p.

Capadocia. manus tortoris. l' manus exploratoris. sii manus dño redimens. á manus recepta dño.

Capadoces. manus tortor. l' manus explorator. sii manus recepte dño á manus dño redimentes.

Cppans. manus redempta. l' man' redempte. siue redemptio. á man' tortoris. l' manus exploratoris.

Capseb. ecca. l' gregatio.

Chpseel. congans deo. l' ecca dei.

Capsor. capador. l' capadocia. sii manus tortoris. á man' exploratoris.

Capsuri. capadoces. l' manu tortentes. sii man' tortor. á man' explorator

hic post c 7 a sequitur. r.

Archamus. urbs antecanis. uel ci
uitas aggregatorum. nis.
Arcan. cuneus gir. l oppidū uenatō
Archaye. inuestigatio. l inuestigā
tes. sū oppidum uigilans.
Carc. calnus l calnicies. sū occūs
ignis. aut occensus ignens. cor
Carim. decaluans eos. l decaluatio
Carioth. urbs munata. sū oppidum
cuneus a ulla eorum.
Cariathaim. pfectè uocati. l pfectè uocā
tio. sū ulla eor a oppidum eor
Cariathaim. ulla eor. l cuneus eorum.
Cariathbarbe. ulla quatuor. l cuneus
quatuor. i. adam et abraā. et ysaac et iacob
qui ibi sepulti sunt.
Cariathbaal. urbs uxor. l cuneus i
bus. l ulla deorum. a oppidū nemsthi
Cariathbena. ulla filex. l ulla filētq
Cariathan. ulla defectus l oppidum
defectionis.
Cariathiarim. ulla siluar. l cuneus i
salnum. sive ulla deficiens eis. a ul
la defectionis eorum.
Cariathim. cuneus maris. uel oppi
dum maximum
Cariathsepher. ulla pulcritudinis.
uel cuneus litterarum.
Cariaccaa. cuneus pūe. l oppidū pa
ciencie. sive ulla dolentium. aut cu
neus dolatorum.
Carioth. occurrens signum l occūs
ignens. sive calnus respondens. aut
calnitium ypsale.
Carith. occursus signū. l occēs ignes
Carmelus. mollis. l tenellus. sive co
gnoscens circumcisionem. aut sciēs
circumcisionis.
Carmelite. molles l tenelli. sū sciēs
circūcisionē. a cognita circūcidēnb.
Carmi. uinea mea. l cognitio mea sū
aquā cognoscēs. a cognitio aque.
Carmite uinee mee. l cognita m. sive
agnoscentes michi aquas. aut agni
tiones aquarum.
Carnaim. cornua l defensiones. sū ce
cens fluctū. a diuisio emotionis.
Carno. cornua l defensio.
Carnon. cornu mignū. uel defensio
minutus. sive excidentes merentes. a di
uisio murmurantium.
Carmel. mollities. l tenellitudo. sū cog
scens circūcisionē. a scia circūcisionis.
Carmelite. molles l tenelli. sive
scientes circumcisionem. aut cognita
circumcidentib.
Carpum. scientem clare. uel cogno
scentem perspicue.
Cartago. scrutatio l estimatio. sive
urbs meditatis. a cuneus solennis.
Cartaginenses. scrutantes l estimati
sive cives solennes. aut urbane me
dicantes.
Carthā. perfectā uocatio. l uocationē pfec
cit. sū urbs ppli. a cuneus eor.
Cartis. perfectē uocatus. l pfectā uocatō.
Quod apud nos melius effertur per q
litteram. ut dicatur quartus.
Hic post c 7 a sequitur. s.
Asaa. summus dominus. ul' pri
cipium dñi.
Asaeon. dure fortes. l dure fortitu
dine. sive finitimus mundus. aut prin
cipium murmurationis.
Aspia. finitimus liberans montes. l
principū libalitatis uacuitatis
Asphor. finitimus libans montes. l pri
cipū libalis uacuitatis.
Asia. finimus dñi. l principū dñi.
Asiun. finimū. l principū. sū finiti
mus eor. a principū eorum.
Asis. messis l mīsis. sū uigilans. a
principium uigilie.
Asis. summitas uni. uel principū
assumptionis.
Hic post c 7 a sequitur th
Athath. mortuus peccati. uel cogī
gans ypsi.
Athech. mortens unam. uel agre
gans panis. Hic p' c 7 a sequitur au.
Aua. clangor robustus. uel pri
ma fortis.
Auei. clango urbs. l clangens.
Aue. pūa. l parentia. sive buccēs
Et isto ebreo. unde ē uocatum nūm
larium. Hic p' c 7 e sequitur. d.
Edar. meror. l tenebre. sū merens
aut tenebrosus.
Edomoth. antecedēs l pri. sū orie
talis. aut oriens.
Eoen. oriens l orientalis.
Edma. antiquor. l antecedens. sū

orientalis. aut oriens.
Qredmonei. antecedētes. l' antiq̄ mith
ra. sii priores. a' orientales.
Qredimel. onis deo. l' anteessio dei.
Qredon. testis memor. l' mutil' volor.
Qreplatha. gigante. l' ecca uenit.

Hic post c 7 e sequitur ph

QPhas. penus l' finitas. fy:um
é. non ebreum.
Qephata. expiato. l' manus dissipati.
Qephata. expians ungilé eius. l' ma
num dissipatam suscitans.

Hic post c 7 e sequitur .l.

QElla. ad finitum tacta. sii tollés
sibimet. a' subtollens semetipz.
Qellata. uor dñi. l' tollés sibimet dñz.
Qellasitham. uallis gigantum. ul'
humilitas fortium.
Qelleab. unditaé piem. l' uiditaé pis
Qelea. uallis dñi. l' gigans dño. sii ui
dicans dño. a' unditatio dñi.
Qelcon. unditans dolorem. uel un
dicatio iniquitatis.
Qelesita. unditans animam. uel un
ditatio sublimitatis.
Qelethi. occidentes. l' exterminatores.
Qeleuma. antecedés. l' orientale.
Qelica. quasi unctio. l' uenies ecca.
Qelmo. uallis robusta. uel gregatio
fortitudinis.
Qlemens. ecclastes. l' ornator.
Qleophas. ornatum transcendens. ul'
gigans transcurrens.
Qleopatra. congigans agnitos. uel
ornatum dissoluens.

Hic post c 7 e sequitur. n.

QEmel. oriés deo. l' anteessio dei.
Qena. zelotes. l' zelotypus.
Qeneus. possidés sectatiés. l' possó.
Qenebeus. zelotes sufficiens. a' intel
ligens sine intellectum. l' zelotypus.
bundanter intelligens.
Qeneroth. l' cenne. quasi lucerne. l'
signa cytharizantium.
Qenereth. signum cythare. l' qi lucina.
Qeneq. zelotypus. l' zelotes. siue pos
sessor. aut possessio ornamentabilis.
Qenesi. zelotypi. l' zelotes. siue possi
sores ornamenti. a' possessiones ornamentabiles.
Qenios. meus. l' cenanus meus. sii pos
sessio mea. aut nouus meus.

Qepsan. ecca. l' gregario.
Qepsam. gigans eos. l' nationes.

Hic post c 7 e sequitur .r.

QEreb. occidens finitam. uel exter
minator plasmationis.
Qereth. occidentes. l' exterminatores.
Qiresceus. tenebrosus l' tenebrescens
Qirta. uocata. l' uocatio consumata.
Int syrtim 7 ebreum mixtum é.
Qirtes. uocati. l' uocatiés consumati.
Qirtenses. uocati l' uocatiés consumati.

Hic post c 7 e sequitur .s.

QSa. possidens principes. ul' pos
sessio principatus.
Qesara. possessio principis. uel pos
sessor principalis.
Qeseleth. possessa pricipi lucis. l'
possessor luminis aduenientis.
Qesion. duras fortitudine. uel dura
ta fortitudinis.

Hic post c 7 e sequitur th.

QEthnus. fictus. l' abscisus. sii officia
tus. aut mentis excessio.
Qethum. fixi. l' abscisi. sii officiati. aut
mente excedentes.
Qethmoth. figens tpus. l' abscidés
responsionē. siue officiata tpe. aut in
fama risionis.
Qethon. tenebre l' thumama.
Qethroni. tenebrans eos. uel thu
mama eorum.
Qethuza. unctu l' copulata. sii thum
ma offerés. a' mite excedés luminis.

Hic post c sequitur .i.

QCilia. cecus l' luctus. siue affim
pho. aut nominis eius.
Qima. lugens. uel luctus. siue possi
dens. aut possessio.
Qinam. possidens eos. l' lugens eos.
sii luctus eor. aut possó eorus.
Qineus. luctus. l' possessio.
Qinei. lugentes. l' possidentes.
Qinoth. lamentatio. l' lamentatiés. sii
lugés tpz. a' possidens risiones.
Qintus. luctus l' possó. Quod apt'
melius effertur. per. q. litteram. ut
dicatur quintus.
Qipius. meror. l' tristitia.
Qipsus. meens. l' tristis.
Qipsarthes. meens princeps. uel

ristina principis. Inter ebreum t grecum mixtum é.

Aureus. hēditas. uel hereditator.

Aurum. heres l hereditas. qō apd melius effertur pr.q. litteram. ut dicam: quirinus.

Aurine. hēditas l hereditario.

Aurinei. hēres. l hereditates.

Aurinenses. hēditas. l hereditates.

Aurus. sciens. l cognito.

Aus. ut nomens l durus.

Ausor. durus iniquus. uel uirus homens volorem.

Ausor. lenificans eos l durans eorum. siue impegerunt in eos. aut nominis murmurationis.

Aut. amentes l stupentes. sii muti tes aut ammirato.

Authi. exusi. l exisi. siue plage ostimationis excusatio.

Hic post e sequitur o.

Aoph. uocatio l exusio. sii aus aut excussio.

Aoath. mordentes. l gigan. sii morsus. aut gregatio.

Aobila. muctemane. l muctato.

Aobilaam. muctans pplm. uel muctato populi.

Aobo. excussio l prestolato. siue p stollans. aut excutiens.

Aolaia. uor fcā. l uocis facto. siue uor dñi. aut uor dñica.

Aolasa. uor uicēs l uor formidois

Aoloma. uor eor. l relato eorum.

Aolomenses. uoces eorum. uel reclationes eorum.

Aolosis. uocis fcē obediens. ul uocis fcē obedientia.

Aolosenses. uoci fcē obedientes. l uocis fcē obediente.

Aolozai. fornicaria uor. uel facto ductionis.

Aolces. omnes. l oblusio. uel muestigantes fci ostimatio.

Aondimeus. cyphus. l phiala.

Aoran. donum. l oblatio.

Aorbona. domū eius. l oblato eius.

Aorbonam. donum grē. l oblatio gratificationis.

Aornelius. intelliges circumcisiōs l intelligentia circumcisionis.

Aoloam. dumans l dumatio. siue dumās eis. l dumatio eor.

Hic p? e sequitur a.

Aor. gelu l frigus.

Aus. durus. l homes uir.

Aurbia. bimū. l duplicitas.

Aurbes. duplices. l imbuto ubia.

Aluba. canis l latrator.

Alubat. canis meus. l latrās meus huc usqz per simplicē. e. litterā. i. sine aspiratione addita per ebreum legenda sunt. Sciendum tñ q ebreus mo non hēt ebi. litterā. h nomina q apud nos per hanc leguntur. apd eos scribūtur per heth q duplici aspiratione proferūtur.

Hic post e sequitur h.

Ahabol. qi gemen. l qi gemas.

Ahabon. quasi intelligens. ul quasi intelligentia.

Ahabonim. liba. l erubila. siue qui intelliges eos. l qi intelligentia eor.

Ahabonim. manus spinar. sii prepitres. l acūus spinarū. sii preparationes

Ahabor. iungēs. l incantator. siue iuncto. aut incantato.

Ahabul. displicini. l indignato.

Ahabi. qi tūctas. l qi electo.

Ahachon. sculpes. l sculptura.

Ahaisaar. fortis ut ingilans. l robusta uti suscitato.

Ahalaal. erecti regio ominis. l erecto regionis fermentate.

Ahalathath. pascens. l nutriens. sii pabulum. a nutrimentum

Ahalad. pascens manuē. uel osu mano testimoni

Ahalamath. omnē formidinē hiq l ois formidinis bibito.

Ahalaman. omne amax. l ois amarum

Ahalamath. ninus ē. l osumaut. sii osumatis. aut osumato.

Ahalamme. omnis l omne. sii omēs noe. a osumato fcīne.

Ahalchal. pascens l nutriens. siue pabulum. a nutrimentum

Ahaldea. quasi fera. l qi feritas. siue quasi demonū. a quasi mamilla.

Ahaldei. qi fere. l quasi feroces. sii qi demones. aut quasi mamille.

Ahale. erecti regio. l erecto regionis

Abalech. canus. l'quasi unus. sii qi
cor. aut quasi omne cor.
Abaleth. rem.
Abaleschii. regio vregens eos. l'vrec
tio regionis eorum.
Abalph. vregens regionē ejus.
l'vrectio regionis illaqueate.

hic p' c 7b sequitur a.

Abam. calidus sine calor. aut
calliditas.
Abam. surgens l'resurrectio. sii ne
cessitas. aut necessarius.
Abamaal. fidelis comissio. uel si
militudo despectionis.
Abamam. fidelis. l'fidelitas. sii fidē
lis pplō. aut fidelitas populi.
Abamaam. similis l'fidelis. sii fidelis
tuus. aut similitudo gratificationis.
Abamoam. fidelis populo. aut simi
litudo eorum.
Abamō. surgens dolor l'calidus me
or. sine calida iniquitas. aut necessi
tas murmurationis.
Abamos. vigilans eos. l'vigilatus. sine
gi attractans. a'quasi attractatio.
Abamuel. calens deo. l'calidus dei.
sii dei necessitas. a'dei resurrectio.
Abamuelite. calentes deo. l'calidi.
sii deo necessarij. a'deo resurgentes.
Abamul. calefactus vel l'calefactio vīs
Abamul. surgens dolor. l'necessarie
patientes. sine calens dolore. a' cali
ditas patientis.

hic post c 7b. sequitur a.

Abanna. zelus. l'emulatio. sii pos
sitor eor. a' possessio eor.
Abanaam. suspirans. l'mortis eorū.
sine humilis. aut negociator.
Abanaham. zelus pplī. l'emulans
pplin. sii possitor pplōs. a' possō pplor.
Abanaam. possitor donum. uel e
mulator gratie.
Abanaan. embescens. l'vrecessus è.
a' qi mouetes. sii qi virentes.
Abanan. pauperculus. l'negociator
sii possitor donū. a' emulator gratie.
Abanaa. humilians. l'negocians ei.
sine possidens donum eius. aut emu
lator gre eius.
Abanna. rem.
Abananeus. possitor. l' possessor.

Abananeus. emulator. l'zelotes. sii
preparatus. a' negociator.
Abananel. possidentes l'possōres.
Abananel. zelotes. l'emulatores. i
sii preparati. a' negociatores.
Abanan. humilitas. l'qē pauper.
sine mirabilis.
Abanā. pauperculus meus. l'nego
cians michi. sii possitor donū meus.
a' emulator gre mee.
Abanel. humiles l'possidentes. sii
zelotypi. a' emulatores.

hic post c 7b sequitur p.

Abapsael. vigilans deo. l'ecca dei.

hic post c 7 ba sequit' z.

Abaratha. ira furens. l' foramē
rasibile. isil'
Abarada. ecclesia. l'cathra filiorum
Abaralla. cultus laudis. l'oppidū
laudationis.
Abaram. ira. l' foramen. sii furibū
dus. aut rasibilis.
Abarā. fodiens eos. l' effossio eorum.
Abaram. ira. l' ira. sine furor. aut
foramina.
Abarchath. minuens fugans peccatus.
uel minuens fugans vīs.
Abarith. divisio. l' scissio. sine cogni
tus. aut cognitio.
Abarimaneos. agnus vigilatus. uel
agnitio. quasi armentum.
Abarmin. vinea mea. l' cognitio aq.
Abarsena. furor habundans. l' occur
sus angustie.
Abarcha. perfecta vocatio. l' perfectio.
sine perfectar vocationem.
Abarchau. perfecta vocatio viri. uel
perfectar vocationē gre.

hic post c 7a sequitur f.

Afaleth. spes eorum. uel quasi
postulantes.
Abalbi. calor mine. l' imola m. sii
calor meus. l' imolatio mea.
Abalson. calor meror. l' imolatio
miquitatis. sine calor murmurans. a'
mutilis imolatio.
Abalsen. quasi copulantes. uel qī
pplantes. Sunt nūo calori ipi mu
tato nomine.
Abalseben. spes ei. l' sperans in eus.
Abalselon. forte umbra. uel fortiu

dine dnus.
Chaseth. messor. l' messio. sii dne
fortis. a' dnus fortitudine.
Chaspim. imolans on. uel calicu
minuens
Chasleu. spes ei⁹. l' speians in eum.
Chatloum. ꝯsumato. l' ois dolor. ꝯ
sume incendens ā incendiuꝫ.
Chalom. scelus. l' tristitia. sine pro
tectis. aut protecto.
Hic post c 7 hs sequunt. ç.
Chaçbi. mdacii. l' miquitas.
Chaçib. ficto. l' mendacium.
Hic post c 7 b sequunt. c.
Cxelbon. ouguii. l' incantato. sii
untes sēpitie. a' ustio sēpitern⁹.
Cxebel. signii paupes. uel scia
tribulatum. Hic p' c 7 b 7 e sequit⁹. l.
Cxelbon. lactei. l' albentes. le
Cxelcia. pas domini. uel ꝯ
patiens dñm.
Cxelcian. pas domini est. ul' pa
tiens dominus est.
Cxelian. incendii domini ē. uel
ꝯsumato domini ē.
Cxelion. incendii. l' ꝯsumato.
Cxelmath. ps dñi. l' tonato pua.
Cxeloy. ab imito. l' ꝯsumato. sine
omnis dolor. a' reuelato eor.
Cxelon. idem.
Cxelus. signii decimas. l' scia.
Hic post ch sequunt. en.
Cxeme. qi cythara. l' qi lucerna.
Cxemeirb. signum cythare
uel quasi lucerna.
Cxemeroth. quasi luceme. uel si
cytharizantium.
Cxemor. cantici. l' cythara. sii agni
tum lumi. a' cognito luminis.
Hic post chr sequunt. r.
Cxeroth. ustio signi. l' inusti
signum.
Cxerethim. disponentes eos. uel di
sponens eorum.
Cxerthor. cognite auferens. ul' co
gniti ablatio.
Cxemel. molle. ul' teneri. sii agni
tum. a' cognito circumcisionis.
Cxers. glacies. l' solitudo.
Cxemb. scia multiplicata. uel scie
plenitudo.

Cxembim. uermiculata pietura. l'
scia multiplicata. sii scie plenitudo. ā
qi plures scie. ꝯ excellentis.
Cxembim. idem.
Cxelon. Hic p' ch re sequunt. f.
protegens. l' protecto. sine scelus. a'
tristitia.
Cxelloum. ꝯsumato. l' ois dolor. sii
incendes eos. a' incendium eor.
Hic p' dr sequunt. th.
Cxeth. percutiens l' percussio.
Cxetheamith. signū infamie.
uel fortitudo iniquitatis.
Cxethlis. percussa. gñatio. uel per
cutiens gñationem.
Cxethim. signati. l' mentum. sine for
midantes. a' infamientes.
Hic post ch sequunt. ı.
Chioy. scutum. l' clipeus.
Chiron. erpians. l' erpiatio.
sii catulus eius. a' manus dissipata.
q' autē dicimus catulū leonē signifi
cat. quē greci dimenon uocant.
Chilaab. mundicans piem. aut mū
dicatio pis.
Chisil. robustus. l' fortitudo.
Chisloth. stulta signum. uel stultā
de signato. eor
Chum. mundicas eos. l' mundicatio
Hic post ch sequunt. o.
Choa. cecā. uel ygnato.
Choadad. maximū. l' principiū
Cobal. ꝯdemnas. l' ꝯdemnatio.
Cobar. gñatio. uel unda eius.
Cxelcol. cartago. l' carthaginenses.
Codonasez. capiens platina uiuū.
uel captiua uini platinatis.
Cxodor lagomez. qi gñatio manipli
l' qi bis decorum manipulus.
Cxodolaomor. qi gñatio ut supra.
Cxeleth. eccāstes grece. uel conuo
nator latine.
Comarim. edium. l' zamitores.
Comor. lacessens. l' prouocatis sii la
cessiones. a' prouocationes.
Conemas pulsū dño. l' pulsio dō.
Cobar. decalua. pīem. uel decal
uatio pis.
Coze. clamas ul' calunis. sine gla
cies. aut caluncium.
Coreb. ardor. l' siccitas. sii corius.

aut similitudo.
Hebreb. mensa. l' massa. sine tem
ptans. aut temptatio.
Hebreus. iracundus l' liber. sii fora
minatus. aut de foramine.
Hebrei. liberi. l' iracundi. sine fora
minati. a' de foraminibz.
Hebretbi. dispergens l' dispersio. i
sine dissipans a' dissipatio.
Hebri. caluus meus. l' clamans m̃.
a' calueum meũ. l' glacies mea.
Hebrie. glanosi mei. l' clamantes
m̃. sii calui mei. a' calueia mea.
Hebrei. farina. l' farinatis. sii p̃
me. aut foramina mea.
Hebrinis. urbanus. l' oriens ip̃e. sii
quersatio cor. a' administratio rei publice
Hebrithy. cines. l' quersantes é. sine
decliuiées cor. a' publici administratões
Hebrgphia. regiones descripte. uel
regionum descriptio.
Hebrai. hec secerni michi. uel hec
ministerium meum.
Hebraicum. ut supra.
Hec. calix uel potio. sii potatio
Hecsi. calix meus. l' potatio mea.
Hecsan. calix donatus. uel potus
gratificationis.
Hemm. aggans eos. l' aggatio cor.
Hen. iniquitas. l' mendacium.
Henabeth. iniqua domus. l' mdacij
hinguli.
Hgub. grauitas l' edemmatio.
Hibim. percuncé l' percussio.
Hibusti. niger l' tenebrosus uultus. i
sine tenebrans.
Hibusan. tenebras eos. l' nigdo cor.
Hibusan. tenebrans dominum. ul' n
gredo gratificationis.
Hibusanmalabam. tenebrosa iniqui
tas. l' nigredo impietatis.
Hibusi. niger m̃. l' tenebrans me.
Hibusi. secreti. l' silentium. sii archa
num. aut profunditas.
Hibusa. diuina ista. l' tenebrosus iste.

Explicit c. 7 incipit d.

Dba. clamus l' proclamum.
Dbai. clamus meus. ul'
proclami meum. us.
Dbarth. clamus l' pclam
Dbarth. oraculum. l' laquela.
Dbarth. oraculum fontium. uel
laquo puteorum.
Dbrciamm. paralipomenon grece.
uerba dierum latine.
Dbri. laquens l' laquella. sii laqueꝰ
deo. a' oraculum dei.
Dbi. laquens ei. l' laquela eius. sii
laquiti: ei deus. a' cunctis literarum.
Dbri. laquens. l' laquo. sine oracu
lum. aut eloquentia.

Hic post d 7a sequitur c.

Dchar. pungens a' punctio.
aut punctiones.
Dcdan. iudicans. l' iudicii. sii solici
tus. aut frustis
Dcci. fortis malitia. l' iudicium ma
ledictionis. deiois
Dcci. fortes maligni. l' iudices male
Dcpheta. adesio. l' remissio. sine ade
rens. a' pulsatio.
Dcphnen. pulsas ocls. l' adesio fontis
Dcphnim. signii opũ. l' signi opatio
Dcgan. truncum. l' truncum. sii piscis
donatus. a' piscis gratificatus.
Dcgon. piscis meroris. l' piscis tristitie.
sii piscis iniquus. a' mutilis.
Dcus. pauperculus dñi. l' fortis dño.
Dcalas. hauriés dño. l' pauperc dñi.
Dcalam. hauriens dominũ é. ul' pau
perculus dominũ é.
Dcalam. egrés pauper. l' egena paupias
Dcula. simula. l' pauperecula.
Dcalmana. grandis egestas. l' magni
tudo egestatis.
Dcalmanutha. simula. quo pauper ul'
paupertas regnescés supernis.
Dcmam. sanguis l' sanguines. sii
sanguinũ. aut sanguineus.
Dcmarus. silens cap. a' silens capitis
Dcmaseus. sangis facci l' sanguinẽ facc
Dcmaseus. sanguinẽ bibens. l' sangi
nem propinas. sii sanguis potus. aut
sanguinis osculum.
Dcmaseem. sanguinum facci. uel
sanguinũ oscula.
Dcmaseem. sanguinẽ bibẽtes l' san
guinẽ propinates. a' sanguinẽ potatiões
Dcmna. causa uel iudicii. sii siles.
aut silentium.
Dcn. causa l' iudicium.
Dcna ci eius. l' iudicium eius.

Damite. iudices. l' cauſatores.
Daniel. cū dei. l' iudicū dei. ſine iudicans deo. a' iudicauit me deus.
Daram. auſtralis. l' affricanus.
Darabe. gñano cognita. uel gñano cognominis.
Darus. feralis. l' augmitanus.
Daron. affrica. l' plaga auſtralis.
Daroma. idem.
Dardesem. firmi. l' retinaculus.
Dardam. domi cor. l' domi ſufficiēs.
Dardeman. dona formidoloſa. l' do ni ſufficientia. accipiens.
Dardo. forte manu. l' pulcher. uel uultu deſiderabilis.

Hic poſt d. ſequitur. c.

Debalam. delectans ſeculo. uel delectatio ſecularis.
Debaſech. apes deferens. uel eloquia defecata.
Deblatha. obprobrium. palata gręce autē ſimone deblata. ionis cuntis interpretatur.
Deblatham. palate l' obprobria. ſii palate corū. uel obprobria cor.
Debelam. delectans ſeculo. uel delectatio ſecularis.
Debelethamm. lateres l' maſſe. quas ſolent ꝓpingere de recentibꝰ ficis. ꝙs ebrei debellath nuncupant.
Debera. locutio. l' uſtum timens.
Debu. loquens. l' loquella. ſii uſtium. aut uſti timor.
Decbon. ſufficiens ad intellectū. uel bñdanter intelligens.
Decboragad. ſufficiēs ad intellectū temptationis. l' bñdanter intelligēs. attractum latruculus.
Decbora. apis. l' loquax. ſine eloquens | aut eloquentia.
Decla. adoleſcens l' pulſans. ſii remittens. aut remiſſio.
Decta. plantata l' plaſmata. ſine ſubalatas. aut plantatio.
Dedam. hec iudicū. l' tale iudicium.
Dedama. gñano eius l' gñano cor.
Depleu. pulſans. l' adoleſcens. ſii pulſatio. aut remiſſio.
Deleta. bannicē dñm. l' pauperulus dō.
Delean. egens l' egeſtas.
Delecham. egens. l' egeſtas cor.

Delech. tabute. l' tabulatum. ſine pauper. aut anima.
Depbron. paup ſticie. l' egrū ꝓplaui
Delo. anima. l' paupertas. ſtas
Deldu. pauper egēs. l' pauptas egē
Demans. ſilens. l' tacitus. ſii ſilentiū aut languineus.
Demans. mimū perſequens. l' uehemēs. immectens. ſii fortis ad perſequēdū. a' robuſtus iuga dei ecce.
Demma. cauſa uel iudicū ſii ſilens aut ſilentium.
Demophon. ſilentiū ſubita meroris l' ſanguineus eructans.
Demon. ſanguineus meror. ul' ſufficiens iniquitas.
Demonū. ſanguineus meror. eis. l' ſufficiens iniquitas cor.
Denaba. iudicium ferens. uel iudicium auferens.
Demnahaba. cū pēs. l' ſilentiū pīncipū
Denba. iudicū ferēs utrū.
Deben. laqueus. l' filius gñationis.
Debeus. laquar. l' generatio.
Decon. laquella percutiens. l' gñano percuſſionis.
Delan. forte elephans. l' fortitudo | elephantis.
Deſſan. forte dignitas. uel pingue do leuationis.
Deſech. murus. l' unctio. ſine pannus. aut calcanio.
Deſon. forte papilla. l' calcaneus eius. ſyro ſimone. ebreo autē pingredo uel pretatur. a' cinis. i. faunilla holocauſtor.
Denkel. agnoſcant dñm. l' agnoſcit

hic poſt d ſequitur .J. dō.

Diabolus. defluens. l' decurſum. gre autē dicitur criminator. aut | claudus in ingreſſu.
Diaphanes. illuminans. l' diluciō.
Diana. egritudines ſuſcitans. l' egritudinum ſuſcitatio.
Diapſalma. percantatio. l' ſpē ſci ceſſatio. ſine amen. aut ſtat. greci autē ꝓpretatur noctium diſtinctio.
Dibon. ſufficiens ad intellectū. uel bñdanter intelligens.
Dimboragad. ſufficiēs ad intellectus temptationis. l' bñdanter intelligēs a' acinetum latruculum.

Omason. sufficit eis volor. l' sufficit eis melor. sii sufficientia murmurato uis eorũ. a' sufficiẽtia iniquitatis eor.

Omona. sublimitas. l' sanctimonia.

Omia. cã hec. l' iudicium ishid. ish

Omei. iudices hi. l' iudices custodia

Omosius. diiudiciatis. l' uehemẽter

Oloschor. pulchri ad regẽ figies. dium. l' pulchri regentes. sunt autẽ gemini castores.

Oloschorus. pulchre regens. uel' pul chre ad regendum.

Olospes. amicus. l' abominatio.

Olothrapes. spretosus insultus. uel' deco. infamens.

Ulan. fortis elephans. ul' fortitudo elephantis.

Oison. cinis l' pinguedo. sine fortis papilla. aut calcinio eius.

Osine. ad occidẽtẽ. l' occidentalis.

Ous. quercus. l' yler.

Hic post o sequitur. o.

Oc. emotus sollicitus. l' sollicitu

Ocdamma. pinus l' pinetis.

Ocdan. pinus vino ẽ. l' pinet' dñi ẽ.

Olec. mortis l' mortuus. sine solli citus. aut sollicitudo.

Ommum. umbra. l' ascẽsus suffosus.

Omina. silens l' silentium.

On. iudicii. l' iudicator.

Or. nativitas l' generatio.

Oram. gñans pplos. l' gñatio pplor.

Orchas. caprea. l' damula.

Orda. nativitas fortis. uel gñatio desiderabilis.

Oriman. generatus excelse. uel ge nitio exaltatio.

Our. genitus fuor. uel generatio nis medicamentum.

Ormin. gñationes excelse. uel gña tionum exaltatio.

Orocapher. nativitas advenitus hu milis. l' gñatio parvuli advenẽtis.

Osichetis. calcatio stipula. uel ume tionem formidans.

Hic post o sequitur. u.

Odi. solitarius l' singularis.

Ouz decus l' pulchritudo.

Ouel. decoras dei. l' pulchritudo dei.

Ouma. tacens. l' silentium. sine gau dium aut letitia.

Ouach. laquar. l' laqueo. sii laquar fiatet. aut laqueo fris.

Ouam. pulcritudo l' laqueus. sii laq̃ popl'o. a' pulcritudo populi.

Ousila. gñis pacifici. gñationẽ pacifi

Hic incipiunt interpretationes hebreo cas. nomum incipiẽtiũ p e littaz. p'e seq'. b.

Bal. vallis vetus. l' vetus uorago. sii vall' deficies. aut accensus lapidum.

Ebona. transiens l' trasi tio. sii transcentes. a' transgressio.

Ebrona. incantator. l' incantatio. sine augurii. a' visio sempiterna.

Ebrom. transiens m. l' transitio mea. sii transcentes me. a' misgressio mea.

Ebroni. incantator meus. l' incantatio mea. sii augurii mei. a' visio sepiterna.

Ebronte. transeuntes me. l' m. sii tra situs me. a' transgressiones mee.

Ebronites. incantatores mei. l' incan tationes mee. sine conugati michi. a' intrantes semper me.

Hic post e sequitur. d.

Edda. ornata. l' voluptuosa.

Edema. voluntas eius. uel' delicatiose ornati.

Edemmim. voluptates delicatiose. ul' ornati diuinose.

Eden. voluptas l' ornatus. sine diui tie. aut delicie.

Edema. voluntas pulcra. l' deliciosa pulcre. sine ornatus pulcher. uel diui tie pulcritudinis.

Eder voluntas vigilie. uel ornatus surgens. sine diuine effuse. aut de licie surgentes.

Edes. delicias volens. aut voluptu osa plasmatio.

Edriffa. delicati mulier. ul' voluptuosa assumptio.

Edna. voluptuosa pulchra. uel or namenti pulcritudinis.

Ednas. ornatam tollens. l' diuino la plasmatio. sine delicatus spes. a' voluptuosus colubri.

Edom. ruffus. l' fulvus. sine terreus aut sanguineus.

Edoma. ruffa uel terrena. sine ru beus. aut sanguinea.

Edrai. inundatio pascit me. l' mu

pauo pastus mei.

Eolam. mundano malo. l' mali nimis pessimorum. siue refensio pastorum a' mirano pabulo eoy.

Hic post e sequitur F.

Fiam. crescẽs. l' aucrus. sii augmenti. a' stentiras.

Finaciente. augentes l' aucti. siue frugles aut crescentes.

Fiera. mitens. l' frugifera. siue fertilis. aut pulueulenta.

Fin. rem.

Fiatbet. fertiles. l' frugifer. seu uirentes. aut pulueulenti.

Fiem. actus l' crescens. siue fertilis aut fecundus.

Fera. ad aperte l' apertus sis.

Fion-pulus mesoris l' pulus minus. siue pulus eorum. aut usio / unguentum. Hic p'e sequitur ph

Olua. mensura l' effundens. sii resolutus. aut resoluto.

Phal. mensura mea. l' refreno mea. sii effundens me. a' dissolutus michi.

Phaath. dissoluto unbroculi. uel effusio unius ois. estimate.

Phaza. mitens l' frugifera. rẽ ut rõ.

Phbatet. fertiles. l' frugifer. siue uirentes aut pulueulenti.

Phenens. effundens decorem. uel dissoluens ymagines.

Phez. mensura affgens. l' effusus unguis. sii dissolutis pellicẽs. a' resoluto.

Phezte. effusi unguis. l' mensure affgentes. siue dissoluti pellicei. aut resoluentes affectiones.

Phermesiba. mensura effundens uarii. l' affecto dissoluẽs uanitates.

Phesii. esilui mei. l' anima mea. sii fons eor. a' uoluntas mea in ea.

Phesi. uoluntas mea in ea. l' aia / mea in eis. sii fines eor. a' esiliatẽ mi

Phicc. fecunditas. l' augmentato.

Phi. mensura trium medioz. ul' tres medij mensurati.

Phled. super inum. l' fi humilem

Phsiba. mensura restituens. uel uoluntas mea in ea.

Hic post e sequitur g.

Gabaon. solenne magnum humile. l' lena tonus visionis.

Egbaiam. solenne magnum humilis uir. l' leta tonus visionis affligens. letus. l' solennis

Egyptus. tenebre l' angustia. siue tribulatio angustus. aut coangustatio tribulationis

Egyptiacus. tenebrosus. l' angustatus. siue tribulatẽ coangustatus. a' coangustatione tribulatis.

Ela. tabula. l' mitra. siue solennis aut festiuitas eius. ipse é michol uxor dauid. que genuit ei gethaam. ut cui patri accubuit

Elai. tabule. l' uinculeei. sii fines eis. a' festiuitas eoy.

Elgion. utilius meroris. a' mortis. a' uinculus uiquitatis. sii solemne / munus. a' festiuitate unial.

Hic post e sequitur l.

La. maledicta. l' ipi. ar terebinty aut arbuscule.

Laasii. ad solui. l' ad solutum. siue ad unii. aut maledicto pecti.

Lada rei finis. l' dei testimonius siue maledicto forms. aut terebinty testificabilis.

Lada. ad scienã. l' ad sensum. siue laus finitus. a' dei sci. seo ar fmoe i tpretatiu super hanc

Lade. ascensii. l' ad ascensii siue dei finitus. a' maledictionis.

Lam. orbis l' seculi. siue potus. a' super luminare.

Lam. uestibulum a' oparato. siue despiciens. a' oppositio.

Lamite. uestibula. l' oparati. sii despicientes. a' oppositi Lamite. orbes l' scli siue postes. a' illuminata.

Las. maledictis ipe. l' facies operatoy

Lasa. operato. l' ad faciendum. sii iuste facies. a' laudabil' plasmatio.

Lfa. operato. l' ad faciendũ. sii deus substollens. a' dei plasmatio.

Lfasa. hanc separans. l' hec separato sii dei declinas. a' dei declinato.

Lfasa. laudans cancer. l' laudans cancerati. l' laus substollentiũ unguis. a' laudabi plasmationẽ susceptiue.

Lath. unum. uel unitas. sii solum unus. aut solitudo.

Lath. milones. l' terebinus. sii deo /

peccaſ. a' maledicus ipe peccator.
Eilaue. applicans. l' perfecutio. ſiue applicabitur. a' proſequens.
Elbon. deo fortis. l' robuſt' fortitudie
Elcham. pars eoꝝ. l' teſtimonii eoꝝ ſii deo ſurgens. a' deus neceſſarius.
Elcham. pars eoꝝ. l' teſtimonii eoꝝ ſii dei portio. a' dei poſſeſſio.
Eleath. portio l' portiuncula ſii portio temporis. l' portiuncula peccatis.
Elchefe. aduocatio. l' aduocatio.
Elchefeus. aduocatis. l' aduocatus.
Elchefi. aduocatus meus. uel aduocatio mea.
Eldea. ad ſciam. ul' de ſcia.
Eleale. aſcenſio. l' ad aſcenſionē.
Eleaman. dei mei deus. uel dei mei pulchritudo.
Eleas. dē mis aduitor. l' dei mi aduitor
Eleazarus. deus meus aduitor. ſilz. l' deus meus aduitus feſtinanter.
Eleb. deus pr. l' dei paternitas.
Eleth. portio. l' portiuncula.
Elechire. parcule. l' portiones.
Eleete. aſcendētes. l' aſcenſiones. ſiue aſcendens. a' aſcenſio.
Ellel. laudans. l' laudatio.
Elem. poſtes l' ſcia. ſiue teſtibulū. a ſuperliminare eorum.
Elama. poſtis eius l' ſelim eius. ſiue dei accipiens. a' deum colens.
Elemon. ſcia dei. l' aſcenſiones.
Elenon. greci. l' grecor.
Eleon. diuinitas. l' laboratores. ipe e mons oleuet. de quo dns coram discipulis aſcendit in celum.
Eleſa. ad inſulam. l' ad faciendū ſii dei ſubſtollēs. a' dei plaſmatio.
Eleuthereus. ſelim ornans. l' exercitus colabitatio.
Eluab. uana abſconſio. l' nequaqʒ i abſconditus. ſii deus meus pr eius. a' dei mei primitus ei.
Eluab. deus mis pr. l' dei mei primitus
Eluachim. deus meus ſuſcitabit. ul' deus meus frater eorum.
Eluadam. deus meus cognouit eos. ul' deus meus audiet eos. ſii deus mis ſuiet eis. a' dē mis teſtificator eor.
Eluadi. deus meus cognouit. l' deus meus audiet. ſii dei mei finis. aū dei mei teſtimonium.
Eluate. idem.
Eluam. deus meus pplus. l' dei mei populo. ſiue deus meus mirabilis eis. a' deus meus miraculū eor.
Eluasub. deus mis frūa incendē. ul' deus mis plaſmationē ouerens.
Eluatha. deus meus es tu. l' deus mis uem. ſii deo meo peccas. a' dei mei tpus.
Eluitham. deo calcans. l' dei mei caluo ſii deo meo ſurgēs. a' dei mei neceſſarius
Elicq. teſtibula. l' maledicti. ſii poſtes aut ſuperliminaria.
Elida. deus mis nouit. a' ſcia dei mei.
Elidad. dei mei primus. l' dē mis primel.
Elidae. deus meus ſcitipm cē. l' deus meus ſcitipm uitere. l' deus mis nouit ſuſceptor. a' dē mis nouit ſuſcipiētes.
Elidalach. accensus emiſſus gemmis. l' emiſſio gemmis accensus. ſii deus meo ſcitipotionē. a' deus mis nouit preculas.
Eliezer. deus meus fortis. l' deus mis aduitor. ſii deo meo ſeparatis. aut dei mei ſcificatio.
Eliphal. deus meus mirabilis. uel dei dei mei miraculum.
Eliphaleth. deus meus diuidens. l' dei mei diuiſio. ſiue deus mirabiliter paruos liberans.
Eliam dei mei ppli. l' dei mei aggregatio.
Eliamam. deus meus donans. l' deus meus diuans. ſii deo meo donante. aut dño meo diuante.
Elimas. tranſgredi faciens. l' ad tranſgreſſionem ingrediens.
Elimelech. ad regem l' ad principem. ſii dei mei regni. a' dē mis regnator.
Elion. excelſus l' ſublimitas. ſii dei dolor. a' deo mundus.
Elionai. ſublimis mihi. uel excelſus deuotator.
Elhoreb. dei mi ycus. l' dei mi tēpeſtas.
Elisa. ad inſulā. l' dei mei ſalutatio.
Elisabeth. dei mei ſeptima. l' dē mei cognouit. ſii dei mei iuramentum. aut dei mei ſanctitas.
Elisaph. dei mei ſpecula. l' deus mis ſpeculator. ſii deus meus abſcondens. a' dei mei abſconſio.
Elisaph. dei mei labium. l' dei mei iuuenculum. ſii dei mei ſpeculū. aut dei

mei angustia.
Elisaphan. dei mei lepus. l'dei mei
ertans. fil dei mei speculator. aut dei
mei uinculum superius.
Elisabe. dei mei salus. uel deus meus
defendit me.
Elisama. deus meus audiuit. ul'dei
mei audiens.
Elisame. dñs meus audiuit. uel deus
meus exaudiuit.
Elisar. dei mei princeps. l'dei mei re
lamen. sine pr meus fortis. aut pater
meus coangustans.
Elise. dei mei salus. l'dei mei precio
Elisech. dei mei salus. uel deus meus
hic è. sine deus meus saluans uitam.
uel deus meus saluans paupes.
Elisue. idem.
Elisur. dei mi murus. l'deo meo con
tens. sine pater meus fortis. aut pr
meus coangustans me.
Eliud. deus meus dñs. l'deus ufe.
Elmadan. dei mensura. l'dei mensatio.
Elmelech. dei regni. l'dñs regnator.
Elnadab. dei gñatio. l'dei natiuitas.
Elnadab. dei mensura. uel ad mate
rias precipua.
Elnon. eremes. l'exemptus.
Elnonoblathaim. eremes palatij
sine exemptus obprobriosus.
Elnon. lacus l'ille. fil b. a'exepnes me
Elnathan. dei donatio. l'dei datus.
Elnathan. adiens. l'adiectio. sine ad
datus. aut dei donatio.
Elo. deo l'deitas. sine exercitus eius.
aut exercitus eorum.
Eloccupata. mirme milui. l'opes eor.
Eloi. deus meus. l'deitas mea.
Eloim deus eis. l'deitas eorus.
Eloim. exercitus fortissimus. ul'ex
citus fortissime.
Elon. querens. l'roborans. fil regio
campestris. a'exercitus fortitudo.
Eloth. arietatio. l'arietis signū. fil de
struens. aut deus spualis.
Elũbra. umbra absconsio. uel ne
quaq; absconditus.
Elthan. manus uoluntas. sine quaq;
uolens.
Elthece. proferens. l'prolatio.
Elthecé. protulit. l'prolatio eor.

Elthecen. proferes fontem. uel pro
latio oculi.
Eltoleth. natiuitas. l'ad natiuitatē
Eluan. exaltans. l'exaltatio.
Eluid. gliabundus. l'accipies glias.
Elub. dei volens. l'deum parturiens

Hic p' e sequitur m.

Emach. uallis l' profunditas.
Emachim. ualles. uel profu
ditas eorum.
Emachuel. uallis deuma. uel pro
funditas dei.
Eman. calidus l'accipies. fil calo
ris. aut formido eorum.
Emath. formidas eas. l'accepto cor.
fil indignas rigide. a'indigto rigor.
Emathens. formido cor. l'accipies
eas. fil indignas rigide. a'indigto rigo
Emans. mater festinans. uel des
derium ei fil.
Emina. mater. l'desiderium.
Eminā. mir cor. l'desiderans eas.
Emanuel. nobcum dñs. l'dominus
Emmalis. mater festinans. uel de
siderium ei fil.
Emethasis. uallis extens. uel uall
concisionis.
Emmer. uerbum l'fmo. fil sermo
cinans. a' fmare ratio.
Emim. gentes ul'populi. sine hor
rendi. aut tribules.
Emmim. idem.
Emona. calor eius. l accipiens eus.
Emor. asinus. l'asineus. fil laquar
aut amaricans
Emorim. asini. l'asinei. fil laquei
aut amaricati.
Emorith. mater luxuria. uel deside
rans desiderium.

Hic post e sequitur n.

En. fons. uel oculus.
Enā. ecce hec sunt. l'ecce ecclesia
sine fons ei. a'oculus eius.
Enach. fortis l'potens. sine gigan.
aut terribilis.
Enachim. fortes l'potentes. sine gi
gantes. aut terribiles.
Enadda. fons accutus. l'oculi exacu
tio. fil fons sufficies. a'oculus testimo.
Enadda. idem.
Enadab. fons spontaneus. ul'ocu

lus uglumnanus. iudicij
Emmaulan. oculus iudicane. l' fons
Emagallum. fons urstne. l' fons iu
dicij. l' iniulorum.
Emai. fons mis. l' oculus meus.
Emgnm. ecce hec sunt oculi. sii feires
corrupi. a' oculi eorum.
Emam. mires. l' ecce hec sunt. sii fon
tes cor. a' oculi eorum.
Emmarath. ecce accipit. l' ecce accipio.
Emnadxm. ad uanit. l' reo uanit sii
fons panis eis. a' ecclę uoluntois eorum.
Emnation. uana ginm. l' uanitis gin
me' oculis fons iniquus. aut oculus
uanus rationi.
Emcenia. renouata dedicatio. uel re
nouatissima dedicationis.
Emnav. fons solutarius. l' oculi sbtilis
Emnoz. fons gmationis. uel oculus
intuitus.
Emeas. pauper. l' miser. sine respondes
aut despontio.
Emeham. ecce ista. l' ecce hec sunt.
Emgaol. fons hedi. l' ecclę triumphantis
Emgallum. fons munois. l' oculus
imaginis. sine fons reuelationis
a' oculus imaginis.
Emgamm. fons oris. l' ecclę electois cor.
Emgammi. fons errorum. l' oculus
cecitatis eorum.
Emiel. gin mea deo. l' gin mea dei.
Emoch. dedicauit. l' dedicato. sii edi
ficans. a' cum deo ambulans.
Emochnte. dedicates. l' dedicauerunt.
sii edificates. a' cum deo ambulantes
Emom. ecce sunt. l' ecce hec sunt. sii fo
rtissimus. a' oculus fortuitorum.
Emon. cuius meroris. l' ecclę meroris
l' fons tristitie. a' fons murmurationis
Emos. homo despectus. sine imbe
cillis. a' imolentis.
Emremon. fons ggis. l' ecclę sblimis.
Emtames. fons solis. uel oculus .i
mundanus humilis.

Hic post e sequitur p.

Epaphras. fir fecis. l' unguentii. sii
frugifer. a' equitis uacue.
Epaphraditon. fertile. l' frugiferii. sii
triumphans. a' fertilis.
Epaphroditus frugifer. l' fecundus
a' fertilis. a' fecunditas.

picumia. sup lucri. l' sii ingentia.
epicuma. sii cure. l' sup curantes.
poenethon. sup l' sii mollimentis.

Hic post e sequitur. r.

Eram uacue fecit. l' uacue facto.
Emritus. sii meus uterus. uel
fratris mei nisio satis absurde uocabu
lum figuratum.
Erebungil unca. l' effusus pauore.
Regab. l' lapis. l' lapideus.
Rech. ebrietas. l' solutiones.
Erma. anathema meroris. uel ama
ritudo tristitie.
Erman. auferens. l' ablatio. sii ana
thema uim. a' anathematizato gie.
Ermnem. anathema tristitie. uel ana
thematizans meroris.
Rpelon. polos. l' polorum. sii in facie
eor. a' in facie polorum.

Hic post e sequitur. s.

Esam. exhumans. sii sub stollens
gnm. a' plasmatis donationis.
Esaban. ignis in eo. l' ignis in eis.
Esam. exhumo. l' nutor. sii unitens. i
aut exhumans.
Esabum. uoluntas meroris aii uo
luntas fortuitorum.
Sau. meensii. l' insule libano.
Sau. item. tibie
Samon. uolūtas meroris l' stilus
Sauon. item.
Samat. mutes th. l' exhumatio mei.
Saongab. uolūtas uel inuentis
sue fortis opera. aut consilium exhi
bite tristitie.
Sau. faciens l' fenita.
Sam. uanus. l' frustra. sii rubens i
aut accensus lapidum. tabi
Seual. ignis mamis. l' ignea man
Sban. ignis meo. l' ignis in eis.
Sben. uentus l' flatus. sine ignis
natus. aut ignis uentis.
Sbon. flatus meroris. uel cingu
lum tristitie.
Scha. contempnes l' bitum exhuma
Schaboth. ne glie. l' cecidit gloria.
sii ne gloso. a' gloria hec accessum.
Scham. contempnentes. l' bitum
tes respectuosum.
Schol. horrus l' ignis omis. sii to
tus ignis. a' totus igneus.

Esfoa. misericors l misericordia.
Esfocl. effusio. l incendium.
Esfocl. incensa. l incendentes. sii ignis pinel. aut patrui mei.
Esforas. adiutor l auxilium. tii mia oni. aut mia maxima.
Esfoiclon. mia. l mia mea. tetis mis.
Esfo: adiumane merentes. ul misericors unquanibo.
Esfolcon. angulum tristine. uel cogitatio meroue.
Esfel. meanus l meminas.
Esfelc. meanus meus l meminas mia.
Esfelian. propenis é. uel dominio l propinquans est.
Esfmel. gemma. l electrum.
Esfer. platina. uel electro.
Esfpbata. frigam aperies. uel platimano regionis.
Esfle. meanus meus l meminas mia. sii fetna laborans. a platinato laborosi.
Esfmena. festinans l festinano.
Esfna. ignis l fecundans. sine edisseruns. l edisserito.
Esfni. uoigena. l orientalis.
Esfrikel. auxilii dei. l auxiliatus a deo
Esfiom. sagitta unctes. l sagitti unctois
Esfme. nascés. l forte nacilo gregis.
Esfion. animi eius l animi eor. sii animi tristine. l animi iudicamus iudicia.
Esfiomite. sagitti unctes. l sagitte unctionii. sii nascétes. a forte nacil gregis.
Esfiomite. anima eius. l anima eor. sii animi tristine. a anima iudicans iudicia.
Esfiba. ignis. l cogitatio.
Esfibama ignis manés. l cogitatio voloris.
Esfibamo. idem.
Esfibamaa. ignis manens et. l cogitatio voloris eius.
Esfibiol. ignis gementium. ul ignis parturientium.
Esfibiolite. ignee gementes. l ignee parturientes.
Esfibaome. cogitatus voloris. uel cogitatio voloris.
Esfibaul. ignis volentium. l ignis parturientium.
Esfiboma. cogitatus uel cogitatio. sii xitatus. a xitatio.
Esfdemo. ige manés. l cogitatio voloris
Esfbomole. cogitatus voloris. uel cogitatio voloris.
Esfbul. ignis volentium. sii ignis parturientium.
Esfiomole. femina l uenti mulieris
Esfibon. ignis meroris. uel cogitatio uiquitatis.

Hic post e sequitur: th

Ethul. robustus meus. uel perfectio mea.
Esfbia. fortis uel ptolo uiri.
Esfbalon. in cunabula meroris. uel reposito tristine.
Esfbam. fortis. l robustus. sii fortis eorum. a robustus gié.
Esfbam. ascensio l ascensor. sii fortis ueno. a robustis gié.
Esfbamin. robusti. l robustor. sii fortis ueno. a fortis gié.
Esfbibel. robustus deo. l perfecto dei.
Esfbema. meanus l fugens. sine meror. aut fugiens.
Esfber. formico l in cunabulum.
Esfbeus. stupens l formicans. sii stupidus l idus. aut formico.
Esfbe. meati l tumuerunt. sine stupor. a obstupuerunt.
Esfbel. metum l tumuerunt. sii stupidi aut obstupuerunt.
Esfbim. perfecto l formico. sii fortis eis. a perfecto eorum.
Esfbiopia. caligo. l tenebre.
Esfbiopes. tenebrosi. l caliginosi.
Esfbimei. pagani. l gentiles.
Esfbuel. robustus dó. l fortitudo dei.

Hic post e sequitur: u.

Esfua. uel l unda. sine calamitate. a mate: unientium.
Esfubolus. cohibitator l cohibitatio.
Esfuchedia. apprehendens diim. uel apprehensio dii.
Esfud. glabundus l accipiés glam.
Esfudoma. apprehendens diim. uel apprehensio dii.
Esfuth. é. l desidera:at. sine desidera:ans aut desidera:um.
Esfuegetbes. torcular: pessimum. ul oppressio fetu.
Esfuens. femur l pessimus. sii fetor. a lapides colligens.
Esfuffiata. frugifera. l pulmentaria. sii equidé unctis. a de cuncte uenente.

Cuſtantes. crescens l' frugifer. ſii humus pulueulentus.
Cul. ue michi. l' calamitas mea.
Cuith. feales. l' feroces. ſii desiderium meum.
Cul. ſtultus. l' insipiens.
Cula. dolens. l' parturiens. ſii stolidus. aut a principio.
Culath. idem.
Culmeradach. stulte amarus. uel insipienter amaricas.
Cum. uniqui. l' iniquitas. ſii uicis. l' calamitas eorum.
Cumens. omnis uiscera uiri. l' omnis sensus eripis assumptus
Cunce. ornans. l' ornamentum.
Cupator. ornator separans. uel omniscens separatus.
Cuphrantes. crescens. l' frugifer. ſii humus a' pulueulentus.
Cupolemus. omnis ore omniscens. uel omniscens ora malignor.
Cuthon. duces infer. omniscens. ſii
Cuthites. amens. l' insipiens. grece a dicitur fornicatus.

Hic post e sequitur x.

Cbathanis. solemne mandatum humile. l' leta domus risionis.
Ctasis. nitor excessus. l' nitus excessio.

Hic post e sequitur z.

Zaba. ysopus l' humilitas
Czabai. ysopus meus. uel humilitas mea.
Zabo. uidens l' ysio.
Zazon. uidens finem l' uidens i superioribus.
Zead. uidens fermentum. uel fortis testificator.
Zechia. auxilium. l' confortatio.
Zechias. auxilium dñi. uel confortauit me dñs.
Zechiel. auxiliu dei. l' confortauit me
Zel. uidens dei. l' fortitudo dei.
Zer. auxiliu. l' fortitudo. ſii separat aut scificatus.
Zia. uidens dñm. l' fortitudo dñi.
Ziel. uidens dñm. l' fortitudo dei.
Zion. uidens dolorem. l' uidens iniquitatem.
Zil. scificans ungilem. l' fortitudo
Zarl. semen dei. l' auxilium dei. siue auxiliu dei. a' auxiliatus a deo.
Zrl. semmas m. l' auxilium meus.
Zrates. auxilii mei. l' seiator meus.
Zras. auxilii l' seiator meus.
Zriel. semen dei. l' auxiliator deus.
Zrl. sem mei. l' auxiliator meus.
Zrichan. semé mei surgés. l' auxiliator meus. necessarius.
Zriel. semé meum deo. l' auxiliato meus deus.
Zsiu. sem eius. l' auxilium eius. ſii auxilians ei. aut auxiliatus a deo.

Hic incipiunt interpretationes hebreorum nouum incipientiu p f luctam. p' f seq. a.

Ace aperies. l' os assumptio
Aacee. idem.
Aacia. aperies dño. uel os assumens deum.
Aacia. aperies dño. l' os assumes ei.
Aachud. unitas. l' unitatio.
Aada. redemptus l' redemptio.
Aadan. redemptus meus. uel redemptio mea.
Aadaia. redemptus dño. l' redemptio dñi.
Aadasir. uallatus. l' redemptio fortis. seu redimens angustiatos. aut redemptio acerbitatis.
Aadasirite. uallati. l' redemptor fortis. siue assumptes angustias. a' redemptiones acerbitat. eatis
Aadath. redimens tps. l' redemptio p
Aadias. redemptus dño. l' redemptio dñi.
Aado. redimes eu. l' redemptio eius.
Aadon. redimens meientes. l' redemptio iniquitatis.
Agiel. accursio dei. l' accipit m deus.
Agur. vanus. l' os pelliceum. ſii accipiens fumum. a' accursus mendacio.
Aabed. cursus testis. l' operatus iuste.
Aabech. idem.
Aalathi. saluator mis. l' saluatio mea.
Aalaia. cadens dño. l' occasus dñi.
Aalasar. cadens princeps. uel occasus carbonis.
Aaldas. cadens germen. uel ruina paupertatis.
Aalcam. cadens pples. l' occasus pplor.
Aalech. diuidens. l' diuisus. ſii diuisit me. a' diuisio mea.
Aalel. cadens deo. l' occasus dei.
Aalesar. cadente principe. l' occasus

carbonis

carbones.
Allelth. saluans. l' saluatio. sii occasus uite. a' cadens pauore.
Allelth. saluans me. l' saluatio mea. sii occasus uite mee. a' cadẽs pauore mei.
Alnasar. cadens princeps. uel occasus inutilis.
Alion. cadens meroze. uel casus iniquitatis.
Alonides. cadens murmurans. l' casus inutilis.
Alith. cadens. l' libratus sum. sii saluator meo. a' saluatiõm mee.
Althias. cadens adiõ. l' liberatus dominus. sii saluat me dominus. aut salus mea adiõ.
Althiel. cadẽs adeo. l' libratus dei. sii saluat me deus. a' salus mea adeo.
Allum. mirabil'. l' admirando.
Allumin. mirabiles. l' admirantes.
Amuel. oriens plans dei. l' facies dei
Ama. feror. l' fera. siue onager. aut ferocitas.
Anan. gluto. l' insatiabilis. sii onager meus. aut ferocitas mea.
Anno. minantes uani. l' dissipantur ei sii deneganter uani. a' discooperies cum.
Anoncchaio. denudas percussos. l' dissipas preparatos. sii denegas percussione. a' discooperies preparatione.
Anus. auertis l' succidisces. siue domines. aut diuisio.
Anasim. succidisces eis. l' augmentum eor. sii diuides eos. a' diuisio eor.
Anithi. vanis. l' vanit. siue vanite me. aut vano mea.
Anithon. hyatus unguis. ul' auo lapis tristitie. nat.
Anmath. diffessio mea. l' unde sagittans. diuides uel diuisus. sii dissipans. aut violentus.
Anser. idem.
Anstite. diuisi l' diuidentes. sii violenti. a' dissipantes.
Arar. talpa. l' fodiens. siue dissipans aut dissipatio
Aramath. discedens ame. l' unitus sagittans.
Arans. violenta. l' dissipatio.
Arsamarin. onager hinnis domus uel ferinis egressa sufficiens.

Arsath. onager ornatus. uel ferocitas preuaricationis. catore.
Arsathei. onagri ornati. l' fera pinan
Arsasin. fmacinas. l' fmacinatio.
Arudi. ferocitas iudicis. ul' xisio iudicantis.
Arue. ferocitas l' xisio.
Arum. feroces. uel xisi.
Arsac. transcendes. l' transcensio. siue transiens. a' transgressio.
Asc. transcensio. l' transitus. pusio phase nri. pascha legunt.
Asca. transiens eũ. l' trãscensio eri.
Asce. trãsgdies eũ. l' transgressio eius.
Asceth. transgressor. l' transgressus siue transgrediens augures. aut transgressio auguriũ.
Aselda. transcensio inutilis. uel transiens edificatores.
Asefon. transiens mõtes meroes. l' transcensio uacuidie inique.
Aspha. aperiens subito. uel donatio assumptionis.
Asga. dolatus l' excisus. sii abscisio.
Asor. transiens mõtes. siue transcensio uacuidie.
Assor. idem.
Asca. transitus uenientes. uel transcensio uenientis.
Assin. pastor undiqs. uel aperiens accubitatem.
Ath. clusina l' plaga. uel ut cum dicimus septẽtrionalis plaga. uel meridiana regio.
Athana. clusina dõ. l' plaga dñi. sii aperiens dñs. a' aperitio dñi.
Athmoab. aperiens. l' ex pie genitor. a' aperio de pie genitor.
Athiel. cadens adeo. l' lamnino dei. sii aperiens dõ. l' aperio dei.
Athuel. idem.
Athures. decepti calcanei. l' calcati decepto. siue buccella ofirmans. a' buccella ofirmata.
Au. michil. l' subito. siue eructis aut eructatio.

Hic post F. sequitur e

Ebdima l' as abore. siue exor. aut decipula.
Ebel. ore edificans. l' filia discipline
Edabel. redemptus deo. l' redeptio dei

Aegor. hyaum. l ꝰ pellis. ſii pelli
cum os. a' oris bruti.
Aedas. excludens fremitum. uel ex
clusio tumultu. l'oꝝ
Aeleus. ſaluatus oño. l'unificato
Aelerb. numa. l'exiecto
Aelerb. excludens. l'mirabilis. ſii
unificans. a' ſaluatio
Aelerbe. excludens eum. uel mira
bilis ei.
Aelerbi. ſaluans me. l'mirabilis
mei. ſii excludentes a' unificantes.
Aelerbia. ſaluatus oño. l'unifica
no dominꝰ. ſine excludens dominus. a'
mirabilis dñs.
Aelechite. excludentes. l' ſaluati. i
ſii mirabiles. a' unificati.
Aeur. excludeꝫ. l' ſaluatus. ſii mi
bilis. a' unificatis.
Aelicé. anima fœmi. l' timoꝫ eius
non ẽ latinum ſs hebraicum.
Aelmomalmó. ille l' iſte locus. ſine
nescio quis. a' nescio qualis. tati.
Aelon. cadens metore l' casus mi
Aellontes. cadens murmurans. l'
casus multus.
Aelonem. faciẽ dei. l' faciem meã
Aelrbi. euacuẽs l' libatus. ſii ſaluatꝰ
in me. a' ſalutatoni mee.
Aelchias. euacuens oño. l' ſaluat
dominꝰ. ſine ſaluat me dominus. a'
ſalus mea dño.
Aelgon. diuites l' diuisio. ſiue diſ
tentiones a' diſſentio.
Aemath. motus l' minuens.
Aennadagol. eucha gñano. aut cõ
uersio gñationis.
Aenema. eucha. l' euersio.
Aencis. nutus. l' abnuentes.
Aeneu. diſciplina aſcendentiũ. l'
diſciplina aſcensionis eoꝝ.
Aeiroꝫ. os uacuũ. uel diſciplina
luminis. ſii eiroꝫ foramen. aut di
ſciplina montis.
Aeiroeus. ſeparans l' diſſeminato
ſii ſeparatus. a' diſſeminantis.
Aeiroei. ſeparantes. l' diſſeiant. ſiue
ſeparationes. a' diſſemiationes.
Aeos. diſſipans l' uiolentus. ſiue
diſſipato. a' uiolenta.
Aeſin. uiolentia angustie. l' diſſi
pato ac liberato.
Aeſe. munſiens l' munſicentia. ſiue
fluens. l' rolor
Aeſſe. item.
Aeſga. colano l' precisio. ſiue cus
tuli. aut oris multi.
Aeſor. os migrum l' eno. ſiue ſrine. ſii la
queus fortis. a' diſciplina angustie.
Aeſtuo ore multoꝫ. l' os multoꝝ
Aet. latinum nomen hebraice figure
Aeſtin. os accubũ. l' languens. ſii ꝯ
ens robuſtus. a' diſciplina diſcretois
Aeth. aperiens. l' aperto. ſii robuſti
a' diſciplina diſcretionis.
Aetha. aperi. l' aperte. ſii aperies eius.
aut aperto eius.
Aethsir. diuitens. l' diſcooperies. ſii
os melmas. a' lubricus mutus.
Aethsia. aperies dum. l' aperto dum.
Aethumoab. aperies ex pre genitoꝝ
l' aperto de pre genitorum.
Aethoza. os mutus. l' ore explorans
ſii buccella lumis. a' oris explorato.
Aethroe. diſſoluens mensuram. ul'
diſſoluto mensure.
Aethrofim. diſſolues mensurã eis.
l' diſſoluto mensure eoꝝ.
Aethrufim. idem.
Aethsheb. apies deo. l' latinum dei.
Aethsim. apies eis. l' latinum eoꝝ.
Aesieb. os meũ dei. l' os meũ deus.
ſii os gimnas deo. a' os diſcipline dei.
Aeuchige. ora mea dei. l' ora mea dei
ſii ora gimnasia deo. a' ora diſciplinar.
Hic poſt f ſequitur. i.
Aſabuoth. eoꝝ nobilium. uel eoꝝ
nobilitas.
Aithol. os omne l' omnium.
Aiemon. oculneus. l' oꝝ eoꝝ. ſii orie.
Aigelus omnis. l' occurrens.
Aiaelphia. ſaluas bestiã dño. ul'
ſaluans adhesionẽ dñi.
Ailances. declinans principẽ. uel de
clinatio principis.
Aigelus. os. l' os principis.
Ailemonem. mine tollatis. l' mina
tionis. ſiue os panis eoꝝ. aut
pũnus oris eoꝝ.
Ailenis. declinans. l' declinatio. ſii
os mei. aut cam mei.
Ailippus. os manuũ. l' os lipe manus

Aulippenses. ora mammum. uel ora lampadarum.
Adistea. cecidit l'cadens potenciæ sii summa duplex. a' summa peculi.
Adistim. cecidenit l'cadentes poncæ sii summa duplex. a' summa peculi.
Adiegolus. ore precipuus. uel os meum mortuum.
Adietion. cadens mitga. l' casa lecculi.
Amees. ori parcens. ul' os requiem aut ori pepercit.
Amices. os muti. uel os silens. sii os augurans. a' os augurans.
Amon. os mei minute. l' os meum nepotii. ab ore non ab osse.
Audonia. os fontis a' oris fontium. sii cognosces vim. a' cognitio vii.
Ausor. caterua. l' os pupille. siue os mutatum. a' oris mutatio.
Audon. subito. l' subitaneus. sii os abyssi. aut ore profundus.
Authoma. subito l' subitanea. sii os abyssi. a' oris profunditas.
Authonia. idem.
Abgia. scindes pectora. l' scisio pectoris.
Abgy. idem.
Augentes. scindentes pectora. ul' scisiones pectoris.

Hic post f. sequitur o.

Occeth. cadentes occidens. l' operarius exterminatoris.
Occetis. cadentes occidens me. l' operarius exterminatoris mei.
Odalim. uallatio. l' fortis receptio.
Aedem. ore edificas. l' discipline filii.
Ogor. hymnus. l' hyatus. sii os pelliti. aut os pellicenum.
Oa. hic aperiebat loci. uel ubertas siue fontium. a' aperio.
Oon. cadens ul' operarius.
Abiotha. fetus ul' feracitas peccoris.
Aorthomium. diuisio perfecte gle populi. l' diuisio pfcta ppli ghoti.
Aortumans. diuidens perfecte. ul' diuisio perfectionis.
Aoseth. volatus mite. l' abscisio pulli.
Aosga. volatus. l' abscisio. sii os muti.
Aobiel. hic declinans deum.

Hic post f sequitur u.

Uel. hic declinatio dei. hic aperiebat. non pronomen.

Aua. labia eius. l' mouite eii. sii mouitio eius. a' declinatio oris eor.
Aubabite. labia eor l' mouite eoz. sine monumenta eorum. aut declinatiue ora eorum.
Aul. ardens. l' adiecto. sii cadens aut ruina.
Aum. os mei. l' os ui. ab ore nó ab osse
Aumbel. os mei oco. l' os mei dei.
Aun. fons l' ruina.
Auna. frugifer. l' lagunula. sii fons eius. a' ruina eius.
Aunim. fontium l' ruinax. siue fons eor. aut ruina eor.
Auth. labia l' mouite. sii mouimentum. a' declinatio oris dei.
Authiel. declinans deum. uel declinatio oris dei.
Authsia. oris declinatio. uel os inclinans ad diffecandum.

Hec sunt interpretationes hebraicor nominum incipientium per g' latinam.

Ga. uallis estus. uel uall' estuans.
Gad. abiectio fruitur. l' reuelata testificatio.
Gaal. abiectio. l' reuelatio.
Gaal. abiectio eii. l' reuelatio eius.
Gaam. abiciens pplm. l' reuelatio populi. sii uallis estus eor. a' uallis estuans eis.
Gaas. omotio. l' omotio.
Gaasai. omotio tristitias. l' omotio.
Gaba. uallis. l' proclinium.
Gabaa. uall' eius. l' proclinii eius.
Gabaad. uallis pinu. l' collis pinei' sii uall' testificatis. a' pclinii fruens.
Gabaath. uall' pecti. l' pclinii spiale.
Gabai. uall' mea. l' pclinii meum.
Gabao. uall' alta. l' pclinii sublime.
Gabaon. uallis mestitie. uel proclinium iniquitatis.
Gabaonite. uallis mestitie. ul' proclines iniquitatis.
Gabath. sepe. uel colome. siue in sepibo. aut in colonie.
Gabatha. coll' altus. l' proclinium sublime.
Gabathite. colles alti. uel proclinii sublimia.
Gabathon. collis mestitie. l' sublu

mitas eorum.
Galee collis sublimis. uel collis sublimium.
Galelus. uallis dei festinans. uel collis diuum ꝑsilq.
Galet. uir l' uiuens. l' fortis. sio
Gabis. alienigena ꝓfusionis l' alienꝓfu
Gabli. terra alophilorum. ul' ter inciscisionum.
Gabriel. uirtus mea deus. l' fortitudo dei. sine ꝓfortauit me deus. aut fortitudo mea deus.
Gabuam. sublimitas l' alienigena.
Gad. temptatio. l' in eucinti. sii felicitet. a' in fortuna.
Gad. succinctus latro. uel succinctus latrunculus.
Gadithe. succinctiones latrones. ul' succincti latrunculi.
Gadite. temptati. l' fortunati. sine felices. aut in eucinctu.
Gadia. temptatio. l' accinctio.
Gadam. temptatus populus. aut accinctio populi.
Gadel. edens dei. l' tẽptatus deus.
Gader. murus l' sepes.
Gadera. murus ei. l' sepes eius.
Gaderite. muri. l' macerie.
Gaderoth. sepes riuens. uel macerie temporalis.
Gadgad. scissio. ul' accinctio. sine armatus. a' expeditus.
Gadi. edus meus. l' accinctio mea. sine accinctus mis. a' tẽptatio mea.
Gadite. edi mei. l' accinctiones mee sii accincti mei. a' temptationes mee.
Gadiel. temptauit me deus. l' accinctio mea deo.
Gadielite. tẽptati deo. a' accincti dei.
Gadis. accinctus uir. l' temptationem assumens.
Gador. accinctio luminis. uel tẽptatio tenebrarum.
Gader. uorago ꝓfigens. uel deuorati ꝓfundationis.
Gal. uallis. l' preruptu. sine deuorans. aut uorago.
Gal. exultans l' exultatio.
Gal. uallis l' collis sii deuorans.
Galath. exultatio. l' exultatio riuulorum.
Galoth. ualles l' colles. sine uora

gines. aut deuorationes.
Gamus. mobilis. l' ꝑmotus. sii uale sic aut defensibilis.
Gal. accensus. l' inuolutus.
Galaad. tumulus testis. l' accensus testimonij. sine transmigrantes testes. a' transmigratio testium.
Galaadite. tumuli testium. l' accensi testimonii. sii testes transmigrantes. a' testium transmigrationes.
Galadab. uetus homo. l' uetustas so
Galadith. sim uetustates. ul' aquis posse.
Galadithim. uetuste aque. uel possessiones aquarum.
Galal. uolutabru. l' uolutatio.
Galali. uolutabra. l' uolutationes. sine uolutabrii mei. a' uolutatio mea.
Galalai. uolutabrum nullatus. ul' uoluptatio deuoratoris.
Galathamym. aqua possessa. uel aque possessio.
Galaua. translata. uel transmigtio aut transmeatio.
Galathe. magnifici. l' translati. sine transmeantes. a' transmigrati.
Galgal. rota. l' reuelatio.
Galgala. collis preputior. uel collis circumcisionis.
Galgala. rota eius. l' reuelatio eius. sine uolutabrii. a' muolutio.
Galgalis. uolutabris. l' reuelationib.
Galilea. rota. l' uolubilis. sii trãsmeans. aut transmigratio fri.
Galilei. uolubiles ul' rotati. sii trãsmeates. a' transmigtione fri.
Galim. acti lapidii. l' loca planitia.
Galiloth. reuelationes l' transmigtiones. sine reuelatio temporis. aut transmigratio respondentis.
Galua. transferes. l' translata. sine transferens transferentes. aut. translato transmeantis.
Gallim. mundatio. l' reuelatio. sine trãsferes eos. a' trãsmigtio eor.
Gallion. transferens iniquitatẽ ul' translato inutilis. dõ.
Gamalias. retributio dei. l' retribuerũ
Gamaliel. retributio dõ. l' retribuerũ dñi.
Gamalias. retributio domini. uel retribuet michi dominus.

Gamul. retribuens l' retributo.
Gamuel. retribuens deo. uel retri
buto dei.
Gan. ornis l' clauo.
Gan. ornis mis. l' clauo mea.
Ganges. ornis spluuius. uel clauo
irrigata.
Gannm. orn. uel clauones.
Gaom. uallis eius. l' uall' omota. sii
uallis ejus. a' uallis omoto.
Gara. cumuans l' peregrinus.
Garab. stabiles. l' stabilosus. sii inco
latus multus. a' incolatus multor.
Gareth. alienus descendes. l' aliena
descensio.
Garç. accola. l' aduena eius. sii dum
deus eos. a' precisio eorum.
Garzum. diuisio. l' abscisio.
Garum. alienus directus. uel incola
tus humiliatus.
Gasphanuallis crucians. uel omo
to subdita.
Gathan. tangens ursit. l' tangens u
sus. sii tactus uidens. a' usus tagentis.
Gather. torcular uidens. uel accola
explorationis.
Gatheron. torcular uidens uolorem
l' accola explorans iniquos.
Gatheroth. torcular uidens spes. l' ac
cola explorans uisionem.
Gatheroth. idem in plurali.
Gaulon. uoluntabrum. l' uoluntuo. sii
uoluces eius. a' uoluntuo eius.
Gaza. robusta dñi. l' fortitudo eius. (
Sciendū ti. q' hec nomi apud hebreos
g. litteram. in principio non hēt. sz in
cipit a uocali. a. dicitur asa. ii gasa (
subjecta. g. littera.
Gazabar. robustus filius. l' fortitudo
filij. mistum ē ex hebreo 7 syro.
Gazam. nux. l' amigdalum. sii robu
stus domo. a' fortitudo gis.
Gazara. diuisio eii. a' precisio eius.
Gazaris. idem. ms.
Gazaris. diuisio uix. l' pcisio assūpto
Gazee. archa dei. l' fortitudo eius.
Gazel. robusti dñi. l' fortitudo eius.
Gazem. uolorans eos l' fortitudo eo
Gazer. robuste ofgens. l' fortē uigilās
Gazara. robuste ostingens ei. uel (
fortis uigilia eius.

Gazer. precisus l' diuisus. sine pre
cisio. aut ordinato.
Gazara. diuisio eii a' pcisio eius. sii
ordinans eii. a' ordinato eius.
Gazer. tonsor l' tonsio. Ipe ē nadab
carmelus. cuius uxorē accep̄ dauid.
Hic post g. sequitur e.
Geba. uallis l' proclamum.
Gebal. precupati. l' deficiens.
sn uall' uetus. l' uoiago exterminans.
Gebar. fodies filios. l' effossio filior.
Gelbeleth. uallis fortitudinis. uel
collis testimonium.
Gelberon. uallis mestue. uel collis
meremium.
Gebim. fossa. uel effossio.
Gebim. effosse. l' effossiones.
Geberh. lucta. uel arena. sine pulu
aut mundus.
Gecel. accinctus deo. l' mansa dei.
Gedel. temptatus deo. l' accinctio di
Gedelias. magnificus dñi. uel ma
gnificatus dominio.
Gedeon. cuncidens in utero. l' expug
nans iniquitatis. sine temptatio humi
litatis mee. a' tēptato iniquitatis eor.
Gedera. sepes. l' macera.
Gedi. temptatus. l' accinctio. do.
Gedumbel. accinctio dei. l' fortunatus
Gedlo. accincto. l' temptato.
Gedor. accedes. l' applicans. sii sepes
aut macerarum.
Gedor. accessus meus. l' applicatio ma
sii sepes mee. a' macerar mear.
Geduo. latruculus. l' expeditus. sii
amictio. a' latronū cuneus.
Gedur. sepes ignea. l' macia incedes.
Gehenna. uallis ennō. l' uallis gra
uia. sii de ualle fil. a' uall' filius.
Gelboe. uoluntario l' decursus. sii acer
uus pluens. a' acervus pluuiar.
Gelon. migrans. l' migratio.
Gelonites filius migras. l' filius migrō.
Gemallus uallis falsa. l' uallis falsi.
sue mare a' amaritudo.
Gemali. idem.
Gemalithe. uallis falsi. l' uall' falsi.
sii maria. a' amaritudines.
Gemela. uall' falsa. l' uallis falsi.
Gemaiel. mare dei. l' amaritudo deus.
Gemalai. ornis principū. l' natuu

tans unitum. filor
Genebath. omis filius. l' principi
Gennasar. omis l' principiū. fili
ū nationis. a' unitum nationis.
Genesareth. idem.
Gennetus. omis gnnis. uel pri
cipium mononis.
Gentbon. omis rinfionis. uel pri
cipium humiliatis.
Geon. pecus. l' pecuptum.
Gera. incola l' peregrinus. sine u
nians. a' incolatus.
Gera. incolatus l' peregrinatio.
Geraar. incolatus uisio. l' unia
tionem uidit.
Gerarus. aduene propinquātes. l'
comupta eorum.
Gerasem. subulbam. l' colonū ibidē
sine incole mei. aut peregrinatois
mee applicatio.
Gerer. incola l' peregrin.
Gergeseus. propinquans aduena.
l' colonū eiciens. sine colonū appli
cans. a' colonie applicatio.
Geriam. unnians dño é. uel pe
regrinus domū é.
Geuel. unnias deo. l' pegrinus dei
Germoth. unnēs mortem. l' incuiē
alitudinē mortis.
Germanus. unnias quid ostly. l'
peregrinus. oplens numerus.
Gesion. accola mutilis. uel unnias
ungulatem.
Gesan. aduena l' alienus. sii profu
gus. a' eorum electio.
Gesua. aduena dñi. l' alienus dño.
Gesson. aduena ibi. l' electio eor.
Gesamite. aduene. l' alien. sii pro
fugi. a' eorum electi.
Gesson. aduena meus ibi. l' electio
mea eorum.
Gesonni. aduena meus ibi. uel e
lectio mea eorum.
Gesonite. aduene ibi l' electi eor.
Gesua. peregrinatio l' incolatus. sii
unnians. l' unnians.
Gesua. incolatus l' unnians.
Gregarius grece. latine ingilātus
Gertus. incole. l' unnians.
Gesbaā. defluens. l' fluens impio.
sii pplis respicies. a' pplo fluēs ire
ne

Gersem. tin epluta. l' unb uicinus
sine appropinquās plantationi eor.
a' appropinquans palpationi.
Gesemani. nallis pinguis. uel nal
lis pinguedinum.
Gesson. applicans ñ lumen. l' appli
cans dirigentes me.
Gessur. applicans lumen. uel ap
plicans dirigentes.
Gesur. usta lumen l' unctus lumen
Gesun. usta lumen meum. l' appli
cans lumine meo.
Gessum. applicans lumen ñ. l' ap
plicans dirigentē me.
Gedy. torcular. l' opprimens.
Gethens. torcular. l' opprimens sine
oppressus. a' oppressio.
Gethaam. defluens gens. uel de
spiciens populus.
Gethafar. humilis fossum. sii torcu
lar eius. a' effossio eius.
Gethan. opprimens signum. l' torcu
lans ofumano.
Gethan. torcular ppli. l' opprimens
populum. sine applicuerunt eos. aut
applicans eorum.
Gethdeth. torcular egenum. uel op
pressio paupertatis.
Gethethei. torcular separans. l' opp
sio disseminationis.
Gethei. opprimites. l' torcularia.
Gethma. torcular frangens. uel op
pressio egritudinis.
Gethei. murale l' sepes. sii murus.
aut circumdans.
Gethza murus eius. l' circundans eū.
Gethremon. torcular excelsum. l'
oppressio sublimitatis.
Gethremon. opprimens sublimes.
l' torcular mali punici.
Gethsemani. nallis pinguis. l' nal
lis pinguedinum sii opprimēs nom
bumile. a' torcular fam ofe animois.
Gethson. opprimens pupillam. l'
torcular cecitatem.
Gezabel. fluctus nanus. ul' fluens
sanguinem.
Gezem. unctus palpationi. l' appi
pinguans plantationi.
Geeplr. robustus laqueus. uel
fortitudo disciplinę.

Gesom. fluxus voluntatis. uel cohabitatio iniquitatis.

Gesomites. fluens memoriale. uel cohabitatio mutatis.

Hic post g. sequitur ℑ.

Gederoth. sepes. l' macerie.

Gederothaim. sepes duorum uel macerie hinc.

Gesi. nullius usus. l' pulpiti uncis.

Gigaal. redemptio. l' redemptus.

Gilam. migra. l' migrans.

Gilonites. trasmigratis. l' trasmigrationis.

Gimel. plenitudo. l' retributio. uel

Gimeth. ortus mitre. l' precipitii pauonis. luctamine. l' luctare.

Gion. luctatio. l' harena.

Gir. visio. l' prescius.

Gisai. sacrificans l' sacrificium.

Gion. luctatum. l' harena.

Gironim. uel ascensio.

Hic post g sequitur o.

Gatim. gens peccatrix. uel populus peccorum.

Goblatus. uel locusta.

Godolias. magnificans deum. uel magnificentia mei.

Godoniah. magnificentia preces mei. l' magnificus in tpe meo.

Gog. domus. l' tectum.

Gohel. propinquus deo. l' recepto dei.

Goim. gentes l' populi.

Gola. transmigrans eos. uel voluptuosus eorum.

Golgotha. locus caluarie. l' locus caluarie. syrum e. non hebreum.

Golias. transmigratis l' trasmigratio. sui revelans eos. l' robustus eor.

Golom. acervum. l' loca planitia.

Gom. fouea l' decipiens. sui laqueus aut decipula.

Gomer. assumptio. l' perfectio. sui consummatus. a' consumptio.

Gomor. perfectio l' consolatio. sui perficiens. a' nemorosus. a' mensura e antiq' que mensura e decima pars ephi.

Gomorra. cecitas. l' seditio. sui timens ppm. a' timor populi. Et sciendu est. q' hec nomen in hebreo. nõ hr. g. litteram. s' scribitur per nocalem. et dicitur agomora.

Gonadab. ortus preci. l' magnitudo spiritus.

Goncabath. fractum filie. l' fractus filii

Gomor. ora mei. l' arrogantie mee. uel

Gorgias. diuidens luctum. uel precisio luctantium.

Gotham. precidens domum. uel diuidens castra eorum.

Gosen. applicans ecce. uel appropinquans palpanom eorum.

Gosen. applicans l' applicatio. sui appropinquans platanoi a' palpanom.

Gosam. applicans. l' uirga eam. sui applicans. a' applicatio.

Gosom. appropinquans palpanom l' appropinquans plantationi.

Gothomel. torcular rodens deo. uel oppressio applicans ligno.

Gotor. minus l' circumdatio.

Gaz. nux. l' amigdalum. sui tonsio.

Gazam. amigdalum. uel nux eorum. sui tonsio. a' fortitudo eorum.

Hic post g sequitur.

Gel. appropinquans deo. uel recipiens dei.

Geliche. recepti dei. l' appinquans deo.

Gilias. appiquus dño. l' recepto dño.

Gim. ortus. l' arrogantia mea.

Gimite. orti mei. l' arrone mee.

Girbabal. diuidens uires. l' precisio uectigalis. Ih st inpatiẽs hebraicor nõiũ incipiẽtiũ p h littam

Haben. in filio in principio

Habet. particeps. l' participano. sine omisit. a' certamen inijt.

Habentes. participes. l' participationis sui omiserunt. a' certamen inierunt.

Habi. pr meus. a' frater meus iste.

Habiel. pater meus deus. uel frater meus dominus.

Hacham. necessitas. l' necessarium.

Hachazam. turba. l' turbatio.

Hachim. retinens eos. l' retinens eorum.

Hachor. excelsum. l' sublimitas.

Hadada. festus. l' usq' ad festionum.

Hadriam. murorum pessimorum. l' murorum pessimor.

Hadriel. gregis dei. l' aggregatio dei.

Hadum. festus insurrectionis. uel murorum

Hafar. fossa l' pulvis. insurrectionis sine humens. aut fodiens.

Hafara. thesaurus. l' urnulus. sine pul

mis eius. a' fodiens eum. fio.
Hafarim mare effodies a' mare effos
Hagga. loquens. l' meditans. siue lo
cutio. a' meditatio.
Hagegad. ammûta. l' ammutatio. sii
accincti. l' lacrimculus cor.
Hagiel. aduena meus. l' incola dei.
Habilom. uita uallium quezcumq.
sine q̃ uite roborce.
Habul. iste dolens. l' uita patiens
ar. uita uallui. l' q̃ uite.
Hala. uita uallû eius. l' q̃ uite eius.
Halá. uita uallû cor. l' q̃ uite cor.
Halon. ubi erãt rusi. l' ubi usi sunt.
Habram. uita uallû mirandarum. l'
q̃ uite mirabilis.
Ham. fons l' oculus.
Hamo. uita uallû eius l' q̃ uite eius.
Hamia. feminam eius. l' ostenans.
Hamc. porro. l' pars mea. sii lubrica
aut impedito.
Hamara. triplex. l' obstinata. sii obstinans
aut obstinato.
Hamdi. depcans deû. l' depcato dei.
Hamus. feminam l' obstenato.
Hamoza. pplus finis. l' ppls illuians.
Hamas. indignans l' furens. sii furés
aut indignato.
Hamuel. populus meus deus. uel
populus meus dei.
Hamul. calefcius ros. l' calefcio ros.
sii ppls volens. a' ppls patiens.
Hamulite. idem in plurali.
Hanam. ppls ridens. a' risio ppli.
Hanan. redles domi. l' risio gre.
Hanath. redlens l' ridens. siue red
dit. aut ridit.
Hanchgaba. sollicitans l' humilians.
siue sollicitauit. a' humiliauit.
Hanuel. pauper dei. l' ridens deo.
Hannon. ridens meror. l' redlens
iniquitatem. siue redlens dolorem. a'
risio mutilis.
Haor. spine. l' opunctiones.
Haotes spina l' opuncto.
Haphron. pulus merorum. l' ira mul.
Haradi. miraculû l' admiratio.
Harem. filius mis l' filiatio mea.
Hares. testatio mea. l' testamentum.
Harum. exaltatio. l' exaltatis.
Hasarmoth. atrium mortis. uel atri

um angustie.
Hasaroth. atria. ul' uestibula. siue
mille. aut beatitudines.
Hason. festinatio. l' festinates.
Hath. rapmus. l' dissipatio. sii festi
num. aut dissipator.
Hatharoth. circuli. l' corone.
Haromdel. ridens deo. l' ridit ei deus.
Hauua. ipa iniquitas. uel susceptio
iniquorum.
Haran. fortis. l' motio. sii subuertens
eos. aut subuersio cor.
Haual. stultitia. l' insipientia. siue stul
tus aut insipiens.
Hauoth. sedens. a' demorato. siue uni
culum. a' in cunabula.
Haram. claudus. l' nascens. sii clau
dicans. a' claudicato.
Haraph. medicus. l' medicamentum.
Harla. uidens. l' prouisio.
Hasaç. ornamenta. l' apprehensio. sii or
nans. aut apprehendens.
Hasbi. mendatii. l' iniquitas.
Hasceb. pigens l' abiens. sii profectio
aut proficiscens.
Hasiba. desecta. l' reiecta. sii desecto. a'
derelicto. Hic p'h sequitur e.
He. esse. uel uiuere.
Hebel. ipa. l' ista. siue suscipiens
aut susceptio.
Hebel. uector. l' transiens. sii transitor
aut transito.
Hebreus. uncians l' transitor. sii tra
siens. a' transitorius.
Hebion. pauperculus. l' pauper sensu.
Hebionite. pauperculi. l' pauper sensu.
Hebri. uector meus l' trãsito mea.
Hebron. incantas. l' incantato. sii co
iugium. a' risio stulticia.
Hebronite. coniugati. l' incantatores. sii
incantationes. a' risiones sempiterne.
Hebrthan. ipe mire excedens. uel iste
suscipiens humiliatem.
Hedat. ornatus m. l' uoluptuos' mi.
Hedio. pauidus finis. l' testificator.
Hefer. fouea. l' precipitium. uite
Heie. qui e. uel qui existit.
Hela. uallis querens. l' maledicto.
Helai. uall' q̃rens mee l' maledicti m.
Helam. abiecto. l' superliminare
Helam. exposita. uel opposita.

Helam. deo dams. l' deo domanis. sii
uallis quercus. a' roborans grā.
Helbaa. dei filius. l' deus excelsus.
Helcal. porro. l' particula.
Helchama. dei zelus. l' dei possessio.
Helcha. pars dño. l' uendicans dño.
Heldaa. aduocata. l' aduocatio.
Heldaeus. aduocans. l' aduocatus.
Helei. parcens mi. l' medicamen mei.
Helehan. pars dñi ē. uindicat' dño ē.
Heloaa. amici eius. l' exaltans eum.
Helad. annum. l' exaltans.
Heldad. amici mei. l' acumen mei.
Helchanan. dei mei donum. l' di mei
Heleo. accepto glorie. uel gra.
accipiens gloriam.
Helem. postes. l' secula. sii uestibulum
aut superliminare.
Helfa. ostendam. l' ostendans.
Helles. eriens. l' erigo.
Hellesmoth grece exodus latine. aut
erigis montes. as
Helleth. accipies unci. l' suscepto pano
Helphaal. deo exclusus. l' dei mutatio
Helv. fortis. l' accedens. panor'
Helv. deus meus. l' deitas mea.
Helua. deus. l' dei dñatio.
Helvah. deus meus pr'. l' dei mi primi.
Helvas. deus meus dñs patr'. l' dei
mei dñatio. siue ascendens dñs. aut
robustus dñator'.
Helyaaphi. dei mei colecto. uel dei
mei aggregatio.
Helyaaphan. dei mei facies. l' dei ostio
Helyatha. deo meo peccans. uel dei
mei tpalis.
Helyata. deum meum videns. l' dei
mei visio. siue dei mei auxilium. a' dei
mei fortitudo. cula
Helyezel. deo meo parcens. l' dei mi pa
Helyel. deus meus. l' dei mei deitas.
Helyphal. dñs mis cadens. l' dei mei casus.
Helyphales. deus meus diuidens. l'
dei mei diuisio.
Helypheleth. dei mei anima. uel dei
mei defectio. miraclm
Helyphalu. dñs mis mirabil'. l' dei mei
Helyel. dñs mis dei. l' dei mei deus.
Helym. deficiens. l' fortis cor. sii ante
res. aut robusti.
Helymadois. dei mei extraditio. l' dei
mei mensura sufficiens.
Heliadonis deo meo generans. uel
dei mei generatio.
Heliaenai. dei mei fons meus. l' dei
mei oculus meus.
Heliopolis. sol ciuii. l' solis ciuitas.
Heliozeb. dei mei coronus. l' dei mei
solitudo. siue dei mei arbor. aut dei
mei temptatio.
Helisan. ad insula. l' deus saluator.
Helisabe. dei mei salus. l' dei mei de
fensio. siue dei mei iuramentum. aut
dei mei habundantia.
Heliseus. deus meus saluator. l' dei
mei habundantia salutare.
Helisu. dei mei salus. l' dei mi precio.
Helui. deus meus. l' deus dñator. sii
deus meus iste. a' deus meus ipe.
Helzer. dei mei auxilium. uel dei
mei fortitudo.
Helmadan. deo datus. l' dei natiuitas.
Helnaem. deo fidel'. a' dei natiuitas.
Helnathan. deo datus. l' dei donatio.
Helor. deus. l' deitas. dis
Helom. omor' fortē. l' exercit' fortitu
Helomite. exercituū fortitudinis. l'
exercituū fortitudinib'.
Helsaphan. deo meo unctus. l' dei ui
gilantis dñi speculas. a' speculator dei.
Heldaee. proferens. l' prolatio.
Heldaeem. idem.
Heldolath. animum cocleatum. uel
acumen roboris.
Hemam. perturbans. l' perturbatio. sii
suscipies. a' fortitudo eorum.
Helmech. uallis. l' abyssus. sii profun
dus aut profunditas.
Hen. ecce fontem. l' oculum.
Henach. gigas. l' fortis. sii humil' os
gens. a' humil' exurgentes.
Henam. cur' meror. l' fons tristitie
Hemon. uallis tristitie. uel uallis
interfectionis.
Her. uigilans. l' pellicens. siue. osur
gens. aut effusio.
Heram. uacue fuit. l' uacue faciens. l
sii uacue fecit. a' uacue factio.
Heram. uacue fuit. l' uacue fuerunt.
seu uacue fecerunt.
Herathis. uigilans l' effusus. fi' meus
uidens. aut fuit mei uisio.

herbusa. ꝺsurgens mendacium. l' uigilia fictionis.
herbuscl. ꝺsurgentes mẽdacio. uel' uigilantes fictionibꝰ.
hered. uigil unda. l' ꝺfugẽs pauore.
heredite uigilantes unte. l' ꝺsurgentes pauoribꝰ.
hereu. uigilans eis. l' resurrectio eor
her. uigilas m̃. l' resurrectio mea.
herr. effusi. l' uigiles. sii pellicei aut ꝺsurgentes.
herias uigilas dño. l' resurrectio dei.
herophebuacue faciẽs ꝑ tecti l' uacue factio oris protegentis.
hermageꝺon. ꝺsurgens tẽptatio. l' uigilia. inhabitationis.
herman. anathema meroris eorus. l' anathematizato eorũ tristitie.
hermagences. mons seruitutis. uel' nomẽs eos in malle.
hẽmes. anathema meroris. l' anathema tristitie.
hemon. idem.
hemonym. anathema eor. l' anathema tristitie eorum.
hercles. pellibꝰ glians. l' pellicẽ gloꝛiosi.
herciani. pellibus gloriantes. uel' pellicei gloriosi.
heraias. pellibus glorians. uel pellicea gloriosa.
hercion. formido. l' pauor.
hesdeon. mia dei. uel auxilium meum deus meus.
helli. uicinus mis. l' uicinitas mea.
hesion. amrui. l' amplitudo.
hester. abscondita. l' abscondes sii elevata in plis. a' ꝑata in tpe.
heth. unda l' pauor.
hethan. fons. l' ascensus. sii pauoꝛ tonto. a' uincens qre.
hethan. ꝺsumatio. l' ꝺsumatus. sine aute cor. a' suscipies nauigationes.
hetheus. l' pauidus. sine formidabilis aut sapiens.
hethnas. pauor. l' columba. l' unda spe
hethi. unda mea. l' pauor meus.

hic post h sequitur .ʒ.

ha. sublimis. l' exaltatus.
hhanne. sublimes. l' exaltati.
hachuthuel. ipse est duplex deo uel sperans in deum.

helon. ipe è pauces. l' ipe è faciens. sine ipe est commouens fortes. a' ipe exercitatus fortitudine.
hiemia. pauens malicio. uel' timoꝛem accipientes.
hiethon. ipa possessio. uel uigilia negociationis.
hielama. ipe faciens roma. uel ipse pauens gratificato.
hien. ipe. l' è. motꝰ.
hien. pauces. l' faciẽs sii motꝰ. a' cõ
hieus. motus. l' motꝰ. sii ipe est pauens. a' ipe è faciens.
hieter. ipe è fortis. l' ipe è auxiliatoꝛ. sine ipe è sepatus. a' sẽficatus.
hiegerne. ipi sunt fortes. uel' ipi sunt auxiliatores. sine ipi sunt sepati. a' ipi sunt sẽficati.
higal. aduano. l' exaltatꝰ in uolutꝰ
hiel. faciens deo. l' motꝰ dei.
hila. exaltatus. l' exaltatꝰ.
hilen. exaltatus. l' exaltatꝰ mea
hiemeneus. ipe numeras festinatꝰ. l' suscipies ad impletionẽ ꝺfin.
him. misura. l' mensuratꝰ loquentis
macene. sii sunt aut ent.
hir. uigilans. l' uigilatus et.
hira fratris uisio. uel' uigilans.
hiri. uigilas pplo. l' uigilie populi. sii mutꝰ excelsus. a' unus è excelsꝰ.
hizes firm meũ uroꝛ. l' firs mei ui sic. sine uigilantem sustollens. aut uigilans plasmationi.
hiechamus. ꝺsurgens possessio. uel uigilia emulationis.
hasimel. ipe postulatus a deo. uel nominatus dei.
hisbaal. ipe uir ignitus. uel ipe uir deprecatoꝛ.
hasmoth. ipe mortem adducens. uel' ipe è mortis adductio.
hispania. accensio. l' expeditio.
hispanienses. accensi. l' expediti.
hithan. amoꝛes hui. l' pes duoby.
hiuvab. ipe fluens torre. uel ipa torre fluuio.
hiuel. forte ipe ds. l' ipa fortitudo dei.
hasmed. uir auditus a deo. l' assumes exaltationẽ dei.
hhe. incantator. l' incantatio. sii delectus a' amplexatio.

Hebr. refluens me. l' effluens me
Hebr. refluens me. l' effluens me. tu es
Hebr. refluens me. l' effluens me. tu es
Hebr. refluens me. l' effluens me. tu es

miquitatis.
Haplx. expectans laqueum. uel ex
pectatio disciplinc.
Haplx. eligens. l' electio. siue ostēn
dens. aut illuminans
Haplxt. latitudo. l' dilatatio.
Haphia. ostendens. l' ostensio. siue
aperiens. aut apertio.
Haphic. ostendens. l' aperiens. siue exp
tatus eos. a' superficiens.
Hagial. propinquitas l' propinquus
Hagul. aduena. l' colonus.
Hael. expectans deū. l' expectatio dei.
sui impios. aut carnale iungium.
Hael. ondens. l' ascensio. sui ascēdit
deus. aut ascensio dei.
Halxlit. expectans deum. l' expctatio
nes dei. sui incipientes. a' carnalia iungia.
Halxlit. ascendētes l' ascensiones. sui
ascendētes deo. a' ascensiōes dei.
Halxlel. unices deo. l' expectatio dei. sui
postulans deum. a' postulatio dei.
Hanel. uita dei. l' exordiū dei. sui post
lans deum. a' requiescēs in deo.
Hanc. inglans. l' illuminās. sui illuians
aut illuminatio.
Hanus. illuians. l' illuiatio. siue ingi
lis. aut inglantis.
Halam. expectans humilia. ul' expē
tatio percussionis.
Halelel. expectās dns. l' expectatio dei.
Halecb. expectans pauorem. uel ex
pectatio ire.
Halon. expectans dolorem. uel exp
tatio iniquitatis.
Ham. mare l' dies.
Hambu. mare lacescēs. l' dies amaricis
Hamim. dies ppli mei. sui mara. siue
amaritudines l' amaricationes.
Hamin. uiuens uel dextera. sui asin
aut asinei.
Haminic. dextere l' uiuentes. siue asi
ni. aut asinei.
Hamma. mare l' dextera. siue mari
aut ubi ē signum.
Hammes. maximus. l' ubi ē signum.
Hamm. dextū dei. l' ubi ē signus.
Haminic. uiuentes dei. l' in qbꝫ ē sign
Hammor. amaricans lumen. uel
dextū uiuentiū.
Ham. mare eorum pelliceum. ul'

mare eorum in capite.
Hamic mare pliceū. l' mare i capite.
Hamph. mare nubiū. l' dies in capite.
Hamuel. dies eius deus. l' dies eius dei
Hamuelit. dies eorum deus. ul'
dies eorum dei. mā.
Hamal. gubernatoꝛ mis. l' gubernatio
Hamm. ppitiatoꝛ mis. l' ppitiatio mei.
Hamc. expectans cōmotionem. ul'
expectatio requietionis.
Hamc. gubernatoꝛ. l' gubernaculus.
Hamoa. gubnatoꝛ. l' gubnatio.
Hamon. dormitās meoꝛ. l' gubnatoꝛ
Hamia. requies. l' requietio. doloꝛ. l'
Hamim. dormitās. l' dormitatio.
Hamod. ofitens. l' glificans. sui eius
ē fi. a' eius ē finitas.
Hamc. finita fris. l' fi' oīū. siue ubi ē fi.
aut ubi ē finitas.
Hara. deficiens l' defectio
Harama. timens dnm. l' timoꝛ dñi. sui
deficiens dño. a' deficiens dñe.
Haramoꝛoth. timēs moꝛtē. l' defectio
Harc. luna. l' defectio. moꝛtis
Harcc. idem.
Harcd. roboꝛans l' roboꝛatus.
Harchc. silua. l' saltus.
Harm. descēsio coꝛ. l' ruīna uidici.
Harphalel. dimisit deus. l' dimissio
Harphel. idem. dei.
Harib. ulto. l' diudicans. sui ulciscēs
aut diudicatio.
Haram. salarum l' siluarum. sui mons
saltuū. aut mons siluarum.
Has. dominus l' dñator.
Hasa. fēma mandati. l' fons in māda
to. sui fēm mandati. a' fēm in mādatis
Hasaph. bitatoꝛ l' bitatio. sui sedens
aut ꝓsidentia.
Haschel. dimidium dei. l' dimidiatus
Hasen. domitoꝛ. l' domatio.
Hasi. equalitas l' desiderium.
Hasibel. equalis deo. l' desiderium dei.
Haso fēma mandati. l' in mādato fēs.
Hason. desiderans. l' qui mādati fecit.
Hasu. ruentes. l' ruensio.
Hasub. ruentes l' ruensio. sui ruentis
aut ruentio.
Hasia. dimidium. l' dimidiatio. seu
fēm mandatum.
Hasubic. ruentes l' ruensi. sui ruo

cantes. aut inuocati.

Hababa. peccatis in ea. l' pecem in eis.

Haham. dñi perfectus. l' dño consumato

sui dñi perfecto. aut dñi consumato

Haham. dñs humil. l' dñi visio. sui

expectis humilitatē. l' exptatio visionis

Hahanael. expectas humilem deus.

l' videns humilitatē dei.

Hanadiath. columba defluens ipē. l'

columbarius deficiens pecto.

Haran. columba. l' ē. ira fyrum est nō

ebreum.

Haz. expectans incendium. uel exp

tatio luminis.

Haz. expectans consilium. uel expec

tatio festinantis.

Hazer. adiutus. l' adiutorium. sui au

xilians. l' auxiliator.

Hazias. audiens dñs. l' auscultatio dñi

Haziel. audiens dñi. l' auscultatio dei.

Hic post ℣ sequit̄ b.

HBaal. mons fortis. l' ut fusciatio

Hebaioth. cecidit glia. uel tri

statio est gliatio.

Hebamaan. durum habitaculum. l' so

latio habitantis.

Hebaman. ne' quiescens. uel trans

latio est requietio.

Hebonū. diuisa l' uocata. sui ubi ē tha

lamus. a' preparatio consolationis.

Hebubiel. spes dei. l' sperans in dñm.

Hedaa. dilectus dñi. l' amabilis dño.

Hedida. dilectus dñi ppr̄ dñm. l' ama

bilis dño ppr̄ dñm. Ipe est salomon q-

ē dilectus dñi ppr̄ dñm. uel amabilis

dño ppr̄ dñm dicitur. ppr̄ suam mīa

s. gratuitam. qua eum diligere dignat

ē. cum unqz dilectione z mīa indigni

existerit. quem stabat manser ee. et

quem reprehendit scriptura diuina pro

pecco voluptatis. z immoderato amore mu

lierum.

Hedida. dilecto dñi. l' amabilitas eius

Hedichim. saliens. l' transiliens.

Hedor. dilectus voluntarie. uel ama

bilis violenta.

Hedumeq. rufa uel rubea. sine tertia

aut sanguinea.

Hedumei. rufi uel rubei. sine tertia

aut sanguinei.

HEabrum. lapides transeuntes. uel

acerui lapidum transeuntium.

Hebaal. mons fortis. l' electio suscepta.

Hebamas. sapiens dño. l' intelligēs

Hebec. ppm. l' crescens. dñi.

Hebel. mutatis fontē. l' expectatio putei

Hebelhon. uallis mestitie. uel colli

merentium.

Hebgai. eligens l' electo.

Hebiaam. absorbs. l' absorbens. siue

absorbens pplm. a' pplis despiciens.

Hebnahel. edificas deo. l' edificatio dei.

Hebnehel. idem.

Hebse. arena. l' lucrans.

Hebus. presepe. l' calcata. sui xulcas

aut xulcans

Hebusei. presepe meū. l' xulcatio mea

Hebusej presepia. l' xulcans.

Hic post ℣ sequit̄ e.

HEcha. tortura. l' oppressio. sui op

primens. a' oppressa.

Hechaa. tortura eius. l' opprimens eū.

Hechda. magnificus. l' magnificentia.

Hechbaa. luctans ei. l' arena eius.

Hechdalian. magnificus dño est. uel

magnificentia dñi est.

Hechdon. incubans ppls. l' incubatio ppli

Hechela. tortura. labor. uel oppres

sio laboriosa.

Hecemas. ppatus dño. l' ppatio dñi

Hechimā possedit ppls. l' possio dñi.

Hechumaam. unctus ppli. uel

unctus ppli.

Hechumam. unctus ppli.

Hechuman. acquirens populum. l'

acquisitio populi.

Hechuoam. possidens ppli. uel ppli

preparatio.

Hechuoam. idem

Hechuoas. sic finis. l' ppatio. siue

preparans dño. a' preparatio dñi

Hecham. extensio. l' inclinatio. sui mi

ces. a' miserimonius.

Hechel. cecus dei. l' auxilians deum.

Hechze. tortura lupi. l' opprimēs lupū

Hedala. manus maledicta. l' manus

maledictionis.

Hedebs. idem.

Hedebs. manus maledicta tribulans.

l' manus maledictionis angustiantis.

Hedia. sciens dñm. l' cognitio dñi.

Iedh. faciens me. l' cognitio mea.
Iedici. faciẽs viñ. l' magnificus deo.
Ieblaph. manũ tollens. l' manum
ad os. siue manũ sublenans. aut ma
nuum sublenatio.
Iedfia. faciens l' cognitio eius.
Iedrhon. parnulus l' minoratio.
Iegai. accedẽs l' applicans. siũ accef
sus. aut applicatio.
Iedfu. accinctus l' temptatio.
Iedfua. temptãs eũ. l' accinctio eius
Iedula. manus maledicta. uel m
nus domini.
Iephdaa. timens dñm. l' aperiẽs
Iephel. aperiens deus. l' aperiet deus.
Iephlad. exclusio pecci. uel aperie
delectionis.
Iepheri. excludens peccm meũ uel
aperiens dilectionis mee.
Iephon. dñs mirabilis. aut domi
nificatorum.
Iephonne. nutus l' nimens.
Iephonne. annuẽs l' nimitio.
Iegal. propinquus l' redimens. siũ
propinquitas. a' redemptio.
Iegalu. propinquus m. l' recẽptio ma
Iegla. respiciẽs l' respect' siũ recẽptio.
Ielel. nitens deo. l' postulatio dei siũ
mutatus deo. a' expectatio dei.
Ielelu. nitens deo meo. ul postulatio
dei mei. siue mutatus deo meo. aut
expectatio dei mei.
Ielbi. mira l' exordiũ. siũ requiescẽs
deo. a' postulatio dei.
Ielbel. idem.
Ielada. cognoscens dñm. uel iudi
cans superiora.
Ielelph. manum tollens. l' manus
ad os. siue manum sublenans. aut
manuum sublenatio.
Iemda. plenitudo. l' circumcisio.
Iemci. dies mei. l' robur meus.
Iemias nũs dñi. l' nũabil' dño.
Iemim. robur meũ. l' dextra mea.
Iembla. parcens maledco. uel cõ
movens accipientes.
Iemleth. nũs uite l' amaritudo pau
Iemma. mare. l' amara. siue nũs. a'
innumerabilis.
Iemmare. maria l' amara. siue nũa
biles. aut marini.

emubel. dies eius dei. l' dies ei
Iepfem. aperiens nom. l' apta aut
Iepia. aperiens l' aperiens. no.
Iepthel. apiens deo. l' apiens dei.
Iepte. aperiens l' aperiens. siue ape
riens. aut aperiens.
Ieptbon. aperiens colorem.
Ieta. timens l' timor. siue misericors
aut misericordia.
Ietema. timeo eum. l' mia eius.
Ietrachon. exugo. l' demolitio.
Ietramabel. timeo dñm. l' mia dei.
Ietramel. idem.
Ietramel. timeo dñm meũ. l' mia dei.
Ietramel. timeo dñm tẽ pñs. mi
Ietrameli. timeo dñm meũ. l' mia dei
Ietrambeli. idem.
Ietraon. timores l' timebit. siue ti
meo iniquitatẽ. l' misericors meorũ.
Ietrapolis. iudicium superna. l' sine
timore. misericors eorum.
Ietchuam. exugo populi. l' demo
liens populum.
Ietrbel. iudicii dei. l' timeo sine
Ietrimus. excelsus domino. uel su
blimitas domini.
Ietrbehu. timeo dei. l' iudicio sine
Ietremiah. excelsus domino ei. l' sub
limitas domini ei.
Ietremel. excelsus dño deo. l' sublimitas dñi dei.
Ietras. timeo dñm. l' timor dñi.
Ietrah. timeo iunle. l' timor dñi ei.
Ietrh. odor l' luna.
Ietrhan. odor unitus. uel defectio
unitatis.
Ietrho. luna. l' odor eius.
Ietrhumiam. odorantes eum. uel
deficientes ei.
Ietrbel. timeo dñm. l' timoris dei.
Ietmoth. timens mortẽ. l' metuens
aliquando mortis.
Ietmurh. idem. signo.
Ietnoth. unguem signi. l' iudicij de
Ietmar. dño excelsus. l' dñi celsitu
Ietram. timens ppli. uel iudi do
cium populi.
Ietobaal. unguem bñs. l' iudicium
baal. siue iudicium benus. aut un
guum superiorum.
Ietobal. timor unl. l' timor uentis

no. siue timens habentem. aut ti
mens detestationem.
Ieziobeam. cā ppli. fū oscenēs ppli
aut supernus diuinicans
Ieziobosetb. impians e ignominiā.
uel diuidicans confusionem.
Iezon. timens l' peregrinans. fū ti
midus. a' peregrinus.
Iezoninus. ultio pulcritudinis. l'
diuidicās locutiones.
Iezoluma. pacifica. l' ultio pacis
Iezoluma. pacifica. l' pacē mercē
Iezla. adducens dño. l' alienus dñi
Iezuel. collis dei. l' uall' bñdictionis
Iezula. cunctans l' cunctatio. fū
nicolaus. a' peregrinans.
Iezualé. pacifici. l' pacis ultio. fū
nimor perfectē. a' timebit perfectē
Iezla. uentilans l' plantines. fū salua
tio. a' desiderium meus.
Iezla. incensum. l' sacrificiū. a' ultu
le sacrificii. l' insule holocaustus.
Iezlaar. incensum suscitans. ul' ho
locaustor ungule.
Iezlaarite. incensū suscitans. l' ho
locaustor ungule.
Iezlai. incensū mei. l' sacrificium
meum. siue insule sacrificium. aut
insule holocaustum.
Iezlaman. uentilans amara. uel de
fectus amantium.
Iezlan. uentilans l' ducens.
Iezlana. uentilans eius. l' nectens eū.
Iezr. figūtum. l' tribulans. fū ul
le sacrificii. a' insule oblatio.
Iezrr. mendax l' unctio mea. siue
mendamus a' metiplonens olei.
Iezba. collaudans l' collaudatio.
Iezbaam. collaudans populum. l'
collaudatio populi.
Iezbadsa. collaudans summum. ul'
collaudatio principij.
Iezbi. ē in me. l' cequatus michi.
Iezbiuenob. ē in me spontaneus. l'
cequatus in spontanee.
Iezbeb. est eius l' tactus.
Iezcba. tabernaculū. l' unctio eius.
Iezle. mercens l' mercatū. fū insule
libamen. a' insule holocaustum.
Iezlema. salus desiderij uel saluatio
requiescentis.

Iezer. finis. l' plasmauit. siue fictio.
aut plasmatio.
Iezente. fictores l' plasmatores.
Iezeu. equalis saluator. uel desi
derium saluationis.
Iezem. desiderū desiderium. fū eccl̄is
meus. aut equalitas mea.
Iezpha. uincto l' tabernaculus.
Iezli. equalitas l' tabernaculus.
Iezplan. uincto. l' tabernaculus.
Iezli. incensū m. l' sacrificiū meus.
Iezlias. equal' dño l' saluatus dñi.
Iezliel. incensū deo. l' sacrificiū dei.
Iezlitelute. incensū dño. l' sacrificia dei.
Iezlimuth. desiderium dulce. uel
desiderata dulcedo.
Iezmachias. uentilans percutiens
dñm. l' figūtum percussionis.
Iezmeczias. salus desiderantis dñm.
l' saluatio requiescentis dñi.
Iezbiel. sacrificans deo. l' libans dei.
Iezua. plantines. uel eius desiderium
meum salus.
Iezue. saluans l' desiderium.
Iezur. equal' m. l' equalitas mea.
Iezsin. desiderans. l' desiderium.
Iezsute. desiderans deo. l' desidera.
Iezur. color. l' ē in colore. fū salus lu
minis. a' equalitas ignea.
Iezur. salus coloris mei. l' saluans i
colore meo. fū salus illuminans me.
a' equalitas mea.
Iezue. saluator. l' saluans. fū salus
aut saluare.
Iezba. extensio. l' inclinans. fū super
fluens. a' superfluus.
Iezbaam. superfluens ppls. l' sup fluc
tus populi. siue inclinans ppli. aut
extensio eorū.
Iezbaba. bonitas l' inclinans.
Iezbabatba. bonitas l' bonitates. fū
declinantes. aut uenias. aut declinatio
pretentionis.
Iezban. merces l' mercenarii fū i
clinans eos. a' extensio eor.
Iezeba. bonitas. l' declinans uicinus.
Iezebeth. bona omnis. uel decli
nans uenientis.
Iezela. inclinans flāme. uel extē
sio iniquitatis.
Iezer. maledictū desiderium. uel mo

dica rsiouitas.
Ethet. donans l'donatio.
Ethna.am. possices pplin. l'fluces pplo
Ethra. superfluces l'honorabilis.
Ethra.am. honor ppli. l'sr fluces pplo
Ethra.el. honor dei. l'superfluces deo.
Ethra.n. honor mis. l'superfluens m.
Ethra.i. honorans eos. l'sr fluces eor.
Ethra.i. honor dom. l'sr fluctus gir.
Ethra. superfluum. l'honorabiles.
Ethrites. superfluus. l'honorabilis
Ethra. uersus l'odor. sii ordinatis aut ordinatio.
Ethro. idem.
Ethus. extensio l'sublimitas.
Ethu. parcens l'emoto. sii maleficus. a' maleficium.
Ethus. idem. ei'.
Eusa. ipe parcens ei. uel ipa emoto
eubel. ipe parcens eo. l'ipa emoto ei.
Hic post 17e sequitur x.
Exam. duras uel duricies.
Hic post 17e. sequitur 3.
Ezabel. e it. l'e fluctus sanguis.
Iezabel. fluctus nanus. l'fluces sanguie. sii cohitatrix. a'sterquillinius.
Iezamias. unces eius l'aures eius. ul' audiens dim. l'asultatio dñi.
Iezar. fortitudo. l'adiutorium.
Iezarite. fortes. l'auxiliary.
Iezecel. fortis dei. l'apprehendes dñm
Iezechias. fortis dñi. l'apprehendens dim. siue confortauit eum dñs. aut domus confortatio eius.
Iezechiel. fortis dei. l'apprehendens deum. siue deus confortauit eum. aut deus confortatio eius.
Iezer. fortitudo l'adiutorium.
Iezerite. fortes. l'auxiliary.
Iezech. audiens dñi l'asultatio dñi.
Iesilia. fortis labor. uel adiutorium laborantis.
Iezonias. unces eius. l'aures eius. sii audiens dim. a' asultatio dñi.
Iezra. semen. l' seminator.
Iezrahel. sem dei. l'seminauit deus.
Iezrahelite. seminantes deo. uel seminatores dei.
Iezraia. sem dei. l'seminais deo.
Gaal. Hic p' sequitur g.
ur abiciens. l'ur reuelationis.

Iga. accensus l'muoluntas. sr nm e non hebreum.
Igbatanis. solemne mandati humile. l'leta domus missionis.
Illiricū. aduena l'elemosynam. siue subuersus. a' a subuersio.
Iludi mus. Hic p' sequitur n.
Iluciator. l'excessiones illuiationis.
Iluia. mutus diluculus. uel excessio illuminans.
Infamie. minus l'minuit. siue minuens aut excessio. Hic p' sequitur o.
Iog. retinens l'retentio.
Ioaa. retines eū. l'retentio eius.
Ioaç. retines fortitudinē. l'ubi est retinere. siue dominum uidens. aut dominū fortitudo.
Ioab. inimicus. l'inimicitie. siue e pr. aut est primitus.
Ioachaç. fortis l'robustus. sii dño fortis. aut dñi fortitudo.
Ioachim. ubi e preparatio. ul' cuius est preparatio. sii dño preparatus. a' dñi restitutio.
Ioad. dñi testis. l'dñi testimonium
Ioadē dominus testis oculi. l'dñs testificans fontem.
Ioadina. que e tenella. l'que e delicati. sii dño dilecta. a' dñi dilectio.
Ioahaç. retinens fortitudinē. l'ubi est retinere. siue dominum uidens. a' dñi fortitudo.
Iobaē. ipe cognoscens. l'dñi cognitio. siue cognoscens scientiam. aut cognoscens principium.
Ioaiam. dñi decus. l'dñi pulchritudo.
Ioaib. dñs suscitans montes. uel dñs uigilans fortitudine. to
Ioaim. dño exaltatus. l'dñi exaltatio.
Ioas. sperans p'alis. sii dñium substollens. a' dñi plasmatio.
Ioatham. perfectus. l'perfectio. sii consummatus. a' consummatio.
Ioathan. idem.
Ioathas. sustinens perfecte. ul' consummata plasmatio.
Ioaç. dñm uidens. l'dñi fortitudo. sii ubi e retinere eū. a' ubi e apprehensio eius.
Iob. dolor. l'accusatus.
Iob. magus. l'magnus. sii dolens. aut ululatus.

Iobab. distillans. l' mago pinr. fii magnus pi. a' doloris. l' ululationis.
Iobab. delatus. l' delato. fii dimittens. aut dimissio.
Iobana. magus donatus dño. l' dolor gr dominu.
Iobel. magus dei. l' dolens deo.
Iochabed. dñi gemẽ. l' dñi ꝓparatio. fii dñi libami. aut dñi intelligentia.
Iothel. gemẽ dominu. l' preparatio dei.
Ioclam. oppimẽs eos. l' oppssio cor.
Iod. scia. l' principii. siue dñano dei.
Iodaie. ipe cognoscens. l' dñi cognitio siue cognoscens scientiam. aut cognoscens principium.
Ioed. dño fimẽs. l' dñm testificans.
Ioel. dñi fortis. l' dño separatus.
Ioele. dñi ds. l' dñi disciplina. siue a dñs elegit. a' dñs illuminant.
Ioa. non videns. l' dñi visio. siue dominans ei. a' dñano eius.
Ioas. exemptus. l' despiciens.
Iohanna. dñi domꝰ. l' dñi mia. siue dño gratia. a' dñs gratia eius.
Iohanna. dñi donum. l' dñi gra.
Iohanna. dominus gratia eis. uel dominus mia eorum.
Iohannam. erat donas. l' dñi donus.
Iohanan. cuius ẽ domꝰ. l' dñi gra.
Iohannen. dño donatus. uel domio gratificatus.
Iohannes. dñi gra. uel in quo est gratia. siue cui donati est. aut cui donato dño fca est.
Iokel. diminuens l' mutatus. siue defluens. aut incipiens.
Iokel. siue dei. l' incipiente deo. fii ẽ deus. aut ẽ dñs deus.
Iokim. qui ẽ ꝛsurgens. l' dñi resurrectio. siue dñs suscitans. aut dño suscitante.
Iolada. dñm cognoscens. uel dñi cognitio.
Iolade. dñi cognitio. uel ipo domio cognoscente.
Iolade. dñs cognoscens fontẽ. uel dñs cognoscens oculum.
Iolaib. dñi ultio. l' dñi iudicium.
Iolam. dñm exaltans. uel domi exaltatio. siue dñs saltuum.

Iona. maritima. l' decima eius.
Iona. columba l' dolens. siue ubi ẽ donatus. a' ubi ẽ donato.
Ionadab. dño obediens. l' dñi spontane.
Ionadab. columba precipua. uel donatio principis.
Ionas. donans ul' donatus. fii cui ẽ donatio. aut qui donatus ẽ deo.
Ionathi. columba ueniens. l' colũba domꝰ. siue colũba dans. a' dñi donatio.
Ionathan. dñi domꝰ. l' dño datus.
Ionathan columba mea. l' dolens mi. siue domꝰ meus. aut donatio mea.
Ioppe. pulcra. l' pulchritudo.
Ioppie. pulcri. l' decori.
Ioram. unus. l' altus.
Ioram. unus eius. l' altus eius. siue manus sublimis. a' dñi celsitudo.
Ioramoth. domus excelsa. uel domus sublimium.
Ioramoth. finis spinarum. uel altus sublimium.
Ioran. qui ẽ excelsus. l' ubi ẽ excelsus. siue dñs excelsus. a' dñi sublimitas.
Ioram. unus domi. l' altus gr.
Ioramis. unus iudex. l' altus iudicans. fii defectio cor. a' apprehensio cor.
Iorc. unus excelsus. l' altus exaltatio.
Iorim. unus eorum. l' altus. fii excelsus unus. a' altus exaltatus.
Iosa. frena mea. l' dñi saluator.
Iosabesseth. ubi ẽ sanctitas gentis. l' ubi ẽ sanctus resurrectionis
Iosabeth. dñi sanctitas l' de ui. ãmi.
Iosabia. ubi ẽ incensum dñi. uel in quo ẽ ui. ãmm.
Iosaph. dñi speculi. l' dño unclarus. fii dñi labium. a' dño angustiatus.
Iosaphat. ipe iudicis. l' ipe iudicat. fii dñi iudicium. a' dñs iudicabit.
Ioseb. dñi ultus l' dñi ultificatus.
Iosedech. idem.
Ioseph. augmẽtum l' apposito.
Iosephus. augens filio. uel apponens festinationes.
Iosphias. ipe liber domino. uel ipa liberalitas domini.
Iosias. ubi est incensum dñi. uel in quo est sacrificium.
Iosophonias. dño abscondit. ul' domini speculator.

Iplotus. ubi ē salus ōn̄. uel in quo
est saluator omnium.
Iosue. salus l' saluatio. fil saluator
aut saluatus.
Ioth. scientia l' principium. fil ōn̄a
tor. aut ōnatio.
Iothe. ē perfectus. l' est perfecto. fil
ē ōn̄ perfectus. aut ē ōn̄ perfecto.
Iotham. ōn̄ perfectus. l' ōn̄ consuma
to. fil perfectus cor. a' consumato cor.
Iotham. scia ōn̄. l' principium.
Ioram. mamicus hic. l' ōn̄s ille.
Iozabad. ōn̄o dotatus. l' ōn̄ dotato.
Iozabar. ōn̄s fluēs tonus. l' nomino
tonus fluuio.
Iozabad. ōn̄ dotatus. uel qui est
dotatus a domino.
Iqaberh. domini dei. seu que est
dotata. a domino.
Iosaded. ōn̄ fortis finis. uel ōn̄m
fortem testificans.
Iosachar. ōn̄ ultio. l' ōn̄ ulciscens.
Iosaph. ōn̄ ultio. l' ōn̄ ulcisci.
Iosiah. ōn̄ ultio ē l' ōn̄ ultra est.

Hic post i sequitur r.

Kath. cuntas descendens. l cun
tas descensio. siue ingilas finis.
aut suscitans testimonius.
Iras. fr̄ meus intens. l' fris meus in
sio. siue ingilanter substollens. ant
ingilans plasmationi.

Hic post ȷ sequitur s.

S. uir. uel assumptus.
Isla. mulier. l' assūpto.
Isaac. uir ingilans. l' ur suscitator.
Isaac. risus. l' gaudiū.
Isaiae. uir ingilantis. uel uir
suscitatoris.
Isachar. qui ē memor. l' ōn̄ meo
rans. fil ur mercedis. a' ē merces mea.
Isacharite. qui sunt memores. uel
ōn̄m memorantes. siue ur mercedis
aut mercedis mee.
Isai. salus mea. l' ōn̄ salutare. fil ur
dei saluator. a' ur assumēs unitionem.
Isaias. ōn̄ salus. l' ōn̄ salutare.
Isar. uir parvulus. l' ur imminutus fil
ur ingilans. aut ur suscitatoris.
Isarī. ur parvulus m. l' ur imino
rationis mee. siue ur suscitatis mea.
a' ur ingilantium meorum.

Isbal. ur nequitie. l' ur detestator.
Isboal. ur detestans ppīm. uel as
sumptus in fortitudine ppli.
Iscoseth. ur ōn̄sionis. l' assūpta
confusio.
Ischarioth. ur memorie. l' est mer
ces eius. siue memoria mortis. aut
memoriale ōn̄i. sipatēs
Ismurh. ur dei mis. l' assumptus de
Ismael. audiens. deo. uel simens
retributionem.
Ismachite. ur audiens deo. l' assumi
tus exauditione dei. ōn̄
Israel. mens videns deū. l' ē videns
Israel. ur videns ōn̄. l' princeps cū
deo. fil dei visio ē. a' fortis videns dei
Israela. mens videns deum fui. l'
princeps cum deo suo. fil ē videns
tū eius. a' fortis videns dei sim.
Israelite. ur videntes deū. l' assūpti
principes cum deo.
Isuar. parvulus ur. l' ur diminut
fil ur salutis. a' assūptio salutaris.
Ithiel. ur loquens. l' assumptio sa
lutis mee.
Istob. ur bonus. uel assumptio
bonitatis. Hic post ȷ sequitur t.

Talia. mens excedens. uel
mentis excessus.
Italica. mentem excedens. uel
mentis excessio.
Italici. virtutum excessus. uel viri
excedentes.
Itamar. insule palma. l' ur insule ama
ritudo. siue ubi est amarus. a' ubi est
consumatio.
Ituca. montana. l' sublimis. frū
est non hebreum.
Ituca. montana. l' sublimes.
Ithus. mons excelsus. uel mons
sublimitatis. Hic p' ȷ sequitur v.

Obdeus. annus remissionis. l'
annus remissionis.
Iucal. potentia. l' fortitudo.
Iucadam. potestas oppressi eos.
l' fortis oppressio eor.
Iudaia. confessio ōn̄i. l' glificatio ōn̄i.
Iudaismus. laus l' confessio.
Iudante. confitentes. l' glificantes.
Iudas. confitens l' glificans.
Iuca. confessio. l' glificatio.

ircl. l'ambáte. l'ofitentes.
ndi. l'ambante. l'ofitentes.
ntib. ofitente. l'glificante.
aliis. incipiens. l'principiis.
ilia.
mnis. idem uteñ.
unta.
apitel. inimicus separans. uel
communis separatur.
thus. clamis. l'clamo. siue precó
aut ipe elevatus.
ntib principium. l'diñanto.

Hic icipuit per l. luctam.

Sabaoth dom. apollion grece.
ctiminis. l'exterminio: latine
Habum. deustio. uel l'inflá
mantes. siue deustio. aut
inflammatio. cáns
ava. flámá uindicá. l'deustio uel
ator. pcedens l'interficiens
amas. iniquitas. l'ad iniquitatē.
abaoth. pcedens l'interficiens. sii
solitanus a' solitario coitus.
bum. albus. l'albedo. sii candidus
ue candidatio.
bana. candidáre eñ. l'candidato eñ.
abaoth. uenientes. l'egredientes.
abeth. acceptans. l'acceptabilis.
abem. candor. l'candidii. sii cor e
go. aut cor filio me.
abem. deusti. l'inflámantes. siue
deusto. a' inflamatio.
elo. ingressus. l'ingressio. sii uen
tus. aut ingredientes.
aboth. idem.
accemonia. o surgens silentius. l'
sii recto sanguinea.
accemones. o surgẽte silentio. l'.
surgentes sanguini.
achis. miserit. l'o surgens uu.
achoth. o surgens l'o recto.
achum. o recto. l'ad o surgendus.
ed ipe met sibi uu. l'ipe met uu sui.
aphtoth. lampas. quasi ce cultri.
ab qe non abosse.
ael. in ceo. l'in ceum.
gil. leo. l'filius leonis. sii ipe sibi
met uu. a' ipe met um sumus.
ilia. leena. l'in salutem. sii filia leo
nis. aut filia leene.
imathea. signum l'exercitio. sii ad
signum. l'ad exercitum.
Hamasabatham. ut quid derelinq̃sti
me. l'quid é derelicto mea.
Hamasabtham. idem.
Hameth. qñ é nomen littere. sii cir
cuitionñ. sii circuncio. a' humanitatem.
Hmech. uestimenta. l'disciplina cordi.
sii cor fluens. a' cor fluentis.
Hamech. qñ é noñ hominis. pauper. l'
pusillus. sii humil'. a' humiliatus.
Hmuel. cum quo é deus. uel in quo
est benedictio.
Hnaima. fuit in nomine. l'nativitas
expectati. sii tribꝰ amata a dño. a' trib
amabilis dñi.
Hnadicenses. fuerunt in nominib' l'
nativitates expectate. siue tribꝰ ama
te a dño. a' tribꝰ amabil' dñi.
Hnominum. tribꝰ l'manes. sii plu
rimum militar tribuii. a' principes
multor populor.
Hpiroth. fulgor. l'fulgur. sii fulgu
rans. a' fulgurato.
Hrama. sublimitas l'o surrecto.
Hsa. salus. l'saluato. sii in salutes.
aut in salutationes.
Habi. speravit in me. l'in dño spes é
astrias. salus donata. l'saluatoria
nisim. fabri. l'malcatores. dño
Hsaias. adjuuans. l'auxiliatus a dño.

Hic post l. sequitur e.

Ebana. albedo l'candidato.
Ebaen. candidii. l'edificatio.
ebeus. corculum. l'quasi cor.
ebna. later l'cementum
ebni. lateres l'cementi.
ebnici. latam. l'cementatu.
ebona. albedo. l'candidatio.
ecba. gena eius. l'maxilla eius.
ecbi. gena mea. l'maxilla mea.
echis. gena uu. l'maxilla assumpta.
echuza. o surgens. l'o surrecto.
ediel. flamma uindicans deo. uel
exurgens iudicii dei.
edam. flámá iudicis. l'exurgens
edan. flamma uindicans. l'exur
gens iudicium.
ecnias. iniquitas l'ad iniquitatē.
ecth. flámá uite. l'exercitio patroni
egbatha. ignis. l'incendium.
eglen. panis l'refectio.

Uesa. salus. l' saluatio. sii in saluteꝫ
aut in salutationeꝫ.
Uesem. ad nomẽ. l' ad audiuonem.
Ueu. adiecto. l' bona operatio.
Uesemdam. ad nom iudicq. uel ad
audiuonẽ iudicamus.
Uenabonh. uenientes. l' edificantes.
Ueu. admis. l' oppositis. sii assump
tis. a' applicatis.
Ueuite. adi. l' appositi. sii assumpti
aut applicati.
Ueuites. adiecto. l' appositio. sii ap
plicatio. aut prosecutio.
Ueuabam. prosequens eos. ul' ad
diuinum eorum.

Hic post l. sequitur j.

Ja. laborans. l' laboriosa.
Uibanus. albus ul' candidꝰ
siue candor. aut candidatio.
Uibertum. frume palee. uel suscitatio
paleas.
Uichaoua. suscitans l' suscitatio. sii
ad suscitandũ. l' ad suscitationẽ.
Uibia. uemens. l' mittiens.
Uichaouy. suscitantes l' ad suscitandũ
Uici. osingẽs. l' lacrimas fundens.
Uicia. lacrimas fundens ei. uel cõ
fitentio eius.
Uicaus. osurgens. l' ipe suscitas sii la
crimas fundens. a' lacrimar effusio
Uicy. item. in plꝰ.
Uichoua. suscitas. l' suscitatio.
Uichouenses. suscitantes l' suscitan.
Uoi. genuit. l' edificat.
Uoia. nata ei. l' edificatio eius.
Uoi. nati. l' edificantes.
Uoi. natus. l' edificatus.
Uuus. albicen. l' candidatus.
Uisama. nata tentatio. uel natiuitꝰ
tentationis.
Uisias. gigans uel genetanus.
Uisimacus. genetans percussiones.
l' genetationis percussio.
Uithra. genus decor. l' gigans decore.
Uithris. utilitas angustie. uel utilis
tribulatio.
Uichostiates. sublimitas. l' preclui
um. siue genetans latitudinem. aut
utilitas fruitatis. Hic pꝰ l. sequitꝰ o.
Obna. alba. ul' candida. siue
labor. aut candidatus.

Uobm. albus l' candidus. siue coꝛ
mihi. aut coꝛ filij mei.
Uobm. albus. l' candidus. siue labor
aut candidatio.
Uomuei. albi. uel candidi. siue albe
dines. aut candidores.
Uobom. albus. l' candidatus. sii coꝛ
m. aut coꝛ filio meo.
Ucl. uinculũ. l' declinatio
Ucl abaꝛi. ipi uerbũ. l' ipi fmatio
Ucl adad. ipi fuimus. l' ipi testificatio
Ucl adam. ipi causa. l' ipi iudicus.
Uoiec. osecutio utilitatis. ul' que osc
cuti est utilitates.
Uomma. latices candidan. uel latex
candidatio.
Ucommi. philarchi multoꝛ tribuũ.
l' principes multoꝛ pplox.
Uoth. uacans l' declinans. sii uicinꝰ
a' ipe xclusus.
Uotham. ipe xcludens eos. uel ipe ui
cinum eorum.
Uothan. uincũlũ l' xclusio. sii declina
tionũ. aut uacans gir.
Uothx. uincũli eius. l' ipa xclusio.

Hic post l. sequitur u.

Uas. ipe elevas l' ipe osurgens.
Uicus. item.
Uud. uincus. l' declinas. sii unus na
tus. aut unus utilis.
Uudum. uinculan. l' declinatos. sii fo
tes. sii profut. a' unus proficientes.
Uuth. gene. l' maxille.
Uuza. nux. uel amigdalum.

Hec sunt interpretationes hebraicoꝝ nom
inum incipientiũ per m. litteram

Mabelel. congregauit deus. l'
congregatio dei.
Machi. mollities uel cõ
fitentio.
Machan. fũs est mihi. aut fitens fit
mihi. aut uentes cesus. aut uentus
percussio.
Machti. misura fui mei. uel q̃s suffi
cies testimonii eius.
Mag. gigans m. l' gigantis.
Malam. clausus l' infirmitas.
Malaph. de mille. l' de decima.
Malath. clausus peccatoꝝ. l' infir
mitas ipius.
Malelel. laudans deũ. l' laudatio di.

~ Maalmeon

Maalmeon. de birationē. uel bucuit birationem.
Maalon. de fenestra. l' a principio. siue ptimatis. a' securitas.
Maallon. utē.
Maama. aggregatis populus ei. l' aggatio populi eius.
Maamite. aggati populi eius. l' aggationes populor eius.
Maamad. desiderii. l' desiderabilis.
Maath. idem.
Maamath. requiescens. l' requietio.
Maama. amara. l' tomus mea. sii ex ustione. a' ex ustione.
Maamth. fouee. l' spelunce.
Maasias. bonus dñs. l' assumptio dñi.
Maath. desiderii. l' desiderabilis.

Hic post m ta sequitur b.

Maba. munitum suscitans. l' mu nimen ingilie.
Mabdiel. munitus deo. l' munitio dei.
Mabdielie. munita deo. l' munitões dei.
Mabian. munitus l' protegens. sii mu nimen. aut protectio.
Mabia. munitès. l' munitio.

Hic post m ta sequitur c.

Macha. ingenui. l' percussio.
Machabeus. aut protectio. siue percutiens. a' ingeniosus.
Machabei. idem in plāli
Machan. subiectus m̄. l' mollicies mia.
Macedā. crustho l' orientalis. sii prius. a' in antecessum.
Macede. crucens. l' crustho. sii oriens. aut antecedens.
Macedonia. obusta. l' obustio. sii ante cedēs. aut orientalis.
Macedones. idem in plāli.
Macelodh. cetus l' eccle. siue gregatio. aut gregationes.
Macelodh. utē.
Macema. cauens dñs l' orietal' dñi.
Macer. finis. l' definitio.
Macres. idem.
Machet. orietès unita. uel antecedens.
Machi. qui è. l' quia è. sii rex meus. aut regnum meus. dei
Machel. rex meus deus. l' regni mei
Machimadh. quid est donum. uel quid è donatio.
Machir. uendabit. l' restituens. siue uidens. aut de infirmitate.
Machirite. uendibilis l' restibiētes. sii infirmitates. aut de infirmitatibz.
Machimas. humilitas. l' actractio.
Machimadar. humilis l' actractatus. sii tangens. a' militis tributor.
Machosis. cupiscētia. l' cupiscibil'.

Hic post m ta. sequitur d.

Mada. mensura. l' q̄ sufficientes.
Madabas. mensurā uementē sub stollis. l' sufficiētie. uemēs plasmatio.
Madabena. a salui eius. l' a memore ei'. sii salutis eor. aut memus eor.
Madai. mensura mea. l' q̄ sufficient m̄.
Madaliel. munus meū deus. ul' defen sio mea deus meus.
Madan. adiectio l' habitaculum. siue mensura dom. a' sufficiēta gre.
Madbans. heremus. l' solitudo.
Madia. mensura dñi. l' sufficiēs dño.
Madiam. de causa. l' de iudicio. sii in causam. aut in iudicium.
Madian. rixans. l' diiudicans. sii in quitas. a' adiectio.
Madianite. rixantes l' diiudicātes. sii iniqui. a' adiacentes.
Madith. mixtus estuū. l' mensura fluuiū
Madim. iudicū. l' diiudicatio.
Madmena. mensura miscet. l' qm̄ suffi cienter eripis.
Madon. adiectio l' habitaculū. sii habi tatio. a' inhabitantes.
Maphi. speculator l' speculatio. sii de speculo. aut de speculatione.

Hic post m ta sequitur g.

Magal. colonia l' transmigratio.
Magala. transmigrās eum. l' colonia eius.
Magalim. colonie l' transmigrationes
Magdena. defendens filiū sibi. l' de fensio filij eius.
Magdal. magnificio l' mixtus. sii pro minens. a' preminentio.
Magdalel. mixtus dei. uel magnifica mit me deus.
Magdalū. magnificio. l' mixtus. sii de fendens eos. a' preeminentio eor.
Magdalene. magnifica. l' pminentia. sii mixtensis. a' defensibilis.
Magdalel. mixtus dei. uel magnificās deum. siue multū accepit a deo. aut

magnificauit me deus.
Maldalgad. nutris pmate l'accmenti.
Magdol. nutris. l'magnitudo.
Magdola. nutris et l'magnificis eius.
Magdola. quis grandis. l'quemadmodum
sine que est magnitudo. aut que est
magnificentia.
Maggedda. ammunas l'ammunatio
Magedau. fructus dom. l'ammuna
tio ei⁹. sine poma eius.
Maggeddo. deptano. l'de deptatione
eius. a' fructuū eius.
Magedon. deptans. l'deptatio. sii ca
naculum. a' habitatio.
Maged. cena pauoris. l'deptatio uite
Magnas. tangens. l'de tactu. sii tri
tributi. a' utilitas tributor.
Magog. coma. l'tecti. sine detectio.
aut de comate.
Magon. guttur. l'de fauce.
Magon. guttur meroris. uel de fau
ce iniquitatis.

Hic post m 7a sequunt h.

Mah. dominus inflationis. uel a
maritudo mea.
Malechiam. ecce pars. uel ex u
ta excelsa.
Mahubibael. ecce ita deus. uel q's
est dns deus.
Maida. contradictio. l'misera sufficies.
Mamam. desiderantis eis. l'desi
derium eorum.

Hic post m 7a sequunt l.

Mallach. angelus. ul' nuntius.
Malachi. angelus meus. uel
ammunatio mea.
Malachias. angelus dei. uel ammu
natus dnm.
Malachim. liber regum.
Malachim. nuntians eis. l'angelo eor.
Malachor. liber regnor.
Malachoth. angelus deptor. uel
ammunians inflationem.
Malalai. laudator meus. uel lau
dator dei.
Malalehel. laudans deū. l'laudatio
Malaboth. angeli. l'ammunatores.
Malasar. laudator principis. ul' de
spector angustiar.
Malatora. usio. l'de usione. sine
despiciens. a' despectione.

alchi. regnum l'principatus.
alchi. rex meus. l'principatus m.
alchia. regnator dominus l'princi
patus dñi.
alchon. rex mestus. uel princeps
angustians.
alchus. rex. filii. l'princeps festus
alech. nuntius. l'regnator.
aleforth. angelus uictus. uel ammū
tians reclinationes.
alioth. princeps l'ammunator.
alioth. angeli. l'ammunatores.
alleth. plenitudines. l'adipleti.

Hic post m 7a sequunt m.

Ambre. diuidens l'diuisio. sine
claritudo. a' perspicuitas.
Ambres. mare in capite. uel mare
pelliceum
Amoaget. de longe l'elongatus. sii
alienatus. a' alienatio.
Amoaç. luctum pecunie. l'cupiditi
diuitiar.
Ammona. diuitie l'cupiditates. l
utriq; hoc nomē sym̄m̄ ē partes. 7 he
breum mixti utriq;.
Amucha. elongans calorem. l'alie
natio prestolationis.
Amuchā. ureū.

Hic post m 7a sequunt n

An. quid l'quomodo.
Anna. quid ē h. l'q̄ ē illud.
Anna. coma. l'requescens.
Anaa. munus. l'desolatio. sii sacri
ficium. aut holocaustum.
Anaath. munia l'desolationes. sine
munians uita. a' pauoris repletio.
Anath. sepulchrū. l'monumentus.
Anaem. desolans. l'desolatio.
Anaem. castrum. l'tabernaculū. sine
requies. a' desolatio.
Anath. requies l'sepulcrus.
Anaim. castra. l'tabernacula. sine
requietoēs. a' desolationes.
Anasses. l'obstupescens. l'necessitā
sii oblimosus. a' aliquid oblitus ē.
Ane. nuntius. l'nuntians. sii riple
tus. aut repletio.
Anchoth. nūs uite. l'mūdus uitas
sii replens pauorē. a' pauoris repletio.
Anbu. quid nā hoc ē. l'quo ē istud.
Anasamaroth. fremitus. l'similitudo.

Manus. quid laboras. uel quomo
laboriosus es.
Manue. requiescés. l' requiescit.
Manoth. emanans. l' emanato.
Manol. chorus. l' plenitudo.
Manon. habitaculum. l' hitato.
Maqim. habitationé habens. l' hit
culum fortissimus cor.
Mapsa. munimé. l' protectiones.
Mapsi. munies eos. l' protecto eor.
Hic post m 7a sequitur r.
Mar. amaricis l' amaritudo.
Marar amara scientia. siue a
mara lactantia. l' amare scientis. aut
amarus arrogantes.
Mara. amaricis me l' amaritudo ma
Maraioth. amara scientia. uel ama
ricans uiatio.
Marala. amara accessio. uel aman
tate accedens.
Maranatha. in uiri nri aduenit. ui
quidem dominus nr aduenit. syri
cum é non hebraicum.
Marath. amaru tps. l' amaritudo pecá
Marchaloth. quadrige. l' quadrigates
Marchus. arrimis. l' defricatus.
Mamarus. l' declinans siue cernus
a' sublimis mandato.
Marath. amara contractio. uel un
dens eritis.
Marcebat. amare ardens mulum
l' amara strictio deuoratoris.
Marcheus amare ardens ipurente
l' amara strictio ipurentis.
Mares. amare tollens. uel amara
plasmatio.
Mareša. a capite. l' a principio.
Mareth. amara uita. uel amaritu
do. pauoris.
Marma. illuiata. l' illuiatrix.
Mara. stirpa mans. l' stella mans
sui illuians. aut amare amaru. syro
aut simone dña interpretatur.
Marioth. lites. l' litigia. sui dilectio
aut contradictiones.
Marmuth. litigans l' contradicens. sui
amara mors. a' amaritudo mortis.
Maršа. a capite. l' a principio. siue a
mare tollens. a' amara plasmatio.
Marma. amar ornus l' amä retentio
Marnadach amara procacitas. uel a
mara extractio.
Maroloth. amara scientia. uel a
mara uiatio.
Maron. sublimis. uel de excelso sui
amare tristis. a' amara tristitia.
Marsana. amare inundans. uel a
mara egressio.
Maruba. prouocans. l' irritans. syro
ar fmoc. uiatis. a' uiatrix.
Hic post m 7a. sequitur s.
Masa. onus. l' assumptio
Masaa onerans eum. uel as
sumptio eius.
Masia. pondus. l' alematio.
Masata. rapiens l' requiens. siue
assumens testimonium.
Masaphoth. restra incendentia. l' de
tribulatione restror.
Masa. onus mei. l' assumptio mea.
Masaa. onus dño. l' assumptio dñi.
Masal. parabola. l' proicibus.
Masan. iacundantes l' iacundantibs
sui onus dom. l' assumptio gie.
Masech. pinguis. l' propinatio.
Masephi. speculator l' speculatio.
Masephath. speculatio. l' otemplatio.
Masela. onus dño. l' assumptio.
Masena. prosperi l' secundi. sui secú
dus. a' secundatio.
Masera. eruditio. l' disciplina.
Maserah. eruditi. l' disciplinati.
Maserecha. libans. l' attrahens. siue
libatio. a' uectigal nanum.
Massepheth. speculas. si uestimen
l' otemplatio si humeralis.
Maseroth. specule. l' refugia sui mu
nitiones. a' protectiones.
Maspha. speculatio. l' otemplatio sui
ve speculantes. a' de otemplatione pecci.
Maspharsi. otemplas tps. a' otemplatio
Maspha. speculatio. l' otemplatio.
Massia. onus dño. l' assumptio dñi.
Masloth. proicibus. l' parabole.
Masma. erudiens l' eruditio.
Masmaa. auditor dñi. uel erudi
tionis grim. tutis
Masob. onus sui. l' assumptio sui
Masobia. speculans dominum. uel
assumptio dñi. libatio
Masrecha. uectigal nanu. l' attractu

Masiphoth. speculans super: inuum
tum. l' exemplator: sr humer: al'.
Marsa. onus impium. l' assumptio
miquitatis.
Hic post m ta sequitur th
Mbra. donans l' donato. sii ibu
tum. a' humile forum.
Mbalam. sumans eos. uel per:
fecto eorum.
Mbama. manus l' donato.
Mbam. donans. l' donatis. sii dona
tor dom. a' donato gr.
Mbamal. donum eius michi. uel
donato eius mea.
Mbama. donas dño. l' donato dñi.
Mbamamam. donatis dñs eis. l'
donato dñi eor.
Mbamur. donatores l' donati. sii do
natores donor. a' donatores gr.
Mbaris. spluta. l' spluito. sii splu
tus. aut spluto me.
Mbar. donas peccm. l' donato ptis.
Mbatha. donans peccati ei. uel do
nato ptis eius.
Mbathus. donatis a dño. uel do
num dñi aliquando.
Mbobia. dulcis sanitatis. uel dul
cedo sanitatis.
Mbetha. donas ei. l' donato eius.
Mbeus. donator consiliu. l' donum
festinatione.
Mbama. donator gr dñi. l' donas
donatione dño.
Mbias. donatus dño. l' donato dñ.
pro iuda. s. m. eius loco positus è.
Mbinm. donum dominu è. uel do
natis domino è.
Mbalam. sumans eos.
Mbrabith. psecutio. l' iuga desecdes.
Mbreth. yconomus. l' dispensator.
Mbsias. dono indigens. uel dona
tor dominans.
Mbusala. morte misit. l' mortis e
missio. sii mortis interrogator. a' mortu
è. interrogauit.
Mbusale. ut supra.
Hic post m ta sequitur u
Mel. nuces deo. l' nucés deus. sii
ex uita dei. a' quis è sic dñs deus
Mnam. quis è de longe. l' ex uita.
Hic post m ta sequitur z.

Mlça. ex hoc. l' existens.
azarathsedion. signa horoscopi. uel xp horas.
Mazorothsedu. con. que mathematici signa apellant.
Mazu. ex hoc dñs. l' ex isto dñano.
Mazuam. ex hoc dominus è. uel ex isto dñano è.
Mazioth. ex hoc tempus. uel ex ihs responsio.
Mazaroth. uinc. la. l' disciplme. sii successiones. a' exclusiones.
Hic post m sequitur e.
Ecedem. ab exordio. uel ortu principem
Mchia. percussus dño. l' percussio dñi
Mchedinas. humilitas. l' attractatio.
Mchue. basis quiescens. uel uenu dantis emotionem.
Mchomoth. fultur. l' suppositoes.
Mchorath. uenudantis l' uenudato.
Mchuzath. item.
Mchorathi. uenundantis michi. l' uenundato mea. torq
Mchuzathue. uenundati l' uenuda
Hic post m te sequitur d.
Edab. fames aquaru. uel fames aquarum.
Medaba. fames aquaru ei. l' fames aquarum eius.
Medabena. onus. uel ponder. sii de once. a' de ponderib.
Medab. mensus è. l' adequatur. sii me nens. a' mensurato.
Medala. aque sublimes. uel mensura in aqua.
Medan. mentiens. uel rinsens. sine mendatium. a' rinsio.
Medama. aque eminentes. ul' aquar eminentia.
Medre. mensura. l' aque eminetes.
Medremena. mensura unsecr eius. uel aque eminentes ex pis.
Medena. aque sublimes. uel aquar sublimitas.
Medi. adequan. l' mensuratores.
Media. mensura. l' adequatio.
Medim. mensuans causam. uel adequatio iudicu.
Medon. mensurans dolorem. l' adequans murmurationes.

Mendo. mfinzans.l' mensinzato.
Hic post m te sequitur aliud e.
Mebri. de ora.l' ulterior.
Mechabel. benigna dei. uel
benignitas domini.
Mecabel. benigna dei.l' benigtas dei.
Hic post m te sequitur f.
Mfath. speculi.l' speculano.
Mefiath. impetus aque. uel
impetus aquarum.
Mefeheth. speculum uite. uel specu
lum' panoris.
Hic post m te sequitur g.
Mgla. despiciens.l' despecto.
Megbis. despiciens effusiones.
uel despecto ignominie.
Hic post m te sequitur j.
Mgla. iudicio. uel mensura i.
iufficiens.
Meisabel. benigna dei.l' benigtas do.
Hic post m te sequitur l.
Mla. uallis salis.l' uallis salsa.
Melcha. regina l' regnatrix.
Melcham. regens eos.l' rex eor.
Melchi. rex meus.l' regnans mi.
Melchias. rex dñs.l' regnū dñi.
Melchiel rex meus deus. uel regnū
meum dei.
Melchielite. reges mei deo. uel regi
na mea dei.
Melchisedech. rex iustus.l' rex paci
ficus. sii rex pacis. a' rex iustitie.
Melchisue. rex saluator. uel regnum
salutis.
Melchisua. rex loquax.l' regnum ca
lilene. sine rex meus tyrannus. aut
rex meus perditio.
Melchisue. idem.
Melchora. rex eorū.l' principans eis.
Melchon. rex meroris. uel princeps
iniquitatis.
Melchonoth. sulchra.l' regina. sii re
ges mouri. a' regni cubicula.
Mela. uallis salis.l' uallis salsa.
Melech. regnum.l' regnator.
Melech. chorus.l' a principio.
Melechi. chorus meus. uel a princi
pio mea.
Melechias. chorus domino. ul' apri
cipio domini.
Melibine. infirmitas.l' de infirmi
tatib. sine mandatum humilitatis.
aut mandatum humile.
Mello. plenus.l' plenitudo. sii adum
plenis. a' impleto.
Melloth. plen.l' adimplen. sii plen
tudines. aut impletiones.
Mellothi. plen mi.l' impletiōs mee.
Mellothi. plen.l' adimplen. sii plen
tudines. l' impletiones.
Mellothi. plen mei.l' impletiōs mee.
Melsa. ira.l' azimus.
Melluth. uallis falsitatis mordētis
l' uall' salis dolose prestolantis.
Melluchazem. uallis salsa mordēti
tatis. l' uall' ignea lapidū acuator.
Melbachazen. idem.
Melluth. plenitudines l' adipletiōs
Hic post m te sequitur aliud m.
Mm. aquo. uel eripis.
Membrana. aperta l' manifest'
sii aperto. a' manifestato.
Memphis. os l' ab ore. sine os eius. a'
os eripis.
Memphiboseth. os confusum.l' os cō
fusiones. sii os ignominie. a' de ore ignominia.
Memphon. os meroris. l' de ore iniqti
Memmus. ex quo quis. uel tis
ex ipis iste. ipis
Memmi. aque mee. ul' uiscera mia ex
Memrath. ex quo deus. uel uiscera
misericordie. Hic post m te sequit n.
Mn. uiscera.l' ex ipis.
ema. uiscera mea. ul' ex ipis
mitimis meis.
Menelaus. uiscera maledicta. ul' ex
ipis maledictis.
Hic post m te sequitur r.
Mr. aperuis l' manifestus. sii il
luminas. a' illuiato.
Merab. mutatio. ul' de mutatione
sii manifestus piem. a' illuiato pis.
Meran. amaricis l' amaritudo. sii api
ces ungulas. a' illuians suscitationes.
Merante. amaricites. l' amaricati sii
apientes ungulas. aut illuiantes
suscitationes.
Mrenuus. aperiens cuitatib. l' illu
minas curuum signi.
Mre aperuis l' manifestus. sii illuias
eum. a' illuiato eius.
Mred. rebellis uel aperto. sine illu

mmans. aut manifestus.
Mcepled. fouens. l'incubans. siue
incubabat. a' fouebat.
Mceremuth. apiens mortem. uel
illusians mortuos.
Mcenbaal. iungans cum mastro. uel
iungans cum altissimo. sii iungans cu
manni. a' iungans ꝫ altissimus.
Mcemuch. apiens morte. l' illumi
nans mortuos.
Mcob. multiplicato. l' de multiplicabit.
aut amara obtecto.
Mcodach. amara procacitas. l' ama
ritudine inimici. sii amare obtectus.
Mcrom. aque. l' superfluitates.
Mcron. illuminas meritos tpi. uel
manifestans iniquos.
Mcronadab. illuians meritos tpi. uel
manifestus iniquitate pecti.
Mcronathites. illuians mentes tpi.
l' manifestat iniquitate.
Mcuq. apiens unionem. 7 illuians
fortitudinis.
Mcus. osculens. uel osculum. sii archa
tum. a' aque tactantor
Hic post m 7 e sequntur s.
Mcus. hospes. uel hostis. sii mensa
aut mensurans.
Mcsa. cuneus. uel aqua mea.
Mcsa. hospes eius. l' hostis eius. siue
mensurans eum. a' mensurans eius.
Mcsa. hospes saluans. l' insita salutis
Mcsa. aqua mea. l' propinans. siue
aqua potum. a' propinator.
Mcsach. propinas. l' potum dans. sii
hospes frie. a' hostis fruitans.
Mcsalem. hostis missus. l' redde re
tributione. siue mensurantis pacem. a'
hostes mittens.
Mcsalorb. cuneus uncinum. uel
aque mee declinatio.
Mcsamaleth. potum dans choro. uel
propinans a principio.
Mcsech. amens. l' habens. sii oppres
sus. a' oppressio.
Mcsech. deficiens. l' prolungans. sii
defensio. aut prolongatio.
Mcsepha. speculator. l' explorator. sii
speculans. a' exemplans.
Mcsselluna. capiens eos uio. uel
plasmans eor tectus.

Mcsserothi. uincula. l' disciplinc. sii
successiones. a' exclusiones.
Mcsezabel. benignus deo. uel men
surans dei.
Mcsezebel. uem.
Mcsphar. speculatorie suscitans. uel
exemplationis uigilia. vanus
Mcphazeth. hospes vane. l' hospes
Mcsple. hospitis laqueus. uel ho
stis disciplinc
Mcssias. crisma. l' unctio. siue xpus
aut unctus.
Mcsolam. hospes secuh. uel mensu
ratus.
Mcsolam. capiens eos. l' palpans eos.
Mcsopotamia. elevata nece quasi
l' elevatio cuniculi nocis.
Mcsqum. hospitans eos. l' mensura
eor. Sciendum uero q' mensura e
q' potus appellatur.
Mcsthi. uanus. l' uaniens.
Mcsulam. mensura solus. uel
hostis anteior.
Hic post m 7 e sequntur ch
Mchea. dulcis. l' dulcedo.
Mchebda. unga. l' lectulus.
Mchubaal. benignus ne bonus. l' q̃
bona deminatio uentilans.
Mchebabe. q̃ bonus deus. uel q̃ bo
nã dominas.
Mchebu. dulcedo mea. l' dulcis usio.
Hic post m 7 e sequntur. u.
Mcusum. saluans eos. l' amputans
eorum. Hic post m 7 e sequntur z
Mcza. echce. uel ex isto.
Mczaab. elevata. l' super eam. sii
aqua fluens. a' aque fluuio.
Mczaab. aqua aurea. l' filia aurifice.
Hic post m sequntur i.
Mhum. quis mihi fremit. l' cui
conatus.
Mibhar. electus. l' electio. sii de electo
aut de electione.
Michea. quis hic. adverbium loci. l'
quis est iste.
Michael. quis ut deus. uel quis est
sicut iste dominator.
Michaia. quis ut dominus. uel qui
est dominus.
Michaiah. quis hic dilatans. uel
qui est latitudo.

Michas. quis est hic. adnexibus
loci. uel quis est iste.
Michcas. quis é iste. l' quis é in hoc.
Michol. aqua omis. l' aqua ex
Mato. metiens. l' mensurans:
Miphaath. aque ipetus. l' aqr ipulsio.
Miphabaal. os dnoz. l' os netustu.
Miphibosech. os ofusum. l' os ueicum
dij. sui os ofusiois. a' os ignomime.
Michael. tomus dei. l' dom' exercitu.
Michelene. genezans castra. ul' gña
te tonantium.
Michelem genezas l' gñatio. sii gñans
aut quis est deus.
Michelo. regnum. l' regnator.
Michmamum. quis mis fetus. uel cui
tonans est.
Micura. amara. l' amaricans. sii ama
ricato. a' amaricatio.
Michabaal. lingans cimaxito. ul' lin
gans cum altissimo. sii lingens ō mar
tum. a' ō altissimus lingans
Misaal. tactus deo. l' qs intingat dm
Missaam. talentus pplm. uel intin
gens eoz.
Misach. quis ut risus. l' quis ut fiat.
sii quis risus. a' quis de gaudio.
Misahel. populus dei. uel quis est ut
saluans deus.
Misia. que indigentia. uel que est
dormitatio.
Misor. humilitas l' tribulatio. sii de
humiliate. a' de tribulatione.
Misor. plena. l' directa. siue humilis
aut campestris.
Mistene. transmigras. l' declinas sii
declinatio. a' transmigratio.
Mistrates. declinas domū sufficies.
l' transmigratio dom sufficiens.
Michaab. quis ut aux obrizū. l' quis
é ut aurum purissimus.

Hic post m sequitur o.

Oab. de pie. uel ex pie.
Moabite. de patre genita. uel
ex patre genezati.
Moaida. misita dñi. l' sufficies dño.
Moaz. fortis. l' robustus. siue robur
aut fortitudo.
Moasibau. de adiutorio dñi. uel do
minus auxiliator é.
Mobomma. edificiū uel edificator.
Mobomma. idem. mia.
Mobommai. edificas in. l' edificatio
Mobommai. idem.
Mochebor. mulieras plem luminis.
l' plene lucundie.
Mochona. suppositio. l' sbstentaculū
Mochon. ueniens eor meus. uel ue
niendo mea.
Mochoth. plage. l' mulieres.
Mochotha. plaga eius l' mulieras eū
Modab. natiuitas. l' generatio.
Modaba. nascens pū l' geniato ei.
Modim. iudicii. l' diiudicatio
Modim. iudicas eos. l' iudicii eor.
Modolam. genīationem testificans.
l' natiuitas testificatio.
Modolath. dolens l' parturiēs. sii ado
lescente. a' a parturiente.
Modolathi. dolo: mis. l' parturies m.
Mofel. palpans. l' attractans.
Mofela. palpās eū. l' attractans ei.
Mofses. aquaticus l' assūptus de aq.
Movses. uiges l' lumens. sii attrec
tans. aut palpans.
Molada. princeps piscium. uel do
lo: parturiens.
Molathi. rex meus. l' princeps meus.
sii dolo: mis. a' parturiens mea.
Molathite. regnātes l' principātes. sii
dolentes. a' parturientes.
Molchom. reges eos. l' princeps eor.
Molid. infirmitas. l' a principio.
Molach. rex l' princeps. sii rex uester
aut princeps ur.
Mol. infirmitas. l' de infirmitate sii
eorus. a' a principio.
Mola. chorus eius. uel ab imo ei
sii infirmās eū. a' infirmitas eius.
Molu. infirmitas mea. l' de infirmi
tate mea. sii chor' mis. l' a principio mē.
Mollu. chorus laboris. l' a principio
laborioso. siue infirmus laborans. a'
de infirmitate laboriosa.
Molite. chor: mei. uel a principio
meo. siue infirmitates mee. aut de i
firmitatibus meis.
Mos. infirmitas. l' hitaculum.
Mosa. infirmās eū. l' hitaculi ei.
Mosia. infirmus dominus. uel hi
taculum dñi.
Morath. heres l' hereditas.

Hereditabi.bis meus. l'hereditis mea.
Hereditabi.heres meus iste. l'heredi
tis mea ista.
Hereditabum.heres eorum iste. l'here
ditis eorum ista.
Hereditate.heredes mei ista. uel ista
sunt hereditates mee.
Hereditio.uisio l'uisionis. sii illuians a
dilucidans. ipe ecclesia de quo habuae
dictum e nade in diam uisionis.
Heredith.bis meus. l'hereditas mea.
Herome. sublimitas l'celsitudo.
Hosa. salus. l'eruditio.
Hosee. saluator l'saluificator. siue a
saluatore. l'a saluificatione.
Hosellamoth. capiens eos mors. l'
palpans mortis eos.
Hosera. eruditio. l'disciplina.
Hoserath. uinculum l'disciplina
Hospitium. fortes l'uicine. sii for
tium a' uicinarum.
Hosi. palpator l'attractator.
Hosech. captiua. l'capiens. siue ca
pientes. aut captiue. eor
Hosollom. capientes eos. l'palpato
Hosollama. capiens eos dna. l'pal
pans eor dominus.
Hosallamoth. capiens eos mors. l'
palpans mortis eor.
Hosallaam. capies eos. l'palpato eor.
Hosiua. uinculum l'disciplina.
Hosel. eruditus deo. l'disciplina dei.

Hic post m sequuntur u.

Humn. consolans eos. uel in
cera eorum.
Husa. palpans. l'attractis. sii
palpato. a' attractato.
Hufach. palpans frustrum. uel attra
ctato frustris.
Huserath. uinculum. l'disciplina.
Husi. palpans. l'attractus
Husite. palpantes l'attractantes.

Hec sunt interpretationes hebraicorum nomi
num incipientium per n literam.

Na. pulera. l'pulcritudo.
Naab. abscondimus. uel
requiescens.
Naabi. abscondimus in.
l'requietio mea.
Naad pulera frustris. l'pulcritudinis
Naalal. laudent. l'laudabunt. sii tor
ris. aut laudano.
Naalla. tortus dei. l'laudas dnm.
Naalubel. tortus dei. l'laudans dnm.
Naalon. decus cantoris. uel pulcri
tudo lacrum.
Naama. decora l'pulcritudo. sii amo
nitio eius. a' amonitio eius.
Naaman. decorus l'pulcritudo. siue
amones eos. aut amonitio eor.
Naaman. ultus.
Naamath. mones mortem. l'decor peccti.
Naamathite. mouentes mortem. l'
decor peccato.
Naar. puer uel infantilus.
Naamim. pulcritudo l'amonitio eorum.
Naara. puer ei. l'infantilus eor.
Naarath. puerilia tpis. uel infantia
peccatoris.
Naarim. puer m. l'infantilus meus.
Naas. puer dni. l'infantilus dni
Naas. serpens. l'coluber. sii augurans
siue augurium.
Naaton. requies sonans. aut requie
scentia sonitus.
Naason. coluber murmurans uel ser
pens murmur. siue augurans dolores.
a' augurium iniquitatis.
Naath. decor tpis. uel pulcritudo i
peccati. siue abscondens pcm. aut
requiescens tpe.
Nabasab. ex tunc prophta. l' prophauit
tunc. siue pulcrum auxilium. aut ces
sionis minum.
Nabat. despiciens l'requiescens.
Nabaioth. sedens. l'excludens. siue
despiciens. a' requiescens.
Nabaith. scandalu. l'scandalizans. sii
insipiens a' insipientia.
Nabathei. insipientes l'scandalizantes.
Nabau. nemens l'includens. sii ne
mens. a' exclusio.
Nabdabel. ultus dei. l'fuit deo.
Nabeoth. prophans. l' prophta.
Nablath. organi. l'laudatorius.
Nablion. psalterium grece.
Nabie. prophta. sii prophta.
Nablu. organi. l'laudatorii.
Nablo. festio l'pphta. sii exclusio a'
Nabroth. festio. l' prophta. sii exclu
sio. a' supernentes.
Nabu. nemens. l'includens.

Nabuchodonosor.sedens in angustia.
agnita.l' sessio in agnitione angustia.sii
prophans ultimodi signum. aut pro
phia laqueale angustie.
Nabusabam.calcans tps.uel cal
cano temporis.
Nabusarachim.calcato: frum.l'cal
cano frmitatis.
Nabuthi.proplie.l' prophantes.
Nabusardan.prophanit palcas.ul'
prophia alicui iudicij.
Nachem.pparans eis.l'pparato cor.
Nachon.preparans dolorem.uel p
parato iniquitatis.
Nachor.requiescente luce.l'obscura
tio nouissima.sii requies luminis. a'
preparato tenebrarum die.
Nad.ascendens.l'ascensio.
Nadab.uoluntas l'spontaneus.
Nadabias.uouens dño. uel spon
taneus domini.
Naemam.fidelis l'fidelitas.sii mo
uens eos.a' motus cor.
Naeth.requiescés l'requietio.
Naphadol.dispersa generatio.l'di
spersio generationis.
Naphaser.maxima.l'maxima.
Naphedol.uastata generatio.uel
uastatio generationis.
Naplag.maximus.l'maximus.
Naplei.maxima.uel animarum
refrigerationes.
Naphis.idem.
Naplex.anima l'refrigerans.
Nages.meridies.l'meridianus.
Nageb.idem.
Naaz.puericia.l'infantia mea.
Nalzilel.ymnus l'laus.sii laudans
deum. a' dei laudatio.
Nam.salum.l'mare.sii fluentis a'
instabilis.i sedis mobilis.
Nam.fluctus.l'motus.sii fluentis
aut a motu.
Naoth.aspiciens.l'erudiens.
Nalol.tollens.l'Laudatio.
Nama.decus l'a motu.
Namolel.dormiunt dñs.l'dormi
tio dei. siue hi qui sunt dei. quos i
dormire facit deus.
Namza.putridus.l'amaritudo.sii am
aritudines.a' amaricationes.

Naam.putridi.l'apostate.sii profa
ni.a' transmigrationes eor.
Namsi.palpans.l' tangens.sii at
tractans.a' directio.
Namuel.loquens cum deo.l'cum
quo loquitur deus.
Namuelite.loquetes cum deo.l'ci
uitas loquitur deus.
Nance.pisces l'pennis.sii gimen pul
critudinis.a' pascua eor.
Nancissus. colligens.l'collectio.sii
luicema semtes a' accessus lenite.
Nasab.exsiccans.l'exsiccatio.
Nasam.gimen molle.l'gimen tene
rum.sii gemmis eis.a' gemmato eor.
Nasia.colubri dñi.l'spes dñatoris.
Nasib.tentus.l'stans. eis
Nasim.dux l'princeps.sii principes
Nason.desolans.l' requiescens.sii au
gurians.a' augurium.
Naso.pulcritudo luminis.uel so
lus angustiarum.
Nathan.donatus eis.l'donato eor.
Nathanmelech.donatus regno.uel
donato regnatoris.
Nathan.donis domi.l'donatus gr.
Nathanahel.donum dei.uel dona
tum cum dñs.
Nathinimei.donatores l'donati.sii ipsi
diaconi grece ait subministri latine.
Nathon.donatus meror.uel dona
to iniquitatis.
Nama.semen.uel germen.sii latitat'
aut pulcritudo.
Nave. utñ.
Naum.gemmans l'desolator.
Naumi.gemmis eis.l'desolato eor.
Nazareth.flos.l'nazaritani.sii scitus a
desecrato eorum.
Nazareth.uncto l'mundicia.siue
custodiens.a' separato.
Nazareus.nazaritani.l'floridus.sii
custodiens.a' separatus.
Nazareus.mundus l'scitus.sii unctus
a' desecratus. utrique hec nom apud
hebreos nó scribitur per z. litteram. sed p
hebreii fatc. q' nec s. nec z. litteris scit.
Nazaret.nazarita l'floridi.sii custo
dientes.a' separati.
Nazaret.mundi uel uncti.siue sci
aut consecrati.

Hic post̃ sequitur c̃. motto

Nepolis mure ꝫmota. l' mua ꝫ
Nebaaç. lamatus apprensus
l' lamatus. apprehensio.
Nebalal. lamane laxue. l' lamans
laxatus. siue lamantis lenitas. a' la
mantis lamatio.
Nbellarb. lamatus tpis. l' insipiẽ
tia peccatis.
Nebe. lamans l' lamatus. siue post
ulatum. a' mensura.
Nebel. lamane deo. l' lamatus dei. l'
sui ꝫfessio dei. a' dei psalterium.
Nebo. lamans l' lamatis.
Nebm. lamatus meus. uel psalte
rium meum.
Nechao. paratus iste. l' parato ista.
Neceb. tactio. l' attrectatio.
Necho. percutiens l' percussio.
Nechola. includens iudicio.
Nechoplata. includens. l' exclusio.
sui ꝫclusi apiens. a' pensionẽ cuacẽs.
Necloria. aroma. l' thimiama. siue
fragrans eius. a' aromatizatio eius.
Ncele. scala. l' torrens.
Nelamite. cumsoi heretes. l' cuꝰ
dam hereditantes.
Necle. cumsoi heres l' cuiusdã hereditas
Nelle. scalle. l' torrentes.
Neleschol. torrens botri. uel botri
torrentis.
Necma. ꝫsolans l' ꝫsolatio.
Necmas. ꝫsolatus a domino. uel ꝫ
solatio dei.
Necsta. es uel metallum.
Nephabel. spirans deo. uel applicaꝫ
ois dei.
Nephe. spirans l' sufflans. siue spi
ans sufflatio.
Nephee. applicans ois. l' lugens qꝫ
nomen é lapidis.
Nepheb. pruna l' carbo siue seducens.
aut seductio.
Nephegg. uem.
Nephondor. marina. l' maritima.
Nephi. purificas. l' purificatio.
Nepha. purificans aggrauatum. l'
purificati aggrauati.
Nephtoa. deceptio. l' ꝫsolutio.
Nephusim. apertum nomen. uel dis
soluta audito.

Negeb. austrum. l' australe.
Negeda. includens iudicio. uel pe
cussio iudicij.
Neiel. stans dei. l' stans dei.
Nehesorb. stans l' stans. siue stans
temporis.
Neman. pulcritudo. l' ꝫsolatio.
Nembra. profugii. l' apostasia. siue
apostatans. a' apostasia.
Nemum. profugii. l' trangressio. sii
pauus. a' amaricatio.
Nemum. pauoꝝ. l' apostate. aut ama
ricantes eos. l' profuga eoꝝ. siue pa
uoꝝ. aut apostatarum.
Nemuth. pauoꝝ. l' apostate
Nemoth. ꝫtumptus l' profugus. sii
transgressoꝝ. a' apostata.
Nemsi. palpans l' tangens. sii attrac
tus. a' attractatio.
Nemsib. stans. l' attractans. sii sta
tio. a' attractatio.
Nepthah. deceptio l' dissolutio.
Nepthah. latitudo mia. l' ouersio eiꝰ.
Nepthah. delectans. l' se tractus. sii
uoluit me. a' uoluptio mea.
Nephthalim. bitatio l' ꝫparatio. sii uꝰ
tus eos. a' latitudo eoꝝ.
Nephthalim. implicatio l' ouersans. sii
dilatauit me. a' dilatatio mea.
Nephthalimite. connectens eos. uel l
latitudines eorum.
Nephthalimite. bitacula l' ꝫparantes
sii dilatati mei. a' implicantes eorum.
Nephtar. purificans l' purificatio.
Nephte. decipiens. l' dissoluens. siue
deceptio. l' dissolutio.
Nephthe. decepti. l' dissolutus. sii decep
tio. aut dissolutio.
Nephthoim. scalpentes l' aperientes. sii
decipientes eos. a' dissolutiones eoꝝ.
Nephtuim. ostia in terra.
Nephtuphi. deceptio inteꝛmisse.
l' dissolutione claudicans.
Nephusim. aperti nomi. l' dissolu
ta audito.
Ner. lucidus l' lucerna.
Neregel. lucis accensus. uel lucerne
accensio.
Nereus. lucis ꝫfectum. uel lucerna
festinans.
Nereth. cythara. l' quasi lucerna. sii

lux uite. aut lucerna patrie.
Regal. lucis accensus. uel lucerna accensa.
Regel. lucerna accensa. uel lucerne accensio.
Reges. lucerna immolata. uel lucerne immolatio.
Ren. lucens mi. l' lucerna mea.
Rena. lucens tuo. l' lucerna tui.
Resia. colubi tui. l' spes tuicus.
Resibi. unius mei. l' status mei.
Resson. angustians. l' angustia. siu angustie. a' angustie formatus.
Resinath. tempatio tenens. uel fugitiuus tenens.
Resthens. exutus l' metalmus.
Rerbima. tecus l' motio. siu emoues eos. a' emotio eor.
Rerbina. ymago. l' ymaginatio.
Rethopham. mehrtens me. uel ichusio mea.
Rephopharire. mehrtens me. ul' mehusores mei.

Hic post n sequitur }.

Rdamor. stans lucerna. uel stans lucerna.
Redrodemus. mehrtens uuicio. l' effluvio terrenitatis.
Richolaus. effluens. l' effluvio. siue stulmis ecclesie languentis. aut stulmia langoris ecclie.
Richolaite. effluentes. l' effluviones siue stulm ecclesie languentis. a' stulmie langoris ecclie.
Richopolis. ginen protectoie mee. l' protecto gminis mei.
Riger. ascendens. l' ascensio.
Rimpha. os applicatum. uel oris i applicatio
Rimme. fem. l' spatiosa. siue germen pulchaiuoime. a' natiuus pulchra.
Rimmie. fem. l' spatiosi. siu gimma i pulchaiuoime. a' natates pulchre.
Risaii. augustans gratiam. uel augustum donationis.

Hic post n sequitur o.

Oa. emotio. l' emouens.
Roadia. mouens siuitate to. l' emotus testimo tui.
Roaba. mouens eos. l' emotio eor.
Roaate. mouens tabernaculu. uel commotio illuminatio.
Roab. mouens impetum. l' emotio simulationis uisionis.
Rob. latratus. l' latratus.
Robe. utr.
Rodab. uter. l' inflatio.
Roe. requiescens l' requiens. siu motus. a' emotio.
Roemma. decor l' froes. siu uoluptas siu delectatio.
Rodemam. pulchritudo l' pulcher. siu solatus a' solatio.
Roemanie. pulcri. l' solati. siu solatores. a' solationes
Roemi. pulcri. l' solata.
Roesta. metallu. l' es eius.
Rostham. es eor. l' metallum eor.
Ropherb. montis aperte. siu emotio latitudinis.
Roga. meretrices. l' meretricius.
Roge. idem.
Rocom. decus. l' solatio
Rocorai. decoras magistrum mei. l' solatio magistri mei.
Rocorari. decorans currente magistr l' solatio sumpti magistri.
Rozam. requiescens excelse. uel sumatio exaltatio.

Hic post n sequitur u

Oab. pulcher l' pulchritudo.
Roam. pascens eos l' pascua eor.
Rum fetus l' pisces. siue unicus. a' sempiternus.
Rumenus. decorus l' fidelis.

Hec sunt interpretationes hebraicorum nominu incipientiu per o litteram.

Od. unitas. l' laudatio.
Oal. tabernaculum. ul' habitatio.
Oalu. tabernaculu meu. uel habitatio mea.
Oam. ue pplo. l' infamens.

Hic post o sequitur b.

Oab. sperans. l' amplectens. siu electus. a' electio.
Obadia. famus dei. l' famulus dei.
Obadomagus l' phitonissa. siue incantator. a' incantatio.
Obdaiem. fame australis uel famis africanus.
Obdias. famulus dei l' famuli dei.

Obed. fumus. l' fumor.
Obedcom. fucus suffo. l' semen fulgo. sii fucꝰ tir. a' fumus sanguinꝭ
Obeda. fumus dñi. l' fucus dño.
Obediel. fumus dei. l' fucus deo.
Obia. fumus dñi. l' fucus dño.
Obotb. phitones l' magi. sine lagene grandes. a' lagenar grandinis.

Hic post o sequitur c.

Octh. diligens. l' persecutis. sii dilecto. a' persecutano.
Ocol tenens habitationem. ul' apprehendens tal'.
Ocoza. tenꝰ magim l' retto magi
Ochozath. retentio l' apprehensio.
Ochozias. retinens dominu. l' apprehensio dñi.
Ochran. tenens. l' apprehendens. sii retento a' apprehensio.

Hic post o sequitur d.

Odma. misuzans. l' misurato.
Odema. fumus dñi. uel testificans dñm.
Odoza. idem.
Odollam. testimonium. uel testimonii approbatio.
Odolamites. protestantes aliquꝰ. ul' testimonii in aqua.
Odor. protestans gratiam. ul' testificato gratie.
Odoma. fumus dñi. l' testificas dñz.
Odsi. misis meus. l' misura mea.
Oduza. misura magri. ul' testificans magistrum.

Hic post o sequitur e

Ephra. mensura. l' effundens. sine estus. a' estuato.
Ephr. mensura trium modor. ul' tres modij mensuran
Ephb. diligens. l' persecutans. sine dilecto. a' persecutano
Ephra. effusio. l' estuato.
Ephal. nebula. uel obscuratio. sine obscuratus. a' nebulosus.
Epham. thalamus eorum. uel matrimonia eor.
Ephar. uolans uel uolatus. sine uolantes. a' uolationes.
Ephath. aurum obrizum. ul' aurum purissimum.
Ephaz. ut supra.

Opel. nebula. l' obscuratio. sii obscuratus. a' nebulosus.
Ophz. ignomia. l' ignominiosus.
Ophm. tabernacula. l' hospitationes.
Ophi. infirmus. l' ignominiosus.
Ophum. tabernacula. uel hospitatio mee.
Ophz. infirmans l' infirmitas. sii infirmitatum. aut ebriosum.
Ophm. discalceat. l' infama questio.
Ophza. uolans l' thalamus.

Hic post o sequitur g.

Ogzan. l' coarctans. sii abscondit. a' coarctato.
Ogza. nobilis l' gloriosus sii abscedes eum. l' coarctans ei.

Hic post o sequitur h.

Ohza. ipe cognouit. uel cognouit dominus.
Ohzada. ipe cognouit fumitem. ul' cognouit dñs testimonium.
Oholi. tabernaculi. l' hospitato.

Hic post o sequitur l.

Ola. infirmas eum. uel infirmitas eius.
Olla. infirmas eos. l' infirmitas eor.
Olam. seculi. l' eternitas. sii annus jubileus. a' annus remissionis.
Olda. destruens l' discernens. sii destructio. a' discernitas.
Oldan. destruens me. l' discernes me. sii discipuli mei. a' discerno mea.
Oldam. discernes dominu. uel discernitas eius gre.
Oli. infirmitas. l' protecto.
Olab. infirmas piem. l' infirmitas pis.
Olimpa. dolens. l' parturiens.
Olipiadis. dolor testium. l' parturitio eius fumitem.
Olofernes. infirmitas discessionis. l' infirmas utrius sagittarius.

Hic post o sequitur m.

Omaz. populum amaricas. uel populis amaricatus.
Omez. crispans. l' manipulus.
Omzi. crispans me. l' manipulus mis.
Omroi. crispans magim meum. l' manipulus magri mei.

Hic post o sequitur n.

On. dolor uel meror.
Onm. iniquitas. l' inutilitas.

n. musitatio l' murmuratio.
na. merens eum. l' dolor eius.
na. munus ei. l' miquitas eius.
na. murmuris. l' musitatio eius.
nā. meror ppli. l' meror cor.
nam. murmur. l' musitatio cor
nam. munl' ppłō. l' miquitas cor.
na. meror dom. l' dolor gre.
nam. miquitas dom. l' munlitaī gre.
nesimus. decorus. l' rideus. sii de
cus. aut risio. gre.
nam. murmuris domo. uel musitaī
nesiplorans. rideus luctus. uel deco
ri apparens.
n. meres m̄. l' dolor meus.
n. munlis m̄. l' miquitas mea.
n. murmur meū. l' musitatio mea.
n. dolore ꝯmotus. uel merore re
quiescens.
nm. munl' requies. l' miq̄ ꝯmotio.
nm. murmure motus. uel musita
more quiescens.
nus. merens dño. l' dolor dñi.
nus. miquus dño l' munlis dñs.
nus. murmurans domino. l' mur
musitatio domini.
no. merens eū. l' dolor eius.
no. munlis ei. l' miquitas eius.
no. murmuris l' musitatio eius.
non. murmure musitans. l' musi
tatione murmurans.
no. munl'. l' merens miquitate.

Hic post o sequitur o.

Ola. tabnaculū. l' mbitatio.
olla. idem.
olli. tabnaculū meū. l' mbitatio m̄.
olliab. tabernaculū meū pr̄. l' mbi
tatio mea pr̄is.
olliba. tabernaculū meū. mea. uel
ipā ē tabernaculū meus.
oliuama. tabernaculi alterius. uel
habitaculū meū in aliquo.
on. dolor. l' labor. sine volens. aut
laborosus.

Hic post o sequitur r.

ō. foramen. l' racundia.
r. movens. l' lumen. sii pell'
aut racundus.
ram. ram. l' ue excelso. sine ue ra
cundia. a' ue racundo.
ram. mons ppli. l' lumen cor.

am. ppli. l' foramen cor.
am. racundus ppłus. l' racidia.
rath. estimans. l' estimato.
rathi. estimans michi. uel esti
mato mea.
rathaioth. longa corona. uel lō
gitudo corone.
rb. ardor. uel siccitas. sii corrus.
aut solitudo.
rb. mensa. uel massa. sii tēptans.
aut temptatio.
rem. dolor. l' racundia.
rreth. longanimis l' dulcorus. sii
longanimitas. a' dulcoratus.
sa. cervix eius. l' superbiens ei.
si. lux mea. l' mons meus.
si. pellis mea. l' foramē meus.
n. ruinas m̄. l' racundia mea.
si. gigas. l' excelsus.
si. coquens. l' excludens.
si. apprehendens me. uel appre
hensio mea.
am. gigantes. l' excelsi.
im. apprehendens me. l' apprehē
siones mee.
am. coquētes. l' excludentes.
ma. anatha. l' anathatizato.
mam. lumen nobis. uel illuiato
dominatoris.
on. mons mun̄. l' foramē tristitie.
on. pellis iniqua. uel ira murmu
rationum.
onim. mons munlis eis. ul' fora
men tristitie eorum.
onam. lumen meroris eorum. l'
racundia miquitatis cor.
ratim. idem.
rhosiada. recte dirigēs testimoio
l' lumē positum testificationem.

Hic post o sequitur s.

a. spes. l' saluatio.
sa. spes mea. l' saluatio mea.
sans. sperans in dño. l' saluatō dō.
sanna. salua. l' salutifica. sii salutifi
ans. a' salutificatio mea.
se. spes. l' saluator.
see. sperans in eo. l' saluatio eius.

Hic post o sequitur th.

thim. tps eis. l' desiderio cor.
thei. signum meum. uel te
statutis mea.

rbio. vel or eius. l' orrituine cum.
rbus. peccō ingilans. l' signū spāle.
rbum. stans peccō. l' stans spāliter.
rbolia. signum laboris. uel de sig' no temporalis.
rchomel. signū dei. l' virens deo.
rchoum. signis eos. l' designato eor
Hic post o sequitur x.
uolentis l' uoluntatis.
Hic post o sequitur 3.
a. uirens. l' robustus. sii uisio.
ur fortitudo.
al. fortis meus. l' robur mei. sii uirens me. a' fortitudo mea.
am. uirēs eor. l' fortitudo eor.
am. uirēs domū. l' fortitudo gre.
anoth. quasi signum. uel fortis designatio.
azu. fortis ductor. l' uirēs oliua
sien. uirēs fortē. l' fortis oculus.
sclara. uirēs fortē principis. l' fortis oculus angustian.
sgl. uirēs luctū. l' robust' luctator.
si. uirens l' robustus. sine uisio. aut fortitudo.
las. uirēs dñm. l' fortitudo dñi.
lam. uisio dñi él' fortitudo dñi è.
siph. gemmas. l' gemmatio.
siel. uirēs dei. l' fortitudo dei.
sichire. uidentes deum. uel fortitudines dei.
zm. auris mea. l' audimis meus.
zmie. aures mee. l' auditores mei.
Hec sūt interpretationes hebraicorum nōm̄ incipiēti p p littaz
Aphum. redimēs cadētē. l' redemptio cadentis.
Paleftina. ore otusa. l' ore otundens. sii os malea tozis. a' oris otusio.
Paleftin. ore otusi. l' ore cadentes. sine ore otundentes. a' oza maleator. a' oris otusiones.
Pamiam. ore otundens. uel os ma leatoris
Pamphilia. ouersio a'ima. uel di usio cadentium.
Pamphilienses. ouersi a'ima. l' di usione cadentes.
Panarethos. liber ecclie. uel liber ecclesiasticus.
Paraphrastes. garulus. l' narrator.
Paraseue. cena pura. l' preparatio.
Parion. discoperiens. l' discoperiens.
Parmena. diuitēs plenarie. uel diuisio plenarie.
Partha. perfecte diuitens. uel pfta diuisio.
Partho. perfecte diuitentes. uel perfecto diuitentium.
Pascha. trāsiens sii trāsgressio.
Pathanaa. separatio. l' separatrix.
Patomœ. separatio hostie. l' separatio palpantium.
Patrob. diuidens eum. uel diuisio eorum.
Panthus. separās. l' dissoluens.
Panua. separatrix. l' separatio.
Paulus. os tube. l' eor os. sii electus mutabile. a' electionis miraculus.
Pazam. fortis. l' onager. siue frugifer. a' fortitudo eor.
Hic post p sequitur e.
Pedno. temptatio mouens. uel disseccatio emorroidis.
Pellusinum. os malleans. uel os malleatoris.
Pentateuchum. v. libri moysi. l' v. libri mosaici.
Pergamum. disseccans illos. l' diuidens cornua eor.
Pergē. denotans l' nouago.
Pericolus saccus absorbens. uel repositio miserati.
Perida. temptatus dilectus. l' temptatio amabilis.
Perithomē. mensus l' mensio.
Perone. saccellus l' repositio.
Persida. tēptans. l' latera sua.
Persē. tēptans. l' lata sua dissipantes.
Persipolis. temptatio ciuitatis. uel dissipēs lata ciuitatibo.
Pertus agnoscens. l' discalceans. sii cognitus. a' dissoluens.
Hic post p sequitur 7.
Pgmei. cognitio dño. uel dñm cognoscentes.
Pila. os malleans. l' oris otusio.
Pilatus. ore otundēs. l' os malleatoris
Pirrus. dissoluens. l' dissolutus.
Pisidia. cogita dño. l' cogitatio dñi.
Pisticum. fidele. l' fidelitas.

Hic post p sequitur r.

Pusca. cognita. l' cognoscens.

Puscilla. cognoscens dñm. l' cognito comun.

Puscus. agnitus. l' agnoscens.

Pycol. es omne. l' es omnus.

Hic post post p. sequitur o.

Poblus. tabernaculum. uel ui habitatio.

Pollabi. es ruinæs. l' es mallentis

Pontus. inclinatis. l' inclinatio.

Pontici. inclinates. l' inclinationes

Pontus. declinans offlui. ul' declinans festinationem.

Porcus. diuisa diuisio. l' diuidens diuinam cor.

Posthumus. cognoscens uenatices l' cognitio emotionis

Probus. fructus offusus. l' fructui ammonia.

Probus. fructus gregans. ul' fructuum gregatio

Hic post p sequitur th.

Ptholomeus ad mensurá reducens l' ad mensurá reductus.

Ptholomai. ad mensurá reducens l' ad mensurá reducto.

Ptholomais. idem.

Ptholomaitenses. ad mensuram. l' ad mensurá reducentes.

Hic post p sequitur u.

Publus. tabernaculi. l' habitatio.

Puteus. uenatus offilio. ul' uindumenti offily.

Putheop. declinatis l' declinatio.

Putheophates. es inclinatis. l' ois inclinatio. fii es inclinatis ad dissectiõi. l' dissecans ad os inclinandus.

Hec sunt omnia nomina greca. a latina fm linguá hebraicá. uiolenter interpretata sunt. Sciendum é magis q' apud hebreos. p. littá non hñtur ñ ullum nomé é apud eos. q' hec elemẽtum soner. abusiue ꝙ accipiẽda sunt.

Hec sunt interpretationes hebraicorum nominum incipientium

Rab. per r litteram.

Raab. fames l' impetus.

Raab. lata. l' dilatata. siue latitudo. a' dilatatio.

Si eni raab per am medii litterarum scribatur. famé sig fi per he impetus. Si uero per hec latitudiné. ul' hec aut eueniũt fm accentuũ. q'litatẽ uocis siue qualitatẽ. utrum tam uarias romanas significationes nomina commutentur. q' tam diuersa ueritatis.

Raaba. fames eius. l' impetus eius fii dilatatis eiꝰ. a' dilatatio eius.

Raabia. impetus dñi. l' famelicus dñi. siue iudicans dñm. aut diuidicans dñi.

Raabath. bucca l' maxilla. siue buccæ. a' maxille.

Raam. multi uel multio. fii tonitruum aut multitudo

Raama. uicæ eius. l' tonitrui eius. fii multi ei. aut multitudo eius

Raamias. multi dñi. l' uisio dñi. fii uicis dñm. a' tonitrui dñi.

Raamses. malitia uicis. l' malitia uectis. fii inconuertentis. aut inconuertens lectus

Raason. cursus l' placenta. fii uel planus. aut consummatio.

Raatha. magi pecci. uel magistratus temporalis.

Raaba. multi ul' magna. fii iudicis aut iudicium.

Rabbai. multitudo ppli. l' magnitudo eorum. siue iudicis ppl'oꝝ. aut iudicii ppl'oꝝ.

Rabai multi mi. l' magnitudo mea. fii iudicis me. a' iudicium meus.

Rabath. multi ptis. l' grãde peccm. fii iudicis ptis. a' iudicii peccoꝝ.

Rabbi. doctor. l' magr. fii docens me. aut magr meus.

Rabuth. doctrina multitudinis. l' magistrum iudicantis.

Rabban. multa b. l' multitudo ista. fii multi mi. a' multitudo mea.

Rabbath. multi. uel multa. fii ml' titudo. aut multitudines.

Rabbmag. princeps cibi. ul' uiator cœntium.

Rabbom. doctor l' magr. fii docens me. aut magr meus.

Rabboth. gemitus figmi. l' multus mœrens. siue iudicans inocentes. a' iudicii inocentium.

Rabsaces. mutatis osculo. uel princeps osculans.
Rabsaris. princeps eunuchus. uel magi eunuchorum.
Rabathes. multum alienus. ul' grandis dissentio.
Racha. uanus l' uanitas. siue absq; cerebro. a' signi est substantionis.
Rachab. xita l' quadriga. siue ursio. aut ascensio.
Rachal. tristis l' deorsum ferens. siue ors. aut negociatio.
Rachel. ouis ul' ursio. siue uidens uisaut uidens principium.
Rachus. substantia l' pecunia.
Radda. uidens me. l' fortitudo mea.
Rapha. sanitas l' medicina.
Raphael. sanans deo. l' medicina dei.
Raphaia. sanans dominus. uel medicina dñi.
Raphaim. gigantes l' medici. siue remissi. aut lacan eor.
Raphao. sanans eum. l' medicina eius.
Rapsa. sana ursio. uel medicina fortitudinis.
Raplex. deflens l' medicus. siue uolucris. aut cursus oris.
Raphidim. temptatio. l' laxe manus. siue ursio oris. a' uidit os sufficiens eis.
Raphidim. sanitas fortiu. l' sanitas uidicq. siue unctiosis fortius. a' dissoluto fortium. uerta uero proprietate linguae. impetrauit remisse manus. uel remissio manuum.
Raphio. medicina dolor. ul' tepratio iniquitatis.
Raphon. idem.
Raphu. temptatio l' dissoluto. siue sanitas. a' medicina.
Ragal. res l' negociator. siue tristis. a' deorsum ferens.
Ragan. pascens l' egrotans.
Rages. pabulum. egrotatio.
Ragon. hyemps. l' pabuli. siue mlitudo delectans. a' multa delectum.
Raguel. pastor dei. l' egrotatis deo. siue pascens dei. a' pabuli eius deus.
Rabubal. idem.
Rabubel. idem.
Raphaia. pastor dñi. l' egrotatis dño. siue pascens dñm. a' pabuli eius dñs.

Racaia. idem.
Ram. excelsus l' excelsus. siue tonitruum. aut exaltatio.
Rama. exaltata. l' excelsa. siue tonitruum. aut exaltatio.
Ramie. sublimitas l' exaltatio. siue tonitrui. a' exaltabitur.
Ramabia. excelsus dño. uel tonitruum dñi. siue excelse laborans. a' exaltatio laborantis.
Ramase. pabuli l' tinea. siue malitia tinee. a' malitia de tinea.
Ramath. excelsum signu. l' exaltatio pecco. siue mortem uidit. aut mortis ursio.
Ramatha. excelso signum. l' exaltata pecco urs.
Ramathi. excelsum signum ppli. uel exaltatio pecti corii. siue morte uidit eis. a' ursio mortis eor.
Ramathaim. excelsa duo. l' excelsa bina. siue duo sublimes. a' duo exaltationes duo. l' bina. sublimia sunt. duetribus regia. s. ac sacerdotalis. Vii elchana legitur fuisse. de ramathaim. q; pr eius de tribu leui fuit. 7 mr eius de tribu iuda. qđ notatur in eo. q' effrateus de ab effrata uxorem. caleph ẽm ostat exisse de tribu illa.
Ramethlethi. excelsii signum gene. l' elevatio maxille.
Ramathite. excelsa signa. ul' mortes uidentes.
Rameleth. excelsa portio. uel exaltata particula.
Ramese. amaricans l' emotio turbulenta. siue corrosio tinee. aut tonitrui gaudij.
Rameth. mortis ursio. l' signi excelsum. siue celsitudo pauoris. a' exaltatio uite.
Ramoth. excelsum signum. ul' exaltati ursio.
Razon. cursus magri. uel consumatio magisterij.
Razonites. currentes magri. l' consummatis magrio.
Razonite. currentes magistri. l' consummati magisterij.
Rasaia. impius dñs. l' uarietas dñi.
Rasathaim. uexatis bina. uel iniquitas duorum.

Rasim. uarias eas. l' iniquitas eor.
Rasim. impius. l' iniquus. siue uas
ietis. aut pictura.
Rathamim. fomitis. l' impius. siue
ustio ɔsumata. a' ustionis ɔsumatio.
fetus: hoc lignum igniperi. igné mitto
tpre ɔfuare. ita ut si prima ex eius ci
nere coperta fuerit. usqs ad annum i
gnita perduret.
Raulel. pastor dei. l' egrotans deo. siue
pascens deo. a' pabulum eius deus.
Raxias. sacratus dño l' mysticus dñi.
Razom. mysticus. l' sacratus.
Razon. idem.
Hic post r sequitur e
REgias. magr dñs. l' dilatatio dñi.
Rebba. multa. l' magna. sii iu
dicans. a' iudicium.
Rebbai. multi m̃. l' magnitudo mea. sii
iudex meus. a' iudicii meus.
Rebbe. quartus l' quartior. sii ordina
tus. aut ordinatio.
Rebbee. idem.
Rebecca. patientia. l' multi accepit. i
sii multa patiẽtia. a' q̃ multi acceperit.
Rebla. ɔmissum. l' mutilatio.
Reblata. multa hec. l' multi iste. siue
multi ɔmisit h̃. a' multi ɔmissii hums.
Rebmag quartus ingressionis. siue
ordinata percussio.
Recha. mollis. l' delicatus. sii mollis
ces. aut teneritudo.
Rechab. ascendens. l' excelsus. sii mollis
pi. aut teneritudo pis.
Rechabite. ascẽdtes. l' excelsi. sii teni
pibs. aut teneritudines pium.
Recchath. mollities. l' sublimitas.
Redem. pictura. l' uarietas. sii uacue i
fecit. a' uacue facio.
Rechma. temptatio l' malitia. sii que
pium. l' cohibitio.
Recsa. hamus. l' frenũ. sii retinaculũ.
Repham. fetura l' requies. sii nra reqes
aut mundi fetura.
Regalim. pedes. l' ambulatio. sii iter.
aut itinera.
Regmen. cibs l' refectio. sii pascẽs eor
aut pascua eorum.
Regma. temptatio l' malitia q̃piam.
Regom. iter. l' ambulatio.
Rehi. pastor mis. l' pabulũ meus.

Remma. excelsa. l' uidẽs aliquid.
Rempha. excelsa euectans. uel erl'
ratio nichili.
Remni. excelsa ɔmotio. uel uidens i
aliquid requiei.
Remma. excelsus dns l' exaltatio dñi.
Remomi. excelsum murmur. l' exal
tatio mutilis.
Remon. excelsa. gregatio.
Remono. excelse merens. uel exal
tatio iniquitatis.
Remon. sublimis. l' exaltatio. sii ma
lis punitio. l' malum granati.
Remonphares. diuidẽs ecclesiam.
l' dissipans gregationes.
Remonphares. sublimitas uiolẽta.
l' exaltatio dissipata. sii diuisio mali i
punita. a' diuisio mali granati.
Remoth. uidẽs mortẽ. l' ustio mortis.
Rena. magr abscondita. l' magritu
pulcritudinis.
Res. caput. l' patientia.
Resa. caput eius. l' patiens eius.
Ressa. hamus l' frenũ. siue stadius
aut retinaculum.
Resata. impietas. l' iniquitas.
Resatam. ipius eis. l' iniquitas eor.
Reseph. iniquitas mea siue l' capt disci.
Resen. caput fontis. l' patia oculi.
Reseth. ipietas. l' iniquitas. sii capt
iste. a' patientia pauoris.
Respha. curuus l' uelox. sii curuus.
aut uelocitas.
Ressia. caput dñi. l' patiens dñs.
Rethma. fomitis. l' impius. siue
uidẽs ɔsumate. a' ustio ɔsumata.
Reu. pascens l' pastus ẽ. sii pastor
meus. a' pastio mea.
Reum. pascẽs eũ. l' pabulũ eor.
Rezer. magr misera fortia. l' magr
misera ɔficata.
Hic post r sequitur ʒ.
RIbba. multa l' magna. siue iudi
cans. aut iudicium.
Ribba. multi michi. l' magnitudo mea
sii iudex mis. a' iudicii meus.
Ribla. uidẽs bona. l' uidẽs buccellas.
Riphath. uidens bona pauoris. l' u
dens buccelli uite.
Rithus. querens l' bonus. sii lucrans.
aut inquisitio bonitatis.

Raphech. uncs bona pauonis. uel r
uitens buccellam uite.
Hic post r sequitur o.
Ro magr. f magnum.
Roaga. magr meditans. f ma
gistri docitio. a' fortis susceptio.
Roboam. impetus. f' lanuisce.
Roboam. dilatans pplm. f' dissipis
pploz. sii ipetus ppli. a' inclinatio pploz.
Robooth platee. f' latitudines. sue
platee inclinate. a' plateay inclinatio.
Rodee. fortis f' uncs. sii uisionis for
titudo. a' uisio fortitudinis.
Rodie. uncs unti. f' uncs ecclam.
sue uitens uiolentum.
Rodim. pinus uiolans. f' uisio u
olen pinetis.
Rodum. uisio. f' ascensio. sue dissi
dentes. aut dissidium.
Rodij. uitentes. f' dissidentes. sii dis
sidentes. a' dissidia.
Radochus. fortitudinis. uel uncs
ingredientem.
Rocagal deorsii ferens. uel magist
rissime
Rogel. deorsum ferens eos. f' nego
tiatio tristitie eor.
Rogomelech. magr fouee putris. f'
magistris disciplina potionis.
Roma magnum frangens. f' magrij
confractio.
Roma. tonans. f' sublimis. sii tom
nitrum. a' sublimitas.
Roman. tonantes f' sublimes. sii to
nantes sublimit. a' tonitrua excelsa.
Romelia. magr frangens laborantes.
f' sublime tonitrui laborantii.
Roob. platee. f' latitudines.
Roobia. platee populi. f' amaritu
dines populorum.
Roboth. platee inclinate. uel pla
teay inclinationes.
Roos. ruens. f' propugnaculum.
Rosimophun. caput fortium. f' mu
nium uiolay.
Roth. uisio. f' festinatio. seu defici
ens. aut defectio.
Ruben. uncs filii. f' uisionis fi
lius. sue uitens in medio. aut
uitens per medium.
Rubens. uitens filii mei. f' uisio

filij mei. sine uitens inter me. a' uitens
per medium mei.
Rubenne. uitens filios. f' uisionis fi
lior. sii uitentes per medium.
Rufus. sanans. f' reficiens. sii nos sa
nans. a' refectio mea.
Ruma. excelsa. f' uitens aliquid.
Ruth. uitens. f' festinans. sue refi
ciens. aut refectio.

Hec sunt interpretationes hebraicorum
nominum inchoatis per s littam.

Saphath. speculum. uel an
gustians.
Saal. rediens. uel a
grotans.
Saal. uola. f' pugil. sii uulpis. aut
ortis aquaz.
Saabim. aggrauans intellectui. uel
aggrauans intelligentie.
Saalim. uole. f' pugiles. sine uulpes. a'
ortis aquarum.
Saalii. rediens uel redituri. sii redito.
aut redituis eis.
Saar. estimans. f' estimato.
Saarite. estimates. f' estimatores.
Saarim. estimates eos. f' estimatoz eor.
Saasim. incubitus egrediens. f' incu
bitio egressionis.

Hic post s 7a sequitur b.

Saba. capta. f' captiua. sine capti
uitas. aut captio.
Saba. clamans. f' audiens. sine cla
mor. a' eloquentia.
Sabeha. rete. f' retiaculi. sii loquens
ei. a' eloquentia eius.
Sabaias. captus dei. f' captio dei.
Sabaim. clamantes. f' eloquentes. sine
captiui. a' audientes.
Sabama. lenis. f' similis
Sabama. excelsa. f' captio quedam.
sii tollens altitudinem. aut tollens excelsi.
Saban. tollens altitudinem. uel tol
lens excelsum.
Sabana. lenis in eis. f' uisio quedam
sii tollens altitudinem. a' tollens excelsus.
Sabaoth. militum f' exercitus. sii mi
litum. aut exercituum.
Sabarim. montes excutiens. uel
montium excussio.
Sabari. sceptri. f' uirga. sii baculi
aut participatio.

Sabatha. grauis l' circuncis. siu cir
cumcis. aut circumcidens.
Sabathacha. fedes tua. l' circuncis te.
siu circumcis tuus. a' circuncisio tua.
Sabathan. circumcis meus. uel circui
cisio mea.
Sabatum. requies. l' requietio.
Sabbatismus. idem.
Sabe. agne. l' ouis. siue septem. aut
iuramentum.
Sabee. septies l' bimdans. siue satu
ritas. aut bimdantia
Sabei. captiui. l' clamantes. siu cõfi.
aut eloquentes.
Sabei. captiuus uigilans. l' ouersus
resurgens.
Sabei. uirgultum. l' adiurans. siue
ouis. aut sanctus.
Sabeth. ouis. l' sanctus. siue uirgulti
aut adiuratio.
Sabeth. captiuus l' pauidus. uel cõ
uersio uite
Sabeth. ouis l' sanctus siu uirgultis.
Sabia. dama. l' caprea. siue iurans
dis. aut sanctus dñi.
Sabath. requies l' intermissio.
Sabbathaim. requescens meus. l'
intermissio eorum.
Sabom. dame l' caprę. siue stantes
aut statio.
Sabom. tollens altitudinẽ. uel ex
tollens excelsum.

Sachath. Hic post s7a sequit ch
singuli uel circuantes.
Sachar. cilicium l' penitentia.

Hic post s7a sequitur d
Sada. archanum. l' latus a latẽ.
non a latitudine.
Sadada. latera adherens. l' ad archa
num eius.
Sadala. latus iniquum. uel archa
num iniquitatis.
Sadai. omps l' omnipotentia.
Sadde. regio l' iustitia. siue ꝓsolatio
aut uenerabilis.

Sadumim ẽ. in hac littꝛa. s. q' sicut
quedam uocales. cum ap̃ nos sint he
ctem ap̃ hebreos. diuersis caracteribꝫ
notantur. diuersosq; sonos habent.
uocesq; diuersas significationes omnẽ
ta etiam ipsa eadem. s. cum una apꝛ

nos sit. apud illos diuersa sonitus no
mina. diuersasq; figuras possidet. ac
diuersos sonos. Merito nemo mirꝫ
estimet. si ipsa eadem in uarijs interꝑ
tationibꝰ ꝑmutentur. Tres enim sunt
apud hebreos littꝛe. una que uocatur sa
metz. Simplicat legitur quasi per s. a
nam littam profertur. alia sin ul sen
dicatur. in qua stridor quidã non mi
nimus interstrepit. Tertia sade no
minatur. qua mirarum penitus refꝰ
fugiant.

Sademoth. regiones uel aqua. siue
iustitie aut ꝓsolationes.
Saderoth. porcus publica. l' ouen
te populorum.
Sadesor. uberum lumẽ uel lux uber
rimorum.
Sadaiad. archanũ iustitie. l' ꝓsolatio
nes ſtificationis.
Sadech. iustitia l' iustificatio. siue iu
stus aut iustificatus.
Sadoucei. iust. l' iustificati. siu iust
ti aut iustificationes.
Sadesema.
pestilens aer. l' pestilentia aeris.

Hic post s7a sequitur ph.

Saph. unculum l' labium. siue
speculum aut angustia.
Saphha. unciens eum. l' labiũ eius.
siu speculans eũ. a' angustia eius.
Saphat. unctes me. l' speculãs me.
siu labiũ meũ. a' angustia mea.
Saphi. unctes pplm. l' labiũ ppli. siu
angustias eos. a' speculũ eor.
Saphan. abscõditus. l' proficiens.
Saphan. lepus l' exitus. siu angustias
aut cyrogrillus.
Saphan. speculans eum. l' labiũ gre.
siue unculum superius. aut barba
superioris iudicij.
Saphane. unculum gre. uel specu
latoꝛ donationis.
Saphane. labiũ eius. l' labiũ supius
siu barba eius. a' barba supioris iudicij.
Saphnephane. saluatoꝛ mundi. uel
absconditoꝛ reperto. ipse ẽ ioseph. q
regypti saluauit. et abscondita reuela
uit pharaoni.
Saphama. abscondit dñs. l' ꝓfcio
dñi. siue speculans diuinitem dñm.

aut labium gie domum.
Saphath. iudicans l' iudicauit. siue iudicii. aut diiudicatio.
Saphatha. iudicans ppli. l' ppli iudicauit. sii iudicii. a diiudicatio.
Saphatha. iudicis ppli. l' ppli iudicauit. siue iudicans eum. aut diiudicatio eius.
Saphathias. iudicat dns. uel iudicatio domini.
Saphathmoth. iudicans mortē l' iudicatio mortuor.
Sapher. decus. l' pulcritudo. sii speculans angles. a labii resurgentis.
Saphrius. narrans. l' literatus. sii liberalis. a egregie spectosus.
Saphra. literata l' liberalis. sii narrans. a egregie spectosa. uerba uero i proprietate ser sermonis. interpretat formosa. a spectosis.
Saphsa. Labium murmurans. l' speculum mutile. sii uinculi mezose. a angustia iniquitatis.
Saphta. iudicat dñs. l' iudicii dñi.

Hic post ista sequitur g.

Sarga. locutio l' minoratio.
Sarphis. temptas. l' temptatio.
Sarzath. dama l' caprea.
Sala. leua uel missa. siue tollens. aut missio.
Salabum. pacis gratuitas. l' uestimentum grane. sii aggrauans intellectus. a aggrauatio intelligentie.
Salabon. tollens mezose uel aggrauatio iniquitatis.
Salobonite. tollens mezose. l' aggrauati iniquitatib.
Salacha. leua uenit. l' tollens ueit siue tulit sibimet. aut temptatio incantantium.
Salai. tollēs mē. l' missio mea.
Salalum. salus cordis. ul' sanitas cordium cor.
Salama. uestimentum l' pacificas. sii uestis pacis. a retributio eius.
Salamihel. pax mea deus. l' retribuer in deus. sii deus uestimenti mei. a retributio mea. l' retributio dei.
Salamon. perfci. l' osummati. siue perfecto. a osummatio.
Salamna. fluctus l' emotio. sii ubera

semotionis. a saluatio iudicij.
Salachifruter l' penna.
Salathiel. petens deū. l' fruter dei.
Sale. egrediens. l' egressio.
Salebim. pcis grauitas. l' uestimenti grane. sii aggrauans intellectui. aut aggrauatio intelligentie.
Saleeh. egrediens. l' egressio.
Saled. egrediens l' emissio
Salep. missus l' reditus. sii osummatus perfcē. a osummate perfctus.
Salem. pax l' missa. siue misit. aut missio.
Salem. redtens l' redtus. l' osummata perfcē. a osummatio perfectionis.
Salemoth. egrediens mortuus. ul' egressio mortui. siue tollens mortes. a emissio mortis.
Salgaath. umbra patrē. l' umbra formidans. siue umbra formidans. aut umbra in ruinam.
Salu. missa. l' leua siue colens. aut missio
Salum. leua. l' uulpes. sii tollēs eos. aut missio eor.
Salusa. uitula terna. l' uitula trēna. l' sii uitula osternēs. a uitula osternata.
Salusa. idem.
Salma. perfca l' pacificans. sii sensibilis. aut sentiens.
Salman. sentiens l' sentibilis. sii pacificans. a osummatio.
Salmana. perfctus l' osummatus. sii pacificans eū. a sensibilitis eius.
Salmanasar. perfctus uinculo. l' osummatus ad uincendū. sii sentiēs carcēs a pacificis angustiatos.
Salmane. pacificas eum. l' osummatio eius. sii umbra prohibendi. a umbra semotionis.
Salmanohe. sensus uite. l' pacificas susceptos. sii umbra offendiculi. aut ymago fortitudinis.
Salmas. sentiens dominum. uel pacificus dñi.
Salmon. sensibilis. l' pacificus. siue umbra uitulus. a ymago fortitudinis.
Salmona. ymaginicula eius. l' ymago fortitudinis eius. sii umbra portois a umbra numerationis.
Salmonē. nom hiraculi. l' ubratio

numen. sine umbra uirtutis eor. aut
ymago fortitudinis eor.
Salo. tollens. l' emissio eor.
Salom. tollens eos. l' emissio eor.
Salom. retribuēs l' pacificus. sii retri
buto. aut pacificatio.
Salome. pacificās eū l' pacificatō ei⁹.
Salomi. retribuēs mi. l' pacificatō mea.
Salomi. par mea eis. uel retributo
mea eorum.
Salomith. temptatio respiciens trans
migrationem. uel transmigratio respi
ciens temptationes.
Salomon. pacificus uel retributor.
siue pacificans merentes. aut retribu
ens iniquis.
Salus. fructus l' pectus.
Salu. temptatio respicies l' respectus
temptationis. uirtus etymologiam i
uetio greci simonis interpretatur uege
tus. a' fortunatus.
Salumith. temptatio respiciens trans
migrationem. uel transmigratio respi
ciens temptationes.
Saluſa. uirtus obtenebrata. uel tempta
tio respiciens.
Samma. ibidem l' perdito. sii exau
dibilis. aut exaudito.
Samaa. ibidē perdito eius. ul' ibidē
exaudito.
Saluſa. ibidē uel perdito. siue exau
dibilis. aut exaudibilis.
Samacha. celi tui. l' celos tuos.
Samachias. celi tui domine. l' celos
tuos domine.
Samath. nomen inclitum. uel au
dito testimony.
Samaga. nomen aduene. ul' exau
dito aduenarum.
Sammai. exaudiens me. ul' ibidem
exaudito mea.
Samai. celestis humilis. sii ue mi. ul'
ibidē perdito mea.
Samaia. humilis dñi. l' audiēs dñi
siue ibidem exaudito⁹ dñi. a' ibidem
exaudito dñi.
Sammaoth. audiens signum. l' ibi
dem perdito visionis.
Samari. lana mea. l' custodita mi.
Samarath. nomen amarii. uel exau
dito amaritudinis.

Samarcus. lana uel punctio. sii
custos. aut custodia.
Samari. lana mea l' punctus mi. sii
custos meus. a' custodia mea.
Samaria. lana dñi l' punctio dñi. sii
custos dñi. a' custodiēs dñm.
Samaritanus. lana. l' punctio. siue
custos. aut custodiens.
Samaritam. lane l' punctu. sii custo
tes. aut custodia.
Samaite. idem.
Samaon. ibidem meror. uel ibides
perditio iniquitatis.
Sambucca. sol uel lumi. sii illuians
aut illuiatio.
Samech. firmitas. l' electio. sii adiu
torium. a' firmamentum.
Samei. custodiēs. l' custoditus. sii
custos. aut custodita.
Samcs. sol. l' fons solis. sii mada
tum humile. a' mandati humiliatus.
Sangar. nominatus incola. uel no
minatio accolarum.
Samuas. sustollens nomē dñi. ul'
audiens dñm plasmatores.
Samur. uepres l' inculti. siue nom
inatus. a' exaudiēs inquilinos.
Samith. nomen temporale. ul' au
dito peccati.
Samodi. noia ul' notationes.
Samor. nom mitte l' exaudiens su
scep tionem.
Samothracia. audiēs visionem l'
audiēs reuelationē. sii auditō visio
nis. a' auditio reuelationis.
Samothraces. audiētes visiones
l' audiētes reuelationēs sii auditores
visionū. a' auditores reuelationū.
Sampsar. nominatus princeps. l'
exauditor anguste.
Sampsar. nomē lacescens. ul' exau
dito amaritudinis.
Sampsame. nomen auditum. uel
famosa audito.
Sampson. sol fortis. l' sol' fortitudo.
sii sol eor. a' illuians eos.
Samu. audiens. l' exaudibilis. sii ibi
dem exaudito. a' ibidē exaudito.
Samua. audiens ei. l' inexaudibil'.
sii ibidem perdito eius. aut ibidem
exaudito eius.

Hmuel nomiatis ad eo.l'
deo.fii auoiés dei.a'exaudiuo dñi.
Hamue.noiatus.l'exaudibilis.
Hamui.auoiés eos.l'noiatio eor.
Hmustadam.nominatie ciue.l'
exaudiuto eorum.
Hmustabi.noiatus in.l'exaudiuo
mea. Hic post ſ7 a ſequunt: n.
An.tormiés l'ſecuns.fii bun
pans.a'egrediens.
Hanabalath.bibdas in tpie.
l'egreſſa benoratio pecoris.
Hanabia tormiés dño.l'egreſſio dó
fii bibdans dño.l'ſecuritas dñi.
Hanā.tormiés ppls.l'ſecuritas ppli
fii bibdans eos.l'egreſſio eor.
Haman.tormiés dño.l'egrediés gra
fiue bibdantes donatis.aut ſecuri
tas gratificata.
Hmanuum.tormiés dono eis.l'eg
diens gra eor.fii bibdanté donás eis
a'ſecuritas gratificationis eor.
Handicus.bibdans ?punctio.ul'
egreſſio ?punctionis.
Hanus.dens lentiginis.l'dés luche.fii
ſecuás nouitaté.a'nouitaté attollens.
Haphan.ſpeculator.l'labii eius.fii
iudicii ſupius.a'barba ſuprioris uidi
cti. Hic post ſ7 a ſequitur: r
Har.princeps l'carbo.fii uelamé
aut angustia.
Harā.idem.
Harara.princeps eius l'carbo eius.
fii uelam eius.a'agustia malor eius.
Haraballa.principati bénua.l'car
bonum benorationes.
Harabias.princeps pium dñi.uel
principans dñi pñby.
Harad.deſcendés l'deſcenſio.fii de
ſcendit.a'ut deſcenderet.
Haraphath.incendés l'incendens.
Haraphe.princeps firm.l'uelamen
ſinternum carbo ſuſcipiens.aut an
gustia uite.
Haraā.princeps mis.l'carbo mis.fii
uelam mei.aut angustia mea.
Harala.princeps finr.l'principans
dñs.fiue unctus dominus.aut i
angustia dñi.
Haras.princeps.dom.l'pricipans
dñs.fiue uelamen dominans.aut
angustia domum.
Harame.principes l'angustians.fii
carbones.a'uelamina.
Haran.porta l'cantor.fii cantilena.
a'cantator inuocans.
Haran.porte eor l'cantates eis.
fiue cantilene eoru.aut cantatores.a
inpercutes ad eos.
Harasa.princeps tribulationis l'prin
ceps tribulatus.fii pricepe tribulatio
nis.a'principatus tribulatio.
Harasi.princeps finr.l'elatio agu
stie.fii princeps tribulationis.a'prin
cipans tribulationis.
Harath.unccés l'lepra.fii tribulato.
aut morbo insanabilis.
Haratha.unccns uenit.l'lepra eius
fii tribulans eū.a'morbo insanabil'ei.
Haratban.lepra donata.ul'uictoria
grē.fiue tribulans eos.aut morbus
eor adueniens.
Haratbasar.unccés dnitē.l'lepra i
dnitas:fii morbū insanabilē tollens
a'tribulatio frenam suscitans m'.
Haratbi.lepra mea.l'tribulās me.fii
uictor mis.a'morbo insanabilis m'.
Harap.lepra.l'morbo insanabilis.
Hardis.princeps pulcritudinis.uel
principatus pulcritudo.
Harcas.princeps tollens.uel carbo
suſtollens.fiue uelamen frenū.a'an
gustia plasmationis.
Harcebias.princeps dñi.uel angu
stians dñs.
Harab.deſcendens l'deſcenſio.fii de
ſcendit.aut ut deſcenderet.
Hardite.deſcendentes.l'deſcēſiones.
fii deſcenderit.a'ut deſcenderent.
Hareda.deſcēſio eius.a'deſcendés ei.
Hareda thi.deſcendens tpie.uel de
ſcensio pecoris.
Harema.princeps sibilans.ul'prin
ceps lingiosus.
Haron.princeps meus.l'carbo i
nulus.fiue lenamen mittite.aut an
gustia inquinans.
Harepha.incensū l'incendit.fii tri
bulans panis.aut panis angustia.
?noiñ ex hebreo tract? ?positus.
Harets.princeps l'angustians.
Hares.princeps ungulans.l'pricepe

iusqtanus clamonem angustie.
Hareth. unicens l lepra. sii tribulato
aut reliqne principatus.
Barphan. princeps incendens. l car-
bo incendij.
Hargan. princeps ozn. uel princeps
iugulu.
Hagon. item.
Hargan. ramu l propagines. sii pri
ceps ramox. a princeps propaginum.
Harias. princeps vii. l principatus vis.
Harim. ordeum l cibariu. sii principa
cis. a angustia eoz.
Harion. principe meroris l carbo i
unius. sine uelamen usturie. aut an
gustia iniquitatis.
Harib. reliquie l princeps reliquias.
Harom. princeps meroris eoz. l ca
tans cancelli ustine eis.
Haron. princeps meroris. uel can
tans tristitiam.
Harona. princeps tristitie. l cantans
tristitia. sine princeps meroris eius. a
cantilena tristitie eius.
Haronite. principes merentes. uel
cantantes tristitiam.
Haroz. mountis l mountanum. sii coa
gustians. a coangustiato.
Harez. princeps montii. uel princi
pans lumm. sii angustians pelles aut
velamen tabernacule.
Harsachim. princeps carnificis. l prin
ceps nentii. a princeps carentius.
Harsom. princeps demolitor. l prin
ceps coangustiator. sine tribulas eos.
a coangustiato eoz.
Harsa. item.
Hasuph. locum. l lenica. sii repentens
aut perfecto.
Hasma. unicta l unctulu sii angusti
ans. a angustiata.

Hic post s 7a sequitur s.

Hasa. senarius l longeuus.
Hasar. senarius infans. l lo
geuus angustiam.
Hasagaci. senarius robustus. l lege
rius fortunatus.
Hasai. senarius mis l legerius mea.
Hason. cuntas l oppidum.
Hasechamar. urbs. palmarii. l cuntas
amaziarum. sii urbs omnium. aut

oppidum omniu eoz.

Hic post s 7a sequitur th.

Hatham. liber. l libram sii visio
ci eoz. a visione eoz.
Hathan. ornatus. l adnectarius. sii
transgressor. a prenaricato.
Hathanas. transgressor a puaricato
sii ornatus fenee. a adnatar' plantatoi.

Hic post s 7a sequitur u.

Hau. digna. l elenata. sii dignus
a elenato.
Haucc. cantones l cantiene.
Hauc. digna l elenata. sii dignus
eius a elenato eius.
Haupha. speculator l speculatio. sii
superextimes. a superextasio.
Haul. penno l expennis. sii abutes
aut abusiuum.
Haulite. penentes l expenn. sii abu
rentes. a abusiui eoz.
Haulus. reptano respicientis. l rep
tationis securitas. sii abutens exilio.
a expenno restimationis.
Hauza. dignitas magri. l elenato
magri eius. Hic post s. sequitur ch

Hachab. pago l tabernaculus.
Hebanioth. merces ul' mer
cedis accepit.

Hic post s sequitur p.

Hpama. accincto l expedito.
Hpam. accinct. l expedit.
Hpathia. accincto bona. ul' expe
dito illuminatione.
Hpathiate. accincti bene. ul' exp
diti illuminati. Hic post s sequit' r.

Hrachim. faciens cantilenas. l
fco: cantilenarum.
Hrachim. faciens cantilenas eis.
l fco: cantilenarii eorus.
Harbusinat. ultor exemptor: gre i
mec. l speculator: respiciés grim mei.
Hrachim. item.

Hic post s sequitur e

Hsa. stans l eloquentia.
Hsebaste. uallans l gyrans.
Hsebastianus. uallatus l circuiens.
Hsebe. stans. l eloquentia.
Hsebedia. stans testans dñm. uel sta
ns fecit nomin.
Hsebia. stans dño l eloquentia dñi.
Hsebemiae. stans iniquus dñs. uel

stano uniqui domum.
Sheon. stans meens. l' stano voles
sii star uniquitas. a' eloquentia mundis
Shebrhai. star superio: l' eloq̃nta patiõ
Shebia. stans dñs. l' stans dño. sii sec
tans dñm. aut sectato: dñi.
Shebiel. stans deus. l' stans deo. sii sec
tans deum. a' sectato: dei. dis
Shebna. stans pulcer. l' stano pulcritu
Shebom. stano maris. l' sectato ei' mãe.
Shebom. damma. l' capr:ea. sii capr:ea
eo:um. a' dama eo:um.
Shebroleth. spica. l' germinatio.
Shebom. dama. l' capr:ea. sii stano ma
ris. a' sectato eius mar:.
Shebuel. reuertens ad eum. l' rcũt'
ad eum deus. hic posit ſ7 e sequẽ ch
Schai. bissus. l' calicum
Shechath. ramus l' propago.
Shechpheth. speculi. l' speculatio.
Shechem. labo:ans. l' honesto:sus.
Shechemite. humeroso:. l' labo:oso:.
Shechemas. uari' dñs. l' uarietas dñi
Shechem. uarius l' uarietas.
Shechimas. uari' dño. l' uarietas dñi
Shechas. idem.
Shechiel. uarius deo. l' uarietas dei.
Shechothanoth. tabnacula filiarũ. l'
obumbratio filiarum.
Shechri. ebrietas. l' tabernaculus.
Shechrona. ebrietas meres. l' taber
naculum doloris eius.
Shecha. spine. l' cardui. sine tribuli
aut punctiones.
Shechim. famus l' famositas. sii mfil
sus. aut infamantes.
Shechulus. cleuans l' cleuatus. sine
clamo. a' cleuato. hic posit ſ7 e sequẽ d
Sheda. cibaria. l' ex latere.
Shedada. cibaria testium. l' ex
latere feminius.
Shedetha. iustita l' iustificatam.
Shedeke. iustificans eũ l' iustificato eũ.
Shedechias. iustitias dñi. l' iustificas
dominum.
Shedeur. cibaria ignis. l' ex late lumis
Shedi. cibarii mei. l' ex latere meo.
Shedy. cibarii mei mi. l' ex late mio mis
Shedm. salme. l' amaritudines. sii ne
mus amenii. a' amenitas nemoris.
Shedus. cibarius festinans ex late

consiliationis.
Shedumbe. l. ex latere dei. l' cibarius
quod è atco.
Shedlo. cibarium testium. uel ex la
tere seminis.
Shedrach. deco: l' decorus.
Shedurha. testimonii l' testificatio.
Shephana. humil' l' campestris. sii at
tritus eos. a' attricto eo:.
Shehamoth. atterens mortẽ. 7 humi
lians mortuos. sii labii mortis. aut
iudicium mortuo:.
Shepham. speculatio l' aquilonaris.
Shephar. liber. l' littera. siue librari'.
aut litteratus.
Shepharsalim. liber psalmo:. ul' uo
lumen ymno:us.
Shepharuaim. libri ipi. l' littere ipe
sii librarij eo:. a' ipi litteras eo:.
Shephath. iudicans. l' iudicatio.
Shephathias. iudicans dñs. uel iu
dicatio dñi.
Shephatha. iudicas l' iudicatio eius
Shephala. humil' l' campestris. sii
uallis. aut planities.
Shepher. libri. l' littere. sine decus
aut pulcritudo.
Shepheth. iudicii. l' diudicatio.
Shepheus. speculatus l' egredies.
Shephi. speculatus. l' unipes.
Shephma. aquilo. l' aquilonaris. sii
temptatis eos. aut tẽptatio eo:.
Shephon. egredies. l' abscondimis
sii egredere eos meros. aut egredies.
eos tristitie.
Shepho. speculato: l' bipes.
Shephonite. specula. l' aquilo. sii spe
culi. aut archanum.
Shephonite. specula. l' archam. sii aq
lonares. a' speculato:es.
Shepho:. anis. l' speculum. sii adhe
rens. aut placens.
Shephora. anis eũ. l' speculis eũ. sii
places adhesit. a' adhesio placuit.
Shephtai. placens signum. l' adhe
rens superius.
Shephtam. speculato: humilis. uel
archanum ruinosus.
Shephy. speculi. l' speculato:. sii bi
pes. aut unipes.
Shephuphan. atterens naues. l' attri

no nanum. sine adumbras ustinas.
umbraculi ustine.
Segar. calidus l' minorans.
Segun. spine. l' tribuli. sii pungès
eos. a' punctiones eorum.
Segon. locutio murmurans. uel lo
quela mutus.
Segor. minor l' parvula. sii calens
aut meridiana.
Segub. spina parvula sive loquella
mutus.
Segur. minor l' parvulus. sii calens
aut meridianus.
Sephun. crinis. l' crepantes.
Sephur. hyrcus l' hyrsutus. sii yspidꝰ
aut pilosus.
Sephura. yspida. l' yrsuta. sii horribil'
aut pilosa.
Serath. idem.
Sela. penuo. l' umbraculi. sii dimit
tens. a' dimissio eorum.
Sela. semper l' in finẽ. sii sempiternus
a' in sempiternus.
Selachi. tollens sibimet. uel rẽpta
ns ambulantis.
Sella. penuo. l' umbra eius.
Sellai. penuo mea. l' umbraculi mei.
Sellaia. perẽs dñm. l' ũbraculi dñi.
Sellaite. perẽtes l' sempitñi. sii dimit
tentes eos. a' umbracula eor.
Sellam. missus. l' latus a latere. nõ
a latitudine.
Selam. penuo. l' sempitñitas. sii obũ
brans eos. aut dimissio eor.
Selecha. ramus. l' propago. sii paci
suspirans. a' pacificus erubescens.
Selebun. perens filios. uel umbracu
lum filiorum.
Selech. perens l' dimittens. sii ũbra
culi a' sempiternitas.
Selecha. rẽptans immens. l' rẽptans
ambulantis. sive obumbrans eos. a'
sempiternitas eius.
Selem. pacificus. l' paccatus. sii paci
ficans. a' pacificatio.
Sellemite. pacifici l' pacati. sii paci
ficantes. a' pacificationes
Sellemi. a' rectitudo dño ẽ.
Sellemias. rectitudo dño. l' rectitudo dõ.
Sellemi. rẽptans respiciẽs imaginẽ
tionẽ. l' imaginans respiciens rẽptantẽ;

Selice. penuo l' pacificis
Selechai. frumfer umbratus. uel pe
nuo venorans.
Seleucis. exiens advocatus. l' exiẽs
advocatio. sive tollens sementes. aut
ingens experimentum.
Seleucia. exiens advocatio. l' exiẽs
advocationis. sii tollẽs sementem. a'
ingens experimentum.
Selim. mulpes. l' tollens. sii diminuti
aut diminutio.
Selma. sensus l' perfectus.
Selmai. sensus mis. l' perfecto mea.
Selmon. par l' sensus. sii fortis vir
go. a' virtus umbraculus.
Sele. ue ei. l' dimissio eius. sive
pectus eius.
Selom. annulsio l' dimissio. sii tristi
tus. a' restituens.
Sellum. pacificus l' pacatus. sii pa
cificans. a' pacificatio.
Sem. audiens. l' noiatus sii famos
aut famosa audito.
Semma. nom audivi l' famosa audito
Semmaa. nom audivi ei. l' famosa
audito eius.
Semmaa. nom audivi dño. l' nomẽ
exaudito dñi.
Semanoth. nom humile. ul' nom
humiliatus. sii nom auditum. aut
noiata audito.
Semarith. nom qsivi. l' audito.
Semath. nomen temporale. l' exau
dito peccatis.
Semachei. nominati peccato. l' exau
dit temporaliter.
Semdal. nom sevi l' nom auditum
sii nois audito. a' nomis scia.
Seme. audiens l' audito. sii nom
aut nominatio. tri.
Semechei. nom fortis l' exaudito pu
Semedab. nom perditionis. ul' ibi
perdito. sive nomen auditionis. a'
ibidem exaudito.
Semegar. ibi advena. l' ibi colonus.
sii audito advene. a' nom advenar.
Semei. audivi l' audi me. sii nom
mei. a' audito mea.
Semeias. audiẽs dñm. l' noiat' dõ.
Semeinu. noian nr̃. l' auditõs nos.
Semel. sol l' volum. Et notandũ

c' hec nom in hebreis uolumibo quasi
fumo Latinus sita similitudine. unde
z simulacra dñr vocla qi similacra.

Semelias. vtolii dñi. l' sol dñicus.

Semei. nom annamm. l' exandino
annuntiationis.

Semerias ouncias dño. uel cu
stodia domini.

Semeron. uepres volens. l' ira iacul
ta meridiani. sine nom magri volens
a' audies magrm murdem.

Semes. sol. l' fons solis. sii mandu
tui humile. a' mandati humiliatis.

Semi. nom audiui ut. uel famosa
exaudito mea.

Semios. nom mei scium. l' nomé
mei audiui. sii nom meu audito. a'
nom meu scia.

Semiras. idem.

Semiz. uepres. l' inculti. sii ira spi
nosa. a' terra iculta.

Semiramoth. nom mei uitens l'
mortē. l' audito mia unio mortis.

Semoth. nom mortui. uel audito
mortis.

Semmua. noiatus l' exaudibilis.

Semeneser. blasphemi. l' blasphemi.

Semoth. noia. l' audituos. sii nom
sigu. a' exaudita rubio.

Semra. nom audies excelsii. l' fa
mosa audito exaltationis.

Semramite. audientes noia excel
sa. l' famose audituos exaltationis.

Semri. nom lucescens. uel audit'
amaris.

Semron. eius. l' audito ei'. sii custo
audit. a' uisione custodia.

Semromanon. nom amare tribue
l' audiens amarii meroe. sii custos a
mari meroris. aut custodiens mero
rum amaritudinis.

Sempsai. audies nom salutis. ul'
famosa audito salutaris.

Semsi. sol meus. l' illuiatio mea.

Sen. dentes. l' hiundantia. sii super
fluus. a' amphora temptationis.

Sena. tolle. l' angustia. sii dño eius.
a' hiundantia eius.

Senaa. tollens cum. uel angustia
eius. sine super multus eius a' apice
ra temptationis eius.

Senna. uolumtas. l' mandati. sii uo
luntas mea. a' mandati uolumtate eius.

Senaab. uolumtas pris. l' mandatus
primum. sii uolumtas mandati prim. a
mandati uolumtate prime.

Senaar. fremitus. l' fremor. sii excus
sio dentiū. a' dentis uacuefacio.

Senmacheib. tollens desertu. uel
alligatus dereliones.

Semui. populi tenue. l' angustians
populum. sine tollens eos. aut hiun
dantia eorum.

Semasel. voluntas domini. l' mā
datum gratuitum.

Sene. dens eius. l' angustias eū. sii
tollēs eū. a' hiundantia eius.

Senec. cymbalū. l' tinnitus.

Semesanna. tollens nubē. l' tollēs
temptationes.

Semnim. voluntas mandati eor. l'
mandati voluntatis eor.

Semron. nom uncis. l' custos nois.

Sensbi. sol ms. l' illuiatio mea.

Semmua. dentes monēs. l' amphora
temptationis emoti.

Seon. calor. l' calidus. sii gmen qđ
non ē. a' gmen immite.

Seon. temptatio lacescens. l' allectio
inuti. sine gmen temptatiū. aut ger
minans temptationis.

Seor. calens l' parulus. sii minor
aut meridianus. eor

Seorim. minorans eos. l' calditas
eor.

Sephi. spiculatus. l' unipes mollis.

Sephima. spiculū fractum.

Seraphim. ardor. l' incendiū. sii ar
dentes. a' incendētes. dñi

Serua. princeps dñi. l' angustians

Serebias. idem.

Sereser. princeps principū. uel an
gustias principes.

Seretb. uincens l' lepra. sii ebulatio
a' reliquie principatus

Sergus. princeps uallis. l' princeps
ozuli. sii princeps ozu humiliati. a'
angustias ozum humiliatus.

Serm. principis eis. l' angustia eor.

Seron. princeps meroris. l' cantus
arbitrū. sine carbo murmurantiū. a'
angustiarum perfecto.

Serua. uinculū uel angustia.

fio plasmationis. sii ignozis frizam. a' frizre uvzano.

Tbalasar. principé appendit. l' appẽ sio principis. sii uvzams principem. a' principis uvzano.

Tbale. appensio. l' appendens. sii uvzans. a' uvzano.

Tbalim. psalmi. l' bymni. sii laudes aut laudationes.

Tbabitacum. puella tibi dico fge. fzum é non bebzeus.

Tbalme. sulcus l' sulci. sii dependẽs aut suspensio.

Tbalamaz. sulcus meus. l' sulci mei. sii appendẽs me. a' suspensio mea.

Tbamaz. palma. l' amara. sii amaris aut amaritia.

Tbamanuo. osumãtes. l' otẽpnentes.

Tbamma. nũs l' fidelitas. sii fidel' eis a' osumatio coz.

Tbamnas. numerus uel deficiens. sine uerus facmzam. aut osumatio i plasmationis.

Tbamatba. uerus exploratoz odo ris. l' uerzitas exploratoz ascẽsionis.

Tbammathei. idem.

Tbamnathsara. numerus opimus nouũ. l' nũs opim nom.

Tbamnes. nũs l' deficiẽs. sii fidel' ei. a' osumatio coz.

Tbamm. nũs m̃. l' osumatio mea.

Tbama. humilis l' rinens. sii rinsio. aut humilitas.

Tbammaa. humil'. l' rinsio eius.

Tbamache. rinoit tibi. l' humilitas i ad te. sii humil' tibi. a' rinsio tua.

Tbamais. humilis uzii. ul' rinens assumptiom.

Tbamath. humilis l' rinens. sii humi litas. aut osolatio.

Tbamathsclo. humilitas dimissois l' osolatio pensionis.

Tbamis mandais humilia. l' mãdais humilitatẽ. sii mandati humile. aut mandati humilitatis.

Tbamthanal. rinsio fidelis m̃. l' humil' exploratoz ascensiones mee.

Tbaphsa. speculũ. l' indignatio.

Tbaphsar. speculũ uigilie. l' indigna tionem suscitans.

Tbaphse. indignãs l' indignatio. sii

sedẽs offendẽs. a' sessio offensa

Tbara. pascens. l' pastio. sii exploratõ donis. a' exploratio ascensionis.

Tbaracha. superfluus eius. ul' elon gans ab eo. sine superfluens eius. a' elongatio eius.

Tbarasim. vcola. l' ymaginatiões sii figure. a' ymaginationes.

Tbarana. neq̃s. l' ambigens gram.

Tbarchath. superfluus. l' elongans. sii superfluitas. a' elongatio.

Tbardema. gzauis. ac profundi so por. l' gzauitas. a' profunditas superis.

Tbare. abactoz. l' depulsoz. sii neq̃s aut nequitia.

Tbarei. neq̃s l' nequitie. sii abigen tes. a' depellentes

Tbarei. pascens me. l' pastio mia. sii exploratoz odoris mei. aut explora tio ascensionis mee.

Tbarcasia. liber ry prophazum.

Tbares. exploratoz gaudij. l' explo ratoz lectue. sine gaudii abigens. a' lectuam.

Tbarsis. exploians gaudii. l' explo rans lectuam. sii dissipans speculus.

Tbarsenses. exploantes gaudium. l' exploantes lectuã. sii dissipãtes spe culum. a' dissipatoies speculc.

Tbarsum. exploatio gaudij. uel dis sipatio speculc.

Tbasi. positis m̃. l' positio mea.

Tbau. osumans. l' osumatis. sii osu mator. a' osumatio.

Tbacia. requies. l' lanitio

Tbaces. lati. l' requescentes.

Tbamates. seruicẽs domo. ul' disso luto donationis.

Tbasec. dissoluens thalamos. uel dissolutio thalamoz.

Hic post sequuntur he

Thebaida. uersa l' uersio.

Tbebaoth. uertens ipius. l' uersio pecoris.

Tbebath. bonũ. l' bonitas. sii uitẽs delinquentẽ. a' uersio pecoris.

Tbebel. insulsus. l' insipiens.

Tbebes. fcia mea. l' mea fuit.

Tbeleth. bonus pauoz. l' boitas uite.

Tbebin. palea mea. l' ouũ fieri.

Tbebin. bonus m̃. l' palea mea.

Sench. loru. l' congia. fii repentens.
Secuna. unctus l' unctio. fii ăgustiãs. aut angustiame.
Sesa. temptatio. l' tentatio. fii longressus a' egrediens.
Selach. manus l' byssus. fii manus lacci. a' laccus byssinus.
Sesai. egrediens m̃. l' ẽgressus mea. fii tentatus mis. a' temptatio mea.
Sesamoi. tẽptatio ingressus. ul' egressio amaritudie.
Sesan. tẽptatio bonu. l' egressio gie.
Sesban. tribulatio uentis. uel tribulatoꝝ edificationis.
Sesbasar. tribulatoꝝ l' tribulatis. fii tribulans. a' egredies.
Sesima. egressio mortificationis. uel egressum ẽ ꝫ tristitie.
Sesion. egressio tristis one. ul' egressus ẽt ꝫ tristitie.
Seth. ponẽs l' positis. sine positura resurrectio. fii
Seth. sem l' gẽmen. fii grim. a' germen
Sethsur. peculii suscitatis. l' gmẽ ingenii.
Sethula. seminas magr mis. ul' resurrectio magri mei.
Sethum. spine. l' gemma. fii positores
Sethsal. seminans magr mis. ul' resurrectio magri mei.
Sethsu. exactoꝝ mis. l' abscõsio mia. fii puteus m̃. a' puticulũ meus.
Sethsu. absorbentis l' puteus. sine absconsio. a' puticulus.
Seena. laqueꝰ. l' temptoriũ. fii unl pecula clamais. a' tabernaculus.
Seene. laqueus. l' tentoria. fii unlpecule clamantes. a' tabernacula.
Senophegia. tentoꝝ occursio. l' tabernaculoꝝ solemnis.
Seena. unlpecla b. l' tabernaculi ips.

Hic post ſ sequitur r

Sephanus. corona l' mea norm̃. fii speculatores uos. a' speculatoꝝ uz.
Sephana. corona l' norma mea. fii speculans uos. a' speculatrix mea.
Sephanus. regula l' coronans. fii speculans. a' lacilatio.

Hic post ſ sequitur ſ.

Sa. tormentatio l' tormentans.
Slaa. tormentans et. uel ultigentia eius.

Saba. indigẽs piem. l' tormentatio
Sar. tormentas michi. uel. pis indigentia mea.
Sam. sine l' sinens. fii tormentans eis. a' indigentia eoꝝ.
Siba. recte. l' ouersio. fii ueir egressus aut ueint egressio.
Sbam. rectitudo tom. l' ouersio gie.
Sbom. rectus l' ouersus. fii egredi ens eis. a' ouersio eoꝝ.
Serba. unsana. l' ebrietas.
Sebanq. ebrq. l' unsani.
Sebar. penitus. l' penitẽna.
Sebar. ramus l' exclusio. fii buccis aut cilium.
Secelegr. defectio uocis adducere. l' adductio uocis defecate. fii effusiõis sextarii. a' effusio sextarq.
Sebẽ. humus. l' humecti. fii laboꝝ aut laborantes.
Sebes. ebrius ul' ebrietas.
Sebes. ebrius et. l' ebrietas eius.
Secelegr. utrũ. secelegr.
Secilia. ponderosa. l' laboriosa.
Secilies. ponderosi. l' laboriosi.
Sechima. humerosa. l' laboriosa. ipi ẽ que ꝫ siccem. sm latinũ ꝫ grecũ so nuꝝ ũtrum. ut siccima promittentiu.
Sechimi. humosi. l' laboriosi.
Sicione. ponderis doloris. l' laboriosa unquitis.
Sechimite. rem.
Siculus. ponderis ysilq. uel labor festinationis.
Sidem. quietis ecclis. l' uenatio fõtis.
Sidens. salus. l' tacens. fii salutis aut tacitumitas.
Sidem. salus l' tacitumi. fii sanitates. a' tacentes.
Sidem. uenatio l' amonio. fii uenatio tristitie. a' amonio iniquitatis.
Sidona. amonies eis. l' uenatio eis seu amonientes tristitiam. a' uenatio iniquitatis eius.
Sidona. uenatio l' amonio. fii uenatio meroris. a' uenatio inutilis.
Sidonq. uenãtes. l' amonietes. fii uenatores meroris. a' uenatores inutiles
Sidoach. decoꝝ. l' decoris. fii decus mei. a' decoris michi.
Siene. finis l' finiens. fii tormentato

Thebdoleth. spica palee. uel insulsi
tas germinationis.
Thebon. palee. l' sulcatus.
Thebel. statere appensio. uel appen
sum é in statera.
Thecheoe. tuba canens l' buccinator.
Thecena. tuba. l' buccina. sii sonitus
aut percussio.
Thecnam. tube l' buccine. sii sonan
tes aut percutientes.
Thecenite. idem.
Thecuem. tu. bu. sive sonitus. aut
percutientes.
Thecuath. buccina delinquens. ul'
pcevtis percussio.
Thecuan. patrés l' patrena. sii pcu
tiens a' buccina coz.
Thecoz. parillus. l' infirio.
Thcem. meridianus. l' statu mensure.
Theglath. transmigrans l' transmi
grator. actiua significatiõe intelligen
dum é. t. alios faciés trãsmigrare.
Theglathphalasar. transmigrans
cadentẽ principẽ. uel transmigratio
cadentis principis.
Thexglathphalnasar. idem.
Thebeu. statera mensure. l' statu mensa.
Thebeuite. statera mensurans. ul' statu
mensuratoris.
Thelabm. dispersi. l' dispergẽtes. sii
dispersio. a' dispersiones.
Thelame. ag' aquar. l' nus fluuiorũ
Thelasar. appendens principẽ. l' appẽ
sio principis.
Thelem. res coꝛũ. l' ager coz.
Themelathelasar. ager aquar dispe
gentium solem. l' unum fluuiorum.
uel dispergentes illuiates.
Thelmon. res bom. uel inundatio re
manescentis.
Thelmũ. idem.
Thema. auster l' africus. sii austral'
aut meridianus.
Theman. auster. l' africus.
Themana. auster eius l' africus ei.
Themani. austr'is. l' africus m.
Themanites. australis. l' affricanus.
ab affrico. nõ ab africa.
Themma. uectans l' refectio. dis
Themoz. finitima. l' sumanio amazũ
Themoza. finitima eius. l' sumatio

amantudinis eius.
Themonthes. finitimensis. l' sum
tus in amantudine.
Thena. casta. l' donata. sii donatões.
aut dona coz.
Thenath. castu fris. l' dona flentiũ.
Thermath. ficus l' amigdalus.
Thenoemeth. solatus l' solatio.
Theodatus. idem.
Theodãs. laudatus l' laudatio. sii si
gnũ capi. a' capi signus.
Theodonus. laudans l' laudatio.
Thcophilus. auertés l' auersio. sii fii
sum ferés. a' sursum portatus.
Thexach. protulus l' elongatus.
Thexaphim. uola. l' incendia. sii fi
gure. a' ymaginationes.
Thexchath. subuertés l' subuersio.
Thexphala. subuersiõe cadés. a' ex
plorata diuisio.
Thexphalei. exploratores diuisi. l'
subuersione cadentes.
Themath. explorata redẽptio. l' ex
ploratio redemptionis.
Thexsa. pulcra. l' placens. sii oplaca
tio. a' oplacet sibi.
Thesan. posuit dominũ l' depositio gis.
Thesis. positus. l' depositus.
Thesbi. captuãs. l' auertés. sii capti
uans a' auersio.
Thesbites. auertés. l' captuator. sii
festinus. a' ad intelligendus. a' intel
ligentia festinata.
Thesbon. festinata intelligẽtia. l' fe
stinus ad intelligendus.
Thesbues. captuãs. l' captuator sii
captuans. a' captuatus.
Thesalomith. festinãs umbrã statuẽ
l' festinãs umbrã adorare.
Thesalomitheses. festinãtes umbrã
statuere. l' festinãtes umbrã fingere.
Theth. subr ul' urfa. sii dormi. aut
exclusio.
Thethum. dom exclusi. sii infestões
aut subuertores.
Theuoas. laudãs l' laudatio. sii signũ
capiens. a' captiua signa culi.
Thexer. ager ortorius. l' ruba tribulus.

Hic post ꝛth sequitur }.

Thuathira. illuiata. l' illuiatrix. sii
illuians. aut illuminatio.

aut indigentia.
Recenses. sinentes. l' dormitantes. fu indigentes a' indigentia.
Sulab. supe: attollens. l' supe:.
Sulla. missus. l' missio.
Sulam. missus es l' missio cor.
Sula. missa plasmatio. l' missione; sattollens.
Sullem. recens l' nouus. fu recent. aut nupe:me.
Sullici. missus m. l' missio mea.
Sulo. cumsio. l' ubi e ipa.
Sulo. annulsa. l' translata. seu dimis sio a' restitutio.
Sulonite. annulsit. l' ubi sunt ipi.
Sulonite. uellentes. l' translat. sine dimittetes. a' restitutu.
Suloa. missus. l' missio. fu missus es a' missio eius.
Suloa. missus es l' missio cor.
Sulor. idem.
Sulom. transferens. l' auellens. fu dimissio. a' restitutio.
Sulonite. trasferetes. l' auellentes. fu dimissi. a' restitutu.
Suluanus. fr missus. l' missio ad fra trinitatem.
Sumaa. exaudito. l' exaudibil'.
Sumacus. exaudimus. l' exaudibilis.
Sumach. mortificans l' mortificato fu mortificat. a' quecuiqs mouetur.
Sumeon. audito. l' exaudibil' fu au diens meritu. a' noui biticuli.
Sumeonis. audiu. l' exaudibiles. fu audientes tristitiam. aut nomina i hiniculoris.
Sumon. obedies l' obedientia. fu pe nes tristitia. a' auditor meritis.
Sumpalma. uerii copulatio. uel no cum incrementa.
Smuth. locus. l' loca
Sm. tptatio egdiens. uel egressio tptationis.
Sm. dentes. l' dentiu. sine fr uulnus. a' implora tptationis.
Sm. ubi l' odium. sine mandatum. aut egrediens.
Sma. tptatio egrediens ei. l' egf sio tptationis eius.
Sma. dentes eius. l' dentiu eius. fu fr uulnus eius. a' iplora tptationis.
Sma. mfirma uel mandati. fu subs cius. a' odiens eum.
Sma. temptatio egdiens m. l' egssio temptationis mee.
Sma. dentes mei. uel dentiu cor. sine supe: uulnus meum. a' amplora temptationis mee.
Sma. mfirma mea l' mandati meus. fu subi. a' odia pli numero.
Smeus. egrediens l' odiosus. fu leuis me. a' elevatio mea.
Smgagma. doctrina. l' instituto.
Smichion. uictor: deo palma. l' uic tor: deo triumphus.
Smthicken. laqueus uel laqueata. sine cantans.
Sion. specta. l' specim. l' semi eius.
Sion. mandati. l' mundi. fu scopulus aut speculatio.
Sior. pulus l' turbulentus. fu turbi dus. a' firmamentum nouu.
Siorlabanath. pulus candidatus l' firmamentum noue albedinis.
Sir. aula. l' lebes. que uulgo ollam uocant. a' caldarias.
Sira. aula eius l' lebes eius.
Sriach. murus. l' macerta.
Sracusa. murus gaudij. uel mace ria letitie.
Srasim. cantantia cantica. l' can tica cantico:.
Sura. area l' humecta. fu sublimis. aut excelsa.
Sur ar. l' excelsa. l' humecta. sine sublimes. a' excelsi.
Sroplenissa. alta mulier. l' sublimitas mulieris assumpte.
Surtes. tribulationes l' angustie. seu passiones tractiones. l' actractiones.
Sustes. enim
antiqui. salustius dicit appellari.
Sus. tptatio l' fama. fu legerius. aut egrediens.
Sisa. temptatio. l' fama. fu egdiens ei. a' longanimitas eius.
Sisai. temptans me. l' fama mia. fu egdiens m. a' longanimitas mea.
Sisam. tptans eos. l' fama eor. fu egdiens eis. a' longanimitas eor.
Susana. equs ursio. l' exclusio gaudij. fu tollens recenter. a' exclusos gaudentes.

Hic incubel. umes dñi. ꝛ binces dei.
Hamam. dignitas. ꝛ elatio.
Hasilia. ponderosa. ꝛ laboriosa.
Hasilicenses. ponderosi. ꝛ laboriosi.

Hic post ꝛ sequitur c.

Hibe mulpecule illuiate. ꝛ tabernacula illuiata.
Hethbia. mulpes illuiata. ꝛ tẽptorium illuiatum.
Hethopolis. mulpes illuiata cumby. ꝛ mulpeculis illuiata ciuitas.
Hethopolite. mulpecule illuiate cumby. ꝛ mulpibꝫ illuiata ciues.

Hic post ꝛ sequitur m.

Homa. ɔfumatio amaritudis. ꝛ amaricatio ɔfumata.
Hmimei. ɔfumati amaritudine. ul amaricatione ɔfumati.
Hmune. cantus canticꝝ. ꝛ cantatio eoꝝ.
Hmenses cantantes canticꝝ. ul cantationes eoꝝ.

Hic post ꝛ sequitur o.

Oa. saluans eum.
Hoa. saluas eũ ꝛ locutio eius.
Hoar. pusillus. ꝛ pusilla nimis. siue pusillanimitas. ꝛ pusillanimitas.
Hoaba. ferta fecas. ꝛ mãdati in ea.
Hobab. ouertes ꝛ ouersio.
Hobaba. ouertes eũ. ꝛ ouersio eius.
Hobach. simplex. ꝛ colũbarius. sii ouertens te. ꝛ ouersio tua.
Hobal. ferra mea secans. ꝛ mandatum meũ in ea.
Hobal. spica. ꝛ uectes ad portandum. sii uana uetustas. ꝛ uanitas uetustati.
Holoi. ferra secans me. uel. mandatum in me.
Hobnas. cadens ꝛ sedens. sii ruerens. ꝛ diuticulum.
Hoboch. uertens ul ouersio.
Hobrochai. ouersio mea. ꝛ mercdum in ea. siue uertens uulturem. ꝛ ouertens denotatorem.
Hoca. ramus. ꝛ propago.
Hocath. rami. ꝛ propagines.
Hocchoth. rami ꝛ humilitas. sii umbraculũ. ꝛ tabernaculus.
Hocchoth. tentoria. ꝛ tabnacla. sii ramus. ꝛ humilitas.
Hocchobenoth. tentoria filij uirtꝰ. ꝛ tabnacula filij tẽporalis.
Hodlad. excludens. ꝛ latus a latere. non a latitudine. siue archanum. ꝛ aut exclusio.
Hodlada. latus eius. ꝛ archanũ meũ sii excludes eum. ꝛ exclusio eius.
Hodi. latus meũ. ꝛ archanũ meũ sii exclusit me. ꝛ exclusio mea.
Hodu. ut ẽ.
Hodhoma. pastio silens. uel declinatio eoꝝ.
Hodoma. fulua. uel sterilis. sii ceciras. ꝛ pecus silens.
Hodomite. pastiones silentij. ꝛ declinationes eoꝝ.
Hodomite. fului ꝛ steriles. sii ceci ꝛ expectationes eoꝝ.
Hoem. gyrus ꝛ expectatio eoꝝ.
Hoen. idem.
Hoene. gyrus eius. ꝛ expectata eius. siue expectans eos.
Hoer. expectans ꝛ expectatio. siue ꝛ gyrans. ꝛ circumdatio.
Hophach. uirgeus. ꝛ insecutus. sii uirgiens. ꝛ insecutio.
Hophai. speculũ meũ. ꝛ speculator meus.
Hophan. attrectans ꝛ attrectio. sii umbraculũ. ꝛ obumbratio.
Hophar. speculas eũ. ꝛ speculę dissipatio. siue dissipans speculatorẽ. aut speculatorẽ uidebo.
Hophath. iudicas ꝛ iudicatio.
Hophex. liber. ꝛ narratio.
Hophexa. narras eũ. ꝛ liber eius.
Hophexeth. hũ uite ꝛ narratio pauoris
Hophim. speculas eos. ꝛ speculator eoꝝ
Hophonnis. speculum dñi. ꝛ cogitor archanorum dei.
Hophonias. abscondens dñm. ꝛ absconditus dño. sii speculans dñm. ꝛ speculator dñi.
Holentes. auellens. ꝛ dimittes. sii auulsio. ꝛ dimissio
Holomith. tẽptatio respiciens transmigrationem. uel trãsmigrans re spicies tẽptationes.
Homer. custos ꝛ custodia. sii custodiens ꝛ custodinis.
Homonias. dñi custos. ꝛ custodiens communum.
Homprophaneth. saluator mundi. uel abscondito repertor.

Bon. pcus nel ventis.
Bon. pupilla. l' fedis. sine cæcus. a' cæcinum.
Bonna. ventis eius l' pcus eius.
Bona. pupilla eius l' sedia ei. sii cæcus eius. a' cæcinus eius.
Bonā. pcus cor. l' ventis cor.
Bonā. pupillā cor. l' sedis ei. sii cæcus cor. a' cæcinum cor.
Bonaim. cæcineā. l' subsistens eis. sii pecora cor. a' pecora rubea.
Bom. pcus meū. l' ventis.
Bom. pupilla mea. l' sedis m. sii cæcus meus. a' cæcinū meus.
Bonū. pupilla cor. l' sedis eis. sii cæcus cor. a' cæcinū cor.
Boci. ciuitas l' oppidus.
Bocondamus. ciuitas egipti. l' oppidum mamanus humilia.
Boc. pcm pusilla. l' forus pusilla animis. sine mane plasmatis. a' angustiatus formici.
Bocula. pcm pusilla dñi.
Boptimū. liberū iudicū. uel liber iudicantium.
Bor. plasmatis. l' angustiatus.
Bor. pcm. l' forus. sine tyrannus. aut incendiarius.
Borrath. hostes tui. l' hostium tuor. sine inimicorum tuorum. aut bellantium otra te.
Boreth. bona. l' optima. sii electio. i eligens bona optima.
Boreth. bona unus. l' optima unica. sii electi unus. a' unica electionis.
Bor. pcm mea. l' robur meū. sii plasmatis mi. a' angustia mea.
Borum. horrenū l' cibarū. sii robor eos. a' plasmatio cor.
Bosi. pē saluans dispersos. uel narrans dispersiones.
Bostendes. saluans eos. l' saluans in tempore. aut gaudij dator. aut gaudium da michi.
Bstratus. saluans dispersos. uel saluans in spē.
Bota. archanū. l' exclusio.
Botbat. archanū meū. l' exclusio mia
Botheiter. notans signū. ul' motor subtenor.
Borbites. archanus l' excludens.

Broica. facientes cantilenas. uel i porticibus disputantes.

Hic post s sequunt u.

So. salus l' saluator.
Sna. salus eius l' saluans eus.
Snaa. saluas eā. l' saluatio eius.
Snal. redens l' saluans. sine salus aut questio.
Snar. saluator suscitans. uel salutationis ingilla.
Sgba. incendens l' incendiū. sii eū tus. a' questio.
Shbiae fructetū l' redemptum.
Shbachar. fructetū meum. uel redemptatio mea.
Shbacl. occisus deo. l' incendiū di.
Shbochar. arenes l' urentis. sii incendiū meū. a' questio mea.
Shba. excelsus. l' sublimitas.
Shbra. fedes. l' uenetes. sine sedes aut questio.
Shbrā. sedes eis. l' mansio eor.
Shbubel. questus deo l' incendius.
Shcha. obumbrans eū. uel tabernaculum eius.
Shdi. archanum meū l' relatio mea.
Shc. laqueus. l' locutio. sii cantus aut cantilena.
Shph. subrū l' serpens eius. sii speculum. a' effusio. ꝛ.
Shpha. serpens eius. l' subrū ei. sii effundens eū. a' speculatio eius.
Shpham. l' amictio sii umbraculum. aut obumbratio.
Shphamit. anterius. l' obūbrātes. sii amictores. a' obūbracula.
Shphau. anterius. l' effusio gic. sii obumbraculū. a' obumbratio.
Shphaphim. anterius nares. l' ad umbraculū nostror.
Shphereth. uanitas uite. ul' uitus pauoris.
Shphiç. incensus l' incensio. sii effundens eos. a' speculū eor.
Shphir. nauis l' uirtus.
Shbi. saluans eos. l' saluatio eor.
Shnamit. saluatores eos. l' saluationes eorum.
Shm. laqueus. l' locutio.
Shm. pcm. l' unus lapis. i diuites. locutus. laqueus. l' locutio.

Samam. lapideus ppls l' duma ppli
Samamic. lapidi ppli. l'duma pplo
Samamib. mortificato. l' mortifica
ta. fii mortificas á quibꝫ mouetur.
Samamus. mifa. l' captiua. fii mor
ficans. á mortificata.
Sancm. coccinū. l' coccineū. fii tenes
á detinato tenitus.
Sanneim. lapideus murus. uel du
ra forta.
Sam. pena mea l' lapis meus.
Samite. pene mee l' lapides mei. fii
pugi m. á' dumie mee.
Sar. murus. l' robuftus. fii omnes
aut omnia.
Sar. angufta. l' acebitus. fii directo
aut omnia.
Sari. angufta mea. l' acebis me.
fine murus meus directus. aut om
nia mea robufta.
Sarabel. acbus dñi. l' iuftus dei.
Sarabel. murus dei. l' robuftus deo.
fii omnes dñi. á' dilecto dei.
Sarabelh. forma deus mis. á iuftifi
ans me deus. fii deus omnes me. á'
deus directo mea.
Sarfadde. forma dñs. l' omnes á
mea tibia. fine murus acebus. á'
directo angufthar.
Sarfaddai. forma dñs meus. l' om
nia tibia mea. fii acbitans mee
murus. á directo á angufthar mear.
Sas. gaudiū. l' letitia.
Sasa. letā. l' gaudens. fii gaudius.
aut letitia.
Sasach. letus l' gaudes cilicio. fine
gaudiū. á' letitia cilicij.
Sasachim. letus l' gaudens cilicio
cor. fii gaudiū á' letitia cilicij cor.
Sasan. gaudiū tom. l' letitia rifioiꝫ
Sasanna gaudiū gr. l' letitia rifioiꝫ
Sasanna. hinnā. l' gr. fii obtēus
lilij. á' obtinuit gratiam.
Sasannechinei. lilii poffidētes. uel
gr' emulatores. fii gaudiū tom hu
milis. á' gr' letitia emulatores. aut
optinuit equitatione.
Sasis. gaudiū unū. l' letitia fum
ma. fii reuertes ni. á' reuerfio mea.
Sasus. gaudiū oftly. l' letitia eftima
tus. fine obtinuit equum. aut opti
mus equitationes.
Sathala. medr. l' medicatus.
Sathalam. medicatis eis. uel me
dicatio cor.
Sathalate. medicantes. l' medicati.
Sathale. peculi mercī. l' fpina ma
dida. fii fpina madis. aut fpinarus
madefacto.
Sath. facies ignem. l' augens in
cendium.

Hec funt interpretationes hebraicoꝝ
nominum incipientiū per t litteram.

Tapis. pauor. l' fuper. fii
pauidus. á' fuperior.
Thabath. bona. uel bo
nitas.
Thabeth. occidens l' interficiens. fii
occifio. á' interfectio.
Thabel. bonus dñs. l' bonitas dei.
Thabemēfiore. occidētes. l' interficiētes
fii occifores. á' interfectores.
Thabita. dama. l' caprea
Thacoe. filens. l' filentium.
Thadeus. apprehendens principem
l' apprehenfio principis.
Thaphath. adiuentus parmili. l' pa
milus ueniet.
Thaphu. claudicas l' claudicatio.
fii iuri remittes. á' remiffio iuris.
Thaphue. malum ab arbore nō ama
ra. l' tympani aperti. fii tympani
aperto. á' tympani adaperies.
Thala. res. l' mordax.
Thalam. mordax eos. l' mordacitas cor.
Thalla. ager. l' appenfio.
Thallá. appendes eos. l' appēfio cor.
Thamath. pars perfecta. l' partis pfectio.
fii pars eftimatus. á' eftimatio data.
Thamameth. defolator. l' defolatus. fii
defolans. á' defolatio.
Thapfopf. fpecula. l' fpeculū. fii fpecu
lator. á' fpeculatio.
Thapla. mores tēbrati. l' arbufte mif.
Thargal. explanator. l' explorator. fii
fcies turgū. á' fcia turgi.
Tharthan. fuperfluus. l' elegans. fii fu
per dedi. á' tertius datio.
Than. fignum. l' fubū. fine fignatus
aut fuper ter.
Thecomindis. cogitans triftitiam.
l' cogitatio triftitie.

Hic post r sequitur c.

Crtus. adiungès. l'adiecto. fili applicans. a' applicato

emulus. agri cor. l'placens sfcor.

Hic post r sequitur }.

Benus. uirens l'bonus. fii uirès eum .a' bonitas eius.

lexiadis. unio. l'bonitas. fii uirens testimonii. a' bonitas testificationis.

iphonius. gehènalis dolor. uel la quido iniquitatis.

igris. uelox. l'uelocitas.

mon. rumunis pinguedo. fii pinguis a' rumunato.

morfeus. beneficijs. l' bificium. fii beneficiès. a' bificentia.

ustinus. ornès eos. l'fortitudo eor.

uamm. ornètes eos. l'fortitudès eor.

rus. angustia. l' tribulatio. fii plasmatio. a' fortitudo.

ç. plasman l' tribulan. fii fortes aut angustian.

ticus. tacens. l' taciturnitas. fii tacentii. aut taciturnitas eius.

nis. quietus l' bonus. fii lucidus. aut luctatus.

mplena. immens l' ruinès. fii ruinus. a' ruina.

phosa. clara. l' perspicua. fii claritudès. a' perspicue attendens.

Hic post r sequitur o.

Ob. bonus l' bonitas.

obias. bonus dominus. uel i bonitas dñi. sine ductus ad luctus. a' quisus ad uniuersa.

obis. bonus uir. l' bona assumptio.

ophel. ruina l' cadens. fii ructans aut ruinens.

opasion. boni nouu testamentum. l' boni nouitas testamti

uide. fluens l' fluuii. fii requies aut lauacro.

ophinus. dissolutès. l' dissolutio. sine dissoluens thalamos. aut dissolutio thalamor.

Hic post r sequitur u.

Ubal. ductus ad luctum. l' ruinus ad uniuersa.

ubal. deserens. l' defluus. fii defens aut delatus.

ubalcham. ductus ad luctu lamentationis. l' ruinus ad umbra. acquisitois

ubalcham. defens possessionem. l' defens lamentatione. fii delatus possessiom. a' defluus acquisitom.

Hucusq; per simplicè r litterà. i. sine aspiratione lecta sunt principia nominu que secuntur. aspiratè addita legenda sunt.

Hic post r sequitur ha.

Haamath. dator indignationis. a' bilis. l' dedit indignationè. a' bilem. sine data est a bilis. aut data è ei indignatio.

habai. dulces domo. a' pauidus gra.

habas. super. l' pauidus. sine dulces. aut superior.

habasiu. dulces l' dulcine. fii pauores suscitatis. a' supius uigilans.

habech. bonus occisor. l' bñ occidès fii bene occisus. a' bona occisio.

habelias. bonus deus dñs. l' boitas dei dominu. cor

habenc. bona unio. l' bone uniès

habiana. bona donatio. l' bonitas gratificationis.

habianoi. bene donantes. l' bene gratificati.

habor. uenat lux. l' uenies lumen fii aduenius luis. a' lucis accessio.

habrèmon. bene sublimis. l' bonus egregius. fii bonus ad uidendu. a' bonitas unionis cor.

hachasim. sharere appensio. uel si lentium eorum.

hadal. princeps appendès l' principis appensio. uel princeps appensus. aut principis appensio.

haphalas. signu aperti. l' sign cò patiens. sine stupens ex stupens. aut i sanu ex stupentium.

haphius. idem.

haphala. tympanu aperiens. l' tympanu aperto.

hai. panor mis. l' superior michi.

haim. duo l' bini. fii duo a' bina.

hala. appensio. l' appendens. fii unus a' unitato.

halamige. exemplo. l' pro semetipso. sine ipsemet rindit sibi. a' sibimet rusio eius.

halasa. appendens fenum. l' appe

Jericho. loru. l' congia. sii repentens.
Jeruna. unctus l' unctio. sii ăgustiăns. aut angustiamus.
Jesa. temptatio. l' tentamus. sii longressus a' egrediens.
Jesbach. manus l' byssus. sii manus laeti. a' laccus byssinus.
Jesai. egrediens m̃. l' ẽgressus mea. sii tentamus mis. a' temptatio mea.
Jesamor. tẽptatio ingressus. ul' egressio amaretane.
Jesan. tẽptatio bom. l' egressio gir.
Jesban. tribulatio uentis. uel tribulator edificationis.
Jesbasar. tribulator l' tribulatus. sii tribulans. a' egrediens.
Jesima. egressio mortificationis uel egressum ẽ os tristitie.
Jesion. egressio tristis oris. ul' egressus est os tristitie.
Jesto. ponẽs l' positus. sine positura. a' resurrectio. sii
Jesto. sem l' gẽmen. sii gẽm. a' pecu
Jesbar. peculii suscitatis. l' gẽmẽ ingressi.
Jesebna. seminans magr mis. ul' resurrectio magri mei.
Jesebum. spine. l' gemma. sii positus
Jesebat. seminans magr mis. ul' resurrectio magri mei.
Jesbar. eructor mis. l' abscessio mea. sii puritens m̃. a' puritulus meus.
Jesbur. absorbitus l' puritens. sine absconsio. a' puritulus.
Jesena. loquẽs. l' temptorum. sii unus pecula clamans. a' tabernaculus.
Jesene. loquens. l' tentorium. sii unus pecule clamantes. a' tabernacula.
Jesenophegia. tentorior occursio. l' tabernaculor solemnis.
Jesena. unus pecula ẽ. l' tabernaculi ipsius.

Hic post s sequitur r

Jephanus. corona l' mea norm̃. sii speculator ui. a' speculator ui.
Jephana. corona l' norma uia. sii indicans uos. a' speculatrix uia.
Jephanus. regula l' coronans. sii speculans. a' speculatio.

Hic post s sequitur j.

Jja. tormentatio l' tormentans.
Jjaa. tormentans ei. uel indigentia eius.
Jjaba. indigẽs piem. l' tormentans.
Jjar. tormentas michi. uel. pis indigentia mea.
Jjam. fines l' finiens. sii tormentus eis. a' indigentia eorus.
Jjba. recte. l' euersio. sii ueir egressus aut ueint egressio.
Jjbam. rectitudo bom. l' ẽrsio gir.
Jjbom. rectus l' euersus. sii egrediens eis. a' euersio eor.
Jjerba. insania. l' ebrietas.
Jjebaiq. ebriq. l' insani.
Jjebar. penitentia. l' penitẽna.
Jjebar. ramus l' exclusio. sii buccus aut ciliatum.
Jjeceleg. defectio uocis adducere. l' adductio uocis defecate. sii effusiones sextarii. a' effusio sextarij.
Jjebé. humus. l' humeri. sii labor aut laborantes.
Jjeber. ebrius ul' ebrietas.
Jjeber. ebrius ei. l' ebrietas eius.
Jjeceleg. ut̃s. siceleg.
Jjecilia. pomerosa. l' laboriosa.
Jjecilieles. pomerosi. l' laboriosi.
Jjebima. humerosa. l' laboriosa. ipsi ẽ que siccem. sic in latinis siccus. et greci solum unum. ut siccima promittentia.
Jjebimi. humiosi. l' laboriosi.
Jjeione. ponens dolorem. l' laboriosa iniquitas.
Jjebimite. idem.
Jjeculus. ponens osilij. uel labor festinationis.
Jjidem. quietus ecclis. l' uenatio fontis.
Jjidens. salus. l' tacens. sii saluans aut tacitumitas.
Jjidem. salus l' tacitumi. sii sanati es. a' tacentes.
Jjidem. uenatio l' omotio. sii uenatio tristitie. a' omotio iniquitatis.
Jjidona. omotes eis. l' uenatio eius seu omotiones tristitiam. a' uenatio iniquitatis eius.
Jjidona. uenatio l' omotio. sii uenatio meroris. a' uenatio inutilis.
Jjidonij. uenãtes l' omotores. sii uenatores meroris. a' uenatores inutiles
Jjoiach. decor. l' decorus. sii decus mei. a' decorus michi.
Jjene. finis l' finiens. sii tormentato

sio plasmationis. sii ignorans frumam. a' frume uocatio.

Habasar. principe appendit. l' appensio principis. sii uocans principem. a' principis uocatio.

Habale. appensio. l' appendens. sii uocans. a' uocatio.

Habalim. psalmi. l' hymni. sii laudes aut laudationes.

Habitacumi. puella tibi dico surge. syrum e non hebreus.

Habalme. sulcus l' sulci. sii dependes aut suspensio.

Habalamai. sulcus meus. l' sulci mei. sii appendes me. a' suspensio mea.

Habamai. palma. l' amara. sii amaris aut amaritia.

Habamanuo. sumantes. l' dependentes.

Habamma. nus l' fidelitas. sii fidel' cis a' sumatio cor.

Habamuas. numerus uel deficiens. sine uerus factoram. aut sumatio plasmationis.

Habanatha. uectis exploratores odoris. l' uectites exploratores ascensionis.

Habamathei. idem.

Habamathsara. numerus optimus nouii. l' nus optimi nouu.

Habames. nus l' deficies. sii fidel' ci. a' sumatio cor.

Habamui. nus m. l' sumatio mea.

Habana. humilis l' uidens. sii uisio. aut humilitas.

Habamaa. humil'. l' uisio eius.

Habanache. uidit tibi. l' humilitas ad te. sii humil' tibi. a' uisio tua.

Habanais. humilis uisu. ul' uidens assumptionem.

Habanath. humilis l' uidens. sii humilis. aut desolatio.

Habanathselo. humilitas dimissionis l' desolatio pensionis.

Habanis mandais humilia. l' mandais humilitate. sii mandati humile. aut mandati humilitatis.

Habanhanal. uisio fidelis m. l' humil' exploratio ascensionis mee.

Habaphsa. speculu. l' indignatio.

Habaphsar. speculu ungilie. l' indignationem suscitans.

Habaphse. indignans l' indignatio. sii

seces offendes. a' sessio offensa

Habara. pascens. l' pastio. sii exploratio odoris. a' exploratio ascensionis.

Habaracha. superfluus eius. ul' elongans ab eo. siue superfluens eius. a' elongatio eius.

Habarasim. uola. l' ymaginationes sii figure. a' ymaginationes.

Habarana. neqz. l' ambigens gram.

Habarchath. superfluus. l' elongans. sii superfluitas. a' elongatio.

Habardema. granus. ac profundi sopor. l' granitas. a' profunditas soporis.

Habare. abactor. l' depulsor. sii neqz aut nequina.

Habarei. neqz l' nequine. sii abigentes. a' depellentes

Habarei. pascens me. l' pastio mea. sii exploratio odoris mei. aut exploratio ascensionis mee.

Habarcasin. liber uel prophetarum.

Habares. exploratio gaudii. l' exploratio lentie. siue gaudii abigens. a' lentiam.

Habarsis. exploians gaudii. l' exploians lentiam. sii dissipans speculus.

Habarsenses. exploantes gaudium. l' exploantes lentia. sii dissipates speculum. a' dissipatores specule.

Habarsum. exploratio gaudii. uel dissipatio specule.

Habasi. positus m. l' positio mea.

Habau. sumans. l' sumantis. sii sumator. a' sumatio.

Habaua. requies. l' lassitudo

Habaues. lati. l' requiescentes.

Habamates. fermes dono. ul' dissolutio donationis.

Habasec. dissoluens thalamos. uel dissolutio thalamor.

Hic post sequitur he

Hebaida. quesita l' quesitio.

Hebaioth. quesitus ipius. l' quesitio peccoris.

Hebath. bonu. l' bonitas. sii qui delinquente. a' quesitio peccoris.

Hebel. insulsus. l' insipiens.

Hebes. fca mea. l' mea fuit.

Hebeth. bonus pauor. l' boitas uite.

Hebin. palea mea. l' ona fieri.

Hebin. bonus m. l' palea mea.

aut indigentia.
Sicenenses. sitientes. l' dormitatores.
sii indigentes a' indigentia.
Sulab. supe: attollens. l' supe:.
Sulla. missus. l' missio.
Solam. missus es l' missio cor.
Sula. missa plasmatio. l' missione:
sustollens.
Sillem. recens l' nouus. sii recent.
aut nupe:me.
Sillici. missus m. l' missio mea.
Sulo. cuultio. l' ubi è ipa.
Sulo. auulsa. l' translata. seu dumis
sio a' restitutio.
Salonite. auulsit. l' ubi sunt ipi.
Salonite. uellentes. l' translati. sine
diuittetes. a' restitui.
Saloa. missus. l' missio. sii missus
et a' missio eius.
Saloa. missus es l' missio cor.
Salœ. idem.
Salom. transferens. l' auellens. sii
diuissio. a' restitutio.
Salonite. trãsferẽtes. l' auellentes. sii
diuissi. a' restitui.
Saluanus. fi' missus. l' missio ad fi
tẽptatem.
Simaa. exaudito. l' exaudibil'.
Simacus. exaudimus. l' exaudibilis.
Smach. mortificans. l' mortificatio
sii mortificat? a' quecũq; mortem.
Simeon. audito. l' exaudibil' sii au
diens meritorũ. a' nom miraculi.
Simeonis. auditi. l' exaudibiles. sii
audientes tristitiam. aut nomina
miraculorum.
Simon. obediẽs l' obedientia. sii po
nẽs tristitia. a' auditor meritis.
Simpalma. uocũ copulatio. uel no
cum iuncturia.
Smuth. locus. l' loca
Sm. tẽptatio egrediens. uel egressio
temptationis.
Sn. dentes. l' dentiũ. sine si' ullus.
a' simplora tẽptationis.
San. sub? l' odium. sine mandatum.
aut egrediens.
Sama. temptatio egrediens ei. l' egs
sio temptationis eius.
Sna. dẽtes eius. l' dentiũ eius. sii si'
ullus eius. a' simplora tẽptationis.

nal. insuta uel mandati. sii sub?
eius. a' odiens eum.
Snal. temptatio egrediens m. l' egressio
temptationis mee.
Snal. dentes mei. uel dentiũ coniu
sine super ullnus meum. a' amplexa
temptationis mee.
Snal. insuta mea l' mandati meus.
sii sub?. a' odia pli numero.
Sneus. egrediens l' odiosus. sii leuis
me. a' eleuatio mea.
Sngagma. doctrina. l' institutio.
Snichion. victor? deo palma. l' uic
tor? deo triumphus.
Snthicen. laqueus uel laqueata.
sine cantans.
Sion. specta. l' specim. l' sem eius.
Sion. mandati. l' mutui. sii scopulus
aut speculatio.
Sior. pusillus l' turbulentus. sii turbi
dus. a' firmamentum nouũ.
Siorlabanath. pusillus candidatus l'
firmamentum nouc albedinis.
Sit. anza. l' lebes. quẽ uulgo ollam
uocant. a' caldarias.
Siza. aula eius l' lebes eius.
Smach. murus. l' maceria.
Smacusa. murus gaudy. uel mace
ria lentie.
Smasium. cantantia cantica. l' can
tica cantor.
Snia. area l' humecta. sii sublimis.
aut excelsa.
Snij ar. l' excelsa. l' humecta. sine
sublimes. a' excelsi.
Snophemsa. alta ouersa mulier. l'
sublimitas ouersionis assumpte.
Sndxes. tribulationes l' angustie. seu
pressiones tractiones. l' actractiones.
Sndxes. enim
arcticu. salustius dicat appellari.
Sns. tẽptatio l' fama. sii lẽgerius.
aut egrediens.
Ssa. temptatio. l' fama. sii egrediens
ei. a' longanimitas eius.
Ssai. temptans me. l' fama mia. sii
egrediens m. a' lõganimitas mea.
Ssaum. tẽptans eos. l' fama eor. sii
egrediens eis. a' longanimitas eor.
Ssara. equi ursio. l' exclusio gaudy. sii
tollẽs recentẽ. a' excludes gaudentes.

Thekkoleth. spica palee. uel insulsi
tas germinationis.
Thebon. palee. l' sileritis.
Thechel. statere appensio. uel appen
sum é in statera.
Thecheœ. tuba canens l' buccinator.
Thecena. tuba. l' buccina. sii sonitus
aut percussio.
Thecnam. tube l' buccine. sii sonan
tes aut percutientes.
Thecenite. idem.
Thecenu. tu. bu. siue sonitus. aut
percutientes.
Thecuath. buccina deficiens. ul'
pectoris percussio.
Thecuan. patiés l' patiéna. sii pec
tens a' buccina cor.
Thetor. parillus. l' infirio.
Theem. meridianus. l' statu infirmi.
Theglath. transmigrans l' transmi
grator. actiua significatiõe intelligen
dum é. a. alios faciés trãsmigrare.
Theglathphalasar. transmigrans l
cadentẽ principẽ. uel transmigratio
cadentis principis.
Thexglathphalnasar. idem.
Thebeu. statera insane. l' statu insana.
Thebenite. statera insanans. ul' statu
insanationis.
Thelabm. dispersi. l' dispergẽtes. sii
dispersio. a' dispersiones.
Thelame. ag' aquar. l' mu fluuiorũ
Thelasar. appendens principẽ. l' appẽ
sio principis.
Thelem. res cordi. l' agri cor.
Themelathelasa. agri aquar dispers
gentium solem. l' unum fluuiorum.
uel dispergentes illuiates.
Thelimon. res bona. uel uoluptuo re
quiescentis.
Thelmũ. idem.
Thema. auster. l' africus. sii austral'
aut meridianus.
Themam. auster. l' africus.
Themana. auster eius l' africus ei.
Themam. austrinus. l' africus mi.
Themanites. australis. l' affricanus
ab affrico. nõ ab africa.
Themma. nectans l' defectio. vis
Themor. finitima. l' estimatio amaritu
Themora. finitima eius. l' estimatio

amaritudinis eius.
Themoutheo. finitimentis. l' estima
tus in amaritudine.
Thena. cistha. l' corrata. sii corratões.
aut corna cor.
Thenath. castra fris. l' corna frenatus.
Thenath. ficus l' amigdalus.
Thenacemeth. desolatus l' desolatio.
Theodanis. idem.
Theodas. laudatus l' laudatio. sii si
gnum capi. a' capi signus.
Theodonus. laudans l' laudatio.
Theophilus. ouertés l' ouersio. sii si
gnum fertés. a' sursum portatus.
Therach. portulus l' elongatus.
Therapheim. uola. l' succidia. sii si
gnum. a' ymaginationes.
Thesebath. subuertés l' subuersio.
Thesphala. subuersiõe cadés. a' ex
plorata diuisio.
Thesphalei. exploratores diuisi. l'
subuersione cadentes.
Themath. exploratu redẽptio. l' ex
ploratio redemptionis.
Thesa. pulcra. l' placens. sii oplaca
tio. a' oplacet sibi.
Thesam. posuit domũ l' depositũ gri.
Thesis. posita. l' depositio.
Thesbi. captuãs. l' ouertés. sii capti
uitas a' ouersio.
Thesbites. ouertés. l' captuator. sii
festinus. a' ad intelligendus. a' intel
ligentia festinata.
Thesbon. festinata intelligẽa. l' fe
stinus ad intelligendus.
Thesbues. captuãs. l' captuator sii
captuus. a' captuitas.
Thessalonica. festinãs umbra statue
l' festinãs umbra uoluare.
Thessalonicenses. festinates umbra
statue. l' festinates umbra figmare.
Thesth. subi ul' infra. sii bonũ. aut
exclusio.
Thesthum. bonũ exclusi. sii infernõs
aut subteriores.
Thesuas. laudãs l' laudatio. sii signũ
capiens. a' captiua signaculi.
Thesed. ager ordinis. l' tuba tribulis.

hic post rch sequitur ℸ.

Thuathira. illuiata. l' illuiatus. sii
illuians. aut illuminatio.

Abiatur illuiantre l' illuian
Abiabarb. forum. l' macellus.
Abicon. medii. l' nundiatio.
Abiconum. idem.
Abicua. spes. l' desperatio.
Abima. humilima. l' indecens.
Abicon. dispergens mecore. uel di
sicuio. iniquitatis.
Abunens. pinguis l' unctuosus.
Abitas. timor l' reclusus. sii timens
aut suspectus.
Abuia. timens dnm. l' rectus dño.
Abupion. dissoluens dolorem. uel
fluens iniquitas.
Abumoth. dissoluens mortē. uel
requietio mortis.

Hic post t 7 h sequitur o

Ob. oblatio l' unuersitas.
Obel. uanitas. l' ablatio. sii
ductus ad luctum. aut conuersus
ad unuersa.
Occen. strator fōns. l' strues oculus
Oophb. gemma. l' stultitia. sii latitu
do. a' ampla pena stultor.
Ophleth. oris operculū. l' oris pro
tectio. sii os protegēs. a' os protectus.
Ophel. os dei protegens. uel oris
dei operculum.
Ophel. os dei protegens. l' os dei pro
tectum. siue oris dei operculum. aut
oris dei protectio.
Ophleth. gemma patoris. uel apla
ta uite stultor.
Orogorma. auellens l' interpres. sii
cuspis incolatus. a' incolat' auulsio.
Ola. coccinū. l' uermiculus.
Olath. coccineus sanus. l' rubens
color restitutus.
Olaire. coccinei. l' rubicundi.
Olee. coccinei. l' rubens color.
Olmai. ad mensurā reducēs. uel ad
mensurā reducte. sii sulcus mens.
a' suspensio mea.
Olomaida. ad mensurā reducēs. l'
ad mensurā reduces.
Olomais. ad mensurā reducens. l'
ad mensuram reducta.
Olomaidenses. ad mensurā reduci
l' ad mensurā reducentes.
Olomeus. ad mensurā reducens. l'
ad mensurā reductus.

Olus. uitiosus. l' rotunditas.
Omas. abyssus l' geminus. Vii
girec. uirginus. appellatus.
Ophe. amentia. l' lanitio.
Onath. lex. l' pentateuchus.
Ose. captiuitas. l' festinatio.
Osiites. festinator. l' captiuus.
Or. cor. l' amentia.
Or. amens. l' cerasus. sii cor. cor
amentia cor.
Or. cor mis. l' amentia mea.

Hic post r 7 h sequitur r.

Oate requiescēs l' requietio.
Obragadue. senū succensi. l'
requiescentes lanuginis.

Hic post r 7 h sequitur u

Ubal. ductus ad luctū. uel ad
sus ad uniuersa.
Ubal. deserens. l' desertus. sii delat'
aut deserens.
Ubacham. defens possessiones.
l' deserens habitationē sii delat' possi
sionū. a' desertus acquisitionū.
Ubin. deserens. l' desertio. sii bene
mentens. a' bona mentis.

Hec sunt interpretationes hebraicorū nominū
incipiētiū per u. litteram.

Ul. festinans gimen. uel
ssilium uetustatis.

Hic post u sequitur n.

Unclecha. ignis mādes
uel dolor prestationis.
Uchacha. Hic p' u sequitur u.
infirmus. uel debilis. siue infirmans
cos. a' infirmitas cor.

Hic p' u sequitur ph.

Phamir. infirmi. l' debiles. sii
infirmans cos. a' infirmitas cor.
Phu. infirmus. l' infirmitas. siue
uanitas. a' ebrietas.

Hic post u sequitur r.

R. dolens. l' parturiens. sii do
lor. a' parturitio.
Ral. cenū. l' palus. a palude nō a
palo. sii dolor remotus. a' dolor ultionis
Ram. primus. l' amicus. sii prior. a' am
icior.

Hic post u sequitur r.

R. lumen. l' ignis. sii incendiū.
l' fenestra.
Rai. lumi meū. l' ignis mis. sii incē
dii mei. aut fenestra mea.

Gram deus excelsus. l' ium excelsus
sii ignis cor. a' fenestra cor.
Gram. lucēs pplo. l' igneus pplo. sii
incendēs pplm. a' incendiū ppli.
Gratha. ignis peccī. uel incendens
peccatum. sine lumen spiale. a' ape
riens peccor
Gbanus. luce gaudens. uel lucis
gaudium. sine gaudens igne. aut
gaudens incendio.
Gri. longitudo mea. uel illumina
tor meus. sine ignis meus. aut in
cendiū meus.
Gzu. lux mea. l' ignis mē. sii incen
dens me. a' aperiō mea.
Gzias. lux mei dei. uel lumē meus
domini. sine dīs ignis meus. a' dīs
incendiū meū.
Geiel. lucens deo. l' ignis dei. sii a
periens deo. a' incendium dei.

Hic post u sequitur s.

Gs. silui l' silitor. sii festinās
cos. a' festinatio cor.
Gladi. silitē mi. l' festinate me. sii
silui meū. a' festinatio mea.
Glarbites. silitēs mi. l' silium meū.
a' festinatio mea.
Glsim. festinās eos. l' silui cor.
Glsim. silui l' festinatio. sii festinus
silio. a' festinator silij.
Gdan. dolor figni. l' silui exuis.
Gza. silium l' silitor.
Gzal. silui eius. l' silitor cor.

Hic post u sequitur a.

Gls. finis. l' definitio.
Gaphsi. finis meus. uel defi
nitio mea.
Gaphisus finis silij mei. l' definitō
festinationē meas.
Gaphsi. idem.
Gagao. ipa uallis estuans. uel ipa
uallis estuatio.
Ggenra. leuitas lib. l' lib leuincus.
Ggenra. lib numinis. l' libra nii.
Gazatha. ipe ducēs bū. l' ipe fortitudo
Gssem. finis dentium. l' destinatī
anguste.
Gsth. finis signatus. uel definitio
signata.
Gau. h. l' ipa. sine ipe aut ille.

Gsluth. finis nullis. uel definitio
declinationis.
Gau. ultes. l' ultimum. sii protectio l
ptr. a' ad tutandū protectans.

Hec sūt interpretationes incipientium per z litteram.

Gab. auxii obscurum. uel
auxium purissimus.
Gaba. mouēs. l' motus.
sii fluentis. a' fluctuatio.
Gadab. fluens torrens. l' torrens fluuius
que uulgo rhonē uocant.
Gabadaim. fluens torrens mutt. ul'
fluens torrens volatice.
Gabadei. fluxus torrium. uel torrēs
fluuio.
Gabadia. fluens torrens dñi. l' torrens
fluens dño.
Gabat. motus mis. l' fluctuatio mea.
Gabaon. mouens volorē. l' fluctua
tio iniquitatis.
Gabat. mouens delectum. l' torrens
fluens pecco.
Gabam. mouēs eos l' fluctuatio cor.
Gabeb. ista confessio. uel iste igno
miniosus.
Gabel. mouens putrem. uel fluc
tuatio fontis.
Gabdi. fluxus uehemens. l' fluxus
habundans. sii fluens habundanter.
Gabdias. fluxus uehemens dñi. ul'
fluens habundanter dño.
Gabdiel fluxus uehemens dei. l' flu
ens habundanter deo.
Gabina. iste uenit videns. ul' ista
uenit risio.
Gabud. fluens torrēs. l' torrēs fluuio
Gabulonite. fluxus noctium. l' iusti
ficandi eorus.
Gabulon. habitaculū sba. l' habitaculus
cor. sii habitaculū fortitudis. a' habita
tum pulcritudinis.
Gabulonite. habitaculor sbe. l' habitā
cor. sii habitacula fortitudinū. aut ha
bitacula pulcritudinus.
Gacal. iustus mis. l' iustificatio mea.
Gacarias. memorans dñm. uel me
morium dñi.
Gacha. memoria. l' auditorium. sii in
stans uigilans. l' iustificatis surgens.
Gacheus. iustus l' iustificatio. sii in

ihus ꝓfilio.a' iustificantis festinans.
achur. memoria.l'aduocatum.i
sine iustus ignems. aut iustificantis
illuminans.
aab. iste pr.l'ista pmittis.
aabias. iste prdin.l'ista pmittito.
aphr. illuiane.l'illuiano mea.
aphi. luui meu.l'illuiano mea.
aphim. illuminans eos. uel illuia
tio eorum.
ai. ducte.l'huc. sine oluia. aut
fornicato.
aim. ista. uel hec.
aith. ducte huc.l'fornicatis t. sine
oluia eius. a' fornicato eor.
almon. subumbra.l'obūbrans. sii
obūbrantis. aut obumbrato.
ama. iste fluēs.l'fluuius eius iste.
abri. iste lacessēs.l'iste amaricans
amor. fluuius uehemens. uel flu
uius bundans.
amza. iste aptus.l'iste illuians.
amza. psallens ei.l'cantici eius.
amzam. psallens eis. uel cantia
to eorum.
amzi. psallēs mi.l'cantato mea.
amzim. psallens eis l'cātato eor.
amzo. psallens magistro. ul' can
ticum magri.
anoa. ista requies.l'ista ꝓmotio.sii
iste repulit.a' iste requieuit.
anoe. idem.
ara. oriens l'orientalis.
arad. descendēs l'alienus. sii de
scensio. a' alienatio.
aradam. descensio mutl'. uel
alienus ydolatra.
arai. oriens mi l'orientalis meus.
araias. oriens dño.l'orietal' dñi.
arath. ortus pecti. uel orientalis
deliquens.
arda. alienatus malte. uel alie
natus ab eo.
are. ortus ē. uel orientalis ē iste.
ared. descendēs l'alienatus.
aradae. descendentes. uel orienta
les sunt isti.
ares. ortus factura. uel orientalis
plasmato.
areth. orietes patior.l'orietalis uita.
arias. oriens dño.l'orietal' dñi.

adam. iste humil.l'risio ista.
aua. iniquus l'iniquitas.
auad. totalis.l'totalio.
auadia. tus dñi.l'totalis dño.
azi. horridus.l' terribilis.
azim. horror l'terror. sii horribi
lis uel terribiles.
azomim. que ē aqua.l'preparan
tis acie. sine aciem preparantes. aut
acies preparato.

Hic post z. sequitur c.

Ch. lupus l'rapax. sii deuoratis
aut deuoratoris.
chad. fluēs torris l'torris fluuio.
chadia. fluens torris dñi.l'flu
ens torris dño.
chee. uictima.l'rapina. sii hostia
aut deuoratio.
cheeus. donatis l'dotalis. sine
fluens iste.a' fluuio ista.
cher. lupus uigilans.l'deuora
tor resurrectionis.
chi. lupus mis.l'deuoratio mea.
chida. dotis mee fortitudo.l'do
tatio mea desiderabilis.
chub. musca l'muscę plaiter.
chul. habitatio.l' tabernaculum.
chulonites. tabernaculi meto
l'inhabitatio iniquitatis.
cir. memor mei.l'memoratio mea.
chri. idem.
echrim. memoratis eos.l'memo
ratio mea.
echur. memoria luminis. uel re
memoratio mea.
ephrima. hec os uidisti. uel hui'
ois uisio.
ephrona. idem.
ei. iste meus.l'iste michi.
elpha. os bouis.l'os fluens. sii os
ambulans. a' fluuio oris.
ema. iste fluēs.l'iste fluuius eius.
emeri. iste amaricis.l'iste exacbis
estham. cantis eis.l'cantici eor.
sii ps eor oīdens. aut temporis eor
ostensio.
emri. psallens mi.l'cantici meus
sii iste lacessēs. a' iste amaricans.
ena. ꝓmouēs.l'ꝓmotio. sii ipe req
escens. a' ipa requieto eor.
enam. ꝓmouens eos.l'ꝓmotio eor.

ſine ꝙ̃ requieſcens eis. aut ꝑ re
quietꝰ eorum.
Q enibel. iſte magꝰ dei. uel iſta eſt
magiſtra uel.
Q eumoth. iſte nimens mortẽ. l' iſte
nimens altitudinẽ mortis.
Q eſim. iſte diuus. l' iſta diuites.
Q ethaa. iſte patiꝰ. l' iſte ſuperꝭ.
Q ethaam. iſte amans. l' iſta amantes
Q ethen. iſte amẽs l' iſte enone. no
Q etiua. iſta cans ei. l' iſta ẽ anima
eius. Q eu. iniquus l' iniquitas.
Q euam. iniquus eis. l' iniq̃tas eoꝝ.

Hic poſt ꝫ 7 e ſequitur n.

Q Gnoth. gentil. l' ſpargo.
Q iph. floreꝰ. l' gimnans.
Q iphu. floretes. l' gimnates.
Q ipha. germ. l' illuſtrat.
Q iphat. germen meum. uel illu
minatio mea.
Q io. ductio l' oliua.
Q iza. horribilis. l' horribilis.

Hic poſt ꝫ. ſequitur o

Q O. iſte l' iſta.
Q oara. minor. l' parꝫula. ſili
mila oſtenſis. a' ſimila oſtenſa.
Q obadonias. fluctꝰ tonꝫ. l' iniqꝰ
dus. l' fluctꝰ tonꝫ meꝰ dño.
Q ocho. prophta. l' prophano.
Q ox. armatus. l' armatꝰ.
Q oheleth. uanus. l' promptus. ſi
ue pictura. a' promptꝰ.
Q oeth. iſte patiens. l' iſte imitat.
Q olomim. preparatꝰ actẽ. uel pre
parati in acie.
Q olommi. aciem preparantes. uel
in acie preparati.
Q on. iſte iniquus. l' iſte inimic'.
Q oob. amici. uel diuine.
Q oz. plaſma. l' plaſmatoꝫ. ſi iſte
apprehendẽs. a' iſte uacuus.
Q ozon. plaſma meum. l' plaſmatꝰ
meus. ſiue iſte apprehendẽs me. ui
ſi uacuus michi.
Q ozobabel. alienꝫ mutilatꝰ. l' ori
ri babilone. ſi iſte princeps mutila
tionis. a' iſte magiſtratꝰ tribulationis.
Q oromm. que ẽ hec aqua. l' que
ſunt hec cogitationes. ſi ſpeculum
faciem. a' in acie preparati.

Q Sindis. ſilui. l' ſiluanꝰ.
Q uſim. ſiluantes eos. uel
ſiluatores eorum.

Q Ompleta ſunt interpretationes.